

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل في كتابه من نور فرائض شيعيان باليقين والتميز في التفتيح والسهولة في الفهم
 والبرهان في المحجوب كآية تامل في قصص انبياء سابقين وبيان مرسلين كشائش غشش قلوبهم كروبا غشش

جلد اول

حاشا لقصاب

بار دوم

از مصنفات زبدة المحدثين عمدة المجتهدين شيخ الاسلام والمسلمين آية الله على البرية اجمعين العالم الرباني النوراني صاحب
 من محاسن المحقق الاصفهاني اسكنه الله في اعلى عليين في جوار ائمة الطاهرين سلام الله عليهم اجمعين

مكتبة نامة نو لكثير انطباعات وفتاوى

اطلاع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جو جسکی ضرورت مطلوب ہر ایک شائق کو چاہیہ خاصہ
مل سکتی ہے جسکے منانہ و ملاحظہ سے شائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹپل بیچ کے بعد جو
سادے پن انہیں بعض کتب علم فقہ وغیرہ فارسی و اردو مذہب امامیہ کی درج کرتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہو اُس فن کی اور بھی کتب
موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

زیادہ ہیں اور عبارت عام فہم نہایت سلیس ہے
اور مسائل بہت عمدہ عمدہ بہ اساتید صحیحہ اس میں
موجود ہیں اُسکا پڑھنا عورات کے لیے ایک اعظم
ہے مصنف اسکے مولوی احمد علی صاحب
لکھنوی ہیں۔

یہ کتاب فقہی ہے۔ یہ کتاب مختصر روزہ داروں کی
بول چال سابق روشن کی نظم ہے اکثر اطفال
خبر رسال اور عورات کے درس میں رہتی ہے
انسان کا حرنا اور قبر میں منکر و نکیر کا سوال
و جواب کرنا قیامت کا انابت عمدہ طور سے
نظم ہے چھوٹے چھوٹے لڑکے اور لڑکیوں کو
از بر یاد کرتے ہیں جس سے مسائل میں بھی
واقفیت ہو جاتی ہے اور روزہ و نماز جو اصل
مذہب ہے اُس میں صلاحیت کامل پائی ہوئی ہے
اور عقائد بھی درست ہو جاتے ہیں اسی
سبب ہر مقام پر حروج ہے اور ہر شخص اُسکو
ترتیب اطفال کے لیے خرید کرتا ہے۔

مجموعہ چشمہ امیر راہ پیر۔ یہ مجموعہ بے نظیر ہے
مرغوب دلہا سے بہرہ مند و کبیر رائق مہر غرا
رسیدہ نور و کجا جامع مصائب شہداء سے کہ بلا
حضرت امام حسینؑ ہیں تصنیف سلطان المذکرین
قدوۃ الشاعریں سپہ نزاریہ و ترغیر خوش تیر
مزار سلامت علی تخلص بہ دیواری اسکی دو جلدیں ہیں

عین الیگا۔ معروف بہ دو مجلس۔ یہ کتاب
مستطاب مذہب امامیہ کی در بیان حالات
شہداء کے بلا و شہادت سید الشہداء جناب
امام حسین علیہ السلام نہایت عمدہ اور مستند ہے
مجالس میں جبوقت اس کتاب کے مضامین
ذاکر رہتا ہے سامعین کو سینہ کوئی سے غش
آتا ہے الغرض یہ کتاب نہایت عمدہ ہے۔

رسالہ جو خیر و تقویٰ فیض۔ تصنیف علم العلماء
افقہ الفقہ عالم ربانی مولانا اخوند محمد باقر
مجلسی علیہ الرحمۃ سے ہے قابل دیدار باب
علم و ہنر ہے کہ اس درجہ اختصار پر کتنا سہولت
فراہم ہیں۔

طر و المعانیین۔ تصنیف جناب مولوی
سید حسین صاحب المعروف بجناب میرن صاحب
مغفور یہ کتاب مذہب امامیہ کی نہایت
عمدہ ہے۔

جامعہ العرائس۔ یہ کتاب زبان اردو فقہ
میں اسم با سنی ہے اس میں عورات کے مسائل
فقہیہ جو روزہ کے کار آمد ہیں صاف صاف
مشرع لکھے ہیں اگرچہ رسالہ مختصر ہو مگر فوائد
عظیم بہت ہیں جامع جماعتی تذکرۃ الصلوۃ
وغیرہ کتابیں اکثر عورات کو پڑھائی جاتی ہیں
لیکن بعض بعض باتیں اس میں اُس سے

کتب فارسی و اردو مذہب امامیہ
تراذ المعاد۔ مثنوی و مترجم یہ کتاب مذہب امامیہ کی
اعمال اور وظائف میں نوادرات سے ہے
پورے سال یعنی بارہ مہینوں کے اعمال
نہایت بسوڑا میں موجود ہیں تصنیف
جناب ملا اخوند محمد باقر مجلسی علیہ الرحمۃ بتصحیح
علماء مذہب امامیہ کا سند سید پر خورشید
حواشی عمدہ و نایاب چھپی ہے۔

بناء الاسلام فی احکام الصیام۔ یہ کتاب
فیض انتساب زبان فارسی تصنیفات عالم علوم
جللی و خفی تاج الاسلام محمد العصفی الزمان جناب
مفتی مولوی سید محمد عباس صاحب لکھنوی
سے ہے اس کتاب لاجواب میں روزہ داروں
کے مراتب اور ثواب اور روزے کے
آداب نہایت بسوڑا اور مفصل تحریر فرمائے
ہیں اور روزہ خورون کی شکاوت اور خجائت
کو کس نوعیت و صورتی سے بیان فرمایا ہے جسکے
پڑھنے سے ماہ رمضان المبارک کی عظمت
وجلال اور روزہ داروں کی قدر و منزلت
صاف صاف معلوم ہو جاتی ہے احیاء صحیحہ سے
جناب مصنف نے ہر مطلب کا ثبوت دیا ہے
اور اولیٰ عقلی و نقلی و خصوص قرآنی سے صدم
اور صادم کی عظمت ظاہر فرمائی ہے۔

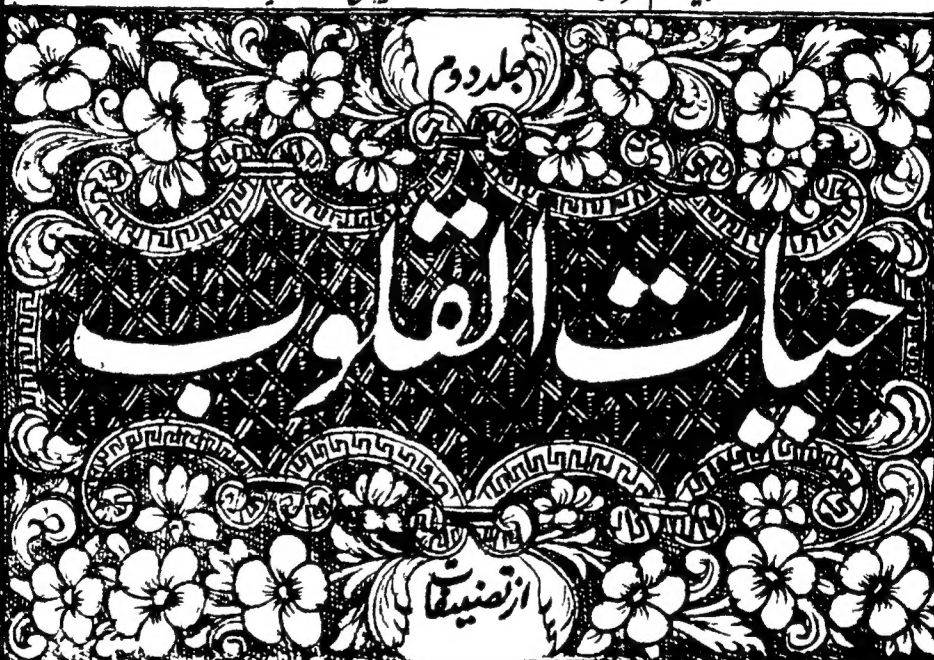
فهرست ضامین کتاب حیات القلوب جلد دوم

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۲	باب اول - در بیان نسب شریف و خلقت باکرامت آنحضرت و احوال والدین و اجداد و عالیشان -	۴۹	علیه وآل و سلم -	۱۵۶	باب پانزدهم - در بیان آنکه نظر معجزات جمیع پیغمبران از آنحضرت بظهور آمده -
۱۰۲	فصل اول - در بیان نسب ثانی آنحضرت	۱۰۳	فصل دوم - در بیان معنی اُمتی -	۱۹۱	باب شانزدهم - در بیان معجزات اجرام سماویہ و آثار علویہ -
۱۰۴	فصل سوم - در بیان احوال آباء عظام و اجداد کرام آنحضرت -	۱۰۵	فصل چهارم - در بیان معنی تنجیم ضال و عائل -	۱۹۴	باب هفدهم - در بیان معجزات که از آنحضرت در حیوانات ظاهر شد -
۱۰۵	فصل پنجم - در بیان معنی احوال	۱۰۶	باب هفتم - در بیان خلقت با برکت و شامل کثیر الفضائل و اوصاف و معجزات بدن شریف آنحضرت -	۲۰۵	باب هیجدهم - در بیان معجزاتی که از آنحضرت در حیوانات ظاهر شد -
۱۰۷	فصل ششم - در بیان معنی احوال	۱۰۸	باب نهم - در بیان مناقب و فضائل و خصائص آنحضرت -	۲۱۶	باب نوزدهم - در بیان استجابات دعا و آنحضرت -
۱۰۹	فصل هفتم - در بیان معنی احوال	۱۱۰	باب دهم - در بیان وجوب اطاعت و محبت و نفی از مخالفت آنحضرت -	۲۲۹	باب بیستم - در بیان معجزات کفایت از شر دشمنان -
۱۱۱	فصل هشتم - در بیان معنی احوال	۱۱۲	باب یازدهم - در بیان وجوب تعظیم و توقیر و آداب معاشرت آنحضرت -	۲۳۶	باب بیست و یکم - در بیان معجزات استیلا بر شیاطین و جن -
۱۱۳	فصل نهم - در بیان معنی احوال	۱۱۴	باب بیستم - در بیان معنی احوال	۲۴۲	باب بیست و دوم - در بیان اخبار از منیبات -
۱۱۵	فصل دهم - در بیان معنی احوال	۱۱۶	باب بیست و یکم - در بیان معنی احوال	۲۵۰	باب بیست و سوم - در بیان معجزات گردیدن برسالت و نزول وحی -
۱۱۷	فصل یازدهم - در بیان معنی احوال	۱۱۸	باب بیست و دوم - در بیان معنی احوال	۲۶۰	باب بیست و چهارم - در بیان معجزات معراج آنحضرت -
۱۱۹	فصل بیستم - در بیان معنی احوال	۱۲۰	باب بیست و سوم - در بیان معنی احوال	۲۶۹	باب بیست و پنجم - در بیان معجزات هجرت حبشه
۱۲۱	فصل بیست و یکم - در بیان معنی احوال	۱۲۲	باب بیست و چهارم - در بیان معنی احوال	۲۷۹	باب بیست و ششم - در بیان معجزات شنب ابطالب و بریدن آن از شنب و پیچیدن آن
۱۲۳	فصل بیست و دوم - در بیان معنی احوال	۱۲۴	باب بیست و پنجم - در بیان معنی احوال	۲۸۹	باب بیست و هفتم - در بیان معجزات قرآن مجید -

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	
۳۰۷	باب بست و ہفتم - ہجرت آنحضرت کیسب	نسبت بایستہ	۵۶۳	فصل سوم - در بیان سائر وقائع	۵۶۳	فصل - در بیان احوال منصور حضرت ابی بکر
۳۱۷	باب بست و ششم - نزول آنحضرت در مدینہ و بکاسجد	باب سی و ہفتم - در بیان غزوہ حدیبیہ	۵۶۴	باب چہارم - در بیان غزوہ عمرہ قضا و	۵۶۴	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۲۰	باب بست و نهم - در بیان جوامع و فوادر	باب سی و نهم - در بیان فتح خیبر	۵۶۵	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۵	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۲۶	باب سی و یکم - در بیان غزوات و وقایع	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۶	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۶	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۲۸	باب سی و دویم - در بیان غزوہ بدر واقع شد	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۷	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۷	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۳۰	باب سی و دویم - در بیان جنگ احد	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۸	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۸	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۳۲	فصل در بیان جراحاتیکہ بحمد شریف	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۹	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۶۹	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۳۴	آنحضرت رسید و بیان حمزہ تا یکدو	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۰	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۰	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۳۶	جان سپاری بنیاد امیر المومنین علی ابن	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۱	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۱	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۳۸	ابطال	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۲	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۲	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۴۰	باب سی و سوم در بیان غزوہ	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۳	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۳	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۴۲	حمزہ و الاسد	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۴	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۴	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۴۴	باب سی و چہارم - در بیان غزوات و وقایع	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۵	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۵	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۴۶	کہ در بیان جنگ احد و غزوہ اتراب واقع شد	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۶	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۶	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۴۸	فصل اول - در بیان غزوہ ربیع	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۷	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۷	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۵۰	فصل دوم - در بیان غزوہ معونہ	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۸	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۸	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۵۲	فصل سوم - در بیان غزوہ بنی نضیر	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۹	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۷۹	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۵۴	باب سی و پنجم - در بیان جنگ خندق	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۰	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۰	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۵۶	باب سی و ششم - در بیان غزوہ بنی قریظہ	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۱	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۱	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۵۸	باب سی و ہفتم - در بیان غزوات و وقایع	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۲	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۲	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۶۰	کہ در بیان غزوہ اتراب و حدیبیہ واقع شد	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۳	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۳	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۶۲	فصل اول - در بیان غزوہ ربیع	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۴	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۴	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر
۳۶۴	فصل دوم - در بیان قصہ شش گفتن	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۵	باب چہارم - در بیان غزوہ بدر	۵۸۵	باب پنجم - در بیان غزوہ بدر

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

کتاب سید طالب الفیاض فی تاریخ سید محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
و فی بیان خاتم المرسلین و صفات علو مراتب الله و سلامه علیه و آله و عترة الطاهین من حقیر

قدوة المحمدين بن النعمان بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
تبعه معاليه منغرت رب قوی سید عبد الحسین الزیدی البار عمی

در طبع کتاب مشهور و کتب طبع و کتب

از فاطمه بهم رسید پس تمام نمود نور بن گشت فاطمه از من بهم رسید پس باز تمام نمود نور یعنی برگشت حسین بن علی بر دو نصف نور بهم رسید پس نور من
 و ایا مان از فرزندان حسین میگردد تا روز قیامت چه چندین سید از حضرت رسول صلعم منقول است که حق تعالی خلق کرد و او علی و فاطمه و حسن
 صلوات الله علیه پیش از آنکه خلق کند آدم را در هنگامیکه آسمان بود و در زمین نه ظلمت نه نور و نه آفتاب نه ماه و نه بهشت و نه دوزخ
 تباه گشت که چگونه بود ابتدا می آفرینش شمایار رسول مد فرمود که ای عم چون حق تعالی خواست که ما را خلق نماید کلامی ایجاد نمود و از آن کلام
 نور آفرید پس سخن دیگر ایجاد نمود پس از آن سخن سجد آفرید پس نور را بار و روح مزوج گردانید پس او علی و فاطمه و حسن حسین را آفرید پس خدا را تسبیح
 در هنگامیکه تسبیح گوینده دیگر نبود و بتقدیر پاک یادمیکردیم او را در هنگامیکه تقدیر کننده نبود بغیر از ما پس چون خدا خواست که ما را خلق
 بیا فرزند نور ما شگفت پس ش از آن آفرید پس ش از نور من است نور من افضل است از عرش پس نور برادر من علی
 و ملائکه را از آن خلق کرد پس ملائکه از نور علی بهم رسیدند و نور علی از نور خداست علی از ملائکه افضل است پس شگفت نور دخترم فاطمه پس
 بیا فرید از آن آسمانها و زمین پس آسمانها و زمین از نور دخترم فاطمه آفریده شدند و نور فاطمه از نور خداست فاطمه از آسمانها و زمین افضل
 پس شگفت نور حسن فرزندم را و بیا فرید از آن آفتاب ماه را پس آفتاب ماه از نور فرزندم حسن بهم رسیدند و نور حسن از نور خداست حسن
 از آفتاب ماه افضل است پس نور فرزندم حسین را و بیا شگفت از آن نور بهشت حور العین را بیا فرید پس بهشت حور العین از نور فرزندم حسین آفریده
 شده اند و نور فرزندم حسین از نور خداست فرزندم حسین بهشت است از بهشت حور العین و بهشت معتبر از ابو ذر رضی الله عنه منقول است که حضرت
 رسول صلعم فرمود که من علی بن ابیطالب از یک نور آفریده شدیم و تسبیح خدا گفتیم در جانب است عرش پیش از آنکه خدا آدم را بیا فرید و هزار سال
 چون خدا آدم را آفرید آن نور را در پشت او جاداد و چون در بهشت ساکن شد مادر پشت او بودیم و چون نوح در کشتی سوار شد مادر پشت او بود
 ابراهیم را در آتش انداختند مادر پشت او بودیم و پیوسته حق تعالی ما را از اصلاک پاکیزه منتقل میکرد و اندر برجهای پاک و مطهر تا رسیدیم بسوی عبد المطلب
 پس آن نور را بدو نیم کرد و در او رصلب عبد الله گذشت علی را در صلب ابوطالب گذشت و بمن پیغمبری برکت داد و بعلی فصاحت و شجاعت داد
 و از برای ما دو نام از نامهای مقدس خود اشتقاق نمود پس خداوند صاحبش محمود است محمد و خداوند بزرگوار اعلی است و برادر من علی است پس ما
 برای سالست پیغمبری مقرر نمود و علی را برای صایت و امامت و محکم حق در میان مردم و کسند معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقول است محمد و
 صلوات الله علیهما و نور بودند نزد خداوند صامیان و هزار سال پیش از آنکه حق تعالی خلائق را ایجاد کند پس چون ملائکه آن و نور را دیدند
 ما را اصل یافتند و از آن شعاع لامع گردیده بود که فرع آن بود پس گفتند خداوند این چه نور است حق تعالی می فرمود بسوی ایشان که این نور است
 از نورهای من که اصلش پیغمبر است و فرعش امام است اما پیغمبری پس از محمد است بنده رسول من اما امامت پس از علی است حجت و خلیفه من و اگر
 ایشان نمی بود هیچ یک از خلق نمی آفریدیم و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقول است که حق تعالی خطاب نمود بحضرت رسول صلعم که ای
 بدرستی که خلق کردم تو و علی را و نوری یعنی روحی بی بدن پیش از آنکه خلق کنم آسمانها و زمین و عرش و دریا را پس پیوسته تمجید و تهلل می گفتید و
 بیگانگی و عظمت یاد میکردید پس هر دو روح شما جمع کردم و یکی گردانیدم پس آن روح مرا با یکی و بزرگوار می یگانگی یاد میکرد پس آن روح را بدو
 مردم و هر قسمت را بدو قسمت کردم تا محمد و علی و حسن و حسین صلوات الله علیه بهم رسیدند پس خلق کرد حق تعالی فاطمه را از نوری تنهار و چون
 پس آن نور در ما اهل بیت جاری شد و در حدیث معتبر از حضرت امام محمد تقی صلوات الله علیه منقول است که پیوسته حق تعالی
 در یگانگی خود بغیر از احدی نبود پس خلق کرد محمد و علی و فاطمه را و بعد از هزار ده و روز گاه جمع چیز را را آفرید پس ایشان را گواه گرفت بر آفریدن

و اما بحث ایشان بر سائر مخلوقات واجب گردانید امور خلق را با ایشان که شست ایشان هیچ کاری نخواهند و اراده نمی نمایند مگر مشیت الهی و
معجزات حضرت اباج حسن صلوات الله علیه منقول است که حضرت سول صلعم فرمود که در پشت خود و در چشمه است از شعله شیرین و از مسکه نرم و از
برون خنک و از مشک خوشبو تر و در آن چشمه طینتی هست که خدا ما و شیعیان را از آن طینت آفریده است پس هر که از این طینت نیست از ما شیعیان است
و در حدیث دیگر فرمود که شنیدم از جدّم سول خدا صلعم که فرمود من آفریده شدم از نور خدا و این سبت من آفریده شدند از نور من و چنان این است
من آفریده شدند از نور ایشان سائر مردم را آتش جهنم انداختند معتبر از ابو سعید خدری منقول است که شخصی از حضرت سول صلعم سوال نمود
از تفسیر قول حق تعالی که باشد شیطان خطاب نمود به گامی که ای بنود از سجده حضرت آدم است که گفت من العالمین که ترجمه اش آنست که آیا
نکیر نمودی یا بودی از بلند مرتبه گان پرسید که کیستند آن بلند مرتبه گان از ایشان از ملائکه بلند تر است پس حضرت سول صلعم فرمود که من صلی خاتم
خویش صلوات الله علیه بر سر پرده عرش بودیم تسبیح الهی میکردیم ملائکه تسبیح ما تسبیح میکردند پیش او آنکه حق تعالی آدم را خلق نماید بدین ارسال
پس چون خدا آدم را خلق کرد امر کرد ملائکه را که سجده کنند برای آدم و امر نکرد ما را بسجود پس همه ملائکه سجده کردند مگر ابلیس که او با نام خود از سجود پس خدا
با و خطاب نمود که آیا نکیر نمودی یا بودی از آنها که بلند ترند از آنکه سجده کنند آدم را یعنی این پنج بزرگوار که نام شریف ایشان بر سر پرده عرش
نوشته شد و در حدیث معتبر دیگر از امام محمد باقر و امام جعفر صادق صلوات الله علیهما منقول است که حق تعالی خلق کرد محمد صلعم را از طینتی که آن گوهر
بود در زیر عرش و از زیادتی آن طینت امیر المؤمنین صلوات الله علیه را خلق کرد و از زیادتی طینت با و دلهای شیعیان را خلق کرد پس لمای ایشان باین سبب باین مشاقت است بسوی ما و دلهای ما محبت با است با ایشان مانند مهریانی پدر نسبت بفرزند و ما
بهریم از برای ایشان و ایشان بختند از برای ما و سول خدا صلعم بهتر است از برای ما از همه کس و ما بهتریم از برای او از همه کس و کسند معتبر از حضرت امام زین العابدین
منقول است که حق تعالی محمد و علی و یازده امام از زوئیت او از نور عظمی خود آفرید پس ایشان در پیر تو نور خدا و تسبیح و تقدیس میگفتند و عبادت میکردند
از آنکه صدی از خلق را بیا فرزند و در حدیث معتبر از حضرت صادق منقول است که حق تعالی چهارده نور آفرید پیش از آنکه سائر خلق را بیا فرزند چهارده هزار
سال پس آنهار و اوح ما بودند گفتند یارب سول انکسرند آن چهارده نفر فرمود که محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امام از فرزندان حسین که آخر ایشان قائم است
که غائب خواهد شد بعد از غائب شدن ظاهر خواهد شد و در حال خوابد کشتند نیز از بر جور و ستم پاک خواهد کرد و مؤلف گوید که حادثه حدیثی است
انوار ایشان بسیار است و این کتاب گنجایش ذکر همه ندارد و بعضی در کتاب ابامست مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و اما اختلافیکه در مدت سبق خلق احوار
ایشان بر سائر مخلوقات چون معانی خلق متعدد و مراتب یک مختلف است ممکن است که هر یک یکی از آنها محمول باشد چنانچه در کتاب بحار بیان شده است و در
حدیث معتبر از حضرت صادق منقول است که حق تعالی سبعون گردان بر روح مقدس حضرت سول صلعم را بر او و اوح سائر پیغمبران پیش از آنکه خلق را بیا فرزند
بد و هزار سال ایشان از دعوت نمود کسب توحید یگانگی پرستی خدا و انما عت فرمان بر او را می متابعت امر او و عده هشت نموده هر کرامت با بخت پیغمبران نماید و آنچه
ایشان قبول نمودند و وعید جهنم فرمود هر که مخالفت آن نماید و در حدیث معتبر از حضرت امیر المؤمنین منقول است که فرمود که منم بنده خدا و برادر رسول خدا و بسیار
تصدیق کننده در روز اول تحقیق که با و ایمان آوردم تصدیق او نمودم و بهنگامیکه هنوز روح آدم به بدن او تعلق نگرفته بود و در امت شامی را و اول کسی تصدیق
و کرد و من و پس باینیم شیشی گیرندگان را و اول آخر کسند با معتبر از حضرت صادق منقول است که از حضرت سول صلعم پرسیدند که بچه سبب نشستی گریه بسیار
پیغمبران در فضل شد و حال آنکه بعد از همه بعوث گردیدی فرمود زیرا که من آن کسی بودم که اقرار کردم به پروردگار و اول کسی که جواب گفت و روئیکه
حق تعالی امین شایق پیغمبران گرفت و گواه گرفت ایشان را بر خود که گفت است و بگو و همه گفتند بل پس من اول پیغمبری بودم که بگفتم پس سبقت گرفتیم

برایشان در اقرار کردن بخدا و حدیث بتدیگرا آنحضرت منقول است که چون حق سبحانه و تعالی ارواح را آفرید بپیش کرد ایشان را بنور خود پس بالایشان
خطاب نموده که گیت پروردگار شما پس او کسی سخن گفت سوارند او امیر المؤمنین امامان فرزندان ایشان صلوات الله علیهم معین بودند گفتن قولی
پروردگار را پس علم و دین خود را بر ایشان بار کرد پس باملاکه گفت که ایشان حاملان بن من علم نمند و امینان منند در خلق من و علوم مرا از ایشان
پرسید پس با فرزندان آدم خطاب نمود که قرار نماید از برای خدایه پروردگار منی از برای این گروه بفرمان داری ولایت محبت پس گفتن بلی الهی سرور
اقرار کردیم پس حق تعالی باملاکه فرمود که گواه باشید پس باملاکه گفتن گواه شدیم که نموند فردا که ما این بنی نافع بودیم پس حضرت صادق گفت که
ولایت ما را بر پیغمبران تاکید کردند در میثاق در روز است پیغمبر ابوالحسن کبری در کتاب انوار که در تاریخ ولادت سید ابرار تالیف نموده است در
رویه است بسند خود از عبد الله بن عباس جمعی از صحابه که چون حق تعالی خواست که محمد صلی الله علیه و آله را خلق نماید باملاکه گفت که خواهم خلقی یا فرست
او را شرف و فضیلت بهم بر جمیع خلایق و او را بهتر بنشینان و پسینان و شفیق و روز جزا را در اتم اگر او نبود پشت دوزخ انمی آفریدیم پیشانیه و منزلت
او را و او را اگر اعی دارید برای کرامت من و او را عظیم شمارید برای عظمت من پس باملاکه گفتن ای اله ما و سید بندگان ابراقای خود را حاضر فرستاید
و طاعت کردیم پس امر کرد حق تعالی جبرئیل و حاملان عرش که تربیت نورانی آنحضرت از موضع فرج مقدس بر داشتند و جبرئیل آن تربیت را با سما
و در چشمه سلسبیل نخلوطه او را باملاکه پاکیزه و شسته مانند در سفید پس روز آنرا در زمینی از نخلهای شست فرو می برد و عرض میکرد بر ملائکه و چون ملائکه نور
نصیا آنرا مشاهده می نمودند استقبال میکردند از آنحضرت سلام و تعظیم اکرام و بجز صفی از صفوف ملائکه که از امیکدانید ملائکه اعتراف بفعل آن میکرد
سی گفتند که اگر ابرار را نمائی که از سجده کنیم بر آئینه سجده خواهیم کرد و آنحضرت امیر المؤمنین را وایت کرده است که حق تعالی بود و هیچ خلقی با او بود و پادشاه
بیزکیه خلق کرد نور حبیب خود محمد بود او را آفرید پیش از آنکه آبی عرش و کرسی و آسمانها و زمین و لوح و قلم و بهشت و دوزخ و ملائکه و آدم و حوا را با فرست
بهار صمدیست و چهار هزار سال پس چون فرستیدیم محمد صلعم را خلق کرد هزار سال نزد پروردگار خود ایستاد و او را باکی نداشت و محمد شرافتی
و حق تعالی نظر رحمت بسوی او داشت و میفرمود توئی مراد و مقصود من از خلق عالم توئی اراده کننده خیر سعادت و توئی برگزیده من از خلق من بفرست
و جلال خود گنویسم که اگر تو نبودی فلاک انمی آفریدم و هر که ترا دوست دارد من را دوست میدارم و هر که ترا دشمن دارد دشمن میدارم پس
آنحضرت درخشان شد و شعاع او بلند شد پس حق تعالی از آن نور دوازده حجاب فرید حجاب القدرة و حجاب العظمة و حجاب العزة و حجاب المحبة و حجاب
الاجرة و حجاب الرحمة و حجاب النبوة و حجاب الکبریا و حجاب المنزلة و حجاب الرفعة و حجاب السعادة و حجاب الشفاعة پس حق تعالی امر نمود و نور محمد صلعم
نداخل شود در حجاب القدرت پس داخل شد و دوازده هزار سال این تسبیح میگفت سبحان الله العلی العلی و در حجاب العظمة یا زده هزار سال میگفت سبحان
عالم الله الخفی و در حجاب العزة ده هزار سال میگفت سبحان الملك المنان و در حجاب الهیة نه هزار سال میگفت سبحان من هو غنی لا یفق
رحمت هزار سال در حجاب البجوة میگفت سبحان الکرم و هفت هزار سال در حجاب الرحمت میگفت سبحان رب العرش العظیم
هزار سال در حجاب النبوة میگفت سبحان ربك رب العزة عما یصفون و در حجاب الکبریا یا پنجاه هزار سال میگفت سبحان العظیم الاکبر و در
حجاب المنزلة چهار هزار سال میگفت سبحان العلی الکرم و در حجاب الرفعة سه هزار سال میگفت سبحان ذی الملك و الملکوت و در حجاب السعادة
دو هزار سال میگفت سبحان من یزیل الاشیاء و لا یزول و در حجاب الشفاعة هزار سال میگفت سبحان الله و بحمد الله سبحان الله العظیم
امیر المؤمنین علیه السلام فرمود که پس حق تعالی از نور پاک محمد صلی الله علیه و آله و سلم بست دریا از نور آفرید و در هر دریای علمی چند بود که بغیر از خدا کسی نمیدانست پس امر فرمود
نور آنحضرت را که فرو رود در بیگوت و صبر و دریای خشوع و دریای تواضع و دریای خضوع و دریای وفاء و دریای جام و دریای پر بهر گاری و دریای

نین از تاج بایست باندان ز نعلای فرزندان آدم مختلف شد پس حق تعالی وحی فرمود که چرا تو کناره رحم نکردی چنانچه آنهار رحم کردند گفت فرمان دادم
 بکفر بود از رحم کردن ایشان پس می نمود که بخیر ابرام این خاک خلقی بیا فرستم که پیغمبران و شایستگان و اشقیاء و بدکاران در میان ایشان باشند و ترقی بخش کنند و با
 هم گردانیدم پس امر کرد خدا جبرائیل که بیدار آن قبضه سفید نورانی را که طینت مقدس پیغمبر آخر الزمان صلعم بود و اصل همه مخلوقات پس جبرائیل ملائکه گردید
 و ملائکه صافان بسمان بیامند به نزد موضع ضریح مقدس آنحضرت و آن قبضه را گرفتند و بآب تسنیم و بآب تعظیم و آب تکریم و آب بگوین و آب حرم و آب حرم
 و آب خشنود می آب حفر خمیر کردند پس سر آنحضرت را از هدایت سینه اش را با شفقت دستهایش را از سخاوت و دلش را از صبر یقین و
 فرحش را از محبت و پایهایش را از شرف و نفسهایش را از بوی خوش آفرید پس مخلوط گردانید آن طینت را با طینت آدم پس چون حبس شد
 ملائکه وحی نمود که من بشری می آفرینم از گل پس چون او را درست کردم روح در او دمدم پس همه سجده در آئین نزد او پس ملائکه جسد آدم را بر گزافه او
 و بر پشت گذاشتند و ملائکه منظر فرمان حق بودند که هرگاه مامور گردند بسجده نمایند پس حق تعالی امر نمود روح آدم را که داخل بدن او شود و روح
 مکانی تنگ دید از دخل شدن استعاف نمود پس حق تعالی فرمود که بکرامت داخل شود بکرامت بیرون بیا پس چون روح بیدید ما رسید آدم جسد خود را امید
 و صدامی تسبیح ملائکه ارمی شنید پس چون بدماغش رسید عطسه کرد پس خاف او را بسجود آورد و گفت الحمد لله و آن اول کلمه بود که آدم بان تکلم نمود پس
 حق تعالی با وحی نمود که رحمت الهی آدم برای محبت ترا خلق کرده ام و رحمت خود را برای تو و فرزندان تو مقرر کرده ام هرگاه بگویند مثل آنچه حق تعالی
 پس باین سبب عاگردن برای عطسه کننده سنت شد و هیچ چیز شیطان گران نیست از دعا کردن برای عطسه کننده پس آدم نظر کرد بسوی بالا دید که
 عرش نوشته است لا اله الا الله محمد رسول الله و اسماء اهل بیت آنحضرت را دید که بر عرش نوشته است پس چون روح بساقش رسید پیش از آنکه
 بقدر مهارت خود است که برخیزد و بنشیند باین سبب خدا فرموده است که خلق که انسان من عجل یعنی آفریده شده است انسان را بتجلیل کردن در اموار
 و آنحضرت صادق علیه السلام نقل است که روح خدا بر او رسد آدم بود و صد سال در سینه آدم و صد سال در پشت و صد سال در انهای او و صد سال
 در ساقهای او و صد سال در رقد محاسن او پس چون آدم دست ایستاد خدا امر کرد ملائکه البشیر و الوان بعد از ظهر و در جمعه بود پس در سجده بودند تا وقت
 پس آدم از پشت خود صدای شنید تسبیح و تقدیس الهی مانند صدای مرغان پس گفت پروردگار این چه صد است فرمود که ای آدم این تسبیح محمد است
 که بکترین اولین و آخرین پس سعادت برای کسی است که او را متابعت و اطاعت نماید و شقاوت برای کسی است که او را مخالفت نماید پس بگویی آدم عهد
 و او را سپار مگر بر جمعی پاکیزه از زنان عقیقه و طیبه و لمبها پاکیزه از مردان پاک پس آدم گفت پروردگار بسبب این مولود شرف بجا و حسن و قار از ناز و
 گردانیدی پس حق تعالی از طینت یک نذر آدم حور آفرید و خواب را بر آدم مستولی گردانید و چون بیدار شد حور از نزد بالین خود دید گفت تو کیستی گفت منم
 خدا را بر تو آفریده است آدم گفت چه نیکی است خلقت تو پس حق تعالی وحی نمود بسوی آدم که این کنیز من است و تو بنده منی و شمار آفریده ام از برای خانه که نامم
 بهشت است پس مرا بیایاکی یا نکنید و محمد و سپاس من بگوئید ای آدم خواستگاری کن حور از من من محرش را بده آدم گفت پروردگار امر او چیست فرمود که هر
 آنست که صلوة بفرستی بر محمد و آل محمد ده مرتبه پس آدم گفت پروردگار پاداش تو برین نعمت است که ترا سپاس و شکر کنم تا زنده ام پس حور از نزد او بیرون رفت و قاضی
 خداوند عالمیان بود و عقد کردند جبرائیل بود و دو گویا ملائکه قهرمین بودند پس ملائکه در عقب آدم ایستادند آدم گفت پروردگار ایچ سبب ملائکه در عقب من
 می ایستند حق تعالی فرمود که از برای آنکه نظر کنند در نور محمد صلعم که در صلب است گفت پروردگار آن نور را از صلب بر پیش روی من قرار ده تا
 برابر روی من بایستند پس ملائکه در برابر او صف کشیدند و ایستادند پس آدم از پروردگار خود سوال کرد که آن نور در جانی ظاهر گردد که آدم نیز تواند دید
 حق تعالی نور محمد صلعم را در انگشت شهادت او ظاهر گردانید و نور علی را در انگشت میانی و نور فاطمه را در انگشت بعد از آن و نور حسن را

که نور حضرت رسالت پناه صلعم را بسیار دگر و در جهای پاکیزه از زنان مسلمة صاحبہ نجیبہ پس با شرم قبول نمود و پادشاهان همه که از وی میگردند که
 و دختر خود را با او دهند و مالهای بسیار برای او می فرستادند که شاید بمواصلت ایشان ضعی شود و با شرم هر روز بسوی کعبه می آمد و بهفت
 شویط طواف میکرد و به پیره یاسی کعبه می چسبید و هر که بنزد او می آمد و اگر اگهی می یافت جوانان را که کعبه می کشید و اگر سنده را طعم می خورید
 و پیشانی را بمحاجت خود میرسانید و قرض صاحبان قرض را دایمی نمود و هر که بتایید میت می شایه نیابت او دایمی نمود و به گرد
 خانه اش بر رو صادر و وارد بسته نمی شد و به گاه و بینه میگردید و باطنی می نمود و انقدر نعمت می کشید که زیاده از آن مرغان و وحشیان می بردند
 و صیت کرم او با فاق جهان دید و یادشاهی اهل مکه معظمه را بر سر می گردید و بکعبه آمدن حاجیان از بیاد و فرمود حمایت کعبه بجهان داد
 حاجیان و سالک امور که باو سید عالم نزار و کمان سیمین و پیر این ابراهیم و غلبه شیت نشسته بود و کعبه شکر گشت و حاجیان را که به شرم و رفع حاج
 ایشان می نمود و چون بلال فمی کج طالع می شد و میگردید و در مکه جمع بودند و کعبه پس منطبق می نمود و می ستایید و در مکه رسید و انان
 خدا و حساگان خانه او میدوید و برین موسم زیارت کنندگان خانه را می آیند ایشان همانان خدایند و همان منزله میرسد و از آنجا که در مکه
 شمارا مخصوص گردانیده است باین گرامت و میزد و می حاجیان می آیند بسوی شانه و ولید می گرد و آلود و از بر و توتی مقصد شامان با بند زهر طواف و در س
 ایشان را همانی کنند و حمایت کنند و اگر می آید تا فایشا اگر می آید و در شمعوت و کابره قریش مالهای عظیمه را می آید و می گرد و در مکه شرم خضه
 پوست نصیب میگرد و از آنکه منظم میگرد و برای شامیان حاجیان و از و بخت می گرد و میگرد و بنیافت ایشان در مکه و در مکه و در مکه و در مکه
 و سالی که قطعی هم سید نداشتند چه کفیه نیافت حاجیان گفتند ما شرم نمی چید و شست و شام فرساده و خور و خور و خور و خور و خور و خور
 یک شب برای خود نگذاشت و باین سبب صیت کز بش با طاف جهان بود و آواز بهشت تمام عالم را می برد و جبر و جبر می بدست و به قیصر و شاه
 و در مکه سید نامه با او نوشتند و به پیرای و فرستادند و دست عا نمودند که در حله از ایشان ببرد و شاید نور شامیان هم در مکه و در مکه و در مکه و در مکه
 و علیک ایشان خبر داده بودند که این نور که در جبین با شرم است نور را آنحضرت است به شرم قبول نکرد و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه
 و انان شرم رسانید و فرزندان فکور را در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه
 و ازین سبب بسیار ملامت او پس ششی از شهاب زد و در خانه کعبه طواف میگرد و بضرع و ابتهال از جناب بزرگوار و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه و در مکه
 حضرت رسول صلعم در بوده باشد پس درین حال او را خواب بود و در خواب صدای با قفی را شنید که او را ندا کرد که به یقین به یقین خیر عمو که در
 ظاهر و مظهر و پاک و دانست از گناهای پس مهر گران بده و او را خواستگاری نکند که مانند او را از زنان نخواست و اقامت از او فرزند نمی برد و خیر و خیر
 که سید پیغمبران او بهم خواهد رسید پس با شرم ترسان بیدار شد و فرزندلن عمو و برادر خود مطلب را جمع کرد و خواب خود را با ایشان گفت و در مکه و در مکه
 مطلب گفت ای برادر این زن که نام بردی از قبیلہ بنی النجار است و در میان قوم خود مشهور و معروف است و بخواست حضرت کمال و جلال و کرامت و جلال
 و قبیلہ او اهل کرم ضیافت و عفت اند و لیکن تو از ایشان در شرافت و نسب افضل و جمیع پادشاهان آن روزی بمواصلت نمود و در واکر البتہ در این امر
 عاجز می خصص فرمائید و بگویم و برای تو خطبه بگیرم با شرم گفت که حاجت بر آورده میشود مگر بسعی صاحبش و بخواهم چیزی را نام ببرم و آن
 که میاید در عرض راه خواستگاری نمایم پس سفر خود ساز کرده با برادر خود مطلب را پسران عمو خود متوجه مدینه بطبیعه شد که تمهید رهنی اینجا و اینجا می نمود و چون
 داخل مدینه شدند نور محمدی صلعم که از جبین با شرم لامع بود تمام مدینه را روشن کرد و در جمیع خانه های ایشان بچراغ افکند پس اهل مدینه و کجای سواد ایشان
 مبادرت نمودند و بر سیدند که کیستید شما که هرگز از شما نیکوتر ندیده بودیم و در حسن و جمال و خصوصاً صاحبان نورانی که در مدینه و در مدینه و در مدینه و در مدینه و در مدینه

گفته است مطلب گفت ما ایم اهل خانه خدا و ساکنان حرم حق تعالی ما ایم فرزندان لوی بن غالب این بود برکت ما ششم بن عبد مناف از برای خواستگاری
 بسوی شما آمده ایم و میدانید که این برادر ما را جمیع پادشایان اطراف استعدای صلت نمودند و ابابکر و خود در رغبت نمود که سلمی را از شما طلب نماید
 و پدر سلمی در میان آن که ده بود پس بدست خود بخواست گفت شما باید از باب عزت و فخر و شرف سخاوت و وفات خود و کرم و آن کردید که شما خطبه اوستی کنید
 و خیر است و او مالک اختیار خود است و بیرون باز نماند کار قبیله بسوی بنی قینقل ع رفعت است اگر در اینجا توقف می نماید شمول عنایت و کرامت نماید
 و اگر آن سوختن شریف می برید مختارید اکنون بگوئید کدام یک از شما فخر سنگاری می نماید گفتند صاحب این نور ساطع و شعاع لامع چراغ هدایت است
 المحرم و صاحب ظلام و صاحب چو و اکر ام با ششم بن عبد مناف پدر سلمی گفت به یارین نسبت بلند بایه شدیم و سر و اوج رفعت کشیدیم و رغبت ما
 با و زیاده است از رغبت او با و لیکن چون او مالک اختیار خود است با شما میرویم بسوی او و اکنون فرود آید ای محترمین و او فخر قبیله زار ایشان را
 با نهایت عزت و کرم فرود آورد و با انواع ضیافتها و کرامتها امتاز گردانید و شتران بخرد و دواخانه های بسیار برای ایشان کشید و جمیع اهل بیله
 از قبیله اوس و قبیله خزرج برای مشاهده نمود و جمیع اهل شرم بیرون آمدند و عکسای بود را چون نظر بر این فناد جهان در دیده ایشان تیره شد زیرا که در
 توریست خوانده بودند که این نور از علامات پیغمبر آخر الزمان است پس از مشاهده این حال طوع گریان شدند و عوام ایشان سوال نمودند از ایشان که
 سبب گریه شما چیست گفتند که این جلالت آن کسی است که بزودی ظاهر شود و خونهای بریزد و ملائکه در جنگ را بدد کنند و در کتابها شما نام او ماست
 و این نور اوست که ظاهر شد است پس سائر هیوادنا استماع این خبر گریان شدند و همگی کینه با ششم را در سینه خود جادادند و از آن روز عزم بر طعنه
 نور آنحضرت نمودند و چون روز یک صبح طلوع شد با ششم اصحابی افتاد امر نمود که جامه های فاخر پوشند و خود را با بر سر بکشند و زره بپوشند و بگویند
 و علم زار را بلند کردند با ششم را در میان گرفتند مانند ماه در میان ستارگان و غلامان در پیش و اتباع و چشم و عقب و آن گردیدند و باین تهمیه متوجه باز
 بنی قینقل شدند و پدر سلمی و اکابر قوم او با جمعی از یهودان در خدمت ایشان روان شدند چون نزدیکان بازار رسیدند مردم اهل شهر با و او را
 از نزدیک و در دران بازار حاضر شده بودند همگی دست از کارهای خود برداشته حیران نور جمال با ششم گردیدند از هر طرف بسوی ایشان دویدند
 و سلمی نیز در میان آن گروه ایستاده و محو جمال با ششم گردیده بود ناگاه پدرش نزد او آمد و گفت بشارت میدهم ترا بامر بیکه مورت سرور و شادی
 و فخر و عزت ابدیت از برای تو سلمی گفت آن بشارت چیست پدرش گفت ای سلمی این آفتاب من عورت و ماه برج کرامت و رفعت که شاید می نمایی
 و خواستگاری تو آمده است و در اطراف جهان بگرم و سخاوت و عفت و کفایت معروف است پس سلمی از غایت حیا و زان پدید گردانید و پدر از محاسن و کلا
 او رضا و خشنودی فحید پس با ششم در کناری خیمه حرمی سرخ برپا کرد و سر برپا برد و آن دند و چون در خیمه خود قرار گرفت اهل حق از هر سو بنزد ایشان
 جمع شدند و تفحص احوال ایشان گردیدند و بعد از اطلاع بر حقیقت حال نا ابره حسد در کانون سینه ایشان شعل شد زیرا که سلمی در حسن و جمال و عفت و آداب
 در حسن خلق و کمال نادره و دامن یگانه دوران بود پس شیطان بصوت مرد پیر تمتمل شد و نزد سلمی آمد و گفت من از اصحاب با ششم و برای نصیحت و خیرخواهی تو
 اکم و این مرد اگر چه در حسن و جمال آن مرتبه دارد که شاید کردی لیکن بسیار کم رغبت بر زبان زنی را که بسیار بدست از و زیاده از و با نگاه نمیدارد و زن
 بسیار خسته و مطلق گفته است و او را در جنگها شجاع نیست و بسیار ترسان و جفا است سلمی گفت اگر چه میگوئی در حق او درست باشد اگر قضا خیر را بر او
 من بپایند و نقره کند در او رغبت نخواهم کرد پس اهل بیس لعین اید و ارشد و بعد از آنکه با ششم تمتمل شد و نزد سلمی آمد و باز مانند آن افسانها
 بار دیگر بر او خواند و بار بصوت نالشی ممتد شد و آن کا و بیست اعاده نمود پس چون پیروز و او را و او را طویل و عکسین یافت پس برای سلمی چپا محو
 امروز هنگام شادی و سرور است که عزت و کرامت ابدی ترا میسر گردیده است سلمی گفت ای پدر و خواهری من شخصی نزد من می آید که رغبت بر زبان آورد و

جنگها پیر چون این سخن شنید خندید و گفت واسدای سلی این مریض یک ازین صفات که تو ذکر کردی متصف نیست بخود و اگر
نیزند از بسیاری طعام که نعمان خورانیده و از دود و گوشت استخوان که برای ایشان شکسته و در ایشان میهند و هرگز زنی را طلاق نگفته است و برجا
سالت مشهور لغات است و خوشحالی و خوش بینی نظیر خود ندارد البتة آنکه این سخنان را بگوید گفته است شیطان خواهد بود چون روز دیگر سلی با ششم
رجعت آن نور که در جبین مبین او بود و پستان گردید و رسولی بنزد او فرستاد که فردا مرا خواستگاری کن و هر محضر که از تو بطلبند رضا بده
متراساعت می نمایم از مال خود پس روز دیگر با ششم با محراب کبار خود بخیمه پدر سلی آمدند و با ششم و مطلب پسران عم ایشان در صد خیمه
و جمیع اهل مجلس از حیرت جمالی ششم نظر از وی برنیداشتند پس مطلب سخن آمد و گفت ای اهل شرف و کرامت و فضل و نعمت ای اهل بیت ما اهل بیت ما
صاحبان شاعر عظام و بسو کامی شتابند طوائف انام و خود میدانید شرف بزرگوار ای پادشاه و بر شما ظاهر است نور با هر محضر صلی که حق تعالی او را مخصوص
دانیده است ما نیز فرزندان لوی بن غالب آن نور از آدم فرو داده است تا آنکه به پدر ما عهد مناف سیده از او برادر ما ششم منتقل گردید
ان نعمت را بسو شام فرستاده و آمده ایم که برای او فرزند گرامی شما خواستگاری میکنیم پس عمر و پدر سلی جواب گفت که از برای تمامت تحت کرامت و اجابت
اعظام و ما قبول کردیم خطبه شمار او اجابت نمودیم دعوت شمار او لیکن ناچار است از عمل کردن بعبادت قدیم که بعضی گران برای این امر و ایشان مقدم
دارند اگر این عبادت قدیم پیوسته در میان ما بوده منظر این نمیکردم مطلب گفت که ماصدقه سیاه چشم سرخ موسی ای شامی قسم پس ابلیس که از جمله حضار
گرمیت و نزد پدر سلی آمد و گفت مهر را زیاد کن پدر سلی گفت ای بزرگواران قدر دختر ما نزد شما همین بود مطلب گفت پدر شقال طمانینه میدهم باز ابلیس
می پدر سلی مطلب کن زیادتی مهر را پدر سلی گفت ای جوان تقصیر کردی در حق مطلب گفت یک خروار عنبر و ده جامه سفید مصری و ده جملعه عاتق
انه کدام باز شیطان امر زیادتی کرد پدر سلی گفت نزدیک آمد می احسان نمودی باز کرامت فرما مطلب گفت پنج گنیزه هم برای خدمت ایشان مید
شاره کرد که زیاد بطلب پدر سلی گفت ای جوان آنچه میدی بشما باز میگردد مطلب گفت ده او و تیه شک و پنج قرح کا و نیزه اضافه کردم آیا رضی شدید باز
نخواست که دوسوه کند پدر سلی فریاد زد و پدر و گفت ای پیر بد خیمه و رشوه که مرا درین مجلس خجالت نهادی پس مطلب نیز او را زجر کرد و او را از
یون کرد و نه یون نیز با اندوه و مذلت بیرون رفت پس سر کرده یون با پدر سلی گفت که این مرد پیر حکیم ترین دانایان شام و عاقل است چرا از تدبیر
بیرون میرود و ما را رضی نمی شویم که دختر خود را بغیبی که از اهل بلاد ما نیست بدی پس چهار صد نفر از یهود که حاضر بودند شمشیر بکشیدند و در برابر پستان
سادات حرم چهل نفر بودند ایشان نیز شمشیر بکشیدند و مطلب بر سر کرده یون حمله آورد و با ششم ابلیس لعین حمله کرد و ابلیس سخت با ششم باور
افته بلند کرد و بر زمین زد پس چون نور حضرت رسالت پناه صلعم بر او تابید نعره زد و مانند باد دشت از زیر دست با ششم بیرون رفت و با ششم
بطلب نظر کرد دید که رئیس یهود را بد و نیم کرده است با ششم و اصحاب اهل بسیاری از یهود را کشتند و چون خبر بدیدند رسیدند و از
طرف دیدند و چون هفتاد نفر از یهود کشته شدند و بکفر میت آوردند و عداوت یهود نسبت بحضرت سید صلعم حکم ترشد پس با
ظواهر شد تا و بل خواب من پدر سلی از با ششم و مطلب التماس نمود که دست از ایشان بردارید و شادمانی باندوده مبدل سازید پس با ششم بخیمه خود
و اسباب یکمه حیا کرد و جمیع حاضران اطعام نمود و پدر سلی نیز دخر آمد و گفت شجاعت با ششم را شاه نموده نمودی اگر من از التماس نمیکردم کی از یونان
زنده نمیکدشت سلی گفت ای پدایخ خیر مرا در آن میبانی مکن از ملاست لیماں پروا مکن پس پدر سلی نیز و اهل حرم آمد و گفت ای بزرگواران اندوه
اوسینه بیرون کنید دختر من هدیه شما و از شما هیچ چیز توقع ندارم مطلب گفت آنچه گفتیم باز زیادتی میدیم و رو کرد و بسو کامی
رفت بل پس با یکدیگر مصافحه کردند و پدر سلی نیز بسیار و کا فور و شک و عنبر روان بر با ششم و مطلب سایر اصحاب اخبار ایشان شاکر و دجلی بار

و بسوی مدینه مراجعت نمود و در مدینه زفاف آن خوه عجب منافیان در نه صدف کرامت عفاف تحقیق شد و بعد از تحقیق التیام شایده خلعت
پسندیده آن بدر تمام سلی آنچه از پاشم بعلت مهر گرفته بود باضعاف آن برگرد و در همان شب شاه و ارفطه طیب عمداً طایب محمد رحیم طاهر
سلی منعقد شد و نور حمای صلح از جبین بکین سلی سامع گردید و اهل شرب بکلی سلی را بآن کرامت عظمی تنیت گشتند و از آن رخ راز به حسن طراوت آن بکانه
گوهر مضاعف گردید و زنان مدینه بمشاهده جمال او می آمدند و از نور و خیا که حیران ماندند و به زخمت سنگ و کلوخ که بگذاشت او را ندامت و حیت سلام
و شفقت و اکرام می نمودند و پیوسته از جانب است خود ندانی می شنید که السلام علیک یا خید البش و این غرائب ایها شرم نقل می کرد و از قوم
اغفامی نمود تا آنکه در شبی شنید که منادی او را نکرده که بشارت باو ترا که خدای تعالی بتو از نانی دشت فرزندیکه بهترین اهل شهر باد سحر است
چون سلی این بار شنید دیگر نگذاشت که پاشم باو نزدیکی کند پاشم چند روزی بعد از آن در مدینه ماند و دوا کرد سلی را و گفت ای سلی تو نیز
امانتی که حق تعالی با دم سپرد و او دم شدیت سپرد و پیوسته اکابر دین این فریاد می کردند که سیده اند تا آنکه این نور بزرگوار بارید و کرامت ماسب
آن مضاعف گردید اکنون آن نور را با الهی تو سپردم و از تو خود می بمانم بگیرم که آنرا حست و محافظت خلق و اگر در غیبت من آن فرزند بطور آید باید که نزد
او دیده گردی و از جان و زندگانی عزیز تر باشد و اگر توانی چنان کن که دیده در او نیفتد که حاسد این دشمنان او بسیار اند خصوصاً بنوا که عداوت
ایشان در اول امر ظاهر شد و اگر ازین سفر برگردم و خبر فوات من تو برسد باید که در محافظت کرامت و تقصیر ننمایی و چون بسین شب است سلی را بحضرت
برگردانی و او را از عموها او دور نگذاری که حرم خدا خانه عورت و نصرت است سلی گفت خندان ترا شنیدم و بجان قبول کرد و دلم را از تو گرفت و خود بدو
آورد و از خداوند عظیم سوال می نماید که ترا بزودی بمن گرداند پس پاشم بباراد خود و سایر اقارب خود بیرون آمد و پاشم را به بسوی ایشان گردانید و
ای برادران و خویشان مرگ را نیست که به چکس از آن چاره نیست و من از شما غائب می شوم و نمیدانم که بسوی شما بلیگم یا نه و شمارا وصیت
می کنم که با یکدیگر مشفق باشید و از یکدیگر جدا نشوید که مورث مذلت و خواری شما می گردد و نزد پادشاهان و خیر ایشان دشمنان در عورت دولت
شما طمع می کنند و برادرم مطلب را خلیفه خود می کنم بر شما نیز که او عزیزترین خلق هست نزد من و اگر وصیت مرا بشنوید و او پیشوا می خود گردانی کلیه
کعبه ستایه زمزم و علم جد مانزار و آنچه از کرامت های پیغمبران ماریده است باو تسلیم نماید فیروز و سعادت مند میگردد و دیگر وصیت می کنم شما
و برحق فرزند یکدیگر در رحم سلی هست که او را شانی عظیم و رتبه بزرگ خواهد بود پس در هیچ باب مخالفت قول من نکنید ایشان گفتند شنیدیم گفتار ترا
و اطاعت کردیم فرموده ترا و لیکن دلمهای با ابوصحبت خود شکستی پس پاشم بجانب شام توجه شد و چون بمقصد خود رسید و متاع خود را فروخت
و امتحان مناسب خرید و تحفه او هدیه ببارای سلی تحصیل کرد و خواست که بجانب مدینه سفر کند و او را عارضه روداد و از رفیقان باز ماند و در و دیوار
مرض بر و سنگین شد پس رفیقان و قدامان و ملازمان خود گفت که علامات مرگ در خود مشاهده می نماید و گویا مرا ازین در و دیوارهای نیست بر گردید
بسوی مکه و چون به مدینه رسید سلام را بسلی رسانید و او را تعزیت بگویند و در باب فرزند من باد وصیت نمایند که من غمی بغیر آن فرزند از حبه
ندارم پس بعد از دو روز که آثار موت بر او ظاهر گردید و عساکر از حال نزو او متواتر رسید فرمود که مرا بمشایه و قلم و دواتی و کاغذی طلبید و بعد
از نام جناب مقدس ایزدی نوشت که این نامه نیست که بنده ذلیل نوشته است در وقتیکه فرمان مولای او باور سیده بود که باز بند از فشار فانی
بسوی فشار باقی عقبی ما بعد این نامه را در هنگامی خوشم که جان من در کشاکش مرگ بود و هیچکس از مرگ گزیری نیست و اموال خود را بسوی شما تسلیم
که در میان خود بالتوصیه می نماید و آن کریمه را که از شما دور است و عزت شما را با دوست یعنی سلی را فراموش نکنید و وصیت می کنم
شمارا لبا احترام فرزند او و رعایت حق او و فرزند این اسلام رسانید و پیام و سلام را بسلی رسانید و بگویند که آه من از قریب صال او

[illegible]

پس مطلب بر همان مجلس مرکب طلبید سوار شد خا عنتان عیبت بصوبهینه معطوف گردانید بساعت قانچده یابید سینه چون اخل شد شیوه
دید که باکو دکان بازی می کند پس را بنور محمد صلی الله علیه و آله و سلم شناخت دید که سنگ عظیم رو شده است می گوید که خرم فرزند با شما که مشهور است
بعطایم چون مطلب این سخن را شنید نا قدر را خوا بانید و گفت نزدیک من بیای ای یادگار برادر من پس شیبه بسوی او دوید و گفت کمبستی تو که دم کم سو
تو مایل گردیدی و گمان می کردم که یکی از انعام من باگفت خرم مطلب عمومی خود او را در بر گرفت می بوسید میسازیت پس گفت فرزند برادر من خواهی ترا
ببرم بشهر پدر و هموهای تو که خانه عزت است گفت بلی خواهی پس مطلب سوار شد و شیبه با خود سوار کرد و بسوی مکه روان شد پس شیبه گفت ای حکم
بر سرعت برو که می ترسم خویشان ما در مطلق شوند و شجاعان قبیلکه اوس و خزرج با ایشان موافقت کنند و نگذارند که ما بیرون بر مطلب گفت می ترسم
برادر خرم مخور که حق تعالی کنایت شریف ایشان می نماید و چون بیودان مطلع شدند که شیبه با عرم خود مطلب تنهار وانه مکث طمع کردند و قتل ایشان
و یکی از روسایهود که او را دحمیه می گفتند پسری داشت لاطیه نام و روزی لاطیه بیرون آمد که با اطفال بازی کند شیبه استخوان شتری را گرفت بر سرافقه
و بر سرش را شکست و گفت ای فرزند هودیا جلالت نزدیک شده است بزودی خانه های شما خراب خواهد شد و چون آن خبر به پدر او رسید و در غایت
خشمناک گردید و این کینه علاوه کینه قدیم ایشان شد پس چون این خبر را شنیدند که در میان یهود که ای گروه یهودان آن سپهر که از می ترسید
با عرم خود تنهار رفته است پس او را در یابید و بکاک کینه از شر او امین گردید پس بهفتاد نفر از یهود اسلحه بر خود درست کردند و از عقب ایشان بیرون
شدند پس در شب چون صدای هم ستوران ایشان بشنید مطلب سید گفت ای فرزند برادر رسیدند با آنها که ایشان حذر میکردیم شیبه گفت
را و نا بگردان ای عرم من مطلب گفت نور جبین تو راه نمای آن گرا بان خواهد بود و بهر سو که رویم ما خواهیم رسید شیبه گفت روی ما چون
شاید که آن یو مخفی گردد پس مطلب نامه را سه تکه کرد و بر دو شیبه و بخت پس آن نور باز ساطع بود و قضاوتی نکرد و گفت ای فرزند برادر این نور
خو شنید جمال تو نور خدایست بجلل توان اندود کسی او را خاموش نشاند نمود ترا شانی بزرگ و قدیمی عظیم نزد حق تعالی هست آن خداوند
که آن نور را بتو عطا کرده هر قدر و را از تو دفع خواهد کرد پس چون یهودان ایشان رسیدند شیبه با عرم خود گفت ای خداوند آفریننده قدرت الهی را بتو نمایم چون
بزیار رسید بر روی خاک مسجد افتاد و رو بخاک بالید و گفت ای پروردگار نور و ظلمت گرداننده بهفت خاک بارفشت و هفت گفتند و بعد از
بهامت سوال می کنم از تو یحیی شفیع روز جزا و نور بزرگواری که سپردی ما که در غمائی از ما که دشمنان ما را مبنو زو عای او تمام شده بود که خیل بنو نضیر
ایشان رسیدند و در برابر ایشان جف کشیدند و بقدرت الهی محتاجی عظیم از شیبه عرم او را ایشان ستوبی شد و از روی تعلق و مدارا گفتند ای نگارنده
نیکو کردی ما بقصد ضرر شما نیامدیم و لیکن پیچیده شیبه بسوی ما در شین بر گردانید که چون شجره است و بایه برکت و نعمت است شیبه گفت ای شما بنی
کینه و کفر نمی بینید چون قدرت الهی بر شما ظاهر شده است ای سخن میگویند پس یهود غایت مخدول گردشتن چنان قریب را بهفتند لاطیه پیرو حیه
با ایشان گفت مگر نیاید اینک این گروه معدن سحر اند و ما را حاد و کردند بایه نایب و بر گردیم و ایشان با وضع کنیم پس شیبه با کشیدند و بجانب آن
دو بزرگوار گردیدند و چون بزرگ ایشان رسیدند مطلب گفت اکنون مطلب شما ظاهر شده و جادو شما واجب گردید پس مطلب نام خود را گفت و
بچند تیر چند جوان ایشان را به خرم فرستاد پس ایشان همگی یک دفعه حمله آوردند و مطلب نام خدا را برده با ایشان مجادله می کرد و شیبه می گریست
و تضرع بدرگاد قادر و ذوالجلال میکرد تا آنکه ناگاه عرمی از دور پیدایش و سهیل سپان فقهه سلاح شجاعان بگوش ایشان رسید چون نزدیک رسیدند
مطلب دید که سلی با پدر خود چهار صد نفر از شجاعان اوس و خزرج بطلب شیبه آمده اند چنان سلی دید که یهودان با مطلب مشغول محاربه بانه بانگ زد
بر ایشان که دای بر شما آنچه کرده است پس لاطیه و بهر میت نهاد مطلب گفت به کجا میرید ای عمر خدا و شما شمشیر زواید و نیم کرد و شجاعان اوس و خزرج

رو آوردند بیهود و احدی از ایشان بیرون نرفت پس آوردند بطلب شمشیر برهنه در دست و شمشیر پس سلی بر فرزند خود و ترسید و قبیله خود را
از قتال منع کرد و خطاب نمود با مطلب که تو کیستی که بخوابی فرزند شیراز را و خود جدا کنی مطلب گفت من آنم که میخواهم شرف او را بر شرف و عونت او را
بر حجت بیفزایم بر او مهربان تر از شما و میدارم که حق تعالی او را صاحب حرم و پیشوای اجم گردد اندنم عوی او مطلب پس سلی گفت مر جفا بخش اید
و چرا دعوت این پنج طلبیدی بیرون فرزند من من شرط کرده ام بر پدر او که چون فرزند بی هم رسد از من جدا نکند پس سلی با فرزند خود شمع گفت
که ای فرزند گرامی اختیار بانشت اگر بخوابی با خود بروه اگر بخوابی با من برگرد شنبه چون سخن مادر خود را شنید سه برادر افکند قطرات اشک
خرو بخت و گفت ای مادر مهربان از مخالفت تو ترسانم و مجاورت غایبند از خواهام اگر دعوت میفرمائی میروم و اگر نه بیکم و دهم پس سلی گریست
و گفت خوابش را بر خواهمش خود اختیار کردم و بعضی وقت در مفارقت تر از خود گذشتم پس افراموش بکن خبر ناخوشی در از من باز نگیر او را و برگرد
و و داع نمود با مطلب گفت که ای فرزند عبد مناف امانتی که برادر است بمن سپرده بود بسوی تو تسلیم کردم پس او را محافظت نمود چون هنگام
مزدوج او شود و نیکه مناسب باشد در عونت و نجابت و شرف تحصیل کن مطلب گفت ای کریم بزرگوار کرم کردی احسان نمودی تا زنده ایم
حق ترا فراموش نمیکنم کرد پس مطلب شمع را در دیف خود نمود و بجانب مکه متوجه شد و چون آفتاب جمال شمع از درگاه طالع گردید و پرتو
نور او بر کوههای مکه و کعبه تابید و آن روشنی موجب حیرت اهل مکه گردید از خانهها بیرون شتافتند و چون مطلب را دیدند پرسیدند که این
کیست که با خود آورده برای مصلحت گفت بنده من است پس باین سبب شمع را عبدالمطلب نامیدند پس او را بخانه آورد و دهنی امر او را
نخست دشت و مردم از نور او تعجب می نمودند و نمیدانستند که او جد حضرت رسول صلعم خواهد بود پس امر او در میان قریش عظیم شد و در هر امر
از او برگشت می یافتند و در هر مصیبت و بلیه با و پناه می بردند و در هر فحط و شدت متوسل بنور حضرت رسول صلی الله علیه
و آله و سلم می شدند و حق تعالی دفع آن شدائد از ایشان می نمود و معجزات باهرات از ان نور ظاهری گردید **فصل سوم**
در بیان احوال ابی عظام و اجداد کرام آنحضرت است بدانکه اجماع علمای امامیه معتقد گردیده است بر آنکه پدر و مادر حضرت رسول صلعم و جمیع اجداد
و جدات آنحضرت تا آدم همه مسلمان بوده اند و نور آنحضرت در مصلبه رحم مشرکی قرار نگرفته است و شبهه در نسب آنحضرت و آبا و اجدات آنحضرت
نبوده است و احادیث متواتره از طرق خاصه عامه برین مضامین دلالت کرده است بلکه از احادیث متواتره ظاهر می شود که اجداد آنحضرت
همه انبیا و اوصیا و حاملان دین خدا بوده اند و فرزندان اسمعیل که اجداد آنحضرت اند اوصیا حضرت ابراهیم بوده اند و همیشه پادشاهی
مکه و محاببت خانه کعبه و تمیزات آن با ایشان بوده است و مرجع عامه خلق بوده اند و ملت ابراهیم در میان ایشان بوده است و شجره
حضرت موسی و حضرت عیسی علیهما السلام و شریعت ابراهیم در میان فرزندان اسمعیل منسوخ نشد و ایشان جافظان آن شریعت بودند
و نسبت میکردند و آثار انبیا را بیکدیگر می سپردند تا بعدا عبدالمطلب سید و عبدالمطلب ابوطالب را وصی خود گردانید و ابوطالب
و آثار انبیا و و ادب ایشان را بعد از بیعت تسلیم حضرت رسالت پناه صلعم نمود و در فضیلت عبدالمطلب احادیث بسیار وارد شده است
چنانچه حدیث صحیح از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقول است که عبدالمطلب شوره شد در روز قیامت است تنها زیرا که در میان
میان قوم خود تنها بود و بر او خواهد بود سیما پیغمبران متابعت پادشاهان در حدیث معتبر و دیگر فرموده که عبدالمطلب اهل کسی بود که
بد او مبعوث خواهد شد در قیامت با حسن پادشاهان و سیما پیغمبران پس فرمود که روزی عبدالمطلب حضرت رسول صلعم را از تادیبی شتران خود در
برگشت پس عبدالمطلب مضطرب شد و به درگاه انبیا و فرستاد و چنگ در حلقه کعبه و تضرع نمود بدرگاه خدا فریاد کرد که ای پروردگار من آیا که

خود را که وعده داده بود که او را بیدار بیاورد غالب گردانی ببلای خوابی کرد اگر چه بدست کسی او را بیدار نداشتند و چون آنحضرت را دید
برگرفت و بوسید و گفت ای فرزند دیگر تریابی کاری نمی فرستم میترسم که دشمنان ترا بکشد و در حدیث معتبره دیگر از آنحضرت منقول است که حضرت
رسول صلعم فرمود که یا علی بن عبدالمطلب رجالت بنی ستم مقرر نموده و حق تعالی آنحضرا را در اسلام بیاورد که از آنکه زنان پیران را فرزند
حرام کرد پس حق تعالی در قرآن فرستاد که وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ وَدَعُوا مَا قَدْ خَلَفَ یَا فِرْعَوْنُ وَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَمَا تَعْمَلُ إِلَّا خُسْرًا
وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ سَوْمٌ آنکه چون پناه نرفتم را حاضر نمود و آنرا سقایه بیاورد پس فرستاد که اجْعَلُوا لِمَنْ یَسْئَلُکُمْ
الْحَلَالَ مِنْ حَمْلِ امْرِئِهِمْ حَقًّا و در دیکه کشتن آدمی صد مرتبه مقرر نمود پس خدا این حکم را فرستاد و بجز آنکه طواف نبرد و تریش عددی نداشت پس عبدالمطلب
بسی شوط مقرر نمود و خدا چنین مقرر فرمود یا علی بن عبدالمطلب باز لام قرار نگیرد و بیت را عبادت نمیکند و حیوانیکه بنام بت اند برای آن
نمی خورند و میگفت بر من پدرم ابراهیم باقیم و در حدیث معتبره دیگر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که تیرگی رسول صلعم نماند
و گفت خدا ترا سلام میرساند و می فرماید که حرام کردم آتش را بر پشتی که از تو فرود آید یعنی عبدالمطلب و شکمی که ترا بر پشت است یعنی آمنه و کناری که
ترا کفالت و محافظت کرده است یعنی ابوطالب و پسند معتبره حضرت امیرالمومنین علی علیه السلام منقول است که فرمود که و الله عبادت بت نکردم
پس من و نه جدم عبدالمطلب نه جدم با شرم نه عبد مناف بلکه همه ما زیاده در دو کعبه بر دین ابراهیم علیه السلام و تمام کرد بدین آنحضرت بود
و در روایت دیگر از ابن عباس منقول است که از برای پیچیدن بر پیشانی پیغمبر مندمی انداختند مگر برای عبدالمطلب و چپک را از فرزندانش بر
مسند او نشاندند برای جلالت اکر ام او و به گاه حضرت رسول صلعم تشنه می آمد و می خواست که بران مسند بنشیند و عجمای او را بویکند
که او را منع کند عبدالمطلب میگفت بگذارید فرزندم آید او را نشان بزرگ است و خفیه سید بزرگ شما خواهد گردید و من بفرستادم بزرگ
و در جبین او مشاهده می نمایم و بزرگی پیشوای جمیع خلق خواهد گردید پس میگفت آنحضرت را در کنایه خود می نشاند و دست بر پیشانی
او او را بزرگ می بوسید و میگفت بزرگ و بزرگترین پاکیزه و نیکوترین و از پیغمبر این بزرگتر و پاکیزه تر نیافته ام و چون عبدالمطلب و ابوطالب یک مادر بودند
و بوسوی ابوطالب میگرفت و میگفت ای ابوطالب این پسر را شانی بزرگ است پس چنگ زد و در دامن او و او را می افطت مگر او نمیدانست
و از مادر و پدر جدا مانده است و از برای او مانع بود که بدی و در پس او را بگردان خود سوار میکرد و آنحضرت شوط بزرگ و کعبه طواف میکرد
و چون شش سال از عمرش بگذشت آنحضرت را آنحضرت آمدند و او را که من می ست میان مکه مدینه و حرمت ایزد می اصل گردید و در وقتی که شش سال
مدینه بود و بوندن و خالک او را بنی عدی پس چون آنحضرت نیم ماند از پدر و مادر یافت شش وقت عبدالمطلب دست آنحضرت را بویکند و چون
از ششام وفات حضرت عبدالمطلب حضرت رسول صلعم را بوسید خود را نشان داد و او را می بوسید دیگر نیست پس رسول ابوطالب گردانید و گفت ای
ابوطالب محافظت کن این پیکار را که بوی پرورشیده و مژده شفقت مادر بخشد بدایه که پادشاه خود را می او را و بر این میان همه فرزندان خود را اختیار کرد
برای بندگی و نیز که پدر او با تو از یک مادر است ای ابوطالب اگر ایام ظهور جلال رفعت او را بانی خواهی انست که او را اینک شناخته بود
و توانایی او را پیروی کنی و یاری نخل او را بدست نه با آن مال خود و الله که او بزرگوار شده شمارد و پادشاهی رفعتی او را نصیب شود که هیچ یک از پدران ما
نیسب نشده باشد ای فرزند قبول کردی صیت مرا ابوطالب گفت بای قبول کردم و خدا را بخود گواهی که در این عبادت بانی است ابوطالب را گرفت
و پیمان را بر او محکم کرد پس گفت الحال مرگ بر من آسان شد پس پیوسته آنحضرت را می بوسید و می بویکد و می فرمود که گواهی میدهم که بوسیدم
اعدای او فرزندان خود را که از تو خوشتر و خوشتر و تر باشد و کاشن زمان عالیشان ترا در می یافتم پس مرغ و مرغ و شکست بسوی حصار قدس می

نمود و در آن وقت شش سال از تشریف حضرت سول صلعم گذشته بود پس ابوطالب آنحضرت را بجان خود چسباند و یک ساعت در شرف و ز
از و غارت نمی نمود و هیچیک را بر او نیکی و اندید و در پهلوی خود می خوابانید و دست هیچ از حضرت صادق علیه السلام نمی گرفت
که از برای عبدالمطلب علیه السلام سکه نزد یک کعبه می انداختند و برای غیر او در آنجا سکه نمی انداختند و فرزندان او نیز یک سکه را نمی بستادند
بدین که شش سکه ای که نزد یک کعبه می انداختند و سول صلعم چون تازه بر قنار آمد و سکه آورد و در دامن عبدالمطلب می انداختند پس بعضی از فرزندان
خدا هستند که آنحضرت را دور کنند عبدالمطلب گفت بگذاید فرزندم که عقیقه یابو شاهی باو میرسد یا ملک باو نازل می شود و در حدیث معتبر
منقول است که داوود وقتی بخدست حضرت صادق علیه السلام آمد و گفت بر موی ما خرام و می ترسم بدست من نیاید فرمود که چون
یکه روی یک طواف و دو رکعت نماز به نیابت عبدالمطلب بکن و یک طواف دیگر بآورد و رکعت نماز به نیابت ابوطالب بکن و
پس چنین برای آمنه و فاطمه مادر امیرالمومنین علیه السلام بجا آورد چون چنین کرد و میان روز مال بدست من آمد فصل چهارم
در بیان قصه اصحاب فیل است بدانکه از جمله معجزات متواتره نور حضرت رسالت پناه صلعم که در زمان عبدالمطلب علیه السلام ظاهر شد
قصه اصحاب فیل بود چنانچه پسند معتبر از حضرت امام جعفر صادق منقول است که چون ابرهه بن الصباح باو شاه حبشه قصد کرد که خانه کعبه را
خراب کند و بحوالی مکه معظمه رسید بر اموال اهل مکه غارت آوردند آنرا بنحوی که شتران عبدالمطلب را بغارت بردند پس عبدالمطلب به نزد بادشاه رفت
و رخصت طلبید چون داخل شد ابرهه بر تختی نشسته بود در قبه دیبالی که برای او نصب کرده بودند و سلام کرد بر او پس ابرهه رو سلام کرد و چون
نظرش بر عبدالمطلب افتاد از حسن و بجا و نور و ضیاء و محاسن و قار و حیران ماند و پرسید که آیا در پدران تو نیز این نور و جمال که در تو مشاهده می نمایم
بوده است عبدالمطلب علیه السلام گفت بل ای پادشاه همه پدران من صاحب نور و حسن و ضیاء و عفت و حیا بوده اند پس ابرهه گفت که
شما فائق گردید و لید بر همه خلق بسبب خورشید و شرف منرا و است ترا که سید دین بزرگ قوم خود باشی پس آنحضرت را بر روی تخت خود جا داد و او را
فیل سفیدی بود بسیار بزرگ که دوشش او را با انواع جواهر مرصع کرده بودند و پادشاه با آن فیل بر پادشاهان دیگر مبارکات میداد
امر کرد سائیس آن فیل را که آنرا حاضر گردانند پس آن فیل را با انواع زینت ها و الوان لباس و علی اگر آسته حاضر کردند چون بر عبدالمطلب
آنحضرت را سجده کرد و هرگز پادشاه خود را سجده نکرد و بود و بقدرت الهی و با عجز از نور حضرت رسالت پناهی بر زبان عربی نصیح بر عبدالمطلب
سلام کرد و گفت سلام بر تو پادشاه ای نور بهترین خلایق و ای صاحب خانه کعبه و زمزم و ای جد بهترین پیغمبران و سلام باد بر نور
که در پشت تست ای عبدالمطلب با تست عزت و شرف هرگز ذلیل و مغلوب نمی گردی چون ابرهه این غائب احوال را مشاهده نمود بدتر
و گمان کرد که اینها جادوست و امر کرد فیل را برگردانیدند و به عبدالمطلب گفت که بچه کار آمده بدستیکه من شنیده ام و از دست سخاوت
و شرف و فضل ترا دیدم از مهابت و جمال و عظمت و جلال تو آنچه بر من لازم گردانیده که به حاجت که از من طلب نمائی روا کنم پس آنچه خوا
بطلب و اورا گمان آن بود که سوال خواهد کرد که از قصد خراب کردن کعبه برگرد و پس عبدالمطلب گفت که اصحاب تو بر شتران مرغی غارت آورد
امر کن که آنها را بمن پس دهند پس ابرهه خشم آمد و گفت از دیده من افتادی من آمده ام که خراب کنم خانه شرف مکرست تو و قوم ترا که با آن خانه
بر اهل عالم فخر می کنند و از همه ممتاز گردیده اند و آن خانه نیست که مردم از اطراف عالم می آیند و در آن باب سخن می گوئی و شتران خود را از
طلب می کنی عبدالمطلب فرمود که من پیغمبر صاحب آن خانه که تو قصد خراب کردن او کردی و من صاحب آن شترانم که اصحاب تو گرفته اند
در ملل خود با تو سخن گفته و من خانه صاحبی دارم که از همه کس قادر تر و منبع تر است و اولی است محاببت و حرمت خانه خود را و دیگران پس ابرهه

گفت که شتران را بعد المطلب بد کردند و بکمر حاجت نمود و ابریه با فیل بزرگ و بشکر بسیار متوجه مردم شد پس چون نزد حرم رسید فیل و غنای او را دید و بهر وقت که فیل ای گداشته بر می گشت چون او را جبر می کردند بر دخول حرم می خوابید پس عبدالمطلب امر کرد غلامان خود را که سپهر مرابطه چون عباس را آوردند گفت این بلخی خوابم سپهر مرابطه و بهر یک را که می آوردند می گفت این بلخی خوابم سپهر مرابطه سیدنا محمد بن عبد الله و حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم حاضر شد گفت ای فرزندی بر بالای ابو قحیفه نظر کن ناحیه میا و هر چه بینی که از آن جانب می آید بمن خبر ده چون عبد الله بر که ابو قحیفه بالا رفت دید که مرغان از ابا بیل مانند سیل و شبتار و بآن طرف آورده بر که ابو قحیفه شستند و از آنجا پرواز کرده هفت شیطا بر گرد خانه کعبه طواف کردند و هفت مرتبه میان صفاء و مروه می گردید پس عبد الله بسو عبدالمطلب علیه السلام شتافت و آنچه دیده بود عرض نمود شت عبدالمطلب فرمود که ای فرزندی بمن که بر این می بیند و می کند و می خواهد پس عبد الله خبر داد که آن مرغان بجانب لشکر حبشه روان شدند پس عبدالمطلب ابل که افزوده که بروید بسوی لشکرگاه ایشان مخیمت یابی خود را برد و آید و چون ابل که بشکرگاه ایشان رسیدند دیدند که مانند چو بجای رسیده افتاده اند و بهر یک از آن مرغان سه سنگ در منقار و چنگال با خود دارند و بعضی سنگی یکی از آن گروه را می کشند و چون همه را هلاک کردند گشتند و پیش از آن کسی مانند آن مرغان ندیده بود و بعد از آن نیز ندیدند و چون آنها همه هلاک شدند عبدالمطلب به نزد خانه کعبه آمد و چنگ و دزدیهای کعبه و شعری چند او کرد که مضمون آنها حمد خدا بود و بر نعمت عظمی و بر شت و شیری چند خواند شتیل به ملاست قریش بر ترک خانه کعبه و اظهار تمحالی خود بر صبر بر آن دایره نگه داشتن از آن و توکل نمودن بر جناب مقدس الهی و تسبیح از آنحضرت منقول است که چون لشکر پادشاه حبشه که به ای خراب کردن کعبه آمده بودند شتران عبدالمطلب با بغالت بردند عبدالمطلب به نزد او آمد و زحمت طلبید پادشاه پرسید که برای چه کار آمده است گفت برای شتران او که برده اند آمده است که در نمایند با و پادشاه گفت که این مرد بزرگ جماعتی است من آمده ام که محل عبادت ایشان را خراب کنم او در آن باب شفاعت نمی کند و در باب شتران خود شفاعت می کند اگر سوال می کرد که دست از خراب کردن خانه کعبه بردارم بر میداشتم پس امر کرد که شتران را بردند و عبدالمطلب همان جواب گفت که گذشت پس عبدالمطلب به بنگام مراجعت بفیل بزرگ ایشان گذشت که او را محمود می گفتند و گفت ای محمود فیل به خود را حرکت داد و جواب پس گفت میدانی که چه ترا آورده اند پس سر را بجانب بالا حرکت داد که پدر عبدالمطلب گفت که ترا آورده اند که خانه پدر و کار خود را خراب کنی آیا خواهی کرد فیل اشاره به خود کرد که نه پس عبدالمطلب بخانه خود برگشت و چون پدر و بزرگ رسیدند و اندک اندک داخل حرم شدند فیل امتناع نمود از دخول حرم پس عبدالمطلب علیه السلام بعضی از سوال خود را گفت بر که و بالا رود و نظر کن آنچه بینی و آنچه در آن ملا رفت گفت سبای از طرف دریای میم و نزدیک است که بر آن چیز نزدیک شدند گفت و مرغان بسیارند و به یک منقار خود سنگ میزدند و در آن منقار سنگ میزدند و با یکدیگر بر یکدیگر میزدند با یکدیگر تیر میزدند پس عبدالمطلب گفت حق پروردگار عبدالمطلب که اراده بکشد این جماعت از اندر چون بالای آن جماعت رسیدند و سنگ با انداختند بهر سنگی که بر سر یکی از آن گروه آمد از دوبر او بیرون رفت و او را گشت یک تن از ایشان بیرون رفت مایل کسی که از بر او قوم خود خبر برد و چون ایشان را خبر میداد دید که یکی از آن مرغان بالای سر او است گفت چندین بودند و مرغان پس سنگ بر سر او انداختند و از آنجا هلاک کرد و در حاشی معبر گدا از آنحضرت منقول است که چون حضرت عبدالمطلب مجلس ابریه داخل شد تخت ابریه برای تعظیم او خنجر شد و میل کرد و در حدیث صحیح دیگر فرمود که آن مرغان مانند پرستک بودند و بر روایت دیگر سر ایشان مانند سرهای دندگان بود و منقار ایشان مانند منقار مرغانی با عنقیلهما خلد است بعضی گفته اند یک فیل بزرگ بود که او را محمود می گفتند و بعضی گفته اند که هشت فیل بودند و بعضی گفته اند که و از او

و در میان این باد و خلاف است بعضی گفته اند که در بعضی شبها در میان این باد و خلاف است بعضی گفته اند که در بعضی شبها در میان این باد و خلاف است
 حج کنند و در آن طواف نمایند پس شخصی از قریش شبی در آن خانه ماند و در دیوار آنرا بفضای خود ملوث کرد و گریخت و باین میان ملک
 در ششم قسم یاد کرد که کعبه را خراب کند صاحب کتاب آنرا روایت کرده است که جمعی از اهل مکه برای تجارت بحبشه رفتند و داخل کنیسه اند
 کثافت نصاری شدند و آتش افروختند از برای طعام خود و خوش کرده باز گردید پس با وی مزید و آنچه در میان ایشان بود بسوخت چون
 داخل کنیسه نمودند و بر سریدند که این کار که کرده است گفتند که جمعی از آنجا مکه درین جای فرود آمد و بودند و بسبب ایشان کعبه سوخته است چون این
 خبر را پادشاه حبشه سنانیداد و غضب شد و نیز خود ابر حسان الصلاح را فرستاد با چهار صد فیل و صد نفر از مرد جنگی و گفت برو و کعبه
 ایشان خراب کن سنگ های او را دریا ری جد و اندام و در آن ایشان را بکش و اموال غیر زندان ایشان را غارت کن و ای می از ایشان بازنده بگذر
 پس ابریه با تئیه تمام بجانب مکه روان شد و اسود بنج مسعود را چون بجای لشکر خود گردانید دست بردار کشش فرستاد و گفت برو و در آن زمان
 اگیه و ای ملکشان من بیا که می خواهم ایشان را عذابی بکنم که ای می از عالمیان با چنان عذاب نگذرد باشند و چون بگفتند و اهل مکه آن خبر را شنیدند
 اولاد و ابا و اوال خود را جمع نموده عزیمت کردند پس عبدالمطلب ابنان انبیت کرد که این سنگ است بر شما که از کعبه و شبیه گفتند و انان قنابست
 ایشان نیست مگر که ما دست یابیم ای می کشند عبدالمطلب است پروید کار حاکمی کرد که ایشان را بخانه نظف بآید و اگر ایشان را بخانه ببرد بر شانه دست
 نخواهند یافت ایشان نصیحت او را قبول نکردند و پر کردند و شدند و دینی بکوه با و دتید یا اگر بختند و دینی بدی استند عبدالمطلب فرمود که مرا بندگانم
 می آورم که از خانه و حرم و دیگر زمین از جای خود حرکت نمی کنند تا حقانی میان من و ایشان حکم کند پس اسد ماند تا ابریه بآن فیل با می کشند سنگ را از میان طعن
 شدند و و بکه آوردند و جمیع چهار پایان اهل مکه را بغارت بردند و از عبدالمطلب ششاد نامه سرخ موبدند و چون عبدالمطلب سید گفت ای سر
 ال خدا بود برای ضیافت اهل خانه و ما بجایان خانه او نگاه داشته بودم اگر این بگذرد اندام و لشکر خوابور کرد و اگر بر نگرداند باز شد و او را بدید عبدالمطلب
 سامعهای خود را پوشید و دایمی این غالت برد و ش افکن و کمین را بایتم غایت یک دست و همان فیل پنج را برد و ش افکند و بر سر خود سوار شده بود
 ابریه و این پدر ایشان او سر راه را بگرفتند و گفتند ای می گذاریم ترا که بروی نزد ظالمی که حریت خانه و او حرم را از عبدالمطلب فرمود که ای می حرکت
 از قدرت خدا و لطف او میدانم آنچه شما میباید دست از من بدارید که ان شاء الله بزدی بسوی شما بگردم پس انداختند و چون نظر آن نمودند بر او انداختند
 از حسن و ضیای او تعجب کردند و از تماشا او بخود بلرزدند و زود آمدند و التماس کردند که برگرد و نزد آن چهار مرد او بگویند یاد کرده است که ای می
 از شمار ازنده نگذار و ما را رحم می آید بر تو که با من حسن و جان تیغ آوخته شوی عبدالمطلب سر منو که شما را بمجله او بر روی نصیحت را ترک کنید چون خبر
 عبدالمطلب با برعه رسانیدند و سباحت و بر آن او را زد کرد که ملازمانش شمشیر با کشیدند و فیل بزرگ را بمجلس طلبی روان نمودند و ابریه بخود
 با حضار عبدالمطلب نمود و آن فیل را با موم می گفتند و بر سرش و شاخ از آهن تعبیه نموده بودند که اگر بر کوه میزد میگردانند و بر خرطومش و شمشیر
 سخته بودند و جنگ تعلیم او کرده بودند و امر کرده چون عبدالمطلب بمجلس آمد آن فیل را با و حمله کردند چون عبدالمطلب بمجلس داخل شد جمیع حضار
 از او و دست عظیم بهم رسید چون فیل را و باور ها کردند نزد او آمد سر بر زمین گذاشت و فیل را و مقاد او شد و ابریه از مشاهد این حال متحیر شدند
 و دست بر خود لرزید و بغایت آنحضرت تعظیم و تکریم کرد و در پهلوی خود نشاند و خطاب کرد که چه نام داری که از تو خوشتر و تو نیکوتر ندیده ام
 و هر حاجت که داری و امی کنم و اگر گوئی برگردم بر می گردم عبدالمطلب گفت مرا باینها کار نیست اصحاب تو شتری چند از من برده اند و آنها را
 برای حاجیان بیت الله احرام میا کرده بودند بگو بمن پس دهن ابریه حکم کرد که آنها را پس دادند و گفت دیگر حاجتی دارم گفتی که ابریه گفت

چرا بود بطلب خود سوال نمی گوی یا کرده ام که کعبه شمار و خواب کنم و مردان شمار بکشم و لیکن قدر ترا بزرگ یافته ام و اگر درین باشفاعت نمائی
شفاعت ترا قبول می کنم عبدالمطلب بر من و ابایم یا کاسی نیست زیرا که آن خانه پروردگاری دارد که محتاج شفاعت من نیست اگر نخواهد دفع
از خانه خود می تواند که در آنجا کعبه ایست که بقیل بن زکریا و کعبه نوحی آنرا خراب می کنم و ساکنان آنرا بقتل میرسانم عبدالمطلب فرمود
که اگر تو ای بکر و بسوی من برگشت و چون بقیل بزرگ گذشت فیل او را سجده کرد پس فرزند او صاحبان ابرهه او را ملاصقت کردند که چنانچه عبدالمطلب
گذاشتی که برود گفت و اما راست مکنی که چون او را دیدم بدینی عظیم از او در دل من پیدا شد مگر نه دیدی که فیل او را سجده کرد و انون بگویند
درین امر که اراده کرده ایم چه بخت میداد گفتند آنچه یاد شاه فرموده است البته باید بعمل آوریم پس لشکر تهیه کرد و بسوی مکه روان شد و چون
عبدالمطلب بکعبه برگشت قوم خود را گفت بر او بیعت میس با او روید و خود را به کعبه در او بخت و بهور محمد صلی الله علیه و آله توسل جست بدینگونه حق تعالی
تضرع و زاری نمود که پروردگار اقا خانه هست ماهمه خیال توایم و ساکنان حرم توایم و هر کس حمایت خانه و اهل خانه خود می نماید و مانند
این سخنان می گفت و تضرع می نمود ناگاه صدای یاقعی را شنید و او را ندید که گفت دعای تو مستجاب گردید و بمطلب خود رسیدیم برکت
نوری که در جبین تست پس به قوم خود آورد و گفت بشارت باد شمار که نور جبین خود را دیدم که بلند شد و از برکت آن شما نجات یافتید و درین
سخن بودند که دیدند غبار لشکر مخالف بلند شد و چون غبار فرو نشست فیل را دیدند که سرپای آنها را از آهمن پوشید بودند و مانند کوه در
پیش لشکر خود باز داشتند پس چون بحرم رسیدند فیل را ایستادند و چندانکه فیما بایان ایشان را زجر کردند قدم در حرم نهادند و چون آمد
آنها را از حرم میگردانیدند میدیدند پس اسود گفت که جادو کرده اند فیل پا شمار او خبر بسوی ابرهه فرستادند که چنین واقعه ای نموده است
ابرهه چون این خبر را شنید خوف او زیاده شد و بنزد اسود فرستاد که مگر کار خود را تجربه کردیم و از تجربه خود گذشتن کار عقل نیست
رسولی بسوی این قوم نفرست از ایشان طلب کن و خبر فیل را مخفی دار که باعث جرات ایشان نشود و بگوید آنچه از مردان بگفته شده است از تو
خود بپایند و آنچه از کینه ما فاسد کرده اند تا او را بدیند تا ما بگردیم و چون رسول ابرهه بنزد اسود آمد و رسالت او را بگفت و آن رسول مردی بود
بشجاعت معروف و خاضه نام داشت و بسیار بشجاعت خود مغرور بود و بالشکر یا به تخیلی مقادست میکرد و خلعتی ممیّش داشت اسود باو گفت رسول
من باش پس این گروه شاید بسبب تو میان ما و ایشان صلحی پیدا کند خطاط گفت میفرم و اگر قبول صلح نکنند سرپای ایشان را بنزد تو می آورم و چون
خاطه بگذاشت و نظرش به عبدالمطلب افتاد و بدینی عظیم بر او غالب شد و بنزد اسود رسید و اسود ساکت ماند عبدالمطلب گفت بچه کار است که ای مولای من
بر ابرهه فضل شما ظاهر گردید و حرم را بشما بخشید و از شما طلب نمی نماید که دیت آنها گشته شده اند بدید بیا و دانی چند بعد د آنها از قوم خود بپوش
و آنچه در کینه افتاده است قیمت او را تسلیم نماید تا لشکر را ببرد و اند عبدالمطلب گفت ما هرگز بی گناه را بعبوض مجرم مواخذ نمی نمایم و
امانت و عدالت است و دست خود را پیوسته از مردم بدیند و خلاف فرموده خدا نمی کنیم و اما آنچه در باب کعبه گفتی من باو گفتم که آن بزرگوار
دارد که قادر است که دفع ضرر از آن بکند و امید که هیچ پروا نمی کند از او و از خیل چشم او مخاطه چون این سخنان شنید و خفت و قصد هلاک
عبدالمطلب نمود عبدالمطلب بهادرت نموده گریبان او را گرفت و بلند کرده بر زمین زد و گفت اگر نه تو را لطمی بودی الحال ترا هلاک میکردم پس خطاط
بسوی اسود برگشت و گفت باین گروه سخن گفتن فائده ندارد و مکه خالی است می باید بر ایشان تاخت چون نیز یک حرم رسیدند گروهی چند از
مرغان دیدند که مانند ابر بر سر ایشان صف کشیدند و آنها شمیم بودند بر پرستک هر یک سه سنگ برده شسته بودند یکی در منقار و دو تکرور پا و آن سنگ
از دندان ننگ و از خود کو چک تر بود چون لشکر را نظر بر آن مرغان افتاد ترسیدند و گفتند چیست این مرغان که هرگز مانند آنها ندیده ایم و از خود گفت

خوش بود و گفت که من تا غنیمت یابی و اهتمام نما تا سالما بی و آنچه بیا بی و ذخیره نما تا وارثان تو قسمت کنند بلکه خود مصرف کن شمشیر یا زنجیر است
 خداوند همه عزیزان تو را بر تو برین بگذارد و این است و صلی آن پیغمبر این تو بهم خواهد رسید و از نسل تو خواهند بود و اسباب و نجیبیان و عباد و اولاد
 بینایان شمشیر یا زنجیر خواهند بود و پیغمبری آن پیغمبر در قرن بعد از تو خواهد بود و باو از زمین را بنور هدایت روشن گرداند و شایسته این خطار
 زمین بیرون کند و ذلیل گرداند ایشان را بعد از عزت و هلاک گرداند ایشان را بعد از قوت و تحار و ذلیل گرداند و عابدان آنما را بقتل رساند و کجا که
 باشند و بعد از باقی ماندگی از نسل تو که برادر در دوزیر او باشد و سنش از تو کمتر باشد و او بهتر از تو باشد و در همه امور طبع او باشد و آن پیغمبر
 هیچ امری را از تو مخفی ندارد و هر دایمی که بر او واقع شود با او شورت کند پس چون عبدالمطلب از خواب بیدار شد در ام خواب خود تیر یا زنگاه
 در پهلوی خود سیزده شمشیر چوین آنها را برگرفت و خواست که بیرون آید با خود اندیشید که چه گونه بیرون و مکه بنور حضرت تمام ننموده ام و چه
 یک شب دیگر کن شاخا و سر آبی طلا پیدا شد چون بیرون آورد و دید که بر آن نقش کرده ام که **اِنَّ اللَّهَ مُحَمَّدٌ سُوْلُ اللَّهِ عَلٰی قَوْمِ الْاِنَامِ**
فَلَا كَانَ خَلِیْفَةُ اللَّهِ معنی فقره آخر است که صاحب الامر علیه السلام خلیفه خداست پس چون عبدالمطلب بیدار شد و آن را دید و آن را بر دست
 انداخت و از شیطان اجتناب بسیار بیاید که پیش از او چاه بالا میرد و پیش شمشیر دو اکثر دشمنان او پدید آمدند و حضرت قائم علیه السلام را تا مکه خوابید
 پس عبدالمطلب خواست که مخالفت آن خواب کند و شمشیر را بر در خانه کعبه نصب نماید پس چون خواب رفت همان شب را در خواب دید که او خطاب نمود
 الهی شمشیر را بحد شکر کن پروردگار خود را زیرا که بزدی ترا زیان نذین خواب کرد و نام نیاک ترا در عالم منتشر خواهد گردانید و جمیع قریش بعضی بخواب
 و بعضی بطمع پیوسته خواهند کرد و شمشیر را در جاسه خود قرار ده چون از خواب بیدار شد با خود گفت اگر آنکه در خواب می بینم از جانب
 پروردگار نیست امر امر است و اگر شیطان است همان خواب را بگذرد و او را قطع کرد پس چون شمشیر باز خواب رفت گروهی بسیار از مردان و اطفال و
 که نزد او آمدند و گفتند ما اتباع فرزندان تو ایم و مادر آسمان شرم ساکن شمشیر یا زنجیر است و خیری از قبیل بنی مخزوم خود ستگار نادیدند از باز سائر
 قبایل عرب ختران نخواه اگر با این عاری حسب بزرگاری مردم بود و ختر خوانند و این سیزده شمشیر را بفرزندان آن دختر که از بنی مخزوم خوابی
 تسلیم فرما یا نه این بای تو بیان نمی نمایم و یکی از آن شمشیر یا زنجیر دست تو ناپیدا خواهد شد و در فلان کوه چنان خواهد گردید و خوابه شرت
 آن علامت ظلمه قائم آل محمد صلوات الله علیه خواهد بود و عبدالمطلب بیدار شد و شمشیر را در گردن خود انداخت و بسو ناحیه از ناحیه که روان شد
 پس یک شمشیر که از همه نازکتر و لطیف تر بود ناپیدا شد و آن همان موضع ظاه خواهد شد برای حضرت صاحب الامر صلوات الله علیه پس آنرا
 به عمره و اهل مکه شد و آن شمشیر را به آب و با است که با طواف کرد و در اثنای طواف میگفت خداوند او عده خود را رست گردان و گفت که و انذار
 گردان و یاد مرا منتشر گردان و باز نوی ما هم کرد آن پس شمشیر را بفرزندان مخزومیه داد و آن دوازده شمشیر حضرت رسول را و یازده امام را
 امام حسن عسکری علیه السلام سید بر کز ایشان یک شمشیر بود و شمشیر امام دوازدهم زمین چنان شد و زمین با حضرت تسلیم خواهد نمود و در دست
 موقوف منقول است که ابن فضل از حضرت امام رضا علیه السلام سوال نمود از معنی قول حضرت رسول که منم فرزندانم و فرج یعنی دو کس که هر یک از
 برای خدا خواهند که قربانی کنند فرمود که معنی تعمیل سپردن بهم علیهما السلام و عبدالمطلب علیهما السلام است و آن فرزندان عظیم
 که حق تعالی بشارت داده باو ابراهیم علیه السلام باو چون باو مشغول اعمال شد ابراهیم بلو گفت که من در خواب دیدم که ترا فرج میگردم پس نظر
 و فکر کن که چه می بینی چه مصلحت میدانی گفتی پدر بکر آنچه با تو خواهد دید و نگفت بکر آنچه دیدی که بزرگ خوابی یافت مرا اگر خدا خواهد از صبر بکن
 پس چون ابراهیم عازم گردید فرج او حق تعالی کرد و او را بگو سفند سیاه سفید که در سیاه میرفت در سیاه میخورد و در سیاه میخورد و سیاه نظر میکرد

گوهر که از این بقیه گاه حق است قرعه بنام نامی و بیرون خواهد آمد و او را مانع می شد پس چون عبدالمطلب بخاک فاطمه آمد دست عبدالمطلب را گرفت
که بیرون آورد مادرش فاطمه را و او بخت عبدالمطلب را من پر چسپید و پدر او را کشید و مادر او را و ما نعت می نمود و فخر و ستغانه می کرد و عبدالمطلب
می گفت ای مادر دست از من بردار و مرا بپای بگذار که این خواهد بام من بکن پس فاطمه دست از جهان خود برداشت و گریه بان خود را شکافت و گفت
ای ابوالخیر شایع کار تو کار است که بنیاد تو که بگردد و من می پندم که بنیاد خود را بدست خود بکشی مگر اگر البتة این کار خواهم کرد
دست از عبدالمطلب بردار که ای همه شکر سال عزت و برکوتی و رحم کن و عزت آن نوز که در جبین بکن ایست نگه دار و چون دید که عبدالمطلب
باین سخنان دست از ویرغیاب برداشت و فرزند دلبند خود را بر سینه نالان خود چسپانید و گفت خدا نخواهد که این شعله نور جبین تو خاموش گردد چنانکه
که در کار تو چاره نیست با غم و درام تو حیله را نمی بیند که شیش انگیز دیده ام این اگر دمی رخاک بچنان گردیده بودم بناچار از برم سیر و می رسید
برگشتنت ندارم این شمع این خطاب عبدالمطلب بنیاب گردید و یکه بپوشید و دید با بارید و ناله متغیر گردید و پایش از رفتار ماند پس آن
بنده مقرب آله گفت ای مادر بگذار مرا تا با پدر خود بروم اگر خدا مرا اختیار نماید از برای قربانی خود زنی معلوت و فیروزی از هزار جان خوا
اختیار را و باد و اگر گویی را اختیار نماید با هزار حرمان بسو تو بر خواهم گردید پس پدر روان گردید بسوی کعبه و جمیع قریش از مردان و زنان و فرجده
جمع شدند و صد ناله و شیون بسو هفت و زن بلند کردند و فریاد و آواز گاه نماند که دیدن که شاید آن نوز نبوت خاموش گرد و ناله استند
که نور خدای را کسی خاموش نمی تواند کرد پس عبدالمطلب خنجر برهنه که مرگ از دشمن می نیت بردست گرفت و قرعه بنام اولاد خود افکند و گفت ای
خداوند کعبه و حریم طهر و زمزم و پروردگار ما که اگر ما را خلق جمیع نام و در کن نوز خود از ما بهتر می و ظلمت را بحق آنچه جاری گردیده است بران تسلیم
تقدیر را آنچه خواهی کسی را نمی تواند گردید و نه می توان این نیست که بی و می چون تو صاحب قوت و رفیع احتیاج فقیهان نمی نمای مگر چون تو بی نیاز
پروردگار امید آنکه با توجه حمد و نذر کرده بودم و اینک فرزندان خود را بدرگاه تو آورده ام که هر یک که خواهی اختیار نمایی پروردگار اگر مصلحت
دانی و بر بزرگان قرار ده که ایشان را بهر بلا بیشترت و خرد آن بیشتر محل رتند ای خداوند پروردگار کعبه پرده ها و در کن سنگی و زین پهناء
و دریا ها و امی فرستنده ابریا و باران خدا و گردان بلا را از کودکان پس نام هر یک را به تیری نوشت و داد که داخل کعبه گردند و فرزندان خود را داخل
کعبه گردانید پس مادران همه بشیون بلند کردند و از دیدن حاضران سیلاب شک و بطحای بکه روان گردید و عبدالمطلب نصف بیشتر می افتاد
و بقوت ایمان شدت یقین بر میخواست می گفت پروردگار حکم خود را بر زودی ظاهر گردان مردم گردن بکشید بودند و آب از دین باروان کرده
منظر بودند که بنام کدام یک بیرون آید که ناگاه دیدند که صاحب قرعه بیرون آمد و در دای عبدالمطلب را گردن آن شک خود شش ماه افکنده
او را مانند خورشید از افق کعبه بیرون کشید و رنگ مبارکش مانند آفتاب بزدی مائل گردیده و یوماند چنانکه کمال قابل قربانی از ده گاه می لرزید
پس گفت ای عبدالمطلب قرعه بنام این فرزندان چمنه بیرون آمد اگر خواهی بکش و اگر خواهی بخش پس عبدالمطلب از استماع این خبر بهوش افتاد
و برادران نوحه کنان بر برادر خود از کعبه بیرون آمدند و ابوطالب بنده بیشتر می گریست و موضع نور جبین برادر خود را می بوسید و می گفت کاشک
نمی مردم و فرزندان چمنه ترا که وارث این نور است حق تعالی او را بر همه خلق زیادتی داده است و زین را از کشت کفر و بت پرستی با
خواهد کرد و کمانت کا هنان را زائل خواهد گردانید می دیدم و چون عبدالمطلب بهوش آمد صد آگریه درون و زنان از هر یک که حیثیت
او رسید و نظرش بر فاطمه افتاد که خاک بر سر خود می ریخت و سیئه خود را می خراشید و از مشاهده این احوال و استماع این اقوال در عزم کاش
اختلالی بهم نرسیده باز وی عبدالمطلب را گرفت که او را بخواباند اکابر قریش و اولاد عبدمناف در او افتخند پس بانگ و برایشان که و

همه که در آن روزین و سوره بنام حیدر است چون آمد یک شفاعت کنند بیچاره دیگر در آن وقت که بنام حیدر است و در آن روز
 خورشید با شش و آن آمد پس کار به بانی و شادی و طرب فریاد برآوردند و بسو حیدر اطلب دیدند و حیدر است از آن روز دست او کشیدند و
 امنیت و مبارک با گفتن فاطمه و دید حیدر است و در یک گیسو شکر حق تعالی منی پس حیدر اطلب گفت که ای فاطمه که تو چه می
 یابی ای گیسو یکم که با شش و آن است و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 شمار اقبل خود و بزدی از نسل آن بزرگوار است و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 که با فغان غیبی از برای تو و فرزند تو اندازد پس فاطمه فرزند خود را بجان خود انداخته و فرزند و قبایل و بانی اطراف جهان به امنیت آن سید و امیر
 زمان بگذاشتند و بانی سبب جاری شد که بابت بیرون آمدن حیدر باشد چنان بود و این گمانان از برای امیر آمدند و دیدند حیدر است و سار
 یافتند حیدر با و در دفع آن گشتند و از جمله آنما این بود که شخصی از روسای ایشان که او را بانی فاطمه طعامی ساختند و بهر منی آن
 داخل کرد و بهی نایب آنجا حیدر اطلب رساند و فرزند فاطمه را به بیرون آورد و در آن روز که حیدر است که با فغان غیبی از برای تو
 از فرزند آن عجب و شاد شد و بانی شاد شد و این طعام را بخت آن گشتند و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 آنجا آمد پس حیدر که این طعام را بجا آمد و دست فاطمه از آن خویشان شاد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 نزد یک آوردند که تناول نمایند و عجب و شاد شد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 نه بر داخل کرده اند و ایشان گفتند که این از برای تو است و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 و چیدم پس او ساطع بود و جمیع اطراف را به شاد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 و روز بهر که میگذاشت و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 تا آنکه بقدر آن حیدر آمدند و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 چون آثار شد و آن مخمور الی الی اباب و شباهه کردند و در شام با یکدیگر نشستند و در باب شاد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 می بود و از همه معترف بود و این ایشان پس حیدر که بخت جمع زودیده و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 و خواندیم صفت آن پیر سرفراک را که ملائکه یاری و خوابند کرده و ما و این و در دست او پاک خوابیم شد و آمد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 شاد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 امر است شد و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 پس یک از علما ایشان که او را بیو با می گفتند و کافیه و شجاعی بود و فریاد و گفت این مرد پیر شده است و فریاد و گفت این مرد پیر شده است
 تشوید و ازین تشوید و ختی را که از ریشه کنیده شود و دیگر خبری شود و باید که بلاک کنید این شخص را که آن پیر شده و ای فاطمه که تو چه می یابی و ای فاطمه که تو چه می یابی
 چاره اش آنست که تراعی خریداری نمایی و بوسیله تجارت بروید و شهر مکه که مقصود شما را بجا حاصل خواهد شد و این نیز با شما رفیع میشود و باید
 که همه تشوید و ای خود بزرگوار پس بید و بزدی تهیه سفر خود را ساز کنید پس آن ملاعین سخنان آن کافر بخت را بجان قبول کردند و همه سب
 که مکه خریداری نمودند و با نسو متوجه شدند و چون نزدیک مکه رسیدند صدای اتقی را شنیدند که ای بدترین مردمان مکه و بدترین شیعیان مکه و ای فاطمه که تو چه می یابی
 برای قصد ضرر رسانیدن به بهترین خلق خدا و بر که خوابد که خالکیم و بر تقدیر خداوند جبار بیشک مصیر او بسوی نارس است و در دنیا و عقبی

خاک و زیاده است ایشان از استماع این سخنان و سدا می می شنیدند و خداست که برگرداند باز به باب و سوسه های شیطان و تسبیح و خلاف
 اما اینانی ایشان را بران سفر باز می گردانید و در راه بجه که می رسیدند احوال عبدالمطلب می پرسیدند و او وصف حسرت و جمال و کمال او میکرد
 و سبب بیای و حسد ایشان میگردید و چون داخل مکه شدند متوجه خود را بیشتر بران عرض میکردند و قیمت های گران بانی اند و مخرج خود و
 باشا و این نوع قضا ایشان و در کین فرصت بودند تا آنکه در شبی از شبها عبدالمطلب را می دید و با پدر خود گفت که در خانه ای بایم که سید فی چنین شمیر
 به بند و گرفت اشتد و شمشیر را از حاکمیت می بردند و برین حمله می کردند پس من بدین شام بسوی بیوا و آتشی فرو دادم از جانب آسمان بریدم و چه در
 سوخت عبدالمطلب بود که امی فرزند خدا را از همه بلاد یا بخت بد تو حاسدان بیار داری و برای این نوری بر روی من است اما اگر تمام اهل
 زمین اتفاق کنند برضرت و تو توانی زیرا که این فرود و بیعت پیغمبر خدا الزمان است حق تعالی آنرا حفظ می نماید و در اکثر ایام عبدالمطلب عبدالمطلب را می گفتند
 و آن کافران از بیم عبدالمطلب ترسیدند و تو نخواستند شد تا آنکه عبدالمطلب روزی تنهایشکار رفت و با بنزد ایشان آمد و گفت چه انتظار می برید که عبد
 بشکار رفته است و فرصت غنیمت پس بنی ایشان نزد منا عیال ماندند و بعضی شمشیر را بر بینه در زیر پا حشایان کردند و بنص عبدالمطلب متوجه
 شدند پس وقتی رسیدند بعد از آنکه در میان راه با او خل شده بود و شکای می برست آورد و او را بفتح محلی خود از هر طرف داده بود با آن در و را بر آنحضرت
 بستند و چون عبدالمطلب دید که ایشان قصد هلاک او دارند سر بجانب آسمان بلند کرد و به عالم خان و اشکار قنصر نمود پس و با ایشان آورد و گفت
 چه میخواهید و بچه قسب هلاک می گردید و آمده که بر کوفه ری با صدی از شمار رسانیده ام و ما بی از شما نبرده ام و کسلی نتواند گشته پس ایشان بیخوف و جوی
 او نشدند بیکه فعه بر او حمله کردند و عبدالمطلب نام حق تعالی برد و چهار تیر بسوی ایشان افکند و به تیر یکی از آن مدبران را بسوی مجلس المصیر فرستاد
 پس آن کافران از راه حیل شروع کردند و خواهی کردند و گفتند بچه سبب را یکسختی و ما را بتو کار نمی نیست غلامی از ما گرفته و از تحقیق آمده بودیم چون
 از او دیدیم که آن او کردیم عبدالمطلب بر بندگی اصل ایشان خندید و بر اسب خود سوار شدند و مکان را بر دست گرفت و چون خواست که از میان
 ایشان بدر رود بار دیگر بر او حمله آوردند و بعضی سنگ و بعضی شمشیر متوجه آن بدر میگردیدند و او مانند شیر بر ایشان حمله میکرد و بعضی را بر خاک
 هلاک می افکند و چون کار بر آنحضرت تنگ شد از اسب فرود آمد و پشت بر کوه داد و آن گروه او را بسنگ خسته میکردند و از بیم به نزدیک نمی رفتند
 و در آن حال که آن کافران عبدالمطلب را در میان گرفتن و برب بن عبد مناف آن دره رسید و آن حال را مشاهده نمود و از کثرت ایشان ترسید
 و بجانب حرم پرگشت و در میان بنی هاشم ناکرد که در یابید عبدالمطلب که دشمنان او را در فلان دره در میان گرفته اند پس جمیع بنی هاشم شمشیر
 بکف گرفته بر اسپان بر بینه سوار شدند و بسوی آن دره به سرعت روان شدند و بر رسیدند و چون عبدالمطلب نظر کرد عبدالمطلب ابو طالب حمزه
 و عباس و سایر بنی هاشم را دید که داخل آن دره گردیدند پس عبدالمطلب گفت امی فرزند این بود تا و ایل و تعبیر آن خواب که دیده بود می چون
 بهودان بنی هاشم را دیدند دست از جان خود برداشتند و بعضی از ایشان پناه به درختی که بر درخت و بقدرت حق تعالی سنگی از کوه گردید ایشان را
 هلاک کرد و بعضی اگر قتل و خود هستند که باشند التماس کردند که آنقدر زحمت را او بهید که محاسبات خود را با اهل مکه مدفوق گردانیم و بعد از آن آنچه خواهید
 بکنید پس ستمهای ایشان را بستند و بسوی مکه برگردانیدند و اهل مکه سنگ ایشان میزدند و لعنت میکردند پس عبدالمطلب ایشان را بخانه و بهیبت ستاد و چون
 و بهیبت بسوی بره و چه خود پرگشت گفت امی برده ام و زامی چند از عبدالمطلب را به عبدالمطلب شاهه کردم که از هیچ یک از شما عاقل بر نیاید بود
 فی الا و ایچ و بجای و فوضیا مخصوص که این دره است که کسی مانند آن ندیده است و نشنیده است چون بهودان را در میان گرفتن دیدم که افواج ملائکه
 از آسمان بسوی او فرود آمدند برای نصرت او و بر و بنزد عبدالمطلب است دعا کن شاید آنم و دختر را بعت عبدالمطلب در آورد و ما را با این شرف افزا

گرفتند و گفت ای محبت جمیع، و ساد که و پادشاهان اطراف خست کردند که دختر باو بدیند و قبول نایزدی، حقیر را خست خواهد نمود
 که من ام روز برایشان جلی بزرگ ثابت گردانیدم که از قضیه عجب ائمه ایشان را با خبر ساختم و ممکن است که باین سبب بدختر مرغی نرسد چو
 برده بخانه عبدالمطلب آمد گفت خوش آمدی امروزی از شوهرت بر ما حقی لازم گردیده است که هر حاجت که از ما طلب نماید فایز کنم بده گفت که ای
 عبدالمطلب و ابراهیمی حاجت بزرگی بسوی من و ساد هست و میخواهد که نو عبدالمطلب بسوی دختر او آمده منتقل گردد و ما را از اینها هیچ اطلاعی نیست و آنست
 بسوی شما پس عبدالمطلب بسوی عبا ائمه نظر کرد و گفت ای فرزندان اگر چه دختر پادشاهان را قبول نکردی مایه ختره خویشان است و در کمال
 دختر نمیست در عقل و مهارت عفاف و دانت و مال و کمال و حسن و جمال چون عبدالمطلب ساکت شد و اظهار کرامت نمود و عبدالمطلب گفت
 ابا بن منوچهر قبول کردیم چون شب آمد عبدالمطلب عبا ائمه را با خود و سب برد و چون بایکدی نشستند و در باب حاجت سخن گفتند
 آغاز کردند بعد از آن که در خانه و سب بیوی بودند خلوت اغنیمت شمرده بند را ایستادند و بسوی خانه که ایشان بودند دیدند و چون حرم بدین
 بسنگ ایشان حمله کردند و با عباد نور حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله سنگ هر یک بر سر سینه اش گذاشت و آن شیران پیشه شجاعت شمشیر را
 کشیدند و بنور سینه را نام تو سل نموده روان آن کافران بسوی حرم روانه کردند پس عبدالمطلب او گفت فردا باد او را و شما قوم خود را حاضر کنید و این
 نکاح مقرون بفلاح را منعقد می سازیم پس چون صبح روز دیگر طالع شد حضرت عبدالمطلب اولاد و اعمام کرام خود را حاضر گردانید و جامهای فاخر
 پوشیدند و و سب نیز خویشان خود را جمع کرد چون مجلس شریف منعقد شد حضرت عبدالمطلب فاست خطبه در نهایت فصاحت و بلاغت با انوار
 و گفت چه میکنم خدا را حمد شکر کنندگان حمدیکه او مستوجب است بر آنچه انعام کرده است بر ما و بخشیده است ما را و گردانیده است ما را و احسان فرموده خود
 و ساکنان حرم خود و انداخته است محبت ما را بر دلهای بندگان خود و ما را شرافت داده است جمیع آنها و حفظ نموده است جمیع افئده
 و دباها و حمد میکنم خداوندی را که نکاح ابر را حلال گردانیده است و زنا را بر ما حرام کرده و بدانی که فرزندان عبدالمطلب و دختر شما آئینه را خواستگاری
 می نمایند صدق فلان آیا راضی شدید و گفت راضی شایم و قبول کردیم عبدالمطلب گفت ای قوم گو او باشید پس عبدالمطلب
 در مکه آمد و جمیع اهل مکه و نواحی را دعوت نمود و چون مدتی از اوقات ایشان گذشت و نزدیک طلوع آفتاب نبوت شد حق تعالی او را
 جبرئیل علیه السلام را که ندا کرد در جنت المصطفی که تمام شد سحاب تقدیر ظهور پیغمبر بشیر و نذیر و سراج منیر که امر کرد به نیکوهای خود بخیزد
 از پدیها و مردم را برای حق خواهد خواند و او است صاحب امانت و صیانت و حجت نیست بر عباد و ظالم خواهد شد نور او در بلاد و هر که
 او را دوست دارد بشارت یافته است بشفیع عطا و به که او را دشمن دارد برای اوست بدترین عذابها و او است که پیش از خلق آدم
 طینت پاکیزه او را بر شما عرض کردم و نام او در آسمان احمد است و در زمین محمد است و در بهشت ابوالقاسم است پس ملائکه
 صدای تسبیح و تهلل و تقدیس و تکبیر بلند کردند و درهای بهشت را گشادند و درها گشودند و جواریان از غرفهای بهشت مشرف شدند و ما
 بر درختک بهشت انواع نعمات صدای تسبیح خالق زمین و آسمان بلند کردند و جلال جبرئیل از بشارت اهل سموات فارغ شد بانه
 ملائکه فرمودند و با طرف جهان بشارت انفاق و نطقه گزیده ندانند جان داد و اهل که قاف خازنان سحاب و جبال و جمیع مخلوقات بین زمین و آسمان
 گردانید تا آنکه این فرموده را بابل زمین هفتم رسانید و بهر که محبت او اختیار کرد محل رحمت خدا تعالی گردید و بهر که عداوت او گردید از الطاف الهی
 محروم گردید و شیاطین را در زنجیر کشیدند و از استمراق سمع در آسمان مانع نمودند و بهر که شهادت ایشان را از هر باب اندند و چون بسیر و زبانه که
 عوفه بودند عبدالمطلب را پدر و برادران و برابیان عرفت میگردیدند و در آن وقت همان بیابان آب نبود ناگاه نهی از آسمان ظاهر شد و ایشان

که بجانب صحرای مفتوح بود و او در بان آن گاه رخصت و خلط طلبید و بان گفت که درین ایام پادشاه با جوارمی زنان خود خلوت کرده است و بی رخصت
و خلوت قصر او میسر نیست و اگر نظرش بر ستواته مرا با تو بقتل رساند عبدالمطلب کیسه نری باو داد و گفت تو مانع من میشوی و امر قتل مرا بمن بگذار و در بان
عذری باو خواهم گفت که سببی از تو بنزد و چون در بان پدید آمدن رخ افتاد خون سیاه حال تنه خود را فراموش کرد و مانع آن مقرب درگاه
نگذید چون عبدالمطلب داخل آن بوستان شد دید که قصر عثمان در میان بوستان واقع است و انواع گلها و ریاحین اطراف آن قصر و دلنشین احاطه
کرده و نه راهی صافی بر دور آن قصر میگردد و سیف مانند شمشیر بران بر ایوان قصر عثمان رسوبوی خیابان آن قصر خود تکیه داده است چنان
قنطرش بر عبدالمطلب افتاد و غضب شد و با غلامان خود گفت کیست این مرد که بی رخصت من داخل این بوستان شده است نزد
او را بنزد من آورید پس غلامان بهرعت شتافتند و آنحضرت را بجلوس آوردند و چون عبدالمطلب داخل شد قصری دید بطول و در آن
زیارت با راسته و از جانب است چپ قصر او کنیزان بیشمار با نخایت حسن و جمال صف کشیده و نزدیک و عمودی از حقیق سرخ نصب کرده بودند
جامی از یاقوت تعبیه کرده اند که مست از شک ناب در جانب چپ و جامی از طلا می سرخ نهاده اند و شمشیر کین خود را برهنه کرده و بر آن خنجر داشته
پس از عبدالمطلب ال نمود که تو کیستی گفت منم عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف و نسب شریف خود را تا حضرت آدم ذکر کرد پس سیف گفت
ای عبدالمطلب تو خواه زاده مالی گفت بلی زیرا که سیف از آل قحطان بود و آل قحطان از برادر و آل اسمعیل از خواهر بودند پس عبدالمطلب
تعظیم کرد و فرمود و گفت خوش آمدی مشرف ساخته و آنحضرت مصافحه کرد و او را در پهلوی خود جاداد و پرسید که از برای چکار آمده
عبدالمطلب ما نیم هاسا گان خانه خداوند نه آن آمده ایم که ترا تنیت بگویم بر ملک پادشاهی نصرت یافتن بر دشمنان خود و او را بسیار
دعا کرد و سیف از نکاله آنحضرت مست بر سر افروخت و آنحضرت را با سائر رفقا تحلیف دارا نصیافت نمود و هماننداری برایشان مقوم فرمود
و مبالغه بسیار در اعظام و اکرام ایشان نمود و هر روز هزار درهم خرج ضیافت ایشان مقرر کرد پس ششم عبدالمطلب با خلوت طلبید و خند
خاص خود را بیرون کرد و بغیر از جناب ایزدی گیری برخاسته ایشان مطلع نگذید و گفت ای عبدالمطلب میخواهم رازی از رازهای خود را بتو بگویم
که تا حال یادگیری نگفته و ترا اهل آن میدانم و میخواهم آنرا یمتحان کنی از غیر اهل آن تا وقت ظهور آن در آید عبدالمطلب چنین باشد سیف گفت
ای ابوالمحارث در شهر شما طفلی هست خوشتر و خوش بدن در حسن قد و قامت بگانه اهل زمان است و در میان دو کف آن جلالتی هست
زین تمامه میبوش خواهد گردید و حق تعالی بر سر او درخت بنمیری رویانیده است و هر جا که رود و در بر او سایه افکند و او ست صاحب
شفاعت کبری در روز قیامت و دو مهر بنمیری که در میان دو کف او است و دو سطر نوشته است سطر اول لا اله الا الله و سطر دوم محمد
رسول الله و حق تعالی مادرش و پدرش هر دو ابرجت خود برده است و بدو عم آنحضرت او را تربیت می نمایند و در کتابها بنی اسرائیل و صف او
از ماه شب چهارده روشن تر است و حق تعالی گروهی از ملائکه اهل برین را با او خواهد گردانید و دوستانش را باو عزیز و دشمنانش را باو خوار خواهد کرد
و بتجار او شکست و تشکده با را خاموش خواهد کرد و گفتار او حکمت است و کردار او عدالت است و امر می کند بینکی و بعزل می آورد و آنرا و نمی می کند
از بدی باطل میگردد و آنرا و اگر نه بود آن که میداند کم پیش از نبوت او وفات خواهد کرد و هر آنکه بالشکر خود بگوید مدینه میرفت که پستی تحت او خواهد بود تا او را
باری کنم فلان ترس بر او دادم که دشمنان او را ضلالت کنند هر آنکه امر او را ظاهر کردم و درین وقت طوائف عرب بکسوی او دعوت می نمود و گمان
دارم که تو جدا باشی عبدالمطلب گفت بلی ای پادشاه منم جدا و پادشاه گفت خوش آمده و ما را شرف باو بر قدم خود بخشیده و ترا گواهی کردم
بر خود که مرا یگان آورده ام باو و با پنجه از جانب پروردگار خود خواهد آورد و سه مرتبه با نهایت در داده کشید و گفت چه بودی اگر زمان او را

که خاله دارے گفت بلی فرمود که با خاله خود نیکی کن که او منزله مادر است و نیکی بای او شاید که کفاره گناه تو شود بعد از توبه را وی از حضرت صادق علیه السلام پرسید که این عمل شنیع را در چه زمان میکردند فرمود که در جاهلیت پیش از بعثت حضرت رسول میکردند و دختران خود را می کشتند از ترس آنکه مبادا دشمنان ایشان را بسوی کفن و در میان قوم دیگر فرزندیم کنند ننگ باشد از برای ایشان

باب دوم

در بیان بشارت ائمه که انبیا و اوصیا علیهم السلام و خیر ایشان بر این بعثت و ولادت آنحضرت داده اند و احوال بعضی از مومنان که در زمان غیبت بوده اند احادیث معتبره مطابق آیات کریمه وارد شده است که حق تعالی پیمان گرفت از پیغمبران گذشته که خبر دهند امتها خود به بعثت پیغمبر آخر الزمان صلی الله علیه و آله و اوصیا کرام آنحضرت و امر کنند ایشان را که تصدیق بحقیقت پیغمبری و امامت ایشان نمایند و فرمود که بعد از من سلام میگفت که و امده که ما می شناسیم محمد را زاده از آنچه فرزندان خود را می شناسیم زیرا که گفت آنحضرت را در کتابها خود خوانده ایم و در آن شک نداریم و شاید خیانتی در فرزند ما شده باشد و سید ابن طاووس روایت کرده است از حسان بن ثابت که میگفت که ما را باطل می آید که طفل هفت ساله بودم و شنیدم که یکی از عجمیها یهود در بالای تلی فریاد میکرد و یهودان را می طلبید چون جمع شدند گفت مشرب طالع شده است آن ستاره که دلالت میکند بر ظهور احمد پیغمبر آخر الزمان و در حدیث طولانی از حضرت امام حسن منقول است که گروهی از یهود بخدشت حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند و اعلام ایشان از مسئله چن سوال کردند و همه را حضرت جواب فرمود و بعد از شنیدن جوابها مسلمان شدند و نامه سفیدی بیرون آورد که جمیع آن جوابها که حضرت فرموده بود در آن نامه مکتوب بود پس گفت یا رسول الله بحق آنخداوندی که ترا بحق فرستاده است که نه نوشته ام این سوالمها و جوابها را مگر از الواحی که حق تعالی از برای من فرستاده بود در تورات آنقدر فضل ترا خوانده ام که در تورات شک کرده ام و چهل سال است که نام ترا از تورات محو کردم باز نوشته میدیدم و در تورات خوانده ام که این مسائل را بغیر از تو کسی جواب نخواهد داد و در تورات نوشته است که در ساعتیکه از این مسائل جواب خواهی گفت جبرئیل از جانب است و میکائیل در جانب چپ و صی تو در پیش روی تو خواهد بود و حضرت فرمود که راست گفتی اینک جبرئیل و میکائیل در جانب است چپاند و صی من علی بن ابی طالب در پیش روی من است و سابقان ذکر شد که از جماعتی که پیش از ولادت آنحضرت پلویان آورده و متبع بودند در حدیث حسن از حضرت صادق علیه السلام منقول است که سبع با اوس و خزرج که دو قبیله بودند از من با خود آوردند و گفت که شما در مدینه باشید تا ظاهر شود و بیرون آید پیغمبریکه من وصف او را شنیده ام که از مکی ظاهر خواهد شد و بسوی مدینه هجرت خواهد کرد و اگر من مانم او را در یابم او را خدمت خواهم کرد و با او خرم کرد و در حدیث موثق از حضرت صادق علیه السلام منقول است که یهود در کتابها خود دیدند که هجرت محمد صلی الله علیه و آله در میان غیر و احد خواهد بود پس از برای طلب آن موضع بیرون آمدند پس یکوی سیدند که آنرا حداد می گفتند حداد واحد کلیست پس در حوالی آن کوه متفرق شدند و بعضی در فدک فرود آمدند و بعضی در خیبر و بعضی در نیما و بعد از مدتی مشتاق آنجا که در نیما بودند که یاران خود را به بیمنه و کرایه کردند شتری چند از اعرابی از قبیله قیس پس اعرابی با ایشان گفت که شمار از میان غیر و احد میبرم ایشان با عرابی گفتند که هرگاه آن موضع برسی ما را خبر ده و چون میان مدینه رسید گفت این کوه عیرست و این کوه احد است پس از شتران بزرگند و گفتند ما بطلب خود رسیدیم و احتیاجی بیشتر نداریم هر جا که خواهی برو و نوشتند یاران خود که در خیبر فدک بودند که این موضع را که طلب میکردیم یافتیم بیاید بسوی ایشان در جواب نوشتند که ما اکنون درین موضع قرار گرفته ایم و خانهها ساخته

تجلیل نموده ایم و حرکت بر یادش است و ما بشما بسیار مزدیکم و چون آن پیغمبر منتظر ظاهر گرد و بعثت بسوی او خواهم شتافت پس ایشان را در زمین مدینه قرار گرفتند خانه ساختند و اموال حیوانات تحصیل کردند و چون خبر رسید بقیع که ایشان اموال بسیار جمیع کردند ایشان شدند که با ایشان جنگ کند و اموال ایشان را بگیرد و ایشان بقلعه متحصن شدند و بقیع بالشکر گران ایشان را محاصره نمود و بر تو حرم میکردند برضعیفان و لشکر تیغ و ریش خرم و جو برای ایشان بنیرمی انداختند و چون این خبر بقیع رسید برایشان رحم کرد و ایشان را امان داد پس از قلعه فرود آمدند و چون ایشان را دید گفت مرا خوش آمده است بلا دشمنی و نخواهم در میان شما بمانم گفته اند ترا میست که بدین بلد بمانی زیرا که این بلد محل هجرت پیغمبر آخر الزمان است و هیچ پادشاهی تا او ظاهر نشود در این جا تسلط نمیتواند بهر سانه گفت پس من از خویشان خود جمعی در میان شما میگذارم که وقتیکه آنحضرت ظاهر شود او را یاری کنند پس در میان ایشان دو قبیله گذاشت اوس و خزرج و ایشان بسیار شدند و بر بیود غالب شدند و چون اموال بیود میگردیدند با ایشان گفتند که چون محمد صلی الله علیه و آله بیود کرد و شما را از خانه ها و اموال خود بیرون میکنم پس چون آنحضرت مبعوث گردید انصار ایمان آوردند و بیود باو کافر شدند و با یمنی اشاره فرموده است حق تعالی درین آیه و کافران من قبل یستفتحون علی الذین کفروا فلما جاءهم ماعی فوا کفروا به فلعنة الله علی الکافرین و در حدیث موثق دیگر در تفسیر این آیه از آن حضرت پرسیدند فرمود که گروهی بودند میان محمد و عیسی صلوات الله علیهما که تمهید میکردند بت پرستان را که پیغمبری بیرون خواهد آمد که تنهای شمار ایشانند و با شما چنان چنین کند پس چون آنحضرت بیرون آمد کافر شدند باو و قطب راوندی علیه الرحمه روایت کرده است که چون تیغ به مدینه آمد سه صد و پنجاه نفر بیود را گردن زد و خواست که مدینه را خراب کند شخصی از بیود که دو سبت و پنجاه سال از عمر او گذشته بود بر خاست و گفت که ای باد شاه مثل تو کسی نمیباید که سخن باطل را قبول کند و مردم را بر او غضب بقتل رساند و تو نمیتوانی این شهر را خراب کنی تیغ گفت چرا بیودی گفت زیرا که پیغمبری از فرزندان اسمعیل در مکه ظاهر خواهد شد و در مدینه این بلد هجرت خواهد نمود پس تیغ دست از ایشان برداشت و متوجه مکه معظمه گردید و کعبه اجماع پوشانید و اهل آنرا اطعام نمود و شعری چنین که مضمونش اینست که شهادت میدهم بر احمد که او رسول است از جانب خداوندی که آن فرستنده خلایق است اگر عمر من متصل شود بعمر او بعینه و وزیر و پسر عمر او خواهم بود و بعضی گفته اند که آن تیغ کوچک بود و بعضی گفته اند که تیغ میانین بود و این شهر آشوب روح روایت کرده است که تیغ اول اراده کرد که کعبه را خراب کند و به یلانی مبتلا شد که اطباء از معالجه آن عاجز شدند پس یکی از وزرا او را متنبه ساخت که سبب این بلا آن اراده بدیست که کرده چون آن اراده را از خاطر بیرون کرد از آن بلا نجات یافت پس کعبه را کسوت پوشانید و تعظیم حرم نمود و بسوی مدینه آمد و ایمان آورد به پیغمبر آخر الزمان صلی الله علیه و آله و چهار صد نفر از اصحاب خود را از برای انتظار قدم و نصرت آنحضرت در آنجا گذاشت و نامه با آنحضرت نوشت و بآن وزیر خود سپرد و در آن نامه ذکر ایمان خود کرد اینک از امت آنحضرت است و استدعا نمود که او را در شفاعت خود داخل گرداند و در عنوان کتابت نوشت که این نامه است بسوی محمد بن عبدالله خاتم پیغمبران در رسول پروردگار عالمیان از تیغ اول و میلان مرگ او و ولادت پیغمبر صلی الله علیه و آله هزار سال بود چون آنحضرت مبعوث شد و اکثر اهل مدینه با آنحضرت ایمان آوردند آن نامه را نزد آنحضرت فرستادند بر دست ابولیلی پس ابولیلی وقتی رسید که آنحضرت در قبیله بنی سلم بود چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله او را دید گفت توئی ابولیلی که نامه را آورده ابولیلی متحیر ماند پس فرمود که بده نامه را و نامه را گرفت و آنحضرت امیر المؤمنین را داد که بخواند و چون مضمون نامه را شنید فرمود که مرا برادرشایسته نامه مرتبه و ابولیلی را بسوی مدینه برگردانید مؤلف گوید که قصه تیغ در آخر جلد سابق بیان شد و از جمله آنها

[illegible]

با دوخته و به بن عبد مناف بن زهره را نکاح کرد و ایضا روایت کرده است که جبریل علیه السلام گفت که من زیاده از همه که آنرا حضرت رسول میگردم
 و بن ثمان کردم که او را خواهند کشت بیرون فتم از مکه و بدری ملحق شدم پس سه روز را ضیافت کردند و چون دیدند که من بیرون نبردم
 نزاع واقع خواهد بود گفتیم بی من از شهر حضرت ابراهیم ام و پسر عم ماد حوی پیغمبری میکند و قوم ما بسیار آزار کردند او را و چون اراده کشتن او کردند بیرون
 ایدم که حاضر باشم در وقت کشته شدن او پس صورتی بیرون آوردند و پرسیدند که آیا صورت او باین صورت شبیه است گفتیم هیچ صورتی
 با آنحضرت از این صورت ندیده ام گفتند هرگاه چنین است او را نمیتوان کشت و او پیغمبر است و خدا او را بر ایشان غالب خواهد گردانید
 چون بکه آمدیم شنیدیم که آنحضرت بجانب مدینه تشریف برده اند پس از ایشان پرسیدم که این صورت از کجا آوردید گفتند حضرت آدم
 از پروردگارش سوال کرد که صورت پیغمبران را با او بنماید پس حق تعالی صورتهای ایشان را فرستاد و در خزانه آدم بود در مغرب پس
 ذوالقنین او را بیرون آورد و بدانیال داد و ایضا از جبریل بن عبد الله بن علی منقولست که گفت حضرت رسول صلی الله علیه و آله نامه بن داد
 و بسوی فو الکلی غمیری فرستاد و چون نامه را با او دادیم تعظیم نامه حضرت کرد و تهنیه سفر کرد و با لشکر عظیمی است آنحضرت روانه
 و چون گریه و تشامی راه بدریابی سیدیم و داخل دیر شدیم راهبانه ذوالکلاغ پرسید که بجا میروی گفت نه نزد آن پیغمبر میروم که در
 قریش معوث شده است و این مرد رسول اوست که بنزد من آمده است راهب گفت میباید آن پیغمبر از دنیا رحلت کرده باشد من گفتم
 نتوان کجا دانستی وفات او را گفت پیش از آنکه داخل دیر شوید من کتاب دانیال را میخواندم و گفتم بوصف محمد و نفعت او و ایام او و احوال او
 و اینجا یافتیم که میباید این ساعت فوت شود پس ذوالکلاغ برگشت و من به مدینه آمدم و گفتند که آنحضرت در میان روز بعالم قدس رحلت نمود
 و این شهر آشوب غمیر او را وایت کرده اند که کعب بن لوی بن غالب در هر روز جمعه قوم خود را جمع میکرد و روز جمعه را قریش عود میگفتند و کعب
 او را جمعه نامید پس خطبه میخواند و میگفت اما بعد بشنوید و یاد گیرید و بفهمید بدانید شب تار و روز روشن بر شما میگذرد و روزین
 آسایش شماست و آسمان بنامی محکم است بر سر شما که پادشاهان و پادشاهان را می شناسند و پادشاهان را می شناسند و پادشاهان را می شناسند و پادشاهان را می شناسند
 گذشت پس نیکی کنید با خویشان خود و رعایت کنید و امتدادان خود را و فرزندان خود را تربیت نمایند و هرگز دیدید که مده بد نیار گردد
 یا مسمی از قبر بیرون آید بلکه خانه دیگر و پیش دارد و پنهانست که شما گمان میکنید که در آخرت زنده نخواهید شد و بر شما باد به نیت کردن و تعظیم
 نمودن حرم خود بدستیکه در پنج و دوی پیغمبر کریمی از حرم شما معوث خواهد شد که نام او محمد خواهد بود و خیر بای است برای شما که خواهد کرد و
 که اگر بن بمانم تا آنروز در خدمت او قعبا خواهد بود و بشیرت تمام در او خواهد بود و شرافت و گویند که کعب و صاف آنحضرت را و صحف ابراهیم
 خواهد بود و سید ابن طاووس رضی الله عنه روایت کرده است از کتاب رة الکلیل که ابن الناطور که عالم بزرگ نصابی شام و در شهر ایلیا
 میبود و گشت که هر قل پادشاه روم که علم نجوم را بسیار نیک میدانست چون بشهر ایلیا رسید روزی بسیار محزون بود بعضی از علمای مخصوص
 با او گفتند که چرا امروز ترا متغیری با هم گفت مشبه او ضاع نجوم نظر کردم و چنان یافتیم که پادشاهی ظالمه شده است که ختنه کرده است
 سلبا گفتند گروهی که ختنه میکنند بیودانند بنویس پادشاه مدائن که همه را بقتل رساند و درین سخن بودند که ناگاه پیکر رسید
 پادشاه غینان که خبر بعثت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله را با او نوشته بود و رسول نامه آنحضرت را برای او فرستاده بود و هر
 گفت که معلوم کنید که آن رسول که از جانب حضرت آمده است ختنه کرده است یا نه گفتند بی ختنه کرده اند او را گفت قوم آن پیغمبر
 ختنه میکنند گفت بی هر قل گفت که آن پادشاه که من در نجوم خوانده ام اوست پس نامه نوشت بجا که رومی که نظیر او بود

در علم نجوم و خود متوجه شمرده است چون داخل محض شد جواب حکم رو میباید رسید که درست دیده و آنکه ظاهر شده است هم پادشاه است و هم پیغمبر است پس داخل قلعه از قلعه های محض شد و در پای قلعه را بست و عظامی رو میباید رسید که در بیرون قلعه طلبیده از بام قلعه مشرف شد گفت ای کرم روم اگر شد و فلاح و رستگاری میبخشاید ایمان بیاورید بآن مرد که در میان عرب مبعوث گردیده است ایشان چون این سخن را شنیدند مانند وحشیان بسوی قلعه دویدند که او را هلاک کنند چون در پای قلعه رسیدند و چون به قتل از ایمان ایشان ناامید گردیدند بار دیگر ایشان را طلبیده و گفت میخواهم که امتحان کنم شرت شمارا در دین خود و اکنون دانستم که شمارا سخاوت دارد و دین بر من میگردید پس ایشان او را سجده کردند و او را راضی شدند و قهقراوندی رحمت الله علیه و خیر او ذکر کرده اند که در سفر اول تورات است که ملکی نازل شد برابر ایشان گفت قبول خواهد شد درین عالم پسری از برای تو که نام او حق است ابراهیم گفت کاش سمعیل زنده میماند و ترا خدمت میکرد پس حق تعالی گفت ابراهیم را که ترا هست و مستجاب کردم دعای ترا و سمعیل برکت خواهم داد او را و بزرگ خواهم کرد او را بسبب مستجاب کردن دعای تو و بهم خواهم رسید و در آن شخص عظیم خواهم گردانید ایشان را برای امت بسیار که در جای دیگر از تورات مذکور است که خدا یعنی کلام او و حجت او را در آنجا بنام سیدنا و تجلی نمود از ساعیه و ظاهر شد از کوه فاران و سیدنا که همیشه که حق تعالی با موسی در آنجا سخن گفت و ساعیه که همیشه در شام که بنی در آن بود و کوه فاران در مکه است و در کتاب حقیق مذکور است که بزرگی از زمین بمن بیاید تقدیس کند و کوه فاران که آسمان است بخشد و زمین را بر کند از نور و در پیش و پیش راه رود و در کتاب حزقیل مسطور است که حق تعالی خطاب نمود با بنی اسرائیل که توبه کنید میانیم فرزندان قیدار را بکلا که و میگردانم دین را در زیر پایهای ایشان و شمارا بدین خود آورند و جانهای شما را بشکنند بسبب حیثیت خبیثه و آنچه رضای من در آنست نسبت به شما بعمل آورند بدرستی که محمد را بر دین آورم بسوی ایشان با آنکه اطاعت او کنند از فرزندان قیدار با پافقتلان ایشان را بکشند و خدا تائید نماید ایشان را بکلا که در بدر و خندق و حنین و در سفر پنجم تورات نوشته است که بدرستی که من بر پای دارم از برای بنی اسرائیل پیغمبری از برادران ایشان مثل تو و سخن خود را در میان او قرار دهم برادران ایشان فرزندان اسمعیل اند و در کتاب حقیق و در کتاب و انبیاء منقول است که بیایدند از بنی و کتاب از بنی و تقدیس از کوه فاران پس می شود از ستایش احمد و تقدیس او و مالکیت بنی گردید و مهابت خود و نور او و بنی و روشن گردید و لشکر پادشاهان را و صحرا را بر می گرداند و در کتاب شعیا در وصف آنحضرت منقول است که بنده من بر گردید و بنی پسندیدند و نفس بر فاضل از من خود را پیش برد و بسبب آنکه آنها عدل و چشمهای کور را و گوشهای کر را بنیاد و شنوا گردانند و بسو که و لعاب میل نکنند آن نور خدمت که فاشتر نیگردد تا آنکه ثابت گرداند زمین حجت مرا و منقطع گردد عذر پادشاه و در جای دیگر فرموده است که اثر پادشاهی او در کشف باشد و در جای دیگر از کتاب شعیا مسطور است که گفتن بمن برخیز و نظر کن که چه می بینی پس گفتم که دو سوار که می بینم که می آیند یکی بر دوازده گاو و دیگری بر شتر سوارند و یکی بدیگری میگوید که بابل پایت های آن افتاد و در زبور داود مسطور است که خداوند مبعوث گردان بر پادشاهان و ستم را تا اعلام نماید مردم را که عیسی بشر است و خدا نیست و در بسیار جای از علامات آنحضرت مذکور است و در آنجیل مذکور است که عیسی با خود را یافت که من میزنم و بزرودی بسوی شما خواهد آمد فار قلیط بار حق که از پیش خود سخن خواهد گفت و آنچه با و وحی رسد خواهد گفت و شما او را بر من و شما حاضر خواهیم بود نزد او و هر چیز شما را خواهد داد و در حکایت یوحنا از عیسی منقول است که فار قلیط منی آید بسوی شما تا من بروم پس چون بپایاد او عالم را نشکند بیرگناه و از خود سخن گوید بلکه با شما سخن گوید از آنچه شنود و بزرودی دین حق برای شما بیاورد و خبر دهد شما را حوادث و غیبها و حکایت دیگر گفته است که فار قلیط آن روح حق که خدا را خواهد فرستاد با نام من او

بیاموزند بشما هم چیز را من سوال میکنم از پروردگار خود که بفرست بسوی شما فارقلیط دیگر که با شما باشد تا ابد و هر چیز را تعلیم شما نماید و در حق
دیگر گفته است که بشر میزد و از میان شما و فارقلیط بعد از من میگذرد و نزد من میگرداند برای شما را و از ما را و تفسیر میکند برای شما هر چیزی را و او شهادت
میدهد برای من چنانچه من شهادت دادم بر اینی او و من شما را برای شما آورده ام و او تاویل اخبار را برای شما می آورد و در جای میگزید و کوبید
و چون بجای آمد که در کعبه کشید گفتند که از آن خود را بسوی من فرستاد و گفت بگوئید که من این انتظار تو کشیدم که بسوی ما میاید و این انتظار تو کشیدم که بسوی ما میاید
و حق تعالی بگویم که زمان بهتر از اینجاست نه زاینده اند بدینستیکه توریته و کتابهای پیغمبران بعضی از عقب بعضی آمدند تا آنکه بجای آمد و اکنون بگویم
اگر خواهید قبول کنید بدینستیکه الیا بعد از من خواهد آمد پس هر که دو گوش شنو دارد و بشنود گفته اند که احب بجای الیا بوده است تغییر داده
او الیا علیست و بعضی گفته اند که برای آن علی را فرمود که امور دین حضرت رسول در حال حیوة و بعد از وفات آنحضرت با او مستقر گردید و از
چیزها که حق تعالی وحی نمود بسوی آدم علیه السلام این بود که منم خداوند صاحب کعبه یعنی مکه و اهل آن همساکنان منند و از آن آن همانان
آبادان خواهیم کرد و آنرا با اهل آسمان و اهل زمین فوج فوج بسوی آن خواهند آمد و صدای بلند کرده و بتکبیر و تلبیه پس هر که زیارت آن بیاید خالص
برای من پس مرا زیارت کرده است و بخانه من فرود آمده است و لازم است بر من که او را بکرامت خود مخصوص گردانم و خواهیم گردانید این خانه را
سبب فرود آمدن بزرگوار می فرست پیغمبری از فرزندان تو که نام او ابراهیم است و بنا خواهیم کرد برای او بیتای آنرا و بر دست جاری خواهیم کرد عمارت
آنرا و برای او جاری خواهیم گردانید آنرا و اصل محرم آنرا و او خواهد شناساند مشاعر آنرا پس استحقاق فرموده با آنرا آبادان خواهیم کرد و نهی گردود
به پیغمبری از فرزندان تو که اسم او محمد است و او آخر پیغمبر است بعد از از ساکنان و الیایان این خانه خواهیم گردانید و از معجزات آنحضرت آنست
که حق تعالی اسم آنحضرت را یعنی محمد حفظ کرده که دیگری با و ستمی نشد تا آنحضرت مبعوث گردید با آنکه در احصاء امتدادیه بشارت شنیده بودند
این اسم چنانکه منقولست از سوره بن جشم که گفت من پاسه نفر دیگر بشام رفتم چون بشام رفتم در کنار فریبری فرود آمدم که پروردگار آن
درختی چند بود و نزدیک آن درینصانی بود پس اندر خود مشرف شد و گفت کیستید شما گفتیم از قبیله مضر گفت از کدام مضر گفتیم از حنف گفت بزرگوار
در میان شما پیغمبری مبعوث خواهد شد که نام او محمد خواهد بود پس چون با اهل خود گزشتیم از برای هر یک از ما پسری بهم رسید نام کردیم و بر دایت دیگر
قریش نظری آنحضرت را علقه بن ابی معیط را بعدینه فرستادند که نبوت حضرت رسول صلی الله علیه و آله را از برای ایشان معلوم کنند چون
• و از علمای یهود سوال کردند ایشان گفتند که اوصاف او را بیان کنند تا آنکه پرسیدند که کی متابعت او کرده است از قوم شما
فقیران و ضعیفای متابعت او کرده اند پس عالمی از ایشان فریاد کرد و گفت آن پیغمبر است که نعت او را در تورات خوانده ایم و عداوت قوم
یا او از همه کس بیشتر خواهد بود و آن شهر آشوب روایت کرده است که طلحه در بازار بصری را ببینی سید را سید را سید که آیا احد ظاهر
می باید درین ماه غلبه شود و عم کلان حمیری با عبد الرحمن بن عوف گفت میخواهی ترا بشارتی بدهم که بهتر است از برای تو از تجارت
بدینستیکه حق تعالی ماه گذشته پیغمبری از قوم تو مبعوث گردانیده که کتابی را روانزل گردانیده است نمیکنند پرنسیدن بختها و میخواهند بسوی اسلام و در
بسوی او پس عریضه بخد مت آنحضرت فوشت شستن بر شعری چند که مضمون شان اینست شهادت میدهم بخداوندی که پروردگار موسی است
خود مرسل شده در بطاح مکه پس شفیع من باش نزد خدای خود چون عبد الرحمن بخد مت آنحضرت رسید از او پرسید که آیا امانتی در میان
برای من دارم عبد الرحمن گفت بل و نامه را داد و رسالت را رسانید و آوس بن جاره بن ثعلبه بعد صد سال پیش از بعثت آنحضرت
بعثت آنحضرت و وصیت نمود اهل خود را بمتابعت او و حضرت رسول صلی الله علیه و آله در حق او فرمود که خدا رحمت کند او را

که بر دین حنفیه مرد و ترخیص کرد بسوی نصرت من و جلالیت و سکیم و قیس بالای در کتاب خود روایت کرده است که در وقتیکه در وقت
حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه از صفین بجای شرم نزدیک بدیر نصرتی نزول اجلال فرمود ناگاه از آن در مردی پیر خوش روی نیکو خلق
بیرون آمد نامه در دست داشت تا آنکه خدمت آن حضرت آمد و سلام کرد و بآنحضرت آنحضرت جواب سلام او را گفت فرمود که من جبار و دین
شمعون بن جحون چه حال داری خدا رحمت کند ترا گفت حال من بخیر است ای امیر مومنان سید سلیمان بن وحی رسول پروردگار عالم
بدستیکه من از تسلیم بهترن جوار تو ان حضرت عیسی علیه السلام شمعون بن یوحنا که از دوازده نفر هادی نزد او محبوب تر بود و بسوی او
و بصیت نمود عیسی و کتابها و علم و حکمت خود را با او سپرده و پیوسته علم در این است و اولاد او بود و تنگ بدین آنحضرت بودند و کافر
نشده و بدین تغییر نگذرد و آن کتابها نیز در دست عیسی گفته و جدم نوشته است و در آن کتابها نوشته است احوال پادشاهان که بعد از
بودند تا آنکه جوش شود مردی از عرب از فرزندان اسمعیل سپهر پیر ایم خلیل الرحمن و از زمین غلبه فرمود که از انتقامه گویند از شه یکدیگر از آنکه نامند
و نام او احمد باشد که شاد و چشمان و پیوسته لبر و با او بوده باشد صاحب ناله و عصاره تاج خواهد بود و او دوازده نام دارد پس فرمود که
اولاد و بعثت و هجرت آنحضرت او هر که او را یاوری کند و هر که با او قتال کند و مدت حیات او و آنچه بر است آنحضرت بعد از و واقع خواهد شد تا آنکه
عیسی از آسمان فرود آید و در آن کتابها نام سیزده نفر از فرزندان اسمعیل است که ایشان بهترین خلق اند و محبوب ترین خلق اند بسوی خدا و حق تعالی
و دوست مبارک و دوست ایشان را و دشمن میدارد دشمن ایشان را و هر که اطاعت کند ایشان را بدایت افتخار است و هر که مخالفت نماید ایشان را
لکه است اطاعت ایشان اطاعت خداست و مخالفت ایشان مخالفت خداست نوشته شده است نامها و نسب یا و صفتهای ایشان
و آنکه هر یک از ایشان چه مقدار زندگانی خواهند نمود و کدام یک ظاهر خواهند بود و کدام یک پنهان خواهند بود تا آنکه حضرت عیسی بر ایشان
نازل خواهد شد و عیسی در عقب او نماز خواهد کرد و او عیسی را تکلیف خواهد کرد که پیش بایست عیسی خواهد گفت که شما باید امان که سر او را نیست
که احدی بر شما پیشی گیرد پس پیش خواهد ایستاد و عیسی بامردم در عقب او نماز خواهد کرد و او را ایشان همه نیکوتر و بهتر خواهد بود و از برای او
خواهد بود مثل ثواب ایشان و ثواب هر که اطاعت ایشان کند و بسبب ایشان هدایت یابد و او احمد است رسول خدا و از نامهای او محمد است
و یاسین و قحط و قحطام و حاشه و عاقب و ماحی و قائد و او پیغمبر خداست و خلیل خداست و عیب خداست و امید خیر است و بلا سخن
خواهد گفت بر رحمت خود و هر جا که خدا مذکور شود او مذکور میشود و گرامی ترین خلق و محبوب ترین ایشان است نزد خدا و دنیا فرموده است خدا
خلفه را و نه ملک مقرب و پیغمبر مرسل که بهتر و محبوب تر باشد نزد خدا و خواهد نشانید در قیامت او را بر عرش خود و شفاعت او را
قبول خواهد کرد و در حق هر که شفاعت کند بنام او جاری شد قلم بر لوح و بعد از و در فضیلت و صحت او که علم دارد است و قیامت و صحت او و وزیر
و خلیفه اوست در آنکس او و محبوب ترین خلق است نزد خدا بعد از و نام او علی بن ابی طالب است ولی هر مؤمنی بعد از و پادشاه و پادشاه امام خواهد
بود از فرزندان محمد صلی الله علیه و آله و فرزندان او و دین ایشان عظیم و پیغمبر و دین خواهد بود و شیری و شیر و دین نام دیگر از فرزندان کوچک تر
ایشان خواهند بود و آخر ایشان آنست که عیسی در عقب او نماز خواهد کرد و در آن کتابها است نام آنها که از ایشان پادشاه خواهد شد
و آنها که پنهان خواهند بود پس اول کسی که از ایشان پادشاه خواهد بود و از اهل بیت است تا آنکه بر همه پنهان شود و پس از
پیغمبر باشد و بشود پدرم زند و بوقصدی کرد و ایمان آورد و آنحضرت مرید پیروی بود و قوت حرکت و نبی چون بنگاه فوات او شد نصرت کرد و از وصی محمد خلیفه او که
نامش و صفش در کتابها است بعد از آنکه خلیفه خالص است بعد از آن پیغمبر پادشاه شوند و گذرند و درین مقام بر خواهد گذشت و نام آن خلفای

نشداری و خاصه بان حضرت با نقابهای ایشان و صفات ایشان مذکور است چون آن مصی حق بر تو بگذرد و باین موضع وارد شود و بیرون
 و باین بیاید و با او بیعت کن مجاهد دشمنان او مجاهد کن که مجاهد با او بمنزله مجاهد با محمد است و دوست او دوست است و دشمن او دشمن
 است و در آن کتابها نامهای آن خلفای ضلالت است از قریش که دشمنی با اهل بیت آنحضرت خواهند کرد و دعوی حق با ایشان خواهند
 کرد و ایشان را از حقوق خود محروم خواهند کرد و تباه ایشان خواهند کرد و ایشان را ترسانند و نام نعت هر یک مدت پادشاهی هر یک
 را باین خواهند کرد نسبت بفرزندان تو از کشتن و ترسانیدن و ذلیل گردانیدن همه مکتوب است ای امیر المؤمنین است خود را بکشتن با تو بیعت
 کنیم پس گفت شهادت میبهم بود حدایت خدا و رسالت محمد و شهادت میبهم که تو خلیفه اولی در امت او و ویمی اولی و گواهی بر خلق خدا و
 آجت اوئی در زمین و گواهی میبهم که اسلام دین خداست و بیزارم از بدین که غیر دین اسلام باشد زیرا که آن دینی است که حق تعالی برای
 خود پسندیده است و برای دوستانش آنرا اختیار کرده است و آن دین مدیسی بن مریم و سایر پیغمبران گذشته است و پدران من این
 دین فتنه اند و من ولایت تو و محبت دوستان ترا اختیار کردم و بیزارم از دشمنان تو و اقرار کردم با ما است اما مان از فرزندان تو
 و بیزاری میجویم از دشمنان ایشان و هر که مخالفت ایشان مینماید و دعوی حق ایشان میکند و ستم بر ایشان میکند و پیشینیان پسینان
 پس دست آنحضرت را گرفت و با او بیعت کرد پس حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود که بده نامه خود و یا که در دست داری پس
 شخصه از اصحاب خود فرمود که برو باین باب من مترجمی بهر نزد او که این را بعرنی ترجمه کند و بنویسد و چون مترجم نامه را باین دست آنحضرت
 آورد و فرمود با حضرت امام حسن علیه السلام که ای فرزند بیا آن کتاب را که بیشتر بتو داده بودم و چون حضرت امام حسن آن نامه را حاضر کرد
 فرمود و بخوان که این نامه خط من است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله گفته و من نوشته ام و بآنمرد گفت که در نامه که ترجمه کرد و اند نظر کن
 چون مقابل کردی که حرف اختلاف نداشت گویا یک شخص گفته و دو شخص نوشته بودند پس حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه حمد و ثنا
 آفرین نمود و فرمود که شکر میکنم خداوندی را که اگر نبویست و صلحت میداشت قادر بود که چنین کند که این امت مختلف نشوند و شکر میکنم خداوندی را که ذکر او را
 کتابا گذشته ترک نکرده است و نام از خود و دوستان خود بدین گردانیده است پیشینیانی که حاضر بودند شاد شدند و موجب یدایمان و شکر گذاری ایشان گردید
 مؤلف گویا که بشارت لایق و بعثت با سعادت بخوان باین یاد از حدیث است و بسیار در ابواب آیه این مجلد سایر مجلدات مذکور خواهد شد ان شاء الله تعالی

باب سوم

در بیان تاریخ ولادت شریف حضرت سید البشر صلی الله علیه و آله و بیان غرائب و معجزات است که در آن وقت بظهور آمده بدانکه اجماع علما
 امامیه منعقد است بر آنکه ولادت با سعادت آنحضرت در هفتادم ماه ربیع الاول شده و اکثر مخالفان در دوازدهم میبمانند و نادری از
 مخالفان در هشتم یا دهم ماه فروردین قائل شده اند و شاذی از ایشان گفته اند که در ماه مبارک رمضان واقع شد و محمد بن یعقوب کلینی رحمه الله
 گفته است که ولادت آنحضرت در وقتی شد که دوازده شب از ماه ربیع الاول گذشته بود و در سالی که قیل آورده اند برای خراب کردن کعبه و حجاز
 ستمجیل معذب شدند در روز جمعه وقت زوال و در روایت دیگر از طلوع فجر بود پیش از بعثت پچهل سال و مادرش با آنحضرت حامله شد و ایام
 تشهیر نزد جمعه وسطی در منزل عبد الله بن عبد المطلب و ولادت آنحضرت در ماه غفره شد و شعب ابی طالب را رفاه محمد بن یوسف در
 زانوید بر ابراز جانب چپ یکم داخل خانه شود و خیزران مادر بارون الرشید آن حجره را از انجا بیرون انداخت و آنرا بسوی کرد که در در آن جایز کنند تمام
 کلام کلینی و گویا در تعیین روز و ولادت تقییه فرموده موافق شهر میان مخالفان بیان کرده است و صاحب کتاب عدد و قوی گفته است که ولادت

عطا بد نشانه لطافت و ظرافت و ملاحات و فصاحت و جلالت اوست و نظره زهره دایم صباحت و شادمانی بشاشت و حسن و طیب و جمال با
 و خنج و دایم اوست انحراف و دلالت میکند شجاعت و جلالت و قتال و قهر و غلبه و محاربه آنحضرت پس حق تعالی جمع کرد در آن حضرت جمیع مباح و
 از آنجهان گفته اند که بیان ولادت پیغمبر این سبب بود که میزبان است و طالع حضرت رسول میزبان بود و بعضی گفته اند که طالع آنحضرت سماک سماک بود و
 معتبر این بابویه علیه السلام از عبد الله بن عباس روایت کرده است که عباس میپاؤ گفت که چون برای پدر عبد المطلب عبد الله علیه السلام تولد
 در روزی و نور می دیدم مانند نور آفتاب پس پدرم گفت که این پسر را شانی بزرگ خواهد بود پس شبی در خواب دیدم که از نبی عبد الله مرغی سفید بر من
 و پرواز کرد تا به مشرق و مغرب عالم رسید پس نشست و بر بام کعبه رسید پس همه قریش او را سجد کردند پس در آن مرغ بحیرت نظر میکردند ناگاه نوری
 میان آسمان و زمین مشرق و مغرب را فرو گرفت چون بیدار شدم از کابینه که در بنی مخزوم بود پرسیدم گفت ای عباس اگر راست است
 خواب تو میباید که از پشت کعبه پسر می بیند آن آید که اهل شرق و مغرب تابع او گردند عباس گفت که بعد از این خواب چه دست در فکر امر
 عبد الله بودم تا وقتیکه آمدند ابعقر خود آورد و او جمیع ترین زنان قریش بود چون عبد الله بر حمت اله واصل شد حضرت رسول صلی
 علیه و آله از آن منتهی نگردد و پدرم که نور از میان دو دیده او ملامع بود و چون او را دیدم گرفته بودی مشک از او شنیدم و مانند نافه مشک شب
 شدم پس آمدند و از آنکه ما چون در دنیا دیدن گرفت و شدیدی داشت با ما بسیار شنیدیم از خانه که در آن بود و که سخن آدمیان شب
 ندشت و علی از آن شب شد دیدم که بر قصبی از یاقوت آویخته بودند که میان آسمان و زمین پراگنده بود و نور می دیدم که از سر آنحضرت
 ساطع شد که آسمان را روشن کرد و بقصر پادشاهی شام را دیدم که از بسیاری نور مانند شعله آتشی شده بودند و بر در و خود مرغان بسیار
 اسفرو و می دیدم که بالها کشود و بودند و در مرغ و شمشیر و اسب را دیدم که گشت و میگفت که ای آمن چاه خواهند دید کابسان و هتاه
 از فرزندان قح و جوان بلند می دیدم که از همه کس بلند تر و سفید تر و نیکو جامه تر بودند گمان کردم که او عبد المطلب است پس نزد یک من آمد
 و فرزندم را گرفت و آب بهانش را در دایان او ریخت و شستی از طلا داشت که باز در در صاع کرده بودند و شان از طلا داشت پس شاک
 آنحضرت را شکافت و دلش را بیرون آورد و شکافت و نقطه سیاه از میان آن دل منور بیرون آورد و انداخت پس کسیه بیرون آورد
 از حریر سبز و آنرا کشود میان آن کیسه گاهی بود مانند زبره سفید پس آن دل مقدس را از آن پر کرده و بجای خود گذاشت و دست
 بر شکم مبارکش کشید و با آنحضرت سخن گفت و او جواب گفت و من سخن ایشان را نمی فهمیدم مگر آنکه گفت در امان حفظ و حایه
 باشی بر ستم که پر کردم دولت را از ایمان و علم و حلم و یقین و عقل و شجاعت توئی بهترین بشر خوشحال کسیکه ترا متابعت نماید
 و وای بر کسیکه ترا مخالفت نماید پس کسیه دیگر بیرون آورد از حریر سفید و سرش کشود و انگشتری بیرون آورد و بر میان
 هر دو کتف مبارکش زد که نقش گفت پس گفت که امر کرده است مرا پروردگار من که بدو روزی از روح القدس پس در او میدوید و پیراهنی برا
 پوشانید و گفت این امانت است از آفتهای دنیا ای عباس اینها بود که بدیده های خود دیدم عباس گفت که کتفهایش را کشودم و نقش مهر را
 خواندم و پیوسته این احوال را پنهان میداشتم تا آنکه از خاطر من میخوشد بعد از آنکه بشراف اسلام شرف شدم حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 من آورد و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که ابلیس علیه اللعنه بهفت آسمان بالا میرفت و گوش میداد
 و اخبار سماوی را می شنید پس چون حضرت عیسی متولد شد او را از سه آسمان منع کردند تا چهار آسمان بالا میرفت و چون حضرت یسوا
 صلی الله علیه و آله متولد شد او را از همه آسمان مانع کردند و شیاطین را از تیرهای شهاب از ابواب سموات راندند پس قریش گفتند میباید

وقت که نشتن دنیا آمدن قیامت باشد که مامی شنیدیم که اهل کتابی که میگردند پس همه و بن امید که دانایان اهل جاهلیت بود گفت نظر کنید اگر
 ستاره های معروف که با آنها بدایت یابن مردم و با آنها می شناسند زما شخصیستان و تابستان را اگر یکی از آنها یافت بدانند که وقت آنست که جمیع
 خلق بیاک شوند و اگر آنها محال خود آمد و ستاره های دیگر ظاهر میشوند می باید امر غریبی ظاهر شود و صحت آن این بود که آنحضرت متولد شد به تری که در سبزه
 عالم بود و افتاده بودند و ایوان کسری یعنی پادشاه حمز بن زید و چهارده کنکریه ایوان افتاد و دریاچه ساوه که از سپهر ستیبد فرو رفت و شکست
 و هجاست که نمک شده است نزدیک کا شان و ادوی ساوه که سالها بود که کسی آب را ن ندیده بود آب را ن جاری شد و آشکده فارس که بزار
 سنال خاموش نشده بود و در آن شب خاموش شد و دانایان علمای نجوم را ن شب و خواب دید که شتر صعبی چند اسپان عربی را می شنیدند و از دایه
 که شستن و داخل بلاد ایشان شدند و طاق کسری از میانش شکست و دو حقه شد و آب جله شکافته و دو قصه او جاری شد و غوری را ن شب
 از هر طرف حجاز ظاهر شد و در عالم منتشر گردید و پرواز کرده تا بمشرق رسید و تخت بر پادشاهی را ن صبح سه نگران شده بود و جمیع پادشاهان
 و ران روز لا اوج و دند و سخن نمیتوانستند گفت و علم کاهنان بر طرف شد و سحر ساحران باطل شد و هر کاهنی که بود میان او و بخارادی که داشت
 که خبر با باو گفت جدائی افتاد و قریش در میان عوب بزرگ شدند و ایشان را آلی الله گفتند زیرا که در خانه خدا بودند و آئینه گفت داشتند که چون
 پسر م بر زمین رسید و ستار از زمین گذشت و سربسوی آسمان باند کرد و با طرف آسمان نظر کرد پس از نو نوری ساطع شد که همه چیز را روشن کرد
 و بسبب آن نور قصرهای شام را دیدم و در میان آن روشنی شدائی شنیدیم که قائلی میگفت که نایب می بهترین مردم را پس او را محمد نام کن و
 چون آنحضرت را بنزد عبدالمطلب آوردند او را در آغوش داشت و میگفت حمد میکنم و شکر میکنم خداوندی که عطا کرد به من این خوشتر و پسر را که در
 گنواره بر همه اطفال سیادت و بزرگی دارد و پس او را تعویذ نمود بنا همای ارکان کعبه و شعری چند در فضائل آنحضرت انشا کرد و در آن وقت
 شیطان در میان او را و خود فریاد کرد تا بنزد او و جمع شدند و گفتند چه چیز ترا از جبار آورد و ده است امی سید یافت و امی بر شما از اول شب
 تا حال احوال آسمان در زمین تغییر مییابم و می باید که حادثه عظمی در زمین واقع شده باشد که تا عیسی با آسمان رفته است مثل آن واقع نشده است
 این دید و بگردید و تفحص کنید که چه امر غریب حادث شده است پس متفرق شدند و گردیدند و گشتند و گفتند چیزی نیافتیم پس آن ملعون گفت
 که استدلال این کار نیست پس رفت و سونیا و جلال کن و تمام دنیا محرم سید دید که ملائکه اطراف حرم فرو گرفته اند چون هر کس داخل شود ملائکه از او با ننگ و ناله گشت پس
 که چک شد مانند کنج شک و از جانب کوه حراد داخل شد جبرئیل علیه السلام گفت برگرد امی ملعون گفت امی جبرئیل یک حرف از تو سوال میکنم
 بگو که شب چه واقع شده است در زمین جبرئیل گفت محمد صلی الله علیه و آله که بهترین پیغمبران است شب متولد شده است پرسید که آیا
 مراد و بهر نه نیست گفت نه پرسید که آیا راست او بهر دارم گفت بلایلیس گفت راضی شدم و در حدیث دیگر روایت کرده است
 که آنحضرت رضی الله عنهما گفته که چون حامله شدم بر رسول خدا صلی الله علیه و آله پیچ از از حمل خود نیافتم و آن حالات که زنان را در حمل عارض
 میشود و مراد و حمل عارض نشد و در خواب دیدم که شخصی بنزد من آمد و گفت حامله شدمی به بهترین مردمان و چون وقت ولادت شد بیاست
 متولد شد که آنرا می بمن نرسید و دستهای خود را بیشتر بر زمین گذاشت و فرود آمد پس با تقی مراند کرد که گذاشتی بهترین شهر را پس
 پناه ده او را بخداوند یگانه صمد او شریب ظالم صاحب حسد و بر روایت دیگر گفت که چون او را بر زمین گذاری بگو اعیذ بالواحد
 من شاکل حاسد و کل خلق مارد یا خذ بالمر اصد فی طرق الموارد من قاتر و قاعد پس آنحضرت در روزی آنقدر
 نمومیکرد که دیگران در هفته آنقدر نمومیکردند و در هفته اینقدر نمومیکرد که دیگران در ماهی آنقدر نمومکنند و ایضا روایت کرده است

نبی است که گفت مرغ نزد معاویة نشسته بود و کعب از جبار حاضر بود و من آن و پرسیدم که شما چگونه یافته اید صفت ولادت حضرت
 سالت یافد و منی اند معاویه آنکه در آنجا ایستاده بود و آنحضرت یافته اند پس کعب گفت شد معاویه که به بین که از انبی
 با گفتن یافد پس حق تعالی بر زبان معاویه جاری کرد که گفت بگو ای بو جنت آنچه دیده و میدانی کعب گفت که من به فتاد و دو کتابخانه اندام
 که همه آن آسمان فرو داده است و صحف انبیال را خوانده ام و در همه آنها ذکر ولادت آنحضرت و ولادت حضرت او هست و بدرستی که نام او
 معروف است و در همه کتابها و در هنگام ولادت پیچ پیغمبر مدنگه نماند نشد و بغیر از عیسی و احمصا ملوات الله علیه و حجاب های بهشت را نزنند
 برای منی بغیر از آنکه و مریم و ملائکه موکل نشدند بر زنی در وقت حامله بودن بغیر از ما در هیچ ما و احمصا علیه السلام و علامت تمام آنحضرت آن بود
 که شبیکه آمدن آنحضرت حامله شد و نادی اندا کرد در آسمانهای هفت گانه که بشارت باد شما که در شاهوار فطنه خاتم انبیاء و صدف حضرت جلالت
 قرار گرفت و در جمیع زمین باد و بیا با این مژده است شمره را اندا کردند در زمین پیچ رونده و پرنده مانند که بر ولادت سعادت آیات آنجناب
 انگوید و در شب ولادت به فتاد و هزار اوقات سرخ و هفتاد هزار قصر از راه دید تر بنا کردند و آنها اقصو و ولادت نامیدند و جمیع بهشت را زیست کردند
 او را کردند که شاد شو و بر خود بها که پیغمبر و دوستان تو متولد گردید پس بهشت چندید و تاقیامت خندست و تهنه که یک از آنها برای منی
 انگوید و طومو سامیکون و سب و بزرگ ما میباشست و هفتاد و چهارم در دو روز بهشت آن نصد هزار کا و راه سیر و دگر که هر کا و طمی دنیا بزرگتر
 از یک از آنها هفتاد و هزار شاخ داد و اندام در سنبل و آنجا بی زلفا آنها خجسته را نمی شود آن باهی برای شامی به ولادت آنحضرت و کتبت
 از زمین بغالی آنرا ساکن میگردد و انید بر آنینه زمین را بزرگ گردان و شایده و ام که در آن روز پیچ کوه مانند که کوه دیگر بشارت داد و بهر
 لا اله الا الله بلند کردند و جمیع کوه پا خاضع شدند نزد ابوقیسر برای کرامت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و جمیع درختها آنند و
 حق تعالی کردند با شاخها و میوه یا بشاد و ولادت آنحضرت و زدن و میانی آسمان زمین هفتاد و خمودا از انواع نور پاکه پیچ یک
 بدیگری شبیه بود و روح حضرت آدم بشارت ولادت آنحضرت داد و پس هفتاد و چهارم در دو روز وقت تلوی و گانه عالم را
 بیرون رفت و جوشن کوش در بهشت بان طرب را اند و هفتاد و چهارم از راه و یاقوت بیرون افکند برای شایه ولادت آنحضرت و شیطان را
 برنجیر با بستند و چهل روز او را و قلعه حبوس کردند و وحوش او را چهل روز در آب غرق کردند و بهما همه سرنگون شدند و فریاد و و او را
 از ایشان بلند شد و صدای آن کعبه شنیده شد که ای آل قریش آمد بسوی شما بشارت دهنده بخواها و ترساننده از عذابها و با او است
 عزت ابد و سودمندی بزرگ و او است خاتم پیغمبران و مادر کتابها یافته ایم که عزت او بهترین مردم است بعد از او و مردم در بانند از عذاب
 ما و ام که در دنیا اصدی از ایشان بر زمین راه میرود و مغویه گفت ای ابو اسحق عزت تو کیست کعب گفت فرزندان فاطمه پس معاویه و ترش کرد
 و لبهای خود را بندگان گزیده دست بر ریش شخص خود میمالید پس کعب گفت که ما دیده ایم و یافته ایم صفت آن دو فرزند پیغمبر را که شهید خوا
 شد و آنها دو فرزند فاطمه اند و خواهر گشت ایشان را بدترین خلق خدا معاویه گفت که خواهد گشت ایشان را گفت مردی از قریش پس معاویه بیتاب
 و گفت برخیزید اگر میخواهید پس با بر خاستم و اینها بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که فاطمه مادر امیر المومنین صلوات
 علیهما نزد ابوطالب آمده و او را بشارت داده بود ولادت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و خواست بسیار نقل کرد ابوطالب گفت که سالی
 صبر کردی که فرزندی برای تو نیز بهر خواهد رسید که مثل این فرزند باشد و در همه کلمات پیغمبر از پیغمبری چشمه کلامی است معتبر و گویا آنحضرت
 در آن روز بهشت که در طرب را اند و هفتاد و چهارم از راه و یاقوت بیرون افکند برای شایه ولادت آنحضرت و شیطان را

ایامی بنی ایمن در میانه گفت چه می بینی گفت این نور ساطع که مابین شرق و غرب افتاده است پس درین سخن بودند که ابوطالب
درآمد و بایشان گفت که چه تعجب دارید پس فاطمه خبر آن نور را ذکر کرد ابوطالب گفت میخوای ترا بشارت دهم گفت بلی ابوطالب گفت تو
فرزندی خواهی رسید که وصی این فرزند خواهد بود و آیت کرده است که ابوطالب حقیقه کرد در روز هفتم ولادت آنحضرت
ابوطالب طلب روز و سوال نمود که این چه طعام است فرمود که حقیقه احمد است گفتند چرا او را احمد نام کردی گفت زیرا که ابا
و زمین او را ستایش خواهند کرد و ایضا کلینی و شیخ طوسی رضی الله عنهما بسندهای معتبر روایت کرده اند از امام محمد باقر و امام جعفر صادق
صلوات الله علیهما که در شبی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله متولد شد یکی از علمای اهل کتاب در آن شب آمد بسوی محاسن و پیش آنحضرت
ایشان حاضر بودند و در میان ایشان بودند هشام و ولید و سرکامغیر و عاص بن شام و ابوزبیر و ابن عمر و بن اسیر و معتبر بن
ربیع و گفت آیا امشب در میان شما فرزند می متولد شده است گفتند نه گفت میباید فرزند می متولد شده باشد که نامش احمد باشد و در
علامتی میباید باشد رنگ خنزی که بسیار می مالش باشد و بالاک اهل کتاب خصوصاً یهود و برهمن است و شاید متولد شده باشد و شما
مطلع نشده باشید چون متفرق شدند از آن مجلس سوال کردند شغیند که پسری از برای عبد الله بن عبد المطلب متولد شده است پس
آنروز اطلب کردند و گفتند بلی پسری در میان ما متولد شده است پرسید که پیش از آنکه من بشما گویم یا بعد از آن گفتند پیشتر گفت و ابر برید نزد
ما نظر کنیم چون نزد آمدند رفتند گفتند بیرون آور فرزند خود را تا بر او نظر کنیم گفت و الله که فرزند من بدش فرزندان دیگر نیامد دستها را
بزمین انداخت و سه سبزه آسمان بلند کرد و نوری از او ساطع گردید که صرهای بعد از شام دیدم و باقی در میان بوی دادند که زاری می
سپید است را بر آبجو اعینده بالواحد من شکر کل جاسا و او را محمد نام کن پس آن مرد گفت که بیرون آور او را تا من به بینم چون آمدند
آنحضرت را بیرون آورد و آن مرد در و نظر کرد و پشت و پیش را نشود و مهریوت مایه بیوش افتاد پس آنحضرت را گرفتند و بآمنه دادند
و گفتند مبارک گرداند فرزند ترا و چون آن مرد بیوش باز آمد گفتند چه شد ترا گفت پیغمبری از منی اسرائیل بر طرف شد تا قیامت ایست
آنکه ایشان را بپاک کند چون دید که قریش از خبر او شاد شدند گفتند الله سلطونی بشما نماید که اهل شرق و غرب بپایند و این شهر آشوب و
صاحب کتاب انوار و غیر ایشان روایت کرده اند که آنکه گفت که چون نزدیک شد ولادت آنحضرت - حالت پناه صلی الله علیه و آله و شتی
بر من غالب شد پس دیدم مرغ سفیدی را که بال خود را بر دل من کشید تا خوف از منجی را از من کشید پس دیدم مانند نخل در بلندی داخل شدند
و از ایشان بگو مشاک و عنبر پیشیدم و جامها ملون بهشت در بر کردند و بودند و من سخن میگفتم و سخنان پیش نمیدم که بسخن او میساج شعیبه نبود و در
دستهای ایشان کاسها بود از بلور سفید و شترهای بهشت در آن کاسها بود و پیش گفتند یا شام ای آمده ازین شهرهای بهشت و بشارت باد
ترا به بهترین گزشتگان و آیندگان محمد مصطفی صلی الله علیه و آله پس چون از آن شهرهای شامیدم نوری که در رویم بود مشتعل گردید و در کلاه
مرا فرو گرفت و دیدم چیزی مانند دیبای سفید که میان این و آسمان را پر کرد و وجودی با نفی داشتیم که میگفت کسی که عزیزترین مردم را در دنیا
چند دیدم که در هوا ایستاده بودند و ابر بقیما در دست داشتند و مشرق و مغرب را بین دیدم و می دیدم که بر باقوت رخ بسته بودند و بام کعبه بودند
و میان آسمان و زمین را گرفته بودند و چون آنحضرت بر زمین آمد و بکعبه سجده افتاد و دست بآسمان بلند کرد و با حق تعالی مناجات میگفت
و ابری سفید دیدم که از آسمان فرو آمد تا آنکه آنحضرت را فرو گرفت پس با نفی ندا کرد که بگردانید محمد را بمشرق و مغرب دیدم و در میان آسمان و زمین
او را بنام و صفت و صورت بشناسند پس ابر بر طرف شد و دیدم آنحضرت را بر جامه پیچیده از شیر سفید تر و در زیرش حمیر سبزی گسترده اند

حکیمه را دید و دست داشت و گویند میگفت که محمد گرفت علیها نصرت و سود مست و غیره ای پس ابرو دیگر فرو آمد و آنحضرت را
 دیده من چنان که زیاد از مرتبه اول ندای گیر شنبم که بگردانید محمد را بشوق و مغرب عرض کنید ابرو را بر روجانیاں در این امر
 درندگان مخطا کنید باوصفای آدم و وقت نوح و خلقت ابراهیم و زبان اسمعیل و جمال یوسف و بشارت یعقوب و صلا
 و اولاد و زهد و بیوی و اکر مصلحتی صلاات امده علیهم را و چون ابرو کشوده شد حریر سفیدی دیدم که در دست دانه و بسیار بچیده
 و شنیدم که گویند میگفت که محمد جمیع دنیا را در قبضه تصرف خود گرفت پس هیچ مانند نگار آنکه در تصرف او داخل شد پس سه نفر دیدم که از نو
 رسالت نبوت بودند که یا خوشید از روی ایشان طالع بود و در دست یکی ابرقعی بود از نقره و نافه شکلی و در دست دیگری طشتی بود از زرد و سبز و از
 پاره جانب داشت و بر هر جانب زیاده ای منسوب بود و قاطبی میگفت این دنیا است بگیه ای دوست خدا پس میانش را گرفت پس سینه
 لغت کعبه را اختیار کرد و گرفت و در دست سوم حریر سفیدی بود و بچیده پس آنرا کشود و انگشتی از میان آن بیرون آورد که شعاع آن دیده هارا
 خیره میکرد و آنحضرت به هفت مرتبه پشت بآن آبی که در ابرقعی بود پس انگشت را به زیاده و کشف آورد که نقش گرفت و با او سخن گفت و حضرت جواب
 گفت پس آنحضرت ادا عا کرد و هر یک او را ساعتی در میان بال خود گرفتند و آنکه آنها نسبت باحضرت کرد و رضوان خازن پشت بود پس مع
 و بجانب آنحضرت ملتفت شد گفت بشارت باد ترا می بایه عزت دنیا و آخرت و بتبند دیگر و ایت کرده است که عبد المطلب گفت که در شملات
 بجانب نزدیک کعبه خوابیده بودم ناگاه دیدم که خانه کعبه با همه ارکانش از زمین کنده شده و بجانب تمام ابراهیم سجده افتاد پس راست
 و گفت اندک بر پور و دگار محمد مصطفی و پور و دگار من الحال مرا پاک گردانید از انجاشه کان و از جناس کافران پس تنها بایزید و همه برد افتاد
 ناگاه دیدم که مرغان همه بسو کعبه جمع شدند و کوه پای مکه بجانب کعبه مشرف شدند و ابر سفیدی دیدم که در برابر جبهه آمنه ایستاده است
 المطلب گفت پس بسوی خانه آمنه دویدم و گفتم من آیا در خوابم یا بیدارم گفت بیداری گفت تو نمایی که در پیشانی تو جوید چه شد
 با آن فرزند است که از من جدا شد و مرغی چند او را در دست گرفته اند و بدست من نمیگذارند و این ابراز برای ولادت او بر من سایه
 بیاور فرزند مرا تا به بیتم گفت تا سه روز نخواهند گذاشت که بینی پس من شمشیر خود را کشیدم گفتم فرزند مرا بیرون آور و گردن ترا
 آگفت در حجره است تو دانی و او چون رفتم که داخل حجره شوم مردی بیرون آمد و گفت برگرد که احدی از فرزندان آدم او را
 نمی بیند تا همه ملائکه او را زیارت نکنند پس بر خود لرزیدم و بیستم و روایت کرده است که آنحضرت خفته کرده و ناف بریده سه
 و حب المطلب میگفت که این فرزند مرا شانی بزرگ است و آنحضرت امیر المومنین صلاوات الله علیه روایت کرده است که چون آنحضرت
 طلع شد بکجا که دور کعبه گذاشته بودند همه بر ر و افتادند و چون شام شد این ندا از آسمان رسید که جاء الحق و زهق
 الباطل کان ذهو قوا و جمع دنیا و ران شب روشن شد و هر سنگ کلون و درختی خندیدند و آنچه در آسمانها و زمینها بود
 و در شهادت گریخت و میگفت بهترین امتها و بهترین خلایق و گرامی ترین بندگان و بزرگترین عاملیان محمد است صلی
 علیه و آله و سلم و روایت کرده است از حضرت امام موسی علیه السلام که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 و آله و سلم را بر زمین گذاشت و دست راست بسوی آسمان بلند کرد و لبهای خود را بتوجیه حرکت آورد و از دهان
 و از کف دست راستش کلماتی بجا میآورد و اطراف آنرا در شام دیدند و قصه پایی سرخ بدو نوا میآورد و قصر با سفید طحرفارم و جوالی آنها
 و در شام شش تا آنکه جویان و شیاطین بر میسند و گفتند در زمین امر غریبی حادث شده است

که فردی آمدند و با لایمیرفتند و فوج و قبیح و تقدیس خدا میکردند و ستار و یا محرکت آمدند و در میان بوابه میخندند و اینها همه علامات ولادت آنحضرت بود و ابلیس معین نجو است که با آسمان بود و بسبب آن غائب که مشاهده کرد زیرا که او را جانی بود و آسمان هم که از و سائر شیاطین گویش میدادند سخن ملائکه چون رفتند که حقیقت واقعه را معلوم کنند ایشان را به نبرهای شهابی اندازند برای ولادت پیغمبری آنحضرت و آن بایه و غیره و روایت کرده اند که در شب ولادت قرین السعادت حضرت رسالت پناه علی المرتضی علیه آله بدرزیده ایوان کسری در چهارده کنگره پاک آن ریختند و دریاچه سوده فرو رفت آتش که فارس که میپرستیدند خاموش شد و اعلام عنای فارس در خواب دید که شتره بی چند یکشیدند اسپان عربی را تا آنکه از و جابه انداختند و در بلاد عجم منتشر شد و چون کسری این احوال غریبه را مشاهده کرد تاج بر سر گذاشت و تخت خود را بست و امر او را کمان دولت خود را جمع کرد و ایشان را خبر داد با نچه دیده بود پس ایشان را برای این حال نامه رسید مثل بر خبر خاموش شدن آتش که فارس پس غمناک و کسری مضاعف شد و عالم ایشان گفت که ای پادشاه من نیز خواب غریبی دیده ام و خواب خود را نقل کرد پادشاه گفت این خواب تعبیرش چیست گفت میباید عاقلانه در ناحیه مغرب واقع شده باشد پس کسری نامه به نعمان بر بنمزد نوشت که پادشاه عرب بود که مالی از علمای حرب را بجا من بفرست که بخوابم مسئله غلطی از و سوال کنم چون نامه به نعمان رسید عبدالمسیح بن عمرو غسانی یا فرستاد چون حاضر شد و وقایع را با و نقل کرد عبدالمسیح گفت مرا علم این خواب و امر را این واقعه نیست و یکی از یمنی من است که در شام می باشد تعبیر این خواب امیدانند که کسری گفت برو از و سوال کن و از برای من خبر بیا و چون عبدالمسیح مجلس مطیع حاضر شد او شرف بر مروت شده بود سلام کرد و جواب نه شنید پس شعری چند خواند شتمل بر آنکه از راه دور آمده ام از یزی سوال نذر بزرگی و تعجب بسیار کشیده ام و اکنون از جواب ناامیدم مطیع چون شعری را شنید دید که خود را کشند و گفت عبدالمسیح بر شتری سوار شده و طی مراصل نموده و بسوی شیخ آمده در جنگا می نزدیک است که منتقل گردد و بصری او را فرستاده است پادشاه بنی ساسان بر کزیدن ایوان و فتنه شدن ایران و خواب دیدن اعلام علمای ایشان خشک شدن دریاچه سوده آسی عبدالمسیح و فتنه بسیار شود تا بدو قرآن و مبعوث شود پیغمبری که عصا کوچک پوسته و دست داشته باشد در و خانه سوده پُر آب شود و تخیر و سوده خشک شود ملک شام عجم از تصرف ملوک ایشان بدر رده بعد و کنگره و قصر کسری که ریخته است پادشاهان ایشان پادشاهی خواهند کرد و بعد از آن پادشاهی ایشان را مل خواهد شد و هر چه شنید است البته واقع خواهد شد این را گفت و در افغانی را و داع کرده پس عبدالمسیح سوار شد و به سرعت تمام خود را پادشاه عجم رسانید و سخنان مطیع را نقل کرد کسری گفت تا چهارده نفر پادشاهی کنند زمان بسیاری خواب گذشت پس در کس ایشان در مدت چهار سال متفرغ شدند و باقی ایشان امارت عثمان پادشاهی کردند و مستاصل شدند و مطیع در سیل ابرم توله شده بود و تا زمان پادشاهی خود نواس نند ماند و کن زیاد و از سی قرن بود و هر قرن سی سالست یا زیاد و قطب اوندی رحمه الله روایت کرده است که از ابن عباس پرسیده اند از احوال مطیع گفت حق تعالی خلق کرد بود گشتی تنها که او را بر روی جرید بای درخت خرماسیگذاشتند و بهر آنکه خواستند نقل میکردند و هیچ آفتاب و شب آمد بدن او نبود و بغیر از سر و گردن و از پاتاچه بر و گردن می پیچیدند چنانچه جاسه را می پیچیدند و هیچ عضو از و حرکت نمیکرد بغیر از زبان و چون خواستند او را بکشد آوردند چیزی از جرید و نخل بافتند و او را بر روی آن انداختند و بکشد آوردند پس چهار نفر از قریش به نزد او آمدند و گفتند ما بنیارت تو آمد و ایام بسیار نچه بار رسیده است از و غم تو پس خبر ده ما را با آنچه در زمان ما و بعد از ما خواهد بود مطیع گفت ای کافران عرب نزد شما علم و فهم نیست و از عقب شما گردوی بهم خواهند رسید که انواع علم را طلب خواهند کرد و بتجار خواهند شکست عجم خواهند گشت

و تمهید بسیار نمود و گفت همه شما را یکباره و کثافت شمار بیرون می آورم و شما را در زیر پای فیلاوت اندازم اگر سزای من واقع را بپذیرد
 گوئی گفتند ای ملک این مرتبه را بستم می گوئیم چون قانع باشی که از کرد و می هر یک از ما نظر در کار خود کردیم ابواب علم خود را بسته ایم
 خود استیم که بسبب حادثه آسمانی این امور غریبه و داده است می باید پیغمبری مبعوث شود و باشد یا بعد از این مبعوث شود و از خوف کشته شدن
 بتواند این امر متواتر کنیم و گفت ای بر شما بایست اول گوئید تا من چاره کار خود بگویم من است از ایشان و از بنای قصر بر داشت
 و شاذان بن جبریل رحمة الله در کتاب فضائل روایت کرده است که چون یک ماه از ابتدای حمل حضرت رسول الله گذشت کود پاد و درختها
 و آسمانها زمین را یکدیگر بشارت دادند بر ای حمل سید پیغمبر این پس عبدالمطلب با عبدالمطلب علیه السلام روانه مدینه شدند و چون وارد
 مدینه شدند پانزده روز گذشت عبدالمطلب حجت آنه واصل شد و سقف خانه شکافته شد و یا تفری آواز داد که مرد آنکه در صلب او بود فدا
 پیغمبر این کمیت که نخواهد مرد پس چون دو ماه از انعقاد نطفه شریف آنحضرت گذشت حق تعالی امر کرد ملک را که ندا کرد در آسمانها و زمین که
 به حیوانات فرستید بر محمد و آل محمد و آتقنا کنیله برای ملک و چون سه ماه گذشت ابو قحافه از شام بیگشت چون نزدیک بکر رسید ناقه
 او سرش را بر زمین گذاشت و سجده کرد پس ابو قحافه چوبی بر سر او زد و چون سر بر داشت گفت مثل تو ناقه ندیده بودم ناگاه با تفری آواز داد
 که ای ابو قحافه من جانوری را که طاعت تو نیکتر از منی که کوه ها و درختان و دریاها و هر مخلوقی بغیر از آدمیان همه سجده کردند بر
 پروردگار خود بشکرت آنکه سه ماه گذشته است بر پیغمبر این در شکام او و فرمودی او را خواهی دید و ای بریت پرستل از شمشیر او شمشیر اصحاب
 چون چهار ماه گذشت زاهدی بود در راه طائف که او را حبیب میگفتند از صومعه روانه مکه شد که یکی از دوستان خود را به بدین در نشانی راه
 آن طفل رسید که مسجد انشاده بود و هر چند او را بر می داشتند باز به مسجد میرفت پس حبیب او را برداشت و صدای با تفری را شنید که در
 آن و برادر که سوره شکر پروردگار میخواند که بر پیغمبر سپندیده و برگزیده چهار ماه گذشت و چون پنج ماه گذشت و حبیب بصومعه خود
 برگشت و صومعه را دید که در حرکت است و قرار نمیکند و بر محراب و در محراب صوامع نوشته بود که ای اهل بیت و صدای
 آواز آید و بخوابید رسول او محمد صلی الله علیه و آله که نزدیک شد بیرون آمدن او پس خدش حال کسی که با و ایمان آورد و وای بر کسی که
 با و کافر شود پس حبیب گفت که قبیل کردم و ایمان آوردم و انکار نمیکنم و چون شش ماه گذشت اهل مدینه و اهل یمن رفتند بسوا
 حید گاه خود و در سم ایشان آن بود که در هر سال چند مرتبه میرفتند نزد درخت عظیمی که او را ذات انواط میگفتند و میخوردند و میاشامیدند
 و شادی میکردند و آن درخت را میسر تیز را پس چون نزد آن درخت جمع شدند صدای عظیمی از آن درخت شنیدند که ای اهل یمن
 و ای اهل یمن و بیت پرستان و ای اهل الحق و زهق الباطل ان الباطل کان ذوقا ای گروه اهل باطل رسید بشما وقت ملک
 و تلف شما پس ترسیدند و بهر جهت بخانه ای خود برگردیدند و چون هفت ماه گذشت سواد بن قارب خدمت عبدالمطلب آمد و گفت
 در خواب در میان خواب بیدار می دیدم که درهای آسمان گشوده شد و ملائکه فرود آمدند بسوی زمین و گفتند زینت کنید زمین را که نزدیک
 بیرون آمدن محمد پسر زاده عبدالمطلب رسول خدا بسوی کافه خلق صاحب شمشیر قاطع و تیر نافذ پس من گفتم که کیست آن گفت محمد بن عبد
 بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف محمد را ندا کرد گفت این خواب را پنهان کن پس چون هشت ماه گذشت در دریا احطام ماهی است
 او را طغیوسا میگویند را است و بر زم خود ایستاد و دریا را بوج آورد پس ملکه او را صدا زد که قرار گیر این ماهی دریا را بشو و آورد
 آن ماهی بسخن آمد و گفت پروردگار من روزیکه مرا خلق کرد گفت هر گاه که محمد بن عبدالمطلب را خلق کنم برای او و برای امت او دعا کن

و نیز نقش کرده بودند و درین گنجین محمد بن عبدالله و علم سوره پراگنده بود و این نوشته بود و چون من با الله و محمد و الویل
 لمن کفر به و در کعبه و در حایان به من عید دین و علم چهارم باریست المقدس و در این نوشته بودند لا غالب الا الله و
 النصر لله و الحمد و ثلثی بر که دایره بود و در این اهل کلمایان بیاوردید و بخدا و پیغمبر و ایمان بیاوردید و در یک فرستاده ایم و حق تعالی اری
 فرستاد و بالاسی کعبه که در عفران و مشک و عنبر نشاء کرد و بهما از کعبه بیرون رفتند بر جانب چپ و بر و در افتادند و جبریل قندیل سخن
 آورد و بر در کعبه او نخت که بی روح و شمع و شمشید و از جبین مبین حضرت رسول صلی الله علیه و آله برقی ساطع گردید و در هوا بلند شد
 تا با آسمان رسید و هیچ منظر و خانه نبود از اهل این مگر آنکه نور در آن داخل شد و در آن شب هر توریست و انجیل و زبور که در حال بود
 و در زیر نام شریف آنحضرت که در آن کتابها بود قطره خونی ظاهر شد زیرا که آنحضرت پیغمبر شمسیت و در هر دیر و صومعه که بود در آن شب
 بر محرابش نوشته شده بود که بدانید که پیغمبری اتمی متولد شد پس آمد در رکشود و بیرون آمد و غریبی که مشاهده نموده بود برای مادر
 و پدر نقل کرد و چون عبدالمطلب ابشارت دادند به نزد آنحضرت آمد دید که بزبان فصیح تقدیس و تسبیح حق تعالی مینماید پس حق تعالی
 خیمه از دیبای سفید پشت فرستاد که بران نوشته بود بسم الله الرحمن الرحیم یا ایها النبی انا ارسلناک شاهدا و مبشرا و
 نذیرا و داعیا الی الله باذنه و سراجا منیرا و تا چهل روز ماند پس شخصی دست چرب بران مالید و بان سبب بالا رفت و اگر
 چنین نمیکرد تا قیامت میماند و چون رؤسای قریش و بنی هاشم آن خیمه دیدند و بیرون آمدن پشته و تشار زعفران مشک
 و عنبر و برق لامع و نور ساطع و اصوات غریبه و سائر امور عجیبه را مشاهده و استماع نمودند به نزد حبیب اهل بیت و شمه از ان
 معجزات را ذکر کردند حبیب گفت می بینید که دین بر این شایسته اگر میخواهید از من قبول کنید و اگر میخواهید قبول نکنید آنچه حق است
 میگویم نیست این علامت یا نگار نیست پیغمبری که درین ردوی بعوث خواهد شد و مادر همه کتابهای خدا و صف او را خوانده ایم و او است
 که باطل خواهد کرد عبادت بتها را و خواهد خواند مردم را بسوی پرستیدن خداوند یکتا و جمیع پادشایان و جباران دنیا برامی او
 خاضع خواهند شد پس ای پسر ایل کفر و طغیان بشمشیر و نیزه و تیر او پس هر که با و ایمان آورد نجات یابد و هر که با و کافر شود هلاک گردد
 و در روز دوم حضرت عبدالمطلب حضرت رسول صلی الله علیه و آله را برداشت و بسوی کعبه آورد و در چمن داخل کعبه شد حضرت سول
 صلی الله علیه و آله گفت بسم الله و باسد پس کعبه بقدرت الهی سخن آمد و گفت السلام علیک یا محمد و رحمة الله و بركاته و صدا
 با تملی آمد که جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل کان ذوقا و در روز سوم عبدالمطلب گواره خرید از خیزران سیاه
 که مشک کرد و دو دانه حاج و در مع ساخته بود و دانه از طلا ای نذر و دو جواهر گرانبها و پرده از دیبای سفید و سطر و بطلابریک و او
 افکند و عقدی از مروارید و الوان چهار رنگه و آویخت بعادت مقرر که اطفال بازی میکنند و به گاه آنحضرت از خواب بیدار میشدند
 و آنحضرت سبحان الله میگفت و در روز چهارم سواد بن قارب بن عبدالمطلب آمد و وقتیکه نزدیک کعبه مشرفه شسته بود و او کار قبرش را بنی هاشم
 بر در او ساطع کرده بودند و گفت شنیدم که پسر بی برامی عبدالمطلب متولد شده است و بجانب بسیار از ظاهر شده است و پسر را
 نظری کنم و سواد بن قارب میان خوب مشهور بود و بر سخن او اعتماد عظیم داشتند پس عبدالمطلب بنانه آید و از احوال آنحضرت سرزید که
 گفتند در محراب استراحت خوابیده است چون داخل شد زور پرده از روی آگواره کشودند برقی از روی مبارکش ساطع شد که شعله نماند و
 پس عبدالمطلب سواد بن قارب نور استعینا ابر دیدنای خود نهاد پس سواد بیتا بانه بر روی پای آن شفیع روز معاد افتاد و با عبدالمطلب

[illegible]

وواح میکنم و بشام ملحق میشوم تا در انجا میرسم چون بکمر رسید ابو جہل و شعیبہ و عقیبہ و حاص بن اہل باکو و ہنری از قریش با استقبال او آمدند بگفتند
ای سلیح نیامده مگر برای امر عظیمی اگر حاجتی داری برآورده خواهد شد سلیح گفت خدا برکت دهد شمار امر بسوی شما حاجتی نیست آمده ام
کہ خبرو ہم شمار با پنچہ گذشتہ است و بعد ازین خواهد شد باہام حق تعالی کجا یند آنجا کہ تقدم بودند در حمد و پوسہ بودند سستی بیستائین و جمع
یعنی فرزندان عبد مناف آمدہ ام کہ مرده و ہم ایشان را بیش از نذر و ماہ منیر کہ نزدیک شدہ است ظہور انوار او کجا بست عبد المطلب شیرین
اولاد او چون گزیدہ قریش این سخنان را شنیدند ایشان را خوش نیامدہ و پرانگہ شدند پس حضرت ابوطالب سائر اولاد عبد المطلب نزد
آمدند و ہر گاہ میکہ نزدیک کعبہ شمتہ بود گفتند ما اول نسب خود را باہو نمیکوئیم تا علم او را بیاوریم و ابوطالب شمشیر و نیزہ خود را بعلامہ سلیح بد
داد و پیش از آنکہ علامہ سلیح را اعلام نماید نزد او آمد و بر او تحیت فرستاد و سلام کرد پس سلیح گفت کہ بر شما باد سلام و گوارا باد شمار انعام شما
از کہ نام گزیدہ عربید ابوطالب تو رہ نمود و گفت ما ہم از گزیدہ بنی جمح سلیح گفت ای بزرگ نزدیک من بیا و دست خود را بر روی من بگذار
ابوطالب چون دست بر رویش گذاشت گفت بحق خدا بوند دانای اسرار و پنهان از ابصار و آمرزندہ خطایا و کشف کنندہ بلاہا و گنہ
پنجورم کہ تویی صاحب عہد و رفیعہ و اخلاق منیعہ و تویی کہ دادہ بعلامہ من برسم دیدہ نیزہ خطہ و شمشیر ہندی بدرستی کہ شامید بہترین
برایا و ہم خواہد رسید از تو و برادرت شریف ترین خیریت باید بستیکہ تو آنہا کہ با تو انداز نسل باشمید کہ بہترین اختیار بود و تویی بیشک عم
پیغمبر خنثار کہ وصف کردہ اند او را در کتب اخبار نسب خود را از من پویشان کہ من نیک میثنا ستم ترا و نسب ترا پس ابوطالب تعجب از سخنان او
و گفت ای سلیح بہت گفتی و فصاحت ما اینکو بیان کردی میخوام با انجہ دی با پنچہ کہ در زمان ما خواہد شد و بیا جاری خواہد کردید سلیح گفت گنہ
باہو بکنم بخداوند دائم اب و بلند کنند آسمان بی عہد و یگانہ یکتا ہستی کہ از عہد امجد و فرزند ہی بہر سکہ مردم را ہدایت کند بر شد و صلاح
و خیر و احسان و باطل کند بتان و ہلاک کند بت پرستان را و یاری می نماید او را بر این امور یاوری کہ پسر عمو باشد و صاحب صولت با و ما
باشد و بہ تیغ آبدار و ما باہو کافران رو نگار بر آورد و شک نیست کہ تو پدر او خواہی بود ای ابوطالب پس بنی ہاشم گفتند کہ میخوایم کہ آن پیغمبر را
برای ما وصف کنی و نعمت ہای او را بیان نمائی سلیح گفت بشنوید از من سخن صحیح کہ بزودی ظاہر شود شخصی نبیل کہ رسول باشد از جانب خداوند
جلیل و زبان سلیح از وصف او کلیل ست و او مدیت نہ بسیار کوتاہ و نہ بسیار بلند را با قامتی از جن روآن سہ و نہ سرش سہ و نہ باشد و میان
دو کفش علامتی باشد و عمامہ بر سر گذارد و پیغمبری از قیامت ستم شد و سید و بزرگ اہل تمامہ گردد و دوتا یکہ یا نور از روی نورش
ساطع باشد و چون تبسم نماید از نور دندانہاں جہان روشن گردد و کسی بہ نیکوئی خلق و خلق او بر زمین راہ نرفتہ بہت شیرین زبان
و خوش بیان باشد و در زہد و تقوی و خشوع و عبادت نظیر خود نداشته باشد و تکبر و تجبر نہ نماید اگر سخن گوید درست گوید و اگر از سوال
گفتہ برستی جواب گوید و لا دلتش پاکیزہ و ایشہ فساد نسب منزہ باشد و رحمت عالمیان باشد و بنور او ہمان روشن گردد و بنور
رواف و بر اصحاب خود ہمہ را با عطف نامش در توریہ و انجیل معروف باشد و فریاد رس نہ خط مملوف و بکار آمدن با و صوف
باشد و نامش در آسمان احمد و در زمین محمد است ابوطالب گفت کہ ای سلیح آن شخص کہ ذکر کردی کہ معین و یار او خواہد بود و بوفش
از برای بیان کن گفت اوسید نیست بزرگوار و شیرین است شیر شکار و پیشوایت نیکو کردار و انتقام کشندہ است از کفار و شرکان با سہا
مگر چنانکہ و حکما سی و زہر شیران را آب گردانند پوسہ در جنگا بیاورد و در کار خود باشد و برای محمد صلی اللہ علیہ آکہ و زہر باشد و با
زور امتش امیر باشد و در توریہ نامش بریاد و در انجیل الیا و نزد قومش علی باشد پس ساحتی سرور گر بیان خاموشی فرمود و در بحر تفکر

ملطقت شد و نعره زد و بهیوش شد و چون بهوش آمد بسیار گریست و باواز بلند گفت و الله ایست فاطمه دختر اسد ما و را نامیکه ما را بشکند
و امیریکه شجاعان را بر خاک بدلاک افکند و در عقلش هیچگونه خفت نباشد و هیچ لیری ناب مقاومت او نیاورد و آتش فارس بکتابش فدا شود
بامیر المومنین علی پسر عم خاتم انبیا آه آه دیده ام شجاعان را بر خاک مذلت افتاده چون قریش این سخنان را بطبع شنیدند شمشیر را از غلاف
کشیدند و رو برو او دویدند بنی هاشم بحایت او تیغها بر نه کردند و ابو جهل ندک را که راه دهیکه من این کاهن را بقتل رسانم و آتش سینه خود را
بخون او فرو نشانم پس ابوطالب بشمشیری بجان ناب و انداخت و شمشیر را بمحروج کرد و خون بر روی بوش جایی شد و ابو جهل ندک را که ای کوفه ها
قبائل این جار را بر خود پیستید سطح و آنند و فاطمه را پوشید تا از شمشیر این کاهن بگوید این شوی پس همه قریش بر سطح حمله آوردند و بنی هاشم
ناب مقاومت ایشان نداشتند و غبار فتنه بلند شد و زنان پناه بکعبه بردند و صدای بلند شد و در و بست ایامه علیها السلام گفت چون
شمشیر را را دیدم بسیار ترسیدم ناگاه فرزندیکه در شکم من بود بحرکت آمد و صدای از نو ظاهر گردید و مقدار این جامع عظیم بود انظار
که عقل را ایشان بد بخار و اید کرد و مردان زنانه همه بهیوش شدند و بر او افتادند پس نظر کردم بجانب آسمان و دیدم که در پای آسمان
مکشوده شده است و سوار می حریر از آتش در دست دارد و باوان بلند میگویی که شمار را این نیست بفرر رسانیدن بر سوان خدا و منم برادر او
جبرئیل پس درین وقت خوف من باینی مایل گردید و همه بخانهای خود گریختیم و ابوطالب دست عبد الله را گرفت و در پناه کعبه بکعبه بکعبه
پس منتهی بن الحجاج به نزد ابوطالب آمد و گفت محمد اندک عزت و شرف و غلبه تو بر عالمیان ظاهر گردیده و لیکن از تو التماس دارم که سطح از قریش
دور گردانی و نار از فتنه افرو نشانی ابوطالب التماس او را قبول نمود و به نزد سطح آمد و از او معذرت طلبید و حقیقت حال را با او گفت سطح
که ای ابوطالب من میروم و از تو التماس دارم که چون آن پیغمبر بشیر و نذیر ظاهر شود سلام بسیار از من بآورد برسانی و بگوئی که ابوبشارت داد
بنظور تو و قوم تو او را تکذیب کردند و از جور او را دور کردند و درین بیخ و دمی نمی خوابد بسوی شما که تصدیق بشارت من نماید و زیاده
از آنچه من اظهار کردم اظهار نماید پس سطح را بر شتر می سهند و روانه شد و بنی هاشم بشارت او از مکه بیرون رفتند و در اثنای راه راحله
پیدا شد که زنی بر او سوار بود و به سرعت می آمد سطح گفت که ای سادات مکه آمد بسوی شما دایه کبری یعنی زنی قادیمنی پس درین
سخن بودند که زنی قادیمنی بر او سوار بود و باوان بلند گفت که ای گریه قریش بر شما باد سلام بسیار و بشما معمور باد و بهر دیار بدرستی که ترک
وطن خود کرده ام و بسوی ما من شما آمده ام برای آنکه خبر و بشما از امری چند که نزدیک شده است ظهور آنهاد بزو دمی ظاهر گردد
در بلاد شما امری چند بسیار عجیب و تعری چند او نمود که دلالت میکند بر حقیقت آنچه سطح ایشان را خبر داده بود پس گفت که آمده ام
که شمار بشارت دهم و حذر فرمایم و آنچه شمار را باو فرموده میهم برای من و بالست عقبه گفت که این چه سخنان و حشت انگیز است
که از تو ظاهر میشود و ما را و خود را و عید می خانی بملاکت و استیصال زرقا گفت ای ابوالولید بحق خداوندی که بر سر اخطا خلق را
در کین خواهد بود سوگند میخورم که ازین زادی پیغمبری مبعوث خواهد شد که خواند مردم را بسوی رشاد و سداد و ننی نماید از فساد
و فوری پیوسته در سو او گردد و نام او محمد باشد و گو یا من می بینم که بعد از ولادت او فرزندی متولد شود که مساعده و یار او باشد و
در حسب و نسب باو نزدیک باشد و اقربان خود را بملاک گردانند و شجاعان جهان را بر زمین افکند و لیر باشد و در معرکه شیری باشد
و در میدانها و را ساعدی باشد قوی و دلی باشد جبری نام او است امیر المومنین علی آه آه از روزیکه او را به پیغم و زنجی مصیبت مرا
در وقتیکه با او یکسو پیغم پس شعری چند از روی تحریر او نمود و گفت بهیات جزع کردن چه سود بخشند و امریکه البتة اندمیت

سوخته بخورم تا فرزندش و قهر با کعبه بسوی او است باز است جمیع بشر که است گفته است سطح در آنچه بشما گفته است از خبری که
 بسوی اید طلب عباد علیها السلام افکن و عباد الله را بیشتر دیده بود و می شناخت زیرا که عباد الله در سالیکه به من رفته بود
 از آنکه آن را به خود داده بود و نور رسالت از جبین او مفارقت ناپدید و در قصری از قصورین نزول فرموده بود چون زرقا
 به آن صدف گوهر بنوعت افتاد و در آن روی لقامی کریم او دل از دست داد و کیسه زهری برگرفته از غوغه خود فرو داد و بسوی عباد الله
 و سلام کرد و پرسید که توان که ام قبیل از قبائل عرب که از تو خوشتر و تر بر گزیدیم گفت منم عباد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف
 الله اف اعطام گفت و انبیاف زرقا گفت اسی سید من آیا تواند بود که یک جماع با من کنی و این کیسه زهر را بگیر و صدف را با بر خور
 و به عباد الله گفت دور شو از من چه بسیار قبیح است نزد من صورت تو گوشتی زنی که ما گردی و پیوستیم که مرگب گناه نیشوریم و شمشیر خود را از غلاف
 کشیده بر او حمله کرد و زرقا که بخت و خائب برگشت و در آن حال عبد المطلب داخل شد و چون شمشیر برهنه در دست عباد الله دید حقیقت و آه
 از و پرسید او قتل کرد عبد المطلب گفت اسی فرزند آن کس که تو وصف نمودی نمایی زرقا و منی هست و چون نور نبوت را در جبین تو دیده شد
 و خواسته است که آن نور را از تو بگیرد که خدا را از شتر او حفظ نمود و چون در که زرقا عباد الله را دید شناخت و دست که زن خنجره
 و آن نور از و بدگر می منتقل شده است گفت تو آن نیستی که تر از من دیدم گفت بلی زرقا گفت چه شد آن نور که در جبین تو بود گفت در شک
 زوجه طایر من آمده است زرقا گفت که شک نیست که چنین کسی میباید که محل بیان نوری گردد پس بعد از آن که کلامی صاحبان عز
 و مراتب وقت ظهور آنچه میگوید نزدیک است و امر شدن را چاره نمیتوان کرد و امروز با خورشید متفرق شوید و فردا نزد من حاضر شوید تا من شما را
 بر حقیقت احوال مطلع گردانم چون ایشان متفرق شدند و بنوعت شب گذشت زرقا به نزد سطح رفت و گفت که علامات و آئین ظهور آن انوار را
 مشاهده کرده و وقت نزدیک شده است و این باب چه مصلحت میباید از سطح گفت که عیون با خورشید هست و من میروم بجانب شام
 و در آن دیار بیایم تا مرگ ما در رسد زیرا که میباید که به کعبه که در اطفا می آن نور البته مسکوب و مقهور شود و ترا نیز نصیحت میکنم که
 متعرض دفع آئینه گردی که پروردگار را حائز آن است و اگر از من قبیل نصیحت نمایی دست از من بردار که من از
 امر با تو بیافتم که من چه چیز طماع شده و غایب بسوی منی باشم آمد و سلام کرد بر ایشان گفت من فلانم به بر شما و خوشی
 در بنجامیکه ظاهر شود در میان شما کسی که تیرت و اشیاء و نبیره فرغانه و مف او شجوان است و امی بر یکیکه با او دشمنی کن و خوشا
 که یکدیگر را متابعت ناید پس پاشم شاد و شد و با او نواب بزرگ قاضی که از اجتهت با واری بلو که حاجت تو برآورده است
 مالی از شما میخواهم و اعتباری از شما توقع ندارم و لیکن آنچه امر که آمده را بمن بنماید که از تحقیق آنم شواهد اخباری که از برای شما
 ذکر کرده ام پس اید لایب او را بخانه آئینه برد و بنظر او بر آئینه افتاد لایش از رفتار ماند و زبانش لال شد و بظواهر اظهار شادی
 و با خنده با از آن و او مبارک داد و بیرون آمد و در اندیشه بود که حیل برای بلاک آئینه بر انگیزد پس باز از قبیل خنجر که او را تلکنا
 میگفتند و مشاطه آئینه و سائر زنان بنی هاشم بود طرح آشنایی افکنند و در شب روز با و می بود تا آنکه در شبی از شبها تلکنا بیدار
 دید که شخصی نزدیک سر زرقا نشسته است و با و سخن میگوید و از جمله سخنان او آن بود که گاه بنده یار آمده است بسوی تمامه و بزور
 پشیمان خواهد شد از داده خود چون زرقا این سخن را شنید بر جست و گفت تو یار وفادار من بودی چرا درین مدت بسوی من
 گفت و ای بر تو ای زرقا امری عظیم بر ما نازل گردیده است ما با شما میایم و فقیه و سخن فرشتگان می شنیدیم و درین ایام ما را از

آسمانها میزنند و منادی شنیدیم که در آسمانها آید که حق تعالی از او کرده است که غایب گرداند شکفتند و بتان و خطابه کنند و عبادت رزمین پس
افواج ملائکه مارانشاء تیرهای شهاب گردانید و راههای باران از آسمان بسو و د ساخته اند و آمده ام که ترا مندر نمایم پس زرقا گفت
برو و نه پیش من که هر سحری که دارم در کشتن این فرزند خواهم کرد و این شخص سحری چند خواند که ضمون آنما آن بود که مرا آنچه شتر را خیر خوانی و نه
پتو گفتند و میدانم که سحر تو بیفایده است و بخیر و با حق عقیقه و دنیا برای منی تو ثمره نخواهد داشت و البته حق تعالی یاری پیغمبر خود خواهد کرد و او را شتر
بهر گاه من و ساحر او را محالست خواهد نمود و امثال این سخنان بسیار گفت و پرواز کرد و رفت و این سخنان را نگذاشتی شنید و چون صبح شنید
بنزد زرقا آمد و گفت چرا ترا خفگی مییابم گفت ای خواهر من باز خود را از تو پنهان ندارم و نمیکنم من در دل دارم و مرا آواره و دیار خود گردانید
و در باب نیست که حامله هست بفرزند یکم بهما را خواهد شکست و ساحران کاهنان با ذلیل خواهد کرد و خانها را خراب خواهد کرد و تو سیدانی که بگریز
بر آتش سوزان آسانجست از صاحب کرد و بدست و خوار می ز دشمنان اگر کسی را می یافتیم که ما را یاری کند بکشته آنرا بکینه هر چه آرزوی او است
باید نمودم و او را تو نگریز و آنم و یک سه زری برداشت و در پیش تگنا گذاشت و چون تگنا دید اش بر نه را نشاد و از دوست داد و گفت ای
زرقا کار بزرگی نام بردی و امر عظیمی مذکور ساختی و چون مشاطه زنمانی با هم شاید چاره درین کار توانم کرد زرقا گفت تدبیرش چنان
باید کرد که بنزد آمده و می باشد اعلی از شغول گردی این خنجر زهر آلود را در دندان چون زهر در بدن او جاری کرد و البته از حلیه حیات ماری
گرد و چون دیت بر تو لازم گرد و من ده دیت از جانب تو بدی هم بغیر از آنجا آن تو بید هم و به سحر که مرا نهد و رعیت در خلاصی تو میکنم تگنا گفت
قبول کردم اما میخواهم تدبیری کنی که مردان بنی هاشم و سائر اهل مکه را از من مشغول گردانی تا من مشغول مهمم تو گردم زرقا گفت چنین باشد و در روز
ولیمه بر پا گرد و جمیع اعیان را اشرف مکه را طلب نمود و شراب بسیار در ولیمه خود حاضر گردانید و شستن بسیار داشت و چون ایشان را مشغول کل
و شراب گردانید تگنا را طلبید گفت اکنون وقت است فرصت غنیمت باید شمرد و در شصت مهمم من خود را به بزل باید داشت تگنا خنجر زهر آلود را
گرفته متوجه خانه آمدن گردید و چون داخل شد آمدن او را نوازش نمود و گفت چرا دیر به نزد من آمدی و هرگز عادت تو نبود که این قدر مرا ملاقات
کنی تگنا گفت که ای خاتون من بزم روزگار خود را مانده بودم و اگر نعمت شما بر ما نبود بدمترین احوال میبودیم ای دختر گرامی بنزدیک
بیانات را مشاطه نمایم چون آمدن در پیش روی تگنا نشست و تگنا آیسو با او را شان کرد خنجر سهوم را بیرون آورد که آمدن با عجا
حضرت محمد صلی الله علیه و آله چنان یافت که کسی لشر را گرفت و پرده در پیش دید و بی بصیرتش او بخت شد و دستش بر دستش زد و خنجر
از دستش بر زمین افتاد و ناله و احزان از او بلند شد پس چون این صدا بگوش آمدن رسید و بعقب التفات نمود خنجر برهنه را مشاهده نمود
نعره زد و زنان از بهر سود و دیدند و تگنا را گرفتند و گفتند ای ملعونه میخواستی آمدن را بچه تقصیر و جرم هلاک کنی گفت میخواستم که او را
باشم و خدا را شکر میکنم که بلا را از او دور گردانی پس آمدن سجده شکر ای را بقدیم رسانید و چون زنان از سبب این را بدو شنید
از و سوال کردند قصه زرقا را بتامی یاد کرد و گفت زرقا را در یابید پیش از آنکه از دست شما بدر رود این سخن گفت و جان بخت
تسلیم کرد و چون این آواز بلند شد که بر صغیر بنی هاشم حاضر شدند و بعد از اطلاع بر واقعه او متفحص در قاهره و آن شامانه را بویاب
در مکه ندانند که زرقا میشود و یکباره که بیرون نرو و آن ملعونه از آن قضیه مطلع شده فرار نموده بود و اهل مکه بهر جانب از پی او دیدند
و با او نرسیدند و چون سطح خبر زرقا را شنیدند غلامان خود را امر کردند که او را برداشتن و متوجه بلاد شام گردید و پیوسته آمدن را با او
بشارت میامان بود و اراض و سما شنید و عباد را بر آنها مطلق میگذاشتند و عباد او را وصیت بکتمان حق نمود و آمدن مستحقا نقل

محل بار خود احساس نمود و چون با پیغمبر داخل شد عبدالمطلب عبدالمطلب نمود و گفت ای فرزند ولادت آئینه نزدیک است
 نیست آنچه لایق و بیمه و تحقیقه او باشد باید که بجانب مدینه روی و بختری آنچه برای وی و اولادش و مناسب ضرورت است پس عبدالمطلب
 مدینه شد و چون به مدینه رسید برحمت ایزدی اصل گردید و چون به یک سید جمیع اهل مکه در مصیبت او گریستند و بقیه معجزات ولادت
 بسط و ترا تا آنکه سابقا مذکور شد ایراد نموده است به چند اخبار کتاب انوار و کتاب شاذان در وجه اعتبار سایر کتاب اخبار
 و لیکن چون مشتمل بر معجزات و مؤید باخبار معتبره دیگر بودند ایراد شد و زوائد را از خوف اطناب و تکرار اسقاط نمود

ر م

باب

در بیان احوال شریف آنحضرت است در ایام رضاع و نشو و نما تا زمان بعثت و معجزاتی که از آنحضرت درین احوال مشاهده است
 در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقوست که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله متولد شد و چون در روز
 و از برای آنحضرت شیری بهم فرستید که تناول نماید پس ابوطالب آنحضرت را بر پستان خود می انداخت و حق تعالی در آن شیری و
 و چند روز آن شیر را تناول فرمود تا آنکه ابوطالب حلیه سعدیه را به سرانید و آنحضرت را باو تسلیم نمود و در حدیث صحیح دیگر فرمود
 حضرت امیرالمومنین صلوات الله علیه فرمود که دختر حمزه رضی الله عنه را عرض کردند بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله که آنحضرت
 او را بقصد خود در آورده آنحضرت فرمود که مگر نمیدانید که او دختر برادر رضاع من است و حضرت رسول صلی الله علیه و آله و عمو حمزه
 یکش شیر خورده بودند و این شهر آشوب روایت کرده است که اول مرتبه توبیه آنرا کرده ابوالمطلب آنحضرت را شیر داد و بعد از آن حلیه
 سعدیه او را شیر داد و پنج سال نزد حلیه ماند و حلیه پیشتر حمزه را شیر داده بود و چون شش سال از عمر آنحضرت گذشت با ابوطالب بجانب
 شام رفت و بعضی گفته اند که در آن وقت دو زاده سال از عمر آنحضرت گذشته بود و از برای خدیجه تجارت شام رفته بود و در هنگام
 بست پنج سال از عمر شریف گذشته بود و در پنج البلاغه از حضرت امیرالمومنین صلوات الله علیه منقوست که حق تعالی مقرون گردان
 با حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم بزرگتر ملکی از ملائکه خود را که در شب روز آنحضرت را بر یکارم آداب محاسن اخلاق میداد
 پیوست با آنحضرت بدم مانند طفلی که از بی مادر خود رود و هر روز برای من علمی بلند میکرد اخلاق خود و از میگرد مرا که پیروی او نمایم و
 هر سال بدنی در کوچه مرا می داشت می نمود که مرا بر او امید بدم و دیگری او را نمیدید و چون مبعوث شد رفیقا من و خدیجه در ابتدای حال کسی
 ایمان نیاورد و میدیدیم خود همه در سالت را می بوییدیم شمیم نبوت را و بسند معتبر منقوست که شخصی حضرت امام محمد باقر علیه السلام پرسید
 از تفسیلین آیه الا من ارخص من رسول فاته یسئلک من بین یدیه و من خلفه و صد افرمود که حق تعالی مویکل میگردد
 به پیغمبر خود ملکی چند را که حصا میکنند احوال ایشان را و او میکنند بسوی ایشان تبلیغ رسالت ایشان را و مویکل گردانید بر محمد ملکی
 از روزیکه از شیر گرفته شد آنحضرت را که ارشاد می نمود آنحضرت را بسوی خیرات و سکارم اخلاق و باز میداشت آنحضرت را از شتر و
 اخلاق و ندای میکرد آنحضرت را که السلام علیک یا محمد یا رسول الله در هنگامیکه در سن شبانیه دو هنوز بدیده رسالت
 دلیلی گمان میکرد که این حمد از سنگ از زمین صداد میشد و کسی را نمیدید و در روایت دیگر از حضرت امیرالمومنین منقوست که حق
 رسول فرمود که هرگز موافقت نکردم پیش از بعثت با اهل جاهلیت با کلامی که ایشان میکردند و گردید و مرتبه که در شب آمدم که گوشت
 بازی ایشان را و نظر کردم بسوی لعب ایشان پس حق تعالی خواب را بر من مقبولی گردانید که ندیدم و تشدیدم هیچ از لعبه لعل ایشان

پس دیشتم که خدا را خوش بینی آید دیگر بر نظر اعمال ایشان نگردم و دور وایت دیگر فرمود که چون هفت سالگی بودم خانه پسر
 شخصی بنا میکردند من اجانت ایشان میکردم و چون خاک در دامن خود پر کردم و خواهم بردارم و مطنه آن بود که عورت من یک شوق
 ناگاه صدای از بالای سر خود شنیدم که بیا ویز از خود را چون نظر کردم کسی نمیدیدم پس امان خود را رها کردم و گریستم و آیین شمر نشستم
 و قطب اوندی حمد الله علیه را وایت کرده اند از حلیه بیست و یک نام و عبد صبر الحارث بن اوقبله مدینه بنیمه و یثرب بن عبد العزی بن حلیه که در
 ولادت رسول خشک سالی و قطره در بلاد ما میرسد و با جمعی از زنان بلاد بنی سعد بن کلبه سوی مکه آمدیم که اطفال از ابل مکه بگریه و شیر
 بدیم و من با ملاغی سوار بودم که راه و شتراده همراه دیشتم که یک قطره شیر از پستان او جاری نمی شد و فرزندش همراه دیشتم که در پستان من
 آنقدر شیر نیافت که قناعت کن توان کرد و شها از گرسنگی دیده اش آشنای خوابید چون بگام سیدیم بیچاک از زنان محمد صلی الله
 علیه و آله را گرفتند برای آنکه آنحضرت یتیم بود و امید احسان از پدران میباشد و چون فرزند گدایا ختم زخم و آن در یتیم را از خود طلب
 گرفتیم چون در دامن گذاریم و نظر بسوی من افکند نوری از دیده پایی او ساطع شد و آن قره العین اصحاب یمن پستان باست من غریب بود
 و ساحتی تناول نمود و پستان چپ قبول کرد و از برای فرزند من گذاشت و از یک آنحضرت هر دو پستان من پر از شیر شد بود که
 هر دو را کافی بود پس چون نزدیک شو به خود بردم آنحضرت را شیر از پستان شتر جاری شد آنقدر که ما را و اطفال ما را کافی بود
 پس شوهرم گفت ما فرزند مبارکی گرفتیم که از برکت او نعمت رو با آورد و چون صبح شد آنحضرت را برد از گوش خود سوار کردم
 و رویه آورده و با عجم آنحضرت سه مرتبه سجده کرد و بخواب و گفت از بیماری خود شفا یافت و از ماندگی بیرون آمد و برکت آنکه
 سید مرسلان و خاتم پیغمبران و بهترین گذشتگان و آیندگان بر من سوار شد و باغ نعمت گذاشت چنانکه ربه ارشاد کنی چاک از
 چما پیاپی فیهان با بان ندی تو نیست رسید و جمیع فقاهت تغییر احوال با چما پیاپی با تعجب میکردند و هر روز قره العین و برکت میان
 ما زیاد میشد و گوشتان شتران قبیله از چراگاه با گرسنه بر میگشتند و حیوانات ماسیه و شیر بر میگشتند و در انشای ماه بخاری سیدیم
 و این غار و چیری بیرون آمد که نور بدینش بسوی آسمان ساطع بود سلام کرد بر آنحضرت و گفت حق تعالی او را موکل گردانیده است
 بر رعایت او و مکه آبدی از آب بر ما پیدا شد و بزبان جمیع گفتند که ای حلیه نمیدانی که گرانیزیت غانی او پاک ترین پاکان پاکیزه
 ترین پائین گانست و هر کوه و دشت که گذشتیم بر آنحضرت سلام کردند پس برکت و زیادت در معیشت و اموال خود یافتیم و تو نگار شدیم
 و حیوانات ما بسیار شدند از برکت آنحضرت و به گزید و با هم خود حدث نکرد و بر گزید گذاشت که عورتش گشوده شود و پیوسته جوار
 باو دیدیم که با هم او را بر عورتش حافنگ و محافظت او نموده پس پنج سال بود و روز آنحضرت را تربیت کردم پس منی با من
 گفت که هر روز زیاده را در من بکجا میرود گفتیم بچرانیدن گو سفندان میدهند گفت امروز من نیز با ایشان بودم وقت سیکتم چون با ایشان
 رفت گریه ای از ملائکه او را گرفتند و بر قافه کوبی بردند و او را شستند و پاکیزه کردند پس فرزند بسوی ما وید و گفت محمد را و ریاب
 که او را بردند چون نزد او آمدیم که نوری از بسوی آسمان ساطع میگردد پس او را و بر گرفتیم و بسیدیم و گفتیم چه شد و گفت ای
 مادر من خدا بانست و بوی از و ساطع بود از شک نیکو تر و گاهنی و زنی او را وید و فخره زد و گفت ایست که پادشاهان با مقبول خود
 خوابد گرداند و خوب را متفرق سازد و ایضا این شهر آشوب از حلیه روایت کرده است که چون آنحضرت سه ماهه شد بر زمین
 و چون ماهه شد اطفال میگردد و چون ده ماهه شد با پدران خود بچرانیدن گو سفندان میرفت و چون پانزده ماهه شد

با جوانان قبيله تير اندازی میکرد و چون سی ماه از ولادتش گذشت کشتی میگرفت و جوانان ابریزین سبز و پراخ را بسوی جرش میگردانیدند
 و از آن عباس روایت کرده است که چون چاشت براس اطفال طعام می آوردند آنسانیکه میگیر بودند و آنحضرت دست دراز نمیکرد و در
 نمودگان از خواب بیدار میشدند دیده بای ایشان آلوده بود و آنحضرت رفته و خوشبخت از خواب بیدار میشد و بسبب یکره روایت کرده است
 که رسولی عبدالمطلب یک کعبه شسته بود نگاه منادی ندا کرد که فرزندی محمد نام از علیمه ناپیدا شده است این عبدالمطلب نخست
 و ندا کرد که ای بنی تمیم ای بنی غالب سوار شوید که محمد ناپیدا شده است و سوگند یاد کرد که از اسب زیر منی آید تا محمد را نیابم یا نه از اسب
 و صد فرسخی را بکشد و دور کعبه میگردد و شعری چند میخواند باین مضمون که ای پروردگار من برگردان بسوی من شمسو این محمد را دفعه
 خود را باد گیر بر من تازه گردان پروردگار اگر محمد پیدا نشود تمام قریش را پراکنده خواهم کرد پس ندای از هوا شنید که حق تعالی محمد را
 نخواهد کرد پس سید در کجاست نداری سید که در فلان ادیست در زیر درخت خار مغیلان چون آن وادی سبب انداخته اند دیدند که با عجز از
 از درخت خار طربا بر می چیدند و تناول میکنند و جوان نزدیک او ایستاده اند چون نزدیک رفتند آن جوانان دور شدند
 و آن دو جوان چه نیل و میکایل بودند پس از آنحضرت پرسیدند که تو کیستی گفت منم فرزند عبدالمطلب بن عبدالمطلب پس عبدالمطلب
 برگردن خود سوار کرد و برگردانید و پروردگار کعبه هفت شب و آنحضرت را طواف فرمود و زنان بسیار بر او بار می آمدند و جمع میشدند
 بودند چون آنحضرت را بخانه آورد خود بنزد آمدند رفت بسوی زنان دیگر التفات ننمود و یکمرتبه دیگر عبدالمطلب آنحضرت را بر ایمنی نگاه
 شتران خود فرستاد و چون دیر شد مراجعت آنحضرت را از به دره و راهی گرویدی را بر ایمنی محصل آنحضرت فرستاد و بکعبه جنگ و
 و میگفت آیا برگزیده خود را بلال خواهی کرد یا آنچه خبر داده از پیغمبری او تغیر خواهی داد و چون آنحضرت مراجعت نمود او را در برگرفت
 و بوسید و گفت پدرم فدای تو باد دیگر ترا پی کاری نخواهم فرستاد میترسم که دشمنان ترا بکشد و از آنجانب عباس روایت کرده است که
 ابو طالب باو گفت که من محمد صلی الله علیه و آله را با خود میدشتم و یک ساعت از شب روز از وفاتش میگذردم و هیچکس را بر او امین او
 نمیکردم حتی که او را در سخت خواب خود بخوابانیدم شبی او را مرا کردم که باری خود را بکند و در فراش من بخوابد آنحضرت را در کرامت یافتیم و فر
 میخواست بماند خود را بکن میگفت اسی پدر روی خود را از من بگردان که من را از نیست کسی را که نظر کند بدن من چون داخل محاف میشد میان
 خیزد و او جامه می یافتم که میان محاف نبوده بودم و آن جامه را بر گزیده بودم و نرم ترین جامه ها بودند و گویا آنرا در شک نخوخته داده بودند
 چنان سحر میشد آن جامه ناپیدا میشد بسیار بود که او را شهادت رخت خوانی یافتیم و چون بطلب او بر میخاستم از میان محاف مرا صدا میداد که
 من اینجا یم ای عم من بجای خود برگرد و در شبها از دو عالم باو سخنان غیبی شنیدم و روزی گرگی را دیدم که بنزد آن حضرت آمد و او را بویید
 و بر دور آنحضرت گردید و تذلل میکرد و دم خود را بر زمین مالید و بسیار میدیدم که مرد بسیار خوشه و می می آمد و دست بر زمین میمالید
 و او را دعا میکرد و ناپیدا میشد و در خواب میدیدم که همه دنیا خراشیده شد و آسمان رفت و روزی از من غائب شد بسیار از پی او گردیدم
 ناگاه دیدم که می آید و شخصی با او همراه است که برگزیده او ندیده بودم پس گفتم ای فرزند گفت که از من جدا شو آن مرد گفت مترس هرگاه که
 از تو جدا میشد من با او یم و او را محافظت میکنم و پیوسته از آن مزم می آشنایم و بسیار بود که ابو طالب به وقت چاشت طعام بر آنحضرت
 حوض میکرد و او میگفت نخواهم من سیرم و هرگاه ابو طالب میخواست که چاشت یا طعام شام با اطفال خود بخورد با ایشان میگفت که دست
 از کفایت آنحضرت حاضر شود و تناول نماید و چون آنحضرت ابتدا میداد از برکت او همه سیر میشدند و طعام بحال خود باقی بود

از بطالب متقوسست که گفت در شبها از آنحضرت و نماز و مناجات یا سخنان می شنیدم نه تعجب میکردم و عادت حربه نبود که در هنگام
خوردن و آشامیدن بسم الله بگویند و در طهلویت عادت آنحضرت این بود که تا بسم الله نمیگفت نیز خوردن و آشامیدن و چون از
طعام فارغ میشد الحمد لله میگفت و در روایت دیگر در بسم الله میگفت بسم الله الاحد و بعد از فارغ شدن میگفت الحمد لله کشتوا
و بسیار بود که بنزد او سیر فرم که تنها نشسته بود و نورانی از سر او آسمان کشیده بود و هرگز در روغن و خوش بپاشد از دستگیرم و هرگز
نخندید و اول بلند نشد و باکو و کان هرگز در بازی شریک نگردید و نگاه بسوی آن ایشان نگرد و نه خائنی یا بهتر بگویم است و در وقتیکه آنحضرت
بهشت ساله بود و گریه از یهودان آمدند و گفتند ما در کتابهای خود خوانده ایم که حق تعالی محمد را از ایم و شبها به کتاب مفرماید و میخواهم
از آنحضرت بگویم پس مرغ فرجی را بریان کردند و در مجلسی آنحضرت و جمعی از قریش حاضر بودند و نزد ایشان آمدند و بنزد آنحضرت
دست دراز نکرد و پرسیدند که چرا تناول نمیفرمائی فرمود که این حرامست و خدا را از خوردن حرام نگاه میدارند گفتند سزاوارست از بخورای ما نعمه
دادمان شما گذاریم فرمود که اگر توانید بکنید چندان که خواستند نعمه بنزدیکان آنحضرت بردند و نخواستند و دست ایشان بجانب چپ است
میرفت و بجانب بایان مبارک آنحضرت نمیرفت پس مرغ دیگر آوردند که از خانه همسایه ایشان که غائب بوده گرفته بودند و نیت بعد آنکه چون او بیاورد
نیتش را بجا و بدهند چون آنحضرت نعمه را برداشت از دست مبارکش افتاد فرمود که این از مال شبهه است و پروردگار من مرا از آن نگاه میدارد
و دیگران نیز هر چند خواستند که نعمه از آن نزدیکان آنحضرت بردند و نخواستند پس یهودان اقرار کردند که این است که ما پیش از در کتابهای خود
خوانده ایم و از فاطمه بنت اسد علیها السلام روایت کرده است که گفت در صحن خانه مادر ختی بود که سالها بود که خشاک شده بود پس
روزی آنحضرت بنزد آن درخت آمد و دست مبارک خود را بر آن بالید در ساعت با عجز از آنحضرت آن درخت سبز شد و رطب از آن
بهر رسید و گفت من هر روز از برای آنحضرت رطب جمع میکردم و در ظرفی نگاه میداشتم و چون تشریف می آورد میدادم و بیرون میدادم
و بر اطفال بنی هاشم قسمت میداد و روزی آنحضرت آمد و من عند خودم که امروز درخت رطب نیامده بود که من برای شام جمع کنم
فاطمه گفت که سخن تو را روی مبارکش قسم بخورم که چون این سخن را از من شنید بر پشت بسو درختان خرمافه سخن چند تکرار نمود
ناگاه دیدم که یکی از آن خندان خرم شد آنقدر که دست مبارکش بسو آن درخت میرسید و آنچه میخواست از رطب چید و باز دست
بلند شد پس من در آن روز بدرگاه خدا تضرع کردم که ای پروردگار آسمان مرا فرزند بی روزی کن که برادر و شقیه او باشم
در آن شب نطفه امیر المومنین علیه صلوات الله علیه منعقد شد و به برکت آنحضرت بهرگز پیرامون بت نگردید و خیر خدا را نپرسید
و شاذان رحمه الله روایت کرده است که چون از عمر شریف حضرت رسول صلی الله علیه و آله چهار ماه گذشته است آنحضرت
آنحضرت بر حمت الهی و اصل شد و آن سر و بی پدر و مادر ماند و از شدت مصیبت مادر سه روز چیزی تناول نفرمود و پیوسته میگفت
و عبد المطلب بیتابی و اضطراب می نمود پس دختران خود صفیه و عاتکه را طلبید و گفت این فرزندان و لبند مرا ساکن گردانید و ای
برای او تفحص نمائید پس عاتکه غسل با آنحضرت بخوراند و جمیع زنان شیرده بنی هاشم را طلبید که شاید پستان یکی از ایشان را قبول کند
پس چهار صد و شصت زن از زنان اکابر قریش در خانه عبد المطلب جمع شدند و آنحضرت پستان هیچک را قبول نکرد و نگذشت بیست
اضطراب میفرمود پس عبد المطلب نعلین از خانه بیرون آمد و بنزد کعبه است ناگاه مرد پیری از قریش که لور اعتقیل بن ابی قحاصه میگفتند
حاضر شد و چون آنحضرت را دید عبد المطلب مشاهده کرد و از سبب آن حال سوال کرد عبد المطلب گفت ای بزرگ قریش سبب اندوه من

آنست که فرزند زاده سراندر روزیکه مادرش بر حوض حق واصل گردیده است تا حال از اضطراب قرار نگیرد و شیر بیچ زن را
نمیکند و باین سبب خوردن و آشامیدن برین نوارانده است و در چهار روز کار او حیران شده ام عقیل گفت که ای ابو الحارث من در
مناوید قریش زنی گمان دارم که از غایت عقل و فصاحت و فصاحت و زلفت حسب شرافت نسب نظیر خود ندارد و او عیله دختر عبد
بن حارث است عبد المطلب چون او صاف حلیمه اشنید او را بیای پی نرسید و سلامی از علما مان خود را طلبید او را تنوع میگفتند و او
بر ناخته سر بعی سوار کرد و چون پهل او را بسوی قبیله بنی سعد بن بکر و دشمنش فرستادند می بودند فرستاد و گفت بزودی عبد الله بن الحارث
نزد من حاضر گردان پس راندک زمانی او را حاضر گردانید در هنگامیکه نزد حیدر اسد کابره قریش حاضر بودند چون نظر عبد المطلب بر او افتاد
او برخاست و او را در برگرفت و در پهلوی خود جای داد و گفت ای عبد الله ترا برای این طلبیده ام که محمد فرزند زاده من چهار ماهه
وفات یافته است و در مفارقت مادر گریه و ناله بسیار میکند و پستان بیچ زن را قبول نمیکند و شنیده ام که ترا دختری هست که
و اگر مصحح انی برای شیر دادن محمد را حاضر گردان که اگر شیر او را قبول کند ترا و عشیره ترا تو نگردانم عبد الله را استماع این مژده بجا پس
شاد شد و بسوی قبیله خود بر پشت و عیله را بشارت داد پس عیله غسل کرد و بانواع طیب خود را معطر گردانید و جامهای فاخره پوشید
و با پدر خود عبد المطلب و شوبه خود بکر بن عبد المطلب شتافتند و چون عبد المطلب حلیمه را بخانه عائله آورد و حضرت رسول ص
صلیه الله برادر دامن او گذاشتند حلیمه پستان چپ خود را برای او بیرون آورد و آنحضرت او را قبول نمود و بسو پستان است میل کرد و چون
بر است او خشک بود و بر گز طفله از آن شیر نخورد و بود مضائقه میکرد و میره سید که مبادا چون آنحضرت در پستان است شیر نیابد به پستان چپ
نماید و او بالفقه می نمود و در دادن پستان چپ حضرت اضطراب میفرمود در گرفتن پستان راست تا آنکه حلیمه گفت ای فرزند بک پستان راست
نماید ای که خشک است و شیر ندارد و چون پستان چپ را آنحضرت در دیان گرفت و ملک از برکت دیان مبارکش چنان شیر جاری شد که لایق
دیان آنحضرت میزخت پس حایه عجب گردید و گفت بسی عجیب است امر جدای فرزند من سوگند بخورم بحق خداوند آسمان که در دانه ده فرزند را
چپ شیر داده ام و یک قطره شیر از پستان راست مرغ چیده اند اکنون از برکت تو شیر از آن سیریزد پس عبد المطلب بسیار شاد شد و گفت
اگر نزد مایمانی من قصه می دهم پهلوی من خود برای تو خالی میمانم ترا و انجاسا کن یگر و انهم در به راه ندارد هم سفید و یک دست جامه
و هر روز ده من نان سفید و گوشت پاکیزه بتو حطام میکنم پس چون عبد المطلب یافت که ایشان از ماندن کراهت دارند گفت ای حلیمه
خود را بتوی سپارم بدو شرط اول آنکه در تغذیه و اگر ام او تقصیر نه نمائی و پیوسته او را در پهلوی خود بخوابانی و دست چپ را بر سر او بگذارد
و دست راست را در گردن او و در آواری و از نو غافل نگردی حلیمه گفت بحق پروردگار آسمان سوگند یاد میکنم که از وقتیکه نظر بر او افتاد
محبت او چندان در دلم جا کرده است که در اگر ام او محتاج بسفارش نیستم عبد المطلب گفت دوم آنکه در هر جمعه بنزد من بیاوری
مفارقت او ندارم حلیمه گفت چندین خج ابرم کرد انشاء الله تعالی پس عبد المطلب او را کرد که سر مبارک آنحضرت شستند و جامه های
بر او پوشانیدند و آنحضرت را بر دشت و با حلیمه گفت بیا با من به نزد کعبه تا او را بتو تسلیم کنم و چون به نزد کعبه آمدند و آنحضرت
شوط برد و کعبه طواف فرمود و خدا را بر حلیمه گواه گرفت و آنحضرت را تسلیم او کرد و چهار در هم سفید با و داد و باده جامه فاخره
و چهار کنیز رومی با و بخشید جامه های عینی را بر او خلعت پوشانید و تا بیرون کعبه شایعت ایشان نمود و چون حلیمه داخل
در روی آنحضرت را کشود نوری از روی او بر ش ساطع شد که زمین و آسمان بار و شن کرد و چون اهل قبیله احوال حلیمه مشاهده کردند

و میر و جوان ایشان بیکدیگر می‌صلیه می‌تافتند و او را بآن گرامت کبری تهدیت گفته بود محبت آنحضرت چندان در دلها می‌ایشان جا کرد که آنرا از دست یکدیگر می‌بردند و ندیدند که هرگز بول و غایط آنحضرت را شستم و بوی بد از او نگرفتند و اگر غفاله از او جا می‌شد بوی مشک و کافور از آن می‌شنیدیم و من پس آنرا فرو می‌برد و کسی نمی‌دید و چون ماه از عمر شریفش گذشت در روز پنجشنبه حلیه بر در خیمه می‌نمود و من آنحضرت آمد و منظر بود که چون از خواب بیدار شدم آنحضرت را بشوید و زینت کند به سبب عبدالمطلب یا در پیش پای او می‌نشاند و می‌بوسید و من آنحضرت را بوجوه و جرات نکردم که داخل خیمه شود چهار ساعت از روز گذشت پس آنحضرت را خیمه بیرون گذاشتند و چون نظر کردند بسوی آنحضرت دیدیم که مبارکش را بر سر او می‌بایش را شانه کرده اند و الوان یا ماها از سندن و استبرق بر او پوشانیده اند پس از شانه او آن احوال تعجب و گفتن فرمود اینها همه کافور و زینت های متکاثر از یکبار برای من عمل شده فرمود که ای مادر جامها از بهشت آوردند و ما نگه داشتیم که از دست چنان آنحضرت را به نزد جد بزرگوارش آورند و آن قصه را نقل کردند عبدالمطلب گفت ای علیمه این امور خوبه را که از او مشاهده کنی بدیگری نقل نکن و بهر از و بهر و ده دست خست یک کنیز که و می‌نماید خشمید و چون باز ده ماه از عمر شریفش گذشت بهر که او را شانه می‌نمود گمان می‌کرد که هیچ سائت و چون علیمه او را بقبیله خود برد دست و دو گو سفند داشت و چون آنحضرت از قبیله او بیرون آمد بهر از و می‌نمود و شتر بهر می‌سازید بود که بزرگوار آنحضرت و چون نزدیک شد که از عمر شریفش دو سال تمام شود شبی پسترای علیمه از چایانیدن گو سفندان محزون برگشتند و گفتند اسی مادر امروز گرگی آمد و دو گو سفند از گله ما برد و علیمه گفت خدا عجز بدید چون حضرت را و علی امده علیه آله سخنان ایشان را شنید گفت آدوه باشد که فردا من گو سفندان شما را از گرگ پس بگیرم و شیت نمودم پس بزرگ علیمه گفت عجب است از تو ای برادر که در روز گدازگر گو سفندان را برده است و تو فردا پس می‌گیری حضرت فرمود که اینها در جنب قدرت خدا سهل است چنانکه هیچ طالع نشانه بهر آنحضرت گفت که دغا بعهده خود می‌فرمائی فرمود بلی ما بر بیان موضع که گرگ گو سفندان ترا در آنجا برده است تا بتو آمارا بر آید انهم این شتر را برد و شتر خود سوار کرد و چون آن موضع رسید گفت درین مکان گرگ گو سفندان مرا برده است پس آنحضرت از دوش او بزرگوار و بهر افتاد و گفت ای آل من سید من و مولای من میدانی حق علیمه را بزرگوار که گرگو سفندان او تعدی کرده است پس سوال می‌کنم که گرگ را امر فرمائی که گو سفندان او را برگرداند پس در همان ساعت گرگ بهر دو گو سفند را حاضر گردانید و بهر آن خود که چون گرگ گو سفندان را برد با نفی او را انداخت که ای گرگ بر من از عقوبت الهی این دو گو سفند را حفظ نمائ تا بسوی بهترین بنیادان محمد بن عبدالمطلب آمارا برگردانی پس گرگ در پان آنحضرت افتاد و با مر خدا در سخن آمد و گفت ای سرور پیغمبران ما معذوره دار که من ندانم که این گو سفندان از دست پس ضمه گفت ای محمد چه بسیار عجبست کار یای تو پس چون دو سال از عمر شریف آنحضرت گذشت روزی با علیمه گفت که ای مادر امروز میخواهم با برادران خود بصحرای و م و ایشان را بر چایانیدن گو سفندان یاری کنم و در کوه و صحرا نظر کنم و از معنویت آنکی عبرت بگیرم و منافع و مضار را بشناسم علیمه گفت ای فرزند بسیار سخاوتی و فتیج را گفت بلی چون دید که آنحضرت بسیار عجبست بسوی حق صحرایا می‌نیکو بر آنحضرت پوشانید و تعلین برپا آنحضرت بست و اطعمه نفیسه برای او همراه کرد و فرزندانش خود را در محافظت و رعایت آنجناب صبت نمود و آنحضرت را با ایشان فرستاد و چون سید انبیا قدم در صحرا نهاد کوه و دشت از نو جمال آن خورشید فلک سالت روشن شد و بهر سنگ گلخ که می‌گذشت با او از بلند او را ندیدند که السلام عليك یا محمد السلام عليك یا احد السلام عليك یا حامدا السلام عليك یا محمود السلام عليك یا صاحب القول

الحق العدل اله الا الله محمد رسول الله خوشحال سیه توایمان آورد و عذاب الهی بر اوست که بتو کافر گردید و یار و کند
 یک حرف از آنچه از نزد پروردگار خود خواهی آورد و آنحضرت جواب سلام آنها میگفت و میگفت و بهر ساعت فرستادن حلیمه اموی
 چند خاندان مشاهد میکردند که حیرتشان میآورد و بیشتر تا آنکه آفتاب بلند شد و آنحضرت از حریت آفتاب متناوب شد
 پس حق تعالی وحی نمود بسوی که او را استیضای نیکوین که بر سفیدی را بر سر آن سرور بگسترد که سائبان آن سید پیغمبران باشد
 پس در جهان ساعت ابری بر بالای سر آنحضرت پدیدار شد و در شک آب آن شیرخت و یک قطره با آنحضرت نمیرسید و رود
 از سیداب جاری میشد و بر سر راه آنحضرت هیچ گل نبود و از آن ابر بران خفزان و مشک می بارید و کوه و دشت را برای آنحضرت
 به طربساخت و در آن صحرا دخت خرمای خشکی بود که سالها بود که شک شد و بود و برگهایش ریخته بود و جوان آنحضرت که در
 پشت مبارک بران رخت گذاشت که سرحات آمد ناگهان رخت با همه از آمد و سبز شد و برگ و در و خدایل نیز و طرب و در و سرح
 برای ضیافت آنحضرت فرود ریخت پس سید ابراهیم ساعتی در زیر آن قرار گرفت با بزرگان ضایع و سخن میگفت ناکه نظر بر رکش بر زمین
 افتاد که با نواح گله وریا نیکو آراسته بود با برادران گفت که پیغمبر هم سیر این چنین بروم و منافع الهی را مشاهده نمایم برادران گفتند که یا
 خدمت تومی آنحضرت فرمود که تنها با اعمال خود مشغول باشی که من تنها میروم و اگر نخواهد برود می بسوی شما مراجعت میدنایم
 برو که الهامی مانتوجه تست پس آن فتنه گلشن انبیا در این چنین دلکش سیر کنان احترامی و در بدایع منافع ربانی به تامل و تفکر نظر میداد
 تا آنکه بکوه عظیمی رسید و راهی نداشت که سی بران تواند برآمد چون خاطر مبارکش متعلق بود که بالای کوه را به ناید استیضای نیکوین بر کوه رسید
 زو که بر خود بلرزید و گفت ای کوه بهترین پیغمبران باشکوه نبوت بخواهد که بر تو بر آید برای او خاضع شوپ ای کوه چندان فرود رفت و در
 نزد آن معدن قرار و شکوه نمود که آنحضرت پامی مبارک بران گذاشت و بالا رفت چون آن طرف کوه را مسافت ده نمود نیکو تر از این طرف
 وید و خواست که بآن طرف خزانه و در آن طرف کوه مار و عقوبت ببار بودند در غایت عظمت که کسی از جوامع دران اوی عبور نمیتوانست
 پس استیضای نیکوین او ایشان را که ای گروه حیات و عتقا به خود را در سوراخها در زیر سنگها پنهان کنید که سید اولیج آخرین شما را
 نه بیند و چون همه پنهان شدند آنحضرت از کوه بریر آمد پس چشمه آبی دید و رعایت سرحی از غسل تیر تیج و از سکه نرم تر پس
 آب تناول فرمود و لحظه در کنار آن چشمه استراحت نمود پس در آنوقت جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و درویش حلیمه السلام فرود آمد
 و در خدمت آنحضرت نشستند پس جبرئیل گفت السلام عليك یا محمد السلام عليك یا احمد السلام
 السلام عليك یا محمود السلام عليك یا طه السلام عليك یا ایها المدثر السلام عليك یا ایتها المنور
 السلام عليك یا طابطاب السلام عليك یا سید السلام عليك یا فارقلیط السلام عليك یا طلس
 عليك یا طسم السلام عليك یا شمس الدنيا السلام عليك یا قمر الاخرة السلام عليك یا نور الدنيا والا
 السلام عليك یا شمس القيمة السلام عليك یا خاتم النبیین السلام عليك یا شفیع المذنبین پس سلام
 گفت و منا قرب الخناب بسیار بیان کرد و گفت خوشحال سیه توایمان آورد و بد حال سیه که بتو کافر گردید یا قبول نکند از
 از آنچه از جانب پروردگار خود خواهی آورد پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله جواب سلام ایشان گفت و فرمود کیستند شما
 ما نمیمندگان خدا و بر دور آنحضرت نشستند پس از جبرئیل پرسیدند که نام تو چیست گفت عبد الله و از میکائیل پرسید که چه نام دارد

عبدالله و از اسرافیل پرسید که نامت چیست گفت عبد الجبار و از دوزخ ایستادم و از پدرم پرسید گفت عبد الرحمن پس آنحضرت فرمود که ما همه بنده خدا ایم و با جبرئیل طشتی بود از یاقوت سرخ و با میکائیل ابیتری بود از یاقوت سبز و از یاقوت مملو بود از آب بهشت پس جبرئیل پیش آمد و در میان خود را برد و میان آنحضرت گذاشت و تاسه ساخت اسرار خالق انفس جان را بر دهن آن معذن علم و ایمان میدید پس گفت ای محمد بفهم و بیاموز آنچه بیان کردم فرمود که بی انشاء الله تعالی و مملو گردانید آنحضرت را از علم و بیان و حکمت و برهان و حق تعالی نور روی آن خورشید فلک نبوت را بهفتاد و هفت برابر مضاف گردانید و مرتبه رسید که هیچکس را تاب آن نبود که در برابر او نور آن سرور نظر کند پس جبرئیل گفت که ترس ای محمد فرمود که اگر از خیر پروردگار خود بترسم عظمت و جلال او را ندانم و خیر خود را پس جبرئیل بسوی میکائیل نظر کرد و گفت سزاوارست که خدای چنین بنده را حبیب خود خوانده است او را بهترین فرزندان آدم گردانیده است پس آنحضرت را بر پشت خوابانید و آنجناب فرمود که ای جبرئیل چه میکنی گفت باکی نیست بر تو و نیکنمیرم که آنکه آنچه خیر است از برای تو پس بهال خود شکم مبارک آنحضرت را شکافت و از میان دل حقائق الهی را بیرون آورد و آن دل را با آب شست و میکائیل آب میترخت و منقوس است که روزی از آنحضرت پرسیدند که جبرئیل دل ترا از چه چیز شست فرمود که از شگ و بهی و جاذبه و بهرگز کفر و من نبود و پیغمبر بودم در وقتیکه هنوز روح آدم بر بدنش نعلق نگرفته بود پس اسرافیل خبری بیرون آورد که در دو سطر نوشته بود که الله الا الله محمد رسول الله پس آن چهار در میان نهاد آنحضرت گذشت تا نقش گرفت و بر روایت دیگر در دل او گذاشت تا پیر از نور گردید و از نور آن جهان روشن گردید پس در او ایستاد آنحضرت را در دهن خود گرفت و آنحضرت بخواب افت پس در خواب دید که از سرش درختی عظیم برآمد و بسوی آسمان بلند شد و شاخهایش تنومند شد و از هر شاخ شاخه پدید آمد و در زیر درخت گیاه بسیار دید که وصف نتوان کرد پس سناوی ندا کرد آنحضرت را که ای محمد آن درخت توئی و شاخهای آن اهل بیت تواند و آن گیاه ها که زیر درخت روییده است محبان و موالیان تو و اهل بیت تواند پس بشارت باد ترا ای محمد به پیغمبری عظیم و ریاست بزرگ پس در او ایستاد و بیرون آورد که کبریا در کشادگی مابین آسمان و زمین بود پس آنحضرت را در یک پله ترازو گذاشت و صد نفر از اصحاب آنحضرت را در پله دیگر گذاشت آنحضرت زیاده تی کرد پس هزار نفر از خواص صحابه را در آن پله گذاشت و باز حضرت زیاده تی کرد پس نصف است را در آن پله گذاشت باز آنحضرت سنگین بود پس تمام است را بلیه جمیع پیغمبران و اوصیا و ملائکه و کوه پاد و یا و یا و یا بانها و درختان سائر مخلوقات الهی همه را بلیه گذاشت و آنحضرت را بر پشت نهاده و زیاده آمد بر همه پس دانست که آنحضرت بمته برین آفریدگان است و همه این احوال را در میان خواب و بیداری مشاهده مینمود پس در او ایستاد گفت خوشحال تو و طوبی از برای تو و آمنت است و شماست باز گشت نیکو و ای کسی که بتو کافر گردد پس ملائکه با آسمان برگشتند و چون مدتی گذشت آنحضرت مراجعت فرمود و اولاد حلیه بسیار گشتند و آنحضرت را یافتند برگشتند بسوی حلیمه و آن قصه را با او گفت پس حلیمه در میان قبیله خود صد بشیون بلند کرد و جامه را بر بدن خود درید و موها را خود را بر ایشان کرد و با سر و پا برهنه در بیابانها میزد و وید و خون از قدهایش میترخت و فریاد میکرد ای فرزند دلبند من و آن نور دیده من و ای میوه دل من کجائی و با او رجوع خود چنانچه نمی توانی و زنان قبیله باو میدویدند و موها را میزدند و در و پها خود را میخراشیدند و هر بنده و آزاد و پیر و جوان که در قبیله او بودند سر اسیمه بطلب آنحضرت میزدند و عید الله برین بحارث با اثر آن بنی سعد سوار شدند و سوگند یاد کردند که اگر محمد را نیا ششم شیر بشویم صدی از قبیله بنی سعد و قطفان نماندند و چون حلیمه را این بیابان

اثری از آنحضرت نیافت با آنحال پریشان و بکام و دید و وقتی بعد المطلب سید که او بار و ساری قریش و بنی هاشم نزد یک کعبه معظمه شسته
 بعد المطلب چون خیمه را با آنحال مشاهده نمود بر خود بلرزید و او حقیقت حال سوال نمود چون آن خبر حشمت اثر را شنید ساعتی بیوش
 و چون بیوش با آنکه گفت کاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و غلام خود را بانگ زد که سپش شمشیر و زره مرا حاضر گردان و بر کعبه
 بالا رفت و فریاد بر کشید که ای آل نبالت ای آل عدنان ای آل قهر و ای آل نزار و ای آل کنانه و ای آل مضر و ای آل مالک جمع شوید پس
 بطول عرج جمیع بنی هاشم نزد او جمع شدند و گفتند چه واقع شده است ای سید ما گفت محمد و ور و رست که پیدا نیست سوار شوید پس
 پیوسته پس ده هزار کس با عبد المطلب سوار شدند و صدای گریه و این زنان بلد امین بعرض برین بلند شد و سواران بهر سو متوجه شدند
 و عبد المطلب با گروهی از شراف بسوی قبیل بنی سعد روانه شدند و سوگند یاد کرد که اگر محمد را نیابم مگر برگردم و هر مرد و زن یهود
 و غیره که از آنم بعد از آنحضرت شمشیر آید از روح پدید شان را بار و اح سار کنند بطعن گردانم و چون ابو مسعود ثقفی و ورقه بن نوفل و عقیل بن ابی
 از بن بسوی مکه می آمدند گذار ایشان بآن جادوی افتاد که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در اینجا قرار گرفته بود و در آن جادوی نظر ایشان بر
 درختی افتاد و ورقه گفت که من سه مرتبه ازین جادوی عبور کرده ام و در اینجا درختی ندیده ام عقیل گفت راست میگوئی بیان نزد یک درخت
 برویم شاید بر مزارین امر غیب مطلع گردیم چون نزدیک درخت رسیدند طفلی در پامی درخت مشاهده کردند که آفتاب زتاب شک و سخته
 و ماه معلقه بندگی او را در گوش کشیده است پس بنی گفتن این سخن بدو و بنی گفتند این رؤیا و این است ایته ملک و خواب و ذکر که نبوت بشمره گزیده است
 پس ابو مسعود گفت کیستی ای پسر که ما را حیران حسن و جمال خود گردانیده آیا از جنی یا از انس فرمود که از جنی استم از فرزندان آدم پرسید که چه نام دارد
 فرمود که محمد بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف ابو مسعود گفت تو فرزند زاده عبد المطلبی چگونه باین مکان مانده فرمود بعد از
 آنکه باین صحرا رسیده ام پس ابو مسعود فرمود آه و گفت ای نور دیده میخواستی ترا بجدت عبد المطلب برسانم فرمود که ای ابو مسعود آنحضرت را
 و پیش خود گرفت و بجانب مکه روانه شد و چون به نزدیک قبیل بنی سعد رسید عبد المطلب بهمان ساعت بآن قبیل رسیده بودند
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که این عبد المطلب است که بطلب من آمده است ایشان گفتند ما کسی را نمی بینیم فرمود که بعد از
 خوابیدید چون نزدیک رسیدند عبد المطلب نظرش بر آن خورشید اوج نبوت افتاد و خود را از اسب انداخت و آنحضرت را
 در برگرفت و گفت کجا بودی ای نور دیده من و الله که اگر ترا نمی یافته ام کافری را در مکه زنده نمی گذاشتم پس آنحضرت آنچه گذشته بود
 از انصاف بانی برای آن محرم اسرار یزدانی نقل فرمود و عبد المطلب شد و آن حضرت را بکام آورد و ابو مسعود را اینجا ناکه دو
 و عقیل را شصت ناکه بخشید و حکیمه را طلبید و نواز شها نمود پسر سلیمه را به اشتغال طلا دود هزار در هم نقره عطا فرمود و بشوهرش
 بحساب داد و فرزندان حلیمه را دو سیت ناکه بخشید و از ایشان عذر طلبید که بعد ازین این نور دیده از نظر خود دور و نیکو دادم و مؤلف
 کتاب انوار روایت کرده است که عادات اهل مکه چنان بود که هر فرزندی که از ایشان متولد میشد بعد از هفت روز بدایه می دادند و چون
 آنحضرت متولد شد بسیار آرزو کردند که دایه آنحضرت بشوند روزی آمنه در پهلوی آنحضرت خوابیده بود ناگاه ندائی از باقی شنید که
 اگر آن برای فرزندان خود موضعه میخواستی اختیار کن این قبیل بنی سعد زنیکه او را سلیمه می نامند و دخترانی و بیت پس بر زنی را که آوردند
 آمنه اول نام او را میسرید و چون آن نام را نمی شنید بنی پسندید و چون در همه بلاد قحط عظیم بهر سید بود بغیر از مکه معظمه که از برکت آن بود
 آبادان بودند از زنان قبیل بنی سعد برای دایه اطفال اهل مکه توجه مکه گردیدند و حکیمه روایت کرده است که چندان عیش بر ماتنگ شده بود

که یک روز و در روز میگذشت که برای ما قوتی بهم نمیرسید و در علف صحرا با چهار پایان خود شش یک میشدیم پس شیخ در میان خود بیدار
 بودیم که مردی آمد و مرا در تکرار گفت که آیش از شیر سفید تر و از عسل شیرین تر بود و گفت ازین آب تناول نما و چون سیراب شدم مرا
 به جای خود گردانید و گفت برو بسو مکه که از برای تو در انجار و نسی کشاده مهیا شده است بسبب فرزندی که در آنجا متولد
 شده است پس دست خود را بر سینه من زد و گفت خدا شیر تر از فراوان و حسن و جمال افزون گردانید و چون بیدار شدم بسو
 قبیلۀ خود رفتم گفتند ای حلیمه با عجب داریم از حال تو و از فروغی حسن و جمال تو که از کجا آورده و من حال خود را از ایشان مخفی
 میداشتم بعد از آن دور و زان ما قتی ندای بگوش جمیع قبیلۀ رسید که امی زنان بنی سعد نازل شد بر شما بیکت با و زائل گردید و شما
 رحمتا بیکت شیر دادن مولودی که در مکۀ متولد شده است پس فرخ شاحا که سیکه او را در یابد و بشیر دلوان و ظفر یابد چون ابل
 آن قبیلۀ ندای یافت شنیدند بهنگی بسوی ابل بکه روان گردیدند و ما از همه پریشان تر بودیم و حیوانات ما همه بپلاک شده
 بودند و بار برداری نداشتم پس دیگران بیعت کردند و بهر یک که به نزد آمنه میرفتند میپرسید که چه نام دارد و چون آن نام را که در
 خواب شنیده بود نیشناختن ایشان را حجاب میگردانید و چون حلیمه خنی امه عندها داخل بکه شد حق تعالی او را بادیست کرد که در
 اول حال نبرد عبدالمطلب رفت در بنگا میکۀ نزدیک کعبه بر گریخی خود شسته بود و بعد از نحت گفت که من بنی هستم از قبیلۀ بنی سعد
 برای شیر دادن فرزندان آمده ام اگر تر از فرزندی هست برای او اختیار کن عبدالمطلب من فرزند زاده دارم از پدر یتیم مانده است
 اگر خواهی او را بگویم و کفایت امور تو میدنایم حلیمه گفت مرا شوهری هست با او مشورت میکنم اگر اضی شود بخد مت شما بیکم
 چون برگشت و با شوهر خود مشورت کرد شوهر گفت که اگر چه از فرزند یتیم نفعی تصور نیست ولیکن او را بگه شاید خدا بسبب او
 خیر یار باکرامت فرماید و جدا و مشهور است بکرم و احسان پس حلیمه بنزد عبدالمطلب و عبدالمطلب را بسوی آنها
 برد و آمنه پرسید که چه نام داری گفت حلیمه بنت ابی ذویب آمنه گفت اینست آن زن که من مامور شده ام که نشاند
 خود را با و بهم پس آمنه گفت ای حلیمه بشارت باد تر که این فرزند نیست که از بیکت او آبادانی و فراوانی درین بلد بهر سیده است اینهم
 بلا را با احتیاج است پس آمنه حلیمه را بحجره برد که حضرت رسول در آنجا بود حلیمه گفت که آیا در روز چراغ برای فرزند خود افروز
 آمنه گفت نه و امنه از روزی که متولد شد است تمامال بر گردید رشبۀ روز چراغ نزد او روشن نگارده ام و نور خورشید جمال او
 ما را از چراغ ستغنی گردانیده است چون حلیمه را نظر بر آنحضرت افتاد و آفتابی با دید که در جامۀ سفیدی پیچیده اند و از و را بیکه
 مشک و عنبر ساطع است پس محبت آنحضرت در دل او افتاد و او حصول این نعمت شاد و مسرور شد و چون آن نور شید ز من درون
 گذشت و نظر مبارکش بر حلیمه افتاد شادی کرد و بر سر او خندید و از دها ناسخ البرافش نور سی ساطع گردید که خانه را روشن شد
 و از پستان است تناول فرمود و بسو پستان چپ میل نمود و بر ای غایت فرزند حلیمه پس حلیمه آنحضرت را بر دشت و با شادی تمام آن
 شد عبدالمطلب گفت ای حلیمه باش تا تر تو شده بدیم و نوازش کنیم حلیمه گفت این فرزند مبارک مرا بیست و بهرست از خزانه های عالم
 پس عبدالمطلب آمنه قدری از مال پرورش و نوازش با و دلوند که موقوفه اقران خود گردید پس آمنه آنحضرت را گرفت و بوسید از مفارقت او
 گریست و حلیمه لیم نمود و گفت ای حلیمه نیکو محافظت نما و در دیده و سر سینه مرا حلیمه گفت که چون آنحضرت را از خانه آمنه بیرون بردم بهر
 و کلون و درخت که رسیدم مرا تنیت گفتند و چون بنزد شوهر خود رفتم از نور جبین آن رسول امین تعجب آردید و گفت ای حلیمه خدا را سپاس

این فرزند بر همه اهل قبایله زیاده و او شکایت کرد که این از کور و مکرست و چون بجانب قبایله خود روانه شدیم در انجمنی راه گشتیم چندی
از زبانان فصاحتی که یکی از ایشان اوصاف غیر آخر الزمان جمعی از اعیان بگوید میگفت یا ظالم شده است یا دین زدوی ظالم خواهد
انگاه البسی بصورت انسان معروض شد و گفت آنکه وصفی کنیدی و رایجینست که این زن احوال از پیش شما گذرانید پس برخاستند و بسو
من و دیدند و آن نور ساطع از جبهه آنحضرت مشاهده نمودند پس شیطان بانگ برایشان زد که یکشبه او را پیش از آنکه بر شما تسلط شو و ایشان
شمسیر را از غایب کشیدند و همین دیدند پس آنحضرت مرا بجانب آسمان بلند کرد و ناگاه صدای صیحه شنیدم مانند رعد و آتشی دیدم که از
آسمان فرو آمد و حامل گردید میان آنحضرت و ایشان و همه یکبار سوختند و صدای شنیدم که غائب و ناامید گردید سعی کابنان چون
گشتند و اهل قبایله بنی سعد شد از برکت قدم آنحضرت صحراهای ایشان سبز شد و درختان ایشان پر میوه شد و قحط ایشان بظرافت
مبطل گردید و برکات آنحضرت در میان ایشان ظاهر شد و بهر جاری که در میان ایشان بهر سید تانزویک آنحضرت می آوردند شفا می یافت
و بهر روز معجزات بسیار از آن مظهر انوار برایشان نمایان میشد و میگفتند ای حلیمه خدایا! سعادت من گرانید بسبب فرزند تو و علیه گفت
که در هنگام خود این شهید من از آن برگزیده علیه خیمه میشنیدم که میگفت سپاس خداوند که مرا بر من آورد و از درختی که پیغمبر
خود را از آن بیرون آورده است و در روزی آنقدر غم میگرد که دیگران در مابقی آنقدر نمون کنند و در مابقی آنقدر بزرگ میشد که دیگران
در سالی بزرگ شود و چون طعامی مانده یکدم که بخورم دست مبارکش بر سر من می اندازد آیم چندان برکت در آن طعام میرسد که همه
سیر میشدیم و طعام نکال خود بود و چون هفت سال از عمر شریف آنجناب گذشت روزی با حلیمه گفت که ای مادر انصاف نمیکنی در باب
و برادران من مراد سایه میداری و برادران من در آفتاب می باشند و گوسفند میچرانند و من شیر آن گوسفندان را می آشامم و در تعب
با ایشان موافقت نمیکنم حلیمه گفت ای فرزند من بر تو بیشترم از حاسدان تو و بیشترم که ترا حادثه و دهد و من جواب عبد المطلب آیم که گفت
حضرت فرمود که ای مادر من بیشتر حق تعالی حافظ من است و چون صبح شد بسیار مبالغه کرد و با برادران و دانه صحرا شد و چون شب آمد
مانند برادران صحرای صحرای صحرای او شتافت و او را در بر شید و گفت ای فرزند تمام روز و راندیشه تو بودم حلیمه گفت
آیه یکی از گوسفندان مرا نهد فرزند من پادشاه شکسته بود و دیدم که بنزدیک آنحضرت آمد و چنان میفود که شکایت از درد خود می نماید پس
دیدم که آنحضرت دست مبارک خود را بر پای آن گوسفند مالید و سخنی چند بر زبان معجز بیان خود جاری گردانید ناگاه پایش
درست گردید و بگوسفندان دیگر ملحق شد و همه حیوانات مطیع او بودند و چون بایشان میگفت بروید میرفتند و هرگاه می گفت
بایستید می ایستادند و روزی گوسفندان ایشان را بصحرای بردند که در آن صحرا شیران و دندان بسیار بودند ناگاه شیری قصد یکی
از گوسفندان کرد پس آنحضرت پیش رفت و سخنی گفت شیر سر بریز افکند و گریخت پس برادران را آنحضرت ترسیدند و بجانب او دویدند
و گفتند ما بر تو ترسیدیم از شیر و تو پروا نکردی و گویا با او سخنی میفرمودی فرمود که بلی گفتیم که دیگر نزدیک این راوی میاید که بخوریم
در اینجا بچرخند پس شعی حلیمه خواب خواند که دید و با شوهر خود گفت یا خدایا اینزوجه او بریم که بیشترم آسیبی با او برسد و مصیبت مانده
بد او حلیمه گرد و در من خواب دیدم که فرزند من نماز بخواند و ناگاه دوم عظیمه پیداشدند که با هم می استبرق پوشیده بودند و بهر دو
یکی از ایشان خبری در دست داشت و شکم او را شکافت و متن سان از خواب بیدار شد و شوهر حلیمه گفت آنچه میگوئی حقیقت است که واقع شود
ایکه خدا حافظ است و او عظیمه در باره او نمیداد و اندومی باید همه بظهور آید و معجزاتی که از او مشاهده کردیم همه مصدق آن اخبار

و چون صبح شد هر چند طایفه خواست که آن حضرت را نزد خود محبسه نگاه دارد و که صبح از دروازه بیرون رفتند و با برادران بیعت و تفرقه
صحرای دید چون نمی از روز گذشت اولاد طایفه یار و کنان و گریان بسوی قبیله و دیدند و چون طایفه صد شیون و بیهوشی
بیرون و دید و خاک بر سر میر خجسته میساختند و از ایشان پرسید که چه می شود شما را و محمد را چه کردید ایشان گفتند ما هم و ز چون
بصحرای فتم و در زیر درختی قرار گرفتیم ناگاه دوم و عظیم دیدیم که پیداشدند که برگزیدگان ایشان اندیده بودیم و چون دیک را آیدند
محمد را گرفتند و بقله کوه بالا بردند و یکی از ایشان او را خوا بانید و دیگری کار گرفت و شکم او را شکافت و دل را معالای او را بر روی
آورد و این قضیه را ناله را مشاهده کرده بسوی تو آمدیم پس طایفه دستها را بر روی خود زد و گفت این بود تعبیر خواب من و ناله اولاد
و د احمد را بر آورد و بسوی صحرای دید و شوهرش با اهل قبیله حیران شدند و از پی او روانه شدند و چون بآن موضع رسیدند
دیدند که آنحضرت نشسته و گوسفندان برگرد او برآمده اند پس طایفه آنحضرت را در بر گرفت و بوسید و شکمش را کشود و هیچ اثری
مشاهده نه نمود و در جامهایش خونی ندید پس با فرزندان خود گفت چرا بر محمد دروغ بستید حضرت فرمود که ایشان را هاست مکن
ای مادر که آنچه گفتند درست بود و آن دوم را خوا بانید و یکی شکم را شکافت بی آنکه المی بمن برسد و دل را بشکافت و از آنجا
نقطه سیاهی بیرون آورد و انداخت و گفت که دیگر شیطان دل تو بهره نیست پس دل مرا باب بهشت شستند و در جامی گذاشتند
و دیگری مهری بیرون آورد که نور از آن ساطع بود و پشت مرا هم زد و گفت ای محمد بدانی که ترا نزد حق تعالی چه قدر و منزلت هست
هر آئینه دیده تو همیشه روشن و دل شاد خواهد بود پس مرا با جمیع عالم سخنیدند و از همه فزون آمد و ایشان با همان گفتند و من از
کوه بریز آمد و بر وایت دیگر از آنحضرت منقولست که چون طایفه فریاد کنان پیداشد ملائکه نزد من ای تاده بودند پس طایفه گفت
واضعیافه ترا در میان رفیقان ضعیف یافتند و کشتند پس ملائکه را در بر گرفتند و بوسیدند و گفتند خدا جان تو ضعیف چون طایفه
گفت یا وحیده بار دیگر بوسیدند و گفتند چنانچه چون تو یگانه و تنهایی تو تنها نیستی خدا او ملائکه و مومنان با تو اند و چون طایفه
گفت یا یقیماه باز بوسیدند و گفتند خدا چون تو یتیمی که از تو گرامی تر می نزد حق تعالی نیست و خیر بسیار خدا برای تو مهیا کرده است
و چون طایفه بمن رسید و مراد را من گفت وستم و دست ایشان بود و طایفه ایشان را نیدید مؤلف کتاب انوار گوید که طایفه چون این
واقع شد از وقوع حوادث ترسید آنحضرت را برداشت و متوجه گردید و در عرض راه بقبیله از قبایل عرب رسید که در میان ایشان
کاهنی بود که از بسیار پیری و پیرها ابرویش بریده اش افتاده بود و مردم بر دور او جمع شده بودند چون طایفه پیش ایشان نشست
آن کاهن بدو پیش کرد و چون بهوش آمد گفت ای بر شما مبارک است نمائید بسوی آن بنی که سواران شست بگیرد از آن طفل را
و کشید پیش از آنکه بلاد شما را خراب کند طایفه گوید ناگاه دیدیم که مردان شمشیر کشیده رو با دو دیدند و چون بنزدیک من
رسیدند با دندنی زید و همه را بر زمین افکند و من از ایشان گذشتم و پروائی نکردم داخل مکه شدم و آنحضرت را گذاشتم
نزد جماعتی که شسته بودند و پی کار می رفتیم چون برستم آنحضرت را ندیدم از آن جماعت پرسیدم ایشان گفتند ما ندیدیم
گفتم و الله که اگر او را نیابم خود را ازین کوه بریزم و اندازم و گریان خود را چاک کردم و فریاد کنان بهر سوسه دیدم ناگاه
مرد پیری را دیدم که عصا در دست داشت و از اضطراب حوال بمن سوال نمود چون قصه خود را با و نقل کردم گفت که این کن
که من ترا دلالت میکنم بر کسی که ترا نشان دهد که کجا رفته است پس مرا به نزدی بر برد که او را بهیله میگفتند و گفت ای هبل محمد

کجا رفیق است چون نام محمد را بر دهنیل برود و در افتاد و آن مرد ترسیده و گریخت پس بنزد عبدالمطلب رفت و قصه را نقل کرد
عبدالمطلب اهل مکه را ندا کرد و تیغی را بآحضرت بهر سو روان کرد و خود را به پر دای کعبه در آویخت و گریه و تضرع بسیار
حاصل کرد پس ندای شنید که ای عبدالمطلب مترس مخ فرزند خود و او را طلب کن در فلان وادی بنزد درخت مورچه
عبدالمطلب بسو آن وادی دوید و آنحضرت را دید که در زیر درخت مورچه نشسته است او را در برگ گرفت و بوسید و گفت ای فرزند
مرا اینجا آورده فرمود که مرغ سفیدی مرا بود و در میان بال خود گرفت و اینجا گذاشت و مرغ گرسنه نشسته شده بودم از میوه
این درخت خوردم و ازین آب آشامیدم و آن مرغ جبرئیل بود پس عبدالمطلب کفالت خدمت آنحضرت می نمود و بعد از چند گاه
دید که مبارک آنحضرت بهر سید و آنحضرت را به نزد طبعی که در حلقه می بود بر داند چون بنزد یک صومعه آن طیب سید او را ندان
بیماری آورده ام و بخواهم دیده او را علاج کنی طیب سر از صومعه بیرون آمد و گفت رویش را بکشا چون رو آنحضرت را
صومعه برای قهقهه آنحضرت باز زد و خم شد و لب چون این حال را مشاهده کرد شهادت گفت و اقرار به پیغمبری آنحضرت نمود
چشم او احتیاج بمعالجه من ندارد و نایبنا یان همه از بکرت او بینا خواهند شد ای شیخ بدانکه این بزرگ عرب است و سید است
و این گمانست و شفاعت کند که روز جزاست و ملائکه مقربان او را یاری خواهند کرد و حق تعالی او را او خواهد نمود و بقیه
کافران و نصرت کنی همیشه منصور خواهد بود و دشمن ترین مردم برای او قوم خواهند بود و اگر من زان واد را بکم البته او را یاری
و چون هنگام وفات عبدالمطلب شد آنحضرت را با بوطالب وصیت نمود و مبالغه بسیار در اکرام و محافظت آنحضرت نمود و بر حمت الهی
واصل گردید و ابوطالب فاطمه بنت اسد رضی الله عنهما آنحضرت را بر او داد و خود اختیار می نمودند و آنچه حق خدمت و سعی بود برای
او بعمل می آوردند **مؤلف گوید** که قصه شکافتن شکم آنحضرت را بعضی از علما انکار کرده اند اگر چه صحیح است و احادیث
وارد نشده است اما نفی آن نیز نظر نرسیده است و بعضی اخبار در جلد اول گذشت که دلالت بر حقیقت این قصه میکند و چون جنم
بوقوع و نفی نمیتوان کرد و در مرتبه جمال سیما بدگذاشت و در بعضی از کتب از حلیمه روایت کرده اند که گفت چون آنحضرت را در میان
گذاشتم اول مرتبه که شیر بدو چمپای مبارک را کشود که بسو من نظر کند فوراً از او دیدم بای نورش ساطع شد که خانه را روشن کرد
از غائب احوال آنحضرت آن بود که طفل من عایت حرمت او میکرد و تا آنحضرت شیر تناول نمی فرمود او پستان مرا قبول
شبهه که بیدار میشدم نور می میدیدم که از آنحضرت ساطع بود بسوی آسمان مرد سبز پوشی نزد سر آنحضرت نشسته بود و او را می بود
و نوازش می نمود و چون بشوهرم نقل میکرد میگفت که خواب احوال او را تحقیق دار که کار او عجیب است و تا او متولد شده است
و کما بنان در اضطرار خیرت اند و خواب عیش برایشان حرام است و چون آنحضرت را از مکه بیرون بردم بر هر چیز که میگذاشتم مرا بشکست
میدادند و به زمین که آنحضرت را میگذاشتم آن زمین سبز و خرم میشد و درختان آن زمین پرازمیوه میشدند و هرگز جاسه و بدن او را نمی
دیدم گویا او را دیگری پاکیزه میکرد و به وقت که میخواستم که بدن مبارکش را برهنه کنم فریاد و اضطراب میکرد و نمیکذاشت که عورتش
کشود و شود و شبهه که بیدار میشدم می شنیدم که ذکر خدا میکرد و میگفت لا اله الا الله قل و سا قل و سا و قد نامت العیون و الله
لا تاخذة بسنته ولا نوره و من نزد شوهر خود نیکوایم از حجاب آنحضرت و هرگز چیزی بدست چپ بر نیگرفت و هرگز کمر راست
بسیار میگفت و هرگز آنحضرت را میدیدم از بخت او بیتاب میشد و روزی در دامن من نشسته بود و گله گوسفندان را

گو سفندی از گله جدا شد و نزدیک او آمد و سجده کرد و سر آنحضرت را بوسید و باو سفندان دیگر ملحق شد و هر روز یک مرتبه نور می زد و نور
 آفتاب و شمس را از آسمان فرو می آید و او را فرو میگرفت و بعد از آن میبشت چون اطفال بازی می کردند دست فرزندان را میگرفت و از میان
 ایشان بیرون می آورد و میگفت بیاید ما از برای بازی مخلوق نشده ایم و چون ملائکه آنحضرت را گرفتند و سینه حقیقت و فیه
 او را برای نور ربانی مشروح گردانیدند چنانچه شرحش گذشته ما بر احوال مطلع گردیدیم اهل قبایل گمان کردند که این کار از جن است
 و گفتند ببرد او را بنزد کاهنی که در حوالی نامی باشد آنحضرت فرمود که آنچه شما میگوید در من نیست و محمد است نفس من سلیم عقل من
 صحیح است و چون مبالغه کردند او را بسوی آن کاهن بردم و قصه او را نقل کردم که هر گشت بگذرا که من از طفل احوال او اینست
 که او از شهادت آنحضرت چون حضرت احوال خود را نقل کرد کاهن بر حسب و او را در بر گرفت و باو از بلند کرد که ای آری عجب خدایان
 از شری که بشما نزدیک سیده است این طفل را بکشید و مرا با او بکشید که اگر او را بگذارید که بخد بلوغ برسد هر آینه عقل های شما را بسفا
 شصت دهد و دینها شمارا بدل کند و بخواند شمارا بسوی خدا نیکه شناسید و دینی که ندانید حلیمه گفت که چون این سخنان مفاست نشان
 از یکس کاهن آنحضرت را از دست او گرفتم و گفتم معلوم شد که تو دیوانه بودی نه او و برودی او را بنجمه برگردانید و در آن
 روز از جمیع خیمها قبیله بوسی مشک ساطع گردید و بر روز و مرغ از آسمان نازل میگردد و در میان جاهلانی او پنهان میشوند
 و در کتاب حد و روایت کرده است از علیمه که در بنی سعد رختی بود که خشک شده بود و بر گزیده دنیا و ده بود و بر
 آن رخت فرو آمده بودیم و آنحضرت در دامن بود و در همان ساعت آن رخت با عجز از آنحضرت سبز شد و میوه داد و
 در هیچ زمینی آنحضرت را نشانیدم که از برکت او اثری از گیاه و آب و آبی در آن زمین نماند و منی و بنی سعد بودند که او را امسکین
 میگفتند و بسیار بد حال و پریشان بود و روزی آنحضرت را بر داشت و خیمه خود برد و بعد از آن جانش بگرفت و بر روزی آمد و بر
 آن سرور را بوسید و شکر گزاری می نمود و علیمه گفت که به وقت که آنحضرت در خوابید و در میان جماعت و میمنه و مدد با پیشانی
 و بخندید و هرگز سر او را و گریه و زاری و با او با ما بود هیچ آن زمان که روزی برای ما سینه نگرد و روزی گرگی بزغالان
 گله ما گرفت و من بسیار خزون شدم پس دیدم که آنحضرت رو کرد و آسمان بلند کرد و نگاه دیدم که کرب بزغال را آورد و نزد من
 گذاشت و رفت و پیوسته ابر او را از آفتاب سایه می انداخت و در باران تند قطره باو میرسید و تا با من بود از سره او گریه و استاز
 نشدم و پیوسته از خیمه من تا آسمان نوری ساطع و میوید اید و هر گاه که میخواستیم که بر شمشیر می دیدم که دیگر پیش سینه هر گاه
 که میخواستیم که جامه اش تغییر دهیم می دیدم که تغییر یافته است و جامه نو می پوشید و به گاه میخواستیم که پستان او را از
 صدای گری از وی شنیدم و بعد از شیر کشودن هر گاه شروع بخوردن داشتیم میگرد می گفت بسم الله رب العالمین
 و چون فارغ می شد یا گفت الحمد لله رب العالمین و آنحضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که چون بستان
 ولادت آنحضرت گذشت مدتی در دیده ها افروزش بهم رسید پس عجم المطلب بالذی طالبه عا به السلام گفت که بر سر او نرسید
 طبیبی ایهی که در جفیه میباشد پس این طالب او را بر سر بند می گذاشت و بسیار در او را میباید و او را سبزه و لاله
 که نموده اش انور فرو گرفت و صدای بال ملائکه بگوشش رسید پس سر از صومعه بیرون کرد و آفتاب استی تو گفت که سر
 پسر عبدالمطلب پسر برادر خود را آورد و ده ام که دیده او را و انکی را بهب گفت که در کجاست گفت در میان این مسجد است

و او را از آفتاب پوشانیده ام را هب گفت بکشا اورا تا من بنیم چون جامه را از روی سید برداشت نوری ساطع شد
 ترسید و گفت بپوشان او را و سر خود را داخل صومعه کرد و گفت گواهی میدهم بوجدانیت خدا و گواهی میدهم که تو پیغمبر حق
 و توئی آنکه خدا بشارت داده است در توریت و انجیل بر زبان موسی و عیسی علیهما السلام پس بار دیگر شهادت گفت و سه اصد
 بیرون کرد و گفت ای فرزند برادر که بر او باکی نیست پس ابوطالب گفت ای اہلب سخن بزرگی گفته را هب گفت شان بزرگوار
 بزرگ تر است از آنچه شنیدی تو یا ای او خواهی کرد و دفع ضرر دشمنان از تو خواهی نمود و چون ابوطالب نیز عبدالمطلب
 و سخنان اہلب نقل کرد عبدالمطلب گفت خاموش باش ای فرزند که کسی این سخنان را از تو نشنود و امد که محمد از دنیا رود تا
 پادشاه عربی عجم گردد و بسند دیگر روایت کرده است که چون ابوطالب بمقتل عیسی و از رفتن سوتہای قریش ایشان
 میکردند درین باب ابوطالب گفت من این پسر را در خود جدا نمیتوانم شد و مخالفت نمیتوانم نمود و او را رضی نمیشود بدیدن
 و شنیدم نام آنها گفتند او را تا دیب کرج عادت بفراقتظیم تنها ابوطالب گفت بیہات ہرگز نخواہد شد زیرا کہ در شام تو
 رہبانان شنیدم کہ میگفتند کہ ہلا کہ بہادر دست این طفل خواہد بود قریش گفتن آیا خود چیزی از او مشاهده نمودی مصداق
 گفتار باشد گفت بلی در شام نیرد عت خشکی فرو داندیم و با عجز از او در ساحت سبز شد و میوہ داد و چون داند شدیم میوہ
 خود را ہمہ بر آنحضرت نشان کردہ با مفاہیج آمد و گفت ای شجرہ طیبہ نبوت و دو خط طہیرہ رسالت دستہای مبارک خود را بمن
 بکش تا آنکہ برکت و تقابالت سر سبز و خرم باشم پس آنحضرت دست مبارک خود را بران درخت کشید و سبزی خرمی آن زیادہ گردید
 چون در وقت مراجعت با آن درخت رسیدیم و فرود آمدیم دیدیم کہ ہر نوع عازم خان کہ در عالم میدباش بر شاخہای آن درخت آشیاء
 گذاشتہ و بعد ہر مرغی شاخی بر آورده است و با آن چنلت ہرگز درختی ندیدہ بودم پس ہمہ مرغان بر سر مبارک آنحضرت بال گسترانند
 بسخر آمدند و گفتند از برکت دست مبارک تو این درخت را ما و امی خود گردانیدہ ایم و در بعضی از کتب معتبرہ مذکور است کہ در طفولت
 حضرت رسالت در یکہ خشکالی عظیم ہم رسید و چندین سال برایشان باران نبارید پس رقیقہ دختہ یغی بخوابید کہ با نفعی صحت
 کہ ای گروہ قریش پیغمبری در میان شما مبعوث خواہد شد و ظاہر شدہ است و برکت و رحمت او فراوانی و آبادانی برای شما حاصل است
 بطلبید تا فرزند زادہ خود را شفیع گردانند و عا کند تا باران بہ خدا شما را پس عبدالمطلب حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ را بردوش
 و بر کوبہ ابو قیس بالا رفت و اکابر قریش برگردا و جمع شدند و عا باران نماند و در همان ساعت از برکات آنحضرت بارانی ریخت کہ سیلاب
 شعاب مکہ و ایش و ابن بابویہ حمتہ اللہ بسند خود از ابوطالب علیہ السلام روایت کردہ است کہ رسان ششم ولادت حضرت رسول صلی
 علیہ وآلہ عارت نمود بہ جانب شام و اوجوت ہواد غایت حرارت بود چون عازم سفر شد م خویشان آمدن گفتند کہ محمد را چہ
 میکردی ای فقیر با نایب و بیچارہ اعتماد میکنی کہ اہلب پادہ گفتن درین کہ با بسفر بردن آن پروردگار حرم و شکار مناسب
 آنقدر و ستمہ از خود بدین تازہ کرد و محمی برای او ترتیب میدہم و با خود میبرم پس آنحضرت ابر شتر نشانیدم و شتر اول پیوستہ دومین
 خود دشم کہ یغی نماند و چون آفتاب گرم میشد بارہ ابر سفیدی می آمد مانند برف و بر آنحضرت سلام میکرد و سالیہ بر بالای
 مبارکش می تکان و بہ یکہ بہمت ہرانا و بود و بسیار بود کہ آن ابر انداخ میوہ پازری آنحضرت فرو میرخت و در اثنا می اہ روزی
 تنگ شد و در میان فافلمہ مانسکہ بدو اشرفی بخردند و با برکت آنحضرت آب فراوان داشتند و آب ماکم نمیشد و بہ منزل کہ فرو داند

برکت او حوضها پر آب میشد و زمینها پر گیاه میشد و پیوسته در فراوانی و وفراخی بودیم و شتری که در راه میماند چون دست مبارک خود را بر آن میمالید روان میشد و چون بنزد یک شهر میرسد صدومعه را بهی نظر آمد و ناگاه دیدیم که صدومعه با استقبال آنحضرت روان شد مانند سپهر تندرو چون آن بنزدیک نرسید ایستاد و در آن صدومعه را بهی از نصابی بود که او بحیرت میگفتند و بهرگز با آن آشنا نمیشد و با کسی سخن نمیکفت و قوافلی که از آن راه عبور میکردند بهرگز از احوال ایشان انیمیرسید چون حرکت صدومعه را یافت نظر بسوی قافله افکن آنحضرت شناخت گفت اگر آنکه خوانده ام و شنیده ام نیست توئی و خجسته نیست پس فرود آمدیم و در غایت که نزد یک صبی راهب بود و شاخهای آن درخت خشکیده بود و باری داشت و پیوسته قافله در زیر آن درخت فرو دمی آمدند و چون آنحضرت در زیر آن درخت قرار گرفت آن درخت با بهتر از آمد و شاخهای بسیار آورد و شاخهای خود را بر سر آنحضرت گسترده و سه میوه از آن درخت بهر سید و دو تا از میوه ها تا بستانج یکی از میوه ها را بستانج و اهل قافله از مشاهده آن احوال متعجب شدند و بحال از ملاحظه آن غرائب متحیر گردیدند طعامی در دست بقدر آنکه آنحضرت را کافی باشد و از صدومعه بزرگوار و بخند مت آنحضرت شناخت و پرسید که متولی امور این طفل کیست من گفتم که منم که بخند مت او قیام بینمایم پرسید که چه نسبت داری با او گفتم عم اویم گفت او عم بسیار دارد و تو کدام عم اوئی گفتم باید را و از یک دوریم گفت شهادت میدهم که دوست که من میدانم و اگر او نباشد من بحیرتیم پس گفت رخصت میدهم که این طعام را بنزدیک او برسان تا تناول نماید گفتم بهر عرض کردم با آنحضرت که شخصی آمده است و برای اکرام شما طعامی آورده است تناول فرمود که از برای من تنهائوزده که رفیقان من نخورند بحیرت گفت که ای سرور من زیاده از این نداشتم فرمود که رخصت میدهم که آنها با من نخورند بحیرت گفت یا با آنحضرت فرمود بسم الله و تناول نمود و ماصد و هفتاد نفر بودیم و همه خوردیم تا سیر شدیم و طعام بحال خود بود و تحیر در خست ایستاده بود و آنحضرت را باد میزد و از مشاهده آن حال متعجب میگردد و بهر ساعت خم میشد و سر مبارکش را می بوسید و میگفت اوست بخت پروردگار سبح و مردم نمیدانستند که او چه میگوید پس شخصی از مردم قافله گفت ای ابرو کار تو در وقت غریبی هست و ما بیشتر بسیار از صدومعه تو میگذشتیم و متوجه ما نمیشدی بحیرت گفت بلی درین مرتبه مرا حالی غریب هست و منم آنچه شما نمی بینید و میدانم امری چند که شما نمیدانید و در زیر این درخت طفلی نشسته است که اگر بشناسید او را چنانچه من میشناسم هر آینه او را بر گردنهای خود سوار کنید و تا بشهر او را برگردانید و اعد که درین مرتبه شمارا اگر احمی نداشتم مگر از برای او و چون از برابر صدومعه من بپیداشد فوراً از پیش روی او دیدم که از زمین تا آسمان ساطع بود و مردان دیدم که باد زننا از یاقوت و زبرجد در دست داشتند و آنحضرت را باد میزد و گردیده دیگر انواع میوه ها را بونثار میکرد و این ابر با او حرکت میکرد و از وجود انمیشد و صدومعه من با استقبال او دوید و بخت سپهر او را این درخت پیوسته خشک و کم شاخ بود و با عجاز او سبز شد و حرکت آمد و شاخهایش فرو تن شد و سه میوه در رو ظا بهر گردید و این حوضها از زبانیکه بجز از حواریان اختلاف و فساد در میان بنی اسرائیل بهر سیده بود آبهای شان فرو رفته بود و مادر کتاب شمعون خوانده ایم که و نفرین کرد بر بنی اسرائیل و این آبها فرو رفت خشک شد و شمعون گفت که هرگاه به بینید که آب بر حوضها بهر سیده است پس بدانید که از برکت پیغمبری که از زمین تمامه ظاهر خواهد شد و بسو مدینه هجرت خواهد نمود و نام او در میان قومش این خواهد بود و در آسمان احمد خواهد بود و لوازم نسل اسمعیل بسیار را بهم خواهد بود و بخدا سوگند یا میکنم که این همانست پس بحیرت متوجه آنحضرت شد و گفت از تو سوال میکنم از سه قسمت بهم تر بلات و وعظمی که مرا جواب بگوئی پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله چون نام لات و وعظمی را شنید در غضب شد

وگفت از ایشان سوال مکن و الله که هیچ چیز را مثل اینها دشمن نمیدارم اینها دود بت انداوسنگ که قوم من از سفاقت خود آنها را ملامت
 پس بیک گفت این یک علامت است پس گفت که بخدا سوگند میدهم ترا که خبر دهی فرمود که پرس از هر چیز که خواهی زیرا که مرا قسم ددی هر چه در کار
 نه ندادی من نیست مانند زار و بیک گفت سوال میکنم از خوابی بیدار می شوی سوال نمود از اکثر احوال آنحضرت و جواب شنید و همه را ملاحظه
 یافت با آنچه در کتابها خوانده بود پس بیکه ابرایمی آنحضرت افتاد و میبوسید و می گفت ای فرزند چه نیکوست بوی تو ای آنکه از همه
 اتباع تو بیشتر است و ای آنکه نورهای دنیا همه از تو است و ای آنکه بنام تو مسجد یا آبادان خواهد گردید گویا می بینم که لشکرها خواهی کشید و
 اسپان عربی سوار خواهد شد و عربی عجم تابع تو خواهند شد خواهی نخواهی و گویا می بینم که لات و عوی را خواهی شکست و خانه بیکه
 مالک خواهی شد و کلیدش را به که خواهی تسلیم خواهی نمود و چه بسیار شجاعان از قریش و عرب بر خاک هلاک خواهی افکند و
 بهشت و دوزخ و باقیست سود منی بزرگ و توئی که بهتارا هلاک خواهی کرد و توئی که قیامت قائم نخواهد شد تا همه پادشاهان بر تو
 و خوار می گردند تو در این پس بگردستها و پایهای مبارک آنحضرت را می بوسید و میگفت اگر زبان ترا بر یابم در پیش روی تو
 بزنم و بادشمنان تو جدا کنم توئی بهترین فرزندان آدم و پیشوا می برهنی گاران و خاتم پیغمبران بخدا سوگند بخورم که زمین
 در روز ولادت با سعادت تو و خندان خواهد بود تا روز قیامت بشاد می شود تو و باز سوگند یاد میکنم بخدا که کلیساها و بیتها
 و شیاطین گریان شدند از ظهور تو و گریان خواهند بود تا روز قیامت توئی دعا کرده ابراهیم بشارت داده عیسی علیه السلام
 پاکیزه و مطهر از نجاستهای اهل جاهلیت پس و بسوی ابوطالب گردانید و گفت تو چه نسبت داری با او ابوطالب گفت فرزند
 بیکه گفت که نمی باید که او فرزند تو باشد و پدر او مادر او نمی باید درین وقت زنده باشند ابوطالب گفت راست گفتی من عم او کم
 و پدر او در وقتی فوت شد که او در رحم مادر بود و مادرش چون فوت شد او شش ساله بود بیکه گفت اکنون راست گفتی و بیکه
 صلاح تو در آن می بینم که او را بشه خود برگردانی زیرا که در رو زمین هیچ یهودی و نصرانی و صاحب کتابی نیست که نداند که او متولد
 شده است و هر یک که او آیند بعد از آنها او را خواهد شناخت چنانچه من شناختم و جلیلا و مکر یار در دفع او خواهند نمود و یهودا
 درین باب به تمام بیشتر خواهند نمود ابوطالب گفت که سبب عداوت ایشان با او چیست بیکه گفت زیرا که پیغمبرست و جبریل را و نازا
 خواهد شد و دینهای ایشان منسوخ خواهد کرد ابوطالب گفت انشاء الله خدا نخواهد گذاشت که سببی با او برسد پس ابوطالب گفت
 بیکه گفت که آنحضرت را و داع کند بسیار گریست و گفت ای فرزند آمنة گویا می بینم که نام عرب با تو دشمنی خواهند کرد و همگی تیرا قتل
 خواهند کرد ای ابراهیم تو کیان کنی ویرینه خواهند گذاشت و خویشان از تو مواصلت را قطع خواهند کرد و اگر قدر ترا بشناسند باید که ترا فرزند
 خود گرانی تر دارند پس و بسوی من گردانید و گفت ای عم تو رعایت کن جربا با و قرابت موصوله را و رعایت نما در حق او و وصیت
 را خود را که بزودی همه قریش از تو کناره کنند بسبب رعایت کردن او پس بچ و اماکن و فرزندانی تو بهم خواهد رسید که در همه حال با او را
 را و او را آسانا در شجاعت و دلیری ستایش کنند و از تو بهم خواهند رسید و فرزند بزرگوار که بسعادت شهادت فائز گردند و او
 بزرگ عربی و فالقرین این است خواهد بود و او در کتابها خدا را از اصحاب عیسی معروف است پس ابوطالب گفت چون دیکه بشام شد
 الله که دیدم که قصر پاشی شام حرکت کردند و نوری از آنها بلند شد از نور آفتاب بیشتر و چون داخل شام شدیم از بسیاری هجوم نظر گران
 بازار با عبور میسر نبود و در هر سو پتاشامی جمال عدیم المثال آن یوسف مصر کمال می شتا فتنه و آواز بچه حسن و

آنحضرت با طراف بلاد شام رسید و هر جا که راهی می بود نزد آنحضرت حاضر گردیدند پس علم علای اهل کتاب که در آنست
سه روز آمد و در برابر آنحضرت نشست و هیچ سخن نگفت و چون روز سوم با خبر رسید میتا بانه خدمت آنحضرت شتافت و برگردید
من گفت میاسب چه بخواهی این دو گفت میخواهم بدانم که او چه نام دارد و گفتم نام او محمد بن عبد الله است چون این نام را شنید رنگش متغیر
گفت میخواهم از و التماس نمایم که پشت و دوشش را برای من بکشد چون آنحضرت کتف مبارکش را کشید و نظر را بهب بر مهر نبوت افتاد
خود را انداخت و آن مهر را میبوسید و میگفت ای مرد زود بگردان این خورشید نبوت را بطلع و لا و تش که اگر میبوسی
که او در زمین ما چه دشمنان دارد و بر آینه او را با خود می آوردی پس پیوسته معنی خدمت آنحضرت می آمد و مرسم خدمت بتقدیر می رسید
و طعام های لذیذ برای او حاضر میگذاشتند و چون از شام بیرون آمدیم پیراهنی از برای آن یوسف مصر نبوت آورد و گفت التماس دارم
که آنحضرت این پیراهن را بپوشد شاید باین سبب گاهی مرا مخاطب مبارک بگذارند چون آثار کرامت آنحضرت مشاهده نمودم در دنیا
مستحکم گردید پیراهن را گرفتم و گفتم من با و خواهم پوشانید و بساعت و اهتمام آن بدر تمام را بسوی بیت الله الحرام برگردانیدم چون خم
قدمینت از دم آنحضرت با بلبل آید رسید صغیر و کبیر با استقبال آنحضرت شتافتند بغیر از ابو جهل که اوست و بنظر افتاده و بجنبه معتبر
و دیگر روایت کرده است که چون ابوطالب از او سفر شام کرد و حضرت رسول صلی الله علیه و آله مبارک را قافله او چسبید گفت ای عمر
را یکی میگذاری نه پدری دارم و نه مادری پس ابوطالب گفت و آنحضرت را با خود برد و هر گاه در راه بود اگر میشد بری پیدا
می شد و بر بالای سر آنحضرت سایه می افکند تا آنکه در انشای راه بصومعه راهی رسیدند که او را بخیر می گفتند چون دید که ابرایشان
حرکت میکند از صومعه خود بزیارت و طعامی برای ایشان آورد و ایشان را بسوی طعام خود دعوت نمود پس ابوطالب سائر فقاوت
بصومعه راهب حضرت رسول صلی الله علیه و آله را نزد متاع خود نشانند چون بخیر دید که ابر بر بالا قافله گاه ایستاده است پرسید
که کسی مانده است از اهل قافله که نیامده است گفتند نه مگر یک طفلی که او را نزد متاع خود گذاشته ایم بخیر گفت نه او نیست که کسی از
طعام من مخلف نماید او را نیز بطلبید چون نزد آنحضرت فرستادند آنحضرت بسو صومعه روان شد ابر نیز همراه آنحضرت حرکت کرد
بخیر گفت این طفل کی گفت پس ابوطالب است بخیر ابوطالب گفت این پسر است ابوطالب گفت این پسر برادر من است پرسید که پدرش چیست
گفت او در رحم مادر بود که پدرش فرستاد بخیر گفت این طفل را بسوی بلاد خود برگردان که اگر بعد از آن بشناسد او را چنانچه
من شناختم بهر آینه او را بکشند و بدانند که او بزرگ است و او پیغمبر این امت است که بشمشیر خروج خواهد کرد و بت دیگر معتبر
کرده است از یعلی نسابه که در سالی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله بعزم تجارت بشام رفت خالد بن اسید و طلیق بن
ابی سفیان با آنحضرت رفتند و چون برگشتند غائب بسیار از رفتار و سوارسی آنحضرت و اطاعت حشیان سحر و مغان
آنحضرت را نقل کردند و گفتند چون میان بازار شهر بصره رسیدیم گرد و پیانی رهبانان دیدیم که آمدند بار و یکا متغیر که گویا
برویشان بالیده اند و بدنها ایشان میل زیدند پس ما گفتند که التماس داریم که بیایید بنزد یک بزرگ ما که در کلیسا عظم
و نزدیک است باین مکان گفتیم را با شاه چه کار است گفتند چه ضرر دارد بشما که بیایید بسو سعید با و ما شمارا اگر می دارم
میگرداند که محمد در میان ماست چون با ایشان رفتیم داخل کلیسه بسیار بزرگ رفیعی شدیم و دیدیم که دانای بزرگ ایشان در
شسته است شاگردان او بر در او نشسته اند و کتابی در دست دارد و گاهی در کتاب نظر میکند و گاهی بر سر کوفه مانظر میکند

اصحاب خود گفت کاری نساختید و آنکه من بخوابم نیاورده اید پس آن سوال برد که شما کیستید گفتیم ما گروهی از قریشیم گفت آنکه منم تریش گفتیم از فرزندان عبدالمطلب گفت دیگر میباشما هست گفتیم بل جوانی از بنی هاشم با ما همراه است که او را یتیم فرزند عبدالمطلب چون این سخن با شنید نعره زد و نزدیک بود که میوش شود و از جا جیست و گفت آه دین نصرانیت هلاک شد پس تکیه کرد بر یکی از پلای پای خود و ساعته متفکانه شد و هشتاد نفر از بطایقه و شاکردان او بر دوش ایستاده بودند پس با گفت که آیا میتوانی آن جوان را بمن بنماید گفتیم بل پس با ما همراه آید تا به بازار بصره رسیدیم دیدیم که آنحضرت در میان بازار ایستاده مانند خورشید تابان نور از روی نورش ساطع است از بهر سوزن آریان جمشای جلالش ایستاده و شتریان مانند شتریان یوسف را با حاضر کرده از شوق مشاهده جمال او با او سودا میکنند و ستاحما او را بقیمت اعلا میخرند و متاع خود را بقیمت نازل میفروشند پس ما خواستیم که دیگری را از بیم برای امتحان ناگاه او صدا زد که شناخته او را بحق پروردگار هیچ و بیتا به پیش روید و سر مبارکش را بوسید گفت توئی مقدس و از علامات آنحضرت! بسیار سوال نمود و حضرت همه اجواب فرمود پس گفت اگر زبان ترا در یابم در خدمت تو جهاد کنم چنانچه حق جهاد در دست پس با گفت که اوست زندگی مردن هر که متابعت او نماید زنده جاوید میگردد و هر که از طریقه او بگذرد بمیرد و مردنی که هرگز زندگی نیابد با اوست سود بزرگ و نفع عظیم این را گفت و بطلیسه خود گریشت و در حدیث دیگر روایت کرده است که در سالی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله از برای خدیجه بجان شام تجارت رفت عبدمنه بن کنانه و نوفل بن مغویه همراه آنحضرت بودند چون بشام رسیدند المویب با هب ایشان را دید و پرسید که شما را گفتند تا جری چندیم از ابل حمز را قبیل قریش پرسید که آیا از قریش دیگری همراه شما هست گفتند بل جوانی از فرزندان هاشم هست که نامش محمد است ابوالمویب گفت مراجع را میخواهم گفت در میان قریش از او کم نام تر نمیست و او را یتیم قریشی نامند و اجیر شده است نزد منی از ما او را خدیجه میگرفت و از برای او تجارت آمده است تو با او چکار داری ابوالمویب سر خود را حرکت میداد و میگفت اوست مرا روی و دلالت نمایی گفتند که او را در بازار بصره گذاشتیم در بین سخن بودند که ناگاه آنحضرت پیدا شدند چون نظرش بر آنحضرت افتاد پیش از آنکه خبر دهند گفت اینست با آنحضرت ملوت کرد و ساعی طویل با آنحضرت را ز گفت پس میان دید با می و ابو سید و چیزهای آستین خود بیرون آورد و خواست که با آنحضرت بدید قبول نفرمود و جدا شد بنزد ایشان آمد و گفت از من بشنوید این وصیت را و چنگ نید در دامن او و اطاعت نمایی سخن او را که این جوان و امده پیغمبر آخر الزمانست اینچنینی هر دو خواهد آمد مردم را بسوی شهادت لا اله الا الله خواهد خواند چون بیرون آید البته متابعت او نمایی پس از ایشان پرسید که آیا از علم او ابو طالب فرزندی بهر سیده است که علی نام داشته باشد گفتند گفت متولد شده است یا درین دوی متولد خواهد شد و اول کیسه باین پیغمبر میان بیاورد او خواهد بود و وصف او را بوسی بود در کتابها خوانده ام چنانچه وصف محمد را بر پیغمبری خوانده ایم و او سید عرب عالم ربانی این است خواهد بود و ذوالقرنین آخر الزمان است حق شمشیر او را در جهاد خواهد داد و نام او در ملا اعلیٰ علیست و بعد از پیغمبر آخر الزمان در قیامت رتبه و از همه خلق بلندتر خواهد بود و ملائکه او را بطل از مغرب میگویند و بر جانکس متوجه شود البته نظرمی یابد و او در میان اصحاب پیغمبر آسمان مشهور است از افتاب تابان گلگینی رحمة الله سبحانه و تعالی حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که چون قریش در جالبیت کعبه را خراب کردند خواستند بسازند و بنو سقنه ساخت و پس در آن ایام نتواند که شخصی از ایشان گفت که هر یک از شما باید پاکیزه ترین مال خود را بیاورد و دنیا و دین را را که از قطع رحم یا حرام دیگر بهر سیده باشد چون چنین کردند مانع بر طرف شد و متحمل گردیدند از ساختن آن پس شروع کردند در بنانا آنکه بموضع حجر الاسود رسیدند پس ساز بزم کردند

میل میکرد پس آنحضرت فرمود که باماه من میگفتم و او بامن سخن میگفت مرا از گریه مشغول میکرد و میشنیدم صدای آنرا در هنگامیکه روزه میکرد میگردد و در بعضی از کتب سطور است که در سال سوم از ولادت یاد رسال چهارم از ولادت شق صدر آنرا آنحضرت شش و پنج سال از ولادت میگردد و در سال ششم آمنه بر حمت ایزدی حاصل شد و در سال هفتم کاهنان بسیار خبر نبوت آنحضرت را با بل مکّه دادند در همان سال قصه را بهب جحفه واقع شد و در همان سال باران ببرکت آنحضرت و وصایا عبد المطلب نازل شد و در همان سال عبد المطلب تهنیت سیف بن یحیی بن فرت و ابوبشارت داد عبد المطلب به نبوت آنحضرت و در سال هشتم عبد المطلب بعالم بقار حلت فرمود و عمر شریفش هشتاد و دو سال بود و ابوبکر و ابی بنیست آن وصیت نمود ابوبکر را در باب محافظت آنحضرت و ابوبکر را بکفل کفالت حمایت او گردید و گویند که درین سال حالت و انوشیروا مردند و بهر فرزند پادشاه شد و در سال نهم ابوبکر را آنحضرت را بسفر شام برد و بعضی گفته اند که شق صدر آنحضرت در سال هفتم ولادت بود و بعضی وایت کرده اند که در سال نهم با ابوبکر بجانب بصره رفت و در سال دوازدهم بجانب شام رفت و قحطه بحیر در سفر دوم بود و در سال هفدهم بهرمز اعزل کردند اشرف لشکر و چشمه ایش را کور کردند و در سال نوزدهم او آشتند و پرویز پسر او پادشاه کردند و در سال بیست و سوم کعبه را خراب کردند و از نو بنا کردند بر قول بعضی در سال سیست و پنجم خدیجه را بعقد خود در آورده و در سال سی و پنجم کعبه را خراب کردند و ساختند بر قول صح و گویند که درین سال حضرت فاطمه صلوات الله علیها متولد شد گفته اند که در سال سی و هشتم آثار نبوت از دیدن روشنیا و شنیدن صدای بیشتر آنحضرت ظاهر شد و در سال چهل و بیست و یکم برسانت کبری گویند درین سال پرویز پسر پادشاه بن منذر پادشاه عرب را کشت و حال سفر تجارت آنحضرت بجانب شام در باب آینده مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی

باب

در بیان فضائل حضرت خدیجه و کیفیت مزاجت قرین السعادت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و اله با او است در احادیث متواتره از طرق خاصه و عامه منقولست که اول کسیکه یان آورده بر سوا صلی الله علیه و اله از زبان علی بن ابی طالب علیه السلام بود و از زبان خدیجه دختر خویله بود رضی الله عنها و در اخبار متواتره دیگر وارد شده است که حضرت سوا صلی الله علیه و اله فرمود که بهترین زنانی است چهار زن خدیجه دختر خویله و فاطمه دختر محمد صلوات الله علیها و مریم دختر عمران آسیه دختر مزاحم که زن فرعون بود و در حدیث معتبره از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که روزی حضرت سوا داخل شد و دید که عایشه بر سر حضرت فاطمه علیها السلام فریاد میکند و میگویی ای دختر خدیجه ترا امان نیست که مادر ترا برافشیده بود و هست او را چه زیاوتی بریاست و او بنود دیگر مانند یکی از ما پس چون فاطمه علیها السلام آنحضرت را دید گریست فرمود که چه چیز ترا بگریه آورده است ای دختر محمد فاطمه فرمود که عایشه نام مادر مرا برد و او را بنقص می مرتبه نسبت داد و پس حضرت سوا صلی الله علیه و اله در خشم شد و گفت بس کن ای حمیره که خدا بکرت میدهد زنی را که شوهر بسیار دوست میدارد و بسیار فرزند آرد و نو نیچرخد او را رحمت کند از من طاهر مظهر را بهر سانید که او عبد الله بود و قاسم را آورد و فاطمه و زینب ام کلثوم از او بهر سید و خدا را رحم ترا عقیقیم گردانید که هیچ فرزندان تو بهم نمی رسد و در حدیث موقوف دیگر از آنحضرت منقولست که خدیجه رضی الله عنها از دنیا رفت فاطمه علیها السلام برگرد پدر بزرگوار خود میگردد و میگفت ای پدر مادر من کجاست علیه السلام نازل شد و گفت پروردگار ترا امر میکند که فاطمه را سلام برسانی و بگویی که مادر تو در خانه است ازنی که کعبه انما بی بی عمودها از یاقوت سرخ است و خانه او در میان خانه آسیه و مریم دختر عمر است چون حضرت رسول صلی الله علیه و اله به

بنفالمه علیها السلام رسانید فاطمه گفت خدمت سالم از نقصها و از دست سزاقتها و بسوی او میگردید و توبه کنست و تبر از حضرت یار
محمد باقر علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون جبرئیل و المبراج بر او برگردانید گفتیم ای جبرئیل آیا ترا حاجتی
هست گفت حاجت مرا نیست که خدیجه را از جانب خدا و از جانب من سلام برسانی پس چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله سلام
جبرئیل را رسانید خدیجه گفت خدمت سالم و از دست سلام و کسب و اوست سلام و بر جبرئیل باد سلام و در روایت دیگر منقولست
که هرگاه جبرئیل نازل میشد و خدیجه حاضر نبود او را سلام میرسانید و در حدیث دیگر منقولست که روزی جبرئیل را آنحضرت
نازل شد گفت اینک خدیجه می آید و از برای تو نان و طعام و آشامیدنی می آید چون بیاید از جانب پروردگار تو را از جانب
من او را سلام برسان و بشارت ده او را که خدا از برای او در بهشت خانه از قصبه های جواهر ساخته است که در آنجا تعبیه
آزار با نمیشد و در حدیث دیگر منقولست که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله نزد زنان نمودن سینه بود و خدیجه
خدیجه بر اندک دور ساخت و گریست پس عایشه گفت چه گریه میکنی بر پیرانی از زنان است حضرت فرمود که او تعدیث کرد مرا و اینک عایشه
شما با تکذیب کردید مرا و ایمان آوردید بر من در وقتیکه شما با کافر بودید و او فرزند من بود و شما عقیم بودید پس عایشه گفت هرگاه
میخواستم نزد آنحضرت قرنی بهم رسانم خدیجه را به نیکی یاد میکردم و در روایتی وارد شده است که خدیجه نیکو میبود پس از آنکه جبرئیل بر او
رسالت آنحضرت هرگاه که مردم از او دوری میکردند او سوسن آنحضرت بود و هرگاه که بل مکه آنحضرت را آنرا میگرداند او یارای آنحضرت می نمود
و آنحضرت را دل رازی می نمود و بحسن معاشرت و ملاطفت آنحضرت را آنقدرت پیروز می آورد و به حال خود آنحضرت را معاونت می نمود و مطبوع
و آبرو شهر آشوب صاحب عدد در حجه الله علیه و آله وایت کرده اند که سبب بیچ خدیجه رضی الله عنها آن بود که روزی چندین نان قریش در مسجد
جمع شده بودند ناگاه بود آن پیش ایشان گذشت و گفت درین نزدیکی پیغمبری میان شما بعوث خواهد شد هر یک که تواند سعی کند خود را
بجای او آورد و پدید پشیمان سگای زنده بر او افکند و آن حرفه را خاطر خدیجه ماند پس روزی ابو طالب آنحضرت رسول الله علیه و آله را گفت
ای محمد میخواهم از بی بی من مال دارم و خدیجه با ما قریبت دارد و مال بسیار دارد و به سال جماعت را با غلامان خود تجارت میفرستد آیا خواهی که مایه
از برای تو بگیرم که تجارت روحی حق و قانی منفعتی ترا اکر است فرماید حضرت فرمود بلی پس ابو طالب بی بی خدیجه رفت و گفت خدیجه ای که با انواع تجارت
رو و خدیجه گفت بسیار خوبست و شادوست و با یکی از غلامان خود که میسره نام داشت گفت تو با منی که در دست تست از غنایست باید که رخصت
بمکن و از فرمان او پیروی کنی پس آنحضرت با میسر مراد سفر شام شدند و بر اوایت دیگر خدیجه بی بی که با خدیجه قریبت داشت و نیز در فیت آنحضرت
و در آن سفر محبت عظیمی از آنجانب بی دل او قرار گرفت چون میان او رسیدند و شترند که خوابیدند و میسره مخیر ماند که با آنما بی بی را بجا بماند پس
بی بی مت آنحضرت شافت حقیقت حال را عرض کرد پس آنحضرت بنزد شتران آمد و بوی باران را با بی بی مالید پس جستن و بهشته استراحت دیگر روانه
شدند چون خدیجه این حال را مشاهده نمود و محبت اعتقاد شتران نسبت آنحضرت مضاعف گردید و زیاده از سابق در خدمت آنحضرت اهتمام نمود
و چون نزدیک شام رسیدند نزد ویر را بهی فرود آمد و آنحضرت در زیر درختی نزول بنال فرمود و سائر اهل قافله متفرق شدند و آن درخت بسیار بود
که خشک شده بود و بوسیده بود و بهای ساحت سبز شد و شاخ و برگ بر آورد و میوه ها از او آویخته شد و در اطراف درخت گیاه روئید چون راهب
آن حال را مشاهده نمود و بهشت از صومعه بزرگ آمد و بی بی مت آنحضرت شافت کتابی در دست داشت و گاهی در کتاب نظر میکرد و گاهی مشاهده حال
آنحضرت مینمود و میگفت اوست محبت آنخداوند که آنجیل را فرستاده است چون خدیجه این سخن را از راهب شنید ترسید که مبادا اراده ضرری نسبت

با بنیان داشته باشد شمشیر خود از خلاف کشید و فریاد برآورد که ای آل غائب پس همگی اهل قافله از هر جانب دیدند و راهب بسوی صومعه خود حرکت
 بود در حالت و از بالای صومعه مشرف شد و گفت ای قوم چه سبب همه متفق گردیدید در آنرا میگویند یا میگویند بخداوند که آسمان بانی سقوت
 بر پادشاه است که قافله درین مکان فرود نیامده است که بسوی من مجبوتان از شما باشد و درین کتاب که در دست دارم نوشته است که این جوان
 که در زیر این رخت نشسته است رسول و در دگر عالمی است و بعوث خواهد گردید با شمشیر برهنه و بسیار از کافران را بکشتاک خواهد کشت و او
 خاتم النبیین است هر که او اطاعت کند نجات یابد و هر که فرمان او نبرد گمراه گردد پس با خیمه گفت که تو از قوم ایوستی گفت نه ولیکن از من است کمال
 اویم و آنچه از معجزات آنحضرت در این راه مشاهده نموده بود بر او مبطل کرد راهب گفت ای برادر پیغمبر آخر الزمان است و از منی بتومی پیام بپایان
 بر برکتنا نموده ام که او غالب خواهد گردید بر بلاد و نصرت خواهد یافت بر جاد و هیچ عالم از دنیاگاه بر نخبه پاک نیست و او را دشمن بسیارست خوشتر
 دشمنان از این بود خواهند بود و حذر کن از ایشان بر او پس چون بشمار رفتند و در آن تجارت رنج بسیار بهم رسید چون برگشتند و نزد یکان که
 رسیدند میفرمود گفت ای ستوده خصال از تو معجزات بسیار درین سفر مشاهده کردم بر درخت و سنگی که کشتیم بر تو سلام کردند و گفتند
 السلام عليك یا رسول الله و عقبات که درین راه بود که در سائر اوقات بچندین مدتی میگذریم درین سفر از بکرت تو همه را در یک
 طی کردیم در یکی که درین سفر کردیم در مدت چهل سال از برای ما میسر نشده بود پس مصلحت در آن می بینم که بیشتر تشریف ببر و خدیجه را بسوی
 این سفر بشارت بدی تا او شاد گردد پس چون آنحضرت بر اهل قافله بعثت گرفت و متوجه منزل خدیجه گردید در آن وقت خدیجه با بعضی
 از زنان خود در حوض خانه نشسته بود که بر راه مشرف بود ناگاه نظرش بر سواره افتاد که از دور می آید و ابری بر سر او سایه کرده با او بعثت
 می آید ملکی از جانب است او و ملکی دیگر بر جانب چپ او برسد و او می آیند و هر یک شمشیر برهنه در دست دارند و از او بفرموده ای از بر جبر بر ملک
 سر او بکنند و در و از بر قبه از یاقوت بر او برسد و او می آید خدیجه از مشاهده این حال متحیر شد و گفت خداوند چنان که این مقرب دیگر تو بکاشا که
 من را آید چون آنحضرت نزد یک سیانست که محمد است پاسبی برهنه کعبه آنحضرت دوید و پاکش با بوسید و حضرت او را بشارت داد و خدیجه
 گفت ای بزرگوار میسر چه آید که بکافرت فرمود که از عقب می آید خدیجه گفت ای سید حرم و بطحا آید و با میسر بیا و مقصود منی بچنان بود که
 که بار دیگر آنچه دیده بود بعین الیقین مشاهده نمائید پس چون آنحضرت بکشت سحاب نیز گشت و باز در مراجعت با حضرت معاودت نمود
 و یقین خدیجه رضی الله عنها بحدیث آنحضرت زیاده شد و چون میسر داخل شد گفت ای خاتون درین سفر چندان غرائب حلال الزمان
 بعد از فضل کمال مشاهده کرده ام که درین سال بیان توانم نمود هر طعام اندکی که نزد او حاضر کردم دست مبارک خود را بر این گذاشت
 بسیار سیر شدند و طعام کم نشد و به گاه ها اگر شکر ملک را سایه کردند و بر به درخت و سنگی که گذشت بر او بر سالت سلام کردند
 و قصه رهبانان و غیبه آنها را بیان کرد پس خدیجه برای فزاید اطمینان طبعی از رطب از برای آن کریم النسب طلبید جمعی از مردان را طلب نمود
 و با آنحضرت شریک گردانید و همه سیرت کردند و از رطب چیزی کم نشد پس میسر و فرزندانش را آزاد گردانید از برای آن بشارت داده
 هزار درهم با او عطا فرموده گفت یا محمد برو و عمت ابو طالب ابطلب که مرا از عم من عمر و ابن اسد خواستگاری نماید برای تو و بنزد عم تو
 فرستاد که مرا بختی تزویج نماید و بعضی گفته اند که از پدرش خود ببردن اسد خواستگاری کردند و شش آنست که در آن وقت خدیجه فوت شده بود
 و از عمش خواستگاری کردند در آن وقت از عمر شریف آنحضرت بیست و پنج سال گذشته بود و از عمر خدیجه چهل سال گذشته بود و از ابن
 عباس روایت که در آن وقت عمر خدیجه بیست و هشت سال بود و شش و آنست که چون خدیجه بمال بقار حلال نمود شخصت و پنج سال

از عمر شریفش گذشته بود و او را در حجون که دفن کردند حضرت رسول صلی الله علیه و آله بدست خود او را دفن کردند و گویند که وفات فرمود
بعد از بیرون آمدن از شعبه طالب بود و نزدیک بیست سال پیش از هجرت و گویند که وفات او سه روز بعد از وفات ابوطالب و فرزند
آنحضرت از نیکو بختی و بختی از ابراهیم که از ما به هم رسید و در کشف الغمیه و ابیت کرده اند که اول مرتبه خدیجه را عقیق بن عابد مخزومی خواست
و از او دختری به هم رسید و بعد از عقیق ابوباله هستند بن زاده یمنی و او را نکاح کرد و هندی بن هند از او متولد شد و بعد از او رسول خدا را
بجای آنکه خود را آورد و دو دوازده اوقیه طلا هر او گردانید و کلینی و غیره او پسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده اند که چون
حضرت رسول صلی الله علیه و آله خواست که خدیجه دختر خود را ببقا خود در آورد ابوطالب با اهل بیت خود و جمعی از قریش رفتند
بنزد رقیه بن نوفل عم خدیجه پس ابتدا کرد ابوطالب بسبب و خطبه و انمود که مضمونش اینست حمد و سپاس خداوندی را سزاوارست که پروردگار
خانه ما هست و گردانیده است ما را از ذرع ابراهیم و ذریه یسعی علیهما السلام و جاداده است ما را در حرم امنی و امان گردانیده است
ما را بر سایر مردم از حکم کنندگان گردانیده است ما را مخصوص بخانه خود که مردم از اطراف جهان قصد اومی نمایند و حریمیکه میوه بهر جا را
بسوی آن می آورند و برکت داده است با و درین شهری که در آن ساکنیم پس بدانید که پس از مردم محمد بن عبد الله را هیچ یک از قریش ندیده
مگر آنکه بر او زیاده ای میکند و هیچ مردی را بره قیاس نمیتوان کرد مگر آنکه او عظیم تر است و او را در میان خلق عدیل و نظیر نیست و اگر مال او که
بهت پس مال و زنی است متغیر مانند سایه ایست که بزرگ و بگردد و او را بخدیجه رغبت است و خدیجه را نیز رغبت با و است آنکه سایر
که او را از آن خواستگاری نمایند و خواست او هر چه که خواهد از مال خود میدهم و آنچه در حال خوابید و آنچه موهل گردانیده و به
پروردگار خانه کعبه سوگند بخورم که او را شافی رفیع و منزلی منیع و بهر شام و رایی کامل و دینی شافع و زبانی شافع است پس
ابوطالب ساکت شد و عم خدیجه که از جمله قبیسان و علمای عظیم و عظیم الشان بود و سخنچر آمد و چون از جواب ابوطالب قانع بود و توانی
در نفس و اضطرابی در سخن او ظاهر شد و نتوانست که نیک جواب بگوید چون خدیجه آن مال را مشاهده نمود از غایت شوق آنحضرت پرور
سپاراندگی کشید و بزبان فصیح فرمود که ای عم من هر چه بگوئی او را سخن گفتن درین مقام از من با اختیار مرا پیش از من است و بی تردید
کردم بتو ای محمد نفس خود را و هر من در مال نیست بفرما عمت را که ناله برای لیمه زفاف بکشد و هر وقت که خواهی بنزد من جمع فدائی پس این را
گفت ای گروه گواه باشید که او خود را بخدیجه تزویج کرد و هر خود را ضامن شد پس کی از قریش گفت که چه عجبست که مهر از زنان برای مردان
ضامن شوند پس ابوطالب در غضب و بر خاست و هر گاه که آنحضرت بخشم می آمد جمیع قریش از او میسر رسیدند و او مسطوت او صد می نمودند
پس گفت اگر شوهران دیگر مثل پسرا در من باشند زنان بگیران ترین قیمت تا و بلند ترین مهرها از ایشان طلب نخواهند کرد و اگر
ماند شما باشند مهرگران از ایشان خواهند طلبید پس ابوطالب شتری خر کرد و ز قاف آن در صد فانی و صد گوهر حشر خیر النساء
منفقد گردید پس شخصی از قریش که او را عبد الله بن خنم میگفتند شعری چند انشأ نمود که مضمونش اینست گوارا باد ترا ای خدیجه که با
سعادت تو بسوی کنکده عرش عزت و شرف پرواز نمود و جفت بهترین اولین گردیدی در جهان مثل محمد کجا نشان توان یافت
او است که بشارت داده اند به پیغمبری و موسی و عیسی و دومی اثر بشارت ایشان ظاهر خواهد گردید و سالهاست که خوانندگان
و نویسندگان کتابها آسمانی را فرار کرده اند که او است رسول مطی و هدایت کننده اهل ارض و سما و در روایت دیگر وارد شده است که چون
ابوطالب خطبه را تمام کرد پیش از آنکه عمرو بن اسد عم او جواب بگوید و رقیه بن نوفل گفت حمد میکنم خداوندی را که ما را چنان گردانیده است که گفتی

و فضیلت داده است بر آنها که ششمی پس ما نیز بزرگان پیشوایان مجرب شمس است آنچه ذکر کردی از کرامتها و شرافتها و ما رغبت داریم که رشته خود را بحبل شرفه رفعت شماییم بکنیم پس گواه باشی ای گروه قریش که من ترجیح کردم خدیجه دختر خویار را بر محمد بن عبدالمطلب چهار صد و شصت و هفت سال که رسالت شد ابوطالب گفت بخوابم عیش نیکو بکنم بگوید پس عمر و نیز سخن صیغه را اعلا نموده و صدا دید قریش همه گواه شدند و کینه از خدیجه رفت و دند و بشاوی قتل آمدند و در همان روز ابوطالب بشتی کشت و ولیمه کرد و وقف نمود و آبن بابویه حمزه را بهت کرده است که اول فرزند که نیکو یا ناخیرت حاصله شد عبدالمطلب بود و در حدیث معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقوست که چون قاسم فرزند حضرت رسول صلی الله علیه و آله بعالم قدس حلت فرمود و در روایت دیگر چون طاهر حلت نمود و سوسه آنحضرت بنزد خدیجه آمد و او را گریان دید فرمود که چرا گریه میکنی گفت یا رسول الله شیرینی از پستانم جاری شده و فرزند خود را بخاطر آوردم و از مفارقت او گریستم حضرت فرمود که ای خدیجه گریه نکن آیا راستی نیستی که چون بدیشت رسی او در اینجا ایستاده باشد و دست ترا بگیرد و در نیکوترین منازل چنان ترا ساکن کند و اند خدیجه پرسید که آیا این شایع از برای من بود پس فرزند او مرده باشد یا هست حضرت فرمود که خدا کریم ترست از آنکه از بنده میوه دل او را گیرد و او صبر کند از برای خدا و محمد آتی بجا آورد و خدا او را عذاب کند و صاحب کتیا بنواری روایت کرده است که وزی خدیجه رضی الله عنها با بعضی از زنان خدمتگاران در غره غایب نشسته بود و عالمی از علما که مؤمن بود ناگاه حضرت رسول صلی الله علیه و آله از زیر غره او گذشت آن عالم گفت ای حال جوانی از پیش غایب گذشت آیا تواند بود که او را تخلف نمائی که باین غره در آید پس خدیجه یک از کنیزان خود را فرستاد و آنحضرت را تکلیف نمود چون تشریف آورد آن عالم گفت که تواند بود که گفتف خود را بکشتائی که در این نظر کنم حضرت اجابت نمود و چون نظرش بر مهر نبوت افتاد گفت و الله که این مهر نبوت خدیجه گفت که اگر عشق جانانه بودی سگ بدشت که تو بر دانی و نظر کنی بدرستی که عموهای او بسیار حذر میفرمایند او را از علما که بیرون عالم گفت که اگر ایامی آنست که سببی با تو بیکان بخت کلیم بگو گنجه نورم که اوست پیغمبر آخر الزمان و چون آنحضرت از غره فرود آمد محبت آنحضرت در سواد قلب خدیجه قرار گرفت و خدیجه ملکه نگه بود او را و او را مواشی بسیار داشت پس خدیجه گفت که ای عالم چه دانی که پیغمبر است گفت صفاتی را و تو بر خیز اندام که اوست خاتم پیغمبران خوانده ام که مادر پدرش در طفولیت او خواهند مرد و جدا و عمو او را کفالت و محافظت خواهند نمود و زنی از قریش او خواهاخت که بزرگ قومش باشد و در میان عشیره خود امیر و صاحب بیری باشد و بدست خود اشاره بسو خدیجه گفت این سخن از من نگاهدار ای خدیجه و شعری چند بشتل بر جلالت آنحضرت و تحقیق این مواصلت با سعادت او نمود پس محبت خدیجه نسبت با آنحضرت مضاعف شد و انبیا را خج و مخفی داشت و چون آن عالم از پیش خدیجه ریافت گفت سعی کن محمد از دست تو بدرزد که مزاجت او مورت سعادت دنیا و آخرت است و خدیجه را عی بود که او را ورقه می گفتند و نهایت علم و دانش بود و کتابها آسمانی را خوانده بود و مصفا پیغمبر آخر الزمان را در کتب دیده بود و خوانده بود که او زنی از قریش تزویج نماید که بزرگ قوم خود باشد و مان بسیار بیای آنحضرت خرج کند و در تبعیع امور مساعد و معاون او باشد و ورقه علم داشت که آن بن خدیجه باشد بسبب فور مال شرف و مکرر بیخه خدیجه که با شخت مواصلت خواهی کرد که از جمیع اهل زمین و اهل آسمان شرف باشد و خدیجه در بهر ناحیه غلامان حیوانات بی پایان و مانند بعضی گفته اند که زیاده این بشتا و هزار شتر داشت که متفرق بود و در بهر ناحیه بهر مکان ملازمان و کلامی او تجارت مشغول بودند مانند شام حبشه و غیر آن و ابوطالب پیر ضعیف شده بود و از جهت محافظت حضرت رسول صلی الله علیه و آله ترک سفر کرده بود و در حجره رسول بنزد ابوطالب رفت و او را محکمین یافت فرمود که ای عم سبب آنده شما چیست ابوطالب گفت ای فرزند برادر من شست که ما اینهارم

بسیار بر مانگ شد. هست و پیر و تنگ دست شده ام و فاقم نزدیک شده است و آرزو دارم که تران فی بوده باشد که من بکن شاد گز مژده و ریاست
آن میسر نیست حضرت فرمود که ای عم شما را دین باب چه تدبیر بخاطر رسیده است ابوطالب فرمود که ای فرزند برادر خدیجه دختره خود را مال
بسیار دارد و اکثر اهل مکه را مال او منتفع شده اند آیا راضی هستی که از برای تو مالی بگیرم که تجارت بروی شاید خدا انفعی کرامت فرماید و طاعت
و آسودگی بماند و در دهر فروخته بسیار خوبست برخیز و آنچه صلاح میدانی چنان کن پس ابوطالب با برادران خود خانه خدیجه رفتند و او خانه خدیجه را دیدند و
در بارش قیام کردند و پیر بنزد او بودند و نقش با انواع صورت با نقش با ابوطالب بنظر میآمد و میفرمود و شوهر کرده بود یکی عمر و کند می دیگری
صفتی بنماید و بعد از فوت ایشان حقیقه این معیط و صلت این شهاب و انخواستگاری کیزدند و هر یک چنانستند و عمر و کند می و کند می داشتند
و ابوجهل و ابوسفیان نیز او را خواستگاری کردند و خدیجه همه را حجاب گردانید و دلش بسوی حضرت رسول صلی الله علیه و آله مائل بود زیرا که از
رهنمایان و دانیان کاهنان او صاف آنحضرت را بسیار شنیده بود و معجزات بسیار که قریش از آنحضرت دیده بودند بر او ظاهر گردیده بود پس عمر
خود و ورقه بن نوفل را طلبید و گفت ای عم بخواب که شوهر کنم و مردم بسیار را طلب میکنند دل من بیچاک قبول نمیکند و رقه گفت ای خدیجه بخواب
صدیق خودی امر عجیبی برای تو روایت کنم نزد من کتابی هست که در آن طلسمها و عوتمها هست من عوتمی بخوابم هر یکی و تو غسل میکنی بآن آب و آن
وعای میدونی و آنرا بخمیل و زبور و در زیر سر گذار و نگیه کن چون خواب میری البته آنکه شوهر تو خواهد بود او را در خواب خواهی دید چون خدیجه
بفرموده او عمل نمود و خواب رفت در خواب دید که مردی به نزد او آمده بلند نه کوتاه و کشاده چشم و نازک لب و روستایه چشم و لبهای او سرخ
و خدای او بزرگ گل در نهایت ملاحت و نور و صباحت و ابرو او سایه افکنده و در میان و کشف عیاسی بود و بر سر او نور سوار بود و بوی
آن سپید طلا بود و زینش مرصع بود با الوان جواهر گرانبها و روی آن سپید و آویان شعبیه بود و پایایش مانند پایهای گاو بود و کلاه
بقدر مدبصر بود و آن سواره از خانه ابوطالب بیرون آمد و چون خدیجه او را دید او را در برگرفت و در دامن خود نشانید چون از خواب بیدار شد
در باقی شب او را خواب نبرد و صبح بخانه عم خود رفت و خواب خود را نقل کرد و در ورقه گفت ای خدیجه اگر خوابی هست ست سعادتمندیتگاه
خواهی شد آنکه تو او را در خواب دیده بر سر او ست تاج کرامت و شفیع گناه گاران است در روز قیامت و بزرگ عوتم عجم است و نیاید او را
محمد بن عبد الله بن عبد المطلب است چون خدیجه این سخنان را شنید آتش محبت آنحضرت در سینه مشتعل گردید و بخانه خود را اجعت نمود و در
فلوت نشست و از مفارقت آنحضرت میگریست اشعار شور انگیز انشای نمود و از خود را بکسی اظهار نمیکرد و در این اندیشه بود که
ناگاه صد آدر خانه شنید و از آن صدای آشنا امیدوار گردید ناگاه جاریه آمد و گفت ای سیده من اینک نزد گویان عرب یعنی فرزندان
عبد المطلب در خانه آمدند خدیجه از استماع این نامهای آشنا از صدبرقرار بیگانه شد و گفت در را بکش و میدور و بگو که فرستاده دیار است
ایشان مرتب گرداند و هر یک را بمرتبه خود بنشانند و انواع فواکه و اطعمه برای ایشان حاضر سازد و خود در پس پرده حجاب نشست و چون
ایشان طعام تناول نمودند و باو آغاز مکالمه نمودند از پسر پرده بکلام لطیف و سخنان ظریف ایشان با جواب گفت که ای پسران گویان که
و حرم از انوار قدوم خود طعمه مار شک گلستان ام کرده اید هر حاجت که دارید بفرموده است ابوطالب گفت که از برای حاجتی آمده ام
که نفعتی متوجه میگرد و در کتفش بر تو می افزاید برای پسر و او را خود محمد آید و چون خدیجه نام آنج لکشا را شنید دل از دست داده و بیتاب
گفت که او خود کجاست که من حاجت او را از لبهای غم زده امی او بشنوم و به حاجت که داشته باشد بجان قبول نمایم پس عیال گفت که من
میروم و آنجناب را نزد وی حاضر میگردانم عباس باطن آمد و آنحضرت را اندید و بهر سو بطلب آنحضرت میدوید تا آنکه بگوید چرا آمد و بیدار

آن برگزیده های ادراخی خوابیده است در خوابگاه ابراهیم خلیل و او دای مبارک بر خود پیچیده است و از دای عظیمی بر بالینش خوابیده
 و بزرگ حلقه در دایان گرفته است آنحضرت را باد میزند عباس گفت چون بار را دیدم بر آنحضرت ترسیدم و شمشیر کشیدم و بر او حمله کردم
 پس بار متوجه من شد و من فریاد کردم که ای پسر برادر من مرا در یاب پس آنجناب چشم کشود و از دایان پیداشد و فرمود که برای شمشیر
 کشیده که گفت از دایان نزدیک تو دیدم و بر تو ترسیدم و شمشیر کشیدم و بر او حمله کردم و چون من غالب شد بتو استغاثه نمودم چون
 دیده مبارک کشود ای ناپسند حضرت بسم نمود و فرمود که آن از دایان نیست ولیکن ملک است از ملائکه حق و قالی برای حرمت
 من میفرستد و مکرر او را دیده ام و با او سخن گفته ام و او بمن سخن گفته است که هیچ ملائکه پروردگار که مرا موکل گردانیده است که ترا
 حرمت نمایم از کید دشمنان و شبیه روز عباس گفت ای پسر برادر کسی انکار فضل تو نمیتواند کرد و اینها از تو غریب نیست اکنون بیایم و بوم
 منزل فایده که بخوابد ترا بر احوال خود امین گردانم که به راحیه که خواهی تجارت روی فرمود که بخوابم بطرف شام و م عباس گفت
 انشالله باقیست چون متوجه منزل خدیجه گردیدند نو ساطع آنحضرت بخانه خدیجه سبقت گرفتند و خدیجه را در پیش کوفه خدیجه بایستاده و عرض
 کرد که پسرانم ای خدیجه را مسرود کن و ده که گفتا باطل قبیله شده است ملاحظه کرد و گفت ای مفاخرین رخنه در قبیله است و زید احم که سبب
 این دشمنی نیست چون از خدیجه بیرون آمد دید که حضرت رسول با عباس آمده و نوری روشن تر از نور شیدانه جبین نورش میتابید پس
 خدیجه شادان و ادبشادان داد که ای پسر خدیجه شایسته است که کلیه بار و ثروت ساخته است چون داخل شد اعمام کرارانش استقبال و استقبال
 و آن خدیجه نور ایمان را در میان ستارگان رسد و محاسن او دادند و خدیجه طعام فرستاد و تنادول نمودند پس خدیجه در پیش پرده آمد و گفت
 ای سید من خلیفه یک مردان و جمال خود نور گردانید و خوشتهای مرا بدو نیست خود مبدل ساخته آیا میخواهی که امین باشی بر احوال من و بهر که
 خود ای درایت فرمانی فرمود که بی راضی شدم و میخواهم که بجانب شام سفر نمایم خدیجه گفت اختیار داری آنچه میکنی در مال من راضی بود از برافروختن
 خود صد و قبیله طلوع و صد و قبیله فقر و دو خروار بار و دو شتر مقرر گردانیدم آیا راضی هستی ابو طالب گفت که او راضی شد ما راضی شدیم و دای
 خدیجه تو محتاج هستی چنین این که حج عرب بر امانت میان تو تقوی دیانت او تقوی خدیجه گفت ای سید من آیا میتوانی شتر بار کنی فرمود
 که بلی خدیجه گفت ای سیره شتری حاضر کن و منشا بد نمایم که این بزرگوار چگونه باری بند و پس سیره بیرون رفت و شتر است بسیار تنو
 همچو بیت الحان او در کیمیا که را عیان با تاب مقاومت او نبود چون نزدیک او رسیدند کفایت از دایان خود بیرون آورده و جو و دیوایش سرخ شده بود
 و صدای مهبی از دایان بریدند و عباس گفت ای سیره شتری این منم تر نیافتی که پسر برادر من را بآن استخوان نمائی حضرت فرمود که ای عم گذارتا
 نزدیک آورد چون آن بعیر نزدیک آن رسول بشیر رسید زانو بر زمین بسایید و خود را بر پای آن سرور مالید و چون حضرت دست مبارک
 بر پشت آن گذاشت بزبان فصیح گفت که گیت مثل من که سید پیغمبران دست بر پشت من بالید پس زنان که نزد خدیجه حاضر بودند گفتند نیست این بزرگوار
 عظیم که این چنین بنیم ظاهر شد خدیجه گفت اینها باد و نیست بلکه آیات مبتنات و معجزات و انصحا است پس خدیجه چند دست جامه حاضر گردانید
 گفت ای سید من جامه شایسته برای سفر منار نیست و هسته عامی نمایم که این جامه ها را پوشید و لیکن این جامه را برای قیامت رعنا شاد دارد
 و من کو تا میکنم حضرت فرمود که بر جامه بر قیامت منی است می آید و یکی از معجزات آنحضرت این بود که هر جامه که میپوشید بر قیامت با استقامتش
 و است می آید اگر کوتاه بود دراز میشد و اگر دراز بود کوتاه میشد و آن در جامه قباطی مصر بود و در جبهه علفی من و در بر دینی و یک عامه عارفی
 و دو موزه از پوست و حصا از خیزران پس جامه را پوشید و چون ماه شب چهارده از خانه خدیجه طالع شد بر خدیجه ناته صبا خود را

طبعیه که در مکه بحسن میر مشهور بود برای سواد می آنحضرت فرستاد و میسر و ناصح دو غلام خود را طلبید و گفت: اینک ایامی است که من اموال خود را گردانیدم و پادشاه قریش میاید این حرم است و دست کسی بر بالا دست او نیست هر چه در مال من کند مختار است شمار نیست که با او هر چه بپس بماند معارضه نماید باید که آنرا در لطف و ادب با او سخن بگویند و آواز شمار بر آواز او بلند تر نشود پس میسر و ناصح گفت که اگر ما سالهاست که محبت محمد در دل من جا کرده است و درین وقت مضاعف گردید برای آنکه تو او را دوست دشتی پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله خود بجهت او ادع نمود و متوجه سفر شام شد و میسر و ناصح در رکاب همایونش روان شدند و اهل مکه هر یک در ابط جمع شده بودند که آنحضرت ادع کند چون با ابط رسید و نور خورشید جمالش بر کوه و دشت تابید جمیع اشراف از نسا و رجال از حسن و جمال او متعجب شدند و دوستان شاد گردیدند و دشمنان در آتش حسد سوختند و عباس شعری چند در مدح آنحضرت ادا نمود و چون حضرت دید که اموال ضعیف بر زمین افتاده است و هنوز باران نشده است با غلامان خطاب نمود که چرا بار بار بارشتران نه بسته اید گفتند ای سید عالم عدو ما کم است و مال بسیار پس آن معدن فتوت و کرم بر ایشان رحم نموده پا اندر حلقه گردانید و فرو داد و دامن بر کمر زد و شتران بر زیر پا میکشید و بقوت ید الهی بیک طرفه العین بار بر شتری را محکم می بست و بهر شاره که بشترا میگردید بام الهی قبول میکرد و بر کف پای مبارکش میمالید و چون آفتاب گرم شد و عرق مانند شبنم بر سطح گاه از چهره خلکون آن گلدن به بوستان قرب آمد و در آن وقت که حاضران همه از مشاهد این حال تاب شدند و عباس فریاد می کرد که سر سایه برای آنحضرت تعبیه نماید ناگاه ساکنان صوامع لکوت و خروشان آمدند و در یک غیرت سبحانی نجوش آمد و نازید آنحضرت جبرئیل علیه السلام که بر دوش و روان خزینة ایهیشت و بگو که بیرون آید و ناپیرای که برای حبیب خود محمد صلی الله علیه و آله خلق کرده ام پیش از آنکه آدم با خلق نمایم بدو هزار سال بر سر آن سر در یکشا که گرمی آفتاب و راضی زمرساند چون نظر حاضران بر آن ابر رحمت یزدان افتاد و دیده پاک ایشان از حیرت باز ماند و عباس گفت که این بند نزدیک پروردگار خود از ان گرامی تر است که احتیاج بچیز مرغی داشته باشد پس وانه شدند و چون محفظة الوداع رسیدند مطعم بن سعد گفت ای گروه شما بسفر میروید که بیا بیا نوا و ده های مخوف دارد باید که یکی از اشراف خود را مقدم گردانید که همگی برای او اعتماد کنند و نزد او میان شما نباشد و همگی تحسین او گردانید پس بنو مخزوم گفتند ما ابو جهل را بر خود مقدم میاریم و بنو عدی گفتند ما مطعم را پیش خود میگردانیم و بنو النضیر گفتند که ما نضر بن حارث را سرگروه خود میگردانیم و بنو زهره گفتند ما اجنه بن الحجاج را بر خود امیر میگردانیم و بنو النضیر گفتند ما ابو سفیان را پیش خود میگردانیم و میسر گفت تا به یکس از بغیر از محمد بن عبد الله بر خود مقدم نمیداریم و بنو هاشم نیز چنین گفتند پس ابو جهل علیه اللعنه گفت اگر چنین میکنید من این شمشیر را بر شکم خود میگذارم که اگر از پشتم بیرون رود پس حضرت حمزه رضی الله عنه شمشیر خود را کشید و گفت ای خبیث ترین رجال صاحب بدترین افعال تو اکنون دعوی ریاست میکنی و اکتفا من میخواهم مگر آنکه خداوند ستمنا و پاهای ترا قطع کند و دید که ترا کور کند تا از گشتن خود را از میترسانی پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که ای عم شمشیر خود را در غلاف کن و ترا که سنان عه خلاف کرب و مفتاح سفر را بقتنه و فساد مکن بگذار یکدال و از آنجا بروند و آخره و زنا بروم و بر هر حال قریش مقدم اند چون چند منزل با این نحو رفتند بواد می رسیدند که آنرا وادی الامواه می گفتند زیرا که آن محل اجتماع سیلها بود ناگاه ابروی رهرواپا را شد پس حضرت رسول فرمود که من درین وادی از سیل بسیار میترسم و بهتر آن میدانم که در دامن کوه قرار گیرم عباس گفت ای سپهر باد را بچسب و شریف تو با آن افضا میکنی ما با آن عمل میکنیم پس حضرت فرمود که در میان قافله نذا گردند که اهل قافله بارهای خود را بسوی کوه کشند و بهی

اهل بیت که بدین بیان یکدیگر از بنی جمیع که او را مصعب میگفتند و مال بسیار داشت که لوازم خود حرکت نکرد و گفت ای گروه پلیدی
 ایستاده بیدارید از چیزیکه اثری از وظایف نبوده است درین سخن بود که باران از آسمان ریخت و تا او حرکت میکرد سیلاب و باران او را
 ببرد و سیلاب را در دماغ او فرو برد و درین میان که او را در میان کف نمود و در هر روز سیلاب زیاد میشد و میسر
 گفت که ای پسر این سید تا یکم قطع نخواهد شد و کسی از بنی آب عبور نمیتواند کرد و درین مقام بسیار مانند آن صلیحت نیست چنانکه است که کس
 که مراجعت کند حرکت او را جوانی فخرمورد و خواب رفت پس در خواب دید که ملکی بآید گفت که ای محمد محزون مباش و چون فرو داشت و امر کن قوم
 خود را که بایکند و در کنار وادی بایست و چون بنی که مرغ سفیدی پیدا شود و ببال خود خطی بر روی آب بکشد بدولت اقبال
 آن آب از بنی آن نشان بال روان شود و بگوئیم الله و بالله و اصحاب خود را امر کن که ایشان نیز این کلمه را بگویند پس هر که بگوید یا
 بگذرد و هر که نگوید غرق شود پس آنحضرت از خواب برخاست و او فرمود میسر را که ناکند مردم را که بار کنند و میسر
 با پا خود را برشته آن نیست و مردم میسرها گفتند که ما چگونه از این آب عبور خواهیم کرد و این آب است که با شتی عبور از آن مشکل است
 میسرها گفت من مخالفت محمد نمیکند شما خود اختیار دارید پس آنحضرت بر کنار وادی ایستاد و ناگاه مرغ سفیدی پیدا شد و از قلعه کوه
 و ببال جایون فال خود خط سفیدی بر روی آب کشید که نشانش بر روی آب پیدا بود پس حضرت رسول صلی الله علیه آله گفت یا
 و بالله و روان شد و آب نصف ساقش نرسید و نماند فرمود که همه بگویند بنعم الله و بالله و از عقب من بیایید و هر که این کلمه را بگوید
 نجات یابد و هر که نگوید هلاک شود پس همه این کلمه را گفتند و روان شدند و سالم به زمین آمدند و کسی از بنی جمیع و دیگری از بنی عدی
 و از بنی تمانیز روانه شدند یکی میسر را گفت و نجات یافت و دیگری بسم اللات و اعززی گفت و غرق شد پس ابو جهل ملعون گفت این سحر
 بویظیم و دیگری این گفتند که این سحر نیست بلکه محمد گرامی ترین خلق است نزد پروردگار خود پس حسد ابو جهل زیاد شد و در آشنای راه او
 پاسبانی سید با نسی با خود گفت که مشکمای خود را پر کنید و پنهان کنید تا آنکه چاه را انپاشته کنیم و چون قافله بنی هاشم با نیجا برسند و آب
 نیابند از تشنگی هلاک شوند و سینه ملایم محمد آسایش یابد زیرا که میانه آنکه اگر او از این سفر سالم بماند برگردد بر ما تفوق بسیار خواهد داشت
 ما را تاب آن نیست پس چچ مشکما را پر کردند چاه را انپاشته کردند با اصحاب خود روانه شدند یکی از غلامان خود را شک آبی داد و گفت
 پشت این کوه پنهان شو چون محمد و اصحابش با نیجا برسند و از تشنگی هلاک شوند بشارت از برای من بیاور تا ترا آزاد کنم و آنچه خوا
 بنوعطا نایم پس چون اصحاب آنحضرت به چاه رسیدند و چاه را انپاشته یافتند از حیات خود نا امید شدند و نزد حضرت شتافتند
 واقعه را عرض کردند حضرت دست بسو آسمان برد و عابر داشت ناگاه از زیر قدم مبارکش چشمه آب شیرین صافی جاری شد که همه
 آتشامیدند و چهار پایان را سیراب کردند و مشکما را پر کردند و روانه شدند و غلام مبارک نمود و بسوی ابو جهل چون آن ملعون غلام را دید
 پرسید که ای فلان چه خبر داری غلام گفت که دام که رستگاری نمی یابد هر که با محمد دشمنی میکند و حقیقت و فاعله را نپذیرد ابو جهل خشنود
 و آن غلام را دشنام داد و رفتند تا بوادی از وادیهای شام رسیدند که آنرا ذبیحان میگفتند و در رختن بسیار بی دران آدمی بود ناگاه
 زدهای عظیمی از آن آدمی بیرون آمد بزرگی درخت خرمایه و دایان خود را کشود و صدای وحشیانه و تلخا هر شدند و از چشمهایش آتش
 پس شتر ابو جهل را برد و آن ملعون را انداخت و استخوانهای پهلویش شکست و بهوش شد و چون بهوش باز آمد غلامان خود را
 فرو دادند شاید که چون قافله محمد بدیجا برسند شتر آن حضرت را بکشد و او را بکشد و کند چون در اینجا فرود آمدند و قافله حضرت رسول صلی الله

بایشان رسید حضرت فرمود که ای پسر حشام چاه فرو داده ای این جا فرو دادند نیت ابو جهل گفت ای خدای من شرم کردم از مقدم شدن بر تو
و دوستی منی پس خستم که تو مقدم شوی بفرمانا از عقبه بیایم لعنت خدا بر کسیکه بر تو مقدم شود پس عباس شاد شد و دوست که پیش رو و دست
فرمود که باش ای عم که مقدم داشتن ایشان را نیست مگر برای مکر لیکه تدبیر کرده اند پس حضرت در پیش قافله روان شده چون داخل شدند
از دایره پادشاه و نوافه حضرت خواست که روم کند حضرت بر او صد از که از چه چیز میترسی خاتم پیغمبران بر تو سوار است پس با خود با خطا میگوید
که برگرد از رایتی که آمده و متعرض احدی از قافله باش و ناگاه از دایره پادشاه آمد و گفت السلام علیک یا محمد السلام علیک
یا احمد حضرت فرمود السلام علی من اتبع الهدی پس از دایره پادشاه گفت ای محمد این جانوران زینت ستم بلکه منم پادشاهی از پادشاهان عربی
نام من بن الیم است و ایمان آورده ام بر دست پدرت ابراهیم خلیل و از و سوال کردم که مرا شفاعت کند گفت شفاعت مخصوص کی
از فرزندان منست که او را محمد میدانند و مرا خبر داده که درین مکان بخدمت تو خواهیم رسید و بسی انتظار تو درین مکان کشیده ام و بخدمت
حیثی رسیدم در شبیکه او را با آسمان بردند و او وصیت میکرد حواریان را که از متابعت نمایند و در ملت تو داخل شوند و اکنون بخدمت
رسیدم میخواهم که مرا فراموش نکنی از شفاعت خود ای سید پیغمبران حضرت فرمود که چنین باشد اکنون غائب شود و متعرضان بلای ظل
قافله مشو پس از دایره پادشاه شد و دوستان آنحضرت شاد و مساندان او در تاب شدند و احکام که ام آنحضرت هر یک شعار در مدح
آنحضرت خواندند و روانه شدند تا بود ای سید که گمان آید را بخادش کنند و چون آب نیافتند طرب شدند پس حضرت رسول
صلی الله علیه و آله دستهای خود را تا فتن برهنه کرد و در میان یک فرو برد و در بجان آسمان گردانید و دعا کرد و ناگاه آینه ای
انگشتان بر کت نشانش چو شیشه نهر باران شد بحریکه عباس گفت ای پسر عباس در دست میترسم که نامهای ما غرق شود پس
از آن آب تناول نمودند و حیوانات را آب دادند و شکم را پر کردند پس حضرت با سینه گفت که اگر اندکی خرماداری بیاد و چون طبع
خرما را بنزد آنحضرت گذاشتند خرمای اتنا و منغیر بود و هسته آنرا در زمین نهان میکرد عباس گفت چرا چنین میکنی ای فرزند برادر میگفت
ای عم میخواهم در اینجا تختنای بار آورم عباس گفت کی میوه خواهد آورد فرمود که در همین ساعت خواهی دید آیات بزرگ پروردگار را
پس چون اندک راهی از آن آدمی دور شدند حضرت فرمود که ای عم برگرد و غلخارا به بین و از برای ما خرما بچین عباس چون برگشت دید که
غلخارا به بسوی آسمان کشیده و خوشهای رطب خرما آویخته است به یک شتر از آن خرما بار کرد و بخدمت آنحضرت آورد تا همه مردم
خافله خود را و شکر آئینی شنای حضرت رسالت پناهی گفتند و ابو جهل میگفت که ای قوم مخورید از آنچه این جادوگر بعمل آورد و پس رفتند
تا بگرد نگاه ایله رسیدند و در آنجا دیری بود که راهب بسیار در آن یر بودند و در میان ایشان راهبی بود که از همه دانایتر بود و او را
بن یونان بن عبد الصلیب میگفتند و کنیت او ابو جبر بود و او صفات آنحضرت را از جمیع کتب خوانده بود و بهر گاه که تلاوت انجیل مینمود و
بصفات پیغمبر آخر الزمان میرسید میگفت ای نندگان من که باش که مرا بشارت دهید بآن بشر و ندیده بشوید از آن نامه متوج به استیلا
گرایه و سایه افکنه بر او غامه و شفاعت کند عاصیان را یوم القیامه پس رهبانان با و میگفتند که خود را از گریه هلاک کردی گایات
او میگفت بلی و الله میباید که ظاهر شده باشد در بیت الله الحرام و در این نزد خدا اسلام است کی بشارت مرا خواهید داد که او از زمین حجاز
با بن سرزمین سید عباس شد و فلبر بر سر او سایه افکنده است و مکر یاد آنحضرت میکرد و میگفت تا آنکه دیده اش ضعیف شد و در میان ایشان
ویر کسوراه نظر میکردند ناگاه دیدند که قافله از دامن صحرا طالع گردید و در پیش قافله خورشید می دیدند که در زیر بار بخرامید و فو نهوت اند

چنین می بیند که در بار امیر باید پرس فریاد بر آوردند که ای پدر عقیلائی اینک قافله از جانب حجاز پیدا شد را بگفت ای فحی
 روحانی بی قافله از آن سرزمین آمد و من یوسف خود را در آن نیافتم و دیده خود را در مفارقت او با ختم گفتند ای پدر نوری از زیر قافله
 بسوی آسمان ساطع است گفت گویا وقت آن شده است که شب تیره مفارقت صبح صادق موصلت مبدل گردد پس و بسو آسمان
 مبدل گردانید گفت خداوند بر سید و مولای من بجاه و منزلت آن محبوبی که فکرم در باب او پیوسته در تزیایدست که دیده مرا بسوی مریز
 که خورشید جمال او را به چشم منور و عایش با خورشید رسیده بود که دید با پیش روشن شد پس بر بهبانان دیگر خطاب کرد که دستید که جاده و
 منزلت محبوب مرا نزد علام الغیوب پس گفت ای فحی زندان گرامی اگر آن پیغمبر بیوشت در میان این گروه است در پیک این درخت فرو رود خواهد آمد
 و درخت خشک از برکت او سبز خواهد شد و میوه خواهد آورد و بدرستی که بسیاری از پیغمبران در زیر این درخت نشسته اند و آن زمان حضرت
 تا حال خشک شده است و این چاه مدت است که آب آن ندیده ایم و او ازین چاه آب خواهد آشامید چون آنک زمانی گذشت
 و بر دور چاه فرو آمدند و بار بار از شتران بزرگ آوردند و چون حضرت رسول پیوسته از اهل قافله خلوت اختیار میکرد و مشغول فرموده
 پس بجانب آن درخت میل فرمود و چون در زیر درخت قرار گرفت در ساعت درخت سبز شد و میوه آورد پس بر خاست بر سر چاه
 و چون چاه را خشک دید آب آن مبارک خود را در آن انداخت و در بهبانان ساعت چشمها از اطراف چاه جوشید و پر شد از آب شیرین
 چون آب آن احوال مشاهده نمود گفت ای فرزندان مظلوم من همین است بشتابید و نیکوترین طعامها میاکنید تا مشرف شو
 بخد مت سید بنی هاشم که اوست سیدانام و آن دامان بگیریم از برای جمیع بهبانان پس ایشان متوجه شدند و طعام نیکو میاکنند
 گفت بروید و سر کرده این گروه را به بینید و بگوئید پدر ما سلام میرساند شما را و ولیمه از برای شما میا ساخته و التماس بیناید که
 او حاضر شوید چون آن مرد نظرش بر ابو جهل لعین افتاد و رسالت ابی با و برسانید ابو جهل نما کرد در میان قافله که این
 طعامی برای ما میا کرده است همه حاضر شوید و در ویرا و گفتند باکی را نزد ما که خود بگذاریم ابو جهل گفت محمد را بگذار که او راست گو
 امین است پس اهل قافله بی رست آنحضرت رفتند و التماس کردند که نزد متاع ایشان بنشینند و ابو جهل پیش افتاد و ایشان از
 حجاب و بجانب صومعه ایستاده شدند و چون داخل صومعه شدند ایشان را اگر ام نمودند و طعام حاضر کردند و چون ایشان مشغول
 طعام خوردن شدند را برب کلاه را از سر برداشت و در رویا ایشان یکبار نظر کرد و در پیچیک صفات پیغمبر آخر الزمان را ندید پس
 خود را انداخت و فریاد بر آورد که وا خدایتاه نامی بخدم و مظلوم خود نرسیدم پس گفت ای بزرگان قبیله آیا کسی از شما ماند
 حاضر نشده باشد ابو جهل گفت بلی جوان خرد سانی هست که چیزی نی شده است و از برای او تجارت آمده است هنوز سخن را تمام نکرد
 که حمزه بر جست و چنان بر دهاش زد که بر پشت افتاد و گفت چرا نگفتی که در میان قافله مانده است بشیر و نذیر و سراج منیر و اور
 نزد متاع خود دیگر برای سستی و امانت و جلالت و دیانت او در میان ما و بهتری نیست پس حمزه متوجه راست شد و گفت بنما من این کتاب را
 که در دست داری و خبر ده که چه چیز در آن کتاب است تا من عقد تو را بکشایم و او را که میطلبی بتو بنمایم را بگفت که ای سید من این سفر نیست
 که اوست پیغمبر آخر الزمان را آن نوشته است و صفت او چنان است که بسیار بلند نیست و بسیار کوتاه نیست معتدل القاست و در
 دو کفش علامتی هست و ابرو سیر او سایه می افکند و از زمین تمامه بیوشت خواهد شد و شفیع عاصیان خواهد بود و در قیاس گفت
 که ای ابی با اگر او را به بینی معیشتی گفت بلی عباس گفت با من بیا تا در زیر این درخت صاحب این صفات را بتو بنمایم پس

و بعد مدت آنحضرت شتافت و چون نزدیک رسید حضرت او را تعظیم نمود و راهب بر آنحضرت سلام کرد و حضرت فرمود که علیکم السلام
 ای پسران! دین اسی قلیق بن یونان بن عبد الصلیب است گفت نام مرا چه دینیست و که خبر داد ترا با سم پدید آمدن بدین فرمود که آنکه ترا
 ده است که من در آخر الزمان مبعوث خواهم شد پس راهب بر قدم آنحضرت افتاد و بوسید و رو خود را بر پایی مبارک او نیاید بویست
 رسید و بشیر امید دارم که بولیمه من حاضر گردی و گرامت مرا زیاده گردانی حضرت فرمود که این گروه اموال خود را بمن سپردند و راهب
 مال ایشان را که اگر حقانی ایشان کم شود شتری ببعوض بدیم پس آنجناب با او روانه ویرشد و آنچیز در دو درگاه شست
 زرگ و دایکیری کوچک و در پیش درگاه کوچک کلیسایی ساخته بودند و در آنجا صورتها نصب کرده بودند و درگاه برای آن
 چک کرده بودند که هر که از آن درگاه داخل شود منجی شود و بضرورت تعظیم آن صورتها بکنند راهب حضرت را دانسته از آنجا که بزرگ معجزات
 نماید و یقین از زیاده شود چون راهب سخنی شد و از درگاه داخل شد بقدرت الهی آن درگاه بلند شد و حضرت در دست داخل شد
 حضرت داخل مجلس شد همه بر فاسقند و او را در صدر مجلس جا دادند و راهب خدمت او ایستاد و در میان دیگر همه بر پایستادند
 پایی لطیف شام را نزد آنحضرت آوردند پس راهب رو با آسمان بلند کرد که پرو درگاه را خاتم نبوت را میخواهم بدیم پس جبریل آمد
 جمله آنحضرت را دور کرد که مهربانیت ظاهر شد از میان و گفت آنحضرت و نور سی از آن مهر ساطع گردید که خانه روشن شد پس
 ایشان در پشت آن نور بسجده افتاد و چون سر برداشت گفت تو آنی که من میطلبیدم پس قوم متفرق شدند و آنحضرت با مسیحه نزد
 آمدند و ابو جهل غایب ذلیل برگشت و چون خلوت شد راهب گفت ای سید من بشارت باد ترا که حق تعالی گردنهای سرکشان خوب را
 اسی تو ذلیل خواهد گردانید و مالک سائر بلاد خواهی گردید و بر تو قرآن نازل خواهد شد و قوی سیدانام و دین مست اسلام و بتان را
 خواهی شکست و دین باطل را بر طرف خواهی کرد و آتش خانها را خاموش خواهی کرد و چلیپاها را خواهی شکست و نام تو بایستی خواهد
 خرا زمان ای سید من از تو سوال میکنم که تصدیق کنی بر میان و جمیع رهبانان که جزیه گیر می از ایشان در زمان خود پس راهب همیشه
 که خاتون خود را از من سلام برسان و بشارت ده او را که ظفر یافته است بی انام و حق تعالی این پیغمبر را از فرزندان او خواهد
 دانید و نام خیر او تا آخر الزمان باقی خواهد ماند و همه کس بر او حسد خواهند کرد و برو بگو که داخل شست نمیشود مگر کسیکه با ایمان بیاید و
 یقین رسالت او نماید و بدستیکه او اشرف پیغمبران فضل ایشان است و صدراعظمی بر او نازل بود که اعلیٰ مومنین نام بر گردید
 احمد الحرام پس حضرت راهب و داع کرد و بسو قافله مراجعت نموده روانه شدند بجانب شام و چون ارد شام شدند با نام خود
 وند و متاع اهل قافله را بقیمت اعدا خریدند و حضرت رسول صلی الله علیه و آله از متاع خود چیزی نفروخت پس ابو جهل بعین گفت
 خدیجه هرگز ازین شوم تر تا جوی تجارت نفروخته بود متاعهای دیگران همه فروخته شد و متاع او بر زمین ماند چون روز دیگر شام
 شام از آمدن قافله خبردار شدند و هجوم آوردند و چون متاعی بغیر از متاع خدیجه نمانده بود حضرت رسول صلی الله علیه و آله از
 متاع دیگران فروخته بودند فروخت و ابو جهل بسیار محزون شد و از متاع خدیجه نماند مگر یک خروار پوست پس مردی از احباب
 که او را سعید بن قطیب میگفتند نزد آنحضرت آمد و او را شناخت زیرا که او صاف او را در کتب خوانده بود و گفت ای سید من
 خواهد کرد و زنان با بی شوی خواهد گردانید پس نزدیک آنحضرت آمد و گفت این قرص پوست را بچند میفروشی ای سید من فرمود که
 طر آنکه با من بخانه من بیایی و از طعام من بخوری تا برکت در خانه من بهر سر فرومود که چنین باشد پس پیوسته

متاع را برداشت و حضرت همراه او روانه شد چون نزدیک خانه رسیدند پیوسته پیش رفت و باز زیاده خود گفت که مردی را بخانه می آورم
 باطل خواهد کرد می خواهم که مرا مساعدت بر شش او کنی زن گفت چگونه ترا می گفتم گفت سنگ آسپا را بردار و بر بام بالا رو و بر بالا
 بنشین چون او از متاع خود را بگیرد از من خواهد پیرون و دود سنگ را بگردان بر سر او بیندازان زن سنگ را برداشت و در بام بالا رفت
 دست خوست که از خانه پیرون دود و نظر آن زن بحال اهل آنحضرت افتاد و عشته بر او مستولی شد و سنگ تو است انداخت تا حضرت پیرون
 رفت پس سنگ گریه و بر سر او پیوسته افتاد و هر دو ساعت مردند پیوسته چون این حال را مشاهده کردند از خانه پیرون و پیرون
 قوم خود فریاد کرد که ای قوم من این مردیست که دین پاکش را باطل خواهد کرد و الحال بخانه من آمده و طعام مرا خورد و فرزند من را کشت
 و پیرون رفت چون پیروان آن صدا را شنیدند همه شمشیر بآوردند و به پشت برآسپان سوار شده از پی آنحضرت روان شدند چون عموهای
 آنحضرت را نظر بران پیروان افتاد مانند شیران برآسپان عربی سوار شدند و متوجه ایشان گردیدند و حمزه و شیه خدا شمشیر کشید و برایشان
 حمله کرد بسیار میانی ایشان را بسوی جهنم فرستاد پس جمعی از ایشان حربا زد دست انداختند و نزدیک آمدند و گفتند ای گروه عربان مرد
 که شما برای حمایت او را می کشید چون انعام شود اول دیا شما را خراب خواهد کرد و مردان شما را خواگشت شما را خواهد کشت و بگذرد
 از شما و از خود بکشم چون حمزه این سخن را شنید بار دیگر برایشان حمله آورد و گفت ای کافران محمد نور ما ست چراغ ما ست و تاریکیهای جا
 و ضلالت اگر جانهای ما برود دست از حمایت او برنداریم چون آن کافران ناامید گردیدند بگشتند قریش غنیمت بسیار از ایشان گرفته
 و فرصت را غنیمت شمرد و بار آورد و بسو بکه باز گشتند در آشنایان او میسر قریش را جمع کردند و گفت ای گروه قریش هر یک از شما چند تن
 باین سفر آید ایاد هیچ سفری اینقدر غنعت و غنیمت برای شما حاصل شده بود گفتند میسر گفت می این که اینها همه از برکات محمد
 باید که هر یک بدیه از برای محمد بیاورید زیرا که او تصدق میکند اما بدیه قبول می نماید پس هر یک متاعی چند بدیه برای آنحضرت آوردند
 متاع بسیار جمع شد و چون حضرت رفتند و جوانی بهم نفوذ میسر برای آنحضرت آنها را ضبط نمود و چون نزدیک بکه رسیدند هر یک از اهل
 قافله بمشتری بسوی اهل خود فرستادند میسر نهی است آنحضرت که و گفت ای سید من اگر شما خود بیشتر بنزد و بچه قشرف برید و برون
 و بید باعث مزید سوز و او میگردد چون حضرت بجانب بکه روان شدند زمین را زیر پای ناقه آنحضرت چیده میشد تا آنکه بزودی کوهها
 مله رسید و در آن وقت خواب بر آنحضرت مستولی گردید پس حق تعالی وحی نمود که جبرئیل علیه السلام که بر او بسوی جنات عدن پیرون
 قبیله که از برای برگزیده خود محمد خلق کرده ام پیش از آنکه آدم با بیاض نیم بدو بنه سال آن قبیله را بر زمین برود بر سر بارگاه و بکشا آید قبیله
 یاقوت سرخ بود آویخته بعلما که از مرد و پیر سفید و از بیرون و اندرونش می نمود و از اندرونش بیرونش پیابود و چهار رکن چهار دروا
 وار کان آن از طلا و مروارید و یاقوت و زبرجد بهشت بود چون جبرئیل آن قبیله را بیرون آورد و حوریان بهشت شاد می کردند و از قصرها
 مشرف شدند و گفتند ترست حمدای خداوند بخشنده و گویا نزد یک شده است مبعوث شدن صاحبان قبیله نسیم رحمت از جانب
 و زید و در کا بهشت بمعد آمد پس جبرئیل قبیله را بر زمین آورد و بر سر آنحضرت بر پا کرد و ملائکه ارکان آنرا گرفتند و بعد از تسبیح تقدیم
 کردند و جبرئیل سه علم در پیش آنحضرت کشود و کوهها که شادی کردند و بلند شدند و درختان و مرغان ملائکه همه آواز بلند کردند
 لا اله الا الله محمد رسول الله گو را باد ترا ای بنده چه بسیار گرامی هستی نزد پروردگار خود و درین وقت خدیجه در غو
 خانه خود نشسته بود و جمعی از زنان قریش نزد او نشسته بودند ناگاه نظرش بر شعاب که افتاد و حق تعالی پرده را

گشت و دوری لامع و شعاعی ساطع و دیدار ظرف معلی چون نیک نگریست قبه دید که می آید و گریه دید که در بهو می آیند و دران قبه را
 فرو گرفته اند و اعلام ساطعه دید که در پیش آن قبه می آید و شخصی را دید که در میان آن قبه در خواب است و نور ازو با آسمان ساطع است و شاه
 این خواب حیرت عظیم از اعراض شد و زنان گفتند ای سیده عجب این چه حالتیست که مادر تو مشاهده می نماید گفت ای خاتین
 معظمه بگویم که من در خوابم بیدارم گفتند بیداری می خدایچه ای که ترا چنین حالتی باشد گفت نظر کنید بسوخته و بگویند
 که چو می بینید چون نظر کردند گفت نور می بینیم که ساطع است بسوخته آسمان پرسید که آن قبه نورانی و آنکه در میان قبه است
 و آنکه بر دیوار قبه اند بنظر شما نمی آید گفتند نه گفت من سوار می بینم از آفتاب نورانی تر در میان قبه سبزی که بهر چنان قبه
 ندیده بودم و آن قبه بر روی ناقه رهوار است چنان گمان می کنم که ناقه صبه های سبزی و سواره آن محمد است گفتند آنکه تو وصف میکنی
 محمد از کجا آورده است پادشاه عجم و روم را این معجز نیست خدیجه گفت نشان محمد از اینها عظیم تر است و پیوسته خدیجه نظر از نظر
 داشت تا آنکه آنحضرت از درگاه معلی داخل شد و ملائکه با قبه با آسمان رفتند و آنحضرت بجانب خانه خدیجه روان شد و چون حضرت
 بدین خانه رسید کنیزان خدیجه را بقدم آنحضرت بشارت دادند و خدیجه پای برهنه از غوغای بعضی خانه دوید و چون در را کشید حضرت
 فرمود **السَّلامُ عَلَیْکُمْ یَا أَهْلَ الْبَیْتِ** خدیجه گفت گوارا باد ترا سلامتی ای فروریده من حضرت فرمود که بشارت باد ترا که مالهای تو
 بسلا رسید خدیجه گفت سلامتی تو برای بشارت من کافیست ای قره العین و امه که نزد من تو گرامی تر می آید دنیا و آنچه در دنیا و دنیا
 چند بشارت قدم بخت ازو آنحضرت دانمود و گفت ای حبیب من قافله را در کجا گذاشتی فرمود که در جحفه گذشتم پرسید که تو
 از ایشان جدا شدی فرمود که یک ساعت پیش نیست خدیجه فرمود که بانته که ایشان را در جحفه گذاشتی و باین دوی آمده فرمود که
 ای حق تعالی زمین بر ما من پیچید و راه را برای من نزدیک گردانید باز قبح خدیجه زیاده شده و شادی او افزون گردید و گفت
 ای نور دیده التماس دارم که برگردی با قافله داخل شوی که موجب ید رفعت تو و شادی من گردد و پیوسته که بار دیگر ملاحظه نماید آن
 خود خواهد کرد یا نه پس قشع در غایت عطر و طفت برای آنجناب میبارید و شکلی از آب زمزم همراه کرد و چون حضرت روانه شد از عقب آنحضرت نظر میکرد
 که باز آن قبه فرود آمد و ملائکه برگشتند و بر همان طریق سابق برد و راه آنحضرت می رفتند و چون آنحضرت بقافله رسید میسره گفت سید گران
 رفتن مگر ترک حریم نمودی فرمود که نه بلکه رفتم و گشتم میسره خدیجه و گفت مزاج میفرمائی که بیاسی کوه رفتم و برگشته فرمود که نه بلکه رفتم
 بنزد خانه کعبه و طواف کردم و خدیجه را ملاقات نمودم و گشتم میسره گفت ای سید هرگز از تو دروغ نشنیده ام و نمی گویم که چگونه در دوست
 بلکه رفتم و گشتم و این مسافت چند روز است حضرت فرمود که اگر شک داشتی اینک نان پنجه طعام است که آورده ام و اینک آب زمزم است که همراه من آورده است
 میسر فریاد زود در میان قافله که ای گروه قریش آیا محمد زاده اند و ساعتی از اناناب شد گفتند گفت اینک بکره رفته و برگشته است نوشته خدیجه
 همراه اوست پس ایشان تعجب کردند و لبو جل گفت از ساحر اینها عجب نیست پس روز دیگر قافله بار کردند که توجه می کنند با یک استقبال غلام
 بیرون آیدند و خدیجه خویشان و غلامان خود را با استقبال آنحضرت فرستاد و فرمود که در عرض راه مجلسهای ایند و قربانیهای کند برای
 شادی قدم شریف آنحضرت خدیجه چشم بر راه آنحضرت داشت و اهل مکه از بسیاری اموال خدیجه و وفور منافعی که آنحضرت برای او آورده
 و تعجب حیرت مانند ناله که خورشید فلک نبوت از در خانه خدیجه طالع گردید و اموال خدیجه را بموضع رسانید و خدیجه در پشت پرده
 نشسته بود و از وفور حسن و جمال آنحضرت و کثرت غنائم و اسوا که برای او آورده بود تعجب می نمود و فریاد می زد و خود را خلیل الله می دانست و بعضی از

سانیده این مبارک رودین سفرای برای من آنقدر منافع و غنائم آورده است که در جمیع تجارت خود چنین منفعتی نیافته بودم این متع
 بهشت و ثقت بگو احوال سفر خود را که چگونه بود و چهامشاهده کردی درین صفات او صاف و کرامات محمد میسر گفت مگر اطاعت کن
 است که تمام از صفات حمیده و اخلاق پسندیده او را بیان کنم با قلیله از سیرات و کرامات آن معذات سعادت را احصا نمایم
 قسریل و چاه و ایدها و درخت باراد که کرد و آنچه را بسبب رزق آنحضرت گفته بود و پیغامی که برای او فرستاده بود و نقل کرد و در
 گفت ای میسر و بست زیاده کردی شوق مرا بسوی محمد برد که از برای خدا ترا و زوجه ترا و فرزندان ترا آزاد کردم و در
 در هم باد و شتر با و بخشید و خات فاخره با و پوشانید پس حضرت رسول را با و از شن بسیار فرمود و وعده کرد که است بسیار
 و آنحضرت از و مرخص گردید و بخانه ابوطالب آمد و ارباب و فواید آن سفر را با ابوطالب گفت و گفت که ای عم آنچه درین
 بهم رسیده است همه بتو تعلق دارد و ابوطالب را در برگرفت و رو مبارکش را بوسید و گفت ای خور دیده من از روی که ما
 آنست که از برای تو زنی بخوابم که وافق و مناسبه و جلالت تو باشد و چون روز دیگر آنحضرت بحمام رفت و با حاکم ف
 پوشید و خود را خوشبو گردانید و بمنزل خدیجه تشریف برد چون خدیجه آنحضرت را دید شاد گردید و گفت ای سید من هر حاجت
 ازین داری بخواد که حاجات تو همه نزد من هست و بگو که اموال خود را که از من بگیری چه اراده داری و در چه مصرف خواهی کرد
 فرمود که عم من میخواهد که صرف تزویج نماید و برای من و بچه خواستگار می کند پس خدیجه تبسم کرد و گفت ای سید من آیا میخواهی که من
 از برای تو زنی پیدا کنم که بخواد من باشد فرمود که بلی خدیجه گفت که زنی از برای تو بهم رسانیده ام از قوم تو که در مال و حسن و جمال و
 عفت و کمالات و سخاوت و طهارت و حسن خصال از جمیع زنان بکه بهتر است و یا و تو خواهد بود و در جمیع امور از تو بقلیله راضی است و در
 بتو نزدیکتر است و اگر او را بخواد ای جمیع عرب بلکه بادشایان زمین شک ترا خواهند کرد اما دو عیب دارد او آنکه دو شوهر پیش از
 دیده است دوم آنکه در سال از تو بزرگتر است حضرت فرمود که نام نمیبوی و اگر اکیست خدیجه گفت کینک تو خدیجه هست چون حضرت
 این سخن را شنید از نهایت حیا جبین او ریش و عرق خرق شد و ساکت گردید پس بار دیگر خدیجه احاده این نوع کلمات نمود و گفت ای
 من چرا جواب نمیدانی حضرت فرمود که ای دختر عم تو مال بسیار می آری من پریشانم و من زنی میخواهم که در مال و حال من شبیه با خدیجه
 و اندای محمد که من خود را کینک تو میدانم و اموال و غلامان و کنیزان من همه از آن تواند و کسیکه جان خود را از تو دریغ ندارد و چگونه در مال
 مضایقه نماید ترا سوگند میدهم بحق خداوندیکه محتجب گمیده انا بصبار و عالم هست بحقائق اسرار و بحق کعبه استار که دست در جیب
 نگذار نمی ریمین ساعت بر خیزی و عموها خود را به نزد پدر من فرستی که مرا از برای تو خواستگاری نمایند و از بسبب مهر پردا
 من مال خود میدهم و گمان نیک داری از من چنانچه من بگمان نیک دارم از تو پس حضرت رسول از خانه خدیجه بیرون آمد و بنزد ابوطالب
 و در آن وقت سایر اعمام او بنزد ابوطالب بودند فرمود که ای اعمام که مرا میخواهید بروید بسو خریلد و خدیجه را از و از برای من خطبه نما
 از حقیقت حال مطلع نبؤند متامل گردیدند و صفیه دختر جد المطلب را برای استعلام احوال بخانه خدیجه فرستادند چون صفیه داخل منزل
 او را استقبال نمود و اگر ام فرمود و چون صفیه در پرده سخنی شروع کرد خدیجه پرده برداشت و گفت من دانسته ام که محمد مؤید است از
 عالمیان من را بوجت او را بورت عونت و نیا و شرف عجبی میدانم و از هیچ توقع ندارم و خلعت فاخره بر او صفیه حاضر کرد صفیه
 و شادی نیز در ادران آمد و گفت بر خیزید و متوجه شوید که خدیجه منزلت محمد را نزد حق تعالی دانسته است و در محبت او بیتاب

با ولاد کرام عبد المطلب اشت و بنزد کعبه آورد و در مجمع قریش از جانب خویله کیل شد و تزویج خدیجه و پسر او حوت نمود که فردا صبح در منزل
 خدیجه حاضر شوید که من بود کالت برادر خود خدیجه را بجد صلی الله علیه و آله عقد خواهم بست و همه قریش با بوکالت گواه گرفتند و خدیجه
 بخانه خدیجه برشت و او را بشارت داد و خدیجه خلعت فاخره باو عطا کرد که سپاس داشت فی خرید و بود و رقه گفت ما باین امتعه بیارستی
 نیست مگر درین امر که معی دران بینمایم غرض بغیر از شفاعت محمد صلی الله علیه و آله نیست گفت خانه خود را مین گردان اسباب و بیمه را بیا
 ساز که اکابر قریش همه در خانه قواضی را بپوشیدند پس خدیجه حکم فرمود غلامان و کنیزان خود را که فروش و ساند و پرده بار و آنچه از سبزه
 نینداشت بیرون آورد و خانه را به زینتی آراستند و حیوانات بسیار کشند و انواع حله اها و میوه پاد سائر اطعمه لذیذ تر تزیین دادند
 و در رقه بیرون آمد و بمنزل ابوطالب رفت و مسامحی خود را بخدمت حضرت سید البشر عرض کرد و حضرت او را نوید شفاعت او را که آنها
 و او ابوطالب مشغول تهیه زفاف گردید و روایت کرده اند که در آنوقت عرش و کرسی با بهتر از آنکه در ملائکه سجده شکر الکی قیام نمودند
 و حق تعالی جبرئیل علیه السلام را امر کرد که علم خدا را بر بام کعبه نصب کند و کوه های مکه از مغارت سر بر فلک فعت کشیدند زبان
 بتسبیح حق تعالی کشوند و زمین این فرخ بر خود با کبیده مکه از شرف از عرش اعظم برتر گردید و چون صبح شد اکابر عجم و صنادید قریش
 مانر ستارگان در بیت اشرف خدیجه مجتمع گردیدند و خدیجه کرسیها بسیار برای ایشان مرتب گردانیده بود و کرسی بزرگی در صند
 مجلس گذاشته که از همه کبریا مامت از بود و چون ابو جمل بعد از خلش از غایت جمل و نکه بتو جان کرسی که بران قرار گیر و پس میفرمود
 بر او دو که جای خود را بشناخت پای خود را از انداز خود بیرون نهد و بر کرسیها و دیگر قرار گیر که آن مکان تو نیست درین اثنا صندیا بلن شد اهل
 مجلس همه برپاستند و باستقبال شتافتند دیدند که عمامه و حمزه و ابوطالب میخراشد و حمزه شمشیر خود را برهنه کرده است میگوید ای اهل مکه
 از شیشه ادب ندارید و باستقبال سید عرب عجم بشتابید که آمد بسو شما محمد مختار حبیب خداوند جبار و متوج بناج افکار و
 ناگاه دیدند که بیت بشر مانند خورشید افروز نمودار شد و عمامه سیاهی بر سر بسته و نور جبین اظهارش ساطع گردیده و پیراهن عبدا
 و بر کرده برد ایاسی را بردوش افکنده و نعلین عبد المطلب برپا بسته و عصا ابراهیم خلیل را در دست گرفته و انگشتری عقیق
 بر انگشت مبارک کرده و از دور دکنارش افواج تماشا میان حیران حسن و جمال او گردیده اند و اعظام کرام و سائر عشایر ذوی الاحترام
 محضر کعبه و مقام ادر میان گرفته می آیند و پیش کابر قریش و اشرف باستقبال آن غوغا ناصیه عبد مناف و دیدند و چون داخل مجلس
 آن نیست بخش عرش را بر کرسی اعظم نشاندند و سائر بنی هاشم بر اطراف او قرار گرفتند و چون حمزه رضی الله عنه دید که ابو جمل بعین
 حرکت نکرد و خدیجه شیشه شجاعت بسو آن معدن حسد عداوت دوید و کم او را بقدرت گرفت گفت برخیز که هرگز سالم نباشی این نوابه
 نیای از مصائب پس آن لعین دست بر قبضه شمشیر کین زد و حمزه مبادرت نموده دست پلیدش را گرفت چنان فشرود که خون از بن
 اکابر قریش از حمزه القاس کردند که دست از او برداشت و بجای خود برگشت پس ابوطالب خطبه در نهایت بلاغت انشا فرمود و ورقه آنحضرت
 خدیجه عقد نمود و بعد از بخشش باه زفاف آن شریفه اشرف و آن در صند عند مناف منعقد گردید و خدیجه جمیع اموال و غلامان و کنیزان
 نشید و چون بر سالتمت گردید اهل کبیکه از زنان با آنحضرت ایام آورد خدیجه بود تا خدیجه حیات بود آنحضرت صلی الله علیه و آله
 دیگر غبت نفرمود و در حسن صورت و جمال و طراوت و حسن خصال خدیجه در مکه نظیر خود نداشت و با بنی امیه شدا پیر از کتاب انوار
 و در صاحب کتاب عدو محمد امیر روایت کرده است که پنج سال بعد از بعثت حضرت رسالت پناه حضرت فاطمه صلوات الله علیها از خدیجه

متولد شد و کیفیت ولادت آنحضرت چنان بود که روزی حضرت رسول در بطح نشسته بود با امیرالمومنین صلوات الله علیه و عمار بن یاسر
 بن مخضاج و حمزه و عباس و ابو بکر و عمر نگاه جبرئیل نازل شد بصوت صلی خود و با کسا خود را کشود تا مشرق و مغرب را بگرداند و کرد
 آنحضرت را که ای محمد خداوند علی اعلیٰ تر اسلام میسراند و امر میدناید که چهل شبان و روز خدیجه و در اختیار کنی پس آنحضرت چهل روز بخانه
 خدیجه رفت و روز بار و روز میدیشت و شبها تا صبح عبادت میکرد و عمار را بسوی خدیجه فرستاد و گفت اورا بگو که ای خدیجه نیاورد
 من بسوی تو از گراست و ای او نیست و لیکن بروردگار من چنین امر کرده است که تقدیرات خود را ببار می سازد و گمان مبر و حق خود
 نگریه نیکی و بدرستی که حق تعالی تو بباهاات میکند بر روز چند مرتبه با ملائکه خود بآید که بهر شب بخانه خود را ببرد و درخت خواج و بخت
 من در خانه فاطمه بنت اسد میباشتم تا مدت معده آنکه نقضی شود و خدیجه بر روز چند نفیبت از مفارقت آنحضرت میگریست چون چهل
 تمام شد جبرئیل بر آنحضرت نازل شد و گفت ای محمد خداوند علی اعلیٰ تر اسلام میسراند و میفرماید که میباشی برای تحفه و کرامت من بر نگاه
 میکاکیل از آن شد و طبعی آورده که دستمالی از رندین بهشت بر رو او پوشیده بودند و در پیش آنحضرت گذشت و گفت پروردگار تو میفرماید
 که شب این طعام افطار کن و حضرت امیرالمومنین علیه السلام گفت که بهر شب چون هنگام افطار آنحضرت میشد مرا میفرمود که در این یکستوم که بهر
 خواهد میاید و با آنحضرت افطار نماید درین شب مرا فرمود که برو و بر در خانه بنشین و نگذار کسی که داخل شود که این طعام بر غیر من در اوست پس
 چون ایاده افطار نمود طبع را کثرت و در میان آن طبع از پیوه هاشمی شست یک خوشه خربا و یک خوشه انگور بود و چنان از آب بهشت میسازد و با
 آنقدر تناول فرمود که سیر شد و از آن آب که در اشاسید تا سیر شد و جبرئیل از این برین بهشت آب دست مبارکش ریخت یکایک استنش با
 شست و از قبل شست و از دستمان شست پاک کرد و طعام بجا مانده با نظر فضا با آسمان بالا رفت و چون حضرت بر تخت نشست که مشغول نماز شود جبرئیل
 گفت که درین وقت نماز ترا جائز نیست باید که الحال منزل خدیجه برو و با او مقاربت نمائی که حق تعالی میجواید درین شب از نسل تو فرزند
 طیب خلق نماید پس آنحضرت متوجه خانه خدیجه شد و خدیجه گفت من با تنها الفت گرفته بودم و چون شب میشد در بار میستم و پرده بار
 می و میختم و نماز خود را ادا میکردم و در جامه خواب میخوابیدم و چراغ را خاموش میکردم و درین شب در میان خواب بیداری بودم که صدای
 در خانه شنیدم پرسیدم که کیست که در خانه ام میگوید بغیر از محمد صی را و نیست که بیدارم و آنحضرت فرمود که منم محمد چون صدای افزای آنحضرت
 شنیدم پس از جامه خود در کشودم و پیوسته عبادت آنحضرت آن بود که چون ایاده خوابیدن میکرد آب میطلبید و وضو را تجدید میکرد و کعبه
 نماز را بجا میآورد و در خواب میشد درین شب هیچکس اینها نگذاشت تا داخل شد دست مرا گرفت و برخت خوابید و چون از موافقه فارغ شد من فور
 فاطمه را در شکم خود یافته و اما کیفیت ولادت آنحضرت و معجزاتی که در آن وقت ظاهر شد در ابواب احوال و معجزات آنحضرت بیان
 خواهد شد و احوال سایر اولاد خدیجه در باب احوال اولاد امجاد حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم ذکر خواهد شد انشاء الله تعالی

باب ششم

در بیان اسامی سامیه نقش خواتیم کرده و در ابواب اسلمه و غیره آنهاست از آنچه با آنحضرت صلی الله علیه و آله مغشوب ده و در آن چند
 فصل است **فصل اول** در ذکر نامها نامی آنحضرت ابن بابویه بسند معتبر از جابر انصاری می روایت کرده است که حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله فرمود که من شبیه ترین مردم محمد حضرت آدم علیه السلام و حضرت ابراهیم شعبیه ترین مردم بودم و من در خلقت خلق و حق تعالی
 مرا از بالا عرش عظمی و جلال خود دیده نام نامیده و صفات مرا بیان کرده و بزبان هر شبیری بشارت مرا بقوم ایشان داده است

و در تورات و انجیل نام مرا بسیار یاد کرده است و کلام خود را تعلیم من نموده و مرا با آسمان بالا برد و نام مرا از نام بزرگوار خود مشتقاق نمود و یکتا
 او بی‌شائبه و احمدا نام کرده است و مرا در بهترین قرن و در میان نیکوترین امتها ظاهر گردانید و در تورات مرا احمد نامید زیرا که توحید
 در یکتا پرستی فدا شده است من بر آتش جهنم حرام گردیده است و در انجیل مرا احمد نامید زیرا که من محمدا را آسمان است من چنانکه گفتم
 و در تورات مرا احمد نامید زیرا که بحسب من از من مجبیا دعوات بهر او در قرآن مرا احمد نامید زیرا که در قیامت همه امتها مرا شهادت
 خواهند کرد بحسب آنکه بغیر از من کسی در قیامت شفاعت نخواهد و مگر باذن من و مراد در قیامت حاضر خواهند نامید زیرا که زمان است
 من بجز شتر تنصست و اما توقف خواهند نامید زیرا که من مراد و احق ب نامید زیرا که من از عتب
 پیغمبر ان آدم و نوح و ابراهیم و اسمعیل و یونس و عیسی و محمد و رسول ملاحم یعنی جنگا و منم مقفی که از قضاای انبیاء پیش
 بر منم قشتم یعنی کامل جامع کمالات و منت گذشت بر من پیرو دگار من گفت امی محمد من پیغمبری را بر زبان است فرستادم و بر لب
 یک زبان فرستادم و برابر هر سرخ و سیاهی مبعوث گردانیدم و تریار می آدم برتر سیکه از توبه بدلت دشمنان بجوفا گندم و بیج پیغمبر دیگر
 چنین نکردم غنیمت کا و از ان ابر تو جلال گردانیدم برای احد پیش از تو حلال نگردیده بودم بلکه نی بایست غنیمت پاک از کا و از ان
 بلیه بپوزانند و عطا کردم و امت تو بچشم زنجشای عرش خود را که آن سوره از سوره فاتحه الکتاب آیات سوره بقره است و
 برای تو هست تو هیچ بدین مجلس رسیده و نمای گردانیدم بر خلاف امتهای گذشته که میبایست که نماز ادر عباد با خود بکنند خاک پیرای
 برای تو پاک کنند گردانیدم الله که بر تو است تو او دم یاد خود را بیاد تو مقرون گردانیدم که هرگاه هست تو مرا بوحیادت یاد کنند ترا
 پیغمبری یاد کنند پس علی برای تو با دای محمد و برای امی است تو در حدیث معتبر دیگر وایت کرده است که گروهی از یهود بخدیست حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله آمدند و سوال کردند که چه سبب را احمد و محمد و ابوالقاسم و بشیر و نذیر و داعی نامیده اند فرمود که مرا محمد نامیدند زیرا که
 ستایش کرده شده ام و زید بن احمد نامیدند برای آنکه مرا استایش میکنند در آسمان و ابوالقاسم نامیدند برای آنکه حق تعالی در قیامت
 بهشت و دوزخ را بحسب رتبه قیمت بپایان رسد هر که کافر است بهشت و ایمان بمن نیاروده است از گشتگان آیندگان بچشم میفرستد و هر که
 ایمان آورد بمن اقرار نماید پیغمبری من او را داخل بهشت میگردد و مرا داعی نامیده است برای آنکه مردم را دعوت میکنم بدین دین و دگارا
 خود مرا نذیر نامیده است برای آنکه میسرانم با نرس هر که نافرمانی من کند و بشیر نامیده است برای آنکه بشارت میدهم مطیعان خود را بهشت
 و در حدیث موثق روایت کرده است که حسن و فضال از حضرت امام رضا علیه السلام پرسید که چه سبب حضرت سالت پناه را با ابوالقاسم گفت
 کرده اند فرمود که زیرا که فرزند او قاسم نام داشت حضرت گفت که عرض کردم که آیا مرا قابل زیاده ازین میدانم فرمود که بلی مگر نمیدانی که حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله فرمود که من علی و پدر این امیرم گفتیم بلی فرمود که مگر نمیدانی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله پدر جمیع امت است گفتیم بلی فرمود که
 مگر نمیدانی که علی قیمت کند و بهشت و دوزخ است گفتیم بلی فرمود که پس پیغمبر چه قیمت کند و بهشت و دوزخ است و باین سبب حق تعالی او را
 با ابوالقاسم کنیت داده است گفتیم پدر بودن ایشان معنی دارد فرمود که یعنی شفق حضرت رسول صلی الله علیه و آله نسبت جمیع امت خود مانند
 شفق پدر است بر فرزندان علی بهترین امت آنحضرت است و همچنین شفق حضرت علی بعد از آنحضرت بر امت مانند شفق آنحضرت بود زیرا که
 او وصی و جانشین امام و پیشوای امت بود بعد از آنحضرت پس باین سبب فرمود که من علی پدر و پدر این امیرم و حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 روزی بر منبر آمد و ارشاد فرمود که هر که قرضی و عیالی بگذارد بر من و هر که مالی بگذارد و وارثی داشته باشد مال او از وارث او است

پس باین سبب آنحضرت اولی بود نسبت بامت خود از جانب ایشان پنجین امیر المومنین بعد از آن حضرت که خود باین جانب ایشان در حدیث موثق
دیگر روایت کرده است از حضرت امام محمد باقر علیه السلام که حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله را و نام بود پنج نام و در قرآن هست پنج نام و در
نیمت اما آنها که در قرآن هست محمد و احمد و محمّد و یاسین و نون اما آنها که در قرآن نیست فاتح و خاتم و کافی و تقی و حاشی و علی بن
ابراهیم روایت کرده است که حق تعالی آنحضرت را از نامیده است نیکو و قتیله و حمی و یا آنحضرت نازا شد و در بار پیچیده بود و خطا
شد و با اعتبار رجعت آنحضرت است پیش از قیامت یعنی ای سیکه خود را بکشف پیچیده زنده شود بر خیزد و بار دیگر مردم را از عذاب پروردگار خود برتر
و در روایت معتبره بسیار وارد شده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی من و حضرت امیر المومنین علیه السلام را از یکفر خلق
کرده و از برای ما دو نام از نامها خود مشتقاق کرد پس فرمود صاحب شش محسوب و من محمد و حق تعالی علی است و امیر المومنین علی است و این پنج
بسم صلی الله علیه و آله روایت کرده است که نام حضرت رسول صلی الله علیه و آله در صحف ابی تیم ماحی است و در تورات مادی و در انجیل
احمد و در قرآن محمد پس سید که تاویل ماحی نیست فرمود که یعنی محو کننده پناه و قمار با و صورتها و بر معبود باطلی و اما حادی یعنی دشمنی کنند با کبر
و دشمنی خدا و دین خدا باشد خود خویش باشد و خواه بیگانه و اما احمد برای آن گفت که حق تعالی شناسی نیکو گفته است برای او که سبب این است
از افعال شایسته او تاویل محمد است که خدا و فرشتگان و جمیع پیغمبران و رسولان و همه امتهای ایشان ستایش میکنند او را و در میفرستند
و نامش بر خوش شفته است محمد رسول الله و صفای روایت کرده است نسبت به منبر از حضرت صادق علیه السلام که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
و نام است در قرآن محمد و احمد و محمد و یاسین و نون و قمر و مکرر و رسول و ذکر چنانچه فرموده است که و ما محمد الا رسول و
مبشّر بر رسول یا من بعدک اسماء احد و ما قلم عبد الله كما وایکون علیه لبدا و طه ما ازلنا علیک القرآن للتشقی
و لیس القرآن الحکیم و س و القلم و ما یسطرون و یا ایها المزمل و یا ایها المدثر و انا انزلنا الیکم ذکرا سوّا پس در خصوص
علیه السلام فرمود که ذکر از نامها آنحضرت و ما یم اهل فکر که حق تعالی در قرآن امر کرده است که هر چه ندانید از اهل فکر سوال کنید و بعضی از علما
از قرآن مجید چهار صد نام از برای آنحضرت بیرون آورده اند و مشهور است که نام آن حضرت در تورات مؤدود است و در انجیل طایطاب
و در زبور فارقلیط است و بعضی گفته اند در انجیل فارقلیط است و اما اسما و انقاب که اکثر علما از قرآن استخراج کرده اند بغیر از آنچه سابقه مذکور
اینست شاهد و تحمید و تبشیر و تذکر و داعی و سراج منیر و رحمة للعالمین و رسول الله و خاتم النبیین و نبی و آدمی و نور و نعمت و رؤف
و رحیم و منذر و مذکر و شمس و نجم و حم و سعاد و تین و در کتاب سلیم بن قیس مسطور است که چون حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه از جنگ صفین
برگشت بدیر را بهی سید که از نسل حواریان عیسی بود و از علای فزاری بود پس از دیر بیرون آمد و کتابی چند در دست داشت و گفت
جدمین بهترین حواریان عیسی بوده است و این کتابها بخط او است که عیسی گفته است و او نوشته است و درین کتابها مذکور است که پیغمبری از
عرب مبعوث خواهد شد از فرزندان ابراهیم صلی الله علیه و آله از شهر مکه و او را چنان نام خواهد بود محمد و تحبب الله و یاسین و فاتح و خاتم و ماحی و عاقب
و ماحی و قاید و نبی الله و صفی الله و حبیب الله و بکره نام خداوند کور شود باید که نام او مذکور شود و او محبوب ترین خلق است نزد خدا
و حق تعالی خلق نموده است احدی ملک مقرب پیغمبر برسل از آدم تا آخر پیغمبران که بهتر و محبوبتر باشد نزد خدا از حق تعالی در قیامت
او را بر عرش خود خواهد نشاند و او را شفیع خواهد گردانید و برای هر که شفاعت نماید قبول خواهد کرد و بنام او جاری شده است قلم بر لوح که
محمد رسول الله و در احادیث معتبره بسیار از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام نقل است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله

چون نادر میکرد بگلستان پاک خود می‌آید و تا آنکه یا با همی مبارکش ورم کرد پس حق تعالی فرستاد که طه ما انزلنا علیک القرآن لتشفی
یعنی ای محمد ما قرآن را بر تو نفرستادیم که خود را بتعب افگنی و طه بگفت علی معنی محمد است و در حدیث دیگر از حضرت صادق علیه السلام نقل است
که طه یعنی ای طالب فتنه حق و هدایت کننده و بسو حق و یاسین یعنی ای سامع و شنونده و حی مرین و در حدیث دیگر یعنی ای سید و اخبار بسیار
بطریق فائده و عامه منقول است که پس نام حضرت محمد صلی الله علیه و آله است آل پس اهل بیت آنحضرت اند که حق تعالی در قرآن ایشان
سلام فرستاده است و فرموده است که سلام علی آل پس بر غیر پیغمبران در قرآن سلام نفرستاده است مگر بر ایشان و در قرآن اهل بیت
علیهم السلام چنین است و در روایت دیگر چنین وارد شده است که یاسین یا نام مکنید که نام آنحضرت است و رخصت نداده اند که دیگر را نام کنند
و در حدیث معتبر از حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام منقول است که در تفسیر خیم و الکتاب المبین فرموده که حم نام محمد است و در کتابیکه خدا بر تو
فرستاده بود و کتاب مبین امیر المؤمنین است و در روایات معتبره وارد شده است و تفسیر قول حق تعالی و النجم اذا هوى که حق تعالی
قسم یاد فرموده به پیغمبر در هنگامیکه بعراج رفت یا از دنیا رفت و مراد از نجم آنحضرت است که نجم فاکب هدایت است و همچنین احادیث وارد شده است
و تفسیر قول حق تعالی علامات و بالجمهم یهتدون که علامات ائمه علیهم السلام اند که نشانهای راه هدایت اند و نجم حضرت
رسول است که ایشان را هدایت یافته اند و اخبار بسیار وارد است و تفسیر الشمس و الضحی که مراد از شمس خورشید فلک سالت است مراد
بنجم ماه اوج است یعنی امیر المؤمنین علیه السلام که تالی آنحضرت است مراد بنما ائمه اطهار اند که همان نور هدایت ایشان روشن است
و در تفسیر انوار و انوار است که مراد از انوار سید المرسلین است که بهترین مویه یا شیخ نبوت است و الزیتون امیر المؤمنین است که عالم او
روشنی بخش به خلیف است و کلمه یسین در حجب است اند که کوه و قاره و مکلین اند و بکلمه یسین ائمه مومنان اند که شهرستان علم بزرگانند و از
حضرت امام رضا علیه السلام منقول است که با اس الجالوت گفت که در انجیل نوشته است که فارقلیط بعد از عیسی خواهد آمد و تکلیفها گران
بر شما آسان خواهد کرد و شهادت بر حقیقت مرید خواهد داد چنانچه من شهادت بر حقیقت او داده ام و او تاویل به علم بر اسی شما خواهد آورد و در این کتاب
گفت علی چنین است و بطریق عامه از انس بن مالک روایت کرده اند که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله گفت ای گروه مردمان هر که آفتاب را
نیاید دست از نماز بردارد و بر که باه را نیاید زهر را غنیمت شمارد و بر که زهره را نیاید در فرقدان چنگ ندیش فرزند که شمس معنی است قمر
و فاطمه زهرا و حیدر فخری قدان اند **فصل دوم** در بیان معنی اعمی است و بیان آنکه آنحضرت همه خط و زبان لغت عارف بود و آنکه خلاف است
که آنحضرت را حق تعالی چه اعمی فرموده است بعضی گفته اند از برای آنکه سواد و خط ندانست و بعضی گفته اند که منسوب بامت است یعنی در عدم تعلم اعمی
مثل امت عرب بود و بعضی چنین گفتند که نسبت بامت است یعنی کسی که نسبت بامت بر حالتی بود که از مادر متولد شده بود که خط و سواد
نیاموخته بود و اگر کسی در بعضی از احادیث وارد شده است که نسبت بامت القری است یعنی مکه و مدین خلافتی نیست که آنحضرت پیش از بعثت تعلم خط
و کتاب سواد کسی نموده چنانچه حق تعالی میفرماید که و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تحطه یهینک اذا کلک کتاب المیطلون
یعنی تلاوت نمیکردی پیش از بعثت کتابی در نامه را و نمی نوشتی کتابی را بدست رست خود اگر چنین مبدء و مشک می افتادند اهل مطلق خلافت
که آیا بعد از بعثت میدونست خواند و نوشت یا نه و حق نیست که قادر بر خواندن و نوشتن چنانچه بوحی الهی همچنین راس نیست و بقدرت الهی
بر کارها که دیگران عاجز بودند قادر بر و اما برای مصححت خود نمی نوشت خالق اوقات دیگران را امر بخواندن نامها میفرمود و خواندن و نوشتن را نه
نوشته می نیاموخته بود و چنانچه در حدیث صحیح از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله نامه را میفرمود و می نوشت

و در حدیث معتبر دیگر فرمود که از جیب بای که حق تعالی منت گذاشته بود بر پیغمبر خود آن بود که اقامی بود و نینوشته و نامه را میخواند و در حدیث حسن دیگر
فرمود که در تفسیر این آیه هو الذی بعث فی الامم رسولاً من انفسهم لعلهم یتقوا علیه ترجمه این است که او است که فرستاده در میان اُممیان رسولی از ایشان
حضرت فرمود که ایشان خطه شدند و لیکن چون کتابی از خدا در میان ایشان نبود و پیغمبری هنوز در میان ایشان بعث نشده بود و باین
سبب ایشان با اقامی نامه و تبت معتبر نتوانست که شخصی از امام حق تقی برسد که چرا حضرت رسول با اقامی نامه میدند حضرت فرمود که این
چه میگویند گفت میگویند که زیرا که نمیتوانست چیزی نوشته شود در روغ میگویند نفرین خدا بر ایشان باد چگونه چنین با حال نگه
حق تعالی میفرماید که او است که فرستاده در میان اُممیان رسولی از ایشان که تلاوت نماید بر ایشان آیات او را و تعلیم نماید بر ایشان
کتاب حکمت را چگونه بایشان تعلیم میدنویز چیزی که خود نمینویست و امیر که آنحضرت میخواند و مینویشت بهفت اود سه زبان بلکه
خدا او را اقامی نامه بر اسی آنکه از اهل بکه است و یک نام بکه ام القری است چنانچه فرموده است ولقد افاضنا القرامی من جواهره و در
حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که چون ابو سفیان متوجه آمدند عباس نامه با آنحضرت نوشت و حقیقت را نوشت
چون نامه آوردند حضرت در یکی از بابها مدینه بود پس نامه را خواند اصحاب خود را اعلام کرد و فرمود که داخل مدینه شوید و چون
داخل مدینه شدید مضمون نامه را بایشان نقل کرد و در حدیث دیگر فرمود که آنحضرت میخواند و مینویشت و آنچه خود نوشته بود هم
میخواند یا آنکه نا نوشته را هم میخواند و میداد پس چون نوشته را دادند و در حدیث صحیح آنحضرت منقول است که تاویل قول حق تعالی
و اوحی الی هذا القرآن کاند که به و من بلغ فرمود که منی خدا وحی کرده است به وحی من قرآن را برای آنکه به سامع شمارد و کس را
که دعوت من بآورد برسد بهر زبانی و هر لغتی و در حدیث معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقول است که حق تعالی بیچ کتابی جمیع لغت را
نگارید و لیکن بگوشت انبیاء را باین لغت قوم ایشان میسرید و بگوشت پیغمبر صلی الله علیه و آله بعزنی میسرید و بآیه کس میگفت بعزنی سخن
میگفت و اگر حاجی طلب عرب بود بگوشت او میرسد و بکس با حضرت رسول بهر لغت که سخن میگفت یافت عربی بگوشت آنحضرت میرسد یا نه
جبرئیل علیه السلام بر اسی آنحضرت می آورد و از باب ترجمه مینویز برای تشریف و تکمیل آنحضرت فصل سوم در بیان خاتم و سلمه و اثواب
و دواب سائر اسباب آنحضرت است شیخ طوسی بسند معتبر از حضرت امام زین العابدین علیه السلام روایت کرده است که روزی حضرت رسول
صلی الله علیه و آله انگشتری بحضرت امیر المومنین صلوات الله علیه داد و گفت یا علی این انگشتر را بده که محمد بن عبد الله بر آن نقش کند پس حضرت
آن انگشتر را حکاک داد چنانکه حضرت رسول فرموده بود که نقش کند چون روز دیگر انگشتر را از حکاک گرفت دید که محمد رسول الله
نقش کرده اند گفت و تن چنین امر نکردم گفت راست میگوئی یا امیر المومنین من خطا کردم از دستم چنین جاک شد چون انگشتر را نزد
حضرت رسول آوردند واقعه را عرض نمود حضرت انگشتر را گرفت و در انگشت مبارک خود کرد و فرمود که منم محمد بن عبد الله و منم محمد رسول الله
چون روز دیگر صبح شد و نظر فرمود بنگین دید که در زیر نگین نقش شده است علیا و لی الله پس حضرت متعجب گردید و در آن حال جبرئیل علیه السلام
نازل شد و گفت حق تعالی میفرماید که تو آنچه خواستی نقش کردی ما آنچه خواهیم نقش کردیم و در حدیث معتبر از حضرت امام محمد باقر
علیه السلام منقول است که انگشتر حضرت رسول صلی الله علیه و آله از نقره بود و نقش نگین آن محمد رسول الله بود و بسند معتبر دیگر از
حضرت صادق منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله دو انگشتر داشت بر یکی نقش بود که لا اله الا الله محمد رسول الله و بر
دیگری نوشته بود صدق الله و در حدیث معتبر از امام محمد باقر علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم انگشتر را

به دست رست میکردند و در حدیث صحیح فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله سه کاره داشتند یکی مکنی و یکی رضاکه سفید بود و دیگری مضره که در گوش داشت و در جنگها بر میگذاشتند و عساکر کوچک داشت که بران تکیه میکردند و در عید یا با خود میبردند و در وقت خطبه بران تکیه میکردند و چون سنی داشتند که از مشوق میگفتند و عجمه داشتند که او را رکن میگفتند و کاسه داشتند که او را متعبه میگفتند و کاسه داشتند که آنرا می می گفتند و در پاشند یکی مر تخر و دیگری سکن و استرا داشتند یکی دل دل و دیگری شهاب و در ناله داشتند یکی غصبا و دیگری جذع و چهار شمشیر داشتند و الفکار و عجم و مجندم و در سوم و در آن گوش داشتند که آنرا یعفور میگفتند و عجمه داشتند که آنرا سحاب میگفتند و زریه می داشتند که آنرا ذات الفضول میگفتند و آن سه حلقه از نقره داشت و در پیش و در تاد و عقب علی داشتند که آنرا عقاب میگفتند و شتر بار بردار می داشتند که آنرا ذاباج میگفتند و لوا می داشتند که آنرا امکرم میگفتند و خود می داشتند که آنرا اسعد میگفتند پس بنام اینها در هنگام وفات حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه عطا فرمود و گشت خود را بیرون آورد و در انگشت آنحضرت کرد پس حضرت امیر المومنین علیه السلام فرمود که در قائم یکی از شمشیرها آنحضرت صحیفه فاطمه که در آن علوم بسیار بود و از جمله آنها این کلمه بود پیوند کن بآبهر که ای تو قطع کند و حق را بگوید اگر چه برای تو ضرر کند یا احسان یا بابر که بدی بآتو کند و در حدیث دیگر منقول است که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله فتح خیمه فرمود و در آن گوش سیاهی یا بغینمت گرفت و در آن گوش با آنحضرت سخن آمد و گفت از نسل جد من شصت و در آن گوش به سیده که یک باغی از پیغمبران سوار شده اند و از نسل جد من بغیر از من نمانده است و از پیغمبران بغیر از تو نمانده است و من پیوسته انتظار تو میبرم و همیشه از ملک یهود بودم و از نسل بهمه می آمدم و او را می افکندم و او بر پشت و شکم من میزد پس حضرت فرمود که آیا زنی بخوانی گفت نه و بهرگاه میگفتند که رسول خدا ترا میطلبد بشتاب میرفت بخدایت آنحضرت چون حضرت از دنیا رفت اضطراب بسیار کرد و از شدت جنون خود را در چاه می افکند و فرود آن چاه بر او شد و در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که آنحضرت را ناله بود که آنرا قصوا میگفتند و هرگاه که حضرت زانان بر می آمد تبار را بگردش انداخت و آن میگوید و مسلمانیان باو چیزی میدادند و اگر می داشتند تا سیریش روزی سر خود را داخل خیمه میبرد بن جندب که او عصا بر سرش نه و سرش را شکست ناقه بر پشت بخدایت حضرت و شکایت سمره با آنحضرت کرد و در حدیث دیگر فرمود که حلقه یعنی ناقه آنحضرت از نقره بود و در روایت دیگر فرمود که در خانه آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله یک جفت کبوتر سرخ بود و در چند صد دیگر فرمود که انگشت آنحضرت از نقره بود و نگین آن بود و بنسب معتبر از علی بن محمد را منقول است که گفت رفتم نزد حضرت امام موسی کاظم علیه السلام و در دست آنحضرت انگشتی از فیروزه دیدم که نقش آن الله الملك بود و پرسیدم که این سنگ است که جبرئیل از برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله از بهشت بهمدیه آورد و آنحضرت آنرا حضرت امیر المومنین علیه السلام بخشید و بنسب معتبر از عبد الله بن سنان منقول است که گفت حضرت صادق علیه السلام انگشت حضرت رسول صلی الله علیه و آله را بمن نمود و حلقه آن از نقره بود و نگینش سیاه و در آن نگین دو سطر نوشته بود محمد رسول الله و در حدیث معتبر منقول است که آنحضرت که فرمود که حلیه سیف آنحضرت از نقره بود و بنسب معتبر از حضرت امام رضا علیه السلام منقول است که در الفکار حضرت رسول صلی الله علیه و آله را جبرئیل از آسمان آورده بود و حلیه آن از نقره بود و در اسباب السوء و اثواب آنحضرت را در کتاب علیه المتقین و کتابه سحر الانوار ایراد کرده ایم و در اینجا بر همین اکتفا نمودیم **فصل چهارم** در بیان معنی و فضائل و حایل است که حق تعالی فرموده است والضحی واللیل اذا سجی سواکند یاد یکم بوقت چاشت و شب

همه یکی اولیا و سالک گردد یا اشیا را بپوشاند ما و ذلک علیک و ذلک و ما قل و ادع نکرد از تو پروردگار تو که دیگر تو وحی نفرستی
و ترا و همین ندانسته چنانچه کافران بسبب بی آمدن وحی تو نسبت دادند و لا آخره خیر لک منی الا ولی و البیت آخرت بهتر
از برای تو از دنیا و لیسوف یعطیک و ذلک فلترضی البیت در قیمتی عطا خواهد کرد و ترا پروردگار تو پس تو را رضی می شد از نزد
چون روایت کرده اند که رتبه حضرت رسول صلی الله علیه و آله از آنست که حق تعالی ایام بیت آنحضرت و شیعیان ایشان را داخل بهشت گردانید
و در حدیث معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله بخانه حضرت فاطمه صلوات الله علیها
وارد دید که آنحضرت بدست مبارک خود آسیا میگردد و در حجاب درشتی پوشیده است از چندی که جل شتر میکند پس چون آنحضرت این را
مشاهده فرمود گریست فرمود که ای فاطمه کنج دنیا را اختیار کردی برای غنیمتی که آخرت پس حق تعالی این را بر او فرستاد و در حدیث
دیگر وارد شده است که حق تعالی عرض کرد پیغمبر خود را بچند امت افشود و خدایند کرد از شهر با و آنحضرت بآن شلو شد پس حق تعالی فرستاد
که آخرت از برای تو بهتر از دنیا است حق تعالی هر قیاست بخواهد داد آنقدر که راضی شوی پس حق تعالی هزار قصه و بهشت با آنحضرت داد
که خالک آنها از مشک است و در هر قصری از زمان خود هنگام آن آنقدر هست که سزاوار آن قصر است الحمد لله بیتیها خالوی و جلد ضلای
فهدی محمدک عائلا فاعنی بدانکه در تاویل این آیه که می میان مفسران خلافست و جمل اول آنکه آیا خدا ترا یتیم دلی پدر و مادر نیافت
پس پناه داد ما و ما و ای و او ترا و عبد المطلب ابو طالب را برای تربیت و تربیت تو موکل گردانید و ترا گرم شده یافت که از خنک شده بود و می پناه
که یا از علیر و ای خود گرم شده بود و پس هدایت کرد عبد المطلب بسوی تو چنانچه قصه اش گفته اند که حضرت در سفری با ابو طالب
مرا بود در شبی شیطان آمد و چهار ناله آنحضرت را گرفت و از راه گردانید و پیش جبرئیل آمد و شیطان را دور کرد و ناله را با عافله می شنید
و ترا عائل یافت یعنی فقیر به مال پس غنی گردانید ترا با مال خدیجه و بعد از آن یغنیته را و در حدیث معتبر منقولست که از حضرت امام زین العابدین
علیه السلام پرسیدند که بچه سبب حق تعالی پیغمبر خود را یتیم گردانید و پدر و مادر او را و طفولیت بر دفرمود که از برای آنکه مخلوقی بار آنحضرت
حق نبوده باشد و در حدیث معتبر دیگر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که از برای آنکه طاعت احدی بغیر از خدا را بر او لازم نباشد
و وجه دوم از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق و امام رضا صلوات الله علیهم منقولست که فرمودند که یعنی تو یتیم بودی یعنی کجای
دور خود در کمالات مانند یتیم پس دم طبعی تو راه نمود و ترا مرجع و ما و ای خلق گردانید و دم بودی در میان گروهی ترا نشناختند و بر تو
تولید آنست پس هدایت کرد ایشان را تا ترا نشناختند و ترا احیاء یافت از بسیار محی می که تو محتاج بودی پس غنی ولی نیاز گردانید ایشان را
بعل تو و وجه سوم از حضرت امام رضا علیه السلام منقولست که یعنی ترا تنها یافت پس دم را بسو تو پناه داد و قوم تو را اگر می شناسند پس شان را
بشناختن هدایت نمود و ترا پیشان به مال یافت یا آنکه قوم ترا به مال میدانشند پس ترا بی نیاز گردانید با آنچه و حامی ترا سقردان با حاجت
گردانید که اگر دعائی که خدا سنگ ابرای تو طلا کند دعا ترا رد نمیکند مگر جایی که طعام نبود با عجا و تو طعام برای تو حاضر گردانید
و در جایی که آب نبود برای تو آب آفرید و ملائکه را در هر حال معین و یاور تو گردانید

باب هفتم

در بیان خلقت بابرکت شامل کثیر الفضائل آنحضرت است و بیان بعضی از اوصاف معجزات بدن شریف آنحضرت است و در حدیث معتبر از حضرت
امام حسن و امام حسین صلوات الله علیهما منقولست که حضرت سالت پناه صلی الله علیه و آله را دیدید با با عظمت می نمود و در سینه ما مهابت بود و در پیش

از نو به پیر خشیه یا نند ماه شب چهارده از میان بالا اندکی بلند تر بود و بسیار بلند نبود و سر مبارکش بزرگ بود و مویش ندر بسیار پیچیده و
 بسیار افتاده بود و موی سرش اکثر اوقات از زرد گوشت نمیکندشت و اگر بلند تر میشد میان شش میفشگفت و بر دو طرف سر می افتاد و
 سفید نورانی بود و کشاده پیشانی بود و ابرویش باریک بود و مقوس و کشیده بود و پیوسته نبود و بعضی وایت کرده اند که پیوسته بود
 و رنگی در میان پیشانی اش بود که در هنگام غصه بچ میشت و بر می آمد و بینی آنحضرت کشیده و باریک بود و میانش اندک برآمدگی داشت و نور
 از آن بیستافت و ریش مبارکش انبوه بود و مو پنهانیش هموار بود و برآمده نبود و در آن شکر بیانش بسیار کوچک نبود و دندان پایش بسیار سفید
 و پراق و نازک و کشاده بود و موئی نازکی از میان سینه تا ناف آنحضرت روئیده بود و گردنش در صفاد نور و ستقامت مانند گردن صورت
 که از فقره میسانند و صیقل میزنند و اعتدال بدنش به معتدل قوی اندام و خوشنما بود و سینه و شکمش برابر یکدیگر بود میان کتفوش
 پس بود و سر استخوانهای بلند که بدنش قوی گشته بود و اینها از علامت شجاعت و قوت است و در میان عجب مدوح است بدین سفید
 و نورانی بود و از میان سینه تا نافش خط سیاه باریکی از مو بود مانند فقره که صیقل زده باشند و در میان او از زیادتی صفا خط سیاه می نمود
 می پستانها و اطراف سینه و شکم آنحضرت از موعاری بود و ذراع و دو شهابش بود و دستها و دستهایش دراز بود کف مبارکش
 کشاده بود و دستها و پایش قوی بود و این بهفت در مردان پسندیده است و علامت قوت و شجاعت است انگشتانش کشیده و بلند
 و ساعد ها و ساقهایش صاف و کشیده بود کف پایش هموار نبود بلکه میانهایش از زمین و بر بود و پشت پایش بسیار صاف و نرم بود و یک
 اگر قطره آبی بر آنرا ریخته میشد بنمیشد و چون راه میرفت قدمها را بر دوش متکبر این بر زمین نمیکشید بلکه از زمین میکند و میگفت سر بر زیر
 می افکند بروش یکبار از بلند می بریزد و گردن را بر دوش میخیزد و گاه را دور میکند اما تابی و وقار میرفت و چون بجای خود
 ملتفت میشد که با کسی سخن گوید بروش ارباب دولت بگوشه چشم نظر میکرد بلکه با تمام بدن میگشت و سخن میگفت و در اکثر اوقات دیده اش
 بر زیر و نظرش بسوی زمین زیاد بود و از نظرش بسوی آسمان موجد نظر کردن چشم نمیکشید و بگوشه چشم نظر نمی نمود و هر که را میبرد و
 بسلام می نمود و اندویش پیوسته بود و فکرش دائم بود و هرگز از فکری مشغول خالی نبود و بدون احتیاج سخن نمی فرمود و در میان سخن نمیکشید
 و جلی و واضح می فرمود و کلمات جامع میفرمود که لفظش اندک معنی بسیار بود و ظاهر کننده حق بود و زیادتی در کلامش نبود و از افتاد
 مقصود قاصر نبود و خویش نرم بود و درشتی و غلظت در خلق کریش نبود و کسی را حقیر نمی شمرد و اندک نعمتی را عظیم میداشت و هیچ نعمتی را
 مذمت نمیفرمود اما خیر دینی و آسایش دینی را بدی هم نمی نمود و از برای فوت امور دنیا بغضب نمی آمد و چون حق با او میرسید که ضائع میشد
 در خشم میشد از برای خدا که کسی را نشناخت و بچکس در برابر غضب نمی ایستاد تا آنکه انتقام از برای حق میکشید حق را جاری میکرد و اندک
 در وقتیکه اشاره می نمود اشاره بدست میفرمود و نه بچشم و ابرو و در مقام توبه دستها مبارک را میگردانید و حرکت میداد و گاه دست راست
 بر دست چپ میزد و چون بخشم می آمد از برای خدا بسیار مبالغه و استهزام می نمود و چون شاد میشد دیده بر سرم میگذاشت و بسیار از آنها فرج
 میفرمود و اکثر خندیدن آنحضرت تبسم بود و کم بود که صد خنده آنحضرت ظاهر شود و گاه دندانهای خورشانش مانند دندانهای تلخ ظاهر
 میشد و در خندیدن چون بخانه میرفت اوقات شریف خود را قسمت می نمود و هیچ کار دیگری نمیداشت جزئی برای عبادت حق تعالی
 و جزئی برای نان و اهل خود و جزئی برای خود و جزئی که برای خودی خود گذاشته بود بر مردم قسمت میداد و هیچ از ایشان خیر نمی فرمود و اول شرعاً
 میداد و بعد از آن مشغول عوام آن میگردد و هر کس را بقدر علم و فضیلت و در دین بودی میداد و خوار احتیاج متوجه ایشان میشد و آنچه بکار ایشان می آمد و موجب

صلح است بود برای ایشان بیان میفرمود و مکرر میفرمود که حاضران آنچه از من میشنوند بفغان بیان سازند و میفرمود که برسانید بن حاجت
 کسی را که حاجت خود را بمن نتواند برساند بر سئیکه بر کمر برساند بسلطانی حاجت کسی که قادر بر برسانیدن حاجت خود نباشد حتی
 قدمهای او را در قیامت ثابت گردانند بغیلولیغ سخنان فائده مند نزد آنحضرت سخنی مذکور نشد و کسی را بر کمر گذاشت و خطا سخن مواضع نمی فرمود
 و صحابه اهل میشدند بمجلس آنحضرت طلب کنندگان علم و متفرق نمیشدند مگر آنکه از عداوت علم و حکمت چشیده بودند و چون از
 حق رستش بیرون میرفتند هدایت کنندگان و راه نمایان دیگران بودند اینها احوال خانه رفتن آنحضرت بود و چون بیرون میآمدند
 بیفائده سخن میگفتند و دل داری مردم می نمود و ایشان آنحضرت نمی زد و در کمر بر کمر می زد و اگر کسی می داشت و او را بران قوم
 او را میگردانید و از شر مردم در حذر بود اما از ایشان کنار نمیکرد و خوشه و بی و خوشخوئی را از ایشان میبخت میبخت و جستجوی حاجت
 می نمود و احوال ایشان میگرفت و از مردم می پرسید آنچه شایع است در میان ایشان و نیکی تحسین میدنمود و تقویت میفرمود و بد را قبیح می نمود و
 در خلع آن می نمود و امورش همه معتدل بود و افراط و تفریط و اختلاف رکاب رایش نبود هرگز غافل از احوال مردم نمیشد که مباد غافل
 شوند و بسوی باطل میل کنند و در حق کوتاهی نمیکرد و از ان نمیکند شست و نیکان خلق را نزدیک خود جا میداد و افضل خلق نزد او کسی بود
 که خیرخواهی او برای مسلمانان بیشتر باشد و بزرگتر بین مردم نزد او کسی بود که مواسات و معاونت و احسان میاری به مردم بیشتر کند
 و اب مجلس آنحضرت چنین بود که در مجلسی نشست و بر بنی خاصت با یاد خدا و در مجلسی مخصوصی برای خود قرار میداد و بنی
 میفرمودانین چون داخل مجلسی میشدند و در آخر مجلس که خالی می بود می نشست و مردم را باین امر میفرمود و بهر یک اهل مجلس جمع نمیداد
 از انکرام و نظر و تقامیر اینچنان معاشرت می نمود که بر کس از ان بود که گاهی میفرمود خلق است نزد او و با هر که می نشست
 تا او را و در بر خاصت نمیکرد و بر بنی خاصت هر که از او حاجتی میطلبید اگر مقدم و بر بود و او میگرد و الا بنشیند و بگوید که جمعی او را راضی
 میگرد و خلق عییش همه خلق را فرا گرفته بود و همه که شایسته او در حق مساوی بودند بمجلس شرفش مجلس بود و بار می چیده و بر تن امانت بود و با
 در ان بلند نمیشد و بد کسی را بنبشته نمیشد و بد اینان مجلس مذکور نمیشد و اگر کسی خطائی صاف نمیشد نقل نمیکرد و بد همه یا یکدیگر در مقام عدالت
 و انصاف و احسان می بودند و یکدیگر را بتقوی بر پرین کار می نصبت میکردند و با یکدیگر در مقام تواضع و شگفتگی بودند و پیران و توفیق میدادند
 و بر خود سالان تم میگردند و صاحب حاجت را بر خود اختیار میکردند و خوبان را رعایت میکردند و سیرت آنحضرت با اهل مجلس چنان بود
 که پوسته کشاده و و نرم خوب بود و کسی از بخشیدن او متضرر نمیشد و در پشت خود رشت نمیداد و صد بلند نمیکرد و خوش میگفت و عیب مردم
 نمیکرد و بسیار مرح مردم نمیکرد و اگر چیزی اقامه میشد که مرضی طبع مستقیمش نبود و تغافل میفرمود و کسی از او نا امید نبود و امید کسی از او قطع
 و با کسی مجادله نمیکرد و بسیار سخن نمیکشت و چیزی که عائد و نداشت متوضیح آن نمیشد و کسی را بدست نمیزاد و احدی را سرزنش نمی فرمود
 و عیبها و لغزشهای مردم را تفحص نمیکرد و سخن سنگت نگذاشت و با کسی که از او عیب میخواست و از او عیب داشت و جوانی بنزد او را بمجلس می برد
 بر زیر می افکند و در ساکنی سالت بودند که گویا هر نخی بر سر ایشان شسته است و در خدمت آنحضرت ساز و در سخن بسیار میزدند و هر یک
 از ایشان سخن میگفت و یکی ساکت میشد و سخن بر را گوش میدادند تا از سخن جو فواید میبخت و بر خانه سخن را می گفتند و آنحضرت
 با اهل مجلس در خنده و توجیه و افقت می نمود و برخلاف آداب غیب با او احوال با او عیب میبخت تا آنکه صحابه ایشان را بخود میخواستند که
 ایشان سوال میکردند و خود مستغنی میشدند و آنحضرت خود میفرمود که چون صاحب حاجتی را به بینید بیان بفرمودن و شنیدن آنحضرت

خوشی آمد مگر ایسی احسانی باور سیده باشد و قطع نمی فرمود سخن احدی را مگر آنکه سخن باطل گوید پس میگوید او را میارم بر خاست
و سبک است آنحضرت بر چهار وجه بود یا بر وجه شام بود که در برابر جایی که نامایم گوید از روی برد باری ساکت شود یا از برای حذر از
ضرر بود یا برای اندازنده قدر بر کس بود یا برای تفکر اندازنده پس این بود که با همه اهل مجلس مساوی نظر کند و مثل یکدیگر گوشه بدین
ایشان را آنافکار آنحضرت در امور دنیا می فانی و آخرت باقی بود و از برای آنحضرت جمع شده بود حکم و صبر پس هیچ امری او را بغضب
نمی آورد و از هیچ چیز از جا بدر نمی آید و در چهار خصلت با او جمع شده بود کردن نیکیها تا مردم پیروی و نمایند و ترک بدیها
تا مردم ترک نمایند و مبالغه نمودن در رانی که صلاح است با و قیام نمودن بامری که جمع کند برای امت خیر دنیا و آخرت را و در
حدیث معتبر از امام محمد باقر علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله رنگبهره داشت سفید مخلوط بسفید بود و چشمهای
و کشاده و باریش پیوسته بود و انگشتانش بر نخیه و محکم و بر لبها لبخند بود و نور از آنها ساطع بود و پخته اندک و در آنحضرت قوی بود و بینی مبارک او کشیده بود و بزم که چون
آب تناول میفرمود نزدیک بود که آب برسد و کسی را نیکوئی خلقت و خلق مثل آنحضرت نبوده و نخواهد بود و در حدیث دیگر فرمود که
لب پائین آنحضرت خالی بود و از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که چون آنحضرت در خشم میشد عرق از پیشانی مبارکش
مانند مروارید میریخت و از عبد الله بن سلیمان روایت کرده اند که گفت در آنجیل عیسی علیه السلام خوانده ام که حق تعالی وحی نمود و
که ای عیسی ای فرزند طاهره بقول برسان با اهل سوری که نم خدایند می آیم که زوال ندارم قصد یقین کنی پیغمبر آتی را که صاحب شرف و
و عماره و عیاست و کشاده چشم و پهن پیشانی و واضح اندک و کشیده بینی و کشاده دندان خواهد بود و گردنش مانند ابرق نقره باشد و از
پائین گردنش نور ساطع باشد که گویا طلا بران جاریست و موسی باریکی از سینه تا نافش رسته باشد و بر سائر شکم و سینه اش نباشد
و گندمگون باشد و چون با جماعتی آید بر همه یادتی داشته باشد و در میان ایشان نمایان باشد و عرق بر رویش مانند مروارید جاری
باشد و بوی مشک پیوسته از او ساطع باشد مانند او پیش از او ندیده باشد و بعد از او ندیده بسیار خوشبو باشد و زنان بسیار نکاح کنند
و نسلش کم باشد و نسل او از دختر یا برکتی بهر سده که او را در بهشت خانه باشد که در آن خانه آزار با او نمهند و نباشد و آن دختر را در آن خانه
کفالت نماید چنانچه زکریا مادر ترا کفالت نمود و از آن دختر و فرزند بهر سده که شهید شوند سخن آن پیغمبر قرآن باشد و دین او اسلام
پس طوبی برای کسیست که زمان او را در یاد و بایام او برسد و کلام او را بشنود عیسی گفت پروردگار اطوبی چیست خدا با و وحی نمود که
درختی است در بهشت که من سبزه قدرت خود گشته ام و بر همه بهشتی اسایه افکنده است اصلش از رضوانست و آبش از چشمه تسنیم است و آب
آن چشمه بر روی کافور و بطعم زنجبیل است هر که از آن چشمه یک شربت بخورد هرگز تشنه نشود عیسی گفت پروردگار امر از آن چشمه آب
خدا فرمود که ای عیسی آب آن چشمه بر همه خلایق حرام است تا آن پیغمبر امت او از آن بیاشامند ای عیسی ترا با آسمان خواهم برد پس در
آخر الزمان ترا بر زمین خواهم فرستاد تا از امت آن پیغمبر حجاب باشد و نمائی و یاری کنی ایشان را بر کشتن در جبال لعین و ترا در وقت نماز ایشان
خواهم فرستاد که با ایشان نماز کنی بدرستی که ایشان امت مرحومه اند و در حدیث معتبر از حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه منقولست
که فرمودندیدم کسی را که در میان دو شهائش کشاده تر از رسول خدا صلی الله علیه و آله بوده باشد و بکند موقوف از حضرت امام محمد باقر علیه السلام
منقولست که حضرت رسول فرمود که ما گروه پیغمبران دیدیم با خواب میروند و در آن خواب نمیدورند و از پشت سرمی بینیم چنانچه از پیش روی
و در چند حدیث دیگر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که در می ابوذر طلب کرد حضرت رسول صلی الله علیه و آله را گفتند فلان

باغ مست چون اخل باغ شد آنحضرت خوابیده بود پس چون خوشی را گرفت شکست که امتحان کن که آنحضرت در خوابت یا بیدار است
 حضرت چشم گشود و گفت ای امی ابوذر را امتحان میکنی نیایدانی که من خواب می بینم شما را چنانچه در بیداری می بینم چشمم بخواب میرود
 و لم بخواب نمیرود و بسند پاک صحیح بسیار از امام محمد باقر علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که من می بینم شما
 از پیش من چنانچه از پیش من می بینم پس صفهای نمودار در دست گنبد و گزین حق تعالی مخالفت می اندازد میان دلهای شما و در و در و در
 معتبر از امام محمد باقر علیه السلام و از امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که حق تعالی از برای پیغمبرش نه بیستاد بهشت فرستاد و
 چون تناول فرمود در مجامعت قوت چهل مرد بهم رسانید و در روایت دیگر وارد شده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله حق تعالی
 شکایت نمود و ج پیشتر را پس حق تعالی امر فرمود که هر سه تناول نماید و در حدیث معتبر از امام جعفر صادق علیه السلام منقولست
 که حضرت رسول صلی الله علیه و آله را هر که در شب تاریک می بیند نوری از روی انورش مشاهده مینماید مانند ماه تابان و عکس خاصه و عامه
 از معجزات بدن شریف آنحضرت بسیار نقل کرده اند و ما قلیله از آنرا ایراد مینمایم اول آنکه پیوسته نور از جبین مبارکش ساطع بود و در شعله
 چون با هتاب بر در و دیوار میدتابید و نقل کرده اند که در شبی عافشه سوزنی گم کرده بود چون آنحضرت داخل حجره شد نور سوزنی آنحضرت
 سوزن را یافت و روایت کرده اند که در شب تاریکی راهی میرفتند دست مبارک را بلند کردند و از انگشتان نور می تابید و آن
 براه میرفتند و قوم بوی خوش آنحضرت که از هر راه که میگذاشت بعد از دو روز بهر که میگذاشت از عطر آنحضرت میدادند که از باغ حیوان
 فرموده و از عرق آنحضرت جمع میکردند و هیچ عطری بآن نمیرسید و داخل عطر میسازند و در لوبانی بنزد آنحضرت آوردند و کف می افروختند
 و در مضغه کرده و در آن دلو ریخت آن آب از مشک خوشبو تر گردید سوّم آنکه چون در آفتاب می ایستاد آنحضرت را سایه بنوع چهارم
 بابر که آنحضرت را میرفت هر چند او بلند بود و آنحضرت بقدریک شیراز بلند تر می نمود و پنجم آنکه پیوسته در آفتاب بر بر سرش سایه می افکند
 و با و حرکت میکرد و هرگز مرغی از بالای سرش برچ و از نیکی و ششم آنکه از عقب میدید چنانچه از پیش رو میدید و هفتم آنکه هرگز بوی بد
 بمشام مبارکش نمیرسد و هشتم آنکه آب بان بر کف می افکند در آن بخت بهم میریزد و به صاحب ردی که میمالید شفا می یافت و نهم آنکه
 بهر لغت سخن میفرمود و دهم آنکه در محاسن شریفش هفتده موی سفید بهر سیه بود که مانع آفتاب پدید نشد یا نه و یازدهم آنکه در خواب
 میشد چنانچه در بیداری میشد و سیزدهم آنکه میشد و دیگران میشدند و هر چه در خاطر میگذشت میداد و از دهم آنکه هر وقت که در پشت مبارکش
 نقش گرفته بود نور آن بر نور آفتاب زیادتی میکرد و سیزدهم آنکه آب از میان انگشتانش جاری میشد و سنگ یزید در پشتش
 تسبیح میگفت چهارم آنکه فتنه کرده و نماند بریده متولد شد و بهرگز محتاج نشد پانزدهم آنکه آنچنان از آنحضرت جدا میشد
 بوی مشک از آن ساطع می بود که کسی از آنسید و از میان آن بخت ایامی بود که فرمود که از ایشان را و دهم آنکه هرگاه که حضرت بر آن
 سوار میشد آن را بهر نیست و هفدهم آنکه در قوت کسی با او مقابله مستقیم نیست و دهم آنکه همه مخلوقات را مایه حریت آنحضرت
 میکردند و بر هر سنگ و درخت که میگذاشت کج میشدند و بر آنحضرت سلام میکردند و در القولیت ماه گوارا آنحضرت می جنبانید
 و کس و جانوران دیگر را آنحضرت نمی شناسند و نوزدهم آنکه اگر زنی یا مردی میرفت جای پایش بر زمین نمی ماند و گاه بنگ سخت
 راه میرفت و اثرب پایش میباید و بیستم آنکه حق تعالی جماعتی از آنحضرت در دنیا نگهدارنده بود که بآن تواضع و خشوع و شفقت و رحمت
 کسی در دست بر سر مبارکش نظر نمی توانست کرد و هر کافر و منافق که آنحضرت را میدید از بیم بر خود میسازید و در دوام راه

تکلیف رفت و بدر خانه ایشان ایستاد و گفت السلام علیکم ای اهل خانه و کسی جواب نگفت پس بار دیگر سلام کرد و کسی جواب نگفت پس چنان
بار سوم سلام کرد و گفتند علیک السلام یا رسول الله و رحمة الله وبرکاته پس فرمود که چرا در اوج دوم جواب سلام من نگفتید گفتند
یا رسول الله خواتیم که سلام شما بسیار بر ما شود که موجب نیاید برکت ما شود و پس فرمود که این کنید و برگشته است او را خوانده منما بقتند
یا رسول الله برای تشریف آوردن تو او را آزاد کردیم حضرت فرمود و الحمد لله هرگز دوازده و بیستم ندیده بودم که برکتش یاده ازین باشد و چون
با او پوشیده شد و دیده بان آنرا شد و در احادیث بسیار بطریق خاصه و عامه منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود
که هیچ خلعتی است که تا مردن ترک نخوابد هر روزی زیند طعم خوردن با غلامان و سوار شدن بر درازان و گوشه نی جلع و پوشیدن
بدست خود و پوشیدن بپشم و سلام کردن بر ایشان تا آنکه اینها سنت شود بعد از من مردم باینها عمل کنند و در حدیث دیگر جای پوشیدن
بزیبانه کردن کفش و فعل بدست خود و آردش را است و در حدیث صحیح منقول است که از حضرت صادق علیه السلام پرسیدند که روایت
میکنند از پدر شما که حضرت رسول صلی الله علیه و آله هرگز از آنان گندم سیر نشد فرمود که نه چنین است بلکه نان گندم بر گز خورد و از آنان گز
سیر نخورد و پسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام منقول است که یوگ از حضرت رسول صلی الله علیه و آله چند دینار طلبید و نزد
و مطالبان بود حضرت فرمود که ای یوگ ندارم که بدیم یوگ گفت از تو جدا می شوم تا بدی فرمود که پس من می شینم و به نجابت و آنحضرت بآن
یوگ در آن موضع نشست تا نماز ظهر و عصر و مغرب عشا و باداد و در آن موضع کرد و احضار آنحضرت یوگ را آمدید و عید می نمودند پس آنحضرت
توجه ایشان شد و فرمود که چکار دارید با او گفتند یا رسول الله یوگ را حبس کرده است و نمیکند از آن بجای رود حضرت فرمود که حق تعالی
بر او عتاب نگذاشته است که تنگ کنی کسی که در امان است یا خیر و پس چون روز باند شد یوگ گفت آشتی آن لا اله الا الله و آشتی آن
تجدد عبدک و رسولک و نصف مال خود را در راه خدا دادیم گفت و الله که نگردم این با گمراهی اینک به پیغم که آن جصفیک در تورات برای
پیغمبر آخر الزمان خوانده ام در تورات یانه زیر که در تورات خوانده ام که محمد بن عبد الله موله او نمک است و نجابت او بدست
او درشت خود و غلیظ نیست و صد ابله نمیکند و فحش و سخن بیک نیکوید شهادت میدهم بوحسانیت خدا و بآنکه تو پیغمبر و فرستاده
اوئی و این مال منست هر حکم که موافق فرموده خداست در آن بکن و آن یوگ مال بسیار داشت پس حضرت امام موسی علیه السلام
فرمود که فراش آنحضرت عجبائی بود و باش او پوستی بود که از لایف خربا پر کرده بودند شبی فراش آنحضرت را دوته کردند که اسب است
او بیشتر باشد چون صبح شد فرمود که بسبب سحر است فراش در بنماز بر خاتم دیگر فراش را دوته نکردند و پسند حسد از حضرت امام جعفر صلی
علیه السلام منقول است که شبی حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله در خانه سلمه رضی الله عنهما بود پس در میان شب سلمه آنحضرت را درین
دخت خواب نیافت بر فراست و آنحضرت را در اطراف خانه طلب میکرد تا آنکه دید که آنحضرت در کنار خانه ایستاده است و دست بدعا بر آید میگفت
و میگوید که خداوند از من سلب مکن چیزی را شایسته که بمج داده و دشمن من حسود را بر من شاد مگردان خداوند ما بر مگردان هرگز کسی
چند که از آنها نجات داده و مرا بخود و انگذار یک چشم زدن هرگز پس ام سلمه گریان شد و برگشت چون حضرت صدیق گریه او را شنید فرمود
که ای ام سلمه سبب گریه تو چیست گفت یا رسول الله چون گریه کنم پدر و مادر مرا فدای تو باد و حال آنکه تو بآن درجه من رفیق که نزد خدا ای
و گناه گذشته و آینده را آمرزیده است چنین میگوئی و میگریی فرمود که ای ام سلمه چون این بشنوم که حق تعالی حضرت یوسف را بیک چشم زدن خود
آگاه داشت از صدمه شد آنچه میفرمود و پسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله

و چیزی طلب کرد حفته فرمود که آیا کسی است که با قرضی بدیدیش بخشد یا انصاری برناست و گفت نزد من هست حضرت فرمود که چنان
 موسی خرم باین سالن و چون با بسلام داد و مدتی اندشت بخدشت آنحضرت آمد و طلب فریض خود نمود حضرت فرمود که افشار امیر
 بدیدیش بیاری دیگر آمد و چنین جواب شنید در مرتبه سوم گفت بسیار یفتی یا رسول الله افشار امیر بدیدیش حضرت در برابر سخن با سلام
 تو قسم فرمود و گفت آیا کسی قرضی دارد که بجا بدیدیش بخصمی برناست و گفت من دارم فرمود که چه مقدار داری گفت بهر چه خواهی فرمود
 بهشت و سق خرم باین مردیده آن انصاری گفت یا رسول الله من چهار و سق خرم داده بودم فرمود که چهار و سق دیگر را بتو بخشیدم
 و در حدیث معتبر دیگر فرمود که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله از عالم دنیا برفت نگذاشت در هم و دینار می نه غلامی نه کنیزی
 و نه گوسفندی نه شتری بغیر از شتر سواری خود و چون رحمت الهی و اصل شد زربش در گرو بود نزد یهود از یهودان مدینه براه
 بست صباغ جو که از برای نفقه حیا خود از و بقرض گرفته بود و فرمود که در زمان آنحضرت فقر در سبب و خوابیدند شبی ایشان خطا
 کرد و نزد من فرمود در دیگر سنگ و سی نفازان خوردند و سیه شدند و بقیه آنرا از برای نان خود بردند که همه شیر شدند و در حدیث موسی از حضرت
 صادق علیه السلام منقول است که در هنگامیکه حضرت رسول صلی الله علیه و آله پیرگران گردیده بود ای تاده نماز نافله میکرد و یکپای
 خود را برای نیابتی شقت بر میداشت و بر یکپای نیابتی تا آنکه حق تعالی فرستاد که طه ما ازلنا علیک القرآن لثقیه ای طاهر
 طیب هدایت کننده خلق با نقر ستادیم بهر تو قرآن را که خود را بتعب باری پس بعد از آن هر دو پا را بر زمین گذاشت و تسبیح معتبر از حضرت
 امام رضا علیه السلام منقول است که ملکی نزد حضرت رسول آمد و گفت پروردگار تو اسلام میسرساند و میگوید اگر خواهی همه صحابی ملک
 برای تو طلا میکنند پس حضرت سر بسو آسمان بلند کرد و گفت پروردگار میخواست که تو را سیر باشم و ترا حمد کنم و یکروز گرسنه باشم و از تو سوال کنم
 و فرمود که آنحضرت سه روز از نان بدم می نشاند تا رحمت الهی و اصل شد و انگشته خود را در دست راست میکشید و دو گوشت سیاه و سفید
 شاخ دار قربانی میکرد و در حدیث دیگر منقول است که آنحضرت پرسیدند که آیا حضرت رسول تقیه از مردم میکرد و فرمود که بعد از آنکه آیات
 و الله یعصمک من الناس نازل شد و حق تعالی ضامن شد که آنحضرت را از شر مردم حفظ نماید دیگر تقیه نکرد و پیش از آن که تقیه
 میکرد و از این عباس منقول است که حضرت رسول بر روی خاک می نشست و بر روی خاک طعام تناول مینمود و گوشت سفید را با دست
 می بست و اگر غلامی آنحضرت را از برای نان جو می طلبید بخانه خود اجابت او میداد و در حدیث معتبر از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام
 منقول است که حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه میفرمود که کسی شکر نعمت رسول صلی الله علیه و آله نکرد با آنکه حق نعمت بر قرشی غیر
 قرشی بجز حج داشت و حق نعمتش بر خلق زیاده از آنحضرت بود و ما اهل بیت آنحضرت نیز چنانیم که کسی شکر نعمت ما نمیکند و
 نیکنان مومنان نیز هر چند احسان کنند کسی شکر نعمت ایشان نمیکند و در حدیث معتبر از حضرت امام رضا منقول است که جبرئیل بر
 رسول صلی الله علیه و آله نازل شد و گفت ای محمد پروردگار تو سلام میسرساند و میگوید که دختران باکره بمنزله بوده اند بر روی
 میوه پخته شد آنرا بغیر از جیدان پیاده نیست و اگر نه آفتاب آنرا فاسد گرداند و باد آنرا متغیر میکند و دختران باکره چون بالغ
 و و امی ایشان بشود بهر داندست و اگر نه این نمیتوان بود از فتنه ایشان پس حضرت بر منبر رفت و مردم را جمع کرد و وحی خدا را بایشان
 پس مردم گفتند که بکه ترویج کنیم ایشان را فرمود که بگو بایشان پس فرمود که مومنان همه گفتند یکدیگر اند پس از منبر فرود نیامد تا ضعیف
 و دختر نیز عمومی خود را بمقداد بن الاسود نکاح کرد و فرمود که ای گروه مردم من دختر عمومی خود را بمقداد و آدم تا نکاح بست شود و بداند

که در خدمت او در رعایت حسب و نسب نیاید کرد و در حدیث معتبره از حضرت صادق علیه السلام منقولست که چون حضرت رسول در جمع مردم بنگاه حاجت می نشست روی بگرد می گشتی و گوید دالی نبود و اراده تقضای حاجت نمود شخصی از صحابه به همراه آنحضرت و در آن مکان در درخت خرباب بود پس اشاره فرمود بآن درخت خرباب که نزدیک یکدیگر آمدند و بیکدیگر چسبیدند و درخت خرباب آن درخت پنهان شد و تقضا حاجت نمود و چون حضرت بر فراست بیرون آمد آن مرد بعبقرب رخت و چیزی ندید و از جا برخیزد و عجب آنست که منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله پیش از بعثت در مراظران گو سفند می چرخانید و می فرمود که گو سفند سیاه بهر سانی که نیکو هست از آنحضرت پرسیدند که خوبست گو سفند چرخانیدن فرمود که مگر پیغمبری مبعوث شده است که گو سفند چرخانید و باشد و از عمار بن یاسر منقولست گفت من گو سفند می چرخانیدم پیش از بعثت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و آنحضرت نیز می چرخانید پس من با آنحضرت عرض کردم که در جمع چراگاه نیکوئی هست خوبست در اینجا چرخانم فرمود که خوبست چون روز دیگر بآن موضع رفتم دیدم که آنحضرت پیش از آن رفته است و منع میکند گو سفندان خود را از داخل شدن بر آن موضع چون رفتم فرمود که باتو وعده کرده بودم نخواستم که گو سفندان من پیش از گو سفندان تو بخیزد مولف میگوید که چون پیغمبران از برای هدایت عوام کالای انعام بشو میگردند حق تعالی اول ایشان را می چرخانید و چون ایشان امر میفرماید که معاشرت عوام و سوادب ایشان بر آن ذوات مقدسه بسیار گران نیاید و صبر کردن در شفقتها می ایشان دشوار نیاید و در حدیث معتبره از امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که حق تعالی چون عقل را آفرید گفت بیا پس آمد پس گفت برو و امیر گفت خلق نیافریده ام که از تو محبوب تر باشد بسوی من پس فرمود و نه جزو عقل را بحمد صلی الله علیه و آله عطا کرد و یک جزو را در میان سایر خلق قسمت کرد و بکن معتبر از حضرت امام بن موسی الرضا صلوات الله علیهما منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که مرا ضعفی از نماز و جماع بهم رسیده بود پس طعامی از آسمان برای من نازل شد و چون از آن تناول کردم در شجاعت و حرکت و جماع قوت چهل مرد بهم رسانیدم و آنحضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما منقولست که گفت بار رسول الله صلی الله علیه و آله بودم و در کندن خندق ناگاه حضرت فاطمه علیها السلام آمد و پاره نای برای آنحضرت آورد حضرت فرمود که این چیست فاطمه فرمود که قرص نانی برای من حسین علیها السلام نمخته بودم و این پاره را برای شما آوردم حضرت فرمود که سر رویت که طعام داخل تو بدین پاره نموده است و این اول طعامیست که میخورم و در احادیث معتبره از حضرت صادق علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله که بروش بندگان طعام میخورد و بخوان بروش بندگان می نشست یعنی دو زانو بر زمین میخوابید و میفرمود که آنکه او بنده است و در حدیث معتبره دیگر فرمود که زن بدوید بر آنحضرت گشت و دید که بر سر زمین طعام تناول میفرمود گفت ای رسول الله تو بروش بندگان طعام میخوری بروش بندگان می نشینی آنحضرت فرمود که کدام بنده از من بنده نیست نزد حق تعالی پس آن زن گفت لقمه از طعام خود بمن بده چون داد گفت نه همان لقمه را میخوایم که در دهان گذاشته حضرت لقمه را از دهان مبارک خود بیرون آورد و دو بار داد و خورد پس حضرت صادق علیه السلام فرمود که بکستان لقمه آن زن را در روی و بیماری نرسید تلذذ دنیا مفارقت کرد و بر اوایت دیگر آن زن بدین زبان میفرمود بود برکت آن لقمه صاحب حیا و آرم شد و بکن معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که و الله دیده ندیده حضرت رسول را که تکیه کرده چیزی تناول کرده باشد از روزی که مبعوث شد بر سالت تا روزیکه از دنیا مفارقت کرد و از نان گندم سه روز متوالی سیر نخورد تا از دنیا مفارقت نمود من نمیگویم که منی یافت گاه بود و گیس

آمدند و این صحابه با احوال آنحضرت پرسیدند و شناسا کردند و گفتند اگر به استیصال شستیم انتظار آنحضرت میسر بودیم پس سلام بار ابا آنحضرت رسانیدند و رفتند و چون آنحضرت از نماز فارغ شد غصه بناگ فرمود که جماعتی می آیند نزد شما و احوال من بپرسند سلام میفرستند و شما تکلیف فرمود آمدن چاشت خوردن بپسندید ایشان را بر من دشوار است که گروهی در میان ایشان مثل جعفر بن ابی طالب باشد و جمعی از و بگذرند و چاشت نخورند نزد او و در احادیث معتبره از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول ع صلی الله علیه و آله فرمود که چون در صحران نماز میکردند آنرا در پیش روی خود نصب میکردند و در حدیث دیگر فرمود که رسول آنحضرت بلندش بقدر یک ساع بود هرگاه نماز میکردند او را در پیش روی خود میگذاشتند تا آنکه ستره باشد میان آنحضرت و دیگر که از پیش نماز گذرد و در حدیث موثق از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقول است که حضرت رسول شبی نزد عائشه بود و عبادت بسیار میکرد عائشه گفت چرا اینقدر خود را در تعب می اندازی حال آنکه خدای تعالی گناه آینده و گذشته ترا بخشیده است فرمود که ای عائشه آیا بند و شکایتی از انباشتم پس حضرت امام محمد باقر فرمود که آنحضرت بر سر انگشتان پا با می ایستاد و نماز میکرد پس حق تعالی فرستاد که طه ما انزلنا علیک القرآن المستطیع و در حدیث موثق دیگر از امام جعفر صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در سفری ناقة سوار بود ناگاه بزیر آمد و پنج مسجده بجا آورد و چون سوار شد صحابه گفتند یا رسول الله کاری کردی که بیشتر نمیکردی فرمود که بلی جبرئیل مرا استقبال کرد و پنج بشارت داد من برای هر بشارت سجده شکر می ادا کردم و در حدیث معتبره دیگر از آن حضرت منقول است که فرمود که خلق نیکو خوش آینده است روزی که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله در مسجد نشسته بود ناگاه کنیز شخصی از انصار آمد و کنار جامه آنحضرت را گرفت حضرت گمان کرد که با او کاری دارد برخواست پس او حرفی نگفت و حضرت نشست پس بار دیگر دست بگمارد جامه آنحضرت دراز کرد و حضرت برخاست و باز او ساکت شد و حضرت نشست و چون سه مرتبه چنین کرد در مرتبه چهارم که حضرت برخاست تاری از کنار ردای مبارک آنحضرت جدا کرد صحابه آن کنیز را عتاب کردند که چه کار دشتی که اینقدر را بجناب راقع اودی که چهار مرتبه از برای تو بر ناست گفت ما بیایه نمی خانه خود و شستیم و اهل ما را فرستاده بودند که تاری از جامه آنحضرت بگیریم از برای شفا و هر مرتبه که خواستم بگیرم آنحضرت بر می خاست و من شرم میکردم که از او سوال کنم تا آنکه در آخر خود تاری جدا کردم و در حدیث موثق از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقول است که زن یهودیه که سفند از برای آنحضرت بزرگ کرده بود بنزد آن حضرت آورد که تناول نماید گو سفند بسجده ای که یا رسول الله من مخور که مرا مسموم کرده اند حضرت آن زن را طلبید فرمود که چرا چنین کردی گفت گفتم اگر پیغمبر است زهر با و ضرر نمی رساند و اگر پیغمبر نیست مردم را از او بر راحت می افکنم پس حضرت از او عفو کرد و آسیبی با و نرسانید و در روایت معتبره از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله روزی بنزد عائشه آمد دید که پاره نان خشکی بر زمین افتاده بود و نزدیکی که پابران گذار و پس بر داشت و تناول نمود و فرمود که ای حمیرا اگر احمی دار نعمتهای خدا را بر خود که چون نعمت از کسی گرخت دیگر بر نمیگزرد و حدیث حسن از آنحضرت منقول است که شب جمعه حضرت رسول خدا در مسجد قبا را ده افطار نمود و فرمود که آیا شما میدانی هست که یکن افطار نمایم او پس خنجر بی انصاری کاسه شیری آورد که غسل در آن ریخته بود چون دیان گدشت و طعم آنرا یافت از دیان سیرت و فرمود که این ع و آشامید است که از یکی بدیگری اکتفا نمیتوان نمود من پنج خورم هر دو را و بر مردم حرام نمیکم خوردن آنرا ولیکن فروتنی میکنم برای ضایع شدن مهر که فروتنی کند برای حق تعالی خدا را بلند میکرد و اندک نمیکند خدا را پس میگردد و اندک و در عیشت خود میانه رو باشد خدا را و در

میداد و بر که اسراف کند خدا او را محروم میگردد و هر که مرگ را بسیار یاد کند خدا او را بسیار دوست میدارد و در حدیث صحیح از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که رسولی ملک نزد حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و آله آمد و گفت خدا ترا محیر گردانیده است مین آنکه بنده و رسول تو اضع کننده باشی یا پادشاه و رسول باشی و از مرتبه تو نزد خدای تعالی چیزی کم نشود و کلیدها خزائن زمین را برای آنحضرت آورده بود که اینک کلیدها خزینها دنیا است پروردگار تو میفرماید که اگر خواهی بگیر هر یک که خواهی آنحضرت فرمود که میخواهم بنده و رسول تو اضع کننده و شکسته باشم و پادشاهی میخواهم و در روایت دیگر چنانست که فرمود که دنیا نیست که خانه آخرت نداشته باشد و از برای دنیا کسی جمع میکند که عقل نداشته باشد پس آن ملک گفت که حق آن خداوند بیکه ترا برستی فرستاده است سوگند میخورم که چون کلیدها را بمن دادند که برای تو بیاورم همین سخن را که فرمودی از منکی شنیدم که در آسمان چنانم میگفت و در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که پنج چیز از دنیا آنحضرت را بیشتر خوش نمی آمد مگر آنکه در دنیا گرسنه و ترسان باشم و در حدیث دیگر فرمود که بهترین نان خورشها نزد آنحضرت سرکه و زیت بود و در حدیث معتبر دیگر فرمود که روزی آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله نزد امام سلمه رضی الله عنهما نشسته بود و سلمه پاره نانی نزد آنحضرت آورده و فرمود که گاریان خورش ندری گفت بغیر از سرکه چیزی ندارم فرمود که نیکو نان خورشیت سرکه بخانه که سرکه در آنجاست از نان خورش ظالمی نیست فرمود که از برای آنحضرت طعام گرمی حاضر کردند فرمود که خدا آتش را طعام مانگردانیده است بگذار یک تاسه فرود که طعام گرم برکت ندارد و شیطان بیان شده یک میشود و فرمود که آنحضرت گاهی خرم و زار بار طبع گاهی با شکر و تامل میکرد و از سبزهها با در و ج را دوست میداشت و چون آب می آتش میگفت الحمد لله الذي سقانا عذبا ذكالا ولم يسقنا ملحا أجاجا ولم يؤاخذنا بذنوبنا و در قدح شامی آب می آشامید و فرمود که چون آنحضرت از روزه افطار مینمود ابتدا بخلو میگرد و اگر جلو نبود بشکر افطار مینمود و یا بخرماد اگر اینها نبود آب نیم گرم افطار مینمود و در حدیث دیگر فرمود که در زبان طب طب در زمان خرم یا بخرم افطار مینمود و در حدیث معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله سب بگردد و انید و بر سه درخت خرمی را گرد بسته بودند و بکنند معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که مالی از برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله آوردند و قسمت فرمود و همه اهل صفه زیاده و بعضی از ایشان داد و بعضی نداد پس رسید که مبادا که آنها که نگرفته اند دلهامی ایشان بخجده باشد پس بیرون آمد و گفت ای اهل صفه عذر میخواهم بگو شما و بسوی خدا بد رسید که مالی از برای ما آوردند و خواستیم که بر شما قسمت کنیم گنجایش نداشت پس مخصوص کردیم بآن جمعی را که از جنج ایشان رسیدیم از بسیار پریشانی و در حدیث صحیح از آنحضرت منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در اوان بعثت مد افتد روزه پیاپی گرفت که گفتند دیگر ترک نخواهد کرد پس مدتی ترک روزه کرد که گفتند دیگر نخواهد گرفت پس مدتی یک روز روزه میگرفت و یکروز افطار مینمود و بطریق حضرت داود علیه السلام پس آنرا ترک کرد و در هر ماه سینه و چشم چار و پانزدهم ماه روزه میداشت پس آنرا ترک فرمود و دستش بر آن قرار گرفت که در هر ماه پنجشنبه اول ماه و پنجشنبه آخر ماه چهارشنبه اول از دهه میان ماه روزه میداشت و بر این طریق بود تا بمحرم رحمت ایزدی پیوست و ماه شعبان را تمام روزه میگرفت و در حدیث معتبر دیگر فرمود که هر چه از حضرت رسول صلی الله علیه و آله سوال مینمودند عطا میفرمود تا آنکه زنی پرسش را نمیداد آنحضرت فرستاد و گفت از آنحضرت سوال کن اگر گوید که نیست بگو پیراهن خود را بمن بده آن پسر چنان کرد و آنحضرت پیراهن خود را گذاشت و داد

و چون هنگام نماز شد برهنه بود و بنماز تنه است بیرون آمد پس حق تعالی آنحضرت را بمیان روی امر فرمود و این آیه را فرستاد که جعل
 یدک مغلولاً الی عنقک و لا تبسط باکل البسط فقلعد ملکوا محسوداً یعنی مگردان دست خود را بسته در گردن خود
 که چیزی بکسینگی بخشیم مگشاد دست خود را تمام نشود که آنچه داری بهی پس نشینی ملامت کرده شده و ممنوع از نماز یا عریان
 و در حدیث معتبر دیگر فرمود که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله برخت خواب میرفت سر نه سنگ زدید با خود میکشید طلاق
 طاق و در حدیث صحیح منقولست که چهار میل در چشم هست و سه میل در چشم چپ میکشید و گسند حسن منقولست که آنحضرت در بعضی
 از راههای مدینه میگذاشت و کنیز سیاهی سر گریز بر سپید گفتند و در شوازه سر راه حضرت رسول صلی الله علیه و آله آن کنیز گفت
 که راه فراخ هست صحابه خواستند که او را از آن گذارند حضرت فرمود که بگذارید بش که او جبار است یعنی تکبر دارد و در روایت معتبر
 دیگر مذکور است که آنحضرت در تابستان که از برای خوابیدن از اندرون خانه بیرون آمد در روز پنجشنبه بیرون آمد و در یسکان
 که داخل خانه میشد در روز جمعه داخل میشد و در روایت دیگر وارد شده است که داخل شدن بیرون آمدن هر دو در شب جمعه بود و
 در حدیث معتبر دیگر منقولست که آنحضرت بدست مبارک خود نیزیانی اهل خود را امید و شاد و آسودن از حضرت صادق علیه السلام
 منقولست که چون ماه آخر رمضان داخل میشد حضرت رسول که برای عبادت محکم است از زمانه و رمی میکرد و شبها ابعبات
 الهی حیا میکرد و بغیر از عبادت بکار دیگر مشغول نمیشد و در حدیث حسن دیگر فرمود که چون ماه آخر ماه رمضان میشد خیمه از مو برای آنحضرت
 و مسجد میزدند و مشغول عبادت میشد و شبها خواب نمیکرد و نزد زنان میخوابید و چون جنگ بدر در ماه رمضان واقع شد و عکاف
 و ده آخر آنحضرت را میسر نشد در سامان گیر بست روز عکاف نموده روزی آن سال و ده روزی از قضاای سال گذشته و فرمود که
 آنحضرت در شب روز ده طواف میکرد و در عید ضحی دو گوسفند قربانی میکرد یکی برای خود و دیگری برای برادر قرآنی نداشته باشد
 از امت آنحضرت و نهی فرمود از آنکه بانچه مدینه را دیوای یکشنبه برای آنکه راه گزری میوه تواند خورد و چون وقت رسیدن میوه میشد
 میفرمود که دیوارها با خمارا سوراخ کنند برای غریبا و راه گزری آنحضرت که وارد دست میداد شتند و نذر میوهی صحن بر میچیدند آنرا
 و تناول میفرمودند و در حدیث دیگر منقولست که ابو سعید خدری بعبادت آنحضرت آمد و دوست بر روی محاف آنحضرت گذاشت و آنرا
 شدت تپ احساس حرارت کرد پس گفت چه بسیار شد بدست تپ شما فرمود که ما اهل بیت چنین میباشیم بلا می باشد بدست و ثوابا
 مضاعف است و در حدیث معتبر دیگر فرمود که چون آنحضرت از دنیا رفت قرض داشت و در حدیث معتبر دیگر فرمود که حضرت رسول صلی الله
 علیه و آله هر چه را بخورد و تصدق را بخورد و میفرمود که اگر پاچه گوشتی برای من بپزد یا بپزد و بپزد و بپزد و بپزد و بپزد و بپزد و بپزد
 که آداب نماز آنحضرت چنان بود که آب وضو را نزدیک سر خود میگذاشت و سرش را می پوشانید و سواک را در زیر فراش خود میگذاشت و قدس
 میخوابید چون بیدار میشد نظر با طرف آسمان میکرد و آیات سوره آل عمران را میخواند پس سواک میکرد و وضو میساخت چهار رکعت نماز میکرد
 و رکوع و سجود را بقدر قرات طول میداد و رکوع را آنقدر طول میداد که میگفتند سر از رکوع بر نخواهد داشت شب پنجشنبه در سجود طول میداد
 پس سخت خواب میگذاشت قدری میخوابید پس بیدار میشد و باز نظر با آسمان میکرد و آیات مذکوره را میخواند و سواک میکرد و وضو میساخت
 و بهمان طریق چهار رکعت نماز میکرد و باز بخت خواب میگذاشت قدری میخوابید و باز در میخاست و بهمان آن عمل میکرد و نماز و تر و نافله صبح
 میگذاشت و بعد از نماز صبح در حدیث معتبر دیگر فرمود که اگر ترس کسی شوق دنیا بر تو غالب گردد و بیاورد زندگانی رسول الله

صلی الله علیه و آله که قوت آنحضرت نان جو بود و حلای او خراب بود و آتش افروزش سبب خرابی بود اگر به پیشش می آمد و در حدیث دیگر فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله هرگز کینه عقل خود بامردم سخن نمیگفت و میفرمود که ما گروه پیغمبر این مأمور شده ایم که سخن گوئیم بامردم باندازه عقل های ایشان و در حدیث صحیح منقول است که قوت آنحضرت نان جو بود بی ناخورش و در حدیث معتبر دیگر از امام جعفر صادق منقول است که خواهر رضاعی حضرت رسول نزد آنحضرت آمد چون نظر بر او افکند شاد شد و روی خود را بر او پس کرد و او را بر روی روی خود نشانید و با او سخن گفت و بر او میخندید پس او بر خاست و رفت و برادر او آمد و نسبت به برادرش نکرد و نسبت با او کرد صحابه گفتند یا رسول الله نسبت با خواهر که زن بود اگر ارام و بشاشت بیشتر بعمل آورد دیدان برادر فرمود که زیرا که او نسبت به پدرش نیکو کار تر بود و در حدیث معتبر دیگر آنحضرت منقول است که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله به دوسی از قبیلہ بنی فمد و او غلام خود را میزد و غلامی گفت که پناه میبرم بخدا و او باز میزد و غلام را چون نظرش بر آنحضرت افتاد گفت پناه میبرم محمد پس دست از او برداشت پس حضرت فرمود که او پناه برد بخدا و او را پناه ندادمی چون پناه بمن آید و دست برداشتی خدا چو است بآنکه اگر کسی پناه باوردمی باید مانع او آن مرد گفت که او را آنکه دم اند برای خدا حضرت فرمود که بگو خدا نیکه مرا به پیغمبری فرستاده است که اگر او را آنکه میکردی به آینه گری آتش برسد و تو میرسی و در حدیث دیگر فرمود که در آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله با جمعی از صحابه بر اسی میرفتند ناگاه به یزید غلامی بر دو گوش بریده رسیدند که در منزل افتاده بود پس حضرت فرمود که کدام یک از شما میخواست که این را بیکدم بگیرد گفتند ما این را هیچ نخواستیم پس حضرت فرمود که آنکه دنیا نزد من بقیه تر است از این غلام نزد شما و بسند صحیح منقول است که شخصی بخدایت حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد دید که آنحضرت بر حصیری خوابیده که نقش حصیر بر پهلوی آنحضرت جا کرده است و با شش از لطف خوابانیده که گشته است که نقش آن بر بدن مبارکش نشسته پس گفت که پادشاه عجم و پادشاه روم بر حریر و دیبامی خوابست و تو بر حصیر و بالش میخوابی حضرت فرمود که و الله من این ایشان بهتر و نزد حق تعالی گرامی تر و مرا با دنیا چکار است نیست مثل دنیا که مثل سواره که بر درختی بگذرد و ساعتی سوار آن درخت قرار گیرد و چون سایه بگذرد و بایکدودخت را بگذارد و در حدیث معتبر دیگر منقول است که اعرابی با حضرت رسول صلی الله علیه و آله اشتربگر و دو انید که اگر بهر دانه آنحضرت را بگیرد و چون دانیدند شتر اعرابی سبقت گرفت حضرت با صحابه فرمود که شما شتر را بلند کردید و گفتید البته سبقت خواهد گرفت پس خدا آنرا پست کرد چنانچه کوه یا بر کشتی نوح گذشتند و وجود تواضع کرد پس حق تعالی کشتی را بر جودی قرار داد و بسند صحیح منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله روزی بفتاد مربه تو به میکردی گناهی میگفت اتوب الی الله و در حدیث معتبر دیگر فرمود که شخصی از انصار برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله یک صاع رطب بهدیه آورد حضرت بخادم گفت که داخل خانه شود اگر کاسه یا طبقی بیامی بیاور خادم رفت و گشت و گفت نیافتم پس حضرت بجای خود زمین را جامه و بکشد و فرمود که همین جابر نزد فرمود که بحق خداوندی که جان من بدست قدرت اوست سوگن میخورم که اگر دنیا نزد حق تعالی بقدر پریشته اعتبار میباشست هیچ منافعی و کافری یکشربت آب نمیداد و در پنج البلاغه از حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه منقول است که فرمود که از برای تو که نیات ناماستی آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله و ملاحظه احوال آنحضرت کافیت و از برای منیت و عجب نیاهمین است که از برای آنحضرت میفرستد و از برای دیگران میبارد و دل بشیر دنیا آلوده نکند و پهلوانان غالی میکرد و دنیا را بر زمین شکستنی و نظریه امش کسب آن نکرد و هرگز پهلویش از دنیا از هم کس

تعالی تر بود و شکش هرگز از طعام دنیا سیر نیفتد و حق تعالی دنیا را بر او عرض کرد و او قبول نکرد زیرا که بدست که خدا دنیا را دشمن میدارد پس آنرا دشمن داشت و بدست که خدا آنرا حقیر شمرده است پس آنرا حقیر شمرد و بدستیکه آنحضرت بر سر زمین طعام تناول فرمود و بر دشمنان گاه دو زانو نمی نشست و تعلیق و جامه خود را بدست خود پینه میزد و بر دوازده گوش به پنه سوار میشد و دیگری را در دایف خود میگرد و پرده در خانه میزد و دیگر که را بصورتها بود یکی از زنان خود گفت که این باطنی که این من که به گاه نظر بسوای من می افکندم دنیا و زمینهای آن بیاد می آید پس آنجناب سر کمر خود را با انگلیزه از دنیا گردانیده بود و یاد آنرا در دل خویش را ندیده بود و میخواست که زمینت دنیا از نظر او پنهان باشد و جامه زیبای آنرا نگیرد و آنرا خانه قرار ندهد و امید مانند در آن نداشته باشد پس دنیا را از دل بدر کرد و بود و از خاطر می فرمود بود و از دیده پنهان کرده بود و کسیکه چیزی را دشمنی در دامن خود میگرداند که بسوای آن نظر کند و دشمن میدارد که نزد او مذکور نشود بدستیکه در احوال آنحضرت است آنچه ترا دلالت نماید بر بدیها و عیبها دنیا نیز که بسیار بود که با اهل بیت مخصوص خود گرسنه میماند و متفق و متفق آنرا حق تعالی با و نداده بود با آن قرین منزلت که او را نزد حق تعالی بود بدستیکه از دنیا گرسنه بیرون رفت و سالم از تصرف در دنیا عقیقی شد و از برای خود سنگ بر روی سنگ نگذاشت تا از دار فنا بدار بقا انتقال نمود و در احادیث معتبره از حضرت صادق علیه منقولست که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله دست و کتف گو سفند را دوست میداشت زیرا که بجز گاه نزدیکه و از محل بول و من و در ترست از آن گریخت و شست برای آنکه محل بول و سرگزین دیگر ترست و در حدیث معتبر منقولست که از آنحضرت پرسیدند که سبب رسول خدا صلی الله علیه و آله دست گو سفند را زیاده از سایر اعضا آن دوست میداشت فرمود که زیرا که حضرت آدم گو سفندی از برای پیغمبران از فرزندان خود قربانی کرد و از برای هر پیغمبری عضوی از آن سان نام برد و از برای آنحضرت دست را نام برد پس باین سبب آنحضرت از دست میداشت و بر سایر اعضا تفضیل میداد و بسند معتبر از حضرت امام حسین علیه منقولست که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله دست بدعا بر میداشت تضرع و ابتهال میداد و انگشتان با حرکت میداد مانند سالی که طعامی از کسی طلبیده و در حدیث معتبر از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه منقولست که حضرت رسول فرمود که من مبعوث شده ام با اخلاق نیکوئی پسندیده و در حدیث معتبر از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه منقولست که فرمود که پدر و مادر مرا صدم بول خدا صلی الله علیه و آله باد که بآن منزلت که او را نزد حق تعالی بهم رسید و آن در عذابا کرامت که با و داد اتمام و سعی در بندگی خدا ترک نکرد تا آنکه ساق پای مبارکش باد کرد و قدم محشرش در رم کرد پس گفتند با آنحضرت که چرا اینقدر بخود تعجب میفرمائی و حال آنکه خدا گناه گذشته و آینده ترا آمرزیده است فرمود که آیا بنده شکر کند خدا را بشم و در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله خود را بمشک خوشبو میکرد که برق مشک از آنحضرت می نمود و مشک آنانی داشت آنحضرت که هر گاه وضو می ساخت بدست میگرفت و بر خود میمالید چون سر آنحضرت در دستگرد و غن کجید باغ میرخت و چون قسم یاد میکرد میگفت لا واستغفر الله و سوگند نمیکرد و در حدیث معتبر دیگر فرمود که روزی آنحضرت را احقر بگریزد فرمود که خدا ترا لعنت کند که پرا نمیکنی از آنرا کردن مؤمن و کافر و نیکو کار و بد کردار پس نمک طلبیده و بر آن موضع مالیده تا ساکن شد و فرمود که اگر مردم بدانند که در نمک چه فائده است بر آنجه محتاج شوند بتریا که فاروق و در روایت معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که روزی حضرت رسول الشسته بود و جبیل علیه السلام نزد آنحضرت بود ناگاه جبیل نظر کرد بسوی آسمان و رنگش متغیر شد مانند زعفران و پناه حضرت رسول صلی الله علیه و آله آورد

پس نظر کرد بجانب آسمان یک جسمی عظیمی از آسمان بزمی آمد که مابین شرق و مغرب پیکره است تا آنکه نزدیک شد باحضرت و گفت ای شیخ
 بنزد تو فرستاده است که مخیر گردانم زیرا میان آنکه پادشاه یا پیغمبر باشی یا بدو پیشتر باشد پس آنحضرت نظر کرد بسوی جبرئیل و دید که
 رنگش بحال خود برشته است پس جبرئیل گفت که اختیار کن که بند و روان باشی پس حضرت فرمود که بلکه میخواهم که بنده و رسول باشم
 پس آن ملک با پیوست خود را برداشت و در میان آسمان اول گنبدت و پایی دیگر را برداشت و در میان آسمان دوم گنبدت و همچنین
 به قدمی را بر آسمانی میگذاشت هر چند بلند میشت که چاک میشت تا آنکه بقدر گنجشک شد پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله جبرئیل گفت
 که من ترا تغییر دیدم و بسیار ترسیدم سبب تغییر تو چه بود جبرئیل گفت یا نبی الله در امانت مکن بر ترسیدن آیا میدانی که این ملک است
 فرمود که نه جبرئیل گفت این اسرافیل است که حاجب پروردگار است و از روزیکه حق تعالی آسمان و زمین را خلق کرده است او برین
 نیامده است چون دیدم که او بر زمین می آید گمان کردم که قیامت برپا شده است و تغییری من سبب این بود و چون دیدم که برای کرامت
 و بزرگواری تو آمده است رنگ بحال خود برگشت آیا میدیدی که چگونه کوچک میشد هر چند بلند میشت هر چند بدرگاه جلال حق
 و محل مناجات و قربا و نزدیک امیشت نزد عظمت او حقیر میشد و این ملک حاجب پروردگار است و نزدیکترین خلق است درگاه
 و لوح در میان و دیده او است انیا قوت سرخ است چون حق تعالی وحی میفرستد لوح بر پیشانی او میخورد پس نظر میکند بر لوح
 و آنچه در آنجا میباید بالقامی کند و ما با آسمان زمین میرسانیم و با آنکه او نزدیکترین خلق است بحل صد و روحی میان محل
 صد و روحی و خلقت و جلال الهی خود حجاب است از نو که دیده یا نزد آنمانده میشود و بشمار دو صدف نمی آید و نزدیک
 خلق با اسرافیل میان مرغ او هزار ساله راه است و این شهر آشوب است که بعضی از آداب شریفه و اخلاق کریمه حضرت رسالت بنا
 صلی الله علیه و آله که از اخبار متفرقه ظاهر می شد آنست که آنحضرت اینهمه مردم حکیم تر و داناتر و بزرگوار تر و عادل تر و مهربان تر و شجاع تر و
 و برگزیده تر و زنی تر سیده بود که بر او حلال نباشد و سختی ترین مردم بود هرگز دینار و در هم نزد او نمانده و اگر از عطایش چیزی
 زیاد می آمد و شب میرسد قرار نمی گرفت تا آنرا بمصرفش نمی رسانید و زیاده از قوت سال خود هرگز نگاه نمیداشت و باقی را در راه خدا
 میداد و پست ترین طعام ها نگاه میداشت مانند جو خور و هر چه میطلبید عطا میفرمود و از قوت آن خود ایشا را میفرمود و برین منی شست بر زمین طعام میخورد و
 بر زمین میخوابید و تعلیل جامه خود را پینه میکرد و در خانه را خود می کشود و گوشت را خود می دوشید و پاشی شتر را خود می بست و چون خادم از
 گردانیدن کسانمانده می شنید او را میگرد و آب وضو را بدست خود حاضر میکرد در شب پیوسته سرش را زیر بود و در حضور مردم تکبیر نمی نمود و در نماز
 اهل خود را میگرد و بعد از طعام انگشتهای خود را میلبسید هرگز آه و زاری و ناله و بیهوده که آن حضرت را بصفافت می طلبیدند اجابت نمی نمود
 اگر چه از برای پاچه گوشت می خورد و بدیه را قبول می نمود اگر چه یک جوجه شیه بود و تصدیق را نمی خورد و نظر بر روی مردم بسیار نمیکرد و هرگز
 از برای دنیا بخشش نمی آمد و از برای خدا غضب میکرد و اگر سنگی گاهی سنگ بر شکم می بست و هر چه حاضر می کردند تناول میفرمود و هیچ چیز را رد
 نمیفرمود و بر زمین میپوشید و جبهه چشم می پوشید و جامها گنده از پنبه و کتان می پوشید و اکثر جامها آنحضرت سفید بود و عمامه بر سر می بست
 و ابتدای پوشیدن جامه را از جانب راست می نمود و جامه فاخری داشت که مخصوص روز جمعه بود و چون جامه نومی پوشید جامه گنده را می پوشید
 می پوشید و جامه داشت که بهر جا که میرفت دو تپه میکرد و بریز خود می افکند و انگشت نقره در انگشت کوچک دست راست میکرد و خرپره را در دست
 میداشت و از بویا بد که است داشت و در وقت بر وضو گرفتن می کشید و گلابی خود را در گاه دیگری میاد و عقب خود را میفکند و بر هر چه میپوشید

بسر فرشته است از برای او دعا میکرد و اگر حاضر بود بیدار او میرفت و اگر بیمار بود عیادت میکرد و او را و از جابر انصاری مروی است که گفت
حضرت رسول در بست یک جنگ خود همراه بوده و در غزوه جنگ آنانها من همراه بودم و در بعضی از جنگ ها شته من مانده شتر خوابید
آنحضرت در عقب مردم بود و وضع عیان را بقافله میرسانید و ردیف یکدو دعا میکرد برای ایشان پس من سید و گفت کیستی گفت منم
جابر پدر و مادر مرا فرمود که چه میشود ترا گفت شتر من مانده است فرمود که عصا داری گفت بلی پس عصا را گرفت و بر شتر زد
و آنرا بر خیزاند پس خوابانید و پای مبارکش را بر دستش گذاشت و فرمود که سوار شو چون سوار شدم با عجمان آنحضرت شتر من شتر آن
پیشی گرفت پس در آن شب بست و پنج نوبت برای من استغفار کرد پس بر سید که عبد الله پدر تو چند فرزند گذاشته است گفت من هفت
و دختر فرمود که قرض کن شته است گفت بلی فرمود که چون بدین برسی با قرض خوایان مقاطعة کن که هر چند گاه قدری بگیرند تا تمام شود و اگر آن
نشود چون بهنگام چیدن خرما شود مرا خبر کن پس سید که زن خواسته گفت بلی زن شیه را خواسته ام فرمود که چرا دختر جوانی را نگرفتی که تو با او
بازی کنی و او با تو بازی کند گفت من یا رسول الله از بیم آنکه مبادا با خواهران من سازگار نی نگند فرمود که درست کرده پس فرمود که شتر خود را
بچند خریده گفت پنج اوقیه طلا فرمود که ما از تو گرفتیم چون بدین رسیدیم شتر را خدمت آنحضرت بردم فرمود که ای بلال پنج اوقیه قیمت
شتر را بده که بقرض پدر خود بده و دست اوقیه دیگری بده و شتر را نیز باو پس بده پس سید که با قرض خوایان مقاطعة کردی گفت
یا رسول الله فرمود که آنقدر مال گذاشته است که وفی بقرض او بکند گفت من فرمود که به تو باکی نیست چون وقت چیدن خرما شود مرا خبر کن پس
در آنوقت آنحضرت را خبر کردم آمد و دعا کرد برای ما و بکرت دعا آنحضرت آنقدر خرما چاییم که قرض خوایان با ما بماندیم و زیاده از آن چاییم
و شتریم را می ماند پس فرمود که بردارید خرما یا و کیل بکنید چنان کردیم و مدت ها از آن معاش کردیم و از آن بچاس من منقولست که چرا سوا الی انما
میکردند بگره میفرمود تا بر مسائل شته نشود و آنرا بای اعمیسا منقولست که گفت پیش از نبشت با آنحضرت سودائی کردم و مراد مکانی و عدو فرمود
من فراموش کردم و بوجه گاه نفرستم آن روز و روز دیگر و روز سوم که رفتم حضرت برای من عده در آنجا مانده بود در آن سه روز و باز
بن عبد الله منقولست که روزی خدمت آنحضرت رفتم و خانه پر بود و بجای او نبود او در بیرون نشست حضرت جامه خود را بزرگوار
و فرمود که بر سر او این بنشین او جامه را گرفت و بر سر خود مالید و بوسید سلمان رضی الله عنه گفت روزی خدمت آنحضرت رفتم و بر
نگیاده بود آن بالش را برای من انداخت و فرمود که هر مسلمانی که داخل شود برادر سلمان خود را و بالشی برای او بیدار زد برای
او را و او را با ما نزد منقولست که چون ابراهیم فرزند آن آنحضرت مختصر شد آید دید آنحضرت روان شده فرمود که چشمم آب میریزد و بدو
اندوه میرسد و نمیکویم بگر چیزی که خدا پسندد و ما بسبب مصیبت توانده ناکیم ای ابراهیم و منقولست که آنحضرت بر زید بن حارثه گریست
و فرمود که این شوق دوست است بسودوست و از جابر منقولست که چون آنحضرت راه میرفت صحابه در پیش او راه میرفتند و پشت سر او را
حمله می کردند و در روایت دیگر منقولست که چون آنحضرت سواره میرفت نمیکذاشت کسی که با او پیاده برود تا آنکه او را ردیف خود کند
یا اگر قوی نکرده میفرمود که پیش برو و در فلان مکان مرا دریاب و از حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
چون در عبادت پیش می آمد هر یک که دشوار تر بود اختیار مینمود و نمازش از همه کس سبکتر و تمامه بود و خطبه اش از همه کس کوتاه تر و پر فائده تر بود
و چون بچای مستوجب میشد از بوی خوش او میدانستند که بآن سومی آید و چون با جماعته طعام بخورد پیش از همه دست را میکشید و بعد از همه دست
بر می داشت از نزدیکی و تناول میفرمود دست بسود دیگری می ران می کرد و اگر طبع خراب بود دست بده میگردانید و آب را بسو نفس تناول میفرمود

و آب میخورد و بان برنیکرد و همه کارها را بدست است میگرد مگر آنچه متعلق با سافل بدن بود و در به چیزها ابتدا بجانهاست میگرد مگر در حیات
پوشیدن و کفش پوشیدن و کفش کشیدن چون خصیصه طلبیه که داخل خانه شود سه مرتبه نعمت می طلبید و بخشش میدادند حق و باطل را
کننده مقصود بود و چون بسخن می آمد نور از میان دندانهای نوینش ساطع میشد که بیننده گمان میکرد که شاد بهشت میان دندانها و کشاده بود
و در نظر کردن دیده را تمام نمی کشود و با کسی سخن نمیکفت که او را فحش نیاید و آن حضرت صادق منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله شخصی را
بر سر سنگی عده کرد و فرمود که من در اینجا هستم تا بیای پس آفتاب گرم شد بر آنحضرت صحابه گفتند یا رسول الله اگر بسایه می آید بهتر بود فرمود نه
من در اینجا اورا عده کرده ام اگر نیاید بهم اینجا میمانم تا بمیرم و از اینجا محشر بشوم و در روایت دیگر منقولست که گاهی کودکی را می آوردند نزد
آنحضرت که عاقلند برای او برکت میاورانام بگذار و حضرت او را میگرفت و در دامن میگذاشت برای گرمی و شستن اهل و پس بسیار پیش که
آن طفل بول میکرد و در دامن آنحضرت و مردم فریاد میکردند پس میگفت قطع مکنید بول طفل را و میگذاشت تا بول را تمام میکرد و پس عاقل و پاناک
میگذاشت از برای آنکه اهل آن طفل شاد شوند و ندانند که آنحضرت از بول طفل ایشان متاویز شده است و چون رسیدند جائه خود را می
و میفرمود که مایستید نزد من چنانچه عثمان نزد بزرگان خود می ایستند و آنحضرت صادق منقولست که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله نزد
جماعتی طعام بخورد میگفت افضل عندکم الصائمون اکل طعامکم الا در بعضی افطار کردند و شمار روز و داران بخوردند طعام شما اینکو
کارلین در روایت دیگر منقولست که آنحضرت بسم انگشت میزد و طعام بخورد و به گز بدوشت میخورد و از حضرت صادق اودق علیه السلام منقولست
که پیوسته طعام آنحضرت نان جو بود تا از دنیا میرفت نمود مؤلف گوید که احادیث در باب آن گندم خوردن آنحضرت مختلف وارد شده است
و ممکن است که احادیث بخوردن یا حاصل کنیم بر غالب یا بر آنکه از مال خود بخوردند یا بر پیش از بعثت یا بر پیش از هجرت یا بر بعد و در روایتی دیگر
وارد شده است که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله رطب بخورد و بدست راست چپ همه آنرا جمع میکرد و بزین نمی انداخت
پس گوسفندی گذشت بان گو سفند اشاره کرد تا نزدیک آمد و دست چپ را پیش او داشت که دانه را به بخورد و از دست آنحضرت و هر چه تناول
مینمود همه را پیش او می انداخت و چون حضرت فارغ شد گو سفند رفت و در روایت دیگر وارد شده است که آنحضرت سبز پیاذ و تره و حل
بد بود و تناول نمی فرمود و بهرگز طعامی نذمت نمی نمود اگر خوشتر می آمد بخورد و الا ترک میکرد و کاسه را میسپید و انگشتان را یک یک میسپید
و بعد از طعام دست میخاست و دست بر روی میکشید و تا ممکن بود تنها چیزی میخورد و در آب شامیدن اول بسم الله میگفت و اندکی می شامید
و اول بزمیدشت و الحمد لله میگفت تا سه مرتبه گاهی کنفس می شامید و گاه در ظرف چوبی گاه در ظرف پوست و گاه در ظرف تنبور
میخورد و چون اینها نبود دست با بر آب میکرد و می شامید و گاه از دبان مشک می شامید و سروریش مبارک را به دست میخورد و غن
مالیدن با دست میخاست و تر و لیده موبودن اگر است میخاست و انواع روغن را بر خود میمالید و اول روغن بر سر و ریش میمالید
مقدم میخاست و روغن بنفشه میمالید و سروریش خود را شانه میکرد و آنچه از نو بیداشت مردم برای برکت بر میداشتند و میگویند که
این بویا که بر دست مردم است از منست و آنچه در حج و عمره میترشید جبرئیل علیه السلام با شما میبرد و روزی و مرتبه ریش را شانه میکرد
و به مرتبه چهل نوبت از زیر ریش هفت نوبت از بالا شانه میکرد و خود را بشک و عنبر و غالیه خوشبو میکرد و بعد بخورد و از حقه صلی
علیه السلام منقولست که آنحضرت خرج خوشبو زیاده از طعام میکرد و آنحضرت امام محمد باقر علیه السلام منقولست که در حضرت رسول سه
فصلت بود که در احدی غیر او نبود و او را سایه نبود و برای میگذشت مگر آنکه بعد از دو روز یا سه روز می دانستند که از آن راه گذشته است

دیگر با فیضان کلامی نداشته باشم مؤلف گوید که آداب حسن و اخلاق حمیده آنحضرت زیاده از آنست که احصا توان نمود و چون در کتاب طایفه المتقین و صیغ الحیات اکثر آنها را بیان کرده ام در این کتاب جمیع گفتارم

باب ششم

در بیان تعلیلی از مناقب فضائل و خصائص آنحضرت است در احادیث صحیح و غیر صحیح از طرق خاصه عامه نقل است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی پنج خصلت بمن عطا کرده است که با حدی پیش از من نداده بود زمین را برای من محل سجود و نماز کرده است که در هر جای زمین که خواهم نماز کنم و زمین را برای من پاک کننده گردانیده است که تنم بدل از وضو و غسل میشود و ته کفش و حصا را پاک میکند و غنیمت کافران را برای من حلال گردانیده است و ترسی که از من بدل دشمنان افکنده است و مایاری داده است و کلمات جاسه که نطقشان اندک مسافران را بسیار است بمن عطا کرده است و شفاعت قیامت را بمن داده است و بسند پاک بسیار از حضرت صادق علیه السلام و جابر انصاری و غیره نقل است که از حضرت رسول صلی الله علیه و آله پرسیدند که کجا بود متقی در هنگامیکه آدم در بهشت بود فرمود که در بهشت بودم و چون بزمین آمد در بهشت بودم و سوار گشتی شدم در بهشت پدرم فوج و مراد آتش را با خنجر در بهشت پدرم ابراهیم علیه السلام و بیچکان پدرم بلو در آن من بزرگایک دیگر رسیدند و پیوسته حق تعالی را از پشتهای پاکیزه بسوی حمای پاک منتقل می ساخت تا آنکه خدا بعد بر پیغمبری مرا از پیغمبران گرفت و همان مرا با سلام از آستان ایشان گرفت و جمیع اوصاف را برای ایشان ظاهر گردانید و ذکر و مراد و توحید و تخیل ثبت گردانید و مرا با آسمان خود بالا برد و از برای من نامی از نامها خود اشتقاق کرد پس امت من محمد کنندگانند و خداوند ترشح محمد است و من محمدام و آئین معتزلم و عباس منقول است که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی جمیع خلوق را دو قسمت کرد یکی اصحاب یحیی و دیگری اصحاب شالی و دو قسمت نیکوتر که اصحاب یحیی اند که شت پیش ایشان را سه قسمت کرد اصحاب یحیی و اصحاب یحیی و اصحاب یحیی و سابقان را که سابقانند قراداد پس من از سابقانم و بهترین سابقانم پس این سه قسمت اقبیلا گردانیده و مراد بهترین قسم قبیلهما جاداد چنانچه فرمود است که گردنیم شمار شعبه قبیلها تا یکدیگر را بشناسید بد رستیکه گرامی ترین شما نزد خدا بر نیز گرامی ترین شماست و من بر نیز گرامی ترین فرزندان آدم و گرامی ترین همه ام نزد خدا و فرمایم بلکه نعمت خدا را یاد میکنم پس قبیلها را خانه آباد گردانید و مراد بهترین خانه آباد با جاداد چنانچه فرموده است و بعد از آنکه لید هب عنکم الرجس اهل البیت و بطی که تطهیر یعنی میخواهد و داده منی نماید یا اما آنکه از شما بزرگوار گردانید و شبیه ای اهل خانه پیغمبری پاک گردانید شما را از گناهان بدیها پاک گردانید فی و آئین معتزله از امام محمد باقر علیه السلام منقول است که روزی بود در میان رضی الله عنهما حضرت رسول صلی الله علیه و آله را طلب کردند گفتند بجانب مسجد قبا رفته است و چون بجانب رفتند دیدند که آنحضرت در زیر درختی مسجد رفته است پیش مستند و بسیار انتظار کشیدند تا آنکه گمان کردند که آنحضرت خواب رفته است خواستند که آنحضرت را بیدار کنند ناگاه سر از سجده برداشت و فرمود که دوشتم آمدن شما را شنیدم صدای شما را در خوابم و بد رستیکه حق تعالی پیش از من بر پیغمبری که فرستاد بلغت قوم خود فرستاد و مرا بر سر سپاه و فرخی و زبان عربی مبعوث گردانید و مرا است من پنج چیز عطا فرمود که به پیغمبران پیش از من نداده بود مرا برای کرد بر عجب ترس که اواز دهم میشنوند و یک ماهه میان من و ایشان هست و آن ترس ایان بمن می آورند و غنیمت را از برای من حلال گردانید و زمین را برای من سجده گاه و پاک کننده گردانید که به جایم باشم از خاکش تنم کنم و بر رویش نماز کنم و هر پیغمبری را یک سال ایشان را در باب امت ایشان مستجاب گردانید چون مرا تکلیف سوال کرد

سوال خود را تاخیر کردم برای شفاعت مومنان امت خود در قیامت پس من ادو خطا کرده مرا علمها جامع و کلیه کائنات بخیر داد و است
 من هیچ پیغمبر را پیش از من نداده بود پس سوال من بکمال است تا روز قیامت در دعا و شفاعت برای کسی که بخیر اندیاید و ایمان پیغمبری
 من بیاورد و اعتقاد بخلافت وصی من علی بن ابی طالب داشته باشد و ایمان بهت مراد دست دارد و در حدیث دیگر فرمود که ابترای
 نمودم در این بنای ابراهیم علیه السلام بود که مرا از خدا طلبیدند سی بشارت داد و من در هنگام ولادت من فرمود منی دید که در آن قصر پاک
 شام را دید و در حدیث معتبر دیگر فرمود که حق تعالی عرب از سایر مردم اختیار کرد و قریش از عرب اختیار کرد و بنی هاشم از قریش اختیار
 کرد و فرزندان عبدالمطلب از بنی هاشم اختیار کرد و مرا از فرزندان عبدالمطلب اختیار کرد و بسند معتبر از ابن عباس منقول است که حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی مرا پنج فضیلت و علی را پنج فضیلت کرامت فرمود مرا جامع کلام داد یعنی قرآن علی را جان علم
 داد و مرا پیغمبر گردانید و او را وصی گردانید و من کوثر داد و باو سلسبیل داد و من وحی داد و باو الهام داد و مرا با آسمان برادر و در با آسمان را
 کشود که هر چه من دیدم او دید و هر چه من نظر کردم او نظر کرد و بسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر منقول است که حق تعالی چنان پیغمبر را پیش
 فرستاد که چنانکه اندک ابراهیم و موسی و داود و محمد صلوات الله علیهم اجمعین در حدیث دیگر از حضرت رسول منقول است که در روز قیامت
 بیایم بر پشت و گویم که در یکش از این پشت گوید که کیستی گویم منم محمد گوید که مرا چندین امر کرده اند که از برای کسی پیش از تو در این پشت
 احادیث تواتر منقول است که آنحضرت فرمود که من سید و بهترین فرزندان آدم و فخر میکنم و اول سیکه در قیامت نشسته شود من خواهم بود و اول
 سیکه شفاعت کند و شفاعتش را قبول کنند من خواهم در حدیث معتبر دیگر فرمود که حق تعالی اسلام را بر دست من ظاهر گردانید قرآن را
 بر من فرستاد و کعبه را بر دست من فتح کرد و مرا بر جمیع خلق خود فضیلت داد و مرا در دنیا سید فرزندان آدم گردانید و در آخرت ما اینست قیامت
 برام گردانید بر پیغمبران داخل شد بر پشت را پیش از آنکه من داخل شوم بر امتها ایشان پیش از آنکه امت من داخل شوند و خداوند یاب و در
 این بیت من قرار داد بعد از من تا دمیدن صور پس هر که کافر شود با من میگوید کافر است بخداوند عظیم و بسند معتبر از ابن عباس منقول است
 که چهل مرد از یهودان مدینه بیرون آمدند و گفتند میرویم بنزد این مرد و غلوه که میگوید من بهترین پیغمبرم تا در فتح او را با هر کرد اینم چون
 بخداوند آنحضرت آمدند حضرت فرمود که من توبه را میان خود و شما حکم میکنم گفتند ما را ضعیفیم توبه یهودان گفتند که آدم از تو بهتر
 برای آنکه حق تعالی او را بدست قدرت خود آفرید و از روح خود در او دمید حضرت فرمود که آدم پیغمبر پدر من است حق تعالی بر من داده است
 بهتر از آنچه باو داده یهودان گفتند آن چیست فرمود که منادی وزی پنج مرتبه ندا میکند که اشی بدان کالاه الله الله و اشهد ان محمدا
 رسول الله و نیکوید آدم رسول الله و علم حمد و در دست من است در روز قیامت و در دست آدم نیست یهودان گفتند در دست گفتم ای
 محمد در توبه چه چیز نیست حضرت فرمود که این فضیلت یکی یهودان گفتند که موسی از تو بهتر است زیرا که حق تعالی چهار هزار کلمه باو سخن گفت
 و با تو پنج سخن گفت حضرت فرمود که من بهتر ازین دادم است فرمود که مرا بر بال جبرئیل نشانید و با آسمان بنفتم رسانید پس از سوره المنقحه که
 نزد آنست جنة الماوی که ششم تا بساق عرش در آویختم پس نبال رسید بمن از ساق عرش که منم خداوندیکه بخیر من خداوندی نیست و منم سالم اند
 عیب نقصی اما من بندگانم از عذاب نشاهد بر ایشان عذیر جبار متکبر رؤف رحیم و خدا را بدل دیدم نه ندیده پس این فضل است از
 آنچه موسی داده است یهودان گفتند در دست گفتم ای محمد در توبه چه چیز نیست حضرت فرمود که این در فضیلت پس یهودان گفتند که فرج
 از تو بهتر است زیرا که حق تعالی او را بر کشتی سوار کرد و کشتی او را بر جودی قرار داد حضرت فرمود که خدا بمن اینین بهتر داده است نه می

در کعبه نمودند که از زیر عرش جاری می شود و بر کناران هزار هزار قصر است که خشتی از آنها از طلاست خشتی از نقره و گیاه آن عافیه است
و سنگریزه آهنی و دریا قوت و زمین آنها از مشک سفید است و آن نهر کوثر است که حق تعالی بر امت من عطا کرد و چنانچه گفته است
انا اعطینا الک کوثر گفتند راست گفتی ای محمد چنین در توره نوشته است و این بهتر است از آن حضرت فرمود که این سه فضیلت پس بعد از آن
گفتند که ای پیغمبر صلوات الله علیه از تو بهتر است زیرا که حق تعالی او را خلیل خود گردانید حضرت فرمود که اگر ای پیغمبر خلیل خود گردانیده
جیب خود گردانید و مرا محمد نام کرد پس سیدند که چرا ترا محمد نام کرد فرمود که از برای من نامی از نامها خود اشتقاق کردی ای محمد و من محمد نام
وامت من جلدان اند و بعد از آن گفتند راست گفتی یا محمد این از آن بهتر است حضرت فرمود که این چهار فضیلت پس بعد از آن گفتند عیسی
بهتر است از تو زیرا که عیسی و زوی در گرد نگاه بیت المقدس بود شیاطین رفتند که او را ضرر برسانند پس حق تعالی امر کرد جبرئیل
که بال است خود را بر سر و شیاطین بد و ایشان را در آتش انداخت حضرت فرمود که مرا از این بهتر داده است چون از بدر گشتم از قتال مشرکان
و بسیار گرسنه بودم و داخل مدینه شدم من پیوسته مرا استقبال کرد و کاسه بزرگی بر سرش بود و بزرگاله بر یکدین کاسه بود و در دستین خود
شکر می داشت پس گفت ای محمد صد که خدا ترا بسلامت برگردانید و دشمنان ظفر خشتید و من نذر کرده بودم از برای خدا که اگر بسلامتی بنحیت
بر گردی از جنگ بدر من این بزرگاله را بکشم و از برای تو بریان کنم و بسو تو بیاورم تا تناول کنی حضرت فرمود که پس من فرود آمدم از شهر مکه
و دست دراز کردم بسوی بخاله که بخورم ناگاه آن بزرگاله بریان بقدرت خداوند منان بر جست و بر چهره پا ایستاد و چون گفت ای محمد خود
از من که مرا بزرگاله انداخته است گفتی ای محمد این از آن بهتر است حضرت فرمود که این پنج فضیلت پس بعد از آن گفتند که یکی مانده است
ای پیغمبر که بر پیغمبر سلیمان از تو بهتر است زیرا که حق تعالی انس و جن و شیاطین و مرغان و باد و درندگان و سحر و گردانیده بود حضرت
فرمود که ناله ابراق را سحر من گردانیده که از دنیا و آنچه در دنیا است بهتر است و آن چهار پایست از چهار پایان شست و ویش مانند
نرمی انسان است و شمش مانند شمشای اسپان است و دمش مانند دم گاو است و از دران گوش بزرگ است و ای پیغمبر یک است شمش
از یاقوت و رکابش از مروارید سفید است و بفتاد هزار چهار دار و از طلا و و بال دارد و کل مجر و اید و یاقوت و زبرجد و دریا
دو دیده اش نوشته است که لا اله الا الله و حده لا شریک له و محمد رسول الله بعد از آن گفتند راست گفتی در توره است
چنین نوشته است و این از ملک سلیمان بهتر است ای محمد یا شهادت مید پیوسته بود حدایت خدا و باینکه تو پیغمبر امی پس حضرت فرمود
که نوح پنججاه هزار سال قوم خود را دعوت نمود و حق تعالی فرموده است که ایمان نیاوردند با او اگر اندکی درین مدت قلیل عمر
اندک متبع تابع من شده اند آن قدر که مثل آن تابع نوح نشده بودند بآن عمر و از آن زندگانی بسیار او بدرستی که بهشت صد
هفت هزار صف خواهد بود و امت من هشتاد هزار صف خواهد بود و همه امتهای دیگر چهل هزار صف حق تعالی کتاب مرا گواهد
بر حقیقت کتابها دیگر نسخ کننده آنها گردانیده است و مبعوث شده ام بحلال گردانیدن چیزها که بر پیغمبران دیگر حرام گردانیده
بودند و حرام گردانیدن بعضی از آنها که ایشان را حلال گردانیده بودند از جمله آنها اینست که در شرع موسی شکار ماهی در روز شنبه
حرام بود حتی که حق تعالی بسبب تعدی از آن جمعی را بصورت میمون مسح کرد و در شرعیت من حلال شده است چنانکه در حق تعالی فرموده است
ما حلال لکم صید البحر و طعامه متاعا لکم و للسیارة و در امت من پیوسته و چربی ما حلال است و شامی خوردید پس بر رستیکه
خداوند عالم بر من صلوات فرستاد و در قرآن فرمود که ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیک

و سلواتی که بر ستمیکه خدا و فرشتگان او در روز میفرستند بر پیغمبر ای گردوی که ایمان آورده اید صلوات فرستید بر آنحضرت و تسبیح کنید
 و نوحه ای و تسبیح کردنی یا سلام کنی یا بوسه بدهی یا نیکو پس ما در وصف نمودن ابرافت و رحمت و در قرآن گفت لقد جاءکم رسول
 من انفسکم عن بن علیہ ما عندہ حدیث علیکم بالموثنین راؤف و حلیم در ستمیکه آمده است بسوی شمار سولی از حدیث قبلیه
 شما دشواریست بر دشمنان و ضرر شما بسیار حرص و اهتمام دارد بر ایمان آوردن شما و مهربان و رحیم است بر مؤمنان پس حضرت فرمود که حق تعالی
 فرستاد که با بن سخن نکوت تا قصد قیامت و این را پیغمبر می مقرر نگذرد بود پس بر طرف کرد این حکم را بعد از واجب گردانیدن حق تعالی
 و در حدیث معتبره از امام جعفر صادق منقول است که حق تعالی عطا کرد محمد صلی الله علیه و آله شریعت نوح و ابراهیم و موسی و عیسی صلوات
 علیهم که آن گجانه پرستی خدا و اخلاص در عبادت و ترک شرک است و سخن حقیقه ابراهیم و در ملت آنحضرت ربانیت یعنی ترک
 زمان و لذت با قرار نداد و سیاحت یعنی جانا گردی قرار نداد و چیز پاکیزه را برادر حلال گردانید و چیز کما خبیث و بدرادر شرع او
 حرام گردانید و از است و بر داشت بارهای گران و تکلیفها و دشواری را که بر امتهای گذشته لازم کرده بود و باین سبب فضیلت آنحضرت
 ظاهر گردانید و در شریعت بود واجب گردانید نماز و روزه و زکوة و حج و امر به نیکو و نهی از بدیها و مقرر کرد حلال و حرام و حکام و مایه
 و جهاد و راه نداد و در شرع آنحضرت و ضرر او زیادتی داد و او را پیغمبران دیگر بسوره فاتحه الکتاب آیات آخر سوره بقره و سوره
 مفصل که از سوره محمد است تا آخر قرآن و حلال گردانید از برای او نعمت و اموال و مشرکان را و یاری کرد او را بر عب و زمین را برای او سجده
 و پاک کنند و گردانید و او را بگانه خلق مبعوث گردانید از سفید و سیاه و جبن و انس و حکم جزیه گرفتن از اهل کتاب اسیر کردن مشرکان و فدا کردن
 از ایشان از برای او مقرر گردانید پس تکلیفی کرد او را که احدی از پیغمبران اچنان تکلیفی نگذرد بود و از برای او شمشیر برهنه فرستاد و بر او فرستاد
 که قاتل فی سبیل الله لا تکلف الانفس یعنی قتال کن در راه خدا تا تکلیف کرده نشده مگر نفس خود را پس میبایست که آنحضرت
 جهاد کند هر چند بیچاکس با و موافقت نکند و یاری او ننماید و در حدیث دیگر فرمود که چون این آیه نازل شد چنانچه و با دشمنان
 که شجاع ترین مردم کسی بود که با آنحضرت در جنگگاه ملحق تواند شد و در حدیث معتبره از حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام منقول است
 که حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود که بعد از وفات حضرت رسول صلی الله علیه و آله روزی اصحاب آنحضرت در مسجد
 نشسته بودند و فضائل آنحضرت را ذکر میکردند ناگاه عالمی از علما یهودی و مشرکان آمد که تورات و انجیل و زبور و صحف ابراهیم و کتابها
 پیغمبران را خوانده بود و دلایل و معجزات ایشان را دانسته بود پس سلام کرد بر او و نشست و بعد از زمانی گفت ای امت محمد از برای چه پیغمبری
 و روزی در چه فضیلتی گذاشته اید ما را آنکه از برای پیغمبر خود ثابت کرده اید و می گوی اگر رسوالی چنانچه میباید می توانید گفت حضرت
 ای یهودین بنی مائوت الله علیه فرمود که سوال کن ای یهودی از آنچه خواهی من جواب میگویم بعون الله تعالی پس بدانید که عطا کرده است خدا
 هیچ پیغمبری و رسولی را در چه فضیلتی مگر آنکه با آنحضرت عطا کرده است اضعاف مضاعفه زیاد از آنها و حضرت رسول چون این را
 خود فضیلتی ذکر میکرد میگفت که من نمیکنم و من امروز ذکر میکنم فضیلت آنحضرت را بی آنکه تحقیقشان احدی از پیغمبران بکنم آنقدر که خدا
 میداد با مؤمنان را بآن و شن گردانید برای شکر آنچه حق تعالی محمد عطا کرده است پس بدان ای یهودی که در جمله فضیلتها و نفروهای او نرو
 آن بود که واجب گردانید آمرزش و عفو را برای کسی که صدارت از آنحضرت پست گردانید پس فرمود که ان الذین یغضون اصواتهم عند
 رسول الله اولئک الذین امتحن الله قلوبهم للتقوی لهم مغفرة و اجر عظیم یعنی آنها که پست میگرددانند صدایهای ز

مرد رسول خدا ایشان گروهی اند که تاجان کرده است خدا و الهای ایشان با برای پریمه گاری برای ایشان است آمرزشی عظیم و اجرایی بزرگ است
مفرون گردانید خدا اطاعت آنحضرت بطاعت خود و گفت من بطع الرسول فقد اطاع الله بهر که اطاعت کند رسول خدا این بزرگوار
اطاعت کرده است خدا را پس آنحضرت را نزد یک گردانید بدکما مؤمنان محجوب گردانید او را بسوی ایشان آنحضرت فرمود که دوستی من بزرگوار
شده است با شما است من پس ایشان اختیار میکنند برابر بر این مادران بر جانهای خود و آنحضرت نیز نزد یکترین مردم بود بسوی ایشان
و مهربان ترین مردم بود نسبت ایشان چنانچه حق تعالی فرموده است کلمه جاءکم رسول من انفسکم تا آخر آیه که گذشت و در جای دیگر
فرموده است که الذی اولی بالمومنین من انفسهم و از وجه آنها حق تعالی پیغمبر اولی است بمؤمنان از جانبها ایشان را و مادران
ایشانند و امده که فضیلت آنحضرت در دنیا و آخرت بر تیره رسیده است که وصفها از ان قاصر است ولیکن خبر سید هم را با چنانچه در کتاب نقل
آج داشته باشد و محققان آثار آن بنای تحقیق که فضیلت بد رجوع رسیده است که این نعم فریاد و ناله میکنند از روی ندامت و پشیمانی که چرا اجابت
آنحضرت نه نموده اند در دنیا چنانچه حق تعالی از احوال ایشان خبر داد و است یوم تعلق و جوههم فی النار یقولون یا لیتنا اطعنا الله و
اطعنا الرسول یعنی بهر ذریکه گردانند و بسا ایشان را در آتش جهنم در حالتی که گویند ای کاش ما اطاعت میکردیم خدا را و اطاعت میکردیم رسول
و حق تعالی او را در کلام مجید با پیغمبران دیگر یاد کرده و او را مقدم داشت با آنها با آنکه بعد از نبوت شده است چنانچه فرموده است اذ اخذنا
من المتبیین میثاقهم و منك و من فوج و حق تعالی او را تفضیل داد بر پیغمبران و امده که بر امت با ایشان چنانچه فرموده که کنتم خیر
امه اخرجت للناس تأمرون بالمعروف و تنهون عن المنکر بودید شما بهترین امتها که بیرون آورده شدید از برای مردم امر میکنید به
نیک و نهی می کنید از بدی پس بیود گفت که خدا ملائکه را امر کرد بسجده آدم یا محمد را چنین فضیلتی است حضرت فرمود که خدا ملائکه را امر فرمود
که سجده کنند آدم را برای آنکه نور محمد و اوصیا و صلوات الله علیه بر او رشت او سپرده بود و سجده ایشان را و یا پرستیدن او نبود بلکه
اطاعت مرخا او اگر آدم و تاجاتی بود برای او مانع سلام میگردید کسی کند و اعتراضی بود برای آدم با آنکه افضل است از ایشان و اگر آدم با او این
عطا کرد و محمد صلی الله علیه و آله بهترین عطا کرد که خود بر او صلوات فرستاد و او کرد ملائکه را که بر او صلوات فرستند و بر جمیع خلائق لازم کرد
که صلوات بر او فرستند تا روز قیامت چنانچه فرموده است که ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه
وسلوا تسلیما پس صلوات نمی فرستد بر آنحضرت احدی در حال حیات و بعد از وفات او بلکه آنکه صلوات میفرستد بر او حق تعالی و در مرتبه بعد
بر صلواتی ده حسنه با عطا میکند و هر که بآن حضرت بعد از وفات او صلوات فرستد البته او میباید و در سلام میکند بر آنکه صلوات فرستاده است
زیرا که حق تعالی موقوف گردانید است اجابت دعا هر دعا کننده را بر صلوات بر آن حضرت و این فضیلت بزرگتر و عظیم تر است از آنچه یاد و عطا کرد
بود و بدستیکه حق تعالی سنگهای سخت و درختان بلخ را بر او و تخت و تخت گفتند او را و ما با او را و میرفتیم پس هیچ دره و درخت
نمیرسد مگر آنکه صد از آنها بر می خاست که السلام علیک یا رسول الله از برای تحیت او و اقرار به پیغمبری او و کرامت او را زیاده
گردانیده با آنکه بیان او را پیش از پیغمبران دیگر گرفت پیمان از پیغمبران گرفت که تسلیم و انقیاد کنند او را و اراضی شوند به تفضیل او و تصدیق پیغمبری
او بکنند چنانچه فرموده است که و اذا اخذنا من النبیین میثاقهم و منك و من فوج و ابوا حلیم و فرموده است که و اذا اخذنا الله
میثاق النبیین لما اتیتکم من کتاب و حکمة شرعناکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به و لتقررنه قال اقررن
و اخذهم علی فکهم اصری قالوا اقرنا قال فاشهد و انا معکم من الشاهدین و یاد آور وقتیکه گرفت خدا پیمان از پیغمبران

که هرگاه بهر شما از کتاب حکمت پس بیاید بسوی شما پیغمبری تصدیق نمایند مرا بخیر می راکه باشماست هر آینه البتة ایمان بیاورید با و البتة یار
نمایید او را گفت آیا اقرار کردید و گرفتید بر این عهد مرا گفتند اقرار کردیم گفت گواه باشید و من باشما از گواهانم و خدا فرموده است که پیغمبر است
بمؤمنان از جانبنا ایشان فرموده است و دفعنا لك ذكرك و بلند کردیم از برای تو ذکر ترا پس کسی بلند نمیکند صد ایگله خلاص شهادت
لا اله الا الله مگر آنکه بلند میکند باین صد شهادت محمد رسول الله در افان و اقامت و نماز عید با و جمعها و اوقات حج و در هر خطبه
حتی در خطبه نکاح پس بود مناقب بسیار از پیغمبر این ذکر کرد آنحضرت از برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله فضل از انما اثبات نمود تا آنکه میگوید
گفت که حق تعالی مناجات کرد با موسی در کوه طور بسته صد و سیزده کلمه که در همه آنها می گفت یا موسی ایا ان الله ایا نسبت نحمد چنین کرد
حضرت فرمود که خدا آنحضرت را بهفت آسمان بالا برد و بر بالا بهفت آسمان با او مناجات کرد در دو موطن یکی نزد سدره المنتهی و در آن مکان
نقام محمودی بود پس بالا برد او را تا رسید بساق عرش و او بخت برائی و رفرف سبزی که نور عظیم او را گرفته بود و بآن رفرف چنان نزدیک شد
که یکسان یا نزدیکتر با او مناجات کرد با پنجه در قرآن فرموده است که مرفدا هست آنچه در آسمانها زمین است و اگر ظاہر گردانی آنچه در نفسها گشت
یا پنهان کند حساب یکند شمار بآن پس آمد در برای هر که سخاو و عذاب میکند هر که را بخواهد و این آیه یا ایها المومنان از زمان آدم تا آنحضرت
عرض کرد و از گران آن هیچک قبول نکردند و محمد صلی الله علیه و آله قبول کرد پس چون حق تعالی دید که او و امت او قبول کردند تخفیف داد و از گران
او را فرمود که امن الرسول بما انزل الیه من ربّه یعنی ایمان آور در رسول با پنجه فرستاده شده است بسوی او از پروردگار او پس آن فضل
بر محمد صلی الله علیه و آله و ترسید بر امت آنحضرت از گران آیه که آنحضرت قبول کرد پس جواب گفت از جانب آنحضرت و امت او که و المومنون کل
امن بالله و ملائکته و کتبه و رسله لا نفرق بین احد من رسله یعنی و مومنان هر یک از ایشان ایمان آوردند و ملائکه او و کتابها
او و رسولان او می گویند ما جدائی نمی اندازیم میان احدی از رسولان او پس حق تعالی فرمود که از برای ایشان است آمرزش و بهشت گردد
ایمان بیاورند پس حضرت فرمود که سمعنا و اطعنا غفرنا لك ربنا و الیک المصیر یعنی شنیدیم و اطاعت کردیم و سوال می نمایم آمرزش ترا
و بسوی تست باز گشت ما و آخرت پس خدا جواب داد که کردم این را بتو به گاران امت تو و واجب گردانیده ام از برای ایشان آمرزش گناهان را
پس حق تعالی فرمود که چون تو و امت تو قبول کردند چیزی را که عرض شده بود بر پیغمبر این استها ایشان قبول نکردند لازم است بر من که رخص
از امت تو پس خدا گفت لا یکلف الله نفسا الا وسعها لهما ما کسبت و علیها ما اکسبت یعنی خدا تکلیف نمی نماید نفسی را مگر آنکه طاقت
داشته باشد و بر او آسان باشد از برای او دست آنچه را کسب کرده است از نیکی و بر او ست ضرر آنچه کتساب نموده است از بدی پس حق تعالی بای
نمود پیغمبر خود را که گفت ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا و اخطانا اسی پروردگار ما مواخذه مکن یا اگر فراموش کنیم یا خطا کنیم حق تعالی
گفت خطا کردم این را بتو برای اوست تو ای محمد بدرستی که امتهای گذشته اگر فراموش میکردند امری را که بیا و ایشان آورده بودند بر ایشان
میکشودم و بهای عذاب خود را و رفع کردم این را از امت تو پس آنحضرت گفت ربنا ولا تعقل علینا احوالنا حلت علی الدین من قبلنا
ای پروردگار ما بار مکن بر ما تکلیف گرانی چنانچه بار کردی بر آنها که پیش از ما بودند پس حق تعالی فرمود که بر دوشتم از امت تو تکلیفمان
بر امتهای گذشته لازم گردانیده بودم زیرا که بر امتهای گذشته مقرر کرده بودم که قبول نکنم از ایشان عبادتی را مگر در بقعهای سید که برای ایشان
اختیار کرده بودم هر چند که دور باشند از و بدرستی که گردانیده ام زمین را برای تو و امت تو پاک کننده و نمازگاه و این را آن تکلیفهای
بر امت تو بر دوشتم و از امتها گذشته قربانیهای خود را بگردن میگرفتند و بسوی بیت المقدس میسروند و قربانی میکردند و بر قبول میکردند

میفرستادم که از بخورد و اگر قبول نمیکردم از نواله میدادم و محروم میگذاشتم و قربانیهای امت ترا در شکم فقر و مساکن قرار داده ام پس از هر گه قبول
میفرستادم و ثوابش را مضاعف میکردانم با اضعاف بسیار و اگر قبول نمیکردم بر میدارم از حقوق و بهای دنیا و برده شتم این را از امت تو و این بهم
از تکلیفهای شوارست که از امت تو برداشتم و نمازهای استیلا گشته بر ایشان واجب بود و در میان شب و در میان روز و این بر ایشان حشو بود و
از امت تو برداشتم بر ایشان واجب گردانیدم نماز را در طرفهای شب روز که وقت فراخ ایشان است از خوابها و تنگنای گشته بر ایشان بخواه
نماز واجب بود و در بخواه وقت از امت تو برداشتم و امتهای پیش ثواب ایشان یکی نوشته میشد و سنده ایشان یکی و ثواب امت ترا در برابر گردانیدم
و گناه ایشان را یکی و امتهای گشته اگر نیت عمل بکنی میکرد و در برای ایشان نوشته میشد و اگر نیت عمل ندی میکردند بر ایشان نوشته میشد هر چند
نمیگردد و این را از امت تو برداشتم اگر قصد گناهی کنند تا بکنند بر ایشان نمی نویسم اگر قصد حسنه بکنند و نیکند یک ثواب برای ایشان می نویسم
و امتهای گشته اگر گناهی میکردند گناه ایشان بر در خانه ایشان نوشته میشد و ثواب ایشان بآن مقبول میشد که حرام گردانیده بودم
بر ایشان محبوب ترین طعام ها را بسوی ایشان امت های گشته صد سال دوستی از یک گناه توبه سیاید و قبول نمیگرددیم
از ایشان بدون عقوبتی که ایشان را در دنیا بآن مبتلا گردانم و اینها را از امت تو برداشتم و اگر یکی از امت تو صد سال گناه کند
و توبه کند بقدر یک چشم زدن و پشیمان شود و جمیع گناهان او را می آمرزم و توبه او را قبول میگردانم و اتم سابقه چون بعد از ایشان
بعضی نجاستها میرسد میبایست آن موضع نجس را متراض کنند و آب را برای امت توبه پاک کنند و گردانیدم از جمیع نجاستها و خاک را در
بعضی اوقات پاک کنند گردانیده ام اینهاست آن بارهای گران که از امت تو برداشتم حضرت گفت خداوند چنان این نعمتها را
بمن و امت من عطا کردی حسان خود را زیاده گردان پس خدا او را الهام کرد که گفت ربنا ولا تخذلنا مالا طاقه لنا به ای پور و
بار مکن بلکه آنچه طاقت نداشته باشیم بآن حق تعالی گفت چنین کرد و ام بامت تو و این حکم منست و در جمیع امتها حضرت گفت و اعف
عنا و اغفر لنا و ارحمنا انت مولانا و عفون از ما و بیا مر ما را در رحم کن ما را توفی بولای ما حق تعالی فرمود که در این باره
تو پکاران امت تو حضرت گفت فانصرنا علی القوم الکافرین پس یاری ده ما را بر قوم کافران حق تعالی فرمود که در این باره گردانیدم
است ترا در میان کافران اسی نمیدانند خال سفید و رنگا و سیاه و حال آنکه ایشانند قادیان بر دشمنان و ایشانند قهقنه کنندگان ایشانند
میفرمایند آنها را و آنها ایشان را خدمت نمی فرمایند برای امت تو و لازم است بر من که غالب گردانم دین ترا بر دینها تا آنکه در مشرق و
مغرب زمین مانند دینی نگردین تو و جزیره هند بسوی اهل دین تو بحدلت و خواری می بدرستی که چون برگشت بار دیگر جبریل را بنزد و سدره
که نزد هست بهشتی که جایگاه نیکان است در اینجا می که فرا گرفته بود سدره را با آنچه فرا گرفته بود از ملائکه و ارواح مؤمنان با نوار خداوند
عالمیان دید و اش میل نکرد و نگذاشت یعنی هر چیز را چنانچه بود و دید تحقیق که دید از آیات بزرگ پروردگار خود پس اینها عظم است ای
پسودی از مناجات موسی بر کوه طور سینا و از برای محمد صلی الله علیه و آله زیاده گردان کرد این را که تمثیل گردانید پیغمبران را که با او افتادند در نماز
و بهشت و در نوح را در آن شب با و نمودند بهر آنکه آنکه بالارفت ملائکه آن آسمان بر او سلام کردند پس موسی گفت که خدا بر موسی انداخت و جمع آنچند
حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود که چنین بود و محمد را محبتی از خود بر او انداخت و او را حبیب خود نامید زیرا که حق تعالی نمود با برادر پیغمبر
صورت محمد صلی الله علیه و آله و امت او را برادر پیغمبر گفت پروردگار اندیدم از امتهای پیغمبران نورانی تر و شریف تر از این امت کیست این پس ندا
رسید با و که این محمد است حبیب من و جمعی از خلق خود را بر او و جاری گردانیدم با و او را پیش از آنکه آسمان و زمین را خلق نمودم

و اورا پیغمبر نامیدم در وقتیکه پدر تو آدم از کل بود و روح در و جاری نگرده بودم و در پنجاسیکه فرزند آن آدم را از پشت او در آوردم
و پس کردم ترا با او همراه انداخته و حق تعالی قرآن بحیات آنحضرت سوگند خورده است چنانچه فرموده است لعنوا لهم نفی سکرهم
یعنی کینه بی حیات تو سوگند بخورم چنانچه دوستی بدوستی و یاری بیاری گوید که بجان تو قسم و همین بس است برای شرف و رفعت
آنحضرت بودی گفت پس مرا خبر ده آنچه حق تعالی تفضل داده است بآن است آنحضرت را بر سائر است یا حضرت امیر المؤمنین صلی الله
علیه و آله و سلم است آنحضرت را بر استهای دیگر بجز باری بسیار زیادتی داده است و من را از انبیا میگویم اندکی از بسیار را اول
آنکه حق تعالی فرموده است که کنتم خدامه اخرجت للناس بودید شما نیکوترانی که بیرون آورده شده اید برای دم دوم
آنکه چون قیامت شود خدا بهم خنق را در یک حالی جمع کند از پیغمبران سوال کند که یار سانیدید رسالتهای مرا پس گویند بلی پس سوال نماید
از امتهای پیغمبران که با شما بودند و ترسانند پس خدا گوید به پیغمبران حال آنکه خود بهتر دانند که کیستند گویان شما امر تو
گویند محمد صلی الله علیه و آله و است آنحضرت پس شهادت دهند برای ایشان است محمد صلی الله علیه و آله که تبلیغ رسالت کردند محمد صلی الله
علیه و آله تعدیل شهادت ایشان نماید و اینست معنی آنکه خدا تعالی فرموده است که شمارا است و سطر گردانیدم تا بوده باشید گویان
بر دم دوم و بود باشد رسول بر شما گواه شوم آنکه این امت را پیش از همه امتها در قیامت حساب کنند و زودتر از همه داخل بهشت شوند چنانکه
آنکه خدا بر ایشان در شب و روز پنج نماز و پنج وقت واجب گردانیده است دو نماز در شب سه نماز در روز این پنج نماز را در توان ابر
پنج نماز گردانیده است و کفاره گناهای ایشان ساخته است چنانچه فرموده است ان الحسنات يذهبن السيئات فرموده معنی نمازها
پنجگانه کفاره گناهان است اگر اجتناب کنند از گناهان کبیره و پنج آنکه قصد کنند و نگذیرند یکی برای ایشان نوشته می شود و اگر بکنند
و در برابر زیاد برای ایشان نوشته میشود تا مقصد برابر و زیاده کشتن آنکه حق تعالی از این امت هفتاد هزار کس را بحساب داخل بهشت فرستاده
که رویها ایشان مانند ماه شب چهارم باشد و جمعی دیگر مانند ستاره روشن چند و همچنین بحسب اختلاف مرتبه باسی ایشان در میان ایشان است
و دشمنی نخواهد بود حق تعالی آنکه اگر یکی از ایشان دیگر را بکشد او لایمی مقتول اگر خواهند خفه میکنند و اگر خواهند دیت میکنند و اگر خواهند میکشند
و برابر دین قول از مژم شده در تورات که البته باشند و دیت نمیدهند و عفو کنند چنانچه خدا فرموده است که در تخفیف است از جانب پروردگار
شما و رحمتی است از پیشتر آنکه حق تعالی سوره فاتحه انصافی برای خود قرار داده است و نصفی از برای بند خود و فرموده است که قسمت کرد
این سوره را میان خود و میان بنده خود چون میگوید الحمد لله واحد کرده است و چون میگوید رب العالمین مرا شناخته است که پروردگار
عالمیانم و چون میگوید الرحمن الرحیم مرا اح کرده است که صاحب رحمت و مهربانم و چون میگوید مالك يوم الدين شنا کرده است مرا
و چون میگوید اياك نعبد و اياك نستعين حق تعالی میگوید راست گفت بنده مرغ و عجاوت مرغ استعانت از من میطلب و باقی سوره
از بنده است نرم آنکه حق تعالی جبرئیل را موسی پیغمبر فرستاد که بشارت عبادت خود را برینت و روشنی و رفعت و کرامت و نصرت و هم آنکه خدا
سبح گردانید بر ایشان تصدقهای ایشان را بگذارد و در شکهای فقرای ایشان تصدقهای پشینیان چنین بود که معیاست
و بیکان دوری ببرند تا با کتش سوخته شود یا زود هم آنکه خداوند عالمیان شفاست را برای ایشان قرار داد و پس با استهای گذشته نداده و حق
میگذرد از گناهان بزرگ ایشان بشفاعت پیغمبر ایشان صلی الله علیه و آله و از هم آنکه در روز قیامت خواهند گفت که پیش ازین چه کردند
پس است محمد صلی الله علیه و آله پیش از استماع دیگر بیايند و در کتابهای گذشته نوشته است که است محمد صلی الله علیه و آله حادانند و میکنند خدا را

در هر روز و هر یک روز برای او در هر بلندی منادی ایشان باوان در شب ندا میکند و صدای ایشان پیچیده است در آسمان مانند صدای
 گیسو عمل شیرین و گیسو است که خدا ایشان را از اگر سنگ نیکش و ایشان را بر گریهی جمع نمیکند و مسلط نمیکردند بر ایشان شهنی غیر از ایشان
 بعد از معذب نمیکردند و طاعون ایشان گردانیده است چهاردهم آنست که مقرر گردانیده است برای یکصد صلیات بر محمد
 و آل محمد بفرستاده حسنه باو بدو ده گناه از او محو کند و بر او برگردانند مانند صلواتیکه بر آنحضرت فرستاده است پانزدهم آنکه حق تعالی
 ایشان را سه صنف گردانیده است ظلم کننده بر خود و میان رو و سبقت ناینده بخیرات پس آنکه سبقت گرفته بخیرات است و او را
 میشود و حساب میان رو را حساب میکند حساب آسان و ظلم کننده بر خود اگر خدا خواهد می آید شازدهم آنست که حق تعالی توبه
 ایشان را پیشانی و متغفار و ترک اصرار برگناه گردانیده است و بنی اسرائیل توبه ایشان آن بود که یکدیگر را بکشند بفرستاده آنکه خدا
 به پیغمبرش وحی نمود که امت تو محل رحمت اند عذاب ایشان در دنیا از لاله پریشانست و پیغمبر هم آنکه خداوند عالمیان از برای پیران امت
 می نویسد از حسنات مثل آنچه در جانی رحمت میگوید و از اعمال خیر و اوصیای یکصد مسوی فرشتگان که بنویسد برای بند و من مثل حسنات
 که او بیشتر کرده است توبه و دهم آنست که خداوند تعالی را که توحید باشد با ولایت لازم است محمد گردانیده است در دنیا و طلبه شفقت
 از برای ایشان در آخرت قرار داده است بیستم آنکه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در شب معراج ملکی چند دید که پیوسته در قیام اند و در
 رکوع اندازند و نیکو مخلوق شده اند پس جبرئیل گفت که عباد ما نیست که اینها میکنند چه جبرئیل گفت که یا محمد سوال کن این چه مردگار خود
 که عطا کند امت ترا از قنوت و رکوع و سجود در نماز ایشان حضرت سوال کرد و خدا با ایشان عطا کرد پس امت محمد صلی الله علیه و آله اقتدا
 میکنند بعلامه که در آسمان و حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که بعد از آن صد سیر ندر نماز و رکوع و سجود شما در حدیث معتبر است
 حضرت صادق علیه السلام نقل است که حق تعالی صد و چهل هزار پیغمبر فرستاده است و مثل ایشان اوصیای بیست و گونی و امانت را و اگر حق تعالی
 در دنیا و پیغمبر نبی بته از محمد صلی الله علیه و آله و پیغمبر و وصی و جانشین و وصی بن ابی طالب نفرستاده است و در واپات معتبر و این حضرت تقواست که از
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله پرسیدند که چه سبب سبقت گرفتن بر پیغمبران و از همه بهتر شد می حال آنکه بعد از همه بعوث شدی فرمود زیرا که
 من اول کسی بودم که ایمان آوردم پس در و گاه خود و اول کسی که جواب گفت در وقتیکه خدا پیمان این پیغمبران گرفت و گواه گرفت ایشان را بر خود و گفت
 اینها ستم پروردگار شما بجهت گفتن علی بودم و در حدیث موقوف فرمود که پیغمبران او لو العزم که شریعت به یک نسخ کنند و نه بیهتمای گذشته بود
 و هیچ کس نبود و قبح و آبرایم و توسل و عیسی و محمد صلی الله علیه و آله و علیهم اجمعین و شریعت محمد صلی الله علیه و آله نسخ کنند و نه بیهتمای گذشته است
 حلال و حلال است تا روز قیامت و در ایام حرام است تا روز قیامت و در ایام حرام است تا روز قیامت و در ایام حرام است تا روز قیامت و در ایام حرام است تا روز قیامت
 علیه السلام فرمود که حضرت موسی گفت پروردگار را بگردان من از امت محمد بنی خدا باو وحی فرستاد که تو باین خواهی سید و در حدیث معتبر است که حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله گفت یا علی بدستیکه حق تعالی مشرف شد بر دنیا پس مرا اختیار کرد و بر مردان عالمیان پس ترا اختیار کرد و بر مردان عالم
 بعد از من پس امانان فرزندان ترا اختیار کرد و بر مردان عالمیان بعد از تو پس فاطمه علیها السلام را اختیار کرد و بر زنان عالمیان در احادیث
 بسیار از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام نقل است که بعد از شرفیلت از برای میرالمؤمنین و امانان بعد از و مثل آنچه بار می شد
 از برای رسول صلی الله علیه و آله و محمد را خنیلست بر هر که خدا خلق کرده است و او است و نگاه خدا که خدا نمیتوان سید مگر از و و از خدا
 که هر که سلوک طریق متابعت او نماید بقر و رضا خدا میرد و در احادیث بسیار از امام علیهم السلام نقل است که مادر و جوب طاعت و علم

و فهم حلال و حرام بیک منزله ایم و اما رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر المؤمنین فضیلت خود را دارند و در حدیث معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون مرا با آسمان بردند خداوند عز و جل بار من وحی کرد که ای محمد بن مطیع بسوی منین مطاع شنی پس نگزیدم ترا و اشتقاق کردم برای تو نامی از انامهای خود و در هیچ جا مذکور نمیشوم من مگر آنکه تو با من بدو میشوی پس من محمود و توئی محمد پس دیگر مطلع شدم بر زمین و اختیار کردم از ان علی با اشتقاق کردم از برای او نامی از انامها خود را پس من علی اعلا و اوست علی با محمد خلق کردم ترا و علی و فاطمه و حسن و حسین را پیش فوری چند از نور خود و عرض کردم ولایت شمارا بر آسمان و بر زمین و بر هر که در آنهاست پس هر که قبول کرد ولایت شمارا نزد من از ظرف یافتگانست و هر که انکار کرد نزد من از کافرانست ای محمد اگر بنده مرا عبادت کند تا پاره پاره شود یا بگردد مانند مشک بوسیده پس بیاید بنزد من انکار کننده ولایت شمارا نبیند یا مرزم او را و در حدیث معتبر دیگر فرمود که کمال نکند بنده ایمان را تا بداند که جبارست از برای آخر ائمه علیهم السلام آنچه جبارست از برای اول ایشان در حجت و اطاعت و حلال و حرام و از برای محمد و علی صلوات الله علیهما فضیلت ایشان است و در حدیث معتبر از موسی بن جعفر علیهما السلام منقولست که حضرت رسالت صلی الله علیه و آله فرمود که منم بهترین مخلوق خدا و منم بهترین جبرئیل و اسرافیل و حاملان عرش و جمیع ملائکه مقربان و انبیاء و مرسلان منم صاحب شفاعت و حوض شریف منم علی و بعد از این ائمتیم هر که ما را بشناخت خدا را شناخته است و هر که ما را انکار کرده است خدا را انکار کرده است و از علی هم ظنن رسید و سبط این امت و دو سید جوانان بهشت حسن و حسین علیهما السلام و از فرزندان حسین نه امام بهم رسد که اطاعت ایشان اطاعت نیست و عصیت ایشان عصیت نیست منم ایشان قائم و مهدی ایشان خواهد بود و پسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که چون حق تعالی عرش را آفرید و ملک را آفرید و در عرش گفت شهادت بدهید که خداوند بخیرت پدید آمد و از پس شهادت دادند پس شهادت بدهید که محمد رحمة الله علیه است پس شهادت دادند پس فرمود که شهادت بدهید که علی امیر المؤمنین است پس شهادت دادند و در حدیث دیگر از ابوذر غفاری رضی الله عنه منقولست که گفت شنیدم از رسول خدا که گفت اگر اسرافیل بر جبرئیل علیه السلام که من از تو بهترم نیاید که منم سر کرده بهشت ملک که حامل عرش اندم که صوخته ابرم مید و من نزد یکتای عالم محل صد و روحی الهی جبرئیل است که من بهترم زیرا که من امین خدایم بر روحی او و رسول اویم بسوی پیغمبران و مرسلان و منم صاحب خفا و قد نما و فی اینج است را عذاب نکرده است مگر بر دست من و مخصوص خود را بخد مت جناب مقدس ایند و تعالی عرض کردند پس وحی نمود بسوی ایشان که ساکت شوید بغیرت و جلال خود سوگند بخورم که خلق کرده ام خلقی را که بهتر است از شما گفتند آیا از ما خلقی بهتر شده است و حال آنکه ما را از نور خود خلق کرده فرمود که بلی پس حکم فرمود که حجاب قدرت کشوده شد و نگاه دیدند که بر ساق راست عرش نوشته است لا اله الا الله و محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین بهترین خلق خدا ایند پس جبرئیل گفت پروردگار اسوال میکنم از تو بحق ایشان بر تو که مرا خد متگار ایشان گردانی حق تعالی فرمود که کردم پس حضرت فرمود که جبرئیل از ان اهل بیت است و خادم است و پسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که یهود نزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و ایستاد و نهند بر آنحضرت نظر میکرد و حضرت فرمود که ای یهود چه حاجت داری گفت تو بهترین یا موسی بن عمران پیغمبر که خدا با تو سخن گفت و تو ریت و عصا برای او فرستاد و در یار برای او شکافت و او بر سر او سایه کرد حضرت فرمود که مگر داری که بنده بدیج خود کند ولیکن مرا لازمست و میگویم که چون آدم علیه السلام خطا کرد تو به او ان بود که گفت خداوند اسوال میکنم از تو بحق محمد و آل محمد که مرا ایام رزی پس خدا او را آمرزید و نوح چون بکشتی سوار شد و از غرق شدن ترسید گفت خداوند اسوال میکنم از تو بحق محمد و آل محمد که مرا از غرق نجات

پس خدا و را نجات داد و ابراهیم علیه السلام را چون باقیش انداخت چنین گفت و خدا آتش را بر او سوز و سلامت گردانید و موسی چون
حصار انداخت و ترسید گفت خداوند سوال میکند از تو بحق محمد و آل محمد که مرا این گردانی پس خدا را بدو وحی کرد که من ترس که تو را اعلا
یهودی اگر موسی را بدو وحی یافت و ایمان ببرد پیغمبری من نبی آور و ایمان او و پیغمبری من پیغمبری من نبی بخشید و او را ای یهودی از ذریت منست
حدیثی چون بیرون آید فرو داید عیسی بن مریم برای یاری کردن او و پیش خواهد دشت او را و پشت سر او نماز خواهد کرد و در حدیث دیگر
از حضرت رسول صلی الله علیه و آله منقول است که چون حضرت آدم از آن درخت خورد و مریضی آسمان بگرد و گفت سوال می کنم از تو بحق محمد
و آل محمد که مرا بر محمد نبی پس حق تعالی وحی کرد و موسی او که گیت محمد آدم گفت خداوند چنان مرا آفریدی نظر کردم بسو عرش تو دیدم که در آن
نوشته بود لا اله الا الله محمد رسول الله پس آنستم که احدی را قدرش عظیم تر نیست از آنکه نام خود را با نام او قرار داد و پس خدا را بدو
وحی نمود که ای آدم او آخر پیغمبران است از ذریت تو اگر او نبی بود ترا خلق میکردم و در حدیث معتبر از حضرت امیرالمؤمنین منقول است که کلماتی
که آدم از خدا فر گرفته بود و سبب قبول توبه او گردید این بود که گفت سوال میکنم از تو بحق محمد که توبه او قبول کن حق تعالی فرمود که چه سید
که محمد گیت گفت نام او را دیدم که در سر پرده عرش تو نوشته بود موقتی که من در بهشت بودم و گیت معتبر از حضرت صادق علیه السلام
منقول است که فرمود خدا را تعظیم کنید و پیغمبر او را تعظیم کنید و بر رسول خدا احدی را تقصیر ندهید که خدا او را بر همه تقصیر داد و دست و
بند معتبر دیگر منقول است که از آنحضرت پرسیدند که آیا محمد بهترین فرزندان آدم بود گفت و الله که بهترین مخلوقات الهی بود و بهترین
از و بهترین آفریده است و در حدیث صحیح از حضرت امیرالمؤمنین صلی الله علیه و آله منقول است که حق تعالی پنج بنده بهتر از محمد نیافریده است
و گیت معتبر از حضرت صادق منقول است که ما اول اهل بیت بودیم که حق تعالی ما را همای را آفرید و بن گردانید زیرا که چراغ انبیا
و زمینها را آفرید امر کرد مادی را که نداد که دست مرتبه اشهدان لا اله الا الله و سه مرتبه اشهدان محمد رسول الله و سه
مرتبه اشهدان علیا امیرالمؤمنین ولی الله حقا و در احادیث معتبره از آنحضرت منقول است که حق تعالی احسن رسول
صلی الله علیه و آله را در عالم ارواح مبعوث گردانید بر پیغمبران که همه ایشان ادعوت نمود و موسی را قرار داد و گیت معتبر از حضرت امام رضا
منقول است که حضرت رسول فرمود که ما اهل بیت ایم بر با حلال است تصدق و امر کرده ایم که و موسی را حلال سازیم و در آنوقت را
بپای علی بجهانیم و مسج را بر موزه نکشیم و در احادیث معتبره از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام منقول است در تفسیر این آیه
که می که حق تعالی میفرماید که و توکل علی العزیز الرحیم الذی یراک حین تقوه و تغلبک فی الساجدین یعنی توکل کن بر خداوند
غالب مهربانی که می بیند ترا چون بر می خیزی گردیدن ترا در سجده کنندگان فرمود که یعنی منتقل شدن از صلبهای پیغمبران از پشت پیغمبری
به پشت پیغمبری دیگر و گیت که علی خاصه و عامه از خصائص آنحضرت بسیار ایراد کرده اند بعضی از آنها که مشهور است بیان میشود اول واجب بودن
سجود بر آنحضرت و درین خلاف است دوم واجب بودن نماز شب نماز بر آنحضرت و بر این معنی احادیث بسیار وارد شده است
سوم واجب بودن قربانی بر آنحضرت چهارم واجب بودن ادای فتن کسیکه نمیرد و بر ایشان باشد پنجم مشوره کردن با صحابه درین خلافت
ششم انکار کردن منکر و اظهار بد بودن سهری که از مردم مشاهده نماید هفتم مخیر گردانیدن میان آنکه اختیار آنحضرت نمایند یا اختیار
مفارقت و بعضی از احکام آن در کتب فقه مذکور است هشتم حرام بودن بگوته واجب بر آنحضرت و ابلهیت ذریت آنحضرت و در حرمت زکوة سنت
و تصدقات سنت بر آنحضرت خلافت نهم آنکه سیر و پیاده بخورد و بعضی گفته اند که بر آنحضرت حرام بوده و ثابت نشده و دهم آنکه میگوید

اطعام تناول نمیکرد و بعضی گفته اند که بر او حرام بود ثنابت نیست یا زود هم آنکه گفته اند که نه نوشته شد که شرف گفتن بر آنحضرت حرام بود و درین نیز سخن هست
 و از دهم آنکه چون آنحضرت صلوات جنگ میبرد و شب حرام بود بر آنحضرت کند آن آنکه جنگ بکن یا برابر دشمن برود و بعضی گفته اند که نه بود
 سیزدهم آنکه چون ابتدا بصل سستی میکرد حرام بود بر آنحضرت ترک آن پیش از تمام کردن آن ازین محل فرات چهاردهم آنکه بر آنحضرت حرام بود ایشان
 پنجم و ابرو برای رزق کشته شود و این نیز خلافت پانزدهم بعضی گفته اند که بر آنحضرت حرام بود نماز کردن بر کسی که توفیق داشته باشد و ثنابت
 نیست شانزدهم آنکه گفته اند که حرام بود بر آنحضرت خطا کردن و کسی بمصدا آنکه زیاده بگوید و درین نیز سخن هست بیفتم آنکه حرام بود بر آنحضرت
 گاه دشمنی که آنحضرت را بخوابد و این نیز محمل خلافت هجدهم آنکه گفته اند که نکاح کنیز بر آنحضرت حرام بود و همچنین نکاح کتابیه نیز در دهم
 وصال حدسه و زده که در روز و زده بداد که در میان افغانان با افغانان و ناسخ تا غیبه نماید یا حد آن بر آنحضرت جائز بود و بر دیگران حرام است
 و از آنحضرت منقولست که فرمود که من باین شما بیستم شب نزد پدر و دگر نزد پدر من آوردم و اطعام و آب میدادم بیستم اختیار آنچه خواهد از خانم
 نفایس آن بر آنحضرت حلال بود و ثنابت و مکمل شدن آنکه ماسلح بغیر احرام و بر دیگران حرام است بیست و دوم بر آنحضرت
 نماز بود و درین نیز سخن هست بیست و یکم آنکه گفته اند که امام یا نیر یا نیرت بیست و سوم آنحضرت را
 جایزست بر دشمنان بیعت با جمعی که صاحبش آن جمعی است و بیست و چهارم آنکه گفته اند که حکم امام نیز چنینست بیست و چهارم آنحضرت زیاده از
 چهار زن بقدر دام جائز بود و بر غیر آنحضرت حرام بود بیست و پنجم آنحضرت را بیعت با غیر دشمنان جایز است و بیست و ششم آنحضرت را با خود را با آنحضرت میشد
 و بر دیگران بیعت بیست و هفتم آنکه گفته اند که آنحضرت رخت بکلی اومی نمود اگر بی ثوبه بود اجابت آنحضرت بر او واجب بود و اگر
 ثوبه دار بود بر شوهرش واجب میشد که مطلق او بگوید و درین سخن هست بیست و هشتم خلافست که آیا قسمت در میان زنان با آنحضرت
 واجب بود یا نه بر تقدیر عدم و جواب آنحضرت است بیست و نهم آنکه خلاص زمان آنحضرت خواه دخول کرده باشد و خواه نکرده باشد
 در حال حیات و بعد از وفات آنحضرت بر دیگران حرام بود بیست و دهم حرام بود مردم را که صدادر سخن گفتن بلند تر از صدای آنحضرت گفتند
 سیزدهم حرام بود که ایشانست حج را آنحضرت راند گفتند سوزیک حرام بود که آنحضرت را بنام ندانند مثل یا محمد و یا احمد و حق تعالی نیز در قرآن فرمود
 موضع آنحضرت را بنام ندانند که هست بلکه یا ایها الذی و یا ایها الرسول و یا ایها المرسل و یا ایها المله و فرموده است سوزیک دوم
 استخفاف با آنحضرت کفر بود و حکم امام علیه السلام نیز چنین بود سوزیک سوم بعضی گفته اند که اگر آنحضرت کسی را ندا میکرد و او در نماز بود و جواب
 بود که جواب بگوید و نمازش باطل نمی شد بخواب گفته شد درین باب نصی بنظر رسیده است سوزیک چهارم گفته اند که فرزندان دختر آنحضرت
 فرزندان حضرت بودند بر خلاف دیگران سوزیک پنجم بعضی گفته اند که جمع میان اسم و کنیت آنحضرت دیگران را جایز نیست و بعضی منع کرده اند
 بر کنیت آنحضرت مطلقا هیچکس در نموص معتبره وارد نشده است مؤلف گوید که فضائل آنحضرت از حد و عدد و احصایه بیرون است
 و در ابواب فضائل اهل بیت علیهم السلام بسیاری ایراد خواهد بود انشاء الله تعالی و بسیاری در ابواب احوال انبیا علیهم السلام گذشت
 و چون فضل آن سه و در این خورشید انور روشن تر است همین قلیل اکتفا نمودیم و اما خصائص آنجناب چون بعضی ثابت نبود ترک
 نمودیم و آنچه مذکور شد نیز بعضی ثابت نیست چنانچه اشاره نمودیم اما مبتابعت مشهور ایراد نمودیم و تحقیق اینها چندان
 ضرورت نیست و تفصیلات در کتاب بحار الانوار مذکور است

از این روایت می شود که در آن هنگامی که آنحضرت متفق بر سینه خیز شدن ایشان بر آنرا قاضی استخوانی که بعضی شامخ فاء ذن
 من شئت منی هو یسبح رگه رخصت طلبند از توبه زینتی از یکبارهای خود پیش رخصت بده از برای می بر که خواهی انباشان و علی بن
 ابی حمزه روایت کرده است که زین آیه در باب رخصت طلبیدن جنطه بن ابی عامر نازل شد چنانچه در قصه احوال او بیان خواهد شد
 انشاء الله تعالی و المستغفر لهم الله ان الله غفور رحیم و طلب آموزش که از برای ایشان از خدا بد رستیکه خدا آمرزنده هر که
 لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضا مگر دانید خواندن حضرت رسول صلی الله علیه و آله را شما مثل خواندن
 بعضی از شما بعضی را که جائز دانید اطاعت نکردن آنحضرت را یا مگر دانید نکردن آنحضرت را مانند نکردن بعضی از شما بعضی را که نام آنحضرت
 بطلبید و بگوئید یا محمد یا ابا القاسم و از پشت حجر یا صدا بزنید بلکه باید از روی تعظیم و تقیم یا نبی الله یا رسول الله و مثل اینها بگوئید و
 این چه اخیره انام محمد باقر علیه السلام مراد می است فقد یعلم الله الذین یستسلون منکم لو اذابدرستیکه خدا می اندازد آنها را که زودید
 از مجلس توبه و آن میرزند پناه برندگان بیکران فلیحذر الذین یخافون عن امره ان تصیبهم عنة او یصیبهم عذاب الیم پس حذر
 نمایند از آنکه مخالفت می نمایند از امر آنحضرت از آنکه بر سر ایشان جفتی در دنیا یا بر سر ایشان عذابی در داورنده در آخرت و در جا دیگر
 فرموده است که یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم الی طعام غیر ناظرین ان اذ اهی گروه مؤمنان داخل شوید
 خانه پیغمبر را مگر آنکه رخصت دهد شما را بسو طعام در حالتی که انتظار برنده باشید و رختن آنرا و لکن اذا دعیت فادخلوا فاذا طعمتم
 فانتشروا و الا مستانسن حدیث و لیکن بهرگاه بخوانند شما را داخل شوید و بهرگاه طعام بخورید پرانگنده شوید بی آنکه بایکد بگوش
 گیرید برای سخن گفتن آن ذلکم کان یوذی للنبی فاستجی منکم و الله لا یستجی من الحق بد رستیکه این بکث کردن شما سبب بیکار
 پیغمبر می شود پس او می ایستد از شما که بگوید که بیرون روید و خدا شرم نمیکند از گفتن حق علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله زینب از زوج کرد او را بسیار دوست میداشت و لیمه کرد و اصحاب خود را طلبید اصحاب آنحضرت
 علیه و آله چون طعام بخوردند میخوابیدند که نشینند و سخن بگویند نزد آنحضرت و میخوابست آنحضرت که بر زینب خلوت کند و گاهی
 بر رخصت آنحضرت داخل میشدند و بعضی گفتن مشغول میشدند و انتظار رسیدن طعام آنحضرت میکشیدند و این موجب تضعیف لوقت
 شریف آنحضرت بود پس حق تعالی این آیات را برای تادیب ایشان فرستاد و اذا سألتموهن متاعا فاسئلهن من ذله
 و هرگاه سوال کنید از زنان آنحضرت متاعی از امتعه خانه ایشان را پس طلب کن ایشان از پس پرده ذالکوا اطهر لقلوبکم و قلوبهن
 این سوال کردن از پس پرده پاکیزه تر است مردامی شما و دامای ایشان را از وسوسه شیطان و خاطر نفسانی و ماکان لکم ان تؤذوا
 رسول الله و لا ان تنکحوا ازواجه من بعده ابدا ان ذلکم کان عند الله عظیما و نشاید شما را که از آن کنید بر بخانیه رسول خدا
 و نه آنکه نکاح کنید زنان او را بعد از او بر گزید رستیکه اید آنحضرت و نکاح کردن زنان او نزد خدا گناه بزرگ است علی بن ابراهیم روایت کرده است
 که سبب نزول این آیات آن بود که چون آیه نازل شد که زنان حضرت رسول بمنزله مادران مؤمنان نبود بر ایشان حرام اند طهر منافق در
 غیبت و گفت که پیغمبر خواهد که زنهای با را بخواد و ما نماند از آنکه از آنحضرت زنان را نکاح کنیم که چنانچه در این آیات
 نازل شد و در جای دیگر فرموده است که ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما
 بد رستیکه خدا و ملائکه او در و میفرستند بر پیغمبر ای کسانی که ایمان آورده اید صلوات فرستید بر آنحضرت و سلام گوئید بر او

پس تسلیم و انقیاد کنید آنحضرت را در ولایت امانیت آنحضرت انقیاد کردنی و در کتاب عامه بطریق متعدده روایت کرده اند که این
 این گیم نازل شد از آنحضرت پرسیدند که یا رسول الله سلام بر تو فرستیم پس چگونه صلوات بر تو فرستیم فرمود که بگوینا اللهم صل علی
 محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم انک حمید مجید و بارک علی محمد و آل محمد کما بارکت علی ابراهیم
 و آل ابراهیم انک حمید مجید و کسند معتبر متقوسست که از حضرت صادق پرسیدند که صلوات خدا بر رسول چه معنی دارد فرمود
 که خدا او را ستایش و مدح مینماید در آسمانهای بلند پرسیدند که تسلیم چه معنی دارد فرمود که یعنی انقیاد کردنت آنحضرت را در هر مریکه
 بفرمایند الذین یؤذون الله و رسولہ لعنہم الله فی الدنیا و الآخرة و اعد لهم عذابا مهینا آنانکه انیت میرسانند و
 میرسانند خدا و رسول او را لعنت کرده است خدا بر ایشان رحم دور گردانیده است ایشان را از رحمت خود دور دینا و آخرت و همی اگر بدست
 برای ایشان عذاب خوار کنند و علی بن ابراهیم روایت کرده که این آیه در شان آنرا نازل شده که غضب کردند حق امیر المومنین فاطمه
 علیها السلام را و از ایشان کردند چنانچه حضرت رسول صلی الله علیه و آله دیوایان متعدده فرمود که آنرا فاطمه از راست و در جا
 دیگر فرموده است که یا ایها الذین امنوا لا تكونوا کالذین اذوا موسی فی ذاک الله عما قالوا و کان عند الله و جهالهم و
 سؤمان مباشد مانند آنانکه از او کردند موسی را پس خدا ظاهر گردانید برات او را از آنچه گفتند و بودند نزد خدا مقرب و روشناس و
 در جا دیگر فرموده است که یا ایها الذین امنوا لا تقفوا بین یدی الله و رسولہ و اتقوا الله ان الله سمیع علیم ای کسانی که
 ایمان بخدا و رسول آورده اید پیش من بپیش احوال خود را پیش از قول خدا و رسول او یعنی سخن بگوئید پیش از آنکه پیغمبر سخن گوید یا آنکه تعجب کنید
 در امر و نهی پیش از آنحضرت یا آنکه بگذارید یکدم در راه رفتن کسی پیش از آنحضرت برود بلکه از عقب او بروید و بر رسیدن خدا بدستیکه خدا شما
 و داناست و در جا دیگر فرموده است که یا ایها الذین امنوا لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی و لا تجهر و الہ بالقول کجهر
 بعضکم لبعض ان تحبط اعمالکم و انتم لا تشعرون ای گروه گردیدگان بلند نکنید آوازهای خود را بالای آواز پیغمبر یعنی چون
 سخن گوئید آواز خود را بلند تر از آواز آنحضرت نگردانید و با او بلند باو سخن بگوئید چنانچه یکدیگر را بلندند میکنند و سخن بگوئید مثل
 فثود علمهای شما بسبب این ترک او باز روی نادانی ان الذین یغضون اصواتهم عند رسول الله اولئک الذین امتحن الله
 قلوبهم للتقوی لهم مغفرة و اجر عظیم بدستیکه آنانکه آواز خود را بپشت میگردانند نزد رسول خدا و باو سخن بگویند آن گروه
 آنانکه استخوان کرده است خدا و الهای ایشان را برای قبول پرہیزگاری مرا ایشان است که زشت گسایان فرمودی بزرگان الذین ینادونک
 من وراء الحجاب اکثرهم لا یعقلون بدستیکه آنانکه ندانند میکنند تر از عقب حجر یا بیشتر ایشان صاحب عقل و دانش نیستند و لو
 انهم صبروا حتی تخرج الیهم لکان خیر لهم و الله غفور رحیم و اگر ایشان صبر کردند می تابیر و نانی بسوی ایشان به آنیند بهتر
 بود از برای ایشان خدا آمرزنده است اگر توبه کنند و مهربانست نسبت به بندگان علی بن ابراهیم روایت کرده است که این آیات
 در شان گروه بنی تمیم نازل شد چون نزد آنحضرت می آمدند بر در حجره می استاندند و فریاد میکردند که یا محمد میرا کیست ما چه از آنحضرت
 می آمد در راه رفتن پیش او میرفتند و چون سخن میگفتند صداها را از صدای آن حضرت بلند تر میکردند و میگفتند یا محمد چنانچه با یکدیگر
 سخن میگفتند پس این آیات بر آنانکه ایشان نازل شد در جا دیگر فرموده است ان الذین یخوفون النبی و یخوفون ما هو عنده و یخافون ان یخبروا
 و معصیت الرسول انی بنی بسو آنان که نمی شنوند از آن گفتن یا یکدیگر پس باز خود مینمایند بسو آنچه نمی کرده شده اند از آن و را میگویند

این حکم بآیه بعد از این منسوخ شد و خاصه و عامه بطریق متواتر از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده اند که فرمود که در قرآن آیه
 هست که چهل و یک نفر از من با آن آیه عمل نکرده است و آن آیه تصدیق نزد از گفتن است و انشاء آمد بعد از این در بیان فضائل آنحضرت
 مذکور خواهد شد و در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که چون نام حضرت رسول صلی الله علیه و آله نزد شما مذکور
 شود بسیار صلوات فرستید بر آنحضرت که هر یک صلوات بر آنحضرت بفرستد حق ثوابی به از صلوات بر او بفرستد در هزار صفت ملائکه
 و مانند چیزی از آفریده با خلق ملائکه صلوات فرستند بر آن بنده بسبب صلوات فرستادن خدا و ملائکه بر او پس کسیکه در چنین قوائی
 و فضیلتی رغبت نه نماید او جا بلع مغرور است و خدا در رسول الهی صلوات آمد تا عیالهم از و بیزاند و در حدیث معتبر دیگر فرمود که حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله فرمود که هر که من نزد او مذکور شود و فراموش کند صلوات فرستادن بر من خدا او را از راه بهشت گردانید است
 و در حدیث معتبر دیگر فرمود که از حضرت امام رضا علیه السلام منقول است که جابر انصاری می فرمود که روزی حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله در خیمه بودند از پوست و مادر بیرون خیمه بودیم دیدیم که ذوال جستی از خیمه بیرون آمد و آب دست شوی آنحضرت را بر آن
 آورد پس صحابه مبارک نمودند و هر که را دست بآن آب سپیدی از برای برکت بر رو خود شید می دید هر که را دست بآن ظرف نرسید
 بدست دیگران دست مالید و بر رو خود کشید و آب دست شوی امیر المؤمنین صلوات الله علیه نیز چنین میکردند و بکسند معتبر
 از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله هرگز از کسی که بهم میرسانید حجامت میکرد ابو طعنه گفت که
 من روزی آنحضرت را حجامت کردم و یک اشرفی بمن دادم و از من پرسید که خون را چه کردی گفتم خوردم برای برکت فرمود که دیگر چنین
 نکن و این خورده را از آنجا دور در با و بلا یا در پیشانی و آتش جهنم تمسک نخواهد کرد و از آنجا که بن شهر یک منقول است که گفت خدمت
 آنحضرت رفتم صحابه را بر و روان حضرت چنان ساجد ساکت یا فتم که گویا مرغ بر سر ایشان نشست و در بین سجد و چون در غوغا
 صد میه از جانب قریش بخندست حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد دید که هر گاه آنحضرت وضو میساخت یا دست می شست مبارک
 میکردند و در گرفتن آن آب بر تبه که نزدیک بود که یکدیگر را بکشند و بر تبه که آب یا آن آب بینی می انداخت بدستهای خود آنرا می بویدند
 و برای برکت بر و بدن خود بمالیدند و بهر که از آنحضرت جدا میشد بر ساحت میکردند و آنرا می بویدند و چون امر می میفرمود بر یکدیگر بکشد
 میکردند و در امتثال آن چون سخن میفرمود صدای خود را بپست میکردند و گوشه بر روی مبارک آنحضرت نظر میکردند و سر پا در
 پیش می افکندند و چون عوده بنزد قریش برگشت گفت ای گروه قریش من بنزد پادشاه حج و پادشاه روم و پادشاه حبشه رفته
 بودم و ندیدم که هیچ قومی پادشاه خود را تعظیم و اطاعت نکند مثل آنکه اصحاب آنحضرت تعظیم و اطاعت او نمایند و انفس گفت
 که بدیم که سر ترا مثل آن سر و ترا میترسند و اصحاب برگرد آنحضرت جمع شده بودند و چنان آن مویار میروند که بهر موی بدست
 کسی می افتاد و رسولان ملوک که بنزد آنحضرت می آمدند چون نظر ایشان آنجناب می افتاد اعضا می ایشان میلرزید و میغیر و گفت که
 اصحاب آنحضرت چون میخواستند که در خانه آنحضرت را بکوبند ناخن بران میزدند و بسنگ می کوبیدند و حرکت نمیدادند و بر او بن
 غار می میگفت که بسیار بود که میخواستم که سوالی از آنحضرت بکنم و از محابت آنحضرت بتاخیر می اندختم تا دو سال مؤلف گوید که تعظیم
 و تکریم آنحضرت و اهل بیت آنحضرت چنانچه در حیات ایشان واجب بود بعد از وفات ایشان نیز لازم است زیرا که دلالت تعظیم عام
 و در املود پیشه بسیار وارده شده است که حرمت ایشان بعد از موت مثل حرمت ایشانست در حال حیات و حرمت ایشانست

لشکل با بعد از وفات اسلخ بر احوال مردم مست پس باید که در روضات مقدسه ضلحی منوره ایشان با و داخل شوند و بار . . .
ادب بیرون آیند و پشت با طرح نکنند و پا دراز نکنند و صدا بلند نکنند و در هنگام زیارت با و با ایستند و آهسته بخوانند و
عشیر و عرف متضمن تعظیم و تعظیم است بعمل بیاورند مگر آنچه نھی از آن مخصوص دارد شده باشد مانند سجده کردن و پیشانی
بر قبر گذاشتن و نام شریف ایشان را در گفتن و نوشتن تعظیم نکنند و هرگاه گویند و شنوند صلوات بفرستند و آه . . .
احترام نکنند و ذریه طیبه ایشان را و راویان احادیث ایشان را محافظان شریعت ایشان را برای تعظیم ایشان . . .
کنند مگر هر چه بایشان منسوبست تعظیم او متضمن تعظیم ایشان است و تعظیم ایشان تعظیم خداوند عالمین

باب دوازدهم

در بیان عصمت آنحضرت است از گناه و سهو و نسیان بآنکه اشاره بدلائل عصمت جمیع پیغمبران صلوات الله علیه در جلد اول
گذشت و تفصیل دلائل در کتاب بحار الانوار مذکور است و باید دانست که اجماع علماء امامیه است که آنحضرت از وقت ولادت
تا وفات مصوم بود از گنا یا ن کبیره و صغیره عدا و سهو و خطا و آبن با بویه و بعضی از محدثین اگر چه تجویز کرده اند که حق تعالی
برای مصلحت آنحضرت را سوسی بفرماید در نماز یا خیر آن بغیر آنچه متعلق به تبلیغ رسالت باشد که در آن هیچ وجه جائز نیست ولیکن
معظم علمای امامیه رضوان الله علیه قائل نشده اند و هیچ جهت سهو و نسیان را بر آنحضرت روا نداشته اند و احادیثی که دلالت
بر وقوع آن میکنند حمل بر تقیه میکنند و چون این کتاب برای انتفاع عامه خلق نوشته میشود و اکثر ایشان را فهم دلائل شبهات و جوابها
چنانچه باید میسر نیست و گاه باشد که باعث لغزش ایشان گردد لهذا استیفای دلائل عصمت تاویل آیات و احادیثی که موهم خلالت است
حواله بکتاب بحار الانوار نمود در احادیث معتبره از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حق تعالی در پیغمبر صلی الله علیه و آله پنج روح
قرار داده بود روح حیات که بآن حرکت میکرد و راه میرفت و روح قوت که بآن جهاد میکرد و عبادات ثقیله را تحمل میشد و روح شهوت
که بآن میخورد و می آشامید و باز زنان بحلال مقاربت میکرد و روح ایمان که بآن ابر میکرد و حکم بعدالت میدنمود و روح القدس که بآن سخن
پیغمبری میشد و چون پیغمبر از دنیا رفت روح القدس با نام تعلق گرفت و روح القدس را خواب غفلت و سهو و فراموشی نباشد و
روح القدس میداند و می بیند آنچه در مشرق و مغرب و در سحر و در ریاست و در روایات خاصه و عامه مذکور است که حضرت
علیه السلام شبی در معرض که نزدیک مدینه مشرفه واقع است فرو افتاد و بلال را فرمود که بیدار باش پس بلال نیز خواب رفت و حق تعالی خواب را بر همه
مستولی گردانید تا آفتاب طلوع گردید پس چون بیدار شدند بلال گفت یا رسول الله آن کسی که ترا خواب برد مرا نیز خواب برد پس نماز را قضا
کردند و حق تعالی برای حمت بر امت آنحضرت را خواب برد که اگر یکی از امت بیدار نشود تا آفتاب بر آید و او را تشنجه کنند بگوید
ای پیغمبر الله علیه السلام نیز خواب رفت و در پیرو حدیث نیز سخن بسیار است و احتراضات و جوابها در کتاب بحار الانوار

باب سیزدهم

در بیان در نور علم آنحضرت و رسیدن آثار و کتب و علوم انبیا با جناب است صلوات الله علیه و علیه در حدیث معتبره
محمد باقر منقول است که حق تعالی میفرماید که نمیدانند تا ویلات مقشبهات قرآن را مگر خدا و را سخنان در علم پس رسول خدا صلی الله علیه
بهترین را سخنان در علم بود و حق تعالی او را تعلیم کرده بود و جمیع آنچه بر او فرستاده بود از تنزیل تا ویل قرآن و نبود آنکه خدا

گفته اند و تاویل آن را باطل و تعلیم ننماید و او صیای آنحضرت بعد از او همه علم او را میدهند و در بیت سید دیگر فرمود که حضرت امیرالمومنین صلوات الله علیه فرمود که حق تعالی میفرماید که آن فی ذلک لآیات للتوسیعین سئیکه رعه لک کردن حق تعالی و غیر آن در قرآن گفته اند و نشاناست بحد صاحبان فرست و وزیر کی حضرت فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و آله متوسم بود که بجای آنها علوم بسیار و احوال اخبار و اسرار بر او ظاهر میشد و من بعد از او اما من از فرزندان من همچنین اند و در احادیث بسیار منقولست که هر روز بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله احوال نیکو کاران و بدکاران این است عرض میشود پس صدر نمایند از احوال و شایسته و در حدیث موثق منقولست که حضرت صادق علیه السلام شخصی از اصحاب خود فرمود که چه امیر بخانید و آنزده میگفید رسول خدا صلی الله علیه و آله را گفتند چگونه آنحضرت را آنزده میکنیم فرمود که مگر نمیدانید که احوال شما بر آنحضرت عرض میشود اگر در آن اعمال معصیتی می بیند آنزده میشود پس آنحضرت را با اعمال نشت خود آنزده میکنند بلکه با اعمال نیک خود شاد گردانید و در احادیث بسیار از آنکه اطهار صلوات الله علیه منقولست که حق تعالی علوم سبع پیغمبران از برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله جمع کرد و آنحضرت همه را با وصیای خود میراث داد و با آنحضرت رسید تورات و انجیل و زبور و صحف آدم و شیث و ادیس و ابراهیم و کتابهای جمیع پیغمبران صلوات الله علیه بر جمیع حق تعالی علمی کرامتی و معجزه به پیغمبری نداده است مگر آنکه با آنحضرت داده است و با او داده است آنچه با آنها نداده است و در حدیث معتبر از حضرت موسی بن جعفر صلوات الله علیه منقولست که حضرت رسول صلی الله علیه و آله وارث علوم پیغمبران بود و اعلم از همه ایشان بود و آوی گفت عیسی مرده را زنده میکرد و باذن خدا فرمود که هست گفتی و سلیمان نیز بر زبان مرغان را میفهمید و حضرت رسول صلی الله علیه و آله همه اینها را داشت بدرستی که حضرت فیضان چون در بار تفحص کرد و نیافت و در غضب شد برای آن بود که او را بر آب لالت میکرد پس گن مرغ علمی داده بود که سلیمان نداده بود و با او بود و مرغ و جبرائیل و دیوان همه در فرمان او بودند و آب در زیر پو انداخت و آن مرغ میداشت و حق تعالی میفرماید که اگر قرآنی هست که بآن کو بهار ابراه توان انداخت یا زمین را بآن پاره توان کرد یا بطی الارض قطع توان کرد یا مردگان را بآن سخن توان گفت این قرآن هست و آن قرآن جاریست و هست میراث که میتوانیم بعلم قرآن کو بهار را حرکت در آوریم و شده را را طلی کنیم و مردگان را زنده کنیم و ما آیت ازیر پو اسیدانیم و در کتاب فی آیه چند هست که بسبب آن آیات بر امری را که اراده کنیم میشود و در چند حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که حق تعالی بعیسی و اسم اعظم داده بود که با آنها مرده را زنده میکرد و آن معجزه با او ظاهر میشد و موسی چهار اسم داده بود و با برابریم علیه السلام هشت اسم داده بود و بنوح علیه السلام پانزده اسم داده بود و با آدم علیه السلام هشت و پنج اسم داده بود و این همه را آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله داده یا زیاده و بدرستی که اسماء عظام آنی بفتاد و اسم هست یک نام مخصوص ذات مقدس است که هیچ کس تعلیم نکرده است و بفتاد و دو نام را آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله تعلیم کرده است و آنست معتبر از نام محمد باقر علیه السلام منقولست که حق تعالی در شب معراج آنحضرت صلی الله علیه و آله را علم گفته و آینه عطا کرد و در احادیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقولست که فرمود که ما را در شبهای جمعه شادی هست را وی گفت آن شادی چیست فرمود که چون شب جمعه میشود روح حضرت رسول صلی الله علیه و آله بار واج آمده معصومین علیه السلام نزد عرش حاضر میشوند و اینها حاضر میشوند و هفت شوط طواف میکنند و در عرش آنی و نزد هر پایی از پایهای عرش و در رکعت نماز میکنند و بر نیکی و در روح مابوسی بدنما مگر بعل تاز و اگر این نباشد علم ما تمام میشود و در احادیث دیگر وارد شده که هر علم تازه که خدا بر ما افاضه میکند اول بر روح حق

رسول صلی الله علیه و آله عرض میکند و بعد از آن بر موی حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه بچنین ترتیب بر او وحی الهیه علیه السلام
تا آخر بر امام زمان بافته میشود و در احادیث صحیح و معتبره از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام منقولست که خبر نبی علیه السلام
برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله و انار آورده بشت و با آنحضرت داد پس یک رات تناول نمود و دیگری را بدو نیم کرد و نصف را
بر امیر المؤمنین علیه السلام داد و نصف را خود تناول نمود و فرمود که یا علی انار اولی که همه خوردیم بسبب پیغمبری بود و ترا در آن نصیبی
و انار دوم علی بود و تو شریک من هستی در علم و در چند حدیث معتبر منقولست که شخصی از اهل بیت من نزد حضرت امام محمد باقر علیه السلام
آمد حضرت فرمود که آیا فلان در درامیدانی گفت بل فرمود که فلان درخت که در آن دره واقع است میدانی گفت بل فرمود که فلان
سنگ که در زیر آن درخت است میدانی گفت گفتیده ام یکم اطلاع بر احوال شده با بهتر از تو داشته باشد حضرت فرمود که آن سنگی
که الواح موسی با ضبط کرد تا بحضرت رسول صلی الله علیه و آله رسید و تسلیم کرده اکنون آن الواح نزد منست و در حدیث معتبر از حضرت صادق
علیه السلام منقولست که الواح موسی از زیر جد سبز بود که از بهشت آورده بودند در آن الواح علوم گذشته و آینده تار و زقیات
نوشته بود چون ایام موسی منقضی شد حق تعالی وحی نمود بکسو او که الواح را بکوه بسیار پس سستی بنزد کوه آمد و کوه بام آبی شکافته شد
و موسی الواح را در جبهه پیچیده و در شکاف کوه گذاشت پس شکاف کوه بهم آمد و الواح ناپدید شد و پیوسته در آن کوه بود تا حق تعالی
صلی الله علیه و آله را مبعوث گردانید پس قافله از زمین بخت آنحضرت می آمدند چون بآن کوه رسیدند بام خدا شکافته شد و آن الواح
چنانچه موسی پیچیده بود پیدا شد و اهل قافله آنرا برداشتند و حق تعالی در دل ایشان انداخت که آنرا نکشایند و بخت حضرت رسول
صلی الله علیه و آله بیاوردند جبرئیل علیه السلام بر آنحضرت صلوات الله علیه و آله و سلم نازل شد و خبر ایشان را با آنحضرت رسانید چون بخت
حضرت آمدند آنحضرت خبر آنچه یافته بود بایشان نقل کرد و از آن ایشان طلبید گفتند چه دانستی که ما این را یافته ایم فرمود که پروردگار من را خبر داد
با آنچه بافته ای الواح موسی است گفتند شهادت میدهم که تو رسول خدائی و الواح را بیرون آوردند و با آنحضرت تسلیم کردند و حضرت در آن
نظر کرد و خواند و آن بر زبان عبری نوشته شده بود پس حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه و آله را طلبید و گفت بگفته آنرا که علم اولی و آخرین درین
نوشته است و این الواح موسی است و خدا را امر کرده است که این را بتو تسلیم نمایم گفت یا رسول الله من نمیتوانم این را بخوانم فرمود که جبرئیل را امر
کرده است که ترا امر کنم که شب این را در زیر سر خود بگذاری و بخوابی و چون صبح میشود همه را میتوانی خواند چون امیر المؤمنین علیه السلام آنرا در
زیر سر خود گذاشت و صبح بر فراست و آنچه در آن الواح بود خدا تعلیم او کرده بود پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله آنحضرت را امر کرد که آنرا
بطلب آید و پوست گوسفندی نوشت و اینست جعفر در آن علم اولین و آخرین هست و آن نزد ماست و الواح و عصا موسی نزد ماست و همه از
حضرت رسول صلی الله علیه و آله باب میراث رسیده است و کسند معتبر از حضرت امیر المؤمنین منقولست که الواح مکه از زمرد سبز بود و چون مکه
بگو سال پس رسیدن جی امه ایل در خشم شد الواح را از دست انداخت و پاره پاره شد و پاره ماند و پاره با آسمان بالا رفت و چون پاره
از سستی زایل شد بوشع از آنحضرت پرسید که آیا علم الواح نزد تو هست گفت بل پس الواح را اوصیای موسی دست بدست میداد تا آنکه دست
چهار نفر را اهل بیت افتاد و چون خبر بشت حضرت رسول صلی الله علیه و آله بایشان رسید پرسیدند که چه میگویی این پیغمبر گفتندی میکند از شر و زنا
و او میکند با خلاق نیکو و گرامی داشتن همسایگان گفتند پس او اولی است با آنچه در دست ماست از ما و اتفاق کردند که در وقت مخصوصی نزد آنحضرت
ناظر شوند پس جبرئیل خبر داد آنحضرت را که فلان و فلان می آیند و الواح موسی بایشان رسیده است و در فلان شب از فلان ماه نزد تو خواهد آمد

پس آنحضرت انتظار آمدن ایشان میکشد در آن شب تا آنکه آیدند و در را کو بیدند حضرت هر یک را بنام او و نام پدر او ندا کرد و فرمود که گاه
الواحی که از یوشع جماعه رسیده است چنان معجزه را مشاهده کردند گفتند شهادت میدییم بوحدهانیت خدا و برسالت تو و ائمته این
لوحها بدست ما آمده است بیچاکس بر این مطلع نشد بود چون الواح را آنحضرت گرفت دید که خطا عبری خفی نوشته بود پس فرمود
نیز سر گذاشتم و چون صبح بر خاتم و نظر کردم خط عجمی نوشته شده بود و در آن علم هر چیز و هر واقعه بود از روزی که خدا دنیا را آفرید
تا روز قیامت همه را در حدیث و دیگر معتبر منقول است که از حضرت موسی بن جعفر رسیدند که آیا ابی حجت خدا بود بر حضرت رسول
صلی الله علیه و آله فرمود که نه ولیکن امانت دار و صیتهما و کتابها بود که با و سپرده بودند که آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله تسلیم نماید پس
تسلیم نمود با آنحضرت و از دنیا مفارقت نمود و از حضرت صادق علیه السلام پسند موثق منقول است که ابی آخراد صیاح حضرت عیسی بود
و در حدیث صحیح از آنحضرت منقول است که آخراد صیاح عیسی مودی بود که او را باطل میگفتند و در روایت معتبر دیگر فرمود که سلمان
فارسی رضی الله عنه بسیاری از علمای او دریافت و از ایشان اخذ علم نمود تا آنکه نزد ابی آمد و زمان بسیاری را خدمت او ماند پس
چون حضرت رسول ظاهر شد ابی گفت یا سلمان آنکه تو او را میطلبی در مکه ظاهر شده است برو خدمت او پس سلمان بتوجه
خدمت او شد و در مدینه آن حضرت را ملازمت کرد و در حدیث معتبر دیگر منقول است که حضرت ابوطالب امانت دار و صایا
و کتابها بود و ایمان بخداست حضرت رسول صلی الله علیه و آله آورد و امانتها را با و تسلیم نمود و در بهمان روز از دنیا مفارقت
نمود و بر حمت ایزدی و اصل گردید و بکنند معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که موسی وصیت کرد بپسر
یوشع و یوشع وصیت نمود بسو فرزندانش و در آن روز فرزندانش خود و نه بفرزندانش موسی زیرا که اختیار وصیت و مفارقت کبریا با خدا
مقدس حق تعالی است و بشارت دادند موسی و یوشع که مسیح بعد ازین مبعوث خواهد شد پس چون مسیح مبعوث شد با بنی اسرائیل گفت
که بعد از من پیغمبری خواهد آمد که نام او احمد است و از فرزندان سمیئیل و او تصدیق من و تصدیق شما خواهد کرد و بعد از آنحضرت آنها
که حافظان علم و شریعت آنحضرت بودند علوم آنحضرت را دست میدادند و یکدیگر را وصی میکردند و بشارت میدادند و فرمود
بمبعوث شدن پیغمبر آخر الزمان صلی الله علیه و آله چنانچه حق تعالی فرموده است که انا انزلنا التوراة فیها امدی و نور لکم کما
النبیون الذین اسلموا للذین هادوا و الرّبانیون و الاحبار بما استخفوا من کتاب الله و كانوا علی شهاده
بدرستی که ما فرستادیم تورات را که در آن هدایت و نور بود حکم میکردند بآن پیغمبران که منقاد حکم خدا بودند برای یهودان و نام میکردند
علما ربانی و عباد و زاهدان را بسبب آنچه بایشان سپرده شده بود و طلب حفظ آن را بایشان کرده بودند از کتاب خدا و بودند
بر این کتاب از گواهان حضرت فرمود که خدا برای این ایشان را تحفظان نامید که بایشان سپرده بودند نام بزرگ از کتب الهی
که بآن میتوانست حکم هر چیز را که باین پیغمبران بوده است که از جمله آنها بود تورات و انجیل و زبور و کتاب فوج و کتاب معارج و کتاب
شعیر و صحف ابراهیم علیه السلام پس پیوسته این وصیتهما و امانتها را احوالی بدیگر می سپرد تا آنکه حضرت رسول صلی الله علیه و آله
تسلیم کردند پس چون آنحضرت مبعوث شد فرزندان آنها که تحفظان صایا بودند ایمان با آنحضرت آوردند و جماعت دیگر از بنی اسرائیل
کافر شدند و در حدیث معتبر دیگر از آنحضرت منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که من سید پیغمبرانم و وصی من سید
اوصیاء و اوصیای من پیغمبرانند و آدم از خدا سوال کرد که از برای او وصی شایسته قرار دهد پس حق تعالی فرمود

بسیار درین باب خواهد آمد انشاء الله تعالی و در حدیث معتبره نقلست که حضرت صادق علیه السلام فرمود که هر چه در دگر گفته اند بخیر
که اگر من در میان من و خضر میبودم هر آنچه خبر میدادم ایشان را که من از نبی و دانا ترم و خبر می دادم ایشان را با آنچه در دست ایشان نبود
نیز که نبی و خضر علم گذشته را داده بودند و علم آینده را نداشتند و حق تعالی آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله علم گذشته و آینده را تا روز
قیامت داد و آن علم را رسیده و در حدیث معتبره دیگر فرمود که خدای تعالی از اول العزیم از یاقی داد بر جمیع خلق بعلوم عالم ایشان را پیش
داد و ما را بر ایشان در علم زیادتی داد و حضرت رسول صلی الله علیه و آله است آنچه ایشان نداشتند با علم آنحضرت را از انبیا و اولاد انبیا
بسیار نقلست که در تفسیر قول تعالی و کذلک نری ابراهیم صلی الله علیه و آله ملکوت السموات و الارض ولیکون من الموقنین فرمود که شود
خداوند عالمیان حجاب را تا نظر کرد ابراهیم بسوی من و آنچه در زمین بود و بسوی آسمانها و آنچه در آسمان بود و بسوی عرش و آنچه در عرش بود
و ملائکه حامل اینها بودند همه را دید و از برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله داد و نصیب کرد آنحضرت نیز چنین کرد و در حدیث بسیار از
امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام نقلست که حق تعالی در شب معراج حضرت رسول صلی الله علیه و آله را و نامه اصحاب الیمین نامه
اصحاب الشمال نامه اصحاب الیمین را دست است گرفت و کشود و نظر کرد در آن دید که در آن نوشته است نامها اهل بهشت و نامها
پدران و قبیلای ایشان پس کشود نامه اصحاب شمال را و دید که در آن نوشته است نامها اهل جهنم و نامها پدران و قبیلای ایشان پس در آن
و صحیفها در دست آنحضرت بود پس بر منبر بالا رفت و خطبه خواند و فرمود که ایها الناس میسرانید این چیز در دست من است صحابه
گفتند که خدا و رسول او بهتر میدانند پس دست را بلند کرد و فرمود که این نامها اهل بهشت و نامها پدران و قبیلای ایشان و در قیامت
و دست چپ را بلند کرد و فرمود که این نامها اهل جهنم است و نامها پدران و قبیلای ایشان تا روز قیامت که بی یاده نمی شود و هر یک
نمی شود و خدا حکم کرده است و بعد از آن حکم کرده است و همه کرده های خود ستیج بهشت و روزی شد و آن گروهی بهشت را می بینند
پس آن نامه را آنحضرت میفرمود منین صلوات الله علیه و آله او در روایت معتبره بسیار دیگر فرمودند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود
که خدا است مرا تا روز قیامت از برای من بخش گردانید و طینتهای ایشان که شناخته ایشان را بنام خود و پدر و مادر و قبیلای و حامیه تمام
و اخلاق و اعمال ایشان پس صاحب علم که در قیامت خواهند آمد فوج فوج بر من گذشتند و همه را می شناسم چنانچه شما آشنایان
خود را می شناسید پس در میان آنها استغفار کردم برای تو و شیعیان تو یا عجم یا یهود که خدا و عدو دوست دارد و حق شایان تو که بیا
از ایشان هر که ایمان آورد و پرهیزگار باشد و پیدها ایشان را به نیکی بدل کند و در روایت دیگر چنانست که خدا است مرا و روز قیامت
بر من عرض کرد پس اهل کیسه بمن ایمان آورد و تصدیق من نمود علی بود مؤلف گوید که حدیث علم آنحضرت بسیار است
و در ابواب آیتند انشاء الله مذکور خواهد بود باید دانست که علوم آنحضرت همه از جانب خداوند عالم است
و بطن و گمان و اجتهاد و رای هرگز سخن نمیفرمود چنانچه حق تعالی در وصف آنحضرت فرموده است که و ما
ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی سخن نمیگوید او از روی خواهش و هوا بلکه نیست سخن او مگر وحی که با او نازل
شده است و باید دانست که اعمال و اقوال آنحضرت همه موافق فرموده خدا بود و همچنین حضرات ائمه معصومین علیهم السلام
که او صیای کرام آنحضرت اند علم ایشان همه مقتبس از آنحضرت بود و بغیر وحی و الهام سخن نمیفرمودند و چنانچه
بر ایشان جایز نبود و بطن و گمان سخن نیگفتند چنانچه انشاء الله بعد از این بیان خواهد شد

باب چهارم در بیان اعجاز قرآن مجید

و بیان اعجاز قرآن مجید است بدانکه چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در میان قومی معبوث شد که پیشه ایشان فصاحت و بلاغت بود و بوی که بخت در فصاحت و در میزان اعتبار می سخنیدند و شعرا می حلو اللسان و خطبه های فصیح البیان را از همه خلق برتر میدانند از آن میان که بی آنحضرت را از بعضی سخن گردانید و قرآن مجید را آورد و اول تحدی نمود بایشان که مثل این قرآن بیاد بیاورید اگر هسته بیاید بکنند و پیغمبر میفرمود و این قرآن را خود انشا میکنم یا وجود آنکه فصحا و باناد میان ایشان بیاد و از حد و احصاء بیشتر از یک صحاح بود و بعد از آنکه در مقام معارضه و معاند بود و در بیان احوال آنحضرت بهر حیل میگوشتند و زیر که آنحضرت در مقام انشای قرآن که بر آن شور و غوغا کرده بودند آمده بود و بهای ایشان را که خدایان خود میبستند و میپرستیدند ببدی یاد میکرد و آبا و اجداد ایشان را نسبت بکفر و فساد میداد و روایای ایشان را که با دشواری در سر و سرب ریاست و در نظر داشتند بسو خاک سار می انقیاد و عجز می نمود و بر مخالفت و رسالت خود و ولایت اهل بیت خود و عید آتش میفرمود و با وجود این که ارباب بیان بمثل قرآن نتوانستند و نویسی ظاهر است که اگر قادر بودند در آن تکامل نمی زدند پس باید بایشان توسعه نمود و فرمود که ده سوره مثل سوره های که یک قرآن بیاد وید و میاد و باز آسان تر کرد و فرمود که همه با یکدیگر معین بیاورید و یک سوره مثل سوره های این قرآن بیاد وید و مثل سوره که یکی از قرآن نیاورید و اگر قادر می بود می آوردند و خود را از ممالک جنگ و جدال معارک قتل نفوس و نهب اموال خلاص میکردند و اگر آورده بودند البته با وفور عادی آنحضرت منتشر میکرد و در موطن متغذیه بر آنحضرت الزام می نمودند و بخت آن من میسید بدانکه جلا نموده اند و آنکه آیا اعجاز قرآن از غایت فصاحت و بلاغت است یا از آنکه هر گاه اراده معارضه میکردند حق تعالی صرف قلوب سدا و بان ایشان نمیتواند که ارباب بیان نمیتوانستند نمود و اگر چه اعجاز بهر دو وجه حاصل میشود ولیکن حق آنست که اعجاز از چندین وجه بود اول از جهت فصاحت و بلاغت و جلالت هر جمعی که قرآن را می شنود امتیاز آنرا از سخنان دیگر میفهمد و هر فقره از آن که در بیان هر کلام فصیح واقع شود مانع ریاقوت و رمانی و فعل بدشانی میدرخشد و جمیع فصاحتی متشعبدین و متاخرین از دعان و فصاحت و بلاغت آن نموده اند و در حدیث معتبر منقولست که در زمان حضرت امام جعفر صادق علیه السلام ابن ابی العوجا و سه نفر از ملائیده که در نهایت فصاحت بودند اتفاقاً کردند که کتابی در برابر قرآن بیاورند و بگویند که ربعی از آن را تمام کند و این عهد را با یکدیگر بکنند و پنهان کردند و با یکدیگر عده کردند که در سال دیگر جمع شوند در یک و تریب هندی چون سال دیگر شد در مقام ابراهیم جمع شدند پس یکی از ایشان گفت که چون من دیدم قول خدا را که یا ارض ابلعی ماءك و یا سماء اقلعی و غیض الماء و فضی الاود و انتم که معا با قرآن نمیتوان کرد و دست از معارضه برداشتم پس دیگری گفت که چون این آیه را دیدم که فلما استیسا سوامنه خلصوا نجیانا اسیدم لم معارضه قرآن پس درین حال حضرت صادق علیه السلام از پیش ایشان گذشت و با اعجاز این آیه را بر ایشان خواند قل لئن اجتمعت الکنه علی ان یا قوا بمثل هذا القرآن لا یا قون بمثلء و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا یعنی اگر جمع شوند آدمیان بر بیاورند مثل این قرآن یا هر آینه نتوانند آوردن هر چند بعضی بیاور بعضی باشند چون این معجزه را از آنحضرت دیدند تخریر نمایند و خا...

قوی باین نظم عجیب شبیه باین اسلوب غریب نبیاید چنانچه منقولست که چون قریش از قرآن مغرانب اسلوب آن تعجبند بنزد ولید بن مغیره آمدند که از حکمای عرب بود و او را در فصاحت و بلاغت و رای و تدبیر علم میداشتند و باو گفتند که ترو و کلام محمد را بشنو و چاره بر آن ما بکن که سخن او را بچیز نسبت توانیم داد پس او نیز دیکر آنحضرت آمد و گفت ای محمد شعر خود را از برای من بخوان حضرت فرمود که شعر نیست ولیکن کلام خداوند است که پیغمبران را فرستاده است پس حضرت سوره حم سجده را براو خواند و چون باین آیه رسید که فان اعرضوا فقل انذرتکم صاعقه مثل صاعقه عاد و ثمود بدنش بلرزید و موهایش راست شد و برخواست و بخوان خود برگشت پس قریش بسیار ترسیدند که مبادا او مسلمان شده باشد و او هم ابو جهل بود پس ابو جهل بنزد او آمد و گفت ای عم را سر شکسته و رسوا کردی و بدین محمد میل کردی گفت نه من بر دین شایم ولیکن سخن صبیحی از او شنیدم که بدناما از ان میگرداند ابو جهل گفت آیا شمرست گفت شعر نیست گفت خطیست گفت نه زیرا که خطیه کلام متصلست و این کلام پراکنده است و بعضی به بعضی نمیانند و آنرا حسن و جلالتی هست که وصف نتوان کرد گفت پس کجاست گفت نه گفت پس چرا گفت بگوئیم گفت بگذار تا فکر میکنم پس دیکر گفت بگوید بادت زیرا که دلها می مردم را میزاید و در روایت دیگر منقولست که ولید آمد بنزد آنحضرت و گفت بخوان بر من پس حضرت این آیه خواند ان الله یأمر بالعدل و الاحسان تا آخر گفت بادر دیگر بخوان چون خواند گفت بخدا سوگند که عداوت و حسن طراوت دارد و شاخهایش سیوه دهنده است و ساقش ببار آورنده است سوم عدم اختلاف چنانچه حق تعالی فرموده است و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیهِ اختلافا کثیرا اگر از نزد غیر خدا میبود بهر آینه می یافتند در آن اختلاف کثیر زیرا که از خیر بشر کلامی با این طول که صادر شود نمیشود که مشتمل بر تناقض و اختلاف نباشد و ایضا کلام به یک زبانها را که ملاحظه نمایند البته اختلاف در فصاحت میدارد و اگر یک فقره فصیح است و دیگر فصیح نیست و اگر یک بیت عالمت و دیگر می باشد و کلامی که از اول و آخر دیکر قریب از فصاحت باشد صادر نمیشود مگر از کسیکه هیچگونه اختلاف در ذات و صفاتش نیست چهارم از جهت شتمال به معارف ربانی زیرا که در آن وقت در میان عرب خصوصا اهل مکة علم بر طرف شده بود و آنحضرت پیش از بعثت باینچیک از علمای اهل کتاب غیر ایشان معاشرت نمی فرمود و مسافرت به بلاد دیگر بسیار نه نمود که طلب علم کند و آنچه حکما درین چندین هزار سال در معارف الهی فکر کرده اند در هر سوره و آیه با حسن و جوه بیان فرمود و امریکه خلاف عقول سلیمه و افهام مستقیمه باشد در آن نیست و این عظم محبت قرآن است و ببرکت آنحضرت هر کس بعد از علم و آداب مشهور آفاق بودند از نور علم و آداب اخلاق محسوسا کسان معص طهارت گردیدند و علمای جهان در القساب کمال بادیشان محبت شدند و آنچه از جهت شتمال بر او اب کریمه و شرائع قومیه زیرا که در مکارم اخلاق و آنچه حکما و علما سالها فکر کرده بودند در هر سوره اضعاف آن بیان شده و قانونی برای صلاح عباد و دفع نزاع و فساد مقرر گردانیده که در هر باب هر چند عقلای جهان تفکر نمایند خدش در آن نمیتوان یافت و در هیچ امر قاعده بهتر از آنچه در کلام معجز نظام شریعت است مقرر گردیده نمیتواند ساخت و اگر کسی عقل خود را حکم سازد میداند که معجزه ازین عظیم تر نباشد ششم از جهت شتمال بر قصص انبیا سالقه و قرون حالیه که در آن زمان خصوص اهل کتاب بوده و دیگران را خصوص اهل مکة را بر آنها اطلاع نبوده و بخوبی بیان فرمود که با وجود معاندان بحساب زایل کتاب نتوانستند که تکذیب آنحضرت نمایند در هیچ جزوی از اجزای آن قصصها و آنچه مخالف مشهور میان ایشان بود حقیقت آنرا بر ایشان ظاهر گردانید و آنچه مخفی میشدند و در کتب ایشان بود بر ایشان ثابت گردانید چنانچه قصص

و غیر آن ظاهر شد در حلال بودن گوشت شتر بود گفت که بر غیر آن حرام بوده است و حق تعالی تکذیب ایشان نمود و فرمود که قلم نوا
بالتوراة فاتلوها ان کنتم صادقين بگو یا محمد پس بیاورید تورات را و بخوانید آنرا اگر راست می گوئید پس خبر داد و در
یقین از آنچه در تورت بود بآنکه تورت را ندیده و نخوانده بود و باز فرموده است که یا اهل الکتاب قد جاء کمر سولنا
ببین لکم کثیرا مما کنتم تخفون من الکتاب یعفون کثیرا ای اهل کتاب تحقیق که آمده است بسوی شما رسول ما در کتاب
که ظاهر میکند بر شما بسیاری از آنرا که شما مخفی میکنید از تورت از صفت محمد صلی الله علیه آله از کلمه سنگسار و غیر آن مخفی میکند
بر بسیاری که اظهار نمیکند از برای مصلحت بهر قسم از جهت خواص و آثار و آیات کریمه که شفای جمیع دردها جسمانی و روحانی
و رفع مضار نفسانی و دواوش شیطانی و امر از مخاوف ظاهری باطنی و دشمنان اندرونی و بیرونی همه در آیات و سوره قرآنی
است و بتجارب صادق معلوم گردیده و تأثیرات قرآن در جلا قلوب شفا صدور و ربط بجناب مقدس ربانی و نبات از
شبهات شیطانی زیاده از آنست که صاحب دلی انکار آن نماید و یا عاقلی را در آن مجال تا مل باشد لهامی سنگین در آن باسلن کوه
تحرکت می آورده و از آنها چشمها بسوی جو یار دیدار و آن میگرداند و زمین سینه های غافلان را منقطع میسازد و در تخم محبت یزدان
در آن میپاشد و مردگان سرای خود را بسان نفخه صور زنده میگرداند و سخن می آورد بیشتر از جهت اشتغال قرآنست بر اخبار
نفسیه که غیر حق تعالی را بر آنها احلاعی نیست و آن در قرآن کریم زیاده از آنست که حصار توان نمود و آن بر دو قسم است **قسم اول**
آنست که در بسیاری از آیات کریمه حق تعالی خبر داده است با آنچه کافران و منافقان در خانه های خود میگفتند بایکدیگر بر او پنهان مذکور
میساختند یا در خاطرهای خود میگردانیدند و بعد از خبر دادن تکذیب آنحضرت نمیکردند و اظهار ندامت و توبه میکردند و چون سخنی
می گفتند میرسیدند و می گفتند همین ساعت جبرئیل از برای آنحضرت خبر خواهد آورد که ما چنین گفتیم و ازین باب در قرآن بسیار است
مثل آنکه فرموده است که و اذا خلا بعضهم الى بعض قالوا اتحدثوا نعم بما فتح الله علیکم و در باب جمعی از منافقان پیوسته فرمود
که می آمدند بخد مت آنحضرت و می گفتند ما ایمان آورده ایم و وصفی در تورت خوانده ایم و چون خلوت میکردند بعضی با بعضی
میگفتند که چرا آنچه خدا بر شما علم آزا کشاده است در تورت از وصف آنحضرت نزد مسلمانان اظهار نمیکنید پس حق تعالی امر پنهان
ایشان را آشکار نمود و در جای دیگر فرموده است علم الله انکم کنتم تختانون انفسکم در اول حرام کرده بود و مردم جماع کردن
در شبهای ماه مبارک رمضان و ایشان در شبها پنهان این کار میکردند فرستاد که خدا داناست آنکه شما خیانت میکنید با نفسها خود و در
جای دیگر فرموده است که و قالت طائفة من اهل الکتاب امنوا بالذی انزل علی الذین امنوا و وجه النصار و اکفر اخره لعلمهم
بر چون مروست که یازده نفر از یهودان خیبر بایکدیگر توطیه کردند که میر ویم نزد محمد و در اول روز با و ایمان می آوریم و در آخر روز کافر میشویم
و میگویم ما موافق او را موافق نیافتیم با آنچه در تورت خوانده بودیم شاید باعث این شود که مسلمانان از او برگردند پس حق تعالی از توطیه
پنهان ایشان پیغمبر خود را مطلع گردانید و در جای دیگر خبر از احوال پنهان ایشان داده است که و اذا خلاوا اعضوا علیکم الا نامل من الغیظ
و چون خلوت میکنند میگردند بر شما انگشتان خود را از چشم باز فرموده است که و یقولون طاعة فاذا برزوا من عندک بیت طائفة
منهم غیر الذی تقول و الله یکتب ما یتون و میگویند منافقان در حضور تو که از ماست فرمانبردار می در هر چه فرمانی پس چون
بیرون میروند از نزدیک تو در شب بایکدیگر میگویند که و هی انما ایشان غیر آنچه تو با ایشان میگوئی یا غیر آنچه در حضور تو میگویند خدا میگوید

آنچه ایشان میگویند باز فرموده است و رقصه طعمه بنایر و مکر منافقان بود که تدبیر دیگر کرده بودند و دیگر بر این مطلع فاسختم
 بودند یستخفون من الناس ولا یستخفون من الله و هو مع السوء الذین یبیتون ما لا یرضی من القول شرم میدارند از مردمان
 و پنهان میدارند خیانت را و شرم نمیدارند از خدا و حال آنکه خدا با ایشان است و اسرار و ضمائر ایشان از پنهان نیست در سنجایی
 شب بیدار میکنند آنچه را خدا نمی پسندد از گفتار و شرح این قصه بعد از این انشاء الله کند که خواهد شد باز فرموده است که و اذا جاءکم
 قالوا امنا وقد دخلوا بالکفر و هم قد خرجوا به والله اعلم بما كانوا یکتومون و چون می آیند منافقان بنزد تو میگویند
 ایمان آورديم و معانی آنکه با کفر داخل میشوند و با کفر بیرون میروند و خدا داناست آنچه ایشان پنهان میدارند و در جای دیگر فرموده
 که یخلفون بالله ما قالوا ولقد قالوا کلمة الکفر و کفرا بعد اسلامهم و هو اما لعلهم یأیدونهم و یأیدونهم و یأیدونهم و یأیدونهم
 و تحقیق که گفتند کفر را و کافر شدند بعد از اسلام ایشان و قصد کردند امری که بآن نمیرسند و این آیه در شان ابوبکر و عمر و جمعی دیگر از
 منافقان نازل شد که در باب خلافت امیر المومنین سخنان کفر گفتند و قصد کردند که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله بعقبه برسند و را
 یلاک کنند و در همان اختند که شتر آن حضرت رزم کند و حق تعالی پیش از کردن ایشان آنحضرت را مطلع گردانید و آمدند و سوگند زور و غیبه
 کردند که ما نگفتیم و خدا دروغ ایشان را ظاهر گردانید و اقوال دیگر در تفسیر این آیه است و بر هر تقدیر خدا خیر و ضمیمه پنهان ایشان است
 و این مجرزه است و در موضع دیگر فرموده است قل لا تعتذروا لن تؤمن لکم قد نبأنا الله من اخبارکم لولا انی محمد که عذر
 مطلبید ما عذر شمار قبول نمیکند تحقیق که خبر داده است ما را خدا از خبرهای شما و باز فرموده است که و الخلفان ان اردنا الا الحسنه
 والله یشهد انهم لکاذبون و سوگند یاد میکنند که ما را داده نکرده ایم مگر نیکی و خدا شهادت میدهد که البته ایشان دروغ گویند و در
 موضع دیگر فرموده است که ولقد علمنا المستقدمین منکم ولقد علمنا المستأخرین تحقیق که دو قسم آنها را که پیش آمدند از شما
 و بدرستی که دانستیم آنها را که پس رفتند منقولست که زن خوشه و لی نماز می آمد بعضی از نیکان صحابه میفرقتند که در نماز نظر ایشان باقیفتند
 و جمعی از اشقیای پس ایستادند که او را به بیند حق تعالی از اسرار ایشان خبر داد و فرموده است که یقولون بالسنتهم ما لیس فی
 قلوبهم میگویند بزبانهای خود آنچه نیست در دلها ایشان و ازین باب در قرآن مجید بسیارست قسم هم آنست که در بسیاری آیات
 کریمه قرآنی حق تعالی خبر داده است بامور آئینده که خیر خدا را بآنها اطلاع میسر نیست بدون وحی و الهام پیش از وقوع آنها و بعد از آن
 مطابق آن واقع شده است و آن نیز بسیارست و بر چندین نوع است اول مثل خبر دادن از ایمان نیاد و در آن ابواب مجبور از کافران
 و برای اظهار کذب آنحضرت نیز اظهار ایمان نکردند چنانچه در سوره بقره ثبت است از عدم ایمان انبی اسب خبر داده و در جای دیگر فرموده است که
 سواء علیهم انذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون یکسانست بر ایشان آنکه ترسانی ایشان را یا ترسانی ایمان نمی آورند و ازین بقوله
 و قرآن مجید بسیارست و دوم مانند خبر دادن در آیات بسیار که مانند این قرآن سوره انزلیم قرآن نمیتواند آورد و موافق آن واقع شد
 چنانچه فرموده است فان لم تفعلوا و لن تفعلوا پس اگر نیادید مثل این قرآن را و حال آنکه هرگز نخواهید آورد و اگر آنحضرت
 صاحب یقین نبود در حقیقت خود چگونه بر سبیل قطع و تاکید و تهدید و در برابر آن کافران عنید میفرمود که ایمان نخواهید آورد و سوم
 خبر دادن از عدالت یهودان تا آخر زمان بعد از اذیتها که رسانیدند و خاتم پیغمبران و لعنت کردن آنحضرت بر ایشان و واقع شدن آن که تا
 حال در میان ایشان پادشاهی بهم نرسیده است و در بر ملکی که هستند از همه خلق ذلیل ترند چنانچه در آیات بسیار فرموده است

و از آنجمله این آیات است که لن یضروکم الا اذی و ان یقاتلوکم یولوکم الا دبار ثقل ینصرون ضربت علیهم الذلکة
 ثقلوا لیحبل من الله و حبل من الناس و باؤا و اغضب من الله و ضربت علیهم المسکنة هرگز یهودان ضرر نینویسند
 رسانید بشما نماند که آزاری که بر زبان شوم خود رسانند و اگر با شما کینه را کنند پشتها بر شما گردانند و برگریزند و پس از آنکه بختند
 یاری کرده نشوند زده شد بر ایشان بذلت و خواری هر جا که یافته شوند مگر بعمدی از خدا و عمدی از مؤمنان که قبول جز
 کنند و از کشتن و غارت خلاص شوند و باز گشتند به بعضی از خدا و زده شد بر ایشان مسکنت و درویشی و احتیاج که اگر
 باشند هم اظهار پریشانی میکنند از ترس جزیه و اینها همه واقع شد بآنکه ایشان بدترین دشمنان آنحضرت بودند و دشمنان
 خانگی بودند و در مدینه را فرا گرفته بودند و نقطه غلبه ایشان زیاده از دیگران بود و حق تعالی همه را مستاصل و ذلیل گردانید و گریه
 و ضرر به مسلمانان نتوانستند رسانند و تا حال بزلت گرفتار نماند بخوابی ایشان مثل میزنند و در بسیار جا از قرآن بانند این را
 ایشان خبر داده است چنانچه فرمود است و القینا بیدنیهم العداوة و البغضاء الی یوم القيمة کما او قل انار الله لطفها
 الله انداختیم میان یهود و نصاری شمنی و کینه تار و زیقایت به گاه افروزند آتشی از برای جنگ محمد صلی الله علیه و آله خاموش
 گرداند آنرا خدا و باز فرموده است که خبر داد پروردگار تو که البته بر انگیزد بر یهودان تار و زیقایت کسی را که بدترین بلاها و عذابها وارد
 سازد بر ایشان چنانچه خبر داد آن از مغلوبیت سایر شرکان و غلبه دین آنحضرت بر سایر ادیان با آنکه ابتدای حال آنحضرت حالی نبود که
 کسی بغض از آن استنباط غلبه تواند نمود بلکه غلبه آنحضرت با و غور اعدای قوی و عدم ناصر از جمله خوارق عادات بود چنانچه فرموده است
 قل للذین کفروا استغلبون و تحشرون الی جحیم و یدش المحاد و یگویی محمد مر آن کسان را که کافر شدند از یهودان باز کافران
 قریش پس و دیا شد که مغلوب شوید در دنیا بفرست مؤمنان بر شما و مشور شوید در عقبی بسوی جهنم و بدینسان است جهنم در موضع دیگر
 قل انکانت لکم الذار الاخرة عند الله خالصة من دون الناس فتمنوا الموت انکنتم صادقین و لن یتمنوه ابله
 بما قدمت ایدیم و الله علیهم بالنظامین چون یهودان میگفتند که بغیر از ما کسی داخل بهشت نمیشود و ما همه داخل بهشت میشویم
 پس حق تعالی فرمود که بگوئی محمد یهودان را که اگر است میگویند که خانه آخرت نزد خدا از برای شماست و پس از یکران را در آن همه
 نیست پس آنزوی مرگ کنید اگر هستید است گویان زیرا که کبر یقین دانند که از اهل بهشت است میباید که شتاق آخرت باشد پس
 فرمود که اگر تو نخواهی ایند کرد مرگ را هرگز بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان از گناهان خدا و اناست باحوال ستمکاران و این نیز
 از خبرهای غیب است که خدا خبر داد که ایشان آن را نمیکنند و نکردند حضرت رسول فرمود که اگر آنرا نمیکردند هر یک در جای خود می ماند
 و یک یهودی برومی زمین نمیاند و این معامله با یهودی شبیه است بمابله نصایبی که بعد از این خواهد آمد و دلیل عظیمی است بر یقین آنحضرت
 بر حقیقت خود و بطلان مخالفان در جای دیگر فرموده است که قل اللهم مالک المملک فوق المملک من تشاء و تنزع المملک من تشاء
 و تقتر من تشاء و تذلل من تشاء بیدک الخیوانک علی کل شیء قایم بگو یا محمد خداوند اسی مالک المملک پادشاه سیدی هر که را میخواهی
 و میگیری پادشاهی را از هر که میخواهی عزیز میگردانی هر که را میخواهی و خوار میگردانی هر که را میخواهی بدست تست نیکیها بدرستی که تو بر همه
 دیز توانائی موافق روایات معتبره این آیه وقتی نازل شد که در فتح مکه یاد جنگ خندق حضرت رسول خبر داد که خدا بر امت من
 شاهان عجم و روم و من با و منافقان گفتند که محمد گفتا بکه و مدینه نیکند و طمع در ملک پادشاهان میکند پس خدا این آیه را

و این نیز خبر است که بعد آمد و تفصیل این قصه بعد ازین مذکور خواهد شد و باز فرموده است که نفسی الله ان یأتی بالفسخ
 شاید که خدا بیاورد و فتح را و شاید در کلام حق تعالی یعنی تحقیق است و بر ویست که مراد فتح که بود و بعضی گفته اند
 مراد فتح بلاد مشرکان بود و همه واقع شد و باز فرمود که فسوف یأتی الله بقوم یحییهم و یحیونه اذ الله علم
 المؤمنین ان الله على الکافین یجاهدون فی سبیل الله و لا یخافون لومة لائم و در شان امیر المؤمنین
 صلوات الله و اصحاب آنحضرت نازل شد و حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله بعد از نزول این آیه فرمود
 که یا علی زود باشد که جنگ کنی با آنها که با تو بیعت میکنند و بیعت ترا بشکنند یعنی عائشه و طلحه و زبیر و آنها که ظلم و طغیان
 کنند یعنی عویله و اتباع او و آنها که از دین بر روی دارند مانند تیر که از نشانه بدر رود یعنی خارجیان نه و ان و مضمون
 این آیه آنست که زود باشد که بیاورد و خدا گریه می را که خدا ایشان را دوست دارد و ایشان را دوست دارد و نازل
 و فرود می نمایند نزد مومنان و عزیز و غالب باشند بر کافران و جهاد کنند در راه خدا و ترسند از ملامت خدا کنندگان را و خدا
 و باز فرموده است که اذ یعدک الله احدی الطائفتین انهما لک و یاءوریدان و قتی را که خدا وعده کرد شما را
 که یا قافله قریش بشما خواهند رسید یا اموال ایشان یا ظفر خواهید یافت بر لشکر ایشان و در جنگ بدر بر لشکر ایشان ظفر
 عجیبی یافتند چنانچه بعد ازین مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و باز فرموده است که فسینفقونها فخر تکون علی حوزة
 شهر یغلبون پس نزد وی زیاده خرج خواهند کرد برای جنگ کردن با تو و بر یا احد پس خواهد بود بر ایشان حشر و پشیمان
 پس مغلوب و منکوب خواهند گردید و چنان شد و در موضع دیگر فرموده است که یریدون ان یطفئوا نور الله باقوا
 و یابی الله الا ان یقنوا نوراً و لو کوه الکافون هو الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره
 علی الدین کله و لو کوه المشرکون می خواهند یهودان و ترسایان و سایر کافران که فرو نشانند و خاموش گردند
 نور خدا را که پیغمبری حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله و آیات حقیقت او از قرآن و غیر آنست و بدیهنهای خود و ابائینمایند
 خدا را که تمام گرداند نور خود را و دین روشن خود را اگر چه کاره باشد آنرا کافران اوست آنقدر اندکی فرستاد رسول
 خود را با هدایت و دین حق تا غالب گردانند دین خود را بر همه دینها و اگر چه کراهت نمایند مشرکان و اشرارین و عده الکبی
 طه بزرگ گردید و دین حق آنحضرت عالم را گرفت و تمام این وعده در زمان قائم علیه السلام بعمل خواهد آمد انشاء الله تعالی
 و باز فرمود که والله یعصمکم من الناس خدا نگاه میدارد و تر از شما مردم و حقیقت این وعده نیز ظاهر شد و هر چند سعی در
 ابطال آن حضرت کردند نتوانستند و منقولست که پیش از نزول این آیه جمعی از صحابه مانند سعد و حذیفه و شبها پاسانی
 آنحضرت میکردند چون این آیه نازل شد حضرت ایشان را محراب گردانید و گفت احتیاج به پاسانی شما ندارم خدا ضامن
 محافظت من شده است و این نیز دلیل و ثبوت آنحضرت است بحقیقت خود و باز فرموده است که قل لن یضر جوامع ابدان
 تقا تلوا صاع عدو ایمنه بگو یا محمد با منافقان که بعد ازین بیرون نخواهید آمد با من در سفیدی هرگز
 و جنگ نخواهید کرد و همراه من با دشمنی و این بعد از مراجعت جنگ تبوک بود و چنان شد که خدا خیر داد و باز فرمود که ان الذین
 فرض علیکم القرآن لراذک الی معاد پرستیکه آنکه واجب گردانید بر تو قرآن را البته برگردانند و است ترا

بمحل پادشاه تو یعنی مکه معظمه موافق مشهور و در آن زودی حق تعالی فتح مکه برای آنحضرت میسر گردانید و باز فرموده است
 اَلْمَغْلِبَتِ الرُّومِ فِي اَدْنٰی الْاَرْضِ وَ هُوَ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُوْنَ فِي بَعْضِ الْمَوَاقِعِ وَلِلّٰهِ الْاَمْرُ كُلُّهُ ثُمَّ يَنْصُرُهُمُ اللَّهُ وَلَهُ الْاَمْرُ كُلُّهُ ثُمَّ يَنْصُرُهُمُ اللَّهُ وَ عَدَا اللّٰهُ لَا يَخْلَفُ اللّٰهُ وَعَدَهُ
 وَ تَذٰكِرٌ لِّاَكْثَرِ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ مغلوب گردیدند و میان که ترسایان بودند از شکر پادشاه عجم که گبران بودند و نزدیکی بنمایان
 ایشان بر زمین عربی و میان بعد از مغلوب شدن از فارسیان برزودی غالب خواهند شد بر ایشان و رسالی چند اندک از میان
 آنانه خداست امر و تقدیر این پیش از غالب شدن ایشان و بعد از آن و در روزی که غالب شوند و میان بر گبران شاد شوند و مومنان
 بسیاری خدایم که را خواهد یاری بنماید و اوست غالب و قادر بر هر چه اراده نماید و هر بانیست بمومنان و عده کردن خداست
 و خدا خلاف نمیکند و عده خود را و البته در میان بر ابراهیل فارس غالب خواهد گردانید و لیکن اکثر مردم نمیدانند صحت و عدم
 و یاور نمیکند خبر یابی پیغمبر و مشهور در سبب نزول این آیات که نیست که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در مکه بود و در میان
 مسلمانان و مشرکان مجادله و منازعه میشد تا آنکه خبر رسید که خسرو پادشاه عجم لشکری فرستاد و بار و میان که نصاری بودند
 جنگ کردند و بر ایشان غالب شدند و نصاری که یغتنده و بسیاری از مملکت ایشان را گرفتند کافران از شنیدن این سخن شاد شدند
 و از روی شتمانیت با مسلمانان گفتند که شما و نصاری اهل کتابید و ما گبران کتاب نداریم چنانچه گبران بر نصاری غالب شدند و ما نیز بر شما
 غالب خواهیم شد پس حق تعالی این آیات را فرستاد و خبر داد که بعد چند سال و میان بر ابراهیل فارس غالب خواهند شد و در آنوقت مسلمانان
 نیز شاد خواهند شد بسیاری که خدا ایشان را بر مشرکان خواهد گردید پس در روز جنگ بدر که مسلمانان فتح کردند و بر مشرکان مکه غالب شدند
 خبر رسید که در میان بر فارسیان غالب شدند و ملکه های خود را از ایشان پس گرفتند و در حدیث حسن از حضرت امام محمد باقر علیه السلام
 در تائیل این آیات منقولست که فرمود که این آیه را تا وایلی هست که نمی اندازد اگر خدا و آنها که را سخ و ثوابت در علمند یعنی ائمه عصمت
 علیهم السلام بدرستی که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله بسوی مدینه هجرت کرد و اسلام ظاهر شد نامه پادشاه روم فرستاد
 و رسولی بسوی او فرستاد و او را بسوی دین اسلام دعوت نمود و همچنین نامه و رسولی بسوی پادشاه عجم فرستاد و او را بسوی
 دین اسلام دعوت نمود و پادشاه روم تعظیم نامه آنحضرت نمود و رسول آنحضرت را اگر امدی است و پادشاه عجم نامه آنحضرت را پاره کرد
 و رسول آنحضرت را سبک شمرد و در آن وقت در میان پادشاه روم و پادشاه عجم کارزار بود و خاطر مسلمانان باطل بود و غالب شدن
 پادشاه روم زیرا که از آن امیدوار تر بودند و از پادشاه عجم هراسان بودند و چون پادشاه عجم بر پادشاه روم غالب شد مسلمانان
 تعجب شدند پس خدا این آیات را فرستاد و وعده فرمود که لشکر اسلام بر پادشاه عجم غالب خواهند شد و شاد خواهند شد پس مسلمانان
 بعد از آن حضرت با پادشاه عجم جنگ کردند و او را گریزانند و ملک و را متصرف شدند و مسلمانان شاد شدند و گفتند بر هر تقدیر
 این از معجزات قرآن و صاحب قرآنست که خبر را مری داده است که خیر خدا را بران اطلاعی نیست و موافق آن واقع شد و در وقت
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که پادشاه عجم یک شاخ باد و شاخ بیشتر خواهند یعنی غلبه قلیلی ایشان را بهم خواهد رسید
 و بر طرف خواهند شد و دیگر پادشاهی با ایشان نخواهد رسید و اما روم پس صاحب قرنها خواهند بود و پادشاهی ایشان تا زمان آخر
 خواهد بود و موافق فرموده آنحضرت پادشاهان عجم با و فور قوت و شوکت ایشان بر طرف شدند و پادشاهان فرنگ بیشتر خواهند شد

تا حضرت صاحب الامر علیه السلام ایشان را بر طرف کند و حق تعالی در چند آیه دیگر خبر داده است انفتح بلاد فارس و روم و قتها و منتهای
 دیگر که ذکر آنها مناسب این کتاب نیست و در بحار الانوار ذکر شده است و باز فرموده است که سیحرو الجمع و بولونالد برز و باشد
 که بگریزند این جمع و پشت بگردانند برزودی در جنگ بدر گریختند و باز فرمود که لقد صدق الله رسوله الوثیاء با حق
 لتدخلن المسجد الحرام انشاء الله امنین مخلقین رؤسکم و مقصورین لا تخافون تحقیق که رحمت گفت خدا بیشتر
 در خواب برستی که البته داخل خواهید شد مسجد الحرام را اگر خدا خواهد در حالتی که ایمن باشید و سرها تراشیده باشید و مویها و ناخنها
 کوتاه کرده باشید و از کسی ترسید و اقیق شد چنانچه بعد ازین مذکور خواهد شد انا اعطیناک الکوفی که کوچکترین سوراخ قریب است
 مشتمل است بر چندین معجزه ظاهره علاوه بر فصاحت با هر چنانچه بطرق بسیار منقول است که عاصم بن ابل و شهابه او را کافران
 و عمر بن عاص در وقتیکه عبدالله فرزند آن حضرت فوت شد گفتند که محمد ابتر است یعنی فرزند ندارد و حقیقی و منسلی نخواهد داشت
 حق تعالی فرستاد که انا اعطیناک الکوفی که برستی که ما عطا کردیم تو کوثر را یعنی بسیاری از هر چیز یعنی علم و کمال آنحضرت را از همه کس
 بیشتر گردانید و اتباع و امت آنحضرت را برابر امت جمیع پیغمبران گردانید و فرزندمان آنحضرت را با آنکه در هر عصر معاندان بسیاری از
 ایشان را شهید میکردند بر تیره بسیار گردانید که نزدیک است که برابر جمیع مردمان شوند و شفاعت آنحضرت را زیاده از جمیع انبیا گردانید
 و کوثر را با آن حضرت داد که همه خلق در قیامت بآن محتاج باشند و درجات او و اوصیاست او را از همه خلق بلند تر و بیشتر
 گردانید و جمیع کلماتی و فریبی و درجه که بشه قابل آن بود با آنحضرت زیاده از جمیع خلایق عطا کرده پس فرمود که ان شانک هو الکوفی
 بدرستی که دشمن تو ابتر و بی فرزند خواهد بود و چنان شد که آنها که آنحضرت را ابتر گفتند با کثرت ایشان اولاد و شان بر افتاد و بی
 امیته بآن کثرت و شوکتی که داشتند و در مقام دفع بنی هاشم بودند و در هر زمان اکثر ایشان را بقتل رسانیدند اکنون نام ایشان
 مذکور نمی شود و تشانی از آنها نیست و زینت طیبه حضرت عالم را منور کرده اند و همین سوره که میر برای احیای قرآن عظیم رسول کریم
 کافیت برای حکیم طالب یقین باشد آری عزیز بر چند برای عدم کلال و طلال قاصد و امتان عدیم الکمال از وجوه احیای کلام ربانی
 از هزار یکی و بسیار اندکی بیان نکردم انا انر نیکو تا مل ثانی بفضل سبحانی در ضمن این هشت فائده هشت دراز در پای
 بهشت روحانی و نفیم جاودانی بر تو گشوده ام که از هر در که بقدم ایمان و یقین بکافی فوائد بیکران و شقائق حقائق بی پایان
 برای تو میباشد و در کتاب صین الحیات نیز عیون حکم و معارف درین جنات جاری کرده ام و بدانکه یک امتیاز قرآن مجید
 سایر پیغمبران آنست که سایر معجزات ایشان مخصوص بر زمان حیات ایشان بود و این معجزه تار و ز قیامت باقی است و امتیاز دیگر آنکه
 فوائد کن معجزات بغیر از اظهار حقیقت نبود اگر دیگر فائده داشت فائده اش عام نبود و این خولن نعمت ربانی تار و ز قیامت بر
 افاضی و او ادنی گسترده است و در ساعت صد هزار مرده دل از ان حیات ابدی می یابند و در هر لحظه چندین هزار کر و کر و روحانی
 بینا و شنوا میشوند و در هر زمان گروهی از مستمندان شفا از درد پای پنهان می یابند و هر ساعت نوحهای شنه لبان عارفان
 بر لب دریا های علم آن می شنیدند به الفش کار عصا موسی میکند و هر حرفش تاثیر نفس سبحانی میدهد و او چشم همیشه چشمهای کلیم
 بر او نیست و در دریا می هر نونش ذوالنون حیرت و از صا د ش صفای آدم ظاهر و از حایش عالم نوح با هزار چشمهایش علم
 خود میدهد و او بکر شیش مد بایش چون عمامه بنی اسرائیل ملو از من و سلوا خضر از چشمه عینش سیراب است و ذوالقرنین از قاف

فرمودند و ایضا فرمودند و از زبان گویانید تا از ترک ولای خود یافتند پیش را بر ایهم لایم خود گردانید تا از آتش فرودجا یافتند و شین اشعیر بر عین نباده
تا بدینا گشته و فاسی شرفش را بر سبب کف گرفته تا خود را در عرش عزت و علا دیده فاحه هر سوره اش نفاع تر از خاتم سلیمان
گردیده و هر که در حق ازان در باب کشیده چون من نشینان بساط سلیمان خود را در اوج فضایی عرفان دیده کان قاریانش
از فرا میر و او خوش آینه تر و صبر بر کاتبانش از نغمه عند لیبان جنان بایانده تر آیت الکرامیش کنایه قدیمه عرش حانیت و هفت
آسمان سنگیزه چین از بجزایر سبع سبع المثانیست و در حدیث معتبر از حضرت امام رضا علیه السلام منقولست که از حضرت صادق
علیه السلام پرسیدند که چه سبب دارد به چند در قرآن بیشتر میخواند تا زده تر میشود و به بسیار می خواند آن مکرر نمیشود فرمود
که نه از آنکه خدا از برای من زمان مخصوصی نفرستاده و از برای گروه معینی تقریر ساخته است بلکه برای همه خلق فرستاده است تا روز
قیامت آمده از اینچنین گردانیده که بتکرار تلاوت مکرر نگردد و طراوتش پیوسته در تریاید باشد و در حدیث دیگر فرمود که قرآن بیسان
مکلف نیست و عود الوثقی متمسکان است و طریق مستقیم است که سالکان خود را یکسانند بسو بهشت و نجات می بخشد از عذاب
آتش چرخ بر زو زانها گم نمیشود و بر یکبار از دشمن زبانها بیدار نمیشود زیرا که از برای مانی دوزخانی نفرستاده است بلکه دلیل است و حجت
بر هر انسان در هر زمان و باطل بسوی او نمی آید از پیش رفته از پشت و فرستاده شده است از جانب حکیم حمید

باب پانزدهم

در بیان آنکه نظایر معجزات جمیع پیغمبران علیه السلام از آنحضرت صلی الله علیه و آله و آله ظهور کرده است و در تفسیر ایام حسن عسکر
علیه السلام مسطور است که آنحضرت امیر المؤمنین علیه السلام گفتند که آیا محمد را معجزه بود مانند معجزه موسی در بلند کردن کوه بر سر
که قبول تو ریت نکردند حضرت فرمود بلی حق آنخداوندی که او را بر راستی مبعوث گردانیده است که هیچ معجزه خدا بر پیغمبری نداوفا
از آدم تا آخر پیغمبران مگر آنکه با آنحضرت داده است مثل آنها را یا بهتر از آن را و بد رستیکه نظایر این معجزه که پرسید خدا با و داده است
با معجزات پیشمار دیگر و آنچنان بود که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در یکا اظهار دین حق نمود تمام عرب برای آنحضرت
تیرهای عداوت خود را در کمان پیوستند و بهر حیل در دفع آنحضرت تدبیر کردند و من اول کسی بودم که بان حضرت ایمان آوردم
و او در روز و شنبه مبعوث شد و من در روز سه شنبه با و نماز کردم و هفت سال تنهایی با و نماز میکردم تا آنکه نفری چند در اسلام داخل
شدند و حق تعالی دین خود را بعد از آن تقویت نموده پس روزی بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم رفتم
پیش از آنکه دیگران ایمان بیاورند ناگاه گروهی از مشرکان بنزد آنحضرت آمدند و گفتند که ای محمد تو دعوی میکنی که رسول پروردگار
تالمیانی و باین هم راضی نشده بلکه ادعای نبی که سید و فضل پیغمبرانی اگر هست میگوئی معجزه چند مانند معجزه پیغمبران گذشته که از تو
سوال میکنیم بیاور پس ایشان چهار فرقه شدند فرقه اول گفتند که ما مانند معجزه نوح از توبه میخوانیم که قوم خود را غرق کرد و خود را نجات
در کشتی نجات یافت فرقه دوم گفتند که برای ما ظاهر گردان آیتی مانند آیت موسی که کوه را بر سر صاحب خود بلند کرد تا انقیاد او
نمودند فرقه سوم گفتند معجزه مانند معجزه ابراهیم بمانما که او را در آتش انداختند و آتش برای او در شد فرقه چهارم گفتند که معجزه
مثل معجزه عیسی بمانما که مردم را خبر میداد با چرخ خورده بودند و در خانه خیره کرده بودند حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود
که ملتی برای شما پیغمبر ترساننده معجزه نمایند ام و معجزه ظاهره مانند قرآن برای شما آورده ام که شما و جمیع عرب و مسلمانی شما

عاجز شدید از معارضه آن پس آن حجت خدا و رسول اوست بر شما و مرا نیست که جز آن نمایم بر جناب مقدس الهی و آیتها
اختراع نمایم و از سوال کنم و بر من نیست مگر تبلیغ رسالتهای او و بعد از تمام شدن حجت و ظهور حقیقت من بسا باشد
که اگر آیتی اختراع کنم و بطلبم و شما ایمان نیاورید و باعث نزول عذاب گردید بر شما پس درینوقت جبرئیل نازل شد و گفت
ای محمد خداوند علی اعلیٰ از اسلام میرساند و میگوید من بزودی ظاهر میگرددانم از برای ایشان این آیات معجزات را که طلب
کردند و بدرستی که ایشان بعد از دیدن آنها بکفر خود خواهند ماند مگر آنرا که من نگاه دارم و لیکن من نمایم بایشان آنچه از تو
طلبیده اند برای زیادتى اتمام حجت بر ایشان پس بگو بآنها که معجزه نوح طلب کرده اند بدرستی که بر وی بسوی کوه اوجیهس
و چون بدامن کوه رسید آیه نوح را مشاهده خواهید کرد و چون مشرف بر پلاک شوید تو سبل جوید بعلی و دو فرزند او که بعد ازین
هم خواهند رسید تا نجات یابند و بگو بآنها که معجزه ابراهیم را طلبیدند که بر وی در جاکه خوابید از صحرای مکه که آتش ابراهیم را
مشاهده خواهید کرد و چون آتش شما را فرو گیرد در هوا صورت زنی را خواهید دید که دو طرف مقنعه اش آویخته است پس باو
متوسل شوید تا نجات یابید و آتش را از شما دور گرداند و بگو بآنها که معجزه موسی را خواستند که بروند نزدیک کعبه تا آیت موسی
به بینند و عموى قحطه ایشان را نجات خواهد داد و بگو بکروه چهارم که رئیس ایشان ابو جهل است که باشد نزد من تا معجزه
آنها را بشنود و بعد از آن آنچه طلبید اید در حضور خود بشما نمایم چون حضرت رسالت الهی را بایشان رسانید ابو جهل سلفق
آین گروه گفت که پراگنده شوید بسوی آن سه موضع که محمد گفته است تا بطلان گفته او ظاهر گردد پس فرقه اول بدانه اوجیهس
رفتند ناگاه از زیر پای ایشان چشمهای آب جوشید و بر بالای سر ایشان ابرایان فرو ریخت و باندک زمان آب نزدیک پاهای
ایشان رسید و بسو کوه گرختند و هر چند بکوه بالا میرفتند آب بلند میشد تا بقله کوه رسیدند و آب نزدیک پاهای شان رسید
و دانستند که غرق میشوند ناگاه علی را دیدند که بر روی آب ایستاده و صورت دو طفل را دیدند که در جانب چپ و راست او
ایستاده اند پس علی ندا کرد ایشان را که بگیرید دست مرا یا سر دست یکی ازین دو طفل را تا نجات بیابید پس بناچار بعضی
از ایشان دست امیر المومنین علیه السلام را گرفتند و بعضی دست یکی از دو طفل را و بعضی دست دیگر بر الزان و طفل
و از کوه پائین آمدند و آب فرو می شست و پاره بر زمین فرو می رفت و پاره با آسمان بالا می رفت و چون پائین کوه رسید
بیچ آب مانند پس حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه بایشان بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند و ایشان میگفتند
میگفتند که شهادت میدهم که حق است پیغمبران و بهترین جمیع خلایق ما دیدیم مانند طوفان فرج ما و ما را خلاصی دادند علی دو طفل او که
بلو بودند که الحال ایشان را نمی بینم حضرت فرمود که ایشان بعد ازین بهم خواهند رسید از پدر من علی و نام ایشان جرج و حبیب
و بهترین جوانان بهشتند و بهتر از ایشانست پدر ایشان و بدانی که دیو را نیست و خلق بسیاری در آن غرق شده اند و شتی
نجات دنیا آل محمد اند یعنی علی و دو فرزند او که صورت ایشان را دیدید و سایر افاضل اهل بیت من که اوصیا هستند پس هر که در
کشتی سوار شود نجات می یابد و هر که تخلف نماید غرق میشود و همچنین در آخرت آتش جهنم و جیم آن مانند دریا و اینها کشتیهایی است
منند که محبان و شیعیان خود را از جهنم میگردانند و بهشت میرسانند پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که ای ابو جهل آیا
شنیدی آنچه گفته ام گفت بلی تا به بینم که فرقه های دیگر چه میگویند پس فرقه دوم گریان آمدند و گفتند که شهادت میدهم که حق است

رسول پروردگار عالمیان و بهتر از جمیع خلق ما رفیقیم بصحرائی بهواری و خبری که دادی یاد میکردیم ناگاه دیدیم که آسمان شگفته شد و بارهای آتش فرو ریخت و زمین شگافته شد و زبانه های آتش از آن بلند شد و چنان زیاد میشد تا تمام زمین را گرفت و آتش دریا افتاد و بدنهای ما از شدت حرارت بجوش آمد و یقین کردیم که بریان خواهیم شد و خواهیم سوخت ناگاه در بهوا صورت زنی را دیدیم که اطراف مقنعه اش آویخته بود بسو ما که دستهای بابشهای آن میرسید و منادی از آسمان ندا کرد که اگر نجات میخواهید پس جنگ ازین بریشه از ریشهای مقنعه پس هر یک از ما بر ریشه از ریشهای آن مقنعه چسبیدیم و ما را در هوا بلند کرد و ما دیدیم انگه یا زبانه های آتش را و در گرمی و شریان با نیر سیر و آن ریشهای بابش گشته میشدند پس ما را از آتش نجات بخشید و هر یک از صحابه را خود انداخت بسلامت و عافیت پس از خانه بیرون آمدیم و بخد مت قوشتا رفیقیم و دوستیم که ما را چاره نیست از اختیار کردن زمین تو بگویند کسی که با ملتجی شوند بعد از خدا بر او اعتماد کنند و درست گوئی در گفتار خود و حکمی در کردار خود پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله با ابو جهل گفت این فرقه دوم را حق تعالی تجزیه ابراهیم نمود ابو جهل گفت تا به نهم فرقه سوم را و سخن ایشان را بشنویم پس حضرت با فرقه دوم فرمود که ای بندگان خدا حق تعالی شما را که با آن زن نجات بخشید او دختر نیست فاطمه و بهترین زن است و چون حق تعالی خلافت اولین و آخرین را مبعوث گرداند منادی از زیر عرش ندا کند که اسی گروه خلافت بپوشانید دیدهای خود را تا بگذرد فاطمه دختر محمد ص. ه زنان عالمیان بر صراط پس همه خلافت دیدند پا خود را پوشانند مگر محمد و علی بن سین و امامان از فرزندان ایشان صلوات الله علیهم اجمعین که ایشان محرم اویند پس از صراط بگذرد و امامان چادرش را پوشانیده باشد و بطرفش در پشت بدست فاطمه با شرف و بزرگویش در صحابه قیامت باشد پس ندا کند منادی پروردگار ما که اسی دوستان فاطمه چسبید بر ریشهای چادر فاطمه بهتر از نان عالمیان پس هر که دوست آنحضرت باشد بر ریشه از ریشهای و ناری از تارهای آن چنگانند تا آنکه چسبند آن زیاد و از هزار فنامی هزار هزار گس باشند و بیکت چادر عصمت آنحضرت از آتش جهنم نجات یابند پس فرقه سوم آمدند گریه کنان و گفتند شهادت میدهم ای محمد که توئی رسول پروردگار عالمیان و بهترین آدمیان و علی بهترین است از جمیع اوصیای پیغمبران و آل تو افضل از آل جمیع ایشان و صحابه تو بهتر اند از صحابه ایشان و است تو بهتر اند از امتهای ایشان دیدیم آیات و معجزات تو آنقدر که چاره جز از عیان اقرار نداییم حضرت فرمود که بگو یا آنچه دیدید گفتند و بر پناه کعبه نشسته بودیم و آنحضرت را گفتار تو میکردیم و دعوائی مجزیه را ترا دروغ می پنداشتیم ناگاه دیدیم که کعبه از جای خود کنده شد و بلند گردید و بر بالا سربالاستاد و مادر جا های خود خشک شدیم و یارای حرکت نداشتیم پس هم تو حمزه آمد و نیزه خود را در زیر کعبه قرار کرد و کعبه را با آن عظمت به نیزه خود نگاه داشت و گفت بیرون روید و دور شوید چون ما بیرون آمدیم و دور شدیم کعبه گشت و بجای خود قرار گرفت پس مسلمان شدیم و بسوی تو آمدیم حضرت با ابو جهل خطاب کرد که اینک فرقه سوم آمدند و ترا خبر دادند با آنچه دیده بودند و با آنکه گفت که نمیبانم که راست میگویند یا دروغ تمیذینم که درست تحقیق کرده اند یا خیالی در نظر ایشان آمده است اگر بمن آنچه طلبیدم بنمائی لازم است که ایمان بیاورم و گرنه لازم نیست مرا که تصدیق این جماعت بکنم حضرت فرمود که هرگاه این جماعت را با این وفور و کثرت اعتقاد یک بعضی و دیانت ایشان داری تصدیق نمی نمائی پس چگونه تصدیق می نمائی با ترو منافق آباد خود و بدیهای پیران و دشمنان خود را که پیوسته یاد میکنی و چگونه تصدیق مینمائی که ولایت شام و عراق هست و حال آنکه هیچیک را ندیده و نگفتم

مردم باور کرده بد رستیکه حجت خدا بر ایشان تمام شد با پنج نذر و تورات تمام شد آنچه شفیعی ایشان بر حق تعالی فرمود که آن حمزه
که کعبه از بالای سر شما گردانید عمر رسول خداست حق تعالی او را بمنازل رفیع و درجات عالی رسانید همت و او را بفضائل
بسیار گرامی داشته است بسبب محبت محمد و علی و بدرستیکه حمزه عم محمد جنم را در روز قیامت از محبانش و در میگردد چنانچه امروز
کعبه را نگذاشت که بر سر شما فرو آید بدرستیکه او خواهد دید در پهلوی صراط گرده بسیار از مردم را که عدد ایشان را بنظر انداخته
نموده و ایشان از دوستان حمزه باشند گناه بسیار کرده باشند و باین سبب دیدار با حق تعالی شده باشد بیان ایشان و گفتن
بر صراط بسبب گناهان ایشان چون حمزه را می بینند میگویند ای حمزه می بینی که در چه حال در مانده ایم حمزه بار سونج او را بر می
علیه السلام میگوید که فی بینید که دوستان من استغاثه مینمایند پس رسول خدا بولی خدا می گوید که یا صلوات
کن عم خود را بر فریاد رسد دوستان او و خلاص کردن ایشان را از آتش جهنم پس حضرت امیر المومنین علیه السلام نیزه حمزه را
که در دنیا بآن جفا کرده است در راه خدا می آورد و بدست حمزه میدهد و میگوید که ای عم رسول دای عم برادر رسول دفع کن جنم را
از دوستان خود باین نیزه چنانچه در دنیا باین نیزه دشمنان خدا را از دوستان خدا دفع میکردی پس حمزه نیزه را بگیرد و دوستان
او را بگذارد و بران دیوار بای آتش که حاصل شده اند میان دوستان او و صراط و بقوت الهی چنان دفع کند که پانصد سال راه
و در شوند پس دوستان خود را گوید که بگذرید ایشان امین و سالم از صراط بگذرند و داخل بهشت شوند پس حضرت رسول صلی الله
علیه و آله با ابو جهم منافق خطاب نمود که ای ابو جهم این فرقه سوم نیز آیات و معجزات خدا را دیدند اکنون چه میخواهی بگویم
گفت آن معجزه را میخواهم که تو میگوئی پستی دشته است و خبر داده است مردم را با آنچه در خانهای خود خورده بودند و ذخیره کرده
بودند پس مرا خبر ده که امروز چه چیز خورده ام و بعد از خوردن چه کرده ام حضرت فرمود که خبر میدهم ترا با آنچه خورده و ذخیره کرده
و با آنچه در خانهای خود دان کرده که باعث شجاعت و رسوائی تو گردید بسبب لجاجتی که با بنی غمیته نداد طلب معجزه مینمائی و اگر ایمان بیاورد
آن رسوائی ترا ضرر نرساند و اگر ایمان نیارد بی با فضیحت دنیا و رسوائی و خواری و عذاب ابدی آخرت خواهی یافت و هرگز
از عذاب نجات نخواهی یافت ای ابو جهم در خانه نشستی که بخوری از مرغی که از برای تو بریان کرده بودند و چون لقمه بردی
ابو البختری برادر تو بدین خانه آمد و در خصت طلبید که داخل شود پس تو ترسیدی که مباد او را مرغ شریک تو شود و داخل
کردی و آنرا در زیر دامن خود پنهان کردی و او را در خصت دادی ابو جهم گفت در مرغ گفتمی اینها هیچ نبود و من امروز مرغ
تخورد و چیزی از آن با ذخیره نکردم اکنون خبر خود را تمام کن که دیگر چه کردم حضرت فرمود که سه صد اشرفی از خود داشتی و ده هزار
در هم امانت مردم نزد تو بود از یکی صد اشرفی و از دیگری دویست اشرفی و از دیگری پانصد و از دیگری هفصد و از دیگری
هزار و مال بهر یک در کیسه بود و تو عزم کرده بودی که خیانت نمائی در اموال ایشان و پس ندیدی بایشان و چون برادرت بیرون
رفت سیصد مرغ را خود و باقیش را ذخیره کردی اموال مردم را در حق تو کمی پس ندیدی بایشان و تدبیر خدا درین باب خلاف تدبیرت ابو جهم منافق
گفت این را نیز مرغ گفتمی و من چیز را در حق تو نکردم و آن ده هزار اشرفی امانت مردم را در نزد برده حضرت فرمود که من این را
از خود نیکو گیم که مرا بد مرغ نسبت می دهی بلکه جبرئیل علیه السلام حاضر است و از جانب پروردگار عالم چنین خبر میدهد پس حضرت
فرمود که ای جبرئیل بیا و باقی مانده مرغی از آن خورده است ناگاه مرغ نزد حضرت حاضر شد حضرت فرمود که ای ابو جهم خنثی

این مرغ را ابو جهل گفت نمی شناسم و من این مرغ نخورده ام و مرغ غنیم خورده در عالم بسیار است حضرت فرمود که ای مرغ ابو جهل
 بمن نسبت میدهد که بحجر پیل علیه السلام دروغ میگوید و بحجر پیل نسبت میدهد که بر پروردگار عالمیان دروغ می بیند و بگویند
 بدو بتصدیق من و تگذیب ابو جهل ناگاه بامر خدا آن مرغ تبخیر آمد و گفت گواهی میدهم ای محمد که تو ای رسول خدا و بهترین جمیع
 خلایق و شهادت میدهم که ابو جهل دشمن خداست و دانت به حق معانده میکند از من خورده است و باقی مراد خیره کرده است
 پس بر او باد لعنت خدا و لعنت جمیع لعنت کنندگان و این منافق با وجود کفر بخیل است برادرش رخصت طلبید نزد او
 برود و مراد را زیر دامن خود پنهان کرد از بیم آنکه مبادا برادرش از من بخورد و پس تو یا رسول الله راست گو ترا جمیع راست
 گویانی و ابو جهل دروغگو و افتر کننده و منافق است حضرت فرمود که ای ابو جهل آیا من نیست ترا آنچه دیدی از معجزات پس
 ایمان بیاور تا این گروی از عذاب خدا ابو جهل گفت من گمان میکنم که اینها چیزی بی چند اند که بخیاال مردم می افکنی و بگویم
 مردم اندازی و اصیله ندار حضرت فرمود که آیا هیچ فرق می یابی میان دیدن تو این مرغ را و شنیدن سخن آن بیا
 و دیدن تو خود را و سائر قریش را و شنیدن تو سخنان ایشان را ابو جهل گفت نه حضرت فرمود که پس چا احتمال میدهی
 که هر چه بگو این سخن را در اک نامی همه محض خیال باشد ابو جهل گفت نه آنها را می دانم که خیال نیست حضرت فرمود که
 هر گاه قرنی پیشین این و آنها نمی یابی پس بیا تا این همه محض خیال نیست پس آنحضرت دست مبارک خود را کشید بر پیشانی آن
 منافق خورده بود و گوشتش بحال خود بر پشت و احشای مرغ درست شد و فرمود که این معجزه را دیدی گفت تو هم چیزی
 میکنی و یقین نمیدارم پس حضرت فرمود که ای جبریل بیا و نزد من آن را بیا که این معانده حق در خانه خود دفن کرده است شاید
 ایمان بیاورد و ناگاه کیسه های زر نزد آن سه و حاضر شد و کیسه ها همه موافق بود با آنچه بیشتر حضرت فرموده بود پس حضرت یک
 کیسه را گرفت و فرمود که بطلبید فلان مرد را که او صاحب این کیسه است چون حاضر شد کیسه را با او داد و فرمود که این مال است
 که ابو جهل خیانت کرده بود و همچنین یک یک از صاحبان مال را بطلبید و مال ایشان را میداد تا تمام شد و ابو جهل متحیر و رها شد
 و سه صد شتر فی ابو جهل ماند پس حضرت فرمود که ایمان بیا و ز تا سه صد دینار خود را بگیری و خدا برکت دهد بر ای تو و برین مال
 تا مالدار تر از جمیع قریش شوی و برایشان امیر گردی گفت ایمان نمی آورم ولیکن مال خود را بگیریم چنان است و اندک که کیسه را
 بردارد و پس حضرت صد فرمود بآن مرغ بریان که بگوید ابو جهل را و بگوید که دست بکیسه برساند پس مرغ رفت و آنی جریست ابو جهل
 بچنگال خود گرفت و در سبوا بلند کرد و او را ببرد و بر بام نمائش گذاشت و حضرت آن را بر رافضی سوزانان سمت فرمود پس حضرت
 فرمود که ای گروه اصحاب محمد این معجزه بود که پروردگار را برای ابو جهل ظاهر گردانید و او معانده کرد و این مرغ که زنده شد
 از مرغهای بهشت خواهد بود که از برای شاد بشت پرواز خواهد کرد بدرستی که در بهشت انواع مرغان هستند هر یک بقدر شری
 و در فضایی بهشت پرواز خواهند کرد پس هر گاه مورخ دوست محمد و آل محمد صلی الله علیه و آله و سلمی خوردن یکی از آنها بکند
 خرمی آید در پیش روی او و بال و پرهایش ریخته میشود و بخته میشود برای او بی آتش و یک طرف آن کباب میشود و طرف
 دیگر آن بریان میشود و چون آنچه مقصای خواهش او است تناول نماید و گوید الحمد لله رب العالمین باز زنده میشود و دوباره
 میکند و فرمیکند بر سائر مرغان بهشت و میگوید کیست مثل من که دوست خدا با مرا آئی از من خورده است و در حدیث معتبر

از موسی بن جعفر علیهما السلام منقول است که اصحاب حضرت رسول صلی الله علیه و آله شسته بودند و حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در میان ایشان شسته بود ناگاه مدی از یهودان آمد و گفت ای امت محمد شمسایح در پی پیغمبری نگذاشتید مگر آنکه از برای پیغمبر خود آنرا دعوی مینمائید پس حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود که چنین است اگر خدا باموسی در طور سینا سخن گفت با پیغمبر مادر آسمان ختم سخن گفت و اگر عیسی کو را یوحنا کرد و مرده را زنده گردانید بدستیکه قریش از محمد صلی الله علیه و آله سوال کردند که مرده را زنده برای ایشان زنده گرداند پس ما طلبید و بایشان فرستاد و بسوی قبرستان چون دعا کرد مردگان از قبر باقیست حق تعالی بیرون آمدند و خاک از سر ایشان میریخت و بدرستی که در جنگ احد نیز دیده بودم ابو قتاده انصاری آنرا و صدقه اش بیرون آمد پس بدقه خود را بدست گرفت و بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و گفت یا رسول الله بعد ازین من و جمیع من مرادوست نخواهد داشت حضرت صدقه را از دست او گرفت و سجا خود را داشت و چنان با صلح آمد که فرقی نمیکردند میان آن دیده و دیده دیگر را یا نه این نیکوتر بود شش تن از آن دیده دیگر بودند و نهان جنگ است عبد الله بن عتبک جدا شد و در شب نخیست حضرت دست او را گرفت و بجای خود گذاشت پس دست شد و اثر برین پیدانید و دو نفوس با هم حسن مکرری علیه السلام مذکور است که روزی آنحضرت فرمود که خداوند عالمیان برای پیغمبر آیتی و معجزه ظاهر نگردانید مگر آنکه برای محمد و علی صلوات الله علیهما مثل آن ظاهر گردانید و از آن عظیم تر برای آنحضرت مقرر گردانید گفتیم یا رسول الله مانند معجزات عیسی چنگی از آنحضرت ظاهر نشدند و زنده گردان و کور و بینایان و اهل اوقاف و اهل غمر دادن با نخچه در خانه یا خورده بودند و ذخیره کرده بودند حضرت فرمود که روزی اندر صلی الله علیه و آله با علی علیه السلام در کوچه ای که راه می رفتند و ابو لهب از عقب ایشان راه می رفت و سقا بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله می انداخت و آب پاک مبارک آنحضرت را مخرج کرده بود و خون از قدم مبارک ایشان جاری می شد و او را لب فریاد میکرد که ای پیغمبر این را در دهان تو می گذارم پس سنگ بر او پندارید و از دور می کنید و از جادوی او بهر هیئت و او با شش قریش با تحریص با ایذای آنحضرت می کرد و آن بی آنحضرت می آمدند و سنگ بر آنحضرت می انداختند و سنگ که بر آنحضرت می انداختند بر حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه نیز می ریختند پس یکی از آن کافران گفت یا علی قوی و ستمت تعصب نهد را اظهار میکنی و از جانب او جهاد میکنی و با آنکه بهر گزینی ندیده و در شجاعت نظیر نداری چه راه ریخت یا می دانستی که اگر او ایشان را با علی باش قریش من بخصمت افون آنحضرت کاری نمیکندم اگر بفراید خواهید دید که چه خواهیم کرد و پیوسته از عقب ایشان می رفتند و از بیت میرسانیدند تا آنکه بیرون رفتند پس ناگاه دیدند که سنگها از کوه گردیدند بجانب آنحضرت پس کافران شاد شدند و فرقت رفتند و گفتند الحال این سنگها محمد و علی صلوات الله علیهما را بپاک خواهند کرد و ما از شر ایشان خلاص خواهیم شد پس چون احجام نزدیک آن دو بزرگوار رسیدند هر یک بقدرت خداوند جبار سخن آیدند و گفتند السلام علیک یا محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف السلام علیک یا علی بن ابی طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف السلام علیک یا رسول رب العالمین خیر الخلق اجمعین السلام علیک یا سید الوصیین یا خلیفه رسول رب العالمین چون کافران اینحال غریب مشاهده نمودند متحیر ماندند پس ده نفر از ایشان که کفر و عنادشان زیاده بود گفتند این سخنان ازین گاه نبود ولیکن محمد

جماعتی را در کودالتما پنهان کرده است که ما را فریب بدو این سخنان از آنما صادر گردیده است چون این را گفتند بقدرت رب الارباب
و اعجاز انجمنان به سنگ زان سنگها بلند شدند و به یک محاذی سر یکی از ان کافران می آمد و بر سر او می خورد و بلند میشد و باز میگردید
و بر سر او می خورد و تا آنکه سر پای ایشان را نرم کردند و مغز سر ایشان از بینی پای ایشان فرو ریخت و جمیع آن ده نفر بلاک شدند بجز
واسل شدند و خویشان ایشان را می کشتند و فریاد میکردند که بدتر از مصیبت مردن ایشان آنست که محمد شاد خنجر اهد کرد
که با عجز او مردند و چون ایشان را در جنازه پاکداشتند جنازه پای ایشان بفریاد آمدند که است گفت محمد دروغ گفت و شما
دروغ میگویید پس چنانچه با این بندگان آن مرده را بر زمین افکندند و گفتند بایر بیداریم این دشمنان خدا را که بسوی عذاب
خدا بریم پس ابو جهل منافق گفت که سخن گفتن این جنازه با و این سنگها همه از جادوی محمد است اگر است میگوید که اینها از
اعجاز دوست بگویند تا بدانکند که خدا این مردگان را زنده کند چون کافران این سخن را با آنحضرت رسانیدند حضرت با امیرالمومنین
گفت یا علی شنیدی سخن ایشان را بگو که چن جبر از این سنگها بر سیده امیرالمومنین صلوات الله علیه فرمود که یا رسول الله چهار جرح است
بر من سیده است حضرت فرمود که شش جرح است بر من سیده است و آن کافران ده نفر اند برای شش نفر من و عا میگویم تو برای چهار نفر دعا
تا خدا ایشان را باز بدینا برگرداند چون دعا کردند همه زنده شدند و برخاستند و گفتند ای گروه مسلمانان محمد و علی را شایع عظیم و مرتبه بلند
است در این مملکت که ما را آنما بودیم برای محمد مثالی دیدیم که بر کسی نشسته بود نزد عرش و برای علی مثالی دیدیم که بر تختی نشسته بود
نزد کسی جمیع ملائکه آسمان پاوش و کرسی و ملائکه حجابها بر گرد آنها برآمده بودند و تعظیم ایشان مینمودند و صلوات بر ایشان
میفروشانند و به چه میفرمودند اطاعت میکردند و بهر حاجت که از خدا میطلبیدند ایشان را شفیع میکردند پس هفت نفر ایشان را
آوردند و باقی بر کف فرمودند و ماندند پس حضرت امام حسن سکری علیه السلام فرمود که اگر خدا عیسی را بر روح القدس بمید گردانید بدین
جبرئیل نازل شد و نزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله عبا بردوش گرفت و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیه بر عبا
داخل کرد و گفت ای او ندا اینها این بیت منند من جنگم بایه که ایشان جنگست و صلح بایه که با ایشان صلح است و دوستم بایه که با ایشان
دوست است و دشمنم بایه که با ایشان دشمن است پس خداوند جنگ باش بایه که با ایشان جنگ است و صلح باش بایه که با ایشان
صلح است پس او وحی فرستاد که یا محمد دعا کن تا استجاب کرد پس ام سلمه جانب عبا را برداشت که داخل شود حضرت رسول صلی الله علیه
و آله فرمود که تو داخل این جماعت نیستی بهر چند حال تو نیک است و عافیت تو نیکوست پس جبرئیل علیه السلام گفت یا رسول الله مرا آن
نگردانید حضرت فرمود که تو از مانی جبرئیل گفت رخصت میدی که داخل عبا شوم گفت بلی پس جبرئیل داخل عبا شد و چون بملکوت اعلا
بالا رفت و حسن و حسین او را در دنیا او مضاعف شده بود ملائکه گفتند ای جبرئیل برگشتی بخلاف آنچه از پیش ما رفته بودی جبرئیل گفت چگونه
چنین نباشم و حال آنکه داخل ابلهیت محمد صلی الله علیه و آله شده ام پس ملائکه آسمانها و حجابها و عرش و کرسی گفتند سزاوارست ترا
این شرف که یافتی که چنین باشی و حضرت امیرالمومنین صلوات الله علیه چون عبا را دید که جبرئیل در جانب است او و میکائیل در جانب چپ
و اسرافیل در عقب او و عزرائیل در پیش روی او میفرمودند آما شفا یافتن کور و پس این دعا میخواند و خبر دادن بامه های پنهان پس چون
حضرت رسول صلی الله علیه و آله در مکه بود روزی کافران قریش با آنحضرت گفتند که ای محمد پسر دو گار ما بیل که بت بزرگ ما است شفا
میدهد بجان ما را و از ممالک نجات میبخشد حضرت فرمود که دروغ میگویید بیل قادر بر هیچ چیز نیست و پروردگار عالم مدبر

امورست گفتند ای محمد ای ابو القاسم میترسم که بیل تیرد و بای عظیم مبتلا گرداند مانند فاج و لوقه و کبیری غیاث نما از من و ما بسبب آنکه
مردم را از پرستی این منع میکنی حضرت فرمود که اینها را که گفتند کسی بنده افتاده و نیست کافران گفتند ای محمد دست میگویی که
از خاک کسی بر آن افتاده نیست پس بگو که ما را باین بلا یا مبتلا گرداند تا ما از بیل سوال کنیم تا ما را شفا دهد تا بدانی که بیل شرک است و در دگر
پس جبرئیل فرود آمد و گفت یا محمد تو بر بعضی نفرین کن و بعضی را علی نفرین کن تا من ایشان را مبتلا گردانم پس حضرت رسول صلی الله
علیه و آله دست نفرین کرد و حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه بر ده نفر نفرین کرد و در همان ساعت مبتلا شدند بخوره
پیشی و کوری و فاج و لوقه و دست و پا پاشان جدا شد و در بدن ایشان تیغ عنوسه میخ مانند مکرزبانها و گوشه های ایشان پس ایشان را
بفرموده بیل بردند و کار کردند که ایشان را شفا بخشید و گفتند که محمد علی بر این جماعت نفرین کردند و چنین شدند تو ایشان را شفا ده
پس بقدرت خدا بیل ایشان را انداخته که ای دشمنان این قدرت بر هیچ امر ندارم و سوگند بخورم بآن خداوندیکه محمد را بسوی جمع خلق
فرستاده است و او را بهتر از همه پیغمبران گردانیده است که اگر نفرین کند بر من که جمیع اجزا و اعضا من را بهم پاشد و اجزای مرا با دگر
جهان پراکنده سازد که اثری از من نماند و بزرگترین اجزای من تصدیک فرمودی کرد و به آئینه ناچنین خواهد کرد چون این سخن از بیل شنیدند
تا امید شدند از و بسوی آنحضرت دویدند و استغاثه کردند و گفتند یا محمد امیر من را بخیر توبه کرده شد پس بفرموده ما بر سر و خداوند خود را
بخوان که اصحاب را از این بلا یا نجات بخش و عهد میکنیم که دیگر ایشان را ایامی تو نکند پس دست نفرین کرد حضرت رسول صلی الله علیه
و آله نفرین کرده بود آوردند و نزد آنحضرت باز داشتند و آن ده نفر دیگر را نزد حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه باز داشتند
پس محمد و علی صلوات الله علیه گفتند با ایشان که دیده پا خود را بپوشید و بگویند یا ایاها محمد و علی یا اطحیر اینها
سوگند میبریم که ما را عاقبت بخشی چون گفتند همه صحیح شدند و نیکوتر از آنچه بودند شدند و آن سسی نفرین بعضی از خویشان
ایشان ایمان آوردند و باقی قریش بر شقاوت خود ماندند و چون از مرض با خود شفا یافتند حضرت با ایشان گفت
ایمان بیاورید گفتند ایمان آوردیم فرمود که میخواهید بیانی شمار را زیاد گرداند گفتند بلی گفت خیر هم شمار را از آنچه
خورده اید و دو کرده اید و خیره نموده اید بچند ادب یک را با آنچه در آن و خورده بودند و ما باو ایان کرده بودند و در خانه
خود خیره کرده بودند پس فرمود که ای ملائکه پروردگار من حاضر گردانید نزد من باقی ماند طعامهای ایشان را در همان سفره که
در آنما خورده اند پس دیدند که در هوا جمیع سفره ها و خوانهای ایشان فرود آمد و حضرت نشان داد که سفره طعام و دوازده گیسو پس فرمود
که ای طعام خبر ده بام خدا که چه مقدار از تو خورده است و چه مقدار ماند است پس طعام بسخن آمد و گفت از من فلان مقدار او
خورده است و بآن مقدار خادم او خورده و من باقی مانده آنایم پس حضرت فرمود که ای طعامها بگوئید که من کیستم گفتند تو پیغمبر خدا
پس اشاره بعلی نمود و فرمود که بگوئید این کیست همه گفتند برادر است که بعد از تو بهترین گذشتگان و آیندگان است و در دست
مخلفه است و بهترین خلیفه است پس راوی محمد است حضرت امام حسن عسکری علیه السلام عرض کرد که آیا حضرت رسول ص و
امیر المومنین صلوات الله علیه را معجزه یا بود که شیدیه باشند به معجزات حضرت موسی حضرت فرمود که علی منزه جان حضرت
رسول است معجزات رسول معجزات علی معجزات رسول است هر معجزه پیغمبری خدا پیغمبر آخر از ان عالم داده است و زیاده
از آنها انحصار موسی که چون انداخته داشت و در میانها و عصاهای سحران را بود پس محمد صلی الله علیه و آله معجزه

از آن بزرگتر بود زیرا که گروهی از یهودان بخد مت آنحضرت آمدند و سواها کردند و جوابهای شافی شنیدند و حجتها الهی را بر ایشان تمام کردند پس گفتند ای محمد اگر تفسیری بیاور از برای ما مانند عصای موسی حضرت فرمود که آنچه من از برای شما آوردم از عصای موسی بهتر است زیرا که عصای موسی آنست که تار و ز قیامت باقیست و در هر عصری بیان شافی حجت الهی را بر مخالفان حق تمام میکند و چنانکه قاضی غریب در برابر سوره از آن معارضه تواند نمود و عصای موسی مخصوص زمان او بود و بر طرف شد و با وجود آن معجزه باز برای شما معجزه می آورم که عظم تر و غریب تر باشد از آن زیرا که عصای موسی در دست او بود و می انداخت و قطعیان میگفتند که در دست ما خود حیل کرده است که چنین میشود و حق تعالی برای انکار حقیت من چوبی چند را اندوخت و خواهد کرد که دست من بآنها نرسیده باشد و من در اینجا حاضر باشم چون بخانههای خود میگردید و شب مجلس خود جمعیت می کنید حق تعالی چوبهاستف آن خانه را بملفعی خواهد کرد و آن زیاده از حد چوب است چون آنها انگیختند از بهر چهار نفر از شما خواهد ترکیب و باقی مدیوش خواهد شد و چون با باد رو به دیگر یهودان دیگر نیز و شما جمع خواهید شد و شب با ایشان نقل خوابید کرد پس باز آن چوبها نزد ایشان افتاد و خواهند شد پس گروهی از ایشان خواهند آمد و در آن چوب خواهند شد چون این بخشان را از آنحضرت شنیدند بخندیدند و بیکدیگر گفتند که چه بیند که چه دعوا می کنند و میگفتند که اینان را ندانند خود را می بیند و حضرت فرمود که الحال بخندید و چون انبصر را به بینید خواهید که دست و از حیرت مدیوش خوابید گردید اگر در آنوقت بگوئید خداوند ایجاد نموده که او را بزرگترید و بجای علی که او را پسندید و بحق اولیای من ایشان که به تسلیم نمایند مرا ایشان را او را فضیلت داده که ما را قوت دهد بر آنچه می بینیم و بعد از این دعا آنچه انبیا بر آنکه در آنجا جمع بودند زنده خواهند شد چون چون بخانها خواهند برگشتند و در مجمع خود جمع شدند و دستها را با آنحضرت میگردانند و فرمود که آنحضرت را نقل میکردند و بخندیدند ناگاه سقف خانه حرکت در آمد و چوبها آن سقف همه افیل ما شدند و سر را اندیدند بر او ایروان کردند و قصد ایشان نمودند و او را انداختند و آنچه در آن خانه بود از خرمها و سبزهها و کوزهها و کرسیها و نردبانها و درها و پنجرهها و خیرات آنها آنچه در آن خانه بود همه را فرو بردند پس آنچه حضرت خیر داده بود بعل آمد و چهار نفر از ایشان مردند و بعضی مدیوش شدند بعضی ستوسان حضرت رسول الهیت آنحضرت شدند چنانچه تعلیم ایشان کرده بود و قوت یافتند و وضعی با ایشان نرسید پس این دعا را بر آن مدحگان خواندند و آنانیز زنده شدند و چون این احوال مشاهده کردند و گفتند فرستیم که این غایتهاست و محمد پیر پیغمبر میگوید صدق است و اینکه شوار است بر ایمان آوردن بر آنحضرت پس باید که باز این دعا را بخوانیم و ایشان را در گاه خدا شفیع گردانیم تا خدا ایمان را بر آسان گردانند چون دعا کردند خدا ایمان را محبوب ایشان گردانید و گوهر اسلام را بر ایشان و عدالت کفر را از دل ایشان افکند پس ایمان آوردند و بخدا رسول چون صبح شد یهودان دیگر آمدند و آنچه حضرت فرموده بود مشاهده کردند و حیران شدند و بعضی مردند و بعضی بر شقاوت و کفر خود ماندند و آمایه پیغمبر را بر بردند و خورانی حضرت موسی آنحضرت را معجزه بود از آن روشن تر و بلند تر زیرا که بسیار بود که در شبهای تاریک میخواست که حضرت امام حسین را طلب نماید پس ندانید که ای ابو محمد و ای ابو عبد الله میباید بنزد من دوری بجا که بودند حق تعالی صدای غمزدای آنحضرت را با ایشان میرسانید پس انگشت شهادت خود را از روزنه دیرونی میکرد و از آن دید بیضا نور می بود میامیشد چندین مرتبه از آفتاب ماه روشن تر و آن دو اختر برج امامت از بی آن نور می آمدند و چون داخل خانه میشدند حضرت دست مبارک خود را میکشید و آن نور بر طرف میشد و چون میخواست که بخانه خود برگردند باز انگشت خود را بیرون میکرد و ایشان در آن نور ساطع مانند خورشید میرقشیدند تا بخانه میرسیدند

و اما طوفان که خدا بر قبطیان فرستاد و مانند آنرا بر کرده مشرکان فرستاد برای عجز آنحضرت و آنچنان بود که مردی از اصحاب آنحضرت که
 او را ثابت بن افلح میگفتند بعضی از جنگها مردی از مشرکان را کشته بود و زن آن مشرک نذر کرده بود که در کاسه سر آن سلمان
 که بود کشته است شراب بخورد پس چون روزی از احدی مسلمانان گرفتند ثابت بر موضع مرتفعی کشته شد و خیزشته شدن او را غلام
 آن زن برای او آورد پس آن غلام را باین بشارت آزاد کرد و گفتیز خود را با او بخشید چون مشرکان بپشتند و حضرت رسول صلی الله علیه
 و آله مشغول دفن کردن اصحاب خود گردیدند آن زن نیز ابو سفیان آمد و سوال کرد که مردی را با غلام من همراه کنج بروند و کشته
 شود هر مراد اجد کنند و بیاورند تا من بنذر خود وفا کنم پس ابو سفیان منافق در میان شب دوئیست نفر از اصحاب خود فرستاد
 که بروند و سر آن مسلمان جدا کنند و بیاورند چون نزدیک آن موضع رسیدند حق تعالی باران عظیم فرستاد که آن دوئیست نفر را خرق کرد
 و اثری از آن کشته و از آن دوئیست نفر نیافتند و این معجزه عظیم تر از طوفان موسی بود و اما بلخ که خدا بر بنی اسرائیل فرستاد و عظیم تر از آن بلخ
 و دشمنان آنحضرت فرستاد زیرا که بلخ موسی مردان قبطیان را بخورد بلکه در اعتدای ایشان خورد و بلخ آنحضرت آن دشمنان را خورد و آنچنان
 بود که وقتی که آنحضرت بسفر شام رفت و از شام مراجعت نمود و متوجه بلخ گردید و دوئیست نفر از یهودان بقصد بلاء آنحضرت از شام بیرون
 آمدند و از عقب آنحضرت می آمدند و منتظر فرصت بودند و عادات آنحضرت چنان بود که چون بقضای حاجت میرفت بسیار از مردم و قوم
 میشد یاد ریش درختان پنهان میشد یا اقتدر و بر میرفت که کسی آنحضرت را ندید پس روزی آنحضرت برای قضای حاجت بیرون رفت
 و از قافله بیار دور شد یهودان فرصت را غنیمت شمردند و از عقب آنحضرت رفتند و چون با آنحضرت رسیدند از همه طرف احاطه کردند
 آنجناب را و شمشیر را بقصد بلاء کشیدند پس حق تعالی از زیر پای آنحضرت بلخ بسیار بزرگبخت که ایشان را فرو گرفتند و مشغول خویش
 به نمای ایشان شدند و ایشان بجان خود گرفتار شدند و از آنحضرت پروا نداشتند تا از حاجت خود فارغ شدند و چون بسوق قافله عادت
 فرمود و اهل قافله پرسیدند که جمعی از عقب شما بیرون آمدند آنها چه شدند فرمود که آنها بقصد بلاء می آمدند و حق تعالی بلخ را بر ایشان
 مسلط گردانید و اکنون به بلای خود گرفتار شدند چون اهل قافله نزدیک ایشان آمدند دیدند که بلخ بی پایان بریدن آن کافران افتادند و
 بدن ایشان بخورد و بعضی مرده و بعضی در کار مردن اند و اقتدر بینداند تا همه بلاء کشند و برگشتند و اما قتل که حق تعالی بر دشمنان
 مسلط گردانید مثال آنرا نیز بر اعدای حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله مسلط گردانیده و قصه اش چنان بود که چون امر آنحضرت
 در مدینه ظاهر شد و دین او را و جاج بهم رسانید روزی با اصحاب خود نشسته بود و سخن از استخوانهای خدا نسبت به پیغمبر این علیه السلام و
 صبر کردن ایشان بر مصیبتها جاری ساخته بود در اثنای این سخنان فرمود که در میان کج مقام قبر و افتاد پیغمبر است که مرده اند و گویا از
 گرسنگی و سبزش پس بعضی از منافقان بیوده خویش بایم گفتند که بیا یکه بیکه بگرفتار کنیم و این در و غلور یکیشیم تا این در و غلور یکیشیم
 پس دوئیست نفر ازین دو گروه بایکه بیکه سوگند شدند و منتظر فرصت بودند تا آن روزی آنحضرت از مدینه تنها بیرون رفتند و ایشان
 غنیمت دانستند از عقب آنحضرت بیرون رفتند پس یکی ایشان در جامه خود نظر کرد و پیش بیار دید و چون گریبان خود را کشود و پیش
 بسیار می ر بدن خود دید و بدنش بخاریدن آمد و از این حال منقلع شد و نحو است که اصحابش بر حال او مطلع شوند و باین سبب ایشان
 گریخت و همچنین هر یک چنین حالی در خود میدیدند و میگفتند تا همه برگشتند بخانهای خود و هر چند علاج کردند فائده نیک بخشید هر روز
 پیش ایشان زیاده شد تا آنکه حلقهای ایشان را سوراخ کرد و آب طعام گوی ایشان نیز رفت و همه در عرض و ماه بچشم واصل شدند

و بعضی در پنج روز مردند و بعضی بیشتر و بعضی کمتر و زیاده از دو ماه و پنج پیک زنده نماندند تا آنکه بعد از پیش و گریستن و تشنگی مردند و آنرا خداوند که نذیر دشمنان موسی مسلط گردانید مثل آنرا بر دشمنان حضرت رسول صلی الله علیه و آله مسلط گردانید و قصه آنست که در مکه در موسم حج دوست نفر از کافران عرب یهودان و سایر مشرکان اتفاق کردند بر کشتن آنحضرت و باین عزیمت بجانب مدینه روانه شدند و در بعضی منازل بیکدیگر رسیدند که آبش در نهایت عذوبت و صفا بود پس آب مشکامای خود را ریختند و از آن آب پر کردند و روانه شدند چون بمنزل فرود آمدند حق تعالی بر شکامای ایشان پیشه و زغ را مسلط گردانید که مشکامای ایشان را سوراخ کردند و آبها در آن بیابان بخیته شد و چون تشنه شدند و بر سر مشکها آمدند و آن حال را مشاهده کردند برعت بسو آن بیکدیگر دیدند که آب بردارند ناگاه دیدند که موشها و زغها پیش از ایشان رفته اند و آن بیکدیگر را سوراخ کرده اند و جمیع آب بیکدیگر بر سنگستانها متفرق شده و فرورفته و هیچ آب در بر که نماند است پس همه از ترس و تپش شدند و در آن بیابان افتادند و تن نمردن دادند و از تشنگی پلاک شدند مگر یکی از ایشان که متنبه شد که سبب رود آن با سبب انبیاست و کینه آن حضرت را از سینه خود دور کرد و بر لوح دل خود نقش ثبت آن سلطان سریر نبوت را ثبت کرد و نام شریف او را در زبان خود گردانید و بر زبان و شکم خود نام محمد نقش کرد و میگفت ای پروردگار محمد و آل محمد من توبه کردم از آنرا محمد پس مرا از بجای محمد و آل محمد پس حق تعالی برکت و ولایت آنحضرت او را سالم داشت و تشنگی را از او دفع کرد تا آنکه قافله باو رسیدند و آب دادند و چون شتران ایشان بر تشنگی صبر داشتند زنده بودند پس بارها رفیقان خود را بر شتران بار کردند و بآن قافله محمد آنحضرت آمد و احوال خود و اصحاب خود را عرض کرد و ایمان آورد و حضرت اسلام او را قبول کرد و مالهای آن گروه را باو بخشید و آنرا خواست که خدا بر قطبان مسلط گردانید پس روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله حجامت کرد و خون حجامت را با ابوسعید خدری داد که بر پنهان کن این خون ابوسعید رفت و آن خون برکت مشحون را تناول کرد و چون گریشت حضرت پرسید که خون را چه کردی گفت خودم را سوا فرمود که گفت که پنهان کن گفت پنهان کردم در ظرف نگاه دارنده یعنی در بدن خود فرمود که اینها که دیگر چیزهای بی مکن و بدانکه گوشت و خون تو مشحون من مخلوط شد خدا بدین تریاکش جهنم حرام گردانید پس چهل نفر از منافقان آهنگ کردند با آنحضرت و از او سخره میگفتند که ابوسعید خدری از جهنم نجات یافت که خوش باخون او آبخفته شد نیست او مگر کذاب افترا کننده و اگر با او برگرز نتوانیم خون او را پس آنحضرت چون بوحی الهی بر سخنان بی ادبانه ایشان مطلع شد فرمود که خدا ایشان را بخون پلاک خواهد کرد و چون موسی از خون پلاک نه شدند پس در آن نودی خون از بینی و در دندانهای آن منافقان جاری شد و چهل روز باین عذاب در دنیا معذب بودند تا بعد از عجبی معذب شدند تا قحط و کمی میوای که خدا سنگین بوسی را بآن معذب گردانید دشمنان آنحضرت بآن مکان معذب گردانید زیرا که آنحضرت نفرین کرد بر قبیله مصر و گفت خداوند سخت گردان عذاب خود را بر مصر و بر ایشان وارد سازد قحط مانند قحط زمان یوسف پس حق تعالی ایشان را مبتلا گردانید قحط و گرسنگی و از هر ناحیه تجارت را از برای ایشان طعنا و چون میخریدند هنوز بخانهها خود نبرده بودند که گرم آنرا فاسد میکرد و میگندید و مالشان تلف میشد و از طعام بهره نمی بردند تا آنکه قحط و گرسنگی ایشان بمرتبه رسید که گوشت سگهای مرده را خور وند و استخوانهای مردگان خود را سوزانیدند و خوردند و بانی مردگان را نبش میکردند و گوشت و استخوان آنها را بخوردند و بسیار بود که نوز طفل خود را میکشت و بخورد تا

گروهی از رؤسای فریض بخندست آنحضرت آمدند و گفتند یا رسول الله اگر باید کرده ایم بر زنان و اطفال و کودکان چهار پایانی را
 کن حضرت فرمود که این خطان برای شما عقیقه است و اطفال حیوانات را فداور نیاید و آخرت عرض میداد و از برای ایشان است
 پس عرض کرد آنحضرت از مضر و گفت خداوند ابلار از ایشان و در گردان پس از ازانی و نمست و فاسیت بسوا ایشان محمد کرد و چنانچه
 حق تعالی فرموده است فلیعبدوا رب هذا البلد الذی اطعمهم من جوع و امنهم من خوف پس باید عبادت کنند
 پروردگار این خانه کعبه را که طعام داد ایشان را از گرسنگی و امان بخشید ایشان را از بیم آفات احوال قوم فرعون که اموال ایشان
 همه سنگ شد و مثال این بجزیره برای محمد و علی صلوات الله علیه باشد و قصه آن چنان بود که مرد پیری با پسرش خدمت حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله آمدند و آن مرد پیر میگفت و میگفت یا رسول الله این فرزند نیست و من این را در طفولیت تربیت کردم
 و عزیز داشتم و مالک خود را صرف او کردم الحال که قومی شده و مال بصر رسانیده است قوت و مال من بر طرف شده است بقدر قوت
 ضروری بمن نمیدهد حضرت بآن پسر گفت که چه میگویی گفت یا رسول الله من زیاده از قوت خود و عیال خود ندارم که باو بدهم
 باید گفت چه میگویی گفت یا رسول الله انبار باغز گندم و جو و خرما و ویز دارد و بدو کیسه ساز طلا و نقره داد و مال بسیار داد
 پسر گفت یا رسول الله اینها که میگوید من ندارم حضرت فرمود که مادر من باو قوت اورا میدهم خود در ماههای دیگر بدید پس حضرت
 اسلمه را گفت که صد درهم باین مرد پیر بده که درین ماه صرف نفقه خود و عیال خود کند چون سه ماه دیگر شد باز آن مرد پیر
 پسر خود را بخدمت آنحضرت آورد و شکایت کرد باز پسر گفت که من هیچ ندارم حضرت فرمود که دروغ میگویی و مال بسیار داری
 امامه زن که شب میرسد از پدرت پریشان تر خواهی بود و هیچ نخواهی داشت چون آن جوان گشت بمسایگان او آمدند و گفتند
 بنایانار با می خود را از مسایگی ما ببر که ما از گند آنها بذاک میشویم چون بر سر انبار با می خود رفت دید که جو و گندم و خرما و ویز
 همه فاسد و متغیر شده اند و مسایگان او را جبر کردند تا اجیر بسیاری گرفت و اجرت بسیار قرار کرد که آنها را
 ببرند و دور از شهر مدینه بریزند چون حالان آنها را نقل کردند و بر سر کیسههای زر آمد که اجرت آنها بیرون آورد دید
 که زر با نقره و طلا او همه سنگ شده است و چون حالان قشود کردند هر جامه و فرش و متاع که داشت با خانه
 خود فروخت و با اجرت حالان داد و قوت یک شب در دستش ماند و ازین غم و بخور و غمیل شد پس حضرت رسول صلی الله
 علیه و آله فرمود که ای گروهی که حاق پدران و مادران اید عیال بگیرید و بدانید که چنانچه در دنیا مال و متغیر شد همچنین در آخرت
 بدل آنچه در بهشت برای ما از درجات مقرر کرده بودند در جهنم از برای او در کات مقرر کردند پس حضرت فرمود که حق تعالی
 بود را نذرست کرده است بر این که بعد از دیدن این حجرات گوساله پرستی بند پس نه که شبیه آنها باشید گفتند چگونه
 شبیه آنها میشویم یا رسول الله فرمود با اینکه اطاعت کنی مخلوق را و ربی عت خدا و تو محل کنی بر مخلوقی بغیر خدا که اگر چنین
 کنید شبیه بود و خواهید بود در گوساله پرستی و در حدیث معتبر از موسی بن جعفر صلوات الله علیه است که است که بودی از
 بودان شام که قوریت و انجیل و زبور و سایر کتب پیغمبر این را خوانده بود و حجرات ایشان را دانسته بود بسوی مدینه آمد
 در وقتی که اصحاب حضرت رسول صلی الله علیه و آله در مسجد آنحضرت نشسته بودند و حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه
 و ابن عباس و ابوسعید جونی در میان ایشان بودند پس گفت ای امت محمد برای پیچ پیغمبری درجه و فضیلتی نبوده است

مگر آنکه شما آنرا برای پیغمبر خود دعوی کنید آیا جواب میگوئید مرا از آنچه سوال کنم هیچ جا به همه ساکت شدند و حضرت امیر المؤمنین
فرمود که ای ای یهود خدا به پیغمبری در جبهه یا فضیلتی که داده است همه را برای پیغمبر با جمع کرده است و پیغمبر را از اعضا عظام
بر آنرا زیاده ای داده است یهودی گفت من سوال میکنم همیای جواب من باش حضرت فرمود که بگو یهودی گفت خدا ملائکه را
آدم کرد که حضرت آدم را سجده کنند آنرا نسبت بمحمد صلی الله علیه و آله چنین کاری کرده است حضرت فرمود که سجده ملائکه برای آدم
پرستیدن او نبود بلکه اعتراف بفضیلت او بود و حق تعالی بمحمد صلی الله علیه و آله را بهتر ازین داد که خدا ملائکه را بر او صلوات فرستادند
و در ملکوت اعلام زیاده بران بر مؤمنان واجب گردانید که صلوات فرستند بر او تا روز قیامت یهودی گفت خدا تو را آدم را قبول کرد
حضرت فرمود که برای محمد صلی الله علیه و آله بهتر ازین فرج ستادلی آنکه گناهی از او صادر نشود گفت لیغفل الله ما تقدم من ذنبنا
و ما تاخر تا بیا مرز و خدا برای تو آنچه گذشته است از گناهان تو و آنچه می آید چون محمد صلی الله علیه و آله قیامت در آید هیچ وز و گناهی
نبا شد او را یهودی گفت او ریس را خدا بیکان بلند بالا برد و از میوه ها بهشت بعد از مردن او را روزی کرد حضرت فرمود که خدا محمد را
بهتر ازین عطا کرده تیرا که باو خطاب کرد که در فعلنا لك ذكرك یعنی بلند کردیم از برای تو ذکر ترا و همین بس است برای فعت شان
آنحضرت و اگر او ریس را از تحفهای بهشت بعد از وفات او طعام داد محمد صلی الله علیه و آله را که تیم از پدر و مادر مانده بود و در دنیا طعام
داد و در روز جبرئیل جامی از بهشت از برای آنحضرت آورد که در آن نغمها بود و چون بدست آنحضرت داد جام و نغمه در دست آنحضرت
سبحان الله و الحمد لله و الله اکبر و الحمد لله و لا اله الا الله گفتند و بدست من فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم
داد و بدست هر یک که داد آن جام و تحفه بسخن آمدند و تهلل و تسبیح و تحمید و تکبیر گفتند پس یکی از صحابه خواست که بگوید جبرئیل جام
گرفت و بدست حضرت داد و گفت بخور تو و اهل بیت تو که این تحفه است که خدا برای تو و ایشانشان فرستاده است و طعام بهشت در دنیا
سزاوار نیست مگر برای پیغمبر یا صبی پیغمبر آنحضرت تناول کرد و ما اهل بیت تناول کردیم و من الحال لذت آن طعام را در کامم
می یابم یهودی گفت که نفع صبر کردی بهشتها که از امت کشید و هر چند او را نکذیب کردند تبلیغ رسالت نمود حضرت فرمود که ای
چنین بود و محمد صلی الله علیه و آله نیز صبر کرد در مکه از آزارهای قریش و هر چند او را نکذیب کردند تبلیغ رسالت بیشتر نمود تا آنکه
او را بنگر یزید خسته میکردند و ابولهب بچه داند ناچار را با کتا فتهای سر آنحضرت انداخت پس حق تعالی وحی نمود بسوی جبرئیل
که ملکی است موی کل بکوه با که بهار اشکاف و هر حکم که محمد صلی الله علیه و آله در باب قوم خود میفرماید اطاعت کن پس آن ملک بخت
آنحضرت آمد و گفت خدا مرا فرستاده است که هر حکم که بفرا می اطاعت کنم اگر میفرمائی کوه ها را سیکنم و بر سر ایشان می افکنم تلهایاک
شوند حضرت فرمود که من برای جنت مبعوث شده ام پروردگار اهدایت کن قوم مرا که ایشان نادانند ای یهودی چون نوح قوم
خود را دید که غرق شدند رقت کرد بر فرزند خود و اظهار شفقت بر او نمود و گفت پروردگار ایسر من از اهل منست پس حق تعالی
از برای تسلی او فرمود که او را اهل قوم نیست بدرستی که او صاحب عمل ناشایست است و محمد مصطفی صلی الله علیه و آله چون آنست که قوم
او و دشمن چندان شمشیر انتقام بر ایشان کشید و رقت خویشاوندی در نیافت او را و نظر شفقت بسوی ایشان نکرد پس ایشان را دشمن خدا
و نیست یهود گفت که نوح نفرین کرد بر قوم خود و از برای نفرین او آبی بی اندازه از آسمان فرود نجات و قوم او غرق شدند حضرت فرمود
که چنین بود ولیکن دعا نوح و حامی غضب بود و محمد برای رحمت بر قوم خود دعا کرد و آب بی اندازه از آسمان بر حمت امت نازل شد

وکن قصه چنان بود که چون آنحضرت بمسوی مدینه هجرت فرمود اهل مدینه در روز جمعه بخیمت آنحضرت آمدند و گفتند یا رسول الله این باران آسمان از ناصبش شده است و در رختها زده شده است و برگها ریخته است پس حضرت دست مبارک بمسوی آسمان بلند کرد و چنانکه سفیدی زیر بغل او نمودار شد و در آنوقت هیچ ابر در آسمان نبود و هنوز از جای خود حرکت نکرده بود که باران روان شد و محدی آمد که مردم بدشواری خود را بخانه‌ها رسانیدند و هفت روز متصل بارید پس در جمعه دوم آمدند و گفتند یا رسول الله خانه‌های خرابه‌ها را بشو و راه قافله‌ها مسدود شد حضرت قسم نمود و فرمود که فرزند آدم چنین نبود از نعمت ملائکه عیاد پس گفت خداوند تبارک و تعالی ما را باران و بر ما باران خداوند ما را باران در محل روئیدن گیاهها و چراگاه حیوانات پس در همان ساعت باران از مدینه قطع شد و بر طرف مدینه میبارید و در مدینه یک قطره نمی بارید برای کرامت آنحضرت نزد خدا بودی گفت که خدا برای بود بیا و انتقام از دشمنان او کشیدند فرمود که چنین بود و لیکن این محمد این بهتر عطا کرد و در روز خندق با دوی فرستاد که سنگ بپزد و با آن بود و لشکرها از ملکه و شتر که آنها را نمیدیدند پس محجره محجره و زیادتى بر محجره بود و دشت اول آنکه دشت بنار ملک آن حضرت همراه بودند و دوم آنکه باد و بوی خوش بر قوم عاود و باد آنحضرت باد رحمت بود که مسلمانان نجات یافتند و بجا از آن اسیرى فرسید چنانچه حق تعالی میفرماید یا ایها الذین آمنوا اذکروا نعمت الله علیکم اذ جاءکم جنود فارس مسلما علیهم و یحاربونهم و جنود المؤمنین و هاهو یدى گفت که حق تعالی از برای صالح شتر از سنگ بیرون آورد و از برای هجرت قوم او حضرت فرمود که چنین بود و محمد را بهتر ازین داد و نافه صالح با صالح سخن گفت و شهادت بی پیغمبری او داد و ماد بعضی از غنوات در خدمت آنحضرت نشسته بودیم ناگاه و شتری بودیم یک آنحضرت آمد و فرمود که و خدا او را سخن آورد و گفت یا رسول الله فلان مرد با کار فرمود تا پیر شدیم و اکنون میخواهیم انحر کند و من پناه تو آوردم پس حضرت کسی نزد صاحب آن فرستاد و آن شتر را از او طلبید و صاحبش آنرا با آنحضرت بخشید و حضرت آنرا را کرد و روز دیگر خدمت آنحضرت نشسته بودیم ناگاه احوالی آمد و نافه را میکشید و دیگری بر آن نافه دعوی میکرد و گوید ایا آن آورده بود که در جگه گواهی میدادند پس اهل امر آن نافه بسخن آمد و گفت یا رسول الله فلان مرد در من حقی نیست و این نافه از آن است که از این اهل مدینه دیده بود پس ایستاد و گفت که ابله ای مرا حق تعالی در سخن تو غایت است و حق تعالی آن را بخلق آید و این نافه گواهی دهد در معرفت الهی که حق تعالی را حق شناسی بایان کرد حضرت فرمود که چنین بود و اما از نیم بعد از پانزده سال چنین آگاه شد و حضرت رسول صلی الله علیه و آله هفت سال از عمر شریفش گذشته بود که گروهی از تجار قماری بمسوی آمدند و در میان صفاء و مروه فرود آمدند پس بعضی از ایشان را که با مسوی آنحضرت و شناختند او را بصفتها و نعمتها آگاه کردند و کتابها خواندند و گفتند ای طفل چه نام داری گفت که گفتند پسر تو کیست گفت عبد الله پس اشاره بمسوی میکرد و پیر میزد این چه نام دارد و گفت زمین پس اشاره با آسمان کردند و گفتند این چیست گفت آسمان گفتند پیر و ردگار اینها کیست گفت خداوند عالمیان پس ناگه زد و بر ایشان که میخواهید که مملوک و فرزند بشکارتانید پس برگردیدین حق شک نکرد ام ای پیوسته آنحضرت در وقتی هجرت گرفت و آگاه شد که در میان جماعه بود که همه بن می پرسیدند و قمار بازی میکردند و بخدا شرک می آوردند و او تنها لا اله الا الله میگفت یهودی گفت ابراهیم از مروه و بسه حجاب منجوشه حضرت فرمود که چنین بود و لیکن محمد صلی الله علیه و آله از کسی که اراد کشتن او داشت به پنج حجاب پنهان شد و حجاب بانه یاد از حجابهای ابراهیم چنانچه حق تعالی در وصف امر آنحضرت میفرماید که وجعلنا من بین ایدیکم سلا و گروانیدیم از پیش روی ایشان سدا

این حجاب دوست و من خلق هر سدا و از پس ایشان که این حجاب و دست فاغشینا هم فهم که بصورت پس چو شدیم چشمها
ایشان بر ایشان بیند و این حجاب دوم است و در جاد دیگر فرموده است و اذا قرأت القرآن جعلنا بینک و بین الذین
لا یؤمنون بالآخره حجابا مستورا و هرگاه بخوانی قرآن را میگردانیم مابین تو و میان آنها که ایمان نیاورده اند برو
بان پسین پرده پوشیده میاید و این حجاب چهارم است و باز فرموده است که انا جعلنا فی اعناقهم اغلاکاً فی
الاذقان فممنوع من ربهم و این حجاب پنجم است و این غلها پس آن غلها پوسته شده بر خندان با ایشان پس ایشان
سوریه و یوماند و این حجاب ششم است و این حجاب هفتم است و این حجاب هشتم است و این حجاب نهم است و این حجاب دهم است
فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم میفرمود که اگر کسی از شما را در جنگ دید که با او در جنگ
و او را ابی بن خلف میگفت و او را بنو سید و در دست داشت پس استخوان را بریزد و در دست خود گرفت که زنده میکند استخوانها
و سید را این حق تعالی ندانم و او میگوید که اگر دانی که در جواب او گفت که زنده میکند آنها را آن کسی که آفریده است ایشان را او
مرتبه بهر مخلوقی عالم و دانا است پس مغلوب و منکوب برشت یهودی گفت که ابراهیم به تها می قوم خود را شکست از روی غضب
ان برای خدا حضرت فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم در شخصیت بت از کعبه سرنگون کرد و شکست از برای خدا
و از جزیره عرب بت پرستی را بر طرف کرد و بت پرستان بزمشیر خود ذلیل گردانید یهودی گفت که ابراهیم فرزند خود را خوابانید که قربان
حضرت فرمود که این برای ابراهیم بعد از خوابانیدن فرزند خود گوشت را را فرستاد و فرج نکرده فرزند خود را و خود در دخی عظیم بداد او
و وقتیکه در جنگ اشد بر سر حم خود محمد و آنکه شیر خدا و رسول بود و او را کشتند و پاره پاره دید با آن محبتی که با او داشت
از برای ضای خدا بقضای الهی سید و انقیاد نمود و نزد امر او اطمینان جزعی نکرد و ای کشید و ابی از دید و جاری نکرد و فرمود که اگر
نه این بود که صفیه محزون میشد و بعد از این سنتی میشد به آئینه او را چنین میگذاشت که درندگان مرغان و انخوردند و از شکم آنها محتوشو
یهودی گفت که ابراهیم را قوم او با آتش انداختند و آتش را بر او سوزاند و حضرت فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم چون خیمه فرو
زن خیمه آنحضرت را زهر داد و خدا آتش آن زهر شعله را در جوف آنحضرت سرد و سلامت گردانید تا بنهایت خود رسید و آخر
زهر از دنیا رفت تا ثواب شهادت بیاید یهودی گفت که خدا بهره یعقوب را در خیمه عظیم گردانید که اسباط را از نسل او بدر آورد
از فرزندان او بود حضرت فرمود که بهره محمد صلی الله علیه و آله و سلم در خیمه زیاده از او بود که فاطمه که بهترین زمان عالمیان است و خسر او بود
حسن حسین و امامان از نسل حسین صلوات الله علیه و آله و سلم فرزندان او این یهودی گفت که یعقوب صبر نمود از مفارقت فرزند خود تا آنکه
نزدیک بهلاک رسید حضرت فرمود که اندوه یعقوب آخر بخواص صلت منتهی شد و حضرت رسول با اختیار خود راضی شد بمردن فرزندش
ابراهیم و صبر کرد بر این فرمود که نفس اند و هناك است دل جزع میکند و ای ابراهیم ما بر تو محزون هستیم و نیکویم چیزی که باعث ناخوش
پروردگار باشد و در جمیع امور راضی بقضای الهی بود و در همه افعال منقاد امر خدا بود یهودی گفت یوسف تلخی مفارقت پدر را کشید از با
نیک مصیبت اختیار شقت زناینج و راه را در چاه تنها انداختند حضرت فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم بجهت کرد بسوی مدینه از
که عمل از نام میانش را او بود و تلخی غربت را چشید و مفارقت اهل فرزندان خود را اختیار نمود و چون حق تعالی میداشت اندوه او را
مفارقت کعبه که با او خولای نمود مانند خواب یوسف و بر همه عالمیان راستی خواب او را ظاهر گردانید چنانچه خدا فرموده است که لقد صدق

او سوله الرؤیا بالحق تا آخر آیه و اگر یوسف و زوزندان مجبور شد بر سول خدا صلی الله علیه و آله سه سال خود را برای خدای شعب
 ابو طالب مجبور گردانید و خود ایشان دوستان از و دور کردند و کار را بر او در همه باب تنگ کردند تا آنکه حق تعالی بکارهای ایشان را
 بضعیف ترین خلق خود باطل گردانید و ارضه را فرستاد که نامه ایشان که برای قطع خویشی آنحضرت نوشته بودند و در کعبه ضبط کرد و
 بودند خورد و بایست بپایان ایشان باطل شد و حقیقت آنحضرت ظاهر شد و بعد از آن از در و بیرون آمد یسود گفت که حق تعالی
 تورات را برای موسی فرستاد که شغل است بر احکام حکم آتی حضرت فرمود که خداوند عالمین پیغمبر آخر الزمان سور و بقرو و مائد و
 بعوض انجیل داد بطس با و طه و نصف سور که فصل از سور که مجرب است تا آخر قرآن و حم بار بعوض تورات داد و نصف
 فصل را با مسحات بعوض نمود و داد و سور دینی اسرائیل و برات را بعوض صحف را بر ایسود و صحف موسی داد و زیاده بکتا های
 پیغمبران با آنحضرت داد و هفت سور و طبرانی و سور که همه که سبع اثنا عشر است و سائر کتابی مکتبه های بحساب را یسود گفت که
 حق تعالی با موسی مناجات گفت در طور سینا حضرت فرمود که خدا با پیغمبر مناجات کرد نزد سدره المغنی بین تفاوت را و
 کجاست تا کجا پس مقام آنحضرت در آسمانهاست بود و نزولش آتی نیکو است یسود گفت که حق تعالی محبتی از خود بر موسی افکند و بود
 که هر که او را میدید و در بیت اوبی اختیار میکرد حضرت فرمود که برای آنحضرت در چرخ و محبتی عظیم قرار گردانید و از آنست که شهادت
 بود حدایت خود را مقرون بشهادت بر سالت او گردانیده است که در هیچ محل صد با شهدان لا اله الا الله بلند نمیکند بکار آنکه
 بآن صد با شهدان حضرت رسول الله بلند میکنند یسود گفت که برای منزلت موسی خدا موسی ما در او وحی کرد حضرت فرمود
 که موسی ما در محمد صلی الله علیه و آله نیز ندای ملائکه رسید و شهادت دادند که او رسول خدست و در جمیع کتابهای خدا نام
 نامی او مکتوب است و در خواب دید که با و گفتند که این فرزند که در شکم تست سید اولین ما آخرین است و او را محمد نام کن پس خدا
 از ناچار بزرگوار خود نامی برای او اشتقاق کرد پس خدا محمود است و او محمد است یسود گفت که خدا موسی را بر فرعون بعوض
 گردانید و آیت بزرگ با و داد حضرت فرمود که محمد را خدا موسی فرعونها بسیار فرستاد مانند ابوجهل و عصبه و شیبه و النضر
 و نضر بن الحارث و امیه بن خلف و منبه و بنیه و بسوی آن پنج نفر دیگر که با آنحضرت بسته امیکردند یعنی ولید بن المغیره و مخزوم و حاضن
 و ایل سمی اسود بن عبد یثوث و زهری اسود بن مطلب و حارث بن طلائع پس خدا آیات و معجزات نمود با ایشان در آفاق
 جهان و در نفسهای ایشان تا ظاهر شد بر ایشان که او حق است یهودی گفت که خدا برای موسی از فرعون انتقام کشید حضرت فرمود
 که انبیا محمد نیز از فرعونها انتقام کشید اما آن هیچ کس را که بسته او سخن میگوید با آنحضرت پس خدا فرستاد که انا کفینا له المستعینین
 بدرستی که از تو کفایت کرد پیشتر ستمها کنندگان را پس هر پنج نفر را در یکروز هلاک کرد بر یک را بنوع خاصی آتا ولید را پس باینکه که شست
 بوضع که مردی از خزاعه تیری تراشیده بود در ریزه از تراشهای تیر او بر پامی نشست و از آن موضع خون روان شد و بر چپ سینه
 کردند خون بند نشد و فریاد میکرد که پروردگار محمد را کشت تا بجهنم واصل شد و عاص بن علی بی کار می بیرون رفت و دشمنی با و شد
 از بر پا او گردید و از کوه افتاد و پاره پاره شد و فریاد میکرد که پروردگار محمد را کشت تا آتش افروز جهنم شد و اسود بن عبد یثوث را بقتل
 نمود پس خود بیرون رفت و در سایه درختی قرار گرفت جبرئیل آمد و سوار او گرفت و بر درخت میزد و او بفلام خود میگفت که مگذا این که با من
 چنین کند و غلامش میگفت که تو خود سوار درخت میزنی من کسی را نمی بینم پس فریاد میکرد که پروردگار محمد را کشت تا بجهنم واصل شد

و آن سوره بن مطلب با حضرت رسول صلی الله علیه و آله نفرین کرد که خدا او را نابینا کند و دیگر فرزندانش مبتلا کند پس برین و زبانی کار می رفت جبرئیل
برگ سبزی بر صورت او زند تا نابینا شود و مانند تمام فرزندان او دید و بر فاق او بدر کاسفل رسید و او شود بن عارث ماهی شوری خور و نوشته شد
و آنقدر آب خورد که شکمش شق شد و میگفت پروردگار محمد و اگشت تا تخم جنم رسید و جمیع و پنج نفر و یک ساعت معذب شدند و سببش آن بود
که روزی بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند و گفتند ای محرابه املت دادیم تا ظاهر اگر از گفته خود برگردی ترا خواهیم بخش پس آنحضرت
بجای نه غمگین مراجعت فرمود و در راه وی خود دست پیر جبرئیل علیه السلام در جهان ساعت نازل شد و این آیه را آورد که فاصدع عما یوکد
و اعراض عن المشاکین یعنی اظهار کن امر خود را برای اهل بیکه و ایشان با بسوی ایمان بخوان و اعراض کن از مشرکان حضرت فرمود که یا جبرئیل من
با ستمی آن که مرا وعید کشتن کرده اند جبرئیل این آیه را خواند انا کفیناک المستمنین ثلین حضرت فرمود که یا جبرئیل ایشان یک ساعت
قبل از این نزد من بودند جبرئیل فرمود که همه را دفع کردم پس بیرون آمد و امر خود را ظاهر گردانید و باقی فراعنه را خدا در روز بدر
بشمیر ملائکه و مؤمنان هلاک کرد و باقی مشرکان گرختند یهودی گفت که خدا بسوی اعصماد او که برگاه که می انداخت اژدها می شد
حضرت فرمود که خدا محمد صلی الله علیه و آله بجزه این نیکوتر داد زیرا که مردی از ابو جهل قیمت شتری طلب داشت که از او خرید و بود و
شراب خوردن مشغول شده بود و آن مرد با و راه می یافت پس یکی از آنها که ستم را بر رسول صلی الله علیه و آله میکردند از آن مرد پرسید که
می طلبی گفت عمر بن هشام را که از قیمت شتر خود را بخواهم گفت می خواهی که من ترا دلالت کنم بر سبیکه حقما می مردم را سبیکه گفت بل پس او را
بسوی حضرت رسول صلی الله علیه و آله دلالت کرد و پیوسته ابو جهل میگفت که از زودارم که محمد صلی الله علیه و آله را بمن کاری بیفتد و من بلا
سخن کنم و حاجتش را بر نیارم پس آن مرد بنزد آنحضرت آمد و گفت شنیده ام که میان تو و عمر بن هشام آشنائی هست می خواهی که بر من
شفاعت کنی نزد او که حق مراد بد حضرت بر فاست و بدر خانه او آمد و فرمود که برخیز ای ابو جهل و حق این مرد را بده و در آن روز حضرت لورا
بکفایت ابو جهل یاد کرد و او را پیشتر ابو جهل نمی گفتند پس آن مرت بر فاست و حق آن مرد را داد و نجاس خود بر پشت یکی از اصحاب او گفت که از
ترس محمد ز راه دادی ابو جهل گفت مرا معذور دارید که چون آنحضرت پیدایش از جانب آتشش روان دیدم که حرباده دست داشتند و آن
حربها میزدند و از جانب پیش دواژها دیدم که دندانها بهم میزدند و آتش از چشمهای ایشان شعله یکتا میزد اگر آن تنگ میکردم این نبودم
که آن مردان جان حربها شکم را بدهند و آن اژدها با ما برهم بشکفت پس یک اژدها برابر اژدهای موسی است خدا یک اژدهای دیگر را بهشت ملوک
که حربها در دست داشتند زیاد از آن بآن حضرت عطا کرد و بدرستی که آنحضرت کفار قریش را با یار آزار میکرد و در دعوت کردن بسوی حق
پس روزی در میان ایشان ایستاد و عقلمای ایشان را بسفاست نسبت داد و دین ایشان را بحیب گرد و بتهای ایشان را دشنام داد و پدر ایشان را
بگمراهی نسبت داد ایشان بسیار غمگین شدند ابو جهل گفت و الله مگر از برای ما بهتر است از این زندگانی آیا در میان شما گروه قریش کسی نیست که
شدن را بر خود قرار دهد و محمد را بکشد گفتند ابو جهل گفت که من امر را می کشم اگر فرزندان عبد المطلب را خواهند بکشند و اگر خواهند بکشند قریش
گفتند که اگر چنین کنی احسان جمیع اهل مکه کرده خواهی بود که همیشه ترا بآن یاد کنند ابو جهل گفت که او سجده بسیار میکند در دو رکبه هرگاه بنزد
بیاید و سجده کند من سنگ بر سر او می اندازم پس آن آنحضرت بنزد یک کعبه آمد و بهفت شوط طواف کرد و بعد از طواف باز کرد و سجده رفت و
طواف ابو جهل تا می سنگ گرانی برداشت و بجانب سر آنحضرت رسید و دید که شتر است و بان گشوده از جانب آنحضرت متوجه او شد چون ابو جهل آن
دید بلند و سنگ برایش افتاد و مجموع گردید و خون آلود و متغیر گشت و عرق از او میریخت اصحاب او گفتند که ما برگردان تو چنین حالتی

مشاهده نکرده بودیم گفت مرا عذور دارید که چنین حالتی مشاهده کردم که هرگز ندیده بودم یهودی گفت که خدا موسی دست خدا داده بود حضرت فرمود که خدا آنحضرت مصطفی ازین بهتر داده بود در آن مجلس که آنحضرت می نشست از جانب راست از جانب چپ آنحضرت نور سیاطع میشت که جمیع مردم میدیدند یهودی گفت که در دنیا این برای موسی نمی شود که از برای محمد صلی الله علیه و آله ازین بهتر شد در وقتیکه در خدمت او جنگ چنین میرفتیم برود خانه رسیدیم که حقیق آن چهارده قاصت بود صحابه گفتند یا رسول الله چگونه خواهد شد حال ما در پیش است و دشمنان بحقیق چنانچه اصحاب موسی گفتند انا لمدد کون پس آنحضرت از نافه فرود آمد و گفت خداوند از برای هر پیغمبر مسلی معجزه دادی پس آیت قدرت خود را برین نازل و سوار شد و بر سر آب و آب ها شد و صحابه نیز از عقب او بر سر آب و آب شدند و از آن آب گذشتند و سراسر آن آب را ایشان تر نشده بودند پس گشتیم و حق تعالی فتح روزی کرد یهودی گفت که خدا موسی را سنگ داد که دوازده چشمه از آن جاری میشد حضرت فرمود که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در صعبیه فرود آمد و اهل مکه او را محاصره کردند اصحاب آنحضرت از تشنگی شکایت کردند چهار پایان ایشان از تشنگی نزدیک بود که پلاک شوند پس فرمود که ظرفی آورند و دست مبارک خود را در میان آن گذاشت آب از میان انگشتانش جاری شد و آنقدر آمد که همه سیلاب شدیم و چهار پایان سیلاب شدند و تشکهای خود را بر کردیم و باز در صعبیه آب نیاب شد در آن موضع چاهی بود که خشک شده بود پس تیری از جن خود برد و آن را در آب بست بر او بن عازب آورد و گفت بیا برین تیر را در میان این چاه خشک نصب کن چون چنان کرد و دوازده چشمه از آن تیر روان شد و درون میقات عبرتی علامتی مانند سنگ موسی برای منکبان پیغمبری و ظاهر شد که آب نداشتند و تشنه شدند و بوضو محتاج بودند پس حق تعالی طبعی در دست معجز آثار خود را در میان آن ظرف استوار کرد پس آب جاری شد و بلند شد تا آنکه بیست هزار نفر وضو ساختند و سیلاب شدند و چهار پایان آب دادند و آنچه توانستند برداشتند یهودی گفت که حق تعالی موسی را و حضرت فرمودند که حق تعالی برای آنحضرت و امت او غنیمت کافران را حلال گردانید و از برای اعدای پیش از و حلال نکرده بود و این بهتر بود از آن ترنجبین مرغ بریان و زیاده ازان با آنحضرت و امت او کرامت کرد که بر عزم عمل صالح ثواب برای ایشان مقرر فرمود و در امتهای دیگر مقرر نکرده بود پس اگر یکی از امت او قصد کند و بعل نیاید و دیکه ثواب از برای او نوشته میشود و اگر بعمل آید و دوازده ثواب از برای او نوشته می شود یهودی گفت خدا ابرار را سزا بان موسی و لشکر او گردانید حضرت فرمود که فی این برای موسی در وقتی کرد که ایشان را در تیه حیران کرده بود و آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله از آن بهتر داد که ابر بر سر او سایه افکند از روزیکه متولد شد تا روزیکه بمقام قدس حلت فرمود و در حضور سفر یهودی گفت که خدا این را برای حضرت داد و نرم کرد که ازان نره بایدست خود ساخت حضرت فرمود که حق تعالی سنگ سخت را از برای محمد صلی الله علیه و آله در روز خندق نرم کرد و صخره بیت المقدس را در زیر پا او نرم کرد مانند خمیر و مکرر امثال این معجزه را در غزوات از آنحضرت مشاهده کردیم یهودی گفت که او را بسبب خطا خود آنقدر گرسیت که کوه با با او برآه افتادند و بنا له آمدند حضرت فرمود که حضرت سالت پنا از شدت خوفی که چون بنامی ایستاد از سینه معرفت و فیض او صدائی شنیده میشد مانند صدای جوشیدن و یکی که بر آتش نهاده باشد آب بسیار میگریزد آنحضرت یا آنکه حق تعالی او را از عقاب خود امین گردانیده بود و میخواست که خشوع نماید برای پروردگار خود و دیگران پیروی آنحضرت نمایند در قرض و خضوع در عبادت و ده سال بر سر انگشتان ایستاده نماز کرد تا آنکه قدمهای محترمش در هر روز و رنگ گلگونش زرد شد و تمام شب بنام می ایستاد و نا آنکه حق تعالی او را عتاب ننهد که ما نفرستادیم قرآن را بر تو که خود را بتو عتاب

از خوفی که جای نمازش نرسیده از ترس خدا بی گناهی می بود می گفت میگویند که عیسی در گمراهی سخن گفت حضرت فرمود که
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله چون از شکم مادر بر زمین آمد دست چپ را بر زمین گذاشت و دست راست را با همان بر داشت و دست چپ را
 بگونه شمول حرکت داد و از زبان نیر البیاض نوری ساطع گردید که اهل مکه قصرهای شام و اطراف آنرا دیدند و همه پاکس می بین قصرهای
 سفید اطراف من و نواحی آنرا دیدند و تمام دنیا در شب ولادت با سعادت او منور گردید و جوارح و شیا بدن بر سر آمدند و گفتند
 که امر عجیبی در دنیا حادث شده است که این آثار غریبه و بطور آید و است و ملائکه را می دیدند و در آن شب نوایانی که فرود می آمدند از
 آسمان و بالا می رفت و صدای تسبیح و تهلل ایشان را می شنیدند و ستارها مضطرب شده فرو می ریختند و تیره یاسی شهاب
 از هر طرف می ریختند و در آن شب پادشاهان این خرابی را می بینیدند و خواست که برای اطلاع از این آسمان بالا رود و نیز از راه
 آسمان سوم راه بود و شیا طبعش می دادند و در آسمان سخنان از ملائکه می شنیدند و چون خواسته اند که در آن شب بالا روند راه
 خود را مسدود یافتند و ملائکه تیرهای شهاب را برای دفع ایشان در میان گذاشتند و اینها همه از دلایل عذابا پیغمبری تخریفات بود
 می بود می گفت میگویند که عیسی نور و پدیده شفا می بخشیده است باذن خدا حضرت فرمود که رسول خدا صلی الله علیه و آله آب یا این
 اصحاب سادات و بلیات را بصحت رسانید از آنجمله روزی از حال یکی از صحابه سوال کرد گفتند یا رسول الله از شدت بلا بمن
 حوچه شده است که پرکا اور بخفته شد و باشد پس حضرت بعیادت او رفت و پرسید که آیا در ایام صحت و سلامتی می کردی گفت بلی میگفتم و در
 هر حقوبت که مراد آخرت خواهی گرد آنرا بزدی و دنیا بر من بفرست حضرت فرمود که چرا نگفتی در آن اثنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة
 حسنة و قنا عذاب النار یعنی ای پروردگار ما احاط کن با در دنیا نعمت و رحمت نیکوئی و در آخرت نعمت و رحمت نیکوئی و نگاه
 دار ما را از عذاب جهنم چون این دعا را خواند صحت یافت و گویا از بنده ای باشد و برخواست و با ما بیرون آمد و باز شخصی قبول کرد
 جهنمی که بخوره مبتلا شده بود و همضایش میریخت و خدمت آنحضرت آمد و از مرض خود شکایت کرد و حضرت قدس جی از آب گرفت
 و آب به پان مجو نشان خود را بران انداخت و فرمود که این آب را بر بدن خود بمال چون چنین کرد شفا یافت و چنان شد که گویا بر گشت
 بلائی نداشت است و ایضا اعرابی بخد مت آنحضرت آمد که بر سر مبتلا شده بود و آب به پان مبارک خود را بهت او افکند و هنوز
 از پیش آنحضرت بر نخاسته بود که شفا یافت و اگر میگوئی که عیسی دیوانگان و جن یافتگان را نجات داد پس بدانکه محمد روزی با
 از اصحاب خود نشسته بود ناگاه زنی آمد و گفت یا رسول الله پسر من شرف بر مردن شده است و هر چند طعام نذو و می اویم نمی آید
 می کشد و طعام نمیتواند خورد پس آنحضرت برخواست و متوجه خانه او شد و مادر خدمت او یافتیم چون بان جای رسیدیم خدمت فرمود
 که جانب یا عدا الله من ولی الله خانار رسول الله یعنی دوری کن ای دشمن خدا از دوست خدا و منم رسول خدا پیش طعنان
 از او دور شد و برخواست و احوال در میان شکر راست و اگر میگوئی که عیسی کوران را بینا گردانید پس بدانکه محمد زیاده ازین کرد و بیک
 قتاده پسر ربعی مرد خوش روئی بود و در جنگ احد نیز دیده او خورد و صدقه اش بیرون آمد پس آنرا بدست خود گرفت و بخد مت
 آنحضرت آمد و گفت یا رسول الله بعد ازین زن من مراد دشمن خواهد داشت پس حضرت حدیقه او را از دست او گرفت و بجای خود گذاشت
 و نمیتوانست از دیده دیگر فرقی کرد مگر آنکه روشن تر و نیکوتر ازین بود و در جنگ ابن ابی الحقیق عبادت بن معنیک را جراحتی رسید
 و دستش جدا شد او در شب دست خود را بنزد آنحضرت آورد و حضرت آنرا بجای خود گذاشت و دست مبارک بران مالید چنان شد

که از دست دیگر فرق نمی‌نهند کرد و در جنگ کعب بن الاشرف محمد بن مسلم را چنین بلای بدست و دیده او هر دو رسید حضرت
دست بر هر دو مالید و با صلح آمد و همچنین عبد الله سپهر افس را چنین بلای بدیده او رسید دست مبارک بر دیده او کشید چنان
که از دیده دیگر نیز نمی‌نهند کرد اینها همه دلالتهای نبوت او بود و یهودی گفت میگویند که عیسی مرده را باذن خدا زنده میکرد
حضرت فرمود که محمد صلی الله علیه و آله سنگ یزید در دست معجز نمایش تسبیح گفت که باجمادیت آنها فتمه و صد آنها را می شنیدند
آنکه روحی داشته باشد و مردگان بعد از مردن باحضرت سخن گفتند و دست نداشت باحضرت کردند از آنچه دیدند از عذاب خدا و
با احباب خود بر میستی که شهید شده بود نماز کرد و چون فارغ شد فرمود که از بنی النجاشی کسی هست در اینجا این بیت ایشان را در دست
انداخته اند از برای من در هر یک که از فلان یهودی بر دست او بود و داده است بدین راه و او را خلاص کنند و اگر میگوئی که عیسی با من
سخن گفت محمد صلی الله علیه و آله این عجیب ترکاری کرد چون در قلعه طائف فرود آمد و اهل آنرا محاصره نمود گوشت بریان کرده بر
حضرت فرستادند که در زیر پرچمته بودن پس فراموش آن گوشت بخن آمد و گفت یا رسول الله از من بخور که و از بهر آنکه اگر حیوانی
سخن گوید از بزرگترین معجزات است پس هر گاه حیوانی کشته بریان کرده سخن گوید عظیم تر خواهد بود و چنان بود که درخت را دید و
اجابت او میکرد می آمد و بهایم و حیوانات و درندگان در مواطن بسیار باحضرت سخن گفتند و شهادت بر پیغمبری او دادند و مردم
از مخالفت او حذر فرمودند و اینها زیاد از معجزه عیسی است یهودی گفت میگویند که عیسی خبر میداد قوم خود را با آنچه در خانه های خود
بودند و ذخیره کرده بودند حضرت فرمود که عیسی خبر میداد قوم خود را با آنچه در پیش روی پنهان بود و حضرت رسول صلی الله علیه و آله خبر او قوم خود
از جنگ معینه و کیفیت حرب ایشان را نقل میفرمود و هر که شهید میشد میفرمود که الحال فلان شهید شد میان آنحضرت ایشان بکاه راه بود و
مردی می آمد که از چیزی سوال کند حضرت میفرمود که تو میگوئی حاجت خود را یا من بگویم او میگفت بلکه تو بگو یا رسول الله میفرمود که برای
ما حاجت فلان مطلب آمده و آنچه در خاطر او بود بیان میفرمود و خبر میداد اهل مکه را برانهای پنهان ایشان و از آنجمله و فتیکه عمیر بن جهم
مکه بدیده آمد و باحضرت گفت که از برای خلاص کردن پسر خود آمده ام حضرت با او فرمود که این غافتی بلکه باصفوان بن امیه در حطیم بر خورد
و یا او کردید کشتگان بدر را و گفتند و اسم گ از برای ما برست از زندگانی بعد از آنچه محمد صلی الله علیه و آله با ما کرد آیا زندگانی میتوان کرد
بعد از این کشتگان که در چاه بدر دیدیم تو گفتی که از این بود اینک من صاحب عیال و فرزند دارم به آئینه ترا از محمد راحت میدادم صفوا
گفت که من ضامنم شوم که قرض ترا بدینم خزان یا بخت این خود جاویدم که هر چه بر سر دختران من آید بر سر دختران تو بیاید از نیک بد تو
گفتی که بپوشان بر من و بر کسی اظهار نکن و تهیه سفر من بکن تا بروم و او را بکشم و از برای این کار آمد گفت است گفتی یا رسول الله
من شهادت میدهم بوجدانیت خدا و آنکه تو پیغمبر و فرستاده اوئی و امثال اینها بسیار واقع شد که احصا نمیتوان کرد
گفت که میگویند که عیسی از گل بیات مرغ میساخت و در آن میدید پس مرغ میشد و پرواز میکرد حضرت فرمود که محمد صلی
علیه و آله نیز شبیه این کرد و در رور حنین سنگ را بکف گرفت و ما از آن سنگ صدای تسبیح و تقدیس شنیدیم پس با سنگ خطابه
که شگافته شود آن سنگ بسه پاره شد و از هر پاره صدای تسبیح می شنیدیم بغیر آنچه از دیگری می شنیدیم و وقتی دیگر در خنی را علی علیه
اجابت او نمود و زمین را بشکافت و نزدیک و آند و از هر شاخ آن صدای تسبیح و تقدیس بلند بود پس امر فرمود خنداک
شود و بنیم شد و نفس تازیکه بکشد و بپسندیدند پس فرمود که شهادت ده از برای من پیغمبری پس چون شهادت داد فرمود که برگرد بجای

میدهم برای تو یا محمد که بنده و رسول اوست و ترا فرستاده است با هدایت و دین حق تا غالب گرداند دین ترا بر همه دینها هر چند
نخوابند مشرکان و گواهی میدهم که علی بن ابی طالب برادر و وصی خلیفه هست در امت تو و بهترین خلق است بعد از تو و بهر که با او
کند با تو دوستی کرده است و بهر که با او دشمنی کند با تو دشمنی کرده و بهر که اطاعت او کند اطاعت تو کرده و بهر که عصیت او کند عصیت
تو کرده است و بهر که ترا اطاعت کند اطاعت خدا کرده است و مستحق سعادت میگردد و بخشودگی خدا و بهر که ترا نافرمانی کند خدا را نافرمانی
کرده است و مستحق عذاب الیم میگردد در آتش جهنم چون اینحال را بود ان شاء الله که گردند متعجب گردیند و گفتند نیست این مگر سحر بود و چون
این سخن گفتند بساط محرکت آمد و بلند شد و آنها را که بر بالای آن نشسته بودند بر روی افکند و بار دیگر خدا او را بسخن آورد و گفت منکه
بساط حق تعالی مرا گرامی داشت و گویا گردانید بتوحید و تجبید خود و گواهی دادن از برای محمد صلی الله علیه و آله پیغمبر او بلکه او بهترین
پیغمبر است و رسول اوست بسوی جمیع خلایق و قیام بعدالت و حق میدناید در میان بندگان خدا و گواهی دادن برای اوست برادر او
و وصی او و وزیر او که از نور او بهم رسیده است و ندیل و یار اوست و دادا کننده قرضهای اوست و وفا کننده بوعده های اوست و یار
کننده دوستان و براندازنده دشمنان اوست انقیاد میدنایم کسی را که محمد او را امام گردانیده است و بیزارم از کسی که با او دشمنی میکند
پس سزاوار نیست که کافران بر من پا گذارند و بر سر من بنشینند و نباید که بر من بنشینند مگر آنها که ایمان بخدا و رسول و وصی او آورده اند
پس حضرت رسول با سلمان را بوزر مقداد و عمار گفت برخیزید و بر سر این بساط بنشینند که شما با بنده این بساط گواهی داد ایمان آورده
چون ایشان بر سر آن بساط قرار گرفتند حق تعالی بقدرت کامل خود تازیانه ابولبابه را گویا گردانید و گفت شهادت میدهم پیغمبر گرامی
خداوند که آخریننده خلایق است و پیرن کننده رویهاست و تدبیر کننده جمیع امور است و بر همه چیز قادر است و تواناست
و گواهی میدهم برای تو ای محمد که بنده و رسول و برگزیده و خلیل و دوست و خلیفه و پندیده خلایق و ترا بسفارت و رسالت
فرستاده است که سعادت مندان بتو نجات یابند و بدبختان بتو هلاک گردند و شهادت میدهم که علی بن ابی طالب در ملا و اعلان گوشت
که اوسید خلایق است بعد از تو و اوست که قتال میکند بر تنزیل کتاب خدا تا مخالفان ترا بقبول دین تو در آورند و اگر خواهند اگر نخواهند
و بعد از تو قتال خواهد کرد بر تاویل قرآن با منافقان که از دین منحرف گردیده اند و خواهشهای نفوس ایشان بر عقلهای ایشان غالب
گردیده است و معنی کتاب خدا را تحریف کرده اند و دوستان خدا را بسوی بهشت خواهد کشید و دشمنان خدا را بشمشیر آیدار بنار ملک
قمار خواهد رسانید پس تازیانه خود را از دست ابولبابه خلاص کرد و او را بر روی افکند و هر چند او بر میخاست او را می انداخت ابولبابه
گفت وای بر من مرا چه میشود تا تازیانه گفت ای ابولبابه که تازیانه تو ام حق تعالی گویا گردانید ما بتوحید خود و گرامی داشت محمد خود
و مشرف گردانید بتصدیق پیغمبری محمد صلی الله علیه و آله بهترین بندگان خود گردانید ما از آنها که ختیا کرده اند دوستی و اطاعت
بهترین خلق را بعد از آنحضرت که مخصوص گردیده است بشوهری دختر او که بهترین زنان عالمیاست و شرف گردیده است بخوابیدن
در فراش او و در شبی که ادا داده قتل او کردند و ذلیل گرداننده دشمنان اوست شمشیر خود و بیان کننده است میان امت او حلال و حرام و شریعتها
و احکام را پس سزاوار نیست که من در دست کسی باشم که معانده کند و انظار مخالفت آنحضرت نماید پیوسته چنین خواهیم کرد با تو تا آنکه
ایمان بیاوری یا کشته شوی ابولبابه گفت ای تازیانه من نیز شهادت میدهم با بنده تو بان شهادت و اوستی اعتقاد کردم و ایمان آوردم
با بنده گفתי تا تازیانه گفت چون اظهار ایمان کردی من نیز در دست تو قرار گرفتم و خدا بهتر میداند آنچه در دل هست و حکم خواهد کرد و پیرام

آنچه در قیامت پس حضرت باقر علیه السلام فرمود که اسلام او نیکو نشد از و اعمال بد بنمور آمد پس آن یهودان از خدمت حضرت
برخواستند و پنهان بیکدیگر میگفتند که محمد عتقی دارد و هر چه میخواهد از برای او بعمل می آید و او پیغمبر است پس چون کعب بن العاص شرف خواست
که بر دراز گوش سوار شود چسبید و او را بر سر انداخت و مجروح گردانید و چون بار دیگر سوار شد باز او را بر زمین افکند تا آنکه چفت نوبت
چنین کرد و در مرتبه هفتم سخن آید و گفت که ای بنده خدا بد بنده بوده تو آیات خدا را دیدی که کافر شدی یا آنما ایمان سوار شدی و
حمار تو ام خدا اگر می داشت مرا بتوحید خود و گواهی میدهم بیگانگی خداوندی که خالق انام و صاحب جلال اگر هست و شهادت
میدهم که محمد صلی الله علیه و آله بنده و رسول اوست و بهترین اهل اسلام است و ستاده شده است تا سعادت مند گردانند آنها را
که حق تعالی سعادت ایشان را میدرسته و شقی گرداند آنها را که در عالم خدای شقاوت ایشان بوده و شهادت میدهم که علی ابن ابی طالب
علیه السلام ولی خدا و وصی رسول اوست و حق تعالی با و فیروز میگردد و سعادت مند آن را به گاه توفیق قبول گردان پند یابی و یا بیابند
و با او آب و عمل نمایند و هر چه را امر فرماید بجا آورند و هر چه را نهی نماید ترک کنند و بدرستی که حق تعالی بشمشیر باری سلوت او و حمله های
قوت او دشمنان محمد صلی الله علیه و آله را زلیل خواهد گردانید پس ایشان را خواهد کشانید بشمشیر قاطع و بر زبان ساطع یا بسوی درجات
ایمان یا ذرکات نیران پس سزاوار نیست که کافری بر من سوار شود بلکه بر من سوار نخواهد شد مگر کسیکه ایمان آورد و بخدا و تصدیق نماید
محمد رسول او را در جمیع گفته های او و درست داند جمیع کرد باری او را خصوصاً نصب کردن بر او و خود علی را که وصی و خلیفه او و وارث علم
او و شاه بر است او و او را کند و قرصها او و وفا کنند و بوعده ها او و دوست دوستان او و دشمن دشمنان او و ست پس حضرت رسول
صلی الله علیه و آله فرمود که ای کعب بن العاص از گوش تو عاقل تر است و با گردان آنکه تو بران سوار شوی و بعد ازین هرگز
بر او سوار نخواهی شد پس بفروش او را به بعضی از مؤمنان کعب گفت من نیز او را میخواهم ای آنکه عباد و می تو را بر او اثر کرده است
پس حمار بقدرت خداوند جبار آن نگو سار تبه کار را ندان که ای دشمن خدا ترک کن ای اوبی را در خدمت پیغمبر خدا سخن را نگو
یا میکنم که اگر نه ترس مخالفت او بود بهر آنکه ترا بسهمای خود نرم می کردم و سرت را بدندانهای خود می گزیدم پس خلیل و ساکت ماند
و سخن حمار بر او دشوار نمود و شقاوت بر او غالب شد و با مشاهد این سحرات ایمان نیامد و پس ثابت بر قیاس آن حمار را از او
بصدقه هم خرید و پیوسته بران سوار میشد و بخدست حضرت رسول صلی الله علیه و آله می آمد و با نهایت نرمی و بوار می هموار می
راه میرفت و حضرت با و می فرمود که ای ثابت برای ایمان تو چنین بوار و هموار گردیده و فرمان پیر و ایت است پس چون یهودان از خدمت
آنحضرت رفتند این آیه کریمه نازل شد سوائه علیهم انذار هم اهل لوت تندر هم کایو صنون یکسانست بر ایشان خواه ترسان
ایشان را و خواه ترسانی ایمان نمی آورند و ایضاً در تفسیر امام حسن مجتبی علیه السلام مذکور است که روزی از والد بزرگوار خود امام
صادق صلی الله علیه و آله از حجرات مشهور حضرت رسالت پیاده صلی الله علیه و آله سوال نمود فرمود که سجد اول که سایه انداختن
بر بود بر سر آنحضرت و آنچنان بود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله چون برای خدیجه رضی الله عنها بسفر شام بمقار به رفت و یکماه
راه بود و در جبین شدت گرما بود و در آن بیابانها گرما شدت میکرد و باد های گرم میوزید پس حق تعالی برای آنحضرت آبروی میفرستاد
که محاذی سر آن سرور بود و چون راه میرفت آبر حرکت میکرد و بگودی ایستاده و بهر سو که میرفت او همراه بخونیک داشت که حرارت
آفتاب آنحضرت برسد و چون باد تند میوزید ریگ و خاک بر سو قریش میریخت و به نزدیک آنحضرت که میرسد ساکن و لطیف

و با هم وصف شده اند و در آن یک خیار بر آنحضرت میوزید پس قریش میگفتند که حجاورت محمد بهتر است از خیمها و خانهها و در وقت شدت باد پناه بان خست می آورند و چون بنزدیک آنحضرت میرسیدند از شدت باد این میگردد و لیکن این مخصوص آنحضرت بود و اثری آن بدیگری نمیرسید و چون جمعی از خویشان بقافله میرسیدند میگفتند که سبب این ابرصیت که مخصوص یک مکانست با قافله حرکت میکند بر همه سایه نمی افتند اهل قافله میگفتند نظر کنید بسوا که بران نوشته است نام صاحبش چون نظر میکردند میدیدند که بران نوشته است لا اله الا الله محمد رسول الله ایتدا بعلی سید الوصیین و نشر فته بالاله الموالدین له و لعل و اولیاءها و المعادین لا محاله یعنی بجز معبود و یکتا خداوندی نیست و محمد رسول خداست و قوت بخشیدم محمد با علی که بهترین اوصیاست و مشرف گویند و ما را بال اول که دوست و پیر و معلم محمد و دوستان ایشانند و دشمنان ایشان پس هر صاحب سواد می نویسد سواد می آن خط را میخواند و میگوید معجزه دوم سلام کردن کوه با دستها بود بر آنحضرت و آنچنان بود که چون آنحضرت از سفر شام مراجعت فرمود هر رومی که در آن سفرهای او به سرسیده بود در راه خدا تصدیق کرد و هر روز بکوه حرا بالا میرفت و از قافله کوه نظر میکرد بسوی آثار رحمت خدا انواع عجائب خدات و بدایع حکمت حق تعالی و نظر حقیقت بین خود را با طواف سین و الکاف آسمان و اقطار دریاها و کوهها و بیابانها بخواند و در آن آورده اذن آثار برودت و قدرت و حکمت و عظمت و جلال قادر و مختار استدل میکرد و از دقایق حکمت هر یک حبه تمام میگرفت و خدا را چنانچه شرط پیوستیدن بود عبادت میکرد پس چون چهل سال از عمر شریفش گذشت و در آن خلائق منزه از انکساف انوار سبحانی و جلال حکم و اسرار ربانی گردید حق تعالی در هاسی آسمان صورت و معنی را برای او کشود که پیوسته در ملکوت اعلیٰ نظر میکرد و افواج ملائکه را بخود میفرستاد که فوج فوج بر او نازل میشدند و ایشان را میدید و با ایشان سخن میگفت و انوار حکمت یزدانی از ساق عرش اعظم تافوق آن رسول مکرم پیوسته شد و اشعه خورشید جلال کربیم متعال ظاهر و باطن او را فرو گرفت و جبرئیل مطوق بنور که طاؤس ملائکه جماعت بسوا نازل شد و بدست قدرت باز وی عرش را گرفت و حرکت داد و گفت ای محمد بخوان فرمود که چه چیز بخوانم گفت اقرا باسم ربك الذي خلق خلق الانسان من علق اقرا و ربك الاكرم الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم یعنی بخوان بنام پروردگار تو که همه چیز را آفرید و بآفرید او میان را از خونهای بسته و پروردگار تو آن بزرگوار است که کریم ترست از همه کریان آن خداوندی که بیاورد آن مردم را فوشتن بنام و بیاوخت انسان را آنچه نمیدانست پس حق تعالی وحی نمود بسوی او آنچه وحی نمود و جبرئیل با آسمان رفت حضرت رسالت پناه از کوه و بزرگواران آثار عظیم جلال الهی که او را فرو گرفته بود و غائب احوالی که مشاهده نموده بود حالتی بر آنحضرت طاری شد که مانند تیغی لرزه بود و تفکر مینمود و آنکه چون تبلیغ رسالت نمایم بسوی قوم خود باور نخواهند کرد و مرا بدینوائگی مصاحبت شیطان نسبت خواهند داد و آنحضرت پیوسته داناترین خلق و گرامی ترین عباد بود نزد مردم و دشمن ترین چیز با نرزد او شیطان و افعال و اقوال و انگیزه بود و باین سبب دل تنگ شده بود پس حق تعالی خواست که سینه او را کشایش کند و دلش را صاحب شجاعت گرداند لهذا امر کرد و هر کوهی و سنگی را برای او بسجی آورد که بهر چیز از آنها که میسرید او را ندای میکردند که السلام عليك يا محمد السلام عليك يا ولي الله السلام عليك يا رسول الله بشارات باد ترا بدرستی که حق تعالی تفضیلت و جلال نیست و کمال داده و ترا اگر اتمی ترین خلق است اولین و آخرین گردانید و این دل تنگ مباشرت که قریش ترا دیوانه و سفیه مینمودند گویند بدرستی که فاضل کسیست که خدا او را تفضیل دهد و کریم آن کسیست که خدا او را کرمی نماید و اگر اتمی در پس دل تنگ مشوا از تندی قریش و شتم گاران عرب پس بر روی ترا پروردگار تو با تقصای مراتب کرامات و ارفع منازل مرتبت

خواهد رسید و بزودی و ستان قشاده خواهند شد و صیقل علی بن ابیطالب که علوم ترازو در میان عباد و بلاد پس خواهد کرد و او در
شهرستان علم تست و بزودی دیده توشن خواهد شد بدختر توفا طمه علیها السلام و از و علی بهم خواهند رسید و شش
که بهترین جوانان این هستند و بزودی دین تو در عالم منتشر خواهد شد و در آخرت مزده و ستان تو و برادر تو عظیم خواهد کرد و او
حمزه را بدست تو خواهد گذاشت و تو بدست برادرش علی خواهی داد و هر پنجشنبه و صدیق و شهید در زیر آن علم خواهند بود و علی
ایشان را بسوی هشت خواهد برد پس میزان جلال را از برای آنحضرت از آسمان آوردند و آنحضرت را در یک گاه گذاشتند و جمیع
است آنحضرت را در گاه دیگر گذاشتند و او از همه سنگین تر آمد پس آنحضرت را از میزان فرود آوردند و علی را در پناه او گذاشتند با سارست
سجده آنحضرت از همه سنگین تر آمد پس رسید با آنحضرت که ای محمد این علی بن ابیطالب است برگزیده من که دین ترا به قوت خواهیم داد
و او بمقام جمیع است تست بعد از تو پس در آن وقت حق تعالی سینه معرفت و فیده آنحضرت را گنجایش ادای رسالت و تحمل شقتهای بسیار
و بر او آسان گردانید معارضه ایشان را و جنگ کردن و قتال نمودن با طاغیان قریش مجرّمه است آنست که حق تعالی دفع کرد و هلاک گردانید
آنها را که قصد هلاک آنحضرت نمودند و از جمله آنها آن بود که در وقتیکه بهفت سال از سن آنحضرت گذشته بود چنان نشو و نما کرده بودند
خیر و سعادت که در میان اطفال قریش نظیر و شبیه خودند و در آنوقت گروهی از یهودان شام وارد مکّه شدند و چون نظر ایشان
افتاد بر پشاده کردند صفتهای آنها را و گفتند که این پسر بنی نضیر است که با ما میگوید که ما را از این پسر که در آخر الزمان
خواهد آمد و بر یهود و سایرین اینها غلبه خواهد کرد و حق تعالی با او دولت یزور را نازل خواهد گردانید و ایشان با ذلیل خواهد گردید پس ایشان با عفت
را که این صفات را گمان کردند و بسیار یهودان گفتند که این پادشاه نیست که پادشاهی او بر طرف نخواهد شد و بیکدیگر گفتند بیایید
تا جمله را بنگاهیم برای کشن او زیرا که خدا بر چه بقدردارده است محو می تواند کرد پس خرم کردند بر شستن آنحضرت و گفتند اول احوال او را
بمخام میکنیم از صفات او اگر همان باشد که ما خوانده ایم او را میکشیم زیرا که حلیه و صورت بسیار مشتبّه میباشد پس گفتند که ما در کعبه
خوانده ایم که خدا او را از خوردن حرام و شرب اجتناب میفرماید پس او را بطلبه و طعام حرام و شبهه نزد او حاضر گردانید تا با تجربه
کنیم که حرام و شبهه را خواهد خورد یا نه پس اگر یکی آنها را بخورد آن نیست که ما خوانده ایم و اگر نخورد میدانیم که پوست پس باید که سگی کنیم
در هلاک کردن او تا دین را بر طرف نکنند پس آمدند بنزد ابوطالب آنحضرت را با ابوطالب جمعی از قریش به ضیافت طلبید و مرغ
سمنی که گلوش را فشرده بودند و بی فوج او را هلاک کرده بودند و بریان کرده بودند نزد ایشان حاضر کردند و ابوطالب سائر قریش را بخارج کردند
و آنحضرت هر چند دست بسوی آن مرغ دراز میکرد دست طهارت را بجا نهد و بآن مرغ نمیرسد یهودان گفتند ای محمد چرا
ازین مرغ تناول نمی نمائی فرمود که ای گروه هر چند دست دراز کردم که لقمه بر دارم دستم بسوی دیگر گرفت می باید که این مرغ حرام باشد
که پروردگار من مرا از خوردن آن اجتناب می فرماید گفتند این حلال است اگر رخصت می فرمائی یا لقمه از آن در دهان تو بگذاردیم حضرت
فرمود که اگر توانید بکنید چون لقمه را برداشتن و خواستن در دهان مطهر آن سرور گذارند هر چند می کردند توانستند و دست ایشان
بجانب دیگر گرفت حضرت فرمود که چون بکنید خدا را از این طعام اجتناب فرماید اگر طعام بگذارد یا در دهان بگذارد آوردند و آنرا از دهان
همسایه ایشان که غائب بود و بی رخصت او گرفته بودند بقصد آنکه چون بیاید قهقش را با او ببینند و باین سبب شبهه است چون حاضر
کردند و حضرت لقمه از آن برداشت و خواست که بدان گذارد آن لقمه سنگین شد و از دستش افتاد و هر چند لقمه بر می داشت چنین میشد

گفتند یا نعمه چه ازین می خوری حضرت فرمود که از این طعام نیز مرا منع می کنند و چنان چنان می برم که از شبهه باشد که خدا مرا از خوردن آن منع کرده
 بود و آن گفتند شبهه نیست اگر می فرمائی باید همان تو بگذازی و فرمود که اگر توانی بکنی پس چند لقمه برگرفتند و خواستند ببلند کنند گفتند بجا بود
 آنجا نشاندند لقمه سبزه شد و از دست شان افتاد حضرت فرمود که این شبهه است و خدا را از خوردن آن نگاه میدار و پس قریش از مشاهده این
 حال تعجب کردند و سبب یاد فی سداوت ایشان نسبت با آنحضرت شد پس پیرو باقریش گفتند که ازین طفل بسی آزار به شما خواهد رسید و شما
 شما از شما سبب خواهد کرد و کار او بسیار بلند خواهد شد پس گفتند و نفر از یهود اتفاق کردند بر قتل آنحضرت و حربها خود را بر آنجا انداختند و
 و شب تاریکی آنحضرت بر کوه حرا را از میرفت از عقب او بالا رفتند و شمشیر بکشیدند و ایشان از شجاعان و دلیران مشاهیر بود و بودند و چون
 راه را کردند که توجیه آنحضرت شوند و شمشیر را افروزد آواره شدند ناگاه دو طرف کوه در میان ایشان و آنحضرت بیکدیگر پیوست و حاصل گردید میان
 ایشان آنحضرت چون آنحال را مشاهده کردند شمشیرهای خود را در غلاف کردند پس کوه کشوده شد با شمشیرهای کین باز نیام کشیدند باز
 کوه مافع شد و چون شمشیرها را در غلاف کردند کشوده شد و پیوسته این حالت بود تا رسیدن آنحضرت به بالای کوه چهل و هفت مرتبه این حالت
 رخ نمود و چون بجا کوه رسید و آنحضرت را احاطه کردند و خود متوجه آنحضرت شدند پس کوه کشیدند و دستهایان حضرت ایشان را پاره کردند و آنحضرت
 از عبادات و اوراد خود فارغ شد و چون از کوه فرو آمدن از کوه نمود و عقب آنحضرت روانه شدند و هر چند را که قتل آنحضرت کردند باز در کوه
 کوه بیکدیگر متصل شد و مانع وصول ایشان گردید تا چهل و هفت مرتبه این حالت خود کرد و در مرتبه آخر که حضرت بپایین کوه رسیده بود و شمشیرها را
 بجانب آنحضرت انداختند پس کوه ایشان را فشرده که استخوانهای ایشان را شکست و همه بجهنم وصل شدند پس اند از عالم بالا بسته انبیا رسید که نظر کردند
 و تعجب و بنا که دشمنان ترا چگونگی دفع کردیم پس چون نظر کردند و طرف کوه از یکدیگر جدا شد و آن کافران از میان آن کوه فرو ریختند و همه با و شمشیرها
 و پهلوی و اینها و ساقهای شمشیر شکسته بود و خون از ایشان میریخت و آنحضرت از شتر ایشان سالم مانده روانه شد و کوهها از هر طرف او را
 ندانی کردند که گویا آباد تر از یاری حق تعالی که با دشمنان ترا دفع کرد و بزرودی ترا یاری خواهد کرد و بهنگامی که مرده تو ظاهر گردد و بر جباران است
 بعلی بن ابی طالب بشدت اهتمام آورد اظهار نبوت تو و احوال دین تو و اکرام و ستان و دفع دشمنان تو و بزرودی حق تعالی او را تالی و تالی
 تو خواهد نمود و بمشایه جان تو خواهد بود که در میان دو پهلوی تست و بمنزله گوش و چشم و دست و پای تو خواهد بود و قرضهای ترا و خواهد کرد
 و وفای بده تو خواهد کرد و جمال الهی تو و نبوت الهی تو و خواهد نمود با که پروردگار تو دوستان او را بسبب سعادت مندر گرداند و دشمنان او را هلاک گرداند
 و سحر و چهارم آن بود که حضرت رسول چون بقضای حاجت میرفت از دیده مردم پنهان میشد و کسی را آنحال آنحضرت را نمیدید پس رسول
 در میان مکه و مدینه بالشکر خود همراه بود و گروهی از منافقان که در میان لشکر آنحضرت بودند گفتند در این صحرا مانعی و دیواری در ختی و کودالی نیست
 امروز که آنحضرت بقضای حاجت بیرون میرود ما بر او مطلع میشویم تا او را بران حالت مشاهده کنیم بعضی گفتند که حیای آنحضرت خوفتران با کوه
 بیشتر است هرگاه داند که کسی بر او مطلع است نخواهد نشست پس حیریل سخن ایشان را با آنحضرت رسانید و حضرت زید بن ثابت را امر کرد که برو
 نیز آن عود درخت که از دور می نمایند و از یکدیگر بسیار دورند در میان آنها بایست و فریاد کن که رسول خدا امر می فرماید شمار که بنزد یک
 یکدیگر روید و ملصق گردید بیکدیگر تا آنحضرت در عقب شما قضای حاجت خود بکند چون دید آن ندا کرد با مردم آن درخت از زمین بکنند
 شدند بسوی یکدیگر و به سرعت روانه شدند مانند دو دوست که سالها از یکدیگر جدا مانده باشند و با نهایت اشتیاق یکدیگر را دیده باشند
 و بیکدیگر چسبیدند مانند عاشق و معشوق که در زمستان در زیر لحاف یکدیگر ریاده بر گیرند پس حضرت بعقب آن درخت رفت

و بعضی حاجت نشست بعضی از منافقان گفتند ما بعقب رختها میرویم که او را مشاهده کنیم چون با آنجا نبفتند رختها با آن طرف
گردیدند تا بهر جانب که میرفتند در رختها با آنجا نب میگردیدند گفتند باید هر جمعی از طرفی بایستیم و بر دور او حلقه زیم چون چنین کردند
و رختها پهن شدند و بمشایه انبویه از همه جانب آنحضرت را در میان گرفتند تا از حاجت خود فارغ گردید و بر خاکست و بشارت
گرفت و زید بن ثابت را فرمود که برو و نزد رختها و بگو بایشان که رسول خدا امر می کند شما را که بجایهای خود برگردید چون ایشان را
نگارید بر سر حجت بجای خود معاودت کردند مانند کسی که از سواره تندر و شمشیر کشیده که قصد کشتن او داشته باشد اگر نیز در پیش منافقان
گفتند که هرگاه نگذشت او را بر این حال مشاهده کنیم بیایید برویم و مد فوج او را بپیچیم که مانند مد فوج ماست یا نه چون گفتند هیچ اثر در آن
موضع نیافتند چون اصحاب آنحضرت از مشاهده این احوال متعجب گردیدند از آسمان نثار سید بایشان که آیا تعجب کردید از سعی کردن آن
درختان بسوی یکدیگر بدستیکه سعی کردن ملائکه با کرامتهای خدا بسوی درستان محمد و علی تندرست از سعی این دو درخت بسوی
یکدیگر و اگر بختن بانه با آتش در قیامت از دوستان ایشان و پیروان جویندگان از دشمنان ایشان زیاد و اگر تحقیق این دو درخت است
از یکدیگر معجزه پیچ نیست که مردی از قبیله ثقیف که او را حارث بن کله می گفتند و بعلم طب مشهور بود خدمت آنحضرت آمد و گفت یا محمد
نیز تو آمده ام که جنون ترا دو اکرم زیرا که دیوانگان بسیار را دو کرده ام و شفا یافته اند بر دست من حضرت فرمود که تو خود اخصال
مجانین را بعمل می آوری و مرا بجنون نسبت میدهی حارث گفت من چکار از کارهای مجانین کرده ام حضرت فرمود که همین نسبت
دادن تو مرا بدیوانگی بی آنکه مرا امتحان و تجربه کنی درست و دروغ مرا شناسی از اخصال عقول نیست حارث گفت که دشمنم دروغ و
دیوانگی ترا بآنکه دعوی پیغمبری میکنی و قدرت بران ندارم حضرت فرمود که این گفتن تو که قدرت بران ندارم از گفتار مجانین است
زیرا که تو هنوز از من نپرسیده که چرا دعوی پیغمبری میکنی و حجتی از من نطلبیدی که من از ان عاجز شده باشم حارث گفت که
درست می گوئی اکنون از تو حجت و معجزه بردعوی تو طلب می کنم پس اشاره کرد بسوی درخت عظیمی که ریشها آن بسیار درختین
فرورفته بود و گفت این درخت را بطلب اگر بیاید بسو تو میدانم که نور رسول خدا فی و گواهی میدهم برای تو به پیغمبری و گرنه ترا
دیوانه خواهیم داشت چنانچه شنیده ام پس حضرت دست مبارک خود را بلند کرد و اشاره کرد بسو آن درخت که بیانا گاه
درخت بحرکت آمد و زمین را شکافت مانند نه عظیم و نزدیک آنحضرت آمد و ایستاد و با او فصیح گفت که اینک آدم نیز تو یا رسول
الله امر میفرمائی مرا حضرت فرمود که ترا طلبیدم که گواهی می برای من به پیغمبری بعد از شهادت بوعده انیت الهی و گواهی می برای علی با است
و آنکه او پشت و قوت و بازو و فخر و عزت من است و اگر نه او بود خدا هیچ چیز را نمی آفرید پس درخت بصدامی بلند گفت که شهادت میدهم
که خدا یگانه است و شریک ندارد و شهادت میدهم که تو ای محمد بنده و رسول اوئی فرستاده هست ترا بر استی که بشارت دهی بطیعیان را و
بترسانی عاصیان را و دعوت کنی خلق را باذن خدا بسوی او و چراغ شاد راه هدایت باشی و شهادت میدهم که علی پسر عم تست و برادر تست
در دین بهر که او از دین حق از همه وافر تر و نصیب و از اسلام از همه بیشتر است و او محل اعتماد و سبب قوت و عزت تست و بر اندازنده دشمنان
و پیاری کننده دوستان تست و درگاه علم تست در میان امت تو و گواهی میدهم که دوستان او که با دشمنان او دشمن اند از اهل بهشت اند
و دشمنان او که با دشمنان او دوست اند از اهل جهنم اند پس حضرت بحارث گفت که ای حارث کسی که بعد از این معجزات دعوی
پیغمبری کند و بجا نیست حارث گفت نه و الله یا رسول الله و لیکن گواهی میدهم که تو رسول پروردگار عالمی و بهترین جمیع خلقی و اسلام

اونیکه شایسته است که چون حضرت رسول از جنگ خیبر بپای مدینه عاودت نمود زنی از یهود که انصار اسلام میکردی دست آنحضرت آمد و دست بر تیر از برای آنحضرت بحدیه آورد و آنرا نیزه کرده بود حضرت فرمود که این چیست گفت پدر و مادر من فدای تو باد یا رسول الله چون جنگ خیبر رفتی بسیار غم تو داشتم زیرا که میدانستم که ایشان در نهایت قوت و شجاعت اند و این بره را از برای خود مانده فرزند تربیت کرده بودند و چون میدانستم که تو بر یازد دست میداری دوست گو سفند را از همه احضار کن بیشتر میخواهی پس آن برای خدا نذر کردم که اگر خدا را از شتر ایشان سالم دار و این بره را برای فسخ کنم و دستهایش را برای تو بیاورم و چون خدا را بمسلاست برگردانید بنذر خود و فاکرم بود شما آنرا برای تو آورد و با آنحضرت بر او بن معرو و بن علی بن ابی طالب شسته بودند پس حضرت فرمود که نان بیاورید چون نان آوردند بر او بن معرو و دست دراز کرد و نعمه از آن برداشت در دهان گذاشت حضرت امیر المومنین گفت ای برادر مقدم مکن بر رسول خدا را چون انرا بی بود و آداب نمیداشت گفت یا علی مگر پیغمبر را بخیل میدانی حضرت فرمود که نه او را بخیل میدانم ولیکن مناسب تقیید تو قیاد حضرت نیست که نه من نه تو و نه احدی از خلق خدا در گفتار و کردار و خوردن و آشامیدن بر او سبقت نگیرد هم باز برگشت که من رسول خدا را بخیل میدانم حضرت امیر فرمود که من برای این نمی گویم بلکه برای آن میگویی که این بن را یهود است و این را آورده است و ما حال او را نمیدانیم اگر با هم حضرت رسول بخوری و ضامن سلامتی تو خواهی بود و اگر بغیر او بخوری و ترا بخورد میگزارد حضرت این را می فرمود و برادر کار خوردن بود ناگاه حق تعالی آن دست برد و اسبخر آید و در زبان فصیح گفت یا رسول الله بخور از هر چه که میزبان آورده اند و در ساعت برادرسکرات مگر گفتا و مرد پس حضرت رسول آن بن را طلبید گفت چرا چنین کردی آن بودی گفت تو پدر و عم و شوبه و برادر و فرزند مرا شسته من این کار کردم و گفت اگر پادشاه است من انتقام خود را از او کشیده باشم و اگر پیغمبر است و عهد فتح مکه و غیر آن که کرده است خواهد شد و خدا او را حفظ خواهد کرد و بایا نخواهد مرد حضرت فرمود که رست گفتی که خدام را حفظ می کن و منم و در نشو و جمیع درون برادر که او را خدا امتحان کرده و بخود گذشت بسبب این که کرد بر رسول خدا اگر با هم رسول خدا بخورد و ضرری با او می رسد پس حضرت ده نفر از نیکان صحابه را طلبید مانند سلمان ابو ذر و مقداده عمار و صهیب بلال حضرت امیر المومنین حاضر بود و فرمود که نشینید پس دست مبارک بران بریان گذاشت و بادی بران می گفت بسم الشافی بسم الله الکافی بسم الله للمعافی بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شیء فی الارض ولا فی السماء و هو السميع العليم فرمود که بخورید بنام خدا و خود تناول نمود و همه خوردند تا شیرند و آب هم بر سر و آن آشامیدند پس آن یهودیه را فرمود که حبس کردند چون و م شد او را طلبید فرمود که دیدی که این جماعت همه از زهر تو خوردند و در حضور تو و خدا دفع ضرر آن نمود از پیغمبر و صحابه و آن بن گفت یا رسول الله تا حال در شک بودم در پیغمبری تو و آنحال یقین کردم که تو رسول خدا پس شهادت گفت و مسلمان شد و سهلا مش نیکوتر حضرت امام زین العابدین فرمود که خبر داد مرا پدرم از جدم که چون جنازه بر او بن معرو را آوردند که حضرت رسول بر او نماز کند فرمود بحاجت علی بن ابی طالب گفتند یا رسول الله او بی حاجت مسلمانی رفته است بسو قبا پس حضرت نشست نماز نکرد و گفتند یا رسول چرا نماز نمی کنی بر او فرمود که خدا مرا امر کرده است که تا علی حاضر نشود و او را بی حجت او نکر از آنچه با آنحضرت گفت در حضور من بر او نماز نکنم بعضی از حاضران گفتند یا رسول الله آن سخن را بر سبیل مزاح گفت می بگذشت که خدا او را مواخذه نماید حضرت فرمود که اگر بجه می گفت حق اعمال او را حط می کرد و اگر قصد من میکرد و قصد ما بدین شیئی تا عرش اعلی از طلا و نقره فائده نمی بخشید ولیکن چون مزاح بود و علی او را برده است می خواهیم که احدی از شما گواهی بکن که علی را از او زده است و میخواهم که بیاید و در حضور شما او را حلال کند و برای او هتفنا کند

و منزلت او نزد خدا بیشتر شود و درجات او در آخرت بلند تر شود در این سخن بودند که حضرت امیر المومنین حاضر شد و در برابر جنان
ایستاد و گفت خدا رحمت کند تا ای برادر بزرگوار منم و بسیار نماز می کردی و در راه خدا مردی پس حضرت
رسول فرمود که اگر احدی از مردگان از نماز رسول مستغنی می شد به این برادر استغنی می شد بدعا می علی از برای او پس چه حاجت بود
نماز کرده و او را دفع کردند و چون گزشتند فرمود که ای وارثان دوستان برادر شما بهمنیت اولاد پیدا کنید تا به این که بهمنیت شما قبول بشوند
از آسمان اول تا آسمان هفتم و حجب تا کسی تا ساق چرخ و روح او را در آن قبور و سرایه و با بالابروند تا داخل بهشت کردند و خزینه داران
بهشت همه با استقبال او شتافتند و حوریان همه از غنچه ها شتافتند و مشرف گردیده و والد او شدند و گفتند خوشا حال تو ای روح برادر که یک
نماز تو سید دنیا را پیدا و یار دانا آمد و به تو ترحم کرد و از برای تو استغفار کرد و پدر ستیکه عالم را بخش پروردگار ما خبر دادند
از پروردگار ما که گفت ای بنده من که در راه من مرده اگر گناه داشته باشی بعدد سنگ یزید و ذره خاک قطره باران و برگ درختان
عدد موسی حیوانات و نظریاتی ایشان و نفسها ایشان و حیوانات سنگات ایشان هر آینه همه آمرزیده خواهد شد بدعا علی از برای
تو پس حضرت رسول فرمود که پس متعاض شویدی ای بنده گلن نداد دعا می علی از برای شما و بهر پند از نفرین او که هر که را نفرین کند
البتة هلاک شود بهر چه حسنت او بعدد مخلوقات خدا باشد بهر چه چنانچه هر که علی از برای او دعا کند خدا او را سعادت مند کند
بهر چه گناهانی او بعدد مخلوقات خدا باشد بهر چه جزو مفتقر است که روزی حضرت رسول نشسته بود ناگاه شتابانی آمد و بر خود
سیل زد چون آنحضرت را ندید دید باصحاب خود فرمود که این مرد که می آید قصه غریبی دارد و چون بنزد آنحضرت رسید فرمود
که خبر ده ما را با آنچه باعث تریق گردیده است را می گفت یا رسول الله من عجیب است من در میان گوسفندان خود بودم
ناگاه گرگی حمله کرد بر آنرا و بره را گرفت و من بفلاخن سنگ بران گرگ افکندم و آنرا از آن گرفتیم پس از جانب دیگر آمد گوسفند
گرفت و من آنرا بفلاخن از آن گرفتیم تا آنکه از چهار جانب آمد و چنین کردم و چون در مرتبه پنجم با مادر خود آمد و خواست که
بر بره حمله آورد و من سنگ بران افکندم و بر دم خود دوشستم و به سخن آمد و گفت آیا شرم ندارم که مانع میشوی میان
و من و من که خدا برای من مقرر کرده است آیا من خدا نمی خواهم که بخورم و من گفتم چه بسیار عجیب است که گرگ بی زبان از میان سخن
می گوید گرگ گفت بخوابی ترا خبر دهم با منی که از این عجیب تر است محمد رسول پروردگار عالمیان در میان دو سنگستان مدینه خبر
میداد مردم را ناخوابی گذاشته و آینه و بودان با علم ایشان برستی او و خواندن صف او در کتابهای پروردگار عالمیان
که او رحمت گویند و رحمت و فاضل ترین فاضل است او انکذیب انکار می کند و او اکنون در مدینه است و با او است
شفای هر درواهی را می با و ایمان بیا و تا این گردی از عذاب خدا و مسلمان شود و منقاد او باش تا سالم گردی از عقاب الیم خدا
پس آن گرگ گفت که در عجب آدم از گفتار تو و شرم می کنم که ترا من گفتم از گوسفندان خود پس بهر یک را که خوابی بخور من ترا دفع بدست
می کنم گرگ گفت ای بنده خدا حمد کن پروردگار خود را که ترا از آنرا گردانید که عبرت میگیرند بآیات خدا و انقیاد می کنند او را
و لیکن بدترین اشقیای کسی است که مشاهد کند آیات محمد را در حقیقت برادرش علی بن ابی طالب را آنچه از جانب خدا و او می نماید از
فضائل او و بیند و فور علم و عمل و زهد و عبادت او را و داند شجاعت و یاری کردن محمد را بخوای که چنانکه کسی چنین یاری نکرد است
و شنود که حضرت رسول امر می نماید مردم را بوالایات او به دوستان او و بیزار می از دشمنان او و خبر ده که خدا قبول نمی نماید از احدی

خالفان او هیچ عمل باو باین مراتب مخالفت او کند و انکار حق او نماید و بر او ستم روا دارد و با دشمنان او دوستی کند و با دوستان او دشمنی
 را این همه احوال عجیب ترست راعی گفت من گفتم ای گرگ آیا چنین امری می باشد گرگ گفت بلی از این عظیم تر خواهد بود و زود باشد که او و فرزند
 او را بقتل رسانند و حرم ایشان را نسیر کنند و باین محل شنیعه دعوی مسلمانی کنند و از این غریبتر امری نمی باشد و باین سبب حق تعالی متوجه
 گان در آتش جهنم ایشان را از یک دیگر بدریم و تعذیب ایشان موجب لذت باشد و المهای ایشان موجب سرور ما گردد من گفتم و الله
 نه این بود که بعضی از این کج سفندان امانت است نزد من به تکیه اینها را می گذاشتم و بنزد آنحضرت می فرستم که او را به بیم گرگ گفت ای بنده خدا برو
 و حوی مجاهد کج سفندان را بگذارتاه بنی قریظ بیاوریم گفت چه گونه من اعتماد کنم بر امانت تو گفت آن خداوندی که ما را برای هدایت تو بجهنم آورد و مرا قوی
 و امین میگرداند بر حفظ آنها آیا ایمان نیاورد و تخی و انقیاد او نکردی در آنچه خبر میداد از جانب پادشاهی برادر خود علی پس برو که من شبانی
 می کنم و حق تعالی و ملائکه مقرران مرا حفظ می کنند برای آنکه خدمت دوست صلی را که ولی خدمت اختیار کردم پس کج سفندان خود را
 ریگان سپردم و بخدایت تو شتافتیم بار مولای من پس آنحضرت نظر کرد و گفت صاحب خود و دید که بعضی از روی تصدیق شاد شدند و بعضی
 از روی تکذیب شک و ترش کردند و منافقان با یکدیگر نهان گفتند که این توطیه را محمد باین مرد کرده است که ضعیفان را جاهل و
 بازمی هد چون حضرت بوحی الهی بر سخن ایشان مطلع شد خشم نمود و فرمود که اگر شما شک کردید در گفتار راعی من یقین دارم که او
 می گوید و یقین کرد آن کسی که با من بود در عالم راج در اشرف محال از عرش خداوند جبار و با من خواهد گردید و در نهرهای
 زندگانی در اقرار و تالی من خواهد بود و کشانیدن اخبار بسوی شست و نور او با نور من بود و اصلا بطبیعه ارحام طاهر و با من
 سیر می کند و مدارج ترقیات و فضل بر او پوشانیده اند آنچه بر من پوشانیده اند از خاسته ها علم و حلم و عقل و شفقت نور من است و در
 اکتساب محمد و مناقب عدیل من است یعنی علی بن ابی طالب که صدیق اکبر و ساقی حوض کوثر است و فاروق اعظم و سید اکرم است و
 و عداوت او حلال ناده و حرام ناده را نشان است و ولایت او عده و ذخیره مومنان است و دین ما قوام است و عالم ما اعلام است
 در جنگها دلیر است و بر دشمنان شیر است پیشی گیرنده است باسلام و ایمان سبقت جوینده است بخوشنودی خداوند رحمان برگزیده است
 ریشه ظلم و طغیان را و بجهت های شافی خود قطع کند بهت قدر با اهل بیت از خدا و او را بشا به گوش و چشم و دست من مایه و او را یا
 و مؤید من گردانیده هرگاه او با من موافقت کند از مخالفت دیگران پروا نمی کنم و هرگاه او مرا یاری کند از خذلان دیگران اندیشه نمی نمایم
 و چون او مرا مساعد نماید از انحراف دیگران غمگین شوم حق تعالی بهشت را با او و محبوبان او زمینت خواهد بخشید و جهنم را از دشمنان او
 چرخ خواهد گردانید کسی از امت مرا نزد یکی مرتبه آورد نیست چون در وقت خبر دادن راعی سوی او بنور ایمان افروخته شد از ترش روی
 دیگران مراد نیست و چون محبت او برای من خالص است برو گردانیدم دیگران مرا اعتنا نیست آنکه گفتم علی بن ابی طالب است
 اهل آسمان و زمین کافر گردند بهر آئینه خدا این دین را با او تنها یاری خواهد کرد و اگر جمیع خلق با خدا دشمنی کنند او تنها بر روی همه خواهد ایستاد
 و جان خود را بر یاری دین با عالمین باطل گردانیدن راه ابلیس در خواهد باخت ای گروه شک کنندگان و منافقان بیایید
 بر سر گله این راعی و آن و گرگ را ببینید تا حقیقت گفتار او بر شما ظاهر گردد پس آنحضرت با گروه مهاجران انصار متوجه گله راعی
 و چون آن موضع رسیدند آن و گرگ را دیدند که بر دو رگله میگردند و حرمت آنها می نمایند پس حضرت فرمود که می خواهید بر شما ظاهر
 این و گرگ را غرض از آن سخن غیر من نبوده است گفتند بلی یا رسول الله فرمود که بر دو رگله بر آید تا اگر گان مرانه

بواسطی را امر فرمود که بگو بآن گرگ یا که گیت آن محمد که ذکر کردید در میان این جماعت که حاضرند پس گرگ ها آمدند و راه را کشودند و داخل حلقه شدند و چون بانحضرت رسیدند گفتند السلام علیک ای رسول پروردگار عالمیان بهترین جمیع خلق و روپا نمودار نزد آنحضرت بر خاک نالیدند و گفتند ما دعوت کننده ایم مردم بسوی تو و ما خبر تو را باین راعی گفتیم و او را بخندرت تو فرستادیم پس حضرت متوجه منافقان شد و فرمود که کافران منافقان با دیگر حیل نمائید پس حضرت فرمود که راستی راعی یا دروغی نیستی می خواهی بد راستی او را در باب علی بن ابی طالب گفتند بل یا رسول الله فرمود که تو در علی یا فرمودی که چون چنین کردی حضرت بآن گرگ با خطاب نمود که چنانچه مرا نشان دادی علی را نشان دهی تا این گروه بدانند که آنچه در شان او گفته اید حق است پس آن گرگ ها آمدند و مردم را شگافتند و خود را بعلی رسانیدند و چون نظرشان بر آنحضرت افتاد روپای خود را نزد او بر خاک گذاشتند و گفتند السلام علیک ای معبد کرم و سخاوت محل تعقل و ذکا و دانای صحیفه اولی و وصی محمد مصطفی السلام علیک ای آنکه از دوستان ترا سعادت مند گردانیده و دشمنان ترا شقاوت ابد رسانیده و ترا سید اولاد محمد گردانیده السلام علیک ای آنکه اگر اهل زمین ترا بشناخت با آسمان دوست میداشتند بهر آئینه انبیا که برگزیده گان بودند و ای آنکه اگر کسی باین زمین تاءش اعلام را در راه خدا صرف کند و ذره از بغض تو در دل خود بیاید بهر آئینه بغیر از عذاب و غضب از خدا نباید پس صحابه بسیار متعجب شدند و گفتند ما نمی دانستیم که حیوانات نیز چنین محبت طبع اند علی را حضرت فرمود که شما اطاعت یک حیوان را برای او دیدید و تعجب کفایت پس بگوید نباید بود حال شما اگر به بنیید منزلت او را نزد سایر حیوانات دریا و صحرا و نزد ملائکه زمین و آسمانها و فرشتگان رسی و شش اند و الله که در آسمان دیدم صورت علی را نزد سدره المنتهی که حق تعالی برای مزید شوق و هیبت بنا کرده حال آنحضرت را در آسمان خلق کرده و دیدم که ملائکه نزد آن صورت تذلل و تواضع میکردند زیاد و از تذلل این و گرگ نزد آنحضرت و بگونه تواضع نمکند نزد او ملائکه و جمیع عقلا و حال آنکه حق تعالی سوگند یاد کرده است بذات مقدس خود که هر که نزد علی بقدیم بوسی تواضع کند صد هزار ساله راه درجات او را در بهشت بلند گرداند و این تواضع که شامی بینید نزد جلالت قدر او بسیار کم است معجزه ششم آنست که آنحضرت او را که بمدینه تشریف آورد و در جنگا خطبه و موعظه پشت میداد با سطوانه چوب خیا که در مسجد بود پس صحابه گفتند یا رسول الله مردم بسیار شده اند و می خواهند که بسوی تو نظر کنند در وقت خطبه اگر رخصت فرمائی منبری بازیم که چند پایه داشته باشد که در وقت خطبه بر آن منبری بر آئی و هر که سرت را به بیند حضرت ایشا را مژگن فرمود و منبری ساختند و چون روز جمعه شد و آنحضرت بسوی تشریف آورد و از آن ستون گذشت و بر منبر بالا رفت آن چوب خرما از مفارقت آن سید انبیا شیون گرفت مانند شیون زن فرزند مرده و ناله کردمان ناله زنی که او را در دنیا ندیدن بیتاب کرده باشد پس جمیع اهل مسجد از گریه آن بفرغان آمدند و از ناله آن بفریاد آمدند پس آن پیغمبر بوقت حیر از منبر تعظیم و تکریم فرود آمد و از روی لطف آن بقلوب را نوازش کرد و در برگرفت و دست مبارک بر آن نالید و آتش حرقت آن سوخته ناله و فراق را بزلال لطف تسکین نمود و فرمود که رسول خدا از تو نگذشت برای تهاون بحق یا اتخاف بحکمت تو ولیک می خواست که مصلحت بندگان خدا کامل تر باشد و جلالت و فضل تو بر طرف نیفتد چون بدانی مسند و تکیه گاه محمد رسول خدا بود که پس ناله آن بنال صدیق عوفان بدل نوازی آن محبوب قلوب مقربان ساکن گردید و حضرت بمنبر عاود

و فرمود که ای گروه مسلمانان این ستون چوبین از مفارقت رسول با العالمین بالهی کند و از دور می و اندوه گین میشو و در میان
 بندگان ستگا جمعیت هستند که پروا نمی کنند از دوری و نزدیکی رسول خدا اگر من این چوبیاد بر منی گرفته و دست بران نمی کشید
 ماله آن ساکن نمیشد تا روز قیامت بدرستی که هستند بعضی از بندگان و کنیزان خدا که ناله می کنند از مفارقت محمد رسول خدا
 مانند ناله این ستون همین بسست مؤمن را که دلش میچسبید به باشد رحمت محمد و علی و آل پاکیزه ایشان آیا دیدید ناله حنین این
 چوبین را بر مفارقت سید المرسلین و چگونه ساکن شد چون حضرت او را در برگرفت گفتند بلی یا رسول الله فرمود که سوگند می خورم
 بان خداوندی که مرا بر استی مخلق فرستاده است که شوق و ناله خزینه داران بهشت و حوران و غلمان و قصور و بساتین و منازل آن بسو
 دوستان معتقدان محمد و آل طیبین ایشان میزاری جویندگان این دشمنان ایشان زیاده از شوق و ناله این ستونست بسو رسول خدا و چه
 که خنجر و آئین ایشان تا تسکین بخشه صلوات فرستادن شیعیان علی ست بر محمد و آل پاکان او با ناله ناله که کنند یا تصدیق که دهند یا
 گیرند و بیشتر چیزی که باعث تسکین ایشان میگردد آنست که بایشان برسد خیر احسان کردن شیعیان و باید که می ایشان برادران مؤمن
 چون ایخربا ایشان میرسد بیکدیگر میگویند که تعجیل نکنید که صاحب شما برای این دیر بنزد شما می آید که در جات او در
 بسبب نیکی کردن نسبت برادران مؤمن خود و بزرگ ترین چیزی که موجب تشفی خاطر ایشان از الم مفارقت مؤمنان میگردد آنست
 که حق تعالی ساکنان حارثان بهشت و حوران و غلمان با اعلام می نماید که شیعیان که صاحبان شما پند در دست
 و ناصببایان گرفتارند و تحمل مشقتها عظیم از ایشان نمایند و با ایشان بتقیه سلوک می کنند و صبر برین شد تمام می نمایند
 ایشان می گویند ما نیز بر مفارقت ایشان صبر نمی نمائیم چنانکه ایشان صبر می کنند بر شنیدن مکر و بات در حق پیشوایان بزرگان
 خود چنانچه جرح و خشم را فرو می بند و ساکت از اظهار حق نمی باشند در وقتی که مشاهده می نمایند ستمهای گردی که قادر
 دفع ستم ایشان نیستند پس در این وقت پروردگار مانند امی کند ایشان را که ای ساکنان بهشت من و امی خزینه داران رحمت من
 آمدن شوهران آفایان و یاران شمار این نزد شما تا خیر نگردد ام از برای نخل و لیکن برای آن تاخیر کرده ام که کامل گردانند بهره خود را
 از کرامت من بسبب نیکبها و احسانها که با برادران مؤمن خود می کنند و بسبب فریاد درسی بیچارگان و داد رسی مظلومان و صد
 کردن بر تقیه از فاسقان کافران پس چون بسبب این اعمال حسنه سختی کرامتهای بزرگ من گردند ایشان را بسوی شما نقل خواهم کرد
 بر بهترین احوال پس بشارت باد شمار چون این نداد ایشان رسد حنین و ناله و آئین ایشان ساکن گردد و معجزه نهم آنست که چو
 رسول در مدینه این اسلام را ظاهر گردانید حسد عبد المذنب ابی برآن حضرت شدید شد پس تدبیر کرد که چاهی در خانه خود حفر نماید
 و در ته آن چاه نیزه ها و کارها بزرگ و آب داده نصب کند و بر سر آن چاه بساطی فرش کند و حضرت رسول را بخانه خود بفضی
 بطلبید تا آنکه آنحضرت چون بران بساط بنشیند در آن چاه افتد و هلاک شود پس چنین کرد و جمعی را با شمشیرهای برهنه در
 خانه پنهان کرد که چون آنحضرت در چاه افتد ایشان بیرون آیند و علی بن ابی طالب مخصوصان اصحاب آنحضرت را که همراه او
 بقتل رسانند و طعامی نیز همیا کرد که در آن زهر کوفه بود که اگر آن تدبیر میسر نشود بخوردن طعام هلاک شوند و چون تدبیر او تمام
 شد آنحضرت آمد و آنحضرت را با صحابه بضمیافت طلبید جبرئیل نازل شد و تمام آنچه او تدبیر کرده بود نقل کرد و
 نمی فرماید که هر جا که امی گوید بنشین و از هر طعام که می آورد بخور تا آیات و معجزات تو ظاهر گردد و آنها که تو طیه قتل تو کرده

اکثر ایشان هلاک شوند پس حضرت خانه آن منافق رفت و بر سر چاهی که او تعبیه کرده بود نشست و صحابه برودند آنحضرت را
و بقدرت آسمانی در چاه نیفتاد پس اینجای متعجب شد و چون نظر کرد دید که با عجز آنحضرت روی کن چاه زمین سخت شده است
پس طعام نهر آلوده را بنزد آنحضرت و صحابه گذاشت و چون حضرت خواست که دست بآن طعام دراز کند حضرت امیرالمؤمنین را
گفت یا علی آن تعویذ نافع را بر این طعام بخوان حضرت این دعا را خواند بسم الله الشافی اللهم الکافی بسم الله المعالی
بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شیء و کلاء فی کلا رضح کاف السماء و هو السهیج العلیه پس حضرت رسول امیرالمؤمنین
و دیگر که از صحابه همراه ایشان بودند از آن طعام آنقدر خوردند که سیر شدند و بر خاستند و چون عبدالمطلب بن ابی
آن طعام آسمانی بایشان نرسید گفت البته غلط کرده بودند و زهر و داخل این طعام نگذرد بودند پس آمد و مخصوصان اصحابش را
بجای ایشان نشانید و باقی ماند آن طعام را خوردند و در آخر عبدالمطلب که اکثر آن تدبیر را را او کرده بود چون دید که سر آن
چاه پوشیده شد و مانند زمین سخت گردیده آمد و بر روی آن نشست چو قرار گرفت بحال اول برگشت و موافق مضمون من جفر
بذلک اخیه وقع فیهِ در آن چاه افتاد و هلاک شد و راه چاه با وی پیش گرفت و صدای شیون از خانه او بلند شد و این جماعت را
بسبب عوسسی آن خطر طلبیدند پس عبدالمطلب باهل خانه خود تا گید کرد که مگوئید که در چاه افتاد که ما رسوای شویم و اصحاب این
که از آن طعام خوردند همه هلاک شدند پس چون عبدالمطلب نزد حضرت امیرالمؤمنین آمد و خبر آن جماعت را از او پرسید گفت خیر
از بام افتاد و آن جماعت طعام بسیار خوردند و با متلا هلاک شدند حضرت فرمود که خدا بهتر میداند که بچه سبب هلاک شدند عجز و هم
آن بود که روزی حضرت رسول با گروهی از مهاجران انصار نشسته بودند ناگاه فرمود که خبری بخوانم که با یزید عجل عمل کرده باشند حضرت امیرالمؤمنین
صلوات الله علیه فرمود که من نمیخواهم که حضرت رسول با ابو بکر گفت که تو چیز بخوانی گفت تهی گاه بر
بریان می خواهم پس با عمر و عثمان گفت که چه چیز بخوانی گفت سینه بره بریان بخوان پس حضرت فرمود که کدام مومن امرو
ضیافت می کند رسول صحابه را با آنچه خواهم که در عبدالمطلب در خاطر خود گذاردی امروز میخوانم مگر خود را و باب محمد و اصحاب او
آورم و مردم را از شر او خلاص کنم برخاست و گفت یا رسول الله آنچه خواهم که دیدم نزد من است و من ضیافت می کنم شما را
پس بخانه برگشت حمیره بره بریان عجل آورد و در هر یک از بسیار داخل کرد و بخدست حضرت برگشت و گفت بیا که حاضر کرده ام
حضرت فرمود که من باکی نیامم گفت با علی و سلمان و بعد از او ابوذر و عمار پس حضرت امیرالمؤمنین بگوید و عثمان و طلحه گفت اینها نیایند گفت
نه زیرا که اینها با او در نفاق شریک بودند و منی خواهم که ایشان هلاک شوند حضرت فرمود که من طعامی را بدو این گروه مهاجران
و انصار نمیخورم عبدالمطلب گفت یا رسول الله این طعام کیست که زیاده از پنج نفر را کافی نیست پس حضرت فرمود که حق تعالی حضرت
صیغه خوانی فرستاد که در آن چند ماهی و چند گرده نان بود و خدا آنرا چنان برکت داد که چهار هزار بیست صد نفر از آن خوردند
و سیر شدند عبدالمطلب گفت اختیار با شماست حضرت ندا کرد که ای گروه مهاجران و انصار بیا سید بسوخوان عبدالمطلب بن ابی
بخت هزار و بیست صد نفر از صحابه با آنحضرت روانه خانه آن منافق شدند آن منافق با اصحاب خود گفت که نه میدانم چنان
میخواهم محمد را با چند کسی از مخصوصان اصحاب او بکشم و او را بکشتن همه ندارم پس امر کرد منافقان را که همه سلاح بپوشانند
و آنکه آنحضرت بر زهر او هلاک شود و اصحاب آنحضرت را در انتقام کشیدن گفت یا ایشان جنگ توان کردند و چون حضرت داخل

منزل او شد شاه بخانه تنگی کرد و گفت یا رسول الله تو با علی و سلمان و مقداد و عمار باین خانه داخل شوید و سایر صحابه در سال
 حجر با و سخن خانه را که چه بوده باشند و هر گروهی که طعام نخورند بیرون روند و گروه دیگر بجای ایشان بیایند حضرت فرمود که هر
 طعام کم را برکت میدهد و داد خانه تنگ نیز کثرت می تواند داد پس همه را رخصت فرمود که داخل شدند و حلقه حلقه بر دور
 آنحضرت شدند تا همه را فرا گرفت و عباد الله از مشاهده آن حال تعجب و حضرت فرمود که ای عباد الله طعامی که حاضر کرده بیاور
 چون حمیره و بریان را حاضر کرد و گفت یا رسول الله اول تو بخور و بعد از تو علی بخورد و بعد از او مخصوصان اصحابی بخورند
 حضرت فرمود که حق تعالی میان ما و علی در هیچ امر جدا نیکنند و من و او را خدا از یک نور آفرید و عرض کرد یا ابراهیم بن
 و آسمانها و حجب این هشت و آن هراسی ما بر ایشان عهد و پیمان گشت که دوست و دشمنی دشمنان ما باشند و هر که ما دوست
 داریم ایشان دوست دارند و هر که ما دشمن داریم ایشان دشمن دارند پس او را ده من و علی یکی بود ده است و پنجاه است آنچه خوش است
 و شاد می کند مرا آنچه او را شاد می کند و بدر می آورد مرا آنچه او را بدر می آورد ای عباد الله علی با من همراه خواهد خورد و عباد الله
 گفت چنین باشد و در خاطر خود گفت که هر چند علی نزد من بسیار است و دوستی من بهرست مباد او بعد از محمد بر ما شمشیر کشد تا ب
 مقاومت او بیاوریم پس حضرت رسالت و امیر المؤمنین از آن طعام خوردند تا سیر شدند پس فرمود که طعام را در میان خانه بگذار تا همه بخورند
 عباد الله گفت یا رسول الله چگونه دست ایشان بطعام خواهد رسید حضرت فرمود که خداوندی که خانه را کثرت داد دست ایشان را از
 میتواند کرد پس همه صحابه دست رسانیدند و سیر شدند و استخوانهای برده در خوان باز پس حضرت رسول دستمال انداخت و گفت
 یا علی آن حمیره را بر سر و این بریز تا بخورند پس خوردند تا سیر شدند و گفتند یا رسول الله شیر می بخوریم که بعد از این نخوریم پس حضرت
 فرمود که پیغمبر شما نزد خدا از عیسی گرامی ترست چنانچه حق تعالی برای عیسی مرده را زنده کرد و از برای پیغمبر شما نیز خواهد کرد پس حضرت
 دستمال خود را بر روی آن استخوانها پهن کرد و فرمود که خداوند چنانچه بر این حیوان برکت فرستادی و ما را از گوشت آن سیر گردانیدی
 پس باز برکت ده آنرا و چنان کن که ما از شیر آن بیاشناسیم پس قدرت الهی گوشت بر آن استخوانها را بید و سخت در آمد و ایستاد
 و پستانهایش بر آن شیر شد و حضرت فرمود که بیاورید شکم او و ظرفها و آنچه مشک و ظرف آوردند همه را ملوک کرده و همه سیر شدند از آن شیر
 پس فرمود که اگر نه این بود که میترسم که است من گمراه شوند و آنرا مانند گوساله بنی اسرائیل به پرستند هر آینه می گفتم که زنده باشد در زمین
 راه رده و از گیاه زمین نخورد پس گفت خداوند آنرا استخوان گردان چنانچه بود و حضرت با صحابه از خانه آن منافق بیرون آمدند و صحابه
 میکردند کثرت شدن خانه و فراوانی طعام قلیل و دفع ضرر زهر را حضرت فرمود که من از مشاهده این احوال بیاد آوردم آنچه خداوند
 عالمیان در روز قیامت جنان بخیه خواهد کرد در منازل شیعیان و نعمتهای ایشان در جنت عدن و فردوس در سبزه و شمعان
 کسی باشد که بخشد خدا در ثبوت از منازل و قصور و درجات و حور و خیانت آنقدر که جمیع دنیا و نعمتها آن در جنب آنها مانند یکی
 باشد و بسیار بانی و بسیار است که بگویند یا در بهشت منزلی هست پس او در دنیا بر او را مؤمن فقیر خود را می بیند و برای او
 تواضع می کند و او را گرامی میدارد و اعانت او می کند و نمی گذارد که او بی روی خود را بنزد کسی بسوال کردن بریزد پس حضرت
 منزل او را در بهشت وسیع و مضاعف می گردانند و آنچه دیدید از مضاعف گردانیدن این خانه کوچک طعام کم و خداوند
 آنرا از این بزرگوار بزرگوار مضاعف می گرداند و زیاده در خور قوت ایمان صاحبان آن زیادتی اعمال حسنه او و هر چند اهل

پس ماه بدویم شرفی در بام کعبه افتاد و نمی بر کوه ابو قیس افتاد پس گفتند که آنرا بجای خود برگردان حضرت اشاره نمود و بهر دو نیم روز
 روز و در سیاه یکدیگر پیوستند و در جای خود قرار گرفتند و چون این معجزه را دیدند یکدیگر گفتند برخیزید که سحر محمد در آسمان جز میاید
 و سیم است و در روایت دیگر مذکور است که مقدار ما بین عصر تا شام ما دو حقه بود و کافران میدانند و می گفتند سحر نیست
 و تبسند معتبر از حضرت امام رضا منقول است که ما در مکه با عجز از حضرت رسول بدو نیم شد پس حضرت فرمود که گواه باش
 دوم برگردانیدن آفتاب و عکس خاصه و عامه بسند باب بسیار از اسما و بنت حمیس و غیره روایت کرده اند که روزی
 حضرت رسول حضرت امیر المومنین با پی کاری فرستاد و چون وقت نماز عصر شد و نماز عصر گذاردند حضرت امیر آمد و
 عصر نگذرد و حضرت رسول سر مبارک خود را در دامن آنحضرت گذاشت و خوابید و وحی بر آنحضرت نازل شد و سر خود
 بجای پیچید و مشغول شد و بی وقتی گردید تا نزدیک شد که آفتاب فرو رود و چون وحی منقطع شد حضرت فرمود که یا علی نماز کرده
 گفتند یا رسول الله من فرستادم که سر مبارک ترا نزد دامن خود بیاورد و گفتند که سر مبارک خود را در دامن خود گذاشت و خوابید و وحی بر آنحضرت نازل شد و سر خود
 بود پس آفتاب را بر او برگردان اسما گفت و استدیدم که آفتاب گریشت و بماندش و بجائی رسید که بر زمین با تابید و وقت فضیلت
 عصر گریشت و حضرت نماز کرد و باز آفتاب فرو رفت و در این باب ما حدیث بسیار در ابواب معجزات حضرت امیر المومنین مذکور
 خواهد شد انشاء الله و در روایت دیگر منقول است که چون حضرت رسول قصه حجاج را نقل کرد و فرمود که قافله قریش را دیدیم
 در فلان منزل گفتند قافله چه روز داخل خواهد شد فرمود که در روز چهارشنبه چون روز چهارشنبه در آمد قریش منقطع بودند که گذ
 آنحضرت را ظاهر گردانند و روز آخر رسید و قافله نیامد پس حضرت دعا کرد که حق تعالی آفتاب را یک ساعت در نزدیک مغرب
 نگاه داشت تا قافله داخل شده و صدق آنحضرت ظاهر شد و بعد از آن آفتاب خوب گردید و بقیع بنار کمان آب یاس
 شهبست که سابقا مذکور شد که از علامت ولادت آنحضرت بود و شیاطین نوع و نحر هم شدند از این رخسار اسما چهارم آنست که
 خاتمه عاتیه روایت کرده اند که چون قبائل آب یکدیگر اتفاق کردند و روایت آنحضرت حضرت فرمود که فی ابدان عذاب خود را سخت گردان و قبائل
 و در ایشان شلی بفرست مانند شلی زمان یوسف پس با این گفت سال بر ایشان نباید و در مدینه نیز شلی بهم رسید اعلی حضرت آنحضرت
 آمد و از جانب عرب غناش کرد که در ختان با خشک و گویا بهما منقطع گردیده و شیر در پستان حیوانات و زنان با نماده و چهار پایان
 بپاک شدند پس حضرت بر منبر آمد و حمد و ثنای حق تعالی ادا نمود و دعا باران خواند و ایشان را عای آنحضرت باران جاری شد
 بارید و چندان باران آمد که اهل مدینه بشکایت آمدند و گفتند یا رسول الله می ترسم غرق شویم و خانها ما منهدم شود پس حضرت اشاره فرمود
 یسوی آسمان و گفت اللهم حول الدینا ولا علینا خداوند ابر جوانی با باران و بر باران و بهر طرف که اشاره می فرمود ابر کشود می شد پس
 پس ابر از مدینه بر طرف شید و در مدینه مانند اکلیل ملقه شد و بر اطراف مانند سیلاب می بارید و بر مدینه یک قطره نمی بارید و یک ماه
 سیلاب در مدینه جاری بود و پس حضرت فرمود که و اما ابو طالب زنده می بود و دیده اش روشن می شد و چشم سایه کردن ابر بر سر
 پیش از بعثت و بعد از بعثت چنانچه در ابواب سابقه گذشت که چون با ابو طالب بر راه شام رفت بحیر او غیر او مشاهد کرد و دید
 هر سال اوقات و احوال که گذشت و بعد از این مذکور خواهد شد و این معجزات متواتره آنحضرت است ششم نازل شدن باده و طعمه ها و
 حضرت از آسمان چنانچه بسند معتبر از ابرام سلاویه منقول است که روزی فاطمه بنزد حضرت رسول آمد و امام حسن و امام حسین

سید بدو داخل بود و خوانی که برای حضرت رسول از آسمان فرود آمد مؤلف گوید که احادیث نزد ما آمده بسیار است و در فضائل امیر المؤمنین و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی به مقتضای روایت کرده اند از آنکه حضرت رسول مدی را بر سالت فرستاد و نزد فرعون از فراعنه عرب که او را بوحانیت خدا دعوت نماید چون رسالت حضرت را باورسانید گفت بگو که آن خدائی که مرا بسوی اومی خوانی از طلاست یا از نقره است یا از آهن آن مرد برگشت و رسانید او را بحضرت رسانید پس بار دیگر حضرت نزد او فرستاد و او را دعوت نمود و او ابا کرد و بار رسول آنحضرت در سخن بود که ابری پدید آمد و ساعقه از آن ابر ظاهر شد و کاسه سر او را برداشت پس خدا این آیه را فرستاد که یس اعلى فیصیبها من سباء و هم یجادون فی الله و هم یشدید الحمال ثم تم فی تفسیر امام حسن عسکری می مذکور است که روزی حضرت رسول با ابوجبل لعین گفت که خدا عذاب را برای این از تو دور میگرداند که میداند که در لبت تو ذرعتی هست که مسلمان خواهد شد یعنی عکرمه و ولایت در میان مسلمانان بهم خواهد رسانید و اگر در آن ولایت اطاعت خدا بکنند نجات خواهد یافت و همچنین قریش بعضی را خدا مملت میدهد برای آنکه میداند که مسلمان خواهند شد و بعضی برای آنکه میداند که از نسل ایشان مسلمانی بهم خواهد رسید پس حضرت فرمود که نظر کنید بسوی آسمان چون نظر کردند دیدند که در بالای آسمان کشوده شد و آتشی فرود آمد و در برابر ایشان ایستاد و آنقدر نزدیک شد بایشان که گرمی آنرا در میان دوشهای خود یافتند و بدنه های ایشان از زیر پس حضرت فرمود که ترسید که الحال شمار نمی سوزاند و این را خدا عجزی گردانید برای شما پس دیدند که از لپته های ایشان نوری جدا شد و آن آتش را برگردانید تا آسمان رسید و حضرت فرمود که نور یا بعضی نور آنداست که خدا میداند که خود مسلمان خواهند شد و بعضی نور فرزندانیست که خدا میداند که از ایشان بهم خواهند رسید و مسلمان خواهند شد

باب هفتم

در بیان معجزه چندانست که از آنحضرت در جهات و نباتات ظاهر شد و آن بر چند جهت اول آنکه محمد ثمان خاصه عالم حضرت صادق علیه السلام و جابر انصاری و دیگران روایت کرده اند که چون حضرت رسول در راهی بکراه میرفت به سنگ رخت که میگذشت خم میشد و سجده میکرد و برای تعظیم آنحضرت می گفتند السلام علیک یا رسول الله و من بسند معتبر روایت کرده اند که فاطمه زهرا گفت که بواسطه وفات عبدالمطلب ظاهر شد فرزندان خود گفت که کی محمد را محافظت و کفالت خواهد کرد گفتند او از ما بزرگ تر است بر ما خود اختیار نماید و بگذارد عبدالمطلب گفت یا محمد جد تو بر جناح سفر آخرت است کدام یک عموها و عموهای خود را اختیار می نمائی که ترا کفالت نمایند حضرت در ردای ایشان نظر کرد و بجانب ابوطالب روان شد پس عبدالمطلب گفت ای ابوطالب من ائتمه ام امانت و دیانت ترا بایز برای او چنان باشی که من از برای او بودم چون عبدالمطلب حمت حق و اصل شد ابوطالب آنحضرت را بخانه آورده و من را و اخد مت میگردم و مرا در می گفت و در خانه چند وقت خراب بود اول موسم رسیدن طرب بود و چهل طفل بودند از آنها که بر روز می آمدند و در طربها که از درخت ریخته بود بر می چیدند و از دست یکدیگر می پودند و هرگز ندیدم که آنحضرت از دست دیگری بر طرب بگیرد هر روز از بزرگی آنحضرت قدری بچیدم و گاهی گنیز من بر میچید روزی چنان اتفاق افتاد که هر دو فراموش کردیم و از بر او در خواب بود و دو کمان آمدند و آنچه از درختان افتاده بود بر چیدند و رفتند و من از خجلت و شرم آنحضرت خوابیدم و

برو کشیدیم و چون حضرت بیدار شد و بسوی بستان حسد امید رطبی در زیر درختان ندید برگردید و جاریه‌های من آنحضرت معذرت طلبیدیم و امر فرمود
 فرمود که ای که برهه شمار را برادریم و دیدیم که باز بجانب بختان خراسان و بکلی از آن درختان خطاب فرمود که ای درخت من که سنا
 دیدم که آن درخت نیک بخت سر بر پای مبارکش سود و شاخهای خود را نزد آنحضرت کشود تا آنقدر که میخواست بیل فرمود پس از رفتن
 و غرت بر آسمان فحش کشید و آنحضرت باز گردید فاطمه گفت من از مشاهده آن حال متعجب گردیدم و چون بوطالب در خانه رازد
 بر خلاف عادت دیدم و در آن کشودم و آنچه دیده بودم بخدمتش تقرر نمودم بوطالب گفت از مشاهده این غرائب از آن مظهر عجایب
 تعجب کن که او پیغمبر خواهد شد و از تو بعد از من ناامیدی فرزند می‌بهم خواهد رسید که شبیه با او و زیر و صنی او باشد پس مایه از
 سال از آن حال که گذشت حضرت امیرالمومنین متولد شد صوم بندگان می‌مقتدر از عمار بن یاسر و غیره و منقول است که گفت با حضرت
 رسول و بعضی از سفر با همراه بودیم در صحرائی فرود آمدیم که درخت در آن محکم بود و چون اراده قضای حاجت نمود نظر کرد و درخت
 از دور دید گفت ای عمار بر و نیز آن دو درخت و گویا رسول خدا شما را امر میکند که بیکدیگر متصل شوید تا در عقب شما قضای حاجت
 خود نماید چون عمار رسالت آنحضرت را بدو درختان رسانید بجانب یکدیگر سعی کردند و متصل شدند مانند یک درخت و چون حضرت از
 حاجت خود فارغ شدند فرمود که بیک بجای خود برگردید پس بزودی بجایهای خود برگشتند و بسندهای مقتدر از حضرت امیرالمومنین و حضرت صادق
 علیهما السلام روایت است که حضرت خود فرمود و درختها نزدیک یکدیگر آمدند و چون قضای حاجت کرد فرمود که بجایهای خود برگشتند و چون
 بعضی از صحابه بآن موضع آمدند اثری از دفع آنحضرت نماند چهارم بسندهای بسیار از آنجا آمده و عامه روایت کرده اند که چون حضرت
 رسول بدین حجت نمود مسجد را بنا کرد و در جانب محراب مسجد درخت خرمائی خشک کمنه بود و هرگاه که حضرت خطبه میخواند بر آن درخت
 تکیه می‌فرمود پس روی آمد و گفت یا رسول الله حصص ده که برای تو منبری بسازم که در وقت خطبه بر آن قرار گیری و چون من خطبه
 برای حضرت منبری ساخت که سه پایه داشت و حضرت بر پایه سوم می‌نشست اول مرتبه که آنحضرت بر منبر آمد آن درخت بناله آمد مانند
 ناله که ناله در مغارت فرزند خود کند پس حضرت از منبر برآمد و درخت را در برگرفت تا ساکن شد پس حضرت فرمود که اگر من برادر
 نمی‌گرفتم تا قیامت ناله میکرد و آنرا احسان می‌گفتند و بود تا آنکه بنی امیه مسجد را خراب کردند و از نو بنا کردند و آن درخت را برینند و درختها
 دیگر منقول است که حضرت فرمود که آن درخت را کنند و در زیر منبر دفن کردند و بر روایت دیگر منقول است که حضرت بآن درخت خطاب
 نمود که ساکن شو اگر میخواهی ترا درختی گردانم در بهشت که صالحان از میوه تو بخورند و اگر خواهی ترا در دنیا بحالت اولی برگردانم
 که تر و تازه شوی و جوان گردی و میوه دهی پس آن درخت اختیار آخرت نمود و بر دنیا و بر روایت دیگر چون آن درخت
 ناله کرد و حضرت بر منبر بود آنرا نیز و خود طلبید پس آن درخت زمین را شکافت و بجانب آنحضرت حرکت کرد و چون نزدیک
 منبر رسید حضرت آنرا در برگرفت و تسکین آن می‌نمود و از آن ناله می‌شنیدند مانند ناله گاو که که او را از گریه ساکن
 گردانند و این معجزه متواتر است و اکنون جای آن درخت معروف است و آنرا اسطوانه خانه می‌گویند پنجم
 و در پنج البلاغه و غیر آن از حضرت امیرالمومنین روایت کرده اند که گفت با حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 بودم روزی که اشرف قریش بخدمت آنحضرت آمدند و گفتند یا محمد تو دعوی بزرگی می‌کنی که پدران و خویشان
 تو نکرده اند و از تو امر می‌سوال می‌کنیم اگر اجابت ما می‌نمائی ما می‌دانیم که تو پیغمبری و رسولی و اگر نکنی می‌دانیم که تو

ساحر و دروغ گوئی حضرت فرمود که سوال شما چیست گفتند بخوانی از برای ما این درخت را تا کنده شود از ریشه خود و بیاورد و در پیش تو بایستد
حضرت فرمود که خدا بر من چیزی قرار است که اگر بکنم شما ایمان خواهید آورد و گفتند بلی فرمود که من می نمایم شما انچه طلبیدید و میدانیم که ایمان بخدا
در میان شما جمعی هستند که گشته خواهند شد و در جنگ بدر و در چاه بدر خواهند افتاد و جمعی هستند که لشکر را بر خواهند انگیزت و جنگ من خواهند کرد
پس فرمود ای درخت اگر ایمان بخدا و روز قیامت داری و میدانی که من رسول خدا یم پس کنده شو بار لیشای خود تا بایستی در پیش من
باذن خدا پس بحق آن خداوندی که او را بحق فرستاد که آن درخت بار لیشا کنده شد از زمین و بجانب آن حضرت روانه شد با صوتی شدید و
صدائی مانند صدای بالهای مرغان تا نزد آن حضرت ایستاد و سایه بر سر مبارک آن حضرت انداخت و شاخ بلند خود را بر سر من و آن حضرت کشود
من در جانب راست آن حضرت ایستاده بودم چون این معجزه نمایان بر او دیدند از روی غلو و تکبر گفتند امر کن آنرا که برگردد و بدویم شود و نصفش بیاورد
و نصفش در جای خود بماند حضرت آنرا امر کرد و او برگشت و طوفش جدا شد و با صدای عظیم در وی شدید و نهایت رحمت و دید تا نزدیک آن حضرت رسید
گفتند بفرما که این نصف برگردد و با نصف دیگر متصل گردد حضرت فرمود و چنین شد پس من گفتم لا اله الا الله اول کسی که بتو ایمان
آورد و منم و اول کسی که از ارمی کند که انچه درخت کرد با من حق تعالی کرد و از برای تصدیق پیغمبری و تعلیم تو کرد منم پس بعد آن کافران گفتند بلکه
ما می گوئیم که تو ساحر و کذابی و جادو و بای عجیب ارمی و ترا تصدیق نمی کنند مگر مثل این که پهلوی تو ایستاده است و این معجزه نیز نتواند
است و بطرق بسیار منقول است ششم بلند باد و مختار حضرت صادق علیه السلام منقول است که مردی بنزد رسول خدا آمد و گفت معجزه
بمن بنما و در برابر حضرت دو درخت بودند از یکد بر حضرت بان رفته با خطاب نمود که بیک با جمع شو پس حرکت کردند و بیکدیگر
چسبیدند پس فرمود که از یکدیگر جدا شوید جدا شدند و هر یک بجای خود برگشتند و آن مرد ایمان آورد و هفتم بلند معجزه از عباس منقول است
که ابو طالب با حضرت رسول گفت که ای فرزند برادر خدا ترا فرستاده است گفت بلی ابو طالب گفت پس معجزه بمن بنما گفت این درخت را
بخوان حضرت آنرا طلبید و پیش آن حضرت سجده کرد و برگشت ابو طالب گفت گواهی میدهم که تو راست گوئی یا علی نماز کن و پهلوی سپر
عم خود هفتم و تفسیر حضرت امام حسن عسکری منقول است که چون در حق یهودان و دشمنان آل محمد این آیه نازل شد نه قسست فلقکم
من بعد ذلک فی کما لحجارة او امشدا قسوسا ه گفتند ای محمد تو دعوی میکنی که در دلهای ما را داده مواسات فقر و اعانت موعنا
و صرف الی راه خدا نیست میگوئی که سنگها از دلهای نرم تراند و اطاعت حق بیش از نامی کنند و اینکه همانند دیک استند یا دریم نزدیک کی زانما اگر گویا
و بندگان تو راست گوئی بالذم هست که ترا متابعت کنیم اگر گزینیم که بندگان تو بگویند میدانیم که تو دروغ میگوئی حضرت فرمود که خوب
است هر کوه را که اختیار می کنی و میر ویم نزدیک آن پس کوهی را اختیار کردند که از سموره دور تر بود و حضرت را نزدیک
آن کوه بردند پس حضرت بکوه خطاب نمود که سوال می کنم از تو بجهاد محمد و آل پاکست نه او که حق تعالی برکت ذکرنا همای
ایشان عرش را سبک گردانید بر دوش هشت ملک بعد از آنکه ایشان با گروه ملائکه که عدد ایشان را بغیر از خدا کسی میداند
نتوانستند آنرا حرکت دادند و سوال میکنم حق محمد و آل طیبین او که بذکرنا همای ایشان حق تعالی توبه آدم را قبول
کرد و توبه نسل بانوار ایشان او را پس را در بهشت بمکان بلند رسانید که شهادت دهی برای محمد صلی الله علیه و آله
با انچه خدا توبه سپرده است از تصدیق او بر این یهودان در بیان قساوت دلهای ایشان پس کوه بر خود طراند
و آب از ان جاری گردید و بلخنت از جند و صدای بلند را کرد که اے محمد صلی الله علیه و آله و شهادت میدهم

که توئی رسول رب العالمین سید خلایق اولین و آخرین و گواهی میدهم که دلها می آیند و ان چنانچه تو وصف کردی از سنگ سخت تراست از آنها چیزی بیرون نمی آید و از سنگ گاهی آب بیرون می آید و شهادت میدهم که ایشان دروغ گو یا نیستند در آنچه ترا بان نسبت میدهند از افزای بر پروردگار عالمیان حضرت فرمود که سوال میکنم از تو ای کوه که بیان کنی که خدا ترا امر کرد که اطاعت من کنی در هر چه از تو طلب کنم بجا محمد و آل طیب او که یکیت ایشان نجات داد خدا تو را از کرب عظیم و سرگردانی آتش را بر ابراهیم و بر او سلامت گردانید و او را در میان آتش متحکم گردانید بر تخت مزین و فرشتهای ملون که آن پادشاه جبار مانند آنها را در سر کار خود و پادشاهان دیگر بنده و نشاند و بر دوش و تخت او انواع درختها سبز خوش آینه رویا نید و اصناف گلها و ریاحین و میوه ها بظهور آورد که هر یک در فصل از فصل سال بعمل می آید کوه گفت گواهی میدهم برای تو آنچه گفتی حق است و شهادت میدهم که اگر از خدا سوال کنی که مردان دنیا را بهیچون و خاک گرداند میکند و اگر سوال کنی که همه را فرشتگان گرداند میکند و اگر عالمی که آتش را بیخ و بجمارا آتش گرداند میکند و اگر بطلبی که آسمان را بر زمین آورد و زمین را با آسمان بر دوش نمی کند و گواهی میدهم که خدا آسمانها و زمین با کوهها و دریاها و صحراها همه را فرمان بردار تو گردانیده است و جمیع مخلوقات حق تعالی مطیع تو اند و هر چه بفرمائی بعمل می آورند بعد از مشایده این معجزات و اضمحالت آن گروه یهود عنود گفتند یا محمد تو بر تلبیس میکنی و در پشت سنگهای این کوه جمعی از اصحاب خود را نشانده که آنها سخن می گویند و با میکوی که کوه سخن میگوید اگر است میکوی از کوه و در شود و امر کن آنرا که از بیخ کنده شود و حرکت کند تا موضعی که ایستاده پس کوه از کمر بدو نیم شود و نیم بالا بر آید و نیم زیر بالا رود و اگر چنین کنی میدانیم که حیل نکرده و از خدا است آنچه دعوی میکنی پس حضرت اشاره نمود و سنگی که بقدر پنج رطل بود و فرمود که ای سنگ بگرد پس گردید و بنزدیک آنحضرت ایستاد حضرت بان یهودی گفت که این سنگ را بردار و بنزدیک گوش خود را تا آنچه آن کوه شهادت داد این سنگ نیز شهادت دهد چون چنین کرد سنگ با عرض استخوان و جمیع آنچه از کوه صد آمد از آن سنگ نیز صد آمد حضرت فرمود که آیا در پشت این سنگ آدمی هست که با تو سخن گوید گفت بلکن آنچه من طلب کردم بعمل بیاور حضرت برای انجام حجت بر ایشان از کوه بسیار دور شد و در میان صحرا ایستاد و فرمود که ای کوه محمد و آل طیب را و کوه بجا ایشان و تو سل جستن بندگان خدا با ایشان حق تعالی بر قوم عاد بادی سرور فرستاد که مردم را از زمین میکند و هوا بلند میکند و امر کرد جبرئیل را که نعره بر قوم صالح زد و ایشان را ببلای کرد که از مکان خود کنده شو باذن خدا و بیاثر و یک سن باین موضع و دست بر زمین گذاشت پس کوه باذن خدا حرکت آمد و مانند اسب رهوار سرعت بسیار آمد تا بجا که حضرت ایستاد و او ایستاد و گفت من شنوا و مطیع ترا ای رسول پروردگار عالمیان بر چند بر خاک مالیده شود و بنیهایی این معاندان بر امر که سزا بفرماتا اطاعت کنم حضرت فرمود که این گروه میگویند که از زمین کنده شوی و بدو نیم شوی و نصف زیر بالا رود و نصف بالا بر آید کوه گفت ای رسول رب العالمین تو میفرمائی که چنین شوم فرمود که ای پس چنان شد که گفتند پس کوه خطاب کرد و بان معاندان که آیا آنچه دیدید بگوش از معجزات موسی که گمان می کنید که با ایمان آمده اند پس چون وان بیکدیگر نظر کردند و بعضی گفتند که دیگر مفری نماند ما را و بعضی گفتند این نیست بخنجر دار و هر که صاحب بخت است هر چه اراده میکند از برای و میسر میگردد پس کوه خاک و ایشان که ای دشمنان خدا با آنچه گفتید نبوت

موسسی را باطل کردید زیرا که منکر موسی می تواند گفت که معجزه ای اواز بخت بود نهم در تفسیر امام مذکور است که کافران پیش
 به حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم مجادله میکردند گفتند بیا تا برویم نزد پهل و او را حکم گردانیم تا گواهی دهد برستی ما و دروغ تو
 چون نزد پهل آمدند و حضرت نزدیک آن رسید برود و افتاد برای تعظیم آنحضرت و گواهی داد برای آنحضرت به پیغمبری و برای برادرش
 علی با صحت و برای فرزندان ایشان بجلالت و وراثت و هم باز در تفسیر امام مذکور است که چون کفار قریش حضرت رسول را
 در شعب ابی طالب محصور گردانیدند و در مینه شعب جاعتی را موکل کردند که نگذارند که کسی را که
 دره برین آمد و طلبی و قبر برای ایشان بکند در الوقت حق تعالی آنحضرت و خویشان و اصحاب او را در آن دره غذای داد بهتر
 من و سلوی که برای بنی اسرائیل فرستاد و برکت دعای آنحضرت هر چه خواستش کردند و طلبیدند از انواع میوه ها و علو ابار
 ایشان حاضر گردانید و فاخرترین جامه ها برایشان پوشانید و چون گفتند که ما از این دره دل تنگ شدیم و سینه هایمان تنگی میکند
 مبارک خود از جانب راست و چپ بگویم اشاره کرد که دور شوید پس دور شدند و در میان دره صحرائی کوهی بهم رسید
 و در فتنه را نمی توان دید پس بدست مبارک اشاره نمود و فرمود که بیرون آورید آنچه حق تعالی بشما سپرده است از درختان
 و ریاحین و گلها و گیاهان پس بقدرت حق تعالی تمام آن سحر املو شد از گیاه و سبزه و گل و ریاحان و انواع درختها و الوان میوه ها و
 سحر رشک جمیع گلستانها گردید یا زدهم در حدیث حسن از حضرت صادق علیه السلام است که آنحضرت سنگی در میان راه گذار
 که آب را از زمین خود بگرداند و تا امروز باقی است و در این مدت با عجز آنحضرت پایی کسی بر آن سنگ نیامد و حیوانی خور نشاند
 و از دهم روایت کرده اند که یهودی را بر مسلمانانی حقه بود و شرط کرده بود بر مسلمانان که برای او نخلستانی بربساند که الوان خراور
 باشد پس حضرت رسول او را کرد امیر المومنین را که بیست خراور حاضر کرد و نخلان درختان که شرط کرده بودند و آنحضرت بیست خراور
 مبارک میگذاشت پس بعلی میداد و او در زمین فرو میرود و چون بیست خراور میبرد اول سبزه است بود و چون بیست خراور
 بزمین فرو می برد اول ببار آمده بود تا آنکه در یک ساعت آن باغ را تمام کردند از الوان خراور زرد و سبز و سفید و
 سیاه و همه میوه رسیدند و یهودی تسلیم نمودند و شبیه باین در باب قصه سلمان رضی الله عنه را که در خواب شد سیر و دهم در حدیث معتبر
 است که روزی حضرت رسول با امیر المومنین در میان نخلستانی راه میرفتند پس یکی از آن درختان بگیری گفت که این رسول
 خداست و اوصی اوست پس باین سبب آن خراور اصحابی گفتند که صدای شهادت بر سالت و وصایت بلند کرد چهار دهم از
 جابر انصاری منقول است که گفت چون در جنگ تروب خندق را گذریم برود و خندق تل بلندی از خاک بهم رسید چون رفتم و بنجد
 آنحضرت عرض کردم فرمود که از این غلگین مباشش که بدوی امر عجیبی مشاهده خواهی کرد چون شش نخلان خاک صدای شنیدم و کسی
 ندیدم و شعری چند می شنیدم که مضمونش اینست خاک را از پنج بر کنید و بلبه بعبیدی متغینید و اعانت کند محمد شید را و یا را و او پس عمر بزرگوار را و
 چون صبح شد مقدار یک کت از آن خاک مانده بود و یا نزد دهم این شهر شوب وایت کرد و آنکه حضرت رسول ایشیت داد و برخت خشک و در سا
 سبز شد و میوه آورد شانزدهم از روایت کرده است که حضرت رسول روزی در حقیقه فرو آمد و زیر درخت که سایه و اصحاب آنحضرت برگز
 فرو آمدند و آنها در آفتاب بودند و این بر آنحضرت گران آمد که خود در سایه باشد و ایشان بر آفتاب و آن درخت بلند و بزرگ شد و جمیع صحابه
 در زیر سایه خود گرفت پس تعالی این آیه فرستاد الله تعالی دبارك كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكناً آیه می بینی

پرو و کار خود را که چگونه پیش برده و سیه را و اگر خواهد آنرا سالن میگرداند هر چند هم عیاشی از سید بن جبیر روایت کرده است که گذار و قریش بر کعبه بی حد و
شخصیت گذاشته بودند از قبیل یک بت و دوت بود چون آیه شهادت الله لا اله الا هو نازل شد همه آن بتها بر سید و خاندان
محمد هم این بابویه و خیر و بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده اند که چون در طواف حضرت رسول بکن غری رسید و از آن گذشت
رکن نبض آمد و گفت یا رسول الله آیا من کنی از ارکان خانه پروردگار تو نیستیم چراوست مبارک خود را بمن غیر سانی پس حضرت نزدیک آن
رکن رفت و فرمود که ساکن شو بر تو باد سلام و ترا ترک نخواهم کرد این روز و هم صفار و قطیف مذی و این بابویه روایت کرده اند که روزی حضرت
رسول داخل غلستان شد درختان خوا از هر جانب بعد آمدند و گفتند السلام علیک یا رسول الله و نزدیک است عاگرد و نماز رسول
از من بخور و خوشهای خود را آویختند و از هر یک تناول فرمود و چون بخورای عجم رسید سر فرو آورد و سجد کرد آنحضرت فرمود که خداوند اکبر است
فرست بر این و نفع بخش مردم را بمن پس این سبب روایت کرده اند که عجمه از بهشت است بیستم را و مذی و این شهر آشوب ابن عباس روایت
کرده اند که اعرابی از قبیل بنی عامر خدمت رسول خدا آمد و گفت بچه چیز را نم که تو رسول خدائی حضرت فرمود که اگر این خوشه خوارا بطلبم از بابا که
درخت نریزه گواهی میدی که منم رسول خدا گفتم بل حضرت آن خوشه را طلبید آن جدا شد و نریزه آمد و خود را بر زمین می کشید و آنحضرت را سجد
مسکرتان نزدیک آنحضرت رسید حضرت فرمود که برگرد بجای خود پس برگشت بجای خود اعرابی گفت گواهی میدهم که توئی رسول خدا ایمان آورد و بر من آمد و
می گفت ای آل عامر بن صعصعه من برگردا و را نکند یخوایم کرد عیسی و کلمه باز روایت کرده اند که مردی بود از بنی هاشم که در ارکان می گفتند
و کار بود و بسیار برشتن مردم هر صی بود و گو سفندی چنانچه در ادبی که آنرا اضم میگفتند روزی حضرت رسول آن را دیدی رفت چون نظر کرد آنحضرت
افتاد و گفت اگر نه خویها و دسیان من تومی بود هرگز نه تا تو سخن نمی گفتم تا ترا می گفتم توئی که خدا ایمان را و شام میدی اکنون خدای خود را بخوان تا ترا از من نجات
دهد پس بیا کشتی بگیریم اگر در بر زمین انگنی ده گو سفندی من از تو باشد حضرت او را برداشت و بر زمین انداخت و بر روی سینده اش نشست رکانه گفت بیا کن
تو نبود خدای تو بمن چنین کرد و بیا بار دیگر کشتی بگیریم اگر بار را میباری ده گو سفندی دیگر از تو باشد پس مرتبه دیگر حضرت او را بر زمین و بار گفت بار دیگر کشتی
میگیریم بر ده گو سفندی دیگر از حضرت او را انداخت رکانه گفت باری کرده نشو نلات و غری که را باری کرد و بگیر سی گو سفندی خود را بر حضرت فرمود که من گو سفندی انمخو انمخو انمخو
باسلام حق میگنم و میگویم که تو بجز من دی که مسلمان شوی از عدالتی سالم میگرددی یا نه گفت مسلمان میشوم مگر آنکه مجزه بمن بمانی حضرت فرمود که خدا را بر تو گواهی میکنم
که عهد کنی که اگر از من مجزه بگیری بمن ایمان بیاوری گفت بلی و ختی نزدیک آنحضرت بود فرمود که بیا ای درخت باذن خدا پس آن درخت بر و نیم
شد و نصف آن با ساقش روان شد و در پیش آنحضرت ایستاد رکانه گفت مجزه بزرگی نمودی بگو که برگردد حضرت امر کرد آنرا
و برگشت متصل شد نصف دیگر پس فرمود که مسلمان میشوی گفت نمی خواهم که زنان من را بگویند که من از ترس تو مسلمان شده ام
ولیکن گو سفندان خود را اختیار کن و برادر حضرت فرمود که چون مسلمان نشدی مرا بگو سفندان تو احتیاجی نیست نیست و
دوم این شهر آشوب روایت کرده است که چون رسول خدا با جماعه بجنب مققع بن جمیع میرفتند یکبوه عظیمی رسیدند
که اسپان عاجز بودند از قطع آن پس حضرت عاگرد آن که بر من فرزند پاره شده راه ایشان تنیده شد عیسی و سوم آن
بابویه و صفار و راوندی رحمهم الله بسند یحیی معتبر روایت کرده اند که حضرت امیرالمؤمنین فرمود که حضرت رسول با
طلبیده و بمن فرستاد که میان ایشان اصلاح کنم گفتم یا رسول الله صله و آله و سلم ایشان جماعت بسیار
و مردم سال دارند و من کم سالم فرمود که یا علی چون بجهت افق بالا روی با و از بلند کن که ای درختان و ای کاهن

وامی خاک محمد رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم شانه را اسلام برساند پس رفتم بسوی من و چون بالای عقده افیق رسیدم دیدم له اهل من همه شمشیر بارین کرده اند و نیزه را راست کرده اند و رو من می آیند چون آواز بلند آنچه حضرت فرموده بود و گفتم هر درخت و کلخ و خاکی که در آن عرصه بود همه بیک صدا آواز بلند کردند و گفتند بر محمد رسول الله و بر تو باد سلام چون آن صدا را اهل من شنیدند همه بر خود بلرزیدند و زانوهای ایشان همه بهم میخورد و در بهار انداختند و از روی اعانت بنزوم آمدند تا میان ایشان اصلاح کردم بعبیت و چهارم علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم بپای قلعه بنی قریظ رفت که ایشان را محاصره نماید در روز قلعہ ایشان درخت خرمایی بسیاری بود و بدست خود اشاره فرمود که دور شوید پس درختان از پای قلعه دور شدند و در میان متفرق شدند بعبیت و پنجم شیخ طوسی روایت کرده است که در یکی از روزی و دیگران بسند معتبر از حضرت امام رضا علیه السلام روایت کرده اند که حضرت رسول فرمود که من می شناسم که در مکه بر من سلام میکرد پیش از آنکه من مبعوث شوم و الحال آنرا می شناسم بعبیت و ششم بسند معتبر شیخ طوسی از سلمان روایت کرده است که گفت ما روزی نزد حضرت رسول نشسته بودیم ناگاه علی بن ابی طالب داخل شد و حضرت سنگ ریزه در دست داشت و بدست آن حضرت داد هنوز سنگ ریزه در دست او قرار نگرفته بود که بقدرت الهی به سخن آمد و گفت لا اله الا الله محمد رسول الله و ضیت بالله سبأ و محمد بنیاد و علی بن ابی طالب و لیتا پس حضرت رسول فرمود که هر که از شما صبح کند این دعا بخواند و راضی باشد بخدا و بر سالت من و بولایت علی بن ابی طالب امین میگردد از خوف خدا و عقاب او بعبیت و هفتم این بابویه در او ندی بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده اند که مردی از یهود که او را می گفتند بخداست حضرت رسول آمد و گفت یا محمد آمده ام که از تو سوال کنم از پروردگار خود فرمود که سوال کن گفت که ما پروردگار تو فرمود که علم و قدرتش همه مکان احاطه کرده است و در هیچ مکان نیست گفت چگونه است پروردگار تو فرمود که چگونه بودن و وصف کنم و حال آنکه چگونه را او آفریده و او بخلق خود متصف نمیکرد و گفت چه دانم که تو میغیب پس بر سنگ کلخ و هر چیز که در دور آن حضرت بودند همه بخت عربی فصیح سخن آمدند و گفتند انیست رسول خدا سجدت گفت هرگز باین هودی ای ندیده بودم گواهی میدهم بوجه انیت الهی و گواهی میدهم که تو رسول خدائی بعبیت و ششم در بصائر الدرجات بسند معتبر روایت کرده است که روزی رسول خدا با سئل بن حنیف و خالد بن ایوب انصاری داخل باغی از باغهای بنی النجار شدند ناگاه سنگی از درخت ایشان انداخته آنحضرت را با دوازده بلند و گفت بر تو باد سلام الهی ای محمد شفاعت کن از برای من نزد پروردگار خود که مرا از سنگهای جهنم که افرازانها عذاب میکند حضرت دست بسوی آسمان برداشت و گفت خداوند اگر دان این سنگ را از من پس سنگ آنحضرت را انداخته و گفت السلام علیک یا محمد و رحمة الله و بركاته دعا کن پروردگار خود را که مرا از کبریت جهنم پس حضرت دست برداشت و گفت خداوند اگر دان این سنگ را از کبریت جهنم بعبیت و پنجم شیخ طوسی در شهر آشوب روایت کرده اند که چون حضرت رسول بجنگ طائف میرفت بصحرائی رسیدند که در آنجا درخت سد بسیار بود و در آنجا خواب گرفته بود پس درخت سد ری بر سر راه آنحضرت واقع شد و بقدرت الهی بدو حقه شد و از میان خود راه را کشود و ساقش دو حقه شد و هر حقه در طرغی ایستاد و تا امروز بران بعبیت مانده است و مردم آن

می نمایند و آنرا سدره البنی میگویند و آنرا نمی بزد و می فطمت آن می نمایند و بان تبرک می جویند بزرگ آنرا برای حفظ بگویند و آنرا
شتران خودی آورند و این معجزه ایست که تا امروز در اثرش باقی ست سی ام راوندی روایت کرده است که در ابتدای بعثت آنحضرت
گروهی از عرب نزد تبتی جمع شده بودند که آنرا ببینند ناگاه صدای از جوف صخره آمد که بزبان فصیح گفت محمد بسوی شما آمده است شما را
بسوی دین حق میخواند پس متفرق شدند و نفیض آنحضرت نمودند و اکثر ایشان ایمان آوردند سی و یکم راوندی و غیره روایت کرده اند
که شب تاری که باران می بارید آنحضرت از نماز خفتن بر می گشت و برقی در پیش آنحضرت روشنی میداد پس نظر کنی بر قناده بن نعمان افتاد
و او را شناخت قناده گفت یا بنی السدیخو احم با تو نماز کنم و در شبهای تاریک مرا مقدر نیست حضرت چوب خوشه خرمایی در دست داشت با او
داد و فرمود که ده شب برای تو روشنی خواهد داد و چنان شد و فرمود که چون بخانه میروی در زانوئیه خانه تو شیطانی جا کرده است شمشیر
خود را بر او حاکم کن تا دفع شود و چون داخل خانه شد سیاهی در زانوئیه خانه دید و خون بر او حمله کرد بدیوار بالا رفت و بطرف شد سیاهی
دوم راوندی روایت کرده است که روزی جبرئیل بر آنحضرت نازل شد و او را غمگین یافت گفت یا رسول الله چرا غمگین گفت
از جود کذب کا فران و گفتم جبرئیل گفت بخوبی می بینی متو بد هم که بدانی که خدا همه چیز را فرمان بردار تو اگر دانیده است گفت بل جبرئیل گفت
این درخت را بطلب تا بسوی تو بیاید پس خدمت را طلبید آید و در خدمت او ایستاد و چون فرمود که برگشت و بجای خود تو برگشت
سی و سوم راوندی بچندین سند روایت کرده است که اعرابی در بعضی از سفر با خدمت رسول خدا آمد حضرت فرمود که می خواهی
ترا چیزی را بمانی کنم گفت بلی فرمود که بگو اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله و اعرابی گفت آبا گواهی دارم که
فرمود که بگو بزرگوار منم و بگو که رسول خدا ترا می طلبد چون بزرگوار منم درخت آمد و تبلیغ رسالت حضرت نمود و درخت بحکمت آمد و زمین را
می شکافت و بخدمت آنحضرت میشتافت تا بزرگوار منم آنحضرت ایستاد پس حضرت فرمود که گواهی بده در حقیقت من درخت هستن آمد
بر رسالت و حقیقت آنحضرت گواهی داد اعرابی گفت بگو بجای خود برگرد حضرت فرمود که برگرد آن برگشت و بجای خود قرار گرفت پس
اعرابی گفت که رخصت بده که من ترا سجد کنم فرمود که سجده بر غیر خدا روا نیست و اگر رخصت میدادم که کسی غیر خدا را سجد کند بقتضی
امر می کردم که زنان شوهران خود را سجد کنند پس مسلمان شدند و دست آنحضرت را بوسید و گفت رخصت فرما که من بقبیل خود بروم و
ایشان را با سلام دعوت کنم اگر قبول کنند با خود بیاورم و الا خود بخدمت تو بشتابم پس فرخص شد بجانب قبیله خود رفت سی و چهارم
تسبیح گفتن سنگ ریزه در دست آنحضرت عامه و خاصه بطریق متواتره روایت کرده اند که در بعضی از روایات از ابو ذر منقول است که مکرر
عامری بخدمت آنحضرت آمد و معجزه طلبید حضرت نه سنگ ریزه در کف گرفت و همه با او از بلند تسبیح گفتند و چون بر زمین گذاشت
ساکت شدند و چون برداشت باز تسبیح گفتند و بروایت دیگر گفتند سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر و ابن عباس
روایت کرده است که پادشاهان حضرموت بخدمت آنحضرت آمدند و گفتند چگونه بدانیم که تو رسول خدائی حضرت
گفت از سنگ ریزه برداشت و فرمود که اینها گواهی میدهند بر پیغمبری من پس سنگ ریزه را بسخن آمدند و تسبیح خدا گفتند و
گواهی بر پیغمبری آنحضرت دادند و از انس منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله سلم گفتی از سنگ ریزه در دست گرفت و در دست
آنحضرت تسبیح کردند پس آنها را در دست امیر المومنین علیه السلام بخت و در دست آن حضرت نیز تسبیح گفتند و خوی که داشتید هم
پس در دست ما بخت و تسبیح کردند می و همچنین راوندی روایت کرده است از ابواسمید حضرت رسول صلی الله علیه و آله سلم

روزی با عم خود عباس گفت کہ فردا تو و فرزندان تو در خانہ باشند کہ مرا با شما کاری بہت چون صبح شد حضرت بخانہ ...
 دیک طلبید و برای ایشان دعا کرد و صدای آمین از عقبہ در گاہ و دیوار ہای خانہ بلند شد سہی و ششم کلینہ و راوندی ...
 شد آشوب و غیر ایشان روایت کردہ اند از حضرت صادق علیہ السلام کہ مروی فوت شد و خواستند قبر او را بکنند ہر چند پل کلنگ ...
 می زدند کہ نمی شد آمدند و بخدمت حضرت رسول عرض کردند حضرت فرمود کہ این مرد خوش خلق بود نبایست قراوبہ ...
 کندہ شود پس خود حاضر شد و قح آبی طلبید و دست مبارک خود را در ان قح داخل کرد و بر زمین قبر ایشان با عجاہ آنحضرت ...
 چنان شد کہ چون کلنگ میزدند مانند رنگ فرو میریخت و در روایت دیگر فرمود کہ دعا کرد آنحضرت و بعد از ان با سانی کنند سہی ...
 راوندی از حضرت صادق علیہ السلام روایت کردہ است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ آہ وسلم برای بعضی از جنگہا ...
 بیرون رفتہ بود در ہنگام مراجعت در بعضی منازل فرود آمدند و حضرت با صحابہ شستہ بود و طعام میل مینمود و ناگاہ جبرئیل آمد ...
 بر فرسوار شو حضرت سوار شد و جبرئیل با حضرت روانہ شد و زمین پیچیدہ شد از برای آنحضرت مانند جامہ کہ پیچیدہ آید کہ بقدک ...
 رسیدند و چون اہل مذک صدای سہم ایشان شنیدند گمان بردند کہ دشمن بر سر ایشان آمدہ است پس در ہای شہر را بستند و کلید ...
 دادند کہ در بیرون شہر خانہ داشت و بگوہا گرفتند جبرئیل نیز دآن نیز ال آمد و کلید ہا را گرفت و در ہای شہر را گشود و حضرت ...
 و شہر ہای ایشان گردید پس جبرئیل گفت کہ خدا این را مخصوص تو گردانیدہ جو بخشیدہ مردم را درین بہرہ نیست پس این آیت ...
 کہ ما افاء اللہ علی رسولہ من اهل القرى فلولہ و للرسول و لذی القربی یعنی انچہ خدا برگردانیدہ است بر خیمہ شش ...
 و اہل قریہا و شہر ہا پس از خدا و رسول و خولیشان رسول است و باز فرستاد کہ فا و جفا تو علیہ من خیل و کلاب ...
 اللہ یسلطہ علی من یشاء یعنی پس شایستہ بران ہیج ای دشتری و لیکن خدا تسلط میکند و ان پیغمبرش را بر برگ ...
 میخواند زیرا کہ در گرفتن مذک مسلمانان جنگی نکردند و ہمراہ نبودند و لیکن خدا آنرا بجنگ پیغمبر خود داد و جبرئیل او را در خانہا و باہا ...
 ایشان گردانید پس در ہا را بست و کلید ہا را با آنحضرت تسلیم کرد و حضرت آن کلید ہا را در غلات شمشیر خود گذاشت و بر جہاز شتر آویخت و ...
 و باز زمین پیچیدہ شد و برگشت بسوی اصحاب خود و ہنوز ایشان از ان مجلس برخاستہ بودند و فرمود کہ رفتیم بسوی مذک و خدا آنرا بمن ...
 بخشید پس منافقان بر یکدیگر نظر کردند و چشمک زدند کہ دروغ میگوید حضرت کلید ہا را از غلات شمشیر بیرون آورد و با ایشان نمود کہ این ...
 کلید ہای طلہای مذک است و سوار شد با اصحاب خود و بسوی مدینہ آمد و چون داخل شد بخانہ حضرت فاطمہ رفت و گفت ای خضر ...
 مذک را بہ پدر تو داده است و او را مخصوص بآن گردانیدہ است و مسلمانان را در ان بہرہ نیست و ہر چہ خواہم در ان میتوانم کرد ...
 تو خود ہمہ قہری بر من داشت و من مذک را بعضی آن تو بخشیدم کہ از تو باشد و بعد از تو از فرزندان تو باشد پس پوستی ...
 امیر المؤمنین علیہ السلام را حاضر گردانید و گفت نبویس کہ مذک نخلہ بخشش رسول خداست برای فاطمہ و گواہ گرفت علی بن ...
 و ام المؤمنین را و فرمود کہ ام المؤمنین زنیست از اہل بہشت پس اہل مذک بخدمت حضرت رسول آمدند و با ایشان بمطاف ...
 نمود کہ ہر سال بہشت و چار ہزار دینار بدہند کہ بحساب این مان قریب بہ ہزار و ششصد تومان باشد سہی و ...
 راوندی از حضرت صادق علیہ السلام روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول صلی اللہ علیہ آہ وسلم صبح جہانہ بر ...
 جنگ خنین و قسمت کرد و غنا را در میان صحابہ از سہ آنحضرت میرفتند و سوال می کردند و حضرت با ایشان میداد

تا کہ بجا آوے آنحضرت را کہ بسوی منی رفت و درخت پشت خود را چپا نید؛ تا بمجموع آورند و آنحضرت را آزار میکردند تا آنکه نیش مبارکش مجروح شود و ایشان
 بدخت بند شد پس نیش دخت بسوی دیگر رفت و فرمود که دای ما را بیدار کن که اگر بعد وختن که وین گو سفند و شته با ششم ہر امیان شتا قسمت
 خواہم کرد و در آنروز نخل بخراشید یافت پس راہ زمی القعدہ از جہان بیرون آمد و از برکت نیش مبارک آنحضرت برگز آن دخت را خشک
 ندیدند و پیوستہ تر و تازہ بود و ہمہ فصل کہ گویا ہمیشہ آب بران می پاشیدند سی و ہفتم ابن شہر آشوب از ابن مسعود و غیر او روایت کرده است
 کہ چون در خدمت آنحضرت طعام میخوردند صدای آبیج از طعام می شنیدند چنانکہ ابن شہر آشوب روایت کرده است کہ حضرت
 رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مسجدی در مدینہ بنامی کرد و درختی را از آنکہ طلبید و آنکی درخت زمین را تنگ داشت تا بنزد
 آنحضرت ایستاد و شہادت بر پیغمبر نے آنحضرت داد و چیل و کم روایت کرده است کہ آنحضرت عبداللہ بن طفیل را
 فرستاد کہ قوم خود را بایست کند و گفت علامت استی تو نزد قوم تو آنست کہ در شب و روز از سرتازیانہ تو نوری ساطع شد
 و آن علامت قوم خود را بنور اسلام بایست کرد و الايضاً روایت کرده است کہ قریش طفیل بن عمرو را گفتند کہ چون چیل
 داخل شوی پنبہ در گوشتای خود بپر کن کہ قرآن خواندن محمد را شنوی سبب آنرا فریب و بد چون داخل مسجد شد
 پنبہ بیشتر در گوش خود فرو می برد و صدای آنحضرت را بیشتر می شنید و ابن حجرہ سلمان شد و گفت یا رسول اللہ من در میان قوم خود
 و مطاع ایشانم اگر بمن علامتی برسی ایشان را با سلام دعوت میکنم حضرت گفت خداوند او را علامتی کر است کن چون بقوم خود رفت
 پیوستہ از سرتازیانہ او نوری مانند قندیل ساطع بود چیل دوم خاصہ و عامہ وایت کرده اند کہ در جنگ احزاب آن حضرت کندن
 خندق را میان صحابہ قسمت فرمود کہ ہر چیل زراع را و ہر نفر نماز پس در حصہ سلمان و خذیفہ زین بجگی رسید کہ کلنگ آن
 اثر نمیکرد و چون سلمان بخدمت آنحضرت عرض کرد از مسجد احزاب بزنم آمد و کلنگ را از ایشان گرفت و سہ مرتبہ زد و ہر مرتبہ
 از آن جدا شد و ہر مرتبہ برقی ساطع میشد کہ جهان روشن میشد و اللہ اکبر میگفت و صحابہ اللہ اکبری گفتند پس فرمود کہ در حق
 اولی قهرای من را دیدم و خدا آنرا بمن داد و در دوم قهرای شام را دیدم و خدا آنرا بمن داد و برقی سوم قهرای
 دامن را دیدم و ملک پادشاہان عم را بمن داد پس خدا فرستاد کہ لیظلمہ علی الدین کلہ و لو کما المشرکون و در روایت
 دیگر وارد شدہ است کہ چون آن زمین سخت پیدا شد و کلنگ را آن اثر نمی کرد حضرت قدح آبی طلبید و آب دامن جویشان
 خود را در آن ریخت و بدست مبارک خود در آن موضع ریخت با عجز آنحضرت چنان سخت شد کہ تا کلنگ بنزد و بر ریخت
 چیل سوم ابن شہر آشوب و غیر او روایت کرده اند کہ در جنگ بدر شمشیر عکاسہ شکست و حضرت چوبی با و داد کہ بآن
 جنگ کن و چون بدست گرفت شمشیری شد کہ بعد از آن ہمیشہ بآن جنگ می کرد چیل و چارم روایت کرده اند
 کہ در جنگ احد بعد از آنکہ بن حبش چوبی داد و با بود جانہ برگ نخل فرستاد و او در دست برد و شمشیر ساطع شدند
 و بآنجا جنگ می کردند چیل و پنجم روایت کرده اند کہ آنحضرت در روز فتح مکہ گفت یا علی کفی از سنگ
 بمن بدہ پس آن سنگ ریز با بجانب تہا انداخت و فرمود جاع الحق و نزهق الباطل ان الباطل
 مکان نزهت و تاپس آن تہا ہمہ بر رو افتادند و اہل مکہ گفتند ما جاو و گرتراز محمد ندیدہ ام چیل
 ششم روایت کرده اند کہ کمانے بیا - ای آن حضرت بہدیہ آور و در آن کمان صورت عقابی نقش کرده بود

چون دست مبارک بران گذاشت آن صورت در ساعت محو شد چهل و هفتم در تفسیر امام مذکور است
 که عمار بن یاسر گفت روزی بخدمت آنحضرت رفتم و هنوز در پیغمبر ایستاده بودم و گفتم یا رسول الله تصدیق
 تو نمی توانم کرد زیرا که در دل من شک هست آیا سحره داری که دفع آن شک از من بکنی حضرت فرمود که چون
 بخانه برگردی هر درخت و سنگ را که ببینی از حال من ازان سوال کن چون برگشتم به درخت و سنگ که
 ز سیدم گفتم ای درخت و ای سنگ محمد دعوی میکند که تو شهادت میدی برای پیغمبر او پس آن سخن
 می آمد و می گفت که شهادت میدهم که محمد مسلم رسول پروردگار است چهل و هشتم در تفسیر امام علیه السلام
 مذکور است که مردی از مؤمنان روزی بخدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمد حضرت از او پرسید
 که چگونه می یابی دل خود را بابرادران مومن تو که موافق اند با تو در محبت محمد و علی و عداوت دشمنان ایشان گفت
 ایشانرا مانند جان خود میدانم هر چه ایشانرا بدردی آورد مرا بدردی آورد و هر چه ایشانرا شادامی گردانند را شاد
 میگردانم و هر چه ایشانرا غمگین میکند مرا غمگین میکند حضرت فرمود پس تویی دوست خدا و پر واکمن بپادشاهان
 دنیا که حق تعالی بسبب اینچنینی آنقدر نعمت بتو خواهد داد که احدی از خلق خدا چنین سوده نکرده باشد
 مگر کسی که بر مثل حال تو باشد پس راضی و شاد باش باین حال غنی که داری بچویش و اما در فرزندان و غلامان
 کنیزان که دیگران دارند بد رستیکه تو باین حال از همه توانگد آن غنی تری پس زنده رحمة اوقات خود را بصلوات
 فرستادن بر محمد و علی و آل طیب ایشان پس آن مرد از این بشارت شاد شد چهل و نهم در تفسیر امام علیه السلام
 آل مطهر او بد او مت میگرد و ز می ابو بکر و عمر و در سید بن ابوبکر گفت ای پیامان محمد کنید توشه برای آنکه سنگی و تشنگی
 بتو داد و عمر گفت محمد از آرزوی ما ملل و وعده های دروغ که همیشه مردمان را بنه بازی میداد خوب توشه همراه تو کرد
 و در روز دیگر او را در بازار دیدند و با یکدیگر گفتند این سفید را می باید بستمز کنیم پس بنزد او آمدند و عمر گفت امروز مردم بخارتان
 و در این بازار کردند و سودمند شدند تو چه تجارت کردی گفت مالی نداشتم که تجارت کنم ولیکن صلوات می فرستادم
 بر محمد و آل محمد عمر گفت سودنا امید و مخرومی برده و چون بخانه خوایی رفت خوان که سنگی برای تو گسترده خواهد بود
 که الوان طعامها و شرابهای خیمت و حرمان در آن چیده باشند و فرشته گان که برای محمد گرسنگی نوشنگی و لذت
 می آورند برو در خوان تو حاضر خواهند بود آن مرد گفت بخدا سوگند یا میگویم که چنین نیست بلکه محمد رسول خداست و هر که
 با و ایمان آورد از محقان و سعادت مند است و بزودی خدا اگر می خواهد داشت آنها را که با و ایمان آورده اند با آنچه خواهد
 از کشاورگی روزی و با آنچه مصلحت داند از غنی که بعد از آن را احتیای بسیار هست در این سخن بودند که ناگاه مردی
 پیدا شد و مایه در دست داشت که بر بو و فاسد شده بود بر سبیل طنزان و منافق گفتند که این مایه را
 باین مرد که از صحابه رسول است بفروش مایه فروش بآن گفت بخر این مایه را که کسی از من نمی خرد
 گفت زری ندارم آن منافقان گفتند بخدا سوگند که زرش را رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم میدهند پس مایه را
 آن مرد گرفت و صاحب مایه بخدمت حضرت رفت و حضرت اسامه را فرمود که بکیر هم با و بد و آن مرد شاد و شاد

و گفت این در جم چند برابر قیمت مایه است پس آن مومن در حضور ایشان مایه را شکافت ناگاه دو جو نفیس از میان شکم
 مایه بیرون آمد که بدو است هزار در جم می از زیر آن منافقان بسیار مخزون شدند و از بی صاحب مایه رفتند و گفتند
 در میان شکم مایه تو دو گوهر گران بها پیدا شد و تو مایه را فروخته و اینهارا فروخته برگرد و گوهر را بگیر چون صاحب مایه
 آمد و گوهر را گرفت در دست او دو عقرب شدند و دستهای او را گزیدند مایه فروش فریاد زد و آنها را از دست انداخت
 ابو بکر و عمر گفتند اینها از جادوی محمد عجب نیست پس آن مومن در شکم مایه دو گوهر گران بهای دیگر یافت و بهر دو
 باز منافقان به صاحب مایه گفتند که اینها نیز از دست بگر چون اراده کرد که برگرد و آنها را ببرد و او را حمله کردند و او را
 گزیدند صاحب مایه فریاد زد و گوهر اینها را که من نمی خواهم پس آن مومن مار را و عقرب را گرفت و با عجات حضرت رسول چهار
 جوهر گران بها شدند و ابو بکر و عمر بیکدیگر گفتند کسی را در سحر از محمد مبر تر ندیده ایم آن مومن گفت ای دشمنان خدا اگر اینها
 سحر است پس بهشت و دوزخ نیز سحر است ای دشمنان خدا ایمان بیا و دید بخداوندی که نعمتهای خود را بر شما تمام کرده
 است و عجات قدرت خود را بشما نموده است پس آن چهار گوهر را بخدمت حضرت پیغمبر آورد و جمعی تجار عرب که همیشه
 آمده بودند برای تجارت حاضر شدند و آنها را چهار صد هزار در جم خریدند و حضرت فرمود که خدا این نعمت را بسبب آن بنوا داد
 که تقصیر کردی محمد رسول خدا را و علی برادر و وصی او را آیامی خواهی ترا خردیم تجارت سودمندی که این مالها را و معر من
 آن تجارت در آوری گفت بلی یا رسول الله فرمود که اینها را تخم در خشان بهشت گردان و قسمت کن بر برادران
 مومن خود که بعضی مانند تو اند و در صدق عقیده و اخلاص و بعضی از تو است ترند و بعضی از تو بلند ترند بدست خدای عز
 که بایشان اتفاق میکنی خدا آنرا برای تو تربیت می کند و ثوابش را مضاعف می گرداند تا آنکه هزار برابر گوهر اتقوس
 و گوهر اُحد و گوهر ثور و گوهر بشر می شود و خدا آن برای تو قصر با در بهشت بنامی کند که کنگره آن قصر از باقوت باشد
 و قصرهای طلا بنامی کند که کنگره آنها را از زبرجد باشد پس مرد دیگری برخواست و گفت من که اینها را ندارم که صرف کنم برای
 من چه ثواب خواهد بود فرمود که از برای تو است محبت خالص و شفاعت نافع ماکه ترا میرساند با علای و درجات بهشت
 بسبب دوستی با اهل بیت و دشمنی دشمنان با حیل و نهم قصه سراقه بن مالک است که متواتر است و شعرا و شاعر
 خود ذکر کرده اند که چون آنحضرت بسوی مدینه هجرت نمود کفار که سراقه را نزد عقبه آنحضرت فرستادند و چون آنحضرت رسید به عاتقی آنحضرت
 پامای اسپش بزین فرود رفت پس از حضرت استد ما کرد که دعا کند خدا او را نجات دهد و بر عاتقی آنحضرت نجات یافت
 و بعد دیگر قصد آنحضرت کرد و باز پامای اسپش بزین نشست تا آنکه مرتبه چنین شد پس از برای خود دمانی از آنحضرت
 گرفت و برگشت و تفصیل این قصه در قصص عجبت مذکور خواهد شد پنجاهم از حضرت صادق علیه السلام
 منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم سینه خوار را در میان مبارک خود می کشید و وزیرین
 فرمی بر در و در میان ساعت میبردند

باب ششم

در بیان معجزات است که در حیوانات ظاهر شد اول ابن شهر آشوب روایت کرده است که زنی بود

از مشرکان که بزبان خود حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم را بسیار اذیت می رسانید روزی از پیش آنحضرت گذشت و طفل دو ماهه در دوشش خود داشت چون نزدیک آنحضرت رسید آن کودک بقدرت الهی نتخن آید و گفت السلام علیات یا رسول الله محمد بن عبد الله مادرش بسیار حجب شد حضرت فرمود که ای پسر از کجا دانی که منم رسول خدا و منم بن عبد الله گفت مرا اعلام کرد پدر و دگر من و پدر دگر عالمیان و روح الامین حضرت پرسید که روح الامین کیست کودک گفت جبرئیل است که اکنون بر بالای سر تو ایستاده است و بتو نظرمی کند حضرت فرمود که چه نام داری ای پسر گفت مرا جد العزری نام کردند و من ایمان و اعتقاد ندارم بعزری تو بر نام که می خواهی مرا بگذار یا رسول الله حضرت فرمود که ترا عبد الله نام کردم گفت یا رسول الله دعا کن که خدا مرا از خدمتگاران تو گرداند و پشت پس حضرت او را دعا کرد و او گفت سعادت منا شد هر که تو ایمان آورد و بد بخت شد هر که تو کافر شد این را گفت و نعره زد و بر حجت الهی دامن زد و اصل شد دوم کینه و را دندی و این بابویه و غیر ایشان بسند امامی معتبر از حضرت صادق روا کرده اند که در عقب یمن وادی هست که آنرا بر موت می گویند و در آن وادی اجزای بار بای سیاه و بوم جانوری بسیارند و در آن وادی چاه هست که آنرا بلهوت می گویند و بر پسین ارواح کافران و مشرکان را بسوی آن چاه می برند و از صدید جهنم در آنجا می آتشاند و در پشت آن وادی گروسی چندین تنند که ایشانرا در سج میگویند چون حضرت رسول بر حالت مبعوث شد بگو ساله در میان ایشان دوم خود را بر زمین زد و با و از بلند فریاد کرد که ای آل فرخ سلوکم بعد ای فصیح که مردی آمده است در تمامه مردم را دعوت میکند بسوی شهادت آن لا اله الا الله و بر وایت دیگر گفت ای آل فرخ شما را می خوانم بسوی عمل نیکو فریاد کننده آواز میکنند بزبان فصیح که خدای نیست بخداوندی که پروردگار عالمها و محمد رسول خدا بهترین پیغمبر است و علی وصی او بهترین اوصیا است آن قوم گفتند برای امر عظیمی خدا این گوساله را بسخن آورد پس بار دیگر چنین در میان ایشان ندا کرد ایشان کشتی ساختند و هفت نفر را در آن کشتی سوار کردند و از قوسه آنچه خدا در دل ایشان افکند همراه ایشان کردند و با و بان کشتی را بلند کردند و بر یار بار کردند پس با خدا بی تبر تا خدا باد ایشانرا بجده رسانید چون بخدمت آنحضرت آمدند پیش از آنکه سخن بگویند حضرت فرمود که ای آل فرخ بگو ساله در میان شما ندا کرد گفتند بے یا رسول الله بر ما عرض کن دین و کتاب خود را پس حضرت دین اسلام و قرآن و واجبات و سننها و شرایع دین را تعلیم ایشان کرد و مردی از بنی هاشم را بر ایشان والی کرد و با ایشان فرستاد و اما ایشان بر دین حق هستند و اختلافی در میان ایشان نیست سوم ابن شهر آشوب روایت کرده است که کودکی در بسخن آمده بود که آن میگردند که اولال است او را بخدمت آنحضرت آوردند حضرت پرسید از او که من کیستم گفت تولی رسول خدا و بعد از آن سخن آمد چهارم روایت کرده است که عمر بن شنتغر حضرت رسول گفت که ماری در وادی ما بهم رسیده است و قادر بر دفع آن نیستم اگر با تو میکنی و درخت خرمی که در وادی ما خشک شده است و ریخته است آنرا بگیردانی و بسیار سیانی با ایمان بروی و در میان حضرت بود ای ایشان فت آن ماری را و فرزندش را بخدمت رسانند گا و خود را بر زمین بکشند و چون نظرش آنحضرت افتاد بر زمین افتاد و سلام کرد و بران حضرت و حضرت را را امر کرد که از وادی ایشان رود پس حضرت نزدیک آنی خن آمد دست مبارک خود را بر آن کشید و بر آنجا بخت شد و میوه داد و چشمه آبی از پیشش جاری شد و بخت کرد که

یہود را در خانہ خود جمع کرد و نبرد آنحضرت آمد و گفت ای محمد میدانی کہ من ہمسایہ ام با تو و رعایت حق ہمسایانم است
 امروز ہوسای یہود در خانہ من جمع شدہ اند میخوام کہ تو با اصحاب خود خانہ مرا مزین گردانی پس حضرت بہت
 با امیرالمومنین علیہ السلام و ابو دجانہ و ابو الیوب و سہل بن ضحیف و گروہی از مہاجران متوجہ خانہ آن زن شدند
 و چون داخل شدند و گو سفند را بیرون آورد و یہودان بر خاستند و بر پا ہای خود ایستادند و بر عصا ہای خود تکیہ کردند و ہوسای
 خود را گرفتند حضرت فرمود کہ بنشینید گفتند قاعدہ ما آنست کہ چون پیغمبر سے بخانہ ما سے آید نزد او نمی نشینیم و ما ہمانای
 خود را میگیریم کہ از نفسای ما تا ذی نشود و آن ملا عین دروغ سے گفتند بلکہ از بیم ضرر سورت و دادن زمین
 کردند و چون آن گو سفند را نزدیک آنحضرت گذاشتند گفت آن بسخن آمد و گفت یا محمد از من خور کہ مرا نبیر بریان کردہ
 حضرت عجب را طلبید و فرمود کہ چہ چیز ترا باعث شد کہ قصد کشن من کردی گفت با خود گفتم کہ اگر پیغمبر است زہرا و زہرا نہیر
 و اگر دروغ گو و یا جادو گر است قوم خود را از او راحت می بخشم پس چہ نیک علیہ السلام نازل شد و گفت خداوند ترا سہم میرساند
 و می گوید کہ این دعا بخوان سبحان اللہ الذی یسمیہ بہ کل مؤمن و بہ عز کل مؤمن و نبوۃ الذی اصناعت
 و الا مرض و قد رقبہ التي خضع لها کل جبأ رعیند و انتک کل شیطان مرید من شر السم و السم و السم و
 الملك فہ الذی لا الہ الا ہو منہن النور ان ما ہو شغلہ بہ جملہ المؤمنین لا یزید الا المین انما ہو الہی بن عارخوند اصحاب و انما ہو منہ
 و عارخوند فرمود کہ بخورید و بعد از ان فرمود کہ حجامت کنید و در روایت دیگر وارد شدہ است آن زن زینب دختر عمارت شد
 سلام بن مسلم بود بشیر بن براہن معروف پیش از آنکہ حضرت از ان طعام میل کند لغیمہ خورد و در ساعت مرد و مادر او در مرض آخر آنحضرت
 بخدمت آنحضرت آمد حضرت فرمود کہ ای مادر بشر آن طعامی کہ من در حیمہ خوردم کہ پس تو با ان طعام ہلاک شد پیوستہ خود کرد
 تا آنکہ در این وقت رگ دل مرا پارہ کرد و اگر نگفتہ اند کہ چہا سال بعد از ان طعام ہمساکن کرام رحلت فرمود و
 بعد از سہ سال دور بصائر الدرجات ہند معتبر از حضرت صادق علیہ السلام منقول است کہ زنی از یہود حضرت را
 صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم را زہر داد در ذراع گو سفند زیرا کہ آنحضرت ذراع و گفت گو سفند را دوست میداشت و ان
 آنرا کہ است داشت زیرا کہ بعل بول نزدیک است و چون گو سفند برانرا برای آنحضرت آورد از ذراع آن بسیار میل
 کرد پس ذراع بہ سخن آمد و گفت یا رسول اللہ مرا نبیر برآلودہ اند پس ترک خوردن کرد و ان زہر پیوستہ بدن آنحضرت را
 در سیم می شکست تا با عالم بفار حلت فرمود و پیچ پیغمبر و وصی پیغمبر نیست مگر آنکہ شہادت از دنیا میروند و ہم شیخ طوسی
 از زید بن ثابت روایت کردہ است کہ ما گروہی از صحابہ در بعضی غزوات با رسول خدا بیرون رفتیم در انسانی را دغا
 آمد و ہمارا ناکہ خود را در دست داشت و در خدمت حضرت ایستاد و گفت السلام علیک یا رسول اللہ و سجد
 و بر کاندہ حضرت فرمود کہ علیک السلام اعرابی گفت بگو نہ صبح کردہ بود و ہمدہ امی تو با بار رسول اللہ حضرت فرمود کہ خدا را حمد میکنیم پس
 و تو بگو نہ صبح کردہ ناگاہ در عقب بروی گفت یا رسول اللہ بن اعرابی شتر را زد و دید بہت و این شتر از من است پس نا کہ با حضرت است
 سخن گفت و حضرت سخن را گوش داد پس و کرد بان مرد و گفت دست از اعرابی بردار کہ این شتر گواہی او کہ تو دروغ میگوئی و کن
 برشت پس اعرابی گفت کہ چہ گفتی متنی کہ ارادہ کردی کہ نبوسم بیائی گفت گفتہ اللہم صل علی محمد و آل محمد حتی لا یبقی صلوات

مریه رسید ناگاه دیدند که شتری را باشد و دوید تا نزد یک محقر آمد و سینه خود را بر زمین گذاشت و فریاد میکرد و آب از دیده اش میریخت حضرت
 فرمود که سیدانید این شتر چه میگوید صحابه گفتند خدا و رسول جبرئیل داند فرمود که صاحبش آنرا کار فرموده و اکنون که
 پشتش محجوب و لاغری پر شده است می خواهد آنرا بخرند و گوشتش را بفروشد پس جابر را فرمود که برو صاحبش را حاضر کن جا
 نکت من نمی شناسم صاحبش را فرمود که شتر خود را دلالت میکند پس شتر را جابر برداشت و رفتند جابر گفت که مرا از بازار یا دو کو چار و پنج بلیه
 رسید که جمعی نشسته بودند و آنجا ایستاد ایشان که مرا دیدند احوال حضرت رسول و مسلمانان را از من پرسیدند گفتم حال ایشان نیک است ولیکن
 بود که صاحب این شتر کیست یکی از ایشان گفت نم گفتم بیا که جناب رسول خدا ترا می طلبد گفت برای چه مرا می طلبد گفتم این شتر آمده
 سکايتها از تو در خدمت آنجناب گرد پس همراه من آمد چون بخدمت آنجناب رسیدیم بصاحب شتر فرمود که شتر تو چنین شکایت از تو
 نمیکند گفت راست می گوید یا رسول الله حضرت فرمود که بفروش آنرا بمن گفت بخواهیم آنرا یا رسول الله فرمود که نه باید که
 بفروشی پس حضرت آنرا خرید و آزاد کرد و آن در لواحق مدینه می گردید و بر و سن سابلان بخانهای انصار میرفت و آنرا حرمت
 و علف و طعام میدادند و دختران در خانه برای آن طعام نگاه می داشتند که چون بیاید آن بدهند و می گفتند آزاد کرده رسول
 خداست و آنقدر فریه شد که در پوست نمی گنجید سیر و هم در بصائر الدربابت و غیر آن بسند معتبر از جابر انصاری مرویست که روزی
 در خدمت رسول خدا نشسته بودیم ناگاه شتری آمد و نزد یک آنحضرت خوابید و فریاد میکرد و آب از دیده اش میریخت حضرت پرسید
 که این شتر از کیست گفتند از فلان و انصاریست فرمود که بطلبید او را چون حاضر شد فرمود که این شتر از تو شکایت می کند
 گفت چه می گوید یا رسول الله فرمود که میگوید که تو آنرا بسیار خدمت می فرمایی و از علف بیشتر نمیکنی گفت یا رسول الله راست میگوید
 یا آب کشی بجز از این نمرایم دهن مرد صاحب عالم در ایشان حضرت فرمود که او را سیر کن و هر خدمت که میخواهی بفرما گفت یا
 خدا نقش را بسک میکنم بیشتر گفتم پس شتر برخواست و همراه صاحبش رفت چهار دهم صفار و راونی و ابن بابویه و مفید بسندهای معتبر روایت
 کرده اند از امام جعفر صادق که که گمان نزد جناب سالت پناه آمدند و از گرسنگی شکایت کردند و روزی خود را از آنحضرت
 حضرت گله دارانرا طلبید فرمود که از برای گرگ حصه از گوشت سفندان خود قرار کنید تا ضرر بگو سفندان شما را نند ایشان بخل درزیدند
 و خیری قرار نکردند و بار دیگر آمدند ایشان بخل درزیدند ناسه مرتبه پس حضرت فرمود که گرانرا که شما بر پائید و صاحبان گونا
 فرمود که مال خود را ضبط کنید و اگر ارضی میشدند که حصه از برای آنها قرار کنند تا روز قیامت زیاده از آنچه آنحضرت قرار کرد
 درو سفندان تصرف نمی کردند یا نزد دهم صفار و غیر او روایت کرده اند از حضرت صادق علیه السلام که در شبی منافقان بر عقبه
 که ناکه حضرت رسول آرام دهند ناکه با مرشد اباسید انبیا سخن گفت که بخدا سوگندی می خورم که اگر مرا پاره پاره کنند بغیر جای پای خود یا
 بجای دیگر نخواهم گذاشت شانزدهم راونی و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که روزی آنحضرت داخل باغ مردی از انصار شد
 سفندی چند در آن باغ بودند چون آن گو سفندان نظر بسوی آنحضرت کردند و سبیده افتادند ابو بکر گفت ما
 ترا سجده کنیم فرمود که از برای غیر خدا سجده کردن روانیست هفدهم ابن بابویه و راونی روایت کرده اند
 روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نشسته بود با بعضی از صحابه ناگاه اعرابی آمد که بر ناکه
 دو بر حضرت سلام کرد پس یکی از حاضران گفت این ناکه که اعرابی بران سوار است از

به سخن آمد و گفت یا رسول الله بحق آن خداوندی که ترا با کرامت فرستاده است سوگند می خورم که اعرابی مرا نه زود دیده است و کسی بغیر این اعرابی مرا نالک نشده است حضرت فرمود که ای اعرابی تو چه گفتی که خدا ناکه را بجذر تو گو یا گردانیده است گفت این دعا خواندم اللهم انک لست بالاله استعذ ثنک ولا معک اله اعانک علی خلقنا ولا معک رفیقک فی ربوبیتک و انت ربنا کما تقول و فوق ما نقول القائلون اسمک ان تصلى علی محمد و آل محمد ان قبری ببراءتی پس حضرت فرمود که بحق خداوندی که مرا با کرامت فرستاده است ای اعرابی دیدم ملائکه را که سخن ترا می نوشتند و هر که را چنین بلایی عارض شود باید که مثل آنچه تو گفتی بگوید و بسیار صلوات بر من و آل من بفرستد محمد هم این بابویه و راوندی و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم فتح خیبر نمود در از گوشن سیاهی یا کبودی را بنحیمت برداشت و آن دراز گوشش با حضرت به سخن آمد و گفت خدا از نسل جد من نسبت دراز گوش بیرون آورده که سوار شده اند بر اندام گنجه خیران و از نسل جد من بغیر از من نمانده و از بغیران بغیر از تو کسی نمانده و پیوسته انتظار تو می کشیدم پیش از تو از پادشاهان یهود بودم و اطاعت او نمی کردم و دانسته آنرا بر زمین می بندم و او بر پشت و شکم من میزد و پدرم مرا خبر داد و از پدرانش که جد من بابو ح در شتی بود حضرت نوح و ست بر پشت آن کشید و گفت ارض لب این عارضای بیرون آید که سید و خاتم پیغمبران بران سوار شود و حضرت زکریا را نیز از این اشارت و ازده است و الحمد لله که خدا مرا آن حمار گردانید پس حضرت بآن گفت که ترا بغیر نام کردم و بعضی عفر گفته اند و فرمود که ای پیغمبر خدا می خواهی گفت نه و هرگاه می گفتند آنرا که حضرت ترا می طلبد اجابت میکرد و چون حضرت آنرا بطلب کسی می فرستاد بدو رخا که آدمی آمد و سر بر آورد و در پیش حضرت بیرون می آمد پس اشاره می کرد که بیا که ترا می طلبند و بعد از وفات آنحضرت از جرع خود را راها کرد و وید و خود را در جایی افکند و آن جاده قرآن شد و نوزدهم راوندی و ابن شهر آشوب غیر ایشان از ابن عباس روایت کرده اند که گروهی از عبد القیس بنجد است آنحضرت آمدند و گو سفندی چند آوردند و از آنحضرت سوال کردند که علامتی در آن گو سفندان قرار دهد که بآن علامت آشناسند حضرت انکشت مبارک خود را در پائین گوش آنها فشرپس گوش آنها سفید شد و آن علامت در نسل آن گو سفندان تا امروز مانده است بیستم راوندی ابن شهر آشوب غیر ایشان روایت کرده اند که روزی حضرت رسول نشسته بود ناگاه اعرابی آمد و سوسجاری شکار کرده بود و در آتش خود داشت پرسید گیت این گفتند پیغمبر خداست گفت بلات و عوی سوگند میخورم که هیچ کس از تو پیش من نگیرد آن را و گفتم من عجل میگفتم و تو ترا نزدی سکتیم حضرت فرمود که ایان بیا و اعرابی سوسجاری را از آتش خنجانده است گفت ایان نمی درم ایان سوسجاریان بیا و در حضرت بانی سوسجاری خطاب نمود که ای صبیح سمار بیان عربی فصیح جواب گفت که لبیک و سعیدای زینت اهل قیامت و کشتاننده روه دست و پا سفیدان بسوی بهشت حضرت فرمود که کی را می پستی گفت آن خدایی را که عرشش در آسمانست و پادشاهیش در زمین است و عجایب و درویشا و بدائع او در محاسن او میداند آنچه در رحمت است و عقاب خنجر را در آتش قرار داده فرمود که من که ستم گفت تو رسول پروردگار عالمیانی و خاتم پیغمبرانی است شکار است بر که ترا تصدیق کند و نا امید است بر که ترا تکذیب کند اعرابی گفت و دیگر حججه از این واضح تر نمی باشد و وقتی که نزد تو آدم صبح کس را مانند تو دشمن نمی داشتم و اکنون ترا از جان خود و پدر و مادر خود دوست تر میدانم پس شهادت گفت و ایان با آنحضرت آورد و بسوی بنی سلیم که قبیلۀ او بودند برگشت و زیاده ازین را ز نظر از ان قبیلۀ

بان معجزه ایمان آوردند و گویند که نام آن اعرابی سعد بن معاذ بود و حضرت ابرار بن قبیله خود امیر گردیدند و بدین روایت
 کرده است از عبد المذین اونی که گفت روزی در خدمت حضرت رسول نشسته بودیم. گاه مردی آمد و گفت شترال فلان
 برگرفته و کسی بران دست نمی تواند یافت و هر که پیش آن می رود او را ملاک می کند حضرت را و آنه انصبوب شد و او در خدمت او فرستاد
 چون شتر را نظر بر آن حضرت افتاد و نزد آن حضرت ببردند و حضرت سبط را که ابرار آن کشید و بر ایشان غلبید و در گذشت بخت و بدست صاحب
 داد و ایشان را سفارش کرد که رعایت آن نکنند و بکنند و باین قصه از ابرار روایت کرده است و در آن روایت مذکور است که آن شتر از
 بنی بنجار بود و چون حضرت بنزد آن رفت شکایت کرد از صاحبش که مرا علف نمی دهد و بار بار از آن می کند و حضرت سفارش آنرا با صاحبش
 کرد و شتر را امر کرد که اطاعت صاحبش کند و شتر را می صاحبش دلیل شده بخت و در آن روایت مذکور است که آن شتر در راهی می گذشت
 شتر نزد آن حضرت نازل کرد و وزیرین مالیه آنجناب فرمود که شکایت می کند که این مالک من را می کند که این مالک من صاحبش را طلبید
 و فرمود که این را بفروش چون آنجناب روانه شد شتر همراه آنجناب روانه شد و چندی آن ستمی کرد و بدین بخت و فریاد میکرد آنجناب فرمود که
 استدعا میکنم که من آنرا بخرم پس حضرت آنرا خرید و با امیر المومنین داد و نزد آن حضرت بود تا جنگ خفین را بران شتر کرد و بدست سوم
 را وندی و غیره روایت کرده اند که سعد بن عباد شعی حضرت رسول خدا و امیر المومنین را ضیافت کرد و ایشان روزی بودند چون طعام
 خوردند حضرت فرمود که پیغمبر و منی او نزد تو افطار کردند و نیکو کاران از طعام تو خوردند و روزی در آن نزد تو افطار کردند و ملاک که تو
 صلوات فرستادند و چون حضرت بر فراست سعد التماس کرد که بر دراز گوش او سوار شود و در دراز گوش او بسیار کم راه و بد راه بود
 حضرت بران سوار شد چنین رهوار شد که هیچ چارپای بی پای نمی سید بدست و چهارم را و بد و غیره از محدثان خاصه عامه
 روایت کرده اند که سفینه از او کرده حضرت رسول گفت که حضرت را بعضی از جنگها فرستاد و بر کشتی سوار شده بودیم و کشتی ناشکست
 و رفیقان و متاعها همه خرق شدند و من بر تخته بند شدم و موج مرا کوبی رسانید در میان دریا چون بر کوه بالا رفتم موجی آمد و مرا برداشت
 و بمیان دریا برد و باز مرا بآن کوه رسانید و ما چنین شد تا در آخر و با ساحل رسانید و تشکر خدا داد کردیم و در کنار دریا چران میکردیم
 ناگاه دیدیم که شیرهای از بشیه بیرون آمد و قصد ملاک من کرد من دست از جان شستم و دست با سحران برداشتم و گفتم خداوند منم بنده
 و از او کرده چه بچشم تو ام و ما از غرق شدن نجات دادی آیا شیر را بر من مسلط میگردانی پس در دلم افتاد که گفتم ای سبح من سفینه ام و ملاک
 رسول خدا حرمت آن حضرت را در حق مولای او نگاه دار و الله که چون این را گفتم خروش خود را فرو گذاشت و مانند که بر نبرد من
 و خود را گاهی بر پای راست من گاهی بر پای چپ من میالید بر روی من نظر میکرد پس خوابید و اشاره کرد لبوی من که سوار
 چون سوار شدم لب برعت تمام مرا بجزیره رسانید که در اینجا درختان و میوه های بسیار و آبهای شیرین بود پس اشاره کرد که نزد آمدی
 برابر من ایستاد و از آن آبها خوردم از آن میوه ها به دوشتم و برگی چند را گرفتم و عورت بدن خود را بپوشانیدم و از آن گها
 خور و عتی ساختم و از آن میوه ها پر کردم و با آنکه با خود دوشتم در آب فرو بردم و برداشتم که اگر آب باب حلیاج شود و آنرا بقیتم و با شانه
 چون فارغ شدم خوابید اشاره کرد که سوار شو چون سوار شدم و از راه دیگر بکنار دریا رسانید ناگاه دیدیم که
 در میان دریا در پس جامه خود را حرکت دادیم که ایشان را دیدند و چون نزدیک آمدند و مرا بر شیر سوار دیدند
 بسیار تعجب کردند و بسیج و تملیل خدا کردند و می گفتند تو کیستی از جنه یا از انلس گفتیم منم سفینه مولای

رسول دین شیر برای رعایت حق آن نذر شیر مطیع من کرده و مرا رعایت میکنند چون نام آنحضرت را شنیدند
 با و بان کشتی را خود آوردند و کشتی را لشکر انگشت نه دود و دود کشتی کو سبک نشانی دهند و جامه برای من بپوشانند
 که من بپوشم و از شیر فرو آوردم و شیر در کناری ایستاد و سحر میکرد که من چه می کنم پس جامه ها نزد من انداختند و من بپوشیدم
 و یکی از ایشان گفت بیا بروش من سوار شو تا ترا کشتی برسانم نباید که شیر رعایت حق رسول زیادد از است او بکند پس من بپوشیدم
 شیر رفتم و گفتم خدا ترا از رسول خدا جزای خود چون این را گفتم و الله دیدم که آب از دیده اش فرو ریخت و از جامی خود حرکت
 نکرد تا من داخل کشتی شدم و پیوسته بمن نظری کرد تا از او غائب شدم و بر روایت دیگر منقول است که حضرت نامه بفرستاد که
 ببر و بمن و بمعاذ بدید و را نشانی راه شیر می آید که در میان راه شسته است و ترسید که از پیش شیر بگذرد پس گفت که من سولم
 از جانب رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم سوی معاذ و این نامه آنحضرت است پس شیر یک تیر پاپ بین او و دید و بعد
 از آن صدائی کرد و از راه دور شد تا او که گشت و چون برگشت باز چنین کرد و چون بحضرت نقل کرد قصه شیر را حضرت فرمود
 که صدائی که اول کرد و در وقت رفتن گفت چگونه است رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و در برگشتن گفت رسول خدا
 را از من سلام برسان عیسی و پنجم را و ندی روایت کرده است که عمار بن یاسر رضی الله عنه گفت در بعضی از سفرهای آن
 حضرت چون فتم و را نشانی راه شترم خوابید و از قافله ماندم پس حضرت از عقب قافله سید و از شتر خود فرو آورده و از مشهورانی
 در دهان خود کرد و بران شتر پاشید و صد را و بر او پس عجز آنحضرت مانند آید بر جبهت و فرمود که سوار شو من عیسی را شدم
 و در خدمت آنحضرت روان شدم و چنان تند میرفت که ناله غنچه های آنحضرت پشت از آن نمی رفت حضرت فرمود که شتر را
 بمن نمی فروشی گفتم از شماست یا رسول الله فرمود که البته می باید بتمیمت بفروشی پس بعد در سهم از من خرید و چون داخل شد
 شدم شتر را بخریدست آنحضرت بروم فرمود که ای افس صد در سهم قیمت شتر چهار بده و مخترا با و پس ده که بدی که با سبب است
 او عیسی شتر را و ندی پسند و عجب از جا برانصاری روایت کرده است که حضرت رسول نفرین کرد بر عتبه پس بر او لعنت
 خدا و ندی از درندگان را بر تو مسلط گرداند پس روزی حضرت رسول با بعضی از صحابه از کعبه بیرون رفت بسوی زمین عتبه ناری و عتبه
 پیش از حضرت بیرون رفته بود و در میان علفها پنهان شده بود که شب آنحضرت را ملاک کند و خبر خدا شتم چون شب شد شیر
 عتبه را گرفته بکند و منزل گاه آنحضرت آمد و فریادی کرد که همه متوجه آن شد و بریان گویا گفت این عتبه پسند و لعنت است
 از که تنها بیرون آمده بود که محمد را بقتل رساند پس عتبه را پاره پاره کرد و انداخت و هیچ از گوشت آن نخورد عیسی و غنچه
 را و ندی از سلمان روایت کرده است که روزی در خدمت حضرت رسول نشسته بودیم ناگاه اعرابی آمد و گفت یا محمد
 صلی الله علیه و آله و سلم مرا خبر ده با نچه در شکم ناقه کس است تا بدانم که تو بر حق و ایمان بیا و دم بخور ای نو تر از آن
 کنم پس حضرت متوجه حضرت امیر المومنین علیه السلام شد و فرمود که یا علی تو را خبر ده با نچه در شکم ناقه است
 امیر المومنین معاذ را گرفت و دست بر سینه اش مالید و بسوی آسمان نظر کرد و گفت خداوند از تو سوال
 می کند که حق محمد و اهل بیت محمد و با سحر حسنی و کلمات تا مات تو که این ناقه را بسخن آوری تا عیسی و دم مارا
 با نچه در شکم ناقه است پس ناقه بقتل رفت حق تو را ستود و سید او صیاح شد و گفت یا عیسی المومنین

این اعرابی روزی بر من سوار شد و بدین پسرم خود رفت و چون بوادی المحسک رسید از من فرمود
 و مرا خوابانید و با من جماع کرد اعراب بے گفت اسے گروہ مردم بگوئید کدام یک از اینها پیغمبر
 گفتند او پیغمبر است و این که ناقه باد سخن گفت برادر دوسے اوست پس اعرابے شهادت گفت
 و مسلمان شد و از حضرت استدعا کرد که دعا کند که حمل ناقه بر طرف شود و آن ننگ از او زایل گردد و
 حضرت دعا کرد و چنان شد و اسلام اعرابے نیکو شد بمیت و هشتم راوندی و ابن شهر آشوب از ابو
 رضی الله عنه روایت کرده اند که گفت روزے بخدمت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرستم فرمود
 که گو سفندان توجیه شدند گفتیم قصه آنها عجیب است روزے نماز میکردم ناگاه گرگے بر کله من حمله آمد و دوبر
 از آنها گرفت و من نماز را قطع کردم ناگاه دیدم که شیری آمد و بره را از گرگ گرفت و بگله برگردانید و مرا انداخت
 که ای ابو خردل با نماز خود بدار که خدا مرا بگو سفندان تو موکل گردانید و چون از نماز فارغ شدم شکر گفتم
 برو بسوسے محمد صلی الله علیه و آله و سلم و او را خبر کن که خدا گرامی داشت مصاحب تو و حفظ کنند که شکر
 تو و شیر را بگو سفندان او موکل گردانید پس از استماع این خبر تعجب کردند آنها که برادر آنحضرت بودند
 است و تیمم این شهر آشوب روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم در روز عرفه خطبه خواند
 مردم را بر تصدق تحریریں نمود و مردے گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم این شتر من از فقر است حضرت
 چون بان ناقه نظر کرد فرمود که این را برای من از فقر انجیرید چون خریدند شب بچرا آنحضرت آمد بر آنحضرت سلام کرد و حضرت فرمود
 خدا ترا مبارک گرداند ناقه گفت من از صاحبان خود که بخیته بودم و در صحرا میگرددیدم و گمیا با و حیوانات صحرا
 همه نشان میدادند مرا که این از محمد است حضرت فرمود که مولاے توجیه نام داشت گفت غصبا پس حضرت نام را
 غصبا نام کرد و چون هنگام وفات آنحضرت شد غصبا نیز و آنحضرت آمد و گفت مرا باکے میگذاری و بکے مرا سفار
 میکنی بعد از خود پس حضرت فرمود که خدا برکت دهد ترا تو از دختہ منے فاطمه که بر تو سوار خواهد شد در دنیا
 و آخرت چون آنحضرت از دنیا رفت شجرے بخدمت حضرت فاطمه علیها السلام آمد و گفت سلام خدا بر تو بوادی
 و دختہ رسول خدا نزدیک شده است رفتن من از دنیا و پیچ آب و علف بعد از آنحضرت بر من
 گوار نیست پس همان روز بعد از وفات آنحضرت به نعیم و نعم آخرت رسید و عقب دنیا را ترک کرده راحت عقی را برای خود
 پسندید سی ام ابن شهر آشوب از جابر انصاری و عباده بن صامت روایت کرده است که در باغ بنی النجار شتری است
 شده بود و هر که داخل آن باغ میشد او را مجویح میکرد پس حضرت رسول داخل آن باغ شد و چون آن شتر را طلبید پیش آمد و
 و بان خود را بر زمین گذاشت و نزد آنحضرت تزلزل نمود و حضرت از امار کرد و بدست صاحبانش داد و صاحب گفت یا رسول الله حیوانات
 پیغمبری تلمیذ اند فرمود که هیچ چیز نیست که پیغمبری دارند و نیز از ابو جہل و سایر کافران قریش صحابہ گفتند یا رسول الله ما سجد کردیم
 نزد او تراست از حیوانات حضرت فرمود که من نمیگویم کسی را سجد کند که زنده است و برگردنی میرود سی و یکم در تفسیر امام حسن مجتبی
 علیه السلام مذکور است که ده نفر از یهود برای اباجت و مخاصمه بخدمت حضرت رسول آمدند و خواستند سوالی چند بکنند ناگاه اعرابی آمد

و عصای بر دوش خود گرفته بود و بر عصای میان سبزه آویخته بود و گفت یا محمد صلی الله علیه و آله و سلم ارجو که آنچه
از تو سوال میکنم حضرت فرمود که این یهودان پیش از تو آمده اند رخصت میدی که سوال ایشان را اول جواب بگویم اعرابی گفت
که من نمیتوانم این شهر را باز آنها از اهل کتابند و با تو دولت شرکتی دارند اگر در میان تو و ایشان چیزی بگذرد خاطر من جمع نشود
و احتمال میدهم که بایکدیگر توطیه کرده باشند و از تو توقع نیشوم که بجزیره بویادی حضرت فرمود که علی بن ابیطالب را طلبید چون
آنحضرت حاضر شد اعرابی گفت یا محمد این را برای پرتلبیدی من با تو کار دارم حضرت فرمود که تو از من بیان طلبیدی
و این علی بن ابیطالب است صاحب بیان شافی و علم کافی و منم شهرستان علم و او در گاه آن شهر است هر که حکمت و علم
خواهد باید که از در آید پس با او از بلند فرمود که اسی بندگان خدا هر که خواهد نظر کند بسوی آدم با جلالت او و بسوی شیث با حکمت
او و بسوی ادریس با نباهت او و بسوی نوح و شکر کردن او پروردگار خود را و عبادت او و بسوی ابراهیم و دغای او و
او و بسوی موسی و دشمنی او با دشمنان خدا و جهاد کردن او با ایشان و بسوی عیسی و دوستی او و معاشرت او با برادرش
پس نظر کند بسوی علی بن ابیطالب بسبب این سخن ایمان مومنان زیاده شد و کینه و نفاق منافقان مضاعف شد
پس اعرابی گفت ای محمد پس عمر خود را چنین مدح میکنی زیرا که شرف و عزت او موجب شرف و عزت است و من اینها
را قبول نمیکنم مگر با گواهی کسی که گواهی او احتمال بطلان و فساد ندارد و گفتند او کیست گفت این سوسمار که در میان همیان است
و در پشت خود آویخته ام حضرت فرمود که ای اعرابی آنرا بیرون آور تا گواهی بدی برای من بنیوت و برای برادر من علی فضیلت اعرابی
گفت من تعب بسیار در شمار کردن این کشیده ام و بیشتر هم که بگریز حضرت فرمود که نخواهد که بخت و اگر بگریز دهی من صحت ترا بر آن
مکذیب من ولیکن نخواهد که بخت و چون بخت گواهی خواهد دید آنرا با کسی که محمد بهتر از آن توبه عوض خواهد داد و چون اعرابی سوسمار
را از همیان خود بیرون آورد و در پیش نهاد سوسمار و با آنحضرت نهاد و پهلویای روی خود را نزد آنحضرت بر خاک مالید پس
سر برداشت و با قدرت حق تعالی بسجده آمد و گفت گواهی میدهم بوحدهانیت خداوندی که شرک ندارد و گواهی میدهم که محمد بنده و رسول
و برگزیده اوست و بهترین پیغمبر است و بهترین جمیع خلایق است و خاتم پیغمبر است و گشاینده مومنانست بسوی بهشت و هدایت
میدهم که برادر تو علی بن ابیطالب علیه السلام چنانست که تو او را وصف کردی و فضیلت چنانست که تو ذکر کردی و بستی که در میان او و بر
کرم و دشمنان و در جهم مخلد خواهند بود پس اعرابی گریست و گفت که یا رسول الله من نیز گواهی میدهم بانچه این حیوان گواهی داد زیرا که با چشم من
بان چاره بخیر ایمان نیست پس اعرابی با آن یهودان گفت که وای بر شما که اگر بعد ازین محوره که مشاهده کردید دیگر چه محوره میخواهید اگر بستاند
ایمان بیاورید بیا که خواهند شد پس آن یهودان ایمان آوردند و گفتند ای سوسمار توحه عظیم براداری حضرت فرمود که ای اعرابی این
را بدان که ایمان بخدا و رسول و برادر رسول آوردن چنین حیوانی نادر است که بایستد بلکه باید که بفلس خود ایمان شد و اگر آنرا کسی خدا عین
تو عطا میفرماید سوسمار گفت یا رسول الله عرضش اینست که اگر با او بران اعرابی گفت چه عرض من میتوانی رسانید گفت بر و نیز آنسوای که در
شمار کردی از آنجا که هزار اثری برادر با بهشت صد بار در هم اعرابی گفت این جماعت همه شنیدند و آنها صاحب و راند و من توبه شنیده ام
و در اندام آنها پیش از من خواهند رفت و آنها را متصرف خواهند شد سوسمار گفت خدا آنرا برای تو بوض من مقرر ساخته است و خواهد گذشت
که کسی پیش از تو آنها را برود پس اعرابی بتائی بر و نه شد و جمعی از منافقان که در آن مجلس حاضر بودند بخت گرفتند و هر یک دست

در آن روز دافعی بزرگی سر از سوراخ بیرون در لنگر کرده و الماک گردانیده و چون اعرابی رسید افعی با او خطاب کرد و گفت خدا را انجی بطلب
این تو مقرر کرده است و اینها را برای تو الماک کردم و چون اعرابی زیر بار بیرون آورد و تقواست داشت افعی او را اندک در یکشتا رسیمانی را که بر کمرش
یک شش را بیرون دو کبسه بر بند و سر دیگرش را بر دم من ببند که من اینها را میکشتم و بخانه تو میرانم و من خد شکار و حراست کنندۀ مال تو ام
اعرابی چنان کرد و افعی مال را بخانه او رسانید و پیوسته حراست آن مال میکرد و اعرابی همه را با خود و مزارع دست قنات خرد و چون
تمام شد افعی برگشت

باب نوزدهم

در بیان استجاب دعای آنحضرت است در زنده کردن مردگان و سخن گفتن با ایشان شفای بیماران و غیر اینها و آنچه از بركات
الراست اعضای شریفه آنحضرت است که بطور آمده اول شیخ مفید و شیخ طوسی و قطب وندی و ابن شهر آشوب حمة المد علیهم السلام
نعمه شان خاصه و عامه روایت کرده اند که حضرت امیر المومنین علیه السلام المد علیه فرمود که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم مرا طلبید
در جنگ بیکر و دیده خود را بسبب شست در دو انوارم که پس آب دهان مبارک خود بر دمی من الید و ساعت شفا یافتم و عمامه خود را
بر سر من بست و گفت خداوند را سر و گردن و گردان و از بركت دعای آنحضرت تا در و از سر و گردن تا شرف شده ام آنحضرت در زمستان سرد
با یک بر این میگردد و بر دامنیکرد و دوم آن شهر آشوب و غیره روایت کرده اند که در راه طسولیت حضرت رسول در که فطحی عظمی فتا و بعضی
از قریش گفتند که بركات و غری پناه برید و بعضی گفتند که بركات پناه برید پس رفته بن فوکل گفت چرا از حق دور افتاده اید و میان شما فقیه
ابراهم و سلمه که خلیل مست ابو طالب و طلب باران شفیق گردانید پس ابو طالب بزرگ آمد و کوهی چند دور او بود و در میان ایشان طفله
بود و مانند خورشید تلمانی یعنی خیمه آخر الزمان پس آن مهر سه نبوت آمد و پشت بکعبه داد و دست بسوی آسمان بلند کرد و در همان ساعت ابری پدید آمد
و باران ریخت پس ابو طالب فقیه در شان آنحضرت انشا نمود که مضمون یک بیتش اینست سفید روی که از بركت روی مبارکش بباران
از ابری نماید فضل بخش تیمان پناه بود زانست سوم شیخ طوسی روایت کرده است که در جنگ صیدیه میان اصحاب آنحضرت تشنگی بهم رسید
و صحابه با چناب شتغاره کردند تا دست مبارک بدعا بر داشت ناگاه ابری پدید آمد و آن قدر باران آمد که همه سیراب شدند چهارم در بصائر الدراجات
بسنده معتبر از حضرت صادق منقول است که در مابینایی بخندست حضرت رسول آنکه گفت یا رسول الله عاکن که خدا دید با حق مرا بمن برگرداند حضرت
و عا کرد و اینجا شد پس بنیامی گویا که گفت یا رسول الله عاکن که خدا دید مرا روشن گرداند حضرت فرمود که بهشت را بهتر میجوئی و دیدم که خود را گفت یا
رسول الله تو اب بنیامی بودی بهشت است حضرت فرمود که خدا انان کریم است که بنده مومن و راکبوری مبتلا گرداند و تو را به با بهشت ندهم و هیچ در دهان
و خراج از حضرت امام بن علی علیه السلام روایت کرده اند که رسول خدا فرمود که در کور ساخت که چند روز گذشته که شت ساهل نکرده ام فردی از
انصار چون آن سخن را شنید بر فراست و بخانه رفت و باین خود گفت که یا کاه را ضعیفتر روزی شده است از حضرت شنیدم که چنین فرموده و این جایگاه
در خانه داریم و غیر آن بزغال حیوانی داشت و زن گفت بگیر آنرا و بکش چون آن غاله باران کرد و بخندست آنحضرت آورد حضرت فرمود که بخورید و بخور
را مشکند چون انصاری بخانه برگشت دید که همان غاله در خانه اش بازی میکند ششم در بصائر الدراجات معتبر از امام جعفر صادق علیه السلام روایت که چون فاطمه
بنت امیر المومنین حضرت خن و اهل شد امیر المومنین بزرگ حضرت رسول آنکه گفت مادر من فوت شد رسول خدا اگر نیست و فرمود که و الله من من نزل
و بکن از ده امهات فرشتد و میرا بر منی روای خود را داد و فرمود که یا علی او را در دنیا کن کن چون رخ شوی مرا خبر کن چون فاطمه بر این آورد رسول خدا

برو نمازی کرد که پیش از آن بعد از آن کسی حسین نماز کرد و بود پس رفت و در قبرش خوابید چون او را در قبر گذاشتند گفت ای علی طریقی است که اگر کسی را ببرد
و نذر هر سود که آید یا فتنی آنچه خدا ترا وعده داد برستی گفت بلی خدا ترا جزای نیکو بدید پس فی با لور از گفت و در قبر و بیرون آمد گفت یا رسول الله آ
نا طه کاری چند کردی که با دیگران مگوی فرمود که روزی من با او گفتم که مردم از قبرهای خود بر سر بنه محسوس میشوند و او فرمود که در کوه و اسوانه از ری سونی
پس من بر این خود را بر او پشانیدم و از خدا طلبیدم که گفتای او را گفته بگفت تا با آنها داخل بهشت شود و روزی من خطبه سوال قبر را با او گفتم و او
استغاثه بسیار کرد من قبر او خواهم دعا طلبیدم که در ری از قبر او بسوی بهشت کشود و قبر او را باغی از باغهای بهشت گردانید من خطبه در خراج
روایت کرده است که روزی حضرت رسول آهونی را طلبید امر کرد از آنجای که رفته و بریان کردند و چون حاضر ساختند فرمود گوشش را بجز بند استخوان
مشکفید پس پوستش را فرمود که پس کردند و استخوانها را در میانش ریختند و عا کوه تا آهون زنده شد و مشغول چرمین گردید ششم در خراج و اعلام در
و مناقب و بیست که کودکی را بخدمت آنحضرت آوردند که برای او دعا کند چون شش کحل بد و موندشت است مبارک بر سرش کشید و ساعت
مور آورد و شفا یافت چون این خبر بدید من رسید طفل را بنزد مسیله آوردند که برای او دعا کند مسیله دست بر سرش کشید و آن طفل کحل شد و مور
بر سرش ریخت و حال فرزندان و همچنین اندک هم در خراج نکو است که جمعی از بنیله اعضایش از زهره ریخته بود با حضرت شکایت کرد فرمود که در
آب از در دواتان بان مبارک کن را در آن قدر ح انداخت فرمود که بر بدن خود بمال چون آن آب را بر بدن خود مالید هیچ سالم نشد و ششم را اندک
و این شهر آشوب حضرت امام حسین روایت کرده اند که روزی مردی بخدمت حضرت رسول آمد و گفت من در جالبیت از سفری ششم در خراج
از خود دیدم که باز نیت فرمود و در خانه راه میرفت پس شش را اگر نفتم و درم و او را در فلان اوی انداختم و گفتم حضرت فرمود که با من بیاد آن دادی
را بمن بیا آن مرد با آنحضرت بان اوی گفت و حضرت پرسید که دختر تو چه نام دارد و گفت فلانه حضرت صد از که اسی فلانه زنده شو با من بیاد آنگاه
و خبر بیرون آمد و گفت لبیک یا رسول الله سعدیک فرمود که بدر و مادر تو مسلمان شده اند اگر میخواهی ترا با ایشان برگردانم دختر گفت مرا حاجتی با
نیست خدا را برای خود از ایشان بهتر یافته ام و در سم را و ندی غیر او روایت کرده اند که سلمه بن الاوع را در جنگ بنی قریظ منکری رسید حضرت در بان
مبارک سم تبه بران موضع و مید و در ساعت شفا یافت و دیده قتاده بن نعمان او را جنگ حد جرحی رسید و بر و است او ریخته شد و روایت کرده
جدا شده حضرت بدست مبارک بجای خود گذاشت و از دیده دیگرش بهتر شد و او از سم را و ندی و غیر او روایت کرده اند که جوانی از انصار آمد که
داشت میر کو و آن جوان بیمار شد و حضرت بعبادت او رفت چون داخل شد او مرده بود و گوشش گفت خداوند اکثر مدانی که من بسوی تو پوزیر تو حرکت
کرده ام با منیه آنکه در پر شدت مرا بای گنی پس من مصیبت را بر من بابر کن پس حضرت بامیه از رومی او دور کرد و زنده شد و بر فاست و با بای
طعام خود و سیر و سم را و ندی غیر او از اسامه بن زید روایت کرده اند که گفت در خدمت حضرت رسول متوجه حجه الوداع شدیم و چون ایحادی و فاسیه
کودکی را بر دوش خود گرفته بخدمت آنحضرت آمد و گفت یا رسول الله این کودک را متولد شده است پیوسته کلامش سبک و در معروض پنجم شش است
حضرت آن طفل را گرفت آب بان مبارک خود را در میان انداخت شفا یافت حضرت اده قضای حاجت نمود و در آن محضر متوجهی نبود که حضرت
از مردم نهان بود و فرمود که بر بنو آن ختمی خرد و سنگها و بگو بر رخنان که رسول خدا شما را امر میکند که نزدیک یکدیگر شوید و سنگها را بگو که شما را امر میکند
که در شویید اسامه گفت سخن آن خداوندی که او را برستی فرستاده است که چون فرموده آنحضرت را گفتم و رخنان مدیم که نزدیک شدند و بیکدیگر متصل
شدند و سنگها از عقبان آگنده شدند تا حضرت و حضرت رخنان قصدا حاجت نمود و چون بیرون آمد رخنان سنگها بجای خود گریختند چهارم ششم ششم
مخالف بطرق بسیار روایت کرده اند که پیش از آنکه حضرت رسول بسوی مدینه هجرت نماید در مدینه طاعون و بیماری زیاده از همه شهر را بود چون حضرت

و داخل مینه شد فرمود که خداوند محبوب که انیسوی ما مینه را چنانچه مکرر انیسوی ما محبوب گردانیدی بواسطه حاجت برای بکرت گردان
برای ماصاع و مدش او بمایش را به جبهه منتقل گردان پس بکرت عای مخفی بودی مدینه از بهر حاجت تراست و نعمت او را بنجازه میده و فراوان است
و طاعون بجاری جحفه را از المین خالی کرد پانزدهم راوندی و این شهر آشوب غیر ایشان روایت کرده اند که ابو طالب بمیار شد و حضرت رسول
ابحیات او رفت ابو طالب گفت ای پسر برادر دعا کن بر پدر و کار خود را که مرا عافیت دهد حضرت گفت خداوند اشفا و هم مراد برهان ساعت برجات
گو یا و بسندی بود ما شد ششازدهم راوندی و غیر او روایت کرده اند که حضرت امیر المومنین بمیاری و در عظمی هم رسانید و میگفت خداوند
اگر احکم نزدیک شده است مرا راحت ده و اگر دور است بر من لطف کن اگر برای من بلا را می پسندی مرا صبر بر بلا ده حضرت رسول گفت
خداوند او را اشفا ده پس فرمود که بر خیز یا امیر المومنین فرمود که برخاستم و بعد از آن برگردانید و در او خود نیافتم از بکرت دعای آنحضرت بمقدّم
راوندی از بریده روایت کرده است که پای غنم معاود یکی از جنگها بریده شد و حضرت آب و بان مبارک خود را بر آن موضع انداخت و متصل شد
به سجده راوندی و غیر او از ابن عباس روایت کرده اند که زنی پس خود را بخندست رسول خدا آورد و گفت این طفل را جنون صرع میگردد و برادر
و پسین حضرت دست مبارک ابرهه کشید و دعا کرد تا گاه از حلقش چیزی مانند فضله شیر برون آمد و شفایافت نوزدهم راوندی ابن شهر آشوب
و محدثان خاص عام روایت کرده اند که در جنگ بر حضرت ابوجبل دست مخالفین عجز پیدا شد و او دست بریده خود را برداشت و بخدمت
آنحضرت آورد و حضرت آن بان حرم نشان خود را در آن موضع افکند و دست بریده را پیوند کرد و قوی تر از سابق شد بیستم راوندی روایت
کرده است که مردی در سجده موی سرش موضع سجده را می گرفت حضرت فرمود که خداوند سرش را بچسب گردان پس موی سرش
تمام بخت بعیت و کیم روایت کرده است که مادر انس گفت یا رسول الله بر من انس عاکن که خادم است چون آن بی دیانت قاهر
ساعات آخرت بنود حضرت فرمود خداوند امان و فرزندش را بسیار کنم و آنچه داده بود بکرت بدو پس نقد فرزندان او بسیار شدند
که زیاده از صد فرزند و فرزند زاده او در یک طاعون مردند بیست و دوم راوندی و این شهر آشوب غیر ایشان روایت کرده اند که حضرت
رسول مردی را دید که بدست چپ طعام بخورد و حضرت فرمود که بدست راست بخور گفت نمی توانم دروغ می گفت حضرت فرمود که توانی بعد
از آن هر چند میخواست که دست راست خود را بدان برساند بجانب دیگر گرفت بدان پس رسید بعیت و سوم راوندی و این شهر آشوب
و دیگران از عمر بن الخطاب روایت کرده اند که حضرت رسول آب طلبیدن آب از برای آنحضرت آورد و دوی در آن افتاده بودند آن را
بر دستم حضرت و در مرتبه فرمود که خداوند او را حسن جمال بده ابو نیک از وی گفت که او را دیدم در وقتی که نود و سه سال از عمر او گذشته بود
یک موی سفید در موی او هم نرسیده بود بعیت و چهارم سید مرتضی ابن شهر آشوب راوندی غیر ایشان روایت کرده اند که نابله
برای آنحضرت شتر خواندنی خواند که مضمونش این بود که رسیدیم به آسمان از غرت و کرد و امید داریم بالاتر از آنرا حضرت فرمود که بالاتر از آسمان
کجا را گمانی اری گفت بشت یا رسول الله حضرت فرمود که نیا بفتی خدا و ان ترا شکند راوی گفت من و را دیدم که صد سی سال از عمر او گذشته
بود و دندانهای او در پاکیزگی و سفیدی مانند گل بابونه بود و جمیع بدنش در تمام شکسته بود و غیر از موی او بکرت و دیگر بدنش که می افتاد از او
بهتر بود بعیت و پنجم راوندی روایت کرده است که وزی زنی بخدمت حضرت رسول آمد و گفت یا رسول الله من زن مسکین
به ششم و شوی در خانه دارم مانند زنان حضرت فرمود که شوهر خود را بطلب چون حاضر شد از آن پرسید که آیا شوهر خود را
گفت بلی حضرت از براس ایشان دعا کرد و پیشانی های ایشان را بایده گیر سپانید و گفت خداوند الفت ده میا

وهریک را محبوب گیری گردان بعد از آن آن زن گفت که هیچکس نزد من از شوهرم محبوب تر نیست حضرت فرمود که شهادت بده که منم غیر خدا نیست و منم
راوندی و این شهر آشوب روایت کرده اند که عمر بن اخطم خزاعی آتای آنحضرت را و حضرت دعا کرد و از برای او که خداوند از جوانی خود بهره مند گردان
پس هشتاد و سال از عمر او گذشت یک موی سفید بر چاش و ظاهر نشد عبیت و منعم روایت کرده است از عظمی گفت میان سر و پای
خود سایب بن زید را دیدم که سیاه بود و باقی موی سر و پیشانی همه سفید بود و گفتم برگزین چیزی ندیده ام که میان سر و سیاه است و با
سفید است گفت شبیش آنست که روزی با کوه دکان بازی میکردم حضرت رسول گذشت من آنحضرت سلام کردم جواب سلام من گفت
و فرمود که تو کیستی گفتم من سایب برادر عمر بن قلسطام پسر است مبارک خود را بر میان سر من مالید و دعای برکت برای من کرد و با سبب
جایی دست مبارک کن چنین سیاه مانده است عبیت و منعم در روایات بسیار وارد شده است که حضرت رسول چون امر المؤمنین را فرمود
فرستاد و گفت یا رسول الله اگر در قضائی شک کنم چه کنم حضرت فرمود که خدا دل ترا بدایت خواهد کرد و زبان ترا بحق گویند و خواهد گردانید امر المؤمنین
فرمود که بعد از آن در پیج حکمی شک نکردم عبیت و منعم راوندی و این شهر آشوب روایت کرده اند که مره بن حبیل گفت یا رسول خدا در
بعضی از غزوات همراه بودم و برادر بانی سوار بودم حضرت فرمود که بیای صاحب اسب گفتم یا رسول الله لا غزو تا آنست حضرت تا زیاده کوچکی
در دست داشت آهسته بران زد و گفت خداوند ابرکت ده از برای او و در این مادیان پس چنان شد که هر چند ضبطش میکردم نمی ایستاد
و بر همه سپان سبقت میکرد و از شکم آن موازی دو وزه نیز در رسم از فرزندان آن فرو ختم برکت دعای آنحضرت سبی احم راوندی از
عثمان بن حنید روایت کرده است که مردی بانی بخند دست آنحضرت آمد و از حال خود شکایت کرد حضرت فرمود که وضو بپوش و دو رکعت
نماز کن بعد از نماز این دعا بخوان اللهم انی استلک و اتقجه الیک محمد بنی الرحمة یا محمد انی اتقجه بک علی رباه
لشجابه عن بصری اللهم شفعه فی و شفعه فی نفسی عثمان بن حنید گفت هنوز در آن مجلس نشسته بودیم که برگشت
و بنیاشده بود و گویا برگزیده است سحر کلمه راوندی روایت کرده است که امیض بن جمال گفت که دوسه من تو با و سفید شده بود
حضرت دعا کرد و دست مبارک بروی من کشید در همان ساعت چنان شد که هیچ اثر بپودی من نبود سبی و دوم راوندی
از فضل بن عباس روایت کرده است که مردی بخند دست آنحضرت آمد و گفت من بخیل و ترسان و بسیار خواب کننده ام
و عاکن که خدا این صفتهای بد را از من سلب کند چون حضرت دعا کرد که را از او بخشنده تر و شجاع تر و کم خواب تر پس
سحر سحر راوندی و دیگران روایت کرده اند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم دعا کرد که خداوند چنانچه
اول ویش را غضب نکال خود چنانمیدی آخر ایشان را نعمت و نوال خود بچشان و چنان شد سبی و چهارم راوندی
از بعض صحابه روایت کرده است که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نشسته بود ناگاه برخاست و گفت
از یاد در شد پس دست دراز کرد و گویا با کسی مصافحه می کند پس برگشت و نزد ما نشست گفتیم ما سخن می شنیدیم که
نمی دیدیم فرمود که این اسماعیل ملک باران بود از پروردگار مرخص شده بود که برای ت من بیاید پس بر من سلام
کرد و گفتم تا که باران از برای ما بیاید گفت و عده باران در فلان روز است از فلان ماه چون روز و عده شد و
نماز صبح کردیم ابره پیدان شد و نماز ظهر نیز کردیم ابری ظاهر شد چون نماز عصر کردیم ابره ظاهر شد و باران بسیار
بارید و ما خندیدیم حضرت فرمود که چرا می خندید گفتیم ابره آنکه و عده ملک بطور آمد حضرت فرمود که

قسم امور را غبطہ کنید و نقل کنید تا سبب فرید ظہور حق گردد و بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر علیہ السلام نقل این روایت کرده است سنی و ششم راوندی روایت کرده است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بسوی یهودی فرستاد و فرستاد پیش بخد مت آنحضرت آمد و گشت آنچه طلبیدہ بودید بشمار رسید کہ رسید یهودی گفت ہر وقت کہ ضرورتی باشد بفرستید کہ من میدہم حضرت او را دعا کرد کہ خدا حسن و جمال ترا دہم گرداند آن یہودی ہشتاد سال عمر کرد و یک موی سفید در سر و ریش او ہم نرسید سنی و ششم راوندی روایت کردہ است کہ در جنگ جبوک مردم را تنگی عظیم عار من شد و آب نہاشتند و بحضرت عرض کردند کہ یا رسول اللہ اگر دعا کنی خدا ترا آب میدہد فرمود کہ بے اگر دعا کنم دعاے مرا دے کن پس دعا کرد و در بھان ساعت رود نما جاری شد کہ رہے در کنار رود خانہ گفتند بسبب فلان ستارہ باران آمد بردشے کہ منجان سے گویند حضرت فرمود ہر صحابہ کہنے چنید چہ سے گویند این بے اعتقادان خالکہ گفت از خصمت میفرمائے کہ گردن ایشان را بزنم حضرت فرمود کہ نہ چنین سے گویند و میباید اند کہ خدا فرستادہ است سنی و ششم راوندی روایت کردہ است از انس کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از مدینہ گشت اکنون از این رو کسے داخل مشبود کہ بہترین ادھیاست و منہ نش بہ پیغمبران از ہمہ نزدیک تر است پس علی بن ابیطالب داخل شد و حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ خداوند از او گرامی را بر طرف کن پس آنوقت دیکہ گرامی را نیافت تا بر حمت حق و اصل گردید و در زمستانہا یک پیراہن سے گذرانید سنی و ششم راوندی روایت کردہ است کہ یکے از انصار بنر خالہ داشت آنرا ذبح کرد و بزود خود گفت کہ بعضے را بزید و بعضے را بریان کنید شاید حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ما مشرف گرداند و امشب در خانہ افطار کند و بسوی مسجد رفت و دو طفل خود داشت چون دیدند کہ پدر ایشان بزغاکہ راکشت یکی بدگیری گفت کہ بیا ترا ذبح کنیم و کار در گرفت و او را ذبح کرد و داد کہ آن حال را مشاہدہ کرد فریاد زد و آن پسر و گمراہ ترس گر بخت و از عرفہ بزیر افتاد و وہان زن مؤمنہ ہر دو طفل خود را پندہاں کرد و طعام را برای قدوم حضرت مہیا کرد چون حضرت داخل شد جبیل خود آمد و گفت یا رسول اللہ بفرما کہ پسر ایشان را چہ کرد اند چون پدر طلب پسر را بیرون رفت ما و ایشان گفت کہ حاضر نیستند و بجای رفته اند برگشت و گفت حاضر نیستند بجای رفته اند حضرت فرمود کہ التبیان حاضر شوند و باز پدر بیرون آمد و مبالغہ کرد و ما را بر حقیقت حال مطلع گرداند و پدر آن دو فرزند مردہ را نزد حضرت رسول حاضر کرد حضرت دعا کرد و خدا ہر دور از زندہ کرد و عمر بسیار کردند سنی و ششم راوندی روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نامہ لقبیاء بنی حارثہ نوشت و ایشان را باسلام دعوت کرد ایشان نامہ حصنہ را شستند و دو خود را بان پیہ کردند حصنہ ایشان را نھزین کرد کہ خدا عقلی ایشان را سبب کند بعد از ان ایشان چنان شدند کہ در قلت معتدل و تدبیر نامرورہ گفتن در میان عرب مثل شد و حیل ابن شہر آشوب روایت کردہ است کہ چون حضرت در مکہ از اذیت قریش و لگزشد بجانب اراک عہدت بیرون رفت و در انجا شتر بی چند را بفرمان محمد بن حنفیہ

گفت تو کیستی فرمود که منم محمد رسول خدا گفت برخیز که شتری که تو در میان آنها باشی شایسته نبی باشد حضرت فرمود که خداوند اعز و تعالی او را
 طولانی گردان راوی گفت که من او را دیدم بهترین حوال که پر شده بود و از بسیار بلا و محنت آزادی مرگ میکرد و او را اینسر نمیداد و مردم میگفتند
 که این از اثر نفعین آن حضرت است چهل و یکم این شهر آشوب رعایت کرده است که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در باب سب
 جوازین با صحابه سخن گفت و التماس فرمود که ایس دهن با ایشان همه دادند بغیر از دم کس حضرت فرمود که ایشان را تخیر کنید میان است
 گذاشتن و خدا گرفتن پس یکی را بفرموده حضرت را کرد و دیگری را ابرام کرد و گفت را با من کنم چون پشت کرد حضرت فرمود که خداوند ابهر
 را خیس گردان چون آمد که حصه خود را جدا کند از اسیران بدخترهای باره و سپران میرسد و میگذاشت تا آنکه به پیرانی رسید گفت
 این را بگیرم که مادر قبیلہ است و دختری بسیار برای خلاصی او بمن خواهند داد و چون او را گرفت زن بمقدری بود که بچکس در قبیلہ
 نداشت و بدتی خرج او را کشید و دید که کسی نمی آید که او را بخواهد بداد و را را کرد چهل و دوم این شهر آشوب رعایت کرده است که نزد خیم
 رضی الله عنہما زن کوری بود حضرت باو گفت که دیدهای تو صبح با دجبان ساعت صحیح شد و روشن گردید خدیجه گفت دعای مبارکی بود حضرت
 فرمود که من رحمت عالمیانم چهل و سوم عامه و خاصه روایت کرده اند که چون پادشاه فرنگ نامه حضرت را تعظیم و پادشاه عجم نامه حضرت
 را پاره کرد حضرت او را دعا کرد و این را نفعین کرد و ملک فرنگان پائیده ماند و پادشاه عجم کشته شد و بزودی ملک ایشان زائل شد و
 فرزندان ایشان اسیر مسلمانان شدند چهل و چهارم این شهر آشوب روایت کرده است از جعفر بن سطور رضی الله عنه که گفت در رحمت آنحضرت
 بودم در جنگ تبوک روزی تازیانه از دست آنحضرت افتاد من از اسب بزیاردم و تازیانه را بان حضرت دادم حضرت بن نظر کرده
 فرمود که خدا عمر ترا دراز گرداند پس او سه صد و بیست سال زندگانی کرد چهل و پنجم این شهر آشوب روایت کرده است که روزی آنحضرت
 بعد از آنکه بن جعفر طیار گذشت و او در کودکی بازی میکرد و خانه از گل می ساخت حضرت فرمود که چسبانی این گفت میخواهم بفرستم فرمود
 که نمیش را چسبانی گفت رطب بخورم و پیچم حضرت فرمود که خداوند او را در و تنش برکت بگذارد و سودایش را سودمند گردان پس چنان شد
 برکت دعای آنحضرت که هیچ چیز نخرید که در آن سودی نکند و آنقدر مال بهر سائید که بخواه و بخش او مثل میزند و ابل مدینه که فرض میگفتند
 و عده میدادند که چون و ده عطا می نمودند بن جعفر بن سید بن چهل و ششم روایت کرده است که ابوهریره شت خروانی نزد
 آنحضرت آورد و گفت یا رسول الله دعا کن برای من برکت حضرت دعا کرد و فرمود که در میان کیسه کن هر چه خواهی بیرون آورد و چیزی
 و سق از آن کیسه بیرون آورد و باز باقی بود چهل و هفتم روایت کرده است که سحر بن وقاص تیری انداخت و حضرت او را دعا کرد
 که تیرش از نشانه خطا نشود و بعد از آن هرگز تیر او خطا نشد چهل و هشتم روایت کرده است از سلمان رضی الله عنه که چون حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله داخل مدینه شد بخانه ابوالیوب انصاری فرود آمد و در خانه او بنیر از یک بزغاله و یک صاع گنم بود بزغاله را
 برای آنحضرت بریان کرد و گنم را مان بخت و بر آنحضرت آورد حضرت فرمود که در میان مردم ندانند که هر که طعام میخواهد بیاید بخانه
 ابوالیوب پس ابوالیوب ندا میکرد و مردم میدیدند و می آمدند مانند سیلاب تا خانه پر شد و همه خوردند و سیر شدند طعام کم نشد پس حضرت فرمود
 که اتخوانها را جمع کردند و در میان پوست بزغاله گذاشت و گفت برخیز یا ذن خدا پس بزغاله زنده شد و ایستاد و مردم صدای گفتن شنیدند
 بلند کردند چهل و نهم روایت کرده است که ابوالیوب در عرس فاطمه صلوات الله علیها بزغاله آورد و چون آنرا گشتند و بختند حضرت فرمود که
 مخورید مگر نام خدا را بخوانش نشکین چون فلان شدند حضرت فرمود که ابوالیوب مرد فقیر است الهی تو آفریده این بزغاله را و تو از غانی گردانی

و تو قادری که آنرا برگردانی پس آنرا زنده گردان ای زنده که بخیر تو خداوندی نیست پس بزعم عالم بقدرت خدا زنده شود حق تعالی در این
برای ابویوب بگفتی قرار داد که هر سیدی که از شیر آن بخورد شفای یافت و اهل مدینه او را بسوخته میگفتند یعنی زنده شده بعد از مردن
پنجایم کلینیه بنده معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که یهودی بخدمت رسول صلی الله علیه و آله گذشت و گفت "شام یک
یعنی مرگ بر تو باد و حضرت فرمود که عیالک صحابه گفتند یا رسول الله او گفت که مرگ بر تو باد و حضرت فرمود که من بمم بن ابی ابراهیم برگردانیدم
و امروز ما رسیای پشت او را خواهد گردید و او را خواهد بگشت پس یهودی بصورت رفت و بهر ملبسیداری رفت کرد و بر دوش خود گرفت و برگشت
سحابه گفتند یا رسول الله او زنده برگشت حضرت یهودی را طلبید و گفت بنیم از بر زمین گذار چون گذاشت در میان بنیم را رسیای و دیگر
که علی را بدندان گرفته است حضرت فرمود که ای یهودی امروز چه کار کردی یهودی گفت کاری نکردم امیرانکه دو گزده نان خشک دادم
یکی را خودم و دیگری را بسکین تصدق کردم حضرت فرمود که همین تصدق خدا دفع خیر این ما را از تو کرده است و تصدق خدا را گمائی
در حق میکند پنجاه و یکم شیخ طبری و راوندی و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که ابوبکر که او را لعاب الله میگفتند و از بزرگان عرب بود
بر استقامت مبتلا شد و بعد بن ربه را خدمت آنحضرت فرستاد و با دو اسب و چند شتر حضرت اسیان و شتر را برد کرد و فرمود که من بدین
شتر را قبول میکنم پس گفت که من گمان نیکو دارم که کسی از عرب بدین ابوبکر را رد کند حضرت فرمود که اگر حسن بدین شتر که را قبول میکنم
البته او را رد نیکو دارم پس بعد گفت عتی در شکر ابوبکر را بفرستید و از تو طلب شفا میکنند حضرت اندک خاکی از زمین برداشت و آب دهان مبارک
خود را بر آن انداخت و با دو اسب و دو گاو و دو بز و دو بده که بخورد پس از گرفت و گمان کرد که با دو اسب از میکند چون آورد و بخورد ابوبکر را
در مساحت شفا یافت چنانچه گویا از بندگی رها شد پنجاه و دو و شش طوسی و راوندی و بطبری و ابن شهر آشوب پس بعد دعای معتبر از جماعت کشی از صحابه
روایت کرده اند که مادر بزرگسپاه روم بودیم در جنگ تبوک و از وقت ما بر طرف شد و گر شکی بر مردم ستولی شد و فرستادند که شتران خود را بکشند حضرت
فرمود که ناکر و نکه که هر که طعامی با خود دارد بیاورد و فرمود که طعام را بپزند و دو و یک نیمه را بپزند و دو و یک نیمه را بپزند و دو و یک نیمه را بپزند
صلح زیاده نشد و مردم همه جمع شدند و ایشان چهار هزار نفر بودند پس حضرت ده کار و دو دست بابرکت خود را در میان طعام فرو برد و فرمود که
پیش دستی بر یکدیگر نکنید و تا نام خدا نه برید بر ندارید پس اول آردی که آمدند فرمود که نام خدا برید و بر درارید پس هر ظرفی که داشتند بر کردند
و برداشتند و همچنین فوج فوج می آمدند و ظرفهای خود را بر میکردند و بر میگذاشتند تا آنکه همه ظرفهای خود را بر کردند و طعامی بسیاری ماند
و برداشت و دیگر چند و آنه خرمای طلبید و دست مبارک بر آن کشید و مردم را طلبید که بخورند و چندین هزار کس خوردند و ظرفهای خود را بر کردند
کردند و باز خرمای با بحال خود بود و پنجاه و سوم راوندی و ابن شهر آشوب و دیگران پس بعد دعای معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت
کرده اند که حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه گفت که با رسول بیرون رفتیم در یکی از غزوات و بنیز رسیدیم که در آن منزل آب نبود
و مردم تشنه بودند حضرت رسول صلی الله علیه و آله ظرفی طلبید که در آن اندک آبی بود و دو دست مبارکش را در میان ظرف گذاشت
پس از میان انگشتان آنحضرت آب جوشید تا همه مردم و اسبان و ختران سیراب شدند و ظرفهای خود را بر کردند و در ظرف آنحضرت
دوازده هزار شتر و دوازده هزار اسب بود و مردم تا آنرا کس بودند و بر روایت دیگر فرمود که کودکی که در آن ظرف و نطفه در میان آن کودکی
انگشتند و دست مبارک خود را بر روی نطفه گذاشت و فرمود که اندک آبی بر روی دست آنحضرت ریختند و نام خدا بر دست مبارک از میان
انگشتان خیر نشان آنحضرت جوشید و این قصه بطریق متعدده وارد شده است و از حجاز تا اثره آنحضرت است پنجاه و چهارم

آنوقت شب بیرون آمد و نیز و منبر جمعی از آنقرآن مجید ندیس جاریه خود را طلبیده فرمود که اگر طعمانی مانده است بیا و ندیس و یکی از سنگ آورد که آنجا طعمانی در تپان بود حضرت ده نفر از فقرا را بیدار کرد و فرمود که بخورید بنام خدا پس خوردند تا سیر شدند پس ده نفر دیگر را بیدار کرد و فرمود که بخورید بنام خدا پس خوردند تا سیر شدند و در دیگر باقی مانده بود و گفت برین را بسوی زنان شصت و یکم را و ندی و غیره و روایت کرده اند از حضرت صادق علیه السلام که حضرت رسول صلی الله علیه و آله نیز و فرزندان شیخ خود را حضرت فاطمه می آمد و آب و بان حلاوت نشان خود را در و بان ایشان می انداخت و بفاطمه علیها السلام میگفت که ای دختر از شیر مرده شصت و دو دم را و ندی رسالت کرده است که سلمان رضی الله عنه گفت که بن شش روز روزه گرفتیم و نیز آب چربی می خاتم که افطار کنیم و بحضرت رسول صلی الله علیه و آله حال خود را عرض کردم فرمود که با من بیا چون رفتم در راه بزی را دید لبها جشش گفت که آنرا بیا و گفت یا رسول الله شیر ده نیست خود که پیش بیا و چون شیر آورد دست مبارک ما بر پستانش کشید و رسالت پستانش آونخته شد و پر از شیر شد فرمود که قدح خود را بیا و چون قدح را آورد حضرت آنرا پر از شیر کرد و لبها حب بزید و که تا میاید پس بار دیگر پر کرد و من و دهم و سیر شدیم پس بار دیگر پر کرد و خود را غاشیه شصت و سوم را و ندی و غیره و روایت کرده اند که و بعضی از سفر با شریکی از صحابه مانده شد و خوابید در منی خاست پس حضرت ابی طلیب و مضغه نمود و وضو ساخت و ظرفی آب وضو و وضو را در و بان و سمر و بخت و دعا کرد پس آن شتر بخت و در پیش شترهای دیگر میرفت شصت و چهارم را و ندی و دیگران روایت کرده اند که حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه گفت که داخل بازاری شدم و یکدوم گوشت و یکدوم ذرت خریدم و نیز و فاطمه علیها السلام آورد و چون فاطمه گوشت را بخت و ذرت را نان کرد گفت اگر پدرم را می طلبیدی بهتر بود رفتم بخدوت آنحضرت دیدم که بر پهلوی خوابیده میگوید که پناه میبرم بخدا که از گرسنگی بر پهلوی خوابیده باشم نفتم یا رسول الله نزد ما طعمانی حاضر شده است حضرت برخاست و برین تکیه کرد و بسوی خانه فاطمه آمد و فرمود که ای فاطمه طعام خود را بیا و پس فاطمه و قرآن را با قرصهای نان آورد و حضرت جلده بر روی آنها پوشانید و فرمود که ای فاطمه از برای ام سلمه جدا کن و از برای عایشه جدا کن تا آنکه از برای همه زنان خود فرستاد و هر یک را یک قرص نان یا مرق و گوشت پس فرمود که از برای پدر و شوهرت جدا کن پس فرمود که از برای همسایگان خود بفرست و بعد از آن آنقدر ماند که تا چند روز بخوردند شصت و پنجم را و ندی و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که چون از حایمیه برگشتند و در آنای راه بود ای رسیدند که آنرا وادی الشقی میگفتند و در آنجا آب قلیل بود که یک کس یا دو کس را سیراب میکرد و حضرت فرمود که هر که بیشتر آب بر نیاشا تا من برسم چون آب رسید قدیمی طلبید و آبی در و بان مبارک خود گردانید و در آن آب ریخت و بر روایت دیگر آب انان برگرد بدست مبارک خود و فروریخت پس آب انان چشمه جوشید و صدای عظیم از آن ظاهر شد تا آنکه همه لشکر آنحضرت از آن سیراب شدند و مظهرهای خود را پر کردند و وضو ساختند پس حضرت فرمود که بعد از این خواهید شنید که این آب چنان زیاد خواهد شد که اطراف خود را سبز گرداند و چنان شد شصت و ششم را و ندی و ابن شهر آشوب و غیر ایشان روایت کرده اند که دختر عبداللہ بن رواحہ پیش آنحضرت گذشت در ایامیکه خندق را حفر میکردند حضرت فرمود که کی را میخواهی گفت این فرما را برای عبداللہ میبرم حضرت فرمود بیا دختر آن خندق بدست حضرت ریخت حضرت امر فرمود که نعلها آورند و نذا کردند که بیا نید و بخور پس همه خوردند و سیر شدند و هر چه برداشتند و باقی را بان دختر داد و بر روایت ابن شهر آشوب سه هزار نفر بودند شصت و هفتم را و ندی و غیره از جابر انصاری روایت کرده اند که گفت پدرم در جنگ احد شهید شد و ولایت سال از عمر او گذشته بود و قرص بسیار از او ماند و روزی حضرت

مرا دید پرسید که چون شتر قرض بر تو نگفتم بر حال خود مبت گفت که کی ازو میطلبیدم گفت فلان یهودی پرسید که عده اش کی بر سر گفتم وقت خشک شدن
خود فرمود که چون آن وقت شود تهر کنی کن و مرا خبر کن و بیضی از خرمای را عده ضبط کن چون آن وقت شد بحضرت اعلام کردم و با من آمد
بر سر خرمای با و از هر یک کفی بدست مبارک خود گرفت و باز ریخت و فرمود که یهودی را طلبید و چون حاضر شد حضرت فرمود که ازین اصناف خرما
هر صنف را که میخواهی از برای قرض خود اختیار کن یهودی گفت هم این خرما یا قرض من و فانی کند من چگونه یک صنف اختیار کنم حضرت فرمود که هر صنف
را که میخواهی از آنان ابتدا کن پس یهودی اشاره کرد که بسوی خرمای میجانی و گفت ابتدا باین سبکم حضرت بسم الله گفت و فرمود که گیل کن بر دای
یهودی گیل کرد و برداشت تا قرض خود را تمام کرد و خرما به حال خود بود و هیچ کم نشده بود پس با جابر فرمود که آیا قرض کسی مانده است گفت
نه فرمود که برادر خرمای خود را به بخانه بر خدا برکت دهد و بر ترا جابر گفت که خرما را اینجا بروم و در تمام سال ما را کافی بود و بسیاری از آن را
فروخته بخریدیم و بهر یه فرستادم و خرما به حال خود بود تا وقت خرمای تازه شخصت و بیستم علی بن ابراهیم و ابن شهر آشوب قطب
راوندی رحمهم الله و غیر ایشان از محدثان عامه و خاصه روایت کرده اند که جابر انصاری رضی الله عنه گفت که در جنگ خندق در روزی
آنحضرت را دیدم که خوابیده و از گرگی سنگی بر شکم بسته پس بخانه فرتم و در خانه خود گوسفندی داشتم و یک صاع جو پس زن خود را گفتم که این
حضرت را بآن حال مشاهده کردم این گوسفند و جوار بعل آور تا آنحضرت را خبر کنم زن گفت برو و از حضرت رخصت بگیر اگر بغیر یا بعل آویزم
پس رفتم و گفتم یا رسول الله احساس دارم که امروز چاشت خود را در خانه من تناول فرمائی حضرت فرمود که چه چیز در خانه داری گفتم گوسفند و یک
صاع جو فرمود که بگویم تا بنمایم خواهیم یا نه خواستم که بگویم تنها گفتم باینکه میخواهی و گمان کردم که علی را همراه خود خواب آور د پس بیستم
زن خود را گفتم که تو جوار بعل آور و من گوسفند را بعل می آورم و گوشت را پاره پاره کردم و در دیگ افکندم و آب نمک آن بختم و بختم
و بختم حضرت رفتم و گفتم یا رسول الله طعام می باشد دست حضرت بر خاست و بر کنار خندق ایستاد و با و از جند نامی فرمود که ای
گروه مسلمانان اجابت نمایند دعوت جابر را پس جمیع مهاجران و انصار از خندق بیرون آمدند و متوجه خانه جابر شدند و برگشتند
از ابل مدینه که میرسد میفرمود که اجابت کنید دعوت جابر را پس بروایتی بنقصند نفر و بروایتی هشتصد نفر و بروایتی هزار نفر بودند
جابر گفت من بسیار مضطرب شدم و بخانه دویدم گفتم گروهی مجید و احصا با آنحضرت رو بخانه مادر و نوزن گفت آیا بحضرت گفتی که
چه چیز نزد ما هست گفتم می گفت پس بر تو چیزی نیست حضرت بهتر میداند آن زن از من و انا تر بود پس حضرت مردم را فرمود که بیرون
خانه نشینند و خود و امیر المومنین داخل خانه شدند و بر مایت و دیگر مبراد داخل کرد و خانه گنجایش داشت هر طاعت که داخل میشدند
حضرت اشاره بدو یواری میکرد و دو یواری پس میرفت و خانه کشاده میشد تا آنکه آن خانه گنجایش همه بهم رسانید پس حضرت بر سر
تنور آمد آب و پن مبارک خود را در تنور انداخت و دیگر را کشود و در دیگ نظر کرد و زن گفت توان را از تنور بکن یک یک را
بمن بده آن زن از تنور میکند و با آنحضرت می آید و آنحضرت با امیر المومنین صلوات الله علیه می آید و او در میان کانه ترید میکرد
چون کاسه پر شد فرمود که ای جابر بیکه ذراع گوسفند را با برق بیا و در آوردم و بر روی تردید ریختند و نفر از صحابه را طلبید و خوردند تا سیر
شدند پس بار دیگر کاسه را پر از تردید کرد و ذراع دیگر طلبید و دانه نفر خوردند پس بار دیگر کاسه را پر کرد و ذراع دیگر طلبید و دانه
مر شصتبارم که حضرت ذراع را از جابر طلبید جابر گفت یا رسول الله گوسفندی دو ذراع بشیر نمیدارد و من تا حال سه تا آوردم حضرت
فرمود که اگر سگ میشی همه را از ذراع این گوسفند بخور ایندم پس باین نحوه نفر و دانه نفر می طلبیدند تا همه صحابه سیر شدند پس حضرت فرمود

ای جابر بن ابی امامہ قزویری ہم پس من و محمد و علی خردیم و بیرون آمدیم و تنور و دیگ بجال خود بود و پیچ بود و چندین روز
 ازین طعام خوردیم شصت و ہم راوندی روایت کرده است از زیاد بن الحارث الصیدانی کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ لشکرے
 بر سر قوم من فرستاد من گفتم یا رسول اللہ لشکر را برگردان و من ضامن میوم کہ قوم من سلمان می شوند حضرت لشکر را برگردانید و
 خود نوشتند و ایشان کس فرستادند و نظر را اسلام کردند حضرت فرمود کہ تو مطاعی در میان قوم خود گفتم بلکہ خدا ایشان را باسلام
 فرمود پس نامہ نوشت و مرا بر قوم خود امیر کرد گفتم قدری از تصدقات ایشان برای من مقرر کن حضرت نامہ نوشت و قدری از صدقات
 برای من مقرر فرمود و این واقعہ در سفرے بود چون بنزل دیگر فرود آمدند اہل آن منزل آمدند و از عامل خود زنوزان حضرت شکایت نمود
 حضرت فرمود کہ و امارت خیری نیست برای مرد مومن پس مرد دیگر آمد و از حضرت تصدق طلبید حضرت فرمود کہ ہر کہ با تو انگری از مردم
 سوال کن یا عیث و در سر و در شکم میگردد گفتم از صدقہ بمن بده حضرت فرمود کہ حق تعالی از صدقہ راضی نشد نہ بحکم پیغمبر نہ بحکم غیر او
 و خود در آن حکم کردہ است و بہشت قسمت نمودہ است اگر تو از آن اجزا بستی یا حق یا تو میدہیم صیدانی گفت چون آن سخن او
 باب امارت و سخن ثانی را در باب صدقہ شنیدم در دلم کہ ابھی از ہم دو ہم رسید و نامہ امارت و نامہ صدقہ را بخدمت حضرت آورد و مرد و از ہر دو
 استعفا کردم حضرت فرمود کہ پس کسی را نشان دہ کہ اہمیت امارت داشتہ باشد پس عرض کردم کی از آنها کہ از جانب قوم بسیار
 پس عرض کردم بخدمت آنحضرت کہ ما چاہے داریم کہ چون یتیمان میشود آب آن ما را کافی است و ہمہ بر سر آن جمع میشویم و چو
 مے شود آبش کم مے شود و متفرق مے شویم بر آبہا کہ در حوالی ماست و چون ما سلمان شدیم مردہ حوالے ما با ما دشمنی خواہد کرد و ہر
 آب ایشان مے توانیم رفت پس دعا کن کہ آب چاہہ ما کم نشود و بناید کہ پر اگت بہ شویم حضرت بہت سگریزہ در دست مبارک خود گرفت
 و دست بر آنما مالید و دعا خواند و فرمود کہ بریدہ این سگریزہ را و چون بر سر چاہہ رسید یکے از آنها بر آن چاہہ بیندازید و نامہ
 خدا بریدہ زیاد گفتم کہ چون بفرمودہ آنحضرت عمل کردیم جسد از آن ہرگز نتوانستیم تہ چاہہ را بہ بینیم از بسیارے آب و بہت بخت
 رویت کردہ است کہ اعرابے بخدمت آن حضرت آمد و از کمی آب شکایت کرد حضرت سگریزہ گرفت و انگشت بر آن ما
 و با عرابے داد و فرمود کہ در آن چاہہ بینداز چون در چاہہ انداخت آب جوشید و تالب چاہہ آب بہفت و ہم راوندی و ابن
 آشوب از انس روایت کردہ اند کہ گفت ابو طلحہ و حضرت رسول اثر گرسنگی یافت پس مرا بخدمت آن حضرت سرر
 تکلیف کنم کہ بخانہ اول شریف آورد و چون حضرت مرا دید پیش از اندک سخن گویم و فرمود کہ ابو طلحہ ترا فرستادہ است گفت
 بے حضرت برخاست و با حاضران من فرمود کہ برخیزید و بیایید ابو طلحہ با ام سلیم گفت کہ حضرت رسول صلی اللہ
 با گردہ بسیار و مالقہ طعام نداریم کہ با ایشان بخورائیم چون حضرت داخل شد فرمود کہ اے ام سلیم انچہ دارے پہاؤز
 چہ از نان جو آورد و اندک روغن می کہ از تہ مشک خود فشرده بود آورد حضرت نانہا را تردید کرد و روغن را بر آئنا ریخت و
 مبارک خود را بر سر آن تردید گذاشت و دہ از محابے طلبید و مے خوردند و سیر میشتند و بیرون مے رفتند تا ہمہ
 شہید ایشان ہفتاد نفر یا ہشتاد نفر بودند بہفتاد و یکم روایت کردہ اند کہ زنی کہ او را ام شریک مے گفتند
 روغن از ہر اے آنحضرت آورد حضرت فرمود کہ مشک او را خالے کردند و با و پس دادند چون بخانہ بروید
 بہت و نامتی از آن روغن مے خوردند و خالے نیست و بروایت دیگر حضرت بہ خیمہ ام شریک وارد شد و

آن حضرت کرد و منکر بیرون آورد که گمان روغن در آن داشت و هر چند فشرد روغن از آن بیرون نیامد پس حضرت آن مشک را گرفت و حرکت داد تا پراز روغن شد و همه رفقا که آنحضرت از آن سیر شدند و مدت ها از آن می خوردند و امر فرمود که نزد بان مشک را نه بپزند نه هستا و دووم ابن شهر آشوب روایت کرده است که آنحضرت کاغذی بر نهی داد و آن زن می خورد از آن غسل مدت ها و نشسته نیست روزی از آن ظرف بطرف دیگر گردانید همان ساعت بطرفش پس بخودت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و واقعه را نقل کرد حضرت فرمود که اگر در آن ظرف نیکنی داشتی همیشه از آن می خوردی و سووم ابن شهر آشوب از عبا بر روایت کرده است که مردی بخودت آنحضرت آمد و طلبی حضرت شخصت صلوات کند ما و او را پس پیوسته آن مرد با عیالش از آن می خوردند و کم نمی شد روزی بخاطرش رسید که آنرا کیل کند و معلوم کن که چه مقدار مانده است چون کیل کرد تمام حضرت فرمود که اگر کیل نیکو دید همیشه از آن می خوردی و دیدم حضرت او و چهارم خاصه و عامه بطریق متعده روایت کرده اند که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله در مدینه فرود آمدند با هزار و پانصد نفر از صحابه و جواد نهایت گری بود گفتند یا رسول الله آب روغن خشک شده است و چایبیکه در جانب ماست آب ندارد و چاه های پایاب را قشرش گرفتند پس حضرت دلو می از آب طلبید و وضو ساخت از آن آب و در دهان خود گردانید و در دلو ریخت و فرمود که آب آن دلو را در چاه ریختن و در ساعت چاه آن آب بریزند و بروایت دیگر تیری از جمیع خود بیرون آورد و در چاه انداخت و بروایت دیگر تیر را ناحیه دختر عمر و یا برادر بن حازب داد و فرمود که در آن چاه های مدینه فرو برید چون فرو بردند آب از زیر تیر جوشید و چون کافران این حال را مشاهده کردند تعجب کردند گفتند این چاه را محمد بعید نیست و چون خواستند که از مدینه بیرون کنند فرمود که تیر را بیرون آورید چون تیر را بیرون آوردند آب بر طرفش بخوبی که گویا هرگز در آن چاه آب نبوده است و دیگر در جنگ بتو که از تشنگی و کمی آب بان حضرت شکایت کردند آنحضرت تیر می برد و داد و فرمود که بیرون بیاورید چاه فرو برد چون چنین کرد تا لب چاه آب بلند شد و می هزار نفر با حیوانات از آن چاه سیراب شدند و هفتاد و هجتم ابن شهر آشوب از عبا بر انصاری روایت کرده است که گفت من بیمار بودم و مدیوش شده بودم و آنحضرت بپایاد من آمده بود پس دست خود را شسته بود و از آن آب بر نهی دادم من ریخته بودم و مدیوش آمدم و عافیت یافتم هفتاد و هشتم ابن شهر آشوب روایت کرده است که طفیل عامری را و بروایت دیگر حسان بن عمر و امرض خوره عارض شد و از آن حضرت طلب شفا نمود و حضرت ظرف آب طلبید و آب بان مبارک خود را در آن افکند و فرمود که بان غسل کند چون غسل کرد و صحت یافت هفتاد و نهم روایت کرده است که قیس بن عقیل پس از حضرت آب دهان مبارک خود را بر آن موضع افکند و شفا یافت هفتاد و دهم از محمد بن حازب روایت کرده است که در طفولیت بر ساعد من قزقانه که در جوش بود ریخت پس مادر مرا بخودت حضرت رسول آورد پس آب دهان مبارک خود را در دهان من افکند و بروست من مالید و این دعا خواند اذهب الباس رب الناس و اشف انت لاشفانی لاشفانی الا انت شفاء لا یفاد امر سقمًا پس در ساعت شفا یافتم هفتاد و یازدهم روایت کرده است که آنحضرت بر سر پای دست کشید و گفت زندگانی کن قرنی پس آن طفل صد سال عمر کرد و هشتاد و دوم روایت کرده است که یک دیده متناوه بن ربیع و بروایت دیگر قتاده بن نعمان در جنگ ائت با مدینه بیرون آمد و حضرت آنرا بجای خود گذاشت صحیح شد و آن دیده دیگر گاهی بر دمی آمد و این دیده هرگز بدر نمی آمد و بروایت دیگر عبا بر الله بن انیس را نیز چنین حادثه عارض شد

و بدست مالیدن آنحضرت شفا یافت ہشتاد و یکم روایت کرده است کہ با پی محمد بن مسلمہ در روزے کہ کعب بن الاشرف را گفتند
از زانو شکست دآن حضرت دست مبارک بران موقت کشید و مانند پاسے دیگر شد ہشتاد و دوم از غرہ بن زبیر روایت
کرده است کہ زنے بود از اہل مکہ کہ زہر و نام داشت و او مسلمان شد و بعد از اسلام نابینا شد کہ فرما کہ گفتند کہ لات و عزی
اورا کور کردند حضرت دست بر دیدہ او کشید و او بینا شد کہ فرما گفتند کہ اگر اسلام خوب میبود زہرہ پیشتر از ما مسلمان
نمیشد پس حق تعالی این آیہ را فرستاد و قال الذین کفروا الذین ہما منہما لکن خیرا ما سبقنا الیہ ہشتاد و سوم روایت کرده است کہ چون حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ عبد اللہ بن عقیل را فرستاد کہ البواغ یہودی را
در قلعہ او بقتل رساند در ہنگام مراجعت پایش شکست چون بنزد حضرت آمد نہر نمود کہ پا را ز کن پس دست مبارک بدین
کشید و در ہمان ساعت شفا یافت ہشتاد و چهارم ابن شدہ آشوب و غیرہ روایت کرده اند کہ روزے حضرت رسول
صلی اللہ علیہ وآلہ در باد یہ در زیر درختی قیلولہ فرمود و چون بیدار شد آب طلبید و وضو ساخت در زیر درخت خار
و آب بمضمضہ خود را در زیر آن درخت ریخت چون روز دیگر صبح شد دیدند کہ آن درخت بزرگ شدہ و میوہ بزرگے بہر سایہ
ست ہر نگ مور و میوے عنبر و بطعم عمل و ہر کینہ کہ از ان میوہ می خورد و سیر میشد و ہر نشہ کہ می خورد و سیراب میشد و ہر بیماری
کہ می خورد و شفا می یافت و ہر حیوانی کہ از برگ آن درخت بخورد شیرش فراوان میشد و مردم باد یہ از اطراف آن میآمدند
و برگ آن را بر لے شفا می بردند و آن درخت بجای طعام و آب آن قبیلہ بود و پیوستہ از برکت آن درخت زیادے در
مال و اسباب و فرزندان خود می یافتند تا آنکہ روزے دیدند کہ میوہاے آن درخت ریختہ و برگش زرد و کوچک شدہ
ست و بعد از چند روز خبر بایشان رسید کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ بہار بقار حلت فرمودہ است پس بعد از ان میوہ
سیداد کو چتر و کم شدہ تر و کم بو تر از آنچه پیشتر میاد و وی سال بر این حال بود و بعد از سی سال روزے دیدند کہ طراوش
کم شدہ و میوہ بایش ہم ریختہ و حشش نما نہ پس خبر رسید کہ امیر المومنین صلوات اللہ علیہ در ان روز شہید شدہ بود
و بعد از ان میوہ نداد و امام دوم از برگش شفا و برکت می جستند و بدین حال ماند تا آنکہ روزے دیدند کہ درخت
خشک شدہ و از زیرش خون تازہ می جوشد و از برگهایش آب فوے مانند آب گوشت میریزد و بعد از چند روز خبر
بایشان رسید کہ در ان روز حضرت امام حسین صلوات اللہ علیہ شہید شدہ بود ہشتاد و پنجم شیخ طوسی و ابن شدہ آشوب
روایت کردہ اند از زید بن ارقم کہ روزے حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ صبح کرد و گرسنہ بخانہ فاطمہ علیہا السلام آمد پس
حسن و حسین صلوات اللہ علیہا را دیدند کہ از گرسنگی گریہ میکرد و پیش حضرت آب دہان مبارک خود را در دہان ایشان گذاخت تا
سیر شد و بخواب رفتند و با حضرت امیر المومنین بخانہ ابوالہشیم رفت و گفت مرحبا بر رسول اللہ منجو استم کہ تو صاحب توبہ و توبہ
بیاید و چیزے نداشتہ باشم کہ نذر و ثوابا ورم پیش ازین چیزے داشتم و ہمسایگان خود قسمت کردم حضرت فرمود
کہ جبرئیل علیہ السلام ہمیشہ مرا وصیت میکرد و حق بمسایگان تا آنکہ گمان کردم کہ میرے از براے ایشان مقرر خواہد کرد پس حضرت
درخت خراے در کنار خانہ او دید فرمود کہ ای ابوالہشیم رخصت میدی کہ نزدیک آن درخت برویم گفت یا رسول اللہ این
درخت نہارت و ہرگز باریا و ردہ است و اگر خواہید بروید نزدیک آنحضرت بپای درخت رفت و فرمود کہ یا علی قدح آبی بیاور

و چون آمد آب را در دهن گویانید و بر آن درخت پاشید و در همان ساعت بقدرت الهی آن درخت پر شد از خوشه های بس و طرب
 پس فرمود که اول به ستایگان بدید و بعد از آن خوردیم آنقدر که سیر شدیم و آب سرور بلا لایش خوردیم پس گفت یا علی این از جلالت
 نفیست که خدا فرمود که در روز قیامت از او سوال خواهند کرد پس گفت یا علی برای جاعتی که حاضر نیستند یعنی فاطمه و حسن و حسین
 صلوات الله علیهم بر دار و بعد از آن آن درخت خربا پیوسته میوه می آورد و ترک بآن می بستند و آنرا نخلت الجیران میگفتند تا آنکه در
 سال حره که نریذ پدید علیه اللعنات و العذاب الشدید حکم قتل اهل مدینه کرد آن درخت در آن فتنه بریده شد پشته او و ششم
 ابن شهر آشوب روایت کرده است که عامر بن کریر و روز فتح مکه سپر خود عجب را تحت راجت دست آن حضرت آورد و آن
 پنج ماهه پیشش ماهه بود گفت یا رسول الله کاش را بردار حضرت فرمود که چنین طفل را کام بزنید و از پس او گرفت و آب دهن
 مبارک خود را در دهن او انداخت و او فرو برد از زوایا و آبش حضرت فرمود که خدا او را آب روزی خوابد و پس برکت
 آنحضرت چنان بود که هر زمینی را که توجبه میشد البته آب از آن بیرون می آورد و در نزارع و قنوات او مشهور اند + + +

باب بیستم

در بیان معجزات ائمه که از آن حضرت ظاهر شد کفایت نزد عثمان اول ابن بابویه بسند معتبر از حضرت امام رضا علیه السلام روایت کرده است
 که روزی ابوالعباس نیز حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و آنحضرت را تمهید کرد حضرت فرمود که اگر از جانب تو بیستمین برسد من و رسولم
 خواهم بود و این از جمله معجزات آنحضرت بود و دوم شیخ مفید و راوندی و دیگران از جابر و غیره روایت کرده اند که حکم بن ابی العاص عثمان
 بختر رسول صلی الله علیه و آله استنای میکرد و دهن خود را بجای میکرد و تقلید آنحضرت مینمود روزی حضرت بر آن نفرین کرد و دهن او
 شد و روزی آنحضرت راه میرفت حکم علیه اللعنات و عقوبت آنحضرت راه میرفت و دستهای خود را حرکت میداد برای استنای
 براه رفتن آن حضرت پس حضرت فرمود که چنین باش اسے حکم پس او ببلای مبتلا شد که همیشه چنان بود تا آنکه حضرت او را از
 مدینه بیرون کرد و حکم فرمود که دیگر او را بمدینه ننگارند و چون زمان خلافت عثمان شد آن شقی از برای محلی افت آنحضرت آن ملعون را
 بدینه آورد سووم علی بن ابراهیم و راوندی و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند از حضرت امام محمد باقر علیه السلام که
 روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله نزد کعبه نماز میکرد و ابوجبل سوگند خورده بود که هر گاه آنحضرت را در نماز ببیند بلا کند
 چون نظرش بر آنحضرت افتاد سنگ گرانی برداشت و توجبه آنحضرت شد و چون سنگ را بند کرد دستش در گردش غل شد
 و سنگ بر دستش چسبید و چون برگشت و نزد یک اصحاب خود رسید سنگ از دستش افتاد و بر روایت دیگر بحضرت تمهید کرد
 تا دو نفر و سنگ از دستش رها شد پس مرد دیگر برخاست و گفت من میروم که او را بکشم چون نزدیک آنحضرت رسید ترسید
 و برگشت و گفت میان من و آنحضرت از دلمی مانند شتر فاصله شد و در میان من و من رسیدیم و برگشتم و بر روایت دیگر ابوجبل
 آمد که با برگردن آنحضرت گمارد پس از عقب برگشت پرسیدند که چرا چنین کردی گفت در میان خود و آنحضرت خندتی از آتش دیدم
 و ملک چند دیدم که بالها داشتند پس حضرت فرمود که اگر نزدیک من می آمد ملائکه او را پاره پاره میکردند چهارم علی بن ابراهیم و ابن بابویه
 و ابن شهر آشوب و شیخ طبری و دیگران در تفسیر انکسینا المستهزین روایت کرده اند که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 خلعت با کراست نبوت را پوشید اول کسی که با او ایمان آورد علی بن ابیطالب علیه السلام بود پس خدیجه رضی الله عنهما ایمان آورد پس

ابوطالب با جعفر طایف علیہما السلام روزی نزد آنحضرت آمد و دید که نماز می کند و علی و ربیعہ پیش نماز می کنند پس ابوطالب با جعفر
نماز کن و در پیوی سپر عمر خود پس جعفر بجات چپ آنحضرت ایستاد و حضرت پیشتر رفت پس زیر بن حارثه ایمان آورد و این
میکردند و پس تاسه سال از بعثت آنحضرت گذشت پس خداوند عالمیان فرستاد که ظاہر گردان دین خود را و پروا کن از
بدستیکه ما کفایت کردیم از تو شد راستنرا کنندگان را و استنرا کنندگان پنج نفر بودند و کلب بن مغیرہ و عاص بن دائل
و اسود بن مطلب و اسود بن عبدغوث و حارث بن طلطله و بعضی شش نفر گفته اند و حارث بن قیس را اضافه کرده اند پس
جبرئیل آمد و آنحضرت ایستاد و چون ولید گذشت جبرئیل گفت این ولید سپر مغیرہ است و از استنرا کنندگان است
بل جبرئیل اشاره بسوے او کرد پس او بر دے از خراجه گذشت که تیرے تراشید و پابر روے تراشید تیر گذشت و نیزه
بر پاشنه پایے او شد و خونین شد و تکه شش نگذاشت که خم شود و آزار بیرون آورد و جبرئیل بآن موضع اشاره کرده
چون ولید بجائے خود رفت بر روے کرے خوابید و در غرض در پائین کرے خوابید پس خون از پاشنه اش روان شد و
آنقدر آمد که بفرش دختر رسید پس دخترش بیدار شد و با کنیز خود گفت که چرا دبان مشک را نبسته ولید گفت که این خون
پدر است آب مشک نیست فرزندان مرا و فرزندان برادر مرا جمع کن که میانم که خواهم مرد و وصیت کنم چون ایشان را جمع کنی
بن بر جو گفت که عمار بن ولید در زمین حبشه است از محمد بن ابی بکر و برائے نجاشی بفرست که او را برگرداند بیکه پس با فرزند کوچک خود
که ہاشم نام داشت گفت ای فرزند ترا پنج وصیت میکنم باید که آنها را حفظ کنی وصیت میکنم ترا بکشتن ابودہم دومی بر حق
سہ دیتہ بہ من تہویرا کہ زن مرا کہ دختر او بود بزور گرفت و اگر او را با من سیل داشت از فرزند می ماند تو ہم میر سید و خونیکہ
از قبیلہ بنی خزاعہ طلب دارم فراموش کنی و خونی کہ از خزیمہ بن عامر طلب دارم تا مارک کن و تہ چند کہ از قبیلہ ثقیف طلب دار
بگیر و اسقف بحران از من دولیت دینا طلب دار پس ده اینہارا گفت و بجنہ و اصل شد و چون عاص بن دائل گذشت
اشارہ بمای او کرد پس جو بے کفایت پایش فرورفت و از پشت پایش بیرون آمد و از آن مرد و بروایت دیگر خارے کفایت
پایش فرورفت و نجاشی آمد و آنقدر خارید کہ ہلاک شد و چون اسود بن مطلب گذشت اشارہ بدیہ اش کرد و او کو شد
بر دیوار و تا ہلاک شد و بروایت دیگر اشارہ بشمش کرد و آنقدر آب منجورد کہ شمش پاره شد و اسود بن عبدغوث را حضرت
کرده بود کہ خدا دیہ اش را کور کند و ہمگ فرزند خود مبتلا شود چون این روز شد جبرئیل برگ سبزے بر روے او زد کہ کور شد
استجابت دعای حضرت ماند تا روز بد کہ فرزندش کشته شد و خبر کشته شدن فرزند خود را شنید و مرد و حارث بن طلطلہ با جبرئیل
علیہ السلام بر او افکارہ کرد و چون از شمش آمد و تلمذ و گویند کہ ما را اگر دید و مرد و گویند کہ سموم باور سید و زنگش سیاہ و
و چون بجائے آمد و او را شناختند و آنقدر زدند و آرا کہ کشتند و حارث بن قیس با ہی شوری خود و آنقدر آب خور کہ مرد و مولف گوید
روایت در عدو مستزمان و کیفیت مردن ایشان مختلف است باری و بعضی گفتا کردیم و بعضی سابقا ذکر شد ہم با وندی روایت
کرده است کہ زنی از یہود جادوے برائے آنحضرت کردہ بود و گرے چن زودہ بود و دعا ہے افگندہ بود جبرئیل آنحضرت را خبر کرد و حضرت
خبر داد کہ در فلان چاہ است و چن گرہ بران زودہ است و چون از چاہ بیرون آمد و در میان بود کہ فرمودہ بود و فری از بحر او آنقدر نزدیک
او از ابن مسعود روایت کردہ اند کہ روزے آنحضرت در پیش کعبہ سجده بود و شترے از البوجل کشته بودند آن ملعون

ابن شہر آشوب نے روایت کیا ہے کہ حضرت فاطمہ امہ و آقا از پشت آنحضرت و صلوٰۃ و چون حضرت از نماز فارغ شد فرمود کہ خداوند ابر تو را
بکافرون قریش و نام برد ابو جہل و عتبہ و شیبہ و ولید و امیہ و بن ابی معیط و جماعتی ملا کہ ہمہ را دیدم کہ چہ چاہید کہ گشتہ افتادہ بودند
چہ قسم خاصہ از حضرت صادق و نامہ بطریق متعدّدہ روایت کردہ اند کہ چون عتبہ سپہ ابولہب گفت کافر شدیم برب نجم و آب و بان
بجانب آنحضرت انداخت حضرت فرمود کہ نمیرسی کہ در نہرہ ترا بندد و بروایت دیگر فرمود کہ خداوند اسلط گردان بر او سگے از
سگان خود را پس در تجارتی رفت بجانب یمن و بروایت دیگر بجانب شام و او میگفت کہ بنفرین محمد را در نہ خواہد درید ابولہب گفت
اے گروہ قریش او را چراست کنید و نگذارید کہ دعاے محمد در حق او ستجباب شود پس بار بار دعاے خود را جمع کردند و جاے او را
در بلالے آنہا مقرر کردند و ہمہ بر درو او خوابیدند و چون شب شد شیر آمد و یک یک ایشان ابو میکہ و پس جست بر بلالے بار بار
و او را در میہ ششم روایت کردہ اند کہ آنحضرت نزدیک کعبہ نماز ایستاد و حق تعالیٰ او را از دیدہ کافران مستور میکرد کہ او را نمی بیند
نہم را و ندے و غیر او از حضرت صادق علیہ السلام روایت کردہ اند کہ عبا شد بن امیہ با رسول خدا گفت ما ایمان نمی آوریم
بتو تا خدا و ملائکہ بیانہ و گواہی بدہند بر حقیت تو یا آسمان بلالہ روے و آسمان کتابے فرود آوری و اگر اینہا را نیز بگویی منہ انیم
کہ تو ایمان خواہیم آورد یا نہ پس حضرت از ایشان دل تنگ شد و بخانہ برگشت و ابو جہل گفت اگر روز دیگر یا یکم سجدہ بزرگترین سنگہا
را بر سر او خواہم زد و چون روز دیگر حضرت داخل مسجد شد و مشغول نماز گردید ابو جہل سنگ گرانے گرفت و متوجہ آنحضرت شد چون یک
آنحضرت رسید لرزہ بر اندام او افتاد و برگشت چون از او پرسیدند گفت مردان دیدم در بزرگے مانند کوبہا کہ دور آنحضرت را فرو
گرفته بودند و ہمہ در میان آہن غوطہ خورده بودند اگر حرکت میکردم مرا میگزشتند و ہمہ را و ندی بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر
علیہ السلام روایت کردہ است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ در بعضی از شبہا در نماز سورہ بقرہ بت پیدائی اب تلاوت نمود پس
گفتند یا جمیل خوانہ ابوسفیان کہ زن ابولہب بود کہ دیشب محمد در نماز بر تو و بر شوہرت لعنت میکرد و شمار مذمت میکرد آن ملعونہ در
خشم شد و بطلب آنحضرت از خانہ بیرون آمد و میگفت اگر او را بہ بنیم سخنان بد او را خواہیم شنوایند و میگفت کہ کیست کہ محمد را بہ
نشان مبد چون اندر سی داخل شد ابو بکر نزد آنحضرت نشستہ بود گفت یا رسول اللہ خود را پنهان کن کہ ام جہل آید و میترسم کہ
سخنان بد بشما بگوید حضرت فرمود کہ مرا نخواہد دید چون نزدیک آنحضرت را ندید ابو بکر بر سجدہ آیا محمد را دیدے گفت نہ پس
بخانہ خود برگشت پس امام محمد باقر علیہ السلام فرمود کہ خدا حجاب زدوی در میان حضرت اوزد کہ او آنحضرت را ندید و آن ملعونہ و سائر کفار
قریش آنحضرت را ندیم میگفتند یعنی بسیانہ بیت کردہ شد و حضرت فرمود کہ خدا نام مرا از زبان ایشان محو کردہ است کہ نام مرا نمی برند
و ندیم را مذمت میکنند و ندیم نام من نیست و شیخ طبرسی و ابن شد آشوب و سائر مفسران خلاصہ عامہ این قصہ را نقل کردہ اند از اسما
و خضر ابو بکر و غیر او روایت کردہ اند کہ حضرت این آیہ را خواند و اذا قراءت القرآن جعلنا بینک و بین الذین لا یؤمنون بالآخرۃ
حجابا مستورا و چون بہ نزدیک آمد حضرت را ندید ابو بکر گفت کہ شنیدہ ام کہ صاحب قوم را بگوید کہ سہت ابو بکر گفت بحق پروردگار
کعبہ کہ ترا بگوید کہ سہت یا نزد ہم شیخ طبرسی و غیر او روایت کردہ اند کہ ابو جہل و ولید بن مغیرہ با گروہی از بنی مخزوم با یکدیگر اتفاق کردند
کہ چون حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ مسجد آید آنحضرت را بکشند چون روز دیگر آنحضرت بسجدہ آمد و نماز ایستاد و ولید را فرستادند کہ
آنحضرت را ہلاک کند چون بجای رسید کہ حضرت نماز میکرد و صدای حضرت را می شنید و او را نمی دید پس برگشت و امین حال را با ایشان

ایشان باو نگویند و ہمہ اتفاق نزدیک حضرت آمد چون صد حضرت را شنیدند و از پی صد رفتند صد را اڑپس سر خود شنیدند باز بر پشتند و بجانب صد رفتند۔
صد را از جانب اول شنیدند و چون از پی آن صد رفتند صد از جانب دیگر شنیدند۔ چنان ماندند و برگشتند پس حق تعالی این کایا فرستاد و جعلنا
ایدا لہم سداً و من خلفہم سداً فاغشینا ہم فہم لایبصرون و گردانیدیم از پیش روی کے ایشان سدی و از پس
سدی پس پوشیدیم و دید بائی ایشان را پس نے بیند و وارو ہم شیخ طبری وغیر اور روایت کردہ اند کہ چون یہودان مدینہ
رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو عہد کردند کہ بآن حضرت قتال نکنند۔ و در دینہ کہ بر مسلمانان واقع شود اعانت نکنند پس شخصے از
صحابہ و شخص را بخطا کشتہ ہو و دیت لازم شدہ ہو حضرت نبویؐ التضریر رفت و از ایشان اعانت طلبید و رباب آن دینہ
ایشان گفتند: بیشین تمام طعام بیا و ریم و دیت را جمع کنیم و تسلیم نہائیم و رفتن بقصد۔ انکہ آنحضرت را ہلاک کنند پس جبرئیل
و حضرت را برابر آوہ ایشان مطلع گردانید حضرت بیرون آوہ و سوار بہ ایشان ظاہر شد سیر و ہم شیخ طبری و ابن شہر آشوب نے یگذا
روایت کردہ اند کہ آنحضرت بجناب گروہی از عرب رفت در موضع کہ آنرا وی امر میگفتند۔ و ایشان میگفتند: ولے کو
متحصن میشدند۔ و حضرت در موضع فرود آمد کہ ایشان را میباید پس از لشکر خود ورثہ برائے قضای حاجت و بارانے آمد
کہ جامہاے او بر شاپس جامہا را کند و بر روی و رختی پس کرد و در زیر آن درخت خوابید و اعرابی میبیدند آنحضرت را پس بزرگ ایشان
اور او و عثور بن حارث میگفتند آمد و بر بالابے سر آن حضرت ایستاد با شمشیر بر ہنہ و گفت امروز کے ترا از من منع
فرمود کہ خالی پس جبرئیل دست زد بر سینہ او و شمشیر از دست او جفت و خود بر زمین افتاد پس حضرت شمشیر را برداشت و بر
سرش ایستاد و فرمود کہ کے ترا امروز از من نجات میباید کہ گفت سجیکس و کلر گفت و مسلمان شد۔ و قوم خود را با سلام دعوت و
و بروایت دیگر چون فرماست کہ شمشیر را حاکم آنحضرت کند۔ لرزیہ و شمشیر از دستش افتاد و بروایت ابو حمزہ ثمالی و عثور
بن صفیہ را وی ہم کہ دست بر سینہ من زد و استم کہ ملکہ بود چہار و ہم ابن شہر آشوب از ابن عباس روایت کردہ
کہ قریش در حجر اسمعیل جمع شدند و سوگند یاد کردند بلات و غمی کہ اگر محمد را در مسی بہ بینند ہمہ اتفاق کنند و او را
نمایند پس نا طہیلیا السلام این را شنید و گریان بجیت آنحضرت آمد و سخن ایشان را نقل کرد حضرت فرمود کہ اے دختر آہ من
از برائے من وافر کہ پس وضو ساخت و مسی آمد و چون حضرت را دیدند گفتند اینک آمد و حق تعالی ربی در دل ایشان
کہ سر را بریزند و قتل نمایند پس باینما و خان چسپید پس حضرت قبضہ از خاک گرفت و بر روی ایشان پاشید۔ و فرمود کہ
شاہت الوجہ پس آنخاک بر سر کہ رسید۔ در روز بدر کشتہ شد۔ پانزدہم ابن شہر آشوب روایت کردہ است کہ روزی آن حضرت
در الطح میرفت ابو جہل لعین سنگریزہ بجانب آنحضرت انداخت پس آن سنگریزہ ہفت روز و ہفت شب در میان ہو
گفتند کہ نگاہ داشتہ است این را حضرت فرمود کہ آن کیکہ آسمان را بے ستون نگاہ داشتہ است شاہت و ہم ابن شہر آشوب و
محمد ثمان و مورخان روایت کردہ اند کہ در جنگ حنین شیبہ بن عثمان را اوہ قتل آنحضرت کرد و چون از عقب سر آن حضرت آمد
آنشی در میان خود و آنحضرت دید پس حضرت یافت انجہ در دل او بود و نظر کرد بسوے او و فرمود کہ اے شیبہ نزدیک
چون نزدیک آمد گفت خداوند اشیطان را از و دور گردان شیبہ گفت چون حضرت ایندعا کرد چنان محبوب من گردید کہ
و گویش خود دوست تر د استم پس فرمود کہ اے شیبہ با کافران مقاتلہ کن و چون جنگ بر طرف شد انجہ در خاطرش گذشتہ

و دیده بود حضرت از برای او بیان فرمود و گفت آنچه خدا از برای تو خواست بهتر بود از آنچه تو برای خود خواستی و گفتند چه سینه بن
 حاوس و ابن شهاب و دیگران روایت کرده اند که عامر بن طفیل و از بدین قیس بقصد قتل آمدند چون داخل مسجد
 شدند عاصم بن زید یک آن حضرت آمد و گفت یا محمد اگر من مسلمان شوم بر آن من چه خواهد بود حضرت فرمود که بر آن من چه خواهد بود آنچه
 برای همه مسلمانان است و بر تو خواهد بود آنچه بر همه مسلمانان است گفت بنواجم بود از خود برانگیختن گدائی حضرت فرمود و اخیقا: یا عامر بدست نه است و
 بدست من و تو نیست گفت پس مرا امیر صحرا گردان و تو امیر شهر باش حضرت فرمود که نمی شود گفت پس چه چیزی من بفرماید یعنی فرمود و آنرا مقرر
 میکنم که بر آن سپه را شوی و جهاد کنی گفت من الحال این را دارم بر خیز تا با تو بنشینم بگویم پس حضرت را شنیدند چون گردانید
 و اشاره کرد باز به سپه عم خود که شمشیر را بکن و بزنی از به عقب حضرت رفت و شمشیر را بکشید و دیگر چه چیز سعی کرد و نتوانست
 و بر چند عامر او را اشاره میکرد و او سعی میکرد و نمیتوانست کشید و بر روایت دیگر از یک گفت دیوار سه میان من و آنحضرت را کش
 و چون بار دیگر آمده کردم عامر را در میان خود و آنحضرت دیدم چون حضرت را نظر باز دیدم دیدم که او سعی میکند که شمشیر را از
 خلاف بکشد گفت خداوند کفایت از شمشیر ایشان بکن و مردم هجوم آورند و ایشان را خنجر و تیغ و نیزه و نیزه خود را بر سر و تنی افکند
 بر آید همه آنها فرستاد که ادر را بکند کرد و عامر بخانه زن سلولیه فرود آمد و مادر و عموئی و دیگرانش بهر مسجد و میکفت ای عامر یا عده
 مانند عده شتر بهر ساینده و در خانه سلولیه خوابی مرد و ایشان فرود آمدن در آن قبیل را تنگ میدانستند پس از سپه خود را خلعید
 سوار شدند و چون اندک راهی رفت راه جهنم را پیش گرفت و در آن اسفل منزل گزید و بهر جهنم این شهر آشوب و دیگران از این عباس
 و غیر او روایت کرده اند که در جنگ صدیمیه شتاد نفر از اهل مکه از کوه تنیمه فرود آمدند بقصد بلا که آنحضرت پس حضرت نفرین کرد
 و خدا و یوهای ایشان را گرفت که هیچی با ایشان از شکلی کردند و آخر منت گذارشت و سه و او ایشان را پس خدا این آیه را فرستاد
 و خداوند این شهر را بکشد و این شهر را بکشد و این شهر را بکشد و این شهر را بکشد و این شهر را بکشد و این شهر را بکشد و این شهر را بکشد
 قریش از جنگ بدر برگشتند ابولسب از ابوسفیان پرسید که سبب انزام شما چه بود ابوالبوخیان گفت همیشه ملاقات کردیم بدین راه
 که خنجریم و ایشان ما را کشتند و امیر کردند بهر نحو که خواستند و مردان سفید دیدیم که بر اسبان ابق سوار بودند در میان آسمان زمین
 و هیچکس در برابر آنها نمیتوانست ایستاد ابو ارفع با ام الفضل و خضر عباس گفت که آنها را که از ابولسب که این را شنید برخاست
 و ابو ارفع را بر زمین زد و ام الفضل نمود خیمه را گرفت و بر سر ابولسب نه و در سرش تکیست و بعد از آن بخت و در زخم ماند و خطا
 بعد سه بتلا کرد و عده مرضی بود که عوب از سرایت آن حذر میکردند پس بین سبب سه روز در خانه ماند که سپه را پیش نیزه زدیک
 او نیز رفتند که او را دفن کنند تا آنکه او را کشیدند و در بیرون که انداختند و سنگ بسیار بر روی او افکندند تا نهان شد و گوشت
 گوشت که اکنون بر سر راه عمره واقع است و هر که از آن موضع میگذرد سنگی چند بر آن موضع می اندازد و تل عظیمی شد و سبب این است
 کن که مخالفت خدا در سول چگونه صاحبان سبهای شریف را از شرف خود بیرون کرد و این است و اما بعد از آن که در این شهر
 مردمی حب و نسب را در جلات رفیع بلند ساخته است و با بیت عزت و شرف ملحق گردانیده است و ششم این شهر را که در این شهر
 روایت کرده است که در جنگ اخراب ابوسفیان هفت هزار تیر انداز را مقرر کردند و اندک که یکدیگر را تیر بجانب کشیدند و تیر انداز
 بر این مطلع شدند ترسیدند و با آنحضرت شکایت کردند حضرت آستین نهرت آئین خود را در هوا حرکت داد و دعا کرد و چون تیر را از آید

خدا یا دینی نیست که تیر بار بسوی ایشان برگردانند و بر تیر بار بصاحبش نشست و او را مجروح گردانند و یک تیر بمسلانان زیر لبست و یکم
 این شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله با میسر و بقلل و قلعها سے پیوسته که تانی و تان
 خوشی از ایشان خبر دیک از یهودان گفت که آنچه میخواهی من دارم و بخانه رفت و زوجه خود را گفت که بر بام قلعه بالا رو چون
 محمد داخل شود آن سنگ بزرگ را بر سر او بیندازد چون حضرت داخل شد وزن خواست که سنگ را بنیدازد و جبریل نازل شد و مال
 خود را بر آن سنگ زد و آن سنگ دیوار را سوراخ کرد و مانند صاعقه آمد و بگردان آن ملعون احاطه کرد و مانند سنگ آسیاب گردانید و
 پس یهودی بهوش شد و چون بهوش آید نشست و گریان شد حضرت فرمود که چه اراده کردی بیهوشی که بچنین بلا مبتلا شدی گفت
 یا محمد من اراده کردم و خشن چیزی بگویم و ترا بر لے آن بخانه آوردم که باک کنم توئی معین کرم و سید عرب و محمد پس غمگین من
 حضرت بر او رحم کرده دعا کرد تا سنگ از گردن او دور شد و دست و دو هم این شهر آشوب از جبار و ابن عباس روایت کرده است
 که مردی از قریش سوگند یاد کرد که البته محمد را بکش پس پیش حبت و او را بر زمین زد تا گردنش شکست و دست و دو هم این شهر آشوب
 و غیره از ابن عباس روایت کرده اند که تیر بن یزید شجاعت معروف بود در میان قبیلہ کنانه سر کرده و مطاع بود و قریش در دفع
 آنحضرت باو استغاثه کردند و عمر گفت من گمانیت شرا و از شما میکنم و او را میکشم و من بت بزار سوار دارم همه مسلح و قبیلہ بنی ہاشم
 با من جنگ نمیتوانند کرد و اگر دیت خوابند من مال بسیار دارم و ده دیت بایشان میدهم و او شمشیرے حامل سوار که قریش
 یک شبر و طولش ده شبر بود پس روزی حضرت در حجر احمیل نماز میکرد و عمر شمشیر خود را برداشت و متوجه آنحضرت شد چون
 نزدیک رسید بر زمین افتاد و رویش مجروح شد و برخاست و گریخت تا باطلج رسید و خون از رویش میریخت قریش چون او را
 با محال دیدند بر دور او گرد آمدند و خون از روی او شستند و پرسیدند که ترا چه شد گفت مغرور یکسکه فربش شامخورد و بر نیزه
 واقع مشاهده کرده بودم چون نزدیک او رسیدم دیدم که دو اثر و با از نزدیک سر او پیدا شد که آتش از دهن ایشان میریخت
 و بر من حمله کردند و دست و چهارم این شهر آشوب روایت کرده است که کله پسر اسد در میان خانه عقیل و عقاب مزارقی کبک
 آنحضرت افکن و مزارق برگشت بسوی او و بر سینه اش آمد و بر اسان گریخت گفتند چه میشود ترا گفت وای بر شما گایے بنید این
 مست را که از پے من می آید گفتند ما چیزے نمی بینیم گفت من می بینم و چنان دود تا باطلاف رسید و دست و دو هم این شهر آشوب
 این شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله در میان روزان که بیرون رفت تا آنکه گرد و گداز
 همچون رسید و نظرن الحارث بقصد قتل آنحضرت از عقب رفت و چون نزدیک آنحضرت رسید گریخت و برگشت ابو جہل باورید
 از کجای آنی گفت امروز چون محمد بنمایرون رفت از پے او و غم بطن آنکه او را ملاک کنم چون نزدیک او رسیدم شمشیر باویدم که منجر و شمشیر
 بمن میدویدند ابو جہل معین گفت این کی از جادوهای اوست و دست و دو هم این شهر آشوب روایت کرده است که مردی از قریش
 آنحضرت را در سجده دیدن گریخت که آنحضرت بین باز و چون دست را بلند کرد و دستش بر سنگ چسبید و خشک و لبست و
 از ابن عباس روایت کرده است که آنحضرت در مسجد قرأت قرآن سنیمو دبا و از بلند پس کفار قریش متنازی شدند و برخاستند که
 ناگاه دستهای خود را در گردنهای خود دیدند و نا بیا گردیدند که جای را نمیدیدند پس بخدمت آنحضرت آمدند و سوگند دادند که آنحضرت
 حضرت دعا کرد دستهای شان بریر آمد و روشن شدند پس آیات اول سوره کریمه نازل شد و دست و دو هم این شهر آشوب از

ابو ذر رضی الله عنه روایت کرده است که حضرت در سجود بود و بولب لعنت الله بشک گرفت و فرمود است که بر حضرت جنید از دستش در
 جوانی می توانست بنزد آمد و بحضرت تفرغ کرد و سوگند یاد کرد که اگر عاقبت بیاد قصد آنرا نگیرد و بچند تن که در حین حضرت دعا کرد
 ستش بنزد آمد گفت تو جادوگرے در نهایت خداقت پس سوره تبت نازل شد پس است و همه این شهر آشوب روایت کرده است
 .. سول صلی الله علیه و آله نزد پیغمبر رفت و اسلام را بر ایشان عرض کرد و ایشان ابا کردند و با پیغمبر سوار بر اسب
 انحضرت آمدند چون نزد یک رسیدند حضرت دعا کرد و بادی وزید و همه پلاک شدند سی احم این شهر آشوب و دیگران را این
 ده اند که این قبیله در روز آمد سنگ بجانب انحضرت انداخت و برای انحضرت آمد حضرت فرمود که شایسته نیست که این جوانان را
 برگشت و در موضع خوابید پس بر کوه آمد و شاخ خود را در زیر شکم او فرو برد و او فریاد میکرد که واداد تا شاخ را از شکم
 و نش بیرون آورد سی و یکم معجزه متواتره انحضرت است که در جنگ اقربا با و نور کفار و قتل مسلمانان حق تعالی پیوست
 انحضرت با و تندی فرستاد با سنگ ریزه با کیمیا مای ایشان را کند و ایشان گریختن چنانچه بعد ازین مذکور خواهد شد سی و دوم
 رجا بدر کفی از سنگ ریزه و خاک برداشته و بر روی کافران پاشید و گفت شایسته است که این وجه پس با و آنرا بر روی
 آنکان رسانید و هر که از آن سنگ ریزه و خاک با و رسید در آن روز یک کشته شد یا اسیر شد سی و سوم احم این شهر آشوب از جانب
 روایت کرده است که چون عزیان را می حضرت را کشته و مویشی را غارت کردند حضرت بر ایشان نفرین کرد که خداوند راه را
 بر ایشان گم کن پس راه را گم کردند تا اصحاب انحضرت با ایشان رسیدند و ایشان را گرفتند سی و چهارم احم این شهر آشوب روایت
 کرده است که حضرت رسول زنی را خواستگاری کرد پدرش گفت که او پس است و پس نبود حضرت فرمود که چنین باشد پس
 پس شد سی و پنجم روایت کرده است که حضرت زبیر شاعر را دید گفت خداوند مرا پناه ده از شیطان پس او نتوانست که یک
 شعر بگوید تا مرد سی و ششم روایت کرده است که روزی بلال افغان میگفت چون گفت اشهد ان محمداً رسول الله
 منافق گفت بسوزد هر که دروغ گوید پس در آن شب برخاست که چراغ را اصلاح کن آتش در آگشت او گرفت و هر چند سعی کرد نتوانست
 خاموش کرد تا همه بدنش سوخت سی و هفتم روایت کرده است از ابن عباس که عتب بن ابی معیط و ابی بن خلف با هم برادر شده بودند
 پس عتب از سفرے آمد و لیمه ساخت و جمعی از ایشان را با حضرت رسول بولیمه فرود طلبید حضرت فرمود که تا شما دین نگوئی طعام
 و این خورم پس او شما دت گفت و حضرت طعام او را تناول فرمود چون ابی بن خلف از سفر برگشت او را علامت کرد که بدین محسوس
 و آمده من از تو راضی نمی شوم تا او را نکند یب نمائی و امانت برانی پس آن ملعون نزد حضرت آمد و آب و دهان نجس خود را بجانب انحضرت
 انداخت پس آب و دهانش و ده حصه شد و بر روی پلید خودش برگشت و دو جای روی او را سوخت و جایش ماند حضرت فرمود که تا در کنگره
 زندی خواهی بود و چون از کنگره بیرون روی بشمیر خود کشته خواهی شد پس عتب در روز بدر کشته شد و ابی در روز احد کشته شد سی
 و هشتم روایت کرده اند از ابن شهر آشوب و غیر او که ابی بن خلف در کنگره حضرت را تهدید به کشتن میکرد حضرت فرمود که من ترا خواهم کشت
 نشا و الله پس روز احد حضرت چونی بجانب او انداخت و بگردن او رسید و فریادش پس برگشت و فریاد میکرد و مانده گاه و ابوجهل گفت چه چیز
 فریاد میکنی این فراموشی بیش نیست او گفت اگر این طعن بر جمیع قبیلہ ربیعہ و قبیلہ مضر واقع میشد همه سیر و نذا و وعده کرده است که در کنگره
 و اگر آب و دهان من میندازد و آن کشته خواهم شد پس بعد از یک روز بجنبم و اصل شد سی و نهم در طب الامم و مجمع البیان و تفسیر عیاشی

میوسید فون از ایشان را میگوید که در شبی که در آن وقت که سحر آمد و چون غایتی از ایشان بر داشت گفتند چه خبر است
 محمد سجد کردی و پاهای او را بر سیدی و بر گز نسبت باک حق تویم پیشین که گفت این مرد شایسته است و خیر او را از احوال کوس
 بن متی چنین خبر داد ایشان خندیدند و گفتند که سید او را بخور که در خردینده است و دوست از زمین ترسانی خود بر مدار پس حضرت از ایشان
 نماند که در میان بوی که مراجعت نمود چون نوبت رسید و در میان شب مشغول نماز گردید پس در آن موضع گریه ای از جن
 نصیبین که غرضی است از زمین بر آنحضرت گذشتند و گفتند که با ما دو سیکر و در نماز قرآن تلاوت نمود چنان گوش دادند و قرآن را شنیدند
 ایمان آوردند و بسوی قوم خود برگشتند و ایشان را با سلام دعوت نمودند و بر وایت دیگر حضرت مامور شد که بیع رسالت خود نماید بسوی
 جنیان و ایشان را بسوی اسلام دعوت نماید و قرآن بر ایشان بخواند پس حق تعالی گریه ای از جن را از ایشان پیشین بوی آنحضرت فرستاد
 و حضرت با صحابه خود در میان و در شام که امشب بر جنیان قرآن بخواند که در نماز از پس من و از پس من عجب است من سمع و
 آنحضرت رفت عبد الله گفت که چون به عذای ما رسیدند و حضرت داخل در آنجا چون شش خطی برای من که در میان میان این خط
 بنشین و بیرون مرو تا من بسوی تو میام پس رفت و بنماز مشغول شد و غرض از آنکه در تلاوت قرآن نماید و در میان میان بسوی خود آورد
 که میان من و آنحضرت حاصل شد که صدای آنحضرت را نشنیدم پس پران شد و ندانم پاره های او را و رفتند و از ایشان ماندند
 چون حضرت از نماز صبح فارغ شد بیرون آمد و فرمود که آیا چیزی است دیدی گفتیم بله مرو تا من بیا و دیدم که جامه های سفید بر تن او بود
 که اینها جن نصیبین بودند و بر وایت دیگر این عباس بن عبد المطلب نفر بودند و حضرت ایشان را رسول گردانید بسوی قوم ایشان و بعضی گفتند
 که نفر بودند و آنجا بر وایت کرد اندک که حضرت فرمود که من سوره رحمن را بر ایشان خواندم و جواب ایشان بهتر از جواب شما بود چون بر ایشان
 خواندم فبای الا ربکم ما تکن بان گفتند که لا یبشی من الاء ربنا لکن رب و از ابن عباس روایت کرده است که چون حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله مبعوث شد و ملائکه میان شیاطین و بالارفتن ایشان با سان حاصل شد و از ایشان را بشما بزدن و سخت
 برگشتند و گفتند که باید که حادثه در زمین حادث شود و باشد که ما را از آسمان منع گردانند پس بمشرق و مغرب گردیدند و گریه ای از ایشان که
 بلکه افتادند بر آنحضرت گذشتند که در محله با صحابه خود نماز صبح میکرد و در هنگامیکه متوجه سوق عکاظا بود و چون تلاوت آنحضرت شنیدند
 گفتند من است که میان ما و آسمان مانع شد است پس بسوی قوم خود برگشتند و گفتند که بر ستیکه ما قرآن عجیب شنیدیم که باریت بنماید بسوی حق
 پس ایمان آوردیم با و بر گزشتیکه میگویدانیم با و در گاه خود اصراری را پس حق تعالی سوره جن را فرستاد و از ابو حذره ثمالی روایت کرده است
 که ایشان از بنی شیبان بودند و علی بن ابی طالب را روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله از که بیرون رفت بازید بن حارثه بجانب
 بازار عکاظا که مردم را با سلام دعوت نماید پس بحکس اجابت آنحضرت نکرد پس بسوی که برگشت چون بموضعی رسید که او را ادوی مخته میگویند بخار
 شب ایستاد و در نماز شب تلاوت قرآن نمیکرد پس گریه ای از جن گذشتند چون قرأت آنحضرت را شنیدند بعضی با بعضی گفتند ساکت شوید
 چون حضرت از تلاوت فارغ شد بجانب قوم خود رفتند اندک کنندگان گفتند ای قوم ما بدرستی که ما شنیدیم کتابی را که نازل شده است بعد از موسی
 در حالتی که تصدیق کننده است آنچه را پیش از او گذشته است و هدایت میکند بسوی حق و بسوی راه راست ای قوم ما اجابت کنید و داعی خدا را
 و ایمان آورید با و بیاورید و گناهایان بخار و بنیاد و به شمار از عذاب الیم پس برگشتند بخدمت آنحضرت و ایمان آوردند و آنحضرت ایشان را نصیب آورد
 شرائع اسلام و حق تعالی سوره جن را فرستاد و حضرت والی و حاکمی بر ایشان نصب کرد و هر وقت بخدمت آنحضرت می آمدند و امر کرد حضرت

امیرالمومنین علیہ السلام را کہ مسألی دین را تعلیم ایشان نمایند و در میان ایشان مومن و کافر و ناصبی و یہودی و نصرانی و مجوسی می
ایشان از فرزندان جانند و ہم این بابویہ بلند معتبر از حضرت امام جعفر صادق علیہ السلام روایت کرده است کہ زنی بود از غنیان کہ لورا
عفر میگفتند و مکرر بخدمت حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ می آمد و نخواست کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ را می شنید و بصالحی ان جن میر
و اما بہت او ایمان می آورد و چند روز بخدمت آنحضرت نیامد حضرت از جبرئیل احوال او را سوال نمود جبرئیل گفت بدیدن خواہر ایمانی
خود رفته است کہ از برای خدا او را دوست میدارد حضرت فرمود کہ بہشت از برای آنهاست کہ از برای خدا بایکدیگر دوستی میکنند بزرستیکہ
حق تعالی در بہشت نمودی آفریدہ است انکہ انہ یاقوت سرخ و بران نمود و بقفا و ہزار قصر بہت و در ہر قصر بقفا و ہزار غرفہ بہت کہ آفریدہ بہت
برای کسانی کہ با ہم دوستی میکنند و بدیدن یکدیگر میروند از برای خدا چون عفر بخدمت آنحضرت آمد از دہر سپید کہ درین سفر چہ دیدی
عجب بہت بسیار دیدم فرمود کہ خبر دہ مارا از عجیب تر چیزیکہ دیدی گفت ایس دیدم کہ در روی ی آنحضرت بر روی سنگ سفیدی نشستہ بود و ہما
بسوی آسمان بلند کردہ بود و میگفت التی چون قسم خود را بجا آوردی و مراد اخل جبرئیل گردانید بی ایس از تو سوال خواهم کرد بحق محمد و علی و
فاطمہ و حسن و حسین کہ مرا از جہنم خلاص گردانی و با ایشان مشورہ کنی گفت ای عارف این نامہا چیست کہ با آنها دعا میکنی گفت اینہا را دیدم
کہ بر ساق عرش نوشتہ بودند بہشت ہزار سال پیش از انکہ خدا آدم را خلق کند با بن سبب دانستم کہ اینہا گرامی ترین خلقند نزد خدا پس بحق
سوال کردم حضرت فرمود کہ بخدا سوگند کہ اگر قسم دہند بہتج اہل زمین خدا را با بن نامہا البتہ خدا دعای ہمہ را مستجاب گرداند سووم علی بن
ابراہیم روایت کردہ است کہ غنیان ہمہ از فرزندان جان اند و اہل ہمہ دین در میان ایشان میباشند و شیاطین ہمہ از فرزندان
و در میان ایشان مومنی نمیباشند مگر یکی کہ نامہا ہام سپر ہم سپر لاقیس سپر البیس است آہ بخدمت حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
مردی بود بسیار بلند و عظیم و عجیب حضرت از دہر سپید کہ تو کیستی گفت منہ ہام بن ہم بن لاقیس بن البیس روزی کہ قابیل باہیل کشت
من سپری بودم چند سالہ نمی میکردم مردم را از ترک نامہا و امر میکردم ایشان را با فساد و طعام حضرت فرمود کہ بدجوانی بودہ و بدہر سپری بہت
گفت یا محمد من بہت نوح توبہ کردہ ام و با او در کشتی بودم و او را عتاب کردم در نفرین کردن بر قوم خود و با ابراہیم بودم در وہ
او را با تش انداختند و خدا آتش را بر او بر دو سلام گردانید و با موسی علیہ السلام بودم در وقتیکہ خدا فرعون را غرق کرد و بنی اسرائیل
را نجات داد و با ہود بودم کہ نفرین کرد بر قوم خود و او را عتاب کردم کہ چرا نفرین کردی و با صالح بودم کہ نفرین کرد قوم خود را و بر او عفر
چرا نفرین کردی قوم خود را و ہمہ کتابہا را خواندہ ام و در عجب آنہا دیدم کہ بشارت دادہ بودند بآدم تو و انبیاء را سلام رسانیدند و میگفتند کہ بہر
و گرامی ترین ایشان نبی انجیر را خدا بتو فرستادہ بہت چیز می تعلیم من تا پس حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ با حضرت امیرالمومنین صلوات اللہ علیہ
گفت کہ تو او را تعلیم کن ہام گفت یا محمد ما اطاعت نمیکنیم مگر نغمہ یا و صی نغمہ یا این کہ است کہ مرا با و حال کردی حضرت فرمود کہ این ہام و صی من
و ہر من و ہارت من بہت و نام او علی بن ابی طالب است ہم گفت بنی مایا مہ ایم اسم او را و کتابہای گذشتہ او را الیہا میدہ اند پس حضرت
امیرالمومنین صلوات اللہ علیہ قرآن و شرائع دین را تعلیم او کرد و در شب حریر در صفین بخدمت آنحضرت آمد چہارم شیخ سفید و شیخ
طبری و سایر می زنان روایت کردہ اند کہ چون حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ بجاگ بنی المصطلق رفت بہ نزدیک وادی چولے
فرود آمد چون آخر شب شد جبرئیل علیہ السلام نازل شد و خبر داد کہ ظاہر از کافران جن درین وادی جاسے کردہ اند و
کہ با نجاہ تو ضرر برسانند پس حضرت امیرالمومنین صلوات اللہ علیہ را طلبید و فرمود کہ برو بسوے این وادی و چون دشمنان خدا

از بنیان متعرض تو شوند دفع کن ایشان را بان توفی که خدا تو عطا کرده است و متحصن شو از ایشان با همانی بزرگ خدا که ترا عطا نموده است
گروه اندیده است و صد نفر صحابه را بان حضرت برادر او و فرمود بان حضرت باشد و آنچه بفرمایند اطاعت کنی پس حضرت امیر المومنین علیه السلام متوجه
آن دوای شد چون نزدیک کنار وادی رسید فرمود با اصحاب خود که در کنار وادی بایستید و تا شمار نخست ندم حرکت نکنید و خود پیش
رفت و پناه برو بخند از شو و شتمنان خدا و نامهای خدا را یاد کرد و اشاره نمود اصحاب خود را که نزدیک بایند چون نزدیک
آمدند ایشانرا آنجا باز داشت و خود داخل وادی شد پس با و تندی و زید که نزدیک بود که لشکر برود و رفت و از ترس قدمهای ایشان
را زید پس حضرت فرمود که منم علی بن ابی طالب و می رسول خدا و پسر عم او اگر خوابید و توانید در برابر من بایستید پس صورتها پیدا
مانند رنگیان و شعلهای آتش در دست داشتند و اطراف وادی را فرو گرفتند و حضرت امیر پیش میرفت و تلاوت قرآن نمیداد و شمشیر خود
را بجانب راست و چپ حرکت میداد و چون نزدیک آنها رسید مانند دو سیاهی شدند و بالا رفتند و ناپدید شدند پس حضرت امیر گفت که
گفت و از وادی بالا آید و نزدیک لشکر ایستاد و چون آثار آنها بطرف شد صحابه گفتند چه دیدی یا امیر المومنین ما نزدیک بود که از من
جلاک شویم و بر تو رسیدیم حضرت فرمود که چون ظاهر شدند من صد انعام خدا بلند کردم تا ضعیف شدند و رو بایشان تا ختم و پرواز ایشان
نکردم و اگر بر بیات خود میماندند همه را جلاک میکردم پس خدا کفایت شر ایشان از مسلمانان نمود و باقی ماندند ایشان بخیرت حضرت رسول
صلی الله علیه و آله رفتند که بحضرت ایمان بیاورند و از و امان بگیرند و چون حضرت امیر المومنین با اصحاب خود بخیرت حضرت رسول
صلی الله علیه و آله برگشت و خبر انقل کرد حضرت شاد شد و دعای خیر کرد برای او و فرمود که پیش از تو آمدند آنها که خدا ایشان را بتو رسانید
و مسلمان شدند و من اسلام ایشان را قبول کردم و بچشم پند معتبر از سلمان رضی الله عنه روایت کرده اند که روزی حضرت رسول صلی الله
علیه و آله در بطح نشسته بود و جمعی از صحابه در خدمت آنحضرت نشسته بودیم و با من سخن میگفت ناگاه گرد وادی پیدا شد و حرکت
کرد تا نزدیک آنحضرت رسید و از میان آن شخص پیاده شد گفت یا رسول الله مرا قوم من بخیرت تو فرستاده اند و بتو پناه آورده ایم و
از تو امان میطلبیم و گروهی از ما بر ما جور و ستم کرده اند کسی را با ما بغیرت که میان ما و ایشان موافق حکم خدا و کتاب خدا حکم کند و عهد با و
بماند و محکم و محکم از من بگیرد که فرما داد او را بتو برگردانم مگر آنکه حادثه از جانب خدا رخ نماید که مرا در آن اختیاری نباشد حضرت فرمود که
تو کیستی و قوم تو کیست گفت من عرقه پسر شمر اخم از قبیله بنی نضلح و من سببه از اهل من با همان میفرستم و از ملائکه خبر حاجی شنیدیم و
چون تو مبعوث شدی ما را از آسمان منع کردند و بتو ایمان آوردیم و بعضی از قوم ما بر کفر خود مانده اند و ایمان تو نیاورده اند و میان ما و
ایشان خلافت بهم رسیده و ایشان بعد و قوت از ما بشیر اند و سیاه و مراعی ما را گرفته و با و چهار پایان ما ضرر میرسانند التماس داریم
که کسی را بغیرت که برستی میان ما حکم کند حضرت فرمود که روی خود را بکشا که ما به بنیم ترا بهیأت خود که داری چون صورت خود را کشی برود
بود که نوی بسیار داشت و سرش بلند بود و دیده با بلند داشت و درازی دیده داشت و طول سرش بود و حدقههایش کوتاه بود و زمانه
ماندند و نامهای درندگان پس حضرت عهد و پیمان از و گرفت که هر که را با او همراه کند روز دیگر برگرداند پس متوجه ابو بکر شد و فرمود که با
عرقه برو با حوال ایشان برس و میان ایشان حکم کن بر استی گفت یا رسول الله اینها در کجا میفرمود که در زیر زمین اند ابو بکر
گفت من چگونه زیر زمین بروم و چگونه میان ایشان حکم کنم و حال آنکه من زبان ایشان را نمیدانم پس عمر را بکشد رفتن نمود او
مثل ابو بکر جواب گفت و با عثمان گفت و او نیز چنین جواب گفت پس امیر المومنین صلوات الله علیه علیه و آله گفت یا علی یا برادر با عرقه برو

گفت السلام علیک یا رسول الله بنی شیم بن لایع بن المیسر و ایمان تو آورد و او را بدو بزرگوار داشتند و او را که تیری که بر حرم این کافر
حضرت فرمود که از سر راه و در شود و اهل خود از جانب راست مایا پس او را و را شود و مسلمانان بخود نمودند و بهم کتاب انصاف را
بن بناته مردیت که در روز توبه حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام از عتبه بن ربیع کوفته است و چون کاه و مین بی آنکه بنده بدین
و بر آنحضرت سلام کرد حضرت فرمود که چه شد آن جنی که نزد تو آمد شد میگردد گفت یا امیر المؤمنین پیوسته نزد من می آید حضرت فرمود که قطع
را برای این جماعت نقل کن گفت پیش از این حضرت رسول صلی الله علیه و آله درین خوابید و در آنجا که منی و نصف شب بنی
و مرد را برین نزد و گفت بنشین بر زبان چشمم و شستم گفت بشنویس شعری چند خواند که شنون آنها نیست که عجب و اسم از جنیان
و سوار شدن ایشان بر شتران و حالتی که متوجه آن سوی مکه و طلب هدایت میان این پس بار کن و متوجه شو بسوی برگردید و فرمود که این با شتم
و به بین عزت و شرف او را چون صدا بر طرف شد متعجب شدم و با خود گفتم و الله حادثه در فرزند ان با شتم هر سه سه است یا هم خوابید
پس دیگر بر خواب نبرد و در بقیه آنشب تمام روز متفکر بودم چون شب دیگر خوابیدم باز در نصف شب مردی بر پا و برین نزد و گفت
بنشین چون شستم گفت بشنو و باز شعری خواند که نهادش آنها بود که گذشت و همچنین در شب سوم آمد و باز مثل آن اشعار خواند پس
من گفتم که آنکه میگوئی در کجاست گفت در مکه ظاهر شده است و مردم را دعوت میکند بسوی شهادت لا اله الا الله محمد رسول الله
چون صبح شد بر ناله خود سوار شدم و متوجه مکه خطبه شدم چون داخل شدم اول کسی را که دیدم ابوسفیان مردی پیر گریه میپویشد
سلام کردم و پرسیدم که چیست حال شما گفت از زانی و فزونی در میان ما هست و لیکن قیام ابوطالب دین ما را نجات میدهد
گفتم چه خبر دارد گفت محمد و احمد گفتند در کجاست گفت خدیجه دختر خویله را خواسته است و در خانه او میباشند پس سر زانو را با نجاب زدند
چون بدو خانه خدیجه رسیدم فرمود آمد و پانی ناقه را بستم و در را گشایدیم حدیجه گفت کیستی گفتم محمد را میخواهم گفت پس کار خود را بگو
محمد را یک ساعت که در خانه خود قرار گیرد او را آزاد کردید و در کردید و او را شتر شما بخانه کرختیست و باز او را بحال خود نمیگذارید گفتم خدا
رحم کند ترا من ازین آمده ام که شاید خدا بکرت او بر من منت گذارد و مرا هدایت کند مرا خیر و مکر و ان از دیدن او پس شنیدم که
محمد صلی الله علیه و آله فرمود که در را برای او بکش چون داخل شدم و دیدم که نور از روی آنحضرت ساطع بود چون عقب سرش رفتم و عیبت
را دیدم که در پشت مبارکش نقش گرفته است پس جای آنرا پرسیدم و شعری چند در مدح آنحضرت خواندم و در آن اثنا رقصه خیزد و ان
جنی اشعار کرد و مسلمان شدم و مرد و جدا گفتم و گریه داشت پس همین بر شتم اصنع بن بناته گفت که ایام او سوزان قاصد بود و
با آنحضرت بجناب صفین آمد و در آن جنگ شهید شد و هم ابن شهر آشوب از ما زن ابن صفور روایت کرده است که گفت که در اول آنشب
حضرت رسول صلی الله علیه و آله گوسفند را براسه تنی گشتم از آن بت صدای شنیدم که پیغمبر مرسل آمده از مشرق پس گفتم که ایام که
تراشیده اند از حجر پس روز دیگر گوسفندی گشتم باز صدای شنیدم که پیغمبر مرسل مبعوث شده و کتابی منزل آورده پس از آن
ابن شهر آشوب روایت کرده است که تمیز داری و در منزلی از منزلهای شام فرو آمد و چون خواست بخوابد آنست من آنشب در آن
اهل این وادیم و این قاعه اهل جا بلیت بود که امان از جنیان وادی میطلبیدند ناگاه از آن حجر صدای شنید که ایام که پیغمبر که
جنیان کسی را امان نیابد و این خدا خواهد و تحقیق که پیغمبر شما میان شما مبعوث شده است و ما در خواب نبینا و از آن کردیم و مکر شیطان
بر طرف شد و جنیان را به تیر شهاب انداخته آسمان را اندر برد و نزد محمد رسول پروردگار عالمیان در روز یکم ابن شهر آشوب روایت

که دوست که نبی ندیده بی داشتند که آنرا تمام میگفتند چون حضرت رسول صلی الله علیه وآله سبوت شد از میان آن بت صدائی شنیدند که شعری چند
 بنخواند باین مضمون که ای فرزندان هندی بن خرام ظاهر شد حق و پلاک شد حمام و وقع کرد شرک را اسلام پس ای از چند روز مردی طارقی نام
 از یونان بت آمد که او را عجد کند صدائے از آن شنید که ای طارقی سبوت شد پیغمبر صادق و آمد بوجه اتفاق و ظاهر شد ظاهراً کشف حق در تمام
 برای ما و امان دوست سلامت و برای خافلان اوست ندامت و شمارا و دایع کرد و دیگر سخن و آنچه ابید شنید تا روز قیامت پس بت
 بر در و راقا و شکست نید بن پیچ گفت بخدمت حضرت فتم و این واقع را با حضرت عرض کردیم فرمود که این سخن مومنان من است پس را
 با سلام دعوت کرد و مسلمان شدیم سینه و حجم ابن شهر آشوب از خزیم بن فاکک اسدی روایت کرده است که گفت شتران خود را میچرا ایندم
 ما بودی ابرق رسیدم در آنجا صدائے بانفی را شنیدم که میگفت اینست پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله است سوره بای پس وحایات فتم تو
 کیستی گفت منم مالک بن مالک مرا فرستاده است حضرت رسول صلی الله علیه و آله بسوی قبیلہ نجد فتم چه بود اگر کسی شتران مرا نگاه میداشت
 تا من نیروا و میفرم و با ایمان آوردم گفت من نگاه میدارم پس شتران را گذاشتم و بر یکی از آنها سوار شدم و متوجه مدینه شدم چون
 بر روانه مدینه رسیدم روز جمعه وقت زوال بود فتم در نجابی نامنا نماز ایشان تمام شود و آخر داخل میشدم چون شتر خود را خوا ایندم
 مردی آمد و گفت رسول خدا صلی الله علیه و آله سبوت کرد و داخل شو پس داخل شدم چون مرادید فرمود که چه شد آن مرد پیر که ضامن شد برای تو
 که شتران ترا سلامت بابل تو برسان فتم از خبر پروردم فرمود که شتران ترا سلامت بابل تو رسانید فتم شهادت میدهم بچنانگی خدا و اینکه تو پیغمبر
 خدائی چهارم روایت کرده اند که روزی عمر شسته بود و مردی از پیش او گذشت عمر گفت این کاهن است و باجن مربوط بود و او
 گفت ای محمد با سلام بایت کرد و هر جا بر او دفع کرد و حق بر او ظاهر و او غنی گردانید بجهت فقیران را و راست کرد بقرآن هر گوی را عمر گفت خندگاه
 که غنیه معاصی خود را ندیده گفت پیش از آنکه مسلمان شوم نیز دمن آمد و گفت ای سلام حق ظاهر آمده و خواب پریشان نیست و ندای
 الله که بر این شده است و باین سبب مسلمان شدم و دیگر نیز دمن نیامردی حاضر بود در مجلس عمر گفت بر من نیز چنین امری واقع شد
 روزی در بیابان بموای میر فتم نگاه دیدم که مردی می آید از اسپ تند تر و باندک زمانی نیز دیک مار رسید و گفت ای احمد ای احمد خدا
 بلند تر و بزرگتر است ای احمد آید بسوی تو انچه خدا ترا وعده داده بود از نیکی پس بعقب ما آمد و رفت پس مردی از انصار گفت من با او
 رفیق متوجه شام شیم و در بیابانی که آبادانی نداشت فرود آیم نگاه سواره با محنت شد و چنان فرستیم و بیا گریه بیدیم نگاه دیدیم که آهوی نزدیک
 با چرخ پس من جستم و آهوار اگر فتم آن مردیکه با محنت شد گفت این آهوار را بکن کن مگر ازین راه آمده ام و این آهوار درین
 و بچلیس متعوض این نشد سهت من سخن او را قبول نکردم و آهوار بستم چون پاسی از شب گذشت صدائے از آن بیابان شنیدم که
 میگفت ای چهار سوار نیز رفتار سر میدی این آهوی بچاره را که پیمان صغیر دارد پس رسیدم و آهوار را با کردم و رفتم بجانب شام
 چون در برگشتن باین موضع رسیدم صدائے از عقب آمد و ما را بشارت داد و سبوت شد پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله
 که روایات و حکایات خبر دادن جنیان بحقیقت پیغمبران زیاد از حد بیان است و بعضی در بحال انوار مذکور است و منقول بود
 جن و شیاطین برای آن حضرت و احوال امیر المومنین و سایر ائمه علیهم السلام انشا و الله تعالی مذکور خواهد شد

باب بیست و دوم

در بیان معجزات خبر دادن از معنیات است و این نوع معجزه آنحضرت از حد و معاصی بیرون است و بسیاری از آن با بیجا قرآن

و قلیله انجا بگویند اول ابن طاووس در کتاب دلائل حمیری از حضرت صادق روایت کرده است که جمعی از قریش بخیرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند برای حاجتی حضرت فرمود که فردا باران خواهد آمد چون فردا شد هوا از همه روز صاف تر بود تا آنکه رفیقند پیش یکی از اکابر قریش بنزد آنحضرت آمد و گفت چه در کار بود ترا که چنین سخنی بگویی و دروغ خود را ظاهر گردانی تو هرگز چنین نبود می ناگاه ابری بلند شد و چندان باران آمد که اهل مدینه بفریاد آمدند و اوقات عای دعا کردند بر آن پس حضرت دعا کرد که خداوند باران را بباران و بر ما باران پس ابر از مدینه کشیده شد و بر اطراف مدینه می بارید و هم حمیری پسندیدند حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در روز بدر اشرفیاء که عباس همراه داشت اندک گرفت و از او طلب خدا نمود و گفت یا رسول الله بن غیر این ندادم حضرت فرمود که پس چیست آنچه نهان کردی نزد ام الفضل زوجه خود عباس گفت گواهی میدهم بوجهیست خدا و پیغمبری تو زیرا که هیچکس حاضر نبود بخیر از خدا و در جنگا میگوید آنرا با سپهر و دم پس حق تعالی فرستاد که بگوید آنرا که دوست شما هستند از اسیران که اگر خدا بداند و در دل شما نیکی بشما خواهد داد بهتر از آنچه از شما گرفته شده است و در آخر عباس چنان صاحب مال شد که بستان غلام و تجارت میکردند که کمتر از آنچه در دست هر یک بود بستان هزار و در هم بود و این معجزه متواترست و خاصه و عامه بطریق متعدد روایت کرده اند سوم را وندی و ابن بابویه روایت کرده اند که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله نشسته بود ناگاه هاتمی بخیرت آنحضرت آمدند حضرت فرمود که آه ای که از چنین سوال کنی اگر خواهید بگویم که از برای چه کار آمده اید اگر خواهید خود سوال کنید گفتند بلکه تو خبر ده ما را یا رسول الله فرمود که آه ای که سوال کنی که نیکی را به کسی میاید که در منزل او نیست نیکی کردن بکس نیست که صاحب حب و دین باشد آمده ای که سوال کنی از نهانان بر تنیکه جفا و زنان نیکو معاشرت کردن با شوهر است و آمده ای که سوال کنی که روزیها از کجاست آید خدا خواسته است که روزی ده پو منان را که از جای که ندانند زیر که چون بنده جنت روزی خود را نیندازد بسیار دعا میکند چهارم ابن بابویه و را وندی روایت کرده اند که ابو عبیده انصاری گفت که من در خدمت حضرت رسول صلی الله علیه و آله بودم که گروهی از یهودان آمده و گفتند بخصت بطلب که مجلس آنحضرت در آنیم چون داخل شدند گفتند خبر ده ما را که از برای چه آمده ایم که از تو سوال کنیم حضرت فرمود که آه ای که سوال کنی از احوال فو القرون گفتند بل فرمود که پسری بود از اهل روم اطاعت کننده خدای پس خدا او را دوست داشت و پادشاه روی زمین شد و از مغرب آفتاب تا مشرق آفتاب رابطه کرد تا بیا جرج و ما جوج رسید و سر را بنا کرد و گفتند گواهی میدهم که حال او این بود و در توریت نیز چنین نوشته است پنجم ابن بابویه و را وندی روایت کرده اند از ابن عباس که ابوسفیان ملعون روزی بخیرت حضرت رسول آمد و گفت یا رسول الله میخواهم از تو سوال کنم حضرت فرمود که اگر میخواهی من بگویم که چه چیز میخواهی بپرسی گفت بگو من میگویم که آمده که از عمر من بپرسی که چند سال خواهد شد گفت بل یا رسول الله حضرت فرمود که من شصت و سه سال زندگانی خواهم کرد ابوسفیان گفت گواهی میدهم که تو راست میگویی حضرت فرمود که بزبان گواهی میدهم و در دل ایمان نداری ابن عباس گفت بخدا سوگند که چنان بود که حضرت فرمود ابوسفیان منافق بود یکی از شواهد فاش آن بود که چون در آخر عمر نبیانش بود روزی در مجلسی نشسته بودیم حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام در آن مجلس بود پس موعظان افغان گفت چون انهدان محمد رسول الله گفت ابوسفیان گفت که درین مجلس هست که از او ملاحظه باید کرد شخصی از حاضران گفت نه ابوسفیان گفت که بر بینید این مرد با شمس نام خود را در کجا قرار داده است پس حضرت امیر المومنین گفت

خداوند این را گویان کن ای ابوسفیان خلیفه من که زده است او کرده است یک دفعه تمام فرمود که در پی ما لاک ذکر و بلند کردیم از برای تو نام ترا ابوسفیان
گفت خوبا یا ندیده کسی را که گفت و اینجا کسی نیست که از ملاحظه باید کرد و مرا بازی داد و ششم این بابویه و راوندی و غیر ایشان رعایت کرده اند
که وایل بن تبت گفت که حیا بن خبثه میری حضرت رسول صلی الله علیه و آله بمن رسید بن در پادشاهی میطلم بودم و قوم من مطیع من بودند من انرا ترک
کردم و اختیار رضای خدا و رسول کردم و بنجوبت آنحضرت رفتم چون بخدمت او رسیدم اصحاب او گفتند که سه روز پیش از آمدن تو ما را بشارت
داد که ایات یل بن حجر آبجوی شما از زمین دور از حضرت رغبت نمایند در اسلام و طاعت کنند و او از بقیه فرزندان پادشاهانست گفتیم
یا رسول الله خبر طور تو در اینجا می رسید که پادشاهی با عزت بودم و خدا بر من منت گذاشت که همه را ترک کردم و اختیار خدا و رسول خدا و دین
کردم و از برای اختیار دین حق آدم فرمود که راست گفتی خداوند بکت ده در وایل و فرزندان او و فرزندان او هم این پوچ و فرزندم و حرم است
کرده اند از حضرت صادق که روزی اسیری چند بخدمت حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند و ام فرمود بکشتن ایشان بغیر یک نفر ایشان آمد و گفت
چرا مرا از میان اینها با کدی فرمود که جبرئیل ما را از جانب خدا و او که در تو پنج غصه است غیرت شدید حرم خود و سخاوت و خوشحالی و راست گویی
و سنجاعت آمد و گفت و الله که منیا و من است و این سبب سلمان شد ششم این بابویه و طبری و راوندی بن موقت از حضرت صادق روایت کرده اند
که ناوقت حضرت رسول صلی الله علیه و آله در جنگ تبوک ناپیدا شد منافقان گفتند که را از عیب خبر میدهند و میداند که کفرش در کجاست پس جبرئیل آمد
و آنحضرت را خبر داد از سخن منافقان خبر داد که ناکه در مسلمان دره است و همانرا آن بر ختی بند شده است حضرت رسول صلی الله علیه و آله
فرمود که نه اگر در درم را جمع کردند پس فرمود لا یا ایها الناس اقمه من در فلان دره است پس مردم و دیدند و ناکه را در آن دره یافتند و او را در
شهر مغار و غیر او بن بای مجتهد حضرت صادق علیه السلام روایت کرده اند که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله بخار رفت و ابوبکر با آنحضرت فقی شد
آنحضرت را بیکد و حضرت از برای تسلی خاطر او فرمود که بشی معجزه را می بینم که در دریا مظهر بت ابوبکر گفت یا رسول الله تو می بینی فرمود که می گفت
می بینی من خدای فرمود که نزد یک من بیای دست مبارک خود را بر چشمم بوی نابینای آن کور باشن کینه و فرمود که نظر کن چون نظر کرد شستی را دید که در
دریا مظهر بت است پس فرمود که نظر کن بسوی من دید چون نظر کرد انصار را دید که در مجلس کافران نشسته اند و با یکدیگر سخن میگویند پس آن غاصب و خاطر خود
گفت که انصون دستم که توجاوه گری حضرت از باب است و فرمود که صایق چون تو کسی هست یعنی تو زبانتی نه صدیقی و هم راوندی و دیگران روایت
کرده اند که آنحضرت نزد یهودی انقضیه آپس یکی از ایشان بنامه کسی را مطلع گردانید برآمد رفت که شک عظیمی را بر او انداخته و بر سر آنحضرت برپای
از قلعهای ایشان نشست بود پس جبرئیل خبر داد آنحضرت را که ایشان چنین اراده کرده اند حضرت برگشت بر سرینه و خبر داد ایشان را باراده ایشان ایشان تصدیق تو
کردند و حق تعالی بر کفایت بران کسکه این اراده کرده بود نزدیکه پس خوشیشان او را که او القتل رسانید یا نه و هم خاصه و در بطریق متواتره روایت کرده اند
که حاطب بن ابی بلتعه خبر داد حضرت رسول را بقتل که برای تیغ با یک کمانه داشت و برنی داد و فرستاد و محاکمات را بر این مطلع نکرد پس جبرئیل علیه السلام
خبر داد بحضرت و حضرت رسول امیر المؤمنین و سایر و تدارا فرمود که بروید بسوی باغی که آنرا خانه میگویند و در آنجا نه فی هست که نامه از جانب
حاطب با او است که به شترکان که نوشته است چون با کفایت رسیدند آنرا ندیدند و مقدار و نیز بر چند شخص گردانده نامه را یافتند و آنرا
گفتند نامه با دینی یا یحیی باید که برگردد و می آید و می رسد علیهم السلام فرمود که نمی بیند خبر داده است که نامه با و است و شما میگویید که این را می یابیم پس
و بر زن حمله کرد و فرمود که نامه را ببرد او پس زن نامه را از کمر یا از بسوی خود بردار و چون نامه را آوردند حضرت حاطب گفت چرا چنین کردی و
برای خود بجهنم فرستادی گفت یا رسول الله بکارشتم و لیکن ایشان حق بر من داشتند خواستم جزای حق ایشان را داد کنم حضرت از غایت

سوم خارج جهان که از دین بدر و نماز تیر که از نشانه بدر و دو مکر فرمود که علی تو بعد از من قتل خواهی کرد و بر تامل قرآن خواجه من قتل کردم بر
تخلیل قرآن بیست و پنجم تو از دست انطریق موافقت و مخالفت که آنحضرت و مجتبی بسیار از شما و حضرت امام حسین صلوات الله علیه و اصحاب آنحضرت
و مکان نماز ایشان و نشانه گان ایشان را خبر داد و حاکم که بازار بام سلمه را دید بنماز او خبر داد که در هنگام شما و آنحضرت این خاک خون خواهم
بیست و ششم نماز و نماز بطریق بسیار روایت کرده اند که خبر داد آنحضرت از شما و حضرت امام رضا علیه السلام و در خون شدن آنحضرت و در خراسان
بیست و هفتم بسیار از ابوسعید خدری و غیره روایت کرده اند که در روز آنحضرت رسول الله علیه و آله بنشینتی قسمت میفرمود مردی از قبیل
تمیم که عاتق بن ابی اسود است حضرت فرمود که وای بر تو اگر من عدالت میخواخیزم که در پس مردی صحابه افت که خصمت بدیده ناسن او را که ششم
فرمود که کس او را برستیکه او را صحابی چند خواهد بود که شاعت نکند و روزی فرمود از پیس نه روز و نه ایشان حقیر شمارید و از دین بیرون خواهید
مانند تیر که از نشانه بدر و دو مکر کرده ایشان مردی خواهد بود در فراخ چشم و سیاه رو و پنهانی داشته باشد مانند لپان زمان ابوسعید گفت که من
و خدمت حضرت ایام من صلوات الله علیه بود و در جنگ خوارج ندیدم که از زبان ایشان که بر او رو اندازد با آن صفت که حضرت رسول صلی الله
علیه و آله فرموده بود بیست و هشتم روایت کرده اند آنحضرت از زبان ازین شهر خبر داد و بیست و نهم را و نوری روایت کرده است که مردی بخند
حضرت رسول صلی الله علیه و آله و گفت دور و دور است که طعام نخورده ام حضرت فرمود که برو بازار و چون روز دیگر بشد گفت یا رسول الله و برزد
رفتم بازار و چیزی نیافتم و بی شام خواهم فرمود که برو بازار چون بازار آمد دید که قافله آمده است و متاعی آورده اند پس از آن متاع خرید و بیک اشتر
نصف از خریدار داشتمی را گفتم و بخانه برگشتم و روز دیگر بخند آنحضرت آمد و گفت در بازار چیزی نیافتم حضرت فرمود که از فلان قافله متاعی خرید
و یک و نیاریم یافتی گفت بل فرمود پس چرا دروغ گفتی گفت گواهی میدهم که ما دقتی و از برای این کار کردم که بدانم آنچه مردم میکنند تو میدانی یا نه
و یقین من بنیسی تو زیاده کرد پس حضرت فرمود که هر که از مردم بی نیاز گردد و سوال نکند خدا او را غنی بگرداند و هر که بر خود در سوال بکشد
خدا او را فقیر و در فقر میکشاید که هیچ چیز آنها را نمیتواند پس بدان دیگر آن مرد از کسی سوال نکرد و حالش نیکو شد سومی ام یادندی بیست و نهم
از جابر جعفی از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله میگذاشت و دید که حضرت امیر المومنین صلوات
الله علیه و آله و ائمه را با یکدیگر سخن میگفت حضرت فرمود که ای زبیر چه میگوئی با علی و الله که اول کسیا از عرب بیعت او را خواهد شکست تو خواهی بود
سومی و یکم روایت کرده است که چون آنحضرت لشکر فرستاد برای گرفتن اکید فرمود که چون با یکی خوابید رسید او مشغول شکار و گاو کوبی خواهد بود و چون
شد سومی و دوم چون سواد بن جبل را بمن فرستاد فرمود که به ازین مرغهای دید و چنان شتر سومی و سوم را و نوری از حضرت صادق علیه السلام روایت
کرده است که در غزوه بنی المصطلق با عظیمی وزیر حضرت فرمود که سبب این باد است که منافق در مدینه مرده است چون بدرینه آمدند رفاهه بن زید که
از عظامی منافقان بود مرده بود سومی و چهارم را و نوری روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله نامه نوشت بقیس عریضه بجلی و او را
طلبید و او با خولید بن حارث کلبی آمد و چون نزدیک مدینه رسید نه خولید ترسید از آمدن بخند آنحضرت قیس با و گفت که اگر میتری درین کوه باش
تا من بروم اگر بهنیم که اراده ضرری ندارد ترا اعلام میکنم چون قیس داخل مسجد شد گفت یا محمد بن امین ام فرمود بل ترا امان دادم باریق تو که در فلان
کوه او را که شتر پس قیس گفت گواهی میدهم بوجاهت خدا و رسالت تو و با آنحضرت بیعت کرد و از پی خولید فرستاد و ازین آمد و مسلمان شد پس حضرت فرمود که
تو مرا تو برگشتی خدا و رسول ترا کافیست سومی و پنجم ابن شهر آشوب را و نوری و کلینی از حضرت صادق روایت کرده اند که ابوذر غفاری رضی الله
عنہ از حضرت رسول صلی الله علیه و آله و آله و گفت اندامی دلتنگ شده ام حضرت فرمود که من و پسر بر او هم برویم بجایه که موضعی است در حجاز حضرت

تقریباً حضرت فرمود ابرو و نسبت مد که خدام را راست گوگردانید و سر کعبه را کشید و چهار صد و بیست و چهار هزاران بیرون آورد و حساب
مال شجب شد و سوگند یاد کرد که من این کعبه را از فقره برگزیده بودم حضرت فرمود که راست گفتی ولیکن چون بزبان من دنیا عاری شد
خدا آن دایم را دینار گردانید چنانچه و پس بسم این شهر آشوب و دیگران را وایت کرده اند که ابوالیوب انصاری را شکر اسلام نزد
خلیج قسطنطنیه دیدند و از و پرسیدند که حاجت داری گفت بدنیای شما احتیاجی ندارم و میخواهم که چون میهمان بریدم را بسوی بلاد کافران بفرستند
زیر که از حضرت رسول صلی الله علیه و آله شنیدم که میگفت مرد صالحی از اصحاب من تعلقه قسطنطنیه دفن خواهد شد و امیدوارم که آن
باشم پس ابوالیوب مرد و ایشان جهاد میکردند و جنازه را پیش لشکری بردند باو شاه فرنگستان و آن ایشان پدید آمدن بنابر چه نسبت
که شاه پیش لشکری گفتند این مرد است از صحابه پیغمبر و او وصیت کرده است که ما او را در بلاد شما دفن کنیم بادشاه گفت چون کار بدید و را بنزد خود بیاورید
اگر او را بدر آورید هر نفسی که در بلاد عربست همه را خواهد کشت و هر کایسای که هست همه را خراب خواهد کرد و در قبرش و بنا کردند بنویسند نسبت
و مردم زیارت می کنند مولف گوید که آنچه از معجزات آن حضرت که درین ابواب مذکور شد از هزار یکی و از بسیار انحنی هست و جمیع قوال
و اطوار و اخلاق آن حضرت معجزه بود خصوصاً این نوع معجزه که اخبار با مور مخفی است که پیوسته از کلام مجتهدان سیدان نام بر این معجزه
و منافقان میگفتند که سخن آنحضرت را گویند که در دیوار و سنگ ریزه ها همه آنحضرت را خبر میدهند از گفتنهای ابواب یا از معجزات و ابواب
سابقه گذشت و در ابواب آینده بسیار خواهد آمد اگر عاقلی تفکر نماید و عقل خود را حکم سازد هر حدیثی از احادیث آن حضرت و این نسبت
آنحضرت صلوات الله علیه بر کلمات طریقه ایشان و هر حکمی از احکام شریعت مقدسه آن حضرت سحر و جادو است و خرق عادی است که
ایا عقل عاقلی بخیر کند که یک شخص از انجمن انسانی بدو انجمنی و الهام جناب مقدس بجائی شریعتی احداث تواند نمود که اگر بان عمل نمایند
او را شانس و سعادت و جوع خلق منظم گردد و در خنهای رفتن و نزاع و فساد آن مسدود گردد و بهر فتنه و فساد که ناشی گردد از مخالفت او این فتنه
ای باشد و در خصوص هر واقعه از پیوع و تجارت و مضاربات و معاملات و منازعات و موارد و کیفیت معاشرت پدر و فرزندان و زن و
شوهر و اقارب و خویشان و اهل خانه و اهل بلد و اُمراء و عایا و سائر امور قانونی مقرر فرموده باشند که از ان بهر تحمیل نتوان کرد و در ادب
و اخلاق که در هر حدیثی و خطبه اصناف آنچه حکما در چندین هزار سال فکر کرده اند بیان نماید و در معاونت ربانی و غوامض معانی در مدت نسیل است
آنقدر بیان فرمود که با وجود تنضیع و فساد طالبان حطام دنیا آنچه ببردیم رسیده اگر کما هو زیامت چون علمای آن لشکر نمایند به از یک اسرار
آنها را نمی تواند رسید نه جمله و لامل ظاهره حقیقت آنجناب آنست که آنحضرت در میان گروهی نشو و نما کرد که از جمیع اخلاق حسنه عاری بودند و در
ایشان بر عصبیت و فساد و نزاع و قاتل و تحاسد بود و مانند حیوانات عربان میشدند و بر در کعبه دست بر هم میزدند و صغیر می کشیدند و بر جمعی بودند
و عبادت ایشان چنین بود ازین معلوم است که سائر اطوار ایشان چه خواهد بود و الحال زیاده از هزار سال از بعثت آن حضرت گذشته است نسبت
آن حضرت ایشان را طوعا و کرها با صلوات آورد است کیکه در صحرائی که ایشان را مشاهده می کنند میداند که از انعام جبرند و در میان ایشان
گروهی آنجناب بهر سید با آن علم و عالم و حیا و کرم و عفت و سخاوت و شجاعت و مروت و سائر صفات حسنه و اطوار پسندیده و سیر حسنه که نصایح آن
و علم از حد احصای کمالات او بجز و قصور موقوف اند و با آن آزار که از اهل که کشید چون بر ایشان دست یافت عفو فرمود و احسان کرد و علم
زیاد و کرم و از ابو سفیان ملعون که آن آزارها با آنجناب سجد و لشکرها سر بگرفت و بجای آن حضرت آورد و اقارب و اصحاب آن حضرت را بقتل
چون بر او مسلط شد از عفو فرمود و حکم کرد که هر که داخل خانه او شود امان باشد و زن میگوید که آنحضرت را از هر خود انید و اعتاب هم فرمود

مانند جندگان و خدمت آنحضرت می نشست و در حدیث معتبر از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه منقول است که وحی خدا بر پیغمبران اقسام دارد و بعضی از قبیل فرشتان ملائکه است بسوی پیغمبران و بعضی سخن گفتن حق تعالی است با ایشان و بعضی از مکه در میان ایشان باشد و حضرت رسول صلی الله علیه و آله از جبرئیل علیه السلام پرسید که وحی را از کجا میگیری گفت از اسرافیل میگیم پرسید که اسرافیل از کجا میگیرد گفت در دوش علی افتد و علی ابن ابی طالب از امام محمد باقر روایت کرده است که جبرئیل با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم گفت که اسرافیل صاحب پروردگار است و انبیه خلق بجل صد و روحی الهی نزد یکتر است و لوحی از اوقات سرخ و در میان دیده او است چون حکم حق تعالی صادر میشود و لوح بر پیشانی اسرافیل میخورد پس نظر کند در لوح و بامیر سازد و با بطرات آسمان زمین میرسانیم و در حدیث دیگر از آن حضرت روایت کرده است که چون آن مکان بعد از حبسی وحی شنیده بودند در ابتدای صبح شدن حضرت رسول صلی الله علیه و آله صدای غلیظی از وحی قرآن شنیدند مانند آهسته که سنگ سخت بخود پس همه اندوهشست بیوش شدند و چون تمام شد جبرئیل فرود آمد و بر آسمان که میرسید و هشت ایشان ساکن میگردد و بعد از آن از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده است که چون سوره مائده بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله نازل شد و آنحضرت بر استر خیمها سوار بود و سبب نزول وحی چنان سنگین شد که استر از قرار ماند و پشتش خم شد و شکمش آویخته شد و تیره که نزدیکش که نافش زیرین برسد و آن حضرت بیوش شد و دست خود را بر سینه بن و هب گذاشت و چون آن حالت تامل شد سوره مائده بر ما خواند و این طاعت از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که عثمان بن مطعون گفت که من در مکه ریزی از خانه حضرت رسالت پناه گذشتم دیدم که آن حضرت روزه نداشت است پس نزد او شستم و مشغول سخن نشدم ناگاه دیدم میده های باکتر بسوی آسمان باز مانند تندی پس دیده خود را بجانب راست گردانید و سر خود را حرکت میداد مانند کسی که کسی سخن گوید و از کس سخن شنود پس بعد از زمانی بجانب آسمان مدتی نگریست پس بجانب چپ نمود نظر کرد و رو بجانب من گردانید و از چهره گلگونش عرق میریخت من گفتم رسول الله که شما را با نجاست ندیده بودم فرمود که مشاهده کردی حال مرا گفت علی فرمود که جبرئیل بود که برین نازل شد و این آیه را آورد الله الله یامر بالعدل و الا حسنات و ایتنا و ذی القربی و ینهی عن الفحشاء و المنکر و البغی و یحکم لعلکم تدرکون عثمان گفت از خدمت آن حضرت برخاستم و بنزد ابوطالب رفتم و آیه را بر او خواندم ابوطالب گفت که ای خالص متابعت کنی محمد را تا بدایت یابید و دستگا گردید بخدا سوگند که او نمی خواند شما را اگر بسوی مکارم اخلاق شیخ طوسی سید معتبر از ابن عباس روایت کرده است که هر بار که حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه بخد مت حضرت رسول صلی الله علیه و آله می آمد و حضرت نمی خواست که دیگری از او بیشتر بپرسد و آمد دید که آن حضرت در محن خانه خوابیده است و سر خود را در و امن و حیة کبی گذاشته است حضرت امیر گفت السلام علیک چگونه است حال رسول خدا و حیة گفت بخیر است بعد از رسول خدا حضرت فرمود که خدا ترا جزای خیر بدد و حیة گفت من ترا دوست میدارم و ترا نزد من بدیست که برای تو هدیه آورده ام تو ای امیر مومنان و کشتاننده شیعیان بسوی جناب و بهترین فرزندان آدم بعد از پیغمبر آخر الزمان و دوست تو نخواهد بود و علم محمد در دنیاست تو یا محمد و شیعیان شما پیش از هر کس داخل بهشت خواهید شد و دستگا است هر که ترا دوست دارد و ناما میست که دوست ندارد و لا ینفع بر او و هر که ترا دوست دارد محمد ترا دوست داشته است و هر که ترا دوست دارد محمد ترا دوست داشته است و هر که ترا دوست دارد محمد ترا دوست داشته است و هر که ترا دوست دارد محمد ترا دوست داشته است این چه صد بود و بالی سخن میگفتی امیر المؤمنین گفت که وحیه با من چنین گفت حضرت فرمود که وحیه نبود بلکه جبرئیل بود و ترا غایم خواند

که خدا تران نام کرده است و ادست که محبت تراد و لهای مومنان انداخته است و ترس تراد رسینه های کافران جا داده است و حمیرے
 بسند معتبر از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که چند روزی از حضرت رسول صلی الله علیه و آله حبس شد گفتند یا رسول الله چرا
 وحی بر شما نازل نمیشود و فرمود که چگونه نازل شود حال آنکه شما ناخن نیکی بر لب و بویای بد از خود دور نیکینید و این بابویه بعد معتبر از حضرت
 صادق علیه السلام روایت کرده است که ابلیس بعین چهار مرتبه ناله کرد اول روزیکه ملعون شد و دوم روزیکه او را زمین فرستاد و سوم یک
 مرتبه مبعوث شد بعد از آنکه زانها گذشته بود که پیغمبری مبعوث نشد بود چهارم در وقتیکه سوره حمد نازل شد و علی بن ابیهم بسند معتبر از حضرت
 صادق علیه السلام روایت کرده است که چون حق تعالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله را بیست و یک سال از ولادت مبعوث کرد و ایند جبرئیل را امر کرد که
 بیای از بالهای خود زمین را کند و برای آنحضرت بازداشت و چنان شد که آنحضرت هر جای زمین را نظر کرد مانند کسی که پست خود را نگاه دارد
 و مغرب نظر میکرد و با هر گویی بخت ایشان سخن میگفت و ایشان را بدین خود دعوت میداد و حق تعالی بقدرت کامل خود چنان که کمال اهل شریعت را
 اولاد بدند و صدای او را شنیدند و رسالت او را فهمیدند و علی بن ابیهم و ابن شهر آشوب و شیخ طبرسی و قطب راوندی و سائر مفسران و مفسران روایت
 کرده اند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله پیش از بعثت از قوم خود کناره میگرفت و عزلت از ایشان می نمود و در کوه حرات نماز عبادت حق تعالی قیام
 می نمود و حق تعالی آنحضرت را بعبادت روح القدس و خوا بهای راست و صدای ملائکه و الهامات صادق هدایت می نمود و بر مدارج عالمیه در
 محبت و معرفت ترقی مینمود و او را به علم و فضل و علم و اخلاق حمیده و آداب بلندیده مفرعن می گردانید و درین احوال فیروز حضرت امیرالمومنین
 صلوات الله علیه و خدیجه رضی الله عنهما کسی محرم آن حضرت نبود تا آنکه چون سی و هفت سال از عمر شریف آن حضرت گذشت و خواب و بیدار مطلقا
 میکنند آنحضرت را یکایک رسول الله پس وزی در میان کوه های که یگردد و گوسفندان ابو طالب را میچرانیدند و را بیکه گفت یا رسول الله حضرت
 فرمود که تو کیستی گفت من جبرئیل ام مرابوی تو فرستاده است که ترا برسات نغمه پس آبی از آسمان از برای او آورد و در وایت دیگر
 پای خود را بر زمین فرورد و چشمه از آب ظاهر شد و جبرئیل در وضو ساخت و وضو را تعلیم آن حضرت نمود و حضرت وضو ساخت پس نماز را
 تعلیم آن حضرت نمود و حضرت با امیرالمومنین صلوات الله علیهما نمودند و نماز ظهر را ادا کردند و چون بخانه برگشت خدیجه یا ایشان نماز عصر را
 ادا کردند بعد از چندی و از ابو طالب با جعفر و حسن شدند و دیدند که آنحضرت با امیرالمومنین و خدیجه با دمی کنند ابو طالب با جعفر گفت که برو
 پیغمبر تا زکن پس جعفر با ایشان نماز کرد و در حدیث معتبر از حضرت امام جعفر صلوات الله علیه منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه
 فرمود که در ابطع بر دست خود نمیکه کرده خوابیده بودم و علی غیر جانب راست من و جعفر طیار در جانب چپ من و حمزه در پای من
 خوابیده بودند آگاه صدک بال جبرئیل و میکائیل و اسرافیل علیه السلام را شنیدم از صدی بال ایشان شستی مرا عارض شد پس شنیدم که
 جبرئیل می گفت که ای که ام یک ازین چهار نفر مبعوث شده ایم پس جبرئیل اشاره کرد بسوی من و گفت بسوی این مبعوث شده ایم که
 محمد نام دارد و بهترین پیغمبران است و آنکه در جانب است او خوابیده است برادر و می اوست و او بهترین اوصیای پیغمبران است و
 در جانب چپ او خوابیده جعفر ابو طالب است که با دوشل زنگین در پشت پروانه خوابد کرد و آن دیگر سه نفر است که پیدا
 اید بود در روز قیامت و بر وایت دیگر جبرئیل نزد سر آنحضرت نشست و میکائیل نزد پای آنحضرت نشست و آن حضرت را با
 برای تنظیم او و چون بیدار شد جبرئیل او ای رسالت حق تعالی نمود و چون جبرئیل بر فراست حضرت جدا من او سپید و گفت تو
 یعنی گفت منم جبرئیل و بر وایت امام حسن عسکری علیه السلام چون چهل سال از عمر شریف آنحضرت گذشت حق تعالی دل او را

ولما اذ شاع ترده فاضح و مطیع تر و بزرگتر از همه دلها یافت پس دیده آنحضرت را نور سه و گیر داد و امر فرمود که درهای آسمانها را گشود و موفوع
فوج از ملائکه زمین می آمدند و آنحضرت نظر میکرد و ایشان را می دید و جسمت خود را از مساق عرش تا سر آنحضرت متصل
گردانید پس جبرئیل فرو و آمد و اطراف زمین و آسمان را فرو گرفت و باز وی آنحضرت را گرفت و حرکت داد و گفت یا محمد بن محمد
چه چیز خواهم گفت اقلوب با اسم ربك الذی خلق خلق الانسان من علق پس وحی باری خدا را با و رسانید و بر دایت و مکیسین را دیگر
جبرئیل بمقتا و بنزار ملک و میکائیل با مقتاد بنزار ملک نازل شدند و کرسی عزت و کرامت برای آنحضرت آوردند و تاج نبوت بر سر آن
سلطان سر بر رسالت گذاشتند و لواحق محمد را به پیشش و احفاد و مقتصدین کرسی با مادر و خود و خود را محمد کن و بر دایت دیگر آن
کرسی را یافت سرخ بود و پایه آن از نبرجد بود و پایه دیگر از مروارید پس چون ملائکه بالا رفتند و آنحضرت از کوه حرا برآمد و انوار جلال
اورا در گرفته بود که یکس را یارای آن نبود که با آنحضرت نظر کند و به هر دوخت و گداه و سنگ که می گذشت آنحضرت را سجده کردند و بزرگان
می گفتند السلام عليك یا بنی الله السلام عليك یا رسول الله و چون داخل خانه خدیجه شد از شعاع خورشید جانش خانه خدیجه
منور شد خدیجه گفت یا محمد این نور چیست که در تو منشا شده میکنم فرمود که این نور پیغمبر است بگو لا اله الا الله محمد رسول الله خدیجه گفت سالت
که من پیغمبری ترا می دانم پس شما تو گفت و با آنحضرت ایمان آورد پس حضرت گفت ای خدیجه من سرائی و خودی یا بکم جامه بر سر من پوشان چون بید
از جانب حق نذا با و رسید که یا ایها المذکر قم فاند و در باب خلیکترای جامه بر خود پیچید بر خیز پس بر سران از عذاب خدا و پروردگار خود پس
بگمیر گوید بزرگی یاد کن پس حضرت برخاست و انگشت در گوش خود گذاشته گفت الله اکبر پس صدای آنحضرت بهر موجود که رسید همه با و افتاد
کردند و در بیج البلاغه از حضرت امیر مومنین صلوات الله علیه منقول است که فرمود که در آن وقت یک خانه در اسلام تبع کرده بود غیر رسول خدا
و من و خدیجه می دیدیم که در وی و رسالت او استنما می کردیم را بجه پیغمبری را بجهستی که شنیدیم نه ناله شیطان را در وقتی که وحی بر آن حضرت
نازل شد گفتیم یا رسول الله این ناله چیست فرمود که این ناله شیطان است که نا امید شد از آن که در عبادت کند یا علی بدرستی که تو پیشوای
انجمن من مشیوم و تو می بینی انجمن می بینم اگر آنکه تو پیغمبر هستی و لیکن در مینی و عاقبت تو خیر است و خبری و غیر او دایت کرده اند که خطا عظیمی در میان پیش
بهر سید ابوطالب عیال بسیار داشت پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله عباس گفت که ای عباس بر اورت ابوطالب عیال بسیار دارد
و این تنگی در میان مردم بهر سیده است بیات عیال او را خفیف دهم پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه
گرفت تربیت فرمود و همیشه با آن حضرت بود تا آنکه چون مبعوث شد او کسی که با آنحضرت ایمان آورد و بود و سندهای بسیار از عقیف روایت
کرده اند که گفت من مردی تاجری بودم در ایام حج بنی آدم و بنو عباس فقم که متاعی را و بفروشم ناگاه دیدم که مردی از ضمیمه بیرون آمد و نگاه بیا نیتان
کرد چون دید که کتاب میل کرده است بمالیت او و رو به کعبه کرد پس پیوسته بیرون آمد و در میلونش ایستاد پس نطق بیرون آمد و در عقب
ایشان ایستاد و باز کرد و من با عباس فقم که این چه دین است که مانند عامه برگرفت این محمد بن عبد الله است دعوی می کند که خدا او را فرستاده است
و می گوید که انجمنای کسری و قیصر برای او فتح خواهد شد و آن زن خدیجه زود جدا است و آن فضل سپهر علم او ابوطالب است که با او ایمان آورده است
و دیگر کسی با او ایمان نیاورده است عقیف آنرا میگرد که چه بودی اگر من آن روز ایمان می آوردم دور و دورت و دیگر منقول است که خدیجه نزد در قه
بن نوفل رفت که سپهر علم خدیجه بود و در جا بیت دین عیسی را قبول کرده بود و کتب آسمانی را خوانده بود و مردی پیری بود و نامینا شده بود خدیجه گفت
عبود را که جبرئیل کیست گفت قدوس قدوس چگونه نامی بری جبرئیل را و شهری که خدا را در آنجا پیوسته خدیجه گفت محمد بن عبد الله می گوید که جبرئیل

نموده آمدن است گفت راست می گوید من و صفت او را در کتب خواهم و جبرئیل ناموس بزرگ است که بر موسی و عیسی علیه السلام نازل
 رسالت و وحی و تورات و انجیل خواهد آمد که حق تعالی بنیسمی بر جوت خواهد کرد که مقیم باشند و خدا او را پناه دهد و فقیر باشد و خدا او را پناه
 گرداند و جبرئیل آب راه رود و با هر که آن سخن گوید و سنگ و درخت بر او ساقط کنند و شمعها و دمنده و پیچری او پس و زو گفت که من در شب
 خواب دیدم که خدا پیغمبری بسوی من فرستاده است که نامش محمد است و من در میان مردم کسی ستم را ندیده بودم که نه او را پیغمبری باشد پس من پیغمبر
 عداس را برب رفت که از علای نصاری بود و پیوسته بود و اسب و پایش بریده بایشان پیوسته بود و گفت ای عداس مرا خبر ده از جبرئیل عداس
 پیوسته آمد و گفت قدوس از کجا دانی نام جبرئیل را و شهری که خدا مران پرستیده می شود خدا بجه او را سوگند داد که کسی نقل نکند گفت
 محمد بن عبد الله می گوید که جبرئیل نزد امی آمد عداس گفت که جبرئیل ناموس بزرگ خداست که بر موسی و عیسی علیه السلام نازل می شد پس عداس گفت گاه هست
 که شیطان خود را بصورت ملک می نماید این کتاب را بجز نزد او اگر از جن و شیطان است از هر طرف می شود و اگر از جانب خداست با وضو و
 غیره سازد چون ندیده بچانه آمد و در آن شب نشسته است و جبرئیل این آیات را بر آنحضرت میخواند و ما یسطرون ما انت نبعم
 ربك یحییون یحییون ربك و آنچه میگوید ندیده بودم که تو نعمت پروردگار خود دیوانه نیستی و آنچه می بینی از جن شیطان نیست چون ندیده این آیات را
 شنیده نشا و شد پس عداس بخیر است آمد و علای که در کتب خوانده بود در آن حضرت مشاهده کرد و گفت میخوایم تا خدمت تو را بنمایم چون نظرش بآنحضرت
 افتاد و سجد و افتاد و گفت قدوس قدوس بخدا سوگند که تویی آن پیغمبری که شهادت داده اند تو موسی و عیسی علیه السلام پس گفت ای خدیجه بدرستی که
 سبلی او را و عظیمی خبر بزرگ را خبر خواهد شد و با حضرت گفت که آیا ماور بجه و شده گفت نه عداس گفت که ترا ازین شهر بیرون خواهند کرد و ماور بجه و
 خواهی شد و اگر من تا آن وقت زلف بآنم و در پیش روی تو نشیروا هم زده و از حضرت صادق علیه السلام منقول است که در روز نوروز جبرئیل
 علیه السلام حضرت رسول صلی الله علیه و آله نازل شد و هیچ طهری و ابن طلوس و ابن شهر آشوب و راوندی و سایر عدنان خاتمه و
 متعدد و روایت کرده اند که چون این آیه نازل شد که و انذر عشیرتک الا قریب و بقرات اهل بیت علیهم السلام و هطک
 یعنی انداز کن و به بیان خوششان نمود و کتر و گروه مخلصان خود را از ایشان پس حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه را طلبید و فرمود که
 برای ایشان نان کن و یکپای گوشتند و این گوشتی که شیره حاتم کن فرزندان عبد المطلب را طلب که در شوب انی طالب حاضر شوند و
 ایشان را طلبید و ایشان را از خود و زور و برادری و نفوذ و برادری و ده نفر را بطلب گفت و بگویند که ما را سیریت و اندک و و هر یک از ما
 پیغمبریم و سیریتی شویم و یک کاسه بزرگ شیره بخوریم و سیرب میشویم پس چون روز دیگر جمع شد ایشان در خانه ابو طالب جمع شدند و عموهای آن
 حاضر شدند عباس و حمزه و ابوطالب و ابولهب چون داخل شدند ندیدند که در جالبیت شمع بود گفتند حضرت به تحیت اسلام نمی
 جواب گفت و این بر ایشان گران آمد که در تحیت مخالفت طریقه ایشان نمود پس امیر المومنین از آن گوشت تزییدی ساخت و با کاسه شیره
 گذاشت و اول حضرت رسول صلی الله علیه و آله دست مبارک خود را بالای خرد گذاشت و گفت بسم الله بخورید بنام خدا این سخن هم ایشان
 خوش نیامد و چون بسیار گرسنه بودند شروع کردند بخوردن طعام و خود را همه سیر شدند و هیچ کم نقد و چون خواست که حضرت با ایشان سخن گو
 صبارت کرد و گفت عجب سحری بکار شما کرد و صاحب شما که شما را باین طعام تعلیل میکرد و هنوز باقی است و چون آن ملعون مساورت بکنید
 آنحضرت نمود حضرت در آن روز سخن نگفت تا مستغرق شدند و فرمود که یا علی این مرد امروز بکین سخن مساورت کرد و من سخن
 طعام همیای کن و فردا ایشان را جمع کن تا رسالت خود را با ایشان برسانم حضرت امیر المومنین علیه السلام فرمود که و نه بدو

و ایشان سیر شدند حضرت فرمود که ای فرزندان عبدالطلب گمان نیاورم که کسی در عرب از برای قوم خود آورده باشد بهتر از آنچه من بر شما آورده ام بدستیکه خیر دنیا و آخرت را برای شما آورده ام بگوئید که اگر شمار خیر و هم که دشمن شما صبح یا شام شش نفر شما می آید از من بگوئید گفتند آری ترا راست گوئیم اینهم گفت بدانکه خیر خواهد کسی با او و روح غنی گوید بر شکی حق تعالی مرا بر رسالت فرستاده است بسوسه عالیشان و مرا کرده است که پیش از نیمه کس خویشان و نزدیکان خود را بدین او دعوت نمایم و از عذاب آخرت ترسانم و شما خدایان خویشان من طین طحام که خورده اید و معجزه مردان مشایخ کرده بدانند ما نه بنی اسرائیل است که بعد از خوردن این طعام من ایمان نیاورد خدا و را عذاب معذب گرداند که احدی از عالیشان را چنان معذب نگرداند و بدانکه ای فرزندان عبدالطلب که خدای پیغمبری فرستاده است مگر آنکه از برای او از اهل بیرون و بی و وحشی و در این مقرر کرده است پس هر که از شما بیشتر بن ایمان آورد و او را بزرگواری و وارث و وحشی و خلیفه من خواهد بود و است من و از من بهتر که با من خواهد بود از سوی پس کی سبادت میکند به بیعت من که بر او من باشد و مرا مدد یاری کند و معین باشد بر مخالفان من پس او را وحشی و وزیر و خلیفه خود کرد و آنکه از جانب من تبلیغ رسالت نماید و قرض مرا بعد از من ادا کند و و عهد های مرا بپای آورد و اگر کند دیگری خواهد کرد که حق او باشد چون حضرت سخن را تمام کرد و همه ساکت شدند و جواب گفتند پس حضرت ای از منین برنجاست و گفت که من با تو بیعت میکنم بهتر شرطیکه بفرماید هر چه حکم کنی اطاعت میکنم حضرت فرمود که بشنیدن شما که آنکه از تو بزرگتر از من نیست پس با او گیر و سود و باز ایشان ساکت شدند و علی برنجاست پس مرتبه سوم حضرت او را نزد یک تلخید و با او بیعت کرد و آب و نبات و با کفش بر دوش او انداخت و در میان دو کتف و سینه اش انداخت پس ابوبسب علیه السلام گفت خوب جزای دادی پس عمر خود را که اجابت تو کرد و بالمش یار از آب و آن کردی حضرت فرمود که بلکه او را ملوک گردانیدم از علم و فهم و علم و دانش پس برنجاستند و بیرون آمدند و دهنده و دهنده و با ابوطالب گفتند که تو مرا خواهند کرد که اطاعت هر خود بکنی و در احادیث صحیح از حضرت صادق علیه السلام منقول است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله از آنکه وحی بر او نازل شد سیزده سال و در که مائده و سه سال و بر و اعمی پنج سال و از کافران قریش ترسان بود و بغیر از علی ابن ابی طالب و خدیجه کسی با او نبود تا آنکه حق تعالی فرستاد که فاصدع بما توفیر عن عرض عن المشركین یعنی پس ظاهر گردان و علانیه بگو آنچه بآنان مامور شد و اعراس کن از مشرکین و متعرض ایشان نشو و از ایشان بپزد کن و در حدیث صحیح از حضرت امام محمد باقر علیه السلام منقول است که اجابت حضرت رسول صلی الله علیه و آله نکرد احدی پیش از علی ابن ابی طالب و خدیجه و بعد از آن آن حضرت نیسان و همان و هر سان بود از کافران و انتظار فرج می کشید تا آنکه حق تعالی امر نمود آن حضرت را باظهار دعوت خود پس حضرت بهیچ آمد و بر حجر اسماعیل ایستاد و بعد از آن بلند کرد که ای گروه قریش و ای طوائف عرب شما را میخوانم بسوی شهادت بوعدا نیت خدا و ایمان آوردن به پیغمبری من و انصر شما را که ترک کنید بت پرستی را و اجابت نمائید مرا در آنچه شمار آبان میخوانم تا با دشمنان عرب گردید و گروه عجم شمارا فرمانبرداران گردانند و در بادشاهان باشید پس قریش استنزا کردند آن حضرت و ابوبسب گفت تا لک هلاک باد از برای تو ما را برای این طلبیده بود پس سوره محبت پدید ابی لب نازل شد و کفار قریش گفتند که محمد دیوانه شده است و بزبان خود آزار آن حضرت میگردد و از ترس ابوطالب خض و دیگر آنحضرت نمیتوانستند رسانید و چون دیدند که مردم بسیار بدین آنحضرت در می آیند بنزد ابوطالب آمدند و گفتند پس برادر تو عقل را ملا بسفاهت نسبت میدهد و خدایان ما را دشمنان نام میدهند و جوانان ما را غاصد می کنند و جماعت ما را پراکنده می کنند اگر پیشانی او را برین دوش نیست مالمالی برای او جمع کنیم که ال او از همه قریش بیشتر باشد و هر زنی که از قریش که خواهد با تو فروغ کنیم و او را

بر خود امید گردانیم و دوست از خدایان ما بر دار و ابوطالب بآن حضرت گفت که این چه سخن است که قوم ترا بفریاد آورده است حضرت فرمود که ای عم این دینی است که خدا برای پیغمبرش پسندیده است و مرا بدین حق مبعوث گردانیده است گفت ای پسر برادر قوم آمد و چنین می گویند حضرت فرمود که اگر ایشان آفتاب را بدست راست من میگذارند و ماه را بر دست چپ من و جمیع روی زمین را بمن بدارم مخالفت پروردگار خود نخواهم کرد و لیکن من یک کلمه از ایشان میخواهم که اگر آنرا بگویند بادشاه عرب و عجم شوند و در بهشت پادشاهان گفتند آن کلمه چیست گفت آنکه گواهی دهم میگویی خدا و رسالت من گفتند آری صد شصت خدا بگذریم و یک خدا پسر ششم پس این بسیار عجیب پس باز بنزد ابوطالب آمدند و گفتند تو بزرگی از بزرگان مانی و پسر برادر تو ما را پادشاه کرد و بیایا تا ما تو هم مار و بن و لید را که شریف تر و خوشتر و نیکوتر از قریش است و تو اورا بفرزندی خود بزار و محمد را باده تا اورا بقتل آوریم ابوطالب گفت انصاف مگردید من فرزند خود را بشما دهم تا بشید و فرزند شما از بیت کنم و عیاشی بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که چون مشرکان بحضرت رسول صلی الله علیه و آله می گذشتند غم میشدند و سر را بیامه خود می چسبیدند که حضرت ایشان را می بیند پس حق تعالی این آیه را فرستاد **اَلَا اَلْهَدِیْثُوْنَ صُلَاحِمِهِمْ لَیْسَتْ خُفَا مِنْهُ اَلَا حَیْنِ یَسْتَفْشِدُوْنَ ثِیَابَهُمْ بَعْلَهُ مَالِیْرُوْنَ وَ مَا یُطْلُوْنَ وَ کَلِیْنِیْ بَسَدٌ مِّنْهُ** از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که ابوجهل لعین با گروهی از قریش نزد ابوطالب آمد و گفت پسر برادر تو ما و خدایان ما را آزار کرد و اورا بطلب و امر کن که باز ایستد از یاکردن خدایان ما پس ابوطالب فرستاد آن حضرت را طلبید حضرت چون داخل شد و مشرکان را دید گفت السلام علی من اتبع الهدی نبیست پس ابوطالب گفت که این گروه آمد و چنین می گویند حضرت فرمود که آیا تو آمدی و که کلمه بگویند که ازین سخن بهتر باشد و بسبب آن بزرگ عرب شوند و بزرگ مملکت شوند گفت آری که است آن کلمه حضرت فرمود که بگویند **اَلَا اَللّٰهُ جَوْنِیْنِ** چون این را شنیدند انگشت در گوشهای خود گذاشتند و بیرون رفتند و برخیزند و گفتند ما شنیده ایم این را و رملت آخرت نیست این سخن مگر افسوس حق تعالی آیات اول سوره ص فرستاد و فرات بن برهمیم از حضرت صادق علیه السلام روایت کرد است که صدای قرآن خواندن حضرت رسول صلی الله علیه و آله از همه کس شنید و خوش آید و تر بود و چون شب نماز بر می خاست ابوجهل و سائر مشرکان می آمدند و قرات آن حضرت را گوش می داد پس چون **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ** می گفت انگشت در گوشهای خود میگذاشتند و میگریختند و چون فارغ میشد می آمدند و می دادند و ابوجهل می گفت که محمد نام خدای خود را بسیار می برد و بدست بیک پروردگار خود را دوست میدارد و حضرت صادق علیه السلام فرمود که ابوجهل این سخن را راست گفت هر چند آن ملعون کذاب بود پس حق تعالی این آیه را فرستاد و **اَفَلَا یَرٰ کَیْفَ یُفَصِّلُ الْاٰیٰتِیْنَ فِی الْقُرْاٰنِ وَ حٰدَیْهُ لَوْ عَلٰی اَدْبَارِهِمْ نَفْعًا** هرگاه یا و می کنی پروردگار خود را پشت میگردانند و گریزند گا

الکینی هرگاه بسم الله الرحمن الرحیم میگوئی و در حدیث معتبر دیگر از آن حضرت روایت کرده است که مشرکان بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمدند و گفتند یا یک سال با خدای ترا عبادت کنیم تو کی سال خدایان ما را عبادت کنی

سوره قل یا ایها الکافرون را فرستاد و تطیع ایشان برین شد از آنکه حضرت میل بسوی خدایان ایشان نمائید

چون از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله از جامه باغی پوشیده بود و الحرام نماز میکرد و مشرکان بجه و ان آمدند و در پشت آنحضرت انداختند و جامه ناموس را بر او انداختند

حضرت بنو ابوطالب رفت و گفت ای عم چگونه میاید حسب مرا و میان خود ابوطالب گفت سبب این سخن چیست ای پسر برادر
حضرت و اقامه را نقل نمود ابوطالب سه روز را طلبید و شمشیر خود را برداشت و حمزه را گفت که سلامی ناقد را بدو از حضرت را بفرست خود
آورد و آمد جزو قریش و ایشان بر او و کعبه نشسته بودند چون ابوطالب به او دیدند و آثار غضب از روی او مشاهده کردند از ترس
از مای خود حرکت نکردند پس حمزه را گفتند که خون و سرگین و کشتافتهای بچه دوان و آن ناقد را برسایلمای ایشان بال جوج حمزه
برسایلم بکشد آن فضیلات ابوطالب به بچان آن حضرت گردانید و گفت حسب تو در میان ما چنین است و بهر ایت این شهرت شود
در اونی و دیگرین چون بگفته ابو جهمل لعین عقبه بن ابی معیط اندرون ناقد را آورده بر پشت اهل آن سرور انداخت آنحضرت در نماز بود پس حضرت
صلوات الله علیه آنها را از پشت مبارک دور کرده گریست و چون حضرت از نماز فارغ شد گفت خداوند را بقراب و دفع کرده قریش بر نرود
و دفع ابو جهمل و شعیبه و امیه عباس گفت بخدا سوگند که هر که را آنحضرت در آن روز نام برده و بر او در جاده گشته شد
و چون این خبر حمزه رضی الله عنه رسید و غضب شد و بر سجده آمد و کمان ابو جهمل گرفت و بر سرش زد و آن آجودان را بلند کرد و چون
زود مردم جمع شدند و ابو جهمل را از دست حمزه گرفتند و گفتند ای حمزه مگر بدین محمد در آمدی گفت آری و از روی غضب شهادت بر
زبان راند و بنزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و حضرت آیات قرآن را بر او خواند و حقیقت خود را با او ظاهر گردانید پس حمزه
بار دیگر شهادت گفت و درین اسلام را سخ گوید ابوطالب شاد شد و شعری چنین در تحسین فرمود اگر تو عیاشی است بنده
از حضرت محمد باقر و صادق صلوات الله علیه ما روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله بلای عظیم از قوم خود
ما آنگاه روزی در سجده بود و مردم گو سفندی بر او انداختند پس حضرت فاطمه علیها السلام آمد و هنوز آن حضرت سر از سجده برداشته بود
آنرا از پشت مبارک آن حضرت برداشت پس حق تعالی با او نمود آنچه میخواست و در جنگ بدر یک اسب سوار حمزه آن حضرت نمود
روزی فتح کرد و از ده هزار سوار و آنحضرت بودند و ابوسفیان و سایر مشرکان استغاثه بآن حضرت میکردند پس بعد از آن حضرت
امیر المؤمنین صلوات الله علیه از آزار و بلا و اتفاق منافقان بر اذیت او دید آنچه دید و از قوم او احدی با او نبود زیرا که حمزه در روز
احد شهید شدند و حمزه در جنگ مودت شهید شد و شش طبری و غیر او روایت کرده که جناب گفت در مکّه خدمت حضرت رسول صلی الله
علیه و آله رفتم و بآن حضرت درین کعبه نشسته بودیم بآن حضرت شکایت کردیم از شدت ستمهای که از قریش سید میگردانند و از آزار که بکس
که از ایشان شکایت میکردیم گفتیم یا رسول الله دعا کنی از برای ما حضرت رنگ مبارکش بر او فرشته شد و فرمود که مومنانی که پیش از شما بودند
بعضی از ایشان را بسایه من ریزه ریزه میکردند و بعضی را به سر ایشان میزدند و میزدند و میزدند و با اینها میبردند
و از دین بر نیکو داشتند پس مبر کنید بدستیکه خدا این دین را تمام خواهد کرد و این دولت را چنان ستقر خواهد کرد و این که سواره اهل
این ملت تنها از صفای جسد موت رود و از کسی انبیا از خدا ترسد و در حدیث دیگر منقول است که آنحضرت گذشت یحیی بن یاسر
و اهل و دو پیکه مشرکان که ایشان را از آن میکند از برای اختیار اسلام حضرت فرمود که شربت باد شما را ای آل عمار که وعده گاه
بشما بهشت است و کلینی بسند صحیح از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
فرمود که پروردگار من مرا امر کرده است بهداری مردم چنانچه مرا امر کرده است با دای نازهای واجب و در حدیث معتبر دیگر فرمود
که جبرئیل بنو حضرت رسول صلی الله علیه و آله آمد و گفت ای محمد پروردگار تو را سلام میرساند و میگوید بدتر از آن با خلق من

اولیٰ بنی فلق از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام روایت کرده است که چون مردم مذیب حضرت ر. فرمودند
 آنکه همه اهل زمین را بنیاز حضرت امیر المؤمنین علیه السلام علیه هلاک گردانند برای انتقام آن حضرت و میگویند این آیه را فرستاد و قتل
 عنهم فما انت بملوم پس از ایشان رو بگردان پس بدریستیکه تو ملامت کرده شدی هستی پس رحم کرد بر مومنان و خطاب نمود با آنحضرت
 که در کوفت الذکری تنفع المؤمنین و یا و آو را ایشان را پس بدریستیکه یا و آو را نفع می بخشد مومنان را و در حدیث معتبره
 صادق علیه السلام روایت کرده است که چون حق تعالی امر کرد حضرت رسول صلی الله علیه و آله را که اظهار اسلام نماید و آن حضرت
 و دیگر مسلمانان و بسیاری مشرکان را بسیار عکین شدند پس حق تعالی جبریل را فرستاد و با یکی از خدمت سدره المنتهی و امر کرد آن حضرت
 که سر خود را بآن سدره بشوید چون چنین کرد غم و هم آن حضرت زایل شد و علی بن ابی ابراهیم روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که
 مرا فرستاده است که جمیع پادشاهان باطل را کشته و ملک و پادشاهی را بسوی شما بکشتم پس اجابت کنید مرا بسوی آنچه شما را بآن میخواهم تا
 پادشاه عرب و عجم شود و در پیش پادشاهان با شما بدین ابوجهل گفت از روی حسد و عداوت آن حضرت که خداوند اگر آنچه
 میگوید حق است از جانب تو پس بیار آن بر ما سنگ از آسمان یا بیا در بسوی ما عذابی در ناک پس گفت ما دینی با شما پوسته ما عذاب
 بودیم که با یکدیگر باز نمودیم و نظیر یکدیگر بودیم اکنون راضی نیستیم که دعوی پیغمبری کند و در میان ایشان بنویشد و بنویسد من ناسخ شد پس گفت
 خداوند اطلب آمرزش میکنم از تو پس خداوند عالمیان فرستاد که و ما کان الله ليعذبکم و انت فیهم و ما کان الله لعذبهم
 و هدیستغفرون یعنی نیست خدا که عذاب کند ایشان را و حال آنکه تو در میان ایشان نیستی خدا عذاب کند ایشان را
 ایشان استغفار کنند زیرا که ابوجهل بعد از بن سخن طلب آمرزش کرد پس چون قصد آن حضرت کردند و آنحضرت را از که بیرون کردند
 فرستاد که و ما لمعان لا یعذبکم الله و هم یصدون عن المسجد الحرام و ما کانوا اولیاء الا المتفقون یعنی نصیبت
 ایشان را و حال آنکه منع میکنند مومنان را از مسجد الحرام نیستند ایشان سزاوار مسجد الحرام نیست سزاوار آن مگر بپیران که حضرت
 رسول صلی الله علیه و آله و اصحاب او باشند پس حق تعالی عذاب کرد ایشان را بشمشیر و جنگ بدر و کشته شدند و این
 روایت کرده است از کثیر بن عامر که روزی در کعبه از ابطل سوار بر پیاده شد و در عقب او هفده شتر آمدند که بر آنها جامه های دیبا
 باکره بودند و بر شتر غلام سیاهی سوار بود و میگفت که ایست پیغمبر که میگوید که ما که مبعوث شده گفتن برای چه میخواهیم
 گفت پدرم وصیت کرده است که اینها را با و برسانم پس ابوجهل شتر را کرد و بسوی ابوجهل لعین گفت آنکه تو می خواهی او است
 چون نزدیک ابوجهل رفت و او صاف آن حضرت را که شنیده بود و دروغ نگفت تو نیستی آنکه من میخواهم بلکه گشت تا حضرت رسول را
 دید با و صاف که شنیده بود شناخت و دست و پایش را بوسید حضرت فرمود که تو را ناسخ پس مندرگفت بیای
 فرمود که چه شد هفده ناسخ که بر هر یک غلام سیاهی سوار است و آن غلامان جامه های دیبا و کمر بند های مطلقا بسته اند و
 نامهای غلامان را یکی یک فرمود گفت بی یا رسول الله حاضر اند و بخدمت تو آورده ام حضرت فرمود که بده مال را که منم محمد بن
 عبد الله چون جمیع آن مال را تسلیم آن حضرت کرد ابوجهل فریاد برآورد که ای آل غالب اگر مرا یکی کنید بر محمد شمشیر خود بر
 میگذارم و خود را بشکشم و این مال از کعبه است و او میخواهد همه را منتصرف شود پس بر اسب خود سوار شد و شمشیر خود
 برهنه کرد و در تمام کعبه و نواحی گشت و چندین هزار کس با او همراه شدند چون این خبر به بنی هاشم رسید ابوجهل با سائر

عبدالمطلب سوار شد و در آن حضرت را فرود رفتند و ابوطالب نیز و ایشان رفتند ایشان گفتند که از محمد چه میخواهید ابوجهل گفت که پس برادر تو
 بفرمایند بسیار کرد و همه آنها آنست که مالی را برای کعبه آورده بودند این پس بجای در فریب داده بدین خود آورده و مالی را که از
 گرفت ابوطالب گفت باش تا من بروم و از حقیقت حال سوال کنم چون بخدمت آن حضرت آمد و التماس نمود که آنها را بوجهل بفرست
 فرمود و یکجمله را با او نمیدهم ابوطالب گفت ده شتر را برادر و مهفت شتر را با او بده حضرت اباکر و فرمود که من این برهه را با شتران
 نزد او باز میدارم و من و او هر دو از شتران سوال میکنیم جواب هر یک از ما را که بگویند و گواهی از برای هر یک که بدهند از او باشد و ابوطالب
 نیز با بوجهل آمد و گفت پس برادر من باشا انصاف میدهد و چنین میگوید فرود نیز بگام طلوع آفتاب و عده کرده است که شتران
 مسجد حاضر شود و شتران را با سباب آنها در مسجد حاضر گردانید و از برای هر که شتران و دهنند از او باشد پس ایشان بگشتند
 و باهله در روز دیگر ابوجهل ملعون به نزد کعبه آمد و برای اهل مسجد که در پس سر برداشت و قصه را با و نقل کرد و گفت ای اهل
 تو سوال میکنم که چنان کنی که ناقصا با من سخن بگویند و از برای من شتران و دهنند و محمد بدین شتران بگردد و من چهل سال است که
 برای پیوسته و حاجتی از دونه طلبیده ام اگر امر و از اجابت میکنی از برای تو بجز از مردار و سفید میسازم و از برای دوست رنج
 طلا و دو غلغله نقره و ناجی مکل بجواهر و طلا و از طلا و نیش اهل لوم و ترا با آنها مین میگردانم و این حال حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 به مسجد و آمد و شتران را حاضر گردانید و ابوجهل را گفت که تو سوال کن هر چند سوال کرد جواب نه شنید پس حضرت از شتران سوال کرد و آنها
 با دانهایی سخن آمدند و شتران را پیغمبری آن حضرت دادند و گواهی دادند که این مال مخصوص آن حضرت است باز ابوجهل را فرمود که تو سوال
 و او سوال کرد و جواب شنید و حضرت سوال کرد و جواب گفتند تا بهفت مرتبه چنین شد و حضرت آنها را برگردانید و ابوجهل خائب و خاسر
 بگشت و در بعضی از کتب مسطور است که چون حق تعالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله را مامور گردانید که علانیه در میان قریش حاضر
 دعوت حق نماید حضرت در موسم حج که طوائف خلق از اطراف عالم بکعبه آمده بودند کعبه صفایا و با او از بلند آید که ایها الناس
 من رسول پروردگار عالمیانم و مردم از روی تعجب نظر میکردند و بسوی آن حضرت در پی بلاکت میشدند پس بجه مروه بالا رفت
 و سه مرتبه چنین ندا کرد ابوجهل پشت افتاد چون این سخن را شنید سنگی بجانب آن حضرت انداخت و پیشانی نورانی حضرت را مجروح گردانید
 و سایر مشرکان سنگها گرفتند و از عقب آن حضرت دویدند پس آنحضرت بکعبه الی قعبیس بالا رفت در موضعی که اکنون آزارتکا میگویند
 تکیه دار و مشرکان در طلب آن حضرت میگرددند و شخصی بنزد حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه آمد و گفت محمد صلی الله علیه و آله کشته شد
 امیر المومنین علیه السلام گریه کنان بخانه خدیجه دویدند خدیجه گفت یا علی چه شد حضرت گفت نمیدانم میگویند که مشرکان آنحضرت را
 سنگ باران کرده اند و اکنون پیدان نیست آبی بمن بده و طعامی برادر بیا تا آن حضرت را بیا بسم آب و طعام با و برسانیم پس هر دو
 روانه شدند و با خدیجه گفت که تو از جانب وادی برو و من از کوه بالا میروم و امیر المومنین علیه السلام میگردد و فریاد میکرد
 که یا محمد بر رسول الله جانم فدای تو باد آیا در کدام وادی نشسته است و اگر سینه مانده و مرگ با خون برده و خدیجه فریاد میکرد و نشان
 و هید بمن نیفر بگریزد و او را بپسندیده را در پنج کشید و در راه خدا را پس درین حال جبرئیل بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرود
 و چون حضرت را نظر بر او افتاد و گریست و فرمود که بین تو من با من چه کردی که من را بکشد و مرا بکشد و مرا بکشد و مرا بکشد
 گفت یا محمد دست خود را بمن ده پس دست آنحضرت را گرفت و بر بالای کوه نشاند و سندی از من است بهشت را از زیر پا خود

بیرون آورده بامروارید و یا قوت یافته بودند و برپا نشود تا تمام نوحه های مکرر او بشانید که دست و منزلت خود را نزد خداوند خود بیا
حضرت فرمود علی حیرت کفایت این درخت را بطلب چون طلبید از جای خود جدا شد و به سرعت دوید و نزد آنحضرت ایستاد
برای عظیمی و سجده کرد و حیرت کفایت یا محمد کو بر گرد و حضرت فرمود برگرد او برگشت پس اسمعیل که موکل است آسمان اول فرود آمد
و در خدمت آنحضرت ایستاد و گفت السلام علیک یا رسول الله پروردگار من مرا امر کرده است که ترا طاعت کنم هر چه فرمائی
اگر می فرمائی ستاره بار ابرایشان میریزم که ایشان را بسوزانند پس فلک آفتاب آمد و گفت السلام علیک یا رسول الله
اگر می فرمائی آفتاب را بنزد یک سر ایشان می آورم که ایشان را بسوزانند پس ملک زمین آمد و گفت السلام علیک یا
رسول الله حق تعالی مرا امر کرده است که ترا طاعت کنم اگر می فرمائی زمین را حکم میکنم که ایشان را فرو برد پس ملک کوه ها آمد
و گفت السلام علیک یا رسول الله خدا مرا فرموده است که مطیع تو باشم اگر اخصت میدی کوه ها را بر ایشان میگردانم که
ایشان را بر هم بشکنند پس ملک موکل است بدریا آمد و گفت السلام علیک یا رسول الله پروردگار من مرا امر کرده است
که هر چه فرمائی عمل آورم اگر اخصت می فرمائی امرونگم دریا را که ایشان را فرو کند چون همه ملایکه آنها را تقرب خود کردند حضرت فرمود که آیا ماورنند این
بیاری من گفتند بل پس روی مبارک خود را بسوی آسمان گردانید و فرمود که من برای عذاب مبعوث نشده ام و مبعوث شده ام
که رحمت عالمیان باشم مرا قوم خود مگذارد که ایشان نادانند و بناوانی چنین میکنند پس حیرت کفایت خدیجه رضی الله عنها را دید
که در اوای میگردد و از بی آنحضرت میگردد و گفت یا رسول الله خدیجه را به من که مرید او ملایکه آسمانها را بگریه آورده است او را بطلب
بسوی خود و از من با سلام برسان و باو بگو که خداوند عالم ترا سلام میرساند و بشارت ده او را که در بهشت خانه دارد از قصبهای
مروارید که بطهارت کرده اند و در آن صدای وحشت آمیز نیست پس حضرت امیر المؤمنین و خدیجه علیهم السلام را طلبید و خون از
گلویش میریخت و خون را نمی گذاشت که بر زمین بریزد و پاک میکرد و خدیجه گفت پدر و مادرم فدای تو باد چرا گمانی که خون بر زمین
بریزد حضرت فرمود که میترسم که اگر خون من بر زمین بریزد حق تعالی بر اهل زمین غضب کند پس چون شب شد حضرت امیر المؤمنین خدیجه
رضی الله عنها حضرت رسول صلی الله علیه و آله را بخانه آوردند و سنگ بزرگ بر روی محاسن آنحضرت تعبیه کردند و چون مشرکان آفریدند
که حضرت بخانه آمده است سنگ بخانه آن حضرت می انداختند اگر سنگ از جانب بالائی آمد آن سنگ نمی گذاشت که آن حضرت بر
و اگر از جانبهای دیگر آمد دیوار مانع بود و در پیش روی آنحضرت امیر المؤمنین و خدیجه علیهم السلام ایستادند و سنگها را بجای خود
قبول میکردند و نمیکذاشتند که آن حضرت برسد پس خدیجه گفت که گروه قریش شرمنده نمی شود که سنگ باران میکنند خانه زنی را
که نجیب ترین شماست اگر از خدا نمی ترسید از تنگ احتراز کنید پس مشرکان گنجه شدند و روز دیگر آن حضرت مسجد آمد و نماز کرد و حق تعالی
ترسی در آل ایشان انگذند که منعرض آن حضرت نشدند و بعضی از کتب مذکور است که در سال پنجم هجری آنحضرت سمیه مادر عمار بن ابی سلمه
و او از جمله آنها بود که کافران قریش ایشان شکنجه میکردند که از اسلام برگردند و خیال احوال علیه الله بر او گذشت و نیزه بولی او زد و او را شهید کرد

باب بیست و چهارم

در کیفیت سجدات آن حضرت است بدانکه آیات کریمه و احادیث متواتره ثابت گردیده است که حق تعالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله را در یک شب از مکه معظمه بسوی مسجد اقصی و از آنجا با آسمانها تا بسدره المنتهی و عرش اعلا سیر فرمود و عجایب خلق

بیت المقدس نیز تشریف برده باشد چنانچه احادیث بسیار بر آن نیز دلالت میکنند و محتمل است که بعضی سراجا با آنجا نرفته باشند
 و در جای دیگر فرموده است که البعد اذا هوى بحق ستاره و شهاب گامی که طلوع کند یا غروب کند یا شهاب و دروغی که فرود آید و دروغ
 صادق علیه السلام مرویست که بنعم محمد است صلوات الله علیه و آله یعنی حق اختر برج رسالت سوگند در هنگامیکه سراج رفت با ابراهیم
 فرود آمد ماضل صاحبکم و ما غوی گمراه نشد صاحب شما یعنی میر میر علی علیه آله و خطا کرده و در روایات بسیار و دروغ
 که یعنی خود را گمراه کرده است در باب خلافت علی و دروغی که گویند آنچه در فضل او گویند و ما نطق عن الهوى ای همدان و حق یعنی او حق است
 از هوا و آتش نفس خود نیست آنچه میگوید مگر وحی فرستاده شده است ما را علمه شدید الهوى تعالیه کرد و او را بلکه قوت با حق است و در وقت
 و در وقت ظاهر و باطن کامل بود یعنی جبرئیل از ذممه فاسقا متب قوت و عقل متانت با صورت نیکو بود پس او و شب الیتا در صورت اصلی که خدا
 و با انصورت آفرین بود و با نهایت عظمت و شوکت و هو بلا فی الا علی و جبرئیل مرافق اعلاى آسمان بود و در هنگامیکه آنحضرت او را بصورت
 خود و بر خودی فکان قاب قوسین او ادنی پس نزدیک شد آنحضرت پس آنوقت خود را تا آنحضرت انگویند پس بیان جبرئیل آنحضرت را
 بقبر و نیکو گمان بود بلکه نزدیک تر بعضی گفته اند یعنی محمد صلی الله علیه و آله در مرتبه قرب منوی سبحان قدس احدیت با قرب صوری بر سر مکانی
 که علای مراتب و تکلیفات است نزدیک شد پس حق تعالی اقرب ملاطفت و رحمت با نزدیک آمد او را امور و عنایات و اطاعت خاصه
 گردانید و انید و کس یک گمان دارد و مراتب قرب صوری بیکدیگر نزدیک شوند بلکه نزدیکتر و پسند معتبر آنحضرت امام محمد باقر علیه السلام است
 که یعنی میان آنجا که وحی الهی صادر میشود و گوش آنحضرت افتد فاصله زه گمان بود از چوب گمان فادحی الی عبدالله ما او سه پس
 وحی فرستاد خدا صوری بنده خود آنچه وحی کرد و در احادیث معتبر بسیار و او شنیده است که یعنی در امامت امیر المومنین و رخت و شان او
 و وحی کرد آنچه وحی کرد ماکذ بالقلوب ما دای دروغ گفت دل محمد آنچه دیده اند از حقیقت منزل زانوار حلال سبحانی یا آنچه دیده اند
 از عجائب مخلوقات حق تعالی در طوار اعلی دل همدش بنورین قبول کرد و از اومان نمود و افتخار دند علی مایری آیا با محمد مجادله میکند از نزد حق
 حضرت دید و در شب حراج و لقد راه ننگه آخری عند سدره المنتهی و بر سببیکه در جبرئیل مرافق بصورت اصلی یکبار دیگر نزدیک حضرت
 سدره المنتهی و آن درختیست بالای آسمان بنفتم که عروج ملائکه اعمال خلایق بآن منتهی می شود و عند حاجته الماوی از سدره المنتهی
 است بهشتی که آرامگاه متقیان است اذ یفشی السبله ما یفشی و شهاب گامی دید که فرود گرفته بود و در وقت سدره را آنچه فرود گرفته بود و از ملائکه
 روحانیان و آثار عظمت و جلال خداوند عالمیان مرویست که بر بر رگه ملک ایستاده بود و تسبیح حق تعالی میگفت ما ذاع البصر و ما اطلق البصر
 دیده حقیقت بین آنحضرت بسوی راست رچیپ و در نگاشت آنچه بایست آن نظر کند یعنی پانها بیت ادب و در خدمت حق ایستاد و بنفشی
 حق متوجه نگردد و آنچه گفتند شنید و آنچه نمودند دید با آنکه استباه مکر و خبر را علماء و خطا ندید و هر چه دید و دید و لقاى من
 آیات رب العکبری پس حق تعالی برای عدم خطای قاهران بیان فرمود که بدستیکه دید از آیات بزرگ پروردگار و تا کسی توهم نکند که آنحضرت
 خدا را ندید و بداند که خدا دیدنی نیست و او را ندیده و ستمی تواند دید چنانچه آنحضرت فرمود که در آن شب خدا را ندیده دل دیدم چه دیده بود
 گفته اند که از جمله آیات کبری که دید آن بود که جبرئیل مرافق بصورت اصلی خود دید که شمس و ماه و کواکب و تمام آفاق آسمان را با پاهای خود
 بگردانید و بود مولف گوید که تمام تاویل بن آیات و آیات دیگر که دلالت به معراج دارد و در ضمن اخبار مذکور خواهد شد و این باب پسند جبرئیل
 حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که آنحضرت فرمود که در شبیه بایست هر که یکی از چهار چیز را نکند معراج و سوال قبر و آفریده شد

بهشت و دوزخ و شفاعت و در حدیث موقوف از حضرت امام رضا علیه السلام روایت کرده است که هر که ایمان نیاورد و بپسند
 کتوب کرده است رسول خدا را در حدیث معتبر دیگر فرموده که مومن حق و شیعه ما آنست که ایمان آورد و سراج پیغمبر و شفاعت و جعفر
 کثر و سوال قبر و بهشت و دوزخ و مراط و میزان حساب و صیوشت شدن روز جزا و این بابویه و مفار و دیگران بسند معتبر از حضرت صادق
 علیه السلام روایت کرده اند که حق تعالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله را صد و بیست مرتبه تا سمان ببرد و در هر مرتبه آنحضرت را در باب ولایت
 و امامت امیر المومنین و سایر ائمه طاهریین خلعت الله علیه جمعین نداده بر سائر ذوالنقض نکید و بدانند نمود و علی بن ابراهیم بسند حسن آنحضرت
 صادق علیه السلام روایت کرده است که در شبی جبرئیل و میکائیل و اسرافیل علیه السلام بر ابراهیم حضرت رسول صلی الله علیه و آله آوردند
 و یکی غلام را گرفت و دیگری رکاب تقدس استسباب او دیگری جامه باری آنحضرت را بر این زمین درست کرد پس بر ابراهیم حوشتی کرد و جبرئیل طیاران بزرگ
 و گفت ساکن مشوای بر ابراهیم که کسی پیشینیان و آنندگان بر تو سوار نمی شود که از تو بهتر باشد پس بر ابراهیم بر جبرئیل در خدمت آنحضرت بود و در میان
 زمین و آسمان را با آنحضرت می نمود حضرت رسول فرمود که در غایتی راه منادی مرا از جانب راست نذر کرد که یا محمد من ملتفت باوشندم پس
 از جانب چپ می گیری نذر کرد و ملتفت او نشدم پس از پیش روی خود زنی را دیدم که دستهای و ساعد های خود را کشوده بود و بانواع زیست
 دنیا خود را آراسته بود گفت یا محمد نظری کن بسوی من تا با تو سخن بگویم پس با ملتفت نشدم و رفتم نگاه صدای می شنیدم که بسیار ترسیدم پس
 جبرئیل گفت فرود آمدن فرود آمدم گفت در اینجا نماز کن که این طایفه است بقع مدینه و بسوی این مکان تو هجرت خواهی کرد پس سوار شدم
 و قدری راه رفتم باز گفت فرود آمد نماز کن چون نماز کردم گفت این طور سینا است که حق تعالی در اینجا با موسی سخن گفت پس سوار شدم چون
 پاره اند راه رفتم باز گفت پائین بیا و نماز کن چون نماز کردم گفت این میت بنجمست که عیسی علیه السلام در آنجا متولد شده است پس او را بر بسوی
 بیت المقدس بر ابراهیم جلقه بست که پیران چهار پاییان خود را آنجا بسته بودند چون داخل مسجد شد جبرئیل رجا بت است حسن بود ابراهیم
 موسی و عیسی علیه السلام و دیدم باینچون بسیار که برای من جمع شده بودند پس جبرئیل اذان اقامت گفت و مرا پیشرفت و همه بخوان
 صف کشیدند و عقب من نهادند و پس خازن بیت المقدس آمد و سه طرف آورد یکی از شیر و یکی از آب یکی از شراب پس منم که گوید میگفت اگر
 بگیرد او و امت او غرق خواهند شد و اگر شراب بگیرد او و امت او گمراه خواهند شد و اگر شیر بگیرد او و امت او دایت خواهند یافت پس حایم
 شیر را گرفتند و خورد جبرئیل گفت دایت بافتی و امت تو دایت یافتند پس از من پرسید که در راه چه دیدی گفتم کسی از جانب راست من
 نذر کرد گفت آیا جواب گفتی گفتم نه ملتفت نشدم بسوی او فرمود او داعی می بود بود اگر جواب او گفتی امت تو می بودی شدند بعد از آن گفت دیگر
 چه دیدی گفتم دیگری از جانب چپ من ندا میکرد و پرسید که جواب او گفتی گفتم نه گفت او داعی انصاری بود اگر جواب او می گفتی امت تو
 نصرانی میشدند پس گفت دیگر چه دیدی آن زن را که دیدم بودم گفتم گفت یا باو سخن گفتی گفتم نه و انتفات نکردم بسوی او گفت از شما
 بود اگر باو سخن میگفتی همه امت تو اختیار دنیا میکردند بر آخرت پس گفت آن صدای که شنیدی صدای سنگی بود که نهفتاد سال پیش ازین
 از کنار جنم انداخته بودم امشب به بهشت رسید و این صد اذان بود پس اذان حضرت رسول صلی الله علیه و آله هرگز نخواند حضرت فرمود
 که پس جبرئیل مرا بالاتر برد تا با آسمان اول رسیدم و برین آسمان ملکی موكل بود که او را اسمعیل میگفتند و او صاحب خطف است
 که هر شیاطانی که خواهد با آسمان فرود او دعوان او را بشهاب ثاقب میسوزانند چنانچه حق تعالی گفته است که الا من خطف خطف
 فاتبه شهاب ثاقب و مقله در ملک پائین اویند و هر ملکی از ایشان نهفتاد هزار مال وارد پس اسمعیل رسید که این

کیست که با تو همراه است گفت محمّد گفت او جوش خنده است جبرئیل بنی امیّ بن جبرئیل در آسمان را نشود و من سلام کردم بر او و او سلام کرد و بر من
استغفار کردم بر او و او استغفار کرد برای من و گفت مرhabا بر او نشایسته و پیغمبرشایسته و ملائکه را استقبال کردند تا داخل آسمان اول شدم هر یکی که مرز
خندان و شاد شدند تا آنکه ملکی دیدم که از در بزرگتر که نمیدیدم با منظر کریم و آثار غضب از روی او بویاد بود چنانچه آنها را دعا کردند او دعا کرد و بویاد
تخفید و شادی و سروری که از دیگران دیدم از او دیدم گفتم یا جبرئیل بن کیست که من از او ترسیدم گفت جان من است که از تو ترسی ما هم از او ترسیدیم که او
خزیه و از جنم است هرگز نخندیده است از او زیرا که خداوند جبار و جبار در قبضه اقتدار او گذاشته است پیوسته خشم او بر دشمنان خدا و غضب او بر
خدایان داده میشود و خدا با او از ایشان انتقام خواهد کشید و اگر برای کسی خشم بود پیش از آنکه با کسی خنده خواهد کرد و بعد از تو هر آینه با تو
لیکن هرگز نمی خندد و پس بر او سلام کردم او بر من سلام کرد و مرا انبثات داد و بیشت و چون جبرئیل علیه السلام در ملکوت اعلیٰ مطلع
و امین بود و جمیع ملائکه فرمانبردار او بودند گفتند به او که آیا ام نمیکنی ملائکه را که جنم را بمن بنما جبرئیل گفت ای ملائکه من را بنما ملائکه را که
پرده ای جنم را دور کرد و دوری اندر می آورد و اگر شود ملائکه را باز از جنم جوش زد و بسوی آسمان بلند شد که از نهایت شدت او ترسیدم که هر بار
گفتم ای جبرئیل چگونه این را بر گرداند و در جنم را به بندد پس ملائکه را باز از جنم گفت که برگرد و برگشت چون از آنجا گذشتم مرد گندم گون عظیمی دیدم
از جبرئیل پرسیدم که این کیست گفت بر تو اودم هست نگاه دیدم که فرزندان او را به او عرض کردند می گفت روحی است نیکو سیم سیم است و
از بدن نیکو نیست حضرت این آیه را خواند کَلَّا إِنَّ كِتَابَ آلِ إِبْرَاهِيمَ عَلَیْهِ السَّلَامِ سلام کردم بر او و بر من سلام کرد و من با
او استغفار کردم و او برای من استغفار کرد و گفت مرhabا خوش آمدی ای فرزندان شایسته و پیغمبرشایسته و فرستاده شده
گذشتم که ای ملائکه در مجلس نشسته بود و جمیع دنیا و میان روز النوی اول بود و لوحی از نور در دست داشت و بر آن لوح نامند نوشته
و او مانند مردان و گهین پیوسته در آن لوح نظر میکرد و بجانب است و جیب ملتفت نشد گفتم کیست جبرئیل گفت ملک الموت است
پیوسته مشغول قبض ارواح است گفتم مر از نزدیک بترس با تو سخن گویم چون رفتم سلام کردم و جواب سلام گفتم جبرئیل باو گفت
که این پیغمبر رحمت است که خدا او را بسوی بندگان فرستاده است پس مرا مرhabا گفت و تحمیت نموده گفت نبرات یاد تو را ای محمد که
هر چیز از دست تو می بگذرد چه میکنی خداوند بخشنده صاحب رحمت بر بندگان خود را و این همه از فضل و رحمت پروردگار است
بر من پس جبرئیل گفت که این ملائکه را که ترا همه ملائکه هستند و بیشتر است گفتم آیا همه پس این خود قبض روح می کند گفت بلی
این ملک الموت است هر جا که باشند او ایشان را می بیند و از ایشان حاکم میشود گفت بلی جمیع دنیا نزد من بسبب آنچه
مسخر من گردانید و مرا به آن مکنات داده است نیست مگر مانند در جی که در دست یکی از شما باشد و به روش که خواهند و را بگرداند
همچو خانه نیست که من روزی پنج مرتبه اهل آن خانه را یکبار مشاهده کنم و تفحص نه تمام چون اهل میت برزخه خود را می بینند
بر ایشان بگوید بگویم مید که مرا ببیند و بگوید که من را ببیند و بگوید که من را ببیند و بگوید که من را ببیند و بگوید که من را ببیند
شکسته متوجه او می شود جبرئیل گفت آنچه بعد از مرگ است بسیار بدوست از مرگ پس از آنجا گذشتم و بجا می رسیدم که نزد ایشان
خدا را از گوشت پاکیزه و گوشت مرده را نگذارد و گوشت مرده را از گوشت گندیده بخورد و گوشت نیکو را نمی خورد و گوشت گندیده
اینما کینه گفت اینها گرومی چند اند که حرام را می خورند و اینها از امت تو اند یا محمد پس ملکی را دیدم که حق
خلق کرده بود و نصرت بر آن آتش و نصرت از برف آتش بر او را میگرداخت و برف آتش را خاموش میکرد و بعد از آن

که تیره میگردید و میگردید که حرارت این آتش را نگاه داشته است ای خداوندی که آفت داد و بیان آتش و برت آفت دو میان
 و نمایندگان تو من گفتم ای میریل این کیست گفت این نیکو و ترین ملائکه خداست برابر زمین ازندگان و من از روزی
 که خدا او را آفرید است تا حال این دعا میکند و دو ملک و دیگر دیدم که در آسمان ندا میکردند یکی میگفت خداوند را هر که در راه طوبی
 او را عرض بر و دیگری میگفت هر که اساک کند و راه را و ندیدم که او را آفت کن پس برگردی بنده سیدم که آب با او آفتند مانند نهانی
 شتر و ملائکه گوشت از پهلوی ایشان مراض میکرد و در دهنها ایشان می افکند و جبریل بر سر آنها میگذاشتند گفت اینها اشکات نان
 و میبخشان و منان اند پس گذشتم برگردی رسیدم که سرای ایشان را بنسنگ می کوبیدند گفتند اینها کیستند گفت اینها جامه حق اند که
 جواب رفته اند و نماز خفتن کرده اند پس برگردی رسیدم که فرشتگان آتش در دهن ایشان می انداختند و از دهر ایشان بر میزدند
 رسیدم که اینها کیستند گفت اینها خوزندگان مال میان اند بناحق چنانچه حق تعالی میفرماید ان الذین یا کلون اموال الیتامی
 ظلمنا انما یا کلون فی بطونهم ناراً و سیدضلون سعیت ابی سیدم که هر یک از ایشان بخوابست بر خیزد و از بزرگی شکم میخیزد و بر خیزد
 خود را آتش و بزدی خوانند و دوست آتشی را در منم پس برگردی رسیدم که هر یک از ایشان بخوابست بر خیزد و از بزرگی شکم میخیزد و بر خیزد
 رسیدم که اینها کیستند فرمود که ایشان سود خور اند که خدای تعالی در قرآن حال ایشان را چنین بیان کرده است و مانند آن فرعون
 هر را داد و پسین ایشان را و آتش منم عرض میکنند و از شدت عذاب بیگویند و در گار قیامت کی بر پا خواهد شد پس بنی چندم
 که آنها را بر پستانها آویخته بودند گفتند یا جبریل اینها کیستند گفت اینها زنی چند اند که در خانه شوهرها را زنا کرده اند و فرزندان را شوه
 طع کرده اند و مال شوهرها را با ایشان میراث داده اند پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که سخت است غضب خدا بنی که اخل
 کردند بر جامعنی و در نسب ایشان کسی را که انا ایشان نباشد و از زنا بهم رسیده باشد و بر خورتهای ایشان مطلع شود و مال ایشان را
 بناحق بخورد و بگذشتیم بملکی چند از ملائکه خداوند عالمیان که حق تعالی ایشان را بهر کجی خواسته آفریده و رو بای ایشان را
 بهر جهت که خواسته گذاشته و طبقه از طباق بهای ایشان تسبیح و تعبد حق تعالی می گفتند از هر ناحیه بعدای مختلف و مداح و مدح
 حق تعالی بلند کرده بودند و از خوف خدای که رسیدند از جبریل رسیدم که اینها کیستند گفت باین روش که می بینی آفریده شده اند و از روی
 مخلوق شده اند و ملک که در پهلوی یکدیگر اند و بحق نگفته اند و سرخواب بالابند کرده اند و بر پایی خود نظر کرده اند از خشوع و ذلیل و خوف از
 جناب مقدس الهی چون بر ایشان سلام کردم بایا و اشاره و بر جواب سلام مرا گفتند و از غایت خشوع سخن نگفتند پس جبریل گفت اینها
 که این محراب است پیغمبر رحمت که حق تعالی ویرا بر سالت و نبوت بسویندگان فرستاده است و او آخر پیغمبران و مهجور و مهتر ایشان است
 اما با سخن نیکو چون از جبریل شنیدند برین سلام کردند و مرا را می داشتند و بشارت بخیر دادند برای من پس آنجا را ملائکه و بسوی آسمان و در آنجا
 دو کس دیدم که بشها مشیمینه بودند یکدیگر گفتند اینها کیستند جبریل گفت دو خانه زاده اند یکی مدعی سلوات الله علیه و بای سلام کردم و بای ایشان
 او برین سلام کردند و بای ایشان استغفار کردم و ایشان از برای من گفتند و حساب خوش آمدی ای برادرشایسته و پیغمبرشایسته در آنجا
 ملائکه خشوع دیدم که رو بای ایشان با تسبیح و توجیه بود که خدا فرموده و دو بجانب دیگر متوجه نشدند و بعدای مختلف تسبیح و تقدیس حق تعالی
 میگفتند پس آسمان سوم بالا رفتم و در آنجا روی دیدم که زیادهای حسن او بر گیران مانند ماه شب چهارده بود از جبریل رسیدم که این
 گفت این برادر تو لوی سفت است حق پر و سلام کردم و او برین سلام کردم و من برای او استغفار کردم و او برای من گفت خوش آمدی

ای میباید است که سبوت شده در زمان شایسته و درین آسمان نیز مانده نشود و دیدم مثل آنچه در آسمان اول و دوم دیدم جبرئیل در باب من
 ایستاد و گفت و با من گفتند آنچه آنها گفتند و چون با من دیدم بالا رفتم در آنجا دیدم که این کسیت گفت او سبوت
 شد و ایستاد و با من دیدم بالا رفتم و سبوت شده است که در رعدنا که گفت علیاً من بر او سلام کردم و او بر من و باز ملائکه خشوع
 کردند و آن آسمانها دیدم و شجارت نیز داده برای من و امت من پس ملکی را دیدم که بر سر من نشسته بود و هفتاد هزار ملک در
 آسمان و پوزندگاه جبرئیل بر او صد از که بر خیز پس او برخاست و تار و زنیامت ایستاد و خواهر بود چون با من دیدم بالا
 رفتم در آنجا دیدم پیری دیدم با چشمهای بزرگ که از عظیم تر ندیده بودم و لب یاری راست او در و در او بود و از کثرت آنکه کج بودم
 از وی میل پرسیدم گفت دانیان پیغمبر است که است او را و کسیت میدانستند که در آن سپهر عمران پس بر او سلام کردم و باز ملائکه
 خشوع دیدم مثل آسمان بای دیگر چون با من دیدم بالا رفتم و ملائکه با گندم گوسه دیدم و بای بلند داشت شنیدم که او
 می گفت بنی اسرائیل گمان میکنند که منم که گرامی ترین فرزندان آدم علیه السلام این مردن و زود از من گرامی تر است از جبرئیل
 سوال کردم که این کیست گفت این موسی است بر این است بر یکدیگر سلام کردم و باز ملائکه خاشعان دیدم مانند آنکه در آسمانها
 دیده بودم چون بر آسمان رفتم رفتم بر ملکی از ملائکه عظم گفتند ای محمد حجت کن و امت خود را امکن که حجت کنند تاگاه در آنجا آمد
 دیدم که موهای سر و ریش سفید بود و بر سر من نشسته بود و رفتم ای جبرئیل این کیست که در آسمان رفتم در جوار حمت الهی و برودت الهی
 نشسته است گفت یا محمد این پدر تو ابراهیم است و این محل بر پیشگاه آن است تو است پس حضرت رسول این آیه را خواند ان اولی الامر
 بابرا اهدیه للذین اتبعوه و هذا النبی و الذین امنوا معه و الله ولی المؤمنین بعد ستمیکه سزاوارترین مردم با بر ایمان آنها
 که پیروی او کردند و این پیغمبر دانان که ایمان پیغمبر داده اند و خدا یا و مومنان است حضرت فرمود که من بر او سلام کردم و او بر من
 سلام کرد و گفت مرحبا پیغمبر شایسته و فرزند شایسته و مبعوث شده در زمان شایسته در آن آسمان نیز ملائکه صاحب خشوع
 دیدم مثل آسمانهای دیگر و شجارت بخیر دادند برای من و امت من در آسمانهای هفتم در بای نور دیدم که می خوش بید و نور آنها
 دیدم و بارها میر بود و در بای از ظلمت دیدم و در بای از برف دیدم و هرگاه از امور غریب مرا حلی عارض می شد جبرئیل سکیت شاد و باش
 ای محمد و شکر کن خداوند خود را که ترا باین کرامتها گرامی داشته است پس حق تعالی مرا بقوت و یاری خود قوت بخشید بر دیدن آن
 عجایب و یاقین آن عزایب پس جبرئیل گفت ای محمد تو می شماری آنچه می بینی عظمت پروردگار تو زیاده از آن است که اینها در جنب عظمت او عظیم
 نماید و آنچه هنوز ندیده از عظمت پروردگار تو اینها عظیم تر است و بیک ستمیکه میان حق تعالی و خلقش تو در احجاب نزدیکترین خلق
 صد و در وحی منم و فیل معیان من و او حجاب است حجابی از نور و حجابی از ظلمت و حجابی از آب و حضرت فرمود که از جمله عجایب خلق
 الهی که مشاهده کردم خرد می بود که با ملائکه در زمینهای طبقه هفتم زمین بود و سرش زید و عرش حق تعالی بود و بال داشت که چون با من
 خود را می کشود از مشرق و مغرب میگردد و تسبیح آن ملک این بود که منزه است پروردگار من و شان او عظیم تر است ملائکه
 او را که اول تو ان نمود و وقت صبح بالمای خود را می کشاید و بجهت نهند و صد تسبیح میکنند و میگویی بندگان الملک القدوس سبحان
 الکبیر المتعال لا اله الا الحق القیوم چون صدای او بلند میشود و خروشهای زمین و آسمان بر زمینند و صدای تسبیح حق تعالی بلند میگردد
 و چون ملک ساکت شود آنها هم ساکت میشوند و بالهای آن خردی غشی نمید و بر بالهای بر بالش نبرست و آن سفید و سبزی و خوش آید که آن

هر گاه را با هم وصف نمی توان کرد پس با جبرئیل رفته تا داخل بیت المعمور شدند و در وقت نماز و تسبیح از اصحاب خود را
 با خود دیدم که جامه های سفید پوشیده بودند و جمعی دیگر از ایشان را دیدم جامه های کهنه و شریف پوشیده بودند آنجا
 که جامه های نیکو پوشیده بودند داخل بیت المعمور شدند و آنهایی دیگر امسح کردند و چون از بیت المعمور بیرون آمدند و
 من دیدم یکباره اکوثر می گفتند و دیگری را نه بر رحمت می گفتند پس از هر کوشش آشامیدم و در هر رحمت غسل کردم و این روز نه مرتبه
 بودند تا داخل بهشت شدم و در دو طرف آن نه راهی خانه های خود و اعیان خود و زنان طاهره خود را دیدم و حال بهشت از
 مشک بود و خوشتری را دیدم که در نه راهی بهشت غوطه میخورد و گفته بود که گیتی گفت من از زمین خارج شدم چون زمین آمدم زبده
 لبشارت را دیدم و مرغان بهشت را به بزرگی شتران بزرگ دیدم و آثار باری آنرا مانند دایره های عظیم یافتیم در بهشت و ختی دیدم که اگر
 مرغی را در اصلش را با سیکر و زنده بختد سال برگردان نمی توان کرد و هیچ خانه در بهشت نبود که در شالی از آن درختان خانه بود
 گفتیم ای جبرئیل این چه درخت است گفت این درخت طوبی است که حق تعالی فرموده است طوبی لهما و حسن مآب
 حضرت فرمود که چون داخل بهشت شدم از بهشت دیدن عجائب که در آسمان نیتیم دیدم باز آمدم از جبرئیل پرسیدم که آن درخت
 که دیدم چیست گفت آنها اوقات حجب است اگر آنها نباشند نور عرش هر چه در زیر است سوزانند پس از آنجا سدره المنتهی
 رسیدیم هر بزرگی که از آن امتی عظیم را سایه می انداخت و از آنجا در مرتبه قریب معنوی حق تعالی منزلت قباب موسی و اودانی رسیدیم
 و قابل مناجات پروردگار خود گردیدیم پس مراد کرد و گفت اصن الله سولی بما انزل الیه من رب یعنی ایان آورد رسول آنچه
 فرو فرستاده شده بود بسوی من از جانب پروردگار با و حضرت فرمود که پس من گفتیم از جانب خود است خود المومنون کل
 امن بالله و ملائکتهم و کتبهم و رسالتهم لا تقرب بین احد من رسله و مؤمنان همه ایشان ایمان آوردند بخدا و فرستادگان
 و کتابهای او و رسولان او و سیکون با صبا یعنی اندازیم بیان هیچ یک از رسولان او بلکه به ایمان آوردیم حضرت فرمود که پس گفتیم
 سبحنا و اطعنا غفرانک ربنا و الیک المعبود یعنی شستیم گناهان خود را و اطاعت کردیم مطلقیم آمرزش گشتن ترا
 ای پروردگار و بسوی تست باز گشت همه پس حق تعالی فرمود که (لَیْلَیْفَ اللَّهُ فُفْسَاکَ لَا سَعْمَا لَهَا مَا لَکَ بَلَتْ وَ عَلَیْهَا مَا
 یعنی خدا تکلیف نمیکند هیچ نفسی را اگر بقدر طاقت او در آن نفس راست آنچه کسب کند از نیکبها و بر او است آنچه بجا آورد
 از بدیها پس من گفتم سرینا که اولا خدا نسیان او اخطانا یعنی پروردگار را بیاگیر اگر فراموشی کنی یا خطا کنیم و از روی
 فراموشی یا بی قصد گناهی کنیم حق تعالی فرمود که مواخذه نمیکند شما را من گفتم سرینا و لا تحمل علینا اصرا کما حملت علی الذین
 من قبلنا یعنی ای پروردگار ما بار کن بر ما اگر این چنانچه ما کردیم بر آنها که پیش از ما بودند حق تعالی فرمود که با نیکبها پس گفتیم
 ربنا و لا تحملنا ما لا طاقه لنا به و اغفر لنا و ارحمنا انت مولینا فانصرنا علی القوم الکافرین که
 یعنی ای پروردگار ما را تحمیل مکن بر ما آنچه نیست ما را عافیت بآن و در گذر از ما و بیا مرگنا بآن ما را و رحم کن ما را تو یاری نهی
 کار سازمانی پس باری ده ما را بر گروه کافران پس حق تعالی فرمود که عطا کردم تو مراست تو آنچه طلب کردی حضرت
 صادق علیه السلام گفت که خدا هیچ پیغمبر را چنین گرامی نداشته بود که حضرت گرامی داشت و این خصصت ما را با عطا
 فرمود پس حضرت رسول گفت پروردگار افضلیت بای پیغمبران خود را عطا کردی پس من نیز عطا کن حق تعالی فرمود که آنچه

که توبه عطا کردم و در کلام است که از خزینہ ای عرش است لاجل لا فخر الا بالله ولا منجا منک الا الیک حضرت فرمود که ملائکہ حاملان شرف
و کرام تخلیم کردند که صبح دہشام بخوانم و این عار نیست اللهم انی استجیرک و ذنبی اصبح مستجیرا بفضلتک و ذنبی اصبح
مستجیرا بکرمک و ذنبی اصبح مستجیرا بفضلتک و ذنبی اصبح مستجیرا بکرمک و ذنبی اصبح مستجیرا بفضلتک و ذنبی اصبح مستجیرا بکرمک
میگفت همیشه کسی آن ملک اور آسمان میدید و چون گفت الله اکبر الله اکبر حق تعالی گفت راست نبدید من من ازان که کرم عقل لا یمن
و انہم چیز بزرگتر ام بحال معنوی چون گفت اشهد ان لا اله الا الله اشهد ان لا اله الا الله حق تعالی گفت راست
نبدید من خداوندی بخزن نیست چون دو مرتبہ گفت اشهد ان محمد ارسول الله حق تعالی امنت راست میگردد نبدید من محمد
و رسول من مستند او فرستاده ام و برگزیده ام چون گفت حتی علی الصلوة حق تعالی فرمود که راست میگوید نبدید من و مردم را بسوی هر
من میخواند هرگز از وی خواہش بسوی ناسمی کند و غرضش رنمای من باشد کفرانہ گناہان او گرد و چون حتی علی الفلاح گفت
خداوند جبہ گفت نماز موجب شایستگی و فیروزی و ستکار نیست پس من بغیر استادم در آسمان ملائکہ من اقتدا کرد و دنیا بخند
بیت المقدس پیغمبران من اقتدا کردند چون فارغ شدم انوار محبت حق تعالی مرا فرزد گرفت و سجده افتاد من حق تعالی مرا اند
و فرمود که بر ہر پیغمبر پیش از توبہ دنیا و نجات واجب کردم و آنها را بر توبہ واجب گردانیدم پس تو یا است تو باین نماز با
قیام نمایند حضرت فرمود کہ چون گزشتہ بار اکرم علیہ السلام در ہر تیسری کہ گذشتہ از من سوالی کردند و چون موسی علیہ السلام رسید
یک کردی گفت خدا نجات نماز بر من و بر امت من واجب گردانید موسی گفت یا محمد پروردگار تو از عبادت بی نیاز است و
آخر امت با و تخفیف ترین امتناید و تاب تکلیف نجات نماز نمی آورد بر گرد بسوی پروردگار خود و سوال کن کہ تخفیف ببرد امت تو
پس گزشتہ تا بہ زود سدرہ المنتی رسیدم و سجده افتادم و گفتند پروردگار ابر من و امت من نجات نماز واجب گردانیدی بر ملت
بفضل خود تخفیف ده پس حق تعالی ده نماز را بمن بخشید چون گزشتہ موسی علیہ السلام رسیدم گفت کہ برگرد و باز شفاعت کن
کہ خدا کم کند کہ امت تو طاقت چیل نماز ندارد پس گزشتہ فرزد سدرہ المنتی سجده افتادم و تضرع کردم تا خداوند رحمان ده نماز
بخشد و چون موسی علیہ السلام رسیدم گفت برگرد و باز شفاعت کن کہ امت تو تاب این تکلیف ندارد و همچنین ہر مرتبہ کہ می آمد
مرا بر میگردد انید تا پنج نماز رسید بار موسی علیہ السلام گفت کہ برو و شفاعت کن کہ گفتم یا موسی دیگر نترسم سبکم کہ زیادہ ازین
است ما کنم ولیکن برین پنج نماز متکبرم پس حق تعالی مرا اند کرد کہ چون بر پنج نماز صبر کردی من باین پنج نماز ثواب ترا و امت ترا
عطا کردم و ہر نماز را بدہ نماز قبول میکنم ہر کہ نامست و حسنہ بجا آورد و حسنہ از برای او می نویسم اگر قصد کند و بجا نیاید و یک حسنہ
می نویسم ہر کہ از ایشان گناہی قصد کند و بجا نیاید و بدو می نویسم اگر بجا نیاید و بدو می نویسم ہر کہ از ایشان گناہی قصد کند و بجا نیاید و بدو می نویسم
از جانب این امت جزای نیکو دہد کہ بار ایشان از اسباب و تکلیف ایشان از آسان کرد و این بابو یہ سجدہ معتبر است
کرده است کہ زید بن علی بن حسین از پدر خود امام زین العابدین صلوات اللہ علیہ سوال کرد کہ ای پدر من ہر سجدہ
کہ چون جدم رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ بمعراج رفت و حق تعالی نجات نماز بر امت او واجب گردانید چرا از خدا
سوالی نکرد کہ تخفیف دہد بر ایشان تا آنکہ حضرت موسی علیہ السلام گفت برگرد و سوال کن کہ خدا تخفیف دہد بر ایشان
گزشتہ و سوال کرد حضرت فرمود کہ ای ف زید حضرت رسول خلاف ادب دانست کہ چیزیکہ خدا اہل و امت او را بآن

مكلف گرداند اولاد و چون پیغمبر عظیم الشان مانند منی شفاعت کرد برای امت آنحضرت روانه آنحضرت کرد و کند شفاعت
برادر خود موسی را اندک بشت کرد شفاعت آنحضرت تا بر پنج نماز قرار یافت زیرا گفت ای پسر پنج نماز نیز موسی علیه السلام شفاعت
چرا حضرت بنگشت که استعدای تحقیف کند حضرت فرمود که ای فرزند حضرت می خواست که تحقیف از برای امت حاصل گردد و ثواب
ایشان کم نشود و ثواب پنجاه نماز داشته باشد و اگر کمتر از پنج میشد ثواب پنجاه نمازند اشتد زیرا که حق تعالی سفیر باد که من جمله
بالحسنه قلله عشر مثلاً که هر یک یا در حسنه پس از برای اوست و ده مثل آن بعد از وقتیکه حضرت زین آدم علیه السلام
نازل شده گفت یا محمد پروردگار ترا سلام رساندم پس اندومی فرماید که این پنج نماز بر این پنجاه نماز است و گفته من بخیر نمی یابم و من
کننده میترسم بندگان خود را بکینه معتبر دیگر روایت کرده است که ابو حمزه ثمالی از حضرت امام زین العابدین علیه السلام روایت کرده است که یا
خدا و صف کرده همیشه در بیکان و او را مکانی و جانی میباشد حضرت فرمود که خدا از آن بلند تر و پاک تر است که مکانی داشته باشد
ابو حمزه گفت پس چرا خدا پیغمبر خود محمد صلی الله علیه و آله را با آسمان برده حضرت فرمود که تا با و بنمای ملکوت آسمانها و آنچه در آسمانها
از عجایب صنع و باریق خلق و حمزه گفت پس چه معنی دارد ثم دئی فتدلی فکان قاق قسین او ادئی حضرت فرمود که من
رسول خدا آنزد یک شد بجا بهای نور حق تعالی پس دید ملکوت آسمانها را پس او بختی شده نظر کرد بسوی زمین و ملکوت زمین را
بهمه از انجا مشاهده نمود و چنانچه گمان کرد که زمین آنقدر با و نزدیک است مانند و سر کمان یا نزد دیگر و بسند بای صحیح روایت کرده است
که پس از حضرت امام موسی علیه السلام سوال کرد که حق تعالی بچه سبب پیغمبر خود را با آسمان بالا برد و از انجا سبزه السنن و از انجا
بجا بهای نور برده و با و از انجا گفت و خطاب با کرد و حال آنکه خدا را مکانی نمی باشد حضرت فرمود که خدا را مکان و جانی باشد نسبت او
بهمه مکانها نیست و برابر زبان جاری نمیشود لیکن خدا احوال است که مشرف گرداند آنحضرت ملائکه و ساکنان آسمانها را و اگر می دارد
آنها را بمشاهد حال آنحضرت و خواست که آنحضرت بناید از عجایب عظمت خود امری حین که بعد از فرود آمدن زمین مردم را با آنها
نمود و بنا ایمان ایشان زیاده گردود و چنان بود که بالا بردن آنحضرت با آسمان برای آن باشد که خدا در آسمان بود چنانچه شتهان
میگویند که خدا منزله است از آنچه آنها با و نسبت می دهند این بابویه و احمد بن ابی طالب طبرسی بسند بای معتبر از حضرت امام
رضا علیه السلام از ابن عباس روایت کرده اند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی براق را مسخر من گردانید و او بهتر است
از دنیا و آنچه در دنیا است و آن حیوان است از حیوانات بهشت بسیار بلند است و نه بسیار کوتاه و در وی مانند روی آدمیان است
و ششم مانند اسبان و دهم مانند گاوها و از او را گوش بزرگتر از استر که جاب تر است زینش از یاقوت سرخ است و کالیش از مروارید
سفید است و غنای او از مہار دارد و از طلا و دمال دارد و کلل بحر و اریق قوت و در جود الوان حوام و در میان دو دین اش خفته
است لا اله الا الله و حدیث لا شریک له محمد رسول الله و ان جمیع حیوانات خوشترنگ تر است و اگر خدا او را خصصت دهد و
یک رفتار دنیا و آخرت را طی میکند و این بابویه بر روایت دیگر روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
فرمود که در روز قیامت من براق سوار خواهم شد و روی او مانند روی انسان است و گونه او مانند قوس است و پایش
از مروارید بافته است و گوشهایش از زبرجد است و دیده اش مانند ستاره زهره میدرخشد و دیشش شعل خورشید تابان
و کوسینه اش بجای عرق مروارید غلطان جاری است و حلقش در هم پیچیده است و دستها و پاهاش بلند است و نفسی دارد

مانند آنکه او بیان که سخن میشنود و میفهمد و از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه روایت کرده است که گیسو براق البوابال است که می
سند معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که جبرئیل براق برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله آورد و از استر که یک قر
و از در آگوش دراز تر و گوشه هایش پیوسته در حرکت بود و نقیصه را ندیده اش میدید یک هم گام میگذاشت و چون بجوی میرسد و تمامش تمام
میشد و پایش دراز میشد و چون از بلند می نشیب می آمد و پشیمانش دراز می شد و پایش کوتاه و موهایش بلند و بسیار بود و از جانب
راست آویخته بود و دو بال ازین ترو داشت و کلینی و ابن ابی یوسف و بای یوسف از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده اند که چون
حق تعالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله را با سنانهای هفت گانه بالا برد و آسمان اول بر او برکت فرستاد و در آسمان دوم و ارض و خا
تعلم او نمود و در آسمان سوم محلی از نور برای او فرستاد و در آن محلی چهل نوع از نور بود و از آن نور یک ریزد و در عرض آسمان که دیده های نظر
کنندگان تاب دیدن آنها را ندارد و کلی آن نور را نور زردی بود که هیچ زردیها از نور زرد شده است و یکی از آنها نور سخی بود که جمیع سخیها
از نور سخی شده است و یکی از آنها نور سفیدی بود که جمیع سفیدیها از نور سفید شده است و همچنین سایر نورها با بعد و انوار و رنگها و در آن محل
حلقه با وسلسله ها و تخیرها از نقره بود پس حضرت را بر آن محل نشاند و بر رند آسمان اول چون ملائکه را نظر بر آن انوار افتاد و تاب
دیدن آنها ظهور زد و بطرف آسمان گرختند و گفتند سبحان قدوس رب الملائکة و الرروح و گفته اند چه بسیار شبیه است
این نورها با انوار حلال عرش پروردگار پس جبرئیل گفت الله اکبر الله اکبر پس ملائکه ساکت شدند و در پای آسمان کشته شدند
که جمیع شدند نزد آنحضرت و بر او سلام کردند و گفتند یا محمد چگونه است حال برادرت علی گفت بخیر است حال او گفتند چون او را نبی
سلام با او برسان حضرت فرمود که شما او را می شناسید گفتند او را چگونه نشناسیم و حال آنکه حق تعالی پیمان تو و پیمان او را از
گرفته است و ما پیوسته بر تو و بر او سلام میفرستیم پس حق تعالی در آسمان اول از انواع نور محلی از آنحضرت افتاد و که هیچ یک از آنها
شباهت بنورهای اول نداشت و خلقها و از تخیرها بر آن محل افتاد و آنحضرت را با آسمان دوم بالا برد و چون بر روی یک در رسید
باطراف آسمان گرختند و بسجده افتادند و گفتند سبحان قدوس رب الملائکة و الرروح و گفته اند چه بسیار شبیه است این
نور پروردگار پس جبرئیل گفت اشهد ان لا اله الا الله و ما بر چون این مدارا شنیدند ملائکه نزد آنحضرت جمع شدند و در
آسمان کشته شده گفتند ای جبرئیل این کیست با تو جبرئیل گفت این محمد است گفتند سجدت شده است گفت بل حضرت گفت
که پس ملائکه بسوی من دویدند و بر من سلام کردند و گفتند بر او خود را از اسلام رسان گفتند شما او را می شناسید گفتند چگونه او را نه
نشناسیم و حال آنکه حق تعالی پیمان تو و پیمان او را از گرفته است و ما پیوسته بر تو و بر او سلام میفرستیم پس حق تعالی در آسمان اول از انواع نور محلی از آنحضرت
افتاد و که هیچ یک از آنها شباهت بنورهای اول نداشت و خلقها و از تخیرها بر آن محل افتاد و آنحضرت را با آسمان سوم بالا برد و چون
ملائکه به اطراف آسمان گرختند و گفتند سبحان قدوس رب الملائکة و الرروح و گفته اند چه بسیار شبیه است بنورهای اول که
پس جبرئیل گفت اشهد ان لا اله الا الله و ما بر ملائکه چون این شهادت را شنیدند بسوی من دویدند و در پای
دند و گفتند در حجاب پیغمبر اول که پیش از همه خلق آفریده شده و از همه افضل است و آخر که بعد از پیغمبران سجدت کرده
و حاضر در زمان او قیامت بر پا خواهد بود و ناشر که پهن کننده علوم و خیرات و کمالات است در میان خلق یعنی

و مرصابت بجای که بهترین او میاست پس ملائکه برین سلام کردند و از حال علی سوال کردند و گفتند او از زمین خلیفه خود کرده ام آیا او را
 اسید گفتند در هر سال یک مرتبه به حج بیت المعمور میرویم و در آنجا نامه سنجیدی هست در آنجا نام محمد و علی و حسن و حسین و امان زین العابدین
 و شیعیان ایشان تار و قیامت نوشته است و پیوسته از برای برکت دست بر سر ایشان می کشیم باز حق تعالی چیل نوع از انوار
 نور که شبیه نبودند نورهای سابق و حلقه با دوزخیرهای دیگر بر محل من افزود و بالا بردند بسوی آسمان چهارم و در آنجا ملائکه سخن گفتند و
 صداهای آهسته می شنیدم که گویا در سینه های ایشان پیچیده بود و ملائکه مسرعت نزد من جمع شدند و درهای آسمان را بر من گشودند
 پس جبرئیل گفت حتی علی الصلوة حتی علی الفلاح و بار ملائکه گفتند که دو صد است که بیکدیگر مقرر شد و بعد بر بای می شود نماز و بعد می بیند
 روح و سنگاری پس جبرئیل گفت قد قامت الصلوة و بار ملائکه گفتند این برای شیعیان علی است که ایشان نماز را چنانچه می باید برپا
 می دارند تا روز قیامت پس ملائکه گفتند در کجا گذاشتی برادر خود علی را و چه حال دارد گفتند او را می شناسید گفتند علی در بیت المعمور نامه
 از نور است که در آن از نور نوشته است تمام حقیقت حق حسیع و امان فریت حسین نامهای شیعیان ایشان یکی زیاده و کم نمی شود و آن نامه
 پیمان است که از ما گرفته اند و هر جمعه آن پیمان را بر بای خوانند پس سجده خشک حق تعالی بجا آورد و در سجده ندای حق تعالی من رسید که سر
 خود را بردار از سجده چون سر برداشتم دیدم آسمانها دریده شده بودند و حجابها برداشته پس ندارید که بر بای خود نظر کن چون
 نظر کردم خانه کعبه شمارا دیدم که در زیر بیت المعمور بود که اگر چیزی انداختم بروی کعبه می افتاد پس ندارید که ای محراب حرم است
 و تویی پیغمبر مكرم و هر چه در زمین و آسمان مثالی و شبیهی دارد پس ندارید که دست خود مکنش تا نمیری آب که از ساق غش میریزد
 پس دست راست خود را پیش داشتیم و آب را گرفته ما من سبب سنت شد که آب و صنوبر را دست راست گیر نیس ندارید
 را باین کبوی خود را بشو تا آنکه چون انوار عظمت و جلال را مشاهده نمایی پاک و مطهر باشی پس دست راست و چپ خود را مع مرفق
 بشو که می خواهی که بدست حق کلام را گیر و باتری که در دست تو باشد سر بای خود را تا مقبوح کن اسبج هر برای آنست که میخواهم دست
 صحت بر سر حق برکت خود را بر تو فرو فرستم و مسح پایا برای آنست که میخواهم ترا بجان چند بالا ببرم کسی پیش از تو پا نگذاشته است
 و بعد از تو نخواهد گذاشت این بود علت و صنو و اذان نماز که برای امت آنحضرت مقرر کردند پس حق تعالی ندا کرد که یا محمد در جانب
 حبرالاسود کن که در مقابل تست و بعد در جانبهای من مرا به بزرگی یا و کن و اندک بر گو و باین سبب مقرر شد که افتتاح نماز
 بهفت الله اکبر بکن زیرا که حجابها نهفت حجاب بود و یک مرتبه که آنحضرت یک الله اکبر میگفت یک حجاب را طی میکرد و چون سه
 بار را طی کرد بدری از درهای نور رب غفور رسید و چون دو یک میگفت دو حجاب و دیگر را طی میکرد و دری دیگر از درهای نور
 رسید و چون دو یک میگفت حجاب ششم و هفتم را طی کرد و بدری دیگر از درهای نور رسید و باین سبب مقرر شد که سه یک میگفت افتتاح را
 پیانی بگویند و عا بنوا الله پس او یکدیگر را بای بگویند و عالمی توجه بخوانند چنانچه حضرت رسول صلی الله علیه و آله باذان و اقامت و هفت
 افتتاح به هفت آسمان و هفت حجاب عظمت و جلال را طی کرد و بمقام قرب و مخاطبه کریم ذوالجلال رسید و نماز معراج ممکن
 مومن کامل نیز چون چنین کند و کلمات مفهونه را گوید بحسب ظلماتی که بسبب خطایا و ملائق دنیا میان او و حق تعالی جبر سیده مفع
 میگردد و بمقام قرب و خطاب با حجاب رب الارباب میرسد پس حق تعالی با آنحضرت خطاب کرد که اکنون بمقام قرب و وصال من
 رسیدی پس نام مرا بر حضرت گفت بسم الله الرحمن الرحیم پس باین سبب در اول سوره بسم الله مقرر شد پس ندا کرد و آنحضرت

و علی بن الحسین و محمد باقر و جعفر صادق و موسی کاظم و علی بن موسی الرضا و محمد تقی و علی بن نقی و حسن و حسین و مهدی صاحب الزمان
صلوات الله علیه را دیدم که در دریای نور نماز میکردند پس حق تعالی گفت که اینها حجت های من با شما و در آسمان من اند و مهدی که آخر
ایشان است اتفاقاً خوابید از دشمنان من و الا یضاً بسند معتبر از ابن عباس روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه
و آله فرمود که چون معراج رفتیم به هیچ گروه از ملائکه نرسیدیم مگر از من سوال کردند از علی بن ابیطالب علیه السلام تا آنکه گمان کردم
که نام علی در آسمانها از نام من مشهورتر است و چون با آسمان چهارم رسیدم و ملک موت را دیدم گفت یا محمد هر بنده که خدا آفریده است
من قبض روح او می نمایم بغیر از تو و دوستی که حق تعالی قیض روح می نماید بر عرش علی بن ابیطالب را دیدم که ایستاده است
گفتم یا علی تو پیش از من آمدی پس بیل گفت یا محمد با که سخن میگوئی گفتم با و در جبرئیل گفت یا محمد این علی نیست لیکن یکی است از ملائکه رحمت خدا
او را بصورت علی خلق کرده است و ملائکه مقربان هرگاه مشتاق می شویم بلقهای علی این ملک را زیارت میکنیم برای کرامت علی
نزد حق تعالی و شیخ حسن بن سلیمان روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون معراج رفتیم و مرتبه
قاب فوسین رسیدیم و در آنجا صورت علی بن ابیطالب را دیدم و حق تعالی فرمود که این صورت را می شناسی گفتم بلی این صورت
علی است پس حق تعالی وحی کرد بسوی من که فاطمه را با و تزویج کن و او را خلیفه خود گردان و اینها از کتاب معراج ابن بابویه است
کرده است بسند معتبر از امام محمد باقر علیه السلام که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله ایامه را بر دند آنحضرت را بختی از یاقوت
سرخ نشانیدند که آن تخت را از زیر جبرئیل بر صدم کرده بودند و ملائکه آن تخت را با آسمان بردند پس جبرئیل گفت یا محمد اذان بگو پس آنحضرت
الله اکبر و ملائکه نیز گفتند پس گفت اشهد ان لا اله الا الله و ملائکه نیز گفتند پس گفت اشهد ان محمداً رسول الله پس ملائکه
گفتند که شهادت میدهم که توئی رسول خدا چه شد و می تو علی حضرت گفت او را بجای خود در میان است خود گذارشته ام ملائکه
گفتند خدا اطاعت او را واجب گردانیده است پس او را با آسمان دوم بردند و ملائکه جان سوال کردند و همان گفتند که ملائکه آسمان
اول گفتند و در هر آسمان چنین بودند تا آنکه آنحضرت را با آسمان هفتم بالا بردند و در آنجا عیسی علیه السلام را ملاقات کرد و عیسی بر آنحضرت سلام کرد
و از حال علی بن ابیطالب سوال کرد حضرت فرمود که او را ما ششین خود کردم و در میان است خود عیسی گفت میکو خلیفه را بی خود کرده که
حق تعالی اطاعت او را واجب کرده است پس موسی علیه السلام و سائر پیغمبران علیهم السلام را ملاقات کرد و همه در باب
آنچه عیسی گفت گفتند پس حضرت از ملائکه پرسید که کجا است پدر من ابراهیم گفتند او با اطفال شیعیان علی است حضرت چون اصل پشت شد
دید که ابراهیم علیه السلام در زیر درختی نشسته است که از آن درخت پستانها در میان دارند و چون پستانها از دانه یکی از ایشان
بیرون می آید ابراهیم علیه السلام باز بر می خیزد و پستان در دانه او میگذارد و چون ابراهیم آنحضرت را دید سلام کرد و احوال علی
ابن ابی طالب را از او پرسید حضرت فرمود که در میان است گذارتم ابراهیم گفته، نیکو خلیفه و جانشینی برای خود اختیار کرده بدینستیکه
خدا را ملائکه اطاعت او را واجب گردانیده است و اینها اطفال شیعیان بودند من از حق تعالی سوال کردم که مرا ما
گردانند که رتب ایشان کنیم و هر چه عهده که هر یک از ایشان ازین پستانها می آید شما میدانید در آن جبرئیل لذت و مزه جمیع میوهها
و نه برای بهشت را می یابند و اینها از کتاب مذکور روایت کرده است از جابر جباری رحمه الله که حضرت رسول صلی الله علیه و آله
فرمود که در شب معراج چون مرا با آسمان هفتم بردند بر در آسمان دیدم که نوشته بود لا اله الا الله محمد رسول الله علی بن

ابی طالب میرالمومنین و چون به حجابهای نور رسیدم بر هر حجابی این را نوشته دیدم و چون مجلس رسیدم این را نوشته دیدم و از کتاب مذکور روایت کرده است که از عیش از مدت جعفر صادق علیه السلام که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که در مراجع چون با آسمان بخیر رسیدم صورت علی ابن ابیطالب علیه السلام بر در آنجا مشاهد کردم پس گفت ای حبیب من بر سر هر صورتی است زنی گفت یا محمد ملائکه خواستش کردند که از مشاهده جمال علی بهره مند گردند گفتند پروردگار را فرزندان آدم در دنیا بهره مند شدند که هر بامداد و بپسین مشاهده جمال علی ابن ابیطالب علیه السلام که دوست و محبوب حبیب تو محمد است صلی الله علیه و آله و خلیفه و جانشین و وصی اوست پس ما را نیز بهره مند گردان بصورت آنحضرت بعد از آنچه فائز میگردد پس حق تعالی صورت آنحضرت را از نور اقدس خود آفرید و صورت علی نیز در ایشان است که در شب مقدس از زیارت میکنند و هر بامداد و بپسین از جمال او و از مشاهدات او منتفع میشوند پس حضرت صادق علیه السلام فرمود که چون ابن بطیم علیه السلام فرست بر سر مبارک آنحضرت زد صورت همان ضرب بر آن صورت مقدس ظاهر شد هر وقت ملائکه آن صورت را مشاهده میکنند این بجز لعنت میکنند و چون حسین بن علی فهمید شد ملائکه فرود آمدند و آنحضرت را با آسمان بر زمین آورد و در آسمان پیم فرود گشتند پس فوج از ملائکه که از آسمانها بر می آمدند و بالامید و ناری زیارت علی و آن ابراهیم را بخود می بینند و زیاده و این را و جمیع قائلان آنحضرت را لعنت میکنند و این امر مستمر است تا روز قیامت امش گفت که حضرت علیه السلام فرمود که این حدیث از علمای مخزون مانند روایت مکن آنرا که کسی که اهل این ذاتی و آئینا از کتاب روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون معراج چشم پنج سخن شیرین تر و خوش آئین تر از سخن پروردگار خود شنیدم پس گفتم پروردگار ابراهیم را خلیل خود گردانیدی و با وی سخن گفتی و او را پس را بنگان بلند بالا بردی و او را در ازبوردادی و سلیمان را ملکی دادی که دیگری را سزاوار نباشد پس من چه عطای زمانی حق تعالی فرمود که ای محمد ترا حبیب خود گردانیدم چنانچه ابراهیم را خلیل خود گردانیدم و با تو سخن گفتم چنانچه با موسی سخن گفتم فاتحه الکتاب سوره بقره را تو دادی و پیغمبر دیگرند و ترا بر سر و سیاه از اهل زمین و بحیثم من دانش مسبوک گردانیدم و زمین ابراهیم را تو دادی و تو نمازگاه و پاک کننده گردانیدم و غنیمت را بر تو دادی و تو ملال کردم و ترا بر سر کسی که در دل دشمنان افکندم یا زسی که دم که در دو ماه راه دشمن از تو و بهترین کتابها را بر تو فرستادم که شاید جمیع کتابهاست و بلغت عربی است و مجموعه علوم اولین و آخرین است و نام ترا که در هر جا که من مذکور شوم تو با من مذکور شوی و ایضا در کتاب مذکور روایت کرده است از سلمان فارسی رضی الله عنه که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون در شب معراج مرا با آسمان اول بردی و قصری دیدم از فقره سفید که دو ملک و آن جبرئیل و میکائیل و ایشان پیر سر که این قصر از کیست گفتند از جوانی است از فرزندان آسمان و چون با آسمان دوم رفتم دیدم از طلائی سرایت دیدم نیکوتر از قصر اول و بردار آن قصر دو ملک ایستاده بودند جبرئیل و میکائیل از ایشان پرسید که این گفتند از جوانی است از فرزندان آسمان و چون با آسمان سوم رفتم دیدم قصری دیدم از باقوت سرخ و دو ملک که بردار آن قصر ایستاده بودند گفتند از ایشان پرسید که این قصر از کیست گفتند از جوانی است از بنی هاشم چون با آسمان چهارم رفتم دیدم قصری دیدم از سفید و دو ملک دیدم که بردار او ایستاده بودند پرسیدم که این قصر کیست گفتند از جوانی است از فرزندان با

باسمان بچشم رفتم قهری دیدم از در زرد و بر درش دو ملک و دیدم جبرئیل را گفتیم که از ایشان پرسید که این قصر از کیست گفتند از جوانی است
بنی هاشم است و چون با سمان ششم رفتم قهری دیدم از مرد و ابرو و بر درش دو ملک ایستاده بودند جبرئیل گفتیم که این قصر از کیست گفتند از جوانی است
از بنی هاشم و چون با سمان ششم رفتم قهری دیدم از نور عرش حق تعالی و بر دو قصر دو ملک ایستاده بودند جبرئیل گفتیم که این قصر از کیست گفتند
از جوانی است از روز بدین بام سبلان از آن جلاله رفتم و پیوسته از نور ظلمت به قهری رسیدیم در آنجا جبرئیل از من جدا شد گفتیم که
جبرئیل چنین کافی مرا تنها میگذاردی جبرئیل گفت بجز آن خداوندی که ترا بر استی فرستاده است که این مکان که تو طی کرده هیچ پیغمبر و مرسل و نبی و
پسین مکان نیامده است مرا یاری آن نیست که این یا لایزال بایم و تراب العزت می سپارم پس این آنجا بدریای می نواز افتاد و امواج عظمت
و جلال مرا از نور ظلمت و از ظلمت بنوری افکند تا مرا باز داشت خداوند در جمن در ملکوت خود در آن مکان که من خواهم پس مرا اندک زمانی
بایست و زودت من چون ندای حق را شنیدم بخودم باز نمودم و از خود تپتی گردیدم پس بار دیگر از ملکوت اعلی نذر سید که یا احمد گوئی یک سهری و
سعد یک انیک نبوده تو ام و در زودت تو ایستاده ام پس نظر کردم که خداوند عزیز تر از اسلام می سازد گفتیم و دست سلام از دست سلام و سبوت
بر میگردد سلام پس میگرداید سید که ای احمد رفتم بسبب سحر که ای سید و مولای من گفت اَمِنْ اَللّٰهُمَّ اَمِنْ اَللّٰهُمَّ اَمِنْ اَللّٰهُمَّ اَمِنْ اَللّٰهُمَّ اَمِنْ اَللّٰهُمَّ
حق تعالی افتخرو المومنون کلّ اَمِنْ بِاللّٰهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ رُسُلِهِ فَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا وَ اَلَيْكَ الْمَصِيرُ پس حق تعالی فرمود
لَا يَكُفُّ اَللّٰهُ نَفْسًا اَوْ اَوْسَعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ عَلَيْهِمَا كُتِبَتِ الْبُحْرَانُ لَمْ يَكُنْ لَنَا اِلَّا اَخِذْنَا اَوْ اَخْطَاكَ فَاَنْصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ پس حق تعالی فرمود که آنچه طلب کردی بود است تو عطا کردم و چون از مناجات پروردگار خود دفاع شد ندای حق بر من رسید
که که اور زین جان فشن بخود کردی گفتیم سیر خود اخلیفه کردم پس رفتم در مرتبه از ملکوت اعلی نذر سید که یا احمد با علی بن ابی طالب بگو سید که
بکن و ترمز او را رعایت کن پس نذر خود کردی که این جانب راست عرش چون نظر کردم دیدم که بر ساق راست عرش نوشته است که خداوندی که چون
و شریک نذر محمد رسول من است و اورا تو بخشیدم بلی ای احمد نام از نام خود اشتقاق کردیم خدای خود محمود حمید و لوی محمد و نام سیرم تلاوت نمودم اشتقاق کردم
خداوند علی و در پیشگاه ای الهی القام پروردگار است یا فخر نیکامری و نیکامری خوشحال تو و حال سید که تو ایان آورد و ترا تصدیق نماید پس بیای نذر
افتادم و موبهای آنذر بام از نور و آرد و چون جبرئیل امین رسیدم نزد سدره المنق جبرئیل گفت ای غیث من خوش رفتمی و خوش آمدی چه گفتی چه
شنیدی من آنچه گفتی بودم با تو گفتیم و آنچه گفتی بودم گفتیم گفت آن ندای که ترا گردید بود گفتیم این بود که ابوالقاسم گفت برگرد باریت کند تو و پدر
یا فخر جبرئیل گفت پرسیدی که چرا ترا ابوالقاسم نذر کرد گفتیم یا روح الله ناگاه از ملکوت اعلی نذر سید که ای احمد ترا ابوالقاسم گفتیم که تو حجت
مرا در قیامت میانندگان من هست خواهی کرد پس گفت که او را بگو ترا گفتم پروردگار تو ای حبیب من سوگند بخورم بآن خداوندی که ترا بر است
و ستاده است که این که است را که بود او با بعدی پیش ازین نداده است پس با جبرئیل نشست چون با سمان ششم رفتم از آن قصر رسیدیم به جبرئیل گفتیم که
از آن دو ملک سوال کن که آن جوان با منی که صاحب این قصر است کیست چون سوال کرد گفتند علی بن ابی طالب پسر عمر محمد است و همچنین قصر
رسیدیم و جبرئیل گفت که از آن دو ملک سوال کن که آن جوان با منی که صاحب این قصر است کیست چون سوال کرد ملائکه چنین جواب گفتند که این منی که
علیه سبب حسن از حضرت صادق علیه السلام وایت کرده است که چون جبرئیل حضرت رسول صلی الله علیه و آله را با عروج پروردگار می رسید که ایستاده و گفت
آنحضرت را که بالا رود حضرت گفت که مرا چنین غالی تنها میگذاردی جبرئیل گفت که بکافی سید که پیش از تو ایان کرد سید و پیغمبر تو را و سید و در حدیث صحیح
و غیر صحیح آمده است که از آن حضرت سوال کردند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله چند مرتبه معرفت رفت حضرت فرمود که دو مرتبه و فرمود که جبرئیل

انحضرت را بدین رساید و گفت بایست در اینجا که این مکانی است که تیج ملک پیغمبر این مکان رسیده اند و بدین سبب که پروردگار تو بر تو صلوات میفرستد و میگویی سبقتی قد و کجی انما ربنا الملائکه والروح سبقت رحمتی علی غضبی یعنی من بسیار مقدس بسیار متبر و خشم پروردگار ملائکه و روح سبقت گرفته است رحمت من غضب من پس حضرت گفت اللهم عفوک عفوک خداوند عفو بخشش فرما عفو فرما در عفو من بپایم
 و همچنین رسید و نزدیک حجابی از نور رسید که میخشد و آن حجاب از نور بزرگ بود و مانند سواد سوزنی از نور انوار غمت و جلال حق بر او جلوه نمود پس نزد حق با تو
 که یا محمد گفت لبیک ای پروردگار من حق تعالی گفت که کار برای امت خود اختیار کرده بعد خود گفت خدا بهتر میداند حق تعالی فرمود که علی بن ابی طالب امیر المؤمنین و سید مسلمانان و پیشوای رؤسایان دست و پا سفیدان است پس حضرت صادق علیه السلام فرمود که امات علی ابن ابی طالب علیه السلام است آسمان و حق تعالی خود پیغمبرش فرمود که ملکی در میان نبود از جمله آن وحی با آن بود که که مد که معراج شده باشد باقی صد و سبست در مدینه واقع شده باشد یا معراج بعرض دوم مرتبه شده باشد باقی با همان شده باشد یا دوم مرتبه جهانی باشد باقی روحانی و الله اعلم و بسند صحیح از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که در شب معراج مرا به ملکوت اعلی برد و عجب حجاب وحی با من فرمود که ملکی در میان نبود از جمله آن وحی با آن بود که که هر که روحی در دست مرا ذلیل گرداند چنان است که با من محرابه کرده است هر که با من محرابه کند من با او مجاری کنم من گفتم ای پروردگار من که دلی تو فرمود که هر که ایمان آورد و بتو وصی تو و امانان و فرزندان شما و ایشان را امام خود داند و بسند معتبر روایت کرده است که نافع با حضرت امام محمد باقر علیه السلام گفت که مسئله از تو پیغمبر که جواب نمواند گفت بگو پیغمبر یا وحی پیغمبر حضرت صادق فرمود که آن مسئله است گفت اخبر که میان عیسی و محمد صلوات الله علیهما چنان فاصله بود حضرت فرمود و تقبول تو سی صد سال گفت مرا خبر از تفسیر قول حق تعالی و مسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا و جعلنا من دون الرحمن المهدی یعبدون یعنی سوال کن از آنها که فرستادیم از پیش از تو پیغمبری آیا قرار دادیم که از خداوند رحمت خدا با آن که یستیده شود نافع گفت هرگاه میان محمد صلی الله علیه و آله و پیغمبران پانصد سال فاصله بود چگونه خدا او را امر کرد که از پیغمبران سوال کند حضرت فرمود که چون حق تعالی پیغمبر خود را معراج برد از جمله آیاتی که با تو نمود این بود که در بیت المقدس روح جمیع پیغمبران را نزد آنحضرت جمع کرد و جبرئیل امر کرد که اذان و اقامت گفت و در اذان حق تعالی خیر العمل گفت حضرت رسول نبویه افتاد و پیغمبران هر با نماز کردند و چون از نماز فارغ شدند با هم آمدند و ایشان پرسید که از چه چیز گواهی میدیدید و چه چیز می بینید گفتند گواهی میدیدیم که خداوندی نیست بجز محمود و کیتا و او را شیرینی و آفرینش و معبودیت نیست و گواهی میدیدیم که تو پیغمبر اوئی و این اعتقاد عهد و پیمان از ما گرفته اند نافع گفت راست گفتی ای ابو جعفر و بسند حسن از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که در شب معراج جبرئیل براق را برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله آورد و آنحضرت سو و بیعت المقدس رفت و در آنجا دید آنکه را دید از برادران خود و از پیغمبران علیه السلام و چون برگشت اصحاب خود را خبر داد که من درین شب معراج رفتم و وارد بیت المقدس شدم و علامت استی گفتم آنست که در عرض راه بقافله ابو سفیان از شام می آمدند و بر سر فلان آب فرو داده بودند و شتر سرخی از ایشان کم شده بود از پی او میگردد و پند و آطلوع آفتاب داخل خواهند شد و شتر سرخی در پیش آن قافله خواهد بود پس بعضی از کافران قریش بیل استمر طرفه سوار شدند و سیت که در یک شب بشام میرود و بر میگردد و در میان شما جمعی هستند که شام را دیده اند اما اگر

مرد با بلبل و بچه و نیکو و بد و دیکم این بابویه سید معتمد از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت کرده است که چون جبرئیل مرا
 با سنان بر دست مرا گرفت ... اعلان شست کرد و بر سندی از سندی بهشت نشاند و بی دست من داد و ناگاه و آن شبگاه نشاند
 و از آن روزی بیرون آمد و در کاشش مانند شنبیه که گرس یا ده بود گفت. السلام علیک یا احمد السلام علیک یا احمد السلام علیک یا احمد السلام علیک یا احمد
 السلام علیک یا احمد گفتم تو کیستی خدا تراست کند گفت منم راضیه در ضمیمه خداوند جبار و از من چیز فریدی. است پالین من از
 مشک و بالای من از کافور است و میان من از عنبر است و از آب زندگانی خمیر کرد و انداخته و با جلیل من گفت که باش پیل
 آفریده شدم برای سپهر تو موسی و دوزیر تو عیسی بن ابی طالب ایضاً از معتمد روایت کرده است که جبرئیل شنبی برای حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله چهار بانی آورد از استر که یکس و از دوزخ که یکس و از بهشت که یکس و از دوزخ که یکس و از بهشت که یکس و از دوزخ که یکس و از بهشت که یکس
 خواست که سوار شود امتناع کرد جبرئیل گفت محمد است چون نام آنحضرت را شنید چنان تواضع کرد که بر زمین خجسته پدید حضرت سوار او شد
 و هر بلندی که راه میرفت دستهایش کوتاه و پایهایش بلند می شد و چون نشیب می رفت دستهایش دراز و پایهایش کوتاه میشد پس در
 نایکی شب بقافله بر باری رسیدند که از مال الوسیفیان بود و از صدای بال براق شتران رم کردند و فغان شترانش افتاد و
 شکست پس از آنجا گذشتند تا به بلغار رسیدند حضرت فرمود که ای جبرئیل من نشسته ام کاشه آبی بان حضرت داد و تناول نمود پس
 از آنجا گذشتند که فغان آتش بر پایهای ایشان زده بود و در سرگون آویخته بودند حضرت پرسید که اینها کیستند گفت ایشان گروهی
 که حق تعالی ایشان را به جلال غنی کرده است و طلب حرام میکنند پس جمعی رسیدم که سوزن و سیمان آتش دهن های ایشان را
 مید و خند پرسید که اینها کیستند جبرئیل گفت ایشان بکارت زنان از نامی بر زمین بر دی رسیده که بستانه همی نام خواست
 بر دارد و منی تو است پس همی دیگر بالای آن میگذاشت گفت این کیست جبرئیل گفت این صاحب فرض است که ادب
 قرض نمیتواند کرد و دیگر قرض میکنند پس گذشت تا به کوپی شرقی بیت المقدس رسیدند حضرت در اینجا باد بسیار گرمی احساس
 و صدای میبی شنید گفت ای جبرئیل این چه باد بود و آن چه صدای بود گفت آن باد و صدای از جهنم بود حضرت فرمود که پناهی بر من
 از جهنم پس از جانب راست خود نیم خوشبوی و صدای نیکوی شنید و از حقیقت آنها پرسید جبرئیل گفت این چشم و صدای
 بهشت است حضرت فرمود که خدا سوال میکند بهشت را پس از آنجا گذشتند تا به دروازه شهر بیت المقدس رسیدند و آنجا
 نصرانی بود که شب دروازه را می بست و کلید را در زیر سر او میگذاشتند در آن شب هر چند سعی کردند دروازه بسته نمی شدند و الاوند
 و گفتند دروازه بسته نمیشود گفت پاسبان را ماده کند چون داخل بیت المقدس شدند جبرئیل محضر بیت المقدس را پرورد
 و از زیر آن همه قدم بیرون آورد قدحی از شیر و قدحی از نسل و قدحی از شراب چون قدحی شیر و نسل را با حضرت دادند
 قدح شراب را داد و گفت سیراب شدم جبرئیل گفت اگر می آشناسیدی امت تو هم همراهی شده مد و از تو متفرق میشدند
 بیت المقدس نماز کرد و گروهی از پیغمبران با حضرت اقتدا کردند آن شب با جبرئیل علی فرود آمده بود که برگزیناده بودند و یک
 حضرت آمد و گفت یا محمد در دکان عالم سلام می رساند و میگوید که اینها کلیدهای نازنه های زمین است اگر خواهی نیمیر با ایشان
 خواهی بکشد یا اگر جبرئیل شاره کرد که تواضع کن حضرت فرمود که میخواهم نیمیر نبوده باشم بادشاهی دنیا را میخواهم پس از آنجا
 با من رفتند چون به آسمان اول رسیدند جبرئیل گفت در آنجا شنیدم که گفت کیست با تو گفت محمد است اما که گفتن نیکو

راستوانست وید براسے روشنی و صفا نور آن قہر و قہر بود از مز و اید و زبرجد گفتم سے جبرئیل این قصر ہا ایکست فرمود کہ براسے کسی بہت کہ سخن نیکو گوید و پیوستہ روزہ باشد و طعام بسیار بخوراند و عبادت بآیت در شب و درنگا سیکہ دم در خوابند حضرت امیر المؤمنین صلوات اللہ علیہ فرمود کہ گفتم یا رسول اللہ از امت تو کسی بہت کہ طاعت اینہا داشتہ باشد فرمود کہ سخن نیکو بہت بگو سبحان اللہ و الحمد للہ لا الہ الا اللہ واللہ اکبر و پیوستہ روزہ و آشتن آنست کہ ماہ مبارک رمضان را تمام روزہ بدارد و طعام و دواں آنست کہ براسے عیال خود تحصیل نماید کہ ایشان محتاج دیگران نباشند و در شب نماز کردن ست کہ نماز نفلین را بجا آوردہ و درنگا سیکہ بود و نصاری و سار کا فرمان در خواب اند و ابن بابویہ بسند ہا سے بسیار از حضرت صادق علیہ السلام روایت کردہ است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ حتی تک در شب معراج مراند اگر دیکہ یا محمد گفتم لبیک اسے پروردگار من پس نہ اگر دیکہ بدان علی پیشوا سے ترقیان و بادشاہ مونسان است و کشاندہ رؤسیدان و پاسفید آنست یعنی شیعیان خود را بسوی بہشت و بسند معتبر دیگر از آنحضرت روایت کردہ است کہ حضرت رسالت بناہ صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ حق تعالی در شب معراج خود با من سخن گفت و مراند اگر دیکہ اسے محمد علی حجت منست بعد از تو بر خلق من و پیشوا سے اہل طاعت منست بہر کہ فرمان او برد و فرمان من بردہ است و بہر کہ عصیان او کند عصیان من کردہ است پس اورا نصب کن براسے امت خود کہ باد ہدایت یابند بعد از تو و بسند ہا سے معتبر دیگر روایت کردہ است کہ حق تعالی در شب معراج حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ دیکہ یا محمد اگر اختیار کردہ کہ بعد از تو در میان امت تو جانشین تو باشد حضرت گفت خداوند براسے من اختیار کن حق تعالی فرمود کہ اختیار کردم براسے تو برگزیدہ ترا کہ علی بن ابی طالب است و بسند معتبر دیگران از ابن عباس روایت کردہ است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ چون مرا از آسمان بستم بسند و المثنی بردند و از انجا بحجاب ہا سے نور رفتہ حق تعالی فرمود و مراند اگر دیکہ اسے محمد تو بندہ منی و من پروردگار تو ام پس براسے من خضوع کن و مرا عبادت کن پس بر من تو کل کن و بر غیر من اعتما کن کہ من ترا پسندیدم کہ بندہ و مسبب و رسول و پیغمبر من باشی و برادر تو علی را پسندیدم کہ خلیفہ من و بدرگاہ قرب من باشد پس دوست جنت من بر بندہ کان من و پیشوا سے خلق منست بادشاختہ سے شوند دوستان و دشمنان من و باوجود اعمی شوند لشکر شیطان از لشکر من و باوجود برہمی شود دین من و باوجود محظوظ میگردد و حدود من و جاری میشود احکام من و بسبب تو و امامان از فساد ان او جسم یکدم بندگان و کینز کان خود را بقایم شما آبادان میگروا من زمین خود را بہ تقہ یس و تسبیح و تحلیل و کبیر خود و باز پاک میگروا من زمین را از دشمنان خود ویراث میدہم آنرا بدوستان خود و با او کلمہ کا فر از اہل بیت و کلمہ خود را بلند میگروا من و باو زندہ میگروا من بندہ کان خود را و شہر ہا سے خود را و از براسے او بشیت خود و ظاہر میگروا من گنج ہا و ذخیرہ ہا سے خود را و او را مطلع گردانم بر راز ہا سے خود و او را امداد یکدم ہلاک خود کہ او را تقویت نمایند بر جاری گردانیدن امر من و بلند گردیدن دین من دوست و علی حق من و براتے و ہدایت کنندہ بندہ کان من و بسند معتبر از امام رضا صلوات اللہ علیہ روایت کردہ است کہ حضرت امیر المؤمنین صلوات اللہ علیہ گفت کہ حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ خداوند عالمیان خلقے نیافریدہ بہت کہ افضل باشد از من و گرامے تر باشد نزد او از من گفتم یا رسول اللہ تو بہت سے یا جبرئیل فرمود کہ یا علی بدرستی کہ حق تعالی تفضیل دادہ است پیغمبران مرسل را بر ملائکہ مقربان و مرا فضیلت دادہ است بر جمیع پیغمبران و بعد از من ترا و امامان بعد از ترا ترقیست دادہ است بر ملائکہ و جمیع خلق و بدرستی کہ ملائکہ خدمت کاران جہان مایند یا علی آنکہ کامل و شایان

و از آنکه در دور عرش آن تسبیح و تحمید پروردگار خود میگویند و طلب آمرزش می نمایند بر اے انما که ایمان آورده اند
 بر لایق یا علی اگر با بنودیم نمی نسید خدا را آدم را و نه بتواراد نه بهشت و نه دوزخ و نه آسمان و نه زمین و چگونه بهتر باشد از ملائکه
 و حال آنکه بایشی گرفتیم بر ایشان بسوسے پروردگار خود و تسبیح و تهلیل و تقدیس باذیرا که اول چترے کے حق تعالی خلق کرو
 با بود پس گویا گردانیده اما بتوحید و تحمید خود پس ملائکه را خلق کرد و چون ایشان ارواح را با یک نور دیدند و عظمت نور را مشاهده
 کردند و نور را بسیار عظیم شمردند سبحان الله گفته ملائکه بدانند که ما خلق محبوب خدایم و حق تعالی منزله است از صفات و سایر
 مخلوقات پس تسبیح تسبیح گفتند و خدا را از صفات مانده دانستند چون عظمت شان را مشاهده کردند لا اله الا الله گفتیم که ملائکه بندگان
 که باندہ ہاے خدایم و ما را از خداے بہرہ نیست و بغیر خدا دیگرے مستحق پرستیدن نیست و چون ملائکہ بزرگی را مشاهده کردند و
 الله اکبر گفتیم ملائکہ دانستند که خدا از ان بزرگتر است کہ کسی بزرگوارے تواند یافت مگر بہ بندگی او چون غرت و قوت مخصوص
 و چون ملائکہ مشاهده کردند ما گفتیم لا حول و لا قوۃ الا بالله تاملکہ دانستند کہ حق تعالی اطاعت ما را بر مہ خلق واجب گردانیده است
 پس ملائکہ گفتند الحمد لله پس ملائکہ بہرکت مبادیت یافتند بسوسے توحید و تسبیح و تهلیل و تحمید حق تعالی پس مقتضای آدم علیہ السلام را
 خلق کرد و نور را در صلب او سپرد و امر کرد ملائکہ را کہ سجدہ کنند آدم را بر اے تعظیم ما و تکریم ما پس سجدہ ایشان بندگی خدا بود و اکرام
 آدم بود بر اے آنکہ ما در صلب او بودیم و چگونه ما افضل نباشیم و حال آنکہ سجدہ کردند ہمہ ایشان بر اے آدم و چون ما با آسمان بروند
 جبرئیل اذان و اقامت گفت و دوبار گفت پیش بایست اے محمد گفتیم اے جبرئیل من بر تو پیشی میگیم گفت آری زیرا کہ حق تعالی
 پیغمبرانش را بر ملائکہ فضیلت داده است و ترا مخصوص بر مہ خلق زیادتی داده است پس من پیشی ایستادم و با ایشان نماز کردم و
 بر اے محمد میگیم و چون بجا بہاے نور رسیدم جبرئیل علیہ السلام گفت پیش رویا محمد و خود ایستاد گفتند و چنین موضعی از من جدا
 می شوی گفت یا محمد این منتہاے حدیث کہ خدایا بر اے من قرار کرده است اگر از اینجا در گذرم بالہاے من میسوزد و میسبب
 تعدی کردن از انداز ہاے پروردگار من پس مرا در دریاے نور غوطہ دادند و در بحار انوار خداوند جبار شناورے کردم تا
 رسیدم با بنجا کہ خدایم خواست کہ ما با بنجا بالا برد از علو ملک او پس ندا از جانب اعلیٰ بن رسید کہ یا محمد گفت لبیک و سعد یکت
 اے پروردگار من ندا رسید کہ اے محمد توئی بندہ من و من پروردگار توام مرا عبادت کن و بر من توکل کن بدرستی کہ توئی نورس بر
 من و رسول من بسوسے خلق من و حجت من بر بندگان من جو بر اے کہ کہ رہنا بت کند آفریدیم بہشت خود را و بر اے ہر کہ ترا مخالفت
 کند آفریدیم آتش خود را و بر اے ادھیاءے تو واجب گردانیدم کہ امت خود را و بر اے شعیبان ایشان واجب گردانیدم ثواب خود
 را گفتیم پروردگار ادھیاءے مرا یقین فرما کہ ایشانرا بشناسم و مودک اے محمد ادھیاءے تو آئینہ اند کہ ما ہاے شان در ساق عرش
 من نوشته است چون نظر کردم باق عرش دوازده نور دیدم و در ہر نورے سطرے بنویدم کہ در ان سطر نام کی از ادھیاءے
 نوشته بود کہ اول ایشان علی ابن ابیطالب بود و آخر ایشان محمدی است من گفتیم پروردگار اینہا ادھیاءے من اند بعد از ہ
 کہ یا محمد اینہا دوستان من و ادھیاءے برگزیدگان و حجت ہاے من اند بعد از تو برگزیدگان من و ایشان ادھیاءے خطفہ ہاے
 تواند بہترین خلق من اند بعد از تو لغزت جلال خود سوگند میخورم کہ دین خود را با ایشان نماز کردم و کلمہ خود را با ایشان بلند گردانم
 ایشان زمین را از دشمنان خود پاک گردانم و مشرق مغرب زمین را بتصرف خود آوردم و باد را با سحر خود گردانم و ابر ہاے صعب

دلیل گردانم که بر آنها سوار شود و به جاک خواب از آسمان زمین برود و او را بشکر با سه خود یاری کنم و بلا یک خود مدد کنم تا آنکه
 موت من بلند گردد و همه خلق بر یگانگی پرستی من جمع شوند پس بادشاهی باو را دیدم بستر گردانم و دست خود را در دوستان خود
 پیشوایان دین قرار دادم که دست بر دست گردانند تا در قیامت و ایضا بنده معتبر از حضرت صادق علیه السلام و ابن عباس روایت کرده است
 و زنی عایشه نیز و حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله آمد و آنحضرت حضرت فاطمه صلوات الله علیها را در دامن نشاند و بود و میبوسید
 مالش گفت چندان دختر بزرگ را اینقدر می بوسی و بچه سبب افراط و مجتبی اومی نمانی حضرت فرمود که اے عایشه در شب معراج
 من آسمان چهارم رسیدم جبرئیل اذان و اقامت گفت و مرا پیش داشت و با بل آسمان چهارم نماز کردم و چون بجانب راست خود
 گفتم حضرت ابراهیم علیه السلام را در بانس از باغها بهشت دیدم که گرویده از ملائکه او را در میان گرفته بودند و چون بر آسمان ششم
 آمدم ندا از جانب اعلی شنیدم که اے محمد نیک پدری است پدر تو ابراهیم و نیک برادر تو علی و چون بجانب باها رسیدم
 و جلال رسیدم جبرئیل دست مرا گرفت و مرا داخل بهشت کرد و در بهشت درختی از نور دیدم که در زیر آن درخت دو ملک
 باو زیور با برهم چیدند گفتیم این درخت از کیست گفت از پدر ادرت علی بن ابیطالب و این دو ملک بر اے او حله و زیور بر عیسی
 است و زمار در قیامت چون پیشتر رقم ربی از بر اے من آوردند از زبده نرم تر و از مشک خوشبو تر و از عمل شیرین تر من یک
 رطب را اگر رقم و خوردم آن رطب لطف شد و در بهشت من و چون بزین آدم با خدیجه نزدیکی کردم و او با فاطمه حامله شد پس فاطمه حوریه است
 رت انسان هرگاه مشتاق بهشت می شود فاطمه را می بوسم و می بویسم که ریحانه بهشت است و بر روایت دیگر هر وقت که او را می بوسم
 رے درخت طوبی از او می شنوم و ایضا بنده معتبر از امام زاده عبد الغفور وایت کرده است از امام محمد تقی صلوات الله علیه که
 حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه گفت روزی من و فاطمه صلوات الله علیها بنجد مت حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله رفتم
 و آنحضرت بسیار میگفت گفت پدر و مادر من فدای تو باد یا رسول الله چه چیز سبب گریه تو شده است فرمود که یا علی شبی که مرا آسمان بردند
 زنی چند از امت خود را در عذاب شدید دیدم و گریه من بر اے ایشان است زن را دیدم که بر موسی سر او نخته اند و مغزشش بپوشید
 و زن را دیدم که بزبان آویخته بودند و زن را دیدم که جمیع جنم را در حلقش میخند و زن را بر پستان آویخته بودند و زن را دیدم که گوشت بدن
 را میخورد و آتش در زیر او شعله میکشد و زن را دیدم که با پایش بدستمالش بسته بودند و مار مار را و عقرب مار را بر آن مسلط گردانده بودند
 زن را دیدم که کور و کر و لال بود و در تابوت آتش کرده بودند و مغزشش از سرش بیرون می آمد و بدنش از خوره و میسی پاره پاره شده
 را دیدم که بر پا آویخته بودند و در تنور آتش زن را دیدم که گوشت بدن او را از پیش و پس می بریدند به مقراض با آتش و زن را
 را دیدم که او و دستمالش را می سوختند و اما بے خود را میخورد و زن را دیدم که سرش بر خوک بود و بدنش بدن خرو بر و پلار بر و
 عذاب بود و زن را دیدم بر صورت سگ و آتش در دبرش داخل میکردند و از دهنش بیرون می آمد و ملائکه سر و بدنش را بکمر
 من میزدند فاطمه صلوات الله علیها گفت اے پدر بزرگوار من مرا خبر ده که عمل میرت ایشان چه بود که حق تعالی این نوع عذاب
 را بر آنها گردانید حضرت گفت اے دختر گرامی آن زن را که بمو آویخته بودند موسی خود را از مردان نمی پوشانید و آنکه بزبان آویخته اند
 را شوهر خود میکرد و آنکه بر پستان آویخته بودند مانع شوهر خود می شد از جماع و آنرا که بر پا آویخته بودند از خانه بی رحمت شوهر بیرون
 رفت و آنکه گوشت بدن خود را میخورد بر اے ما محرم زینت میکرد و بدنش را از نجاستها پاک نمیکرد و نماز را بسک می شمرد و آن

لور و کروال فرزند از نیا بہر ساینده و بلرون شوہر خود می انداخت و اندک کوشش بدلتش را بمقرض میبرد خود را بہر دم می نمود و پرا
 رغبت نمایند و آنکہ رود بدلتش را می سوختند و روده ہاے خود را می خورد و قیوم ساق بودہ مردوزن را بجام یکیک میبر ساینده و آنکہ
 بسہر خوک و بدلتش بدن خرمن چین در ونگو بود و آنکہ بصورت سگ بود و آتش در و برش میگرد و ناخواندہ و نوحہ کنندہ و
 پس حضرت فرمود ہاے بہر زن کہ شوہر خود را بچشم آورد و خوشحال زنی کہ شوہر خود را راضی دارد و کینہ مبتزل از حضرت امام
 عسکری علیہ السلام روایت کردہ است کہ روزے حضرت امام جعفر صادق علیہ السلام احوال مخفی از اصحاب خود را پرسید گفتند ابرا
 حضرت بیاد تو اورفت و او را نزد یک برحلت یافت باو فرمود کہ نطن خود را نیکو گردان بہر پروردگار خود گفت نطن بہر پرورد
 است امام و دختران خود دارم حضرت فرمود کہ آن کسی را کہ بر اے مضاعف گردانیدن سنات و محو کردن سیات امید داری بر اے
 اصلاح حال بنات خود نیز از او امیدوار باش مگر نشیند کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ در شب معراج بسدرۃ القنسی رہ
 بعضے شاخہا را دیدہ کہ پستانہا او منجھتہ بود و از بعضے شیر میخفت و از بعضی حمل و از بعضی روغن و از بعضے شبیہ بہار و گندم
 جامہا و از بعضے مانند میوہ سدر پس دخیاط خود گفت کہ آیا اینہا یکجا ترا میگردند و در انوقت جبرئیل باسن بنود کہ از و سوال کنم
 او در مرتبہ خود ماند و من از درجہ او بالا تر ز تو پس حقتعالی مراند کہ اگر اے محمد اینہا غذاے دختران و پسران امت تست پس بگو با
 پدران دختران کہ دل تنگ می باشند بر اے پریشانی احوال دختران خود زیرا کہ چنانچہ آفریدہ ام روزے ایشان را امید ہم و تبند
 معتبر از حضرت امام رضا علیہ السلام روایت کردہ است کہ حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ در شب معراج در آسمان سوم مردی
 دیدم پشت یک پا در شرق و دیگر پا در مغرب لوجی در دست داشت و دران نظر میکرد و دوسری جنبانیدہ گفتم یا جبرئیل این کیست
 گفت ملک اموت است و تبند معتبر از حضرت امام حسین علیہ السلام روایت کردہ است کہ فرمود کہ از جہم رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
 شینہ مرا گفت و در شب معراج ملکی را دیدم کہ در دستش شمشیر ز نور بود و بان بازی میکرد چنانچہ حضرت امیر المومنین بذوالفقار ہانہ
 و جنگ و ملائکہ ہر گاہ مشتاق تقاے امیر المومنین علیا سلام می شدند بر وے آن ملک نظر میکردند گفتم پروردگار این برادر
 عم من علی بن ابی طالب است حق قیامی نہ اگر و کہ با محمد این ملکی است کہ بر صورت علی آفریدہ ام کہ در بیان عرش مرا عبادت
 و ثواب حسنت و تقدیس و سبح و ابراے علی بن ابی طالب است تا روز قیامت و تبند معتبر دیگر روایت کردہ است کہ حبیب
 نختبانی از حضرت امام محمد باقر علیہ السلام پرسیدہ ان تفسیر این آیہ ثم دلی فندگی فکان قاب قوسین و ادنی حضرت فر
 حبیب یعنی نزدیک شد بجانب حق تعالی بقرب منوی پس بسیار نزدیک شد پس بوا بقدر و و نیم کمان یا نزدیک تر پس خدا
 مرستاد بادوران مکان رفیع انچہ خواست اے حبیب بدرستی کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ چون فتح مکہ نمود خود را در عبادت
 حق تعالی بسیار نعمت میفرمود بر اے شکر نعمت ہاے پس روزے طواف بسیار کرد و علی بن ابی طالب علیہ السلام با حضرت بود
 چون تاریکی شب ایشانرا فر گرفت بر اے سعی بجانب حق رفتہ چون از سفاف و آمدند و متوجہ مردہ شدند از آسمان لورے
 نزو آمد و ایشانرا فر گرفت کہ کوبہ ہاے کہ ہمہ از ان نور روشن شد و دیدہ ہاے ایشان از مشاہدہ خیرہ گردید و دہشت ایشان
 عظیم مارض شد و چون بجانب مردہ بالا رفتند حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ بجانب آسمان بلند کرد و دووان را در بالاے ستر
 و پر و دست بلند کرد و پروردگار گرفت پس حق تعالی او را نہ اگر و کہ اے محمد اینہا از میوہ ہاے بہشت اند و نمی تواند خود را از اینجا مگر

دوم می تو علی ابن ابی طالب حضرت رسول صلی الله علیه وآله را با آسمان برد و تا نزدیک سدره المنتهی رسانید جبرئیل ایستاد
و حضرت را گفت که پیش برو که من یارای آن ندارم که ازین پیشتر بیایم و حضرت امام محمد باقر علیه السلام گفت که آن درخت
برای اوست آن سدره المنتهی میگوید که لاجمال روی زمین را ملائکه حافظان اعمال آنجا میسازند و حفظ کرده ام در ره در زیر آن درخت
اند و آنچه ملائکه کاتبان اعمال می بنویسند آنرا در لوح سماوی ثبت می نمایند و چون حضرت در سدره المنتهی نظر کرد و دید که
شاهزاده آن درخت بر عرش رسیده و دور عرش را فرود گرفته پس نور از انوار عظمت و جلال خداوند مبارک بر او آنحضرت تجلی
کرده که دیده اش از بهشت آن نور باز ماند و اعضایش بلرزد پس حق تعالی دلش را محکم گردانید و دیده اش را قوت
و نور دیگر بخشید تا آنکه از آیات پروردگار خود دید آنچه دید از خطاها پس پروردگار خود شنید آنچه شنید و چون برگشت و برابر
سدره المنتهی رسید جبرئیل در آنجا بار دیگر دید چنانچه حق تعالی فرموده است و لقد کلاماً نزلاً آخری عند سدره المنتهی
و مراد آنست که بار دیگر جبرئیل دید خدا را بر روشنی که سیان میگویند پس خدا را بدیده دل دید و بدیده سیرت بزرگ پروردگار
نور را دید که هیچ مخلوق ندیده بود و نخواهد دید پس حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمود که گندگی درخت سدره صد سال راه است
از روز باری دنیا و سر هر برگ از آن تمام اهل دنیا را می پوشاند و خدا ملکی چند آفریده که موکل اند بدردختان زمین پس هیچ درخت
خرا و غیر آن نیست مگر بآن درخت ملکی هست که آن درخت میوه آنرا محافظت نمی نماید و اگر او نباشد هر آینه درندگان و جانوران
زمین در هنگام میوه آنرا خالی کنند و باین سبب حضرت رسول صلی الله علیه وآله منع کرد مسلمانان را که در زیر درخت میوه دار
بول و غایت نکنند و باین سبب آدمی را انسی نمی باشد بدخت میوه دار در وقت میوه زیرا که ملائکه نزد او حاضری باشند و نه
مستحرم و ایت کرده است از حضرت صادق علیه السلام پرسیدند که بچه سبب در نماز شب خفتن و صبح بلند میخوانند قرات را و در
سائر نمازها آهسته میخوانند فرمود که چون حضرت رسول صلی الله علیه وآله را با آسمان بردند اول نماز که حق تعالی بر او واجب گردانید
نماز ظهر روز جمعه بود پس ملائکه را با آنحضرت مخم کرد که با و اقتدا کردند و آنحضرت را فرمود که قرات را بلند بخواند تا فضیلت او بر ملائکه
ظاهر گردد و پس نماز عصر را بر او واجب گردانید و کسی از ملائکه را با و مخم نکرد و امر کرد که آهسته بخواند زیرا که احدی بهشت سر او
بنمود که بشود پس نماز شام و خفتن را او واجب گردانید و ملائکه را فرمود که با و اقتدا کردند و آنحضرت را امر کرد که بلند بخواند تا ایشان
بشنوند چون نزدیک صبح بزمین آمد نماز صبح را بر او واجب گردانید و امر کرد او را که با مردم نماز کند و قرات را بلند بخواند تا
فضیلت او بر مردم ظاهر شود چنانچه بر ملائکه ظاهر شد پس از آنحضرت پرسید که بچه علت تسبیح در دو رکعت آخر بهتر است از قرات
محمد فرمود که بر حضرت رسول صلی الله علیه وآله در دو رکعت آخر نوری از انوار عظمت جلوه کرد که آنحضرت را بهشتی عارض شد
و گفت سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر و باین علت تسبیح افضل از قرات شد و ایضا به معتبر
روایت کرده است از حضرت امام موسی کاظم علیه السلام پرسیدند که بچه علت در نماز یک رکوع دو سجده مقرر شده است حضرت فرمود
که اول نمازی که حضرت رسول صلی الله علیه وآله ادا نمود در پیش عرش الهی بود زیرا که آنحضرت را در شب سوای با آسمانها بردند و
به عرش رسید حق تعالی آنحضرت را ندا کرد که ای محمد نزدیک چشمه صافی بیا مساجد خود را بشو و پاک گردان و برای پروردگار خود
نماز کن پس حضرت نزدیک آنچشمه رفت و وضوئی کامل بجا آورد و در خدشت پروردگار را بایستاد و پس حق تعالی امر نمود او را

اگر افتاح نماز کن چون تکبیر گفت فرمود که یا محمد بخوان بسم الله الرحمن الرحیم آخر سوره حمد پس فرمود که سوره توبه را بخوان
چون تمام کرد سه نوبت گفت کذالك الله ربی پس حق تعالی فرمود که یا محمد رکوع کن پروردگار خود را چون رکوعی رفت سه
کسجهان ربی العظیم و بحمد حضرت سمرتیه گفت پس فرمود که سجد دار چون راست بایستاد فرمود که سجد کن پروردگار خود
چون سجد رفت فرمود که بگو سبحان ربی الاعلی و بحمد چون سمرتیه گفت فرمود که درست بنشین یا محمد چون درست
جلالت پروردگار خود را بیا آورد و دوپله امر پروردگار خود با سجد رفت و سمرتیه تسبیح گفت پس نذر سجد کرد و سمرتیه
و قرأت بکن پس باز امر رکوع و سجد کرد و نیز چون سجد اول را بجا آورد و بار جلالت پروردگار خود را بیا آورد و بار دیگر نوبت
پس حق تعالی فرمود که سجد دار خدا ترا ثبات بدار و تشهد بخوان و چون تشهد را تمام کرد حق تعالی او را ندا کرد که سلام کن پس
آنحضرت بر پروردگار خود سلام کرد و خداوند جبار آنحضرت را جواب سلام گفت و فرمود و علیها السلام امی محمد بخت من قوت
بر طاعت من و عصمت خود ترا پیغمبری رسانیدم و حبیب خود گردانید پس حضرت امام موسی کاظم علیه السلام فرمود که خدا آنچه امر کرد و
هر رکعت یک رکوع و یک سجد و سبب تذکر عظمت الهی حضرت سجد دیگر اضافه نمود خدا او را نیز واجب گردانید پس از حضرت پدر
که صا که ام همت فرمود که چشمه ایست از رکعتی که نماز عیش الهی بفرمیشود که از اما و المیحه سیگویند یعنی آب زندگانی چنانچه حق
فرموده است که ص والقرآن ذی الذکر پس سمرتیه روایت کرده است که از حضرت امام موسی علیه السلام پرسیدند که کج
تکبیر افتاح نماز هفت مرتبه سنت شده است و کج علت در رکوع سبحان ربی العظیم و بحمد می گویند و سجد سبحان
و بحمد میگویند حضرت فرمود که حق تعالی آسمان را هفت آفرید و زمین را هفت و حجاب را هفت گونه و چون حضرت رسا صلی
علیه و آله براج رفت سمرتیه تعجب فرسین رسید و یک حجاب از حجابها هفت گونه بر آس او کشد و نزدیک مرتبه الله اکبر
و همچنین هر یک حجاب که کشود می شد یک مرتبه الله اکبر میگفت تا آنکه هفت حجاب از او کشد و ده شد و هفت مرتبه الله اکبر گفت و چون
نماز معراج من است لهذا در اول در نماز مقرر کرده اند که هفت مرتبه الله اکبر بگوید تا حجابها را که سبب بعد آواز حجاب مقدس
الهی کرده اند از پیش او برداشته شود و چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله بعد از رفع حجابها را انوار عظمت و جلال حق تعالی
بر دلش جلوه کرد و اعضایش بلزید و رکوع افتاده گفت سبحان ربی الاعلی و بحمد چون سر از رکوع برداشت نور را از
عظمت با و جلوه کرد پس سجد افتاد و گفت سبحان ربی العظیم و بحمد چون هفت مرتبه این ذکر را گفت و سبتش ساکن گردید و
مقرر شد که این ذکر را در رکوع و سجود گفته شود و بسند معتبر دیگر روایت کرده است که از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام پرسیدند
که کج علت حضرت رسول صلی الله علیه و آله در سجد شجره احرام کج بست و در موضع دیگر احرام بست حضرت فرمود که در شبی که
آنحضرت را با سامان بردند چون محاذی سجد شجره رسید حق تعالی او را ندا کرد که یا محمد گفت لیکن حق تعالی فرمود که
پس ترا جادادم و ترا گم شده بنافتم پس هدایت کردم بسوی تو حضرت گفت ان الحمد لله و النعمه و الملك لا شریک
پس باین سبب آنحضرت احرام از سجد شجره بست نه از موضع دیگر و تسبیح طوی پس سمرتیه از ابن عباس روایت کرده
که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که حق تعالی مرا پنج فضیلت عطا کرد و علی را پنج فضیلت عطا کرد مرا اکلمات جامع و داد و علم
عطا جامع و داد و مرا پیغمبر گردانید و مرا پیغمبر داد و سبیل و بمن وحی عطا کرد و با و داد و مرا با

برود و در بامی آسمان را و حجاب با بر او کشود که او بسوی من نظر میکرد و من بسوی او نظر میکردم پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 گریست من گفتم پدر و مادر من فدای تو باد و هر گریه میکنی گفت ای پسر عباس که اول سخنی که حق تعالی بامن گفت این بود که فرمود که یا محمد نظر کن
 بسوی او دیدم که حجابها شوده شده و در کما آسمان کشوده شده علی را دیدم که سر بسوی آسمان بلند کرده و بسوی من نظر میکنند پس علی بامن
 سخن گفت و من با او سخن گفتم و پدر و زکات من بامن سخن گفت گفتم یا رسول الله چه سخن با تو گفت گفت حق تعالی فرمود که اے محمد گمراهند من
 علی را و صی نو و زبیر تو و خلیفه تو بعد از تو اعلام کن او را که نیک سخن تمامی شنود پس من در همانجا گامی که در خدمت پروردگار خود ایستاده
 بودم آنچه فرمود بعلی گفتم علی مرا جواب گفت که قبول کردم و اطاعت نمودم پس حق تعالی امر کرد ملائکه را که بر سر علی سلام کنند
 همه سلام کردند و علی جواب سلام ایشان گفت و ملائکه را دیدم که شادی میکردند و بحجاب سلام او و بیخ گرو بے از ملائکه آسمان ننگه شتم مرا آنکه
 اتهمیت و مبارکباد گفتند و برای خلافت علی بامن گفتند یا محمد به خداوندی که ترا بر استی فرستاده است سوگند که شادی و بیخ
 ملائکه داخل شد که حق تعالی پسر عمر ترا خلیفه تو گردانید و دیدم که حاملان عرش آلی سر برافراخته بودند بجانب زمین که است
 جبرئیل چه را حاملان عرش علی سر از مناظره رفعت و مصطفای روان کرده بسوی زمین می نگرید جبرئیل گفت یا محمد هیچ بدست
 نماند که بسوی علی نظر نکنند و درینوقت که از روی شادی و فرح می نگرید حاملان عرش که ایشان الحال از جانب خداوند محض شدند که است
 آنحضرت نظر نکنند و چون بزمین آمدم آنچه دیده بودم علی را خبر میداد پس دانستم که بزمین که من رفتم بودم بر سر علی قیام نشود و بزمین
 را و نیز دیده بود و حیاشی بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله نماز فسخ را و زمین
 آورد و بر ملکوت عزیمت نمود و پیش از صبح بزمین برگشت و نماز صبح را در زمین ادا کرد و بسند معتبر از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله که نماز فسخ را در زمین کرد و بر ملکوت عروج نمود و پیش از صبح بزمین برگشت و نماز صبح را در زمین ادا کرد
 بسند معتبر از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که در شب معراج چون بزمین برگشت جبرئیل
 لغتم که آیا حاجتی داری گفت حاجت من آنست که خدیجه را از جانب خدا و از جانب من سلام برسانی چون حضرت سلام را را بخدیجه
 رسانید گفت خداوند من سلامت و سلامت با همه از دست و سلاها بسوی او میگردود و در کتب معتبر اهل سنت روایت کرده اند
 حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که شبی مرا به آسمان بردند در آسمان چهارم ملکی را دیدم که بر منبر از نور نشسته است و ملک
 برود را و جمع شدند گفتم اے جبرئیل این ملک کیست جبرئیل گفت نزدیک او برود و بر او سلام کن چون نزدیک رفتم و
 مگردم دیدم که برادر و پسر عمر من علی بن ابی طالب بود گفتم اے جبرئیل علی پیش از من بر آسمان آمده است جبرئیل گفت
 ملائکه حق تعالی شکایت کردند که شوق بقای علی را پس حق تعالی این ملک را از نور روی علی خلق کرد و ملائکه در شب جمع
 را در از زیارت میکنند تسبیح و تقدیس حق تعالی می نمایند و ثواب آنها را بدوستان علی هدیه می کنند و در مناقب خود زمزمی از
 معتبر روایت کرده است که از حضرت رسول صلی الله علیه و آله پرسیدند که حق تعالی در شب معراج بچه گفت با تو سخن گفت حضرت
 بلند علی را خطاب کرد و مرا الهام کرد گفتم پروردگار تو مرا خطاب کرد و می یا علی یا ما سخن گفت حق تعالی مرا اندک و که اے محمد من
 به پیشانیستم مثل و مانند ندارم و مرا بدینکرت قیاس نمی باید کرد بعد از آنکه علی با تو سخن گفتند تا دل تو مطمئن گردد و علی ابن ابراهیم
 من از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که در شب معراج چون داخل بیت شرف

زمین بانی عین سادہ دیدم و ملی چید دیدم و قہر پائے ساختند باخستہ از طلا و حتی از نقرہ و گاہے دست باز میدارند پرسیدہ
 از ایشان کہ چرا گاہے می سازید و گاہے می خردست باز میدارید گفتند انتظار خیر می کشیم پس ہم کہ خیر می شایست گفتند گفتن مومن
 در دنیا سبحان اللہ والحمد للہ ولا الہ الا اللہ واللہ اکبر ہر گاہ این ذکر با سکوینہ بنامی کنیم و ہر گاہ ترک میکنیم باینز
 یک میکنیم و شیخ طوسی بسند معتبر از حضرت صادق علیہ السلام روایت کردہ است کہ حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وآلہ با حضرت
 امیر المومنین صلوات اللہ علیہ گفت کہ با علی در شبے کہ مرا با آسمان بودند در ہر آسمان مرا استقبال کردند ملائکہ بشارتہاے بسیار دادند اما آنکہ
 ملاقات کرد مرا جبرئیل با گروہ بسیار ملائکہ و گفتند اگر جمع می شویم امت تو بر محبت علی خدا جنم را نمی آفرید یا علی بدرستی کہ حق تعالی
 ترا حاضر گردانید بامن ہفت مطن تا انس یا نعم تو اول در شبے کہ مرا با آسمان بودند جبرئیل گفت یا محمد کجاست برادر تو علی گفتم اورا
 در زمین گذاشتم گفت و ما کن تا خدا او را بیاورد از برائے تو چون دعا کردم مثال ترا با خود دیدم ناگاہ ملائکہ را دیدم کہ صف کشیدہ
 بودند گفتم یا جبرئیل اینہا کیستند گفت اینہا گردہے چند اند کہ حق تعالی با ایشان مباحثات خواهد کرد و در روز قیامت پس نزدیک
 ایشان رفتم و با ایشان سخن گفتم از احوال گذشتہ و آیندہ تا روز قیامت و ہم در مرتبہ دوم ہر ابوش بر دند جبرئیل گفت یا محمد برادر
 کجاست گفتم در زمین گذاشتم گفت خدا را بخوان تا او را بنزد تو آورد چون دعا کردم مثال ترا نزد خود دیدم و در برائے ہاے ہفت
 از پیش چشم من برداشتہ شد تا دیدم ساکنان جمیع ملکوت سموات را و در ہر یک کہ در ہر یک آسمان بود مشاہدہ کردم و ہمہ را تا
 مشاہدہ نمودم و حق تعالی مرا بر جن مسح کرد و ایندہ جبرئیل گفت برادر تو کجاست گفتم اورا بجای خود گذاشتم با ایشان
 و آنچه ایشان گفتند ہمہ را نوشیدم و حفظ کردم و چہارم حق تعالی مرا مخصوص گردانید بلیاتہ القدر و ترا بامن در آن شریک کرد
 پیغمبر چون با حق تعالی در ملا اعلی مناجات کردم مثال تو بامن بودی پس بر تو از خدا بہر گشتی کہ سوال کردم ہمہ را تہو عطا کرد و بخیار
 پیغمبر کہ گفت بعد از تو پیغمبر نمی باشد ششم چون بیت المعمور را طواف کردم مثال تو بامن بودی چون پیغمبران
 مثال تو در عقب من بودند و ہفتم در بنگام رجعت کہ گردہ کہ کافر از اہل ہلاک گردانم تو بامن تہو ای بودی یا علی حق تعالی مرا بر جمیع مر
 فضیلت دادہ و ترا بعد از من بر ایشان فضیلت دادہ پس فاطمہ را بر جمیع زنان عالمیان زیادتی دادہ پس حسن و حسین و اماما
 از ذیت حسین بعد از من و تو بر جمیع مردان فضیلت دادہ یا علی نام ترا با نام خود مقرون یافتم در چند مطن و باعث انس من
 گردید اول در شب معراج چون بیت المقدس رسیدم بر منورہ بیت المقدس نوشتہ دیدم لا الہ الا اللہ محمد
 بوزیرہ و نصرتہ بہ یعنی محمد را تقویت کردم بوزیرہ و یاری کردم اورا بہ او گفتم یا جبرئیل کیست وزیر من
 ان ابی طالب دوم چون بسندہ المقدس رسیدم ملائکہ بنام نوشتہ دیدم لا الہ الا الہا و خدیجہ و حسنہ
 خلقہ ایدتہ بوزیرہ و اخینہ فخرتہ بوسوم چون از سدرۃ القدر گذشتم و بر ش پروردگار عالمیان رسیدم در قلمعہ عرش نوشتہ بود
 لا الہ الا اللہ وانا اللہ و حدای محمد حبیبی و صفوتی من خلقی ایدتہ بوزیرہ و اخینہ و نصرتہ بہ
 زیر من کیست گفت علی ابن ابیطالب و سید ابن طاوس بسند معتبر از حضرت امیر المومنین صلوات اللہ علیہ روایت
 رسول صلی اللہ علیہ وآلہ فرمود کہ شبی در جہرہ اسمعیل خوابیدہ بودم ناگاہ جبرئیل بہ نزد من آمد و از روی لطف سر
 رسولش کہ ترا پروردگار تہو و طلبیدہ است و چہار پائے آوردہ بود و از استر کہ چک ترا و از دراز گوش بزرگتر

پیشانی او بود و بال داشت از جواهر و نامش براق بود پس بران سوار شدم و چون به مقصد رسیدم مردی را دیدم که ایستاده بود و
 سوار بر سرش بر دستهایش افتاده بود چون بسوی من نظر کرد گفتم السلام عليك يا اول السلام عليك يا اول السلام
 عليك يا حاشی جبریل گفت که جواب سلامش بگو گفتم عليك السلام و حمد الله و کان چون میان مقصد رسیدم و سفید بود
 و دیدم چون نظرش بر من افتاد سلام کرد و مانند سلام آن مرد اول بی رحمت جبریل جواب او گفتم پس آن مرد سه مرتبه گفت نگاه دار
 عزت و می خود را علی بن ابی طالب که مقرب پروردگار است و چون به بیت المقدس رسیدم در انجام دادم و دیدم طایفه کس
 خوشتر و تر و سفیدتر و خوشتر قامت تر پس همان نحو سلام کرد و من بامر جبریل جواب سلام و گفتم پس سه مرتبه گفت یا محمد گایدار عزت و می
 خود علی بن ابی طالب که مقرب پروردگار است و این است بر حوض کوثر و صاحب شفاعت بهشت است پس از براق فرو آوردم و جبریل دست
 مرا گرفت و داخل مسجد بیت المقدس گردانید و مسجد پر بود از گرد و سب که او را نمی شناختم و مرا از صفها گذرانید ناگاه ندا از بالا
 سر خود شنیدم که پیش بایست ای محمد پس جبریل مرا پیش داشت و با ایشان نماز کردم پس از اینجا به نزد بانی از مر و اید بسوی آسمان
 اول گذاشتند و جبریل دست مرا گرفت و بالا برد چون نزدیک رسیدم و آسمان را معلوم دیدم از با سنان و شهابها و چون جبریل در
 آسمان اول را کوبید لایکه گفتند کیست گفت منم جبریل گفت چه بود که میست گفت حکمت گفتند بیوشت گردیده است گفت بلی در ا
 کشودند و گفتند مرحبا اس برادر بزرگوار و خلیفه پروردگار و برگزیده خداوند جبار تویی خاتم پیغمبران و بعد از تو پیغمبری نیست
 پس از اینجا به نزد بانی از یاقوت که تیر بر جبهه سبز من کرده اند گذاشتند و بران زردبان بالا رفتم تا آسمان دوم رسیدم و چون جبریل
 در نزد ملائکه سوال کرد و بگوید که در آسمان اول شد و چون در کشودند مرا حجاب گفتند و بشارت دادند پس از اینجا به نزد بانی از نو گذاشتند
 که انواع نور با بآن زردبان احاطه گردیده بود و جبریل گفت یا محمد ثابت قدم باش خدا ترا هدایت کند همچنین از آسمان بالا می رفتم تا
 آسمان پنجم رسیدم ناگاه صدای عظیم شنیدم گفتم این چه صداست گفت این صدای درخت بلوبی است و از اشتیاق تو چنین صدا میکند
 پس مرا بهشتی اعظم عارض شد جبریل گفت یا محمد نزدیک رو بسوی پروردگار خود که بمکان رسیده که هیچ مخلوق نرسیده اگر از برکت
 کرامت تو نبی بودن نیز باین مکان نمی توانستم رسید و انوار جلال بالکام و می سوخت پس من بقدیم توفیق ربانی ساحتی عزت و جلال
 سبحانی را حلی کردم بقصد و حجاب از براس من کشاده شد پس ندا از جانب حق تعالی بن رسید که یا محمد چون ندا سے حق را شنیده بسجده افتادم
 و گفتم لبیک رب العزت لبیک پس ندا رسید که یا محمد سبر دار و آنچه خواهی سوال کن ما عطا کنیم و هر شفاعت که خواهی بکن تا شفاعت ترا
 روا گردانم بدست که تویی حبیب من و برگزیده من و رسول من بسوی خلق من و این من در میان بندگان من چون به نزد من می آمدی
 که اجانشن کردی گفتم که آن کیست تو او را از من بهتر می شناسی برادر من و پسر من پس حق تعالی ندا کرد که مغز و جلال من بر خلق من سوگند
 یا و می کنم که قبول نیکنم ایمان خود را و نه ایمان پیغمبر ترا مگر با حقا و بامت و ولایت او یا محمد بخوابی او را در ملکوت آسمان نمی گفتم بلی پس
 ندا رسید که یا محمد سبر بالا کن چون نظر کردم علی را ملائکه تهریز من در بالا اعلی مشاهده نمودم و از مشاهده او شاد و خندان گردیدم و گفتم پروردگار را
 دیده ام روشن گردید پس حق تعالی ندا فرمود که یا محمد گفتم لبیک ذوالعزّة لبیک فرمود که عید کنم بسوی تو در باب علی محمدی پس
 بشنو آن عید را گفتم پروردگار آن عید که ام است فرمود که علی نشانه راه هدایت است و امام و برادر است و شنیده کا فزان و پیغمبر ایمی طبعان
 من است و دوست کلمه که لازم بر پیغمبران گردانیده ام و علم و فهم خود را باو میراث داده ام پس هر که وارد دوست دارد دوست داشته و

کہ اور آدمین دار و مردمن دار و اور امتحان و احکام و پس بشارت ده اور ابان بشارت یا محمد پس جبریل بنزد من آمد
یا محمد پیشتر و چون پیشتر فتم بہ نرسیدم کہ در کنارت آن نرقبہ ہا از دور با قوت بود و آب آن از نقرہ سفید تر و در
شیرین تر و از مشک خوشتر پس جبریل بنزد من آمد و از و پرسیدم کہ این چه نرست گفت این نر کوثر است کہ حق تعالی بقوت
کرده است و فرمودہ است کہ انا اعطیناک الکوثر پس نظر کرد و مردانے چند دیدم کہ ایشانرا بجنہ میں انداختند از جبریل پرسیدم
کہ اینا کیستند گفت اینا سنان اند و جریان اند و خاریان اند و بنو امیہ اند و آفانیہ کہ عداوت امامان از کثر زندان تو دارند این پنج کسہ با
از اسلام بہرہ نیست جبریل گفت آیا راضی شدی از پروردگار خود و شکر بگویم آنرا کہ ابیہم اخیل خود گردانید و با موسی سخن
اوریلانرا بلک عظیم خمید و با من سخن گفت ہمرا خیل خود گردانید و عطا کرد مرا در باب علی امر سبب بزرگ اسے جبریل بگو کہ کی بود
راول عقبہ دیدم و بر من سلام کرد و جبریل گفت او یار تو موسی بن عمران بود کہ گفت السلام علیک یا اھوزیر کہ از خود نمیزان
کردید و گفت السلام علیک یا احشریر کہ احشر است بایہ نزد تو خواہ شد پس گفت ہمکہ در میان عقبہ دیدم کہ بود گفت او برادر تو
عیسی بن مریم بود کہ ترا وصیت کرد و در باب علی بن ابیطالب گفت کہ بود کہ در بیت المقدس رہے کہ گفت پدر تو آدم بود کہ ترا وصیت کرد
او در باب علی بن ابیطالب و خبر داد کہ او بادشاہ مومنان است گفت ہم آنجا جاعت بود کہ در بیت المقدس صفت شیدند و من پیشتر
انامی ایشان کردم گفت اینا پیغمبران و ملائکہ بودند کہ خداوند عالمیان براسے کہ است تو ایشانرا حاضر گردانید کہ در عقب تو نماز کنند
اوران شب بزمین آمدند و صبح شد رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ علی را طلبید و گفت بشارت میدہم ترا یا علی کہ برادرت موسی و برادرت
عیسی و پدرت آدم ہمہ سفات تو کردند من و ترا سلام رسانیدند پس حضرت ایلمومنین علیہ السلام کہ است و گفت ہمہ یکم خاوندیہ
مرا نزد پیغمبران خود و معرف گردانید پس حضرت فرمود کہ یا علی دیگر بشارت میدہم ترا کہ نظر کردم بدیدہ خود و بسوسے عشق پروردگار خود
مثان ترا در انجا دیدم پروردگار من در باب تو محمد را گرفت از من یا علی ساکنان ملا اعلی ہمہ ہا و مایکندند از براسے تو و برگزیدگا
عالم بالا است مامی نمایند از پروردگار خود کہ حضرت یابند کہ نظر کنند بسوسے تو و تو شفاعت خواہی کرد در روز قیامت در رتہ
برکن جہنم باز دہشتہ باشند و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق علیہ السلام روایت کرده است کہ روزے مردے در مسجد کوفہ بخد متبرک میخواند
رات اللہ علیہ آمد و پرسید کہ چہی دار و این آیه واسئل من ارسلنا قبلاً من نرسلنا کہ حق تعالی پیغمبر خود را امر فرمودہ کہ از
بہر آنکہ شہ سوال نماید فرمود کہ چون حق تعالی پیغمبر خود را در شب معراج از مسجد الحرام بسوسے مسجد اقصی برد و در مسجد اقصی بیت
است چون جبریل آنحضرت را بہ بیت المعمور رسانید و آنحضرت را بہ نزد چشمہ آورد و گفت یا محمد ازین چشمہ وضو بیا پس جبریل اودا
رفت و حضرت را پیش داشت و گفت نماز کن او قرات را بخوان کہ در عقب تو گردے از ملائکہ و اینا نماز میکنند کہ خدا ایشان را بغیر از حق تعالی
سی نمیداند در صفہ اول آدم و نوح و ہود و ابراہیم و موسی و عیسی و ہر پیغمبر کہ خدا بخلق فرستاد از زمان آدم تا خاتم صلوات اللہ
بر ہمہ ایشان و ہر ہا بود پس حضرت پیش ایستاد و ہمہ اقتدا باو کردہ چون از نماز فارغ شدند حق تعالی باو وحی فرستاد کہ سوال کن
مرا پیغمبری کہ پیش از تو فرستادم کہ آیا بغیر از خداوند گاہ خداوند را می پرستیدند پس حضرت رسول بسوسے ایشان گردانید و فرمود کہ ہمہ پیغمبر
میدیدند شہادت میدہم بعد اینست خداوند آنکہ او را شرکے نیست و شہادت میدہم کہ تو کی رسول خدا و شہادت میدہم کہ منی بہترین انبیا علی
بہترین ادھیاء خدا این ہمہ لازمہ رسالت تو و علی را از ہمہ ہا گرفتہ و بند معتبر دیگر از حضرت موسی بن جعفر صلوات اللہ علیہ روایت کردہ است

حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که در شب صلح جبرئیل مرا به نزد درختی برد که مثل آن در عظمت و بهت ندیده بودم و بر سر شاخ آن
دیر پیروه آن ملک بود نور بر آن درخت را احاطه کرده بود پس جبرئیل گفت این سدره المنتهی است که بنشین پیش از تو ازین مکان بگذر
نمی توانی کرد و حق تعالی بهشت خود ترا ازین مکان خواهد گذراند تا بناماید بتو آیات بزرگ خود را پس طهین باش تباید الهی و شابت تعد
باش تا کامل گردد و بر آن نور که است بامی خدا و بر آبجوار قرب حق تعالی پس تباید زبانی بالا زخم تا بنی عرش الهی رسیدم و آنگاه پرده
برای من آویختند که وصف آن در نور و نمیا و حسن و بهانی تو انم کرد پس درین پرده در آن را بالا کشید تا پرده را خلوت نمادند پس
کردیم و در حرم سر بر سر غرت ببال رفت پرده از کرم تا به مرتبه رسیدم که صدای ملائیکه نمی شنیدم و از خود حق گردیدم و جمیع ترسها و بیمها از
دل بیرون رفته بود و گمان کردم که همه خلایق مردمان پس رمانی حق تعالی مرا صلت داد تا بخود باز آمد و از جرات و بهشت ربانی یافت
و توفیق حق تعالی چشم سر را بستم و دیده دل را کشووم و دیده دل ملکوت آسمان زمین را میدیدم چنانچه حق تعالی فرموده است که ما شاء الله
و ما طعنه لقد رآی من آیات ربہ العجوبی و دیده دل بقدرت نور از انوار جلال حق مشاهده میکردم و از
نور که هیچ دل را تاب دیدن اوست و هیچ عقل را یارای فهمیدن اوست پس پروردگار من مرا اندک و کما یفهم ففهم لبیک سر
سبیل و الهی لبیات که فرمود که ایادوستی قدر خود را نزد من و بزرگوار من خود را در درگاه من گفتم بی ای سید من گفت یا محمد ای شایسته
مکان خود را و منزل او صیاف خود را و منزلت او صیای خود را نزد من گفتم بی ای سید من گفت میدانی ای محمد که اهل طار اعلی در چه چیز سخن
میگویند در درجات و حسنات یا میدانی که درجات و حسنات چیست گفتم تو بهتر میدانی ای سید من فرمود که درجات و حسنات کامل
ساختن و ضو است در سه مایه و پایی خود سعی کردن به نماز و جات با تو و با ما مان از فرزندان تو و انتظار نماز کشیدن بعد از نماز و افتاء
سلام کردن و طعام خوردن و خوراک و در شب با نماز کردن و در وقتیکه مردم در خواب باشند پس مرا نواز شام نمود و انعم اعطا با فرمود
پس گفت از تو سوال میکنم ای امر که خود بهتر میدانی بگو که اگر خلیفه و جانشین کردی در زمین گفتم پس عمر که یاری کننده دین است حق تعالی
فرمود که راست گفتی ای محمد تا بر گردیم به پیغمبر و بعوث کرد و ایندم بر سالت و امتحان کرد و علی را برسانیدن رسالت بامی تو بسوی
امت تو و او را حجت خود کرد و ایندم در زمین با تو و بعد از تو و او است نور دوستان من و دینی مطیعان من و خفت او گردانند فاطمه را و
وصی و وارث تو و علم تو و یاری کننده دین تو و کشته خواهد شد نسبت دین تو و کشته خواهد شد نسبت من و نسبت تو خواهد گشت او را
شقی این امت پس پروردگار من مرا به احب چند مامور گردانید که رخصت فرمود که با صاحب خود بگویم پس از پرده غرت مرا بنزد
تو برد تا به جبرئیل رسیدم و چون بنزد سدره المنتهی مرا داخل گردانید مسکن خود و علی را مشاهد نمودم جبرئیل با من سخن میگفت
تا گاه نور از انوار خدا و نذیبار بر اے من جلوه کرد و در مانند سوزن نظر کردم مثل نور یک در عرش الهی دیدم پس ندای حق را شنیدم
که یا محمد گفتم لبیک ربی و سیدی و الهی پس ندا کرد که بقت گرفته است رحمت من بر خعب من بکات و دریت تو توئی مقرب من از میان
خلق تو توئی حبیب من و این من و رسول من بغت جلال خود سوگند میخورم که اگر ملاقات نمایم مرا بر جمیع عبادت خلق من و شک کرد و بخند
در پیغمبری تو یا مومنی کرده باشد برگزیده بامی من از فرزندان تو بر آینه ایشان را داخل جهنم گردانم و پرده انم ای محمد علی امیر المومنین است
و سید مسلمانان است و قایده شیعیان بسو بهشت است که بستم شهید خواهد شد پس مرا ترغیب نمود بر نماز و سایر چیزها که میخواست
و بکنند معتبر از ابن عباس روایت کرده که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون مرا با آسمان بار بردند هیچ آسمان نگذاشته گردانید

از من سوال کردند حال علی بن ابی طالب و عقده ای محمد چون بدینابر دمی علی و شیعیان اورا از اسلام پریان چون با سنان غم
 و از آنجا که شتم و جمیع ملائکه آسمان و ملائکه تقربان و جبرئیل از من جدا شدند و من تنها بتوفیق حق تعالی تا به مجاہد با سرور و دگر خود
 سرپرده های غرت شدم و از حجاب بچاب و دیگر میفرم از حجاب غرت و حجاب قدرت و حجاب بهایا و حجاب کرامت و حجاب کبریا و حجاب
 عظمت و حجاب نور و حجاب وقار و حجاب کمال تا آنکه بقا و هزار حجاب را بقدم قدرت ربانی و توفیق سبحانی طی کردم و بال اقبال و در حیر
 قدس پرواز کردم با حجاب جلال بسیم و دوران خلوت خانه خاص بقدم عبودیت و اختصاص ایستادم و با پروردگار خود مناجات کردم
 و آنچه خواست بمن وحی نمود و هر چه از براسه خود و علی سوال کردم همه این عطا فرمود و مراد حق شیعیان و دوستان علی و عده شفاعت
 نمود پس خداوند جلیل مرا ناکرد که از سر محمد کرد و دوست میداری از خلق من گفتیم اس پروردگار من اورا دوست میدارم که تو اورا دوست
 میداری پس خداوند علی را دوست دارد که اورا دوست میدارم و دوست میدارم هر که اورا دوست میدارم پس سجده افتادم
 و اولتیزیه کردم و شکر او نمودم پس نذر فرمود که از محمد علی ولی من است و برگزیده من است از خلق من بعد از من اورا اختیار کردم که
 و وحی و وزیر و برگزیده بجایشین تو باش و یا و تو باش بر آسمان من یا محمد بعزت و جلال خود سوگند یا و میکنم که هر جا که با علی دشمنی کند البته
 اورا در هم شکستم و هر دشمنی که با علی متقابل کند البته برگزیده و ملاک گردانم یا محمد من بر دلمایندگان خود مطلع گردیدم و علی را بخیر خواهد دیدم
 تو طبع ترین ایشان یافتن ترا پس از یکمیرا اورا و وحی و خلیفه خود و با و روحی و روح خود را بدینیکه خواهم بخشید با ایشان و در هر طاهر
 و پر بنیز کار نیکو کردار بدات خود قسم بخورم و بر خود واجب گردانیده ام که هر که از خلق من دوست دارد و علی را و زوجه او را فاطمه و امامان از
 فرزندان ایشان البته علم او را بلند گردانم بسوی تمامه عرش خود و بهشت خود و دارم اورا ایمان ساحت کرامت خود و آب دهم اورا از
 خطی و قدس خود و از دشمنان او سلب نامم و از ساحت قرب خود او را دور گردانم و عذاب و لعنت خود را بران مضاعف گردانم ای محمد
 بدینیکه توئی رسول من بسوی جمیع خلق و علی است ولی من و امیر مومنان و برین اعتقاد که او گرفته ام تمام ملائکه و پیغمبران جمیع خلق خود را
 در وقتی که ایشان ارواح بودند پیش از آنکه خلقی را در آسمان زمین بیافرینم براسه محبتی که دارم تو و علی و فرزندان شما و دوستان شیعی
 شما و شیعیان شما را از طینت شما آفریده ام پس گفتیم ای آل من و سید من جنان کن کرامت من همه بر اعتقاد امامت او متفق گردند فرمود
 که یا محمد او متحن است و دیگران با او متحن اند و با او امتحان میکنم جمیع بندگان خود را در آسمان زمین تا آنکه کامل گردانم ثواب آنها را که
 من نمایند و حق شما و فرستم عذاب و لعنت خود را بر هر که مخالفت و عصیان من نماید و در حق شما و شما جدا میکنم خبیث را از طیب یا
 بعزت و جلال خود سوگند یا میکنم که اگر تو نبودی آدم را خلق نمیکردم و اگر علی نبی بود بهشت را نمی آفریدم زیرا که شما خبر میدهم بندگان خود
 در روز معاد ثواب و عقاب و علی و امامان از فرزندان او انتقام می کشم از دشمنان خود و در دنیا پس باز گشت همه بسوی بهشت
 در روز جزا پس تو را و علی را حاکم میگردد و بهشت و دوزخ خود پس داخل بهشت نمی گردند دشمنان شما و داخل جہنم نمی شوند و دوست
 بذات مقدس خود خورده ام چنین کنم پس بر شتم و از هر حجاب که بیرون آمدم از عقب خود ندانم شنیدم که یا محمد دوست دارد علی
 گرامی دارد علی را یا محمد مقدم دارد علی را یا محمد خلیفه دهمی و برادر خود گردان علی را یا محمد دوست دارد هر که دوست دارد علی را یا محمد ترا و
 میکنم در حق علی و شیعیان او وصیت کرد چون بلائکه بسیم مراد را آسمانها تنبیت میکنند که گوارا باد ترا یا رسول الله که کرامت چند
 و براسه علی و کسب معتبر از حضرت امام رضا صلوات الله علیه روایت کرده است که رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چو

شدم در آن وقتی دیدم که بار آن درخت حله با وزیر یار بود و در میان او و حریان بودند و در زیر آن اسپان الملق بود و در بالا س آان
 و رخت رضا خوشنودی حق تعالی بود و گفتم اے جبرئیل بر اے کیست این درخت گفت بر اے سپهر غم تو امیر المومنین علی بن ابی طالب چون حق تعالی
 امر کند که مردم داخل بهشت گردانند شیعیان علی را نخواستند این درخت بیاورند و این حله با وزیر را بیاورند و بر این اسب با اے الملق سوار شوند
 و منادی ندا کند که اینها شیعیان علی اند صبر کرده و در دار دنیا بگذرانید و بعد از آنکه در این حله با وزیر و امیر المومنین علی بن ابی طالب و دیگران حضرت رسول صلی الله علیه
 و آله روایت کرده است که حضرت فرمود که چون مرا با آسان بردند بقصری رسیدم از مروایده که بر او ایستاده آن قطعه طلا را بر او خسته بود
 پس حق تعالی وحی کرد بسوی من که این قصر از علی گشت و عباس پسندید و معتزله حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که شبی حضرت رسول
 صلی الله علیه و آله در بطح بود ناگاه جبرئیل براق را آورد و بر آن هزاران محفل از نور بسته بودند براق امتناع نمود پس جبرئیل طباخچه باور داد که
 عرق از دینیت و گفت ساکن شو که محراب است پس براق پرید از کرد بسوی سده المنقش و از آنجا بسوی آسمان و چون به آسمان اول رسیدند
 از صد اے بال براق و غلبه انوار آن وقت مسج طباق ملائکه از در با اے آسمان پریدند و از هر طرف آسمان گردن خسته پس جبرئیل گفت ای ملائکه
 ای ملائکه که پس ملائکه گفتند بنده مخلوق خداست و به نزد جبرئیل آمدند و از او پرسیدند که این کیست گفت محمد است پس ملائکه بسوی او سلام کردند و براق
 با آمان دوم پرید و باز ملائکه پریدند و از هر طرف جبرئیل گفت اشهد ان لا اله الا الله پس ملائکه گفتند بنده مخلوق خداست و بنزد
 جبرئیل آمدند و احوال پرسیدند و چون آنحضرت را شناختند بر او سلام کردند و همچنین بجهت آسمان که میرسد نزد جبرئیل یک نسل از آن ایلی گفت و چون آسمان
 بنفتم رسیدند از آن راتمام کردند و آنجا حضرت رسول صلی الله علیه و آله نشین نماز می ملائکه و انبیا گردید آنحضرت را بیک ناله برد و گفت بالا برو که من نیاید
 ازین نمی توانم آید پس حق تعالی آنحضرت را در زخمای بنی انتهای خود بالا برد و آنچه خواست و در با اے عود معرفت و فیض بر او گشود و آنچه خواست
 پس خطاب نمود با او که یا محمد که ابرار اے است خود تو را کرده بعد از خود گفت خدا بهتر میاند حق تعالی فرمود که علی امیر مومنان است و علی بن ابی طالب
 پسندیدند آنحضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت کرده است که فرمود چون داخل بهشت شدم و در بهشت و رخت نوبه را دیدم را مصلح
 و رخت علی بود و هیچ قصر و منزل و بهشت نیست مگر شاهی از آن درخت در آن بود و در بالا اے آنحضرت سید بابو داد که این حله با وزیر است
 و استبرق بهشت برای هر مومنی هزار هزار سید بود که در هر سیدی هزار حله بود و در هر گهای مختلف که بیج حله کلیه دیگر شباهت نداشت و اینها با آسمانی
 اهل بهشت و سایه آن درخت که ظل می بود دست چندان کشیده بود که اگر سوار اے محال می ساخت از سایه او بدر نمی توانست رخت و در
 پایین آنحضرت مطا صا اے و سیه با می اهل بهشت بود که در قصر با و منازل ایشان آویخته بودند و در هر شانی صد هزار رنگ بود که از سیوه باز در دنیا
 شبیه او را دیده اند و از آنچه شبیه آنها را ندیده اند و آنچه مانند او شنیده اند و هر چه از او پیچیده و جابجا اند که سیه سیه اند چنانچه حق تعالی فرموده است
 که لا مقطوعه ولا منسوخه و در زیر آن درخت نرس است که از آن نهرهای چهار گونه منشعب می شود و نهرهای آب صاف و نهرهای
 شیر و شراب و عسل صافی و این بابو بهشت جبرئیل روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که چون شب معراج با آسمان رفتم از
 عرق من نهرین ریخت و از آن گل سرخ روید و آن گل بدریا افتاد پس ماهی خواست که او را بگیرد و عمو ص خواست که او را بگیرد و عمو ص گری
 است که سره منی دارد و دوم باریکی در میان آب و گل بهم میرسد پس حق تعالی ملکی را فرستاد که میان ایشان حکم کرد که گفت از ماهی و نصف از
 عمو ص باشد و بآن سبب برگمای بنر که بر در گل باشد نمی بشکل دم عمو ص باریکند و از هر چه طرف پرستند از یک طرف پرده دارد
 و از یک طرف ندارد پس پیشش به ماهی میماند و پیشش به عمو ص و در اشعار عجم نیز این مضمون را البته از ابن شهر آشوب روایت کرده است که

در شکی که حضرت رسول بمعاونیت حضرت ابوطالب علیه السلام آنحضرت را بجای نمود. نیابت و ابیا را از پی آنحضرت گردید پس نبی با شرم را
جمع کرد و گفت میباشود که اگر صبح بخیزد اینا هم میشه می کشم و دشمنان آنحضرت را که بیا بملاک بیاکنم و درین تشویش و اضطراب بود تا حضرت
از آسمان فرود آمد و در خانه ام هانی خواهر امیر المؤمنین علیه السلام چون ابوطالب آنحضرت را دید شادان دست آنحضرت را گرفت و بسوسه
مسجد الحرام آورد و گروهی نبی با شرم گفت که شمشیر خود را بپایه دیوار آورید و خطاب کرد با کفار و پیش که خدا سوگند که اگر ایشب اورا ندید
یکه از شمار زنده نمی گذاشتم و اینبار روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله ایشب شنبه بنهذیم ماه مبارک رمضان شش ماه
پیش از هجرت بسوی مدینه در خانه ام هانی یا در خانه خدیجه یا شعب ابوطالب یا مسجد الحرام بود علی اختلاف الروایات و بر روایت دیگر در
ماه ربیع الاول و دو سال بعد از هجرت پس جبریل و میکائیل نازل شدند و با هر یک هفتاد هزار ساله همراه بودند با آنحضرت سلام کردند
و اندو به ایشان و ابه بودند که رویش مانند روی آدمی و پاهاش مانند شتر با نش مانند بال اسب و دمش مانند دم گاو و دوا
در آن نمود و داشت و بجای از یاقوت منج بر سه شش بود و چون بران سوار شد پرواز کرد و از آسمان تا آسمان می رفت و ملائکه بران
سلام میکردند و او را بشارت های مکتوم و انبیا را در آسمان هانی میداد. از ایشان بشارت می شنید تا از آسمان با در گذشت و بجای
نور رسید پس شنید که ملائکه ب سوره نور تلاوت میکردند و چون به کرسی رسید شنید که نماز آن کرسی آیه الکرسی تلاوت میکردند و چون به کرسی
رسید شنید که حاملان عرش حم مؤمن تلاوت میکردند و در آنجا به ارجمته بودند رسید که نزدیک بیاد و در هر مرتبه یک حاجت بزرگ آنحضرت
روا کردند تا آنکه مرتبه قاب قوسین او ادنی رسید پس ندانی حق تعالی باور رسید که هر حاجت که خواهی به طلب حضرت گفت پروردگار را برین
خیال خود گردانیدی و وحی را که خود گردانیدی و ایمان را که من بختم پدید می آورم چه گزاف است عطا میفرماید حق تعالی ندا کرد که اگر این
خلیل خود گردانیدی مرا حبیب خود گردانیدم و اگر اوستی در کوه طور سخن بگویم با تو در ماه نو سخن گفتی و ایمان را ملک فانی دنیا دادم ترا
ملک باقی آخرت بخشیدم و پشت را و بسته بودم و ترا شفاعت بکبری گرامت کردم و موقوف گردید که اسرار جاویده من در الهوا
آیه این مجلد و سائر مجلدات مذکور خواهد شد ان شاء الله تعالی

باب بیست و نهم

در بیان هجرت جاشه است شیخ طبرسی و علی بن ابراهیم و دیگران روایت کرده اند که چون دعوت حضرت رسول صلی الله علیه و آله
بدین آنحضرت درآمدند کفار قریش با یکدیگر اتفاق نمودند که آنها را که مسلمان شده اند تعقیب نمایند و بکشند و آزار بیاورند شاید که از دین
برگردند پس هر قبیله متوجه ادیت مسلمانان که در میان ایشان بودند گردیدند و چون آنحضرت انجانب خدا بجهاد کافران هنوز با
نگریده بود در سال پنجم هجرت با امرائی جمعی از مسلمانان را فرخ فرمود که بجانب حبشه هجرت نمایند و فرمود که پادشاه حبشه که اورا بنجا
میگوشد و هممه نام دارد پادشاه شایسته است و تم نمیکند و ارضی استم نمی شود بر وید و در پناه او باشد تا حق تعالی مسلمانان را
گرامت فرماید و در هجرت ایشان مصلحتها بود که باعث اسلام بخاشی و بعضی از اهل حبشه شده و اسلام او موجب قوت مسلمانان گردید
پس یازده مرد و چهار زن خفیه از اهل مکه گریختند و بجانب حبشه روان شدند و از جمله آنها عثمان بود و رقیه و حضرت مخزوم
بود و زبیر و عبد الله بن مسعود و عبد الرحمن بن عوف و ابو خدیجه و سنان و ابی سبب بن عمیر و ابی سلمه بن عبد الله و
و قرقه ابی اسبه و عثمان بن مطعون و ساحر بن زید و زید ابی ابله و قتیبه بن نضله و اسب بن عمرو و سلی بن یضاه و ایشان یک یک

و چون بکنار دریا رسیدند کشتی این بخارا حاضر بود و سوار شدند و بجانب حبشه روان شدند و چون کفار قریش از رفتن ایشان مطلع شدند از عقب ایشان رفتند و ایشان نرسیدند و ایشان در ملک نجاشی ماه شعبان و رمضان ماندند و در ماه شوال برگشتند و هر یک بامان یکی از اهل مکه داخل مکه شدند و بقیه این سعود را که او بزودی معاودت نمود بسوی حبشه و بسبب این هجرت شدت اهل مکه بر مسلمانان زیاد شد و در آنروز و آزار ایشان مبالغه بسیار کردند و بار دیگر حضرت ایشان را با امرائی مرضی فرمود که بسوی حبشه هجرت کردید و دین مرتبه حضرت جعفر بن ابی طالب با بنی نضار و نفر از مسلمانان بروایت علی بن ابراهیم متوجه حبشه گردیدند و دیگران گفته اند که مجموع آنها که بسوی حبشه هجرت کردند ششاد و دو نفر بودند از مردان یعنی اطفال و زنان و بر وایتی یازده زن با ایشان رفتند و دین مرتبه کفار قریش عمرو بن العاص و عمار بن الولید را با تحف و هدایا به نزد نجاشی فرستادند که ایشان را برگردانند و میان عمرو و عماره عداوتی بود و قریش میان ایشان اصلاح کردند و ایشان را با اتفاق فرستادند و عمار جوان بسیار خوش روی بود و عمرو بن العاص زن خود را برداشته بود چون بکشتی سوار شدند شراب خوردند و عماره بعمرو گفت که زن خود را بگو که مرا بسوی سعد و گفت چون تواند بود که زن من ترا بسوی سعد عمر دست شد و بر کشتی نشسته بود عماره دستی بر او زد و او را بدریا افکند و عمرو بکشتی پیسید و او را بیرون آوردند و باین سبب عداوت میان ایشان محکم شد چون بخدمت نجاشی رسیدند او را بسجده کردند و هدایا سه خود را گذاشتند و با عرض کردند که اگر تو از ما مخالفت ماکرده اند و دین و خدایان ما را دشنام میدهند و از ما گنجه بسوی تو آمدند اینچنینا هم ایشان را بر او بکنند پس نجاشی فرستاد و جعفر را طلبید این سعود گفت که چون بنزد نجاشی میرفتیم بغضت شما کوید سخن و مکه با او شاه را بمن گذارید چون داخل مجلس شد امرای نجاشی گفتند باه شاه را بسجده کنید و بفرمانت مایه خدا را بسجده کنید چون نجاشی رسالت قریش را نقل کرد جعفر گفت از ایشان پرس که آیا بنده ایشانیم عمرو گفت نه بلکه از اوان و بزرگوارانیه جعفر گفت پس پرس که آیا از ما قومی طلب دارند عمرو گفت نه از شما طلبی هم جعفر گفت پرس که آیا از ما خونی طلب دارند عمرو گفت نه جعفر گفت پس چه بخوانی از ما آزار ما بسیار گردید ما را بلاد شما بیرون آمدیم گفت ای پادشاه ایشان مخالفت ما میکنند و دین و خدایان ما را دشنام میدهند و جوانان ما را از دین بر میگردانند و جهات ما را پرانده میکنند ایشان را باید تا ما امر مجتمع گرد و بفرمانت ای پادشاه سبب مخالفت ما با ایشان آنست که حق تعالی پیغمبر و در بیان ما فرستاده است که ما را امر میکند که از برای خدا شیرینی قرار ندهیم و بقیه خداوند بکتاب نه پرستیم و تمار نه بازیم و ما را امر میکند که در نماز و دادن زکوة و عدالت و نیکی با خویشان و محبتی میکنند ما را از بیع و عداوت و ستم و شکنج خون مردم باغی و از زنا و باغی و دران مرد و خون و آن پیغمبر است که عیسی بشارت داد بآنها که او نام او احمد است و نجاشی گفت حق تعالی عیسی را نیز به همین طریق فرستاده و نجاشی را گفتند جعفر بسیار خوش آمد پس عمرو گفت که ای پادشاه اینها مخالفت تو می نمایند در امر عیسی نجاشی با جعفر گفت چه بگو بدین پیغمبر و در باب عیسی جعفر گفت میگوید در حق عیسی آنچه خدا و حق را و نبی مودد است که روح خدا و کلمه است که او را بیرون آورد و دست از دهنش که مردان دست بردارند داشته اند پس نجاشی رو بجهت خود کرد و گفت زیاده بر این در باب عیسی نمی توان گفت پس با جعفر گفت آیا در خطاط و اداری چیزی به از آنها که پیغمبر تو از جانب خدا آورده است جعفر گفت بل و شروع کرد و بخاندن سوره مریم تا بانجا رسید که دهنی الیک بهذا الخ لانه تساقط علیک طباجینا فکل واشیری و قتی عینا پس نجاشی جمیع علمای نصاری که در مجلس او بودند همه بگریه افتادند و بسیار گریستند و نجاشی گفت مرا با شما و با کلام شما از پیش او آمده ای و گویای پیغمبر که او

پیغمبر خداست و دوست آنکه عیسی بن مریم باو بشارت داد و است و اگر پادشاه سه ماله باغ بود و هر این می آدم و کفشی او را بر میداشتم
بروید که شما این اید و کسی را بشما دوستی نیست و او که که براسه ایشان طعام بجا آمد و احتیاج ایشان را بدست پس عمرو بن العاص گفت اے
پادشاه این مخالفت دین ماست او را باید و نجاشی و تنی بر روی او زد و گفت ساکت شو بخدا سوگند که اگر بداد و بگوئی ترا بقتل میرسانم
و حکم کرد که بدیهائی او را با و در نزد آن ملعون از مجلس نجاشی بیرون آمد و خون از رویش میریخت و گفت هرگاه تو چنین سگویی دیگر با بداد
نخود و یوم گمفت و بالا اے سر نجاشی کنیز ایتا بود و او را با و میزد و چون نظر آن کنیز بر عماره افتاد و عاشق شد و چون عمرو بن معنی را
یافت بعد از آنکه بخانه برگشتند براسه کینه وریا که از عماره در سینه داشت باو گفت که کنیز نجاشی خواهش تو بسیار بهم رسانید کسی بنزد او نفرت
و او را بسوی خود راغب گردان عماره از غایت حماقت فریب آن ملعون را خورد و کسی به نزد آن کنیز فرستاد و کنیز او را اجابت کرد پس
عمرو گفت که پیغام بفرست براسه او که از بوی خوش پادشاه قدری براسه تو بفرستد چون کنیز بوسه خوش را فرستاد عمرو براسه تدارک
کینه قدیم آن بوسه خوش را از آن احمق لعیم گرفت و به نزد نجاشی برد و گفت رعایت حرمت پادشاه و اطاعت او را واجب است باید
که چون داخل بلا داد شده ایم و در امان او داخل شده ایم با او در مقام خش و فریب و خیانت نباشیم و آن رفیق من با کنیز پادشاه سلطه
نمود و او را فریب داد و کنیز از بوسه خوش پادشاه از براسه او فرستاد و است و برین لازم شد که بعضی پادشاه برسانم و بوی خوش را
بیرون آورد و نزد نجاشی گذاشت نجاشی چون بوسه خوش را دید و این قصه را شنید بسیار غضب شد و اول اراده کرد که عماره را
بقتل رساند بعد از آن گفت که چون بامان داخل بلا دمن شده اند کشتن ایشان را جایز نیست پس سحران کرد و خدمت اموی بودند طلبید
گفت بمو ابراهیم او را به بلا بفرستد که از کشتن بدتر باشد سحران او را گرفتند و زیق و در کفش دیدند و او دیوانه شد و بصر او دید
و باو حشیان محرمی بود و از آن میان سگر نخت و با ایشان انس نمیگرفت و بعد از آن قیض محبی را بطلب او فرستادند و بر سر بے و زمین
او کشتند و چون باو حشیان برابر آمد او را گرفتند و در دست ایشان فریاد و اضطراب کرد و چون عمرو از زیر گردانیدن همراهان
تا اسید شد به نزد قمریش برگشت و واقعه را نقل کرد و پیوسته بجزای نجاشی با نهایت کرامت و غرّت نزد نجاشی بودند تا حضرت رسول
هجرت نمود و بسوی مدینه و باقرش صلح کرد پس جعفر باصحاب متوجه مدینه گردید و در وقت فتح خیبر بجا آمد حضرت رسول رسید و در حبشه
بنت عیسی عبدالله بن جعفر متولد شد و در ادانی که جعفر در حبشه بود نجاشی را پسری بهم رسید و او را محمد نام کرد و علی بن ابراهیم
کرده است که ام حبیب دختر ابی سفیان و زن عبدالله بن جش بود و عبدالله در حبشه مرد پس حضرت رسول نیز نجاشی فرستاد که او را
براسه آنحضرت خطبه نماید و نجاشی خطبه کرد و چهار صد نفری همراه او کرد و از جانب آنحضرت باو داد و جامه و بوی خوش بسیار براسه او
فرستاد و تهنیه سفار نمود و او را بخدمت آنحضرت فرستاد و ماریه قبطیه مادر ابراهیم را نیز براسه آنحضرت با جامه بسیار و بوی خوش
بسیار واپسی و سی نفر از علمای نصاری بخدمت آنحضرت فرستاد که او را آنحضرت از سخن گفتن و بختن و بخاستن و خوردن و آشامیدن
و نماز کردن و سایر احوال شاهده نمایند چون بدینه آمدند حضرت ایشان را با سلام دعوت نمود و برای ایشان خواند این آیه را
یا عیسی بن مریم اذ کثر بغی علیک و علی والدک اذ ایتدک فقال الذین کفروا ان هذا الاصحاح مصبین چون آن
شنیدند گریستند و ایمان آوردند و بسوی نجاشی برگشتند و اطوار پسندیده آنحضرت را باو نقل کردند و آیات را بر او خواندند و
نصاری که در مجلس او حاضر بودند همه گریستند و نجاشی مسلمان شد و اسلام خود را با اهل حبشه اظهار کرد و رسید که او را بکشتند و

انحضرت از بلا و جسته بیرون آمد چون بد ریاضت فوت شد حق تعالی این آیات را در بیان قصه او فرستاد و تجدید اشد اناس
صلواته للذین امنوا بالیهود والذین اشرکوا به آیه ای بخت ترین مردم را از روی دشمنی با ایشان که ایمان آورده اند یهود
و آنکه شرک نموده اند و تجدید اقر بعد موده للذین امنوا الذین قالوا اننا نصری و البته یابی نزد یکترین مردمان باز
جست مودت و دوستی مر آن کسانی را که ایمان آورده اند آنرا که میگویند ذلک بان منعم فیسین در میان اذان
لا یستکبرون یعنی قرب مودت ایشان بسبب آنست که بعضی از ایشان و انایان راست گو و عابدان مسوومین اند و بسبب
آنکه کبر و گردن کشی نمیکنند از قبول حق و اذ اسمعوا ما انزل الی الرسول ثم اعینهم ففیض من الدمع بماعرفوا من الحق
و چون میشوند آنچه فرود ستاده شده است بسوے رسول می نیوی چشمهای ایشانرا که میریزد شرک را از آنچه شناختند از سخن راست
بقولن ربنا انما فاکتبنامه لاشهادین میگویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم باین کلام و پیغمبر که این کلام را آورده است
پس نبویس ما را از جمله گواهان ما آخریاتی که در مع و شوبات ایشان نازل گردیده است و گفنی و شیخ طبرست و دیگران بسند یاس
مجتهد از امام جعفر صادق روایت کرده اند که نجاشی پادشاه حبشه روزی فرستاد و جعفر طیار و اصحاب او را طلبید چون بر او داخل شدند
دیدند که از تحت سلطنت فرود آمده و بر روی خاک نشسته است و جامهای کهنه پوشیده است جعفر گفت چون او را برین حال
مشاهده کردیم ترسیدیم چون بنیز رویهای ما را دید گفت سپاس میگویم و شکر میکنم خداوند را که محمد را دیده و مرا نصرت او شاد
گردانید میخواهید شما را بشارت دهم گفتم بلی اے پادشاه گفت درین ساعت جاسوسی از جواسیس من آمد و خبر آورد که حق تعالی نصرت
داد و است پیغمبر خود را محمد و بسیاری از دشمنان او را بکشد و اینها است فلان و فلان کشته شده اند و فلان و فلان اسیر شده اند
و ملاقات ایشان با دشمنان در وادی واقع شده است که آنرا بد میگویند گویای منم آن وادی را اگر در اینجا گو سفید بچرا ندیم بر آب
آقای خود که مردی بود از بنی ضمهر پس جعفر گفت ای پادشاه شایسته جز برخاک شسته جامهای کهنه پوشیده گفت ای جعفر ما در اینجا
خوانده ایم که از حقوق لایم خدا برندگان آنست که برگاه خدا نمتی تازه برایشان بفرستد ایشان شکر تازه بعمل آورند و باز در اینجا
که هیچ شکر از بزرگ خدا بهتر از تواضع و فروتنی نیست لهذا بر آب شکر نعمت فتح پیغمبر خدا فروتنی و تواضع کرده ام نزد حق تعالی چون حضرت
رسول این را شنید باصحاب خود فرمود که بدرستیکه تصدق مال صاحبش با زیاده میگرداند پس تصدق کنید تا خباب اقدس آنکی شما را
رحمت کند و تواضع موجب زیادتی و ثقت و بلند میگرد و پس تواضع کنید تا خباب اقدس آنکی شما را بلند گرداند و عفو کردن موجب
زیادت و عزت میگرد و پس عفو کنید و از بدیهای مردم در گذرید تا خدا شما را عزیز گرداند و شیخ طبرست و قطب راوندی و دیگران روایت
کرده اند که حضرت رسول نامه نوشت لبسوی نجاشی در باب جعفر و اصحاب او و عمر و بن امیه و عمری را فرستاد و مضمون نامه این بود
بالحکم الرحمن الرحیم نامه ایست از محمد رسول خدا بسوے نجاشی پادشاه حبشه سلام بر تو باد محمد میکنم خداوند ملک قدوس مؤمن
میسمن را و گواهی میدهم که عیسی پسر مریم روح خدا و کلمه اوست که القا کرد آن روح برگزیده و آفریده خود را بسوے مریم دختر یکزه مرزن
نساره کرده بود و طیب و مطهر بود و فرج او را از زنا و تقارب مردان حفظ کرده بود پس حامله شد به عیسی پس او از دیدن روح
آفریده شد و خدا روح برگزیده خود را در او مید چنانچه آدم را بقدرت خود از گل آفریده و روح برگزیده خود را در او مید و تراحت
میکنم بسوی خداوند یگانه که شریک ندارد و بآنکه دوستی کنی با مردم بطاعت خدا و متابعت نائی و ایمان آوری بن و با پیغمبر

من آمده است بدستیکه من غیر فرستاده خدایم فرستاده ام بسوی تو پس عمر خود جعفر بن ابی طالب را بر دهنده از مسلمانان چون
 نند تو آیند همان داری ایشان بکن و تجر را ترک کن و بخوانم ترا و لشکر ترا بسوی خدا و تبلیغ رسالت خدا کردم و آنچه شرط خیر خوا
 هستم پس نصیحت مرا قبول کنی و سلام خدا بر کسی باد که قبول راه هدایت نماید پس نجاشی در جواب نوشت که
 نامه ایست بسوی محمد رسول خدا از نجاشی که احمق پس چراست سلام بر تو باد و ای پیغمبر خدا از جانب خدا و رحمت و برکات بر تو باد
 بجز از خداوند نیست و مرا بسوی اسلام هدایت نمود و به تحقیق که من رسیدم نامه تو یا رسول الله و آنچه در آن نامه ذکر کرده بودی
 از امر بیسی سوگند بخورم به پروردگار آسمان و زمین که بیسی زیاد از آن نیست که نوشته بودی و سایر مضامین نامه که تم ترا نمیدم
 و پس عمر ترا و اصحاب ترا گرامی داشتیم و شهادت میدیم که تو کسی رسول خدا راست گو و تصدیق کرده شده و بتو ایمان آوردم و با حضرت
 بیعت کردم و بدست او مسلمان شدم بر اے پروردگار عالمیان و فرستادم بسوی تو یا رسول الله از نجاشی خود را و من ندارم
 اختیار خود اگر میفرمائی بخدمت می آیم و گواهی میدهم که فرموده اے تو همه حق است پس بخدمت حضرت رسول هدایا فرستاد و
 ماریه قبطیه مادر ابراهیم را فرستاد و جمعی را فرستاد که با حضرت ایمان آوردند و برگشتند و روایت کرده اند که حضرت ابوطالب نامه به نجاشی
 نوشت در باب تحریص و ترغیب او بر یاری حضرت رسول و در آن نامه شعرے چند نوشت که مضمون آنها این است بدان اے
 پادشاه حبشه که محمد پیغمبرست مانند موسی و عیسی مریم و هدایت از جانب خدا آورده است چنانچه آنها آورده اند و شما وصف او را در کتاب
 خود بخوانید بعد حق راستی پس بر اے خدا شریک قرار مدهید و اسلام بیاورید که راه حق روشن و هدیاست و تاریک و
 و این بابویه بسند معتبر از حضرت امام عسکری روایت کرده است که چون جبرئیل خبر وفات نجاشی را بر اے حضرت رسول آورد آنحضرت
 گریست از روی اندوه و فرمود که برادر شما احمق را در برمت الهی واصل شده پس بفرستان بقیع بیرون رفت و حق تعالی هر نفس
 بر اے او پست گردانید تا جازه او را از حبشه دید و با صحابه بر او نماز کرد و هفت یکسره او گفت و شیخ طبرسی نیز این را روایت کرد
 از جابر انصاری و ابن عباس و غیر ایشان و در روایت او مذکور است که چون حضرت بر او نماز کرد و منافقان بدینه گفتند که بر نفس
 جاشی نماز میکنند که هرگز او را ندیده است پس حق تعالی بر اے کذیب ایشان این آیه را فرستاد که و ان من اهل الکتاب لمن یو
 و ما انزل الیک و ما انزل الیه و خاشعین لله تا آخر آیه مضمونش آنست که بدستیکه از اهل کتاب کس هست که ایما
 بخدا و آنچه فرستاده شده است بسوی شما و جلای که خاشع اند از بر اے خدا و میفرودند آیات خدا بر وی که کتب و دنیا باشد این
 برای ایشان نزد پروردگار ایشان بدستیکه خدا بر وی در قیامت حساب خلاص را میکند مولف گوید که آنچه
 بران دلالت میکند که فوت نجاشی در بلا و حبشه واقع شد اشراف و اظهر است و گمانی و این بابویه و شیخ طوسی و دیگران بر روایت معتبر
 کرده اند از حضرت صادق که در روز فتح خیبر حضرت جعفر طیار از حبشه مراجعت نموده بخدمت حضرت رسول رسید و حضرت فرمود که نمید
 بکدام یک شاد تر باشم بفتح خیبر یا بدن جعفر و چون جعفر آمد حضرت او را در برگرفت و اکرام بسیار نمود و فرمود که آیا میخواهی که تر
 کنم یا میخواهی ترا بخشش کنم یا میخواهی ترا از من شے کنم گفت بل یا رسول الله و مردم گمان کردند که اطلال و فقره بسیاری از غنائم خیبر یا
 خواهد داد و گردنهای کشند که بینند که چه چیز با وی بخشید پس فرمود که چیزیست بمیدم و عملی بتو تعلیم می نمایم که اگر هر روز بکنی بر اے تو بهتر
 از دنیا و آنچه در دنیا است و اگر هر روز یک مرتبه یا ما هر یک مرتبه یا سالی یک مرتبه بخاوری هر گناه که در آن میان کرده باشی آفریده شد

پس نماز جعفر را آنحضرت باو تعلیم کرد و شیخ طبرست روایت کرده است که در روز فتح خیبر جعفر با برادر از اصحاب آنحضرت بجهت بود و ندب هجرت کردند آمدند با شخصت و دو نفر از اهل حبشه و هشت نفر از اهل شام که یکی از ایشان بحراسه راهب بود و حضرت سوره یاسین را بر ایشان خواند و ایشان بسیار گریستند و گفتند چه بسیار شبیه است این سخن با آنچه بر عیسی نازل میشد و همه ایان آوردند و بر پشتند ۴۴

باب بیست و هشتم

در بیان دخول شعب ابی طالب است و بیرون آمدن از شعب و بیعت کردن انصار و موت ابوطالب و خدیجه و سایر احوال آنحضرت تا اراده هجرت کردن بسوسه مدینه شیخ طبرست و قطب را ندیدی و غیر ایشان روایت کرده اند که در سال ششم نبوت چون کفایتش و مشرکان که اسلام محروم را دیدند حمایت نجاشی حجاز را از اسلام او را شنیدند و شدت حمایت ابوطالب و اکثر بنی هاشم آنحضرت را مشاهده کردند و سلام در قبایل عرب منتشر شد و حقیقت آنحضرت بر اکثر خلق ظاهر شد از مشاهد و استماع اینحال مضطرب شدند و مار و حید و شرک در سینه برکنه ایشان مشتعل گردید و در وارانند که محل شوره ایشان بود و جمع شدند و تدبیر ایشان بران قرار یافت که بایکدیگر اتفاق کردند و سوگند خوردند بر عداوت آنحضرت و نامه در میان خود نوشتند که باینی هاشم طعام نخورند و سخن نگویند و با ایشان خرید و فروخت نکنند و دختر ایشان ندهند و از ایشان دختر نگیرند تا مضطرب شوند و آنحضرت را با ایشان بدهند تا بکشند و همه بایکدیگر متفق شدند و در غم گشتن آنحضرت که هرگاه بر او دست بیایند او را قتل رسانند و چون این خبر بکفرت ابوطالب رسید بنی هاشم را جمع کرد و همه چهل مرد بودند و با ایشان گفت که کعبه و حرم سوگند یاد میکنم که اگر از دشمن خار بی پای محمد برود و همه شمارا هلاک خواهیم کرد و حضرت را با سایر بنی هاشم بدره که از اشعیب بیاطب میگفتند بر دو اطراف دره را ضبط کرد و در شب و روز بر پاسبان آنحضرت می نمود و چون شب میشد همیشه خود را بر میداشت و در وقتیکه آنحضرت بخوابید و مانند پروانه برگردان شمع فخل نبوت میگردد و در امل شب آنحضرت را در جاکه میخواست بایند و چون پاس از شب گذشت آنحضرت را از اینجا بجای دیگر نقل میفرمود و عزیز ترین فرزندان خود علی بن ابیطالب را در جاکه او میخواست بایند که اگر کسی در اول شب آنحضرت را در آن مکان دیده باشد و قصد ضرری نسبت باو نماید بر او عذاب او واقع شود و بر او واقع نشود و هر شب بایستاد و بنی هاشم بطیب خاطر جان خود را فدای آنحضرت می نمود و در تمام شب ابوطالب چنین پاسبان آنحضرت می نمود و در روز فرزندان خود را و فرزندان برادرانش را موقوف گردانیده بود که حراست آنحضرت می نمودند تا آنکه کار بر ایشان بسیار تنگ شد و در آنجا عرب داخل مکه میشد و جرات نمیکرد که بنی هاشم چیزی بفرود شد و هر که چیزی با ایشان میفرودت اموال او را غارت میکردند و ابو جهمل و عاص بن وائل و قیس بن حارث و عقبه بن ابی معیط بر سر راه قوافل میفرودت و تجارت را منع میکردند از آنکه بنی هاشم از وقت بفرودت و تنب میگردند و ایستادند اگر کسی از قوافل مال شمار غارت خواهیم کرد و حضرت خدیجه را بسیار داشت و اکثر آنرا صرف آنحضرت کرد و در وقتیکه در شعب محصور بودند و زمانه که نوشتن جمیع کلام قریش اتفاق کرد و بنی غیر مطعم بن عدی گفت این شتم است و دین شریک نمی شوم و نامه را پیچیدند و مهر چهل نفر از رؤسای قریش را بر آن زدند و در میان کعبه او میخند و ابولوب نیز با ایشان مشابعت کرد و در هر موسم حج و عمره حضرت رسول از شعب بیرون می آمد و در قبایل عرب که بچ آمده بودند میگردد و میگفت من از جابت حق تعالی مبعوث شده ام بر سالت و شمارا بدین خود دعوت میکنم بدین من در آید و مرا از شر اعدای مانت نماید من ضامن بشت می شوم از برائت شما و ابولوب در عقب آنحضرت میگردد و میگفت قبول قول او نکنید او سپهر برادر من است و کذاب است و جادوگر است پس بر این حال چهار سال در آن دره بودند که ایمن نبودند و بیرون نمی توانستند آمد و در

دو سال و دو موسم بود یکی موسم عمره در رجب و یکی موسم حج در ماه ذیحجه و در هر موسم بنی ہاشم از درہ بیرون می آمدند و خرید و فروش میکردند و باز بدرہ میرفتند و تا موسم دیگر بہر چند گشتی و احتیاج برایشان غالب می شد از بیم فروش بیرون نمی آمدند و فروش بہ نزد ابوطالب فرستادند کہ اگر محمد را با بدی کہ ما اورا بکشیم تا ترابر خود پادشاہ میکنیم ابوطالب قصیدہ لامیہ را در جواب ایشان فرستاد۔

قصیدہ مع بسیار آنحضرت را در کرد و انہما را اعتقاد بہ نبوت آنحضرت نمود و بیان کرد کہ نازندہ ام دست از یاری او برنہیدام چون این قصیدہ را شنیدند از ابوطالب نا امید گردیدند و ابو العاص بن ربیع کہ داماد حضرت رسول بود و در شعب شترمی آورد کہ گندم و خرما بر آہنہا بار کرد و بود و صد اینہر بران شتران کہ داخل درہ می شدند و بر می گشتند نزد حضرت فرمود کہ ابو العاص حق دامادی ما را نیکو رعایت کرد تا آنکہ شدت بنی ہاشم بہر تہ رسید کہ شبہا اکثر اہل مکہ را از گریہ اطفال ایشان غواب نیہد و اکثر از ایشان ازان عمد پشیمان شدند و چون نامہ نوشتہ بود و نقد قبض آن نمی توانستند و چون صبح نزد کعبہ جمع می شدند و احوال از یکدیگر می پرسیدند بعضی می شب صدای گریہ اطفال بنی ہاشم از گرسنگی ما را نگذاشت کہ بخواب رویم و باعث شہادت بعضی از معاندان می شد و بعضی از فروش متاثر و نادم می شدند و در تفصیل ما حسن عسکری نہ کوراست کہ چون کنار فروش حضرت رسول را ہجا گردانیدند کہ پناہ بہ بیابانی طلبا برد و ایشان بر دوشن شعب جمعی را موکل کردند کہ مانع شوند از آنکہ کسی بایشان آرزو تہ برساند و کار بر اصحاب آنحضرت بیا۔

و با آنحضرت شکایت میکردند از کم آرزو تہ حضرت و عا کرد و تا حق تعالی بہتر از من و سلوی از براسے بنی اسرائیل از براسے ایشان فرستادہ چہ ہر یک از ایشان آرزو میکرد از انواع طعامها و میوہا و حلاوات و جامہا نزد ایشان حاضر می شد و چون از تنگی درہ و تنگ شدند و با آنحضرت شکایت کردند حضرت بدستہای مبارک خود اشارہ نمود بچاہب کوہ باکہ دور شود پس دور شدند تا آنکہ صحرا کے دران میان ہم رسید کہ چشم و و طرش را نمی توانست دید پس بدست خود اشارہ نمود و فرمود کہ بیرون آوریہ انجہ خدا در شما پنهان کردہ است براس محمد و یا دران اواز و زخما میوہ ہا و گلہا و گیاہ ہا پس با عجز از آنحضرت مشاہدہ کردند کہ سر اسرآن صحرا با غتہا و بوستانہا گردید و مشتل بر نہر ہای بسیار و درختان میوہ دار کہ انہا ان میوہ ہا از انہا آویختہ بود و گیاد ہا سے تر و تازه و انواع ریاحین و گلہا سے خوش آئینہ کہ ہج پادشاہے از پادشاہان زمین را چنان حدائق و باستانہا و میوہ پس از ان آہا و میوہ ہا و طعامها تناول میکردند و شکر حق تعالی اندی نمودند و چون جامہا و بدنہای ایشان کثیف شد و با آنحضرت شکایت کردند فرمود کہ بدید بر جامہا سے خود و دست ہا۔

تشد چنانچہ پوشیدہ آید و صلوات بر محمد وآل طہیین او بفرستید کہ سفید و پاکیزہ و خوش آئینہ می شوند و عہما و کہ در تما از سیتہای شمارا پاک میکرد و چنین کردند جامہا ایشان نو و سفید و پاکیزہ شد و بدنہا سے ایشان از چرک و کثافت پاک شد و سینہای ایشان از اندوہ و اہم ربانی یافت گفتند یا رسول اللہ چہ بسیار عجیب است کہ بصلواتی کہ بر تو و بر آل تو فرستایم چگونه ما و جامہای ما از بدیہا و ناخوشیہا پاک شدیم حضرت فرمود کہ صلوات بر محمد وآل محمد و لہما سے شمار از غل و کینہ و صفات ذمیمہ و بدنہا سے شمار از بولش گناہان پاک تریہ از جامہای شما و نامہ ہای گناہان بہتر شست و از شستن چرک از جامہا شما و نامہای حسناات شمار نورانی تر گردانید از جامہای شما و در روایات مشہور کہ سابقہ مذکور است کہ بعد از آنکہ چار سال بود روایتی سہ سال و ہر بیتہ دو سال در شعب باین حال گذر آئینہ نقد شد بران محیفہ طوونہ ایشان کہ در کعبہ پنهان کردہ بودند از منہ از فرستاد کہ بغیر نام خدا ہر چہ دران محیفہ بود پاک کرد و بہر سبب این خبر براسے حضرت رسول آورد و آنحضرت زین جہرا با ابوطالب رسانیدہ چنان ابوطالب این خبر آسمانی را شنید جامہ خود را پوشیدہ و متوجہ مسجد الحرام

گروید و چون داخل مسجد شد اکابر قریش را در مسجد مجتمع یافت چون ابوطالب را دیدند با یکدیگر گفتند که ابوطالب پیش آمده است از حمایت محمد آمده است که پسر برادر خود را باید بد چون به نزدیک ایشان رسید برخاستند و او را تعظیم و تکریم بسیار کردند و گفتند و اینست که آمده که با ما مواصلت کنی و را سه خود را با جماعت ما متفق گردانی و پسر برادر خود را با ما بگذاری ابوطالب فرمود که و انقدر براسه این نیامده ام ولیکن پسوادم مرا خبری داده است و میدانم که او دروغ نمگوید و خبر میدهد که حق تعالی اراده فرستاده است بر حقیقه قاطعه ملعونه شما که هرگز قطع رحم کشادگان نوشته بودید همه را پاک کرده است و بغیر نام خدا چیزی در آن نگذاشته است پس صحیفه را بفرستید تا بیاورند اگر گفته او حق باشد پس از خدا تبرید و برگزید از جو رستم قطع رحم و اگر گفته او دروغ باشد من او را بشناسم که اگر خواهید او را کشید اگر خواهید زنده بگذارید ایشان گفتند با ما با انصاف آمده و فرستادند صحیفه را از کعبه بریز آورند و مهرهای خود را بحال خود یا فتنند چون صحیفه را کشوند چنان بود که حضرت فرموده بود پس قریش سر بریزند و خنند و ابوطالب گفت ای قوم از خدا تبرید و دست ازین ستم بردارید و گشت بشعب پس نظر به قریش که پیشتر ازین نامم شده بودند مانند طعم بن عدی و ابوالنجرسی بن هشام و زبیر بن ابیه برخاستند و گفت ما نیز ایم از آنچه در آن نامه نوشته است و اکثر قریش با ایشان موافقت کردند و نامه را دریدند و ابوجهل هر چند خواست که حکم نامه باقی باشد نتوانست و بنی هاشم از شعب بیرون آمدند و بجانهای خود رفتند و بعد از بیرون آمدن از شعب بدو ماه حضرت ابوطالب بیمار شد و چون حضرت رسول بنزد او آمد او را در حال ارتحال دید گفت ای محمد در حال طفولیت مرا تربیت کردی و در جوانی مرا یاری کردی و مرا در تنهایی کفالت نمود پس خدا ترا از جانب من جزا دید نیکوترین جزا باد اکنون از تو یک کلمه میخواهم که دیده من روشن شود و غرض آنحضرت آن بود که مردم بدانند که او مسلمان شده بوده است و براسه یاری آنحضرت انصار اسلام نمیکرده است پس ابوطالب کاگفت و انظار اسلام خود نمود و اما انتهای پیغمبران و صیتهای ابرار اینست که باور سیده بود بحضرت تسلیم کرد و بر حجت ایزدی و اصل شد پس حضرت با جنازه و رفت و دیگر گیت و میگفت ای عم من صلح رحم کردی و خدا ترا جزای خیر دهد و مشهور است که وفات ابوطالب در سال دهم نبوت بود و بعد از سی و پنج روز یا سه روز از وفات ابوطالب خدیجه بعلالم قدس ارتحال نمود و از متابع این دو وصیت عظمی به حضرت رسالت اندوه عظیم عارض شد زیرا که هر دو وزیر و معین و یاوران حضرت بودند بر رواج اسلام و مؤنس آنحضرت بودند در شاید و شیخ طبرستان از ابن عباس روایت کرده است که وفات ابوطالب در بیست و هشتم ماه رجب بود و قطب راوندی روایت کرده است که وفات ابوطالب در آخر سال دهم بعثت بود و بعد از آن سه روز خدیجه وفات یافت و حضرت آن سال را عام الحزن نامید یعنی سال اندوه و آن بابویه روایت کرده است که حضرت رسول داخل شد بر خدیجه و دستهای او متوجه سرای باقی بود و گفت بر اگر انت آنچه بتو مشاهد میکنم سے خدیجه چون برسی بود و بای خود سلام مرا بایشان برسان گفت کیستند آنها یا رسول الله فرمود که مریم و دختر عمران و کلثوم و ابهر و موی و آسیه زن فرعون که اینها در بیشت با تو زوجه من خواهند بود خدیجه گفت مبارک باد یا رسول الله و مشهور است که در هنگام وفات عمر خدیجه شصت و پنج سال بود و حضرت او را در حوض دفن کرد و خود داخل قبر شد و او را پسو و کفنی سبزه حسن از حضرت صادق روایت کرده است که چون ابوطالب بر حجت حق واصل شد جبرئیل بر حضرت رسول نازل شد و گفت یا محمد از که بیرون برو که اکنون ترا در ملک یادری نیست و قریش شوری ند بر آنحضرت پس گرفت از ایشان و بجانب کوفه رفت و ملک که آنرا چون میگویند عباسی از آنحضرت روایت کرده است که حضرت رسول سه سال بعد از بعثت خود را پنهان داشت از کفار قریش و در که وظاهر نمی شد با و نبود و بغیر امیر المؤمنین و خدیجه تا آنکه حق تعالی او را واد کرد که دین خود را ظاهر گرداند و مرا نکند از مشرکان پس آنحضرت

طاهر شد و خود را عرض میکرد و قبایل عرب و از ایشان یاری میطلبید و چون به نزد ایشان میرفت میفقتند تو در ونگوئی از پیش ما برو
 طبرست و دیگران روایت کرده اند که بعد از فوت ابوطالب شدت قریش حضرت رسول عظیم شد و بلائے آنحضرت از ایشان شدید
 و متوجه طائف گردید که حجت آلی را بر ایشان تمام کند و چون بطائف رسید نفر از اکابر ایشان را که بزرگان قبیله ثقیف بودند ملاقات کرد
 و آن هر سه را در یکدیگر بود و عبدالمیل و حبیب و مسعود پس از آن عمر و پس اسلام را بر ایشان عرض کرد و در میان قوم خود را با ایشان
 و از ایشان یاری طلبید و ایشان جوابها را ناملاطمت گفتند آنحضرت را و قوم خود را تحریص برانداختند آنحضرت نمودند و آن گروه بی مساوت
 صف کشیدند بر سر راه آن سلطان سیر رسالت و بر هر گروه که میگذاشت پای فلک چامه آید اینها را بسنگ جفاخته میکردند تا آنکه چون
 از پاهای مبارک روان شد و در پناه باغی از باغهای ایشان در سایه درختی قرار گرفت ناگاه در آن باغ عقبه و شمس را دید
 و چون عداوت ایشان را میداشت از دیدن ایشان ملول گردید و ایشان غلامی داشتند از اهل نینوی که او را عداس
 انگور را باو دادند و بر آن آنحضرت فرستادند چون عداس بخد مت آنحضرت رسید از او پرسید که از کدام شهری تو عداس گفت از
 نینوی حضرت فرمود که از شهر بنده شایسته یونس بن قتی و قتی یونس را بر آن او نقل کرد و او را با سلام دعوت کرد و آنحضرت
 حقیقمی شمر و تبلیغ رسالت باو نماید و شریف و وضع و بنده و آزاد را بسبب تبلیغ رسالت می نمود و چون عداس سالار
 و کتب سابقه را دیده بود و بر علم و کمال و شرافت خصال آنحضرت مطلع شد با آنحضرت ایمان آورد و بر پاهای خویشان آن رسول امن نهاد
 و می بوسید و بر دیده ها خود میمالید چون به نزد آن دو ملعون برگشت گفتند چرا بر آن محمد سجده کردی و هرگز بر آن مالک آنما تو ایم
 چنین نکردی گفت بزرگی و جلالت او را شناختم و دل خود را در محبت او در با ختم ایشان خندیدند و گفتند فریب او را مخور که او با ما
 و بنده است و این شهر آشوب روایت کرده است چون حضرت داخل طائف شد و دید که عقبه و شیبه بر کرسی نشسته اند ایشان
 که احوال می آید و در پیش بایستید چون حضرت به نزدیک ایشان رسید کرسی بر آن آنحضرت فرستاد و ایشان از کرسی افتادند پس
 سوختن از اهل مکه عاجز شد اکنون بطائف آمدی و بروایتی آنست که آنحضرت بازید بن عارضه بجانب طائف رفت در او اخرا ماه شوال
 سال دهم بنوت دوه روز بپایانجا و روز را بخانماند پس مراجعت فرمود و سوسه که چون از طائف بیرون آمد و در زیر درخت انگور
 قرار گرفت و گفت اللهم انی اشکوا لیک ضعف قوتی و قلة حیلتی و هوای علی الناس انت ارحم الراحمین انت ذا
 المستضعفین و انت ربی الی من نکلت الی بعد یجیب الی الی عذ و مله لیکه احمی ان که یکن علی غضب قد
 حی اومسک لی لئلا یبوء جیهک الذی اشوقت له الظلمات و صل علیک امر الدنیا و الاخره ان یُنزل لی غضبک او یخیر
 سخطک لک العین حتی ترضی و لا حول و لا قوة الا بک و این دعا بر آن دفع شد تا مجرب است و چون حضرت به غلدر
 حق تعالی گروهی را فرستاد که باو ایمان آورند و علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت از طائف برگشت و احرام بپوشید
 و خواست که داخل مکه شود و می از قریش را که پنهان با آنحضرت ایمان آورده بود فرستاد و بنزد آنحضرت بن شریک و گفت او را بگو که محمد
 یخواید که داخل مکه شود و در آن تو و طواف سعی کند بر آن عمر و خود بازید و غار حرا پنهان شد چون رسالت آنحضرت را باو رسانید
 من از قریش نیستم و خلیفه ایشانم و میرسم امان مرا قبول نکنند و عاری گردید بر آن پس حضرت او را بنزد وسیل بن عمر فرستاد و او را
 طلبید و او نیز قبول نکرد پس به نزد طلحه بن عدی فرستاد و طلحه گفت بگو که از امان و ادم داخل مکه شو هر چه خواهی بمن و طلحه فرستاد

و برادر خود طعیمه را امر کرد که اسلحه خود را بردارند و گفت من محمد را امان داده ام و در دو رکعبه باشید و او را احراست نمایند تا طواف سعی بکنند و ایشان
 ده نفر بودند و چون داخل مسجد شدند ابو جہل بعین گفت اسے گردہ قریش اینک محمدرضا آمده است و یا در او مرده است بیاید و هر چه خواهید بیا بکنید
 طعیمه چون سخن اورا شنید گفت سخن مگو کہ برادرم اورا امان داده است ابو جہل نیز مطلع آمد و گفت بدین محمد درآمد گفت بدین او و زنا مرده ام
 لیکن اورا امان داده ام و چون حضرت از طواف سعی و صفای غار رخ شد و محل گردید بہ نزو مطعم آمد و گفت ای بلو و ہب امان داوی بنی کی گروے
 اکنون از امان تو بیرون میروم مطعم گفت چرا و امان من نمی باشی کہ قریش تو آگاہی نہ رسانند حضرت فرمود کہ نمیخواهم کہ زیادہ از یک روز در امان
 مشرک کے ہاں پس مطعم نہ کہہ کر کہ محمد از امان من بیرون رفت پس حضرت در ہر سو تم قبایل عرب را دعوت باسلام سے نمود و نزو قبایل
 عرب و رخصتہای ایشان نیز تہوا ایشان را دعوت میکرد و کہنید کہ درین سال ما شہ و سودہ و حتریرعہ ابیہقد خود در آورد و علی بن ابراہیم روایت
 کردہ است کہ اسعد بن زرارہ و ذکوان بن عبد مہیس کہ از قبیلہ خواجہ بودند در موسمی کہ از موسم عرب براسے عمرہ جب بسوی مکہ آمدند و ساہما بود
 کہ در میان اوس و خندرج نازہ قنہ و قتال اشتعال داشت و دران نزدی غزوہ بعثت میان ایشان شدہ بود و اوس خندرج غالب
 شدہ بودند و ایشان آمدہ بودند کہ باقریش ہم سوگند شوند و ایشان ! اور خود گردانند و در دفع اوس و اسعد صدیق آشنای متبہ بن ربیعہ بود
 چون بکہ آمد بجانہ عقبہ فرو آمد و گفت میان ما و اوس جنگ عظیمی شد و ایشان بر غالب شدند و آمدہ ایم کہ با شما ہم سوگند شویم و در دفع ایشان
 عقبہ گفت دیار ما از دیار شما دور است و ما الحال فغلبی گرفتاریم کہ بکار دیگر سے نمی توانم پرداخت برسید کہ شغل شما چیست و حال آنکہ شما در
 و حرم شما محل ایمن است عقبہ گفت مروی در میان ما بیرون آمدہ است و دو غلام میکنند کہ رسول خداست و قحطما سے مارا بسفاہت
 نسبت میدہد و خدایان مارا دشنام میدہد و جو نمان مارا راہ میکنند اسعد گفت کہ از شماست یا غیر شما عقبہ گفت از ماست و از بہترین ماست
 فرزند عبد اللہ بن عبد المطلب است و از جمہ ما شریفتر و نجیب تر و عظیم تر است چون اوس و خندرج از یہودان بنی قریظہ و بنی النضیر و بنی
 قریظہ کہ در میان ایشان بودند می شنیدند کہ درین لایمی کہ پیغمبر از مکہ بیرون آید و بسوی مدینہ ہجرت نماید و عرب را بسیار بکشد احد
 از امتاع نمنان عقبہ و در خواہش افتاد کہ ہاں پیغمبر خواہد بود کہ ایشان میگفتند برسید کہ اور دیکہاست عقبہ گفت در حجر اسمعیل نشسته است و
 ایشان در درہ می باشند و بیرون نمی آیند مگر در موسمی کہ با ایشان مدہ سخن او و با او سخن بگو کہ او جادوگر است و بجادوی سخن خود و لہامی مردم را
 میر باید و این در نہنگامی بود کہ بنی ہاشم ہنوز در شعب ابی طالب محصور بودند پس اسعد گفت کہ من بعمرہ آمدہ ام و البتہ می باید بسجد رفت بر آ
 طواف عقبہ گفت پنہ در گوشہا سے خود رکن تا سخن اورا نشنوی پس اسعد پنہ در گوشہای خود گذاشت و داخل مسجد شد و حضرت با گردہ سے
 از بنی ہاشم در حجر اسمعیل نشسته بود چون مشغول طواف شدہ و از پیش آنحضرت گذشت حضرت نظر سے بسو سے او کرد و تبسم نمود و چون یک شرط
 طواف کرد و در شرط دوم در خاطر خود گفت کہ از من جاہل تر کسی نمی باشد چنین خبر سے در مکہ باشد و من حقیقت این خبر را معلوم نکرده بہ مدینہ روم
 روانیت پس پنہ را از گوش خود بیرون آورد و چون بحضرت رسید گفت انعم صباغاً و این تحت ایشان بود و حضرت سر برداشت و باو نظر کرد
 و فرمود کہ خدا ازین بہتر تحقیقی با داده است کہ آن تحت اہل بشت است السلام علیکم اسعد گفت مارا بسوی چہ خبر دعوت میکنی فرمود
 کہ شمار اینخوانم بسوی شہادت بوجدانیت خدا و پیغمبر سے و با آنکہ شرک بخدایان و یزد و با پدر و مادہ نیکی کنید و فرزندان خود را از ایم پریشانی
 نمکشید و گناہان ظاہر و نہان را ترک کنید و کسی را با حق نمکشید و نزدیک مال یتیم نہ دید مگر بوجہی کہ نیکو باشد تا بحد بلوغ و رشد برسد و کمال
 و تر از و را تمام بدہید و کم نکنید چون سخن گوئید بعدالت و راستی گوئید و رعایت جانی نکنید ہر چند خویشان شما باشند و بہ پیمانہا سے خدا و خدا

نہیں۔ خدا تبار وہ است شاید تم نہ رشید چون اسد این سخنان تیند نور الیلک در دلش در آمد و سعاد

در یافت و گفت خدات میدم کہ خدا کے بجز خدا و ندیگانہ نیست و شہادت میدم کہ تو رسول خدا کے یا رسول اللہ پدرو ماورم فدای تو
 ام از اہل مدینہ ام از قبیلہ خضر ج و میان ما و قبیلہ اوس ریسانہا کی گیتہ یعنی یا نہاے شکستہ است اگر خدا انہار البیب تو پیوند
 و میان ما و ایشان با صلح آوردی بچس از تو عزیز تر نخواہد بود و میان ما و ہمراہ من یکے از قوم ماہست اگر او ہم درین امر داخل
 نہ خدا امر مارا در باب تو تمام گرداند بخدا سوگند کہ با پیشتر خیر خواہ ترا از یہودی شنیدم و بشارت میدادند مارا بآمدن تو و خبر میدادند
 از صفت تو و امید داریم کہ دیار اہل ہجرت تو باشد زیرا کہ یہود مارا چنین خبر میدادند و شکر میکنم خداوندی را کہ مرا توفیق داد کہ بخدمت تو ر
 و اللہ کہ من پر اسے آتیا مدہ بودم کہ از قیش سوگندی بگیرم و خدا از ان بہتر بر اسے من میر گردانید پس ز کو ان آمد و
 آن بزمیرے کہ یہود مارا بآین بشارت میدادند و مارا بصفتا و خبر میدادند پس او نیز ایمان آورد و گفتند یا رسول اللہ کسی را با بھر
 کہ تعلیم قرآن نماید با و مرد مرا بخواند بسوی یون اسلام حضرت مصعب بن عمیر را با ایشان فرستاد و او جوانی بود کم سال و نیاز و نعمت
 پدرش یافتہ و پدر و مادرش اورا بسیار گرامی میداشتند و بگز از مکہ بیرون نرفتہ بود و چون سمان شد پدر و مادرش اورا بجا کردند
 و از خود دور کردند و با حضرت در شعب می بود و حالش بسیار متغیر شدہ بود و تحمل شدت ہاراد و شوار بود و بسیارے از قرآن و احکام الہی
 قرا کرتہ بود پس اسعد و ز کو ان با مصعب توجہ دینہ شدند و چون بقوم خود رسیدند خبر آنحضرت را ذکر کردند و اوصاف آنجناب را بیان کرد
 و از ہر جملہ یک نفر و دو نفر مسلمان می شدند و مصعب در خانہ اسعدی بود و ہر روز بیرون می آمد و بر عباس قبیلہ خضر ج میگردد و
 را بسوی اسلام دعوت می نمود و جوانان اجابت اومی نمودند و عبد اللہ بن ابی در آن وقت بزرگ خضر ج بود و اوس خضر ج
 ہر دو اتفاق کردہ بودند کہ اورا بر خود امیر گردانند باعتبار شرافت و سخاوتے کہ داشت و اکیلی بر اسے اوساختہ بودند و انتظار داد
 میکشیدند کہ در میان آن نصب کنند و اوس باین سبب بامارت اورا رضی شد و بدینا آنکہ از قبیلہ ایشان بنود زیرا کہ او دیگر
 با خضر ج خروج نکرد و گفت این ظلم است از شمار اوس و چون اسعد بدینہ آمد و خبر آنحضرت منتشر شد امر پادشاہی و امارت عبد
 منزلزل شد و باین سبب سہی و ر ابطال این امر می نمود پس اسعد با مصعب گفت کہ خالوے من سعد بن معاذ از رؤسائے اوس
 و مرد شریف عاقل است و قبیلہ عمرو بن عوف اورا طاعت می نمایند اگر او مسلمان شود کار ما تمام می شود و بیایا برویم بجلہ ایشان پس
 با اسعد بجلہ سعد بن معاذ آمد و برسد جاہی از چاہ اسے ایشان نشستند و جمعی از جوانان بر دور ایشان گرد آمدند و مصعب قرآن
 خواند چون این خبر سعد بن معاذ رسید سید بن حضیر کہ از اشراف ایشان بود و گفت کہ شنیدہ ام کہ اسعد بان مرد قشری بجلہ ما آمدہ
 و جوانان مارا فاسد میکنند و او را نمی کنن ازین امر چون اسید پیدا شد اسعد با مصعب گفت کہ این مرد شریف بزرگے ست و اگر در امر
 شود انید فارم کہ کار ما تمام شود و چون اسید بہ نزدیک ایشان رسید با اسعد گفت کہ خالوی تو میگوید کہ در مجالس ما میا و جوانان مارا
 فاسد گردان و از اوس بر خود بتبرین مصعب گفت بشین تا ما امر خود را بر تو عرض نمایم اگر بہ پسندی داخل شود در ان و اگر خوا
 بیرون میرود چون اسید نشست و مصعب سورہ از قرآن برا و خواند نور اسلام خانہ دلش را روشن کرد و پرسید کہ کسے کہ داخل
 چہ کاریکنہ گفت غسل میکند و دجاہ پاک می پوشد و شہادتین میگوید و دو کثرت نماز میکند پس اسید خود را با جابانہ و چاہ افگند
 و بیرون آمد و جاساے خود را فشر و گفت شہادت را برین عرض کن پس کلمہ لا الہ الا اللہ و محمد رسول اللہ

ایشان را باسلام و محبت نمود و بر اسلام و عہدہ بیعت فرمود و اسعد بن زراره و برآق بن معمر و عبد اللہ بن خرام گفتند یا رسول اللہ
من برای خود و برادر دگر خود ہر چہ خواہی حضرت فرمود کہ شریکیم کہ امری محافظت نمایند از آنچه جانہما سے خود را از ان محافظت می
و اہل بیت مرا محافظت نمایند از آنچه اہل بیت و اولاد خود را از ان محافظت می نمایند گفتند ہر گاہ چنین کنیم براسے ما چہ خواہد بود
فرمود کہ بیعت از براسے شما خواہد بود و در دنیا مالک عرب خواہید شد و عجم شما را اطاعت خواہند کرد و ملوک و امر خواہید بود
راضی شدیم پس عباس بن عبد المطلب کہ از قبیلہ اوس بود برخواست و گفت اسے گردہ اوس و خسر زج میدانید کہ ہر چہ چیز اقدام می نماید
بر جنگ عرب و عجم و با محاربہ بادشاہان رومے زمین اگر میدانید کہ ہر گاہ با مصیبتی برسد او را خواہید گذاشت و باری او خواہید
پس او را فریب ندہید و بگذارید کہ در بلاد خود باشند زیرا کہ ہر چند کہ قوم آنحضرت مخالفت او کردہ اند و لیکن باز عز و ذیہ است در بیان
ایشان و کسی را قدرت آن نیست کہ با ضررے برساند پس عبد اللہ بن حرام و اسعد بن زراره و ابو الہشیم بن تیمان گفت ترا چہ کلام
با سخن گفتن یا رسول اللہ خون ما خدا سے خون تست و جان ما خدا سے جان تست ہر شرط کہ خواہی براسے پروردگار خود و براسے خود
بکن پس حضرت فرمود کہ دوازده نفر از میان خود جدا کنید کہ کفیل شما و سرکردہ شما باشند چنانچہ موسی و دوازده نقیب و ریس
بنی اسرائیل مقصد فرمود و گفتند ہر کہ را خواہی اختیار کن پس جبیل قمین نقبا کرد و حضرت بفرمودہ جبیل نہ نفر از خرزج اختیار
کرد و اسعد بن زراره و برآق بن معمر و عبد اللہ بن خرام و رافع بن مالک و سعد بن عبادہ و منذر بن عمر و عبد اللہ بن رواحہ
و سعد بن ربیع و عباد بن صامت و سہ نفر از اوس ابو الہشیم بن تیمان و اسید بن خفیفہ و سعد بن شمیمہ و چون با حضرت بیعت کردند البیعت فرمود
عقبہ نما کرد کہ اسے گردہ قریش و سایر عرب محمد با اوس و خسر زج و عقبہ اند و با او بیعت می نمایند کہ با شما جنگ کنند چون قریش این ندانند
شنیدند بہرچہ آن آمدند و اسلحہ برداشتند و متوجہ عقبہ شدند پس حضرت انصار را فرمود کہ ہر گاہ شہید شوید یا رسول اللہ اگر میفرمائے
احمال شمشیر میکشیم و با ایشان جنگ می کنیم حضرت فرمود کہ خدا را انور رخصت محاربہ ایشان ندادہ است گفتند یا رسول اللہ با ما بیرون
می آئی فرمود کہ منتظر امر الہی ام چون قریش با جمیعت تمام آمدند حمزہ ہمیشہ خود را کشید و حضرت امیر المؤمنین شمشیر کشید و ہر دو بر عقبہ
چون قریش بعقبہ رسیدند و حمزہ را دیدند گفتند این چہ امر است کہ براسے آن جمع شدہ اید حمزہ گفت اجتماعے نیست و بخدا سوگند کہ
ہر کہ بالاسے آید از عقبہ گردنش را نیز تم قریش برکشند و در ہمان روز عبد اللہ بن ابی را دیدند و گفتند شنیدیم کہ تو با محمد بیعت کردی
بر جنگ ما و چون عبد اللہ خبر داشت و او را مطلع کردہ بودند سوگند خورد کہ چنین نیست و ایشان تصدیق او کردند و انصار بسو
مدینہ برگشتند و انتظار قدم ہیمنت لزوم آنحضرت سے کشیدند مولف گوید آنچه مذکور شد موافق روایات علی بن ابراہیم
و شیخ طبرستان و طب راوندی و ابن شہر آشوب و جمعی دیگر از متقدمین اصحاب است و روایت بعضی بر بعضی داخل است

باب ست و ہفتم

در بیان کیفیت بیعت آنحضرت بسوے مدینہ طیبہ و مہادی انت علی بن ابراہیم و شیخ طوسی و شیخ طبرستان و ابن شہر آشوب
و دیگران بسند باہمی معتبر و بسبب بیعت آنحضرت روایت کردہ اند کہ چون کفار قریش دیدند کہ امر نبوت آنحضرت را با قیوم و قوت و
ترقی می نمایند و تدبیرات ایشان سودمند میگردد و بیعت انصار را شنیدند و در دارالندوہ براسے مشورہ جمیع شہداء و عوامت ایشان

که هرگاه و اینها کبره ایشان را عارض می شد و در دارالند و جمع می شدند و با یکدیگر مشوره میکردند و کسی که عمر او از چهل سال کمتر بود و یا
داخل نمی شد پس چهل نفر از پیران قریش در دارالند و جمع شدند و شیطان ملعون بصورت مرد پیری آمد که داخل شود در بان گفت تو
کیستی گفت من مرد پیری ام از اهل نجد و شما را احتیاج به را می صابک من است و چون شنیدم که بر اے دفع این مرد جمع شده اید کدام
که را می خود را درین باب بشما گویم در آن گفت داخل شو و عیاشی و غیر او بسند با می معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند که قریش
جمع شدند و از هر قبیل یک نفر اختیار کردند و بر اے مشورت به دارالند و رفتند که در باب دفع حضرت رسول با یکدیگر مشوره کردند چون
به دارالند و رسیدند و دیدند مرد پیری را بنی ایتاوه است چون خواستند داخل شوند گفت مرا نیز داخل کنید گفتند اے
شیخ کو کیستی گفت من شیخی از مشایخ قبیله مغیرم و در باب امری که شما بر اے او جمع شده اید را می بگوئی و ایم پس او را با خود داخل کردند
و در احادیث معتبره مذکور است که شیطان چهار مرتبه تمثل شد بصورت مردان که او را همه کس و دید که در روز مشوره دارالند و بود
برگشتم بر روایات مشهوره چون بجا می اے خود قرار گرفتند و چهل گفت اے گروه قریش در میان عرب کسی از ما عزیز تر نبود ما اهل خانه خاتم
و مردم از اطراف عالم هر سال دو مرتبه بر اے حج و عمره بنزد ما می آیند و ما را اگر اے میدادند و ما در دم خدایم و کس در جامع نمی تواند کرد
و پیوسته چنین بودیم تا محمد بن عبدالله در میان ما نشو و نگردد و او را این میگفتیم بر اے صلاح او و آرمیدگی او و است گوئی او و چون کامل
شد و در میان ما گرامی بود و دعوی کرد که رسول خداست چه خبر با اے آسمان بسوی اومی آید پس عظمای ما را به بی خودی نسبت
داد و خدایان ما را سب کردند و جوانان ما را فاسد گردانید و جماعت ما را پراگنده کرد و میگوید که گذشتگان مادرانش اند و هیچ چیز بر ما ازین
عظیم تر نیست و من در باب او را می دیده ام گفتند چه را می دیده گفت که را بر سایه کعبه نهادند و اگر بنی هاشم خون او را طلب کنند
و ده و تیر بر اے خون او بهر شیطان گفت را نیست بیا خیمت گفتند چه گفت زیرا که کشنده محمد البتة کشته می شود و کیست اینها که بر اے این
کار کشتن را بر خود قرار دهند و چون کشته شود بنی هاشم و خلفا اے ایشان از خمره تعصب خواهند کرد و راضی نخواهند شد که کشنده محمد پیر و اے
زمین راه رود و میان حرم جنگها در میان شما خواهد شد که همه یکدیگر را بکشند پس عاص بن وائل و امیه بن خلف و ابی بن خلف گفتند که بنای
حکمی اے سائیم و سوار خاندان میگذایم و او را در اینجا میگذایم و او را شش راسه و دو میکنیم که کس به نزد او نتواند رفت و قوتش را از برای او
می اندازیم تا در اینجا بگرگ خود هلاک شود چنانچه نه پیر و ناقا و امر القیسن چنین هلاک شد و شیطان گفت این را اے از اے او را خیمت
تراست زیرا که بنی هاشم باین راضی نخواهند شد و چون موسم حج می شود استغاثه خواهند کرد از قبایل عرب و او را بیرون خواهند آورد و اگر را
دیگر و او را به یکدیگر پس عقبه و شبیه و ابوسفیان گفتند او را از بلاد خود بیرون میکنیم و شغول خدایان خود می شویم و بر روایت دیگر گفتند شتر چموشی
میگیریم و محمد را بر آن می بندیم و آن شتر را به نیرد میزنیم تا او را درین کوه یا پاره پاره کنند شیطان گفت این را اے اینها خیمت تراست اگر او
زنده بیرون رود از هر کس خوش رود و خوشش زبان تراست و بجلالت لسان و فصاحت بیان خود جمیع قبایل عرب را رفیع می کند
و لشکر را از پیاده و سواره بر شترهای او و در کتاب مقاومت آمانداشته باشد و شما را صل می کند پس ایشان حیران شدند و با شیطان
گفتند که اے شیخ ترا در این باب چه بنما می رسد گفت را اے من آنست که از هر قبیل از قبایل قریش و سایر قبایل عرب هر که با شما موافقت کند
یک کس یا زیاده بگیرد و یک نفر از بنی هاشم را نیز با خود متفق گردانند و همه سر بر او درازند و بر سر او بر وید و یکدفعه بر او زنند که چون او
پسین شود و در قبیلهای قریش نتواند بنی هاشم را طلب خون او کند زیرا که با همه قبایل را بر اے نمی توانند کرد و اگر دین از شما بطلبند

شامہ و تیرہید ایشانرا گفتند ما تیرہید ہم و گفتند اسے صواب آفت کہ شیخ نجدی گفت بروایت شیخ طوسی این را سے را البہما
پسندید و علی الاتفاق بر این را سے قرار دادند و بیرون آمدند و از بنی ہاشم ابولہب را با خود متفق کردند پس حق تعالی این آیہ را فرستاد
و حضرت را تیرہید ایشان مطلع گردانید **أَذْعَلُكُمْ إِلَٰهَ الَّذِینَ کَفَرُوا بِالْبَیِّنَاتِ ۖ أُوْیَاقِلُکُمْ أَوْ یُحْیِیْکُمْ ۚ وَ یَمُکِّمُکُمْ ۚ إِنَّ اللہَ خَبِیرُ الْمَاکُونِ** و یاد کن آنرا کہ مکر کردند بتو آنانکہ کافر شدند تا جس کنند ترا یکشنند ترا بشمشیر یا سے قبال یا یہ ان کنند ترا از مکہ و
ایشان مکر میکنند و خواہید بد خدا ایشان را و خدا بہترین جزا دہند گانت مکاران را پس ایشان اتفاق کردند کہ شب بخانہ آنحضرت برو
و اور یکشنند و باین اتفاق بمسجد الحرام آمدند و از وہان خود صغیر میکردند و دست بر ہم میزدند و در کعبہ بر می بستند پس
وَمَا کَانَ صَلَواتُہُمْ عِنْدَ الْکَبِیْرِ إِلَّا مَکَاءً ۖ وَ تَصَدِیْقَہُ یُضَعُ بنود نماز ایشان نزد خانہ کعبہ مگر صغیر زن و دست زدن چون
شب شد و قریش آمدند کہ بخانہ آنحضرت در آیند ابولہب گفت نیکدارم کہ شب داخل خانہ شوید زیرا کہ درین خانہ اطفال و زنان
و امین نیستم از آنکہ خطائے واقع شود و لیکن امشب اور احر است بینمایم و صبح داخل خانہ می شویم و شیخ طوسی بسند ہا سے معتبر از ہند
بن ابی ہالہ و عمار بن یاسر و دیگران را روایت کردہ است کہ چون جبریل بر حضرت رسول نازل شد و خبر تیرہید قریش را در باب قتل آنحضرت
بیان کرد و از جانب حق تعالی اور را مامور بہ ہجرت بسوے مدینہ گردانید حضرت رسول حضرت امیر المؤمنین را طلبید و گفت یا علی رو
از جانب رب العالمین احوال آمد و ما رخبر داد کہ قریش اتفاق کردہ اند بر کشتن من و حق تعالی مرا مامور بہ ہجرت گردانیدہ است و امر
کردہ است کہ امشب بروم بغار ثور و ترا امر کنم کہ در جاسے من بخوابی تا آنکہ ندانند کہ من بختہ ام تو چہ بیگوئی و تو چہ میکنی امیر المؤمنین گفت یا
بنی اللہ آیا تو بسلامت خواہی ماند از خوابیدن من در جاسے تو فرمود کہ بلے پس امیر المؤمنین خندان شد و براے شکر آہی بر سلامتی
آنحضرت و بر جان فدہ کردن خود بہ حمد و افتاد و این اول سجدہ شکر سے بود کہ درین است واقع شد و پہلو سے رو سے خود را بر زمین گذاشت
و چون سار سجدہ برداشت گفت بر بہر سو کہ ترا خدا مامور گردانیدہ است جانم فدای تو باد و شش چشم من و شیدای دل من و ہر چہ
مرا امر فرما کہ بجان قبول میکنم و بہر نحو یکہ خاطر خواہ تست بعمل می آورم و درین باب و در ہر باب توفیق از پروردگار خود و عظیم حضرت رسول
فہم کہ خدا شباہت مرا بر تو خواہد افکند پس بفرارش من بخواب و بر دختر سے مرا بر رو سے خود مینداز و بدان یا
امتحان میکند دوستان خود را بقدر ایمان و درجات ایشان پس بلا و امتحان پیغمبران از ہمہ کس پیشتر است و بعد از ایشان
نیکوتر است ابتلا سے اعظم تر است اسے برادر خدا ترا امتحان کردہ و مرا در بارہ تو امتحان کردہ است بمثل امتحانیکہ ابراہیم خلیل و
ذبیح را کردہ بودند و خوابانیدن من ترا در زیر تیغ و شمشیر با آنکہ از جان من گرامی تر سے نزد من عظیم تر است از خوابانیدن ابراہیم اسمعیل
براے کشتن و لطیف خاطر را منی شدن تو کہ در زیر تیغ و شمشیر بخوابی عظیم تر است از خوابانیدن من در زیر تیغ و شمشیر ابراہیم اسمعیل
نیکو کن اسے برادر کہ رحمت خدا نزدیک است بہ نیکو کاران پس حضرت اور را در برگرفت و بسیار گریست و او نیز از تقارن
گریست و حضرت اور را بخدا سپرد و جبریل آمد و دست آنحضرت را گرفت و از خانہ بیرون آورد و در وقت قریش در خانہ آنحضرت را
و حضرت این آیہ را خواند **وَ جَعَلْنَا مِنْ بَیْنِ اَیْمِیْہِ سَدًا ۚ وَ مِنْ خَلْفِہِمْ سَدًا ۚ فَاَغْشَيْنَاھُمْ فُھْمٌ لَا یَبْصُرُونَ** و حق
خواب را بر ایشان مسلط کرد کہ ایشان از بیرون رفتن آنحضرت مطلع نہ شدند و کف خاک کے برداشت و بر رویا سے ایشان
و گفت شاہت الوجہ تسبیح باور و ہا سے شما کہ با پیغمبر خود چنین میکنید و بروایت دیگر بیدار بودند و حق

وید و ای ایثار و استیلا که آنحضرت را ندیدند پس از آنکه از آنجا که در آنجا بود و در میان ایشان بود و حضرت را می بینند
 و بعد از آنکه آنحضرت خوابید و در آنجا که آنحضرت را بر خود پوشیده و در آنوقت نماز سه رکعت و در آنجا که آنحضرت را بر خود پوشیده و در آنوقت نماز سه رکعت
 و کفار قریش امیر المؤمنین را دیدند که در آنجا که آنحضرت خوابیده است و گمان میکردند که حضرت رسول است و سنگ بر آنحضرت
 انداختند و در احادیث متواتره از طریق خاصه وارد شده است که این آیه در شان آنحضرت نازل شد که درین شب جان خود را
 فدای آنحضرت کرد و من الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات اللہ یعنی از مردمان کسی هست که میفروشد جان خود را
 بر آنکه طلب خوشنودی خدا و تعالی و عزای او را بخواهد و غیبت ایشان از مفسران و محدثان خاصه و عامه روایت کرده اند
 که در آن شب که امیر المؤمنین در آنجا که آنحضرت رسول خوابیده حق تعالی وحی کرد و بهوے جبرئیل و میکائیل که من شمارا با یکدیگر
 گردانیده ام و عمر کی را زیاد و از دیگران کم کردم که ام یک از شمار او را خود را بر خود اختیار میکنند که عمر او را از تر باشد هیچ یک
 اختیار دیگری را نکرده پس خدا وحی فرستاد بایشان که چرا مانند علی بن ابیطالب نبودید که من او را با محمد برادر گردانیده ام
 و بجای او خوابیده است و جان خود را فدا کرده است پس بروید بر زمین و او را از شرم و شتابش حراست نمایند پس فرود آمدند
 و جبرئیل نزد سر آنحضرت و میکائیل نزد پای آنحضرت نشستند و جبرئیل و میکائیل میگفتند به به که مثل تو می توان بود
 ای پسر ابوطالب که خدا تو را بالا انداخته آسمان مهابات میکند پس حق تعالی این آیه را در شان آنحضرت فرستاد و آنحضرت خوار زم
 زد از محدثان عامه است روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که شب که بغار رفتم جبرئیل در صبح آتش بر من نازل شد
 شاد و خندان گفتم ای جبرئیل سبب شادی تو چیست گفت یا محمد چه گونه شاد و نهانم و حال آنکه دیدم ام روشن شد با آنکه خدا بر او
 وحی و امام است تو علی بن ابیطالب اگر می داشت و دلش بعبادت او با آنکه مهابات کرد و گفت ای ملائکه نظر کنید بسوے
 محبت من در زمین بعد از پیغمبر من که چگونه جان خود را فدای پیغمبر من کرده است و روی خود را بر خاک گذاشت برای شکر این نعمت
 گواه بگیرید که او پیشوای خلق است و ملائکه جمیع آفریدگان ست بر گشتیم بر روایات سابقه و چون حضرت رسول متوجه غار ثور شد
 در راه ابو بکر را دید و او را از آنکه در آنجا است و صحت و دیگر با خود برید و بهند بن ابی هاله نیز همراه آنحضرت رفت چون بغداد رسید
 ابو بکر را نگاه داشت و بهند را بر گردانید بر آنکه بعضی خدمات که با او فرموده بود و روایت دیگر آنست که ابو بکر در راه حضرت را دید
 که میرود از عقب آنحضرت روان شد و حضرت از بیم آنکه مبادی که از کفار قریش باشد تند رفت و پای مبارکش بر سنگ برآمد و مجروح شد
 و بشومی آن از آب بسیار کشید تا او بان حضرت رسید و بضرورت حضرت او را با خود برد و شیخ طوسی بر روایت دیگر از امام بانی خواهر
 امیر المؤمنین روایت کرده است که چون حق تعالی رسول خود را امر به هجرت نمود شب علی را در جای خواب خود خوابانید و بیرون آمد
 و سوره یاسین خواند تا صبح طلع آمد و آنرا مطلع نشدند و بخانه من آمد و چون صبح شد گفت بشارت با تو را
 ای امام بانی که جبرئیل مرا خبر میداد که حق تعالی را از دشمنان نجات داد و حضرت در تاریکی صبح متوجه غار ثور شد و سه روز در آنجا ماند و در
 روز چهارم روانه مدینه شد و در روایات سابقه مذکور است که چون صبح طلعت شد کفار قریش همه برخاستند و شمشیر کشیدند و بر سر امیر المؤمنین
 میزدند و خالد بن ولید و پیش ایشان بودند پس آن شیر خدا از جابر حبیب و روایان و دوید و خالد اگر گفت و دستش را چید و او مانند شتر فریاد
 میکرد پس شمشیر خالد اگر گفت و رو بر ایشان آورد و همه گریختند و چون همه را بیرون کردند و خاندن که امیر المؤمنین است گفتند ما را با تو کاری نیست

محمد کجاست حضرت فرمود که شما اورا بمن سپرده بودید شما فواستید اورا بیرون کنید او خود بیرون رفت و قطب او ندی روایت کرد
 کوهی خارجی ما را ایلمونین گفت که جادوی در وقتیکه ابو بکر با حضرت رسول و غار بود حضرت فرمود که در جای آنحضرت خوابیده بودم و جان فدای
 خدای او کرده بودم و چون قریش با حرب و سلاح خود آمدند آنحضرت را ندیدند و خشم شدند و ظلم و تعدی بسیار کردند و مرا بزنجیر
 انداختند و در خانه را قفل کردند و من را با پاسبان من کردند و اطلب آنحضرت رفتند پس صدای شنیدم که کسی گفت یا علی پس همه در دایره
 ناگاه صدای دیگر شنیدم که کسی گفت یا علی پس زنجیر را گسیخته شد و افتاد پس صدای دیگر شنیدم که یا علی ناگاه در شیشه شد و بیرون آمدم و در
 امام حسن عسکری مذکور است که حق تعالی حضرت رسول و وحی فرستاد که خداوند علی اعلیٰ تر اسلام میرساند و میفرماید که ابو جبر و اکابر قریش تیر کرده
 که ترا بقتل رسانند و خدا ترا امر میکند که علی را در جای خود بخوابانی و میفرماید که منزلت او منزلت اسمعیل نبی است از ابراهیم خلیل و جان خود را
 فدای جان تو و روح خود را و قایم روح تو سیکردند و ترا امر کرده است که ابو بکر را همراه خود بری که حجت بر او خواهد بود و در رکعت اول جهنم پس
 حضرت رسول با حضرت امیر المومنین گفت که آیا رضی شدمی که هرگاه طلب نمایند مرا دنیا بدهند یا بیا بدهند و گاه باشد که بخردان مبارک نماز
 و ترا بکشند گفت بل یا رسول الله رضی شدم که روح من فدای روح تو باشد بلکه را ضمیمه روح من و جان من فدای برادر تو یا سیکه
 از خویشان تو یا حیوانیکه ترا ضرر باشد بشود و من زندگانی را نیکو اتم بگردانم فدایت تو و تصرف کردن در امر و منی تو و از برای محبت
 دوستان تو و یاری برگزیدگان تو و مجاهد و دشمنان تو اگر اینها منی بود یک ساعت زندگانی دنیا را نیکو اتم پس حضرت رسول فر
 اسی ابو الحسن این سخن گفتی پیش از آنکه بگوئی ما را که موکل اند بلوح محفوظ بمن نقل کردند که تو خواهی گفت و گفتند که خدا برای تو باین
 در و در اقرار ثواب چند مقرر گردانیده است که شنوندگان مثل آنرا شنیده اند و بینندگان مانند آنرا ندیده اند و بخاطر فکر کنند گاه
 شبیه او نگذشته است پس ابو بکر گفت که اگر دل تو باز بان تو موافق باشد از برای خدایاری من کنی و بعد از من پیاپی مرا شکنی و مخالفت
 وصی و خلیفه من کنی برآی تو نیز ثواب عظیم خواهد بود پس ای برآی تمام حجت فرمود که ای ابو بکر نظر کن بافاق آسمان چون نظر کرد
 بلکه چند دید از آتش که بر آسمان آتشی سوار بودند و نیزه های آتشی در دست داشتند و هر یک ندا میکردند که یا محمد ما را در باب مخالفان
 ما مقرر گردان تا ایشان را نیزه ریزه کنیم پس فرمود که ای ابو بکر گوش بدار بجانب زمین پس از زمین صدای شنید که ای محمد امر کن
 دشمنان خود تا آنچه فرمائی بعمل آورم پس فرمود که ای ابو بکر بجانب کوه ها گوش بدار چون گویش و او شنید که از کوه ها صدای آید که یا محمد ما
 در حق دشمنان خود ما مقرر گردان تا ایشان را بپاک گردانیم پس فرمود که ابو بکر گوش ده بجانب دریا یا پس دریا با نیزه آنحضرت حاضر
 و از موجهای آنها صدای شنید که یا محمد هر حکم که در باب دشمنان خود و فرمائی اطاعت میکنیم پس از آسمان و زمین و کوه ها و دریا با صدای
 بلند شد که یا محمد پروردگار تو ترا امر کرده است داخل شدن غار برای عاجز بودن تو از کفار و لیکن میخواهد که بندگان ترا امتحان نماید
 و خبیث و طیب ایشان را از یکدیگر جدا کند بکم و صبر تو از ایشان یا محمد هر که وفا کند بعد و ایمان تو از رفیقان تو خواهد بود و در شب و هر
 با شیطان قرین خواهد بود و در طبقات جهنم پس حضرت فرمود که یا علی تو بمنزل گوش و چشم و جان منی و ترا چنان دوست میدارم که
 تشنه باشد آب دوست دارد پس فرمود که ای ابو الحسن ردائی مرا بر خود بپوش و چون کافران بسوی تو بیایند و با تو سخن بگویند و توفیق
 جواب ایشان بگو پس چون سائر مشرکان با شمشیرهای برهنه آمدند ابو جبر گفت در خواب بر او شمشیر فرستید که چنانچه باید نشاید لیکن
 برنیزد تا او بیدار شود پس او را بکشید و چون سنگهای گران بجانب میر مومنان انداختند سر خود را بیرون آورد و گفت چرا چنین میکنید

انحضرت را شناختند و دانستند که حضرت رسول برون رفته است و جمل گفت باین بجهار که کار یک فرزند محمد را خورده است و او را در جای خود
خواهید دید که خود بخاکت بیاید و او هلاک شود حضرت امیرالمومنین گفت ای ابو جبریل تو این چنین میگوئی بلکه خداوند تعالی را چه کار است
که اگر عقل در این جمیع احمقان دیوانگان جهان نیست نمایند هر آینه همه عاقل و دانایان گردند و زقوة بر او من بخشیده است که اگر جمیع معیشت دنیا قسمت
بر تو نموده شد و شجاع و قوی گردند و از حلم بهره کاملی بمن داده است که اگر جمیع چیزان قسمت کنند بر آینه همه را و اگر برون از انحضرت رسول مرا
گروه است که گادی نکند با شما تا با و برسم هر آینه همه شمار اقبل میرسانید می ابو جبریل محمد درین راه که میرفت آسمان و زمین و کوه ها و دریا ها و همه زمین
طلبیدند که شمار ابراهیم گردانند و اقبال نکرده برای آنکه هر که در عالم خدا گشته است که مسلمان خواهد شد مسلمان شود و آنرا که مسلمان نخواهند شد را مصلحت
اگر وی برون آید که مسلمان شوند اگر این نمی بود خدا همه شمار ابراهیم میکرد بر شکیبای تعالی بی نیاز است از عبادت و اطاعت شما و لیکن میخواهد که
بر شما تمام کند پس ابو انحرسی ازین سخنان در غضب شد و بشیر خود بر انحضرت حمله کرد و نگاه دید که کوه ها و بار و باد و درند که بر او بافتند و زمین شکافته شد که
او را فرو برد و در جای دریا بسوی او آمدند که او را بدینا بزنند و آسمان نزدیک شد که بر سر او میفتد چون این احوال را مشاهده کرد بشیر و شمشیر افتاد
و دموش شد و او را برداشتند و بزدند و ابو جبریل لعین گفت صفائی بر او غالب شد و سرش بگردید و اینها در خیال او درآمد چون امیرالمومنین بنزد
حضرت رسول رسید حضرت فرمود که یا علی چون تو با ابو جبریل سخن میگفتی حق تعالی صدای ترا بلند کرد تا ملکوت سموات و ریاض جنات رسانید و
خزینه داران جنان و حوریان جنان گفتند کیست این که تصعب میکند برای محمد و زنگامیکه قوم او را و دوری کردند و او را کمندید نمود و پس حق
بایشان خطاب کرد ای این نائب محمد است که در فراش او خوابید و جان خود را فدا کرد و گردانید و خازنان همه مستغاثه کردند که پروردگار را را غافلان
کردان و حوریان فریاد بر آورند که خداوند را از زنان او گردان حق تعالی در جواب ایشان فرمود که من شمار برای او و دوستان و مطیعان او
آفریده ام و او شمار ایشان قسمت خواهد کرد با من خدا یا ارضی شد و بگفتند بی ای پروردگار ما با سانی معتبره منقولست که چون کنار قریش
مطلع شدند که حضرت رسول از ایشان بپایان گردیده و طلب انحضرت بر سوجبه را فرستادند و ابو جبریل امر کرد که ندا کنند و اطراف ملک که هر که
محمد را بیاید و یا مادر ایشان و دیگر که باست حد شتر با و میدیم پس ابو جبریل خزان را طلبیدند که کار او این بود که نقش قدم هر کسی را می شناسد
و گفتند ای ابو بکر از امر و نه است و اگر امر و نه کاری کردی همیشه از تو نمون خواهم بود باید بی پای آن حضرت را پیدا کنی تا از پنهان برویم و
معلوم کنیم که بجا رفته است ابو بکر چون نقش قدم را ملا نظر کرد و گفت این نقش پای محمد است و خواهر آن نقش پایست که در تمام ابراهیم است
یعنی پای تا انحضرت شبیه است بجای ابراهیم خلیل و نقش پای دیگری نماید کسی با او نیست بوده است و آن دیگری می باید بود قافا باشد
یا پس او و ایشان را از بی آن نقش قدمها آورد تا بدر غاری رسانید چون بدر غار رسیدند دیدند که با مرثی و اعجاز انحضرت عنکبوت بر در غار
تقیده است و یک جفت کبوتر و بر روایت دیگر که یک بر در غار شنیان و تخم گذاشته اند چون این را دیدند گفتند تا اینجا آمده است و داخل این غار
نشده است اگر داخل غاری شدی می بایدست خانه عنکبوت خراب شود و مرغ غار که کند یا آسمان رفته اند یا زمین فرو رفته اند و ملک راسی تعالی فرشتا
در بر در غار ایستاد و گفت درین غار کسی نیست و درین دهه با متفرق شوید و بر روایت دیگر چون حضرت داخل غار شد و درختی را طلبید که آمد
بر در غار قرار گرفت و حق تعالی کبوتر و عنکبوت را فرستاد که خانه ساختند و بر روایت ابن شمر اشوب چون حضرت دران غار رسید درش بسیار
تنگ بود که داخل آن نمی توانستند شد بقدرت الهی در غار چندان کشاده شد که با شتر داخل شدند و باز بحال خود برگشت و با هر حق تعالی
در ساعتی درختی بر در غار روئید و دیگران روایت کرده اند که ابو بکر در غار اضطراب بسیار میکرد و از بیم قویش و حضرت او را تامل میداد

[illegible]

بجانب مدینه هجرت نمود و شیخ طوسی و شیخ طبرسی بسند های معتبر روایت کرده اند که سه روز حضرت رسول در غار بود و حضرت امیر المومنین
 کار سازی آنحضرت می نمود و طعام و آب برای آنحضرت میبرد و سه راحله برای آنحضرت و ابوبکر و دلیل ایشان از قید نمیه نمود پس حضرت
 رسول حضرت امیر المومنین را در یک گذاشت که امانت او قرصای مردم را داد و کند زیراکه قریش آنحضرت را پیوسته در جالیت بامانت
 و دیانت می شناختند و او را محمد امین میگفتند و امانت بسیار با آنحضرت می سپردند و همچنین هر که در موسم حج بگمی آمد امانت از او آنحضرت
 بود و عیسی سپردند و بعد از نبشت نیز آنحضرت را چنین میدانستند و فرمود که هر بامداد و سپین در ابلج ندکن یا و از بلند که هر که را نزد محمد انانی یا و
 هست بیاید و از من بگیرد و امانت های مردم را علانیه ببرد و در تراخلیفه خود بگیرد و انم بر دختر خود فاطمه و هر دو را بجد امی سپارم و فرمود
 که راحله برای خود و فاطمه زهرا و فاطمه زهرا و هر که عازم باشد بر جرات از بنی هاشم امتیاع نماید آنحضرت را وصیت تا کرد و فرمود که چون
 فرمود بای ما را بعل آوری تهیه هجرت بسوی خدا و رسول بکن و چون نامه من بتو رسد بی توقف روانه شو و کث مکن پس حضرت
 رسول متوجه مدینه شد و عبد اللہ بن الریقظ چون نزدیک غار آمد برای گو سفند چرانیدن حضرت فرمود که ای پسر اریقظ اگر سر خود را بتو
 سپارم محافظت می نمائی و ما را از غیر راه متعارف بدین سیری ابن الریقظ گفت از تمیدن غمگینوت و آشیان کبوتران دانستم تو قیوم
 خدائی و بتو ایمان آوردم و ترا حراست می نمایم و بر سو که روی رفاقت تومی نمایم حضرت فرمود که بخوان که مرا بجانب بنه بری گفت بجان
 قبول کردم و ترا از راه بدین می برم که یکس ترانه بیند پس متوجه مدینه گردید و شیخ طوسی روایت کرده است که در شب پنجشنبه دوازدهم رجب الاول
 ناسیر و جماعت آنحضرت متوجه غار گردید و در آنشب حضرت امیر المومنین در فراش آنحضرت خوابید و در شب چهارم ماه از غار متوجه مدینه گردید و
 عرض راه معجزات بسیار از آنحضرت بظهور رسید چنانچه در ابواب معجزات گذشت و کلینی بسند حسن از حضرت صادق روایت کرده است
 که چون حضرت رسول از غار متوجه مدینه گردید قریش ندانند که هر که آنحضرت را بیاورد و صد شتر یا و بدهند و این سبب سراقه بن مالک بن
 جعثم بطلب آنحضرت بیرون آمد و چون با آنحضرت رسید حضرت گفت خداوند اکفایت کن مرا از شر سراقه بهر نحو که خواهی پس پای اسپ
 سراقه بر زمین فرو رفت پای خود را گردانید و از اسپ بزرگ آمد و دوید و گفت یا محمد دانستم که این بلا با اسپ من نزدیک از جانب تو پس
 و عاکن که خدا اسپ مرا بکند که من بفر خود سوگند میخورم که اگر از من خیری بتو نرسد شری بتو نخواهد رسید پس حضرت دعا کرد و تاحق تعاض
 اسپ او را را کرد و باز بقصد آنحضرت روانه شد و باز اسپ او بر زمین رفت تا آنکه سه مرتبه چنین شد که اسپ او فرو میرفت و حضرت دعا میکرد
 و همیشه و باز متوجه آنحضرت می شد و چون در مرتبه سوم را شد گفت یا محمد اینک شتران من با غلام من بر سر راه است اگر محتاجا به
 هر چه خواهی بگیر و اینک تیر مرا به تان بگیر و من بر میگردد و نمیکذارم که کسی بطلب تو بیاید حضرت فرمود که مرا بمال تو احتیاجی نیست
 و قطب اوندی روایت کرده است که حضرت رسول چون هجرت نمود بسوی مدینه در راه بنحیمه ام معبد رسید و فرمود که آیا طعامی نزد دست
 که ضیافت کنی گفت چیزی حاضر ندارم حضرت بکوشه خمیه نظر کرد و در آنجا گو سفندی دید که از لاغری و ناتوانی آنرا البصاوه برده اند فرمود که آیا
 رخصت میدی که ازین گو سفند شیر بدوشم گفت شیر ندارد و اگر خواهی بدوش پس حضرت دست بر شپش کشید و در ساعت با عازا آنحضرت در شتر
 فربنی شمل پس بار دیگر دست مبارک بر شپش کشید تا پستانش آویخته شد و پیر شیر شد و شیر از آن می ریخت و گفت ای ام معبد
 کاسه بیار و آنقدر دو و ششید که همه سیراب شدند و حوام معبد این معجزه عظیم را از آنحضرت مشاهده نمود گفت ای حضرت من فرزندی
 دارم که هفت سال دارد و مانند پاره گوشتی است سخن نمیکوید و بر پانی ایستد میخواهم دعا کنی چون آن فرزند را حاضر گردانید حضرت

داند فرماے را چاہید و در وہاں او گذاشت و با عجز آنحضرت در ساعت برخواست و را در رفت و سخن آمد پس خستہ خرم را در زمین فرو
 و در حال بلند شد و درخت خرمائے شد و طرب از آن آمیختہ شد و پیوستہ در تالستان و زمستان طرب میداد و بہت مبارک خدا شام
 با طواف کرد و ہمہ جانب پر از گیاه شد حضرت از انجبار و انشد و آن درخت ہمیشہ طرب میداد تا آنکہ حضرت رسول از دنیا رفت پس بعد از آن
 سبز بود و اما میوہ نمی آورد و چون حضرت امیر المومنین شہید شد و دیگر سبز نشد اما درخت باقی بود و تر بود و چون حضرت امام حسین شہید شد خون
 آن درخت جاری شد و خشک شد و چون شوہر آن زن از محراب رشتہ و آن امتناع غریب را مشاهده نمود از آن زن پرسیدہ
 این تغییرات اوضاع چیست آن زن گفت مردی از قریش امروز بخیمہ ما آمد و این اوضاع غریب از برکت او حادث شد آن مرد گفت او
 کہ اہل مدینہ انتظار او می کشیدند اکنون بر من ظاہر شد کہ او راست گوشت و اہل خود را برداشت و بسوی مدینہ آمد و مسلمان شدند و شیخ طوسی
 بسند معتبر روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول وارد مدینہ شد در بیرون مدینہ در قبائز و قبیلہ عمرو بن عوف نزول فرمود پس ابو بکر
 یا رسول اللہ داخل مدینہ شو کہ مردم انتظار تو دارند حضرت فرمود کہ تا برادرم علی و دیگر فاطمہ نیایند من داخل مدینہ نمی شوم و چندان
 کہ ابو بکر مبالغہ کرد حضرت ابانمود پس ابو بکر آنحضرت را در قبائز گذاشت و خود داخل مدینہ شد و حضرت نامہ بابو و اقاقلبنی فرستاد و بدسوی
 حضرت امیر المومنین کہ زود بہا ملحق شو و توقف مکن چون فرمان قضا جریان با میر مومنان رسید میامی ہجرت کرد و در وضعفای مومنان
 امر فرمود کہ چون شب در آید ایشان سبکبار و ینمان از کہ بیرون روند و در زمی طوی جمع شوند و حضرت فاطمہ زہرا صلوات اللہ
 و فاطمہ بنت اسد مادر خود و فاطمہ دختر زہیر بن عبد المطلب را برداشتہ از مکہ بیرون آمد و بعضی گفتہ اند کہ دختر زہیر ضیاع نام داشت
 و امین پسرام امین از او کردہ حضرت رسول بابو و اقاقلبنی حضرت را بردہ بودہ در خدمت آنحضرت بیرون آمدند و ابو و اقاقلبنی
 زن نام از جریدہ و سہرعت سیر و حضرت فرمود کہ امی ابو و اقاقلبنی را کن باز آن دختران ایشان را آہستہ بران کہ ایشان ضعیف اند
 گفت میرسم کہ از کہ لطلب ما بیایند حضرت فرمود کہ بحال خود باش و پروا کن کہ حضرت رسول مرا گفت کہ یا علی بعد از من ازین
 ضررے جو نمی رسید پس حضرت شتران زن نام را بہموارے میراند و در جہے میخواند کہ مضمونش این ست کہ بغیر از خدا محبوبی و دوست
 نیست پس گمان دیگران مدار کہ پروردگار عالمیاں از تو کفایت میکند جمیع امور ترا و چون نزدیک معجمان رسیدند
 مسلح از قریش ایشان رسیدند کہ کفار قریش لطلب ایشان فرستادہ بودند و یکے از ایشان مولای عارث بن امیہ بود کہ
 اورا جناح میگفتند و در نہایت شجاعت بود چون نظر حضرت بر ایشان افتاد امین و ابو و اقاقلبنی امر کرد کہ شتران زن نام را انجا
 و زن نام از شتران فرود آورد و شمشیر خود را کشید و بجانب ایشان روانہ شد پس آن کافران براحضرت حملہ آوردند و
 تو گمان میکردی کہ این زن نام را برمی توانید بر دگر و حضرت فرمود کہ اگر برگردم چه خواہید کرد گفتند سر ترا بر خوار
 پس متوجہ شتران حرم شدند کہ بر خیزند حضرت ایشان را مانع شد جناح شمشیری حوالہ آنحضرت کرد حضرت شمشیر اورا در دو
 دوشش اوزد کہ اورا بر دیم کرد و بریال پیش نشست و مانند شیر گرسنہ و بر آن گروہ آورد و باین مضمون رجز می بخواند
 ہر مہشایند را ہر جد کنندہ و جدا کنندہ را سو گند یاد کردہ ام کہ نہ ترسم غیر خداوند گمانہ را پس آن کافران پراکنده شدند و گفتند
 ہر اہل ای فرزندان ابو طالب کہ ما را با تو کارے نیست حضرت فرمود کہ اینک علانیہ میروم بجانب مدینہ بسوسے پسرم خود
 رسول خدا ہر کہ میخواہد کہ خودش بر زمین ریختہ شود بہ نزدیک من آید پس امین و ابو و اقاقلبنی حکم فرمود کہ شتران را بر خیزانند

و روانه گنید و غلانیه باجرات و صولت روانه شد تا به جنتان نزول فرمود و یک شب یک روز در صحبان توقف نمود و در تمام
 آنشب آنحضرت بآن زمان طاهره مشغول نماز بودند و خدا را یاد میکرد و ندا میداد و نشست و برخاسته و بیدار و خواب و بر این احوال بودند
 تا صبح طلوع شد و حضرت با ایشان فریضه صبح را داد و فرمود و بار کردند و متوجه منزل دیگر گردیدند و در جمیع منازل و مسالک این
 طریق مسند را مساوک داشتند و بر هر حال عبادت و ذکر و کرم و احوال اشتغال می نمودند تا به مدینه طیبه نزول حاصل فرمودند و پیش
 از ورود ایشان حق تعالی این آیات را در وصف ایشان فرستاد و آن فی خلق السموات و الارض و اختلاف الليل والنهار
 لا یأکلا ولی اللالباب بدرستیکه در آفریدن آسمانها و زمین و آمدن و رفتن شب و روز باز یاده و کم شدن آنها آیتها و نعماتها
 هست برای صاحبان عظاما الذین ینذرون الله قیاما و قعودا و علی جنوبهم یتفکرون فی خلق السموات الارض
 ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانک فقنا عذاب النار آنانکه یاد میکنند خدا را ایستادگان و نشستهگان و تکیه کرده و برپا
 و تفکر می نمایند در آفرینش آسمانها و زمین و میگویند ای پروردگار ما دنیا فریدی و ما را باطل و غیبت و پاک میدانی و ما را از آنکه کاری
 غیبت و بیفایانگی پس نگار ما را از عذاب جهنم سربازانک من تدخل النار فقد اخرجتہ و ما للظالمین من انصاف
 پروردگار را بدرستیکه هر که را داخل جهنم کنی پس بدرستیکه او را بخوار گردانیده و نیست ستمکاران را از این یاوری سربازاننا سمعنا مسامحا
 بنیادی الایمان ان امنوا بریکه فامنوا ربنا فاغفر لنا ذنوبنا و کفر عنا سیئاتنا و تقنا مع الابرار پروردگار را
 به تحقیق که ما شنیدیم و ایمان نداشتیم که اگر میخواهد خلق را بسوی ایمان باین وجه که ایمان آورید پروردگار خود پس ایمان آوردیم ای
 پروردگار ما پس بیا مرز از برای گنایان ما را و بپوشان و بپوشان از ما بیهمای ما را و بعد از مردن ما را محشور گردان باینکه کاران سرب
 و اتنا ما وعدتنا علی رسلک و لا تخینا یدم القیامه انک لا تخلف الامیعاد پروردگار اعطا کن ما را آنچه بر زبان پیغمبران خود
 ما را وعده داده از پیغمبر و بپشت و رسوا و نوار کن ما را و روز قیامت بدرستیکه عدلت نمیکنی و وعده خود را فاستجاب لهم ربهم فی ان
 لا یمضی علی عامل منکم من ذکر او انشی بعضکم من بعض پس اجابت کرد و مرد و عالمی ایشان را پروردگار ایشان بآنکه انشت
 من ضایع میگویم مثل هیچ عمل کنند در انشا از مرد و زن فرمود که مراد از مرد امیر المؤمنین است و مراد از زن فاطمه زهرا و روایت دیگر فاطمه
 بعضی از شمار بعضی دیگر آمد فرمود که یعنی علی از فاطمه است و فاطمه از علی یا علی از بر سر فاطمه است و بر سر فاطمه از علی فالذین هاجروا و
 اسخرجوا من ديارهم و اودوا فی سبیل و قاتلوا و قتلوا الا کفرن عنهم سیئاتهم و لا دخل لهم جنات تجری من تحتها
 الانهار و قد با من عند الله و الله عند حسن الشا ب پس آنانکه هجرت کردند از وطنهای خود و بیرون کرده شدند از
 سرزمینهای خود و از آزار رسانیده شدند در راه اطاعت من و بیکدیگر زدند و کشتند شدند بر آئینه بیامرز و گنایان ایشان را و در آمو
 ایشان را و با خستانهای بهشت که جاری میشود از زیر درختان یا قصرهای آن سران و اولی از جانب خداست که ثواب میدهد و اوست و در
 روایات معتبره وارد شده است که چون حضرت رسول بسوی مدینه هجرت نمود و عنعنا فی مسلمانان کرد و یک بجهت مشرکان گرفتار بودند یک یک
 میگریختند و بخدمت آنحضرت میرسیدند و بر کرکها نظرمی یافتند میکشیدند و در دامیرسانیدند و تکلیف تکلیف میکردند و آنرا گفتن بجهت
 رسالت پناه می نمودند و از آنکه عمار و پدر او با سر و او را وسیع و صعیب بلای و خبات از او هجرت نمودند و بهشت مشرکان گرفتار شدند ایشان را
 و بر کرکها گرفتار و ناسر کردند و چون عمار دانست که اگر نگویا البته کشته میشود و آنچه گفتند از روی تمییز بآن گشت و ایمان و دلش ثابت بود و پناه

و مادر عمار گفتند و آن ناراضه ترین سیاستها شنید که در مدینه اول کسی که در اسلام تسبیح شد پدر و مادر عمار بودند و چون این خبر بدیدند
گروهی گفتند که عمار کافر شد حضرت رسول فرمود که چنین نیست بلکه عمار از سرتاپا پیر از ایمانست و ایمان با گوشت و خونش آ
و چون عمار بخدمت آنحضرت رسید میگفت حضرت از او پرسید که بر تپه واقع شد گفت یا رسول الله بدترین احوال من
دست از من بریداشتند تا بتوانم سزاگشتم و بهتای ایشان را بکنی یاد کردم حضرت آب دیده او را بدست مبارک پاک کرد و فرمود که
نیست و اگر باز بچنین حالی گرفتار شوی باز بگو آنچه گفتی و کلینی بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که عمار بن یاسر اهل مک
کردند بگفتن کلمه کفر و دلش بایمان مطمئن بود پس حق تعالی این آیه را فرستاد الا من احسبه و قلبه مطمئن بالايمان پس حضرت
رسول اعجاز گفت ای عمار اگر با وفان بچنین حالی نمودند پس تو نیز خود کن بدستی که حق تعالی عذر ترا فرستاد

باب بیست و یکم

در بیان نزول آنحضرت در مدینه طایفه و بنای مسجد او را نهادند و بنا را در سال اول هجرت است شیخ طبرسی و ابن شهر آشوب
روایت کرده اند که سه ماه بعد از بیعت عقبه حضرت رسول بسوی مدینه هجرت نمود و روز دوشنبه دوازدهم ماه ربیع الاول اخل مدینه
و انصار هر روز از مدینه بیرون می آمدند و چشم بر راه آنحضرت داشتند و منتظر قدم مسرت ازوم آنجناب بودند و در آن روز
بعادت مقرر بیرون آمدند و از آنجا که رسیدند و چون بجانهای خود داخل شدند حضرت بموضع مسجد شجره رسید
بنی عمرو بن عوف سوال کرد و آنجناب متوجه گردید پس امری از یهودان از بالای قلعه خود دید که سه سواره با آنجناب میروند
که ای گروه مسلمانان آنکه میخواهید استیلا کنید بر مدینه و طالع رحمت شما رویشا آورده است چون این آواز در مدینه بلند شد
وزنان و اطفال شامی گمانه از مدینه بیرون دیدند و آنحضرت با حق تعالی بجانب قبا متوجه شد و در آنجا نزول اجلال نمود
بموضع خود و عوف برادر آنحضرت آمدند و شادی بسیار کردند پس آنحضرت در خانه مرد صالح نامی نیکو او اکلثوم بن ادم میگفتند
و قبیل او بنی جهم بودند آنحضرت شتافتند و چون در میان اوس و خزرج نافرمانی و جدال شعل بود از ترس کسی از قبیل خز
نیامد و چون آنحضرت بروای ایشان کرد کسی از خزرج در میان ایشان ندید و چون شب شد ابو بکر آنحضرت را گذاشت و داخل مدینه
و حضرت در قبا آمد و در خانه اکلثوم و چون ناز شام و خفتن او نمود و سعد بن زراره سلاح پوشیده بخدمت آنحضرت آمد و سلام کرده و
بعذریت نشو و گفت یا رسول الله من گمان نمی کرد که مرا بشنوم که تو این مکان رسیده و بخدمت تو می رسم و لیکن میان ما و برادران ما از
قبیل اوس عداوتی هست و از آن ترسیدم و نیامدم و اخیال می تاب شدم و بخدمت تو شتافتم پس حضرت با اکابر قبیل اوس
که کی اورا امان میدادند شتافتند یا رسول الله امان ما را امان است تو اورا امان ده و حضرت فرمود که بگویم کی از شما اورا امان دهید
بنی ساعده و سعد بن خثیمه گفتند یا پناه می دهیم او را یا رسول الله پس او بخدمت آنحضرت می آمد و سخن میگفت و نماز با آنحضرت میکرد
داخل مدینه شد و این شهر آشوب روایت کرده است که چون آنحضرت بسوی مدینه هجرت نمود از عمر شریف آنحضرت بخواه و سه
و سه روز در غار ماند و بروایتی شش روز و روز دوشنبه دوازدهم و بروایتی یازدهم ربیع الاول داخل مدینه شد و این سال را
و تاریخ را از محرم قرار دادند و حضرت در قبا فرموده در خانه اکلثوم بن ادم و بعد از آن بجان خثیمه اوسی نقل فرمود و بعد از سه روز و یازدهم
که حضرت امیر المومنین آمد مدینه منتقل شد و در ایامیکه در قبا بود مسجدی را بنا کرد و بر روی اهل مدینه استقبال آنحضرت می نمودند تا قبا و بر

و چون یکماه و چند روز از هجرت گذشت نماز باز یاد شد و بعد از بیست ماه مومنان را یکدیگر برادر کرد و درین سال از آن مقرر شد و کلینی بسند معتبر روایت کرده است که سعد بن سبیب از حضرت امام زین العابدین سوال کرد که ای امیر المومنین چند سال عمر شریفش گذشته بود و وزیر که مسلمان شد حضرت فرمود که گویا او هرگز کافر نبود و وزیر که حضرت رسول را دست مبعوث شده او ده سال داشت و در آن روز کافر نبود و با همه کس در ایمان بخدا و رسول آوردن و نماز کردن سبقت گرفت بسال و بعد از سه سال دیگر آن ایمان آوردند و اول نماز یک با حضرت رسول خدا کرد و دو رکعت نماز ظهر بود و حق تعالی در اول چنین واجب گردانیده بود بر مسلمان در که در مدت ده سال که دو رکعت بجا آورند همه نمازها را تا آنکه هجرت کرد بسوی مدینه و علی بن ابیطالب را در که برای امری چند گذاشت که دیگری بغیر او قیام بآنها نمی توانست نمود و بیرون رفتن آنحضرت از که در روز اول ماه ربیع الاول بود و در روز پنجشنبه در سال سیزدهم بعثت و نزول مدینه طیبه در روز دوشنبه دوازدهم ماه مزبور در وقت نزول شمس داخل شد و در قبا فرود آمد و نماز ظهر و عصر را دو رکعت و دو رکعت ادا کرد و نزد قبیل بنی عمرو بن عوف فرود آمد و زیاده از ده روز نزد ایشان ماند و بر روایت دیگر پانزده روز نزد ایشان ماند و ایشان عرض کردند که اگر نزد ما خواهی ماند ما برای تو مسجدی بنا کنیم حضرت فرمود که من اقامت در اینجا نمیکنم و انتظار علی بن ابیطالب میکشم و او را امر کرده ام که بمن ملحق شود و بمنزلی قرار نگیرد مگر من و وطنی اختیار نمیکنم تا او به نزد من آید و بنزد بخاوندان و انصار چون حضرت امیر المومنین آمد حضرت در منازل عمرو بن عوف بود و در همان موضع نزول فرمود و در آن روز و علی قبا بسوی قبیل بنی سالم بن عوف انتقال نمود و در روز جمعه وقت طلوع آفتاب و امیر المومنین با آنحضرت بود و مسجدی برای ایشان خط کشید و قبله اش را نصب کرد و در آن مسجد با ایشان نماز جمعه را دو رکعت ادا نمود و دو خطبه خواند و در چهار روز داخل مدینه شد و بر همان ناقه سوار بود و همه جا علی بن ابیطالب همراه آنحضرت بود و از آن حضرت جدا نمی شد و بهر قبیل از قبایل انصار که میرسید استقبال آنحضرت مینمودند و داشتند و سیکردند که نزد ایشان توقف نماید و آنحضرت می فرمود که یکشاید راه ناقه را که آن از جانب خداوند عالمیان ماموسیت و بهر جا که خدا آنرا مامور ساخته خواهد رفت و حضرت مبارک را ناقه را انداخته بود و ناقه خود میرفت تا رسید باین موضع و حضرت امام زین العابدین اشاره نمود بآن درگاه مسجد حضرت رسول که نماز بر جنازه ادا رسانجامی کنند پس ناقه در آنجا ایستاد و خوابید و سینه اش را بر زمین گذاشت و حضرت از ناقه فرود آمد و ابواب انصاری مبارک نمود و امتعه و اسباب حضرت را بآنجا خود برد و حضرت در خانه آن نزول جلال فرمود و تا مسجد را ساخته و خانه آنحضرت و خانه امیر المومنین را ساختند و ایشان با نخلها نقل فرمودند و در همه این احوال امیر المومنین در خدمت آنحضرت بود و در جلد نه شد راوی از امام زین العابدین پرسید که فدای تو شوم ابو بکر با آنحضرت بود در بنگا میکهد مدینه می آمد در کجا از آنحضرت جدا شد حضرت فرمود که چون حضرت رسول در قبا فرود آمد و انتظار قدم علی میبرد ابو بکر گفت برخیز داخل مدینه شویم که اهل مدینه شاد شده اند از آمدن تو و انتظار تو میکشند بیا برویم و انتظار علی کش که او یک ماه دیگر نخواهد آمد حضرت فرمود که چنین نیست زود خواهد آمد و ازین موضع حرکت نمیکنم تا پسرم من و برادر فدائی من و محبوب ترین اهل بیت من بسوی من آید او جان خود را فدای من کرد و درخت خواب من خوابید پس ابو بکر در خشم شد و منقبض شد و و ترش کرد و حسد عظیم از علی بر او داخل شد و این اول عداوتی بود که از فطرت شد برای رسول خدا و حق علی و اول مخالفی بود که آنحضرت را کرد پس از روی غضب از حضرت جدا شد و داخل مدینه شد و حضرت در قبا ماند و انتظار علی میکشید راوی پرسید که در چه وقت حضرت رسول فاطمه را بجای تزویج نمود حضرت فرمود که در مدینه بعد از هجرت یکسال و در آنوقت عمر شریف فاطمه نه سال بود و فرمود که بعد از بعثت حضرت را از خدیجه فرزند می بغیر فاطمه بهم رسید

و حضرت خدیجه پیش از هجرت یکسال از دنیا حلت نمود و حضرت ابوالباب بعد از هجرت یکسال از آنانی را و داغ نمود و چون هر دو یافتند از آمدن که دلنگ شد و خوف شدیدی بر آنحضرت مستولی گردید و از کافران قریش بر خودی رسید و چون این حال را به جبرئیل شکایت کرد حق تعالی بسوی او وحی فرستاد که بیرون روانی شهر که اهل آن ستمگازند و هجرت نمایند که ترا امروز در مکه یاری نیست و با مشرکان جهاد کن پس درین وقت حضرت متوجه مدینه گردید و راهی پرسید که در چه وقت بر مردم نماز چنان مقرر شد که فرمود که در مدینه در وقتی که دعوت آنحضرت ظاهر شد و اسلام قوی گردید و حق تعالی بر مسلمانان جهاد واجب گردانید حضرت با الهی در نماز هفت رکعت زیاده کرد و نماز عصر و عشاء هر یک دو رکعت و در نماز شام یک رکعت و نماز صبح ابر حال خود گذاشت بخوبی که برای آنکه زودی آیند ملائکه و از آسمان بسوی زمین و زود بالا میروند ملائکه شب بسوی آسمان پس ملائکه شب و روز هر دو یا رسول خدا در نماز صبح پس باین سبب حق تعالی فرمود که قرآن الفجر آن قرآن الفجر کان مشهودا حضرت فرمیشوند نماز صبح مسلمانان و ملائکه نویسندگان اعمال شب و ملائکه نویسندگان اعمال روز و بسند معتبر و دیگر روایت کرده است که حضرت صادق فرمود که نماز بسیار کن در مسجد قبا که آن اول مسجد است که حضرت رسول در مدینه در آن نماز کرد و در حدیث حسن دیگر که مسجدی که خدا در شان آن فرموده است که در روز اول اساس آن بر تقوی و پرهیزگاری نهاده شده است مسجد قباست قدر حد صحیح دیگر فرمود که چون حضرت رسول داخل مدینه گردید و در مدینه را پای مبارک خود خط کشید یا گام زد و فرمود که خدا و نماز مدینه را بفرموده و برکت مدبری او و شیخ طبری و دیگران روایت کرده اند که قبیلہ اوس و قبیلہ خزرج پیش از اسلام و هر بزرگ از ایشان در خانه خود بتی داشت که آنرا خوشبو میکرد و برای آن بیخ میکشند و نزد آن سجده میکردند و چون دوا از انصار با حضرت رسول بیعت کردند و مدینه آمدند بتهای خود را از خانه بیرون کردند و هر که اطاعت ایشان میکرد و چون بفتاد نفر بیعت کردند و مدینه آمدند و اسلام و مدینه فاش و بسیار شد بتهار شکستند و بعد از تشریف آوردن سعد بن ربیع و عبداللہ بن رواحہ در میان خراج میکشند و بر بت کمی یافتند می شکستند و بعد از قدم امیر المومنین یاد روز حضرت رسول بر ناقة سوار شد و بجانب شهر مدینه متوجه گردید و آنروز روز جمعه بود پس قبیلہ بنو عمرو بن عوف و یا رسول اللہ نزد اقامت ناکه اهل قوت و جلالت و شوکت و ترابجان و مال حمایت نیکم حضرت فرمود که بگذارید ناقة آن خود بهر جا که خدا امر فرموده میروید پس چون خبر اوس و خزرج رسید که آنحضرت متوجه مدینه گردیده است همه سلاح خود و با استقبال آنحضرت شتافتند و بر ناقة آنحضرت میدویدند و بر قبیلہ از قبایل انصار که میر رسید استقبال میکرد آنحضرت را میگریفتند و التماس می نمودند که فرود آید و نزد ایشان اقامت نماید و حضرت در جواب فرمود که بکشاید جانب خدا ما مورست و چون قبیلہ بنی سالم رسید اول زوال بود و ایشان مسجد پیش از قدم آنحضرت بنا کرده بودند تکلیف نزول کردند و بر ناقة سوار شدند و خوابید و حضرت از ناقة فرود آمد و داخل مسجد شد و خطبه خواند و ...

اداکر و بیرون آمد و بر ناقة سوار شد و مهار ناقة را انداخت ناقة بالهام حق تعالی میرفت و چون عبداللہ بن ابی طالب تکلیف نزول نکرد و استین خود را بر زنی گرفت از کثرت غبار که از هجوم انصار بلند شده بود و گفت ایجا توقف کن و بر آن گروهی که ترایاری داد و اند و باین شهر آورده اند نزد ایشان فرود آئی پس حق تعالی با عجز آنحضرت بر ناقة

قبیله اموی را از اسطوخودوس اندک خانها ایسان خراب شد و اهل آن خانهها بجمعا س دیگر گریختند پس سعد بن عباد و برخواست
و گفت یا رسول الله از گفته این ملعون المی بخاطر مبارکت نزدنیر که پیش از تشریف آوردن تو ما اتفاق کرده بودیم که او را خود
پادشاه کنیم و چون قدم شریف تو باعث فتح این عجمت گردید از دوسه صد این سخنان میگوید تو نزد من فرود آئی یا رسول الله
آنچه خواهی از لشکر و مال و قوت و شوکت نزد من هست حضرت سبحان تحیک التفات فرمود و ناقد روانه شد تا رسید بموضع که اکنون مسجد
آنحضرت است و در آن وقت حصار بود و از دو تیم از خرنج که اسعد بن ذراره ایشان را کفالت می نمود و ناقد بر در خانه
ابوایوب انصاری که نام او خالد بن زید بود خوابید و حضرت از ناقد بزیارت او اهل آن محله بر سر آنحضرت جمعیت کردند و هر یک
آنحضرت را تحلیف خایه خود می نمودند پس مادر ابوایوب مبارک نمود و رحل و اسباب آنحضرت را بجای خود برد چون مردم
مبالغه بسیار کردند حضرت فرمود که آدمی با رحل خود می باشد و بجای ابوایوب داخل شد و اسعد بن ذراره ناقد حضرت را بجای خود
برد و ابن شهر آشوب از سلمان روایت کرده است که چون حضرت رسول داخل مدینه شد مردم بمهر ناقد آنحضرت چسبیدند حضرت
فرمود که بگذارید ناقد را که آن مأمور است و بدر هر خانه که میخواهد من آنجا نزول می نمایم و چون ناقد بدر خانه ابوایوب انصاری
خوابید ابوایوب مادر خود را ندان کرد که ای مادر در را بکش که آمد سید بشر و گرامی ترین ربیع و مصر محمد مصطفی و رسول مجتبی و مادر او
تایید بود و چون در را کشید بیرون آمد گفت و احسرتا چه بود اگر من دیده میداشتم و روی سید خود را میدیدم پس حضرت
دست مبارک خود را بر روی مادر ابوایوب کشید تا او بینا گردید و این اول مجزه بود که از آنحضرت در مدینه بطور آمد و علی
بن ابراهیم روایت کرده است که در مدینه سه طائفه از یهود بودند بنو قریظه و بنو نظیر و بنو قریظا چون حضرت رسول بدر تشریف
آورد و این سه طائفه ملعونه بخدمت آنحضرت آمدند و گفتند یا محمد را بسو چه چیز دعوت می نمائے حضرت فرمود که شمارا دعوت
میکنم بسوی آنکه گواهی دهید بیکانگی خدا و بآنکه منم رسول خدا و منم آنکه در تورات و صفت او نوشته و آنکه علما بشما خبر داده اند
که از که بیرون آیم و بسو این سنگستان مدینه هجرت نمایم و خبر داد شمارا اعلی از شما که از جانب شام آمد و گفت ترک کردم
شراب و لذتها را و آدم بسوی شدت و تنگی عیش برائے منمیرے که درین سنگستان مبعوث خواهد شد و از که بیرون خواهد آمد
و بسو این دیار هجرت خواهد کرد و او آخر پیغمبران و بهتر ایشانست بر دراز گوش سوار خواهد شد و جامه های کهنه خواهد پوشید
و بنان خشک اکتفا خواهد کرد و در دید پایش سرحی خواهد بود و در میان دو کتفش مهر پیغمبری خواهد بود و شمشیر خود را بر دو
خواهد گذاشت و جهاد خواهد کرد و از هیچ کس پروا نخواهد کرد و او ست خندان بسیار کننده و پادشاهی او هر جا که سم ستوران
رسد خواهد رسید بیودان گفتند که اینها که گفتی همه را شنیده ایم و آمدیم که با تو صلح کنیم که از برائے تو باشیم و نه بر تو دشمن باشیم
و شرط میکنیم که دشمن ترا اعانت نکنیم و باصحاب تو اذیت نرسانیم و تو متعرض با احدی از اصحاب ما نگردی تا ببینیم که امر تو و قوم
کجا میستد میشود پس حضرت اجابت ملتزم ایشان نمود و نامه در میان آنحضرت و هر یک از ایشان نوشته شد که اعانت دشمنان
آنحضرت نکنند و بیکدیگر آسیبه نرسانند و بزبان و دست و سلاح و زور آشکار و نه در پنهان و نه در شب و در روز و خدا را
بر این گواه گرفتند و نوشتند که اگر یکی از اینها که مذکور شد بکند خون ایشان و اسیر کردن زنان و فرزندان ایشان و غنیمت اموال
ایشان بر آنحضرت حلال باشد و آنکه از جانب بنی نصر بن حنیان بستی حمی بن خطب بود و چون بجای برگشت برادرانش باو گفتند چه دیدی

گفت همان است که مادر شما نوشتند خوانده ایم و از علما شنیده ایم لیکن من همیشه دشمن او خواهم بود زیرا که بسبب او غمخیزی از فرزندان
 احدی بفرزند انجیل بکار خواهد شد و ما هرگز تاج فرزندان اسمعیل نمیثوبیم و آنکه از جانب بنی قریظه نامه نوشت کعب بن اسد بود و آن
 جانب بنی قریظ نوشت خبر بود و او را اموال و بساییش از همه زیاده بود و او بقوم خود گفت که شما میدانید که این همان غمخیز است
 بیاید تا با و ایام آوریم و توریت و قرآن را هر دو دریا بیم قوم او راضی نشدند و حضرت رسول چندگاه در آن عرصه در
 نماز میکرد با اصحاب خود پس با اسعد بن زراره گفت که این زمین را براس من خریداری نما چون اسعد بایتمان سخن گفت ایشان
 گفتند این زمین از آنحضرت است و ما قیمت نمیخواهیم حضرت فرمود که من بدون قیمت راضی نمی شوم پس حضرت بده اش
 خرید و فرمود که در آن زمین خشت زدند و اساسش را بته بردند و از سنگ برآوردند و صحابه را امر فرمود که از خزانه مدینه
 و خود با ایشان رفاقت می نمود و سنگ کشیدن تا آنکه اسید بن خفیر با حضرت رسید و دید که آنحضرت سنگ گرانی برداشته
 گفت یا رسول الله بده تا من بردارم حضرت فرمود که برو و سنگ دیگر بردار و چون اساس را برآوردند و بزمین رسانیدند
 بنا کردند و کلینی بسنن صحیح از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول اول دیوار مسجد خود را بسیط بنا کرد
 مسلمانان زیاد شدند گفتند کاش میفرمودی که مسجد را زیاد می کردی پس فرمود که مسجد را زیاد کردند و بسعیده بنا کردند یعنی یک
 و نیم پس باز مسلمانان زیاد شدند و التماس کردند که مسجد را زیاد کند حضرت فرمود که زیاد کردند و دیوارش را دو خشت نرو
 و چون گرابر ایشان شدت کرد گفتند یا رسول الله اگر میفرمودی که سقف می ساختی ما اگر محفوظ می شدیم پس امر فرمود که ستونها از چوب
 برپا کردند و بچوبها و برگاه خرا و علف از خر مسقف ساختند که در سایه آن بسیر میکردند تا آنکه باران آمد و برایشان میرفت
 یا رسول الله اگر میفرمودی که بر روی این سقف میکشیدیم که آب بزمین نمی آمد فرمودند بلکه چوب مانند چوب بست موسی کرده اند و
 از این نمیکند و پیوسته مسجد آنحضرت بر این هیأت بود تا از دنیا مفارقت نمود و دیوار مسجد آنحضرت پیش از آنکه مسقف گردانند بقدر
 بود و چون سایه دیوار بقدر یک ذراع میشد نماز ظهر میکردند و چون قدر دو ذراع میشد نماز عصر میکردند و شیخ طبرسی و دیگران روی
 که چون حضرت مسجد را بنا کرد فرمود که خانه باراس خود و اهل بیت خود و سایر مهاجران برد و مسجد بنا کردند و هر یک درگاه
 بسوی مسجد کشوند و براس حمزه خانه خط کشیدند و درش را مسجد کشود و براس علی بن ابیطالب خانه ساخت در سبیل خانه
 و درش را بسوی مسجد کشود و از خانه های خود بیرون می آمدند و داخل مسجد میشدند پس جبرئیل نازل شد و گفت یا محمد خدا
 که بفرمائی که آنها که در مسجد کشوده اند در اسه خود را سد و گردانند و در خانه هیچک مسجد کشوده نباشد بغیر در خانه تو و در
 براس عی حلال است در مسجد آنچه برای تو حلال است پس صحابه ازین حکم در غصب شدند و حمزه در خاطرش راه طالی مفتوح شد که بچه
 درگاه علی را کشود و درگاه مر است و او از من خور و سال تر است و پس برادر من است پس حضرت فرمود که ای عم از
 مباحش که من چنین نکردم بلکه حق تعالی امر نمود که در اسه شما را بندم و درگاه علی را بشایم حمزه گفت راضی شدم و
 خدا و رسول و در تفسیر مجمع البیان روایت کرده است که چون اسلام در مدینه شایع شد پیش از هجرت حضرت رسول
 انصار گفتند که میودار روزی هست که در آن روز جمع میشوند و هر هفته که آنروز شنبه است و نصایب را اینروز می
 که آنروز یکشنبه است پس ما اینروز باید روزی باشد که برای عبادت در آنروز جمع شویم و خدا را شکر کنیم پس روز جمعه را که در

برای خود مقرر کردند و بسوی اسعد بن زراره جمع شدند و او با ایشان نماز کرد و ایشانرا مواظبت نصیحت کرد و بسبب آنکه در آنروز
 اجتماع کردند آنروز را جمعه نام کردند و اسعد در آنروز براس ایشان گوسفند ذبح کرد که پاشت و شام بان کردند چون جمع قلیله بودند پس
 حق تعالی آیة جمعه را فرستاد و آن اول جمعه بود که در اسلام منعقد شد و اول جمعه که حضرت رسول منعقد ساخت آن بود که چون بدین
 هجرت نموده و روز و شنبه وارد مدینه گردید و قبا فرود آمد و آنروز روز شنبه و چهارشنبه و پنجشنبه در قبا ماند و اساس مسجد قبا
 نهاد و روز جمعه متوجه مدینه شد و نماز جمعه را در مسجد بنی سالم کرد شکم و اویست ادا فرمود و در کتب معتبره مذکور است که از جمله اوقایع
 سال اول هجرت سخن گفتن گرگ بود و شهادت دادن آن به موت آنحضرت چنانچه سابقا مذکور شد و درین سال حضرت زید بن حارثه
 و ابو ارض را فرستاد که سوده بنت زبیه زوجة آنحضرت را با دختران آنحضرت از کد آورند و باز در این سال نایب راه شوال
 ترویج نمود و درین سال نماز باز یاد شد و درین سال حضرت برادری میان صحابه افکند و خود با علی بن ابیطالب برادر شد و از
 حضرت امیر المؤمنین منقول است که چون حضرت برادری میان مؤمنان مهاجران انصار قرار داد میراث را به برادری ایمانی
 می بردند برحم و خویشی و چون اسلام فوت یافت حق تعالی آیات میراث را فرستاد و آن حکم منسوخ شد و گفته اند که درین روز
 روزه عاشوره واجب شد و در این سال سلمان مسلمان شد چنانچه بعد ازین مذکور خواهد شد و در این سال عبداللہ بن سلام
 که از علمای یهود بود و بخدمت آنحضرت آمد و سوائی چند از آنحضرت کرد و چون جوابها را موافق واقع شنید مسلمان شد و گفت یا رسول
 یهود گرومی اند دروغ گو و بهتان گوینده اگر اسلام مرا بشنوند بر من بهتان خواهند بست مرا پنهان کن و پیش از آنکه بر اسلام من
 مطلع شوند احوال مرا از ایشان سوال کن پس حضرت او را پنهان کرد و ایشانرا اطلبید و گفت عبداللہ بن سلام چه گونه است
 و در میان شما گفتند بهتر است و فرزند بهتر است و متر است و فرزند متر است و عالم است و فرزند عالم است فرمود که اگر او مسلمان
 شما مسلمان میشود گفتند خدا او را پناه دهد ازین پس حضرت فرمود که ای عبداللہ بیرون بیا بسوی ایشان عبداللہ بیرون آمد
 و گفت اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله یهو و گفتند او بدترین ما و فرزند بدترین ما است و باطل
 و فرزند باطل است و درین سال اذان مقرر شد و درین سال بزرا بن معرور که یکی از نقابا بود و بر حمت ایزدی و اهل شد و اسعد
 بن زراره که او نیز از نقابا بود و درین سال رحلت نمود و کلثوم بن ہرم نیز درین سال فوت شد و از مشرکان که درین سال
 عاص بن وایل و لید بن مغیره و بنیم و اصل شدند

بابست و نهم

در بیان جامع و تلخیص غزوات آن حضرت است و بیان غزواتی که تا بدر کبری واقع شده است بسند بای صحیح حسن و معتبر از حضرت
 امام جعفر صادق و امام علی نقی منقول است که یکصد نفر کنند که در اینهم کثیره تصدیق کنند باید که هشتاد و درهم تصدیق کنند زیرا که حق تعالی
 در قرآن خطاب بحضرت رسول و مؤمنان کرده است و لقد نصرتک الله فی موطن کثیر یعنی تحقیق کرباری کرده است خدا شما
 در موطن بسیار حضرت فرمود که ما شما را آن موطن را که حضرت رسول با مشرکان جاد کرد و خدا او را یاری کرد و شما موطن بود
 فتح طبری در مجمع البیان روایت کرده است که غزواتیکه حضرت رسول در آن با نفس نفیس خود حاضر شدند بست و شش

غزوہ ہست اول غزوات غزوہ ابوالہود و دیگر غزوہ باط و غزوہ عتیرہ و غزوہ بدر اولیٰ و غزوہ بدر کبریٰ و غزوہ بنی سلیم و غزوہ سویق و غزوہ بدر
و غزوہ احد و غزوہ بدران و غزوہ اسد و غزوہ بنی النضیر و غزوہ ذات الرقاع و غزوہ بدر اخیر و غزوہ دومت الجندل و غزوہ
و غزوہ بنی قریظ و غزوہ بنی لحيان و غزوہ بنی قرد و غزوہ بنی مصطلق و غزوہ حدیبہ و غزوہ خیبر و فتح مکہ و غزوہ حنین و غزوہ
و غزوہ تبوک و غزوہ ازین غزوات خود جہاد فرمود اول بدر کبریٰ در روز جمعہ ہفتم ماہ رمضان در سال دوم ہجرت دو
در ماہ شوال در سال سیم ہجرت سوم و چہارم جنگ خندق و بنی قریظ در شوال از سال چہارم ہجرت پنجم جنگ بنی المصطلق و شہاب
سال پنجم ہجرت ششم جنگ خیبر در سال ششم ہجرت ہفتم آن فتح مکہ در ماہ رمضان سال ششم ہجرت ہشتم و نهم جنگ حنین و طائف متھا
سال ہشتم ہجرت و لشکر یاکر جنگ فرستادند و خود لشکرین میبردند و شش ہوشش ہوشش بود مولف گوید کہ در حدیث بعضی از وقایع جزوہ
محسوب شدہ است کہ ایشان در عدد داخل نکرده اند چنانچہ دشمن نقل احادیث متفرقہ بعضی از انہا مذکور خواہد شد انشاء اللہ و
بہند حسن از حضرت صادق روایت کردہ است کہ چون جنگ کنیم شہار ماہ جنگ یا محمد یا محمد است و شہار صحابہ و جنگ بدر و
یا نصر اللہ اقرب بود یعنی ای یاری خدا نزدیک شود و جنگ بنی النضیر یا روح القدس اح بود یعنی ای روح القدس راحت بخش
و در جنگ بنی قینقاع یا رب لا یغلبک بود یعنی پروردگار اہل کافران بر لشکر تو غالب نشوند و در جنگ طائف یا ضوان بود و شہار جنگ
یا بنی عبد اللہ بود و در جنگ احزاب حتم لا ینصرون بود و در جنگ بنی قریظ یا سلام اسلام بود و در جنگ مزینہ کہ جنگ
مصطلق ہست الا الی اللہ کہ در بود و در جنگ حدیبیہ الا لعنہ اللہ علی الظالمین بود و در جنگ خیبر یا علی اتھم من غلب
بود و در فتح کاخ عباد اللہ حقا کہ بود و در جنگ تبوک یا احد یا احمد بود و در جنگ بنی الملوچ امت امت بود و در جنگ
یا نصر اللہ بود و شہار حضرت امام حسین یا محمد بود و شہار یا محمد است مولف گوید کہ شہار خنی است کہ در جنگ مکر میگویند کہ
و خلافت یکدیگر را بشناسند گفتن آن و اہل بر لشکر از دیگران ممتاز باشند و کہ بنی ہند معتبر از حضرت صادق روایت کردہ
کہ وہی از مدینہ ہجرت حضرت رسول آمدند حضرت از ایشان پرسیدند کہ شہار شہار جنگ چیست گفتند حرام حضرت فرمود
شہار خود را حلال قرار دہید و ایضا روایت کردہ است کہ شہار مسلمانان در جنگ بدر یا منصور است بود و در روز احد مبارک
یا بنی التمد یا عبد الرحمن و اوس یا بنی عبد اللہ میگفتند و در احادیث معتبرہ از حضرت صادق منقول
حضرت رسول لشکر بنی بجانہ دشمن میفرستاد ای ایشان و خا میکرو پس امیران لشکر را با خسر کہ میطلبید و نزد خود می
و صیت میکرد و تقوی و پرمیزگاری در امر خود و در امر لشکر خود پس ہمہ را ندا فرمود کہ بروید بنام خدا و استعانت جویند و بخدا و
برای خدا و بر ملت رسول خدا و جہاد کنید باہر کہ کافر ہست بخدا و مکر کنید و از غنیمت مذرید و کافران را بجا کشتن ہست و با
کوش و اعضای دیگر بہرید و پیران و اطفال و زنان را کشید و راہبان صومعہ نشین را کہ در خار ہا و کوہ ہا منزوی شدہ اند
مہرید مگر آنکہ بانہا مخطر شوید و ہر مردی از مسلمانان کہ نظر کند بسوی عروس از کافران و اورا مان و دہلپس او را ما
مسلمانان ہست بگذارید او را تا کلام خدا را بشنود اگر تابع دین شما گردد و برادر شماست در دین و اگر ابا کند پس او را با منشی
و بخدایاری بخوبید کشتن او و بر روایت دیگر میفرمود کہ در ختمای خرابار مسوزانید و باب غرق کنید و درخت میوہ دارد
زراعت را مسوزانید بسا باشد کہ آخر آن محتاج شوید و حیوانات حلال گوشت را بی کنید مگر آنکہ ضرور شود برای خور

غارت کردند پس بد خدمت حضرت و مسلمان شد حضرت فرمود کہ بین ہرچہ از ستاع توانمہ باشد - رزہ باشند مسلمانان بروا
 بسند معتبر از حضرت صادق روایت کردہ است کہ حضرت رسول لشکری فرستاد بسوی قبیلہ خثعم چون لشکر بہ ترویگہ رسید
 چنانہ نماز بردند مسلمانان اعتناء بہ نماز ایشان نکردند و بعضی از ایشان را کشتند چون خبر آنحضرت رسید حکم فرمود کہ نصف دیکہ شکار
 بدین سبب از ایشان و فرمود کہ من پیر ارم از ہر مسلمانیکہ با مشرکان در دار الحرب بماند و بیخ طبری روایت کردہ است کہ
 حضرت رسول بجانب مشرکان فرستاد آن بود کہ حمزہ بن عبد المطلب اباسی سوار فرستاد با حل دریا از زمین جنبیہ و با ابوبکر
 کردند و صدوسی نفر از مشرکان با و ہمراہ بود مجدی بن عمرو میان ایشان واسطہ شد و بدون قتال برگشتند پس حضرت
 در ماہ صفر کہ ماہ دوازدهم ہجرت بود متوجہ جہاد قریش و بنی ضمیرہ گردیدند تا بواط رسیدند و بی قتال و جدال مراجعت فرمود
 اول جہادی بود کہ خود متوجہ گردیدند و در ماہ ربیع الاول عبیدہ بن الحارث را با شصت سوار از مہاجرین کہ احدی از انصار
 نبود و جہاد مشرکان فرستاد و اول علمی کہ حضرت منعقد ساخت در این جہاد بود و عبیدہ با مشرکان ملاقات کرد و سرانیکہ آنرا
 می گفتند و سر کردہ مشرکان ابوسفیان و دو تیری چند بر یک دیگر انداختند پس در ماہ ربیع الآخر حضرت خود متوجہ جہاد قریش گردید
 رسید کہ آنرا بواط میگفتند و بدون قتال مراجعت نمود پس حضرت خود بخزوہ و عشیہ بیرون رفت بقصد قافلہ قریش تا بعشیرہ
 کہ موضعیت از بیع و بقیہ ماہ جہادی الاولی و چند روز از جہادی الثانیہ در اینجا توقف نمود و با قبیلہ بنی مدج و خلفای ایشان از غزوہ
 نمود و مراجعت فرمود از عمار بن یاسر روایت کردہ اند کہ گفت با حضرت امیر المومنین فقیع بودم در غزوہ عشیہ حضرت
 ابوالیقظان بیابرویم و مشاہدہ نمایم کہ بنی مدج چگونہ حمل میکنند و چیشہ خود چون بنزد ایشان رفتیم و ساعتی در محل ایشان نظر کرد
 خواب بر ما مستولی شد پس بجانب بختستان رفتیم و برومی خاک خوابیدیم ناگاہ حضرت رسول ما را بیدار کرد و چون حضرت
 امیر المومنین گرد آوردند و حضرت او را بوتراب خطاب کرد و فرمود کہ سیخوای خبر دہم ترا ای ابوتراب کہ کیست شقی تر
 گفتیم بل یا رسول اللہ حضرت فرمود کہ شقی ترین مردم سرخاک شود و بود کہ ناقہ صالح را پی کرد و ازین امت آنکسی ست کہ تراضر
 بر اینجا و دست مبارک بر سر آنحضرت گذاشت تا آنکہ از خون آن این را و دست مبارک بر ریش آنحضرت گذاشت پس
 از غزوہ عشیہ بسوی مدینہ مراجعت فرمود و در روزنہ ایستاد تا آنکہ کر بن حارث فہری غارت آورد و برگاہ و چار پاپا
 و حضرت و طلب او بیرون رفت تا بواط رسید کہ او را صفوان میگفتند از ناحیہ بدر و این غزوہ را غزوہ بدر اولی
 درین جنگ علی بن ابیطالب بود و در مدینہ زید بن حارثہ را خلیفہ خود گردانید و بکر بن زید بسوی مدینہ برگشت
 یا رجب و شعبان در مدینہ اقامت فرمود و درین عرض سعد بن ابی وقاص را باہشت نفر فرستاد و بی جنگ برگشت
 بن حشیش ابگروی از مدینہ بیرون فرستاد و او را امر بقتال نفرمود و این در ماہ حرام بود و نامہ از برای او نوشت و
 بیرون رو و چون دور و زراہ بروی نامہ را بکشا و ہرچہ در آن نامہ است عمل کن چون نامہ را کشود در آن نامہ بود
 تا بخانہ فرود آئی و ہرچہ از اخبار قریش بتو رسد ما برسان چون نامہ را خواند گفت معا و طاعنہ و باصحاب خود گفت کہ ہرگز
 دار و با من بیاید پس قوم با او رفتند و چون بخانہ رسید عمر بن الحضرمی و حکم بن کبسان و عثمان و مغیرہ پسران عبد
 بان موضع با تجارنی از پوست و مویر و طعام کہ از طائف خریدہ بودند و بکعبہ رسیدند و چون لشکر اسلام را دیدند ترسیدند

از مسلمانان سر خود را تراشید و بایشان چنین نمود که ما بحدود مدینه میجنگیم این روز آخر حجب بود و چون مشرکان مطمئن شدند و فرو آمدند
اصحاب آنحضرت بایکدیگرمشورت کردند که اگر کشیم ایشان را در شهر حرام گشته خواهیم بود و اگر بگذاریم ایشان را فردا داخل مای میشوند و بایشان دست
نمی یابیم و بروایت مجمع البیان برایشان مشتبه بود که آیا ماه حجب داخل شده است یا نه پس رای ایشان بر آن قرار یافت که ایشان را بقتل رسان
واقعه بن عبد الله تیری بجانب عمرو بن الحضر می انداخت و او را بقتل رسانید و اصحاب او اگر میخواستند مسلمانان قافله ایشان را غنیمت
گرفتند و بجانب مدینه آوردند و و اسیر از ایشان گرفتند و بروایت علی بن ابراهیم این واقعه در روز اول ماه حجب واقع شد و چون
این غنیمتها را بخدمت حضرت آوردند فرمود که من امر نکردم شما که در شهر حرام قتال کنید و تصرف در اسیران و غنایم ایشان نفرمود و ایشان
از کرده خود نادیده شدند و کفار قریش نامه بخدمت نوشتند و حضرت را تعقیب کردند که تو شهر حرام را حلال کردی و خون ریختی و مال گرفتی
در شهر حرم که مردم این میباشند پس حق تعالی این آیات را فرستاد یسئلونک عن الشهر الحرام قتال فیہ سوال میکنند از تو ای
محمد از قتال در شهر حرام قل قتال فیہ کبیر و صد عسبیل لله و غیره و المسجد الحرام و اخراج اهلہ منه کبیر عظیم
و الفتنة اکبر من القتل بگو قتال کردن در ماه حرام گناه بزرگ است ولیکن آنچه کافران میکنند از منع کردن مردم از راه خدا
و کافر شدن بخدا منع کردن مسلمانان از مسجد الحرام و بیرون کردن اهل مسجد از آن بزرگتر و بدتر است نزد خدا از قتال در ماه حرام
و فتنه در دین که کفر است بزرگتر است از کشتن و چون این آیات نازل شد حضرت غنیمت را گرفت و رها کرد و این واقعه دو ماه
پیش از واقعه بدر بود و بعضی از کتب معتبره در بیان وقایع سال دوم هجرت ذکر است که در این سال در آخر ماه صفر ترویج امیر المومنین
موظف واقع شد و در ذیحجه زفاف واقع شد و بعضی گفته اند که ترویج در ماه حجب واقع شد در ماه جمیع هجرت و بعد از رجوع از جنگ زفاف
واقع شد و بعضی گفته اند که ترویج در ماه ربیع الاول سال دوم هجرت واقع شد و زفاف نیز در آن ماه شد و ولادت حضرت امام حسن
در سال دوم واقع شد و بعضی گفته اند در منتصف ماه رمضان سال سوم هجرت واقع شد و ولادت جناب امام حسین در سال چهارم
و آنچه حق است در این تواریخ در موضع خود بیان خواهد شد انشاء الله تعالی و در سال دوم هجرت قبل از بیت المقدس بسوی کعبه گشت
و بیش آن بود که چون حضرت در کعبه معظمه بود و بکعبه و بیت المقدس هر دو میگرد و نماز خود و چون بدین هجرت نمود و جمع میان
ممکن نبود حق تعالی او را امر کرد که روبرو بجانب بیت المقدس در نماز کند تا آنکه باعث تالیف قلوب یهودان گردد و او را گذشتند
زیرا که در کتب خود خوانده بودند که آنحضرت صاحب دو قبله خواهد بود و آنجناب کعبه را که قبله ابراهیم و اجداد کرام آنجناب بود دوست
میداشت و بعد از هفت ماه یا شانزده ماه یا هفده ماه یا بیست ماه یا نوزده ماه علی الخلاف آن قبله منسوخ شد و حضرت مامور شد
بجانب کعبه و دیگران از چنانچه حق تعالی در قرآن مجید یاد فرموده است و شیخ طوسی در تهذیب بسند موثق روایت کرده است که از حضرت
صالح پرسیدند که در چه وقت حضرت رسول بجانب کعبه گردیده شد فرمود که بعد از مراجعت از جنگ بدر و کلینی بسند حسن روایت
کرده است که از حضرت صادق پرسیدند که آیا حضرت رسول روبرو بجانب بیت المقدس نماز کرد گفت بلی پرسیدند که آیا کعبه را پشت میگرد
فرمود که نه تا در کعبه بود و چون بدین آمد پشت بجانب کعبه و روبرو بجانب بیت المقدس میکرد تا گردانیدند او را بسوی کعبه و ابن بابویه روایت
کرده است که جناب رسول بعد از پیغمبری سیزده سال در کعبه و نوزده ماه در مدینه روبرو بجانب بیت المقدس نماز کرد و پس یهودان آنجناب را
تغییر کردند و گفتند تو تابع مالی و آنجناب بسیار عظیم شد و در شب بیرون می آمد و بجانب سمان نظر میکرد و منتظر وحی حق تعالی بود و چون

صبح شد نماز بامداد ادا کرد و منتظر حرمی بود تا ظهر و چون دو رحمت از نماز ظهر و جبرئیل نازل شد وقت قدسی
 فی السماء قلنا لیلنا قبله ترضیها تحقیق کردمیم گردانیدن روی ترا بسوی آسمان پس البته ترا بر میگردد و انهم بسوی
 آنرا پس جبرئیل دست آنجناب را گرفت در انشای نماز و حضرت را بجانب دیگر مسجد برد و روی آنحضرت را بجانب کعبه گردانید و آنرا
 آنحضرت بودند بمهر و بجانب کعبه گردانیدند تا آنکه مردان بجای زنان ایستادند و زنان بجای مردان ایستادند پس اول
 بیت المقدس بود و آخر نماز بجانب کعبه پس این خبر رسید مسجدی در مدینه که اهل آن مسجد دو رحمت از نماز کرده بودند و آنرا نیز در انشای
 کعبه گردیدند و این سبب آن مسجد می شد مسجد قباستین پس مسلمانان گفتند که آیا نماز که بجانب بیت المقدس کردیم ضل
 که و ما کان الله لیضیع ایمانکم یعنی و نخواهد بود که خدا ضایع گرداند ایمان شما را یعنی نماز شما را که بجانب بیت المقدس کرد
 موثوق منقول است که آن گروهی که در مسجد قباستین نماز میکردند بنی عبدالاشمل بودند و بر این مضامین
 که بنای مسجد قبا بعد از گردیدن قبله شد و حضرت بدست خود آنرا بنا کرد و گویند که در سال دوم هجرت بود و راه شعبان فرض روز
 مبارک رمضان نازل شد و در این سال زکوة فطر واجب شد و در این سال حضرت رسول در عید فطر بجا رفت و نماز عید بجا آمد

باب سی ام

در بیان کیفیت جنگ بدر است غزوه بدر که برای اعظم فتوح اسلام است و فصل آن در تواریخ مسطور است و مجلس موافق روایت
 بن ابراهیم و شیخ طبرسی و ابوجزئه ثمالی و ابن شهر آشوب آنست که قافله از قریش با ابوسفیان و دیگران که چهل نفر بودند به تجارت
 رفته بودند و مال بسیار از قریش در آن قافله بود و کسی از قریش نبود که مالی در آن قافله نداشته باشد و چون خبر رسید که ایشان
 متوجه مکه گردیده اند حضرت رسول اصحاب خود را ترخیص فرمود که بر سر راه آن قافله بروند و وعده فرمود ایشان را یا قافله
 یا بر قریش غالب خواهید شد و حق تعالی طمع قافله را وسیله خروج ایشان گردانید و غرض اصلی مغلوب شدن مشرکان و رفعت
 و قوت مسلمانان بود پس حضرت باسی صد و سیزده نفر بیرون رفت موافق عدد اصحاب طالوت که بر جالوت غالب شدند که نمودند
 از مهاجران بودند و ولایت و بست و شش نفر از انصار و علم حضرت رسول و مهاجران در دست علی بن ابیطالب بودند و
 سعد بن عباد بودند و در لشکر حضرت هفتاد و شش و اسب و شش زره و هفت تمشیر بودند و از حضرت صادق مرویست که یک
 لشکر اسلام بود و این واقعه موافق روایات بسیار در ماه رمضان سال دوم هجرت بود و اشهر آنست که در دوازدهم ماه مذکور از مدینه
 رفتند و مردم را جنگی در ظاهر نبود و بطمع قافله و مال و غنیمت مال می رفتند و چون خبر ابوسفیان رسید که حضرت متوجه انصوب گرد
 رسید و بجانب شام مراجعت نمود و چون بقره رسید ضمضم بن عمرو خزاعی را بده دنیا که آیه کرده و شتری با و داد و گفت برو بسوی قر
 و خبر و ایشان را که محمد با جمعی بعزم غارت قافله بیرون آمده اند و خود را بقافله برسانید و منضم را وصیت کرد که چون خواهی داخل
 شوی گوش ناقه را بر که خون بر سر روی آن جاری شود و جامه خود را از پیشین پس چاک کن و این هیات موش داخل
 داخل شوی و رو را بجانب دم شتر گردان و با او از بلند فریاد کن که ای آل غالب دریا بید و بار بار و متباعد خود را دریا بید
 تا مگر که توانید دریافت زیرا که محمد با اتباع آواز ابل مدینه بعزم غارت اموال شما بیرون آمده اند و چون متوجه مکه گردید سه

منضم نما که در خواب دید که سواره داخل مکه شد و فریاد کرد که آل عدی و آل قمر با او اشتباهید بسوی مکه می آید از سبزه
 در آنجا نشسته خواهید شد پس بر کوه ابو قیس با لاف و سنگی را از کوه برگردانید و آن سنگ نیز در نیزه شد و هیچ خانه از خانه های قریش نماند که نیزه
 بر آن سنگ در آنجا افتاد و چنان دید که در دخانه کبریا خون شده است پس ترساک از خواب بیدار شد و عباس بر او خود را بر این خواب
 مطلع گردانید و عباس این واقعه را بعبدالمطلب رسانید و گفت که این خواب دلالت میکند بر آنکه نصیبته بر قریش حادث شود و قصه خواب
 در میان اهل مکه منتشر شد و چون این واقعه با وجهی بعین رسید گفت تا که دروغ میگوید چنین خوابی ندیده است و این خبر در مکه و مدینه
 فرزندان عبدالمطلب بهر سید است و غری سوگند یاد میکنند که تا سه روز انتظار میکشیم اگر این خواب راست شد باو کاری نیست و اگر راست
 نشد نامه در میان خود می نویسیم که در میان خوب خانه آباد نیست که مردان و زنان ایشان دروغ گو تر از نبی باشند و ابو جهل هر روز
 حساب ایام را نگاه میداشت چون روز سوم شد منضم در وادی مکه نماندند که در آنچه تا که در خواب مقرون بصواب دیده بود و مردم در مکه
 فریاد برآوردند و میبای بیرون رفتن شدند و سبیل بن عمرو و صفوان بن امیه و ابوالخضر بن هشام و منبسط حجاج و بنیه برادر او و نوفل
 پس فریاد بلند کردند و گفتند ای گروه قریش هرگز نصیبته ازین بزرگتر بشما نرسیده بود که محمد و اتباع او از ابل مدینه متعرض قافله شما شوند
 که خزینهای اموال شما در آن قافله است و جدائی اندازند میان شما و تجارت شما که دیگر تجارت نتوانید کرد و جدا سوگند که هیچ مرد و زن از
 قریش نیست که درین قافله مالی از کم و بیش نداشته باشد پس صفوان ابتدا کرد و پانصد اشرفی برای خرج سفر بیرون آورد و بعد از نوفل
 مبلغ جزیل حاضر کرد و احدی از قریش نماند که مبلغی برای خرج این سفر آورد و تمهید عظیم درست کرده بیشتران نرم و درشت سوار شدند و از
 روی نهایت حمیت و تعصب روان شدند چنانچه خدا در وصف ایشان فرموده است که بیرون رفتند از دیار و خانه های خود از روی بط
 و طغیان و برای ریای مردمان و گفتند هر که با ما بیرون نمی آید خانه اش را خراب میکنیم و عجم عبدالمطلب و نوفل پس حارث
 بن عبدالمطلب و حقیل پس ابوطالب را بیرون آوردند و زنان سازند و نوازنده بیرون بردند که در راه شراب میخوردند و دوف میزدند
 و خوانندگی و طرب میکردند و حضرت رسول باسی صد و سیزده نفر بیرون آمدند و چون حضرت بیک منزلی بدر رسید بشیر بن ابی العباس
 و محمد بن عمرو را فرستاد که خبر قافله قریش را بیاورند که کجا رسیده اند چون بر سر چاه بدر رسیدند شتران خود را خوابانیدند و آبی از چاه کشیدند و خوردند
 پس شنیدند که دوزن بایکدیگر مشاجره می نمایند و یکی از ایشان بدگیری چسپیده است و یک درجم از طلب میکند که باو قرض داده و او
 در جواب میگوید که قافله قریش دیر روز بفلان موضع رسیده اند و فردا با اینجا فرو می آیند من از برای ایشان کاری میکنم و حق ترا میدهم
 برگشتند و گفته زانرا بخدمت حضرت عرض کردند و چون جاسوسان حضرت برگشتند ابوسفیان با قافله نزدیک بدر رسید و خود پیش آمد
 بر سر آب بدر و در آنجا مردی از قبیله بنیه را دید که او را کسب جهنی میگفتند و گفت ای کسب یا خبری از محمد و اصحاب و داری که بجا رسیده اند
 کسب گفت نه ابوسفیان گفت بلات غری سوگند یاد میکنم که اگر محمد را دانی و از ما پنهان داری قریش همیشه دشمن تو خواهند بود زیرا که
 احدی از قریش نیست که ازین قافله بهره نداشته باشد کسب سوگند یاد کرد که من خبری از محمد و اصحاب او ندارم که آنکه امروز دوسواره و یک
 که آمدند و شتران خود را خوابانیدند و از آن چاه آب کشیدند و برگشتند و تا نستم که کی بودند پس ابوسفیان آمد با نموضع که ایشان شتران خود
 و آنجا خوابانیده بودند و شکل آن شتران را شکست و در میان لشکرهاست خرمایافت گفت این علامت شتران مدینه است که خرمایافته اند خود
 میخورند و جدا سوگند که اینها جاسوسان محمد بودند پس بعزت تمام برگشت و راه قافله را گردانید و ایشان را از راه ساحل دریاستو برگرداند

و بشتاب بسیار روان شد و جبرئیل بر حضرت رسول نازل شد و آنحضرت را خبر داد که قافلہ از دست شمارفت و لغار قریش که برای حمایت قافلہ بیرون آمدہ بود نزد توجہ شما گردیدہ اند و باید کہ با ایشان جنگ کنید کہ خدا شما را یاری خواہد داد و در آنوقت حضرت در منزل سفر گذشتہ بدرستہ نزول اجلال فرمودہ بود و نہ پس حضرت اصحاب خود را خبر داد و انجہ جبرئیل آوردہ بود و فرمود کہ قافلہ گذشتہ اند و قریش سو و حق تعالی مرا امر کردہ است کہ با ایشان جہاد کنم اصحاب آنحضرت از استماع این واقعہ بسیار ترسیدند و متکلم گردیدند حضرت راسی شما مقتضای نماید کہ بگوئید پس ابو بکر برخواست و گفت ای شان قریش اند بان خیل و کبری کہ دارند کہ از روزیکہ کافر شدہ اند ہرگز نہ نیارودہ اند و از روزیکہ عزیز گردیدہ اند ہرگز ذلیل نہ شدہ اند و ما بتیہ جنگ بیرون نیایدہ ایم و سامان آن نداریم حضرت را جواب داد خوش نیامد و فرمود کہ بشین و باز فرمود کہ بگوئید کہ یہ باید کرد پس عمر برخواست و بہمان گفت کہ ابو بکر گفت حضرت گفت کہ بشین پس و گفت یا رسول اللہ این گروه قریش اند کہ با خیل و کبر خود آمدہ اند و ما ایان آوردہ ایم بتو و تصدیق تو نمودہ ایم و گواہی میدہم کہ انجہ از جانب خدا آوردہ حق است و اگر میفرمائی کہ در میان آتش رویم یا خود را بر خواہم غنیلان ز نیم می رویم و پروا نمی کنیم بنی اسرائیل یا موسی گفتند کہ اذہب انت و ربک ففان لا انا ہمنا فاعبدن بر تو و پروردگار تو پس جنگ کنید بدینہ انجہا شستہ ایم ولیکن میگوئیم برو تو و پروردگار تو پس جنگ کنید کہ با اتفاق شما جنگ میکنیم پس حضرت او را دعا کرد و گفت خدا تو را و بدو باز فرمود کہ بگوئید انجہ راسی شمارت و غرض آنحضرت آن بود کہ انصار سخن بگویند زیرا کہ اکثر آن گردہ از انصار بودند و در انجہ آنحضرت بیعت کردند گفتند تا بدینہ نیائی ما ترا حمایت میکنم و چون بدینہ آئی در امان مائی ترا حمایت میکنیم از انجہ پیران و خود را از ان حمایت میکنیم حضرت ہم آن داشت کہ انصار گمان کنند کہ حمایت آنحضرت وقتی برایشان لازم است کہ دشمن در مدینہ بر او نیروی در مدینہ پس حدین حافظ انصاری برخواست گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول اللہ شاید عرض تو از کلام سوال ما باشیم حضرت فرمود گفت کہ گمان میبرم برای کاری بیرون آمدی گفتون بکار و گویا موسی شدہ فرمود کہ علی سنی بر قافلہ بیرون آمد و اکنون موسی شدہ قتل کنم سعادت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول اللہ ایان آوردیم بتو و تصدیق کردیم ترا و گواہی دادیم کہ انجہ از جانب حق تبارک و تعالی کہ ما اطاعت می نمایم و از انما باہر می خواہی بگریہ و غریہ بگذر و انجہ بگیری ما را خوشتر می آید از انجہ بگذاری بخدا سوگند کہ اگر انما بگیری باین دریا فر میریم و پروا نمیکنیم پس گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول اللہ من ہرگز باین راہ نیامدہ ایم و معرفتے باین راہ ندارم و مادر مدینہ گروہی چند گذشتہ ایم کہ جہاد ما در خدمت تو انما بیشتر نیست و اعتقاد انما نسبت بتو از ما کمتر نیست و اگر میدانستند کہ جنگی رو تخلف نمیکردند و اکنون برای تو شتران سواری ہم میا میکنیم و بہ برابر دشمن میرسیم سبر کنندگان بر ملاقات دشمنان و شجاء بر کارزار ایشان و امید داریم کہ خدا دیدہ ترا بسبب ما روشن و ترا بما شاد گرداند پس اگر انجہ میخواہی از فتح و نصرت دو و بد و اگر ما مغلوب و کشتہ شویم سوار شو بر شتران کہ برای تو ہمیا کردہ ایم و ملحق شو بقوم ما کہ انما ترا یاری دہند بعد از ما پس ترا شاد شد فرمود کہ انشاء اللہ چنین نخواہد شد و حق تعالی مرا وعدہ نصرت دادہ است و وعدہ خدا را خلف نمی باشد و رواہ شد گویا می بینم کہ فلان موضع کشتہ میشود و فلان در فلان مکان بر خاک غذا لان می افتد و محل کشتہ شدن ہر یک از ابو جہل شیبہ و منبہ و نبیہ و سائر وسای مشرکان قریش را بیان فرمود و بخو کہ واقع شد پس جبرئیل از جانب حق تعالی نازل شد و اور و کما اخرجک ربک من بیتک بالحق ان ذوقایم المومنین لکارہون ان چنانچہ بیرون آورد ترا

بجای و راستی بود بر تنیک گریزی از مومنان بر آینه کار بودند بیرون رفتن را ایجاد لایق فی الحقیقه بعد ما بین کما یساقون
 الی الموت و هم ینظرون جدال میکنند با تو و اختیار حق که جهاد است بعد از آنکه روشن شد بر ایشان که جهاد باید کرد و
 بر دشمن ظفر خواهند یافت بونده الهی گویای کشاند ایشان بسوی مرگ و ایشان مرگ را بجشم خود می بینند و موافق روایت سابق
 معلوم است که این کنایات بابو بکر و عمر است که کاره بودند جهاد را و اذ یعدا کم الله اخذک الی القایقتین انھا لکم و یؤدو
 ان غیر ذات الشوکه تکون لکم و یرید اللطیف الحق یکلمکم و یقطع دابر الکافرین لیحقق الحق
 و یبطل الباطل و لو کمره الجرمون و یاد کنید آنرا که وعده داد شما را خدا یکی از دو گروه که از شما خواهند بود با قافله قریش و
 از ایشان بشکر قریش و ظفر یافتن بر ایشان و دوست میدید شما که قافله بدست شما آید که شمارا از آنجا ببرد و آنجا بید و بخوابد که باشکر
 بر خود بدید بر ایشان ظفر باید تا خدا ثابت گرداند دین حق را بوجهی خود و بکند بنیاد کافران تا ثابت و ظاهر گرداند دین اسلام را
 و زایل گرداند کفر و بطلان از اهر چند نخواهند مشرکان پس امر فرمود حضرت رسول که در طرف پسین بار گردند و روان شدند تا بر سر آب
 که آنرا عده شامیه میگفتند فرود آمدند و کفار قریش آمدند و در عده و فرمانیه فرود آمدند و غلامان خود را فرستادند که آب بزر برای ایشان
 ببرند پس اصحاب حضرت ایشان را گرفتند و بنزد آنحضرت آوردند و وقتیکه حضرت نماز میکرد و از ایشان پرسیدند که قافله متاع قریش
 کجاست غلامان گفتند ما خبری از آن نداریم این سخن اصحاب حضرت را خوش نیامد و ایشان را بسیار زدند چون حضرت از نماز فارغ شد
 فرمود که اگر راست میگویند شما نیز نباید ایشان را و اگر دروغ میگویند دست بر سپردارید ایشان را از رویک من بیاورید چون نزدیک آنحضرت
 آمدند از ایشان پرسیدند که کیستید شما گفتند ما غلامان قریش ایم فرمود که این گروه قریش که آمدند چند نفر اند گفتند عدد ایشان را
 نمیدانیم فرمود که در هر روز چند شتر می کشند گفتند گاهی ده شتر و گاهی بیست شتر حضرت فرمود که از بیست نفر اند تا بنظر رسید که از
 بنی هاشم کی با ایشان آمده است گفتند عباس و نوفل و حقیل پس حضرت فرمود که غلامان را محبس کردند و شیخ مفید از حضرت
 امیر المومنین روایت کرده است که حضرت فرمود که ما چون بجنگ بدر حاضر شدیم اسب سواری در میان ما نبود و غیر از مقدار بن اسب
 و در شنبه که در روز جنگ واقع شد هر که بود بخواب رفت بغیر رسول خدا که در زیر درختی ایستاده و نماز و تضرع و دعا کرد تا صبح علی
 بن ابراهیم و غیر او روایت کرده اند که چون خبر قدوم حضرت بقریش رسید بسیار ترسیدند و عتبه بن ربه بنزد ابوالخثری بن هشام
 رفت و گفت دیدی شمره بنی ماری را بجا سوگند که ما بای پای خود را نمی بینیم بایرون آمدیم که قافله خود را از ایشان بگیریم
 قافله ما که از ایشان رها شد و این آمدن ما محض طغیان و بغی است و بخدا سوگند که هر گروه که بغی و طغیان نمایند غالب و برستگار
 نمیشوند من آرزو میکنم که ما لمانیک فرزندان عبد مناف درین قافله داشتند همه میرفت و ما این سفر را نمیکردیم ابوالخثری گفت
 تو بزرگ از بزرگان قریش بر خود بگیر غرامت آن قافله را که اصحاب محمد در نخله غارت کردند که بصاحبش بدی و نوفل ابن الحنفه
 که در آن قافله کشته شد متحمل شوی زیرا که آنهم سوگند تو بود و اقرایش راضی شوند و برگردند عتبه گفت تو گواه باش که من همه اینها را
 متحمل شدم و میدانم که هیچ کس در این باب با ما مخالفت نمیکند بغیر از ابوجبل تو هر چه نزد ابوجبل و دین باب با او سخن بگو شاید او را ازین
 قاسد برگردانی ابوالخثری گفت که من بر فتم بسوی خیمه ابوجبل و دیدم که زره خود را بیرون آورده است و درست میکند گفته ابوالولید
 مایسوی تو بر سالتی فرستاده چون این را شنیدی و عتبه بدست شد گفت عتبه رسولی بغیر از تو نیافت که بفرستد گفتم والله که اگر غیر او

سے مراد نزد تو برسات میفرستاد نمی آدم و لیلین او بزرگ قبیلہ است و اطاعت او لازم است من باین سبب ہنر تو آدم پس
رفت عتبہ را سید بزرگ قبیلہ میگوئی گفت من نمیگویم ہمہ قریش چنین میگویند و او قتل شدہ است غرامت قافلہ نخل را و دیشین از
ابو جہل گفت عتبہ زبانش از ہمہ دراز تر است و خنشان زبہ کہ کس بلیغ تر است و او برای محمد تعجب میکند زیرا کہ از فرزند ان عبد مناف
و پسرش با محمد است و میخواہد کہ مردم ہاست کند کہ با محمد قتال نکنند ہلات و عزیزی سوگند کہ از پی ایشان میرویم تا مدینہ و ایشان را اسیر میکنیم
و بکہ میبریم تا ہمہ عرب بشنوند کہ بابا ایشان چہ کردیم و دیگر کسے متعرض تجارتہای ایشان شود و ابو جہل نام پسر او را برای ابن ہشام آورد
پسر عتبہ در خدمت حضرت رسول بود و چون ابو سفیان قافلہ متاع را بکہ رسانید ہنر قریش فرستاد کہ قافلہ شما بخانہ
و محمد را عہد بگذارید و اگر خود بزرگ و دیز زمان و کنیزان سازندہ و نو ازندہ را پس فرستید کہ اسیر ایشان نشوند پس از
در حنفہ بایشان رسید و عتبہ خواست کہ برگرد و ابو جہل عین و قبیلہ او را رضی نشدند بہ برشتن و زنا را پس فرستادند و چون
لشکر قریش باصحاب حضرت رسول رسید بسیار ترسیدند و جری نمودند و گریستند و استغاثہ بدر گاہ حق تعالی کردند و خدا
برای تسلی ایشان فرستاد اذ تستغیثون ربکم فاستجاب لکم انا فی محمد کذب الف من الملائکۃ ثم دفن در
استغاثہ میکرد و دوازہ روز و کار خود پس مستجاب کرد و خدا دعای شما را کہ من بدو کشند ام شمارا بہر نفرز ملا کہ کہ از پی یک دیگر آیند طبرے
از امام محمد باقر روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول نظر کرد بسوی بسیاری عدد و شرکان و کمی عدد مسلمانان و لقبیلہ آورد و
بد عابر داشت و گفت کہ پروردگار او فاکن بوعہ کہ با من کردی خداوند اگر این گروه ہلاک شوند کسی عبادت تو در زمین نخواہد کرد
و پیوستہ دست بجانب آسمان بلند کرد و بود دعا و تضرع می نمود تا آنکہ درازدوش مبارکش حق تعالی این آیہ را فر
وما جعلہ اللہ الا بشری لکم و لتطمئن بہ قل بکم و ما النصر الا من عند اللہ عزیز حکیم و اگر دانید ہست خدا
این مدد کردن ہلا کہ اگر بشارتے برای شما و تا آرام گیرید و دلمہای شما و نیست یاری و ظفر یافتن بر دشمن مگر از نزد خداوند ملا کہ و نہ از غیر
ایشان بدرستیکہ خدا غالب ہست بر ہر چہ ارادہ نماید و کار باے او منوط بحکمت ہست و علی بن ابراہیم روایت کردہ است کہ چون شب
حق تعالی بر اصحاب حضرت رسول خوابی مستولی گردانید و بعضی از ایشان محتمل شدند و زمینے کہ فرو آمدہ بودند ریگ روان بود و پا در
بند میشد و کافران سبقت کردہ بودند و آب را گرفتہ بودند و مسلمانان آب نداشتند چون بیدار شدند ازین احوال بسیار غلگین
و بجزئی عرض کردند کہ مادر زمین نرمے ہستیم و کافران بر زمین سخت ایستادہ اند و محتمل شدہ ایم و آب نداریم کہ غسل کنیم و بجانب
خواہیم شد پس حق تعالی بارانے فرستاد کہ بر مسلمانان نرم و ریزہ و آہستہ می بارید تا زمین باے ایشان سخت شد و بر کافر
سے بارید کہ زمین ایشان گل شد و پا دران بند نمی شد و باین سبب مسلمانان آب ہم رسانیدند و غسل کردند و حق تعالی
در دل کافران افکند کہ از شیخون مسلمانان می ترسیدند و مسلمانان را باین اسباب دلمہای ایشان قوی شد و از روی رحمت حق
امیدوار شدند چنانچہ فرمودہ است کہ اذ یغیثکم اللہ اس امنۃ منہ او آوید آنرا کہ فرو گرفت شما را خوب سبک برای مینی
در دلمہاے شما افکند و یانزل علیکم من السماء ماء لیطہرکم بہ و یدہب عنکم رجس الشیطان و لیربط علی
و یغیثکم لا قدام و فرستاد بر شما از آسمان آبی تا پاک گرداند شما را بان و بہر دوازہ سوسہ شیطان را یا جنابت شیطانی را و
شمارا با امید و اسی حمت الہی وثابت گرداند قدمہای شمارا بہرے سخت شدن زمین یا ثابت قدم گردیدن در جہاد علی

گروه است که انشب حضرت رسول عمار بن یاسر و عبد الله بن مسعود را فرستاد بسوی لشکر کافران که خبری از احوال ایشان بیاورند چون ایشان داخل لشکر کافران گردیدند همه را مخالف و برسان یافتند و هرگاه میخواست اسب ایشان صدا کند از نهایت ترس بر دوش می چسبیدند و شنیدند که منب بن حجاج میگفت که اگر سگ برای مانان شب نگذاشت ناچار باید که یا بپیریم یا بمیرانیم فرمود که ایشان و الله که سیر بودند و لیکن از خدا خوف و حواس بین سخنان میگفتند زیرا که حق تعالی عجبی در اول ایشان افکنده بود و چنانچه حق تعالی فرستاد که اذین حیا سرک الی الملائکه اتی معکم فتنبهوا الذین آمنوا یا اذکن ای محمد وقتی را که وحی کرد و پروردگار تو بسوی ملائکه بدستیکه من یا شامی پس ثابت گردید و دل و هید مؤمنان را و محاربه کافران سألنی فی قلوب الذین کفروا الرغب زود باشد که میندازم در دلهای کافران ترس بیم را و اضربوا فراق الا عناق پس بزنیدای ملائکه بالای گردنهای ایشان را و اضربوا اصنهم کل بنان و بزنید از ایشان همه انگشتان ایشان را علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون صبح طلوع شد حضرت رسول تیه لشکر خود فرمود و در لشکر آنحضرت دو اسب بود یکی از زبیر و دیگری از مقداد و هشتاد و شتر در آن لشکر بود که بنوبت سوار میشدند و یک شتر بود که حضرت رسول و علی بن ابیطالب و مشر بن ابی مرثد غنوی بنوبت سوار میشدند و شتری از مشد بود و در لشکر قریش چهار صد اسب بود و موافق روایات معتبره عدد اصحاب حضرت رسول سی صد و سیزده نفر بودند و عدد لشکر قریش بعضی هزار گفته اند و بعضی از صد تا هزار و موافق روایات معتبره و آیات کریمه حق تعالی برای تحقق قتال و ظفر مسلمانان و خذلان کافران کفار را و نظرمندان اندک نمود و تاجرات نمایند بر جنگ ایشان و در ابتدا حال مسلمانان را و نظرم کافران اندک نمود و تاجرات بر قتال ایشان نمود و بعد از شروع در قتال مسلمانان را و نظرم شرکان بسیار نمود و ایشان را در برابر خود دیدند و ترسیدند و مننرم گردیدند و در روایات معتبره بسیار وارد شده است که قتال بدر در روز جمعه هفدهم ماه مبارک رمضان بود در سال دوم هجرت و در روایتی از حضرت صادق وارد شده است که در نوزدهم ماه مذکور بود و اول قولیت و علی بن ابراهیم روایت کرده است که پس حضرت رسول صف اصحاب خود را درست کرد و پیش وی خود و فرمود که دیدهای خود را بپوشید و ابتدا بجنگ ایشان کنید و سخن نگویید و چون قریش کمی اصحاب آنحضرت را مشاهده کردند ابو جهمل با اصحاب خود گفت که اینها یک لقمه میش نیستند اگر علامان خود را بفرستیم اینها را بدست میگیرند عتبه گفت شاید ایشان را کمیتی و مددی بود و باشد پس عمرو بن وهب حجی را که از شجاعان ایشان بود فرستادند که بنزدیک لشکر آن حضرت آمد و بر دوش لشکر گردید و بر بلندای برآمد و با طراف لشکر نظر کرد و بسوی قریش گشت و گفت کمیت و مددی ندارند و لیکن شتران آبکش مدینه اند که هرگز ریزند و بار دارند نمی بینید که زبان بسته اند و سخن نمیگویند و مانند افعی بان برود و بان میگردد و اندولجای بغیر شمشیرهای آبدار خود ندارند و چنان می بینم ایشان را که پشت نگردانند تا کشته شوند و کشته میشوند تا بقدر خود بکشند پس در جدال ایشان تدبیر نمایند و در جنگ ایشان دلیری باشد ابو جهمل گفت دروغ میگوئی و ترسیده از شمشیرهای آبدار ایشان براه آب شده است و چون اصحاب رسول نیز از کافران و کثرت و شوکت ایشان بسیار ترسیده بودند حق تعالی فرستاد که ان جنح المسلمین فاجنحوا و قل کل علی الله یعنی اگر میل کنند بسوی صلح تو نیز میل کن بسوی آن و تو کل ما بر خدا حق تعالی میدانیست که ایشان اجابت نمیکند و قبول صلح نمی نمایند و لیکن میخواست که دلهای مؤمنان شاد گردد پس حضرت رسول بسوی قریش فرستاد که ای گروه قریش من میخواهم که ابتدای جنگ من با شما باشد مرا عرب بگذارید اگر من صادق باشم و بر ایشان غالب گردم شما از همه کس بمن نزدیکترید و قبیله و عشیره منید و اگر دروغ گو باشم عربان کفایت امر من خواهند کرد و از شما پس برگردید که مرا با شما کاریست چون رسالت آنحضرت

بقریش رسید عتبه گفت بخدا سوگند هر که این پیغام را قبول
 فرمود که اگر چیزی هست نزد این صاحب شتر سرخ است اگر طاعت او کنند سنگار میشوند پس عتبه قریش را طلبید و گفت جمع شوید و از من
 و چون جمع شدند گفت ای گروه قریش امروز سخن مرا بشنوید و اطاعت کنید مرا و ازین هرگز اطاعت نکنید برگردید بسوی مکه و شراب
 و دست در گردن و روی شان در آورید و عهد و پیمان و خویشی محمد را رعایت کنید که او پسر عم شما و معتبر و بهتر شماست پس برگردید و راه
 قبول کنید و اگر مطلب شما متاع های قافله خله و خون ابن حزمه است من قافل را توان میدهم و خون ابن حزمه را که هم سوگند من بود و دیت
 میدهم چون ابو جهل این سخنان را شنید در غضب شد و گفت عتبه زبان ضعیف و بیان ضعیف دارد و اگر امروز قریش بگفته او برگردند بزرگ قریش
 خواهد شد پس با عتبه خطاب کرد که ای عتبه شمشیرهای فرزندان عبدالمطلب را دیدی و ترسیدی و مردم را تکلیف گشتن میکنی در وقتیکه ظفر شتر
 یافته ایم و کینه دیرین را انتقام میدویم کشید پس عتبه از شتر خود بزیر آمد و بر ابو جهل حمله کرد و او را از روی اسب بود و بر زمین زد
 گمان بود که او را خواهد گشت پس دست از او برداشت و پیش را پی کرد و گفت تو مرا نسبت بحبن و ترس میدهی امروز بر قریش
 که کدام یک از ما و تو ترساک تر و قوم خود را فاسد کننده تریم اگر راست میگوئی بیامن و تو تنها بمعمر کریم تا معلوم شود که من شجاع ترم یا
 پس کابر قریش بر عتبه جمع شدند و گفتند بخدا سوگند که دست از او بردار که ابتدای شکست این لشکر از تو نباشد پس عتبه دست از او
 و نظر کرد بسوی برادر خود شیب و پسرش ولید و گفت برخیزید و مهبای جنگ باشید و خود و زرده پوشید و خودی طلبید که بر سر گذارد از
 سر او خودی بهم نرسید که گنجایش سر او داشته باشد پس دو عمامه بر سر بست و شمشیر خود را برداشت و بسبب عصبیت جاهلیت پیش
 با برادر و پسرش و همبیدان آوردند که ای محمد کفو ما را از قریش بسوی باغریست که جنگ کنیم پس سه نفر از انصار از لشکر حضرت پیروان
 رفتند محمود و عوف و عوف پسران عفر اعتبه چون ایشان را دید گفت کیستید شما نسب خود را بگوئید تا شما را بشناسیم گفتند ما بن پسران عفر
 خدا و رسول خدا گفت برگردید که ما با شما جنگ نمیکنیم شما کفو ما نیستید ما کفو خود را میخواهیم از قریش و حضرت رسول نیز میخواست که اول جنگ
 از انصار باشد پس بنزد ایشان فرستاد که برگردید ایشان برگشتند و در جای خود ایستادند پس حضرت رسول نظر کرد بسوی عبیده
 پسر عم خود و هفتاد سال از عمر او گذشته بود و فرمود که برخیز ای عبیده مردان حبیب و شمشیر خود را بگفت گرفت پس نظر کرد بسوی حمزه
 بزرگوار خود و فرمود که برخیز ای عم پس نظر کرد بسوی ایلمونین و فرمود که برخیز یا علی و آنحضرت از همه خود رسال تر بود پس هر سه
 بخت گرفته در خدمت آنحضرت ایستادند و فرمود که طلب کنید حق را که حق تقاضای برای شما مقرر فرموده است اینک قریش آمده اند
 فخر خود و میخواهند که نور خدا را فرو نشانند و خدا خواهد گذاشت که نور او خاموش گردد و البته نور دین خود را تمام خواهد کرد پس فرمود که ای
 بر تو باد عتبه و ای حمزه بر تو باد شیب و ای علی بر تو باد ولید پس عتبه پس از بزرگوار از بنی مختار است و دیت نموده مردان متوجه جهاد کفار
 چون عتبه ایشان را دید و از کینه که در دل خود داشت ایشان را شناخت پرسید که شما کیستید شیب را بگوئید تا شما را بشناسیم
 بن عبدالمطلب عتبه گفت نیکو کفوی هستی آنها کیستند عبیده گفت یکی حمزه پسر عبدالمطلب است و دیگری علی بن ابیطالب است عتبه گفت
 دو کفو بزرگوارند لعنت خدا بر کسی که او را و شما را در چنین مقامیکه در برابر یکدیگر باز داشته است یعنی ابو جهل پس شیب با حمزه خطاب کرد که تو کیستی
 منم حمزه بن عبدالمطلب شیر خدا و شیر رسول خدا شیب گفت در برابر شیر خلفا آمده مکه و صولت خود را خواهی دید ای شیر خدا پس
 حمله کرد و ضربتی بر عتبه زد که سرش بدو نیم شد و عتبه ضربتی بر پای عبیده زد که هر دو پایش را جدا کرد و هر دو بر زمین افتادند و حمزه و

چندان تامل که گریار و گریه سپهرای خود که شمشیرهای ایشان کنند شد و امیرالمؤمنین ضربتی بر دوش راست و لیدر و که از زیر غلبش بیرون آمد و فرمود که پس بدست چپ دست بریده خود را گرفت و چنان بر سرمن زد که گمان کردم که آسمان بر سرمن فرو آمد و فرمود که انگشت طلالی در دست داشت و چون دست خود را حرکت داد برق انگشت او شعله را روشن کرد و نغز زد که هر دو لشکر بارز آمدند و بجانب پدر خود و وید پس حضرت از عقب و رفت و ضربت دیگر بران اوزد که او را انداخت و رجزی خواند که منم فرزند آنکه دو عرض برای حاجیان داشت عبدالمطلب و منم فرزند آنکه کطعم میدادم و در قحط و خشک سال و وفا میکنم بوعده خود و حمایت میکنم پیغمبر صاحب حساب پس حمزه و شعیب بعد از عماله بسیار بر یکدیگر چسبیدند و مسلمانان فریاد کردند که یا علی سگت ایه بین که بر حمت چسبیده است پس امیرالمؤمنین متوجه او گردید و چون حمزه بلند تر از شعیب بود فرمود که ای عم سر خود را بر زیر آور چون حمزه سر را بمیان سینه شعیب برد امیرالمؤمنین ضربتی زد و غضب شعیب را پراکنده کرد پس امیرالمؤمنین بنزد عتبه آمد و هنوز رقتی از او باقی بود و او را نیز تمام کش کرد و امیرالمؤمنین و حمزه عبیده را برداشتند و بنجدت حضرت رسالت آوردند چون نظر حضرت بر او افتاد آب از دیده مبارکش فرو ریخت عبیده گفت یا رسول الله پدر و مادر من فدای تو با و من شهیدم فرمود که علی تو اول شهیدی از اهل بیت من عبیده گفت اگر عم تو ابوطالب زنده می بود و میدانست که من و ولادیم با تو چه گفته از حضرت گفت که نام عمم را میگوئی گفت ابوطالب را که آن دو بیت را گفته است در جواب کاfran قریش که مضمون آنها این است دروغ گفته بخانه خدا سوگند که محمد مغلوب شما خواهد گردید پیش از آنکه ما نیز از نیم و تیر اندازیم در پیش روی او و او را بدست شما نخواهیم داد و آنرا گفته شد بگریه و در و زنان و فرزندان را فراموش کنیم در یاری او حضرت فرمود که با ابوطالب چنین مانگو مگر نمی بینی یک پسرش را علی که مانند شعیب در پیش خدا و رسول شمشیر میزند و پس دیگری در راه خدا هجرت کرده است بسوی حبشه عبیده گفت یا رسول الله آیا بر من غضب کردی چنین حالی حضرت فرمود که نه ولیکن نخواستم که عم مرا چنین یاد کنی و بروایت دیگر حمزه در برابر عتبه ایستاد عبیده در برابر شعیب چنانچه شیخ مفید از امام محمد باقر و است کرده است که حضرت امیرالمؤمنین فرمود که من تعجب میکنم از جرات قریش در روز بدر که دیدند که من و ولید پس عتبه را کشته و حمزه عتبه را کشت و با حمزه شریک شدم و دشمن شعیب ناگاه منظر من ابوسفیان را و من آورد چون بنزدیک من رسید ضربتی بر سرش زدم که دیده هایش جاری شد برویش و بر زمین افتاد و باز علی بن ابراهیم و دیگران روایت کرده اند که چون عتبه و شعیب و ولید کشته شدند ابو جهمل با قریش گفت تعجب کنید نظر و طعنیان ننمائید چنانچه پسران ربه را کشتند و ارضی نشدند بجنگ اهل مدینه بر شما باد کشتن اهل مدینه از انصار و قریش را کشید و بدست بگیرد ایشان را تا بکه بریم و بشناسانیم بایشان مگر اهی ایشان را و جوانی چند بودند از قریش که در که مسلمان شده بودند و پسران ایشان حبس کرده بودند ایشان را مانع هجرت ایشان بمدینه کرده بودند و صاحب یقین نبودند و درین اسلام مانند قیس بن الولیده بن مغیره و انیس بن فاکه و هارث بن ربه و علی بن امیه و عاص بن ضبه و کفای ایشان از جنگ بدر آورده بودند چون نظر کردند و مسلمانان را بسیار تعجب کردند و درین خود متزلزل شدند و گفتند فریب داده است این سجاد با دین ایشان و در دین زودی هم کشته خواهند شد پس حق تعالی این آیه را فرستاد اذ یقول المنافقون والذین فی قلوبهم مرض غر هؤلاء دینهم و من یتوکل علی الله فان الله عز وجل یتوکل علیهم و اینهمه میگویند منافقان و آنانکه در لهای ایشان مرضی است مغرور کرده است این گروه را دین ایشان و هر که توکل کند بر خدا پس بدستیک خدا عزیز و قادر است بر هر چه خواهد و وانا وحکیم است البلیس همین درین وقت بصورت سراقه بن مالک متشکل شد و بنزد قریش آمد و گفت من با قبیل خود شمار یاری میکنم علم خود را بمن دهید پس علم را گرفت و لشکر بسیار از شیطین بایشان نمود و ایشان را بصورت اهل قدا

سراچه بنظر کافران و مسلمانان باعث زیادتى جرات قریش گردید چون حضرت رسول بن مال را مشاهده نمود و اصحاب خود را فرمود
 که دید و بای خود را پیشید و بجانب مشرکان نظر کنید تا من شمار غصت ندویم شمشیر از فلان نکشید پس دست نیاز بدرگاهى نیاز برداشت و شغل
 دنیا و تشنگی گردید و گفت پروردگار این گروه را ویران دین تواند اگر آنرا نکشید و دیگر تر از دین کسی عبادت نخواهد کرد پس حضرت عیسی عارض شد
 که سلامت نزول مى بود و بر آنحضرت پس بحال خود باز آمد و عرق از جبین نورش میریخت و گفته اینک جبرئیل از جانب حق تعالی به بد تو
 مى آید با هزار نفر از ملائکه بیانی پس ابرسیا هی نظام شد با برق بسیار و بر بالای لشکر حضرت ایستاد و مسلمانان صدای سلاح از آن مى شنیدند
 و از کسی مى شنیدند که میگفت نزدیک بروای خیر و خیر و نام سپ جبرئیل بود و که در آن روز بران سوار بود و چون ابلیس لعین جبرئیل را
 دید و علم از دست انداخته و برشته نیاید سپر حجاج گریه باش را گرفت و گفت ای سراق که با سیر و سبای لشکر ابلیس است در میان سینه
 زد و گفت دور شو که من مى خیم چیزی چند که تو نمى بینی من از پروردگار عالمیان مى ترسم چنانچه حق تعالی در قرآن مجید اشاره باین قصه نموده
 و فرمود **وَإِذْ رَفَعْنَا الْقُرْآنَ لِلْعَالَمِينَ** اعلایا کرد و یاد کنید که آنرا از زمین داد بر آن شیطان و علمای ایشان را و قال لا غالب لک
 اليوم من الناس و انى جاد لک و گفت ابلیس که چیکس غلب نمیشود بر شما امروز من امان دهم و شما را گویند که من میان
 قریش و قبیله کنانه را و بی چون به نزدیک قبیله ایشان رسیدند آن عداوت را بجا آوردند و خواستند برگردند که سبب قبیله کنانه درین وقت
 بود از قریش و قبیله کنانه را بایشان بپایان رساند پس درین حال ابلیس بصورت سوزن آتش از آن قبیله بود و با لشکری از شیاطین حاضر
 بودند من شما من شیروم و شما را امان میدهم که از قبیله کنانه شما حاضر رسد و **فَلَمَّا تَلَاءَتْهُ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ** و قال لى
 بى متکلم انى اسرى مکلان انى احافى الله والله شدیدا العقاب پس چون بدیدند هر دو لشکر یکدیگر را
 ایشانین دیدند ملائکه را برگشت شیطان بر عقیب خود و گفت من بیزارم از شما به سببیک من مى خیم آنچه شما نمى بینید یعنی ملائکه را به سببیک من مى ترسم
 از خدا و تحقیق است خدا سخت است و از حضرت امام محمد باقر و امام محمد جعفر صادق منقول است که شیطان در لشکر مشرکان دست عارث بن شام را
 در دست داشت ملائکه نظر ابلیس بر ملائکه افتاد و ابلیس و پشت برگشت عارث گفت ای سراق که با سیر و سبای لشکر ابلیس است در میان سینه
 من مى خیم آنچه شما نمى بینید عارث بگمان آنکه از سراق است گفت دروغ میگوئى نمى بینی که ایشان بیدار پس است بر سینه عارث زد و گریخت مردم
 را بچند و چون بگذاشتند که سراق را اگر بگریزد چون خبر سراق رسید به نزد قریش آمد و گویند یاد کرد که من از جنگ شما با خبر شدم تا خبر گریختن
 شما را شنیدم و من در آن جنگ حاضر بودم و چون مسلمانان شدند دانستند که آن شیطان بوده است و علی بن ابراهیم روایت کرده است
 که جبرئیل بر شیطان حمله آورد و او را گریخت و جبرئیل در عقب او میرفت تا بدریافروفت و میگفت پروردگار او غده داده که تا روز خزا
 زنده باشم بوجه خود و فاکن و بسند دیگر روایت کرده است که ابلیس در پنجم گام گریختن با جبرئیل گفت مگر ایشان نه شده اید از مسئله که مرا داده
 و روایت کرده است از امام جعفر صادق پرسیدند که اگر جبرئیل ابلیس میرسد او را سبک است حضرت فرمود که نه او را سبک است و لیکن او را فرستاد
 میزد که معیوب میشد و از قیامت پس از جبرئیل بیرون آمد مسلمانان و لشکر گفت خداوند اهر که از او ایشان قطع رحم بیشتر کرده است و جبرئیل
 آورده است که ما نمى دانیم آنرا پس درین با دعا داد و ملائکه گردان و روایت ابو حمزه ثمالی ابو جبرئیل گفت خداوند او را سبک است و درین محمد
 تازه است هر یک را که دوست تر میداری و نزد تو پسندیده تر است امر و زایل آنرا یاری ده پس حق تعالی فرستاد که ان قسما فیما
 فقد جاء کما افکده اگر طالع فتح و نصرت گردید بد پس آمد بسوی شما فتح چنانچه دنا گردید پس حضرت امیر المؤمنین کفی از سنگریزه برداشت

و بدست حضرت رسول داد و حضرت بامر جبرئیل آنرا بر روی کافران ریخت و گفت شایسته الوجود یعنی قبیح با این روپاس خدا بادی فرستاد
 که آن سنگریزه بر روی کافران زود ایشان گریختند و هر که قدری از آن سنگریزه باورسید در آن روز کشته شد چنانچه حق تعالی فرموده است
 که و ما سر میت را از رمیت و لکن الله عز و جل انداخته تو در بنگامیکه انداخته و لیکن خدا انداخته در آن روز بنقاد نفر از کافران
 کشته شدند و بنقاد نفر اسیر شدند و حضرت فرمود که مکنارید که ابو جهل بدر رو پس حرمین جمع البتة را وید و ضربتی بر رانش زد
 و آن ملعون ضربتی بر خیزد و در دستش از بازو جدا شد و او بخت پس عمر و دست برید و بزرگداشت و قدرت کرد و دست را جدا کرد
 و انداخت و باز مشغول جنگ شد عبد الله سمع و گفت که من وقتی سیام با ابو جهل که او از شرافت او بود و در خون خود دست و پایش
 گفتم سپاس مر خداوندی را که ترا چنین ذلیل کرد پس سر برداشت و گفت خدا ترا ذلیل کند وین از بر آن کیست انتم از برای خدا
 و رسول خدا را محال میکشم و پای خود را بر گردنش گذاشتم آن ملعون گفت اگر دین گاه صبحی با لاف می ای چنانکه گو سفندان پنج بیضا
 بر من دشوار تر ازین نیست که چون تو کسی را بکشد کاش یکبار از فرزندان عبد المطلب مرا یکشت یا مردی از اخلاف قریش پس خود
 از سرش گندم و سرش را جدا کردم و بخدمت حضرت رسول شتافتم و قدم مبارکش را انداختم و گفتم یا رسول الله بشارت باور این
 ابو جهل است حضرت چون سرن برداشته و دید بجهاد افتاد و شکر حق تعالی بجاء آورد و از این احساس منقول است که چون حضرت
 رسول بر پشتگان بدر ایستاد و گفت ای گروه ذرا شمارا جز آنکه بدر و در راه و دروغ نسبت داد بدین راست گو بود و در اینجا نیست نسبت
 دادید و من امین بودم پس متوجه ابو جهل عین شد و فرمود که این طاعتی تر از فرعون بود چون فرعون این چنین کرد و بکمال قمار کرد و گنگلی
 خدا و این ملعون چون تقیید کرد بهلاک است و غزوی را خواند و در کتب حدیث و سیرت و دل بن عمرو روایت کرده اند که گفت در روز بدر
 مردان سفید دیدم و در میان آسمان و زمین که هر یک نهایت داشتند و کافران ایستادند و اسیر میکردند و از آن روز همه غنای روایت
 کرده اند که گفت من و پسر عثم من بر سر آب بدر بودیم و روز جنگ چون یکی از اصحاب محمد و بسیاری لشکر قریش را دیدیم چنانچه چون لشکر را بر
 یکدیگر می ایستادند لشکر محمد را نثار می نمودیم و چنان تخمین میکردیم که لشکر آنحضرت چهار یک لشکر قریش بود و در این سخن بودیم که ناگاه
 دیدیم که در بره در بالای لشکر پیدا شد و صدای اسلحه گویشتن ما می رسید پس بر دیگر پیدا شد همین سخنانا گاه دیدیم که اصحاب محمد
 در برابر لشکر قریش شدند پسر عثم من از مشاهد این احوال ترسید و هلاک شد و من بخدمت حضرت رسول رفتم و مسلمان شدم
 و از مصیبت روایت کرده اند که بسیار دستها بریده شد و جراحتها ظاهر شد و در روز بدر که خون از آن جاری نمشد و آن علامت حق
 ملائکه بود و ابو بروه گفت که در روز بدر سه سر آوردیم بخدمت حضرت رسول و گفتم یا رسول الله و سر را من بریدم و سوم را دیدیم که در
 سفید بلندی ضربتی زد و این سرافتاد و من برداشتم حضرت فرمود که فلان ملک بود و سایب گفت که در روز بدر که مرا اسیر کردند
 چون قریش گریختند من نیز گریختم ناگاه دیدیم که در سفید بلندی که بر سر البقی سوار بود از میان آسمان و زمین فرو آمد و در دست
 و انداخت پس عبد الرحمن بن عوف رسید و چون در دست و دید برداشت و بخدمت حضرت آورد و از ابو الفتح مولای حضرت رسول
 مرویست که گفت من علام عباس بن عبد المطلب بودم و اسلام در خانه ما درآمد بود و من مسلمان شده بودم و ام الفضل بن عباس
 مسلمان شده بود و عباس از قوم خود می ترسید و آنها را اسلام نمی کرد و اسلام خود را پنهان میداشت زیرا که مال بسیار در پیش مردم داشت
 و دشمن خدا بود و جنگ بدر رخاغت کرد و بجای خود عاص بن بشام را فرستاده بود و چون خبر مصیبت قریش باورسید و ذلیل شد و ملود

شد باز دیگر برسیه با جهان شد و شست تا آنکه سه مرتبه چنین شد و بر دایت دیگر هر مرتبه آب ریخته میشد و بر سیکشت
و چریک و مشک با چون بخند - - - - - سرت آمد پرسیدند ای ابوالمحن چه بود بر آمدی گفت یا رسول الله سه مرتبه با دندست بمن رسید که بچم
از جوی آنها از پدر حضرت فرمود میدانی که آنها چه بودند گفت نه فرمود که بار اول جبرئیل بود با هزار ملک هر یک بر تو سلام کردند و گذشتند
و بار دوم میکائیل بود با هزار ملک و هر یک بر تو سلام کردند و بار سوم اسرافیل بود با هزار ملک و هر یک بر تو سلام کردند و نه آمدند
آمدند و در آن وقت معتبره از حضرت امام محمد باقر و حضرت امام موسی خا منقو است که ملائکه در روز بدر عا ههای سفید بر سر داشتند
و عا ههای ایشان صاحب نشان بودند یعنی دو علاقه داشت که یکی از پیش و دیگری بر از عقب آنچه بودند و بر دایت دیگر حضرت
رسول عامه بر سر بست و دو علاقه آنچست یکی از پیش و یکی از عقب و جبرئیل نیز چنین کرد و حضرت رسول بدست خود بر سر امیرالمومنین
عامه بست و یک علاقه از پیش افکند و یکی از عقب فرمود که بخدا سوگند که چنین است تا جای ملائکه در حدیث معتبر دیگر از حضرت امام
محمد باقر منقول است که ملائکه گریای حضرت رسول کردند در روز پنج هزار ملک بودند و در زمین اند و با سان بالا نخواستند رفت
تا یاری حضرت صاحب الامر کنند بد آنکه در عدد آنها که بشمیر آتش بار حضرت آثار حیدر که در جنگ بدر کشته شدند خلافت است بعضی
از مخالفان گفته اند که وقت آن کفار چنانچه نفر بودند و بست و دو نفر ایشان بر تیغ امیرالمومنین کشته شدند و اکثر گفته اند که بست و نفر
بر تیغ آن حضرت کشته شدند و محمد بن اسحاق از مخالفان روایت کرده است که آنچ حضرت کشت زیاد بود و بر آنچه همه صحابه کشته و موافق
روایات و سیر متواتر شده و بضاد نفر از کفار و جنگ بدر کشته شدند و از آنجمله سی و پنج نفر بسلا ب تیغ امیرالمومنین با آتش خنجر رسیدند
و سی و پنج نفر دیگر بر تیغ ملائکه و سایر هوا بر پلایک شدند و بر دایت شیخ مفید نصف بیشتر مقتولان بشمیر مولای مومنان بدر کشت
نیز آن شده اند و بست معتبر از حضرت امام رضا منقول است که حضرت رسول فرمود در روز بدر که احدی از فرزندان عبد المطلب را
کشید و اسیر کرد که ایشان با اختیار خود با این جنگ نیامده اند و کلینی بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده است که چون
قریش فرزند ابن عبد المطلب را بجنگ بدر بردن آوردند و در جز خوانان قریش شروع کردند و در جز خوانان طالب پس او طالب شروع کرد و در جز خوانان
دور در جز خوانان بودند خود میکند و کشته و مغلوب کردند و لشکر اسلام دو عالمیکند که لشکر مسلمانان غالب کردند چون قریش جسد او را
شینه نه گفته اند این را از لشکت خواهد داد و او را بر گرانیدند و فرمود که او در باطن مسلمان بود و علی بن ابراهیم روایت کرده است
که ابوالبختاری عباس و عقیل اسیر کرد و ایشان را بحدیث حضرت رسول آورد و حضرت از راه پرسید که آیا کسی از یاری کرد
بر گرفتن ایشان گفت بلی مردی که در راه می رسید یوشید و دو من او را می ستنا ختم حضرت فرمود که او از ملائکه بود
پس حضرت سوان عباس گفت و قداده بانی خود و بانی پس را و خود عقیل بن ابی طالب و نوفل بن حارث عباس گفت یا رسول الله ملائکه
بودم و لیکن قوم مرا بجز بجنگ آوردند حضرت فرمود که خدا سلام ترا میرساند و اگر هست گوی ترا جز خواهد داد و اما بحسب ظاهر قریب
در شمس آمده و از وی عباسی شما خواسته که با خدا شمی آید خدا ما را بر شما غالب گردانید ای عباس چه فدای خود و پس را و خود و پس را و
عباس چهل دقیقه طلا بخود آورد و بود و مسلمانان از آن غنیمت گرفته بودند گفت یا رسول الله آن طلا را باندای من حساب کن حضرت فرمود که
نه چیزی است که از این داده است بحساب محسوب نمیشود عباس گفت من مال دیگر بجز این ندارم حضرت فرمود که دروغ میگوئی چه شد از این
که بام الفضل سیدی در مکه گفتی که اگر احادیث در این میان خود قسمت کنند عباس گفت که در خبر از این حضرت فرمود خدا را جز خواهد داد

حیات اقطاب جلد دوم
 شهادت میدهم که تو پیغمبر خدائی زیرا که بغیر از خدا و پیغمبر بر این مطلع نبود پس عباس گفت که جمیع مال میگیری که من از مردم بدست نمودم سوال
 کنم پس حق تعالی این آیه را فرستاد یا ایها النبی قل لئن فی ایدینکم منی الاکتبی منی اسی پیغمبر بگو مرآتان را که در دستهای شماست از
 اسیران اید بگویم الله فی قلوبکم خیر اذ انکم خیر ائمة اخذ منکم اگر به اند خدا و در دلهای شما خبری ام آئینه عطا کند شما را بهتر از آنچه گرفته شده
 از شما بعلت خدا و فیض لکنه والله عفو رحیم و شما را خدا آمرزنده و مهربان است و بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر علیه السلام این قصه مشهور است و در
 آخر حدیث فرمود که چون عباس بعد از هجرت کرد و بعد از اسلام الی ابرای حضرت رسول از دنیا حیات آوردند پس حضرت عباس گفت ای عباس رو بکن
 خود را بکشتا و بزه از بن ال بگو عباس رو را را کشود و حضرت زید بسیاری در دهان او ریخت و فرمود که این اجماع است که خدا فرمود و تو نگذردی و اخذ منکم
 و کفایت پسند حسن از حضرت صادق روایت کرده است که این آیه را گذشت در حق عباس و خلیل و نوافل پس در حق حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و زید
 از شتران و دوی از بنی اشیم و از کشتن ابو النخعی و ابو النخعی قبول نکرد و که اسیر شود و کشته میشد و این سه نفر از بنی اشیم اسیر شدند پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 فرمود که باین که از بنی اشیم که در اینجا است چون اسیر المومنین را بر او خود عقیل گذشت از چهار نفر باینکه اسیر شد و گذشت عقیل گفت ای برادر بیا بجانب من
 مال مرا می بینی باز من بیا و او نشد و بعد از آن حضرت رسول آمد و گفت یا رسول الله عباس در دست فلان کس است و عقیل در دست فلان کس است و نوافل در دست
 فلان کس است پس حضرت بنو ایشان آمد و چون بعقیل رسید گفت ام عقیل ابو جهم کشته شد عقیل گفت دیگر شما را در که سازشی نیست اگر ایشان را تمام کرده ایم
 پس در این برود پس عباس را بگویند حضرت آمد و در حضرت فرمود که خود را و پسری برادران خود را زنده عباس گفت برو و از قریش گدائی کنم فرمود که ای عباس
 نه که تمام العنصر را بکش و گفتی که اگر از ما زنده رفته و در این سفر این را مردن خود و فرزندان خود کن عباس گفت ای پسر را و کجا این خبر را بر تو داد و فرمود که جبریل علیه السلام
 حاضر فرمود و گفت بخدا سوگند که کسی از این انداخت و گاهی میدهم که تو پیغمبر خدائی پس اسیران همه را بگو که گشتند بغیر عباس و عقیل و نوافل که ایشان اسیران شدند
 و نوافل این آیه را در فلان ایشان نشناختیم بود پس علی بن ابراهیم پس حضرت رسول آمد و عقیل گفت که خدا کشت ابو جهم عقیده و شیبه و مینه و مینه و نوافل را و
 اسیر شد پس بنی امیه از فلان حارث و عقیب بن ابی معیط و فلان عقیل گفت بعد از این و در که با او نماز نمیکند و او را اگر خوب بچرخد که او را کشته
 ایشان را و او را گرفته اند و ایشان را زنده است و قاتل کس ایشان را حضرت از حسن او شبسم کردید که ششگان بدر هفتاد نفر بودند و اسیران نیز هفتاد نفر بودند
 و اسیر المومنین از ایشان است و هفتاد نفر را خود شناسا کشته بود و او را ده از مسلمانان اسیر کا و از آن نشدند پس اسیران را بر بسیار آهسته و پیاپی و
 یک یک کشته اند از اصحاب حضرت رسول و خود کشته شدند که یکی از ایشان احدین نقیه بود که یکی از آنها بود پس حضرت رسول باز کرد و تدرع و رو
 آفتاب را شیل فرو دادند که از خود فروخته بود و او قیامت در راه آن حضرت نظری کرد بسوی عقبه بن ابی معیط و از بن حارث که هر دو را بیک اسیران
 بسته بودند پس نظریا عقبه گفت که ای عقبه بن من و تو هر دو کشته خواهم شد عقبه گفت در میان همه قریش من و ترا خواهند کشت گفت بل
 زیرا که نظریا بسوی ما کرد که من در آن نظرم کرد و از بنم پس حضرت رسول فرمود که یا حنی نظریا عقبه را بیا و عقبه مرد و شرفی بود و موای بلند
 داشت حضرت امیر المومنین موای سر او را گرفت و همه را او را کشته تا بحدت حضرت رسول آورد و نفر گفت یا محمد سوال میکنم از تو بحق
 رحم و خویشاوندی که میان من و تو هست که گردانی مرا مانند یک از قریش اگر آنها را بکشی مرا بکشی و اگر از آنها فدایم بگیری از ما فدایم بگیری
 حضرت فرمود که میان من و تو خویشی نیست خدا رحم را با سلام قطع کرد یا علی او را پیش از او گردن برن عقبه گفت یا محمد تو گفتی که قریش را
 دستگیر کرده نباید کشت حضرت فرمود که تو از قریش مبتی تو بگیری هستی از اهل خودی آن پدری که ترا با و نسبت میدهند تو ببال از او بزرگ
 تری پس فرمود که یا علی عقبه را نیز گردن بزن چون حلق نظریا عقبه کشته شدند انصار ترسیدند که مبادا حضرت همه اسیران را بکشد پس بعد از آن

آنحضرت ایستادند و گفتند یا رسول الله ما هتفاد و نفر از قریش را کشتیم و هتفاد نفر ایشان را اسیر کردیم ایشان قوم خویشانی بودند ایشان را
ما به بخش یا رسول الله و خدا از ایشان بگیرد ایشان را را ما کن پس حق تعالی این آیه را فرستاد ما کان الذین آمنوا و کان الله استوی انهم یخشی
فی الکفر فی یعنی نبوده است چندی را که او اسیران بود و باشد که اگر خواهد بگذرد و اگر خواهد بماند ایستادند ایستادند ایستادند و ایشان را
زین ذلیل مغلوب گردانند پس در آیات بعد مومنان را احاطه فرمود بسبب طبع و خدا و غنیمت پس برستاد و مملوک امیناً یخضعون لک لا طبعاً
یعنی پس بخیرید از آنچه نصیب گرفته اید طلال و پاکیزه علی بن ابراهیم روایت کرده است که حق تعالی در این آیه رخص فرمود ایشان را
در خدا گرفتن و اگر کن اسیران و شرط کرد بر ایشان اگر فدای گیرید از ایشان بعد از آنکه از ایشان خدا گرفته اید در سال آید برده
از شما کشته خواهند شد بدست ایشان و مسلمانان باین شرط راضی شدند و گفتند اما سال خدا بگیریم و وضع دینامی بریم و در سال آید و شهید
میشویم و در اخل هشت میشویم پس در جنگ احد هتفاد نفر از مسلمانان شهید شدند و بانی مانده اصحاب گفتند که چرا چنین شد تو ما را مدد نصرت
کردی پس حق تعالی فرستاد که شاخو کرد و دید این را بان شرطی که در بدر کردید و بعد از گرفتن راضی شدید و بخیر شد و اگر بخواه
که اکثر فدای مشرکان چهار هزار و دهم بود و کمتر از هزار و دهم بود پس قریش بتدبیر فدای فرستادند و اسیران را را میگردانند و آنکه
زینب دختر حضرت رسول که زوجه ابوالعاص بن ربیع بود گردانند خود را که حضرت خدیجه با و داده بود و بر اسے فدای شو و در ابوالعاص
فرستاد چون حضرت آن گردانند و دید خدیجه را بیا و آورد و سالم شد چون صحابه این حالت را و حضرت مشاهده کردند فدای نمیشدند
بخشیدند و بدایت دیگر حضرت از ایشان درخواست و ایشان بخشیدند و حضرت ابوالعاص را بی گذار کرد و بشرط آنکه زینب را با
نشود از آمدن بخدمت آنحضرت و او و فاطمه را بشتر خود کرد این ابی الحدید که از مشاییر طای اهل سنت در شرح حج البلاغه گفته است
که من چون این قصه را نزد سید نقیب استاد خود خواندم گفتم آیا ابو بکر و عمر و زینب حاضر بودند و دیدند که حضرت رسول برادر
فدا کرد زینب چنین متاثیر شد و از مسلمانان استندنا کرد که با و فدا را بختند آیا فاطمه که بهترین زنان صحابه بود و کمتر از زینب بود
بر تقدیر که آن حدیث دروغ که بر من غیر است راست بود و حضرت فاطمه را و فدا کرد حتی نبود ایشان نیت استندنا از بر فاطمه چون فاطمه
از مسلمانان طلب کنند که فدا را بباطل بگذارند آیا مسلمانان درین باب مضائقه میکردند بر کشتیم بر روایت شیخ طبرستان روایت کرده است
که چون مسلمانان یافتند که حضرت از گرفتن فدا کزیت دارد و سعد بن معاذ گفت یا رسول الله این اول جنگیست که با با کافران
کردیم اگر ایشان را بگیریم بهتر است از آنکه فدا بگیریم گفت یا رسول الله اینها کذب است تو گردند و ترا از که بیرون کردند اینها را گردان بزن و
علی ابی طالب را و عقیل را گردان بزن و مرا بفرما تا فلان را گردان بزنم موافقت گویم غیرین الخطاب درین سخن غرضه بغیر ازین نداشت که شاید برادر
امیر المومنین کشته شود بلکه حضرت رسول در اول جنگ فرمود که هیچ یک از منی را کشته نشود که ایشان بر ضای خود باین جنگ نیامده
و این عجب است که این شجاعت چگونه از بدست اسیران و را و دهم رسید و در آشنای جنگ چرا یک کس را نکشت باقی با و این
خاصه و عامه مجله در بیان صحابه در این باب اختلاف شده تا آنکه بعد از گرفتن فدا یافت چنانچه گذشت و از حضرت امام باقر علیه السلام
که در روز بدر فدای هر مرد از مشرکان چهل اوقیه طلا بود که هر اوقیه چهل مثقال بود بغیر از عباس که از او صد اوقیه گرفته شد چنانچه
گذشت و از عباس روایت که گفت بعضی از من گرفته شد خدا آنقدر بمن داد که احوال بخت غلام دارم که بر اسے من تجارت
سکند که کمتر از ایشان بخت هزار و دهم است و خدا استایه فرم راجع مال که با جمیع اموال که آنرا برابر نمیکند و امید آمدن قریش بر درگاه

خود دارم و در تفسیر حضرت امام حسن عسکری مذکور است که چون حضرت رسول البوسه مدینه محبت کرد ابو جهم سالتی بسوی آنحضرت
فرستاد که آن باد بخونی که در سر داشته ترا از که بچینه انگند و باز آن نخوت را ترک نمیکنی تا آنکه همه پیش اتفاق کنند و ترا باز احوان تو
مستاصل کنند و ازین مقوله سخنان بسیار گفت چون فرستاده آن ملعون ادای رسالت کرد در حضور صحابه و در آنوقت حضرت
در بیرون مدینه بود حضرت در جواب فرمود که ابو جهم مرا بکمر بیشتر تهدید میکند و پروردگار عالمیان را بظفر دیاری کردن عده میکند
و غیر خدا راست ترست و گفته خدا بقبول کردن سزاوارترست محمد را حاضر نمیرساند بعد از یاری و نفسی که در خدا هر که او را اطاعت کند
او را غوار گرداند یا بر او غضب نماید بگوید که ای ابو جهم تو بنزد من فرستاده کهنه چند را که شیطان در خاطر توانداخته است و من
جواب دادم تو را آنچه خداوند من در دل من می انگند بعد از بخت و در روز میان ما و تو جنگ خواهد شد و خدا ترا بدست ضعیف ترین
اصحاب من خواهد گشت و عنقریب تو و عقبه شبیه و ولید و طعان و فلان در جنگ بدر گشته خواهی افتاد و از شاهنشا و نفر خواهی گشت و بنهاد
نفر را سیر خواهی کرد و از ایشان ندای گریان خواهی گرفت پس حضرت ندا کرد جمیع را که حاضر بودند که میخواهید که بنایم ششاهن محل گشته شدن هر یک از شما را
که در قتال مقتول خواهند شد گفتند بله فرمود که بیاید بر سر چاه بدر تا بنایم ششاهن چون نام بدر را شنیدند بغیر علی ابن ابی طالب کسی اجابت
نکرد و دیگران گفتند محتاج بسوار و فوجی میشویم برای این سفر و بر ما و شوار است تحویل اینها حضرت با یهودان که حاضر بودند خطا
فرمود که شما چه میگویید گفتند میخواهیم در خانه های خود باشیم و احتیاج نداریم بریدن آنچه تو بدو رخ دحوی میکنی حضرت فرمود که شما را
در رفتن بسوی بدر تعب نیست بیک کجا میتوانید با آنجا رسیدن مومنان گفتند راست است فرمود که در دل خدا سیر ویم و مشرف
میشویم بدشتن این معجزه و منافقان گفتند امتحان میکنیم این در و غلظت را در و غلظت اولیاد شود و رسوا گردد پس حضرت فرمود که گام بردارید چون
گام برداشتند و گام دوم خود را از زیر پا بردیدند و جای آنچشمه که در حضرت فرمود که چاه را علامت قرار دهید و در هر پایاییه چون گذشت
پیمودند فرمود که اینجا محل گشته شدن ابو جهم است فلان الله را بدو را خواست و مشرف این معبوده افواه کرد پس فرمود که دیگر بیاید
از جانب دیگر که اینجا موضع کشتن عقبه است و اینجا موضع کشتن شبیه است و اینجا محل پلایک و لید است و چنین تا آنکه موضع گشته شدن مجموع
هفتاد نفر را بیان کرد و فرمود که امان در حجاب کنید و ایست و نیم این تعبیه واقع خواهد شد و علی بن ابی طالب پسند موثق از حضرت صادق
روایت کرده است که در روز بدر چون مشرکان را بخت اصحاب حضرت رسول بر سر منصف بود و صحنی نزدیک بود و دشمنی ششاهن
نزد منصف بودند و صحنی بطلب دشمن رفتند و اسیر کردند و غنیمت گرفتند چون غنیمتها و اسیران را جمع کردند انصاری باب اسیران سخن گفتند پس
حق تعالی فرمود ما کان لنبی ان یکون له انسوی حتی یخس فی ملک و ضرب پس چون خدا مباح گردانید بر ایشان اسیران
و غنیمتها را سعد بن معاذ انصاری که از آنها بود و که نزد خیمه آنحضرت مانده بود گفت یا رسول الله ما که پیش دشمنان فرستیم نه از آن بود که جهاد
نخواهیم و نه آنکه از دشمنان ترسیدیم و بیک بر آن نزد خیمه شریفه تو ماندیم که مبادا مشرکان از جانب دیگر بر سر تو آیند و تو تنها باشی و
جبهه مهاجران را دشمنان و انصاریان زخمی کردند و مردم بیا اند و غنیمت اندکست و اگر غنیمتها را با آنها سپیدی که جنگ کردند برای اصحاب تو خیر
نمایند و او ازین میترسد که حضرت غنیمتها را و پوشش مسلح و اسب کشتگان را میان مها و کشتگان قسمت کنند و بگوید که نزد خیمه بماند
غیرتی به بد و درین باب میان مهاجران شد آنکه از حضرت پرسیدند که این غنیمتها از کیست پس حق تعالی این آیه را فرستاد و یسألونک
عن الانفال قل الانفال لله و الرسول یکنند سوال ای محمد او تو از حکم غنیمتها بکاfran بگو که آنها را خدا و رسول است چون این آیه نازل

حق تعالی ایشان را در غنیمت بهره دانا میدگر گشتند پس حق تعالی آیة خمس افشا و حضرت خمس خود را نیز با ایشان بخشید و خمس
برنداشت و بعد از میان ایشان قسمت کرد پس سعد بن ابی وقاص گفت یا رسول الله آیا سوار و قتال کننده را مانند ضعیفان که در
نبرد اند بهر و میدی حضرت فرمود که ما درت بغزای تو نشیند خدا برکت خیرت را بر دشمنان یاری داد و قطب را و ندی نیکو
روایت کرده اند که در آن شب حضرت را خواب نمی برد از سبب آن پرسیدند حضرت فرمود که ناله عباس در بند نمی گذارد که بخوابم
پس بند را زد و کشیدند تا حضرت بخواب رفت و این بابویه از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که فرمود که من خضر را در خواب دیدم پیش از
جنگ بدر یک شب و گفتم مرا چیزی تعلیم کن که بان نصرت یابم بر دشمنان گفت یا هوی یا من لا هوی الا هوی چون بهمشه خواب خود را بحضرت
رسول نقل کردیم گفت یا علی اسم اعظم را بیا و توداده است پس حضرت امیر فرمود که این نام زرگو را پیوسته بر زبان من بود در روز بدر و در کتابت
اختصاص از حضرت امام موسی روایت کرده است که عباس میان اسیران بود در جنگ بدر و گفت ندادم چیزی که بعدا بهم پس جبرئیل شد و گفت
طلائی دفن کرده است در خانه خود و امام الفضل زن خود را بر آن مطلع کرده است حضرت امیر المومنین را بفرست که آنرا از نزد امام الفضل بیرون آورد
چون حضرت این خبر را به عباس نقل کرد و نشان دینیه را داد و عباس امیر المومنین را رخصت داد که برود و آن طلا را از امام الفضل بگیرد و چون امیر المومنین
طلا را حاضر کرد عباس گفت ای فرزندم برادر مرا فقیر کردی پس حق تعالی فرستاد که اگر خدا در دلهای شامی شامی بداند شما خواهد داد بهتر از آنچه از شما
گرفته شده است و این بابویه بسند معتبر از حضرت امام جعفر صادق روایت کرده است که حضرت رسول در نماز بر کشتگان بدر هفت تکیه فرمود
بمگر گفت و تعالی بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که جبرئیل در روز بدر طلی برای حضرت رسول آورد که ناز مینه بود و ناز
کتمان و ناز خرویه حریر بلکه از برگ درختان بهشت بود و حضرت آنرا در آن روز کشت و در طهر یافت و فتح کرد پس آنرا بجمید و با سر المومنین داد و او
امیر المومنین آنرا در جنگ بدر کشت و در طهر یافت و فتح کرد پس آنرا بجمید و آن اکنون نزد ماست و کسی آنرا نخواهد کشت و اقامت آن نزد ایشا بود و در بعضی از
کتب معتبره مذکور است که در جنگ بدر حضرت جبرئیل بن یساف خورد و دست او از دوش جدا شد و دست خود را نزد حضرت آورد و حضرت بر جاک
خود گذاشت و دعا کرد تا شمس شد و چنان شد که از سر برین ظاهر نبود و ایضا روایت کرده است که شمشیر عکاسه بن معصن شکست و در جنگ بدر
پس حضرت رسول آنرا چوبه بدست او داد و با عاز از آن حضرت شمشیر برده شد بان شمشیر جدا کرد تا مشرکان گریختند و آن شمشیر را داشت تا جنگ
وفات و همچنین شمشیر سلیمان اشلس در آن جنگ شکست و حضرت ترکه و دست داشت با و داد و گفت این جادوکن پس شمشیر نیکو شد و پیوسته با
شمشیر جدا میکرد و روایت کرده اند که گریختن مشرکان در جنگ بدر نزد ایشا شمس بود و حضرت امر فرمود که چاه بدر را خاک نکنند و فرمود که کشتگان
کافران را در چاه نکنند پس بر سر چاه ایستاد و یک یک آنها را آواز کرد و گفت آیا ایمند و عده پرور کار خود اگر حق است بدرستی که من و عده پرور دگرا
خود را حق میفهمیم بد قومی بودید شما برای پیغمبر خود مردم دیگر و تصدیق کردند و شما را گدازید کردید شما را بیرون کردید و دیگران را بنیاد دادند و شما
قتال کردید و دیگران را بنیاد دادند و شما با من قتال کردید و دیگران را بیرون کردید و گفتند یا رسول الله ندای میکنی که در حق
که مرده اند حضرت فرمود که آنها سخن مرا مثل شامی شنوند و لیکن برای جواب گفتن ندارند و الحال دالت اند که آنچه من گفتم
با ایشان حق است پس حضرت نماز عصر را در بدر داد و اگر دوبار کرد و پیش از غروب آفتاب در ایشا فرود آمد و روایت دیگر نماز عصر را در ایشا
داد و اگر دو چون یک رکعت از نماز عصر بجا آورد و تبسم کرد چون سلام گفت پرسیدند که سبب تبسم شما چه بود فرمود که سبکای پس بر من گذشت
و بهالش کرد بود تبسم نمود و گفت کافران را تعاقب کرده بودم پس جبرئیل آمد و بر او ایستاد و سوار بود و موسی پیشانی آپیش را کرده

زده بود و غار بسیار برای ایشان پیش نشسته بود پس گفت یا محمد حق تعالی روزی که یک یاری تو فرستاد امر کرد مرا که از تو جدا نشوم تا او راضی شوی آیا راضی شدی من گفتم بلی راضی شدم بدانکه در حد و شیب این برادران مسلمانان خلافت است بعضی گفته اند که چهارده نفر بودند شش نفر از مهاجر و هشت نفر از انصار و بعضی گفته اند که یازده نفر بودند و چهار نفر از مهاجران و نه نفر از انصار و بعضی دوادوده گفته اند و عدد انصار را هشت گفته اند و بعضی مجموع شده اند و نفر گفته اند و قول اول اشرست و اما ما ما ایشان از مهاجران اول عبید بن حارث بود پس عمر حضرت رسول که در ضربت خورد و در صف احق اصل شد و در انجا مدفون شد دوم عمرو بن ابی وقاص سوم عمیر بن عبدود که او را دو انشالین می گفتند چهارم عاتل بن ابی بکر پنجم مجمع از او که در عمر ششم صفوان بن بیضا و از انصار و او را دو انشالین می گفتند و دوم سعد بن خنیمه که از لقب بود سوم حارث بن سراقه چهارم و پنجم عوث و معوق پس از عمر ششم عمیر بن حاتم هفتم افع بن علی ششم زید بن حارث و بعضی گفته اند که آن سه از او کرده حضرت رسول در بدر کشته شد و بعضی گفته اند که معاذ بن اعصم عبید بن مسکن را در بدر بکشتن شد و بان جد است مردن

باب سی و یکم

در بیان غزوات و وقایعی که بعد از جنگ بدر تا غزوه احد واقع شده شیخ طبری و علی بن ابراهیم روایت کرده اند که چون حضرت رسول از غزوه بدر بسوی مدینه مراجعت نمود پیون را در سوق بنی قریظ جمع کرد و گفت ای گروه یهود خد نمایند از خدا شل آنچه نازل ساخت بقریش و جنگ بدر مسلمان شوید پیش از نزول غضب حق تعالی بر شما و بیدارند شما که من پیغمبرم و منم و در کتابهای خود وصف مرا خوانده اید یهودان گفتند ای محمد ترا فریب ندهد بلکه بر خوروی با گروهی که ایشان را علمی بطریق جنگ کردن نبود و فرصت یافتی بر ایشان بجای که اگر با کارزار نمائی هر آینه خواهی داشت که ایم مردان پس حق تعالی این آیه را فرستاد که قُلْ لِّلَّذِیْنَ کَفَرُوا اَسْتَعْلَبُونَ وَحُشِرُوا لَیْلَی جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِیْلَادُ بگو مرا که اگران را که بزودی مغلوب خواهید شد از مسلمانان و محشو خواهید گردید بسوی جنم و بدتر از گاه است جنم برای شما پس حضرت رسول شش و نوبنی قریظ را محاصره نمود و گویند که ابتدای محاصره در روز شنبه نیمه ماه شوال بود و در راه بستم از هجرت تا آنکه بعد از شش روز انان طلبدید و نازل شدند بشرط آنکه حضرت هر حکم که خواهد در باب ایشان بفراید پس عبد الله بن ابی بر حاکم گفت یا رسول الله ایشان دوستان و دشمنان و همسران و با او پیوسته را احاطت کرده اند و سه صد زره پوش و چهار صد نفر اسلحه میخواند و درین باب همه باقتل سانی و ایشان با قبیل از خنجر هم سو بودند با قبیل اوس پمانی نداشتند و چندان مبالغه و التماس کرد تا حضرت ایشان را بخشید و از سر کشتن ایشان گذشت پس ایشان از مدینه بیرون رفتند و در ادرات که نزدیک شماست قرار گرفتند و حق تعالی در شان عبد الله بن ابی و بعضی از خنجر که با او موافقت کردند و در حاکم یهودان این آیه را فرستاد یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا الصلفاء اولیاء ای گروه مومنان بگیرید یهودان و ترسایان را و دشمنان تا آخر آیات و پنج طبری و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که چون حضرت رسول از جنگ بدر بسوی مدینه مراجعت نمود بعد از هفت روز متوجه قبیل بنی سلیم شد زیرا که شنید که ایشان بر سر ابی جمعیت کرده اند که آنرا که میگفتند و سه شب در انجا ماند و محاصره واقع نشد و با غنائم بسیار معاودت نمود و بقیه ماه شوال و ذی القعدة در مدینه ماند و درین مدت اسیران را نذر گرفت و در آنرا پس بغزوه سوبق بیرون رفت و پیش آن بود که ابوسفیان ملعون نذر کرده بود که غسل خنایت نکند و آب بر سر سریز و تا بجنگ محمد نیاید پس با صد سوار قریش بیرون آمد از که تا بمحاصره فرستند مدینه رسید و به نزد بنی النضیر آمد که یک طائفه از یهودان مدینه بودند و حی بن اخطب را که یکی از رؤساء ایشان بود و زود او در برای او نذر کشود پس نزد سلام بن که رئیس بنی نضیر بود رفت و با

گفت و برگشت و با صاحب خود ملحق شد و جمعی از قریش را بسوی مدینه فرستاد که آمدند بنا حیه عریض و دگس از انصار را گشتند و برگشتند
و چون حضرت رسول بر این قضیه مطلع شد بطلب ایشان بیرون رفتند تا بقرقره الکدر رسید و چون با بوسفیان رسید مراجعت نمود و
چون ایشان به جمیل سیر گشتند بعضی از توشه خود را که در میان آنها سابق بود یعنی آرد و بوداده انداختند و مسلمانان برداشتند و باین سبب
این بنای را غزو بنی السویق نامیدند و در عرض این سفر به بازار عرب رسیدند و تجارت سودمند کردند و چون برگشتند گفتند یا
رسول الله ما درین سفر نفعا بریدیم و آزار که کشیدیم آیا ثواب جهاد کردن داریم حضرت فرمود که بلی ثواب جهاد دارید و مرویت که درین
ماه ذیحجه عثمان بن مظعون که از زباده صحابه و ربیب آن حضرت بود بر حمت الهی واصل شد و در بقیع مدفون شد و احوال او بعد از این است
ذکور خواهد شد و چون حضرت از غزوة السویق بسوی مدینه مراجعت نمود و بقیه ماه ذیحجه و ماه محرم در مدینه توقف فرمود و خبر رسید که گروهی
از قبیلہ عطفان حیمت نموده اند و اراده مدینه میدارند و رئیس ایشان مرویت که او را در حضور بنی حارث شکویند پس حضرت با چهارصد و پنجاه نفر
از صحابه از مدینه بیرون آمد و متوجه ایشان شد چون حضرت به نزد یک ایشان رسید گریختند و بر سر کوه مارفتند پس حضرت در وادی که
آزاد و امیر میگفتند لشکر خود را نزول فرمود و باران بسیاری در آنوقت بارید و حضرت تنها از وادی عبور فرمود و بجانب دیگر و جاها
خود را که از باران تر شده بود دگس و بر درختی انداخت که خشک و در زیر درخت خوابید و اعراب بر سر کوه با حضرت را میدیدند پس اعراب
با دشمنی که بزرگ و شجاع ترین ایشان بود گفتند که در این وقت محمد از اصحاب خود جدا نموده است و فرصت غنیمت است برو و آنحضرت را
هلاک کن و اگر طلب یاری از اصحاب خود نکنند تا اصحاب با او میسرند تو کار خود را کرده و بردایتی سیلاب آمد و وادی را پر کرد که صحابه وادی
عبور نمیتوانست کردن پس دشمنان شمشیر برگرفت و بجانب آنحضرت روانه شدند تا بر سر حضرت این و با شمشیر برهنه و گفت یا محمد امر از که ترا از من
خلاص میکند حضرت گفت خدا پس جبریل مستی بر سینه او زد که افتاد و شمشیر زد و شمشیر از دستش افتاد پس حضرت شمشیر را گرفت و بر سرش ایستاد و گفت که
ترا از من خلاص میدهد گفتیم یکس شهادت میدهم بوجدانیت خدا و پیغمبری تو و بخدا سوگند یاد میکنم که دیگر لشکری برای تو جمع نکنم پس حضرت
شمشیر را با و داد و او را بخشید و دشمنان گفت تو والله کرم کردی و از من بهتر بودی و حضرت فرمود که که سزاوارترست بکرم کردن از من چون دشمنان
بقوم خود ملحق شدند گفتند چه شد که با شمشیر برهنه بر سر او رفتی و او خوابید و بود و داد ما نه کشتی گفت در آنوقت مرد سفید بلند را دیدم که دست بر سینه
من زد که بر پشت اقدام و دانستم که او ملکی بود پس من شهادت گفتم و مسلمان شدم و سوگند یاد کردم که دیگر با دشمنان نکنم و قوم خود را با اسلحام
دشمنی که در پس حق تعالی این آیه را فرستاد یا ایها الذین آمنوا لا تأخذوا عهدکم اذکم علیه اذکم قَوْمٌ اَنْ یَلْبِسُوا لَیْلَکُمْ اَیْدِیَ بَیْهَتُمْ
فَلَنْ اَیْکُمْ یَنْهَکُمْ عَنْکُمْ اِیْ کُرو و سونان یاد کنید و خدا را بر خود در هنگامیکه قصد کردند که رعبی که بکشایند بسوی شما و دستهای خود را پس
برداشت خدا و دستهای ایشان را از شما پس بعد از آن غزوه که قروه واقع شد و آن قصه چنان بود که بعد از شش ماه از جنگ بدر حضرت شنید
که کاروان قریش با بوسفیان و بروایتی با صفوان بن امیه از راه عراق بشام میروند و زیرا که بعد از واقعه بدر از ترس اصحاب حضرت
از راه حجاز بشام تردد نمیکردند و مال بسیار از قروه و متاع تجارت در آن قافله است پس حضرت زید بن حارثه را با صد سوار بر سر راه ایشان
فرستاد و چون بکاروان رسیدند اعیان قوم همه گریختند و مسلمانان کاروان را پیش کرده بمدینه آوردند و حضرت نفس آنرا که بر روی
بست هزار درهم بود جدا کرد و باقی را بابر اهل سریه قسمت فرمود و دو سوار آن کاروان اسیر کردند که یک فرات بن حیان بود و چون
اسلام اختیار کرد و او را نه گشتند و در کتب معتبره ابراهیم نموده اند که در سال دوم هجرت سریه عمیر بن عدی واقع شد و سببش آن بود که

زنی از یهود بود که او را عصا دینت مردان گفتمند و عیب مسلمانان بسیار میگفت و حضرت رسول ایچو میگردد حضرت عمیر را فرستاد که شب داخل خانه او
 شد و شمشیر بر سینۀ او گذاشت و او را بدو نیم کرد و هاشب برگشت و نماز صبح را با حضرت ادا کرد و بعضی این قضیه را در وقت اقامت سال سوم هجرت ایراد نموده اند
 چنانچه بعد ازین مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و در همین سال بود کشتن کعب بن اشرف و او مردی بود از اشراف و شاعر بود و دوستی با
 حضرت رسول و مسلمانان مشغول بود و اندازی ایشان می نمود و چون خبر فتح بدر با و رسید بغایت ملول شد و بیکه رفت و کفار خنجرش را
 پیشش نمود و بر مصائب ایشان بسیار گریست و ایشان را بر قتل حضرت تحویل نمود و چون برگشت و این خبر بحضرت رسید او را نفرین کرد
 و نزلت **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَعَثَ فِي هَذِهِ أُمَّةً مِّنْهُ يَهْدِيَ كُلَّ فِرْقَةٍ شَأْنَهَا فَاِذَا هِيَ شَاكِرَةٌ لِذَلِكَ الَّذِي لَا يَبْغِي لَهُ الْمَالُ وَالْهَرَمُ**
 و با سعد بن معاذ با حضرت مشورت نمود و به بهانه فرس گندم ابو نائله را که برادر رضاعی کعب بود نیز او فرستاد و چون ابو نائله به کعب
 بسیار داشت و آنها را سودت نمود گفت برای ما بجای آمده ام نیز تو میخواستی افشا کنی ای کعب آمدن این مرد بدین بهانه شده برای ما
 زیرا که لیبب او جمع عرب با او دشمن شدند و در سرد و محاربه در آمدند و در تجارت و آمد شد و گذشته کعب گفت من بشما گفتم که چنین خواهد شد
 ابو نائله گفت چند نفر از قوم ما هستند که با من در کعبه متفقند و ما را احتیاجی رود و او داد و از تو مقدار سه طعام بقرض میخوام و هر چه تو کوئی بگریزیم
 کعب گفت زمان خود را بگذر و بیدار شو ابو نائله گفت چنین کنم و تو خوشترین عربی و زمان ما بتو امل خواهند شد گفت فرزندان خود را بیدار شو ابو نائله
 گفت این عاری میشود بر فرزندان من و لیکن اسلحه خود را بزرگوار گردانیم و شب می آورم که کسی مطلع نشود پس ابو نائله بخدمت حضرت آمد
 و واقعه را عرض کرد و شب با محمد بن مسلمه و سلکان بن سلامه و حارث بن اوث و ابو عیس بن جبر روانه شدند و حضرت ایشان را با یقین شناسیت
 فرمود و در حق ایشان دعا کرد و آن شب چهارم ماه بود چون بدر حصار آمدند و او را آواز دادند او در پهلوی زن خود نشسته بود و نوادها را
 خواست که بر خیز زن گفت و شب بکجا میروی گفت محمد بن مسلمه و برادریم ابو نائله آمده اند و میروم ایشان را بنیمیم زن گفت مرو که من آواز
 میشنوم که خون از دستیکد هر چند زن مانعت کرد او متنع نشد و بزیر آمد و محمد بن مسلمه با رفقای خود گفت که چون بیاید من سر او را میبویم
 و چون ببینید که من سوی سر او را نیاک بردست پیچیده ام تیغ بروی زنی چون کعب از حصار بیرون آمد او را به بهانه سیر مهتاب سخن
 گرفتند و او را از حصار دور بردند پس محمد بن مسلمه و برادرش ابو نائله با و گفت که عجب بوی خوشی از تو می آید آیا رخت میبوی که موی ترا
 بوییم گفت آری پس سر او را بویید و مویش را محکم بردست پیچید و گفت بزیند دشمن خدا را چون شمشیر را بر او زدند کاری نشد پس محمد بن مسلمه
 حریف بر شکم او گذاشت و قاعانه اش شکافت پس صدای عظیمی از او صادر شد که اهل قلعه با همه خبردار شدند و آتشها افروختند و حارث از شمشیر
 یاران خود بجلت زخمی برداشت پس سر او را جدا کردند و حارث را بردوش گرفتند و بخدمت حضرت شتافتند چون بخدمت حضرت رسیدند
 حضرت ایشان را دعا کرد و آب دامن مبارک بر جراحت حارث مالید و فی الحال شنایافت و فرمود که بر هر کس ظفر یا سید از یهود بکشد و دامن
 قضیه در چهارم ماه ربیع الاول بود قبیلۀ خزرج گفتند ما نیز باید چنین کار کنیم و کسی که عدلی کعب باشد او را بکشیم که این شرف مخصوص
 بالایشان نباشد پس رکی ایشان بران قرار گرفت که ابو رافع که او را اسلام بن ابی الحقیق میگفتند بکشند زیرا که ایزد اس و مسلمانان بسیار
 میرسید و مشرکان را اعانت مینمود و او برادر کنانه شوهر صفیه بود و در نواحی خیمه حصار داشت پس عبداللہ بن عتیک و عبداللہ
 بن انیس و عبداللہ بن عتبہ و ابوقت و ده یک مرد دیگر از حضرت رخصت طلبیدند و متوجه خیمه گردیدند و حضرت عبداللہ بن عتیک
 بر ایشان امیر کرد و چون نواحی حصار را رسیدند وقت غروب آفتاب بود و چارپایان ایشان از مراعی بگشته بودند و داخل حصار

پسندیدند عبد الله بن عتيق با یاران خود گفت شما اینجا باشید تا من برودم و شما به کجای داخل حصار شویم چون بر حصار آمد با خود داخل حصار شد
 به شوکی و اراشتاد و کتار که چنان شده تا آنکه در میان درازا و پایداری ایستاد و بخت چون خواب نماند بر خاست و کلیه بارها
 برداشت و در حصار را کشود و از زردبان غره که ابورافع در آنجا بود بالا رفت و هر دو سه را که میکشود در از انظراندست لبست تا بغیر ابورافع
 رسید و چون غره تاریک بود و نمیدانست که در کجا خوابیده است او را صد داد و چون جواب داد و شمشیر را بجانب آواز او انداخت و از غره
 بیرون آمد و در خطه برگرد و باز ماند و رفت و او از خود را تغییر داد و گفت این چه صد بود ابورافع گفت که بر من شمشیر زد پس از پی آورد
 رفت و شمشیر را بشکست و گذاشت قوت کرد از پشتش بیرون رفت پس بیرون آمد و از زردبان بگریز آمد و چون بهرعت سه آمد از چند پایه افتاد
 و ساقش شکست پس از پای دستار خود بست و یک پای بچیت تا از حصار بیرون آمد و بیار ان خود ملحق شد و چون بخدمت حضرت آمد دست
 مبارک بر پای او الید و در ساعت شفا یافت و گویند که در ماه شعبان سال سومت حضرت رسول حضرت در خمر عمره البعد خود آورد و در راه
 رمضان این سال زینب دختر خرمیه را بعد خود آورد و در نیمه ماه رمضان این سال حضرت امام حسن علی متولد شدند

باب سی و دوم

در بیان جنگ آمدت علی بن ابراهیم بسند حسن از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که چون کنار قریش از جنگ بدر بسوی کعبه حرکت
 نمودند با آنحال که از اکابر ایشان بهقتاد و فرشته و بهقتاد و فرشته میر شده بودند بوسیله آن گفت اگر بود قریش نگذارید زنان خود را که گریه کنند
 بیکت کسان خود زیرا که آب دیده آتش دهند و در خان ناله عداوت و صد محمد از فرشته نشانند و محمد و اصحاب او بر شامت خوابند و
 ایشان چنین کردند و گریه کردند و ماتم کشیدگان خود را گذاشته تا جنگ آمد واقع شد و بعد از آن خود را حضرت صادق علیه السلام و فرشته و گریه و اندام پس
 چون سال دیگر شد اراده جنگ آمد کردند و با هم سوگند ان خود از قبایل کنانه و غیر ایشان جمع کردند و اسلحه بسیار تهیه کردند و از کوه با سه هزار
 سوار و دو هزار پیاده بیرون آمدند و زنان را با خود آوردند که مصیبت بدر را بیاورند و مردان را در میان را بر قتال کشیدند و بوسیله
 زن خود دهند و دختر حبه را با خود برد و عمره و خمر علقمه جاریه نیز با ایشان بیرون آمد و کینه بسند محم از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است
 که از جمله نعمت که حق تعالی بر رسولش منت گذاشته بود آن بود که میتوانست خواند و پذیرفت نشنفت و چون ابو سفیان متوجه احد شد عباس
 بحضرت نامه نوشت و بسوی مدینه فرستاد و آن نامه وقتی بحضرت رسید که در بعضی از باغها مدینه بود پس حضرت نامه را خواند و مضمون
 آن را با اصحاب خود اظهار فرمود و امر کرد ایشان را که داخل مدینه شدند مضمون نامه را خبر داد بر ایشان بر گشتیم بر روایت علی بن ابراهیم پس حضرت
 اصحاب خود را جمع کرد و ایشان را خبر داد که حق تعالی را خبر داده که قریش جمع کرده اند و اراده مدینه دارند و ترغیب نمود ایشان را بر جهاد
 پس عبد الله بن ابی وجاعه از اصحاب گفتند یا رسول الله از مدینه بیرون مرو تا در کوه چاه مدینه با ایشان جنگ کنیم و مردان ضعیف و زنان و
 غلامان و کنیزان همه دامن کوه را بگیرند و از با ما سنگ برایشان نمیدانند و همه اتفاق کنیم بر دفع ایشان بدرستی که هرگز گریه بر سر مدینه نیارند
 که بر اخطار میند و وقتی که مادر قلعه و خانهها خود بودیم و هرگز از مدینه براسه جنگ بیرون نرفتیم مگر دشمن بر ما غلبه شد و گویند که حضرت
 این رساله مائل بود پس سعد بن معاذ و غیره از قبایله اوس بنی نضله آمدند و گفتند یا رسول الله در وقتی که ما شکر بودیم و دست بر سر مدینه
 از عرب در اطاع کردیم چگونه الحال در اطاع میکنی و حال آنکه مسلمانیم و تو در میان این است از مدینه بیرون برو و با ایشان جنگ کن و از این
 از آنکه شمشیر خود را ببرد و هر که نجات یابد ثواب جهاد خواهد داشت پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله از این روایت با خبر شد

از سبب این که در بعضی برای جنگ تعیین نماید چنانچه حق تعلیل فرموده است **وَإِذْ عَدَّدْتُ مِنْ أَهْلِكَ بُنُوَ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ**
مَعَهُ یعنی یاد کن ای محمد و قتی که یاد دیر و نرفتی از اهل خود میساختی و میساختی برای مومنان جاهله ایستادن برای کارزار
و خداوند با آنهاست و دانست بریتا می شاید همت طاعتان مینکند **إِنْ تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي لَكُمْ وَاللَّهُ وَلِيٌّ لَكُمْ**
وَاللَّهُ الْعَزِيزُ چون قصد کردند و گروه از شما که بدلی کنند و برگردند و خدا را بکشند و بکشند مومنان و بروایت علی بن
ابراهیم حضرت فرمود که این آیات در جنگ خدا نازل شد که قریش از کتب محمد مبارکه آنحضرت بیرون آمدند و حضرت از مدینه بیرون رفت که تعیین فرماید
موضع برای قتال او مراد از دو گروه عبد الله بن ابی است و گروهی که متابعت او کردند و ترک نصرت آنحضرت و بدین طریقه از حضرت امام محمد باقر
و امام جعفر صادق عار وایت کرده است که مراد ازین دو گروه بنو سلمه و بنو حارثه اند که دو گروه اند از انصار و بعضی گفته اند طائفه از انصار
بودند که سبب برگشتن عبد الله بن ابی بدول شدند و برگشتند بر گشتیم بر روایت علی بن ابراهیم پس حضرت لشکر خود را از جانب اه عراق تعیین
فرمود و عبد الله بن ابی و قوم او جماعتی از خنجر متابعت رای او کردند پس حضرت اصحاب خود را شمرد و ایشان هفت صد نفر بودند پس عبد الله بن حنیف
پیدا کرد نفر از تیر اندازان بر دو در و تعیین فرمود و بر که میسر سید که کین ایشان ازین دره در آیند پس حضرت عبد الله بن حنیف و اصحابش را ویت
فرمود که اگر ببینید ما را که کافران را گردانیدیم از جای خود حرکت کنید و اگر ببینید آنها را که ما را گردانیدند تا آنکه ما داخل مدینه گردانید
جای خود را امل نشوید پس ابو سفیان بن اعیان خالین و لید را بدولت سوار مقرر کرد که دیکس باشند و ایشان گفت که چون ببینید که ابا مسلمانان میخیزند
ازین دره داخل شوید و از عقب مسلمانان در آیند پس چون مشرکان در برابر مسلمانان صف کشیدند و حضرت تبعیه اصحاب خود نمود علم را بدست امیر المؤمنین
او و انصار یکی یکدفعه حمله بر مشرکان آوردند و مشرکان با قی و جوه گرختند و اصحاب حضرت متوجه اموال ایشان شدند و مشغول غارت گردیدند
دست از جنگ برداشتند و چون خالد آمد که از دره داخل شود عبد الله بن حنیف و اصحابش ایشان را تیر باران کردند و ایشان برگشتند و چون اصحاب
ن حنیف دیدند که اصحاب حضرت بنارت مشغول شده اند با عبد الله گفتند با چرا اینجا ایستاده ایم اصحاب با غنیمت را بردند و ابی غنیمت خواهم مانع عبد الله گفت
و ما بر سید حضرت اما سفارش کرده است که از جا خود حرکت نکنیم هر چند ایشان را نصیحت کرد و سودی نداشت و یک یک میگریختند و میرفتند
آنکه عبد الله را دو زده نفر ماند و علم قریش با طلحه بن ابی طلحه عبدری بود از بنی عبد الدار پس طلحه را کرد که ای محمد شما گمان میکنید که ما را بشمشیر می
و بسوی هبتم میفرستید و ما را بشمشیر میفرستید خود بسوی بهشت میفرستیم پس هر که میخواست خود را بپشت خود ملحق شود باید تا من او را بپشت فرستم
ین کسی جز آن نکرد که جنگ او برود و حضرت امیر المؤمنین متوجه او شد و جری خود که معنوش نیست ای طلحه اگر شما چنانکه میگویی شما سپاهان
رید و شمشیر را داریم پس بایست تا بپیمیم که کدام یک گفته خواهیم شد که کدام یک شهادت بریم گفتار خود تحقیق کرده است بسوی تو شیر حمله کنند
شمشیر زده که دشمن کند نشود و خدا در رسول یا و او را بدید طلحه گفت کیستی تو ای پسر گفت نعم علی بن ابی طالب طلحه گفت و انتم ای فهم یعنی در هم
گفتند و لیکن که بغیر تو کسی جز آن جنگ من نمیکند پس طلحه ضربت حواله آنحضرت کرد و حضرت سپر پیش داشت و حمله او وارد کرد و وقتی بر او زد
بر روی او ایستاد و او قطع کرد و بر پشت افتاد و علم از دستش افتاد چون حضرت پیش رفت که سرش را بکند حضرت را بر رحم قسم داد و حضرت برگشت
طمان پس سیدند که چرا کار او را تمام نکردی فرمود که ضربتی که من بر او زدم بعد از آن زندگانی نمیتواند کرد پس علم را ابو سعید و پسر طلحه برد
ابو علی او را کشت و علم بر زمین افتاد پس غنیمت پسر طلحه را گرفت و با او امیر المؤمنین او را کشت و علم بر زمین افتاد پس غنیمت پسر طلحه را گرفت
امیر المؤمنین با علم بر زمین افتاد پس غنیمت پسر طلحه را گرفت و با او امیر المؤمنین او را کشت و علم بر زمین افتاد پس غنیمت پسر طلحه را گرفت و با او امیر المؤمنین او را کشت و علم بر زمین افتاد

و پنج اسد الله روح پیدایش تبار شد پس علم را عباد الله بن حسیله بلند کرد و پنج امیر المومنین متوجه سفلی السالین شد پس علم را دیگر از بنی عبد الله
برداشت و بفرست آنحضرت گشته شد بعد از او علم را رطاد بن شریل برداشت و باز بشمشیه حضرت امیر توجه سپرد پس علم را برد که موانع داشت
برداشت امیر المومنین حضرت زود دست پیش انداخت پس آن ملعون علم را بدست چپ گرفت حضرت دست چپش را انداخت پس علم را بدستهای برید و خود
نگاه داشت و گفت ای بنی عبد الله آیا آنچه شرط یاری بود کردی پس امیر المومنین حضرت بر سرش زد که بچشم دل شد پس علم را عمره و فخر علقه کار شد بلند کرد و خاله
بن لید ملعون توجه دره شد چون طلعه از صحابین جیسرا او مانده بودند ایشان اکشت و از عقب سلمان درآمد و شمشیر ایشان خوابانید و چون قریش در
گنجین دیدند که علم ایشان هنوز بر پاست برگشتند و بر سر علم جمع شدند و از دوطرف سلمان را در میان گرفتند و ایشان اگر نریزایند و لشکر اسلام بر سر گور بخندند
بگوید با ما افتد و حضرت را سنا گزاشتند چون حضرت نهضت ایشان مشاهده نمود و سر خود را برداشت و فریاد کرد که بسوی بن آمدیم رسول خدا ان شاء الله رسول کجا
سیکری علی بن ابراهیم وایت کرده است که از حضرت صادق پرسیدند که چون امیر المومنین باطله بن ابی طلحه مبارزه کرد و چرا با قیوم با آنحضرت خطاب کرد حضرت وقت
فرمود که چون رسول خدا در که بود کسی از ترس ابوطالب شمشیر آنحضرت نمیتوانست شد و لیکن کودکان را اغوا و تحریص بر اذیت آنحضرت مینمودند و چون
آنحضرت از غایب بیرون آمد کودکان سنگ به جانب آنحضرت می انداختند و خاک و غاشاک بر او میریختند چون امیر المومنین بر این حال مطلع شد گفت یا رسول الله هم گاه
از غایب بیرون میری می را اغوا و بر کوفت اذیت کودکان از تو بگویم پس هر گاه که حضرت رسول بیرون میرفت امیر المومنین با آنحضرت میرفت و چون کودکان
متوجه آنحضرت میشدند رو و بینی گشایشان را مجروح میکرد و کودکان گریان بسوی پدران خود بر میگشتند و میگفتند قصصنا علی یعنی علی را ما مجروح کرد
پس باین سبب آنحضرت قسم میگفتند و از ابوالموالمه روایت کرده است که گفت روزی با عمر بن الخطاب بر سر میز قیوم آگاه منطالی در او یافتیم و صد از سینه
او شنیدیم مانند کبک از ترس مهوش شود گفتیم چه شد ترا ای عمر گفت گدازی بینی شمشیر شجاع را و سعدان کرم و فوشت او کشته طاعیان و باغیان را و
زننده بد و شمشیر و عمار صاحب تبر را چون نظر کردم علی بن ابیطالب را دیدم گفت ای عمر این علی بن ابیطالب است گفت نزدیک من بیا نشسته از شجاعت
و لیری و لبات او بر تو بیان کنم بر آنکه حضرت رسول در روز احد از امانیت گرفت که اگر نریزیم و هر که از ما بگریزد گناه باشد و هر که کشته شود شهید باشد
و پیغمبر حاضر من بهشت باشد پس او چون جنگ ایستاد دیدیم نگاه دیدیم که صد نفر از شجاعان و ضدادید قریش و با او در و زد که حرکت منظر با شمشیر از
دیزان خود داشتند پس ما را از جای خود کردند و همه گریختیم در اینجا علی را دیدیم که مانند شیر تیران که بر کله امیران حمله کند بر شکران حمله میکرد و از ایشان
پروان میکرد چون ما را دید که میگرددیم گفت قبیح و پاره پاره و بریده و خاک آلوده با دروهای شاکها میگرددید بسوی جنم میشتابید چون دید که ما
بر میگرددیم بر ما حمله کرد و شمشیر سینه در دست داشت که مرگ از آن سبک بود گفت بیعت کردید و بیعت را شکستید و الله که شام را در تربی بگفته شدن
از شما که من سبک شدم چون بدیدایش نظر کردیم مانند دو کاسه روغن زیت که آتش در آن افروخته باشند می درخشید و مانند دو قمع پر خون
از شدت غضب سرخ شده بود من جزیم کردم که بجز ما ای یک حمله پلاک خواهد کرد پس من از سائر گنجیگان نزدیک آمدیم و گفتیم ای ابوالحسن بخدا ترا
سوگند میدهم که دست از ابرواری نریز که عرب کارشان نیست که نگاه بگیرند و نگاه حمله میکنند و چون حمله میکنند گریختن را بر آن میکنند گویا از روی من شرم کرد
دست از ما برداشت و بر کلازان حمله کرد و این ساعت ترس از ازل من برد زفته است و هر گاه که او را می بینیم چنین براسان میثوم بر تنیم بر پشت او
حضرت فرمود که در آن محره که با حضرت رسول کس نماند که بود جان که نام او ساکن بن فرشته بود و حضرت امیر المومنین و هر گاه از مشرکان که بر رسیدند
بر پیغمبر حمله میکردند و امیر مومنان استقبال ایشان میکرد و بسیار از ایشان را میکشت و ایشان را دفع میکرد تا آنکه شمشیرش پاره پاره شد و از زمان
نسیبه و فخر کعبه از نیه در خدمت حضرت مانده بود و گریخت بود و حضرت او را با خود بجنگ با سید که مجروحان را مداوا کند و شمشیرش در آن جنگ هرا بود

چون خواست بگریز و نسیبه ما و او را حمله کرد و گفت ای فرزند از خدا و رسول کجا میگریزی و او را برود انداخته تا آنجا که رسید از مشرکان بران بگریخت و او را نشید کرد پس نسیبه شمشیر سپرد و گرفت و بران کشید و سپرد و او را اگشت حضرت او را تحمید کرد و گفت خدا بر تو برکت دهد ای نسیبه خود را و پیش رو حضرت باز داشته بود و سینه و پستان خود را سپرد کرده بود و آیه ای از حضرت نرسیده آنکه جرات بسیار او رسید و ابن قتیبه بر حضرت حمزه که در سیاحت محمد با هم می نماند سخات نیابم اگر او از من سخات یابد پس خرتی بر دوش حضرت زد و فریاد کرد که ای همتا دغی سوگند که محمد را کشته و انرا از من حضرت بنامزدی ای مهاجران افتاد که میگریخت و سپرد را بر پشت و سر او ریخته بود حضرت او را ندانید که ای صاحب پیر بنده درو بسوی من و او سپرد انداخت حضرت نسیبه افتاد که سپرد را و نسیبه سپرد را برداشت و با مشرکان قتال میکرد حضرت فرمود که نسیبه و فای او در بهترین مقام بود که عمر و قیس و چون شمشیر امیر المومنین پاره پاره شد نبوت حضرت انقض شد و رسول الله مرد و بسلام خود جنگ میکند و شمشیر شکست پس حضرت شمشیر خود را و افقار را با او داد و گفت ای شمشیر خاک کن حضرت شمشیر را گرفت و هر یک از اشرا که قصد بی فتخار میکردند حمزه را که از لشرا و و افقار آتش بار و روح لطیف ایشان را بر آب اسفل نار میرسانید پس حضرت رسوا بجانب خود واحد میل فرمود و پشت بر کوه داد که جنگ از یک نایبه باشد زیرا که بغیر از امیر المومنین که از صواب با و بود و پیوسته امیر المومنین در پیش رسوا آنحضرت مقابل میکرد تا آنکه بر سر کوه و سینه و شکم و دست و پا می مبارکش نمود و جرات رسید و چندان محاربه کرد که مشرکان با و فوراً ایشان منزه شدند و شمشیر مسلمانان که کشته از آسمان نماند و لا سیف لآذ و الفقار و لا فنی الا علی یعنی نیست شمشیری بخیزد و الفقار و نیست جوانمردی بخیزد از علی پس جبریل بر حضرت رسول نازل شد و گفت یا محمد سوگند که بر اوری و برابری و یاری آنست که علی میکند حضرت فرمود که چون کند که من از او دیدم و او از من نه جبریل گفت من نیز از شما دیدم و در آن جنگ همه دختر عقبه در میان لشکر مشرکان ایستاده بودند و هر مرد و از قریش که میگریخت بعلی و سر مدافعی با و میداد که توفانی این آیت از زبان ابی بکر و دیگر دو مردی مکن و شیر خدا حمزه بن عبد المطلب و جنگ بسیار از مشرکان را بقتل رسانید و هر طایفه که میگریخت از او میگرفتند و کشته و بر او می ریختند و هند ملعونه با وحشی که غلام حبشی بود از جبریل من مظهر محمد کرده بود که اگر محمد با علی یا حمزه را کشتی آنقدر بتو غوازم خشتید که دفعه شوی وحشی گفت من بر شمشیر محمد تا دنیتم و علی مرویت چهار خنده کننده و هرگز غافل نمیشود و طبع و را و نمیتوانم کس و پس کین حمزه داشت در جنگا سبکه حمزه مشغول کار از این ناگاه بر مومنی گذشت که سیلاب زیرش نمی کرده بود و پیش فرو رفت و بوزیرین افتاد و پس وحشی نیز در دست داشت و بجانب سید الشهدا انداخت و بر تنی گاه آنحضرت خود را و از شانه اش بیرون آمد و برداشت و دیگر از حضرت صادق بر بالای پنهان او غریب پس نزدیک رفت و آنحضرت را نشید کرد و شکم مبارکش را شکافت و جگرش را بیرون آورد و بر آهنگ ملعونه برد و ملعونه جگر عظیم خیر البشر را در میان طایفه خود گذاشت که بنمای چون حق تعالی میخواهد که آن عضو شریف جزو بدن آن ملعونه گردد آن جگر را مانند استخوان سخت کرد که او نتوانست خایه و بر زمین انداخت و حق تعالی ملکی را فرستاد که از آنجا خود گردانید پس حضرت صادق فرمود که خدا نخواست که جزوی از بدن حمزه داخل جنت شود پس منهد علیها اللعنه بنزد سید الشهدا آمد و ذکر و نصیحه هر دو دست را بر میداد و فدا و در گردن خود آویخت از روی شهادت و قریش بر کوه بالا رفتند و ابوسفیان بر بالای کوه فریاد کرد که بلند باش ای بی حضرت رسول امیر المومنین گفت بگو که الله اعلمی من ضال المذت و جلیل من ابوسفیان گفت که پس خست و او را که جنگ شما انیم و برکت و انفرافا فتم حضرت امیر فرمود که بلکه خدا را از خست و او و با خدا آمده ایم جنگ شما و ما را یاری خواهد داد پس ابوسفیان گفت یا علی بلمات عری سوگند میدهم که گفتمی که آیا محمد کشته شد حضرت فرمود که خدا لعنت کند ترا و اولات و عری را و الله که محمد کشته نشده است و اکنون سخن ترا می شنود ابوسفیان گفت تو راست گویی خدا لعنت کند فرزند قتیبه را که دعوی میکرد که محمد را کشته است و عمر بن ثابت هنوز مسلمان نشده بود و چون شنید که حضرت بجنگ فتنه است شمشیر و سپر خود را گرفت و مانند شیر گرسنه متوجه احد شد و کلام اسلام گفت مسلمان شدم و در پیشگاه خدا در و جاهد و تا بمرتب شهادت نماز شد پس مرد از انصار بر او گذشت و او را در میان جنگگان

افتاده و دید از او پرسید که ای عمرو آیا بر دین اول خود هستی گفت نه و الله بکلمه شهادت میدهم بر یگانگی خدا و پیغمبری محمد بن ابی بکر
 بنان برهه کرد پس مردی از اصحاب حضرت رسول گفت یا رسول الله عمر بن ابی بکر شهادت میدهم بر یگانگی خدا و پیغمبری محمد بن ابی بکر
 یک کت نماز کرده است و در این شت میشود و خطبه پس از او عام و هب فرمود از قبیل خنیز و در شب جنگ آمد و او شد و دختر عبد الله بن ابی بن لول البعده خود آورده بود از حضرت
 شخص شده که برای آن شب در مدینه باز و در آن شب بخل کرد با زن خود و در باب حضرت او این آیه نازل شد انما المؤمنون الذین امنوا بالله و رسوله و اذا اکانوا
 مع علی امیر جماعه لم یذهبوا حق یتساذفوه ان الذین هیتا ذلک و الذین یؤمنون بالله و رسوله فاستاذنواک لبعض شئنا لنهت فاذن من
 شئت منهم و استغفر لهما الله ان الله غفور رحیم یعنی خستند و مومنان گرانکه ایمان آورده اند بخدا و رسول او و چون باشند با رسول بر کما جمع آورنده بخش
 مسمی که بحسب شرع باید ایشان را جمع شدن برای آن غیر و نماز نزدیک آن حضرت تا وقتی که حضرت طلبند از او و بر شکی آنکه حضرت می طلبند از تو ایشانند آنکه با آن کمال
 آورده اند بخدا و رسول او پس چون طلب حضرت کنند از تو این مومنان خالص برای اصلاح بعضی از کارهای خود پس حضرت ده بر که از برای ایشان طلب از پیش کن اگر
 ایشان از خدا بر تنگ اندازد امر نده و بر آنست پس حضرت داد او را رسول خدا و در آن شب با اهل خود نزد یکی کرد و چون صبح شد میاوش آمد که حضرت مشغول جنگ است و مشغول
 حیث را بیخواب نشسته بر داشت و بجانب احد روان شد و چون است از خانه بیرون مددش فرستاد و چهار نفر از انصار را طلبید و گفت گواه باشید که خطبه با من بقایت
 کرده است و ایشان از خطبه اقرار شنیدند پس بان آن گفتند که چرا چنین کردی گفت زیرا که درین شب خواب بدم که گویا آسان گمانه شد و خطبه با آسان اخل شد و بعد از آن
 آسان بیکه بگریست و ازین خواب دانستم که او شنیده خواهد شد پس گواه گرفتم که اگر فرزندی بهم رسد بر آنند که از اوست و چون بگریه گفت ای سید ابوسفیان بید که بر پستی سوار
 و در میان مکره جولان میکنی شمشیر کشیده و بجانب ابوسفیان دوید و بر او حمله کرد و پیش پای کرد و ابوسفیان از او سپ کردید و بر زمین افتاد و فریاد کرد که ای گروه قریش من
 ابوسفیانم خطبه میخواهم مرا کشد و ابوسفیان اگر سخت و خطبه از پیش روی من از مشرکان بمجمله رسید و نیزه را در خطبه با نیزه استوار آورد و بر دوش بران مشرک را در او
 کشت و خطبه در میان حمزه و عمر بن الحویع و عبد الله بن خرام و گروه از انصار بر زمین افتاد و شنیده شد پس حضرت رسول گفت که ملاک را دیدم که در میان آسان زمین
 زن با کاسک طلا غسل دادند پس او را غسل طلا کند نمید یعنی غسل داده ملاک را وایت کرده اند که میفرمود بر عاصم مردی بود چنانکه از جنگ گریخته انداخت از نشانه خطبه
 پس در راه بیکه با حدی آمد سنگ برداشت و گفت با اینا محمد را بکشتم چون بنگاه رسید و بیکه حضرت استاده است و شمشیری در دست دارد پس گنگی انداخت و بر دست
 مبارک آنحضرت آمد و شمشیر افتاد پس فریاد کرد که کاشتم محمد را بلا شکی سب گند پس حضرت امیر را که در مدینه رفتی خدا را لعنت کند پس گنگی دید انداخت و بر پیشانی زدن
 آنحضرت آمد حضرت گفت خداوند اله را چنان گردان چون مشرکان بر گشتند آن ملعون نفرین آنحضرت در مکر که بران ماند و نتوانست که سخت تا آنکه عابین پسر ابوبکر را در
 قتل رسانید و حق تعالی در زحان این نمیه مسلط گردانید که چهار پای او را میان و زحان میزد و گشتشای بدش برانماند میشد آنکه هر گشتشای بدش برانماند و سخت و
 بجزیم و صل شد پس گریه کنان صحابه بر گشتند و حق تعالی این آیات را فرستاد ام حسبکم ان تدخلوا الجنة و لا تأیکم الله الذین جاهدوا و امنتم و
 یعلم الصابرون یعنی ای ایملان میکنید که داخل بهشت خواهید شد پیش از آنکه خدا شما را امتحان کند تا معلوم شود که جهاد میکنید از شما و که صبر میکنید بر جنگ و
 و مراد وقوع صل است زیرا که حق تعالی پیشتر سید است که جهاد خواهد کرد که خواهد گریخت و لیکن خدا بکبر در موم ثواب عقاب میکند و معلوم خود و لقد کنتم تمنون الموت
 من قبل ان تلحقوه فقد دایم و انکم تظنون ان و در سبک بودید شما که از نزد مکر میکردید و پیش از آنکه مرگ یعنی اسباب از جنگ است پیچید پس
 به تحقیق که دیدید آنچه طلبیدید و نظر میکردید پیغمبر و صحابه که کشته میشوند و گریختند علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت رسول از جانب حق تعالی خبر داد
 مومنان را بآن ثواب که بشیدان بر عطا کرد و در رجات ایشان را در بهشت بیان فرمود صحابه از روی شهادت کردند و گفتند خداوند اینها را با آنچه که شنیدیم و در آن
 پس خداوند را احبب ایشان نمود و گریختند مگر اندکی از مومنان که بتوفیق خدا ثابت قدم ماندند و ما محمدی که رسول قد خلت من قبله الوسل افاض

ماکان اوقبل انقلبتم علی اعقابکم و من ینقلب علی عقبیه فلن یرضی الله شیئاً و سبخری الله الشاکرین و نیست محمد گریه رسولی از جانب من
 که گذشته اند پیش از او و سولان آیا اگر بگرد او یا کشته شود باز سیکردید شما برایش است خود منم قد مشوبه و ازین بر میگرددید یا از ملک میگرددید و هر که برگردد ازین
 باز نماند از جهاد پس امر فرمایند بجهاد هیچ گونه مرضی و زود باشد که خدا جز او را شکر کنندگان را را آیت کرده است که آنرا که سبخری نهند بر چند خود دیگران میگفتند
 که هر کشته شد بگریزد خدا این آیه را فرستاد و بر وجه شیطان اندازد که محمد کشته شد و این سب دوم گریختند چون برگشتند سعادت از حضرت طلب بلکه سب
 آیتان این بود پس این آیه نازل شد و ما کان لنفس ان تموت الا باذن الله کتباً ما مؤجله و من یؤذ ثواب الدنیا و الاخرة منها و سبخری
 الشاکرین و نیست نفس را که بر دیگر باذن و فرمان خدا نوشته شده است نوشته که اجل مفری دارد و هر که خواهد ثواب دنیا و دین را هر که خواهد ثواب آخرت
 سبیم و از آن زود باشد که خود سبخری کنندگان را و کاین من نبی قاتل معذری یقول کثیراً فما یفعلوا اصابتهم فی سبیل الله و ما یفعلوا
 و ما استکبروا و الله یحب الصابین و بسیار پیغمبر که کارزار کرد با او بودند سپاه بسیار از ملایم و پیر کاران پس سستی نور زید زلیب نوحه ایشان
 سید از نعمت و راه خدا و بیعت گشتند از بسیار سرب و درونی کردند با دشمنان و خدا دوست میداد و صبر کنندگان را و ما کان قو لکم
 الا ان قالو اربنا اغفر لنا ذنوبنا و امرنا فی امرنا و ثبتت اقدارنا و انصرنا علی القوم الکافرین و زود و تقار ایشان که
 گفتند ای پروردگار ما را از صد گشتن ملایم کار یافت و از قدیمای را و یاری ده را برگرد و کافران فانی الله الله ثواب الدنیا
 و حسن ثواب الاخرة و الله یحب المحسنین پس عطا کرد ایشان را پاداش دنیا و نیکی پاداش آخرت و خدا دوست میداد
 نیکوکاران را یا ایها الذین امنوا ان تطیعوا الذین کفروا یؤذوکم و علی اعقابکم فتسقلوا و خاسرین
 می کرده سوشان اگر اطاعت کنید آنان را که کافر شدند باز سیکردند شما را از پس پشت از میان بسوی کفر پس بگردید و بیکار از بیت علی بن ابراهیم
 از آن زمان و این آیه نازل شد بن ابی سید و هنگامیکه با حضرت رسول از مدینه بیرون رفت بجانب بعد و در آنای راه برگشت و اصحاب در اسیر سبخری
 گشتن بگردید و الله موالیکم و هو خیر الناصرین بلکه خدا و کارشاست و او بهترین یاری کننده گانست منقلبی فی قلوب
 الذین کفروا و الرعب بما اشرکوا با الله ما لم یزل به سلطاناً و ما ولیهم النار و یلئمن قنوی الظالمین زود باشد که میندازیم
 در دلهای کافران ترس و بیم را با آنکه شراب گردانیدند با خدا آنچه را که نفرستاده است خدا آن حجت و دلیل بای ایشان آتش جهنم و بهار نگاه است
 ستم کار از جهنم و بر آیت علی بن ابراهیم و کافران قریش اند که بنگاه آنحضرت آمده بودند و لقد صدق کلمه الله و وعدة اذا تحسبونها
 باذینهم حتی اذا قتلتم و قتلتم فی الاخرة و عصمتکم من بعد ما اذاکم ما تحبسون بر روایت علی بن ابراهیم یعنی تحقیق
 که است کرد خدا برای شما و عدو خود را بسیاری و اودن بر شرکان و در هنگامیکه میکشید کافران با جهنم و عونت خدا نگاه که تا رسید بدیدل شد و زود
 کردید و جنگ کردن و دافغانی کردید امر غیر را در حرکت کردن از او کین گاه بعد از آنکه فرمودند شما را آنچه سبخری است از نعمت و نعمت من یؤید الدنیا و منکم
 من یؤید الاخرة کلمه صراط فکرم عنکم لیسبلیکم و لقد عفی عنکم و الله ذو فضل علی المؤمنین از شما بعضی اراده دنیا کردند یعنی شما
 از اصحاب عبد الله بن جبر که ترک ثبات قدم کردند و از پی قیمت رفتند بعضی اراده آخرت کردند یعنی این جبر و آنرا که ماند و شید شدند پس خدا شما را یاری کرد
 تا و گردانید و بسیار از شما را و بر شما عفو کرد و از شما صاحب فضل احسانت بر سوشان اذ تصعدون و لا تلون علی احدی و الرسول یدعوکم
 فی الحق فاما بکم ثم غایبکم لکیلا تحبوا علی ما فاتکم و لا اصابتکم و الله یحب الیما تعملون و در هنگامیکه بر بالای کوه سبخری
 در می ایستادید و انفات میکردید بر هیچ یک از مردان و حال که پیغمبر شما را سبخری انداخته بپای مکانات و او شما را غمی بعد از غمی تا زود گین کرد و بر آنچه از شما نرفت شد

و نصبت سرور خود مجد الله بن عمرو بن خرام را نشیندند و خالد بن ولید فرصت را غنیمت شمرد و از دوده درآمد و سه کرده ایشان را کشت و بقصد حضرت رسول از عقب لشکر درآمد چون بر دور حضرت جماعت قلیلی با ویجا صاحب خود گفت که آنکه شما میخواهید نیست سبی کنید که او را بلا کینه پس همه بیکبار برکن حضرت حمله کردند بفریب شمشیر و نیزه و تیر و سنگ اصحاب حضرت مقابله میکردند بر دور آن حضرت تا مقتدا نفر از ایشان کشته شدند باقی نگرفتند و بغیر از امیر المومنین و ابود جانه و سهل بن حنیف کسی نماند و ایشان وضع مشرکان از سید بن خنیفان میکردند و مشرکان بسیار شدند پس حضرت را غشی طاری بود و چون چشم کشود امیر المومنین را دید و گفت چه شدند مردم حضرت امیر گفت همه را کشتند و گریختند حضرت فرمود که دفع کن اینها را که بقصد من می آیند پس حضرت حمله کرد بر ایشان و دفع کرد ایشان را و هر فرج که از هر جانب می آمدند دفع میکرد و ابود جانه و سهل بن حنیف ببالا آمدن آن حضرت ایستاده بودند و هر یک شمشیر در دست داشتند و نمیکند داشتند که از عقب حضرت کسی نیاید پس از گریختن صحابه چهارده نفر برگشتند و باقی بکوه بالا رفتند و کسی فریاد کرد در مدینه که رسول خدا کشته شد پس الهای مردم کند شد و گریختن جبران ماندند و دخی بگفته بودند و گیس حمله داشت درین دخی و چون حمزه بر او نظر کرد شمشیر بر او انداخت و شمشیر خطاشد و دخی حربه انداخت بر بالای ران حمزه آمد و از اسب افتاد و بر روایت طبرست حضرت را فرمود که حمزه حمله بر مشرکان آید و او از ایشان بیکشت و باز بجای خود برگشت پس دخی نیزه انداخت و بر بالای پتان سید شد آمد و از اسب گردید و کافران هجوم آوردند و آن حضرت را شمشیر کردند و دخی بگریش بر آید بر دوقی تعالی در دمان او سفت کرد که نتوانست خایه داشت و طلیس بن علقمه ابوسفیان ملعون را بدید که بر اسب سوارست و بر بالا حمزه و ایستاده است و نیزه در دست دارد و در دمان حمزه میزند و میگوید پیش الباق طلیس گفت نظر کنید ای گروه بنی کنان این مرد را که دعوی میکند که بزرگ قریش است با اسیر غم کشته خود چه میکنند آن ملعون شفعل شد و گفت راست میگوید این فرشی بود از من افتا کن برگشتم بر روایت شیخ مفید پس هند آمد و شمشیر افکافت و بگریش بر بیرون آورد و گوش دخی و اعضای او را برید و برین و هب گفت من با این مسعود گفتمم که همه صحابه را کشتند بغیر از علی ابن ابی طالب و ابود جانه و سهل بن مسعود گفت در اول همه گریختند بغیر از علی ابن ابی طالب که او تنها با حضرت ماند و بعد از آن ابود جانه و سهل برگشتند راوی گفت که ابو بکر و عمر که بودند این مسعود گفت که از گریختگان بودند راوی گفت ایستادن علی و چنین موعده محل تعجب است این مسعود گفت ملائکه نیز تعجب کردند از مردانگی او و گریختن او که در آن روز جبرئیل نازل شد که لا سیف الا ذوالفقار و کافی الکمل مردم این صدارت بشنیدند کسی را نمیدیدند چون از حضرت رسول پرسیدند فرمود که جبرئیل است و در حدیث دیگر از طریق مخالفان روایت کرده است که جبرئیل با حضرت گفت که ما گروه ملائکه تعجب میکنیم از جافشانی علی در راه تو حضرت فرمود که چون گفتند من از اویم و او از من است جبرئیل گفت من نیز از شما میم و پسند و دیگر از طریق مخالفان روایت کرده است که حضرت امیر المومنین فرمود که چون لشکر اسلام در روز احد گریختند حضرت را تنگ داشتند بران حضرت بسیار ترسید و من در پیش بودم و شمشیر میزد و برگشتم و حضرت را طلب کردم بیا فتم باخ و گفتم که من میدانم که آن حضرت نیگرنید و در میان گریختگان نیست و خدا را آسانان برده باشد پس غلات شمشیر خود را شکستم و با خود قرار دادم که جنگ کنم تا کشته شوم و بکافران حمله آوردم و ایشان را از پیش رو شدم پس دیدم که حضرت بر زمین افتاده و مدحش گردیده است بر سرش ایستادم چشم کشود و گفت مردم چه کردند با علی گفت یا رسول الله کافران شدند و ترسانا گشتند و گریختند پس حضرت دید که گروهی بقصد او می آیند گفت یا علی این گروه را از من دفع کن پس شمشیر را کشیدم و بجانب است و جب میزدند تا ایشان را دفع کردم پس حضرت فرمود که یا علی صبح خود را نمیشنوی در آسانان بدینیکه ملکی هست که او را رضوان میگویند میبندد لا سیف الا ذوالفقار و کافی الکملی پس این شدی که شتم و خدا را لشکر کردم مؤلف گوید که حدیث مذای لافتی از طرق خاصه و عامه متواترست و ابن ابی الحدید و دیگران از مشاهیر علمای ایشان گفته اند که این از جمله احادیث مشهوره است از کثر بیان کرد و با شیخ مفید بسند صحیح از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که طرادان قریش مدینه را حمله کردند

آمدند که به ابی بن ابی طالب بجهنم فرستاد و باین سبب کافران گریختند و بنوعی مغرور و آن حضرت در آن روز رسوا کرد و گریز اند و با حکم بن حسن
 اگر از شما مان مشهور بود مبارزت کرد و در مرتبه زد پایش را قطع کرد و بان ضربت با پای بریده بسوی جهنم شتافت و چون مسلمانان گریختند امیه بن ابی سفیان
 پاشیده آمد و فریاد میکرد که این روزیت بعوض و زید بر پس من که از مسلمانان متعوض او شد و از مسلمانان کشته شد پس امیر المومنین فرستاد بر سرش زد که خود را
 نشست و امیه فرستاد و آن حضرت کرد و ابی المومنین ضربت او را پس دفع کرد و ضربت بر پشت زد حضرت شمشیر را از خود کشید و شمشیر خود را بر
 جدا کرد و حضرت ضربتی در زیر بغل او زد و او را بجهنم فرستاد و برگشت و بخدمت حضرت رسول آمد حضرت فرمود که تو با گریختگان رفتی حضرت امیر گفت
 یا رسول الله الله که از این مقام غمخیزم و نم ناکشته شوم یا خدا بتو هدیه نمیکند ترا و عده داده است پس حضرت فرمود که بشارت باد ترا یا علی که خدا وعده ما را خواهد داد
 و دیگر چنین روزی از کافران به نسبت نخواهد شد پس گردید همه از مشرکان پیدا شدند فرمود که بر اینها حمله کن حضرت امیر حمله کرد و دهمشام بن امیه مغرور می گشت
 و اگر ده گریختند پس لشکر دیگری کردند و حضرت حمله کرد و در این حمله عمر بن عبد الله جمعی را کشت و آنها گریختند باز گروه دیگری متوجه شدند حضرت برایشان حمله کرد
 و بشیر بن مالک عامر را کشت و ایشان گریختند و دیگر بگشتند و گریختگان مسلمانان بگشتند و چون سلمان بدین بگشتند پس حضرت فاطمه گریه کنان استقبال
 حضرت رسول آمد و در آن روز حضرت رسول آمد و حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد حضرت رسول آمد
 و دستش را در خون بود پس شمشیر را بنظر داد و گفت بگیر این شمشیر را که این شمشیر را من در بیخ نکشتم امروز زخمی در پای و انگشهای خود او را فرمود
 حضرت رسول فرمود که ای فاطمه بگیر شمشیر را که شوی بر آنچه با او بودام و زخمی که در حق تعالی امروز بگشتم و ضایع فرمیش اقبال سائید اکثر مورخان علمای اعراف
 کرده اند که عده کشتگان مشرکان در روز احد بشمشیر نظر امیر کل میرزا امیر رفتند چنانچه محمد بن اسحق که معتبرترین مورخان عامه است روایت کرده است
 که علمای قریش که طلحه بن ابی طلحه بود حضرت امیر را کشت و پس شمشیر ابو سعید بن طلحه در او درش را خالیدن ابی طلحه و عبد الله حمید و حکم بن انس و ولید بن ابی سفیان
 و امیه بن ابی سفیان و عذیل و هشام بن امیه و عمر بن عبد الله جمعی بشیر بن مالک صواب مولای نبی عبدالدار همراة آن حضرت کشت و فتح بردست
 آن حضرت شد و حق تعالی همه صحابه را عتاب کرد بگریختن و او را از آسمان شناساند و علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون جنگ است کن شد و مشرکان
 برگشتند حضرت رسول فرمود که کیست که علم داشته باشد حال حدیث بیع مدعی گفت که من میروم بطلب و پس حضرت اشاره کرد بموضعی و فرمود
 که در اینجا او را طلب کن که من او را در انموضع دیدم که دوازده نیزه او را فرو گرفته بودند آن مرد گفت چون بان موضع آمد او را در میان کشتگان افتادیم
 گفتم یا سعد جواب نداد باز گفتم یا سعد رسول خدا احوال تو میسر شد چون نام حضرت را شنید سر برداشت و انتظارش کرد مانند جوجه که از تخم بر آید و پس
 که رسول خدا زنده است گفتم بله و اندک زنده است و او مرا خبر داد که ترا در این موضع در میان دوازده نیزه دیده بود آن سعادتمند گفت الحمد لله راست
 گفت رسول خدا و دوازده طعن نیزه خورده ام که همه باند روحم رسیده است بقوم من که انصاف اند سلام من بر آن و بگو بایشان که اگر یک کس از شما
 دیده اش حرکت کند و بگذارد که خارج پای رسول خدا برود نزد خدا سزاواردهای او این را بگفت و فتنه کشید و خون از او روان شد مانند شعله که
 فتنه کند و بر آن خون را با نفس اندرون خود ضبط کرده بود و در جنت اتی وصل شد رادی گفت آدم و خدایا بجز حضرت رسول عرض کردم حضرت فرمود که خدا
 رحمت کند سعد را که در زندگی یاری ما کرد و در مردن وصیت یاری ما کرد پس حضرت فرمود که کیست که ما را از احوال حمزه خبر دهد عارف بن حمزه گفت من
 موضع او را میدانم چون بنزد یک او رسید و حال او را مشاهده نمود و خواست که آن خبر را با او برساند پس حضرت را گفت یا علی عمت را طلب کن حضرت آمد
 و نزد یک حمزه آمد و ایستاد و خواست که آن خبر و ششت اثر را بسید بشیر رساند تا آنکه حضرت خود آمد و سید شمس را بر آن حال مشاهده کرد پس گریست و فرمود
 که بخدا سوگند که هرگز در مسکنی دایم نباشم بوم که بشیر مرا بجهنم آورد ازین مقام اگر خدا مرا نکیند بهر بر قریش هفتاد نفر ایشان را بعوض حمزه چنین قتل کنم و

آن بود و بعضی زیاد و نیز گفته اند بعضی دویزار گفته اند و بعضی گفته اند که دویزار نفر ایشان اسب سوار بودند و هفت صد زره پوش میان ایشان بودند و سه هزار شتر همراه آورده بودند و اصحاب آنجناب دایمی هزار نفر بودند و بروایتی هفت صد نفر بودند و از حضرت امام جعفر صادق منقولست که در لشکر آن پیشش صد نفر بودند و بروایت علی بن ابراهیم عبد الله بن ابی باسه صد نفر منافق از لشکر حضرت جدا شد و پس بر سر گشت مؤلف گوید که در نیست که ششصد یا هفت صد بعد از برگشتن آن منافقان باشند پس آیات متقارب میشوند فصل در بیان جراحاتی که بجهت شریف آنجناب رسید بدانکه بیان طمائی خامه عامه و آن خلافت اکثر افتاد آنست که جراتی بر پیشانی آنجناب واقع شد و لب مبارک حضرت مجروح شد و از دندانهای پیش آنجناب یک شکست افتاد و از بعضی روایات ظاهر میشود که دندان آنجناب شکست و این روایات شیعیه افرست و شیخ طبرسی از ابن عباس روایت کرده است که در روز احد عتبه بن ابی وقاص دندان رباعیه آنجناب شکست و روی آنجناب شکست تا آنکه خون از روی مبارکش جاری شد و فرمود که چگونه رستم کارش نکرده که با چنین خود چنین کند و بروایت دیگر خون از روی خود پاک میکرد و میگفت خداوند برایت کن قوم مرا که ایشان نادانند و گویند می از بنزلی که او را عبد الله بن قیس میگفتند قصد آنحضرت کرد و او نیز از روی آنحضرت خون جاری کرد و حضرت عتبه بن النضرین کرد که سال بر او گذرد و ناکا فرمود و چنان شد و عبد الله بن النضرین کرد پس خدا بر او تسلط کرد که شاخ بر شکم او زد و او را شکست و شیخ طوسی از ابو سعید خدری روایت کرده است که در روز احد مبارک حضرت رسول شکست و دندان رباعیه آنحضرت شکست پس بر خاست و دست بسوی آسمان بلند کرد و گفت بدرستی که غضب خدا شد بر یهود و لب آنکه گفتند غریب سر خداست و شدید شد غضب خدا بر نصاری و در وقتیکه گفتند سبع لبر خداست و بدرستی که غضب خدا شد بر یهود که خون را بریزد و از عترت و اهل بیت من بکند و عیاشی بلند معبر از حضرت صادق روایت کرده است که در روز احد اصحاب آنجناب همه گریختند و هر چند حضرت ایشان را خواند باز نگشتند پس حق تعالی جزا داد ایشان را غمی بر غمی و از غم خود رفتند چون بیدار شدند گفتند کافر شدیم پس ابوسفیان بر کوه بالارفت و فرمود سجده ای خود بپوش گفت بلند شو ای اهل حضرت فرمود که خدا بلند تر و بلند تر پس دندان رباعیه آنحضرت را شکستند و بن دندان را خسته کردند پس دعا کرد که خداوند از اسوگند میدهم که مراد عده کردی پس آوری و اگر مایاری نکنی کسی ترا بندگی نخواهد کرد پس لشکر بر اسیل المومنین افتاد و اناد پرسید که کجا بودی گفت در جنگ بودم و از جنگ گاه حرکت نکردم فرمود که من بتوانم گمان دارم پس گفت یا علی آبی بیا در خون از روی خود بشویم پس حضرت آب در میان پیر کرد و از پیر حضرت آورد و حضرت از سپر اطهار کراهت نمود و فرمود که آب را در دست خود کن و بیا و پس آب در کف خود کرد و آورد و حضرت روی انور شست و این بابویه از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که در روز چهارشنبه بعد از آن حضرت رسول شکسته شد و شیخ طبرسی در کتاب اعلام الوری از کتاب ابان بن عثمان روایت کرده است از مصلح بن سبا که از حضرت صادق که چون آواز قتل حضرت رسول در مدینه بلند شد حضرت فاطمه و صفیه و حضرت بکایت احد روان شدند و چون نظر ایشان بر حضرت افتاد حضرت با امیر المومنین گفت که عمر انکا در آنکه نزدیک من بنیاد فاطمه را بگذارد چون فاطمه نیز یک حضرت آمد و دید که روی مبارکش را مجروح کرده اند و دهانش را خسته اند و خون از رو و دالانش میریزد و فریاد زد و فاطمه خون از رو سه حضرت پاک میکرد و میگفت شدیدت غضب خدا بر یک که خون بر روی رسول خدا جاری کند حضرت هر خون که از روی مبارکش میریزد بر دست خود میگرفت و بسوی انصاف و قطره از آن خون بر زمین بر نمیگشت پس حضرت صادق فرمود که بخند اسوگند که اگر قطره از خون بر زمین برسد بر زمین عذاب بر اهل زمین نازل میشود راهی بجهت عرض کرد که سنیان میگویند که دندان حضرت شکست حضرت فرمودند و الله حضرت رسول از دنیا رفت هیچ عضو از آنجا قطع نشد و لیکن روی آن حضرت را مجروح کردند مؤلف گوید که میتوان بود که اخبار شکستن دندان مبارک آن حضرت محمول بر تقی باشد و ممکن است که محمول

بر آن باشد که دندان منحرک شده باشد و جدا نشده باشد و بدانکه چار و دندان پیش آن را از بالا و پایین هر یک اثین میگویند و چهار دیگر که بعد از آنهاست را باقیم میگویند فصل بدانکه باز خلایق است و آنکه تیار در روز احوال و جاهای خود حرکت فرمود بموضع دیگر باز اکثر مورخان و مفسران اعتقاد داشتند که حضرت بنا حیه که حرکت فرموده بر آن اگر نختن بلکه برای آنکه جناب از یک طرف باشد و از بعضی روایات معتبره و شیعه ظاهر میشود که حضرت از جاهای خود بیرون و به حرکت نفرمود چنانچه شیخ بر سه بسند معتبر روایت کرده است که از حضرت صادق علیه السلام پرسیدند که غار یکروز آمدست مردم میگویند که حضرت رسول در وقت جنگ با بنی نضیر است حضرت فرمود که بنی نضیر گویند که از جای خود حرکت نکرد و حضرت گفتند که نفرین کن قوم خود را نفرین نکرد و گفت خداوند ایدایت کن قوم مرا و این بابویه بسند موثق از زراره روایت کرده است که گفت با یکی از سادات بزیارت ائمه فرمود و او را نشان میداد و از بارت و نماز میکردیم تا آنکه مکانی را در سر کوه با نمود و گفت حضرت رسول در روز اجد با بنی نضیر در روی خود نشست من با او در کوهم و با منوخ رفتم در روز دیگر بخدمت حضرت امام محمد باقر عرض کردم حضرت فرمود که پیغمبر هرگز با منوخ زنت پس عرض کردم که روایت میکنند که دندان رابعیه حضرت شکست حضرت فرمود که دروغ میگویند حضرت رسول سالم از دنیا رفت و لیکن روی حضرت مجروح شده بود و حضرت امیرالمومنین را فرستاد که آبی از برکه آرد و در حضرت امیرالمومنین آب و در سر آرد و در حضرت رسول کراست نمود از آنکه از آن آب تناول نماید و لیکن روی خود را با آن آب شست فصل در بیان بنی نضیر که از آن حضرت در آن جنگ ظاهر شد اول قطب یافعی روایت کرده است که در جنگ بدر بنی نضیر کس از کافران کشته شدند و هفتاد کس اسیر شدند پس حضرت حکم فرمود که اسیران را بکشند و غنیمت را بسوزانند پس گروهی از آنها بجزان گفتند که اسیران از قوم تائید و مثنیان و انفریسان کشته شده اند ما را رخصت ده که اسیران را بکشد و غنیمت را انفریسانیم و قوت جویم با آنها بر جنگ کافران پس حق تعالی وحی فرستاد بر آن حضرت که ایشان بگو که اگر اسیران را بکشند و رسال آئینده بعد و اسیران از ایشان کشته خواهند شد ایشان قتل کردند و راضی باین شرط شدند و چون در جنگ احد بنی نضیر کس کشته شدند صحابه گفتند یا رسول الله تو را او حده لغت دادی پس این چه بود که بر او ایستاد و شر و خود را فراموش کرد و بودند پس حق تعالی این آیه را فرستاد **اولمّا اصابتکم مصیبه قد اصابکم مثلیکما قلتم انی هذا کلّی هو صیغ حیث انفسکم** یعنی هرگاه شما رسیدید مصیبتی که شما یافته بودید برابر آنرا از سر کمان در جنگ بدر گفتید این از کجا به ما رسید بگویا محمد که این از انفسهای شماست رسید که فیه اختیار نمود و قبول شرط کردید و عیاشی نیز باین مضمون حدیثی در تفسیر آیه از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که در جنگ بدر روز احد جنگ متعاضی شد و با او شد کشتگان خود را بر شتران بار کردند که بسوی مدینه بیاوند هرگاه دشمنان را رو ببردند میگفتند که بنی نضیر را بیاوند و چون شتران را به جنگگاه رساندند میگفتند و میبویند چون داخل جنگ شدند حضرت عرض کردند فرمود که حق تعالی آرا نگاه ایشان را در اینجا قرار داده و چنانچه فرموده است که **قل انکم کنتم فی بیوتکم کفر الذین کتب علیکم القتل الی اصحاب جحیم** پس هر دو و کس را در یک قبر دفن کردند بطریق جزو که او را تا مدت و فرودن کردند سوم رعایت کرده است که در آن جنگ بجز از امیرالمومنین و جمل جماعت رسیده حضرت رسول صلی الله علیه و آله در دمان سوار خود کرد و بران جلاحتما افشاند همه بر طرف شد به نحو که اثری باقی نماند چهارم تیره از شتر کمان کشتم تمامه رسیدند حدیثی بر رویش آورده است و حضرت برست مبارک خود از آنجا بجا خود گذاشت و از اول نیکوتر شد پنجم چون شمشیر امیرالمومنین از لبه شمشیر مبارک حضرت جبریه خشکی از دشت طرا گرفت و حرکت داد و او ذوالفقار شد پس بآن حضرت داد و هر که میزد او را به و نیم میکرد و ضوالت که دید که این قتل قتالت احادیث بسیار است که دلالت میکند بر آنکه ذوالفقار از آسمان نازل شد ممکن است که مختار اینحال نازل شده است و در انفریسان چنین نموده باشد ششم از جای دیگر روایت کرده است که هر که در کعبه تربیت میکرد و هرگاه در کعبه بآن حضرت میر رسید میگفت با محمد بن ترابرس غلامم

و ادراود: حدیث حضرت نمود و حضرت عرب بجانب او انداخت که چندان تاثیر کرد و او را ذکر و فریاد و
 از آن سبب افتاد و مجسم و اهل شد و شیخ طبرسی روایت کرده است که آن ملعون ابی بن خلف بود و در روز احد بر همان سبب سوار بود و
 آن حضرت آمد و میگفت نجات نیابم اگر از دست من نجات یابی دهر که خواست متوجه دفع او شود و حضرت رفع او شد تا آنکه نبر
 و مصعب بن عمیر را نیز زد و او را شمشیر کرد پس حضرت عصائی از سسل بن جنت گرفت و بسوی او انداخت آن مصابگر را
 خراشید و آن ملعون برگردن اسب خود چسبید و در به لشکر خود دو اند و مانند گا و فریاد میکرد و یوسفیان گفت این چه جنون است این خراش
 بیش نیست گفت دای بر تو گر نمیدانی که که زده است این عرب را محمد بن زده است و پیوسته در که میگفت که من ترا خواهم کشت و
 سیدنا هم گرفته او البته واقع میشود اگر این ملعون او بر اهل حجاز واقع میشود همه میزدند و بدایت دیگر اگر آب دمان بر من می انداخت میزد
 پس آن ملعون فریاد کرد تا مجسم و اهل شد و هفتم قلب را زدی روایت کرده است که حضرت بشخصه رسید از مسلمانان که تیرے در کمان پیوسته بود
 و میخواست که بجانب مشرک بیدار زد پس حضرت دست بر بالای تیر او گذاشت و فرمود که مینداز چون تیر را انداخت آن کافر گردید و
 رفت آن تیر گردید و بجانب او رفت و بهر طرف که میگرفت تیر از پی او میرفت تا آنکه بر سرش آمد و کشته شد پس حق تعالی این کینه را فر
 فَلَمْ تَقْتُلُوْهُ هُوَ وَلَكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُ وَ مَا رَمَيْتُ اِذْ رَمَيْتُ وَلَكِنَّ اللّٰهَ هُوَ الَّذِيْ يَكْسِفُ السُّبْحَانَ اِنَّ رَاوِیْنَكَ اَخْبَرْتَنِيْ
 در هنگامیکه انداختی و لیکن خدا انداخت هشتم روایت کرده است که ابو غره شاعر و جنگ بد را سیر شد و حضرت استغاثه کرد که میدانی که من مرد
 فقیه پس منت گذار بر دختران من و مرا را کن حضرت فرمود که من زبانی ندارم میگویم و بعد از این جنگ با خواهی آمد آن ملعون سوگند
 که دیگر جنگ آن حضرت نیاید چون جنگ آمد و او در قریش و اطلبیدند که جنگ بیازد مردم را از غیب کند و جنگ با شمار خود او گفت من
 با محمد عید کرده ام و نمی آیم گفتند این مرتبه مثل آن مرتبه نیست و محمد از دست مادر نخواهد رفت چون جنگ آمد آن کسی از مشرکان بغیر نشد
 چون او را بخت حضرت آورد و در حضرت فرمود که تو را محمد کردی که جنگ مانایی گفت مرا فرب و او دنت گذار بر من حضرت فر
 کرد که بگو ده شمای خود را حرکت دهی و بگوئی محمد را بازی دادم الْمُؤْمِنُ لَا يَلْتَمِصُ مِنْهُ تَحِيْرًا ثُمَّ يَلْتَمِصُ مِنْهُ سِوَى ذَلِكَ سِوَاكَ وَ
 پس امیر المؤمنین را فرمود که کردن آنرا از دهم شیخ طبرسی بسند موثق از امام محمد باقر روایت کرده است که مردی بود از اصحاب حضرت رسول
 که او را قرآن میگفتند و ردی وح او کردند نزد حضرت رسول و گفتند او یاری برادران مومن بسیار میکند حضرت فرمود که او از اهل جنت است
 پس در روز احد حضرت عرض کردند که قرآن شهید شد حضرت فرمود که خدا آنچه خواهد میکند پس آمدند بخت حضرت و گفتند او خود را کشت حضرت
 فرمود که گواهی میدهم که منم پیغمبر خدا پس حضرت باقر فرمود که قرآن جنگ بسیار کرد و در احد شش نفر از مشرکان را کشت چون از جنت
 بسیار مانده شد او را بر داشتند و بنامهای بنی ظفر بردند پس مسلمانان باو گفتند بشارت با تو برای قرآن که امروز جاد بسیار کردی قرآن
 چه بشارت میدی میدانی که که مردم بر اے صیحت تو میگویم که بر اسلام و اگر محبت دنام نمید و جنگ نمیکردم و چون جراثمهای
 او شد بد شد تیرے از کمانه خود بیرون آورد و خود را بان تیر کشت و هم قلب را زدی از حضرت امام موسی روایت کرده است که در جنگ احد
 دست جملتد بر جنگ اید کردند و او در شب دست بریده خود را آورد و حضرت دست او را چسپانید و دست مبارک بران
 شد باز دهم یعنی روایت کرده اند از ربیع بن الحارث که چون مصعب بن عمیر که علمدار انصار بود کشته شد حق تعالی ملکه را فرستاد و بصوت
 مصعب که علمدار گاه داشت چون در آن روز حضرت باو گفت که مصعب ملک گفت یا رسول الله من مصعب حضرت و انوقت

بسرعت بیرون رفتند و از روی ملاقات دشمن بگریزند و در گفتار خود بدینی و دلمیان بگریزند و میگفتند اگر بار دشمن بر خوریم مجازا سوگند که بر تو گریزم
تا نکته شویم یا خدا را فتح روزی کند و چون برابر دشمن رسیدند حق تعالی بفرمان ایشان را بآید و دیدند و بر روی غمزه بینی خود را پیش نهادند
از آنکه زلف که ایشانند و بر بنیت آورند و هر پشت گردانیدند بغیر علی بن ابی طالب و ابودجانه چون حضرت رسول آن حال را مشاهده نمودند
از سر بر داشتند و از آنکه که ایسا ناس من نموده ام و کشته نشده ام و مردم منتبث نمیشدند بگفته آنحضرت و دیگر بختند تا داخل مدینه شدند و اکتفا
بگریختن نکردند بلکه هر که داخل مدینه میشد میگفت که رسول خدا کشته شد چون حضرت از ایشان امید شد برگشت و بجای خود ایستاد و علی بن ابی طالب
و ابودجانه با او بودند پس ابودجانه گفت مردم رفتند تو نیز با قوم خود ملحق شو ابودجانه گفت ما با تو چنین بیت نموده بودیم و بغیر بیت از مدینه بیرون
نیامده بودیم حضرت فرمود که من ترا حلال کردم از بیعت خود ابودجانه گفت یا رسول الله زنمان در خانه حکایت کنند که من ای حاج و در ملک گذارم
و اگر تخم یا رسول الله خیر نیست در زندگانی بعد از تو چون حضرت غبت او را در جهاد دانست او را رخصت جهاد فرمود و در آنکه زلفه جراحت بسیار
یافت و مانده شد و خود را کشید تا بحضرت رسید و در پهلوی حضرت نشست و حرکت نمیتوانست کرد و علی ابن ابی طالب پیوسته شغول کار زار بود و با هر
سوار و پیاده که سوار شد و میگردد البته خدا او را بر دست آن حضرت میکشید تا آنکه شمشیرش شکست و حضرت ذو الفقار را با او دو بار دیگر حمله آورد و در
مشرکان دبر که در برابرش می آمد میکشید تا آنکه حضرت رسول نظر کرد و ضعف عظیم در آن مشاهده کرد پس حضرت اباسان نظر کرد و گفت خداوند
محمد بنده در سولت و بر سر پیر و وزیر از اهل اموار داده که بازوی پیغمبر را با محکم گردانی و او را شریک گردانی و امر آن پیغمبر و بر ای من
وزیر می مقرر ساختی که آن علی بن ابی طالب است برادر من پس او یکو برادر است و یکو وزیر است خداوند امر داده دادی که مرد کنی مرا بچار هزار
ملک خداوند امر داده خود را بجل آورد بدستیکه تو خلف و عده میکنی و امر داده دادی که دین خود را بر همه دینا خالص گردانی هر چند مشرکان
نخواهند حضرت در انشای دعا و تضرع بود آگاه صدای بسیار از میان هوا شنید و چون سر بلند کرد جبرئیل را دید که بر کرسی از طلا نشسته
و چهار هزار ملک با او همراه اند و میگویند لا فنی الا علی و لا نستغنی الا ذی و الفقار پس جبرئیل نازل شد و ملائکه برود حضرت فرود آمدند
و بر آنحضرت سلام کردند پس جبرئیل گفت یا رسول الله بخ آن خداوندی که ترا گرامی داشته است پیغمبری که ملائکه مقربان در تعجب اند از جلال تعالی علی
بر تو پس امیر المؤمنین جبرئیل و ملائکه مقربین حمله آوردند بر مشرکین و ایشان را منظم گردانیدند و چون بجانب مدینه برگشتند حضرت امیر المؤمنین
علی ابن ابی طالب و ستم نگین کرده در پیش روی سید مرتضی آمد و ابودجانه از عقب آن حضرت می آمد و چون به مدینه طبعیه مشرف گردید
ملاک بزبان مدینه را شنیدند که بر حصیبت آن حضرت میگفتند چون اهل مدینه آن رایت خورشید علامت را مشاهده کردند رجال حنا با استقبال
سید انبیاء و دیدند و گریختگان و مجربان زبان بمحضرت کشودند و حق تعالی آیات عجاب انبیا بسلامت ایشان فرستاد چنانچه سابقا مذکور شد پس
حضرت فرمود که ایها الناس شامرا گذارید و جان خود را گدازید و علی معاذت و مواسات کرد با من پس هر که طاعت او کند مرا عطا
کرده است و هر که نافرمانی او کند نافرمانی کرده است و از من در دنیا و آخرت جدائی گزیده است پس خدیجه گفت که هیچ مایل با منرا و از نیست که
شک کند در این که کسیکه هرگز بخدا شکر نیاورد است بهتر است از کسیکه سالها بخدا شکر آورده است و کسیکه هرگز نگر خدیجه است بهتر است از کسیکه
در موطن متعدد گریخته است و کسیکه پیش از همه ایمان آورده است و گنجینه بسند معتبر روایت کرده است که ابودجانه انصاری در روز احد مانع
و علامه طاهر ابر پشت مدش خود انداخت و در میدان قتال از روی بخت و اغتیال جلالان بگریزد و مبارز بسطلبه حضرت رسول فرمود که
خدا دشمن میدارد و در قتال در راه خدا موقوف گوید که ابن ابی الحدید و ابن اثیر و سایر مورخان و مفسران عامه اکثر احادیثی را که در باب شایات

و تا به کرد و حضرت توباش را قبول کرد و فرمود و این بفرست نیاید و از آنجا میبرد ظاهر میشود که او از جمله مومنان و در قیامت حال او معلوم خواهد شد چنانچه مکتبی غیر او بنده ای معتبر روایت کرد که از امام محمد باقر پرسیدند از تفسیر این آیه و آخر کون من جحوت کما منی الله یعنی کرده و دیگر هستند که تاثیر کرده اند ایشان را برای امر خدا عذاب میکند ایشان را و توبه ایشان را قبول میکند فرمود که اینها گویست چند اند که مشرک بودند و در حال مشرک مانند حمزه و جعفر و شاه ایشان از مومنان گشتند پس داخل شدند اسلام و اقرار بیکانگی خدا کردند و لیکن ایمان را بعد از خود نشا خفتند که از مومنان باشند و پشت در برابر ایشان واجب شود و بر آنکا خود نمائند که کافر باشند و جنم بر ایشان واجب شود پس ایشان را باینکه ایمان را ندانند باینکه توبه ایشان را قبول میکند و حدیثی که مشهور است که حمزه و کشته او در پیش است اند و طریق تبعه بنظر رسیده و از آنجا و پشت اهل سنت است و این اهل الحدید روایت کرده است که مخزقی بیودی از احبار بود و در روز شنبه که حضرت رسول و احد بود گفت ای گروه یهود و مشایخ یهود که محمد پیغمبر است و یاری او بر شما لازم است یهود گفتند امروز روز شنبه است و در شنبه ستوجه کاری نباید شد گفت شنبه نمی باشد بعد از اسلام و مشیخ خود را برداشت و بخت حضرت آمد و شهید شد پس حضرت فرمود که مخزقی بهترین پیوسته و چون بیرون رفت گفت اگر من کشته شوم بالهای من همه از محمد باشد چه خواهد بکند پس آن وقت حضرت در مدینه از مال او بسایکن و مستحقین عطا نمودند و عمرو بن الجموح ننگ بود و چاه پیر داشت که مانند شیران در همه غزوات حضرت با او میشدند و در احد خود را زخمی کرد و فرمود ای الله او شند و گفته اند تو عجمی و بر تو حجت نیست اگر بجای از وی و پشت بر جفت رفته اند گفت پس منم بهشت روند من نزد ایشان پیوسته پس روان شد و گفت خداوند امر بسوی اهل خود را برگردان پس بخت حضرت آمد و گفت یار رسول الله قوم من مرا لعن جاد میشدند من آمده ام که باین پای انگاز که بگفت بسوی بهشت شتابم حضرت فرمود که خدا ترا معذور داشته است و بر تو جهاد نیست او قبول نکرد و رفت و شهید شد پس زوجه و پسر و برادرش او را بر شتری با کردند و نکه بسوی مدینه برگردانند چون قتل منتهای حرم رسید خوابید و هرگاه که از آن بسوی مدینه برگردانند می خوابید و چون بجانب احد متوجه میگردد اندیدند و بر پس برگشت آنرا از آن بخت حضرت حفره بمحقق واقعه را عرض کرد حضرت فرمود که آن شتر از جانب خدا سوخت که چنین کند آیا در وقت بیرون آمدن خبر می گفت گفتند بی و قبلیکه متوجه احد شد و قبلیکه آورد و گفت خداوند امر بسوی اهل خود برگردان و مرگش را روزی کن حضرت فرمود که باین سبب نبرد و شتر آبی کرده انصار ایشان را بکشته هستند که خدا را بر سر کشته و بپند و میکانند و عمر و از آنجا بود ای زن پیوسته ملاک بر سر برادر تو بداند بن عمر و اهل گستره بود و در آن وقت کشته شد تا مال من نظیر یکانه که در کبابان من خوابید پس حضرت ایشان را و انصار سپردند و فرمود که ای بنده شوم و برادر و پسر تو رفیق اند و در بهشت هستند گفت با رسول الله که گفت که این بخت است و آن سبب انصار پیر جابر انصاری بود و پیش از احد در خواب دیدم بشیر بن عبد الله را که در بدر شهید شده بود که با او گفت که تو در این ایام نبرد از این ام عبد الله با او گفت که تو در کجایی باشی گفت در بهشت می باشم و در جای بهشت که میخواهم بگویم عبد الله گفت که تو در بدر کشته نشدی گفت بل کشته نشدم و خدا مرا زنده کرد چون عبد الله این را بگفت نقل کرد حضرت فرمود که شهید خواهی شد ای پیر جابر پس حضرت در روز احد فرمود که عبد الله بن عمرو بن الجموح در کافره دفن کردند چون قبر ایشان را محل سل واقع بود سیلاب قبر ایشان را برد و بدن ایشان ظاهر شد و دیدند که بر روی عبد الله جراحتی بود و دست بر روی جراحت خود گذاشته بود و چون تش را از روی جراحت برداشتن خون در آن است باز دستش را بر روی جراحت گذاشته خون بندیدند و جابر گفت که بعد از چهل شش سال از شهادت پدرم او را در قبر دیدم هیچ تغییر در بدن او نشده بود و گوید خواب بود و گفتش که بر رویش کشیده بودند و نوبه و طاعت اهل که بر روی پایش ریخته بودند و تازه بود و خواست که بوی خوش بر او بریزد صحابا گفتند که همان نحو که هست بگذار و تمیزی در بدن او کن باز آن اهل الحدید و دیگران و آن کرده اند که معاذ و خیمه خاکی که در کثایه قبرهای شهدا را بر طرک کنند و نکه او در مدینه که کشته دارد و در احد حاضر شود چون اهل مدینه نزد شهید حاضر شدند و قبرهای ایشان را شکافتند بنمای ایشان تازه بود و که میشد اعضا ایشان بر تن اعضا و پیل پای می از ایشان خود در دست خون و آن شد و چون قبر ایشان را شکافتند دیدند که کشته اند و کافران ایشان را طاعن میشد و عبد الله بن عمرو بن جموح را در یک قبر یافتند و غار جبر بنید سعد بن سیم را در یک قبر یافتند و عبد الله و عمر را از قبر جدا کردند و بزرگ آن قصاب بر قبر ایشان

بگشت خارجه و سدر را بیرون نیاوردند و چون معاویه این امر را جاری کرد و کسی مانع او نشد ابوسجده و غیره گفتند ازین دیگر هیچ منکره کسلی نکاه نخواهد کرد

باب سی و سوم

در بیان غزوه حمراء الاسد است فتح طبرستان از زبان ابن عثمان روایت کرده است و علی بن ابی طالب در غزوه فغانی در تفسیر آن حضرت صادق روایت کرده اند که چون قریش برگشتند از گرفتن ایشان شدند و با یکدیگر مشورت میکردند که بر او نه و مدینه را غارت کنند حضرت فرمود که گیت که خبر قریش را بر ما بیاورد و بگویند آن گیت پس حضرت امیر المومنین بآن جراحه که در بدنش بود گفت من بیروم یا رسول الله فرمود که برو اگر بپایان سوارانند و شتران را جنبیت میکنند پس آنکه اراده مدینه دارند بخدا سوگند که اگر اراده مدینه نمایند ایشان را نفرین خواهم کرد که نزدی عذاب بر ایشان نازل شود و اگر ایشان سوارانند و اسباب را جنبیت میکنند اراده مکه دارند پس حضرت امیر ایشان را گفت که در و خبر آور که بر شتران سوار بودند و اسباب را کشتند پس حضرت مراجعت کرد و چون اهل مدینه شجره شعل را نشان دادند گفت یا محمد خدا ترا امر میکند که این قریش بروی و ایشان را تعاقب کنی و باید که با تو بیرون نیایند که آنرا که جرات یافته اند پس حضرت امر کردند وادی را که نزدیک ای گروه حاکمان انصاری که جز ختنه دارند باید که بیرون آید و هر که جرات ندارد بماند و مجروحان صحابه ضامان را بر جراحتهای خود میگذاشتند و مشغول بودند و ابودردق فغانی فرستاد که دلائفموا فی ابتغاء القوم ان تکلؤنا لکمون کانتهم یا لکمون کما ان لکمون و تخرجون من الله ما که یخرجون یعنی سستی میکنند و ضعف موزید و طالب فغانی که از ایشان اگر سستی شما که زخم خورده اید دست نه اید پس سلبان نیز زخم خورده اند و ما یافته اند و شما امید دارید از خدا آنچه ایشان امید دارند از ثواب خدا و حضرت را پس صحابه با الهما و جراحه که داشتند بر کتاف شمرکان از مدینه بیرون رفتند و حضرت امیر المومنین علم را برداشت و در پیش روی ایشان میبرد و چون حضرت با صحابه حمراء الاسد رسیدند که از مدینه بیست میل دوری داشت و قریش در رود خافود آمدند و کار به سپاه و جل جلاله حارث بن اشام و عمر بن ابی طالب بن ولید گفتند بر سگرویم و در مدینه غارت میبریم زیرا که نزدیکان ایشان با ملک که در مدینه و ولایت ایشان را که حمزه با ششتم جراحه بر گردیم بلکه بیرویم و اموال ایشان را غارت میکنیم و زنان و دختران ایشان را در بیکدیگر میبریم پس در این وقت مردی بایشان سید که از مدینه بکوفه میرفت از و خبر رسید گفت محمد و صحابه در حمراء الاسد گذاشتیم که بطلب شما می آیند در نهایت شدت و سرعت و انیک علی بن ابیطالب با مقدّمه ایشان می رسید ابوسفیان گفت این گرفتن بالاجت و یعنی ست و هر گروه که بفرستد بتکالی می آید اما اکنون فتح کرده ایم و اگر بر گردیم مغلوب خواهیم شد پس نعیم بن سعد حاجی بایشان سید ابوسفیان را از او پرسید که بکجا میرود گفت بسوی مکه میرود که از مدینه برای من خود بخبر بیاور ابوسفیان گفت که اگر از او خبر دادی ابوسجده بروی من بگو و ای بانش و ابیانه از خبر دوی که خلفا و موالی را بقبال عرب بر سر اجماع شده اند و ایشان را بیستانی را برگردانند ده شتر بباران خردا و موزیر تو میسندیم و چون از مدینه برگردی از او خبر بده حضرت پرسید که بکجا میرود گفت ابوسفیان را طلب قریش میرود و گفت بر گردید که هم سواران قریش بر کجنگ اصحابه بود با ایشان صحبت کرده اند و در بین سادات مدینه لشکر ایشان پیدا میشود و شما اب منافست ایشان را بر پس سلمان و جواب گفتند حبسنا الله و نعم الوکیل ما پروراند ایم پس جبرئیل نازل شد و گفت یا محمد برگرد که حق تعالی رجب از شما در دل قریش گذارد و ایشان برگشتند پس حضرت بمدینه برگشت در روز جبهه و حق تعالی ابن ابیبات از شما و الذین استجابوا لله و الرسول من بعد ما اصابهم القرح للذين احسنوا منهم واتقوا اجر عظیم آنما که استجاب کردند فرمان خدا و رسول بعد از آنکه سیده بود با ایشان جراحه ام آن که از آنکه مکملی کردند از ایشان بر پیروی گاری نمودند اجر عظیم الذین قال لهم الناس ان الناس قد جمعوا لكم فلخشوهم فزادهم ايمانا و قالوا لحسبنا الله و نعم الوکیل آنما که گفتند ایشان را مردان یعنی نعیم بن سعد که بر تنه جمع شده اند برای قتال شمار مردان یعنی ابوسفیان و اصحاب او پس تبر سید از ایشان پس زیاده گردانید این سخن با آن ایشان را و گفتند پس است خدا و نیکم و کیست خدا برای ما فقللوا ابتغاه من الله و فضل لهم عيشهم سؤلوا و اتبعوا رضوان الله و الله ذو فضل عظیم

پس باز گشتند به نیت بزرگ از خدا که عافیت و امنیت باشد و فضل بسیار و رسید بایشان بدی و کمربندی و پیروی کردند خوشنودی خدا را و خدا صاحب
 فضل عظیم است لهذا را حدیث معتبره دارد شده است که هر که از دشمنی گوید **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** زیرا که خدا میفرماید که چون این کلمه را گفتند برگشتند
 بنیت و فضل خداوندی از دشمن بایشان نرسد و هیچ طبری از ابان بن عثمان روایت کرده است که چون حضرت جنگ حمراء الاسد رفت زن فاسقه
 از بنی حطیم که او اعصاب میگفتند و در مجالس اوس مخرج میگردد و شعر چند میخواند و دست حضرت رسول میکرد و مردم را تحریص بر جنگ آنحضرت مینمود و در آنوقت از
 بنی حطیم غیری یک کس که او را عیمین میگویند میگفتند کسی مسلمان نشده بود چون حضرت برگشت عید و با داد از روز رفت و آن زن را قبضه ساند و بخدمت حضرت
 آمد و گفت من عصا را کثرت برای آنکه نسبت بود میگفت حضرت دست بر کتف او زد و فرمود که این مرد است که خدا و رسول انبیا را باری میکند خون آن زن
 با ما است و کسی در آن منازعه نخواهد بود و عیمین گفت که چنانچه حضرت فرمود چون برگشتم پسرانش را و رفون میکردند و هیچکس با من در گفتن او سخن نگفت و این ابی الحدادی
 و این اثیر روایت کرده اند که چون حضرت رسول از غزو حمراء الاسد مراجعت فرمود در راه معاویه بن خنیسه بن ابی العاصم ابی جهمی را گرفتند که از لشکر کفار آمده بودند
 پس ابو جهمه را فرمود که گردن زدند چنانچه گدشت و معاویه بنی حضرت حمزه را به بعضی از اعضای او بریده بود و راه را گم کرده و صحابه عثمان پناه برد و چون
 او را دید گفت او خود را با کس کوفی گفت تو از جهم بن زید کتری و نسب بنو پناه میبری که از برای من امان بطلبی پس عثمان او را خانه پنهان کرد و آمد که به پندار و نزد
 حضرت چه مذکور میشود چون مجلس حضرت حاضر شد شنید که حضرت میفرماید که معاویه در مدینه است و او را طلب میکنند پس یکی از صحابه گفت که همانا در خانه عثمان است
 چون بنای عثمان آمد ندانم کلتوم دختر حضرت رسول نشان داد که او را در فلان موضع پنهان کرده است پس او را بریدن آوردند و بخدمت حضرت آوردند چون عثمان را دید که او را
 آوردند گفت بخدا سوگند که من آمده بودم که برای او امان بگیرم و او را بمن بخش حضرت فرمود که او را بجنبشیدم بشرط آنکه بعد از سه روز اگر او را در مدینه با حوالی مدینه پند
 او را بکشند پس عثمان بزودی تمیله سفر او کرد و دستگیری از برای او خرید و او را روانه کرد و حضرت متوجه غزو حمراء الاسد شد و معاویه ماند
 تا روز سوم که اخبار حضرت را از برای مشرکان برده چون روز چهارم شد حضرت فرمود که معاویه نزد یکست با او را طلب کنند پس زید بن حارثه و عمار
 بن ابی اسود را طلب کردند چون راه را گم کرده بود او را و حوالی مدینه یافتند و زید بر او ضربتی زد و عمار گفت که مدینه را در ادخط است و تیرے بسوی او انداخت
 پس او با گشتند و خبرش را بر سر حضرت بمدینه آوردند **مَوْلَا** گوید که همین واقعه باعث شد که عثمان دختر حضرت را شهید کرد چنانچه
 بعد ازین مفصلاً مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و سید ابن طاووس رضی الله عنه روایت کرده است که چون حضرت امیر المومنین علیه السلام
 از جنگ احد مراجعت نمود و هشتاد و جرح بدن مبارک آنحضرت امیر المومنین علیه السلام رسیده بود که فتنه داخل آنها میشد پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله
 و سلم بدین آنحضرت رفت و بان حال بر روی فطی خوابیده بود چون حضرت او را دید گریست و فرمود کسی که در راه خدا این تعب بکشد بر خدا
 لازم است که ثواب خیر ابدی نهایت او را کرامت فرماید پس حضرت امیر صلوٰۃ الله علیه و آله گریست و فرمود که خدا را شکر میکنم که از تو پشت نگردانیدم و
 نگریتم و لیکن محزونم که چرا سعادت شهادت نرسیدم حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که انشاء الله بعد ازین شهادت فائز خواهی گردید
 پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که ابوسفیان بنزد ما فرستاده است بهدیه و عید و گفته است که وعده ما شما و حمراء الاسد است
 حضرت امیر علیه السلام فرمود که برو و ما در مدینه نمانیم تو با دیار رسول الله رخصت تو میمانم و سبقت میگیرم با بن جنگ هر چند باید که مردم
 بر روی دست گیرند و ببرند پس حق تعالی این آیه را در شان حضرت امیر المومنین علی بن طالب علیه السلام فرستاد و کاتبین
 مِنْ نَبِيِّ قَاتِلٍ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
 وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

باب سی و چهارم

در بیان غزوات و وقایع است که در این جنگ احد و غزوہ احزاب واقع شد و در آن چند فصل است فصل اول در بیان
 حنظل و جمع است شیخ طبری و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که گروهی از قبیلہ عسقلان پیش آمدند نزد حضرت رسول گفتند یا رسول الله
 گروهی از قوم خود را با ما بفرست که قرآن و معالم دین اسلام را تعلیم ما نمایند حضرت رسول الله در ثن بن ابی مرثد عنونی خالک بن
 بکر و عاصم بن ثابت و حبیب بن عدی و زید بن دثنه و عبد الله بن طارق را با ایشان فرستاد و فرمود را بر ایشان امیر گردان
 بر جمع رسید که ابی بود از قبیلہ ندیل گروهی از ندیل که ایشان را بنو لحيان میگفتند بیرون آمدند همه مسلمانان که همراه بودند
 شمشیر کردند و چون دو پسر سلاقه و دختر سجد را عاصم بن ثابت در جنگ احد شمشیر کرده بود آن ملعونه نذر کرده بود که شراب در
 کاسه سر عاصم بپاشد چون عاصم را شمشیر کردند خواستند که سرش را با دفروشند پس با دالهی زنجور بسیار بر سر او جمع شدند
 و هر که نزدیک می آمد میگرفتند و باین سبب نتوانستند که سر او را جدا کنند گفتند بگذارید تا شب در آید و زنجور را دوروشند پس سر
 او را جدا کنیم چون شب شد با دالهی سیله آمد و عاصم را برداشتی از دنیا رفتند و روایت کرده اند که عاصم سوگند یاد کرده بود
 که هرگز بدش به بدن کافری نرسد پس حق تعالی گذاشت که بعد از مردن نیز کافری او را مس کند و در بعضی از کتب معتبره
 روایت کرده اند که حبیب و زید را امیر کردند و رفقای ایشان را کشتند و ایشان را بکمر بردند و بکفار قریش فروختند و روایت
 کرده اند که حبیب را نزد یکی از دختران حارث سپرده بودند آن زن گفت که بهتر از حبیب کسی را ندیده بودم روزی پسر کوچک
 من که تازه براه رفتن آمده بود دیدم که در دامن او نشسته و کار در دست اوست من بسیار ترسیدم حبیب گفت می ترسی که من
 او را بکشم نه و الله مگر کار نیست روز دیگر داخل شدم دیدم که خوشه انگوری در دست اوست و میخورد و پامی او در زنجیر بود و درخت
 نمیتوانست کرد و در آنوقت انگور در کمرم نمیرسید پرسیدم که از کجا آورده گفت خدا بمن داده است و چون او را از حرم بیرون بردند
 که بکشد گفت مرا بگذارید تا دور کعبه نماز بکنم چون نماز کرد دست به عابد داشت و قریش را نفرین کرد و شعری چند خواند مشعر برضا
 و خوشنودی از کشته شدن و در راه خدا و چون او را زنده بردار کشیدند گفت خداوند کسی بردارد من نیست که سلام مرا بر رسول تو
 برساند خداوند تو سلام مرا با و برسان پس ابو عقبه بن حارث او را شمشیر کرد و حضرت رسول الله زیرو مقدار فرستاد که
 او را از دار فرود آورند چون بکمر رسیدند چهل نفر از مشرکان بر دور او خوابیده بودند و پاسبانی او میکردند دست شده خواب
 رفته بودند ایشان او را از دار فرود آورند و بدش خشک نشده بود و دست بر جراحت خود گذاشته بود چون دستش را حرکت
 دادند خون روان شد رنگش رنگ خون بود و بولش بوی مشک چون کفار قریش خبردار شدند ایشان را بتاقب کردند ایشان
 حبیب را بر زمین گذاشتند که با ایشان جنگ کنند با عجز حضرت زمین او را فرود برد و زیرو مقدار گشتند فصل دوم در
 بیان غزوہ مکه است شیخ طبری و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که ابو براء عامر بن مالک که بزرگ بنی عامر بن صعصعه
 بود نزد حضرت رسول الله آمد و در بند و بهی برای حضرت آورد حضرت ابابکر را قبول کردن بدید او و فرمود که من بدیدم تو را
 قبول نمیکم مسلمان شو تا بدید ترا قبول کنم او مسلمان نشد اما اتفاق بسیار هم نکرد و گفت یا محمد این امری که تو ما را بان حوث
 میکنی نیکست اگر بعضی از اصحاب خود را بفرستی بسوی اهل نجد که ایشان را دعوت کنند با سلام امیدوارم که اجابت تو بکنند

[illegible]

قرض طلبید ایشان بظاہر قبول کردند و حضرت را در زیر دیواری نشانیدند و بیرون آمدند و حی بن اخطب گفت که باید کسی برود و سگی از باغ
بردارد و بیدارزد و او را بجاک کند پس عمرو بن جاش گفت من این کار میکنم سلام من مشکم گفت کنید این کار را که خدا او را مطلع بگرداند بر غم
شما پس در این حال جبرئیل نازل شد و حضرت را بر غم ایشان مطلع گردانید حضرت برخاست و بیرون آمد و متوجه مدینه شد پس عبد الله
بن مسعود یا ایشان گفت البته حق تعالی او را بر کمر شما مطلع گردانیده است و اول کسی که از حضرت بسوی شما خواهد آمد حکم اخراج شما
ازین دیار خواهد آورد پس اطاعت نمائید مرا در یکی از دو خصلت اول آنکه مسلمان شوید و امین گردید بر خاندان و الهای خود و قتی که حکم کند
بیرون رویدنی تا بل بیرون روید اول بهتر است از برای شما گفتند برگزید اول را اختیار کنیم پس حضرت محمد بن مسلمه را فرستاد که بر دینزد
بنی نضیر و ایشان را بگو که خدا مرا خبر داده که شما در باب من چه قصد کردید پس باز شهر را بیرون روید یا میهای جنگ باشد و سه روز
شما را حملت دادم ایشان را در اول گفتند که ما بیرون میریم پس عبد الله بن ابی فرساد بسوی ایشان که بیرون مرید و بایستید
و با محمد جنگ کنید که من با قوم خود و خلفای خود شما را یاری میکنم و بنو قریظ و خلفای ایشان از عطفان شما را یاری میکنند و اگر
بیرون میرید یا شما بیرون میریم و اگر قتال میکنید با شما قتال میکنیم پس غم کردند بر آمدن و قلعهای خود را تعمیر کردند و میهای جنگ
گردیدند و بخدمت حضرت فرستادند که ما بیرون نمیریم هر چه خواهی کن پس حضرت برخاست و الله اکبر گفت و اصحاب حضرت الله اکبر
گفتند و حضرت امیر المؤمنین را امر فرمود که علم را بر دارد و متوجه قلاع بنو نضیر شود پس حضرت امیر علم را روانه آن صوب گردانید
و حضرت از عقب رفت تا ایشان را محاصره کردند و عبد الله بن ابی و بنو قریظ با ایشان موافقت نکردند و حضرت ایشان را
پانزده روز یا بیست و یک روز محاصره نمود و شیخ مفید و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که چون حضرت متوجه بنو نضیر شد فرمود که
خیمه آنحضرت را در اقصای قبیله بنی حطمه دزد چون شب شد مردی از بنی نضیر تیری بجانب آنحضرت انداخت پس حضرت فرمود
که خیمه را بکنند و در دامن کوه روند و مهاجران و انصار و و خیمه حضرت را فرو کردند و چون شب تار شد حیدر که از نا پیداشد
مردم گفتند یا رسول الله ما علی را نمی بینیم حضرت فرمود که مشغول کاریست که موجب صلاح امور شماست بعد از آنکه دست
آمد و سلمان بهویر که تیر بجانب خیمه حضرت انداخته بود و او را غرور امی گفتند آورد و نزد حضرت گذاشت حضرت پرسید که چگونه کار
گشتی گفت دستم که این ملعون غیبت بسی حری و شجاع است که چنین حرکتی کرد و دستم که در شب بیرون خواهد آمد که مثل آن کاری کند
لذا رفتم و در کمین او شستم چون شب تار شد دیدم که از قلعو بیرون آمد بانه نفر و شمشیر برهنه در دست داشت پس بر او حمله آوردم و او
بقفل رسانیدم و یارانش را گریختند و پدر و دوشده اند اکنون میروند که ما این بقفل رسانم پس حضرت رسول ده نفر از صحابه را با حضرت
همراه کرد که ابو دجان و سهل بن حنیف از جمله ایشان بودند و ایشان رسیدند پیش از آنکه داخل قلعو شوند و همه را کشتند و سرهای ایشان
بخدمت حضرت آوردند و حضرت فرمود که آنسر را در بعضی از جاه های بنی حطمه انداختند و این سبب فتح قلاع بنی نضیر شد ایشان آن
کرده اند که کعب بن الاشرف نیز در این شب کشته شد و علی بن ابراهیم روایت کرده است که حضرت متوجه خراب کردن خانهای ایشان
شد و ایشان نیز چون قطع امید از خانهای خود کردند خانهای نیکوی خود بدست خود خراب میکردند پس حضرت فرمود که در ختاهای
ایشان را قطع کنند تا مورث قطع طمع ایشان شود و ایشان گفتند یا محمد خدا ترا امر بفساد کرده است چرا در ختاهای میبری اگر راست
بردارد اگر راست قطع کن و چون کار بر ایشان بسیار تنگ شد امان طلبیدند و گفتند یا محمد مالهای ما را بده تا از دیار تو بیرون

نشد ایشان را بر آئینه پشتها بگردانند و بگزیند پس ایری کرده نمی شوند لکن اشد کتبه فی صدورهم من الله ذلک بانهم قوم لا یفقهون کلامهائیل نکه جمیعاً الا فی قری حسنه او من و سراج در با ستم بکنه شد سید
تخسبهم جمیعاً و قلن بخصم شیء ذلک یا شهم قوه لا یعقون ت ه ه
البتة شما و منان سخت تراید از جهت ترس و رسیهای ایشان از خدا این بسبب آنست که ایشان گروسی اند که نمیدانند عظم
خدا را کارزار نمیکند با شما همه ایشان مگر و شهرهای استوار کرده بخند و برج و بار و دیوار پس دیوار باشد و کارزار ایشان
در میان خود سخت است ولیکن خدا ایشان را از شمار رسانیده است تو میداری یهودان و منافقان که مجتمع میشوند و حال آنکه دلها
ایشان پراکنده است اینها بسبب آنست که ایشان گروسی چند اند که تعقل نمیکند یا صاحب عقل نیستند کذلک الذین من
قبلهم قریباً اذا قوا بال امرهم و کلهم عند اب الیم مانند مثل آن که بودند پیش از ایشان نیز یکی چشیدند بدی عاقبت که
خود را و ایشان راست عذابی در آوند علی بن ابراهیم گفته است که مراد از آنها بنی قینقاع اند که نزدی غضب خدا و رسول
گرفتار شده بودند و گفته است حق تعالی مثلی زد برای عبدالله بن ابی و بنی نضیر و گفت کمثل الشیطان الذی قال لیلو نسیان
۱۱ فلما کفر قال انی بنی منکم و انی احب الله سررت العالمین ه یعنی مثل ایشان
مانند مثل شیطان است که گفت ای من که کافر شوی چون کافر شد گفت من بزارم از شما بدستی که من تیرسم از خداوند بزرگوار
عالمی است پس علی بن ابراهیم در تفسیر این قصه از حضرت صادق روایت کرده است که چون حضرت برگشت و خواست که غنیمتهای
بنو نضیر را در میان صحابه قسمت کند چندان آنحضرت بود انصار را میان دو چیز غیر نبرد ویرا و قتی که حضرت بدین آمد مقرر فرمود که انصار
مهاجران را در خانه و اموال خود شریک کنند و ایشان را در خانه های خود جاد و بند و خرج ایشان را تحمل شوند و این وقت حضرت فرمود که اگر میخواهید این
غنیمت را مخصوص مهاجران میگردد انم و ایشان را از خانه های شما بیرون میکنم که بخرج خود باشند شما کاری نداشته باشید و اگر نخواهید میان همه
میکند که باز در خانه های شما باشند و شما تحمل نمونف ایشان باشید گفتند میخواستیم که در میان ایشان قسمت کنی حضرت غنیمت را میان مهاجران
قسمت کرد و ایشان را از خانه های انصار بیرون کرد و با جدی از انصار چیزی نداد مگر سهل بن حنیف و ابو جانه که ایشان اظهار پریشانی کردند
و این سبب ایشان بهر دواد و شیخ طبرستان بن عباس روایت کرده است که انصار گفتند که غنیمت را با ایشان میگذاریم و باز از مال و خانه های
خود ایشان بهر و میدسیم پس حق تعالی در مدح ایشان فرستاد که و کئی یثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة یعنی
مهاجران را به نفسهای خود و بهر خدا ایشان را احتیاج بست با نجه ایشان میکنند فصل چهارم در بیان غزوه ذات الرقاع و
غزوه عسفان است شیخ طبرستان در تفسیر قول حق تعالی فاذا اکتسبتم فم فاقمتم لکم الصلوات که در نماز خوف نازل شده گفته است
این آیه وقتی نازل شد که حضرت رسول الله در عسفان بود و مشرکان در صحنان پس حضرت نماز عصر را بعنوان نماز خوف کرد
و اسلام ظاهری خالد بن ولید باین سبب شد و از تفسیر ابو حمزه ثمالی روایت کرده است که حضرت رسول الله چون جنگ بنی محابه
و بنی انمار رفت حق تعالی ایشان را اگر زیاده و اموال و فرزندان خود را ضبط کردند حضرت بالشکر خود فرو دادند و چون کسی از دشمن
پیدا نمود اسلحه خود را کردند و حضرت بقضای حاجت بیرون رفت بی سلاح و میان حضرت و اصحابش وادی فاصله بود پس پیش
زانکه از حاجت خود فارغ شود سیلی آمد و وادی را بر کرد و باران می بارید چون حضرت فارغ شد در زیر درخت غاری نشست

پس عورت بن حارث محاربی و قوم او از بالای کوه حضرت را دیدند که تنها نشسته است و اصحابش باو گفتند که اینک محمد از صحنش جدا مانده است او را دریاب عورت گفت خدام را بکشند اگر او را بکشیم و شمشیر خود را برداشت و از کوه نبر آمد و حضرت وقتی مطلع شد که او با شمشیر برهنه بر بالای سرش ایستاده بود گفت یا محمد اکنون کی ترا از من محافظت میکند حضرت فرمود که خدا پس ناگاه برود و شمشیر از دستش رها شد حضرت شمشیر را برداشت و گفت یا عورت الحال کی ترا از من نجات میدهد گفت هیچکس حضرت گفت شما را به یگانگی خدا و پیغمبری من میدهمی گفت نه ولیکن عهد میکنم که هرگز با تو جنگ نکنم و اعانت دشمن تو نکنم پس حضرت شمشیر را بدست او داد و گفت تو از من نیکوتر بودی حضرت گفت که من سر او را ترا می بکرم کردن از تو چون عورت نبرد و اصحاب خود رفت گفتند تو بر بالای سرش ایستادی چرا شمشیر را نزدی گفت چون خواستم شمشیر را فرود آورم کسی بر پشت من زد که افتادم و دندانم کی بود پس پیل نزدی فرو نشست و حضرت با اصحاب خود ملحق شد و کلینی این قصه را بسند موثق از حضرت امام جعفر صادق روایت کرده است که در جنگ ذات الرقاع واقع شد و در اعلام الوری روایت کرده است که حضرت بعد از غزوه بنی نضیر متوجه غزوه بنی لحيان شد و در آن غزوه در عسفان نماز خوف کرد و با مرأی و بعد از آن بجنگ ذات الرقاع رفت و سائر مورخان گفته اند که حضرت برای قتل شهیدان معوضه متوجه بنی لحيان شد و چون ایشان گریخته بودند متوجه عسفان شد برای تخویف اهل مکة و برگشت و گفته اند که حضرت بر سر بنی محارب و بنی ثعلبه رفت از قبیلہ عطفان و آن جنگ ذات الرقاع بود و جنگ رو نداد و مسلمانان زنی از ایشان را اسیر کردند که شوهرش غائب بود چون شوهرش حاضر شد از بنی اشکر حضرت آمد و چون حضرت فرود آمد و فرمود که کی امشب با سبانی میکند پس یکی از مهاجران و یکی از انصار گفت ما حراست میکنیم و در دهان دره ایستادند و مهاجر خوابید و انصاری را گفت که تو را شب حراست کن و من در آخر شب پیل انصاری به نماز ایستاد و چون شوهر آن زن آمد و دید که شخصی ایستاده است تیری برد و انداخت و تیر بریدن انصار نشست انصاری تیر را کشید و نماز را قطع نکرد پس تیر دیگر انداخت آنرا نیز کشید از بدن خود انداخت و نماز را قطع نکرد و تیر سوم نیز کشید و انداخت و بر کوع و سجود رفت و سلام گفت و رفیق خود را بیدار کرد و او را اعلام کرد که دشمن آمده است چون شوهر آن زن دید که ایشان مطلع شدند گریخت و چون مهاجر بی حال انصاری دید گفت سبحان الله چه در تیر اول مرا بیدار کردی گفت سوره میخواندم و خواستم که آن سوره را قطع کنم و چون تیر با سبانی شد بر کوع رفتم و نماز را تمام کردم و تیرا بیدار کردم و بجز اسوگند که اگر نه خوف انداشتم که مخالفت حضرت کرده باشم و در با سبانی تفصیر کرده باشم هر آینه جانم قطع میشد پس از آنکه آن سوره را قطع کردم چندین بوده اند عابدان پیشتر به منم عابد اکنون خاکم به فصل پنجم در بیان غزوه بدر صغری و در سائر وقایع تا غزوه خندق شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که چون ابو صفیان در جنگ احد و عده کرد با مسلمانان که سال دیگر موسم بدر حاضر شوند برای جنگ حضرت فرمود که جواب او بگویند که بی انشاء الله در ماه ذی القعدة عرب بدر را بزمی بود که در آنجا جمع می شدند و خبر دزدان میگردیدند چون هنگام وعده شد حضرت صحابه را گفت که میبای قتال شود یا ایشان متاعل میزدند و اظهار کرامت نمودند و ابو صفیان نیز از گفته خود پشیمان شد و سهل بن عمرو بعد بنه فرستاد که اصحاب حضرت انبوه از تمیبه و وفور لشکر بر اسلحه قرین شایع باعث تقاعد ایشان شود پس حق تعالی فرستاد فقال فی سبیل الله لا تکلف الا نفسك و حرمین المؤمنین عمنی الله ان یکلف باس الدین کفر لوالله استک باسنا و استک تنک سیلا

میل در سر به دان دیده اند و هر یک محض باشد سنگسار بر او واجب است این صورت یا گفت خدا در تورات نیز چنین فرستاده است
حضرت فرمود که بگویم این حکم را تفسیر دادید این صورت یا گفت چون خیرانی باز میگردانید از سنگسار نمیکردیم و چون ضعیفان میکردند
سنگسار میکردیم و باین سبب زن را در میان ایشان با بسیار شد تا آنکه پسر عم پادشاه باز کرد و او را سنگسار نکردیم پس مرد دیگر را
کرد و چون پادشاه خواست که او را سنگسار کند قوم آن مرد گفتند تا پسر عم خود را سنگسار نکنی نمیکند و نیز
که او را سنگسار کنی پس علما گفتند بیاید جمع شویم و حکم دیگر برای زن اقرار دهیم که در شریف و وضع جاری باشد پس چنین قرار
کردیم که هر که زن را کند او را چیل تا زبانه زنند و رویش را سیاه کنند و او را از گون بر خرسوار کنند و در محلات و قبایل بگردانند و حال
این حکم بجای سنگسار در میان ما جاری شده است پس یهودان گفتند باین زودی اعتراف کردی و آنچه مادر حق تو گفتیم در حق تو
ولیکن چون غائب بودی بخوابتیم ترا عیبت کنیم این صورت یا گفت مرا سوگند داد و نتوانستم دروغ بگویم پس حضرت افرمود که آن
مرد و زن را در مسجد سنگسار کردند و فرمود که منم اول کسی که زنده میکند حکم خدا را هرگاه خواهند پنهان کنند پس حق تعالی فرستاد که بیا
أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ذَرْهُمْ وَابْعَثُوا فِي الْأَرْضِ لِيُخَرِّجُوا
آمده است بسوی شما رسول ما بیان میکند برای شما بسیاری از آنچه شما پنهان میکردید از کتاب خدا و عفو میکند از بسیاری و اظهار میکند پس
این صورت یا جست و دست بر زنانی حضرت گذاشت و گفت پناه ببرم بخدا و بتو از آنکه ذکر کنی آن بسیاری را که خدا فرمود که عفو میکنی
و ما را رسوا نمیکنی پس این صورت یا پرسید که خواب تو چون است حضرت فرمود که چشمهای من بخواب میرود و در خواب نمیدانم که خواب
که چراگاهی فرزند باید شبیه است و گاهی با مادر فرمود که آب منی هر یک که زیادتی میکند فرزند با او شبیه تر میشود گفت راست گفتی
که کدام یک از اعضای فرزند از منی مرد بهم میرسد و کدام از زن پس حضرت را غشی طاری شد باز آمد باروی سرخ و عرق از او نشت
و این حالتی بود که آنحضرت را در وقت نزول وحی عارض میشد پس فرمود که استخوان و لبی در گما از منی مرد است و گوشت و خون ناخن
و مواز منی زن است گفت راست گفتی گفتار و کردار تو گفتار و کردار پیغمبر است و مسلمان شده چون خواستند بزخمتی در پیوسته
در بنو نضیر گفتند یا محمد برادران ما از بنو نضیر پدر و ایشانشان کیست و دین ما و ایشانشان کیست و برادر ما میکنند و چون کسی را میکشند
نمیکند از آنکه قاتل را بکشیم و هفتاد و سق خردا و تیه میدهند و چون ما از ایشان کسی را بکشیم قاتل را بکشند و صد و چهل و سق
خردا نیز میکنند و اگر کشته ایشان زن باشد مرد را بکوش آن میکنند و یک مرد ایشان دو مرد را میکشند و بکوش بکشد ایشان از او
ما را میکشند و جراحات ما را نصف جراحات خود حساب میکنند پس حق تعالی آیات رحم و قصاص افرستاد و از وقایع سال چهارم نزول
حکم نحر فرمود و در این سال حضرت تزویج نمود ام سلمه را که از نساء اطهره آنحضرت بود و در این سال زینب دختر خرمیزه و جده آنحضرت
نوت شد و عبداللہ پسر قبیله که از عثمان بهم رسیده بود فوت شد و راه جمادی الاولی و درین سال فاطمه بنت اسد مادر امیر المومنین بر
رب العالمین اصل شد و کیفیت کفری و فرج صلوات او با سایر فضائل احوال ایشان را بعد از این مذکور خواهد شد و مرویست که
که درین سال در رسوم و شعبان حضرت سید الشهدا حسین بن علی متولد شد

باب سی و پنجم

در جنگ خندقست که آنرا غزوه احزاب می نامند علی بن ابراهیم شیخ مفید و شیخ طبرسی و غیر ایشان روایت کرده اند

غزوه اخواب و راه رمضان سال نهم هجرت بود و پیش آن بود که چون حضرت رسول بنو نضیر از مدینه برین کرد و ایشان گروهی بودند از یهود از فرزندان بارون پس جمعی از ایشان بخیر رفتند و رئیس ایشان حی بن اخطب بکافر رفتند و ابوسفیان و روسا قریش گفت که محمد بسیاری از ما و شما را کشت و عداوتش با ما و شما محکم شده است و ما را از خانه های خود بیرون کرد و اموال و اراضی ما را از ما گرفت و پس سرمان مانی قتیق را نیز از دیار خود جلا فرمود پس بگردید در زمین و هم سوگندان خود را و غیر ایشان را از قبائل عرب جمع کند تا برویم بر سر او و از قوم من در مدینه بقتل فرستند یعنی بنو قریظ و همه مردان جنگ اند و در میان ایشان و محمد عهد و پیمانی هست و من ایشان را رضی میکنم که پیمان را بشکنند و بروی اخطب و بر وی اخطب را میاری کنند و شما از جانب بالای مدینه بایستد و شما از جانب پایین مدینه و محمد و اصحابش را از میان برداریم و از موضع بنی قریظ تا مدینه دو میل راه بود و در موضع میبودند که کسیست به بر عبدالمطلب پیوسته این اخطب با ایشان در قبائل عرب میگویی تا ده هزار کس جمع شدند از قریش و کنانه و اقرع بن جابر با قوس و عباس بن مرداس با بنی سلیم و بروایت شیخ مفید و طبرسی سلام بن ابی الحقیق و حی بن اخطب کنانه بن ربیع و یهوده بن قیس ابو عماره و ابی باکروهی از بنی النضیر و بنی و الیه بکافر رفتند و ابتدا آمدند با ابوسفیان چون عداوت او را با حضرت رسول و مسارعت او را در قتال آنحضرت میدانستند از او یاری جستند بر قتال آنحضرت ابوسفیان گفت من با شما متفق ام بر دید و سائر قریش را را رضی کنید پس ایشان نبرد و یهود و روسای قریش رفتند و گفتند دست ما بر دست شماست و با شما اتفاق میکنیم تا محمد را متاصل کنیم پس قریش با ایشان گفتند شما اهل کتاب اولایه و دین محمد را دین ما میدانید بگوئید دین ما بهتر است یا دین او و با حق منزه او را ترسیم یا او میبود گفتند بلکه دین شما بهتر است از دین او پس حق تعالی فرستاد که

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَالْفَاحِشَاتِ وَيَقُولُونَ لِكُلِّ شَيْءٍ كُفْرًا وَهُوَ كَذِبٌ أَجْهَدُ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا

اما عیسی بوسی آنکه داده اند ایشان را بهره از کتاب که بسبب عداوت مسلمانان ایمان می آورند به بهای قریش که جبت و طاعت او و میگویند بکن کافران که ایشان هدایت یافته تر اند از آنها که ایمان آورده اند و محمد و راه ایشان درست تر است این گروه آنانکه گفت کرده است ایشان را خدا و هر که را خدا لعنت کند پس هرگز نمی یابی برای او یا دیری پس قریش شاد شدند آن که یهود تصدیق حقیقت و ایشان کردند و ابوسفیان ملعون آمد و گفت اکنون خدا شما را بر دشمن خود مکن و او را دوست و انیک یهود آمده اند و با شما متفق شده اند که یاکشته شوند یا محمد و اصحابش را متاصل گردانند پس قریش با یهودان اتفاق کردند و یهودان بیرون آمدند و رفتند به نزد قبیلہ عطفان ایشان را بسوی حرب حضرت دعوت کردند و گفتند قریش با ما متفق شده اند و ایشان نیز اجابت کردند پس قریش بیرون آمدند و قاتل ایشان ابوسفیان بود و عطفان بیرون آمدند با عینیه بن حصن فزاری و حارث بن عوف با بنی مره و مشعر بن جبلة با اتباع خود از قبیلہ انصاری و همه نوشتند بسوی خلفای خود از بنی اسد پس طلحه با عیسی بنی اسد آمدند و قریش بسوی بنی سلیم نوشتند و ابوالاعور سلمی با عیسی آمدند و چون این خبر حضرت رسول رسید اصحاب خود را طلبید با ایشان شورت کرد و ایشان بقتل فرمودند پس سلمان گفت یا رسول الله ما عیسی بنی اسد و مبارزه در برابر جماعت کثیر نمیتواند ایستاد حضرت فرمود پس چه کنیم سلمان گفت خندق میکنیم بر دو غده که بجای باشد میان تو و ایشان که ایشان از هر جانب بر ما نیایند و جنگ یک جانب باشد و ما را بلا هجوم وقتی که لشکر گران می شود بایستد بنین میگردیم که جنگ

جمع معینی واقع شود پس جبرئیل بر حضرت رسول نازل شد و گفت ای سلمان صوابست و آن عمل بنیاید که حضرت فرمود
 ایامی و روزی از حیه اعتدای برج و بهشت کام یابی هم بجای آتی از مهاجران و انصار و او که حضرت نمایند و امر کرد که سلبا و کلنگها آورند و حضرت
 نو ابتدا کرد و حصه مهاجران و کلنگ برداشت و خود میکند و حضرت امیر المؤمنین خاک را نقل میکرد تا آنکه عرق کرد و دانه شد و فرمود که
 مگر عیش آخرت خداوند ایام از انصار و مهاجران را چون مردم دیدند که حضرت خود متوجه کردند گردید استقام بسیار کردند و
 خاک را نقل میکردند چون روز دوم شد بامداد آمدند بر سر خندق و حضرت در مسجد فتح نشست و صحابه بشنول کردن شدند ناگاه
 رسیدند که کلنگ آن کار میکرد پس جابر بن عبد الله انصاری بخدمت حضرت رفت تا آنکه حقیقت حال را عرض نماید جابر گفت
 چون مسجد فتح رفتم دیدم که حضرت بر پشت خوابیده است و روای مبارک را در زیر سر گذاشته و از گردن سنگ بر شکم خود سنگی بسته است گفتم یا
 رسول الله سنگی در خندق پیدا شده که کلنگ را آن اثر میکند پس برخاست و لبرعت روانه شد چون بانموده رسید آبی طلبید از
 ب و وضو ساخت و گفت آبی در دهان حکمت نشان کرد و وضو نموده و بران سنگ یخت پس کلنگ گرفت و ضربتی بران
 که از آن برقی ساطع شد و در آن برق قصرهای شام را دیدیم پس با دیگر کلنگ راز و برقی ساطع شد که قصرهای مدائن را دیدیم
 پس با دیگر کلنگ راز و برقی ساطع شد که قصرهای مدائن را دیدیم پس فرمود که این مواضع را که برق بر آنها تابید شما فتح خواهید کرد و سلمان
 از استماع این بشارت شاد شدند خدا را حمد کردند و منافقان گفتند که وعده ملک کسری و قیصر میداد از ترس برود و خود
 پس حق تعالی آیه قل اللهم مالک ملک را برای تکذیب و تادیب منافقان فرستاد و این باب بر روایت کرده است که چون
 اول راز و سنگ شکست و فرمود که الله اکبر کلمه یاسی شام را خدا بران و بخدا سوگند که قهوه ای سرخ آنرا بنیم پس کلنگ گیر و دلت دیگر را
 شکست و گفت الله اکبر کلمه یاسی ملک فارس را بران و بخدا سوگند که الحال قهر سفید مدائن را می بنیم و چون کلنگ سوم باز و دواتی
 سنگ جدا شد گفت الله اکبر کلمه یاسی بنی اند و بخدا سوگند که راز و دای صغار را می بنیم و کلینی بسند خبر روایت کرده است از
 صادق که کلنگ را از دست امیر المؤمنین یا سلمان گرفت و یک ضربت زد که سنگ به پاره شد پس فرمود که فتح شد بر من و این
 ضربت گنجهای کسری و قیصر پس ابو بکر و عمر البکر گفتند که نمیتوانیم از ترس بقضای حاجت برویم و او وعده ملک پادشاه عجم و پادشاه
 روم بیا میداد و شیخ طبرست روایت کرده است که چون حضرت برای خندق خط کشید بر جل ذراع را بده نفر و سپس نزارع کرد
 مهاجران و انصار و باب سلمان و او چون مرد قوی بود انصار گفتند سلمان از راست و مهاجران گفتند سلمان از
 حضرت رسول فرمود که سلمان از اهل بیت است بر شتم بروایت علی بن ابراهیم جابر گفت که آن سنگ با عجا از آنحضرت
 فروخت و من چون یافتم که حضرت گرسنه است گفتم یا رسول الله ممکن است که در خانه من چاشت میل فرمائی فرمود که چه چیز
 ای جابر گفتم بزغال و یک صاع جو دارم فرمود که برو و آنچه داری بچل آور تا ما بیا نیم جابر گفت بخانه رفتم وزن خود را امر کردم که جو را
 اگر دو من بزغال را شتم و پوست کندم وزن نان بخت و بزغال را بریان کرد و چون فارغ شد بخدمت حضرت آمدم و گفتم پدر و مادر
 ای تو با و یا رسول الله فارغ شدیم بیا با هر که خواهی پس در کنار خندق ایستاد و فرمود که ای گروه مهاجر و انصار اجابت
 بر او و خندق بمقتصد مد کار میکردند چون ندای حضرت را شنیدند همه بیرون آمدند و بجانب خانه من روانه
 که میرسد از مهاجر و انصار میفرمود که اجابت کنید و عوث جابر را جابر گفت که من پیش رفتم و با اهل خود گفتم که بخدا سوگند که حضرت

با کردی که هیچکس طاقت اطعام ایشان نیست زن پرسید که آیا تو حضرت را اعلام کردی که چه چیز خانه ما هست گفتم آری گفت پس کاری
 مدار خود بهتر میداند جابر گفت که حضرت داخل خانه شد و در دیگ نظر کرد و فرمود که کچ بزین و بیرون آور و قدری در تاش بگذارد و بخور
 نظر کرد و فرمود که نان بیرون آور و قدری تنور بگذارد و همه را بیرون بنیاد پس کاسه طلبید و بدست جابر گفت نان در کاسه ترد کرد
 لیمو زد و مرق بر روی نان ریخت و فرمود که ده نفر میآوردند و خوردند و تا سیر شدند پس فرمود که یکدست بزغال را بیاور و آوردم و
 ایشان خوردند پس فرمود که ده نفر دیگر اطلب طلبیدم و ایشان نیز خوردند و سیر شدند و در کاسه اثری از خوردن ایشان نماند
 نشد بفرجای انگشتان ایشان پس ذراع دیگر اطلبیدم و ایشان خوردند پس ده نفر دیگر اطلبیدم ایشان نیز سیر شدند و ذراع دیگر
 طلبیدم آوردم و ایشان خوردند پس حضرت عرض کردم که گویید چند ذراع میدارد و فرمود که ده تا گفتم که من سه ذراع تا حال آوردم
 بحق خداوند که ترا بحق فرستاده است حضرت فرمود اگر سخن نمیکستی بهر آنکه همه مردم از ذراع میخورند جابر گفت که همچنین ده نفر ده نفر
 آوردم تا همه خوردند و سیر شدند و آنقدر طعام برای ما ماند که تا چند روز دیگر خوردیم و باز علی بن ابراهیم روایت کرده است که در حجر
 خندق عثمان گذشت بر عمار بن یاسر او مشغول کردن خندق بود و غبار بلند شده بود عثمان آستین خود را بر تنی کشید و
 گذشت چون عمار کرامت و کناره گیری او را مشاهده کرد و رجزی خواند که مضمونش اینست مساوی نیست کسی که بنا کند ساجد
 و در آنها بسوزد و راع و ساجد کسی که گذرد بر غبار و از آن بسوی دیگر میل کند از روی معانده و انکار پس عثمان برگشت و عمار
 دشنام داد که ای فرزند زن سیاه مرا میگوئی و بنزد حضرت رسول رفت و گفت ما داخل سلام نه شده ایم که از مردم دشنام بشنوم
 حضرت فرمود که اگر اسلام را نمیخواهی من از کا فر شدن پروا ندارم بهر جا که خواهی برو پس حق تعالی فرستاد که یٰمُؤْمِنُونَ عَلَیْکُمْ اَنْ
 اسْلَمُوا قُلْ لَا تَقْنُوا عَلَیْ اسْلَامِکُمْ بَلِ اللّٰهُ یَعْنِ عَلَیْکُمْ اَنْ هُدَیْتُمْ لَیْسَ بِالْاِیْمَانِ کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ
 اِنَّ اللّٰهَ یَعْلَمُ غَیْبَ السَّمٰوٰتِ وَ اَلْاَرْضِ وَ اللّٰهُ بِصَیْرُ مَا تَعْمَلُوْنَ یعنی منت میکند از بند بزرگوار
 آنکه مسلمان شده اند بگو یا محمد منت گذارید بر من اسلام خود را بلکه خدا منت میکند از بزرگوار که هدایت کرده است شما را بسوی ایمان
 اگر بتسبیح است گویان که ایمان آورده اید بدستیکه خدا میداند پنهان آسمانها و زمین را و خدا بنیادناست با آنچه شما میکنید از ایمان
 این آیات چنانچه علی بن ابراهیم در تفسیر آیه روایت کرده ظاهر است که مراد الهی آنست که دروغ میگوئید و ایمان نیاورده اید و کفایت
 و علی بن ابراهیم بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده اند که در اول اسلام معتبر بود که هر که در شنبه ماه مبارک
 رمضان بخواب رود و خوردن و آشامیدن بر او حرام شود و چون حضرت در ماه مبارک رمضان حکم کرد
 بکندن خندق خوات بن جبریر انصاری برادر عبد الله بن جبریر که در احد شب شد و خندق
 کار میکرد و در دیر ضعیف بود چون شب بخانه برگشت با اهل خود گفت که طعامی حاضر دارید که افطار کنیم گفتند نه بخواب برو
 تا بزودی طعامی مهیا کنیم چون تکیه کردی اختیار بخواب رفت گفتند بخواب رفتی گفت آری پس طعام بخورد و بامداد بخندق آمد و
 مشغول کار شد و در آشنای کاغشی بر او طاری میشد چون حضرت رسول برگشت و حال او را مشاهده کرد پرسید که چرا باین
 حالی او کیفیت واقعه شب را عرض کرد پس حق تعالی سبب او منت گذاشت بر مسلمانان و فرستاد که کلوا و اشربوا حتی تبینوا
 لکم الخیط الابيض من الخیط الاسود یعنی بخورید و بیاشامید تا ظاهر شود برای شما ریسمان سفید صبح از ریسمان

سیاه شب پس علی بن ابراهیم روایت کرده است که حضرت از کندن خندق فارغ شد و پیش از آمدن قریش و برای خندق
 نشست و مقرر فرمود و بر روی یک مروارید بزرگ و یک مروارید انصاریا که روی مقرر فرمود که حراست نمایند پس قبایل قریش و کسان و
 و بلال باحی بن اخطب آمدند و قریش با خلفای خود که ده هزار کس بودند و را بین جری غایه فرو دادند و عطفان و تواضع ایشان
 از اهل بنجد و جانب احد فرو دادند و حضرت رسول با سه هزار نفر از صحابه از مدینه بیرون آمدند و آن شهر شوب دایت کرده است که لشکر
 مشرکان پیچیده هزار نفر بودند و اکثر مجموع لشکر داده هزار کس گفته اند پس چون قریش به او می رسیدند در میان شب حی بن اخطب
 بسوی بنی قریظ آمد و ایشان در قلع خود متحصن بودند و بهمدی که با حضرت رسول کرده بودند در آن روز چون روزه قلع را گویند صد گویو
 کعب بن اسید رسید با اهل خود گفت که این برادر است و اهل قبیل خود را به بلا انداخت و اکنون آمده است که ما را به بلا افکند و عهده ما را
 بشکند و محمد با نیکی کرده و در آن خود استوار بوده و حق همسایگی ما را پیوسته رعایت میکنند و نذر او نیست که با او خیانت کنیم پس از غرض
 بزرگوار و گفت تو کیستی گفت منم حی بن اخطب آورده ام برای تو غرت روزگار را کعب گفت بلکه آمده باندلت و خواری ابدی از برادر
 ما این اخطب گفت ای کعب انیک قریش آمده اند با پیشوایان و بزرگواران خود و هم سوگند آن خود از قبیل رکنانه و عقیقین فرو
 داده اند و انیک قبیل قریظه آمده اند با سرکرد و بزرگان خود و در غایه فرو داده اند و انیک قبیل سلیم و دیگران آمده اند و قلع ربنی
 زمینان فرو داده اند و بزرگواران و صاحبان از جنگ این گروه انبوه را با خود آورده اند و در میان خود و محمد بشکن کعب گفته
 برای تو در کشایم از این که آمده برگردان اخطب گفت هیچ چیز تر مانع نیست از کشتن و کشتن و کشتن و کشتن و کشتن و کشتن و کشتن و کشتن
 آن خریک شوم در آن کشا و ترس که من خریک تو نخواهم شد کعب گفت ترا خدا خنت کند که از را بی برآمدی که من جواب تو
 گفت پس گفت در را برای او کشاید چون در را کشوند داخل شد و نشست و گفت و ای بزرگوار کعب بشکن عهده خود را با
 مرا و بکن که محمد بزرگوارین گروه را با خود آورده شد و اگر این فرصت را از دست بدهی دیگر چنین فرصتی دست تو نخواهد آمد پس هر که در
 از روی سار و مود و اندر غزال بن شمول و یا سر بن قیس و اذاعه بن زید و سر بن ناطع شدند و کعب با ایشان گفت شما چه میگو
 گفتند تو بزرگ مائی و مطاعی و میان ما و محمد چنان را تو بسته اگر محمد را بشکنی و نیز بشکنی و اگر در قلع میانی ما نیز میمانیم و اگر بیرون میروی نیز
 بیرون میروی و سر بن ناطع که روی صاحب تجربه بود گفت من خوانده ام در توراتی که خدا فرستاده است بر آن که حق تعالی پیغمبری خواهد
 در آخر زمان که از آنکه خروج خواهد کرد و محل هجرت او این بحیره خواهد بود یعنی مدینه و برادر از کوش بر من سوار خواهد شد و با همای آمده خواهد
 و بنان خشک خراگتفا خواهد کرد و او دست خندان بسیار کشته مردان و در بر و چشمش سرخی هست و در میان دو کتفش خاتم
 هست شمشیر خود را بر دوش خواهد گذاشت و بر او نخواهد کرد و از برادر و پادشاهی او بفتهای زمین خواهد رسید اگر این پیغمبر
 از بسیاری این گروه پروا نمیکند و اگر کرده با او سرکشی و معارضا کنند برانها غالب می آید این اخطب بعین گفت این آن پیغمبر
 آن پیغمبر از بنی اسرائیل است و این از فرزندان اسمعیل است و بر گزینی اسرائیل تابع فرزندان اسمعیل میشوند زیرا که خدا
 بر جمیع مردم زبانتی داده است و پیغمبری و پادشاهی را در میان ایشان گذاشته و موسی با محمد کرده است که ایمان بنیاوریم پس
 تا قربانی بیاورد که آتش آنرا بخورد و با محمد آتی نیست این گروه را برگرد خود جمع کرده است و بجاد و ایشان را فریب داده است
 بجادوی خود بر مردم غالب آید و پیوسته با این اکاذیب و باطل ایشان را وسوسه میکند تا همه را از راستی خود برگردانند و با خود

شوم خود موافق کرد و گفت بیرون آورید آن نامه را که میان شما و محمد نوشته شده است چون نامه را بیرون آوردند گرفت و پاره کرد و گفت
الحال آنچه شدنی بود شد و دیگر چاره بغیر از جنگ ندارید پس مہای جنگ شود چون این خبر حضرت رسول رسید بسیار مجروح شدند و صحابہ کرام نیز درین حضرت
رسول سعد بن معاذ و اسید بن حضیر را که از قبیلہ اوس بودند و آن قبیلہ بانی قرظیہ ہم سوگند بودند فرمود کہ بروید نزد بنی قرظیہ و معلوم کنید کہ آیا
در چہ مقامند و اگر نقض عہد کرده باشند چون برگردید کسی را بر این واقف مطلع سازید و چون نزد من آمدید بگوئید عضل القارۃ و این رسول
بود میان حضرت و ایشان کہ حضرت باید و دیگران نیابند عضل و قارۃ دو قبیلہ بودند از قریش کہ مسلمان شدند بطعام و مکر کردند و فرستادند
پس ہر کہ کر میگردید بر حال او مثل نیز دزد بحال ایشان و چون سعد و اسید بر وازۃ قلعہ بنی قرظیہ رسیدند کعب از بالای قلعہ مشرف شد و ایشانرا
نوشام داد و نسبت بحضرت رسول ناسرگفت سعد گفت تو مانند روباهی کہ در سوراخ خود گیرختہ باشد نزدی قریش برخوانند گشت و حضرت
محاصره خواہد کرد و باندلت ترا از قلعہ برخواہد آورد و گردون خواہد زد پس برگشتند و گفتند عضل القارۃ حضرت برای مصلحت فرمود و گفت
بر ایشان من امر کرده ام ایشانرا کہ چنین کنند و این را برای مصلحت توریہ فرمود کہ جوایس قریش کہ پیوستہ در میان عسکر حضرت بودند
اگر بشنوند بشک افتند کہ حضرت بایشان متفق باشد و چنین توطیہ کردہ باشند کہ ایشانرا فریب دهند پس ابن اخطب ملعون بسوئی ہوسیان
و قریش برگشت و ایشانرا خبر داد کہ بنو قریظہ پیمان خود را با حضرت شکستند و قریش باین خبر شاد شدند و در میان شب نعیم بن مسعود اشجع
بخدمت حضرت آمد و پیش از آمدن قریش بسہ روز مسلمان شدہ بود و قریش نمیدانستند پس عرض کرد یا رسول اللہ من ایمان بخدا
آورده ام و تصدیق تو کردہ ام و کتمان کردہ ام از قریش اگر میفرمائی کہ در خدمت تو باشم و ترا بجان خود یاری کنم میکنم و اگر رخصت میفرمائی
میروم و میان قریش و بنی قرظیہ اختلاف می افکنم و اتفاق ایشانرا بر ہم نیز نمیزد تا از قلعہ بیرون نیایند حضرت فرمود کہ برو و اتفاق ایشان
بر ہم بزن کہ نزد من بہتر است گفت و مرا رخصت دہ یا رسول اللہ انچہ مصلحت دانم در حق تو بگویم حضرت فرمود کہ بگو انچہ خواہی پس لیل
بہ نزد ابوسفیان رفت و ابوسفیان خبر از اسلام او داشت و گفت مودت و خیر خواہی مرا نسبت بخود میدانی و میدانی کہ من چہ مقدار خواہ
دارم کہ خدا شما را بر دشمن شما یاری دہد و بحقیق کہ شنیدہ ام کہ محمد با یود اتفاق کردہ است کہ ایشان چون داخل لشکر شما شوند و شما با او
مشغول جنگ شوید اینہا بر شما شمشیر کشند تا باعث غلبہ محمد شود بر شما و عہدہ دادہ است محمد ایشانرا کہ چون چنین کنند منازل و مزاج بنویسند
و بنو قنیقاع را کہ از انما گرفته است بایشان بدین مصلحت شمارا درین می بینم کہ نگذارید کہ ایشان داخل شما شوند تا گروہی از سر گردہای
ایشانرا گرد بگیرد و بفرستد بکہ از مکر و خدایشان امین باشد ابوسفیان گفت خدا ترا توفیق دہد و جزای نیک بدہد کہ ما را نصیحت کردی
و خیر اہمائی کردی پس نہ دی برگشت و نزد بنی قرظیہ رفت و ایشان نیز از مسلمان شدن او خبر داشتند و بایشان گفت کہ ای کعب مباد
مودت مرا نسبت بخود و شنیدہ ام کہ ابوسفیان گفتہ است کہ این یہودان را از قلعہ بیرون می آوریم و در برابر محمد باز میداریم اگر اینہا ظفر
نام فتح ازناست و اگر محمد غالب شود اینہا مقدمہ لشکر یا ندکشتہ میشوند و ما میکشیم کہ شما داخل لشکر ایشان شوید تا دہ نفر از ایشان ایشان
بگرد و گردید کہ در قلعہ شما باشند کہ اگر بر محمد ظفر نیابند و نہ تا گردانند بر شما عہد و پمانیرا کہ میان شما و محمد بودہ است زیرا کہ ہر گاہ قریش گرد
و بر محمد ظفر نیابند محمد با شما جنگ خواہد کرد و شما را خواہد گشت کعب گفت بایںکی کردی و نہایت خیر خواہی ادا ہای قلعہ بیرون نمیردیم تا
از ایشان گرد و گردیم و بروایت شیخ طبرستہ ابوسفیان گفت کہ شنیدہ ام کہ بنو قریظہ از نقض عہد پشیمان شدہ اند و نزد محمد فرستادہ
کہ دادہ نفر از اشراف قریش بگرد و میکشیم و تمویذ ہم کہ ایشانرا بکشی و با تو موافقت میکنم در جنگ ایشان شاید از اراضی شوی و در

قرب الاسناد بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر و روایت کرده است که حضرت امیر المومنین علیه السلام فرمود که آنچه من از حضرت رسول روایت میکنم البتہ و اگر از آسمان نیز افتد یا مرغ مرا برآید دوست تر میدانم از آنکه دروغ بر آنحضرت بگویم و اگر از خود بخیر گویم در جنگ شاید توریہ کنم برای من زیرا که در جنگ بر خدع مکر است بدستیکه چون خبر رسید بحضرت رسول که بنو قریظ بنزد ابوسنیان فرستاده اند که هرگاه شما با آنها ملاقات کنید ما شما را مدعو خواهیم کرد حضرت خطبہ خواند فرمود که بنی قریظ بنزد ما فرستاده اند که چون به ابوسنیان ملاقات کنید ما را مدعو و اعانت کنند چون این خبر ابوسنیان رسید گفت یو دبا و در مقام دیند یکدب با شما گیتی ایشان این شد شیخ خند و شیخ طبرسی روایت کرده اند که لشکر قریش در آن خندق نزل کردند و زیاده از بیست روز ماندند و میان ایشان جنگی نه شد مگر به تیر و سنگ و نشتن و چون حضرت ضعف قلوب اکثر مسلمانان و طور نشان منافقانرا مشاهده کردند و عقبه بن حصن و عمارت بن عوف که سر کرده عطفان بودند فرستاد و از ایشان طلب صلح نمود که ملت میوه مدینه را با ایشان به حسد اگر برگردند و در این باب با سعد بن سوادہ انصاری مشوره فرمود سعد گفت یا رسول الله اگر این صلح با منعدا ما را و قبول آن چاره نیست حضرت فرمود که وحی در این باب نازل نشده است ولیکن چون قاطبہ عب برای شما تیر عداوت و دشمنان گذاشته اند و از هر جانب بر سر شما می آیند خواستم که شوکت ایشان را از شما بشکنم تا قوی در شما بماند پس سعد بن معاذ گفت که وقتیکه خداوند انقیاد ختم ایشان طمع در مال ما کردند اکنون که خدا ما را با اسلام گرامی داشته است و تو شرف و غت یافته ایم اموال خود را با ایشان میبخشیم بخدا سوگند که بغیر شمشیر تیغ ایشان نمیدهم تا خدا میان ما و ایشان حکم کند حضرت فرمود این نیز میبخشیم که ثبات نعم شما را بداند پس برین امر ثابت باشید بدستیکه خدا به پیغمبرش را و انمیکندارد و ما را یاری خواهد کرد و دین ما را بر همه دنیا غالب خواهد کرد و انید چنانچه وعده داده است پس آنحضرت با اقدام جد و اهتمام ایستاد و ایشانرا بسوی جهاد اعدا دعوت نمود و وعده یاری و نصرت از جانب حق تعالی ایشانرا فرمود پس گروهی از اشقیاء و قریش متوجه میدان قتال شدند که از جمله ایشان عمرو بن عبدود و عکرمه بن ابی جهل و همیره بن ابی وهب و ضار بن الخطاب و مرداس قمری بودند پس اسلحہ جنگ بر خود راست کردند و بر اسبان حربی سوار شده بر منازل غنم ایشانرا تخریب بر قتال کردند گفتند میای کار را بشوید که امر و معلوم میشود و گیر و گیت و چون بکنار خندق رسیدند گفتند این کمریت که آب نمیدانستند این تدبیر آن فارسی ست که با او ست پس گردیدند تا مکان تنگی از خندق یافتند و اسبان خود را از خندق جهاندند و عمرو بن عبدود که بشجاعت میان عرب مشهور بود و او را بنابر اسوار برآید نشتند و او را تیر لیل میگفتند زیرا که در وضعی که آنرا لیل میگویند در راه شام قافله را انجام یافتند که عمرو در میان ایشان بود چون بان موضع رسیدند در موضع قریب بنزد نفر از روان سر را در قافله گرفت اهل قافله یکی که نختید بغیر عمر و که شمشیر کشید و شتر نیمه را ربود و چون سپر بر دست گرفت و رو با ایشان آورد و همه را گردانید و قافله را برانید و با سن سبب آنرا فارس لیل میگفتند پس او در میدان حرب جولان کرد و جز میخواند مبارزمی طلبید چون لشکر اسلام او را دیدند همه در پشت سر حضرت رسول گردنخستند و حضرت را پیش داشتند پس عمر با عبد الرحمن بن عوف گفت که این شیطانرا می بینم یعنی عمر و سبکس از دست او جان نمیر و بیایید محمد را با و همیم تا بکشند و باقوم خود ملحق شویم پس حق تعالی این آیه را فرستاد و

الْمُتَّقِينَ مِنْكُمْ وَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ لَا يَجْنِئُكُمْ هَلْكُمْ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتِيَنَّكُمُ النَّبَأُ إِلَّا قَلِيلًا أَسْمِعُوا عَصَاكُمْ فَإِذَا سَأَلْتُمُوهُمُ يُخْبِرُونَ إِلَيْكَ تُدْعَوُا أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذُكِبَ الْحَقُّ سَلَفُوا لَهُمْ يَأْتِيَهُمْ

أَسْمِعُوا عَلَى الْخُدْرَةِ لَمْ يُؤْمِنُوا أَفَاكُحِبُّ اللَّهُ أَحْمَأَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

یعنی بدستیکه خدا میداند باز دارندگان از یاری رسول از گردشها و گونندگان مربره را در خود را که نیاید بسوی ماه جنگ کشیده و نمی آید
 بکار نرود مگر اندکی که بکار نیاید در حالتیکه بخلافند بر شام و نیمه شب که شام ظاهر میاید ببال در راه و خدا مرگ نمیکند پس چون باید ترس دشمن
 می بینی ایشانرا که نظر میکنند بسوی تو میگردد و چشمهای ایشان مانند کسیکه غش بر او طاری شود از سگرات مرگ پس چون بروی ترین بخانه شما را
 بزنی تو نیز در حالتیکه خجیل اند غنیمت این گروه ایمان نیاروده اند پس باطل گردانیده است خدا عظمای ایشانرا و بر خدا آسان است
 خط عظمای ایشان یا اگر خدا را از لافاق ایشان پروائی نیست پس عمرو بن عبدود نیز خود را بر زمین نصب کرد و بولانی کرد و بر چرخ
 خواند که مضمونش این بود که صدایم کنده شد و پس ندانم و در مجمع شما که کی با من مبارزه میکند و ایستادم در جنگا میکشد شجاع میشوند
 در مقام تربیکه اگر نزد من پیوسته چنین مسارعت کننده بودم و جنگهای عظیم بدستیکه شجاعت و بخشش و جوانی از بهترین فصلهاست
 پس حضرت فرمود که کی میرود که این سگ را دفع کند چون یکس جواب گفت حضرت امیرالمومنین بر جست و گفت من میروم و او را
 دفع میکنم حضرت فرمود که یا علی این عمر بن عبدود است حضرت امیر گفت من علی بن ابی طالبم پس حضرت فرمود که نزدیک من بیا و بدست
 مبارک خود عمامه بر سر او بست و ذوالفقار را بدستش داد و گفت برو و با این شمشیر قتال کن پس دعا کرد که خداوند اخف کن او را از پیش رو
 و از پشت سر و از جانب راست و از جانب چپ و از بالای سر و از زیر پایش حضرت اسد الله الغالب مانند شیر ثریان بسیرت تهر
 میدان گردید و در جزی خواند که مضمونش اینست تعجیل کن که آمد بسوی تو اجابت کننده او را از که عاجز نیست از مقام دست تو و صاحب
 درست و بنیاست در راه حق و راست گوی نجات دهنده هر استگاست و بدستیکه میدارد که برود می بایستی تو بیا که تو را که بر بنیان
 میکنند از ضربت شگافند که آوازه اش مانند جود از جنگها پس عمر گفت کیستی تو که جز است کردی در این معرکه بر خدا پس حضرت فرمود که
 منم علی بن ابی طالب پس عمر رسول خدا و داد او گفت و الله که پیرت با ما بود ندیم و پیرت من بود و منی خواهم از این پیران برتر خود
 و پدرم در میان آسمان و زمین که نرفته باشی و زنده حضرت فرمود که سپهر عمر را خبر داد که مرا تو به تنی من داخل بهشت میشم و تو و جنم تو را می
 اگر من ترا بکشم و بهشت خواهم بود و تو داخل جهنم خواهی شد عمر از روی استهزا گفت بزرگوار می تو خواهی شد من بهشتی هست که در کرده حضرت
 فرمود که این را بگذار ای عمرو من از تو شنیدم در وقتیکه بزرگوار است زده بودی میگفت که هر که در جنگ است خصمت را بر زمین می کشد
 البته یکی را قبول میکنم من اکنون در صفت بر تو عرض میکنم بپیشی را قبول کن گفت بگو یا علی فرمود و الله که گواهی داد و بدایت خدا و
 پیغمبری رسول خدا و مسلمان شو او گفت این را از من دور گردان که نمیشود فرمود که در مقام برگردی و این لشکر از رسول خدا بزرگوار
 مراست گوید و امر من ثابت شود موجب شرف شماست و شما بترمی شناسید او را و اگر دروغ گوید و پیغمبر باشد اگر کان و وزدان اهل
 عرب کفایت شر او را از شما خواهند کرد آن بی سعادت گفت این هم نمیشود زیرا که زنان و قریب در خانههای خود خواهند گفت مردم و شما
 خود خواهند بدست که من از جنگ سیدم و بر شتم و یاری نکردم گویی را که از بزرگ رئیس نه کرده اند حضرت فرمود که سوگند است که من
 بیاورم و تو سواره تو هم از اسب فرود آئی که بر دو پیاده جنگ نمایم چون این شنید از اسب خود بر زمین آمد و اسب را پی کرد و گفت
 این خصم من است که گمان نداشتم احدی از عرب جرأت نماید و این را از من اطاعت پس آن معاون مبادت کرد و بهترین بر سر حضرت خوا
 و حضرت سپهر بر کشید و شمشیر آن ملعون سپهر را دو نیم نمود و بر سر آن حضرت نشست و چون خدعه در جنگ است حضرت فرمود که تو خود را
 من عرب میدانم و این ترا پس نیست که من از زمین با تو مبارزت مینمایم که باوری بهم با خود آورده چون آن ملعون بدید

حضرت خنجر بن ابی ایاز و زکریا بن ابی ایاز و اقلح کرد و او برین فدا گردید که مردم ندانستند که کدام یک یگرمی را
پس منافقان گفتند که علی کشته شد چون گرد بر طرف شد دیدند که حضرت امیر المومنین علیه السلام کشته و بر پشت راهبست گرفته شمشیر را بد
پس حضرت سرور را بخودت حضرت رسول آورد و خون از مبارک کفن جاری بود از غریبت آن ملعون و از شمشیرش خون میرخت و
فرزند عبدالمطلب مرگ از برای جوان بهترست از گزینختن پس حضرت رسول فرمود یا علی با او گردیدی عرض کرد بلای رسول الله ما را
بر کرد و خجست پس زبر را فرستاد بسوی پیروز و ضربتی بر او زد و او را هلاک کرد و عمرافرو فرمود برو و با غار مبارزه کند چون ضرر او
عمر پیدا شد عمرتیری بیرون آورد که بسوی او میزد و خنجر گفت ای پسر خطاب این قاعده کجاست که در مبارزه تیر میزد
باشم شمشیر یا جنگ نمانیم بخدا سوگند که اگر تیری اندازی من یک عدد را در کمین میگذارم که نکشم پس عمر شپت گردانید و گزینختن و ضربتی
نیزه استوار کرده از پیش تاخت و چون باور رسید سر نیزه را اندکی در پشت سرش فرو برد و گفت این را از من نگذار که بتور رسیدم و مرا
و من سوگند یاد کرده ام که تا توانم قریش را نکشم پس عمر همیشه حق نعمت او را رعایت میکرد و چون خلیفه شد او را ولایت و
او مولف کوید قصه مکر حضرت امیر و فریب دادن او و مردار و روایت دیگرست و اکثر مورخین عامه نیز نقل نموده اند و چون
و کرده بود ایراد نمودیم و اکثر گفته اند که سبیه را نیز حضرت امیر بقتل رسانید و بعضی گفته اند که حضرت بعد از قتل عمر و سبیه و ضربتی
حمله کرد و بر او گزینختن و چون روایات کشتن عمرو فی الجمله اختلاف دارد اگر بعضی از روایات دیگر ذکر شود مناسب است این با
خصال سند معتبر از امیر المومنین روایت کرده است که حضرت ربیان ابتلاهای خود فرمود که قریش با قبایل عرب جمع شدند و پیام
با هم میگویند که تا حضرت رسول را با سایر فرزندان عبدالمطلب نکشند بزرگوار نیست آمدن با حدت و شدت تمام و اسلحه و دو آب
پس فرو آمدند بر او و مدینه با نهایت وثوق و اعتماد بر کثرت و شوکت خود پس جبریل نازل شد و پیش از آمدن ایشان خبر
برو و خود و مهاجران و انصار خندقی کند پس قریش آمدند و خندق را فرو کردند و محصور کردند و خود را در نهایت قوت و
ضعف می یافتند و مسلمانان را عید میدادند و حضرت رسول صلی الله علیه و آله ایشان را بسوی خدا دعوت میکرد و ایشان را
و رحم سوگند میداد اینها موجب بی طعنیان ایشان میشد و قبول اسلام و برگشتن نمیکردند و در الوقت نارس ایشان عمرو بن عبدالمطلب
یا دیگر و مانند شتر مست و مردم را بمبارزه میطلبید و اشعار و رجزهای میخواند و گاهی نیزه را جولان میداد و گاهی شمشیر را و یکس
اقدام بر جنگ مبارزت او نمی نمود و هیچکس را طمع جنگ با او در دل نمی گذشت و نه احدی از صحابه را جمیع بجزکت آورد و نه
در دین داعی میشد ایشان را بمبارزت آن لعین پس حضرت را بجنگ او فرستاد و عمامه بدست خود بر سر من بست و این
بدست من برد و اشاره بذوالفقار فرمود و چون داخل معرکه شد از زنان مدینه شیون بلند شد زیرا که از عمرو بن عبدالمطلب
پس خدا او را بدست من گشت و عرب فارسی که با او مقاومت کند بغر و نمی شنوند و این ضربت را بر سر من زد و اشاره فرمود
مبارکش پس قبایل قریش و قبایل عرب بهمان ضربت و سایر ضربتها که از من در انجنگ با ایشان رسید گزینختن
خود گردانید و فرمود که آیا چنین نبود همه گفتند بلای امیر المومنین و شیخ مفید و شیخ طبرسی و ابن شهر آشوب با اتفاق این
سائر مورخان عامه و خاصه روایت کرده اند که چون عمرو بن عبدالمطلب و لغنه الله در معرکه جولان میکرد و مبارز میطلبید حضرت
لیست با او مبارزت کند هیچکس جواب نگفت و حضرت امیر فرماست و گفت یا نبی الله میروم حضرت فرمود که ای

شاید دیگری بریزد پس عمرو بن العاص میگوید میگفت آیا کسی نیست که در برابر من بیاید کجاست آن بهشت شما که میگوید که هر کشته
 میشود از شما داخل آن بهشت میشود پس باز حضرت امیر میفرماید کجاست و گفت من میروم با رسول الله حضرت فرمود که بنشین تا آنکه
 و بر توبه سوم حضرت مخص شد و رسول خدا زود خود را بر او پوشانید عمارت صحاب خود را بدست خود بر سرش بست و شمشیر خود را افتاد
 را بدستش داد و گفت برو پس گفت خداوند او را اعانت کند و بروایت ابن ابی الحدید چون شیر خدا متوجه حرکتش پیاشد حضرت رسول خدا
 فرمود که کل یان در برابر کل شرک رفت و چون حضرت در برابر عمرو ایستاد و عمرو حضرت را شناخت گفت برگرد تا دیگری بیاید که میخواهم
 کوهی مثل ترا بکشم میان من و پدر تو دوستی بود میخواهم فرزند او را بکشم حضرت فرمود و لیکن من میخواهم ترا بکشم تا در کفر باشی ابن ابی الحدید
 گفته است که هرگاه این حدیث را نزد شیخ خود میخواهم میگفت آن ملعون دروغ میگفت چون حضرت را دید و میدان نبود و ضربت های آن حضرت
 را در بدن او دید و او را ترسید و میخواست باین بهانه از تیغ آن حضرت ربائی یاد پس آن ملعون از سخن آن حضرت و غضب شد و از اسب بریاید
 و شمشیری حواله آن حضرت کرد که سپر اشکافت و در مبارک را مجروح کرد و حضرت بزودی شمشیری برگردان او زد که سرش بدو افتاد و الله اگر گفت از
 صدای تکبیر دانستند که حضرت امیر زور گرفته است و چون سرش را بخدمت حضرت آورد و فرمود که ای علی شاد باش که اگر عمل امروز را بکنند
 با عمل امت محمد بر زمین عمل امروز تو بر اعمال همه زیادتی کند زیرا که هیچ خانه از خانهای مشرکان نیست که کشتن او معنی و ران داخل نشود
 و هیچ خانه از خانه های مسلمانان نیست که کشتن او غنائی در آن داخل نشود و در روایت معتبره مذکور است که حضرت فرمود که ضربت علی
 در روز خندق بهتر است از عبادت جن و انس تا روز قیامت و از ابو بکر بن عباس روایت کرده اند که علی ضربتی زد که ضربتی از آنجی تر
 نمی شد و آن ضربت عمرو بود و ضربتی خورد که از آن شوم تر ضربتی نمیشد یعنی ضربت ابن ابی حمز علیه السلام و روایت کرده اند که عمر گفت یا علی
 چه از ره او را نکندی که زرسی از آن نیکوتر در میان عرب نیست حضرت فرمود که نخواستم که او را برهنه بگذارم و چون خواب عمرو دید که او را برهنه
 کرده اند و در پیش را نکرده اند گفت کفو که می آید او را کشته است و چون شنید که امیر المومنین او را کشته است راضی شد و گفت اگر غیر علی عمرو
 کشته بود هر آینه تا آخر ابد گریه کردم و از جابر روایت کرده اند که چون عمرو بر زمین افتاد و رفتای او گریختند و از خندق عبور کردند و نوفل بن عبد الله
 در میان خندق افتاد و مسلمانان سنگ بر او می انداختند او گفت مرا باین ذلت کشید کسی بیاید و با من مقاتله کند پس حضرت امیر از
 خندق بر بر رفت و ضربتی بر او زد که او را بچشم فرستاد و همیشه را ضربتی بر قوس نشین زد که در پیش افتاد و او که نیت پس جابر گفت چه بسیار حبیب
 قصه کشتن عمرو و قصه کشتن او و دجالوت را و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که چون نوفل کشته شد مشرکان فرستادند که بدن
 او را بدو برادر در هم بزنند حضرت فرمود که با قیمت مردگان را نمیخواهم چینه او را بهر جا که خواهد بود و ایضا مخالفان از بیهوده سعدی روایت
 کرده اند که گفت تبر خنجر بن الیمان رفتم و گفتم حون ما ناقب علی را نقل میکنیم اهل البصر میگویند شما افراط میکنید و حق علی آیا حدیثی در حق
 او روایت میکنی خذیفه گفت ای ربیع چه سوال میکنی از علی بحق آن خداوند که جانم بدست قدرت اوست سگوند میخورم که اگر جمیع اعمال
 اصحاب محمد را در یک کفه ترازو بگذارد از وزیکه خدا آنحضرت را مبعوث گردانید ما دست او را در قیامت و عمل علی را در کفه دیگر گذارد
 بر تکیه عمل او بر جمیع اعمال ایشان زیادتی میکند ربیع گفت این حدیث را تحمل نمیتوان شد خذیفه گفت ای احمق چرا تحمل نمیتوانی
 کجا بودند ابو بکر و عمرو و خذیفه و سایر اصحاب محمد در روز عمر بن عبدود که او مبارز طلبید و همه با کردند از مبارزه او بغیر از علی که بمیدان رفت
 و خدا عمر را بدست او کشت بحق خداوند که جان خذیفه و دوست اوست که اجر آن عظیم تر است از اعمال امت محمد تا روز قیامت و از

عامه بطریق متعدد نقل کرده اند که ابن مسعود این آیت را چنین میخواند و گفتی **اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ** القتال بکلی و کان الله قهراً
یعنی خدا کفایت کرد از مؤمنان مقاتله کردن را بسبب علی و خدا توانا و غالب است. ابن ابی الحدید روایت کرده است که عمر در برابر
فرار رفت اگرچند پس غرار سر نیزه را با او رسانید و بداشت و گفت این نعمتی است که باید شکر من را بجا آوری در خاطر نگه داری
این سوگند یاد کرده ام که چون بر قریش غالب شوم کشته ایشان را گرفته است که شبانین و اقوام را نسبت به او واقع شد و جنگ را
هر دو را اقدی در کتاب مخافوی روایت کرده است و قطب مدین را وندی از حضرت صادق روایت کرده است که چون حضرت
امیر المؤمنین عمر را کشت شمشیر خود را بحضرت امام حسن داد و گفت این را با خود بده که بشود چون برگرداند شمشیر او میانش نقطه
مانده بود که پاک نشده بود حضرت امیر گفت که ما فاطمه زهرا شسته است این شمشیر را گفت بلی او شسته است گفت پس این نقطه
چست حضرت رسول فرمود که از ذوالفقار بر سر تا جواب تو بگوید حضرت امیر ذوالفقار را حرکت داد و فرمود که مگر فاطمه طاهره ترا از
رجس نجس شسته است ذوالفقار بقدرت خداوند جبار بر بنجد آید گفت بلی او مرا شسته است و لیکن چون توبه کنی شسته بمن کسی را که
او را شسته از عمر و دشمن دارند پس پرو و دگر من مرا امر کرد که این نقطه را از خون او بیا شامم و بهره من از خون او نیست پس
مرا از نیام میکشی نظر ملاکمه بر این نقطه می نهد بر تو صلوات میفرستند مولفت گوید که بعد نیست که حضرت امام حسن با اعتبار رتبه
در سن دوسالگی یا سه سالگی شمشیر را بیاورد و پیام برساند و به آنکه جمعی از مورخان عامه نقل کرده اند که چون عمر کشته شد و خبر قتل او
با بوسفیان رسید بلی تامل کوچ کرد و متوجه مکه شد و علی بن ابراهیم و شیخ طبرسی و قطب را وندی روایت کرده اند که پانزده روز یا زیاده
بعد از آن مشرکان ماندند و مسلمانان را محاصره کرده بودند کار بر مسلمانان بسیار تنگ شد از سر او کمی از فقه در آن ایام از حضرت
بطور آمد از بکیت در طعام غیر آن چنانچه در ابواب حجازت گذشت و ابن بابویه بسند معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که
حضرت امیر المؤمنین فرمود که حضرت رسول بعد از مدتی در حقیقت ناگاه حضرت فاطمه پاره نانی برای حضرت آورده حضرت فرمود که ای فاطمه
این نان از کجاست فاطمه گفت من قرص نانی برای امام حسن امام حسین بچینه بودم بعضی از آن را برای تو آوردم حضرت فرمود که این قرص
طعام است که بعد از سه روز پدید تو میخورد و سه روز بود که حضرت چیزی تناول نفرموده بود و قطب را وندی روایت کرده است که
در سال خندق که سکنه مسلمانان غالب شد حضرت رسول گفتی از خوا طلبید و فرمود که جامه را پس کردند و خوارا بر روی بخار میخوردند
مناوی را فرمود که در میان مردم ندا کرد که بایند و چاشت بخور پس اهل مدینه همه جمع شدند و از آن خراخوردند و سیر شدند و باز خراخرا
میرخت پس علی بن ابراهیم و دیگران روایت کرده اند که چون مدت مکث قریش بسیار شد بوسفیان با جمعی بن اخطب گفت که ای
قوم تو کجا میاید این اخطب بزدنی قرظ آمد و گفت وای بر شما بیرون آید اکنون که عهد محمد را بر میزدید و قلمه شسته اید با محمد اید و نه با قریش
گفت ما بیرون نمی آیم تا قریش ده نفر از شما را خود گرد و بجا بماند که ما و قلمه خود نگاه داریم که اگر ظرفی بماند بر محمد حرکت نکنند از جای خود تا پیام
ما را با محمد بخاک گردانند زیرا که ما همین نیستیم که قریش بودند و ما در خانه های خود با نیر محمد با قتال کند و مردان ما را بکشد و زنان و اطفال ما را
و اگر بیرون نیائیم شاید محمد با جمعی بماند و ما را بگرداند این اخطب گفت طمع باطلی کرده و بر گز قریش این کار نمیکنند و محمد میر
نمیگرداند اکنون نه با محمد اید و نه با قریش کعب گفت این از شومی بدتر است تو با قریش پرواز میکنی و میروی و ما را در میان و لیدو
محمد هر چه خواهد بماند این اخطب گفت عهد خدا موسی بر خود لازم میگردد و انم که اگر قریش بر محمد ظفر نیابند من با تو با قلمه برگردم که آنچه

می آید بر من خیر یا بد گفت خوب است و خیر که پیش با کرد و میدهند بر من خیر یا بد می آید پس بنی احطت کشت ویم
 ایشان را بفرستاد و چون جواب بگویند گفت و الله که این اول بار است که بنی مسعود راست میگویند ما را راستی نیست
 باید برادران بهر دو نفر را بفرستاد و چون جواب بگویند گفت و الله که این اول بار است که بنی مسعود راست میگویند ما را راستی نیست
 زبان طبعی نه است و نه مسلم نه از انجمن نه بود و نه هیچ که در این خبر راست است و کسی که با حضرت نماز که نماز نشسته و نماز
 از ایشان است و این خبر را در حدیث خود آورده است و بگوید از انجمن نه بود و نه هیچ که در این خبر راست است و کسی که با حضرت نماز که نماز نشسته و نماز
 از جانب این و مشتاق غمناک را از او دور فرستاد از جانب حواش و چون فرستاد از این و مشتاق غمناک را از او دور فرستاد
 منافقان گفتند خدا رسول را در حدیث خود آورده است و بگوید از انجمن نه بود و نه هیچ که در این خبر راست است و کسی که با حضرت نماز که نماز نشسته و نماز
 رخصت ده که بجا نماند خود رو بفرستاد که خانهای ما از طرف مدینه است و می ترسید که یهود بر ما غارت بیاورند و گوئی از ایشان گفتند
 که بیاید که بفرستیم و بروی بسوی بادیه و با عوایب بادیه بیاورید و بگوئید که از او عذاب می آید و با عوایب بادیه بیاورید و بگوئید که از او عذاب می آید
 فرمود که بشما نیز با سپاهی کند و حضرت امیر المومنین و تمام شب و روز لشکر میگردد و حراست ایشان ننمود و اگر احدی از ایشان
 حرکت میکرد او مقتله میکرد و از خندق عبور نمیکرد و نزدیک قریش میرفت که ایشان او را میدیدند و پیر و میگرد و در تمام شب آنها
 ایستاده بود و مشغول نماز بود و چون صبح میشد بجای خود برمیگشت و مسجد امیر المومنین را بجا میرفت و هر که میدید و میداند در اینجا
 نماز میکند و آن سببی بقدر یک سببی است و از مسجد فتح و راست بجا می آید و بنی قریظ پس چون حضرت رسول خراج اصحاب خود را بجهت
 طول می نبرد و مشاغل نمود بسوی مسجد فتح بالافت و آن کو بیست که امروز مسجد فتح در اینجا است و دست تفرع و اقبال درگاه
 اگر ببرد و بالبال برداشت و وعده خود از خدا طلب کرده گفته یا مخرج اسکر بین و یا محجیب المضطه بن و یا کاشف الکرب
 العظیم انت مولی و ولی بانی الاولین کشف عنا غمنا و هوانا و کرمنا و کشف عنا کربنا و هوانا و کرمنا و کشف عنا کربنا و هوانا و کرمنا
 پس جبرئیل را فرستاد و گفت یا محمد تعالی عن ترانه و ما می ترستیم که از او امر کرد و بدو ابلا که قریش و احواب را بگریزانند
 حق تعالی بدو را فرستاد و انجمنی می باشد که آن را گفته ایشان عازم کرخین شدند چون جبرئیل این خبر را بفرستاد و حضرت رسول
 خذایفه را اندازد و از نزدیک حضرت خوابیده بود و جواب گفت پس باز بگردانید و جواب نه شنید و در تبسمه گفت لبیک یا رسول الله
 حضرت فرمود که ترانه و ما می ترستیم که از او امر کرد و بدو ابلا که قریش و احواب را بگریزانند
 بیاورد کاری که ترانه و ما می ترستیم که از او امر کرد و بدو ابلا که قریش و احواب را بگریزانند
 با عی حضرت چنان گرم شد که گویا در حمام می بود و اهل لشکر ایشان شدند خمیر نبردی دیدم بجا می آید آن خمیر نغمه دیدم که آتشی افروخته اند
 گاه خاموش میشود و گاه روشن میشود چون نیک نگرستم خمیر بوسفیان لعین بود و آن لعین بر روی آتش ایستاده بود و خمیر با خمی
 آوخته بود و از هر میلزید و میگفت ای گروه قریش اگر بگمان محمد اهل آسمان جنگ میکنیم طاقت جنگ بل آسمان نداریم و اگر مقاتله
 با اهل زمین میکنیم بتو انیم کرد پس گفت هر یک از شما دشمن خود را بگوئید که با سوس محمد در میان ما نباشد خذایفه گفت من و میان عمرو بن
 و معاویه بودم مبارزت کردم و از جانب است خود پیرم که تو گویی گفت عمرو بن عاص از جانب چپ پیرم که تو گویی گفت معاویه و
 آن مبارزت کردم که دیگری از من پیرم که تو گویی پس بوسفیان شترش سوار شد و پای شترش بسته بود اگر نه فرمود و حضرت

که کاری کن تا بگری می توانستم که آن معون را بشمار پس ابوسفیان با خاله بن و نیه گفت که ای ابوسفیان میباید من با تو بر سر
 محافظت نهی فان با یستم پس گفت با کفید که مبار کردیم و گر نختند چون صبح شد حضرت فرمود که از جای نه در حرکت مکنید سخن حضرت را
 نشینند تا طلوع آفتاب بمده اخل مدینه شده بودند قلیله که با حضرت ماندند و کینه لبند حسن و ایت کرده است که حضرت رسول
 ایستاده بود بر تلی که مسجد فتح بر روی آن واقعست در جنگ خراب و شب تاریک بسیار سردی پس فرمود که گیت که برود و خبر بفرست
 را از برای من بیاورد و بهشت از برای او باشد پس بجای پس برخاست پس حضرت صادق دست خود را حرکت داد و فرمود که
 مردم چه میخواهند بهتر از از بهشت چیزی هست پس حضرت رسول فرمود که گیت که در اینجا خوابید دست خدایه گفت منم حضرت
 فرمود که در تمام این شب صدای مرا میشنوی و جواب نمیکونی نزدیک من بیا خدایه برخاست و زبان بخدایت کشود که فدای تو
 شوم مرا و بد عالمی نافع من شد از جواب گفتن حضرت فرمود که برو سخن ایشان را بشنو و خبر ایشان را برای من بیاور چون خدایه
 روانه شد حضرت گفت اللهم احفظ من بهن یدیه و من خلفه و بهن یمیند و من مثله حتی تروده و حضرت رسول
 فرمود که ای خدایه احوال امری مکن آنروز من آتی پس خدایه شمشیر و کمان سپهر خود را برداشت و روانه شد خدایه گفت چون روانه
 شدم هیچ سرواگردگی در خود نیافتم تا گد شتم بر در خندق و مسلمانان و مشرکان بر آن موضع جمع شده بودند چون خدایه متوجه شد
 حضرت بدعا ایستاد و حق تعالی را ندا کرد که ای فرادرس مکر و بان و ای اجابت کننده مضطران کبشایم و غم مرا تحقیق گری مبنی حال من
 و حال اصحاب من در انحال چیرگی نازل شد و گفت یا رسول الله خدا و عای ترا مستجاب کرد و مهول و بمن ترا کفایت نمود پس حضرت
 بدو را نوشت و دست را کشود آب از دیه باروان کرد و گفت شکر میکنم ترا چنانچه رحم کردی مرا و اصحاب مرا پس حضرت رسول فرمود
 خدا را ایشان بادی فرستاد از آسمان اول که دران سنگهای ریزه بود و بادی فرستاد از آسمان چهارم که دران سنگهای بزرگ بود
 خدایه گفت که چون بیرون آمدم و آتشیهای لشکر قریش را دیدم لشکر اول خدا رسید و بادی وزید که دران سنگهای ریزه بود و جمیع آتشیهای
 بیاورفت و خیمهای ایشان را کند و نیزه های ایشان را بر زمین افکند و ایشان را از برای دفع ضرر سنگ ریزه سپر بار برکشیدند و با صد
 سنگ ریزه را می شنیدم که بر سرهای ایشان میخورد پس خدایه در میان دو نفر از مشرکان نشست ناگاه شیطان برخاست بصورت مرد
 مطاعی در میان مشرکان و گفت ایها الناس شما بساحت این ساحر کذاب فرود آمده اید و امسال سال قامت نیست چهار پان
 همه هلاک شدند و از دست شما بد فرمود و اگر امسال نباشد سال دیگر گیرس تا منم نشین خود را سوال کند پس خدایه مبارک را بگفت
 نمود و از دو جانب خود پشیدگی گفت منم معاویه و دیگری گفت منم سمیل بن عمرو خدایه گفت که در اینجا ناگاه لشکر بزرگ خدا رسید و
 سنگهای بزرگ بر ایشان بارید پس ابوسفیان جرئت و سوار شد و در میان قریش صدا زد که رو و بار کفید و طلحه از وی گفت محمد بلای
 متوجه شما کرده است و جرئت و سوار شد و در میان قبیله که سمیع مذکور که رو و بار کفید و عینیة بن حصص جارت بن عوف مرفی واقع بن
 خابرس هر یک قوم خود را امر کردند بگرفتگی عالی شبیه حوال قیامت ایشان را عارتش شد پس خدایه برگشت و واقعه را بخدمت حضرت
 عرض کرد و از جزات حضرت رسول روایت کرده اند که بعد از آنکه خنجر از خنجر حضرت فرمود که بعد ازین ایشان جنگ ما نخواهند آمد و جنگ
 ایشان خواهیم رفت و چنان شد علی بن ابراهیم و دیگران و ایت کرده اند که در غزوه خندق حیان بن قیس بن عوقه تیری بجانب سعد
 بن معاذ انداخت و آن تیر بدست حق پستش آمد و درگ اکلش را قطع کرد و گفت بگیر این تیر را و منم این عوقه سعد گفت خدا و

ترا و آتش فرو برد و چون خون بسیار از آن رگ رفت و سید بسا جمعیت شدند که بدست خود گرفت و گشت خدا و ادا اگر از جنگ فرست
خیزی باقی مانده است پس مرابقی بدای برای جنگ ایشان که مجا بیچکس را دوست تر نمیدارم از مجارب که هر یک با خدا و رسول مجارب
کنند و اگر جنگ فرشتن حضرت منتهی شده است پس این زخم را برای من شهادت گردان و مرا بمیران تا وید که مرا کشتن نمی توانی
گردانی پس سخن استاد و تشرفم کرد و حضرت در مسجد خمیه برای او برپا کرد و خود تمام احوال پرستاری او نمود پس حق تعالی این بیت
فرستاد یا ایما الدین اصحابی الذکر و نعمة الله علیکم اذ جاءکم جئودا فاکارسلنا علیکم سربا و جئودا
لکم تر و هار و کان الله بما تعملون بصیرا ای گروه یکایمان آورده اید یا بدست خدا را بر خود و چون اندر بسوی شما لشکر فرست
فرستادیم بر ایشان با دوی و لشکر که شما ندیدید آنها را یعنی ملائکه و خدا با نچه شما می کنید میاست اذ جاءکم من قولکم و من سئلکم و اولو
الابصار و بکعت القلوب الحناجر و تطقون یا الله الظنون فاما در هنگامیکه اندر لشکر را بسوی شما از اعلا
طوی و از اسفل وادی چون گشت و دید با در حد فها از ترس و بیم و رسید و اما بچه خبر از خوف و بر دیدن انواع گمانها هائلت
انبتل المؤمنون و نزلوا نزل الاشدید اوان یقول المناقضون و الذین فی قلوبهم مرض ما وعد
الله و رسولهم الا عجزا انجا امتحان کرده شدند مومنان و متزلزل شدند زلزل سخت و در هنگامیکه گفتند منافقان آن که در دلهایشان
مرض شک شبه بود و وعد و نداد و خدا و رسول او گروه بفریب و دروغ و اذ قالک طائفة منهم یا اهل یثرب لا
مقام لکم فارجعوا و یستأذن فریق منهم التبی یقولون ان بیوتنا عورة و ما هی بجوارح ان بیدین الا و
یا و اور آن وقت را که گفتند گروهی از منافقان که ای اهل مدینه جامی ایستادن شما نیست و لشکرگاه محمد پس باز گردید بخانههای خود
و طالب خصمت میکردند گروهی از ایشان از پیغمبر که برگردند میگفتند بد رستگاری ما و مدینه خالیست و استخوانهای من را در میان کوفت
شهر و نزدیک دشمن واقع است و حال آنکه چنین نبود و اراده نداشتند که در تختین از جنگ را و علی بن ابراهیم روایت کرده است
که ایشان میگفتند که خانهای مادر کن مدینه واقع است و از یهودان میترسید و در دخیلت علیهم من قتل ادها نمر سئلوا القننة
الا وها و ما تلکواها الا یسیرا اگر در آیند لشکر مشرکان بر منافقان از اطراف مدینه بکلیار و از منافقان طلب کنند که کافر شوند بر مدینه
کافر شوند و نمانند بعد از کافر شدن گردنک زبانی و بغض ابی گرفتار شوند و بعد از این حق تعالی و تغییر و توبیج منافقان آفات
بسیار فرستاده که قبل از این بعضی از آنها نذر کور شدند پس فرمود که من المومنین رجال صدقوا ما عاهد الله علیه فهم هم فی
و منهم من یقظ و ما یبذل و ابتدیل از مومنان مردان هستند که راست کرده اند و آنچه را عهد بسته اند با خدا بران از ثبات بر قتال
و موافقت رضای خدا بر هر حال پس بعضی از ایشان وفا کردند بنذر و عهد خود تا شهید شدند و بعضی از ایشان انتظار میکشید و تغییر اند
عهد خود را تغییر داد و فی البند باسی مقبر از امام جعفر صله و امام محمد باقر صله و الله علیهما منقولست که ابن آیه و رشان حمزه و امیر المومنین
نازل شد و آنکه قضای نخب او شد یعنی اجلش رسید و شهید شد حمزه و جعفر است و آنکه انتظار میکشید امیر المومنین است پس علی بن ابراهیم
گفته که خدا این آیه را چنین فرستاد که و الله الذین کفروا الغیظهم لکم دنیا و الاخرة و کفی الله المومنین القتال یعلمون
ابی طالب کان یبغی علیا یعنی دور کرد و برگردانید خدا از مدینه آنرا که کافر شدند و شتم ایشان یافتند غیبتی و نرسرته و کفایت کرد خدا
مومنان را جنگ کردن بسبب کشتن علی بن ابی طالب عمرو و دیگران از ابد آنکه از احادیث ظاهر شد که حفر حندق در ماه مبارک

رمضان بود و مشهور است که جنگ ایستاد شد مدت محصور بود این مسلمانان را بعضی بستی روزی بعضی بستی و چهار روز و بعضی بستی و بستی گفتند و الله بانی علیه

باب بیستم در بیان غزوه بنی قریظ

در بیان غزوه بنی قریظ است و مشهور است که جنگ ایستاد شد مدت محصور بود این مسلمانان را بعضی بستی روزی بعضی بستی و چهار روز و بعضی بستی و بستی گفتند و الله بانی علیه
چون حضرت رسول از جنگ حزاب بسوی مدینه می آمدند حضرت را بر تعدادی از اعدایا برای آنحضرت آبی میاگرد و بود که خود را از غبار بشوید چون خواست که غسل کند و هنوز علم نداشت که شمر را گشود و بودند ۱۰۰ نفر میل نازل شد و بر او آیت طهری برایش می سوار بود و عمامه سفید بر سر بسته و قشینه بر پیش داشت از استبرق بهشت مکه بر او یا قوت و غبار بر آن طاهر عیشی نازل بود پس حضرت بر آن غبار از ارمی انشانند بر میل گفت رحمت کند ترا و درگاه تو اسلحه زخم و گشود و هنوز ابل آسمان اسلحه گشود اندازنی اشکر قریش بودیم و ایشانرا از هر میکردیم و میرانیم بر و غبارسانیدیم و برایتان بر این بر اینهمه حکم را صادر ساختیم و ستمگر پروردگار تو را میکند ترا که نماز عصر را گذاری مگر بنی قریظ و من پیش از تو میرم و بعد از ایشانرا تهنه نزل میکند و آنکه و بر او آیت بر این ایشانرا میکردیم و خنجر تخم را بر شکم میزد پس حضرت رسول آمدن رشتن لعلان را دید و از او پرسید که چیست خبری داشت گفت پدر و مادر من فدا شد تو با او نیک بودی و میان مردمند میکند که مدی نماز عصر را گذارد و در بنی قریظ حضرت فرمود که او خبیث است جبریل است پس فرمود که بنی قریظ بکشد حضرت را خانه بشد فرمود که مذاک در میان و در نماز عصر کسی نکند مگر در بنی قریظ پس حضرت در میان ایشان نذا کرد و در میان آنکه از لب برآید و حضرت امیر می شد علم بزرگ بر داشت و در پیش روی حضرت رسول متوجه بنی قریظ شدند و نزدیک ایشان و از محمد قریظ که دست که در فر بنی قریظ حضرت رسول امیر المومنین را دست و باریت سیاه که آنرا عقاب میگفتند بر روی سپید و توت بن بریده است که چون حضرت رسول از جنگ حزاب مراجعت نمود جبریل بر او گفت سلاح آگین که من با آنکه تلافی قتلش بودم تا عمره لاسه اکنون سدا ترا داده است که جنگ بنی قریظ بروی و من با آنکه میروم که قلعهای ایشانرا با ایشان در لایه با عتق توید حضرت علم را میفرمودی و در بنی جبریل و آنکه در خود اندکی توقف نمود و ایشان را ملحق شد و حضرت در روز که بر می آمد می پرسید که آن ۱۰۰ دشمنان که گشت می گفتند که در بنی قریظ است زیرا که جبریل در آنروز بصورت و حیل ظاهر بود و بر اسب خود تیسر شده اند اما نه و پس چون حصار منعمورد حضرت قلعہ بنی قریظ رسیدند منادی ایشانرا ندا کرد که ای ابولبابه بن عبدالمندر تو کجایی حضرت رسول ابولبابه را گفت که مرا میطلبند و رو سخن نیک بگو چون ابولبابه نزدیک ایشان رفت گریستند و گفتند ما از فرط طاقت این اشک نداریم که خصب تومی آیند و قلعہ ابولبابه بعد ازین مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و علی بن ابراهیم روایت کرده است که بعد از آنکه قریظ حرمی بن الخطب داخل قلعہ بنی قریظ شد و چون حضرت امیر علم را بر داشت و بیای قلعہ ایشان نصب کرد و کعب بن اسید از قلعہ شریف شد و مسلمانانرا دشنام میداد و ما را بر حضرت سید انبیا میگفت و حضرت جواب او نمیکفت و بر او آیت شیخ مفید چو پیدا شد و یاد کرد ایشانرا که کشنده عمر آدم را عیب عظیم و رول ایشان پیدا شد تا آنکه حضرت نزویک شد و بر و از گوشه سوار شده بود پس امیر المومنین با استقبال آنحضرت شتافت و گفت پدر و مادر من فدا می تو با و رسول آمدن نزدیک قلعہ میا حضرت دانست که برای میگوید که مبادا حرف سخنی از ایشان بشمع شریف آنحضرت برسد پس حضرت فرمود که یا علی چون مرا ببیند خدا ایشانرا دلیل میکند

و آنچه میگویند خواهند گفت و چنانچه حق تعالی ترا بر گشتن عمر و شکن ساخت بر گشتن ایشان بچگون خواهد ساخت و بشارت باد ترا باری خدا
 و حق تعالی مرا بر عجب نصرت داده است که ترس من یکماه راه در دل و شمش اثر میکند و چون حضرت نبر و یک قلعه ایشان رسید
 فرمود که ای برادران مینوان و خوک دای عبادت کنندگان طاغوت آیام را دشنام میدهند ما بساحت برگزیده نازل شویم بر
 انتقام بد و زاریست از ایشان پس کعب از قلعه مشرف شد و گفت و الله ای ابوالقاسم تو برگزیده بول و دشنام دهنده ای
 حضرت صادق گفت چون حضرت این سخن را شنید از غایت حیا عصا از دستش برداشت و از او پیش افتاد و چند قدم احقبت گشت
 و در و در قلعه درخت خرمای بسیار بود که جای فرود آمدن لشکر نصرت اثر نبود پس بدست مبارک خود آبسوی درختان اشارت کرد
 با عجز حضرت و بیایان برکنده شدند و پای قلعه گشوده شد و عساکر حضرت فرود آمدند و سه روز ایشان را محاصره کردند و در آن سه روز
 از ایشان بیرون نیامد و اثری از ایشان ظاهر نشد و بعد از سه روز خدای بن شمول بیرون آمد و بحضرت عرض کرد که ای محب باری
 آنچه بدو از آن مابنوا نصیر اوستی که را را مان بدی که خون محفوظ باشد و مان باز تو باشد و از دیار تو بیرون رود و حضرت فرمود که این شود
 مگر آنکه بی حکم من فرود آید که آنچه خواهم بکنم پس برگشت و چند روز دیگر در قلعه ماند تا زمان و اطفال ایشان بخرج آمدند و محاصره ایشان
 سخت شد و حکم حضرت فرود آمد و بر وایت شیخ طبرسی است و پنج روز ایشان را محاصره کردند و فرود آمدند پس حضرت فرمود که مردان
 ایشان را که بقصد فرودند دست بستند و زن را جدا کردند پس قبیل را و بن بخدمت حضرت آمدند و گفتند یا رسول الله اینها هم سوگندان
 و دوستان ما هستند ما را بر قتال خراج مد و میکردند و در جمیع موطن و تو برای عبد الله بن ابی هفصه زره پوش و سه صد بی
 را بخشیدی و در یک روز ما که از ابن ابی سقیم چون بسیار سخن گفتند حضرت فرمود که آیا راضی هستید که یکی از قبیله ایشان را بگویم که
 بگویم او راضی نمیشود گفتند بی آنکه و گفست فرمود که سعد بن حاتم گفتند راضی شدیم که بگویم او را و محضه آوردند و داشتند آوردند و قبیل
 او را بر دو رنجه اومع شدند و میگفتند ای ابو عمر احسان کن در باره هم سوگندان یا واران و دوستان خود بسیار و شش ایشان
 ما را باری کرده اند چون بسیار گفتند آن سعادتمند گفت وقت آنست که سعد و را و خدا پیر و انگند از ملامت ملامت کنندگان پس از
 فریاد آوردند که اوقوامه و الله که بنو قریظه رفتند و زمان اطفال نزد سعد اشروع و زاری و استغاثه میکردند چون ساکت شدند سعد با ایشان
 گفت که ای گروه یهود و ای بکر من راضی هستید گفتند بی الله راضی هستیم حکم تو و املیه حسان بنکی حسن رعایت از تو داریم پس از روی
 گفت که هر یک که بکنم راضی هستید گفتند بی پس از روی نهایت اجلا و اگر امتوجه حضرت شد گفت چه میفرمائی پدر و مادر من فدائی تو باد
 حضرت فرمود که ای سعد حکم کن و حق ایشان که من را ضمیمه حکم کن و حق ایشان که منی سعد گفت حکم کردم یا رسول الله که مردان ایشان را
 بلش و زمان اطفال ایشان را اسیر کنی و غنائم و اسوال ایشان را در میان مهاجران و انصار قسمت نمائی و بر وایت شیخ طبرسی منازل فرار
 ایشان را مخصوص مهاجران کردانی پس حضرت برخواست و فرمود که حکمی کردی که خدا و بلا ای هفت آسمان چنین حکم کرده بود پس جرات
 سعد بن معاذ موافق استدعای خود از جناب مقدس الهی کرده بود و منفر شد و خون آمد و روح مطهرش ابواب انبیا و اوصیا و مهد المعنی گردید
 پس حضرت فرمود که اسیران را بسوی مدینه آورند و مجوس کردند و فرمود که انقیبا در لقیع کنند و یک یک را بیرون می آورند و گردن میزنند
 و در آن قبیله ای افکنند پس حمی بن اخطب با کعب بن اسید گفت که گمان تو چه میکنند با اینها که بیرون میبرند کعب گفت چه میشود
 ترا میدانی که اینها میکشند و میزنند ای که میانی بیرون میبرند و هر که بیرون میبرد بگوید بر شما باد بصبر و ثبات بیرون خود پس کعب بن اسید را

برین گرد و دستها را در گردن بسته و او مردنایان خوش روی بود چون حضرت بر او نظر کرد فرمود که ای اترافع بنحشید و صحبت ابن حواریان غار
 زیر یکی که ز شام آمده بود گفت ترک کردم شرب لته تا و آدم بسوی تنگدستی و خرا خوردن از برای پیغمبری که سبوت میگردد و محل خرد
 که و محل خردش برین است و کتفا میکند بنان خشک چند دانه خرا و بر ملاز گشت برهنه سوار میشود و در دید بایش سرخی هست
 در میان دو کتفش مهرنوت هست و شمشیر بدوش میگذارد و بهر که میرسد جهاد میکند و پادشاهی او بنتهای زمین میرسد کعب
 چنین بود ای محمد و اگر آن بود که یهودان میگفتند که من بر کشته شدن خیر کرده ام هر گز نمیتوانم ایمان می آوردم و تصدیق تو میکردم
 ولیکن من بر دین یهود زنده ام و بر دین یهود میمیرم پس حضرت فرمود که او را گردن زدند چون حی بن اخطب را آوردند حضرت باو
 گفت که ای فاسق چگونه دیدی صنع خدا را نسبت بخود آن ملعون گفت بخدا سوگند که کلامت نمیکم خود را در عداوت تو بهر جا که حرکت
 توان کرد کردم و هر چه که توانستم بعمل آوردم ولیکن هرگز اندامی نگذاشتم که او را شکست دهد و بدایت شیخ مفید پس رو کرد و بجان
 مردم گفت ایما الناس هر چه خدا مقدر کرده است میشود این گشتی است که خدا بر بنی اسرائیل نوشته است و چون او را بنزد امیران
 باز داشتند که گردن نزن گفت شریفی بدست شریفی گشته میشود حضرت فرمود که نیکان مردم بدان ایشانرا میکشند و بدان مردم نیکان
 ایشانرا میکشند پس ای بر کسیکه نیکان و اشراف او را بکشند و سعادتمند کسی است که ابدال و کفار او را بکشند راست گفتمی چون
 مرا بمشی جامه مرا کن حضرت فرمود که جامه تو نزد من از آن خوار تر است که متوجه انشوم گفت مرا پوشیده داشتی خدا ترا پوشیده دارد و
 گردن کشید تا حضرت گردن او را زد و در میان کشتگان او با جامه ماند موافق روایت شیخ مفید همه بنی قریظ را آنحضرت بقتل
 و موافق بعضی روایات ده نفر را آنحضرت بقتل رسانید و باقی را بر سایر صحابه قسمت کردند و علی بن ابراهیم روایت کرده است
 عرض سه روز در اول و آخر روز که هوا خنک بود ایشانرا گردن میزدند و حضرت مبالغه میفرمود که در آن سه روز ایشانرا لب شیرین
 نسام نمیکو میدادند و میفرمود که نیکو سلوک کنید با ایشان تا آنکه همه را کشتند پس حق تعالی این آیات درین قضیه فرستاد و انزل الذی
 هم من اهل الکتاب من صیاحیم و قد ف فی قلوبهم الرعب فریقاً تقتلون و قاسم من فریق
 و او سرنگه ارضام و دیار هم و اموالهم و ارضاهم و تلوها و کان الله علی کل شیء قدیر ایه یعنی خداوند
 که معاونت کرد و از این اهل کتاب از قلمهای ایشان افکند و در لهای ایشان ترس از پیغمبر و لشکر او و وحی را از ایشان
 اسیر کنید و به بندگی میگیرید و او امیرا و ادبش از زمین ایشان خانهای ایشان و انامای ایشانرا از زمین را که بنو زطی نگذاشت
 به تصرف شما و رسانیده است یعنی خیر بالک پادشاهان عجم و روم و سایر بلاد که در اسلام فتح شد و خدا بر همه چیز تواناست و در
 قرآنا و از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که حضرت رسول در جنگ بنی قریظ فرمود که برای تمیز میان بانغ و تابانغ پشت
 ایشانرا به بندگی هر که موی درشت بر زبانش روییده باشد او را میکشند و هر که نه روییده باشد او را با طفلان محنت کرده بن
 میکشند و شیخ طبری روایت کرده است که حضرت بعضی از سبایای ایشانرا با سعد بن زیدیه بخدا فرستاد و اسلحه واسپ از پیش
 مسلمانان خرید و گویند که از زنان ایشان مرد و دختر خافه را حضرت خود برداشت و بعضی ریحانه گفته اند ابن بابویه از حضرت
 روایت کرده است که چون خبر وفات سعد بن معاویه بحضرت رسول رسید حضرت برخاسته با صحابه و بجهان سعادت فرمود که او را
 بدبند و خود بر عضاوه در ایستاد تا او را غسل دادند و وضو گرفتن کردند و بر داشتند و حضرت رسول خدا از عقب جنازه آن قدم نهاد

سعد بنی کفش و برادری است اصحاب مصیبت روان شد گاهی جانب راست جنازه را میگرفت و گاهی جانب چپ را تا او را
 بقبر رسانیدند پس حضرت داخل قبر شد و بدست مبارک خود او را در لحد گذاشت و خشت بر او چید و میفرمود که سنگ برسد و خاک
 بر منید و کل بدید و فرجهای ما بین خشتها را پر میکرد پس چون فارغ شد و خاک بر قبرش ریختند و قبرش را درست کردند حضرت فرمود که من این
 لحد را میبوسم و از جمعی باشد ولیکن خدا دوست میدارد بنده را که کاریکه کند محکم کند پس مادر سعد از کناری صد از لحد
 سعد گویا یاد ترا بهشت حضرت فرمود که ای مادر سعد ساکت باش و جز من بر پروردگار خود بدستیکه سعد را فشاری و بدستیکه
 پس رسول برگشت و مردم برگشتند پس از حضرت پرسیدند که سبب چه بود که در جنازه سعد کاری چند کردی که در جنازه های دیگر نکردی
 فرمود که ابائی کفش و در رفتن برای آن بود که دیدم ملائکه در جنازه او بی کفش و در آمدن و رفتن من نیز با ایشان تاسی کردم و آن ملائکه ها
 جانب راست جنازه را میگرفتند و گاهی جانب چپ را پس دست من در دست جبرئیل بود هر جا که او گرفت من میگرفتم گفتند
 رسول الله تو به او نماز کردی و بدست خود او را دفن کردی و بعد از آن فرمودی که فشاری یا ورسید فرمود که بی زیراکه با اهل خود
 بود و این سبب فشار قبر بود و حدیث دیگر روایت کرده است که از حضرت صادق پرسیدند که مردم میگویند که عیسی بن مریم را در
 سعد بن معاذ حضرت فرمود که گفتی که سعد را بر روی آن گذاشته بودند بلزید و کلینی و ابن بابویه و شیخ طبرسی بسندهای معتبر از حضرت صادق
 روایت کرده اند که چون حضرت رسول بر سعد بن معاذ نماز کرد گفت که مقتدا هر ارملک و غار از او حاضر شدند که جبرئیل در میان ایشان
 بود پرسیدیم که چه فعلیست مستحق این شد که شما بر او نماز کنید جبرئیل گفت بآنکه مرا دوست میگرد و بر خواندن سوره قل هو الله احد است
 و شصت و سوار پیاده و در رفتن و برگشتن و در قفسه حضرت امام حسن عسکری ندکورا است که حضرت رسول بعد از حکم سعد بن معاذ
 گفت ای بندگان خدا این سعادتمندان بندگان بندگان خداست اختیار کرد و رضای خدا را بر سخط خویشان و دامادان خود از یهود
 و امم کرد و معروف و نهی کرد از منکر و غضب کرد برای محمد رسول خدا و برای علی ولی خدا پس چون سعد بر حمت ایزدی و اهل شد
 بعد از آنکه سینه اش از اندوه بنی قریظ فارغ شد و همه کشته شدند حضرت فرمود که ای سعد تحقیق که مانند استخوانی بودی بند شده
 در گلوئی کافران اگر میبایدی بخواستی گذاشت که گوساله ابو بکر را و ردینه که بقیه اسلام است نصب کنند بخلافت و علی بن ابی طالب
 روایت کرده است که چون حضرت رسول بنی قریظ را محاصره نمود ایشان گفتند یا محمد ابوالباب را نزد ما بفرست که با او مشورت کنیم
 پس حضرت گفت ای ابوالباب برو نزد خلفا و موالاتی خود چون بنزد ایشان آمد مردان بسوی او دویدند و زنان و اطفال نیز دویدند
 و اگر ایستاد و رفت کرد برای ایشان پس گفتند ای ابوالباب چه مصیحت می بینی آیا بیکم حضرت از قلعه پنهان بیایم گفت بیا سید شاه
 بگویی خود کرد که کشته خواهد شد پس ازین حرکت خود ایشان شد و گفت خیانت با خدا و رسول کردم و از قلعه که نبرد آمد بخدمت
 حضرت نیاید و مسجد رسول رفت و برگردون خود ریسائی بست و ریسانرا بر ستونی ایستاد بست که آنرا استخوانی تو بر میگویند و گفت
 نمیشایم این ریسانرا تا ببرم یا خدا تو قبول کند چون خبر او بحضرت رسید فرمود که اگر نزد ما می آمد از برای او طلب آمرزش از خدا میکرد
 و چون خود در گاه خدا رفته است خدا او را بیست و نهم روز با روز همداشت و شب بقدر صد رقیق افطار میکرد و در آخر
 شام او را می آورد و برای قضای حاجت ریسان او را میکشید و چون حضرت برگشت شبی در حجره ام سلمه بود که خدا تو به او را فرستاد
 و فرمود که ای ام سلمه خدا تو به ابوالباب را قبول کرد ام سلمه گفت یا رسول الله رخصت میدهی که او را اعلام کنم فرمود که بکن هیچی

از خود و ان اردو لغت ای بولیا به اشارت باو که خدای عز و جل در توبه قبول کرده ابولبابه گفت الحمد لله سلیمان جیستند بر سلیمان ابو
بکشان لغت نه و الله میگذارد ما حضرت رسول خود سلیمان بر ابکشان پس حضرت تشریف آورد و فرمود که ای ابولبابه خدا چشمت
تو قبول کرده است که گویا الحال از ما و متولد شده ابولبابه گفت آیا بمال خود را تصدق کنم حضرت گفت نه گفت و ثلث مال خود را
تصدق کنم فرمود که نه گفت نصف را بکنم فرمود که نه گفت یک ثلث را تصدق کنم فرمود که بل پس حق تعالی فرستاد و اخرون
اعترفوا بذنوبهم خاطوا اعلا صلحا و آخر شیعنا عسی الله ان یتوب علیهم ان الله غفور
خذ من اموالهم صدقة تطهرهم و تزکیهم بها و صل علیهم ان صلواتک سکن لهم و
سمیع علیهم الرحمن الله هو یقبل التوبة عن عباده و یاخذ الصدقات و ان الله هو التواب الرحیم
و قوم دیگر که آخر ان کردند گناهان خود مخلو اگر ند عمل شایسته را بعمل بیاورند و شاید خدا توبه ایشان را قبول کند بر سببیکه خدا آمرز
و مهربانست بگنایان الهای ایشان صدقه تا مال اروانی ایشان از گناهان و زیاده گردانی حسنات ایشان را یا پاکیزه گردانی نفس
ایشان که دعای توار است برای ایشان خدا شنوا و داناست آیا نمیدانند که خدا قبول میکند توبه را از بندگان خود و
یعنی قبول میکند صدقه های ایشان را و نمیدانند که خدا بیا توبه قبول کند و در این است

باب سی و ہفتم

و در بیان غزوات و وقایع است که در این بنویخته احزاب و غزوة حدیبیه واقع شده است و در آن چند فصل است فصل اول در بیان غزوة مریسج است که آنرا غزوة بنی النضل می نامند شیخ طبرست و شیخ صفیه و دیگران روایت کرده اند که قبیلہ بنی النضل در سرطی منزل داشتند که آنرا مریسج می گفتند و سر کرده ایشان عارث بن خزار بود پس قوم خود را با گروه دیگر جمع کرد و با آن رسول بایده چون خبر حضرت رسید توجیه جنگ شد و سی اسب در میان لشکر حضرت بود و جمعی از منافقان مانند عبدالمطلب بن ابی و احزاب و در آن سفر با حضرت پیرون رفتند و آنحضرت عایشه را در آن سفر با خود برد و در روز دوم ماه شعبان سال پنجم هجرت روانه شد و جنسی سال ششم گفته اند و چون خبر توجیه حضرت بایشان رسید اکثر ایشان که با عارث جمع شده بودند ترسیدند و پراکنده شدند و حضرت و مریسج با ایشان مقاتله نمود و ساعتی تیر بر یکدیگر انداختند پس حضرت حکم فرمود که عساکر نصرت اثر یکدیگر حمل آورند و ایشان و دو نفر ایشانرا کشتند و جمعی از فرزندان عبدالمطلب و از نوادگان حضرت امیر المومنین مالک و سپهسالار القتل رسانید و آن سبب فتح مسلمانان شد و دوست خانه آباده ایشانرا از زنان و مردان و اطفال اسیر کردند و دو نفر از شتر و پنج نفر از گوسفند بغنیمت گرفتند و غنایم و اسیران را در میان مسلمانان قسمت نمود و بعد از دفع خمس جویریہ دختر عارث بن ابی خزار را امیر المومنین حبس کرد و آنرا آورد و حضرت او را برای خود برداشت پس پدرش بعد از مسلمان شدن بقیه قوم خود بجهت حضرت آمد و گفت یا رسول الله دختر زن کریمه است و من از او میست که او را اسیر کنند حضرت فرمود که برو و او را بخیر گردان هر چه او اختیار کند ما آن عمل میکنیم گفت احسان که پس نزد دختر خود آمد و گفت ای دختر قوم خود را رسوا نکن دختر نیک اختر گفت من اختیار نداور رسول میکنم پس پدر او را و شتم برکشت و حضرت او را آزاد کرد و کاح کرد جویریہ گفت که چون لشکر حضرت بر سر آمدند در مریسج شنیدم که پدرم میگفت که ای اندک که با طاقت مقاومت ایشان نداریم و من نظر کردم آنقدر از مردم و اسب سلاح بنظر من آمد که

چون مسلمان شدم و حضرت مراتز و توحید کرد و بر شتم دیدیم که مسلمانان گفتند نبودند که من دیده بودم و شتم آن عیبی بود که خدا در دلهای
منزکان انگیزه بود و گفت که پیش از آمدن حضرت ایستاد خواب دیدیم که گویا از طرف مدینه حرکت کرده چون نزدیک من رسید
و در آنجا بنی ابی کبسی نقل نکردم چون سیر شدم از خواب خود بسیار امیدوار بودم پس اثر خواب ظاهر شد که ماه فلک نبوت و آفتاب
من درآمد چون خبر مردم رسید که حضرت جوید را در کجای خود گرفته اند این قبیل را بطبع مصابرت نسبت با بنحیجه رسانیدند آنچه از زنان
بسیار ایشان انجمن گرفتند که بودند که قریب به صد خانه میشدند و میرا آزاد کردند پس صبح زدن بر قوم خود مبارک نبود و مثال و شمار
مسلمانان در آنجنگ این کلمه بود یا منصور امه و شیخ سفید و شیخ طرسی و دیگران از ابن عباس روایت کرده اند که چون حضرت
رسول بفرموده بنی المصطلق رفت نزدیک ادبی مخوفی فرود آمدند و چون آخر شب شد چنان نازل شد و خبر آورد که طائفه از کافران
چون ماسین وادی پنهان شده اند و اراده شده اند نسبت با صاحب تو پس آنحضرت حضرت امیر المؤمنین را طلبید و فرمود که برو بسوی آن و
و دفع کن دشمنان خدا را از حرم بان تو تکیه خدا را بر آن مخصوص گردانیده است و صد نفر از اخلاط ناس را بان جناب فرستاد و فرمود که با
او باشید و آنچه بفرماید اطاعت کنید چون روانه شدند و نزدیک آنوادی رسیدند حضرت آنصد نفر را فرمود که در نزدیکی بن وادی بایستید
و تا شمار اخصت نفرهای حرکتی کنید و خود نمهارفت و بر لب ادبی ایستاد و پناه بخدا برد و اسمای اعظم الهی یاد کرد و اشاره فرمود بانها که
نزدیک بیاید چون نزدیک شدند بقدر یک پرتاب اشاره کرد که بایستید و خود داخل وادی شد پس با دشمنی و زید که نزدیک شد
که همه برو افتند و از ترس قدمهای ایشان میلرزید پس حضرت نعره زد که شتم علی بن ابی طالب و منی رسول خدا و پسر عم او اگر بخواب
بایستید تا قدرت حق تعالی را مشاهده نمائید پس گروهی از سیاهان پیداشدند مانند زگیان و شعله های آتش و دست و شمشیر تمام و ای
پیر کردند و حضرت پروا نکرد از ایشان و آیات قرآن تلاوت مینمود و شمشیر خود را بجانب راست و چپ حرکت میداد پس آن گروه
آهسته آهسته از بابت دو سیاه شدند و بر طرف شدند پس حضرت الله اگر گفت و از وادی بالآمد و با صاحب خود ایستاد ایشان گفتند
یا امیر المؤمنین چه کردی نزدیک شد که ما از ترس بملک شویم حضرت فرمود که بنامهای بزرگ خدا ایشان را ضعیف کردم و ایشان اگر بختند
و پناه بحضرت رسول بزنند اگر می ایستادند همه را بکشد و میگردم پس چون بر شتمند حضرت فرمود که یا علی بقیة السیف تو آمدند و از ترس
شمشیر تو مسلمان شدند و علی بن ابراهیم روایت کرده است که سوره منافقین در غزو بنی المصطلق نازل شد که در سال نحیم
هجرت واقع شد پیش آن بود که بعد از رجعت از آن غزوه بر سر چاهی فرود آمدند که آب کم داشت و انس بن سيار که هم سوگند انصار
بود و بجهاد بن سعید غفاری که اچیر عمر بود بر سر چاه جمع شدند و دلوهای پر و در بید که چید سيار گفت دلو من و بجهاد گفت دلو من و بجهاد
دستی بروی ابن سيار زد که خون از رویش روان شد پس سيار خنجر را انداخت و بجهاد قریش را انداخت و نزدیک شد که فتنه عظیم
بر اشد و چون ابی بن ابی صدرا شنید گفت چه خبر است گفتند چنین واقعه روده است آن ملعون بسیار غضبناک شد و
من نمیخواهم با این سفر بایم اکنون ما ذلیل ترین عرب شده ایم گمان داشتیم که زنده بمانیم تا چنین واقعه البتة و نتوانیم تدارک
آن کرد پس و با صاحب خود کرد و گفت این ثمره اقبال شماست ایشان را در خانه های خود فرود آورد و دید و بجال خود با ایشان موااسات
کرد و ایشان را بجان خود نگاه داری کرد و دینینها را برای ایشان سپرد و دید که زنان شامیه شدند و اطفال شامیه شدند و اگر کسی
از مدینه بیرون کرده بود دید اکنون عیال گیران بودند پس گفت اگر مدینه بر گردیم عزیز تر ما ذلیل تر را بدخواهد کرد و زید بن ارقم که

و حضرت امیر فرمود که خدا بر تو شک گرفته است وزن بسیار است اگر از او که است بهر رسانیده او را بیرون کن و دیگر را بگیر اگر خواهی خواهی
 او را از نیزه معلوم کن چون حضرت کنیز او را طلبید و شهادت بر برادر است او را در این حال حق آقایی و حق برادر حضرت فرستاد و برای بیخ
 این مقصود از آنحضرت آیات و اله بر برادر است عاقله از آنچه با وی نسبت داده بودند و گرفتار منافقان و مذمت ایشان فرستاد و آنکه دیگر چنین بسیار
 بزبان مسلمانان میزدند و بدون ثبوت شرعی حکم نرئای کسی در تفسیر نعمانی از حضرت صادق روایت کرده است که این آیات در امر عاقله
 و نسبت به عبد الله بن ابی سلول و حسان بن ثابت و سطح بن اثامه با و داده بودند نازل شد و علی بن ابراهیم در تفسیر این آیات گفته است
 که عامه میگویند که این آیات در حق عاقله نسبتی که با و داده و در نزوه بنی المصطلق نازل شد و شید میگویند که این آیات برای تکذیب مذمت
 و تائیب عاقله نازل شد بسبب آنچه نسبت داده به او و باریه قطبیه مادر ابراهیم چنانچه بعد از این در احوال عاقله مذکور خواهد شد ان شاء الله تعالی
فصل سوم در بیان سائر وقایع است علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت رسول بغزوه بدر صغری میرفت از نزدیک
 محال اشباع دینی ضمره عبور فرمود و حضرت پیشتر بانی ضمره صلح کرده بود پس صحابه گفتند یا رسول الله انیک بنی ضمره نزدیک اند
 بما و میترسم که بر سر مدینه تاختی بر بنی قریش را بر جنگ مامور می کنند باید اول ابتدای جنگ ایشان کنیم حضرت فرمود که چنین ستایشا
 پیش از همه عرب احسان بپدر و مادر و صله رحم میکنند و پیش از همه فایده میکنند و آنچه که قبلیه از بنی کنانه بودند نزدیک بود بملا و ایشان
 به ملا دینی ضمره و ایشان بانی ضمره هم سوگند بودند پس ملا و آنچه خشک شده بود و ملا دینی ضمره آب علف بسیار داشت باین
 سبب آنچه حرکت کردند بسوی ملا دینی ضمره چون خبر بانجناب رسید که ایشان بجانب بنی ضمره میروند میبایست جنگ ایشان شد
 پس حق تعالی این آیات را فرستاد و آن قولی محمد و هم و اقلو هم حیث و جدتمو هم و لا تتخذوا منهم و لیا و لا نصیر
اَلَا الَّذِیْنَ یَصِلُوْنَ اِلٰی قَوْمٍ بَدِیْنِهِمْ وَ بَیْنَهُمْ مِیثَاقٌ اَوْ جَاؤْهُمۡ بِدِیْنِهِمْ اَوْ جَاؤْهُمۡ بِدِیْنِهِمْ اَوْ جَاؤْهُمۡ بِدِیْنِهِمْ
وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَسَاطَھُمْ عَلَیْکُمْ فَقَاتَلُوْکُمْ فَاِنْ اَعْتَدُوْا کُمْ فَاِنْ یَقَاتِلُوْکُمْ وَ اَلْقَیْکُمۡ السَّلَٰمَ فَاَجْعَلِ اللّٰهُ لَکُمۡ عَلَیْھِمْ سَبِیْلًا
 یعنی پس اگر اراض کنند کافران از ایمان و هجرت پس بگیرد ایشان را و کشیدشان هر جا که بایستد ایشان را و دیگر بیا از ایشان دوستی و یاور
 اگر آنکه میبایست بسوی گروهی که واقع شده است میان شما و ایشان پیمانی یا آمدند بسوی شما و حال آنکه شک بود میان شما و ایشان
 از آنکه شما جنگ کنید یا قوم خود اگر دوستی خدا بر علیه مسلط ساختی ایشان را بر شما پس بر آئینه با شما قتال کردند پس اگر از شما کناره
 کنند و کارزار نکنند با شما و اتفاقاً بسوی شما انقیاد و تسلیم را پس نداد و شما را بر ایشان را سبی و علی بن ابراهیم گفته است که
 محال شجاع میضامحل و مستباه بود و نزدیک بود و حضرت رسول و میترسیدند بسبب بی ایستادن حضرت که حضرت بر سر ایشان بفرستد و با
 ایشان قتال کند و حضرت نیز از ایشان متوهم بود که مبادا عارت آورند بر طرف مدینه و ترصد داشت که بر سر ایشان برود و در ایام
 اندیشه بود که ناگاه خبر رسید که اشجع که مقصد نفر بود مبارکش خود مسعود بن رحیل آمده اند و در وره سلع نزول کرده اند و این
 و راه ریح الاخر سال ششم هجرت بود پس حضرت اسید بن خضیر را طلبید و فرمود که برو با چند نفر از اصحاب خود و نیزه ایشان
 کن برای چه آمدید پس اسید بانه نفر تو ایشان رفت پرسید که برای چه آمده ای پس خود بن حلیه فرستاد و سلام کرد بر اسید اصحاب گفت که آمده ایم که با شما
 از او ان طلبیم پس اسید خدمت حضرت برگشت و گفت چنین میگویند حضرت فرمود که ترسیده اند که من بجنگ ایشان بروم و این جهت آمده اند
 میان من ایشان صلحی منعقد شود پس خواهر از حضرت برای ایشان فرستاد و فرمود که نیکو خیریت بدید فرستادن پیش از گفتن حاجت

خود پس خود نیز ایشان رفت و فرمود که اگر و نه انجم برای چه کار آمده اید گفتند خانه ما تنگ و یک ست و در قوم ما اگر می نیست که عدو
 شان از ما کمتر باشد پس از جنگ تو بهتریم که خانه تنگ و یک ست و از جنگ قوم خود بهتریم چون مدتی تا قایل ست و این سبب است
 که با تو صلح کنیم حضرت التماس ایشان را قبول کرد و صلح کرد با ایشان و از روز و در آن مکان ماند و مبار خود گریختند پس خدا آن ایشان
 را در باب ایشان فرستاد و گویند در سال پنجم هجرت زینب دختر جحش را که زن زید بود بکاخ خود آورد و گفته اند که حج در این سال آید
 و شیخ طبری گفته است که در سال ششم هجرت در ماه ربیع الاول حضرت رسول عکاشه بن محسن را با چهل سوار بفرستاد و با مادر و پسر
 ایشان قندهار ایشان بختند و دست خنجر از ایشان گرفته بدیند آوردند و در این سال عبیده بن جراح را با چهل نفر بقبضه فرستاد که گمان را
 غارت کنند و ایشان را گریختند و یک نفر ایشان را اسیر کردند و او مسلمان شد و در این سال زید بن عاصه را با لشکری بفرستاد که
 بلاد بنی سلیم خود را تمام و سایرین بسازند و در این سال حیدر بعضی فرستاد و در آنجا بنی لعل را ببرد و در این سال یزید بن ابی سفيان
 و چهل تن از ایشان گرفته و در این سال حضرت امیر المومنین را فرستاد و بر بنی عذبه بن سعد ابل فک چون خبر با محضرت رسید که ایشان آمده
 دارند گریه و گندید و در این سال عبد الرحمن بن عوف را و راه شعبان بسوی دوسه انجندال فرستاد و فرمود که اگر طاعت
 کنند دختر پادشاه ایشان را نزد وی کن پس آنها مسلمان شدند و حاضر و خراسان را که پادشاه ایشان بود بکاخ خود آورد و در این
 سال غزوہ عریان شد و پیش آن بود که هشت نفر از بنی نجد دست حضرت آمدند و مسلمان شدند و گفتند که موی مدینه را با ما نفقت
 نمیکند و بیار شده ایم حضرت ایشان را به محراب نزد شته ان خود فرستاد که شیر آن شتر را بخورند تا مزاج ایشان بصلح آید چون قوت گرفتند
 را عی حضرت را دست و پا پدید و خاور دیده اش و زبانش فو بردند تا فرود شته انرا بردند چون خبر حضرت رسید که زن جابر فری را
 با بست سوار فرستاد که ایشان را گرفته آوردند و فرمود که دستها و پاها می ایشان را بربندند و بردار کشیدند و شتر انرا بردار کشیدند و بغیر از یک شتر که
 کشته بودند و از جا بختول ست که حضرت دعا کرد که خداوند چنان کن که راه را گم کنند پس دعای حضرت مستجاب شد و بان سبب
 اگر قرار شدند و در این سال عسکر حضرت اموال ابی العاص بن ربیع را گرفته و او به تجارت میرفت بجانب شام و خود را بخت و
 اموالش را بخدمت آنجناب آورد و قسمت کرد پس ابو العاص آمد و پناه بزیب نمود و خود آورد و حضرت ان لشکر اطلبید و فرمود
 که می آیند که ابو العاص و امانست اگر مصالحت میدانید یا لا و این سید مسلمانان مال او را دادند و او رفت بکعبه و اموال مردم را پس
 و گفت بخدا سوگند که مانع نشود اسلام مرا اگر گمان کنی که من برای آن مسلمان شده ام که الهامی شما را پس مذممت شما و
 گفت مسلمان شد و گویند که در این سال آنجناب نماز استسقا کرد و باران آمد و محجرات از آنجناب در آن استسقا بپشت جنب
 و در ابواب محجرات گذشت و بعضی گفته اند که در این سال عبد الله بن عتبیک سلام بن ابی الحنفی را کشت چنانچه گذشت آن
 شتر آشوب گفته است که حضرت در این سال محمد بن مسلم را با جماعتی بر سر گروهی از یوزان فرستاد و آنها را کمین ایشان شته بودند
 و بی خبر بر سر ایشان آمدند و همه را کشتند و محمد بن مسلم را بخت و برگشت و گفته است که در این سال حضرت بجک غایب رفت

باب سی و نهم

در بیان غزوہ حدیبیه است و بعیت رضوان الله علیه که غزوہ حدیبیه در سال ششم هجرت واقع شد و بعضی در سال پنجم گفته اند
 علی بن ابراهیم بسند حسن بلکه صحیح روایت کرده است از حضرت صادق در تفسیر قول حق تعالی که ان افحننا لک ففحننا مبنی که

حضرت فرمود که سبب نزول این سوره کریمه فتح عظیم آن بود که حق تعالی امر کرد رسول خود را در خواب که داخل مسجد الحرام شود و طواف کند و با قوم خود بر تراسد پس حضرت اصحاب خود را خبر داد که چنین خواب دیدم و امر کرد ایشان را بیرون رفتن چون بیرون رفتند و بنی الحافه رسیدند احرام نهمه بستند و سیاق شتران نمودند و حضرت شصت و شش شتر برداشت اشعار کردند و احرام خود یعنی کلمه گویان آنرا شگافت و آلوده بخون کرد که معلوم شود که هر چه از حرام از مسجد شجره بستند عجز و طبعه گویان روانه شدند و هر چه بی شتر با خود برداشت بعضی برهنه و بعضی با عجل چون این خبر بقریش رسید خالد بن ولید عین را با دولست سوار با استقبال حضرت فرستادند مخفی که در کمین حضرت باشند و هر جا که فرصت بیاید بر لشکر حضرت تبار و آن ملعون بر سر کوه با بالشکر حضرت حرکت میکرد و در بعضی از راه قوت نماز ظهر شد و بلال ذان گفت و حضرت متوجه نماز ظهر شد و بامروم نماز کرد پس خالد گفت که اگر دشمنای نماز بر ایشان میتاخم ایشان قطع نماز خود نمیکردند و لیکن نماز دیگر دارند که او را دوست تر میدارند از دیدن بای خود چون داخل آن نماز شوند بر ایشان غارت می آوریم پس جبرئیل بر حضرت نازل شد و نماز خوف را آورد که **وَإِذَا كُنْتَ فَاعِلًا لِّمَآئِمِّنَ الصَّلَاةِ** تا آخر آیات و نماز عصر را بان بخوانند و مشرکان نتوانستند غارت آوردن پس روز دیگر حضرت در حدیبیه نزول اجلال فرمود و آن متصل بحرم است و حضرت در آنجا راه اعراب بادیه را دعوت بجهاد میکرد و ایشان اباسیکرند و میگفتند محمد و اصحاب او طمع دارند که داخل حرم شوند و حال آنکه قریش بای ایشان رفتند و در میان دیار ایشان جنگ کردند و ایشانرا کشتند که زخمی و اوصیایش از این سفر بحدیبیه برنخواستند پس چون حضرت در حدیبیه فرود آمد قریش بیرون آمدند از مکه و سوگند یاد کردند بآیات و عزی که نگذارند محمد را که داخل مکه شود تا دیده از ایشان حرکت کند پس حضرت نیز ایشان فرستاد که من از برای جنگ نیامده ام و آمده ام که عمره بکنم و بدیهامی خود را بکنم و گویند که آنها را برای شما بگذارم و بروم پس قریش عروه بین مسعود و نفی را که مرد عاقل و دانایی بود فرستادند چون بحدیبیه رسید داخل شدن حضرت را بسیار عظیم شمرد و گفت یا محمد قوم تو خیمه زده اند و بیرون مکه وزن و مرد و صغیر و کبیر بیرون آمده اند و سوگند یاد میکنند بآیات و عزی که تا دیده از ایشان حرکت کند نکند اند که تو داخل حرم ایشان شوی آیا میخواهی که اهل خود و قوم خود را مهمه متاعل کنی حضرت فرمود که من بچنگ ایشان نیامده ام آمده ام که طواف سعی بکنم و شتران خود را بکنم و گوشت شان را برای شما بگذارم و بروم عروه گفت بخدا سوگند که ندیده ام مثل امروز و زری که کسی را منع کنند از چنین اراده که تو داری پس گشت بسوی قریش و پیام حضرت را بایشان رسانید ایشان گفتند بخدا سوگند که اگر محمد داخل مکه شود و عرب باشندند از لیل مشیوم و عرب را بسیار جرات بهم میرسانند پس حفص بن اخف و هیل بن عمرو را فرستادند چون حضرت را نظرش بر ایشان افتاد فرمود که دایم بر قریش جنگ ایشانرا از کار انداخت و محین اگر چه امرا با سائر عرب نمیکند از آنکه اگر راست گو یا بشیم امرا یا شاهای با ایشان باشد با شرف پیغمبری و اگر دروغ گو یا بشیم زردان و درگان عرب کفایت شتر من از ایشان بکنند بکس از قریش امروز هر چه از من طلب کند که غضب خدا دران نباشد البته اجابت او میکنم چون آنها بخد مت حضرت رسیدند گفتند یا محمد امسال برگرد تا ببینیم امر تو بکجاست می شود زیرا که عرب شنیدند که تو متوجه مکه شدی اگر آنقدر داخل شوی عرب ما را ذلیل خواهند داشت و بر اجرات خواهند کرد و در سال دیگر در همین ماده سه روز خانه کعبه را برای تو خالی کنیم تا مقضای نسک خود کنی و برگردی پس حضرت مسؤل ایشان را با اجابت مقرون ساخت گفتند بشتر طاعت که هر که از مردان ما بسوی تو میاید با برگردانی و هر که از مردان تو بسوی ما میاید برگردانیم حضرت فرمود که هر که از مردان من بسوی شما آید من از او بزارم و ما را بسوی شما

حضرت نبرد قریش را در بگردانند و او را واکند اسلام در مکه ظاهر باشد کسی را بر دشمنی کرده گفتند کسی را بر دشمنی اندازد و ملاست نرسانند و آنکه محمد اسال برگردد با اصحاب خود و در سال آینده بیایند و سه روز در مکه بماند و با حربه و اسلحه داخل نشوند مگر سلاحی که مسافر از بیابان که شمشیر با و خلعت باشد و نوشت نامه را علی بن ابیطالب و گواشدند بر نامه مهاجران و انصار پس حضرت فرمود که با علی تو با کردی از آنکه نام مرا از پیغمبری محو کنی بخت آن خداوند که مرا برستی فرستاده است که اجابت خواهی کرد فرزندان ایشان را بشنل این امر در حالتی که مخوف و مقهور و مظلوم باشی پس در روز صغین چون بدو حکم راضی شدند حضرت نوشت که این انجریست که صلح کردند بران امیر المؤمنین علی بن ابیطالب معاویه بن ابی سفیان پس عمرو بن عاص ملعون گفت که اگر امید انستیم که تو امیر مومنانی با تو جنگ نمیکردیم ولیکن نبوی که این ان چیز است که بران صلح کردند علی بن ابیطالب معاویه بن ابی سفیان پس حضرت امیر المؤمنین گفت که راست گفتند خدا و رسول حضرت رسول مرابان واقع خبر داد و بعد از آن نامه را بنحو که عمر گفت نوشت پس حضرت صادق فرمود که چون نامه صلح میان حضرت رسول و قریش نوشته شد قبایله را خبر راستند و گفتند ما در عهد و امان محمد ایم و بنو کلبه را راستند و گفتند ما در عهد و امان قریش ایم و برای صلح دو نامه نوشتند یکی را حضرت نگا داشت و دیگری را بسبیل بن عمرو داد پس بسبیل با حفص بن عمر خود را برداشته نبرد قریش رفتند حضرت اصحاب خود را فرمود که شترانرا بخنید و برای خود را بترانید صحابه امتناع کردند و گفتند چگونه بخنیم و سر بر شیم و هنوز طوان خانه و سعی میان صفا و مروه کرده ایم پس حضرت از امتناع ایشان عکس شد و این واقع را با مسمه شکایت کرد ام سلمه گفت یا رسول الله لو شتران خود را بخر کن و شتر اش و چون تو کردی آنها نیز خواهند کرد آنجناب را می ام المؤمنین را صواب دانسته خود شترانرا بخر کرد و سر تراشید پس آنها نیز شترانرا بخر کردند اما با شک ریب و گمانی بنفسان ایشان پس حضرت فرمود که خدا رحمت کند شترانرا پس جماعتی به شتر همراه نیاورده بودند گفت یا رسول الله بخران ایم بگوید این را گفتند بگمان آنکه به شتر همراه نیاورده است میباید موی از شتر تراشید یا خنید پس حضرت باز فرمود که خدا رحمت کند آنها را که بدی نیاورده اند و سر تراشید پس باز صحابه گفتند که مقطران ایم دعا کن حضرت فرمود که خدا رحمت کند آنها را که شتر تراشیده آنها را که تقصیر میکنند پس حضرت بار کرد و متوجه مدینه شد چون به حیم رسید و زیر درختی فرود آمد پس آنکه انکار حضرت با قریش میکردند آمدند و زبان به عذرت گشودند و اظهار یشیانی و ندامت کردند و از حضرت سوال نمودند که از ایشان از خدا طلب آمرزش نماید پس حق تعالی این آیات فرستاد **اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ لِيَتِمَّ رَحْمَتُهُ عَلَيْكَ وَ لِيَجْزِيَكَ حَرَامًا مَسْتَقِيمًا وَ يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَرِيقًا** استیکه فاتح کردیم از برای تو فتحی مهوید یعنی صلح حدیبیه یا فتح که تا بیا مرز و مرز آنچه گذشته است از گناه تو و آنچه پس افتاده است یعنی گناه است یا گناه کار و آن فران او را چنانچه گذشت و تا تمام کند نعمت خود را بر تو و بدایت کند ترابراه راست در هر امری و یاری کند تراباری کردنی غایب چند **هُوَ الَّذِي أَنزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَيَزِيدُنَّ أَوَافَاتٍ أَوْفَارًا وَ إِيْمَانًا مَعَ إِيْمَانِهِمْ وَ اللَّهُ جُودٌ وَ الْكَرِيمُ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا** اوست خداوند که فرستاد سکینه و آرام داد و لهامی مومنان تا زیاده کند ایامی با او خود خدا راست لشکرهای آسمانها و زمین با خدا و انا و حکیم است علی بن ابراهیم گفته است که آنها آن جماعت اند که خدا در حضرت رسول را و انکار کردند بر او و صلح کردن با مشرکان **لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى مَدِينَاتِهِمْ وَ لِيُخْرِجَهُمْ مِنْهَا وَ لِيُكَلِّمَهُمْ عَنْهُمْ سُبْحَانَهُمْ وَ كَانَتْ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْقَ رَأْيِ عَظِيمًا** خدا داخل گردانند و آن

مومن و زمان مومنه ایست چنگباری میشود و در زیر نازل و زخم آنرا نه با جا و اندک در اندام و یا مرز و از ایشان بر بهای ایشان
 هست این عده مرا ایشان را نزد خدا بنظر عظیمی که عذاب المناقیدن و المناقضات و المنكرين و المنكرات الظالمين
 بِاللَّهِ ظَنُّوا عَلَيْهِمْ كَأَنَّهُمْ السَّوْءُ وَخَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَزَيَّنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَنَارُهَا هَاطَّةٌ لَّهُمْ تَوَارِدُهَا وَمَا عَذَابُ كَذِبٍ
 و زمان منافق را از ازل میزد و در آن زمان شرک را ازل کرد که گمان نگذاشتند که گمانی این کار را نکند گمانی ایشان را که در آن غلو می کردند
 و غضب کرد خدا بر ایشان و لعنت کرد ایشان را و بسیار و برای ایشان بنهر را و در محل باز گشتست بنهر علی بن ابراهیم گفته است که
 اینها آن جماعت اند که از کمال صبر کردند و حضرت رسول را در این باب آنچه اگر گفته اند که در باب آن گروه اعراب نازل شد که حضرت
 از ایشان مدد طلبید و در هنگام رفتن بسوی که و ایشان قبول کردند و گفتند حضرت از این سفر برخواهد گشت چنانچه گذشت علی
 ابن ابراهیم روایت کرده است که نازل شد و رجعت رضوان این آیه که قَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ
 به تحقیق که خوشنود گشت خدا از مومنان و در هنگامیکه بیعت کردند با تو و در زیر درخت غار و حضرت رجعت بر ایشان شرط گرفت که بعد از این
 حضرت کند اگر کننت و آنچه فرمایم مخالفت نکنند پس بعد از فرستادن آیه رضوان این آیه را فرستاد اِنَّ الْاٰمِنِيْنَ بِمَا يُبَايِعُكَ اِنَّمَّا يُبَايِعُونَ
 اللّٰهَ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهِ وَفِيْ مَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اَللّٰهُ
 فَسَيُؤْتِيهِمْ اَجْرًا عَظِيْمًا یعنی بستی که آنکه بیعت کردند با تو و در مدینه بیعت نکردند که با خداست خدا با اوست
 ایشان است و مراد از دست خدا قدرت اوست یا نعمت اوست بر که بشکند بیعت را پس نه شکسته است مگر نفس خود یعنی ضرر آن
 نفس و میرسد و کسیکه وفا کند با آنچه عهد کرده است بران با خدا پس و و باشد که بدید خدا و او را فرزند بران در آخرت علی بن ابراهیم گفته است
 که خدا راضی نشد از ایشان که این شرط وفا کنند بعد از آن بعد و پیمان را نکنند و پیمان را باین نحو از ایشان انقضی شده و ترتیب قرآن ایشان
 پس کرده اند پس حق تعالی یاد کرد اعرابی را که تخلف و رزیدند از غزوه مدینه و با حضرت رفتند و در وقتیکه ایشان را تکلیف کرد که بعد از آن حضرت
 بروند چنانچه فرموده است سَيَكْفُلُكَ اَللّٰهُ اَلْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ الْاٰخِرَةِ اَبِ شَعْلَكَثَا اَمْوَالَنَا وَاَهْلُنَا فَاَسْتَغْفِرْ لَنَا اَنْتَ اَوْ
 يَا لَيْسَ بِيْكُمْ مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ قُلْ مَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْئًا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ هَزْماً اَوْ اَسْرَافاً لَّيْسَ لَكُمْ نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ اَوْ
 زود باشد که بگویند با تو پس از آنکه اعراب را مشغول کرد با اهلای زمان و فرزندان و پس طلب مرزش کن از برای
 میگویند زبانهای خود آنچه نیست و در اهلای ایشان که بود در جواب ایشان که پس نیست که ای ملک شود برای شما از حکم خدا جزیرا اگر خوا
 بشما نمری را یا اگر خواهد بشما نفع را بلکه هست خدا آنچه شما میکنید و اِنْ تَبَلَّغْتُمْ اَنْ كُنْ تَقِيْلُكَ الرَّسُوْلُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ اِلَى اَهْلِيْهِمْ اَيْدِيْ
 وَتَرِيْنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ اَنَّ السَّوْءَ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُرًّا اَللّٰهُمَّ اِنْ يَمِدَّ اِلَيْكَ اَيُّهَا النَّاسُ مِنْ بَنِي اَدَمَ
 بسوی اهلای خود مدینه هرگز و زینت یافته شد این گمان در دلهای شما و گمان برید گمان بد و بودید شما گروهی بذا که شدگان علی
 بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت رسول از مدینه بسوی مدینه مراجعت نمود و متوجه جنگ خیبر شد پس آنجا که در جنگ
 مدینه رفتند و دستوری طلبیدند که در این جنگ وند و حق تعالی فرستاد سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا طُلِقْتُمْ اِلَى مَعَانِمَ
 لَتَاخُذُوْهَا وَهَآؤُمُوهَا نَسِيْعُكُمْ يَرِيْدُوْنَ اَنْ يُبَدِّلُوْا كَلَامَ اللّٰهِ قُلْ لَنْ تَسْبَحُوْا كَذٰلِكَ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ
 فَسَيَقُوْلُوْنَ بَلْ نَحْنُ مَحْشُوْرٌ وَنَا بَلْ كَاوَا لَا يَفْقَهُوْنَ اَلَا قَلِيْلٌ که زود باشد که بگویند بندگان

از حدیبیه آنگاه که برید بسوی غنیمتها یعنی غنائم خپریه برآمدند و بگزارید و باز بر روی کفر شما را میخواستند تغییر دهند و سخن را که فرموده است که غیر اهل مدینه باین حرب نزول کفر را از پی نخواهید آمد چنین گفته است خدا پیش از تنبیه شما پسین و دبا شد که گویند که خدا چنین گفته است بلکه شما حدیبیه را بلکه منافقان نمی یابند چیزی را که از انکی پس حق تعالی فرمود و خدا که الله متعالی کثیره لعلها فِجَل لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَهَيَّيْكُمْ بَصِيرَةً لِّمَا مَسْتَقِيمًا یعنی وعده داده است شما را خدا غنیمتهای بسیار که خواهید گرفت آنها را مانند غنیمتهای فارس و روم و غیر آنها که بدست عساکر مسلمانان آمد پس تعجب دل او شما را این غنیمتها یعنی غنیمت خبر باز داشت و دستهای مردمان از شما تا شما سالم نمانید و تا باشد آن غنیمت نشانه مومنان را بر راستی گفتار غیر و برای آنکه بدایت کنند شما را راه راست پس حق تعالی فرمود که و هُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنَّا وَآيَدِيَهُمْ عَنْكُمْ مِمنَ بَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرْنَاهُمْ عَلَيْكُمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا و اوست خداوند که از محض کرم باز داشت دستهای کفار که از شما تا صلح کردند و کوتاه کرد دستهای شما را از ایشان و روادای که یعنی حدیبیه پس از آنکه ظفر او شما را و غالب گردانید بر ایشان و خدا با آنچه میکنید شما میناست علی بن ابراهیم گفته است که حق تعالی مست نماده است بر مسلمانان که شما قصد کافران کردید و رفتید بسوی حرم و خدا چنان کرده که کافران طلب صلح کردند از شما بعد از آنکه ایشان می آمدند بدین و با شما جنگ میکردند و شما از ایشان طلب صلح میکردید و قبول نمیکردند و شیخ طبرسی گفته است که دست مسلمانان از ایشان نگاهداشتن بعد از ظفر مسلمانان بر ایشان اشارت است بآنکه مشرکان و رسال حدیبیه چهل مرد فرستادند که مسلمانان را از قبی برسانند همه اسیر شدند و حضرت ایشان را برآورد و بعضی گفته اند که مشتاقان فرمودند از ابل که از کوفه نفیم فرود آمدند و نماز صبح در سال حدیبیه که مسلمانان را بکشند پس حضرت ایشان را گرفت و آزاد کرد و بعضی گفته اند که حضرت در سایه درختی نشسته بود و حضرت امیر المؤمنین در خدمت نشسته بود و نامه صلح می نوشت ناگه دسی جوان کمبل و مسلح رسیدند و به نفرین حضرت کوشیدند تا مسلمانان ایشان را گرفتند و حضرت آزاد کرد و ایشان را و علی بن ابراهیم گفته است که پس حق تعالی خبر داد بعلت صلح و فرمود آن در این آیه کریمه فرموده است هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ صَدُّوا كُمُ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعَكُمُ فَإِنْ يَبْدُوْا فَعَلَهُمْ وَلَا يَرِجَالُ مَوْمِنُونَ وَلِنَبِّئَهُمْ أَنْ لَا تَعْلَمُوا لَهُمْ لَكُمْ تَعْلَمُوا لَهُمْ أَنْ تَطْرُقُ لَهُمْ فِتْنَةٌ بَكْرٌ مِنْهُمْ مَعْرَةٌ بَغْيٌ عَلَيْهِمْ لِيَكُنْ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِمْ مَنْ لَيْسَ أَكُونُ لَكُمْ لَعْنَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ یعنی ایشانند آنکه کافر شدند و باز داشتند شما را از مسجد الحرام و منع کردند پیرا که برای قربانی آورده بودند از آنکه برسد بجای خود که محل نحر کردن آنست و اگر نبودند مردان مومن و زنان مومنه که شما ایشان را امید داشتید و ایشان را بپاک میکردید پس میرسد شما از جهت بپاک ایشان گناهی یا عیب و عاری یا دین بنادانی پس باین سبب منع کردند شما را از قتل اهل مکة و از جهت آنکه داخل کنند خدا در رحمت خود یعنی اسلام بر کس را که خواهد بعد از صلح اگر چه باشند آن مومنان از کافران هر آینه عذاب کنیم آنها را که کافر شدند از ابل که عذاب داری در آورده علی بن ابراهیم گفته است که خدا خبر داد که صلح واقع نشد مگر برای مردان و زنان که در مکة بودند و اگر صلح نمیشد و کار جنگ میرسد آنها کشته میشدند چون صلح شد آنها را سلام کردند و شناخته شدند با سلام و فائده این صلح برای مسلمانان زیاده از آن بود که غالب شوند بر مشرکان و کلمنی باشند حسن کا شیح از حضرت صادق روایت کرده است که چون حضرت سوال فرمودید بیرون رفت راه یقین و برین رفت چون سید ابراهیم که احرام

بستند و اسلحه حرب نیز پوشیدند و چون خبر رسید بانحضرت که مشرکان خالد بن ولید را فرستاده اند که حضرت را بگردانند فرمود که مردی بر من طلب کنید که مرا از راه دیگر ببرد پس مردی آوردند از قبیلہ بنزہ یا از قبیلہ جندیہ از او سوال کرد و او را پسندید پس فرمود که مرد دیگر بیا و مرد پس دیگر از کی از این دو قبیلہ آوردند و حضرت او را با خود برداشت و رفتند تا عقبه حدیبیه رسیدند و از آن عقبه خائف بودند پس حضرت فرمود که هر که از این عقبه بالا رود خدا گناهایش را بیاورد و چنانچه در دروازه ایریج برای بنی اسرائیل مقرر کرد که هر که داخل در دروازه شود سجد کند و طلب آمرزش کند خدا گناهایش را بیاورد پس گروه انصار از اوس و خزرج که هزار و هشتصد نفر بودند مبارزت کردند و عقبه بالا رفتند و چون از عقبه بریر رفتند زنی را دیدند که با سپر خود بر سپر حایمی ایستاده است چون سپر را نظر بر لشکر طغیاء افتاد گریخت و چون در شایک تامل کرد سپر را صد از که برگردانیدند مسلمانان اند و از ایشان بر تو باکی نیست پس حضرت بنزدیک آن زن آمد و او را فرمود که دوی از آب آن چاه کشید و حضرت گرفت و تناول فرمود و دوی مبارک خود را شست و باقی آب را در چاه ریخت پس از برکت آنحضرت آن چاه پر آبست تا امروز و حضرت بالشکر خود بر پشت پس مشرکان ابان بن سعید را بالشکر گران از سواران فرستاد که در برابر حضرت صف کشیده و متعاقب لشکر میفرستادند چون ابان بن سعید شتران هدی را دید پیش از آنکه با حضرت سخن گوید گشت و گفت ای ابوسفیان بخدا سوگند که با تو با من نخو سوگند نخورده بودیم که هدی کعبه را از محس بر گردانی ابوسفیان ملعون گفت گشت شو که تو اغوا بی و خبری از تبر بزداری ابان گفت اگر محمد را سبگذاری بیاید بکوه بدیه خود را بکشد خوب اگر تمسک داری من جمیع قبایل عرب را که هم سوگند شما یند بر میدارم و بکناری میروم و نمیکذارم که شما را یاری کنند بر حرب او ابوسفیان گفت سالت شوم از محمد چنانی بگریزم پس عروه بن سعد را فرستادند زیرا که او بنو قریش رفته بود و باب جماعتی که مغیره بن شعبه ایشان را کشته بود و آنقتضی چنان بود که مغیره با سیزده مرد از بنی مالک فتنه بسوی مقوقس پادشاه اسکندریه تجارت و مقوقس بنی مالک را در بخشش زیادتی داد و مغیره چون رفتند در انتهای راه شبی بنو مالک شراب خوردند و مست شدند پس مغیره از روی حسد ایشان را کشت و اموال ایشان را برداشت و بخدمت حضرت رسول آمد و مسلمان شد حضرت اسلامش را قبول کرد و از اموالش چیزی قبول نکرد و حسن آن مال را نیز نگرفت برای آنکه بگر گرفته بود چون این خبر ابوسفیان رسید عروه را خبر داد که چنین امری از مغیره صادر شده است پس عروه بنزد مسگر رده بنی مالک که مسعود بن عمره بود رفت و با او سخن گفت که راضی شود بدین پس راضی نشدند بدین و از خویشان مغیره طلبت ص کردند و نامه فرستادند در میان ایشان مشتعل گردید پس عروه بطائف حیل آنش آن فتنه را فرودشانید و از مال خود دنا من و تیه انجاعت شد پس چون عروه پیدا شد حضرت فرمود که این مرد شتران بدیه را بیاور و پیش لشکر بیاورد چون بخدمت حضرت رسید گفت یا محمد بچکار آمده حضرت فرمود که آمده ام که طواف کنم بر دور کعبه و سعی کنم در میان صفا و مروه و این شتران را بکشم و گوشت آنها را از برای شما بگذارم و بروم عروه گفت بلات و غری سوگند که برگزیده ام که چون تو بزرگی را از چنین مطلبی کسی مانع شود پس گفت که قوم تو سوگند میدهند ترا بخدا و رحم خویشی که داخل بلاد ایشان نشوی بی رخصت ایشان و قطع رحم ایشان گمنی و دشمنان ایشان را بر ایشان جری نگردانی حضرت فرمود که تا داخل نشوم و نسک خود را او انکم نمیگیرم و عروه در وقتیکه با حضرت سخن میگفت دست بر ریش مبارک حضرت گذاشت و در آنوقت مغیره بر بالای سر حضرت ایستاده بود پس دست بر سر او گرفت و گفت دست را کوتاه کن و بی ادبی من عروه گفت این کیست یا محمد حضرت فرمود که این سپر بر او است مغیره عده گفت ای مسکا و الله که من بکلمه آمده ام برای آنکه عمل

فقیح ترا اصلاح کنم پس عروه برشت بسوی تو نش و گفت بخدا سوگند که ندیده ام هرگز که کسی مثل محمد شریفی از چنین مقصد منیفی برود
پس سبیل بن عمرو و خویط بن عبدالغری را فرستاد و چون پیدا شدند حضرت فرمود که شتران همی را در پیش روی ایشان بیا
چون بخدمت حضرت رسیدند پرسیدند که برای چه مقصد آمده حضرت گفت که آمده ام که عمره بجا آورم و شتران بخرم و گوشت آنها را
برای شما بگذارم و بروم گفتند قوم تو سوگند میدهند ترا بجا آوردن رحم که بر خصمت داخل بلا و ایشان نشوی و دشمن ایشان را جزا ندهی
بر ایشان حضرت ابا کرد و فرمود که البته داخل مشیوم پس حضرت خواست که عمر را بر سالت فرستد بسوی ایشان عمر گفت یا رسول الله
عشیره و قبیله من کم اند و من در میان ایشان اعتباری ندارم و لیکن ترا دلالت میکنم بر عثمان بن عفان پس حضرت نزد عثمان
فرستاد که برو بسوی قوم خود از مومنان و بشارت ده ایشان را بآنچه وعده داده است مرا خدا از فرج مکه چون عثمان روانه شد ابان بن
سعید را در راه دید پس ابان از زین بر جست و در عقب بن نشست و او را بر روی زین سوار کرد پس عثمان داخل شد و رسالت حضرت
را رسانید و ایشان همیای جنگ بودند پس سبیل نزد حضرت رسول نشست و عثمان نزد مشرکان و حضرت در آنوقت از مسلمانان
بعیت رضوان گرفت و بر روایت شیخ طبرسی چون مشرکان عثمان را حبس کردند و خبر حضرت رسید که او را کشتند حضرت فرمود که اگر
حرکت نمیکند تا ایشان قتال کنم و مردم را بسوی بعیت دعوت نمایم و بر فاست و پشت مبارک بدرخت داد و دیکه کرد و صحابه پنج نفر
بعیت کردند که با مشرکان جهاد کنند و مکرر نزد بروایت کلینی حضرت کیدست خود را بر دست دیگر زد و برای عثمان بعیت گرفت
که چون بعیت را بشکند گناش غظیم تر و عقابش شدید تر باشد پس مسلمانان گفتند خوشا حال عثمان که طواف کعبه کرده سعی
میان صفا و مروه کرده و محل شد حضرت فرمود که بخواب که چون عثمان آمد حضرت پرسید که طواف کردی گفت چون تو طواف
بودی من نکردم پس واقع شد آنچه در روایت سابق گذشت تا بصلح قرار یافت پس حضرت رسول بامیر المومنین گفت
بسم الله الرحمن الرحیم سبیل گفت من نمیدانم که رحمان رحیم کیست ارحمان مسیلمه را میدانم که در من است و لیکن نبوی
ما ینولیم بسمک اللهم پس فرمود که نبوی که این محاکمه است که رسول خدا کرد با سبیل بن عمرو سبیل گفت اگر ترا رسول خدا
با تو جنگ میکند حضرت فرمود که منم رسول خدا و منم محمد بن عبد الله پس مسلمانان همه گفتند تویی رسول خدا پس حضرت فرمود که نبوی
بن عبد الله و در آن نامه نوشتند که هر که از ابوسوی شما بیا بد بسوی این فرستید حضرت او را اگر از دین برگرداند و هر که از شما بسوی بایا بد بسوی هم شما حفر
فرمود که هر که از من بگریزد و شما بیا به او در راه حاجتی نیست این شرط را نوشتند که مردم آشکارا خدا را در عبادت کنند کسی احمیت بایشان نرساند پس حضرت
فرمود که این صلح باعث این شد که امیرش میان اهل کوفه مدینه بمزبته رسید که با همایا برد و از مدینه بکعبه پیغمبرستان و هیچ قضیه برکش برای مسلمانان زیاد
ازین مصالح نبود و چنان شایع شد اسلام در مکه که نزدیک شد که اسلام مستولی شود بر مکه که اکثر مسلمان شوند پس سبیل بن عمرو دست
داد و ابو جندل پسر خود را گرفت و گفت این اول کسی است که صلح خود را در او جاری میکنم حضرت فرمود که چون او بنزد آمد بنزد
نشده بود سبیل گفت یا محمد تو برگرد و مکار نبودی و ابو جندل را بر ابو جندل گفت یا رسول الله مرا بدست او میدهی حضرت
فرمود که من ای تو نمایم این شرط را نگرفته بودم با آنکه تو داخل این شرط نبودی پس فرمود که خداوند اتو برای ابو
و شیخ طبرسی ازین عباس روایت کرده است که حضرت با نبرد چهارصد کس تسبیح عمره شد چون ناته حضرت بجد میپرسید ایشان را و هر چند زبردند از پیش رفت
حضرت فرمود که نخداوند که قبل از این که ناته مرا حبس کرد داخل حرم نشود از روی تخریب پس حضرت فرمود که بخدا سوگند که تو نش بر طلبی که از من است

که متضمن تخطیم حرمتهای خدا باشد البته اجابت خواهم کرد ایشان را پس بر سر چاهی فرود آمدند که اندک آبی داشت و آبش اندک اندک
 بیرون می آمد پس صحابه از تشنگی شکایت کردند پس حضرت تیری از تیرهای خود بیرون آورد و فرمود که در ته چاه فرو بردند پس عجز از تحقیر
 آب از ته چاه جوشید آنقدر که همه سیراب شدند پس بدیل بن ورقا خزاعی که خیر خواه ترین اهل مکه بود پیش آنحضرت آمد و گفت کعب بن
 لوی و عامر بن بوی صغیر و کبیر اهل مکه اتفاق کرده اند که نگذارند تا که داخل مکه شوی حضرت فرمود که من بجنگ ایشان نیامده ام و بر
 عمره آمده اند و اگر مانع من شوند تا جان دارم جنگ خواهم کرد چون بدیل خبر برای قریش برد و عده بن مسعود برخاست و گفت قبول کنید
 آنچه میگوید و مانع او مشوید و من میروم که با او سخن بگویم چون بخدمت حضرت آمد دید که صحابه چگونه اطاعت آنحضرت مینمایند و چون خدمتی سفره
 همه بر یکدیگر سبقت میگرفتند و چون دست میشوید یا وضو میسازد بر سر آن آب که از دست و دایان مبارکش میریزد و متکلمه مینمایند و چون سخن
 میگویند صد بلند میگویند و از روی ادب آهسته سخن میگویند و بعد بروی آنحضرت نظر نمیکند پس چون میان او و حضرت آن
 سخنان جاری شد که گذشت لبوی قوم خود برگشت و گفت من تیز پا و شادمان بسیار رفته ام مانند پادشاه عجم و پادشاه روم
 و پادشاه حبشه و بخدا سوگند که ندیدم هیچکس از اطاعت پادشاه خود بوی اطاعت او کند مثل آنکه اصحاب محمد تعظیم و اطاعت او میکنند و شما
 البته سخن او را قبول کنید و با او جنگ نکنید پس مردی از قبیلکه گمانه گفت من میروم و با او سخن بگویم چون آمد و صد تلبیئه اصحاب
 حضرت را شنید و فتران قربانی را دید برگشت و با اصحاب خود گفت نذر اوست اینها را مانع شدن از طواف کعبه پس یکی از بن حنفی
 و سخنان ناموافق گفت و بعد از او سهیل بن عمرو آمد و بمصالحه قرار داد و چون در نامه مشرط کردند که هر یک از ایشان بخدمت حضرت آید هر چند
 مسلمان باشد ایشان پس میهند و هر که از جانب حضرت نبرد ایشان رود پس نهند مسلمانان گفتند سبحان الله چه گونه مسلمانان را
 ایشان میدرجی حضرت فرمود هر که از اینها نبرد ایشان رود پس خدا و رسول از او نیز راندند و هر که از ایشان نبرد آید با ایشان بجهنم اگر خدا
 و رسول اعلام را ندانند و اینها را نجات خواهد داد و این سخن بودند که ناگاه ابو جندل پسر سهیل بن عمرو که پدرش او را برای مسلمان شدن زنجیر باز کرده
 باز نجات آورده و در میان مسلمانان انداخت پس سبیل گفت اول حکم نامه را در حق این جاری میکنم این را بمن بده حضرت فرمود که هنوز نامه
 صلاح تمام نشده است گفت پس من صلاح نمیکنم حضرت فرمود که او را برای من امان بده گفت امان نمیدهم باز فرمود که بکن گفت نمیکنم پس سبیل را
 گرفت که بر او فریاد زد که ای کوه مسلمانان مسلمانان خود را هم کافی مرا میبرو می بیند که مرا چه شکوه و عذاب کرده اند پس حضرت فرمود که خداوند اگر
 میدانی که ابو جندل راست میگوید او را برودی فرجی و بخانی بده چون مسلمانان در این باب سخن گفتند حضرت فرمود که او تیز و بد رو و از خود
 میزد و بر او باکی نیست و من میخواهم که تسلی منعقد شود که مصلحت عامه مسلمانان در آنست و عامه و خاصه و ایت کرده اند که عمر بن الخطاب
 گفت که من شک نکردم گردان روز و دروغ گفت بلکه همیشه در شک کفر و دین پس بر حضرت زبان طعن اعتراض کشود و گفت آیات تو
 پیغمبر خدا نیستی حضرت فرمود بلی پیغمبر خدا ایم گفت آیات ما بر حق نیستم فرمود که سبیل ما بر حق ایم و دشمن ما بر باطل گفت
 پس چرا اینقدر زدنیت بر ما قرار میدی حضرت فرمود که من پیغمبر خدا ایم و آنچه خدا فرموده میکنم و خدا را در من ست گفت تو گفتی که طواف خانه کعبه
 خواهم کرد و نخواهم ترا شهادت فرمود که من نگفتم امسال خواهم کرد و بعد ازین انشاء الله خواهم کرد و چون نامه نوشته شد و شتر از آنرا کرد و وصل شد
 و بر پشت مردی از قریش که او را ابو بصیر میگفتند مسلمان شده و از مکه گریخت و بخدمت حضرت آمد بعد ازین گفت که کفار قریش و منافقین
 و گفتند تو عهد کرده که اگر جنگمان نماند پس اکنون ابو بصیر را بده حضرت او را با ایشان داد و چون او را بد و فرسخی بدیدند فرود آمدند که چاه

نخوند ابو بصیر یکی از ایشان گفت که شمشیر ترا نیکو شمشیری می بینم و شمشیر خود را از فلان کشید و گفت بلی نیکو شمشیر است و مگر تجربه کرده ام ابو بصیر گفت
 به بنیم چون بدتش داد گردن صاحب شمشیر را زد و خواست که دیگر را بر نهد و بجان با مدینه گرخت و همه جادو و دانا از دور می و آمد حضرت فرمود
 که این مرد ترسیده است چون بخدمت حضرت رسید گفت ابو بصیر رفیق مرا کشت زمران میخواست که بکشد در این سخن بودند که ابو بصیر گفت
 یا رسول الله تو دو قاصد خود کردی و خدا مرا از شر ایشان نجات داد حضرت فرمود که خوب افزودند ایست آتش جنگ را اگر کسی با او همراهی کند
 و فرمود که خفت و اسلح و اسب آنکه کشته از آنست بگوید هر جا که خواهی برو پس ابو بصیر پنج نفر که مسلمان شده بودند و با او از آنکه آمده بودند و
 با بن عیص ذی الموده از زمین جهنمیه راه بر تو اقل قریش میگرفتند در کنار دیوارمان میگرفتند پس ابو جندل نیز از آنکه گرخت با بن عیص و نفر
 که مسلمان شده بودند و با ابو بصیر ملحق شدند و گری از قبائل سلم و غنار و جهنمیه با ایشان ملحق شدند تا سه صد نفر شدند و همه مسلمان بودند و
 بر قافله قریش را که میدیدند ایشانرا میکشیدند و اسوار ایشانرا بختیم میگرفتند پس قریش ابو سفیان را بخدمت حضرت فرستادند و فرمود
 استغاثه میکردند که تو بفرست و ایشانرا بطلب از آن شرط که شتم دیگر که از ما نبرد تو باید بپاس بد پس ایستند آنجا که حضرت اعتراض میکردند
 و روشن شدن این شرط و دادن ابو جندل که آنچه حضرت میکند همه موافق حکمت و مصلحت است و همین جماعت اسوار ابو العاص بن الربیع را که لبر
 خواهر خدیجه دشمن زنی بود عمارت کردند و برای رعایت دامادی حضرت ابل قافله را کشیدند و چون بد العاص بن ربیع پناه آورد و اموی
 را با و رد کردند و مسلمان شدند چنانچه سابقاً مذکور شد و بار شیخ طبرست روایت کرده است از ابن عباس که چون حضرت رسول در مدینه
 صلح را واقع ساخت و نامه را مهر کرد و سبیعه و قرقارث اسلمیه مسلمان شدند و بخدمت حضرت آمد پیش از آنکه از مدینه بیرون شوند و
 شوهرش مسافر که از بنی مخزوم بود بطلب او آمد و کافر بود و گفت یا محمد زن مرا بمن بر دکن برای شرطیکه کرده و بنوز مهر نه خشک
 نشده است پس حق تعالی این آیه را فرستاد یا ایها الذین امنوا اذ اجابتمکم لعلو صدقات مجاحرات فامتنعوا هل الله
 اعلم بایمانهم فان علمتموهن مو صدقات فلا تزحوهن الی الکفار لانهن هل لهن ولا هم یحلون لهن ولا جناح
 علیکم ان تنکحوهن اذا یتیموهن اجورهن ولا تمسکوا بعضهن لکوا اخر و اسئلوا ما انفقتم
 ولیستلوا ما انفقوا اذ الککم حکم الله بحکم بنیکم و الله علیکم حکم یحکم
 که ترجمه اش اینست اگر چه مومنان هرگاه بیایند بسوی شما زنان مومنه هجرت کنند گان پس امتحان کنید ایشان را
 ایمان ایشان پس اگر او انسید ایشانرا که ایمان آورده اند پس برگردانید ایشان را بسوی کفر آن نان حلال نه مردان مردان
 حلال اند بر زنان باکی نیست شما که ایشانرا نکاح کنید هرگاه بدیدید ایشان مهر بای ایشانرا نکاح کنید زنان کافران را اگر زنی از شما مرد شود
 برود بسوی کافران بطلبید شما از ایشان آنچه خرج کرده اید از مهر اگر زنی از آنها مسلمان شود و بسوی شما بیاید شما مهر آنرا بایشان
 بپسید این حکم خداست حکم میکند میان شما و خدا و انا و حکیم است ابن عباس گفته است که چون این آیه نازل شد حضرت سوگند
 داد و سبی که تو برای خدا آمده یا از برای کرامت شوهر خود یا خواستن شهر و دیگر یا مرد و دیگر یا طلب دنیا بیا بد چون آن زن سوگند داد
 که حضرت مهرش را بشوهرش داد و زن را نداد و فرمود که من برای مردان شرط کردم نه برای زنان پس هر که از مردان می آمد
 حضرت پس میداد و هر که از زنان می آمد بعد از امتحان مهرش را بشوهرش میداد و زن را نه میداد و شیخ طبرست و قطب وندی و
 شیخ مفید و غیر ایشان از علمای شیعه و صاحب جامع الاصول و اکثر محدثان عامه روایت کرده اند که در صلح حدیبیه سهیل بن عمرو

با گروهی از مشرکان بنزد حضرت رسول آمدند و گفتند جماعتی از لشکرمان برادران و غلامان ما نیز در تو آمده اند که خبری از دین ندارند و از خدمت اموال و مزارع ما رنجیده اند ایشان را با پس ده پس حضرت فرمود که اگر چه یادست از این سخنان بر میدارید یا میفرستم بشما کسی را که نزد گروه شما را بشمارد و راه دین خدا ولی او را بایمان امتحان کرده است پس یکی از صحابه گفت یا رسول الله تو را بگو برست گفت نه گفت عترت گفت پس کیست حضرت فرمود که آنست که فعل را چنین میکند همه دویدند که ببینند کیست دیدند که حضرت امیر المومنین علی بن ابیطالب نعل حضرت را چنین میگرد و زیرا که بندش گسیخته بود و برایت جامع الاصول ابو بکر و عمر رسیدند که کیست او یا رسول الله حضرت فرمود که آنست که فعل را چنین میکند و محمد ثانی خاصه و عامه روایت کرده اند که چون حضرت متوجه حدیبیه شد و بمنزل حنظل فرود آمد و در آن منزل آب نبود پس مشکهارا بسعد بن مالک داد که برود و آب بیاورد چون اندک راهی رفت برگشت و گفت یا رسول الله چون پاره راه رفتم از ترس نتوانستم که قدم بردارم و گریستم پس بگری را فرستاد و او نیز برگشت پس حضرت امیر المومنین را طلبید و مشکهارا با داد و آنحضرت روانه شد و در اندک وقتی مشکهارا پیر از آب کرده برگشت و حضرت او را دعا کرد و از جمله معجزاتی که از حضرت رسول در این جنگ بظهور آمد آن بود که عامه و خاصه روایت کرده اند از برابرین عازب که او میگفت که شما گمان میکنید که فتح بزرگ فتح کما است و فاتح بزرگ محبت رضوان جنگ حدیبیه را میدانیم ما نیز او را چهار صد نفر بودیم که در آنجنگ در خدمت آنحضرت بودیم و در حدیبیه یک چاه بود و اندکی که آب کشیدیم آبش با خبر رسید چون خبر حضرت رسید بر سر چاه آمد و ظرف آبی طلبید و وضو ساخت و چون مضغه کرد آب مضغه خود را در چاه ریخت پس از آنجا آبش بلند شد و او چهار بایان ما همه از آن آب سیراب شدیم و بر روایت دیگر آب و همان معجز نشان خود را و در آن چاه انداخت و بر روایت دیگر خود را فرستاد که در چاه فرو بردند و از سالیم بن ابی الجعد غیره خاصه و عامه روایت کرده اند که گفت در روز بیت شجره ما نیز او را صد نفر بودیم و بسیار تشنه شدیم حضرت آبی طلبید میان ظرفی دست بهای خود را در میان آن آب فرو برد پس آب از میان انگشتان و ریانانش مانند چشمه روان شد و القدر آب آمد که همه ما را کافی بود و اگر صد نفر کس نبودیم همه را کفایت نمود و در کفایت بسند های حسن از حضرت صادق روایت کرده است و تفسیر این آیه که میگوید لَبُّوْا نَکْرًا اللَّهُ يَتَخَذُ مِنَ الصِّدْقِ ثَمَلًا اَيْدِيَكُمْ رِيسًا حَكْمًا وَ لَعْنَةُ اللَّهِ الْفٰسِقِيْنَ میکان خدا شما را بخیر از شکار که آن بر سر شکار شما نیزه های شما حضرت فرمود که این امتحان در عمره حدیبیه بود خدا مسلمانان را امتحان کرد و پوشتیان نحو که می آمدند به نبرد میانشان و اندرون خیمهای ایشان بمرتبه که بدست میتوانستند گرفت و بنیزه میتوانستند شکار کرد و چنانچه بنی اسرائیل را بوفور راهی در روز شنبه امتحان کرد و قطب را و ندی روایت کرده است که در جنگ حدیبیه بر مسلمانان گرسنگی بسیار مستولی شد و تو شهای ایشان کم شدند زیرا که زیاده از دود و زبانه دورانجا چون اینجالت را بحضرت شکایت کردند فرمود که لطیفی اشودند و فرمود که هر که لقبیه توشه دارد بیاورد و بر روی نطح بریزد پس اندک آرد و چند دانه خرد آورد و حضرت ایستاد و دعا کرد برای برکت و امر فرمود که ظرفهای خود را بیاورند پس همه ظرفها را آوردند و پر کردند و بعضی بسیار بودند که ظرف نداشتند که پر کنند

باب سی و نهم

در بیان فتح خیبر است و قدوم جعفر طیار از حبشه شیخ مفید و شیخ طبرسی و قطب را و ندی و ابن شهر آشوب و سایر روایات و محدثان خاصه و عامه با سنان مختلفه روایت کرده اند که چون حضرت رسول از غزوه حدیبیه مراجعت نمود دست روز در هدیه ماند

و بعد از آن متوجه قلاع خیر شد و چون نزدیک خیر رسید فرمود که ایستادند این دعا خواند اللهم رب السماوات
السبع وما اهلها ورب الارضین السبع وما اهلها ورب الشیاطین وما اهلها اناسنک خیر هذه
القریة و خیر اهلها و خیر ما فیها و غفره بک من شر هذه القریة و شر اهلها و شر ما فیها هـ
پس فرمود که پیش روید بنام خداوند جبرئیل رحیم پس حضرت ایشان را محاصره نمود و در زیر درخت فرو آمد و در بقیه آن روز ماند
در روز دیگر تا ظهر پس منادی حضرت ندا کرد و مردم را چون جمع شدند دیدند که مردی نرزد آنحضرت نشسته است پس فرمود که من خواب
بودم این مرده بود و شمشیر را از غلاف کشیده بود و چون بیدار شدم بر سرم ایستاده بود و میگفت کی مرا از تو بامیدار و امروز گفتم ندانم
شمشیر را از دست انداخت و چنین نشسته است و حرکت نمیتواند کرد و قدرت خدا پس حضرت او را بخشید و در بارگاه و در زیاده از بستان
ایشان را محاصره نمود و علم در دست امیر المومنین بود پس آنحضرت را در چشم عظیمی عارض شد و مسلمانان از بیرون تلعنه با هیو محارب میکردند و
یهود خدق بر در و قلعه خود کنده بودند تا آنکه یکریزی در قلعه را کشوند و مر حب یهودی که لشجاعت مشهور بود بالشکر لزان بیرون آمد
و متعرض جنگ شد پس حضرت رسول علم را بدست ابو بکر داد و با گروه مهاجران و انصار او را فرستاد پس در رفت و شکست
خورد و برگشت و او ملامت اصحاب خود میکرد و اصحاب ملامت او میکردند تا بخدمت حضرت برگشت پس روز دیگر علم را بدست عمر داد
و فرستاد و اندک راه سبک رفت گریخت و برگشت و او اصحاب خود را بجنب بست میداد و اصحاب و را بجنب بست میدادند تا بگشت
پس حضرت فرمود که اینها صاحب این علم نیستند و از علم دست کسی بدیم که خدا و رسول را دوست دارد و خدا و رسول او را دوست
دارند و برگردند باشد جنگ برگزیده که نبرد و نبرد کرد تا خدا دست افتخار کند پس هر یک از صحابه در آنشب باز روی این خوابیدند که شاید فردا
علم با و داده شود چون صبح شد همه باین آرزو بخدمت حضرت شتافتند پس حضرت فرمود که علی بن ابیطالب کجاست گفتند یا
رسول الله چشمهایش در میسند حضرت فرمود که او را حاضر سازید چون دست حضرت را گرفته آوردند حضرت فرمود که یا علی چه درو
داری گفت یا رسول الله چشم چنان در میسند که جایی را نمیتوانم دید و سرم در میسند حضرت فرمود که این شمشیر مرا خود را در دست
من بگذار پس بے مان مبارک خود را بدست خود بردیده و سرم مبارکش را بید گرفت اللهم قد احقر و البدر خداوند او را از خضر
گرا و بر نگاه دار پس رساعت دیدهای حق بنیش کشوده شد و صداع و در چشمش امل شد و رایت سفید خود را بدست او داد
و فرمود که برو جبرئیل بات و نصرت و پیش روی تو میر و وترس در دلهای ایشانست و بدان ای علی که ایشان در کتاب خج و
خوانده اند که کسی که ایشان را ملاک میکند نام او ایلیاست پس بگوئیم علی که بخند دل میشوند انشاء الله تعالی پس حضرت امیر المومنین گفت
یا رسول الله با ایشان مقاتله کنم تا مثل شوند و مسلمان شوند حضرت فرمود که یا علی بتانی برو تا بعرضه ایشان و رانی پس دعوت
کن ایشان را بسوی اسلام و خبر ده ایشان را بآنچه واجبست بر ایشان از حق خدا پس بخدا سوگند که اگر خدا یک مرد را بتو
ببایت کند بهترست از آنکه شتران سرخ مو به از تو باشند حضرت امیر فرمود که زخم تا بقلعه ای ایشان رسیدم پس مر حب بیرون آمد
ز ره پوشیده و خودی بسوز گداشته و سنگ بزرگی را سوار رخ کرده بر بالای خود بر میگذاشته و این رجز را میخواند یهو و خیر میدادند که منم
مر حب در سلاح خود غوطه خورده ام و دلیری بجز کرده ام پس من گفتم که منم آنکه با مردم را حیدر نام کرده است مانند شیران قدم
بمیدان گذاشته ام شمارا ندانند که کیل میکنم و بر میدارم پس چون دو ضربت از دو جانب رو شد من ضربتی بر پیش من دم که سنگ خود

و سران ملوان را بدویم کردیم و دشمنان را از ایشان گشت و از اسب گردید و بر زمین افتاد و در روایت دیگر آورده است که چون حضرت
فرمود که منم علی بن ابیطالب عالمی از علمای ایشان گفت که مغلوب شدیم بحق کتاب که خدا بموسى فرستاده است و عجب عظیم و دلگشا
ایشان بهر سید و چون حضرت مرحب را کشت لشکر که با او بودند بقلعه گردیدند و در دانه قلعه را بستند و آن دروازه عظیم حکمی بود که بستند
و بر واتی چهل نفر و ارامی بستند و میگویند پس حضرت لغت ربانی بقلعه آمد چسبید و چنان حرکت داد که تمام قلعه بلرزید و در را کند و بر روی دست
گرفت و رفت تا فتح کرد پس در را انداخت و باور افکند گفت که من باشم نفر نفیتم که در را حرکت دهم تو انستیم حرکت داد و عامه از حضرت
امام محمد باقر روایت کرده اند که جابر انصاری گفت که آنجناب در روز خیبر در را بر سر دست گرفت و برخند و مل که دانه ستمانا از روی
آن گذشتند و قلعه را فتح کردند و بعد از آنکه در را انداخت چهل نفر و بر واتی بهشتا و نفر تماش کردند که در را بر دارند و توانستند برداشت و ابو عبد الله
بلی گوید که حضرت امیر المومنین برای من نقل کرد که در خیبر را گندم و سیب خوردیم و با ایشان جنگ کردیم تا ایشان را بفضل خدا گزیدیم
پس جبری کردیم بر روی خندق امسلمانان گذشتند پس آنرا چندین ذراع دور افکندیم پس شخصی گفت یا امیر المومنین خوش بآید
بر داشته بودی حضرت فرمود که گمانی آن بر من نمی نمود مگر مثل من سپهر که در دست دارم و شیخ طوسی روایت کرده است که در روز
خیبر و بلند قامت سربزگی بر او آمد از قلعه که او را محب میگفتند و یهودان او را امیر خود میدانستند با اعتبار شجاعت و تمول و پس که
از صحابه در برابر او رفت او گفت که منم محب بر او حمله کردند ایستاد و گرخت و محب دایه داشت که از کاهنمان بود و در محب را بسیار زحمت
میداشت بسبب جوانمردی و تنومندی و عظمت خلقت او و مکر را و میگفت که هر که با تو جنگ کند باو جنگ کن و هر که خواهد بر تو غالب
شود بر او غالب شود اگر کسی که بگوید که من حیدر نام دارم که اگر در برابر او ایستای کشته میشوی چون بسیار با مردم مقاتله کرد و همه را گزید و بجز
رسول شکایت کردند و التماس کردند که امیر المومنین ای جنگ او بفرست پس آنحضرت امیر المومنین را طلبید گفت اعلی برو و کفایت شر محب از این
و چون امیر مومنان را بقلعه یهودان آورد نام خدا بر دانه رو بر محب دوید محب ترسید و بر گردید پس برگشت و در حضرت آمد و گفت
منم آنکه دارم مرا محب نام کرده است حضرت تیز رو با و دید و فرمود که منم آنکه دارم مرا حیدر نام کرده است چون محب آن نام را شنید
نصیحت دایه را بیا و آورد و گرخت پس شیطان بصورت یکی از علمای یهود بر سر راه او آمد و گفت کجا میروی گفت این جوان میگوید که من
حیدر نام دارم شیطان گفت چه میشود که حیدر نام دارد گفت که از دایه خود شنیدم که میگفت که مبارزه کن با مردی که حیدر نام داشته باشد
که ترا خواهد کشت شیطان گفت قبح باد روی تو که حیدر در عالمیست تو با من عظمت و شوکت از چنین جوانی میگیری گفتی زنی با تو گفت
زنان خطامی باشد و اگر راست بگوید حیدر نام در دنیا بسیار باشد برگرد و شاید او را کشتی و بزرگ قوم خود گردوی و من از عقب تو تحریص میکنم
یهودان را که ترسند پس آن مخدول مدبر فریب آن محیل فرور افتاد و برگشت تا نزدیک آن حضرت رسید امیر المومنین خرتی بر
سرش زد که بر رو افتاد و یهودان رو بنرمیت آوردند و فریاد میکردند که محب کشته شد و عامه بطرق متعدده از مسجد بن و قاص و امت
کرده اند که میگفت که علی را سه نصبت بود که اگر یکی از آنها برای من میبود بهتر بود از برای من از شتران سرخ متواول آنکه حضرت رسول
او را در جنگ تبوک در مدینه گذاشت پس او گفت یا رسول الله مرا باطفال و زنان میگذاری حضرت فرمود که یا علی آیا دشمنی هستی
که از من بمنزله بارون باشی از موسی که آنکه پیغمبری بعد از من نیست که تو بعد از من پیغمبر باشی دوم آنکه شنیدم که در روز خیبر میگفت که
علم را بر مردی میدهم که خدا و رسول را دوست دارد و خدا و رسول او را دوست دارد پس همه کردن کشیدیم که با بدین گفت علی

طلبید چون اورا طلبیدند و به ایشان رویکرد پس بمان دیده های او انداخت و علم را بدست او داد و خدا بدست او فتح کرد و سوم
آنکه چون آنکه مبارکه نازل شد علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را طلبید گفت خداوند اینها اهل من اند و در احتجاج از امام مجتهد
منقول است که حضرت رسول در روز خیر علم انصار البعد بن عباد داد و جنگ یهود فرستاد و او که بخت و جرات یافت بپوش علم مبارک را
بفرمود و فرستاد و او جنگ کرده اصحاب خود را از جنگ ترسانیده که بخت پیش حضرت سه مرتبه فرمود که آیا مهاجران و انصاریان
میکشند پس گفت رایت را ببردی و هم که گریزنده نباشد و خدا و رسول را دوست دارد و خدا و رسول را دوست دارند و آن
شهر آشوب است کرده است که روز خیر حضرت رسول امیر المومنین را سوار کرد و عامه بدست خود بر سر او بست و جامهای خود را بر او
پوشانید و او را بر ستر خود سوار کرد و گفت یا علی برو که جبرئیل از جانب راست تویی آید و میکائیل از جانب چپ تو و عزرائیل در پیش
روی تو و املائیل از عقب تو و دعای من در عقب است پس تلو را فتح کرد و در قلع را چهل ذراع دور افکند و عامه و خانه بطریق
بسیار وایت کرده اند که در روز شوری که حضرت امیر المومنین چتها را فضیلت خود بران منافقان القا نمود فرمود که آیا در میان شما
کسی هست که در وقتیکه عمر در روز خیر برگشت و علم حضرت را برگردانید و او اصحاب خود را بجهنم نسبت میداد و اصحاب او را بجهنم
نسبت میدادند و گریخته بخدمت حضرت آمد و حضرت گفت البته رایت را فرما ببردی میدهم که گریزنده نیست و خدا و رسول او را دوست
میدارند و او خدا و رسول را دوست میدارد و بر میگردد و خدا بدست او فتح کند چون صبح شد مرا طلبید گفتند یا رسول الله او را در و چشم
و دیده باز غنیمت اند کرد گفت بیا وید او را چون من در خدمتش ایستادم آن بمان مبارکش را بر دیده من انداخت و گفت خداوند او را دور
کردان گزارد مرا و تا این ساعت بدعای حضرت از گزارد و سراندر نیافتم و علم را گرفتم و کافران را گزیدم بغیر از من که تنها برای او واقع شد
باشد همه گفتند نه باز فرمود که سوگند میدهم شما را بخدا که کسی در میان شما هست بغیر از من که فتنه باشد جنگ محرب و او بیرون آمد و خبر
میخواند و از بسکه سرش بزرگ بود بعضی خود سنگی بزرگ مانند کوبی بر سر گذاشته بود من خرقی بر سرش زدم که سنگ را شکافت و سرش
رسید و او را کشت بغیر من کسی از شما چنین کرده است گفتند پس فرمود که شما را سوگند میدهم که کسی هست بغیر از من در میان شما که خیر
کنده باشد و بر سر دست گرفته باشد و صد ذراع راه برده باشد و بعد از آن چهل نفر متوانستند آن در حرکت داد همه گفتند و آهین بابو پسند
معتبر از حضرت امام جعفر صادق روایت کرده است که حضرت امیر المومنین در نامه که به اهل بن حنیف انصاری نوشت و در آنجا ذکر کرده بود که
نخدا سوگند که چون و خیر انکند و چهل ذراع از پشت سر خود دور افکند و بقیوت جسدی نبود و بجلت غذائی نبود و لیکن مگوید که در مدینه بقیوت
مکونی و نفسی منور گردیده بخور و در دکان خود من از احمد از باب پراخی بودم که از چراغی افروزم بخدا سوگند که اگر همه عرب یاری نمیکند که کشند بر
قتال من هر آینه روزی که دانهم و نگریم و اگر فرصت بیایم بسطای منافقان را از بدن با جدا کنم و کسیکه پرواز مرگ ندارد و پیوسته از روی
مرگ دارد از جنگ چپ و راست بکشد و ایضا بسند معتبر روایت کرده است که حضرت امیر المومنین گفت در جواب یهودی که می پرسید از شما
که خدا و همیایی بخیر از کرده است بر تو واقع شد فرمود که ما در سال ششم هجرت پس در دهمیم بنشیند اصحاب تو خیر بر مرد یهود و شجاعان ایشان
و سواران فرشت مبارزان ایشان پس رو با آوردند مانند کوه با از اسپان و مردان و اسلحه فراوان و ایشان در محکم ترین قلعهها
بودند و عدد ایشان از حد و صافزون بود از روی نهایت جرأت و شوکت مبارزمی طلبیدند و هر که اصحاب بدر ایشان
میرفت میکشند تا آنکه دیده های صحابه پهن شد و همه رسیدند و در فلک بخت افتادند و یکسری عمل نمیکرد که مبارزه ایشان میبود و همه میگفتند پس

می باید برو و جنگ ایشان پس حضرت رسول م را بسوی ایشان فرستاد و چون بمیدان قدم گذاشتم که در برابر من پیدا شد بر خاک مذلت
انداختم و هر سواره که نزدیک من می آمد استخوانش را در زیر سم چهارپای خود خرد کرد و من تا آنکه کسی جرأت سهارت من نمی کرد پس
مانند شیر گرسنه که بر طعمه خود رو کند شمشیر کشیدم و رو بایشان آوردم تا همه را اگر بزنم پس بقلعه خود گریختند و در قلعه را بستند پس بدست
خود بقصد ترابانی در قلعه را گندم و تنهاده اخل قلعه ایشان شدم و هر که از مردان ایشان پیدا میشد میکشتم و زنان ایشان را بسی میکردم
تا آنکه آن قلعه را بر تنهائی فتح کردم و بغیر از خدا کسی مرا معاونت نکرد و قطب را فندی و شیخ طبرسی روایت کرده اند که جنگ خیمه بر راه
دو و پنج سال ششم و بعضی گفته اند که در اول سال نهم واقع شد و زیاده از بیست روز حضرت ایشان را محاصره کرد و چهارده هزار یهودی
قلعه های خیمه بودند و حضرت قلعه را فتح میکرد و میرفت و محکم ترین قلعه ایشان قلعه قموص بود پس در آن قلعه علم را با بوب کرد و او را گزینخت
و برگشت و بفرمود او را گزینخت و برگشت پس گفت که فردا علم را به کسی بدهم که دوست ارد خدا و رسول را و خدا و رسول دوست او نبند و گزیند
و حمله آورده است پس منافقان صحابه گفتند که علی نخواهد بود و از شر او ایمن ایم زیرا که از در چشمش زیر پای خود را نمیتواند دید و چون حضرت
امیر سخن ایشان را شنید گفت اللهم لا معطي لما منعنا فلا مانع لما اعطينا یعنی خداوند اعطا کننده نیست چیزی را
که تو منع کنی و منع کننده نیست چیزی را که تو عطا کنی چون روز دیگر صبح شد حضرت از خیمه بیرون آمد و علم را در پیش خیمه و دو همه نزد
میکردند که علم را با بوب بدستی عمر با آنکه خود را آزموده بود میگفت که من آن روزی امارت نکردم گویان روز پس حضرت فرمود که علی باطلید
مردم از همه طرف فریاد کردند که چنان شمشیر در رو میکنند که پیش پای خود را نمی توانند دید فرمود که بیا و بیدار و چون حضرت آمد دید اش
باب و بان مبارک آنحضرت و نقای شریف همه سپهر نبوت را بخش شد حضرت علم را با بوب داد و فرمود که برو ایشان را یکی از خیمه صلت
و حوت کن اول آنکه مسلمان شوند و قبل احکام مسلمانان بکشند و مالها را ایشان از ایشان باشد و دم
آنکه جزیه قبول کنند و ال ایشان از ایشان باشد سوم آنکه جنگ کنند چون حضرت بپای قلعه ایشان آمد بغیر جنگ چیزی راضی نه شدند و
چون موجب در برابرش پیدا شد ضربتی زد و با ایشان را قتل کرد و انداخت و باقی لشکر که گریختند و در قلعه را بستند و بر روایت قطب را و فندی
قلعه ایشان سنگ عظیمی بود که مانند آسیاد می افش سوراخ کرده بودند پس حضرت امیر المومنین گمانا از دست چپ خود انداخت چون
شمشیر در دست راستش بود دست چپ خود را داخل آن سوراخ کرد و بقوت ولایت آن در را بسوی خود کشید و کند و بر دست
خود گرفت و داخل قلعه شد و آنرا سپر کرده با ایشان جنگ کرد و چون پیروز گردید و از عقب خود زیاب کرد که در آخر لشکر افتاد و چون پیروز
چهل ذراع دور رفته بود پس چهل نفر جمع شدند و توانستند آن سنگ را از جای برداشت و مولف گوید که قصه گریختن ابو بکر و عمر و فرمودن
حضرت رسول که علم را به کسی خواهم داد که خدا و رسول او دوست دارد و خدا و رسول او را دوست دارند از متواتر است و بخاری و مسلم و
محدثان عامه در صحاح خود روایت کرده اند اگر مفاخر و مناقبی که از برای حضرت امیر المومنین منقول شد در کتب معتبره عامه مذکور است و همین
واقع از برای کسی که اندک تمیزی داشته باشد برای حقیقت آنحضرت بخلاف و عدم استحقاق ابو بکر و عمر کافیست زیرا که بر عاقلی سفید که بر کلاه
حضرت بعد از گزینتن آنها بغیر از آنکه فردا علم را به کسی میدهم که صاحبین اوصاف است معلوم است که مراد آنحضرت آنست که آنها که گریختند
اوصاف حارثی اند و کسیکه خدا و رسول را دوست ندارد و خدا و رسول او را دوست ندارند چگونه استحقاق آن دارند که خلیفه خدا و رسول
وین دنیا باشد و شیخ طبرسی بسند موقوف از امام محمد باقر روایت کرده است که چون حضرت امیر بدر قلعه یهودان خیمه رسید و قلعه را بر روی آن حضرت

باشند پس حضرت را کند و سپرد پس را بر پشت خود گرفت تا همه مسلمانان از روی آن گذشتند و سنگینی مردم هیچ بر حضرت نداشت
 در را انداخت و چون بشارت بحضرت رسول رسید که امیر المؤمنین قمر بنی هاشم کز حضرت متوجه قاصد و امیر المؤمنین با استعجال آنحضرت بفرمان آمد چون نظر حضرت بر کمر
 افتاد و فرمود که سعی شکور و مردانگی شهنشاه تو بمن رسید خدا از تو راضی شد و من تو خوشنود و دریم پس حضرت امیر المؤمنین گریست حضرت رسول فرمود
 که چرا گریه میکنی یا علی گفت از روی شادی که میکنم که بشارت دوی که خدا و رسول از من راضی اند و فرمود که از جای سبها که حضرت امیر گرفته بود مشیم
 و خمری بود پس بلال را طلبید و صغیر را با و داد و گفت ندی او را اگر بدست رسول خدا تا آنچه خواهد بکند پس بلال او را پیش کنگان گذرانید
 چون نظر صغیر بکنگان افتاد و حالتی او را عارض شد که نزدیک بود که جاننش از بدنش مفارقت کند چون بخدمت حضرت آورد او را حضرت
 آن حال را مشاهده کرد بلال را عتاب نموده و فرمود که گر رحم اول تو کنده شده است که زنی را پیش کنگان تو نشاند او بکنده رانی پس صغیر با حضرت
 از برای خود گرفت و از او کرد و برای خود نتاج کرد و در آن چند روز صغیر را کنایه سپهر سبع بن ابی الحقیق زفاف کرده بود و داد و در شبی خواب
 دید که ماه در دامن او فرو آمد چون خواب را بشوهر خود نقل کرد شوهرش طایفچه بر روی او زد که رویش سیاه شده گفت از روی آن ای
 که محمد باد شاد حجاز تر بگیر چون حضرت اثر طایفچه را در روی او دید از او پرسید که چرا روی تو چنین سیاه است او واقعه را برای حضرت نقل کرد
 و در کتاب مشارق الانوار روایت کرده است چون صغیر را بخدمت حضرت آوردند او در نهایت حسن جمال بود حضرت خراشی در
 روی او دید و از سبب آن پرسید صغیر گفت که چون علی در قلیه را حرکت داد و تمام قلعه باز بد نظر گریان که بر قلعه مشرف شده بودند همه قیامند
 و من از تحت خود افتادم و رویم بر پایه تخت خورد و شکست حضرت فرمود که ای صغیر مرتبه علی نزد خدا عظیمست و علی چون در را حرکت داد
 قلعه باز دید و آسمانها وزمین با و عرش علایز برای صغیر آن برگزیده اعلام باز آمد و چون حضرت مرحب را بدو نیم کرد و جبهیل متعجب ببرد
 حضرت رسالت پناه آمد حضرت فرمود که ای جبهیل چه تعب میکنی جبهیل گفت ملائکه در مواضع ملکوت اند میکنند که لا فتی الا علی
 لا سیف الا ذو الفقار و تعجب من آنست که چون ما مور شدیم که قوم طواریان را که گفتم هفت شهر ایشان را از طبقه هفتم زمین جدا کردم و یک
 پیر بال خود برداشتم و بلند کردم تا بجائی رسانیدم که اهل سماں صدای مرغان ایشان و گریه اطفال ایشان را می شنیدند و تا صبح نگاه داشتم
 و منظر احوال تعالی بودم و سنگینی آنها را بر بال خود میافتم و امروز چون علی الله را گرفت و از روی غضب آن ضربت با شمی را بر مرحب زد و از
 جانب خدا ماور شدیم که زیادی قوت ضربت او را بگیرم که زمین را با گاوهای بدو نیم کند و آن ضربت بر بال من گران تر از آن هفت شهر بود
 با آنکه میکائیل و اسرافیل در هوا از روی او اگر فرشته بودند شیخ طبرسی روایت کرده است که ابن ابی الحقیق رسول فاطمه بود بخدمت حضرت فرستاد
 امان طلبید که از قلعه بریزد و با حضرت سخن بگوید چون فرو آمد با حضرت صلح کرد که خون قوم او محفوظ باشد و فرزندان و زنان ایشان را با ایشان
 بگذرانند و جمیع خانهها و مزارع و اموال ایشان از حضرت باشد بغیر از جائه که پوشیده باشند پس آنجناب با ایشان باین نحو صلح کرد و چون اهل
 فدک این قصه را شنیدند آنها نیز امان طلبیدند و باین نحو با حضرت صلح کردند پس اهل خمیر عرض کردند که ما این زمین را بهتر از دیگران آبادان
 میکنیم و اینها را با بگذارد اگر نصف مال را باشد نصف از تو و حضرت راضی شد و باین نحو با ایشان صلح کرد و در طر که در وقت که خواهر ایشان بفرین کند اهل فدک نیز حضرت
 چنین کرد و در پیش خبران جمیع مسلمانان بوج و بی گنا گفتند که مخصوص حضرت رسول بود و چون آنجناب ایشان دادند از حضرت امام محمد باقر روایت که حضرت چون خمیر
 خارج شد هفت کبر قلیها می کشیدند پس بایت ظرافت بایست فرمود که گیت این بایت را بحقیقت بگوئید پس بر پاست گفت من سیکریم حضرت گفت و در شوی سرخاست
 بر زمین چو شبنم پس نمود که علی بفرز کز حق است حضرت علم گرفت و متوجه فدک شد و بایشان صلح کرد و ایشان را باین نحو فرمود که بایست که شما را در این شهر و اینها و در این شهر و اینها

رسول گزیده و مسلمانان در آن ناحیه نداشتند پس جبرئیل نازل شد و گفت حق تعالی ترا امر میفرماید که بذی القربی بدرستی حق او حضرت
گفت قربای من کیست و حق چیست جبرئیل گفت قربای تو فاطمه است و حق او جمیع فدک است پس حضرت رسول جانب فاطمه
طلبید نامه نوشت و با او داد و چون آنجناب از دنیا رفت ابو بکر و دیگران را از آنجناب غصب کردند و آنرا به شهر آشوب وایت
کرده است که حضرت رسول چون متوجه فتح قلعهای فدک شد ایشان بقلعه از قلعهای حصین خود متحصن شدند آنجناب ایشان را طلبید
و فرمود که می خواهید که اگر شمار را در این قلعه بگذارم در جمیع قلاع شمارا بکشایم و اموال شمارا تصرف شوم ایشان گفتند ما و اموال قلعها
حافظان ایم و کلید ما را آنها نزد است حضرت فرمود که بلکه کلیدهای اینها را خدا بمن داده است و در دست من است کلید را در آور و بایشان بگو و ایشان هم کردند
را که کلید را با او سپرده بودند که او کلید را با بحضرت داد و با او عتاب کردند و او سوگند یاد کرد که کلید را نزد منست و در سیدی گنداشتم
و سب را در صندوقی گذاشته ام و صندوق را در خانه محکمی بنیان آورده ام و درش را قفل زده ام چون با آنجا رفتم و ملاحظه کرد قفلها
بجای خود یافت و کلید را نزد من برگشت و گفت من اکنون دانستم که او بیخبر است زیرا که من کلید را با نصیحت داده بودم و چون او را سحر
و انسته بودم آیه چند از تورات برای دفع سحر او بران قفلها خوانده بودم و اکنون همه بجای خورست و کلید با نیست اکنون دانستم که او
ساحر نیست پس خدمت حضرت برگشتند و گفتند کی داد کلید را با تو فرمود که آن کسی داد که الواح را بموسی داد و جبرئیل برای من آورد پس
در قلع را کشودند و بخد مت آنجناب آمدند و بعضی از ایشان مسلمان شدند و حضرت از مال ایشان خمس گرفت و بایشان گذاشت و
هر که مسلمان نشد اموالش را تصرف فرمود پس آیه نازل شد که قات ذی القربی حقه حضرت پسر از جبرئیل که ذی القربی
کیست و حق او چیست گفت فدک را با فاطمه بده که میراث اوست از پدرش خدیجه و پدرش بنده خرابی مالک پس حضرت بدین برگشتند و فاطمه
طلبید مالها را تسلیم او کرد و آیه را بر او خواند فاطمه گفت یا رسول الله آنچه از منست بگو که داشتم حضرت فرمود که بعد از من با تو نماز خواهند کرد
پس صحابه را طلبید و در حضور ایشان اموال را با مالک فدک تسلیم حضرت فاطمه کرد و حضرت فاطمه مالها را بر مسلمانان قسمت کرد و هر
سال قوت خود از فدک بر میداشت و باقی حاصل را بر مسلمانان قسمت میکرد تا آنکه بعد از وفات حضرت رسول ابو بکر و عمر از آن حضرت
غصب کردند و مولف گوید که روایت دیگر میگوید این روایت و فتح فدک در بابهای معجزات گذاشت و در کتاب انقصا صحت
معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که ام ایمن نزد ابو بکر و عمر شهادت داد که من روزی در خانه فاطمه شسته بودم که جبرئیل نازل شد
و گفت یا محمد بن خیر که خدا مرا کرده است که ملک فدک را برای تو خط بکشم بیال خود پس حضرت برخاست و رفت و باز در اندک زمانی برگشت
فاطمه گفت کجا رفتی ای پدر فرمود که جبرئیل برای من بیال خود مملکت فدک را خط کشید و حد و دوش را بمن نمود و مرا کرد که تسلیم تو
نمایم پس حضرت فدک را با او تسلیم کرد و مرا و علی بن ابیطالب را گواهی گرفت مترجم گوید که قصه فدک و غصب آن بعد از این مفصل مذکور
خواهد شد انشاء الله تعالی و غنی تو بخیر مفید بسندهای حسن معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند که چون حضرت رسول خیر را
فتح نمود و در دست ایشان گذاشت و با ایشان مقاطعه نصف کرد و خلستان و اراضی را چون وقت رسیدن میوه شد بعد از
این رواج را فرستاد که تخمین کرد میوه را و زراعت ایشان را و حضرت با ایشان فرمود که اگر خواهید شما با من تخمین قبول کنید و حصه
ما را بجهید و اگر نخواهید ما بر ایم و حصه شما را بهیم ایشان گفتند باین عدالت آسمان و زمین بر ما است و قطب دزدی روایت کرد
است که چون حضرت رسول بر خیر رفت یهودان چاه را بر سوار از قبایع عطفان که هم سوگند ایشان بودند و خود طلبیده بودند

چون حضرت نزدیک خیمه فرود آمد کسی ندانند در میان قبیله غطفان که برگردید بنحلیه خود که دشمنی سرش آمده است چون ایشان
 برگشتند بسوی قبیله خود کسی ندانست که این از جانب خدا بوده است که ایشان برگشتند و حضرت برهید و نظر یافتند و چون
 حضرت امیر قلمه بزرگ ایشان را فتح کرد و یک قلمه ایشان ماند که جمیع اموال و مالکول ایشان در آن قلمه بود و راهی نداشت که توان
 از آن راه فتح کرد پس حضرت ایشان را محاصره کرد و بعد از چند روز یکی از یهودان ایشان آمد و گفت یا محمد مرا امان ده و بر جان مال و
 اهل خود تا در امانت کنم از یه راه فتح بین قلمه میده ای حضرت فرمود که ترا امان دادم بگو یهودی موضعی ایشان داد و گفت افر ما که در آن
 موضع نقبی کنند آن لقب منتهی خواهد شد آب ایشان پس آب ایشان را سد کردی چون آب نداشتند قلمه را زهردی تبو خواستند
 حضرت فرمود که ممکن است که خدا از این بهتر وسیله برای فتح برانگیزد ولیکن الان تو برقرار است چون روز دیگر شد حضرت سوار شدند بر
 استر خود و مسلمانان را فرمود که از عقب من بیایید و بجانب قلمه روان شوید آن کافران از قلمه ترسیدند و پناهی بجانب حضرت
 می نداشتند از جانب چپ است حضرت می رفت با عجم از حضرت نه آسمی با حضرت میر سید نه با حدی از مسلمانان تا حضرت برادر
 طاهر ایشان رسید پس بدست مبارک خود بسوی دیوارهای قلمه اشاره کرد و پیران بزمین فرود رفت تا آنکه دیوارها مسادی می شدند
 و حکم فرمود تا مسلمانان بی مشتقت از دیوار داخل قلمه شدند و قلمه را گرفتند و قلمه را در نزدی از حضرت امیر المومنین روایت کرده
 است که آن حضرت فرمود که چون با حضرت رسول از خیمه ریشتم بر دهان سیدیه که محلو از آب بود و چون از آنجا که در آنجا قلمه است آب است
 پس مردم گفتند یا رسول الله دشمن از عقب ماست و در رود از پیش روی ما پناهی اصحاب و سوسی بقتله آن کافران پس حضرت
 پیاده شد و گفت پروردگار مرا می پر خیمه برسل علامتی قرار دادی پس قدرت خود را با جناح پس از آنکه بزرگ بود و سوار شدند و فرمود
 که بیایید از عقب من و بسم الله گفت و بروی آب روان شد و اصحاب از عقب حضرت رفتند و شتم اسپان و پناهی تن ایشان شد
 تا از آب گذشتند و شیخ طبری روایت کرده است که چون حضرت فتح قلاع خیر نمود و مطمئن شد و تار گرفت زینب دختر شاه بن سلام
 که دختر برادر مر حب بود گو سفند برانی برای حضرت بهدیه آورد و پر سیده بود که کدام عشق گو سفند را حضرت بیشتر رغبت میداد که گفته بود
 دست گو سفند را حضرت بیشتر رغبت میداد پس بر بسیاری دست گو سفند بکار برده بود و سایر عقده ای را نیز مسموم کرده اند و به تیر زنت آورد
 حضرت از دست آن گو سفند لقمه برداشت و در دهان گذاشت و شبیرین با برین معجزه تیر دست حضرت بود و او نیز لقمه برداشت
 و بدندان زد پس حضرت دست کشید و فرمود که دست گذارید برین گو سفند که ذراع آن را خبر میداد که از آنجا برآورده اند چون حضرت
 آن یهودیه را طلبید از و پرسید او اعتراف کرد که من کرده ام حضرت فرمود که چرا چنین کردی گفت میدانی که چه بر سر قوم من آورد
 من گفتم اگر تو خیر هست خواهی داشت که این مسموم است و اگر پادشاه است ماز و خلاصی می یابیم پس آن صاحب خلق عظیم عفو کرد
 از او و بشرین برابر از آن لقمه شهید شد چون حضرت در مرض موت بود مادرش بر بیاد حضرت آمد حضرت فرمود که ای مادر کوشش
 از روزیکه من خوردم آن لقمه را با فرزند تو و خیر هر سال طغیان میگرد و مرا بخور میگرد و اندر این مرتبه رگهای پشت مرا قطع کرد پس
 مسلمانان میگفتند که پیغمبر شهید شد و شیخ طبری بسند موثق از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که حضرت رسول پیش از آنکه شهید
 برود عمرو بن اسیمه ضمیری را بر سالت فرستاد به نزد نجاشی پادشاه حبشه و او را با سلام دعوت نمود و جعفر و اصحاب جعفر از و طلبید
 چون نامه حضرت با و رسید مسلمانان شد و برای جعفر و اصحابش تهیه نیکو میا کرد و جامها و طعتمای فاخر ایشان بخشید و ایشان

در دوشنبه سوار کرده بجانب مینه فرستاد پس در روز پنجشنبه جعفر بخد مت حضرت رسید و کلینی شیخ بهر بنی ابن بارید ویران بسند د
حسن و صحیح و معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند و در تفسیر امام حسن عسکری بعضی مذکور است که در روز فتح خیبر خرم قدم جعفر بنی جعفر
بحضرت رسول رسید پس حضرت فرمود که نمیدانم که کدام یک از این دو نعمت شاد تر باشد یعنی خیبر یا آمدن جعفر پس بزودی جعفر پیدا شد و
و چون نظر حضرت بر او افتاد برخواست و بروایت امام حسن عسکری دوازده گام او را استقبال کرد پس وارد بر گرفت و گریست و میان
دو دیده اش را بوسید و فرمود ای جعفر بنی جعفر ای ترا عطا می کنم بنی خویز برای بزرگی بنو خشم و خشمین که فرمود دنیا طلبا ای کجا که نه
که حضرت مال بسیاری یا مملکتی یا ولایتی باو خواست پس همه گردنا کشیدند که مشاهد کنند که حضرت چه چیز باو عطا میفرماید پس حضرت
فرمود که نمازی ترا تعلیم میکنم که هرگاه که بکشی گناهای تو آمرزیده شود و اگر بر روزگاری برای تو بهتر باشد از دنیا و آنچه در دنیا است و هر که
بکشد تو در ثواب او شریک باشی پس نماز جعفر که مشهور و در کتب مذکور است تعلیم او نمود و شیخ طوسی در امالی از خدا فیض بن لیثان
روایت کرده است که چون جعفر بدمینه آمد حضرت و زین خیزد و پس برای حضرت بدایا آورد از جامهای و غالیه و بوی خوش پس حضرت
فرمود که این قطیفه را بکسی میدهم که خدا و رسول را دوست میدارد و خدا و رسول او را دوست میدارند پس صحابه گردنا کشیدند برای
طمع آن قطیفه حضرت فرمود که علی کجا است عمار بن یاسر بر جست و علی را طلبید چون آمد حضرت گفت بگریه علی این قطیفه را جناب
امیرالمومنین قطیفه را گرفت و چون بدیده داخل شد رفت بسوی قبیع که باز آمد بدیده و آنجا بود و چون آن قطیفه مطهر بطلب بود از آن بزرگوار
که تارهای آنرا از زربا کرد و در هزار شقال طلا از آن بیرون آورد پس حضرت طلا بارافروخت و همه را بر فقرای مهاجران انصاف
و مساکین قسمت نمود و چون بخانه برگشت بیچ از آن طلا باو نبود پس در روز دیگر حضرت رسول آنجناب را دید و گریه می از حال
عمار و خذیفه در میان آنها بودند با حضرت رسول همراه بودند پس حضرت رسول فرمود که یا علی چون تو دیروز هزار شقال طلا بستان
آورده امروز من با این گروه صحابه چاشت خود را نزد تو میخوریم و در آن روز حضرت امیرمسیح چیز از قلیل و کثیر در خانه نداشت و شرم
کرد که حضرت را جواب بگوید گفت بل یا رسول الله بیایید شما و هر که خواهید پس حضرت رسول داخل خانه امیرالمومنین شد و رفیقان خود
فرمود که داخل شوید خذیفه گفت باینچ نفر بودیم من بودم با عمار و سلمان و ابوزر و تعداد پس آنجناب بنزد فاطمه رفت که حال اند
که آیا چیزی برای مهمانان هم میرسد چون داخل خانه شد دید که کاسه از نرید در میان خانه گذاشته است و میجو شد و گوشت بسیار
بر روی دکن تری گذاشته است بوی مشک از آن ساطع ست پس حضرت آن کاسه را برداشت و بنزد حضرت رسول آورد و گذاشت
و همه از آن کاسه خوردیم تا سیر شدیم و بیچ از آن کم نشد پس حضرت رسول برخاست و بنزد حضرت فاطمه رفت و گفت ای فاطمه این
طعام را از کجا آوردی فاطمه گفت چنانچه ما شنیدیم که این طعام از جانب خداست بدستیکه خدا روزی میدهم هر که را میخواهم چنانچه
پس حضرت گریان بسوی ما بیرون آمد و میگفت الحمد لله که نعم نادیدم و در قدر خود آنچه زکریا دید از برای مریم که هرگاه که در محراب نزد او رفت
نزد او روزی بیافت پس میگفت که ای مریم از کجا این و زری برای تو می آید مریم میگفت از جانب خدا بدستیکه خدا روزی میدهم هر که را
خواهم چنانچه و شیخ طبری از عبدالرحمن بن ابی لیلی روایت کرده است که حضرت امیرالمومنین گاه در شدت که داد و بجا به غیبه دار می پوشید
و بیرون می آمد و پروا نمیکرد و گاه در زمستان با دو جامه تنگ بیرون می آمد و از سر تا پیراهن نمیکرد پس صحابه من نزد من آمدند و گفتند
ایا سبب آن بر تو معلوم شده است گفت من نگفتم از پدر خود پرس که گاهی شبها بخد مت حضرت میرود و صحبت میدارد شبها این

معلوم کند عبد الرحمن گفت که چون از پدرم سوال کردم پدرم شبی از آنحضرت آن سبب این حال سوال کرده بود حضرت فرموده بود که آیا در خیال آن مردی
بی بودم فرمود که گویا شنیدی که در وقتیکه ابو بکر و عمر علیه السلام حضرت را برگزیدند و گزینخت حضرت فرمود که امروز علم آن مردی میدهم که او خدا
و رسول را دوست دارد و خدا و رسول او را دوست دارند خدا بر دوست او قلمه افشاند و بسیار حمد او کردند است اگر بزرگوار
پس مرا طلبید علم را بدست من داد و گفت خداوند کفایت که باز و گرامه من این پس بعد از آن که گویا با منم و نه سر و این حدیث صحیفه
که از علما مشهور عامه است در کتاب و لایکل النبوت ایراد نموده است یا بسیاری از احادیث خیر منسوب میراث من است که سابقا و این

باب ششم

در بیان غزوه عمکه قضا و تقضی نامه پادشاهان و سائر ذیل است تا غزوه موتی علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون حضرت
رسول از جنگ خیبر مراجعت نمود اسامه بن زید را با لشکری بسوی بعضی از شهرهای یهود فرستاد و در ناحیه فدک که ایشان را بسوی اسلام
دعوت نماید و بعضی از آن شهرهای یهودی از یهود بود که او را اسامه بن ضحیک فدکی میگفتند چون لشکر حضرت را مشاهده کرد ابل و
مال خود را جمع کرد و بناحیه کوه رفت و گفت أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ پس اسامه با سلام
او آشنا گردید و نیزه بر او زد و او را کشت چون بخد مت آنجناب برگشت و آنچه را عرض کرد حضرت فرمود که چرا شتی مردی را که حکم اسلام گشت اسامه
گفت یا رسول الله کلمه از ترس کشته شدن گفت حضرت فرمود که تو پره دل او را شکافتی که بدانی که از ترس بود و گفت ترا بادل
روجه کارست پس حق تعالی این آیه را فرستاده وَ لَا تَقْتُلُوا الَّذِينَ لَقِيَ السَّكِينَةَ السَّلَامَةَ مَوْتًا پس اسامه سوگند یاد کرد و دیگر جنگ
کنند با کسی که گوید این اعذر خود گردانید که جنگهای امیر المومنین حاضر شد و عند آخرش بدر از نگاه او لش بود شیخ طبرسی و دیگران
روایت کرده اند که در سال بعد از سال حدیبیه باز راه ذیقعد سال هجتم هجرت حضرت رسول اصحاب خود متوجه مکه گردید برای تحفه
عمر حدیبیه پس اخل مکه شدند و عمر بجا آوردند و پیروز گردیدند و بعد از آن بسوی مدینه مراجعت کردند و از زهری روایت کرده است
که حضرت جعفر بن ابی طالب را پیشتر فرستاده مکه که میباید دختر حارث را برای حضرت خواستگاری کند پس عباس را وکیل گردید زیرا که خواهر
ام الفضل زوجه عباس بود و پس عباس او را به کلح حضرت در آورد و چون حضرت داخل مکه شد مشرکان بر سر کوه بارفتند و مکه را از
برای آنحضرت خالی کردند و از سر آن کوه مشاهده اصحاب آنحضرت مینمودند پس حضرت فرمود که مسلمانان و دشمنان را باز کنند و در
طواف سعی بروند تا کافران جلادت و قوت ایشان را مشاهده نمایند و موجب عیب ایشان گرد و پس ایشان طواف میکردند
و عبد الله بن رواد و در پیش روی آنحضرت رجز میخواند و میسر حائل کرده بود و زعم الف کافران رجز میخواند و کلینی بسند معتبر از
حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول و عمره قضا شرط کرده بود بر کافران که بهای خود را از عفا و عوده بردارند تا مسلمانان طواف
کنند پس مدعی از مسلمانان بشنول شد بجای و سعی نکرد تا سه روز منقضی شد و بهما را قریش برگردانید پس صحابه
بخد مت حضرت عرض کردند که یا رسول الله طواف مرد سعی نموده است و بهما را بجای خود گذاشته اند پس حق تعالی فرستاد که ای ایضا
وَالْمَدِينَةُ مِنَ اللَّهِ ثُمَّ تَحْتَ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمِرُوا فَكُلًّا جُنَاحٌ عَلَيْكُمْ أَنْ تَطُوفُوا بِهَا وَمَنْ تَطُوعٌ خَيْرًا أَيْ بَسْطِ كَفَّارَةً
شمارند است و طواف است پس هر که حج خانه کعبه یا عمره کند پس حرجی نیست بر او که طواف کند بیان صفاد و ده و در حالتی که بهما
بر روی آنها باشند و روایت کرده اند که چون سه روز شد و حضرت راده بیرون آمدن کرد و در آخر عمر از عقب حمزه نهادند

بسته ایم و صلح کرده ایم تا مدتی بمیدانیم که در این صلح با ما مری خود اهل خانه اوسفیان گفت بغیر این کلمه دیگر چیزی نتوانستم داخل کرد باز پرسید که
 حال با او جنگ کردی گفت بل گفت جنگ شما با او چگونه است گفت جنگ میان ما و او متوجه است گاهی با ما عالمیم و گاهی او غالب است گفت
 چه تکلیف میکند شما را گفت میگویم خدا را عداوت کنید و چیزی را با او شریک مگردانید و دست از سخنان پدران خود بردارید و ما را امر میکند بخاز و
 تصدق و عفت و صلوة رحم پس ترجمان گفت بگو برای آن از نسب او پرسیدم که پیغمبر باید که صاحب نسب شریف باشد و میان قوم
 خود و برای آن پرسیدم که از قوم او پیشتر کسی این دعوی کرده است زیرا که اگر دیگری این دعوی کرده بود میگفتم این نیز متابعت او کرده است
 پرسیدم که در پادشاهی پادشاهی دوستانه ای که اگر پدرش پادشاهی بود میگفتم شاید پادشاهی را از او طلب میکنند پرسیدم که آیا پیشتر از دروغی شنیده بودید برای آنکه عظم
 شود که هرگاه بر مردم دروغ نبرد چون جرأت کند که بر خدا دروغ ببرد و پرسیدم که اگر توافقات متابعت او کرد اند یا ضعیفان برای آنکه
 همیشه ضعیفان و فقرا تابع انبیاء شده اند و پرسیدم که زیاد میشود یا کم زیرا که امرایمان چنین میباشند که روز بروز انصار و اعراف او زیاد
 میشوند یا مستقر گرد و تمام شود و پرسیدم که آیا کسی بر میگردد و بعد از یافتن دین او برای اینکه دین حق در دلیقه قرار گرفت زائل نمیشود و پرسیدم
 آیا کم میکند برای آنکه پیغمبران کم میکنند پرسیدم که بچه کم میکنند برای آنکه پیغمبران کم میکنند از بیکی باقی کنند تا از دنیا بگذرند گفتی راست است از آنکه باقی اندیشید چرا
 که من ایستاده ام و من میدانم که او ظاهر خواهد شد اما گمان نداشتیم که از میان شما ظاهر شود اگر میدانستم که با او میتوانم رسید بر سعی که کلون
 خود را با او میرسانیدم و اگر نزد او میبودم پایش را می شستم پس طلبید نامه را که حضرت بجا که لجره فرستاده بود با وحیه کلبی و نامه را گرفت و خواند
 حضرت نوشته بود بسم الله الرحمن الرحیم حیدر نامه ایست از محمد بن عبداللہ رسول خدا و بنده او بسوی هر قل بزرگ روم و
 سلام خدا بر کسی باد که متابعت هدایت او کند اما بعد پس بدانکه من ترا دعوت میکنم بسوی اسلام پس مسلمان شو تا سالم باشی از خدا
 دنیا و عقبی و انقیاد کن تا خدا اجر ترا دوباره عطا کند و اگر قبول نه کنی بر تو خواهد بود گناه آنکه ایمان نیاد و نداند از عقیتهای تو پس این را
 نوشته بود که یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا و بینکم ان کلمة لا اله الا الله ولا شرک به شیئا ولا یخفی علینا
 بعضا لا با من دون الله فان تولوا فقل لا اله الا الله و ابانا مسلمون اوسفیان گفت که چون نامه را خواند صدای ای ایشان بلند شد
 و نزاع میان ایشان بهم رسید و ما بیرون کردند و قطب را ندیدی روایت کرده است که وحیه کلبی گفت که چون حضرت مراد است
 فرستاد و بنویسید روم و او نامه را خواند فرستاد عالم بزرگ ایشان را که اسقف میگفتند طلبید و خبر حضرت را با او گفت و نامه را با او نمود و
 گفت این آن پیغمبر است که عیسی را با او بشارت داده و ما انتظار او میکشیدیم و من او را تصدیق میکنم و متابعت او مینمایم قیصر گفت
 که اگر من متابعت او کنم پادشاهی من بر طرف میشود بعد از آن قیصر اوم فرستاد و اوسفیان و سایر تجار را که اطلبید سوال کرد و چنانچه
 گذشت و چون قیصر خواست که آنها را اسلام کند نصاری جمع شدند که اسقف را بکشند اسقف بدحیه گفت که چون بنزد صاحب
 خود بروی سلام مرا با او برسان و با او بگو که من شهادت دادم بوحانیت خدا و آنکه محمد رسول خداست و نصاری سخن مرا نشنیدند
 پس بیرون آمد و نصاری او را شمشیر کردند و ایضاً را و ندیدی روایت کرده است که نعل مردی نقیبه غسان بنی هاشم حضرت فرستاد و گفت
 و علامات و اطوار آن حضرت بگفت سید چیز را برای من حفظ کن آن دل آنکه بر روی چه چیز نشسته است دوم آنکه کی بجانب راستش
 نشسته است اگر توانی خاتم نبوت را مشاهده کن چون غسانی بخد مت حضرت رسید دید که حضرت بروی زمین نشسته است و علی بن
 ابیطالب بجانب سرش نشسته است و پانجمی در او میان است اگر نشسته است آن زیر پایش میخورد پرسید که این کیست که بجانب است نوشته است گفت پیغمبر

و خسانی آن سوال سوم را فراموش کرده بودند پس حضرت با عجز از منمود که بیا و نظر کن با آنچه صاحب تبارک امر کرده بود پس برخاست
و خاتم نبوت را در پشت حضرت مشاهده نمود چون آن مرد بنزد و هر قل رفت پرسید که چه کردی گفت بروی زمین نشسته بود
و آب از زیر پایش میجوشید و علی ایستاد در جانب راستش نشسته بود و من خاتم را فراموش کرده بودم او بیا و من آورد و نظر
کردم و دیدم خاتم نبوت را در پشت او پس هر قل گفت که این آن پیغمبر است که عیسی البشارت داده است که بشتر سوار خواهد شد پس
متابعیت او کنید و او را تصدیق کنید پس با رسول حضرت گفت که بر نزد بروم و بر او عرض کن که با من شریک باشد در پادشاهی و از
پادشاهی خود نتوانست گذشت و اما کسری پس چون نامه حضرت را خواند نامه را درید و حضرت او را نفرین کرد که ملک ایشان
برودی زائل شود و چنان شد و روایت کرده اند که چون حضرت رسول عبداللہ بن حذافه را بنزد او فرستاد و در نامه نوشت
بسم الله الرحمن الرحیم نامه الیت از محمد رسول خدا بسوی کسری بزرگ فارس سلام بر کسی باد که متابعت هدایت نماید ایمان
آورد بخدا و رسول و شهادت دهد بآنکه خدا یگانه است و شرکی ندارد و محمد بنده و رسول اوست و ترا میخوانم دعوت خدا زیرا که من
فرستاده خدا یم بسوی جمیع مردمان که تبرسم هر که را زنده است و لازم گرد حجت خدا بر کافران پس مسلمان شوند تا سالم باشی از عذاب
و اگر ایمانی گناه مجوسان همه بر تو خواهد بود چون آن ماهون نامه کریمه را خواند و غضب شد نامه را درید و گفت بنده من چنین نامه
بمن نمیبرد و نام خود را پیش از نام من نمی نویسد چون خبر حضرت رسید فرمود که خدا پادشاهی او را از هم پاشد چنانچه نامه را درید و بر اوایت
دیگر مشت خاک از برای حضرت فرستاد حضرت فرمود که است من بنودی ملک زمین او خواهد شد چنانچه خاک از برای من فرستاد پس
کسری نامه نوشت بسوی باذان که عامل او بود و بمن که دومر تو نموند قوی را بفرست بسوی آن مردی که در حجاز بهم رسیده است
و دعوی پیغمبری میکند فام خود را پیش از نام من نمی نویسد و مرا بدین خود دعوت میکند تا او را بگریزد بنزد من بیاورند و بر اوایت دیگر
بگو که دست ازین دعوی بردارد و گردن لشکر بر سر او میفرستم و ملکش را خراب و او را اسیر میکنم پس باذان بانو بدو خرسک را بخدمت حضرت
فرستاد و بر اوایت دیگر فیروز و طبعی را فرستاد و نامه نوشت که فرمان پادشاهم شده است که تو بایشان بنزد او بروی و بانو به را گفت که احوال این مرد را
معلوم کن و خبر از برای من بیاور و چون ایشان بگریز آمدند بخدمت حضرت رسیدند بانو به گفت که شاهنشاه و پادشاه پادشاهان کسری
بباذان نوشته است کسی بفرستد که ترانزد او برود و باذان از بنزد تو فرستاده است اگر با من می آئی شفاعت تو نزد شاهنشاه میکنم که آسیبی نبود
ترسانند و اگر با میکنی او را می شناسی ترا و قوم ترا ملوک خواهد کرد و دیار ترا خراب خواهد کرد و بعضی گفته اند که چون بخدمت حضرت رسیدند
ایشان را ترسانیده بودند و شاربهار بلند گذاشته بودند حضرت را دیدن ایشان بسیار بد آمد و فرمود که گوشتار با من بیست امر کرده است
گفتند بر درگاه یعنی کسری مارا امر کرده است حضرت فرمود که و لیکن پروردگار من مرا امر کرده است که زین بلند بگذارم و شارب را
تکبیر فرموی من که برود و فردا بنزد من آید چون بخدمت حضرت آمدند فرمود که پروردگار من مرا خبر داد که دیشب کسری کشته شد و خدا شربت
پس او را بر او مسلط کرد که شکم او را درید و او را کشت و بر اوایت دیگر حضرت فرمود که دیشب کسری و قیصر سر درم زدند و فرمود که پادشاه خود
باذان بگوید که پادشاهی من تا انتهای زمین خواهد رسید و ملک قیصر کسری تبصر است من خواهد آمد بگوید با او اگر مسلمان میشد و ملک را
بدست او میگذاشتم چون ایشان بنزد باذان رفتند خبر را نقل کردند و گفتند با جماعتی از او مشاهده کردیم که از هیچ پادشاهی ندیده بودیم با آنکه
در دمی نفوذ مساکن است باذان گفت این سخن پادشاه نیست این مرد پیغمبر است اینقدر صبر میکنم تا راستی سخن او برین ظاهر شود

پس اجازت داد و فرستاد و در مدینه که ششم کسری را برای آنکه اشته او را از سر برآید گشت چون نامه تپور رسید چنان اطاعت مرا از تو م خود کرد
 آن مردی که نامه تپور را فرستاده بود که آنرا اسیر من تعرض او مشو تا آمد من جز پسر پس باذان با کرده فارسین که با او بودند همه مسلمان شدند
 و بر او ایت و کفر و زو مسلمان شدند و چون عیسی که از بخرم کز و دعوی پیغمبری کرد حضرت فیر را اندر کرد و او را گشت و این شهر آشوب است
 آنکه است که حق تعالی ملک را فرستاده به ی کسری و در وقت آمدی تو که او بخدوت رفته بود گفت ای کسری مسلمان شود و اگر نه این
 عصا را می کشم کسری گفت بل بل پس آن کس که گفت و کسری با سبانیان و اسب کشتن تیرانه نسی که این مرد بنزد من آید گفتن با کسی را
 ندیدیم پس بعد از یکسال باز در همانوقت ملک آمد و چنان گفت و باز او چنان جواب گفت پس ای کسری دوم باز در همانوقت آمد و گفت
 مسلمان شود و اگر نه عصا را می کشم کسری گفت بل بل پس ملک عصا را شکست و به سیردن رفت و در همان شب پسرش
 او را گشت و اما نجاشی پس حضرت عمرو بن امیه را بنزد او فرستاد و باب جعفر طیار و اصحاب انبیاء و نامه نوشت و او تعظیم نامه حضرت
 کرد و بسید بر دیده گذاشت و از برای تواضع نامه از تخت برآید و بر روی زمین نشست و مسلمان شد و گویند پسر خود را با شصت نفر
 از مردم جسته بر شتی سوار کرد و بخدمت حضرت فرستاد و چون بمیان دریا رسیدند غرق شدند و بعضی گفته اند که این نجاشی که در آخر حضرت
 با و نامه نوشت غیر آن نجاشی است که جعفر بن زید و او هجرت نمود و بسیاری از احوال نجاشی پیش گذشت و اما حارث بن شم غسانی که پسر
 نیار و و برودی ملکش اهل شد و در سال فتح که مرد و اما هود بن علی او تعظیم نامه حضرت نمود و طلب شرکت در پادشاهی با حضرت کرد
 و حضرت خبر داد که ملک او را اهل خواهد شد و در سال فتح که بنم و اهل شد و قطب را وندی از جریر بن عبداللہ بجلی روایت کرده است
 که گفت حضرت نامه بمن داد و بسوی ذی الکلاع حمیری فرستاد که او را با سلام دعوت نماید چون نامه حضرت را با و دوم نامه را تعظیم نمود
 و اطاعت نمود و بالشکر عظیمی متوجه خدمت حضرت شد و من با و بسوی مدینه میرفتم ناگاه در عرض راه بدیر راهی رسیدیم و چون اهل
 دیر شدیم راهب از و پرسید که با کجا میبری گفت میرم بسوی آن پیغمبری که مبعوث شده است و این مرد رسول اوست که بسوی من
 فرستاده است راهب گفت آری پیغمبر بیاید که از دنیا بدار تا حالت کرده باشد من پرسیدم که از کجا دانستی گفت پیش از آنکه شما بدین
 آید و در کتاب انبیاء نظر میکردم تا رسیدم بصفه محمد و نعمت او و مدت عمر او چون حساب کردم یافتیم که بیاید در این ساعت از دنیا
 کرده باشد پس ذوالکلاع برگشت و من بمدینه رفتم چون داخل شدم حضرت در روزیکه او خبر داد بعالم قدس ارتحال نموده بود و گویند که در سال
 ششم خوله دختر ثعلبه بخدمت حضرت و از شوهر خود او سن بن ثابت شکایت کرد که با و ظهار کرده و حق تعالی حکم ظهار را فرستاد و گویند که در آن
 سال حضرت علام بن خضری را بسوی منذر بن شاذی فرستاد و بحرین که او را دعوت نماید با سلام یاد او را جزیره و ولایت بحرین و نظر
 پادشاه عم بود پس منذر با جمعی از عرب مسلمان شدند و اهل بلاد از یهود و نصاری صلح کردند با حلا و منذر که جرید بدیند و بحرین بی قتال
 فتح شد و هیچ طبری روایت کرده است از زمیری که حضرت رسول بعد از جنگ خیبر عبداللہ بن و احد را با سی سوار که عبداللہ بن
 ورمیان ایشان بود بسوی بشیر بن رزام یهودی فرستاد و بسبب آنکه شنید که عطفان را جمع میکنند که جنگ حضرت آورد و چون خبر داد
 رفتند گفتند حضرت را میطلبید که عامل گرداند و خیبر بعد از سخن بسیار و راضی کردند و با سی نفر همراه ایشان آمد و بهر یک مسلمانان
 روغن یکی از ایشان شدند چون دو فرسخ راه آمدند بشیر پیشان شد و خواست که عبداللہ بن انیس را بکشد عبداللہ متفطن شد و خبر تیغ
 برای بشیر زد و پایش را قطع کرد و او چوبی بر سر عبداللہ زد و سرش را شکست پس هر یک از مسلمانان روغن خود را بکشتند و بخیرانی

از هیودان که گریخت هیچ یک از مسلمانان کشته نشدند چون بخیرست حضرت امیندک دمان مبارک خود را بر جاحت او انداخت و در ساعت شفا یافت پس غالب بن عبداللہ کلبی را بر سر زنی مرده فرستاد و جنسی را کشتند و بعضی را اسیر کرده بخیرست حضرت آوردند و غنیمت بن حصن را بر سر زنی غنیمت فرستاد و بعضی را کشتند و بعضی را اسیر کردند و در بعضی از کتب معتبره مخالفان ذکر کرده اند که از جمله حوادث سال هفتم هجرت آن بود که چون از جنگ خیبر برگشتند در آخر شب فرو آمد ریزد یک سجد شجره و بلبل را فرمود که بیدار باش پس بلبل هم بخواب رفت و همه بعد از طلوع آفتاب بیدار شدند و حضرت نماز را با صحابه قضا کردند و در این باب سخنان و سباب عصمت از سمو و نسیان گذشت و ایضا گفته است که در این سال آفتاب از برای علی بن ابی طالب برگشت و گفته است که طحاوی که از علمای مشهور عامه است در کتاب مشکل الحدیث روایت کرده است از اسامه بن مت عیین و سند که حضرت رسول مبارک خود را در وامن امیر المؤمنین گذاشت و وحی بر او نازل میشد و حضرت امیر نماز عصر کرده بودند تا آفتاب غروب کرد پس چون وحی بر طرف شد حضرت پرسید که یا علی نماز کرده گفت نه پس حضرت دست بر عا بر داشت و گفت خداوند اعلی و طاعت تو و طاعت رسول تو بود پس آفتاب را برای او برگردان اسما گفت دیدم آفتاب را که بعد از فرو رفتن طلوع کرد و از مغرب و بر زمینها و کوه ها تا بمیدان صهبانو و خیبر طحاوی گفته است که این حدیث ثابت است و ثقات روایت کرده اند گفته است که در این سال نجاشی ام حبیبیه خست ابو سفیان را برای حضرت رسول خواستگاری نمود و فرستاد و در این سال شریعید پد خود را کشت و در شب بیست و پنج جمادی الثانی هفت ساعت از شب گذشته و در این سال مقوقس یاری و خواهرش خیزین را بالعیفر و دلدل برای حضرت فرستاد و در این سال حضرت رسول میمون و خرقا را خواست و در حوادث سال هشتم هجرت ذکر کرده است که در این سال حضرت رسول فاطمه خرقا را خواست و او از حضرت اظهار کراهت نمود و باغواهی عایشه و حفصه حضرت او را رد کرد و در خانه المبتش فرستاد و در این سال منبر از برای حضرت ساختند و بعضی در سال هفتم گفته اند و از جابر بن نقولست که حضرت بر چوب خرمایی نشست میداد خطب بخواند پس فی از انصا لیسری داشت که بخار بود گفت یا رسول الله رخصت فرما که پیغمبر برای تو منبری بسازد که بروی آن خطبه بخوانی حضرت رخصت فرمود و او ساخت و منبر حضرت سه پایه داشت و چون روز جمعه حضرت بر منبر رفت آن چوب خرمای مانند کودکی از مفارقت حضرت ناله که دنا شکافته شد پس حضرت از منبر فرو آمد و دست مبارک بر آن مالید و او را تسکین فرمود و بر منبر رفت و خطبه را تمام کرد

باب چهل و دوم

در بیان غزوه موتی است شیخ طبری و دیگران روایت کرده اند که غزوه موتی در ماه جمادی الاول سال هشتم هجرت بود و بن ابی الحد کشته است که سببش آن بود که حضرت در سال ششم هجرت بن عمر از وی را با نامه نزد پادشاه بصره فرستاد و چون بموت رسید شریعید بن عمرو خنسی ابو سعید که کجایم روی گفت بشام میروم پرسید که از رسولان محمدی گفت آری پس آن ملعون گفت که او را بکشند و کشتنش از دین حضرت این واقعه را شنید بسیار مجروحان شدند و لشکر گران ترتیب داد و بان طرف فرستاد و مشهور میان عامه آنست که اول زین بن عارثه را بر ایشان امیر کردند و فرمود که اگر زیاده شده شود جعفر امیر باشد و اگر جعفر شهید شود عبداللہ بن رواحه امیر باشد اگر او هم کشته شود مسلمانان کسی را نخواهند اختیار کنند و شیخ طبری بسند موثق از حضرت صادق روایت کرده است که اول جعفر را امیر کردند و بعد از او زید را و بعد از او عبداللہ بن رواحه چون بمحان رسیدند خبر بایشان رسید که بر قتل پادشاه روم و راب فرود آمده است با صد هزار نفر از روم و صد هزار نفر با قبائل عرب در

۱. ایت ابان بن عثمان خبر ایشان رسید که گروه بسیار از کفار عرب و عجم از قبایل لحم و خدام و ملی و قضاہ جمع شده اند و مشرکان و زرتشتیان مشارقی درو آمد و انیس مسلمانان و رومان و روزانند و گفتند میفرستیم بخد مت حضرت و خبر میکنیم که دشمنان بسیار اند تا آخر فرمائید
 اوریم عبداللہ بن رواحہ گفت ماہر کربا دشمن بدستاری لشکر جنگ نکرده ایم بلکه همیشه بقوت دین حقیقہ خدا با برکت کرده است جنگ میکنم مسلمانان گفتند راست میگویی پس میباشند با سہ ہزار نفر و روانہ شدند و در قریہ از قرا بلقا کہ آنرا شرف میگفتند با لشکر روم ملاقات کردند و مسلمانان خود را بقریہ موتہ کشیدند و در اینجا جنگ واقع شد و شیخ طوسی از زبیری روایت کرده است کہ چون جعفر بن ابیطالب از بلاد حبشہ آمد حضرت رسول اورا بجنگ موتہ فرستاد و اورا بازید بن حارثہ و عبداللہ بن رواحہ تبریب امیر کرد و بران لشکر و چون بہ بلقا رسیدند لشکر ہامی روم و عرب با ایشان ملاقات کردند و مسلمانان بجانب قریہ موتہ میل کردند و در اینجا قتال واقع شد و اول علم از بن حارثہ گرفت و قتال بسیار کرد تا نیزہ ہامی آن شکست و زیکشتہ شد پس علم را جعفر طلبا گرفت و جنگ بسیار کرد و برآپ اشقری سوار بود و چون جراحت بسیار یافت از اسب فرود آمد و اسب را پی کرد و جنگ کرد تا کشتہ شد و جعفر اول کسی بود از مسلمانان کہ اسب خود را پی کرد پس علم را عبداللہ گرفت و کشتہ شد پس علم را خالد بن ولید گرفت و اندک جنگ کرد و گریخت و مردی را فرستاد کہ اورا عبدالرحمن بن عمر میگفتند کہ خبر ایشان را بجفرت برساند چون عبدالرحمن داخل مسجد شد حضرت فرمود کہ باش تا من بگویم عسما را زید گرفت و جنگ کرد تا کشتہ شد خدا رحمت کند اورا پس علم را جعفر گرفت و جنگ کرد تا کشتہ شد خدا رحمت کند اورا پس علم را عبداللہ بن رواحہ گرفت و جنگ کرد تا کشتہ شد خدا رحمت کند اورا پس اصحاب حضرت گریستند حضرت پرسید کہ چرا گریہ میکنید گفتند چرا گریہ میکنیم کہ یزکان و فاضل و اشرف را رفتند حضرت فرمود کہ گریہ نکنید کہ مثل امت من مثل باغیست کہ صاحبش آنرا باصلاح بیاورد و منتر لہما را بنا کند و درختانیش را نیکو عمل آورد تا ببارید و ہر سال میوہ دهد و بسا باشد میوہ سال آخر بہتر از سال اول باشد بحق خداوندی کہ مرا بحق فرستادہ است کہ چون عیسی نازل شود در امت من خلقی از خواریان خود خواہ یافت و قطب راوندی روایت کردہ است کہ چون حضرت لشکر موتہ را میفرستاد سہ ہزار تعین کرد و ہر سہ را فرمود کہ اگر یکے کشتہ شود و دیگری امیر باشد یکی از علمای یہود حاضر بود و گفت اگر آن مرد پیغمبرست بیاید این امیر را بر سہ در جنگ کشتہ شوند گفتند چرا گفت زیرا کہ پیغمبر کہ در بنی اسرائیل لشکری میفرستاد میگفت اگر فلان کشتہ شود دیگری امیر باشد اگر صد کس را نام بر میدی بایست ہمہ کشتہ شوند پس از جا برز روایت کردہ است کہ چون روز جنگ موتہ شد حضرت رسول بعد از نماز صبح بخیر برآید و فرمود کہ الحال برادران شما از مسلمانان با مشرکان مشغول کارزار شدند و حملہ سربک را نقل میکنند کہ زید بن حارثہ شہید شد و علم افتاد پس فرمود کہ علم را جعفر برداشت و پیش رفت و متوجہ جنگ شد پس فرمود کہ یکدش را انداخت و علم را بدست دیگر گرفت پس فرمود کہ دست دیگرش را انداختند و علم را بینه خود چسپانید پس گفت کہ جعفر شہید شد و علم افتاد پس فرمود کہ علم را عبداللہ بن رواحہ برداشت و از مسلمانان فلان فلان کشتہ شدند و از کافران فلان و فلان کشتہ شدند پس کہ عبداللہ شہید شد و علم را خالد بن ولید گرفت و گریخت و مسلمانان گریخت پس از نمبر برآید و بخانہ جعفر رفت و عبداللہ بن ابی طالب و درامن خود نشاند و دست بر سرش مالید و والدہ او اسما زینب عیسی گفت چنان دست بر سرش میکشی کہ گویا یتیم فرمود کہ امر و جعفر شہید شد و چون این را گفت آب از دیدہ ہامی مبارکش روان شد و فرمود کہ پیش از شہید شدن و بریدہ شد و خدا بوض آن دستہا و را و وبال داد از مرد و سبکہ کنون بالا کہ در بہشت پرواز میکنند بہر جا کہ خواہد و شیخ طبر

موتی از حضرت صادق روایت کرده است که چون حضرت جعفر طیار شهید بنجاه جراحات به پیش رسیده بود که است فرج جرات
 بر روی مبارکش از قهری و کینه دیگران پسند خیر از امام محمد باقر روایت کرده اند که روزی مویه جعفر طیار در آشنای کارزار از اسب خود
 بریزد و اسب خود را بی کرد که طمع نکند و در گریختن او و بهاد که تا کشته شد و اول کسی بود که اسب خود را بی کرد و اسلام و برقی روایت کرده
 است از حضرت صادق که چون حضرت رسول خیر شهادت جعفر را شنید بنزل زد و با او سوار بیت عیسی مدینه پیران جعفر را که عبدالله دعوان و
 محمد بودند طلبید و دست مبارک بر سر ایشان می کشید پس اسما گفت یا رسول الله چنان دست بر سر ایشان می کشی که گویا ایشان تمیم اند پس
 حضرت از عقل او تعجب نمود و فرمود که ای اسما اگر میدانی که جعفر خوان نمک کشیده است اسما چون این خبر را شنید حد بگریه و زاری بلند کرد
 حضرت فرمود که ای اسما اگر بدانی که غلام خبر داد که او را دو بال داد و است از یاقوت مرغ که در بهشت بانها پرواز میکنند اسما گفت یا رسول الله
 اگر مردم را جمع کنی و فضائل جعفر را بدانی بر زبانه نام او و فضائل او چو سته و میان مردم مذکور خواهد شد پس حضرت باز از عقل او تعجب
 نمود و ابل خود را فرمود که برای ابل جعفر طعام بفرستید و از آن روز سنت جاری شد که دیگران برای ابل مصیبت طعام بفرستند و بر
 و کلینی پسند های صحیح و شیخ طوسی حسن از حضرت صادق روایت کرده اند که چون جعفر بن ابیطالب شهید شد حضرت رسول حضرت
 فاطمه را امر فرمود که طعامی برای اسما بنبت عیسی بسازد و بخانه او برود و او را تسلی دهد تا سه روز پس سنت جاری شد که دیگران برای
 مصیبت زوکان سه روز طعام بفرستند و کلینی پسند موثق از حضرت صادق روایت کرده است که روزی حضرت رسول و مسی بود
 ناگاه حق تعالی بر بلند ی را برای آنحضرت ایست و بر پشتی را بلند کرد تا نظر آنحضرت بر جعفر طیار افتاد که با کنار کارزار میگردانند و دید که کشته
 پس با صحابه فرمود که جعفر کشته شد و از شدت اندوه دردی در شکم حضرت بهم رسیده و در کتاب جامع الاصول روایت کرده است که عبدالله
 بن عمر گفت که من در جنگا مویه مبر بودم چون جعفر را در میان گشتگان پیدا کردم زیاده از نو جراحات نیزه و تیور بدان او بود و بعد از پیش
 روی او نیز که پشت گزیده بود لبسوی و تن و بر وایت و دیگر بنجاه زیت نیز و شمشیر همه در پیش ویش بود و شیخ طبری روایت کرده است
 که عبدالله بن جعفر میگفت که من در خاطر دارم روزی را که حضرت رسول بنزد ما آمد و خبر شهادت پدرم را گفت و می دیدم که دست
 بر سر من و بر او می کشید و آب رویهای مبارکش جاری بود و از پیشش میریخت پس گفت خداوند جعفر در راه رضای تو پیشی اگر
 لبسوی شهادت پس خلافت او کن و در فرزندانش بهترین خلافتها پس گفت ای اسما میخواهی ترا بشارت دهم گفت بلی پدرم را در
 فدای تو باد یا رسول الله فرمود که خدا برای جعفر دو بال قرار داده است که در بهشت پرواز میکنند اسما گفت پس مردم را اعلام کن که
 خدا او را چنین تبه داده است پس حضرت بر ناست و دست را گرفت و لبسوی مسجد برد و بر بنبر بالا رفت و مرا و پیش خود نشاند و پائین
 پائین نبر و اثر اندوه و حزن در روی حق بینش ظاهر بود پس فرمود که فراوانی اتباع و خویشان و یاوران آدمی به برد و رو به عجم
 میباشند و بدستیکه جعفر شهید شد و خدا او را دو بال داد که در بهشت بان بالها پرواز میکنند پس از نبر فرود آمد و مرا بخانه خود برد و فرمود که
 طعامی برای من مهیا کردند و فرستاد و برادر مرا طلبید تا چاشت نیکو خوردیم سه روز در منزل تشریف آنحضرت ماندیم و ما را با خود میگردانید
 و به جبهه هر یک از زنان خود که میرفت ما را با خود میبرد و بعد از سه روز ما را از خنس فرمود که بخانه خود برگشتیم پس روزی بخانه ما آمد و من
 با برادرم بازی میکردم و گو سفندی از او میخریدم فرمود که خداوند ابرکت ده و خرید و فروش او پس برگشت و عای آنحضرت هر چه خریدیم
 یا فرو ختم تا حال البته سودمند شدم و از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول فاطمه را گفت برو که یک کن بر سر عمت و

و اشکاه گوی دیگر چه رنج او بگویی راست گفته و بروایت دیگر فرمود که بر مثل جعفر باید گریه کنند گریه کنندگان و از عوده روایت کرده
 است که چون لشکر مومنه بر پشت حضرت رسول با مسلمانان با استقبال ایشان رفتند و چون با ایشان رسیدند مسلمانان خاک بر سر
 ایشان میریختند و میگفتند ای گریختگان که بخت از جهاد فی سبیل الله حضرت فرمود که ایشان گریختگان نیستند و ان شاء الله حمله کنندگان و
 برگردانندگان جنگ ابن ابی الحدید روایت کرده است که آنچه لشکر مومنه از اهل مدینه دیدند از آزار و امانت هیچ لشکری ندیدند چون خانه ها
 خود را میگویند اهل ایشان و بر روی ایشان نمیکشوند و میگفتند چرا با اصحاب خود کشته نشدید و بزرگان ایشان از شرم از خانه ها
 بیرون نمی آمدند آنکه حضرت ایشان را تسلی داد و غدر ایشان را پسندید و در استیجاب کرده است که عمر شریف جعفر و روزیکه شهید شد
 چهل و یک سال سید بود و ابن ابی الحدید از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که مردم از دو ختمای مختلف خلق شده اند
 و من و جعفر از یک رخت خلق شده ایم و روزی با جعفر گفت که تو شبیه منی در خلقت و خلق و از سعید بن المسیب روایت کرده است که
 حضرت رسول فرمود که من مثل شدن برای من جعفر و زید و عبداللہ و حمیمه مردارید بر یک بر تختی آشفته بودند پس نید و ابن رواحه را
 ویم که در گردن ایشان نجی نمود و جعفر مستقیم بود و هیچ عیبی در او نمی نمود و سبب آن پسیدم گفتند آن دو تا در هنگام میکا آثار مرگ را
 مشاهده کردند اندکی روز از جنگ برافتند و جعفر آنرا نیم کرد و آن بابو یسند معتبر از امام محمد باقر روایت کرده است که حق تعالی حضرت
 رسول و جی فرستاد که من چهار خصلت جعفر بن ابیطالب را شکر کرده ام و پسندیده ام پس حضرت او را طلبید و از او پرسید جعفر گفت
 یا رسول الله اگر نه آن بود که خدا ترا خبر داده است اقلها نمیگردد اول آنست که هرگز شراب نخوردم برای آنکه دانستم که اگر شراب بخورم
 عقلم را ازل میشود و هرگز دروغ نگفتم زیرا که دروغ مردی مردت را کم میکند و هرگز زنا با حرمت کسی نکردم زیرا که دانستم که اگر من زنا با حرمت
 دیگری کنم دیگری زنا با حرمت من خواهد کرد و هرگز بت نه پرستیدم برای آنکه دانستم که از آن نفع و ضرر متصور نیست پس حضرت دست
 برداشته و فرمود که نه او راست است که خدا ترا دو بال بدید که با ملائکه پرواز کنی و تو هیچ طوسی روایت کرده است که حضرت رسول با فاطمه
 گفت شهید ما بهترین شهید است و او عم است و از است آنکه خدا او را دو بال داده است که در بهشت پرواز میکند با ملائکه و او سپهر عمر
 است و ایضا پسند معتبر از ابو حمزه ثمالی روایت کرده است که روزی حضرت امیرین العابدین نظر کرد بسوی عبید الله بن عباس
 ابن علی و گریست پس فرمود که پیچ روز بر حضرت رسول بدر تر نه گذشت از روز احد که در آن روز عرش حمزه شریف و شهید شد و بعد از آن
 روز مومنه بود که پس عمرش جعفر بن ابی طالب شهید شد پس فرمود که پیچ روز مانند روز امام حسین نبود که سی هزار کس با او روانه کردند که همه
 و عوی میکردند که ازین امت اند و تقرب میکنند بسوی خدا بکشته جان و هر چند ایشان را موعظه میکرد و از خدا میترسانید و میخشیدند آنکه در اینجی
 و ستم وعدوان شهید کردند پس فرمود که خدا رحمت کند عباس را که ایشان را در جان خود را فدای برادر خود کرد و او دستهایش را انداختند و خدا
 آنرا جوش آن دستها و دو بال داد که با ملائکه در بهشت پرواز میکند چنانچه جعفر بن ابیطالب را و دو بال داد و عباس را نیز خدا منتر لقی هست که
 جمیع شهدا در روز قیامت از روی آن منزلت خواهند کرد و بعضی از کتب معتبره مذکور است که در وقت جنگ مومنه حضرت رسالت
 در مدینه بفرمود و رفع حجاب شده آن معرکه را مشاهده می کرد و همین که جعفر را بنیزه از زمین برداشتند روی مبارک باسمان گردانید و
 گفت ای سپهر علم و آرزو اگر در آن پس حق تعالی در آن حال او را دو بال بخشد تا از سه تیره کافران بروضه رضوان پرواز نمود
 ازین سبب او را دو بال جناحین گفتند و گویند که عمر شریف او در وقت شهادت چهل و یک سال بود و مولف گوید که این حدیث قصه

و او بزودی برگشت و نزدیک شد که عتشلش پرواز کند از ترس آنچه دید از کثرت و هیبت و استعداد ایشان و گریزان برگشت پس جبرئیل خبر او را
 بحضرت داد که او نیز گریخت و حضرت بنبر برآمد و حمد و ثنای خدا داد کرد و مسلمانان را خبر داد که عبا اصحاب خود برگشت و عاصی من کرد و چون عمر
 حضرت رسید و سخن ایشان را نقل کرد حضرت فرمود که ای عمر از فرامی خداوند رحمان کردی و طاعت گشته من کردی بعمل برای خود کردی
 خدا قبیح کند و ترا اکنون جبرئیل از جانب حق تعالی مرام کرده است که علی بن ابی طالب را باین آورد مسلمانان بفرستند و خود
 که خدا با او و اصحاب او فتح خواهد کرد پس حضرت امیر المؤمنین را طلبید و او را وصیت نمود و آنچه ابو بکر و ابی طالب و ابی طالب را وصیت نموده بود و خبر داد
 را که خدا بر دست او فتح گرامت خواهد کرد پس حضرت امیر با گروه مهاجران و انصار متوجه آن دیار گردید و بر خلاف رفتار ابو بکر و عمر میرفت
 و بتجلیل وقت بحدید میرسیدند که سپاه ایشان بماند و ایشان از تعب مانده شدند پس حضرت با ایشان گفت که ترسید بدینکه
 حضرت مرام کرده است و مرا وعدۀ حضرت و ظفر فرموده است پس شاد باشید که آخر کار بخیر است پس مسلمانان شاد شدند و انجم فرمود
 اطاعت کردند تا بجائی رسیدند که لشکر کفار ایشان را و ایشان لشکر کفار را میدیدند پس ایشان را فرمود که فرود آید پس باز و بیست نفر
 مسلح از ایشان بیرون آمدند و چون حضرت ایشان را دید با چند نفر از اصحاب خود بسوی ایشان بیرون رفت پس ایشان گفتند
 که تو کیستی و از کجائی آئی و بچپه آمده گفت منم علی بن ابیطالب پسر عم و برادر یغی و رسول اوسوی شما را دعوت میکنم بسوی
 شهادت بومدائیت و رسالت که باسلام در آید و در یک رید با مسلمانان شریک باشید آن کافران گفتند تا ترا میخواستیم و طلب
 ما تو بسوی اکنون میبای جنگ شود و با کما ترا و اصحاب ترا خواهم کشت و مندم و شما فرود آید چاشت است و امیسان خود و تو خدا را
 تمام کردیم حضرت فرمود که وای بر شما و شما کثرت لشکر و فرمود عسکریه میمانید من استعانت بخدا و ملائکه مسلمانان میبریم بر شما و کلا حق
 و لا قی الا بالله العلی العظیم پس آنها بجای خود برگشتند و حضرت بجا خود مراجعت نموده چون شب شد فرمود که اسپان را
 برسید و جوید و زمین کنید مهیا باشید و چون صبح طالع شد و راول صبح فریادیه صبح را داد کرد و منوز و با تار یک بود که بر سر ایشان
 غارت برد و منوز آخر لشکر حضرت صبح نشده بود که مردان جنگی ایشان کشته شدند و زنان و فرزندان ایشان را اسیر کرد و مالهای
 ایشان را بغنیمت گرفت و خانههای ایشان را خراب کرد و اسیران و اموال را برداشت و برگشت پس در همان صبح جبرئیل حضرت
 رسول نازل شد و خبر فتح امیر المؤمنین را آورد پس حضرت بنبر برآمد بعد از حمد و ثنای الهی خبر داد مسلمانان را بفتح امیر و منان و خبر داد که از
 مسلمان بجز از دس شمشید نشدند پس فرود آمد از منبر و با جمیع اهل مدینه باستقبال حضرت امیر روانه شدند و چون جبرئیل از مدینه دور
 شدند با ایشان رسیدند و چون نظر امیر المؤمنین بر حضرت سید المرسلین افتاد از اسب فرود آمد و حضرت نیز از اسب فرود آمد و امیر المؤمنین
 در برگرفت و میان دیده اسب را بوسید پس اسیران و غنیمت بخدمت حضرت آورد و حضرت صادق فرمود که مسلمانان هرگز آنقدر غنیمت
 از کافران نگرفته بودند مگر در خیبر که آن نیز مثلین جنگ بود و در نو غنائم پس حق تعالی سوره عاویات را فرستاد و العاویات صحیح
 سوگند یاد میکنم با سپان و دنده که در وقت دیدن نشنند نفس رونی فالملویات قدحاً پس بیرون آوردند گان آتش سنگها
 بسماهی خویش علی بن ابراهیم گفته است که در زمین ایشان سنگها بود و چون سم اسپان بران سنگها بمنور آتش از آتشی
 فالملویات صحیحاً پس قسم بغارت کنندگان در وقت صبح فاشن بفقاعی سطن به جمعاً پس برانگینند و سرخیده
 دم کردی را در کنار آن قبیلۀ پس بمیان و آوردند در آن وقت گرو به را از کافران انکافان لربنا لکنک و الله علی لک الشهد

نشد که علی مدنی بی خبر است و اطلاعی برین راه ندارد و ما این راه را از بهتر میدانیم و درین راه که او میرود رنده بسیار هست و از درنگ
 ایشان زیاد و از دشمنان خواهر رسید از سوال کنید که از این جاده برگرد و چون سخن او را بحضرت عرض کردند فرمود که هر که اطاعت خدا و رسول
 میکند میباید که از بی من بیاید و هر که را او مخالفت خدا و رسول دارد بهر راه که خواهد بود پس ساکت شدند و در خدمت حضرت رفتند و از ده ها
 و کوه ها در شهرهای فیت و روزها و رادی با پنهان میشدند حق تعالی درندگان را مانند که با ذلیل متقا و آن حضرت گردانیده بود که ضرر
 به مسلمانان نرسانند تا بنزدیک مشرکان رسیدند پس فرمود که دین با منی چهار پایان را بستند که صد از آنها ظاهر نشود و ایشان را باز داشت
 تا بنزدیک رفت چون عروید که نفر نزد یک شد گفت در این دره گرگ و کفتار و درندگان بسیارند با علی سخن بگوئید که ما را رخصت دهد که از
 بی بالارویم پس بگو گرفت و در این باب با حضرت سخن گفت و حضرت متوجه جواب او نشد و برگشت پس عمر و عمر را گفت که تو برو و حشمتا پیشتر
 برو و با او سخن بگو و نیز گفت و جواب نه شنید پس عمر گفت ما چه خود را ملاک کنیم گفته او بیا مید تا از وادی بالا رویم مسلمانان گفتند پیغمبر
 مژده است که ما اطاعت علی کنیم مخالفت او نکنیم که اطاعت تو بکنیم در این سخن بودند که صبح طلوع شد و حضرت بی خبر ایشان تاخت و ظفر
 یافت اکثر مردان ایشان را کشت و زنان ایشان را اسیر کرد و بقیه مردان ایشان را بنجر با و ریسما نداشت و با این سبب آن جنگ را
 نه و ذات السلاسل نامیدند از آن موضع که جنگ واقع شد تا مدینه پنج منزل راه بود و در همان صبح که غارت واقع شد حضرت از خانه بیرون آمد
 و نماز صبح را با مردم ادا کرد و در رکعت اول سوره عاایات تلاوت نمود و چون فارغ شد فرمود که این سوره ایست که خدا برین فرستاده است
 و در این وقت و مرا خبر میدید که علی بر دشمن غارت برد و دست و حسد عمر بن عباس را بر علی حسد خود نامیده است و آنکه این سوره است
 و او بود که حبز یعنی محبت زندگانی او شد و بعد که از درندگان میترسید و بر وایت و دیگر بجای عمر و خالد بن ولید مذکور است و در بهر موضع و
 بر وایت علی بن ابراهیم کنو و معنی کفران کسده و نمانست و نمانست که کفران را با و نسبت داده است ابوذر و عمر و عمر و بن عباس
 که میگفتند در این راه شیر و درنده بسیار است برگرد و از راه متعارف برو پس شیخ مفید روایت کرده است که چون حضرت رسول خیرت
 حضرت امیر را باصحاب خود نقل کرد باصحابه با ستقبال آنحضرت بیرون رفت و صحابه از و طرف راه صفت کشیده اند چون نظر حضرت
 شاه ولایت بر خورشید جمال سپهر نبوت افتاد و خود را از اسب بریز و فکند و بجهت حضرت شتافت و قدم سعادت شیم و رکاب طفرانست
 آنحضرت را بوسید پس حضرت فرمود که یا علی سوار شو که خدا و رسول از تو راضی اند پس حضرت امیر از شادی این ایشارت گریان شد
 بخانه برگشت و مسلمانان غنیمتهای خود را گرفتند پس حضرت بفرموده لشکر رسید که چگونه یافتید را میر خود را در این سفر گفتند بدی از او ندیدیم
 ولیکن امر عجیبی را مشاهده کردیم که در هر نماز که با او افتاد اگر دم سوره قل موانع احد در آن نماز خواند حضرت فرمود که یا علی چرا در نمازهای
 واجب بغیر قل موانع احد سوره بخواندی گفت یا رسول الله سبب آنکه آن سوره را بسیار دوست میدارم حضرت فرمود که خدا نیز ترا
 دوست میدارد و چنانچه تو آن سوره را دوست میداری پس حضرت فرمود که یا علی اگر نه آن بود که تیر سم که در حق تو طائفه از است من
 بگویند آنچه نصاری در حق عیسی گفتند هر گاه سخن چند در مدح تو گویند منم روزی که بر تیر کمر خاکی از زیر پای تو از بر ای کت بر انداختند
 بن ابراهیم در تفسیر خود از مسلمان فارسی روایت کرده است که روزی اکابر صحابه بودند و حضرت رسول صبح بودند بغیر از علی بن ابیطالب
 ناگاه اعرابی بنجد دست حضرت آمد و گفت یا رسول الله من مدی ام از قبیله بنی لجم و قبیله بنی ششم جمع شده اند و لشکر با و تیر ساخته اند و کار
 بن کیده شخصی امیر ایشانست با پانصد مرد از دلیران و شجاعان ششم و سگند یاد کرده اند بلات و غزی که برگردند تا به مدینه بجای ترا حجاب ترا

بقتل رسانند پس حضرت از استماع این خبر وحشت اثر مخزون شد و فرمود که ای گروه مهاجران و انصار شنیدید سخن اعرابی را گفتند شنیدید
فرمود که کیست که برود و کفایت ثرائشان از مالکند و من ضامن شوم از برای او بشت را پس بیجا جواب نگفتند حضرت بر خاست و بار دیگر فرمود
که بکه برای دفع ایشان برو من و از ده قهر و بشت از برای او ضامن می شوم باز کسی جواب نگفت پس در این وقت حضرت امیر رسید و چون
حضرت را از زنده دید پیش روید و گفت ای حبیب خدا چیست سبب اندوه شما حضرت فرمود که این اعرابی چنین خبری آورده است و
من ضامن شده ام برای کسی که متوجه دفع ایشان شود و از ده قهر و بشت و کسی جواب من نگفت حضرت امیر فرمود که بدو او را در میان
باد آن قصر بار برای من وضع کن حضرت فرمود که یا علی بنای آنها خشتی از طلاست و خشتی از نقره و بجای گل مشک غنچه بکار برده اند و سنگریزه
هر قهر مر دارد و یا قوت ست و خاکش زعفران ست و تکه لایش از کافور ست و در صحن بر قهر نمری از عسل و نمری از شراب و نمری از شیر و نمری
از آب جاریست و مخوف است بر یک بانواع درختان از زور و مرجان و بر دو طرف نهر باخمیه ماست از مر و از بد سفید که در نهاد رزی
و وصلی نیست و خدا آنها را از یک مر و از بد آفریده است و از بیرون خیمها اندرون آنها و از اندرون آنها بیرون آنها نمایانست و در هر
خیمه تختی هست مرصع بیا قوت سرخ و پاهای آنها از زبرجد و سبز و بر تخت خوریشسته است که هفتاد حلقه سبز و هفتاد حلقه زر و پوشیده است
و از غایت لطافت مغز استخوان ساقش از عقیق استخوان پوست و طلا و زبرجد نمایانست چنانچه شعله از میان آگینه نمایان باشد و هر چه
هفتاد گیسو دارد و گیسوی او بدست یک کنیز نیست و هر کنیزی مجرب است در دکان گیسو ابان مجرب و خوشبو میگرداند و از آن مجرب تر خانی شیرین تر است
و شراب جاری ساطع است که از بیج شامه شل آنرا نموده است پس حضرت امیر المؤمنین گفت یا رسول الله پدر ما درم فدای تو با
من میروم حضرت فرمود که یا علی این سعادتها مخصوص منست و تو برای آنها آفریده شده بر خیز و با نام خدا متوجه دفع آن اشتیاق بشو و
حضرت صد و پنجاه نفر از صحابه با او همراه کرد پس عباس بر خاست و گفت یا رسول الله پسر برادر مرا با صد و پنجاه نفر بجنگ این عت
میر ستید ایشان پانصد نفر اند و یکی از ایشان حارث بن مکیده است که او را با پانصد نفر همراه میسازند حضرت فرمود که بخدا کشند
که اگر آنها بعد از ذرات عالم باشند و علی تنها بجنگ ایشان برود بر آئینه برایشان غالب میشود و اسیران ایشان را برای من می آورد پس حضرت
تنبیه لشکر نمود و گفت برو ای حبیب من خدا ترا حفظ کند از پیش رو و پشت سر و از جانب راست و چپ و از زیر پا و بالای سر و خدا غلبه
من ست بر تو پس حضرت روانه شد و چون زری خشب که در یک فرسخی مدینه واقع ست رسیدند شب و راه گم کردند پس حضرت امیر و صحابه
آسمان بلند کردند و این دعا را خواندند یا هادی کل ضال یا منفذ کل عریق و یا مفرج کل محموم یا تقو علینا ظالمنا
ولا تظفر بنا عدو و اهدنا الی سبیل الرشاد پس حق تعالی چنان کرد که از سرم اسبان که بنگاه ساسیده میشد آتشها فروخته شد که راه
پیدا کردند و رفتند پس حق تعالی بر پیغمبر فرستاد که والعادیات ضعیفا للموریات قد خاد چون صبح طلوع شد حضرت به نزد ایشان
رسید و از آمدن ایشان کافران خبردار نشدند مگر بعد از آن حضرت که چون صبح طلوع شد اذان گفت چون کافران صدای
اذان شنیدند گفتند شاید شبانی در سر کوه با خدا رایا و میکرد باشد چون صدای آسمان را شنیدند که یا محمد رسول الله شنیدند
گفتند این را عی از اصحاب آن ساحر کذاب ست و دواب آن حضرت چنان بود که تا صبح طلوع نمیشد و لاکه و زنازل نمیشد و جنگ
شروع نمیکرد پس چون حضرت از نماز فارغ شد و هموار و دشن شد فرمود که رایت نصرت علامت را بلند کردند و دشمنان رایت حضرت را
شناختند و گفتند با یکدیگر که اگر آن دشمنیکه شما میگویند استباده است این محمد ست که با صاحب خود آمده است پس جوانی از ایشان جوانی

که از همه یار تر و کفو و عاقل تر از همه بشیر بودند اگر که اسی اصحاب ساحر کذاب کدام یکان شما محمد است بیرون آید که با او جنگ کنم پس حضرت اسد الله الغالب و برابر آن خاصه خائب بیرون آمد و فرمود که اورت بغزای تو نشنید توئی ساحر کذاب محمد بحق مسجوت گردیده است از جانب حق تعالی آن کافر بجای گفت تو کیستی گفت منم علی بن ابی طالب برادر و پسر عم رسول خدا و شوهر دختر او آن ملعون گفت بگواه تو این نسبت باو داری ترا بکشم و خوازه او را بکشم نزد من کیاست و رجزی خواند و بر حضرت حمله کرد و حضرت نیز رجزی خواند و بر او حمله کرد و دو ضربت که در میان ایشان روشد حضرت و ضربت سوم او را بجهنم فرستاد پس حضرت مبارز طلبید و برادر آن مقتول بیرون آمد و حضرت بیک ضربت او را بر او شمشیر محق ساخت و مبارز طلبید پس حارث بن مکیده که امیر آن لشکر بود و او را با پانصد سوار برابر میدهند بیرون آمد و حق تعالی او را فرموده است که إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ پس و رجزی خواند و بر حضرت حمله کرد و حضرت حمزه او را زد و رجزی بر او زد که او را بدو نیم کرد و باز مبارز طلبید پس پسر عم او عمرو بن فتاک بیرون آمد و رجز خوانان بر حضرت حمله کرد و حضرت در ضربت اول او را به پیشترش رسانید و بعد از آن هر چند مبارز طلبید کسی جرات بر مبارزت آن حضرت نکرده پس آن شیر پیشه شجاعت بران کرگان وادی ضلالت حمزه کرد و دلیران ایشان را بر خاک پلاک انداخت و فرزندان ایشان را اسیر کرد و اموال ایشان را متصرف شد و بجانب مدینه روانه شد و چون بشارت فتح بحضرت رسالت رسید با وجود صحابه متوجه استقبال آنحضرت شدند و در یک فرسخی مدینه مقارن آن خوشبخت اوج رسالت و ماه فلک امامت و ولایت واقع شد و حضرت سواحل بودای مبارک غبار از چهره سعادت مندرج قبول پاک کرد و میان دو دیده آن نور دیده خود را بوسید و گریست و فرمود که یا علی خدا را شایسته کنم که باز منم ای تو محکم گردانید و پشت مرا بقوی گردانید یا علی چنانچه موسی از خدا طلبید که باز منم ای او را به برادرش بران فوی گردانید و او را در رسالت او برگزید و از من نیز در حق تو از خدا چنین سوال کردم و بمن عطا کرد پس و بجانب صحابه گردانید و فرمود که ای گرد صحابه مرا ملامت نکنید بجز محبت علی که من با او خدا را دوست میدارم خدا مرا امر کرده است که علی را دوست دارم و او را بخود نزدیک گردانم یا علی هر که ترا دوست دارد مرا دوست داشته و هر که مرا دوست دارد خدا را دوست داشته و هر که خدا را دوست دارد و من را دوست دارد خدا او را دوست دارد و اخل بهشت گردانید یا علی هر که ترا دشمن دارد مرا دشمن داشته و هر که مرا دشمن دارد خدا او را دشمن داشته و هر که خدا او را دشمن دارد او را سخت کند و بر خدا لازم است که در روز قیامت از دشمنان علی هیچ علی را قبول نکند و در روایت دیگر منقول است که حضرت امیر صد و بشت نفر ایشان را بدست حق پرست خود بقتل رسانید

باب چهل و سوم

در بیان فتح که معظمه است شیخ مفید و شیخ طبرسی و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند که فتح که در ماه رمضان سال ششم هجرت واقع شد و احادیث معتبره بر این دلالت کرده است و اگر گفته اند که در روز سیزدهم ماه ربیع الثانی بستم گفته اند و شبش آن بود که چون در سال جدید حضرت رسول باقریش صلح کرد قبایله خزاعه و رمان حضرت داخل شدند و قبایله کنانه و رمان قریش داخل شدند چون دو سال از آن سپان گذشت ملعونی از قبایله کنانه نشسته بود و همچو حضرت رسول امیر اندلس مروی از قبایله خزاعه او را منع کرد که ترا چه نسبت است که چنین چیزی بخوانی اگر باز دگر بگویم که چنین چیزی بخوانی و منبت امیر شکم پس کنانه ملعون متعنت شد و بار دیگر خواند خزاعی مشتکی بر دهن او زد و هر یک از قبایله خود نصرت طلبیدند چون خزاعه بیشتر بودند آنها را زودند تا داخل حرم کردند

بسیاری از ایشان را کشند و قریش قبیلہ کنانہ را بچار پایان و اسلحہ بدو کردند پس عمرو بن سالم خزاعی سوار شد و بخدمت حضرت آمد و در وقت
عرض کرد و شعری چند در این باب انشا کرد و در ضمن آن آیات طلب نصرت از حضرت نمود پس حضرت فرمود که بس است ای عمرو پس
برخواست و بنجائہ میموند رفت و ابی طلکید غسل کرد و در انشای غسل میفرمود که یاری کرده نه شوم اگر یاری نکنم پس برون آمد و عازم شد بر رفتن
بسوی مکہ و گفت خداوند اجاسوسان را از قریش بازدار تا ما داخل بلاد ایشان شویم بی خبر از ایشان پس علی بن ابراهیم و شیخ مفید و شیخ
طبرسی و دیگران با سائید متعده روایت کرده اند که حاطب بن ابی بلتعہ مسلمان شده بود و بسوی مدینہ ہجرت کرده بود و عیالش و ملک بود
و چون قریش خلیف بودند از رفتن حضرت بنزد عیال و طلب آمدند و گفتند نامہ بحاطب بنو بسیدہ را از او سوال کنید کہ آیا خدا ارادہ کردہ دارد
یا نہ چون نامہ بحاطب سید او در جواب نوشت کہ حضرت ارادہ کردہ دارد و نامہ را بنزد ابی طلکید می گفتند و بر اوایت دیگر نامہ را بار
آورد کردہ ابولسب و او آن زن در میان گیسوی خود پنهان کرد و متوجہ کہ شد پس جبرئیل ازل شد و این خبر را بحضرت رسانید حضرت رسول
امیر المؤمنین و زبیر را از بی آن زن فرستاد و چون با و رسیدند نامہ را از او طلبیدند آن زن گریست و سوگند یاد کرد کہ با من نامہ نیست و ہر چند
تفتیش کردند نامہ نیافتند زیر گفت یا علی نامہ با و ظاہر نیست و سوگند یاد میکند بیا برویم و از برای حضرت خبر بدهیم حضرت امیر فرمود کہ رسول خدا
خبر دادہ است کہ نامہ با و است و نہ رسول دروغ بر جبرئیل بستہ است و نہ جبرئیل بر خداوند عالمیان پس شمشیر کشید و بر آن زن حاکم کرد کہ اگر
نامہ را ننمید ہی متراجد امیکنم پس آن زن گفت دو رشتہ از من نامہ را بیرون آورم پس تنہ خود را کشود و نامہ را از میان گیسوی خود
بیرون آورد پس حضرت نامہ را گرفت و بنزد حضرت رسول آورد پس حضرت فرمود کہ مردم را اندازند تا مسجد جمع شدند پس بنظر برآمد و
نامہ بدستش بود و فرمود کہ من از خدا سوال کردم کہ خدا خبری را از اندیش پنهان دارد و روی از شما خبر را بکہ نوشتہ است مباحثہ
بر خبر بدو کرد و می ند اوارا سوال میکنم پس بحاکم برخواست حضرت باز در میان سخن را انداد و فرمود و من بحاطب خواست نامہ شاخ خرد
روز باد تند بیلزد و گفت یا رسول اللہ صاحب نامہ منم و منافق نہ شدہ ام و شکلی در پیغمبری تو نگذردہ ام حضرت فرمود کہ پس چرا
چنین کردی گفت یا رسول اللہ چون اہل من در مکہ بودند چون را بنجا قبیلہ و غشبہ و زاتمہ و تہیمہ ہم کہ آنما غالب شوند و عیال مرا ملاک
کنند خواستم احسانی با ایشان کنم کہ ضرری بعیال من نرسانند و این را برای شکست روین کردم پس عمر کہ از منافق تر بود برخواست
و گفت یا رسول اللہ بخصمت بدو کہ این منافق را بکشیم حضرت فرمود کہ او را ز اہل بدرست و شاید تو بکند و خدا او را بپامزد و او را از
مسجد بیرون کنید پس مردم بہشتش میزدند و او را از مسجد بیرون میکردند و او از روی امید و ری نگاہی بحضرت میکرد کہ شاید او را
بخشد پس حضرت فرمود کہ او را برگردانند و تو بجا او را قبول کرد و برای او استغفار نمود و فرمود کہ اگر من بین کاری کنم پس حق تعالی آن
آیات را فرستاد یا کفًا الذین امنوا لا تتخذوا عدوی و عدوکم ادلیاء تلحقوا بلیہم بل الذین آخراہم انہم یسیر طبری بنہ
موقوف از حضرت صادق روایت کرده است کہ چون در شام خبر بابوسفیان رسید کہ قریش با خزاعہ قتال کردند و عہد حضرت را
شکستند بہ مدینہ آمد بخد مت حضرت رسول و گفت یا محمد حفظ کن خون قوم خود را و امان و دہ میان و پیش مدت پیمان ما خود را
زیادہ گردان حضرت فرمود کہ آیا کاری کہواید با من ای ابوسفیان گفت نہ یا رسول اللہ فرمود کہ اگر شما مکر کردہ اید و پیمان را بشکستہ
من ہم بر پیمان خود قسم پس نزد ابوبکر آمد و گفت تو امان دہ قریش را ابوبکر گفت و ای بر تو کی میتوانی بی خصمت حضرت امان دہ
پس بنزد عمر رفت و از عمر نیز چنین جواب شنید پس بنزد ام حبیبہ دختر خود رفت کہ رخاۃ حضرت رسول بود و خواست کہ بروی

فرستادند ام حبیب فرستاد بر جید و گذاشت که او بروی فرستادند ابو سفیان گفت ای خیر این فرستاد را از من مضائقه
 که بروی آن فرستادیم گفتی این فرستاد است که حضرت رسول بران فرستاد است هرگز نخواهم گذاشت که تو بروی آن نشینی و حال
 تو مشرکی و شخصی پس بیرون آمد و بخانه حضرت فاطمه رفت و گفت ای دختر سید عوب امان ده قریش را و مدت پیمان را زبانه گردان
 تا که هم ترین برگزیده های زمان باشی حضرت فاطمه فرمود که هرگز از رسول خدا امان میدهم من هم امان میدهم گفت پس امام حسن
 را رخصت ده که قریش را امان دهند فرمود که ایشان نیز بی رخصت چه خود کاری نمیکند پس بیرون آمد و بخدمت حضرت امیرالمؤمنین
 آمد و گفت خوشی تو از همه قوم بمن نزدیک ترست و راه ما بمن بسته شده است و در کار خود حیران ماند ام برای من مصلحتی بمن چاره
 برای من پیدا کن حضرت فرمود که تو بزرگ قریشی برو بر مسجده بایست و بگو من امان دادم میان قریش و سوار شو و برو تا بقوم خود ملحق
 شوی ابو سفیان گفت اگر چنین کنم آیا نفی بمن خواهد بخشید حضرت فرمود که نمیدانم که نفع خواهد بخشید یا چاره دیگر برای تو نمیدانم پس بدر
 مسجد حضرت رسول و فریاد کرد که من امان پیمان قرار دادم میان قریش و خود سوار شد و بکر رفت قریش باز پرسیدند که چه کردی
 گفت رفتم و با محمد سخن گفتم جواب من گفت و بنزد ابو بکر و عمر رفتم و نزد ایشان چیزی نیافتم و بنزد فاطمه رفتم و از او هم چیزی نشنیدم که مرا
 فائده کند و بنزد علی رفتم و او برای من چنین مصلحت دید و کردم و بر شتم قریش گفتند و ای بر تو علی ترا شنیدند کرده است تو خود امان میدانی
 قریش را پس حضرت رسول در روز جمعه دوم ماه مبارک رمضان بعد از نماز عصر از مدینه بیرون رفت و ابولبابه بن عبدالمطلب را در
 مدینه خلیفه کرد و فرستاد و برگردانده قوم را طلبید و فرستاد که قوم خود را بکه بیاورند و بکثرت ملحق شوند و از حضرت امام محمد باقر منقول است که چون
 حضرت متوجه مکه شد و مردم روزه داشتند چون بکراخ التمیم رسید امر فرمود که مردم را که روزه های خود را افطار کنند و خود افطار فرمود پس
 بعضی افطار کردند و بعضی افطار نکردند و آنها که افطار نکردند عاصی نامید پس ایشان و اولاد ایشان همه عاصی انداز و رقیاست و فرمود
 ایشان را سیم فرزندان ایشان را پس رفتند تا بئر انظران رسیدند و نزدیک بده نهر را رفتند در خدمت حضرت بودند و چهار صد اسب سوار
 در میان لشکر حضرت بودند و حق تعالی خبر آن حضرت را از قریش پنهان کرده بود که مطلع نشدند از بیرون رفتن حضرت پس را
 شب ابو سفیان و حکیم بن خرام و بیل بن ورقه از مکه بیرون آمدند که تفحص خبری بکنند و عباس پیشتر با ابو سفیان بن الحارث و
 عبد الله بن ابی امیه باستقبال حضرت بیرون رفته بودند و رقیه العقب بحضرت رسید و حضرت در غیمه خود بود و در نزد مکه قدم پاسبانان
 حضرت زیاده من اسید بود چون زیاد ایشان را دید عباس از رخصت داد که بخدمت حضرت برو و آنها را بر گردان پس عباس
 بخدمت حضرت آمد و سلام کرد و گفت پدر و مادر من فدای تو باد اینک پسر عمت و پسر عارت تو بکننده بنزد تو آمده اند حضرت فرمود
 مرا احتیاجی بایشان نیست پسر عمت متک عرض من کرد و پسر عمت آنست که در مکه میگفت که ایمان نمی آوریم از برای تو تا بیرون آوری از بطن
 از زمین چشمه یا خانه از طلا و آتش یا آسمان بالا روی چون عباس بیرون رفت ام سلمه حق ایشان شفاعت کرد و گفت پدر و مادر
 فدای تو باد پسر عمت تو نائب آمده است و او محروم ترین مردم نباشد از احسان تو و برادر من که پسر عمت است و مصابرت با تو دار و او را
 محروم کن ابو سفیان از بیرون صدازد که از برای ما چنان باش که یوسف در حق برادران کرد پس حضرت هر دو را طلبید و تو ایشان را
 بول کرد پس عباس گفت که اگر حضرت بفرموده داخل مکه شود بی امان همه قریش بلاک میشوند پس آنتر سفید حضرت رسول سوار
 شد و بهر مکه کشی یا شیر فروشی را بید و بفرستد که اهل مکه را خبر کنند شاید سرکرده های ایشان بخدمت حضرت بیایند و امانی از برای اهل مکه

[illegible]

و در خانه خود را به بند و این است پس چون یوسفیان روانه شد عباس گفت یا رسول الله یوسفیان مردیست که کارش مکرست مسلمانان را
 و اینها پراکنده دیدم با دافری در خاطر داشته باشد حضرت فرمود که برو و از راه دره نگاه دار تا لشکری بای خدا بر او بگذرد همه را به بند چون
 عباس باور رسید گفت ای بنی هاشم آیا با من مکر کردید عباس گفت که به تو معلوم خواهد شد که کار ما کفر نیست و این سخن با شکر باری خدا را
 مشابه کنی چون خالد بن ولید میآید بشه با سپاه بسیار از مسلمانان یوسفیان گفت این رسول خداست که می آید عباس گفت این خالد
 که چرخ میگرداند پس زبیر میآید با طبل و جبهه و اشجع یوسفیان گفت این محمد است و عباس میگفت نه این زبیر است پس بر فوج لشکر
 که میآید پیشند او میگفت که این محمد است و عباس میگفت نه تا آنکه علم حضرت نمایان شد و دوست سعد بن عباد و انصاری و باو علم اعیان حرا
 و وجه انصار همراه بود همه در میان این غوطه خورده بودند بغیر دیده بای شان نمی نمود و یوسفیان گفت که اینها میآیند عباس گفت اینها اعیان
 مهاجران و انصار اند که در خدمت رسول خدا می آیند یوسفیان گفت پس برادر تو با دشمنی غصه بهم رسانیده است عباس گفت این با دشمنی
 نیست این پیغمبر است یوسفیان از ترس تصدیق کرد و چون رسید نزد یوسفیان رسید گفت ای ابوخطه امروز روز جنگ است امروز
 روز است که حرمت با منی خواهد شد ای اوس و خزرج امروز طلب خون خود را می آید از یوسفیان چون این سخنان را از سعد شنید دوست
 عباس را رها کرد و بخدمت حضرت رسید و صفه های شکافته تا بحضرت رسید و رکاب مبارکش را بوسیله گفت به دردم دم فدای تو با و گوشت
 که سعد چو میگوید و سخنان سعد را نقل کرد حضرت فرمودند چه سعد گفته است و واقع نخواهد شد پس حضرت امیر المومنین را فرمود که برو و علم را از سعد بگیر
 و برقی و مدار و اخل که شو پس حضرت امیر مبادرت نمود و علم را از سعد گرفت و با سعادت و میروزی داخل مکه شد و در آن روز حکیم بن خرام و بدل بن
 ورقا و جبرین مطعم مسلمان شدند و یوسفیان است باخت و داخل مکه شد و در آن روزی اثر از مکه کوه آمدند شده بود و قزاقش خبر داشتند از
 آمدن حضرت پس یوسفیان از راه باطنی که داخل مکه شد می ناخت و قزاقش با استقبال او آمدند و گفتند چه خبر است این خبر که از کوه آمدند شده
 است چیست گفت محمد است با لشکر بسیار می آید پس فریاد کرد که ای آل غالب بخانهای خود بگریزید و بگریزید و اخل که آمدن نمود نیست چون
 بهند لحنه این خبر شنید مردم را دفع میکرد و میگفت بروید بکاشان این پیغمبر را یعنی یوسفیان را بشنید خدا لعنت کند و رایج بدختر آورنده و
 بد طلیعه بوده است برای شما یوسفیان گفت و می بر تو من پنهان و دلتی دیدم که بزودی با دشمنان روم و با دشمنان عجم مبارک کند و مسلمان
 خواهند شد ساکت شو که حق غالب شده است و طلیعه نزدیک رسیده است حضرت سفارش فرمود مسلمانان را که نشنند و مکر که می آید که
 ایشان را راه قتال نماید بغیر از چند نفر که بسیار از حضرت میگردانند مانند قیس بن عباد و عبداللہ بن جابر بن ابی سرح و عبداللہ بن
 حنظل و دوزن مغنیه که غنایه بخواند حضرت میگوید و فرمود که ایشان را بشنید هر چند به پول می آید پیغمبر باشد پس سعید بن حرث و عمار
 بن یاسر بن حنظل را دیدند که بر ده کعبه پیاده است و به و سبقت گرفتن با کشتن او و سعادت کشتن او و سعادت کشتن او و سعادت کشتن او و سعادت کشتن او
 و باز از کشتن حضرت امیر المومنین کبی از ان و دوزن را بقتل رسانید و دیگری که نجات و جویش بن ثیل بن کعب با نیزه آنحضرت بقتل رسانید و
 خبر رسید بحضرت که کیر ام بانی خواهر آنحضرت که سخی از بنی مخزوم را مان داده است که بارت بن بشام و قیس بن اسائب میان بیاورند
 پس حضرت زره و خود پوشیده در خانه ام بانی رفت و در آن روز که بر کربانه داده اید بیرون آمدند ایشان از نزدی حضرت بر خود بزرگواران را
 بیرون آمد و حضرت را در میان اسلحه و حرب نشناخت و گفت ای بنده خدا من ام بانی دختر عم حضرت رسول و خواهر امیر المومنین ام
 خانه من باز گردید حضرت فرمود که اینها را بغیر کن کنی ام بانی گفت بخدا سوگند که شکایت ترا بحضرت رسول خواهم کرد و حقش را خواهم

همه از اهل بیت علیهم السلام آمده اند و اهل مخلوق شده است و بر اثر حرمت الهی بر منزه گشتن از هر که اطاعت خدا بیشتر میکنند
 به ترست به یک عرب بودن نسبت نمیدادند و لیکن بزبان کو باو دین حق میباشد پس کسی که عمل او با حق باشد و بکار او نمی آید بر سر
 به خود نیکو به بیت شدن بود و منزه و جدا تکیه پیش ازین بود و بمنزله میراثی نیست تا روز قیامت یعنی همه را باطل کردم که خدمت کعبه
 سقایت حاجیان از منزه که آنها را بهر که داشته است میگذارد و بروایت اخیر باطل که خطاب فرمود که بیا این و جمعیان بودند
 شایای پیغمبر خود را دروغ نسبت داد و در کردید و از که بیرون کردید و مراد دلیل کردید و این هم راضی نه شدید تا آنکه بسوی بلاد من آمد
 و با من جنگ کردید و دید که شمار از او کردم پس ایشان بیرون آمدند و خود که گویا از قبر زنده شده اند و بیرون آمده اند چون از حیات خود زنده میشدند
 بودند پس مسلمان شدند و با حضرت بیعت کردند و شیخ طبرسی بسند موثق حضرت صادق روایت کرده است که نماز واجب را در میان
 کعبه لیکن زیر آنکه حضرت رسول درج و عمره داخل کعبه شد و در روز فتح مکه آن شخص شد و غیره وقت نماز واجب بود و رکعت نماز در میان
 کرد و اسامه بن زید در خدمت حضرت و کلبی بسند معتبر از حضرت روایت کرده است که حضرت رسول در روز فتح مکه کسی را سیر کرد و فرمود
 که هر که در خانه خود را ببندد نیست و هر که سلاح خود را ببندد از او نیست و در قرآن و سوره و از امام محمد باقر روایت کرده است که چون حضرت رسول در روز
 فتح مکه داخل کعبه شد و در صورت در میان کعبه یک انگشت کرد و بودند پس چه صدقه میداد و آب فرو برد و آن صورت را محو کرد و امر کرد که شستن
 عبد المذنب بن ابی سرح هر چند که او را در میان کعبه بیامد و شستن عبد المذنب بن سرح مقیس بن صبا یک شستن فرستاد و امر کرد که در روز
 زنا کار بودند و غنایه چون حضرت میگردید و در روز اسیر مردم را تحریر میکرد و حضرت سید زید و شیخ سفید و قطیفه و شیخ طبرسی از
 حضرت صادق روایت کرده اند که در سبب الحرام که صد شخصیت بت گذاشته بودند و سبب آنها را بر یکدیگر و فیه بودند پس حضرت رسول در
 روز فتح مکتی از شکایته بر داشت و بر روی آنها ریخت و گفت یا ایها الحق زهق الباطل ان الباطل کان هرقا پس عجز
 آنحضرت همه تباه و افتادند پس نیک فرمود که آنها را از مسجد بیرون ببرند و بکشتند و چون وقت نماز ظهر شد بلال را امر کرد که بر نام کعبه رفت
 و اذان گفت عکرمه پس ابو جهم گفت که را بر می آید که این را بیاورند و خدایم کعبه فرمودند و خالد بن اسیه گفت که ای کعبه که ابوعبدهات پدر من زنده
 نیست که این صد را بشنود و میل بن عمر گفت این کعبه خداست از خدا نخواستند بر طرف خود آمدند و پس بنو سفیان گفت من پنج تنگی میگویم هم
 که این دیوار را خدایم و خدایم حضرت ایشان را طلبید و اعجاز نبوت گفت هر یک را خبر داد پس عتاب بن اسید گفت یا رسول الله گفته ام
 آنها را و اکنون استغفار میکنم تو میکنم پس توبه کرد و مسلمان شد و حضرت او را والی مکه گردانید و گویند و فتح مکه سه نفر از مسلمانان کشته
 شدند که راه را گم کردند و از راه پلین که داخل شدند و مشرکان ایشان را کشتند و این طاوس روایت کرده است که چون حضرت رسول
 داخل مکه شد و حجر اسمعیل را به صد شخصیت بت گذاشته بودند حضرت برابر یک از آنها که میرید عصا یک دست مبارک خود را
 به چشمه اشک آن بت میزد و میگفت جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل کان زهقا و آن بت در ساعت بر روی افتاد
 و اهل مکه میگفتند پنهان که اساحت را از محمد ندیده ایم و این بابو بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده که چون رسول داخل مکه شد و در
 فتح بر کوه صفا ایستاد و فرمود که ای فرزندان با شتم و ای فرزندان عبد المطلب من سول خدا یم لبسوی شما گویند که محمد از ماست و
 هر چه خواهید کنید بخدا سوگند که نیست دوستان من از شما و از غیر شما که بر من کاران و چنان نباشد که در قیامت شما بیاورید و عتاب بن
 برگردن خود گرفته باشید و دیگران بیاورند و ثواب آخرت برگردن خود گرفته باشند و من میان خود و خدا خد را بر شما قطع کردم و عمل من

از من و عمل شما از شما خواهد بود و اهل شام بخوابند گرفت و گویی و علی بن ابی طالب بپای محبت از حضرت صادق روایت کرده اند که حضرت
 رسول در روز فتح که در مسجد نشست و با مردان حجت که در وقت نماز ظهر شد و نماز کرد و باز بیعت گرفت تا وقت نماز عصر پس بعد از نماز نشست
 برای بیعت زمان و حق تعالی این آیات را فرستاد یا ایها النبی اذا جاءك المؤمنات یتبایعنك ان لا یشرنک باللہ شیئا ولا
 یسرقن ولا ینین ولا یقتلن ولا یدهن ولا یتن سبہتان یفترینه بین یدین و اسرجلین ولا یحصینک فی معروف و یحیی
 و استغفر لھن اللہ ان اللہ غفور رحیم یعنی اسے پیغمبر بزرگوار برگزیدہ بپایند بسوی تو زمان مؤمنہ کہ بیعت کنند با تو بر آنکہ ترکیب
 آنکو انداختہ چیزی را و زدی نہ کنند و زمان کنند و نکشتند و لا و خود را و نیاورند بہتانیکہ فرما کنند میان دستہا و پابای نو و یعنی فرزند دیگر
 را بشوہ خود و حق کنند و نافرمانی تو نکنند و برہم نیکی کہ با ایشان بفرمانی پس بیعت کن با ایشان و طلب آمرزش کن از برای ایشان
 از خدا بہ سببیکہ خدا آمرزندہ و مہربان ست چون حضرت این آیات را بر ایشان خواند سہند گفت فرزند ان بزرگ کردیم و شما کشید
 و ام حکیم دختر حارث بن ہشام کہ زن عکرمہ پسر ابو جہل بود گفت یا رسول اللہ ان کہ ام معروف ست کہ خدا گفته است یا حبیبست
 و ان کنیم حضرت فرمود کہ در مصیبتہا لطافہ بر روی خود فرزند و روی خود را خراشید و موسی خود را کشید و گریبان خود را کشید جائز
 خود را سایہ کشید و او یلہ کشید پس بر این شرطہا حضرت با ایشان بیعت کرد پس زنان گفتند یا رسول اللہ چہ گوئہ با تو بیعت کنم
 حضرت فرمود کہ من ست بدست زنان نمی رسانم پس قلعہ ابی طلعبہ دست مبارک خود را در میان قلعہ برد و بیرون آورد و فرمود کہ
 شما دستہای خود را در قلعہ داخل کنید ان بیعت شما ست پس حضرت فرمود کہ دست طہ حضرت رسول از ان پاکیزہ تر بود کہ
 بدست زن نامحرمی برسد و شیخ طبرسی روایت کردہ است کہ حضرت در کوفہ عفا از زنان بیعت گرفت و ہند جگر خواہد لکونہ تھا
 بستہ بود و در میان زنان نشسته بود و از حضرت خائف بود چون حضرت فرمود کہ با شما بیعت میکنم کہ شرک نیاورید ہند گفت از شما
 میکنم کہ از مردان نگرانی چون حضرت فرمود کہ زدی نکنید ہند گفت کہ ابوسفیان مرد محکم است و از مال او چیزی با برداشتہ
 نمیدانم کہ در احلال خوابد اگر یا نہ ابوسفیان گفت کہ ہر چہ برداشتہ و ہر چہ بعد ازین برداری بر تو حلال ست پس حضرت تبسم فرمود و ہند
 ملعونہ را شناخت و فرمود کہ توئی ہند و خضر عتبہ گفت بلی عفو کن از آنچه گذشتہ است تا خدا از تو عفو کند پس حضرت فرمود کہ زنا نکنید ہند
 گفت آیا زن حرہ زنا میکند عمر خندیہ باعتبار آنکہ در جالبیت با او زنا کردہ بود و او از زنان مشہور زنا بود و معاویہ را از زنا ہم رسانیدہ بود
 پس حضرت فرمود کہ او لا و خود را نہ کشید ہند گفت ما و کو یکی فرزند ان را بزرگ کردیم شما در بزرگی آنها را کشیدہ این را برای آن گفت
 کہ خطا کہ پس او را حضرت امیر المؤمنین کشتہ بود و در روز بد پس حضرت تبسم نمود و چون گفت کہ بتان فرزند ہند گفت بتان قبیح ست و ہوا
 ام میکنی مگر بر شد و صلاح و اخلاق پس بدہ و چون حضرت فرمود کہ محصیت کنی در معروف ہند گفت ما کہ در اینجا نشسته ایم و خاطر
 نداریم کہ ترا محصیت کنیم و آن شہر آشوب روایت کردہ است کہ در روز فتح عثمان بن ابی طلحہ عبدی در کوفہ راست و برہم رفت
 گفتند کلید را بدہ کہ رسول خدا میخواہد گفت اگر میدانستم کہ رسول خدا ست کلید را از او منع نکردیم پس حضرت امیر المؤمنین برہم رفت و دستش
 را پیچید و کلید را از او گرفت و بخدمت حضرت آورد و حضرت در را کشود و داخل خانہ شد و دو کعبت نماز کرد و چون بیرون آمد عباس از حضرت
 سوال کرد کہ کلید را با و بد پس بن آیہ نازل شد ان اللہ یامر کہ ان تؤدوا الامانات الی اهلہا پس آنحضرت عثمان را طلبید
 و کلید را با و داد چون شنید کہ خدا امر کردہ است کہ کلید را با و دہند مسلمان شد و عیاشی از حضرت صادق روایت کردہ است کہ در روز

فتح حضرت رسول فرمود که تمامی قریش را از مسجد بیرون برون و شکستند و قبی داشتند که در مرده گذاشته بودند از حضرت التماس نمودند
 که آنرا نه شکستند حضرت تانی فرمود و بعد از آن امر فرمود که آنرا نیز شکستند پس حق تعالی فرستاد که ولولان ثقیف لقد کذبت ترکنا
 الیهم شتیفاً قلیلاً اگر نه آن بود که ترا ثابت داشتیم بر آنیم نزد یک بود که میل کنی بسوی ایشان اندکی و از حضرت امام حسن عسکری
 منقول است که چون حق تعالی محمد را در مکه مبعوث گردانید و دعوت خود را ظاهر ساخت و حجت خود را مبدی گردانید و بزرگان ایشان را در پیشگاه
 بتها عیبا و ملامتها گردانید و باو تیر کین در کمان عداوت پیوستند و معاشرت بد با نجباب نمودند و سعی کردند و خراب کردن مسجد با و کائنات
 که محمد و علی و شیعیان ایشان در دو رکعبه برای پستیدن خدا و دعوت بدین خدا بنا کرده بودند و راندا و اضرار ایشان و قیقت از سحر
 فروکنند داشتند و حضرت رسول را با همی کردند که بناچار ترک مکه معظمه نمود و بسوی مدینه طیبه هجرت نماید پس در هنگام بیرون آمدن از مکه در
 بجانب مکه گردانید و فرمود که خدا میداند که من ترا دوست میدارم و اگر اهل تو مرا بیرون نمیکند و نه هیچ شهری را بر تو اختیار نمیکردم و بدل تو
 هیچ مکان را نمی پسندیدم و بر مفارقت تو بسیار اندوه ناگم پس جبریل نازل شد که خداوند علی اعلا تر اسلام میسرانند و میفرماید که نزد
 ترا بسوی من بلبر خواهم گردانید و غلبه بانه و غنیمت برده باسلامت و غایت و قهر و غلبه چنانچه فرموده است که ان الذی فرض
 علیک القرآن لو ادک انی معاد برستی که آن سیکه واجب گردانیده است بر تو رسالت قرآن را البته ترا باز گرداننده است بسوی محل
 بازگشت تو یعنی مکه و چون حضرت این وعده الهی را باصحاب خبر داد و خبر باهل مکه رسید ایشان استنرا کردند با این سخن و باور نکردند که حضرت
 برگرد بسوی مکه برگرد و پس از رفیق تعالی فرستاد که زود باشد که من بر اهل مکه ترا ظفر و تم حکم من در آن بلده مبارک جاری شود و بزودی
 منع کنم مشرکان را از داخل شدن مکه که احدی از ایشان داخل نشود و گیر نهان و خالی و ترسان از گشته شدن پس چون وعده الهی
 بعمل آمد و حضرت که رافتح کرد و با ظفر و غلبه داخل کعبه شد و فرمان آنجناب در مکه جاری شد عتاب بن اسید را بر ایشان و الی گردانید
 و چون خبر حکومت او باهل مکه رسید گفتند محمد همیشه استخفاف بحق مایکند و ما را ذلیل میکند و اندک طفل پیچیده سال را امیر گردانیده است
 و در میان ما پیران صاحبان تدبیر هستند و ما همسایگان حرم خدایم و شهر بهترین بقعهای زمین است پس حضرت نامه امارت عثمان
 نوشت و در اول نامه نوشت که نامه ایست از محمد رسول خدا همسایگان مجاوران خانه خدا و ساکنان حرم خدا اما بعد پس هر که از شما بخدا ایمان آورده است
 و محمد رسول خدا را قول او تصدیق کرده است و کردار او را اصواب دانسته است و با علی برادر محمد که وصی و بهترین خلق خداست
 بعد از اموات دارد پس و از راست و بازگشت او بسوی ماست و هر که یکی از اینها را که نوشتم مخالفت مینماید پس و یابا و که از اصحاب چشم
 و خدا هیچ عمل را اعمال او را قبول نمیکند بر چند عمل و عظیم و بزرگ باشد و ابدال با و جهنم بعد از الهی معذب خواهد بود و به تحقیق که محمد رسول
 برگردن عتاب بن اسید لازم گردانیده است احکام و مصالحتهای شما را با و تفویض کرده است که مخالفان شما را تنبیه کند و جا پلان
 شما را تعلیم نماید و امور مضطر که شما را مستقیم گرداند و بر که از آداب الهی تجاوز نماید و او را تادیب کند و او را برای آن امیر شما گردانیم که نیست
 که بر شما فضل و زیادتى دارد و در اموات محمد رسول خدا و تحسین برای علی ولی خدا پس و خادم ماست و در راه دین برادر ماست و با
 دوستان ما دوست است و با دشمنان ما دشمن است و برای شما آسائش نیست سایه افکنده و زمینى است راحت بخشنده و آفتابست نامنده و
 خدا و او را بر همه شما زیادتی بخشیده است بسبب یادتى اموات و محبت او نسبت بمحمد و علی و طیبین از آل ایشان و او حاکم است بر شما که امر
 خدا را در میان شما جاری گرداند و خدا او را از توفیق خود خالی نخواهد گشت چنانچه کامل گردانیده است از اموات محمد و علی و بره و نصیب

اورا و اورا احتیاج بکتابه و مرسله مانخواهد بشد و آنچه خیر شما و دوست خدا و اهل امام فواید گردان پس هر که از شما و اطاعت کند امیدوار جزائی جمل
و عطای جزیل از خداوند طلیل بوده باشد و کج مخالفت او نماید از عذاب وافر خداوند قاهر و رحذر باشد و کسی از شما در مخالفت او حجت نگردد
بجز دوسالی او زیرا که بزرگ تر افضل بنماید بلکه افضل بزرگ تر می باشد و او افضل و بزرگ تر است از شما و دوستی و دشمنی دشمنان
و اسبب این ما و ابر شما امید گردانیدم پس هر که اورا اطاعت کند خوشحال او و هر که مخالفت او نماید عذاب او و دیگری نوشته نخواهد
پس خطاب با این خطاب مستطاب و فرمان عالیجناب وارد کرد که معظمه شد و در مجمع ایشان ایستاد و گفت ای گروه اهل مکة حضرت
رسول و الهی موسی شما فرستاده است که شهاب سوزند و با شما برای منافقان شما و رحمت و برکتی با شما برای مومنان شما
و من نیکو میباشم موسی منافق شما را و بنودی ندای نماز و خواهم داد که برای آن حاضر شوید و ملاحظه خواهم کرد هر که از شما حاضر
شده باشد بجایعت مسلمانان حکم مومنان را بر او جاری خواهم کرد و هر که حاضر نشده باشد اگر عذری داشته باشد او را ماحذور
خواهم داشت. اگر عذری نداشته باشد گردش را خواهم و حکم خدا و رسول تپاک گردانم حرم خدا را از لوث وجود بپید سافقان آلود
بدانید که صدق و راستی امانت است و هر دروغ و فجور خیانت است. فاحشه و گناه و بیسج گروه شایع نمیشد و اگر آنکه خدا ملت
و خواری را بر ایشان مسلط میکرد و بداند که قومی شما نزد من ضعیف است تا حق ضعیفان را از بگرم و ضعیف شما نزد من قوی
تأحق اورا برای او از تو یا استیفا نمی پس از خدا رسید بانهای خدا و این گفته اند که خدای تعالی فرموده است و او را بجان
پروردگار خود ذلیل گردانید پس حکم آتی را موافق حق و عدالت در میان ایشان جاری ساخت و مومنان را عزیز و منافقان

باب میل و حمام

و بریان غزوۀ حنین است و سایر وقایع که پیش از آن بعد از آن بوقوع پیوست تا غزوۀ تبوک شیخ مفید و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که حضرت رسول بعد از فتح مکۀ لشکر با باطراف مکۀ فرستاد که قبائل عرب بسوی اسلام دعوت کنند و ایشان را امر بقتال نفرمود پس غایب عبد الله را بسوی بنی مدلج فرستاد و ایشان گفتند ما بر تو نیستیم و با تو نیستیم مردم گفتند یا رسول الله جنگ کن با ایشان حضرت فرمود که ایشان سه گروه دیرگی دارند که مرد عاقل فهمیده است و بسوی دم از بنی مدلج که در راه خدا شهید خواهند شد و عمر و بن امیه را بسوی قبیلۀ بنی الدئل فرستاد که ایشان را با اسلام دعوت کند و ایشان اقطاع بسیار کردند پس صحابا گفتند یا رسول الله با ایشان قتال کن حضرت فرمود که آنکه الحال بزرگ ایشان می آید و مسلمان میشود و قومش مسلمان خواهند شد و عبد الله بن سهیل را بسوی بنی محارب فرستاد و ایشان مسلمان شدند و گروهی از ایشان بخدمت حضرت آمدند و خالد بن ولید را بسوی بنی خدیجه فرستاد و قصه او را عاصمه و خاصه طبرستان بسیار روایت کرده اند بآنکه اختلافی و آن بنی بابویه و شیخ طوسی بسند صحیح و معتبر از امام محمد باقر روایت کرده اند که حضرت رسول خالد بن ولید را بسوی قبیلۀ فرستاد که ایشان را بنی مطلق میگفتند از قبیلۀ بنی خدیجه و میان آن قبیلۀ بنی مخزوم که قبیلۀ خالد بودند و بنی ثعلبه که ادواتی بودند چون خالد نیز و ایشان رفت ایشان بیشتر بخدمت حضرت آمده بودند و اطاعت کرده بودند و آنکه امافی از حضرت گشت بودند چون ایشان اظهار اسلام و اطاعت کردند خالد امر کرد و صدای را که اذان نماز گوید چون ایشان بگمان امان بی حربه و سلاح به نماز حاضر شدند و نماز کردند و از نماز فارغ شدند امر کرد لشکر خود را که بر ایشان تاختند و بسیاری از ایشان را کشتند و اموال

ایشان را غارت کردند پس بقیه ایست ایشان نامه خود را برداشتند و بخدمت حضرت آمدند و واقعه خود را عرض کردند چون حضرت این واقعه را شنید و قبله آورد و فرمود که خداوند پناه بهم بسوی تو از آنچه کرده است خالد بن ولید پس و آنوقت غنیمتی از طلا و آنچه برای حضرت آورد حضرت آنها را با میراثی داد و گفت یا علی برو نزد بنی نضیر از قبیلۀ بنی مطلق و ایشان را راضی کرد و آنرا بخیال کرده است با ایشان پس پاهای مبارک خود را برداشت و گفت یا علی حکم اهل جالبیت را در زیر پای خود گذار یعنی بچشم انکار نمایان ایشان نه بچشم جالبیت پس چون حضرت قبیلۀ ایشان رسید موافق حکم خدا میان ایشان حکم نمود و چون بخدمت حضرت برگشت حضرت پرسید که چه کردی در میان ایشان فرمود که یا رسول اللہ ا دل پر خون که در میان ایشان ریخته شده بود و دین آزاد دادم و هر طفلیکه در شکم شته بود و غلامی یا کنیزی دادم و هر مالیکه از ایشان تلف شده بود تا دادم و دادم و زیاده مال در نزد من ماند برای تاوان ظرفهای سکه های ایشان که از آنها آب میخورده اند دادم و برای تاوان ریسمان های شبانان ایشان دادم و باز زیاده ای ماند قدری برای ترسیدن زنان و کودکان ایشان دادم و باز قدری برای چیزی که واقع شده باشد و ایشان ندانند دادم و قدری دیگر نزد ماند با ایشان دادم که طبیب خاطر از تو راضی شوند حضرت فرمود که دادی یا علی که از من راضی شوند خدا از تو راضی شود یا علی تو از من بمنزله بارونی از موسی گیر آنکه بعد از من پیغمبری نباشد و بروایت دیگر فرمود که مرا راضی کردی خدا از تو راضی شود یا علی تو هدایت کننده است منی یا علی سعادتمند و بهترین سعادتمندان آن کسی است که ترا دوست دارد و طالع طریقه تو باشد و شقی و بدترین اشقیای کسی است که مخالفت تو کند و از طریقه تو که است داشته باشد تا روز قیامت و در کتب معتبره از وقایع سال هجتم هجرت ذکر کرده اند که عکرمه پسر ابو جهل در این سال مسلمان شد و بعد از فتح مکه و از حضرت گوشت و بجانب من رفت و زرش از برای او از حضرت امان گرفت و برگشت و مسلمان شد و گفته اند که در این سال حضرت خالد را فرستاد که غری را شکست و آن عظیم ترین تبهای قریش بود و عمرو بن عاص را فرستاد که سواح شکست و آن بت بدیل بود و سعد بن زید را فرستاد که منات را شکست **فصل** در بیان غزوه حنین است علی بن ابراهیم بن مفید و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که سبب غزوه حنین آن بود که چون حضرت رسول متوجه مکه گردید چنان اظهار نمود بر بعضی اصحاب که بچنگ هوازن میروم و چون خبر هوازن رسید تمهید خود را گرفتند و عساکر و اسلحه بسیار جمع کردند و روی ساسی هوازن بسوی مالک بن عوف نظری رفتند و او را بر خود رئیس کردند و بیرون آمدند و اموال و مواشی و انعام و زنان و فرزندان خود را همه با خود آوردند تا با او ای او طاس نزول کردند و درین الصحه ششم در میان ایشان بود و او ریش خشم بود و مردی بود و نامشیا شده بود و چون با او طاس دل کردند دست بر زمین مالید بر سب که این چه وادی است گفتند وادی او طاس است گفت نیکو محلی است برای جولان اسبان نه ناچهارپایه و ندانند و است و نه نرم لغزنده است پس گفت چرا من صدای اسپ شتر و گوسفند و گاو میشوم و صدای گریه اطفال بگوش من می افتند مالک بن عوف با مردم و اموال و مواشی و زنان و فرزندان ایشان را آورده است که مردم برای زن و فرزندان و مال خود جنگ و نگرند و نیز گفت بخدا می کعبه و مرد گوسفند چرا نیست و از جنگ خبری ندارد پس گفت اطلبید مالک چون مالک حاضر شد گفت ای مالک چه می کردی گفت با مردم اموال و زنان و فرزندان ایشان را آورده ام که مردانه جنگ کنند درید گفت ای مالک مرد و مردم ترا می و کرده اند و با مردم بزرگی جنگ میکنند امروز است و امروز خوب نکرده که بقیه هوازن و جمیع ایشان را همه در برابر لشکر آورده که بر سر لشکر ریخته و تلفت زن و فرزند و مال شوند برگردان ایشان را بقتلهای بلاد ایشان و محفوظ توین فلاح ایشان و مردان جنگی را با

در آنوقت بدین مسلمانان فرمود آمدند و موازنان بنیت او و ندو بر سو میگویند و مردم صدای اسلحه ملائکه را از میان هوا میشنیدند و کسی را نمیدانند پس حضرت بر شترمان غالب شد و الما و زنان و فرزندان ایشان را بختیمت گرفت چنانچه حق تعالی فرموده است لقد انصرنا الله فی هذه الحنة کثیرة و یوم حنین انجبتکم کثر لکم فله تعذر عنکم شیئا و ضائق علیکم لادض بها و حبسکم لکنه مد یوم یعنی تحقیق که یاری او شمارا بخدا بر موطن بسیار موافق حارث بن هشام بود و در روز حنین یاری او شمارا در وقتیکه عجب آورد شمارا بسیاری لشکر پس بسیاری لشکر پیچ فاکه نه بختیه شمارا و مندم شد و زمین کشاوه بر شترمانک شد پس پشت گردانید و کرخیگان ثم انزل الله سکینة علی رسولہ و علی المؤمنین و انزل جنودا لم تروها و عذاب الذین کفروا و ذلک جزاء الکافرین پس فرستاد خدا آرام خود را بر غیرش و بر مومنان و فرستاد لشکرا را از ملائکه که شما آنها را ندیدید و عذاب کرد آنها را که کافر بودند کشته شدن و اسیر شدن و عارت یافتن و انبست جزای کافران در احادیث معتبره از امام رضا منقول است که سکینه باد است خوشبو و نیکو که از بهشت میوزد و صورتی دارد مانند صورت آدمی و با پیغمبران میباید و علی بن ابراهیم روایت کرده است که مدی از بنی نصر بن معاویه که در اشجرة بن ربه میگذشت بعد از آنکه اسیر شد و دست مسلمانان از ایشان میبرد که کار رفتن بران ابلق و آن مروان سفید پوش که بر آنها سوار بود و ندانست آنها کشته شدیم و شمارا در میان آنها مانند خالی میدیدیم از کمی اکنون آنها را در میان شما نمی بینیم مسلمانان گفتند آنها ملائکه بودند که خدا بسیاری ما فرستاده بود و آنچه مذکور شد موافق روایت علی بن ابراهیم بود و شیخ طوسی روایت کرده است که چون حضرت خواست که متوجه حنین شود عرض کردند که صفوان بن امیه صد زره دارد و حضرت فرستاد و از او طلبید و او گفت یا محمد یا یانصب میگیری زره های مرا حضرت فرمود که نه بلکه بجاریت میگیرم بشرط آنکه اگر کف شود من تا وان بدرم دورا حدیث واقع شده است که از آن روز مقرر شد که اگر شتر طزان در عاریت بکنند لازم شود پس اوزره باراد او و حضرت بر اصحاب خود قسمت فرمود و روانه شد با و در انفرار لشکر که دوه هزار نفر از آنها که با خود آورده بود و بیرون رفتن آن حضرت در آخر ماه رمضان یا اول ماه شوال سال هشتم هجرت بود و شیخ مفید روایت کرده است که حضرت متوجه جنگ حنین شد و هزار کس پس اکثر مسلمانان چنان گمان میروند که مغلوب خواهند شد بسبب بسیاری لشکر مسلمانان و وفور تهمیه اسلحه ایشان و البوکر و رانز و گفت عجب لشکری جمع شده اند امروز با مغلوب نخواهیم شد و آن غیث چشم زد و لشکر حضرت فرمود که چشم زد و لشکر مرا و یاری که از او به مسلمانان رسید و رانز و این بود و حق تعالی خواست بر ایشان ظاهر کند که نصرت شما به بسیاری لشکر و اسلحه نیست بلکه با عانت و یاری نیست و احتما و بر غیر حق تعالی بناید و پس چون در برابر لشکر کفار آمدند با قی و جوه گر خندید و کسی بغیر اوزره نفر و رانز دست حضرت نماد که نه نفر ایشان از بنی هاشم بودند و دهم ایشان امین سپهر امین بود و او شهید شد و آن نه نفر ثابت قدم ماندند تا آنکه اگر خنجران بدریج بر گشتند و لمحق شدند و حق تعالی در باب چشم زدن البوکر فرستاد آن آیه را که اذا عجبتم لکم کثر تکلم و مومنانیکه خدا با پیغمبر کرد که سکینه خود را بر ایشان فرستاد امیر المؤمنین علی بن ابیطالب بود و با بهشت نفر دیگر از فرزندان هاشم که کلمی عباس بود و جانب راست حضرت داشت و فضل سپهر عباس که در جانب چپ حضرت بود و ابوسفیان سپهر حارث که سپهر عم حضرت بودند و بر معاویه اوزین استر حضرت داشت و در هنگامیکه استرم کرده بود و قرار نمیکرفت حضرت امیر المؤمنین در پیش روی حضرت شمشیر میزد و کفار را از انحضرت دفع میکرد و در سپهر حارث بن عبد المطلب عبد الله سپهر زبیر بن عبد المطلب عتبه و محتب سپهر ان البولعب بر و در حضرت بودند و دیگر همه لشکر از مهاجران و انصار که خند و شیخ طوسی بسند معتبر از نوفل سپهر حارث بن عبد المطلب روایت کرده است که او گفت که در روز حنین همه صحابه را گر خندیدند

بیت نزار زنیان عبد المطلب که آنها عباس پیشتر فضل و علی و برادر سخی عقیل ابو سنیان ربه و نوفل که سپران حارث بن عبد المطلب بودند و حضرت رسول شمشیر از غلاف کشیده بود و بر استر و دل سوار بود و بر کافران حمله میکرد و در جزیری میخواند باین مضمون منم پیغمبرم و دروغ گوئیم منم فرزند عبد المطلب حارث سپر نوفل گفت که من از فضل سپر عباس شنیدم که گفت چون پدرم عباس از دزدان که همه را بکشتند نظر کرد و حضرت امیر المومنین را ندید گفت و چنین وقتی فرزند ابوطالب پیغمبر را میگذارد و میگردانند و بان مردانگی که او در جنگهای دیگر کرده است پس من گفتم ای پدر زبان خود را از سپر بردار و ده و ده گفت چون گریه می کرد حارث گفت نظر کن در پیش صفت و در میان لشکر مخالف است و شمشیر نیز ندید گفت او را نشان من ده گفتم میان آن غبار که بلند شده است نظر کن چون نظر کرد پرسید که آن برق چیست که منم گفتم برق شمشیر است که آتش در جان مشرکان افکنده و روح و خیم ایشان را با تیش حجم میرساند و شجاعان معرکه را قتال را با سلباب تیغ بیدریغ خود بگوید و ال زوال میفرستد و آن حیدر که راست که بصورت ذوالفقار ایشان را با دخت از سرهای ایشان برودن کرده ایشان را با غبار بلک می افکند چون پدرم نیک نظر کرد و ضربت حیدری را دید گفت نیکو کار است و فرزند نیکو کردار است عم و خال او فدای او کرد و فضل گفت که دوران روز حضرت امیر مومنان چهل نفر از دلیران و شجاعان را افکند که بر باب را بدینم درست کرده بود حتی منی و ذکر که نصف منی و نصف ذکر ایشان در یک نیم بدن ایشان بود و نصف دیگر در نیم دیگر و فضل گفت که ضربت آنحضرت همیشه بکوبد یعنی بضرب اول بدو نیم میکرد و احتیاج بضرب دوم نداشت و کفنه بلند خنجر حضرت صادق روایت کرده که حضرت امیر المومنین در روز چنین چهل نفر از مشرکان را بدست حق پست خود بچشم فرستاد و شیخ طبرسی روایت کرده است که چون در روز چنین مسلمانان را بکشتند و نه نفر از فرزندان عبد المطلب و برادر حضرت رسول را داشتند مالک بن عوف پیش تاخت و میگفت محمد را بمن بنمایند چون حضرت را دید بر حضرت حمله کرد و امین بن احمین سر راه بر او گرفت و او امین را شنید کرد و هر چند خواست که پیش را بجانب حضرت براند پیش اطاعت او نکرد و در آنوقت کله بر او صفوان بن امیه فریاد کرد که امروز سحر محمد باطل شد و صفوان هنوز مسلمان نشده بود و برادر خود گفت که ساکت شو خدا هست را بشکند بخدا سوگند که اگر مردی از قریش پادشاه باشد بهتر است از آنکه مردی از موزان پادشاه باشد و شیخ مفید روایت کرده است که چون لشکر حضرت را بکشتند شب تاری بود و مشرکان از در راه و پیو لهام بیرون آمدند با شمشیر با و نیزه و تیر و پیکر حضرت رومی انور خود را بجانب کوی خنکان برگردانید و مانند ماه شب چهارده روشنی داد که همه حضرت را دیدند و اگر مسلمانان را که چه شد آن پیمانها که با خدا کرده بودند حق تعالی صدای آنحضرت را همه رسانید و هر که صدای آنحضرت را شنید برگشت و در و بلک مشرکان روانه شدند و آنوقت مدعیان بیرون آمدند که علم سیاسی بر سر نمره بلندی بسته بود و در پیش لشکر کفار می آمد و بر شتر سخی سوار بود و چون ظفر میانت بر مسلمانان می افکند و چون فدا میشد حاکم را بلند میکرد که کفار میدیدند و از بی او می آمدند و در جزیری میخواند و به جرات تمام می آمد و نام او ابو جبر دل بود پس حضرت اثر بن ابی ریحان شد و اول ضربتی بر شتر ابو جبر دل زد که شتر سرش افتاد و بعد از آن ضربتی بر آن ملعون زد و او را بدو نیم کرد و چون ابو جبر دل کشته شد کفار و بنحیت آوردند و مسلمانان در عقب ایشان تاختند و حضرت رسول دعا کرد که خداوند اینان را بکشد و اول قریش را از هر غدا و وبال بکشد و آخر ایشان را شهد عطا و نوال بچشان پس مسلمانان ظفر یافتند و شمشیر بر کافران گذاشتند و میکشیدند و اسیر میکردند و امیر المومنین پیش لشکر رفت و میزد و می انداخت تا چهل نفر ایشان را بقتل رسانید و چون آفتاب بلند شد حضرت فرمود که نماندند در میان مسلمانان که دست از کشتن ایشان بردارند و هر که اسیری در دست آورده باشد او را نماند و در آن روز ابن الاکوع را اسیر کردند و او جاسوس

قبایل یمن بر او در روز فتح که بجا سوسی از جانب ایشان نیز حضرت آمده بود چون عمر را سیر دید چنانچه که معلوم است که عادت آن نامور چنان بود که در وقت کارزار فرار را برقرار اختیار کند و چون امیران دست بسته و معینان را برت و جلالت و بر جوی نماید مردی از انصار گفت که این آن دشمن خداست که نیز و بجا سوسی آمده بود و اکنون اسیر شده است و او را بکش آن انصاری فریب او را خورد و اسیر القتل شد چون آن خبر بحضرت رسید بسیار متالم شد و فرمود که من نگفتم که اسیران را کشتید و بعد از آن حمل من مرا کشتند در وقتیکه اسیر شده بود پس حضرت بسیار و غضب شد و نه و الا فرستاد که من مکتوبه گفتم که اسیران را کشتید ایشان گفتند ما گفته عمر ششم پس حضرت روز ایشان گردانید و از آن انصار و چشم شد تا آنکه عمر بن وهب آمد و از جانب انصار معذرت خواست تا حضرت ایشان را بخشد در اول جنگ ابو بکر حضرت را بخانید و در آخر جنگ عمر بن خطاب را ملول گردانید و شیخ بلخی و قطب را وندی و دیگران روایت کرده اند از شیبیه بن عثمان بن ابی طلحه که خبر گفت من کینه عظیم از محمد در دل داشتم بسبب آنکه از قبیل بنی عبد الدار از خویشان من بشتند از علمداران نامدار جنگ احد شمشیر حیدر را کشته شده بودند و پیوسته در کین بودم که فرصتی بیایم و کینه خود را از دگر بکنم در روز فتح که ما می شدیم و چون جنگ چنین پیش آمد بان جنگ تمام شاید فرصتی بیایم در وقت گرفتن مسلمانان فرصت غنیمت دانسته از جانب راست حضرت درآمد عباس را دیدم گفتم او هم دست و ترک یاری او نخواهد کرد پس از جانب چپ درآمد ابوسفیان پس عمارت را دیدم گفتم من امیر علم دوست و او یاری خواهد کرد چون از عقیقه کسی را یافتیم و شمشیر کشیدیم ناگاه شعله آتشی دیدیم که میان من و آن حضرت حائل شد و من یک شد که در بسوزد پس دست بر زید خود گذاشتم و عقب رفتم پس حضرت رو بمن آورد و فرمود که ای شیبیه نزدیک من بیا چون نزدیک حضرت رفتم دست بر سینه من گذاشت و گفت خداوند شیطان را از او دور گردان چون چنین کرد و نظر بر او افکندم او را چنان دیدم که دست دهم که از چشمم دگرش خود دو دست بر سینه پس فرمود که ای شیبیه برو با کفار جنگ کن رفتم و چنان با تمام جنگ میکردم که اگر میم در برابر می آمد او را میکشتم برای یاری آنحضرت پس چون جنگ منقطع شد و بخدمت آنحضرت رفتم فرمود که آنچه خبر برای تو خواست بهتر بود از آنچه تو خود برای خود خواسته بودی و آنچه در خاطر من گذاشته بود که بغیر خدا کسی براندا اطلاع نداشت برای من نقل کرد و من بان سبب مسلمان شدم و ایضا شیخ طبری از حدیث بن سقیب روایت کرده است که مروی از مشرکان که در جنگ چنین حاضر بودند برای من نقل کرده که چون بالشک حضرت بر سر برات اگر میم در آن جنگ بقدر و شنیدن کوفتی از مشرکان که در برابر ما ایستادند که اگر بکشند چون ایشان را گردانیدیم ایشان را تعجب کردیم تا رسیدیم رسول خدا که بر سر شیبیه سوار بود و ایستاده بود چون نزدیک آنحضرت رسیدیم مردان سفید رونی رو بجا آوردند و انداختند شامیت الوجوه قبیح با دروهای شمار گردید پس ما بر تنیم مسلمانان از بی ما بر گشتند و دانستیم که ایشان ملاک بودند و بسند موقوف از حضرت صادق روایت کرده است که در روز چنین چهار هزار اسیر و دوازده هزار شتر بدست مسلمانان آمد بغیر آنچه از سایر اموال بدست ایشان آمد که عدد آنرا خدا میداند و حضرت اموال و سایر را بجز آنکه فرستاد و بابدیل بن ورقا و خود بالشک تعاقب کفایت نمود و کوفتند از مشرکان و در آن جنگ کشته شدند و بربری روایت کرده است که در آن جنگ شش هزار اسیر بدست مسلمانان آمد و حساب اموال و مواشی و انعام را خدا میداند که چه مقدار بود و شیخ مفید و شیخ طبری روایت کرده اند که چون حق تعالی جمیع مشرکان را در چنین تفرق مبدل گردانید بقیه السیف ایشان دو طائف شدند پس اعواب هر که تاج ایشان شد با و طاس رفتند و قبایله را تعقیف و هر که تاج ایشان شد بطائف رفتند و لاکت عوف با ایشان رفت و در قلع طائف متحصن شدند پس حضرت ابو عامر شعری ابابوسوی شعری و گروهی بسوی او طاس فرستاد

و ابوسفیان بن حرب ملعون را بسوی طائف فرستاد و ابوعامر پس علم را گرفت و پیش رفت و جاهد گرداناشته شد و مسلمانان ابوموسی را گفتند که تو سپهر عمیری و او کشته شد و تو علم را بردار و جنگ کن پس ابوموسی علم را گرفت و مسلمانان جنگ کردند تا فتح کردند و ابوسفیان پس تعقیف با او جنگ کردند و او اگر بخت و بخت دست حضرت آمد و گفت مرا با جماعتی فرستادی که باستعانت ایشان دلو آب از چاه نمیتوان کشید از نیریل و اعواب باین سبب من اگر بچشم حضرت متعرض جواب او نه شد خود با کسی بکسرت اثر و راه شوال بدولت اقبال بنمود و چنان شد روزیاده از ده روز ایشان را محاصره کرد و حضرت امیر المومنین با گروهی فرستاد که هر چه را بیا بیا مال کنند و سرتی را که بیا بیا بشکنند چون حضرت متوجه شد لشکر گرانی از قبیله خثعم جنگ آنحضرت آمدند و در اول صبح که هوا تاریک بود اتفاقاً فریقین واقع شدند و مردی از دلیران ایشان که او را شهاب گفتند از لشکر ایشان بیرون آمد و مبارز طلبید حضرت امیر فرمود که کیست که متعرض مبارزه او شود و هیچ کس جواب نداد گفت چون حضرت دید که کسی جرأت بر مبارزه او نمیکند خود برخاست که بجنگ آورد پس ابوالعاص بن ربیع که شومز بنیب خاتون بود پیش آمد و گفت یا امیر المومنین من میروم و کفایت شما را میکنم حضرت فرمود که من میروم و اگر من کشته شوم تو امیر لشکر باش و چون شهاب آمد شهاب به نزدیک آن شهاب خائب سید او را بیک ضربت بچشم فرستاد و لشکر او را گردانید و رفت تا جمیع تنهای ایشان را شکست و بخت حضرت رسول مراجعت کرد و هنوز حضرت مشغول محاصره اهل طائف بود چون حضرت رسول آنحضرت را دید که کسری گفت دست حضرت را گرفت و با او بخلوت بکناری رفت و راز و در رازی با آنحضرت گفت و خاصه و عامه بطریق بسیار از جابر بن عبد الله نقل روایت کرده اند که چون حضرت سید انبیا با اشرف اوصیا خلوت کرد و با او راز میگفت عمر بن الخطاب پیش رفت و گفت باور از سگونی بخلوت و ما را دو سگینی حضرت فرمود که ای عمر من باور از نگفتم بلکه خدا باور از گفت عمر از روی غضب برگشت و گفت این هم مثل آنست که در روز حیدیه با گفتی که اهل مسجد الحرام خواسته شد و داخل نشدیم و گریه میکردیم حضرت از غضب او جدا زد که من گوینم که در آن سال اهل خواسته شد و آخر داخل شدند پس از قلم طائف نافع بن غیلان با جماعتی از یقین بیرون آمدند و حضرت رسول حضرت امیر بجنگ ایشان فرستاد و در وادی و ج ایشان را ملاقات کرد و نافع را بقتل رسانید و مشرکان را بکشتن و از کشته شدن نافع و یقین آن جماعت عصب عظیم در دل اهل قلم افتاد و جمعی ایشان از قلمه نبرد آمدند و مسلمان شدند و شیخ طبری دیگران روایت کرده اند که در ایام محاصره طائف جماعتی از غلامان اهل قلمه نبرد آمدند و مسلمان شدند یکی از آنها ابو بکر بود که غلام حارث بن کلهه بود و دیگری منبعت که نام او مصعب بود و حضرت او را منبعت نام کرد و دیگری زوان که غلام عبداللہ بن ربیع بود چون گروه طایف بخت دست حضرت آمدند و مسلمان شدند گفتند یا رسول الله غلامان ما که نبرد تو آمده اند با پس ده حضرت فرمود که نمیدهم ایشان آزاد کرد و بای خدا ایند و شیخ مفید از عبد الرحمن بن عوف روایت کرده است که چون حضرت رسول اهل طائف را محاصره نموده روزیامفید روز قلمه فتوح شد حضرت سوار شد و وقت گرمی هوا و فرمود که ایها الناس من شفیع شما و فرط شمایم و وعده گاه من شما حوض کوثر است و شما را در باب حقارت و اهل بیت خود و وصیت بخیر میکنم پس فرمود که حق آن خداوند که جانم بدست قدرت اوست که البته بر ما دارد بخاند او بدید زکوة را ما میفرستیم بسوی شما مردی را که از من باشد و بمنزه جانمن باشد تا که در نهایی شما را بزند و فرزند شما را اسیر کند پس بعضی از مردم گمان کردند که آن مرد ابو بکر است و بعضی گمان کردند که عمر است پس دست علی بن ابیطالب را گرفت و گفت آن مردانیت و ایضا شیخ طوسی بسند معتبر از امام محمد باقر روایت کرده است که چون حضرت رسول از جنگ هوازن فارغ شد بنزد قلمه طایف رفت و اهل و ج را چند روز محاصره کرد و پس ایشان التماس کردند

که آیا در میان شما کسی هست که رسول خدا و حق او گفته باشد که دست باز میدارند و نبودند و معارضه من یا میفرستم بسوی ایشان و می
که بمنزله که جان من است و طاعت او طاعت من است و محصیت او محصیت من است که ایشان را بشمشیر فرود گیر و بجز از من همه بکشند پس
فرمود که سوگند میدهم شما را بخدا که آیا در میان شما کسی هست که در روز طائف حضرت رسول خدا با او را گفته باشد پس بگوید عمر گفته باشد
که با علی را از میکوی و از آن پنهان میداری حضرت در جواب ایشان فرموده باشد که من خود با او را نگفتم بلکه خدا مرا امر کرد که با او را بگویم بجز از
من همه بکشند و شمشیر طبری و دیگران روایت کرده اند که چون حضرت از محاصره طائف برگشت با اصحاب خود بسوی جبله آمدند و راجع
خیمت های روز حنین را قسمت نمود در میان آن جماعتی که تالیف قلب ایشان نمود از قریش و سائر عرب و انصار قلیله و کثیره
از آن غنیمت نداد و بعضی گفته اند که بانصار اندکی داد و اکثر را بنو مسلمان شدگان داد برای تالیف قلب ایشان و گفته اند که انبیا
بن حرب را صد شتر داد و معاویه پسر ابی سفيان را صد شتر داد و حکیم بن نرم را که از قبیل بنی اسد بود صد شتر داد و نفر بن حارث را صد شتر داد
و علام بن حارث ثقفی را صد شتر داد و حارث بن هشام را صد شتر داد و بعضی گفته اند که حبیر بن معطم و مالک بن عوف را صد شتر داد و بعضی
گفته اند که علقه بن علاقه و اقربع بن حابس عینیه بن حصن هر یک را صد شتر داد و عباس بن مرداس شاعر را چهار شتر داد و پس عباس
و غضب شد و شعری چند گفت متضمن شکایت از آنحضرت چون آن خبر بحضرت رسید حضرت امیر المومنین را گفت یا علی عباس را بجز از
را قطع کن عباس گفت که چون علی دست مرا گرفت و بر دگم یا علی آواز بان مرا خواهی بردن حضرت امیر المومنین فرمود که آنچه میخواهی
فرموده است در باب تو بعمل خواهم آورد پس پاره دیگری که راه فکیم را بگوید گفت که یا علی زبان مرا خواهی بریدی باز حضرت همان جواب داد
تا آنکه مراد اصل خطره کرد از خطره های که در آن شتر بودند و فرمود که از چهار شتر تا صد شتر هر قدر که خواهی از برای خود اختیار کن من
گفتم پدر را و مردم فدای شما باد چه بسیار که مردم و بار و دانا و نیکو کردار پس علی فرمود که حضرت رسول چهار شتر داد و در باب ما جبران قرار داد
اگر خواهی چهار شتر را بگیر و ما جبران و فضیلت شریک باش و اگر خواهی صد شتر را بگیر و ما آنها که صد شتر گرفته اند رفیق باش من گفتم که اگر
تو میفرمائی من اختیار میکنم حضرت فرمود که من مصلحت ترا در آن میدانم که چهار شتر بگیر و ما جبران باشی پس عباس راضی شد
برگشت و گروهی از انصار از این قسمت برنجیدند و سخنان قبیح از ایشان صادر شد تا آنکه بعضی از ایشان گفتند که در روز احتیاج با ما بود و در
خویشاں پسرخان حج و را دیدار فرمودش کرد چون حضرت این حال را در انصار مشاهده کرد حکم فرمود که انصار در یک دفعه نشینند کسی غیر از ایشان نشیند
غضبناک بسوی ایشان آمد کسی بجز از حضرت امیر المومنین با آنحضرت نبود تا آنکه در میان مجلس انصار نشست فرمود آیا من نبودم که بسوی شما آمدم
و رنگا می که همه در کنار کوه و آل آتش جهنم بودید و حق تعالی بربکرت من شما را نجات داد و گفتند بلی خدا و رسول را بر راست نیت و نعمت و
احسان و باز فرمود که آیا من نبودم که بسوی شما آمدم و همه دشمنان یکدیگر بودند و شمشیر بار روی یکدیگر کشیده بودید و حق تعالی بربکرت من
انفت در میان دلهامی شما افکند همه گفتند بلی یا رسول الله باز فرمود که آیا من نبودم که بسوی شما آمدم و در قتی که ذلیل و قلیل بودید و حق تعالی
برکرت من شما را بسیار عزیز گردانید و از این باب بجهت های خود بسیار بر ایشان شمر و سالت شد پس فرمود که چرا جواب من نمیکویند ایشان گفتند
چه جواب گوئیم زیرا رسول الله پدر را و ما همه فدای تو باد ترا است منت و فضل و احسان بر ما و جمیع عالمیان حضرت فرمود که اگر خواهی
گفت که قوم تو ترا راندند و کذب تو کردند و ما تصدیق تو کردیم و ترا جادادیم و در سان بسوی ما آمدی و ما ترا امین گردانیدیم پس صدای همه
بگریه بلند شد و پیران ایشان بخدمت حضرت برخاستند و دست و پا و زانوی مبارکش را بوسیدند و گفتند راضی شدیم از خدا و رسول خدا

و اینک امامی است اگر خواهی در میان قوم خود قسمت کن پس فرمود حضرت ای گروه انصار آیا دلگیر شدید از من برای آنکه قسمت کردم مالی را در میان گروهی که تازه با سلام آمد. بود بخت آنکه دل ایشان با سلام ممل گردد و اعتماد بر قوت ایمان شما کردم و شما را بحسن اعتقاد شما گذاشتم آیا رازی نیستید که دیگران کوفسند و شتر بند و رسول خدا سهم شما باشد و شما او را در سهم خود ببرید پس حضرت فرمود که انصار مخصوصان من اند و صندوق راز من اند اگر همه مردم بیک دادی و انصار براه دیگر بروند هرگز نمیمنم براه انصار خواهم رفتن و از ایشان نخواهم شدن خداوند ایام از انصار و فرزندان انصار و فرزندان انصار را و کلینی میانی بسند حسن از زهره روایت کرده اند که از حضرت امام محمد باقر پرسیدند از تفسیر قوله قلوه هم حضرت فرمود که ایشان گروهی بودند که خدا را بیگانهی پرستیدند و ترک کردند عبادت تبار را و لا اله الا الله و محمد رسول الله گفتند و باین حال شک داشتند با آنچه حضرت پیغمبر برای ایشان می آورد پس حق تعالی امر فرمود پیغمبر را که الفت دهد و امامی ایشان را نیکو ببال و نوال شاید سلام ایشان نیکو گردد و ثابت قدم گردند و در دینی که داخل شده اند در آن واقف گردان کرده اند بدستیکه رسول خدا در روز چنین تالیف کرد و لهای سر گرد بای عرب را و اکابر قریش و مضر را مثل ابوسفیان بن حرب عینی بن حصین اشاده ایشان از مردمان پس غضب شدند انصار و جمع شدند بسوی سعد بن عباد پس حضرت ایشان را آورد بسوی جبرائیل سعد بن عباد گفت یا رسول الله رخصت میدهمی مرا در سخن گفتن فرمود بلی سعد گفت اگر این امر که از تو صادر شد قسمت کردی ما را در میان قوم خود امیریت که خدا فرستاده است ما را ضعیف شدیم و اگر خدا فرستاده است ما را ضعیف شدیم پس حضرت رو کرد بسوی انصار و فرمود که آیا همه چنین میگویند که سید شما سعد بن عباد گفته ایشان گفتند سید ما خدا و رسول خدا است پس حضرت بار دیگر از ایشان پرسید تا آنکه در مرتبه سوم گفتند که ما نیز از آن میگوئیم که سعد گفت پس حضرت امام محمد باقر فرمود که از آن روز که از انصار این سخن صادر شد نوزدهایان ایشان پست شد پس حق تعالی سهمی در قرآن برای مولفه قلوبهم قرار داد و چون سال دیگر شد و برابر آن که در چنین گرفته بودند بکثرت تالیف قلب آن جماعت بهم رسید و گروه بسیار با سلام درآمدند پس حضرت رسول خطبه خواند و فرمود که ای گروه مردمان آنچه من کردم بهتر بود یا آنچه شما میگفتید اکنون چنین بر این بنیاد ایشان دوام در روزهایی من آوردند و گروه بسیار با سلام درآمدند بخت آن خداوند که جان محمد در دست قدرت دست که من دوست میدارم که نزد من آلفه را با باشد که هر کس و تیره او را بدهم تا مسلمان شود و عیاشی بسند و دیگر روایت کرده است که در روز قسمت چنین مروی از انصار گفت که این چه قسمت است که پیغمبر میکند خدا هرگز چنین قسمتی را ننهاد است پس یکی از اصحاب باو گفت لامی شمس خدا آیا در حق رسول خدا چنین سخن میگوئی و بخدمت حضرت آمد و سخن آن انصار را نقل کرد پس حضرت فرمود که براه بروی و بگوئی و از این آزار که دادی بر این خدا صبر کرد و حضرت در روز چنین بهر روی از مولفه قلوبهم حدیث کرد و شیخ مفید و شیخ طبرسی و سایر محدثان عامه و خاصه روایت کرده اند از ابوبکر خذرقی و غیره که در روز چنین که حضرت رسول قسمت غنیمت میفرمود و میزدی از بنی تمیم که او را و انصار میگویند بخدمت آنحضرت آمد و گفت یا رسول الله عدالت کن در قسمت کردن حضرت فرمود که وای بر تو اگر من عدالت نکنم که عدالت خواهد کرد پس عمر بن الخطاب گفت یا رسول الله مرا رخصت بده که او را گردن بزنم حضرت فرمود که بگذار او را که او اصحابی چند خواهد داشت که شما نمازهای خود را در جنب نماز ایشان کم خواهیم نمود و روزه خود را در جنب روزه ایشان حقیر خواهیمید و است و پیوسته قرآن خواهند خواند و قرآن ایشان را بگردن ایشان بالاتر نخواهد رفت و از اسلام بیرون خواهند رفتن چنانچه تیر از نشانه بیرون رود و علامت ایشان مردیانی خواهد بود

که یکی از بازگای او گوستی مانند پستان زنان او بخیمه باشد و ایشان خروج خواهند کرد و بر بهترین گروهی از مردمان اوسعید گفت
 که گواهی میدهم که این سخن را از حضرت رسول شنیدم و گواهی میدهم که در خدمت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب بودم و جنگ فتح ارج
 و شنیدم که آنحضرت امر کرد که در میان جنگ گاه گردیدند و آن مرد را پیدا کردند آن علانی که رسول خدا خبر داده بود و ایضا شیخ طبرسی
 روایت کرده است که در روز جبین که حضرت قسمت غنیمت میفرمود چون غنیمت آخر شد حضرت سوا شد و مردان از پیش سید دیدند
 میگفتند یا رسول الله قسمتی بماند تا آنکه حضرت را ملجا کردند بسوی دشمنی و از ده شش مبارکش کشیدند پس حضرت فرمود که یا ایها
 پس سید را می مرا بکن خداوند که جانم بدست قدرت اوست که اگر بعد در خنان زمین نزد من شتر و گاو و کوسفند باشد برآیند
 همه را قسمت کنم میان شما و مرا بخیل و ترسان نخواهید یافت پس حضرت سوئی از کوهان شتر کند و فرمود که خدا سوگند که از غنیمت
 شما بقدر این منصرف نشدم بجز از خمس و خمس را نیز بشما میدهم پس از غنیمت چیزی حیانت کنید و پس سید را بخبر داده اید اگر بعد
 سوزن در میان باشد بستیکی و دزدی غنیمت موجب عیب و عار و باعث دخول نارست پس مروی از انصاری بر خاست و گفت
 از شسته تابیده آورده گفت یا رسول الله این را برداشته بودم که حل شتران خود را بآن بوزم حضرت فرمود که آنچه حق من بود آنرا بکنم
 آن مرد گفت که بگاه کار چندین تنگ است و احتیاجی باین رشته نیست و از دست خود انداخت پس حضرت رسول در ماه ذی القعدة از
 جعانه متوجه مکه میفرمود و بعد از فارغ شدن از عمره بسوی مدینه برگشت و معاوی بن جبل را امیر اهل مکه گردانید و بر دست
 دیگر عتاب بن اسید را والی گردانید و معاوی را باو گذاشت که مسائل دین را تعلیم اهل مکه نماید و این بابو پسندید و حضرت امام جعفر صادق
 روایت کرده است که پنج روز بر رسول و شوارتر از روز جبین گذشت بسبب آنکه اکثر قبایل عرب در آن جنگ تفاق برداشت و آنحضرت
 کرده بودند و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که از جمله سببها که در جبین گرفته بودند دختر حلیمه را که حضرت رسول بود چون او را بالا
 سر آنحضرت بازداشتند گفت من خواهر تو دختر حلیمه ام که مرا اسیر کرده اند حضرت ردای مبارک خود را از برای او پهن کرد و او را بر روی دامن
 خود نشاند و بابو بسیار سخن گفت احوال بسیار از او سوال نمود و برادیت دیگر معجزه چون برادرش را آوردند این قدر تعظیم نمودند که آن دختر را
 فرمود از سبب آن پرسیدند فرمود که آن نتر نسبت بپدر و مادر خود منکو کار رفتن بود پس شیخ طبرسی روایت کرده است که چون کرده
 هوانان در جعانه بخدمت حضرت رسول رسیدند و سلمان شدند گفتند یا رسول الله ما را اصلی و غشیه و هست و بر تو مخفی نیست بلاو
 شدتی که ما را دریافته است پس منت گذار بر ما تا خدا منت گذارد بر تو پس خطیب ایشان بر خاست و او را از میرین مرد میگفتند و گفت
 یا رسول الله اگر آشپز داده بودم جارت بن ابی شمر را یا نعمان بن منذر را و بعد از این ماد است می یافتند چنانچه تو بر بادست یافته اگر نمید
 احسان بسیار بجا میکردند و تو از همه کس نیکوتر می بودی و خطیب را ناله می نمود و قرآن را می خواند و محافل گفتند کان و قرآن می گفتند کان و می کردند
 و از تو مالی طلب نمیکنیم بلکه زنان فرزند آن خود را طلب میکنیم و پس از آنکه ایشان بیامید حضرت رسول بسیاری از آن اسیران را
 در میان صحابه قسمت کرده بود چون خواهرش با او سخن گفت و شفاعت ایشان کرد حضرت فرمود نصیب خود را و نصیب فرزندان
 عبدالمطلب را بخواهیدم اما آنچه از سایر مسلمانان است تو خود شفاعت کن بحق من بر ایشان شاید بخشند چون آنحضرت نماز ظهر را
 فرمود دختر حلیمه بر خاست و سخن گفت و همه از برای رعایت حضرت اسیران ایشان را بخشیدند بجز از اقرع بن حابس و غنیمه
 بن حصن که ایشان ابا کردند از بخشیدن و گفتند یا رسول الله این قوم را از این بسیار اسیر کرده اند و از زمان ایشان این منبر

ایں حضرت فرمود کہ از برای حصہ ایشان در میان اسیران، قرعہ بنید از نو گفت خداوند انصیب ایشان را بپست گردان پس نصیب ایشان را
خادمی افتاد از بنی عقیل نصیب بگری خادمی افتاد از بنی مہر چون ایشان نصیب خود را چنین دیدند ایشان نیز بخشیدند و با باز
سمت شده بودند فرمود کہ ہر کہ دست از نصیب خود بردارد اول عقیت کہ بہر سدن شش فرقیہ با و میدہم پس ہمہ مرفہن و زمان و فرزند
ایشان را پس دادند پس دختر حلیمہ شفاعت کرد نزد آنحضرت و حق مالک بن عوف و حضرت شفاعت اورا قبول کرد و فرمود کہ اگر او بہ نزد
بیاید و امان ست پس او بخد مت حضرت آمد حضرت مالش را با و پس داد و صد شتر نیز با و بخشید و روایت کردہ اند کہ حضرت در روز یکہ سہ ہا
روادی او طاس قسمت فرمود امر کرد کہ ندا کنند در میان مردم کہ زمان حاکمہ را جماع کنند تا وضع حمل ایشان بشود و زنان عجم حاکمہ را جماع کنند تا
یک حیض بینند و بعضی از کتب معتبرہ مذکور ست کہ حضرت رسول در سال ہشتم ہجرت ملیکہ کند بہر اتز و تہج نمود و پیرا و در روز فتح مکہ
گشتہ شدہ بود پس بعضی از زنان عجم بہر با و گفتند کہ تو شرم نمایی کہ زن شخصی میشوی کہ پیر ترا گشتہ است و آن بی سعادت باین سبب اظہار
کرامت از حضرت نمود و حضرت مفارقت اورا اختیار کرد و گفتہ است کہ در این سال ابراہیم فرزند رسول خدا و ماہ ذی الحجہ از ما یہ متولد شد و
قابلاً او را کرد و رسول خدا کہ زویہ ابو رافع بود پس قابلاً بہر دشوہر خود ابو رافع آمد و او را خبر داد کہ از برای حضرت پسری متولد شد ابو رافع بخدمت
حضرت آمد و این بشارت را بان حضرت رسانید حضرت غلامی با و بخشید و آن فرزند را ابراہیم نام کرد و در روز ہفتم از برای او عقیقہ گشت و سرش
را شید و بوزن موی سرش نقرہ تصدق نمود بہر ساکین مولین را فرمود کہ در زمین دفن کرد و در زمان انصار و شیردادن او نزاع کرد
پس حضرت او را بام بردہ دختر منذر بن زید داد کہ اورا شیر بدہد و گویند کہ در این سال زینب دختر رسول خدا وفات یافت و درین سال کعب
بن عمیر بسوی ذات اطلاق شام فرستاد و او اوصافش شہید شدند در این سال عقیقہ بن حصن بسوی بنی عنبر فرستاد و بر ایشان غارت
آورد و در زمان ایشان را اسیر کردند *

ماہنامہ

ربیان غزوہ تبوک و قصہ عقبہ مسجد فرارست علی بن ابراہیم روایت کردہ است کہ قابلاً در زمان باسان از جانب تمام مدینہ آمدند و فرسہا و طحا
ز برای اہل مدینہ آوردند کہ بفرز شدند و در مدینہ شہرت دادند کہ لشکر و جمعیست کردہ اند و ارادہ دارند کہ بجنگ رسول خدا بیایند با
و ہر قل پادشاہ روم بالشکر خود متوجہ شدہ است و قبائل غسان و خزام و قہر و حاکمہ را با خود متفق گردانیدہ است و لشکر بای او بہ بلقاء
رسیدہ اند و ہر قل محض سیدہ است پس حضرت رسول آمد و فرمود اصحاب خود را کہ مہمای جنگ تبوک شوند و تبوک از جملہ بلاد بلقاء
و فرستاد بسوی قبائل کہ در حوالی مدینہ بود و بسوی مکہ و بسوی ہر کہ مسلمان شدہ بود و از قبائل خزاعہ و مضر و جہنہ و ایشان را دعوت
بسوی جہاد نمود و لشکر خود را امر فرمود کہ بیرون رفتند و در ذیئہ الوداع خیمہ زدند و امر فرمود مالداران را کہ اعانت کنند مردم پریشان را
بر ان سفر پس ہر کہ خری داشت بہر حضرت آورد کہ حضرت تمیہ آن سفر بفرماید پس حضرت خطبہ خواند و بعد از حمد و ثنائی حق تعالی فرمود کہ
ایہا الناس بدستیکہ راست ترین سخن کتاب خداست و بہترین گفتار کلام تقوی ست و بہترین ملتہا ملت ابراہیم است و بہترین
سنت محمدست و شریف ترین سخنان ذکر خداست و بہترین قصبات قرآن و بہترین مامور میانہای آنست و بہترین امور بدعتہا ست
و بہترین ہایت ہدایت پیغمبر است و بہترین کشتہ شدن اکشتہ شدن شہید است و بہترین کوریہا کوریہی بعد از ہدایت ست و بہترین عملہا
کہ در آخرت نفع بخشند و بہترین ہدایتہا چیرہ است کہ متابعت او کردہ شود و بہترین کوریہا کوریہی ولست و دوست بالابہ از دست زیر

یعنی دست دهنده بهتر از دست گیرنده است ای که گم باشد گمانی باشد بهتر است از آنیکه بسیار باشد آدمی را از یاد خدا غافل گرداند و بدترین
عذر خواستنها عذر خواستن در وقت مرگ است و بدترین پشیمانیها پشیمانی روز قیامت است و از مردمان جمعی هستند که حاضر میشوند
بسوی جبهه لگزان که بعضی هستند که یاد خدا نمیکند اگر گاهی و بدترین خطا کاران زبان دروغ است و بدترین بی نیازی بی نیازی
نفس است و بدترین توشها پر نیکوکاریست از عذاب خدا و ترس حکمت ترسیدن از خداست و بدترین چیزیکه در دل آدمی افتد لغبت
و شک و روین کردن از کفر است و دوری از حق از عمل جاہلیت است و دوری از غنیمت پاره از آتش جهنم است و بدستی زبان و حقیر
است و شر از شیطان است و شراب جامع جمیع گناہان است و زنان و امهائی شیطانند و جوانی شعله ایست از دیوانگی و بدترین گناہها
کسب ناست و بدترین خوردن و نا خوردن مال تیمم است و سعادتمند کسی است که از احوال دیگران پند گیرد و بد بخت کسی است که خدا را
در شکم او بر بخت داند و هر که از شما هست آخرت بخیر میرود که چهار فرع است و مدار عمل بر غایت آنست و بدترین لشکر با لشکر دروغ است
و بدترین آدمیست زود میرسد و عداوت مومنان فسق است و قتال کردن با ایشان کفر است و خوردن گوشت مومن بغیبت مصیبت است
و حرمت مال مومن مثل حرمت خون اوست و هر که تولد کند بر خدا کفایت امر او میکند و هر که صبر کند خدا او را عطا میکند و هر که غضب کند از بندگان
مردم خدا از بندگان او عطا میکند و هر که خشم خود را فرو خرد خدا او را عطا میکند و هر که بر بلا با صبر بکشد خدا او را عوض نیکویی بخشد و هر که عمل نیک کند
را بر مردم بشنود خدا او را نزد مردم رسوا میکند و هر که روزه دارد خدا ثواب او را مضاعف میکند و هر که خدا را محبت کند خدا او را
عذاب میکند پس مکر فرمود که خداوند امر او است مرا بنیامرز و فرمود که طلب آمرزش میکنم از خدا از برای خود و از برای شما پس
ایشان را ترغیب بپناه فرمود و بعد از استماع این خطبه مردم بسیار را غلب بپناه آوردند و قبائل عرب که ایشان را بجهاد طلبیده بودند
یا فرستاده که بجای ایشان افتاد و غیر ایشان از آن جنگ باز ماندند پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که ای کسانی که ایمان آورده اید
که ایابی با ما باین جنگ که شاید اسیری از دختران مردم بگیری آن ملعون از روی استناده گفت یا رسول الله بخدا سوگند که قوم من
میدانند که در میان ایشان کسی نیست که خواستش نان بیش ازین داشته باشد و من بهتر سم که چون با تو بیرون آیم و بشکر و دم بزم
و دختران ایشان را بچشم غبطه خود نتوانم کرد پس مرا بقتله میداد و رخصت بده که در مدینه بمانم پس با جماعتی از قوم خود گفت که بیرون
میرید و این گونا که بغیر از تعب چیزی نیست پس پیش باو گفت که تو بر رسول خدا امیری و چنان سخن میگوئی و با قوم خود چنین میگوئی
بخدا سوگند که در این روزی آید چند رکعت و اتفاق تو نازل خواهد شد که تا روز قیامت مردم خوانند و ترا لعنت کنند پس حق تعالی
این آیه را فرستاد که و منہام من یقول اذلن لے کلا تفتی الا فی الفتنۃ سقطوا و ان جمیعہم لمحیطۃ بالکافور
یعنی از ایشان کسی باشد که گوید رخصت ده مرا و بنیادن جنگ مرا و ندانند ازید بر تنیکه ایشان و رفتند افتاده اند و سختی عذاب
خدا گردیده اند و بد بر تنیکه جنم عا طه کننده است بکافران پس جد بن قیس گفت که ان میکند محکم که جنگ لشکر و دم مثل جنگ
و کفر است کی ازین گروه برخواید گفت چون این آیات نازل شد جد بن قیس اصحاب او رسوا شدند و عسا که منصوره حضرت
از اطراف و جوانب و زمینیه لوداع جمع شدند و حضرت از اینجا بار کرد و حضرت امیر المومنین را در مدینه گذاشت پس مردمان از آنجا
بسیار و رباب علی در مدینه گفتند و از جمله گفتنهای باطل ایشان آن بود که حضرت رسول علی را در مدینه نگذاشت مگر برای آنکه
برودن او را شوم دانست بر خود چون این خبر بفرست امیر المومنین را و بعد شمشیر سلاح خود را بر پشت و بجانب حضرت روانه شد و در

حرف بخدمت حضرت رسید حضرت فرمود که یا علی من ترا فرمودینه گذاشتم چرا آمدی حضرت امیر گفت که منافقان میگویند که تو بجهت شوم
منی او مدینه گذاشتی حضرت فرمود که دروغ میگویند منافقان یا علی آیا را ضعیفستی که تو برادر من باشی و من با تو باشم بمنزله کاروان
از موسی اگر آنکه بنجسری بعد از من نیست و تو خلیفه منی در است من و تو وزیر منی و برادر منی در دنیا و آخرت پس حضرت
امیر المؤمنین بسوی مدینه برگشت و آمدند که یکنندگان بسوی رسول خدا و ایشان هفت نفر بودند از بنی عمرو بن عوف سالم بن عمر
در جنگ بدر حاضر شده بودند از بنی اقیل مدعی بن عیتر از بنی عاصه علیه بن زید و او مردی بود که تصدیق بعرض خود کرده بود و نزد رسول
و پیش آن بود که روزی آنحضرت مردم را امر کرد تصدیق کردن و مردم تصدیق می آوردند پس علی علیه السلام گفت یا رسول الله خدا سؤا کند
که چیزی ندارم که تصدیق کنم و عرض خود را در راه رسای تو طلال گرانیدم حضرت فرمود که خدا تصدیق ترا قبول کرد و از بنی مازن عبد الرحمن
ابن کعب که او را ابوسلیس میگفتند از بنی سلمه بن عجمه از بنی زریق بن صخر از بنی الغرهم بن ساریه بن جماعت آمدند بسوی رسول خدا با کمره زاری پس گفتند
یا رسول الله ما قوت آن نیست که با تو بیرون آییم پس حق تعالی در شان ایشان فرستاد که لیس علی الصّحفاء و لا علی الرضی
و لا علی الذین لا یجحدون ما ینفقون اذ انصحو الله و رسوله فاعلی المحسنین من سبل الله غفلت حم یغنی
بنی لوان علی بن ابی طالب و نه بر آنکه نیامد چیزی را که نفقه کنند بر خود گناهی اگر باز ایستند از جنگ هرگاه نیاید ای می کنند مر خدا و رسول
انست بر نیکو کاران هیچ را بی و لامتنی و خدا آمرزنده و مهربانست پس علی بن ابراهیم روایت کرده است که این گریه کنندگان را پیوسته
مگر فعلی که بر پا کنند و بر وند پس حق تعالی فرمود که انما السبیل علی الذین یستأذنونک و هم غنیا رضوانان یکونوا مع الخیر
یعنی نیست راه عتاب و لعنت مگر بر آنان که از تو خصمت میجویند و در میان جنگ حال آنکه ایشان توانا اند و زاد و نواشه و در کتب ایشان
آماده است راضی شدند با کینه باشند با آنان و کو دوکان علی بن ابراهیم روایت کرده که رخصت طلب کنندگان مهشتا و نفر بودند از قبایله
غنیان و تحلف و زیدند از رفتن با حضرت رسول اگر بی چند که صاحبان تپها درست بنیائی و دانائی بودند و ایشان را شکی و ریبی عارض نشده بود
ولیکن میکنند که با حق نواهم شد بر رسول خدا یکی از ایشان ابو غنیمه بود و او مرد تنومندی بود و وزن داشت و دماغ انکور داشت که من
آنها را و اربست کرده بودند و زناش زیر و اربستها را آب پاشیده بودند و آبها برای او سر کرده بودند و طعام نیکو برای او میا کرده بودند و چون
بر باغهای خود شدند این احوال را مشاهده نمود و گفت بخدا سوگند که این انصاف نیست که حضرت رسالت پناه که حق تعالی قلم غفور بر آن نهاده
و آینده او کشیده است در صحرا باشد و آفتاب بر بدنش تابد و باد بروی وزد و سلاح بر خود درست کرده باشد و بجهاد رود و راه خدا و ابومحم
بنامیت قوت و تنومندی و وزیر و اربستهای خود باد و وز و جبه مقبول خود و عیش مشغول باشند و المداین انصاف نیست پس آنرا خود
آرفت و چهار بر پشت ناقه بست و سوار شد و بمرعت تمام شتافت تا بحضرت ملحق شد پس مردم نظر کردند سواره و دیدند که از راه مدینه می
چون بخدمت حضرت رسول عرض کردند فرمود که ابو غنیمه است چون بخدمت حضرت رسید و خبر خود را عرض کرد حضرت او را دعای خیر کرد
و ابو غنیمه روز از حضرت رسول پس مانده بود بسبب آنکه شتر او را غر بود پس بعد از سه روز با آنحضرت ملحق شد و در میان راه شترش
ایستاد و شتر را گذاشت و جامهای خود را بر پشت خود بست و پیاده روانه شد چون روز بلند شد مسلمانان نظر کردند و دیدند که شخصی
برابری آید حضرت رسول فرمود که ابو ذر است که می آید آبی با و برسانید که بسیار تشنه است چون آب بر او رسانیدند بسیار میخورد
بخدمت حضرت رسید مظهره از آب در دست داشت حضرت فرمود که ای ابو ذر تو آب داشتی و تشنه بودی گفت بل یا رسول الله

پروا مردم فدای تو بود و اثنای راه بنسکه رسیدم که آب باران در میان آن جمع شده بود چون از آن آب چشیدم بسیار شیرین سرد بود با خود گفتم که نمی آید که این آب را تا جیب من رسول خدا از این آب بیا شام پس حضرت فرمود که ای ابوذر خدا ترا حمت کند تنها زندگانی خواهی کرد و تنها مبعوث خواهی شد و قیامت و داخل بهشت خواهی شد و ما و سعادتمند خواهیم شد و تو بودی از اهل عراق که مرکب غسل و کفن و دفن تو خواهند شد و حلفت گوید که تمیز این روایت در احوال ابوذر مذکور خواهد شد و انشاء الله پس علی بن ابی طالب روایت کرده است که با رسول خدا در جنگ تبوک مردی بود که او را مغرب میگفتند بسبب بسیاری ضربتها که باور رسیده بود در جنگ بدر و احد پس حضرت او را گفت که بشمار بر ای من این لشکر را چون مغرب عسکر طغریک از آن حضرت را شمر و بیست و پنج هزار کس بودند بغیر غلامان و نوکران پس گفت که مومنان این لشکر را بشمار چون شمر و گفت بیست و پنج و اندو در آن جنگ تخاصم کرده بود از رسول خدا گردی از منافقان و گردی از مومنان که مینایان بودند در امر دین و خلافت یقانی از ایشان ظاهر شده بود و از جمله آنها کعب بن مالک شاعر بود و مراره بن ربیع و بلال بن اسیمه چون حق تعالی تو را ایشان قبول کرد کعب گفت که برگزین من قوی تر نبو و دم از وقتیکه حضرت رسول بسوی تبوک رفت و هرگز و چهار پایی سواری از برای من میانشده بود و دیگر در آن روز پس میگفتم که فدایم رفت و پس فردا بیزن خواهم رفت و سستی کردم و بعد از حضرت چند روز ماندم و هر چند داخل باز میشدم هیچ حاجت من برآورده نمیشد پس بلال بن اسیمه و مراره بن ربیع را دیدم که ایشان نیز تخاصم کرده بودند پس بدیدم و ندیدم که با دو بسیار از رویم کار سازی خود را بکنیم باز رفتیم و حاجت ما برآورده نشد و پیوسته فدایم شد و پس فردا میگفتم که خبر رسیده که حضرت رسول مراجعت فرمود و از این جهت بسیار ناوادم شدیم چون حضرت نزدیک مدینه رسید با استقبال بیرون رفتیم که آنحضرت را نهایت سلامتی سفر گوئیم چون بر حضرت سلام کردیم جواب سلام ما فرمود و درود مبارک از ما کرد و انید پس سلام بر برادران مومن خود کردیم و ایشان نیز جواب سلام ما گفتند و چون این خبر با بل و عیال ما رسید بنشینیم قطع سخن از ما کردند و با ما منگم نمیشدند و چون بمسجد حاضری شدیم هیچ کس ما سلام نمیکرد و با ما سخن نمی گفت پس زن ما بخدایت رسول خدا رفتند و گفتند که ما رسیده است که تو غضب کرده بر شوهران ما اگر میفرمائی ما از ایشان جدا شویم حضرت فرمود که بامشویا از ایشان و لکن این که با شما نزدیکی کنند چون کعب بن مالک رفیقانش این حالت را مشاهده کردند کعب گفت چرا در مدینه باشیم و حال آنکه با ما سخن نمیکرد رسول خدا و نه برادران ما و نه فرزندان ما پس بیامید بیرون رویم بسوی این کوه تا آنکه خدا تو را قبول کند یا در اینجا بمیریم پس چون رفتیم بسوی کوهی در مدینه که آنرا ذباب میگفت پس روز بار و زده میشدند و اهل ایشان از برای ایشان طعام میدادند و کناری میگذاشتند و برگشتند و با ایشان سخن نمیکشید پس ایام بسیار این حال ماندند که در شب و روز میگرفتند و تضرع و استغاثه میکردند که حق تعالی ایشان را بیاورد و چون مدت سخط ایشان بسیار بطول انجامید کعب گفت ای قوم ما غضب کرده اند خدا و رسول خدا و برادران ما و زنان و فرزندان و خویشان ما و هیچ یک با ما سخن نمیکویند چرا ما را بیکدیگر غضب کنیم پس در آن شب از هم جدا شدند و سوگند یاد کردند که هیچ یک از ایشان با دیگری سخن نگویند تا بمیرد یا توبه من مقبول نشود پس بر این حال سه روز ماندند که هیچ یک از ایشان با دیگری سخن نمیکشیدند و هر یک از ایشان در ناحیه از کوه بودند که دیگران او را نمیدیدند چون شب سوم شد و حضرت در خانه ام سلمه بودند و توبه ایشان نازل شد چنانچه حق تعالی فرموده است لقد تاب الله بالبنی و المهاجرین و الانصار الذین اتبعوا فی ساعه العصره یعنی توبه و ادب برکت پیغمبر بر مهاجران و انصار که متابعت آنحضرت کردند در ساعت عسرت و تنگی و حضرت صادق فرمود که چندین نازل شده

آیه آن روش که مردم میخوانند لقد تاب الله علی النبی و المصالحین و حضرت فرمود که این جماعت که در این آیه خدا توبه ایشان را قبول کرد ابو ذر راست و ابو خثیمه و عمر بن وهب که از حضرت پس ماندند و آخر لحق شدند پس حق تعالی در حق این سه کس یعنی کعبه رفیق این آیه را فرستاد و علی الثلثة الذین خلفوا حضرت فرمود که آیه چنین نازل شده است که و علی الثلثة الذین خلفوا یعنی قبول کرد توبه آن سه نفر که مخالفت کردند با حضرت رسول و جنگ بیرون رفتند حتی اذا ضاقت علیهم الارض بما رحبت و اما وقتی که تنگ شد بر ایشان زمین با کشاوگی آن حضرت فرمود که این اشاره است بآنکه سخن گفتند با ایشان رسول خدا و برادران و ابالی ایشان پس بر ایشان تنگ شد مدینه تا ز مدینه بیرون رفتند و ضاقت علیهم انفسهم یعنی تنگ شد بر ایشان خانهای ایشان حضرت فرمود که اشاره است بآنکه سوگند یاد کردند که با یکدیگر سخن نگویند و برانگیز شدند پس حق تعالی توبه ایشان را قبول کرد بسبب آنکه میدادست راستی نیتهای ایشان را و باز علی بن ابراهیم روایت کرده است که گروهی از منافقان که با حضرت رسول تنوک بیرون رفته بودند و راه با یکدیگر سخن میگفتند که آیا محمد گمان میکند که جنگ دوم مثل جنگ دیگر است یکی از ایشان برخواست و گفت از این جنگ پس بعضی از ایشان گفتند از روی استناده که بسیار زوار است خدا و بد محمد را با نچه میان ما و شما میکند و و با نچه در دلها است و آنچه چند و این باب بر او فرستد که همیشه مردم میخوانند باشند این سخنان از روی استناده می گفتند پس حضرت رسول عمار بن یاسر گفت که ای شیعیان جماعت که ایشان سخنی چند میگویند که نزدیک است بسوزند پس عمار با ایشان سخن شد و گفت چه نماند گفت که خداوند عالمیان پیغمبر شما را خبر داده از گفتنهای شما گفتند سخن بدی گفتیم و اگر سخنی گفته ایم سبیل بازی و فلاح گفته ایم پس حق تعالی این آیات را فرستاد که یحذر من المنافقون ان تنزل علیهم سورة تنبئهم بما فی قلوبهم قل استمروا ان ما تخذ من و لمن سالتهم لیقولن انما كنا مخفض و فلعل قلوبنا لله و آیات و رسوله کنتم تمشرون یعنی حذر می کنند منافقان از آنکه نازل شود بر مومنان سوره از تورات که خبر دهد از آنکه مانند مومنان را با نچه در دلها منافقان است بگو استناده که استناده که استناده است آنچه را حذر می کنند انظار آن و اگر پیرسی ای محمد از منافقان که چه میگفتند می آئینه گویند بنود چیز آنکه مانند مسافران انواع سخنان می بازی میگویند بگو ای محمد با ایشان که آیات خدا و رسول خدا استناده می آید لا تقعدوا و اقد کفرتم بعد ایا انکم انفع عن طائفة منکم فغضب طائفة بالهضم کافوا مع محمد یعنی عذر گویند که عذر شما محض دروغ است بدینیکه اظهار رود بعد از آنکه اظهار ایمان کرده بودند یا آنکه کافر شدید بعد از آنکه ایمان آورده بودند اگر عفو کنیم از گروهی که از شما توبه کنند عذاب خواهیم کرد طائفة دیگر السبب آنکه ایشان هستند گناه کاران و امر از کنندگان بر لفاق علی بن ابراهیم از حضرت امام محمد باقر در تفسیر این آیه روایت کرده است که این جماعت گروهی بودند که از روی صدق ایمان آورده بودند پس تنگ کردند و منافق شدند بعد از ایمان خود و ایشان چهار خدا و عده عفو از او فرمود یکی از آن چهار نفر بود که او را مجتبر بن الحمر میگفتند پس عترت بگناه خود کرد و توبه کرد و گفت یا رسول الله این نام مرا بپاک گردانید پس حضرت رسول و اعبده بن عبد الرحمن نام کرد پس و گفت پروردگار مرا در جائی شنید که او آن که کسی نداند که من رجا می پس دعای او مستجاب شد و در جنگ مسیله شهید شد کسی ندانست که در کجا کشته شد پس او است که خدا از او عفو کرد و عیاشی بنسبده مجتبر محمد باقر روایت کرده است که این آیات در شان ابو بکر و عمر وده نفر از بنی امیه نازل شد که این دوازده نفر جمع شدند بر عقبه تنوک که حضرت

رسول را ملاک کنند و گفتند اگر ما این چند خواهم گفت که باری میگردیم و اگر منبیه حضرت را ملاک میکنیم پس حق تعالی این آیات را فرستاد و عفو کردن از طاعت و ادا نیست که امیر المومنین در دنیا عفو کرد و برای صلحت از ابوبکر علیه السلام و ایشان را برین بخت کرده و ده نفر دیگر را برین بخت کرد و چون حضرت از جنگ تبوک برگشت مومنان صحابه تعرض منافقان میشدند و ایشان را از امر میگردانید پس ایشان و جواب سوگند یاد میکردند که ما بروین حق ثابتیم و منافق نیستیم شاید مومنان دست از ایشان بردارند و از ایشان راضی شوند پس حق تعالی در بیان کذب ایشان این آیات فرستاد و یحلفون بالله لکم اذا انقلبتم الیهنم لتعرضوا عنهم فاعرضوا عنهم انما هم رجس و ما و لهم جهنم جزا بما کانوا ینکبون یحلفون لکم لتعرضوا عنهم فان ترضو عنهم فان الله لا یرضی عن قوم الفاسقین معنی ندو باشد که سوگند خوردند بخدا از برای شما چون باز گردید از سفر بسوی ایشان تا رو بگردانید از عتاب و سرزنش ایشان و اعراض کنید از ایشان و بگذرید ایشان را بدینکه ایشان نخس و پلیدند و جای ایشان جهنم است برای پاداش آنچه کسب کرده اند سوگند میخورند منافقان برای شما تا راضی نشوید از ایشان پس اگر راضی شوید شما ای مومنان از منافقان پس بپسندید که خدا خوشنود و نیشود از گروه فاسقان در تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام است که قصد کردند گروهی از منافقان که در جنگ تبوک با حضرت رسول همراه بودند که آنحضرت را بقتل رسانند و گروهی از ایشان که در مدینه بودند قصد کردند که علی بن ابی طالب را بقتل رسانند بسبب حسدی که بر ایشان غالب شده بود از برگزیدن رسول خدا امیر المومنین را بر ایشان زیرا که چون حضرت رسول از مدینه بیرون آمد و حضرت امیر المومنین را خلیفه خود گردانید و در مدینه و فرمود که جبرئیل نبرد من آمد و گفت یا محمد خداوند علی اعلی السلام میرساند و می فرماید که یا محمد میاید یا تو بیرون رومی و علی در مدینه بماند یا تو در مدینه بمانی و علی بیرون رود و چاره از یکی از این دو چیز نیست زیرا که من علی را برگزیده ام از برای یکی از این دو چیز که احدی از خلفا نمیدانند کینه جلالت و بزرگی کسی را که اطاعت میکند و این دو امر و ثواب عظیم آنرا کسی بغیر از من نمیداند پس چون حضرت امیر المومنین را خلیفه گردانید و در مدینه و خود متوجه جنگ تبوک شد منافقان این سخنان بسیار گفتند و گفتند که محمد را از علی ملای روداده و از صحبت او که است بهم رسانیده و باین سبب او را در این سفر با خود همراه نبرد پس سخنان آن منافقان موجب ملال امیر المومنین گردید و از پی حضرت رسول رفت تا آنکه در حوالی مدینه با آنحضرت ملحق شد حضرت رسول فرمود که یا علی بچسب از جای خود حرکت کردی گفت یا رسول الله سخنی چند از مردم شنیدم که ناب آندا نیار و مردم حضرت رسول فرمود که یا علی آیا راضی نیستی که توا من بمنزله بار دین باشی از موسی که آنکه پیغمبری بعد از من نیست پس حضرت امیر المومنین بمدینه برگشت پس منافقان تدبیر کردند که در راه آنحضرت را بقتل رسانند و خفیه طولانی در راه کردند بقدر پنجاه ذراع و روی آن خفیه را بصحیر با پوشانند و اندک خالی بر روی حصیر بار سختند که روی حصیر پوشیده شد و خفیه در مکانی کنده بودند که البته مرد آنحضرت بر آن مکان واقع میشد آن خفیه را بسیار عجیب کرده بودند که چون آنحضرت با اسب خود در آن خفیه افتد البته هلاک شود و آنرا در زمینی حفر کرده بودند که در اطرافش سنگ بسیاری بود که چون آنحضرت در آن گودال در افتد آن سنگها بر او بیندازند و جسد مبارکش را در زیر سنگ پنهان کنند چون حضرت نزدیک آن مکان رسید پس حضرت گرون خود را گردانید و بلند کرد و یکدیکه دامنش نزدیک گوش مبارک آنحضرت رسید و با امر آلتی به سخن آمد و گفت یا امیر المومنین منافقان در این جا کودالی کنده اند و تدبیر کتل تو نموده اند و تو بهتر میدانی از اینجا عبور کن حضرت فرمود که خدا ترا جزای خیر دهد که خیر خواهی من میکنی خبری من تدبیر نهائی خدا ترا از لطف جمل خود خالی نخواهد گذاشت پس حضرت اسب را راند تا بدام گودال رسید و اسب از ترس کودال

ایستاد حضرت فرمود که برون خدا که سلامت خواهی گشت و امجدی حق تعالی در باب تو ظاهر خواهد کرد پس اسب آنحضرت بر روی آن حضرت
 دید حق تعالی بقدرت خود چنان حکم گردانیده بود و آنها را که از سائزین با حکم تر شده بود چون اسب از آن موضع خطیر گذشت و بان خود را بجز
 گوش حضرت بلند کرد و گفت چه بسیار گرامی هستی تو نزد پروردگار عالمیان که ترا ازین مکان تری باین گدازانید حضرت فرمود که خدا ترا جزا داد
 بسبب آن خیر خواهی که نسبت بمن کردی پس حضرت روی اسب را عقب گردانید و منافقان را که آن تدبیر کرده بودند حکم فرمود که بکشایدان
 مکان را چون کشودند ظاهر بشد که زیرش خالی بوده و هر که پادشاهان مومنین میگذاشت در آن کودال می افتاد پس آن منافقان اظهار ترس و
 تعجب کردند از آنچه دیدند حضرت از ایشان پرسید که میدانید که این عمل چیست گفتند میدانیم حضرت فرمود و لیکن اسب من میداند که این از تدبیر
 کیست پس با اسب خود خطاب نمود که این چگونه است و که تدبیر کرده است این را پس اسب بقدرت حق تعالی باین آمد و گفت یا ایاک
 هرگاه حق تعالی حکم گرداند امی را که جا بلان خلق خواهند که بر من زنند و بر من زنده امی را که نه انان خلق خواهند که حکم گردانند پس خدا غالت
 بر بر چه خواهم و خلایق همه مخلوب اویند کرده است این را یا ایاک امین فلان و فلان و فلان تا آنکه ده کس را شمر دهم ما این ایشان و این عمل
 بتوطیه نیست و چهار نفر کرده اند که ایشان با رسول خدا در راه رفیق اند و آنها تدبیر کرده اند که حضرت را در عقبه بقتل رسانند و حق تعالی بفر
 را و لیش را محافظت کنده است و بر او خدا غالب نمیتواند شد کافران پس بعضی از اصحاب حضرت امیرالمومنین از حضرت انقض
 کردند که این خبر آنحضرت رسول نبویسید و یک مسرعی بدید که نزدی بحضرت رسول برساند حضرت امیرالمومنین فرمود که یک خدا را
 خدا پیغمبرش زودتر از یک نامه من میرسد شما نمکین میباشد چون حضرت رسول نزدیک آن عقبه رسید که منافقان تدبیر قتل آنحضرت
 در آن عقبه کرده بودند در پاتین عقبه فرود آمد و آن منافقان را جمع کرد و با ایشان گفت که اینک صبح الامین حبرئیل مرا خبر میدهد که جمعی
 از منافقان برای بلاء علی بن ابی طالب تدبیری در حوالی مدینه کرده بودند و حق تعالی از عجایب لطایف که نسبت با آنحضرت دارد و عراب
 معجزاتی که یوسته از برای آنحضرت ظاهر میگردد و اندر زمین را در زیر پیکم اسب آنحضرت و اصحاب او سخت گردانید تا از آن موضع عبور فرمود پس
 اگر گشت و آن خیره را کشود و حق تعالی آنرا نرم کرد و چنانچه تدبیر کرده بودند منافقان و بر مومنان کید منافقان ظاهر شد و بعضی از مومنان
 با آنحضرت عرض کردند که این واقعه را بخندست حضرت رسول نبویس آنحضرت در جواب گفت که یک و نامه خدا زودتر از یک نامه من میرسد
 خدا میرسد و حضرت خبر داد ایشان را با آنحضرت امیرالمومنین خبر داده بود و اصحاب خود را که با رسول خدا منافقی چند هستند که اراده قتل آنحضرت
 دارند و حق تعالی دفع کید ایشان خواهد کرد چون از بیت و چهار نفر که اصحاب عقبه بودند شنیدند آنچه آنحضرت در باب علی گفت با یکدیگر
 پنهان گفتند که چه بسیار ما هست محمد در کید و کردار این زودی یک مسرعی یا کبوتر نامه بری اندر مدینه باورسیده است چنانچه اصحاب
 با توطیه کرده بودند اکنون خبر را بر گردانیده است و خدا آنرا نقل میکند از برای مردم که مباد این خبر در میان مردم شهرت
 کند و این جماعت که با او هستند جرات یابند بر بلاء او و هیات نه چنین است و هیچ سبب نداشت آمدن علی در مدینه و
 میرون آمدن محمد از مدینه مگر آنکه اجل هر دو رسیده بود و او در اینجا بلاء شده و این را نیز نزدی و در اینجا بلاء خواهد بود که اکنون
 بیا مید که نزدی نزد او برویم و اظهار شادی و خوشحالی کنیم برای سلامتی علی از تدبیری که دشمنان در حق او کرده بودند تا آنکه
 دل او از کدرا امین گردد و تدبیری که در خاطر داریم با سانی توانیم کرد پس خدمت حضرت آمدند و حضرت را نهیت گفتند پس
 علی از کدو دشمنان پس گفتند یا رسول الله ما را خبر ده که علی افضل است یا ما که مقرر بان حضرت فرمود که شرف نیافته اند

بمجت ایشان برای محمد و علی و قبول کردن ایشان ولایت محمد و علی را بدین سبب که چون از دوستان علی نیست که دلش را از کثافت
عش و غل و کینه و نجاست گنا بان پاک کرده باشد که از او پاک تر و نیکوتر است از ملائکه و حق تعالی امر کرد ملائکه را بسجده و آدم گمراهی
انچه در نفوس ملائکه قرار یافته بود که اگر حق تعالی ایشان را از زمین بر دارد و دیگری را بدل ایشان در زمین بیا فرزند بر آید ملائکه افضل
از آنها خواهند بود و دانند از آنها خواهند بود و بدین سبب که بایشان بشناساند که در این گناهها خطا کرده اند پس دم
آفرید و همه نامهارا تعلیم او کرد پس عرض کرد صاحبان آن نامهارا ملائکه عاقل شدند ملائکه از شناختن آنها پس امر کرد آدم را که بشناسد ایشان را
و صاحبان آن نامهارا و باین سبب شناساند ملائکه را که حضرت آدم در علم فضیلت دارد بر ایشان پس از صلب آدم فرستی بر آورد
که در میان آنها بودند پیغمبران و رسولان و نیکان از بندگان خدا که افضل ایشان محمد است و بعد از او آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم
نیکان و برگزیدگان ایشان بودند اصحاب محمد و نیکان است محمد و باین سبب شناساند ملائکه را که ایشان بهترند از ملائکه بیکبار
کنند بر ملائکه انچه برایشان بدر کرده اند از بیکار لطف شاقه و مبتلا گردانند ملائکه را با انچه مبتلا گردانیده اند ایشان را از معارضه شیاطین و مجامع
نفس ناره و متحمل شدن آزار عیال و سعی نمودن در طلب حلال و مشقتها که بایشان میرسد از خوف و بیم از انواع دشمنان از دزدان
و پادشاهان و متقلبان و مجایران و دشواری امر برایشان در تنگناها و کوهها و تلهها و دریاها و صحراها و برای تحصیل قوت خود و عیال خود
از مال حلال پس خدا ایشان را تنبیه کرد که نیکان مومنان متحملین بلاها میشوند و طلب خلاصی از اینها می نمایند با لشکرهای شیطان
مبارزه میکنند و ایشان را میگیرند و مجامع با نفوس خود میکنند و ایشان را از شہوت های و خواہش های خود منع می کنند و بر نیت
میشوند با انچه خدا برایشان ترکیب کرده است از شہوت جماع و محبت پوشیدن و خوردن و خواہش عزت و ریاست و فخر و خیا و دیگر انچه
سیکند ایشان از خدا و بلا از شیطان و احوال او و انچه شیاطین و خاطرهای ایشان می انگند و وسیعهای که در نظرهای ایشان میکنند و بیم
مگر بانی که شیاطین برای ایشان بر می انگیزند و المهایی که بایشان میرسد از شنیدن طعنهای دشمنان خدا و دشنام دادن دشمنان خدا
دوستان خدا و تعبها و مشقتها که بایشان میرسد در جنگ کردن با اعدای دین خود یا تنفیه کردن از مخالفان خود پس حق تعالی بایشان
خطاب کرد که ای ملائکه من شما را از اینها همه برکنار میدهم شہوت جماعی شما را از جا بر می آورم و نه خواہش طعامی شما را بیتاب میکند و نه
و نه ترس از دشمنان دین و دنیا شما را مضطرب میسازد و نه شیطان را در ملکوت آسمان و زمین من را هیچی هست بسوی گمراه کردن
ملائکه من که ایشان را بصحمت خود نگاه داشته ام از مخالفت خود ای ملائکه من پس بر که مرا اطاعت کند از فرزندان آدم و دین خود
سالم دارد ازین آفتها و بلاها پس متحمل شده است در راه محبت من امری چند را که شما متحمل آنها نشوید و آید و کسب کرده است از قریب
من چیزی چند را که شما آنها را کسب نکرده اید پس چون حق تعالی بملائکه خود شناساند فضیلت نیکان است محمد و شیعیان علی و خلفا
او را و متحمل شدن ایشان را در جنب محبت پروردگار خود و انچه متحمل نشدند ملائکه از اطاعت گردانید فرزندان آدم را که نیکان متقیانند
که افضل و بهترند از ایشان پس فرمود که باین سبب سجده کنید آدم را زیرا که مشتمل است بر انوار این خلائق که نیکوترین خلق اند و خود
سجده ایشان از برای آدم بلکه آدم قبله ایشان بود و بجانب او سجده از برای خدا میکند و این سجده تعظیم و تجلی بود از برای آدم و رسولان
نیست احدی از مخلوقین را که سجده کند از برای احدی غیر از خدا و خضوع کند از برای احدی چنانچه خضوع میکنند از برای حق تعالی و تعظیم
نمایند احدی را مانند تعظیمی که میکنند حق تعالی را به سجده کردن و اگر امر میکردم احدی را که چنین سجده کند غیر خدا را بر آید امر میکردم

ضعیفان شیعیان مارا و سایر مکلفان ابرشیعیان مارا که سجده کنند برای کسی را که متوسط است و معلوم و معلومه رسول خدا و خالص گردانیده است محبت بهترین خلق خدا را که آن علی بن ابیطالب است بعد از محمد رسول خدا و متحمل مکاره و بلا باشد و ترخیص کردن باظهار حقوق خدا و منکر نشود بر من حقی را که بر او ظاهر گردانیده باشم پس حضرت رسول فرمود که ابلیس محصیت خود کرد و بلاک شد زیرا که محصیت او بکبر بود حضرت آدم و حضرت آدم محصیت حق تعالی کرد و بخوردن میوه درخت و سالم ماند زیرا که محصیت خود متقرون نساخت بلکه کردن بر محمد و آل طیبین او زیرا که حق تعالی باو وحی کرد که ای آدم شیطان در حق تو محصیت من کرد و بکبر گردید پس بلاک شد اگر تواضع میکرد از برای تو با من و تعظیم عزت و جلال و بزرگواری من میکرد و بر آئینه رستگار میشد چنانچه تو رستگار شدی و تو محصیت کردی مرا بخوردن میوه درخت و بسبب تواضع کردن و فروتنی نمودن برای محمد و آل محمد فلاح و رستگاری یافتی و از تو زائل شد عیبت عار آن ذلتی که از تو صادر شد پس بخوان مرا بحق محمد و آل محمد تا حاجت ترا برآورم پس حضرت آدم شفیع گردانید محمد و آل محمد را و بانوار ایشان عمل شد و نهایت مرتبه فلاح و رستگاری رسید بسبب متمسک شدن بعزوه ولایت اهل بیت رسول پس حضرت رسول امر کرد و اصحاب خود را که در اول نصف آخر شب بار کردند و امر کردند و منادی را که ندا کرد در میان مسلمانان که کسی پیش از حضرت رسول بسوی عقبه بالا نرود و تا حضرت از عقبه نگذرد دیگری نگذرد پس امر کرد و خذیفه که در اصل عقبه بنشیند و نظر کند که اگر از عقبه پیش از حضرت میگذرد و بخورد آن حضرت را و امر کرد و خذیفه را که در عقب سنگی پنهان شود پس خذیفه عرض کرد که یا رسول الله من آثار تو را در روبروهای لشکر تو مشاهده میکنم و میترسم که اگر در اصل عقبه بنشینم و بیاید یکی از آنها که میخواهند بر تو تقدم جویند و بدیر بلاک تو کنند و را اینجا بیایند و بسبب خیر خواهی من ترا امر بلاک کنند پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که چون باصل عقبه برسی سنگی رنگی در یک جانب آن هست نزد آن سنگ برو بگو که رسول خدا ترا امر میکند که از برای من کشوده شوی تا آنکه من داخل جوف تو شوم پس بگو آن سنگ که امر میکند رسول خدا ترا که سوراخی در خود بگذاری که من از آن سوراخ بنیمم بر که از عقبه میگذرد و از آن سوراخ بر من سیمی داخل شود که بلاک نشوم چون این را میگوئی سنگ چنین خواهد شد باذن پروردگار عالمان پس خذیفه نزد سنگ آمد و ادای رسالت آنحضرت نمود و آنچه حضرت فرمود بود همه بعمل آمد پس آن هست و چهار نفر از منافقان آمدند بر سرهای خود سواره و پیادگان ایشان و پیش روی ایشان بودند و بعضی از ایشان بعضی میگفتند که هر که را اینجا بینید باشید تا خبر دهید محمد را که مارا دیده است و باعث آن شود که محمد برگردد و از عقبه بالا نیاید کرد و روزی که باطل شود پس خذیفه شنید و ایشان بر چند تفحص کردند و کسی نیافت و حق تعالی خذیفه را در میان سنگ پنهان کرده بود پس متفرق شدند بعضی بر کوه بالا رفتند و بعضی از راه متحارت گردیدند و بعضی بر دامنه کوه از جانب راست و چپ ایستادند و با یکدیگر میگفتند که نمی بینید اسبابی که همچو کوزه آلوده شده است که خود سعی در آن مینماید و مردم را منع میکند که پیش از او و عقبه بالا نروند که از برای ماحلوت باشد و بدیر خود را باسانی در او جاری توانیم کرد و تا رسیدن اصحاب با ما تفسیر خود را بعمل آورده باشیم و حق تعالی همه این صدها را از نزد یک و دور بگوش خذیفه میرسانید و خذیفه ضبط میکند پس چون آن گروه متکلم شدند بر کوه در بر جای که خواستند سنگ با الماسی با خذیفه بسخت آمد و گفت بر الحال نبر و رسول خدا و او را خبر ده با آنچه دیدی و شنیدی خذیفه گفت که چگونه برون روم از تو و حال آنکه اگر قوم مرا بینند میکشند سنگ در جواب گفت که آن خداوند یک ترا در میان من جا داد و از سوراخی که در من احداث کرد و نسیم را بتو رسانید و ترا بخدمت رسول خدا خواهد رسانید و از دشمنان خدا ترا نجات خواهد داد پس چون خذیفه را ده بخت

شک شکافته شد و حق تعالی او را مرغی کرد و در میان پر او از کرد تا آنکه در پیش رسول خدا بر زمین نشست و حق تعالی او را بصورت اویش برگردانید پس خبر داد حضرت را بآنچه دیده و شنیده بود و حضرت فرمود که آیا همه را شناختی برو بای ایشان گفت یا رسول الله ایشان نقاب برود و پشتند و اکثر ایشان را می شناختم از شتران ایشان پس چون گفتیش آن موضع کردند کسی را نیافتند نقابها از زیر پر و پشتند و بر روی ایشان را دیدم و همه را شناختم و نامهای ایشان فلان و فلان و فلان است تا آنکه آن بیست و چهار نفر را همه شمر دس حضرت رسول فرمود که هرگاه که حق تعالی خواهد که محمد را ثابت بدارد اگر این جماعت با جمیع خلق متفق شوند که او را از جای خود حرکت دهند حق تعالی امر خود را در امر او جاری خواهد کرد و هر چند نخواهند که افزان پس فرمود که ای خدایه برخیز تو و مسلمان و عمار و بامن بیایید و تو کل کنیدی بر ما و چون از آن عقبه صعب بگذریم رخصت دیدم مردم را که از بیابان پس حضرت بر عقبه بالا رفت و بر ناله خود سوار بود و خلیفه و مسلمان یکی همراه ناله حضرت را گرفته بود و میگفتید و دیگری از عقب ناله را میبرد و عمار در پهلوی ناله راه میرفت و آن منافقان ملعون بر تتر بای خود میسار بودند و پیادگان ایشان متفرق بودند و اطراف عقبه و آنهایی که بر بالای عقبه ایستاده بودند و تها پر از ریگ کرده بودند پس از نامی عقبه را برآوردند و تها را که رم دهند ناله رسول خدا را شاید که از عقبه بگریزند چون و تها نزد یک ناله رسول خدا رسیدند بقدرت حق تعالی بسیار بلند شدند و از سر ناله بیرون رفتند و از جانب دیگر میسار میشدند و هیچ ضرری نداشت ناله منافقان حساس آنها ننمود پس حضرت رسول عمار فرمود که بالا رو باین کوه و عصبای خود را بر روی شتران ایشان بزن و شتران را از عقبه بزیلند از پس عمار چنین کرد و شتران را هم کردند و سواران را انداختند پس بعضی دستشان شکست و بعضی پایشان شکست و بعضی پهلویشان شکست و در روی ایشان بان سبب عظیم شد و بعد از آنکه جراحهای ایشان مندل شد آثار شکستن را ایشان باقی ماندند و باین سبب حضرت رسول و حضرت امیر المومنین میفرمودند که خدایه و ناترین مردم است منافقان زیرا که او در پائین کوه نشسته بود و مشاهده می نمود آنها را که پیش از حضرت گذشتند و حق تعالی کفایت کرد و از رسولش شتران منافقان را و حضرت سلامت به مدینه مراجعت نمود و حق تعالی جانه مذلت و ذل و عیب و عار را بدی بر آنها ناپوشاند که همراه آنحضرت رفتند و جنگ بر آنها که تدبیر شتران امیر المومنین کردند و کفایتی نبود معتبر از حضرت صادق است کرده است که چون ناله حضرت رسول را و عقبه رم دادند ناله بقدرت حق تعالی سخن آید و گفته خدا گویند که قدم از قدم میباریم و چندی را پا رویا میکنند و این بابویند معتبر از خلیفه بن الیمان روایت کرده است که آنها که ناله حضرت رسول را رم دادند و جنگی که از جنگ تبوک مراجعت نمود چهارده نفر بودند ابو بکر و عمر و معاویه و ابوسفیان پدر معاویه و طلحه و سعد بن ابی وقاص ابو عبیده بن جراح و ابوالاعور و مغیر بن شعبه سالم مولای ابی خدیفه و خالد بن ولید و مغیر بن عاصم ابی موسی اشعری و عبدالرحمن بن عوف بودند باز در حدیث خود را از ایشان اینها که حق تعالی در شان ایشان فرستاد که و هم و اجماع میریالوا و در حدیث معتبر وارد شده است که حضرت رسول ابوسفیان را به هفت موطن لعنت کرد یکی در وقتی که حضرت رسول حمله کردند در عقبه و ایشان دوازده نفر بودند و نفر از بنی امیه و پنج نفر از سائر ناس پس حضرت لعنت کرد آنها را که بر عقبه اند و غیر از حضرت رسول و ناله آنحضرت گذشته و دانند که آن شیخ طبری روایت کرده است از طریق خاص و عامه که چون حضرت رسول از جنگ تبوک مراجعت نمود در انشای راه دوازده نفر از منافقان در عقبه کمین شستند که آنحضرت را بپاک کنند پس جبریل نازل شد و خبر ایشان را بحضرت گفت و امر کرد آنحضرت را که بفرستد کسی را که بروی شتران ایشان بزنند و بگردانند و در آن شب عمار سر شتر حضرت را میکشید و خدایه از عقب می آمد پس حضرت خدیفه را گفت که بزن روی شتران آنها را که

که بر عقبه ایستاده اند چون خدایا آنها را دور کرد و بخدمت حضرت آمد حضرت از او پرسید که شناختی ایشان را گفت نه یا رسول الله حضرت فرمود
که فلان و فلان و فلان بودند و راه قتل منی استند خدیفه گفت چرا نمی فرستی که ایشان را بقتل آوری فرمود که نمی خواهم که عربی بنزد
که یاری جماعتی ظفر یافت بر دشمنان و چون بر دشمنان غالب شدند آنها را کشت و قطب را وندی بسند موثق از حضرت صادق
روایت کرده است که حضرت رسول در راه جنگ تبوک شبی بر ناقه خود سوار بود و میرفت و مردم و پیش روی حضرت میرفتند پس
چون بعبه رسید جریبل نازل شد و گفت چهارده نفر از منافقان اصحاب تو که شش نفر ایشان از قریش اند و هشت نفر از سائر مردم
یا بر عکس نامهای ایشان را بر بر عقبه بنیسته اند که ناقه ترارم و دهند و ترابها را کنند پس حضرت ایشان را اندک در بناهای ایشان که
ای فلان و ای فلان شما بر عقبه بنیسته ای که ناقه ترارم و دهید و در الوقت خدیفه و عقبه ناقه حضرت بود و صدای حضرت را می شنید
پس حضرت خدیفه را اندک و فرمود که ای خدیفه شنیدی آنچه من گفتم خدیفه گفت بلای حضرت فرمود که پنهان دار و بسند دیگر از آن حضرت
روایت کرده است که پیوسته آنچه منافقان میگفتند قرآن نازل میشد و ایشان را رسوا میکرد تا آنکه ترک سخن گفتن کردند و بار و چشم بپای
اشده میکردند پس بعضی از ایشان گفتند که ما این سیستم را از آنکه آیه چند نازل شود که ما رسوا شویم و این جنگ همیشه در فرزندان ما ماند
بیاید و این عقبه که در پیش ازیم بکین آنحضرت بنشینیم و او را از عقبه بیداریم تا مالک شود و از شر او ایمن کنیم و می توان عقبه را عقبتی ذی قوت
میگفتند پس بر بر عقبه بنیستند و خدیفه ناقه حضرت را میراند خدیفه گفت که هرگاه حضرت اراده خواب داشت من خستر را میگذاشتم که همواره
برود و نمی راندم پس در این شب در خاطر من افتاد که شب تاریست باید که از خستر حضرت جدا بشوم و در خدمت حضرت بودم که خیر
نازل شد و گفت فلان و فلان و فلان تا جماعتی را شمر و بر عقبه بنیسته اند که خستر ترارم و دهند پس حضرت نام بر دین جماعت را که
ای فلان ای فلان ای فلان ای دشمنان خدا و نامهای همه را اندک و ساخت پس نظر مبارکش بر من افتاد و فرمود که دیدی ایشان
گفتم بلای فرمود که شناختی ایشان را گفتم نه و نقاب بسته بودند و لیکن شتران ایشان را شناختم حضرت فرمود که کسی را خبر بده و خدیفه گفت
که ایشان از قریش بودند و شیخ مفید و شیخ طبری و دیگران روایت کرده اند که حضرت رسول در راه رجب سال هشتم هجرت متوجه
جنگ تبوک گردید زیرا که حق تعالی با دوحی که در که می باید خود بیرون روی و مردم را با خود بیرون بری و متوجه جنگ و هم گردی آنحضرت
را اعلام نمود که در این سفر ترا احتیاج بجنگ نخواهد شد و بی شمشیر و جهاد کار تو صورت خواهد یافت و غرض از این جنگ این بود که متون
و منافق اصحاب آنحضرت جدا شوند و لغاتی که در سینهای جماعتی پنهان بود ظاهر گردد پس حضرت ایشان را طلب نمود و برای جنگ
بلادروم و این در هنگامی بود که میوبای اهل مدینه رسیده بود و سهوا در نهایت گرمی بود پس این سفر را ایشان و شوار نمود و از جهات بسیار
از جهت دوری راه گرمی سهوا و قوت دشمن و خوف صنایع شدن میوبای و این سبب اگر مصیبتی به شاقل نمودند از بیرون رفتن و بعضی بپشت
و شواری حرکت کردند پس حضرت نامه نوشت بقبائل عرب که هر که در اسلام داخل شده است باین جنگ حاضر شود و تا که بسیار در جاد
نمود چون همبای بیرون رفتن شد خطبه بلینی داد و نمود و بعد از حمد و ثنای الهی ترغیب نمود مردم را بر تقویت ضعیفان و تحمل شدن خراج غیران
و اتفاق کردن مال در راه خدایس بسیاری از منافقان از جهت نام و سنگ مالها آوردند و جمعی از مومنان خالص بقدر توانائی خود
آنچه توانستند حاضر کردند و از جمله منافقان عثمان بن عفان چند اوقیه نقره بخدمت حضرت آورد و عبد الرحمن بن عوف و طلحه و زبیر و دیگران
منافقان مالها را برای ریا و سمو آوردند پس حق تعالی آیه چند از قرآن فرستاد و مینهای فاسد پنهان ایشان را ظاهر گردانید و عباس نیز

در آن جنگ مال بسیار آورد پس حضرت فرمود که خیمه بار و رتبه الوداع بر پا گردانند تا که حاضر شده و بر آید قبول دعوت آنحضرت نموده بود و از جانب
 و انصار و از قبایل عرب از بنی کنانه و غزیه و جهمیه و طی و حمیم اهل مکه و حضرت امیر المومنین را و مدینه و اهل یثرب که شهر مدینه را با فرزندان زن و
 اطفال و عیال حضرت و سایر اهل مدینه محافظت نمایند و نگذارند که فتنه و اطراف مدینه بر پا شود و فرمود که یا علی مدینه صلاحیت نمی یابد مگر من نبی
 زیرا که حضرت بهی قتیهای اعز و اکثر اهل مکه و اهل آنرا سید است زیرا که بامه ایشانشان جهاد کرده بود و خون ایشان را ریخته اند و
 خائف بودند از آنکه چون از مدینه دور شود و امیر المومنین مدینه نبیه نباشد ایشان قصد مدینه نمایند و با منافقان مدینه متفق شده قتلها بر یکسان
 و حق تعالی میداند که بغیر از آب شمشیر امیر المومنین چیز دیگر آتش فتنه ایشان را فرو نمی گسانند و اوجی فرستاد که می باید که علی را بجای خود
 مدینه بگذاری و چون منافقان مدینه از خلافت امیر المومنین دل گران بودند و میدیدند که با حضور آن حضرت آن فتنه که در خاطر دارند
 متمم نمیشود و بهتر میدانند که اگر حضرت رسول را در آن سفر عارضه رود بد خلافت بر امیر المومنین قرار گیرند از برای انداختن آنحضرت از جفا
 در مدینه شهرت دادند و گفتند که حضرت رسول علی را برای اکرام و اجلال او در مدینه گذاشت بلکه از صحبت او تنگ آمده بود و از رفاقت
 او کراهت داشت و باین سبب او را در مدینه گذاشت پس حضرت امیر المومنین برای رسوایی ایشان و اظهار روح ایشان بفتح شد بحضرت
 رسول و گفت یا رسول الله منافقان گمان میکنند که تو از صحبت من کراهت داشته ای مرا در مدینه گذاشته ای حضرت فرمود که برگرد و ای برادر من
 بجای خود که مدینه را صلاحیت نمیشد مگر از بودن من تا تو و تو خلیفه منی از این است من و در دار سحرت من و قوم من آیا راضی هستی که از من بجز این
 باشی از موسی که آنکه بعد از من پیغمبر نیست که تو پیغمبر باشی بعد از من پس از این سخن چون حضرت نصیر کج بر خلافت امیر المومنین نمود و باعث شد با دلی
 ذلت و خشم منافقان گردید پس حضرت رسول علم ما جبران را بزرگوار و دوطلمه را بپیمنده لشکر و عبد الرحمن بن عوف را به سیره لشکر مقرر فرمود
 و رفتند با جوف فرود آمدند و از آنجا عبد الله بن ابی بی حضرت حضرت با جمعی از منافقان برگشت پس حضرت فرمود که **حَسْبِيَ اللَّهُ**
هُوَ الَّذِي إِلَيْنَا فِي نَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ قُلُوبُهُمْ پس از آنجا حضرت روانه شدند تا آنکه راه شعبان در روز شنبه بمکه رسیدند
 و اقیه ماه شعبان با چند روز از ماه مبارک رمضان در آنجا توقف فرمودند و در آنجا فتوحات بر نمود و یکی آنکه نجات بن رویه که پادشاه ایل بود
 بی جنگ طاعت نمود و قبول بنیز کرد و حضرت نامه الهی از برای ایشان نوشت و ایضا اهل ارباب و از رح طاعت کردند حضرت نامه الهی
 از برای ایشان نوشت و در مدتی که در تبوک بودند ابو عبیده بن جراح را با جمعی از لشکر بر سر کرد و بی از قبیلہ خندام که سر کرده ایشان شجاع
 بن روح جدای بود فرستاد و از ایشان غنیمتها و اسیران گرفتند و سعد بن حبابه را بسوی جماعتی از قبیلہ بنی سلیم و کوهی چند از
 قبیلہ بنی قریظ و چون لشکر حضرت بنزدیک ایشان رسید ایشان گریختند و خالد بن لید را با جماعتی بر سر کرد و فرستادند که پادشاه
 دونه بخندل بود حضرت از باب اعجاز فرمود که شاید حق تعالی کفایت جنگ او را تو کند سبب شکار گاو و گوسفند و او را و شکاری پس چون
 خالد بنزدیک قلعه آمد در شب باسی در حوالی قلعه او فرود آمد پس گاو و گوسفند چند آمدند و بر روی قلعه اکید رشاخ زدند و اکید را با
 زن خود مشغول شراب خوردن و عیش بود چون صدای شاخ گاو و باران شنید بر فراست و با حسان برادر خود و جمعی از مخصوصان
 خود سوار شدند و از قلعه بیرون آمد و متوجه شکار شد و خالد با لشکرش پنهان شده بودند چون از قلعه دور شدند از بی او رفتند و او را گرفتند
 حسان برادر او را بقتل رسانیدند و سایر اصحاب او را گریختند و داخل قلعه شدند و در قلعه را بستند و حسان قباکی پوشیده
 و در مطر بطلای قباکی او قیمت بسیار داشت قباکی او را برداشتند و اکید را با پای قلعه آوردند و خالد از اهل قلعه

سوال کرد که در قلعہ را بکشند ایشان قبول نمودند اکید گفت مرا با کسید تا بروم و قلعہ را برای شما بکشایم پس خالد از او بیایند
 و او را سوگند داد و او را کرد و او را که داخل قلعہ شد و در قلعہ را کشت و خالد و لشکرش داخل قلعہ شدند پس اکید برتصد است و در
 شتر و چهار صند و پانصد شمشیر بخالد داد و بخدمت حضرت فرستاد و التماس صلح کرد حضرت قبول التماس او نمود و با او مصالحه کرد که
 هر سال جزیه بدهد و در امان باشد و در بعضی از کتب معتبره روایت کرده اند که حضرت در تبوک دو ماه ماند و معلوم شد که خبری که
 بحضرت رسیده بود که پادشاه روم اراده جنگ آنحضرت کرده غلط بوده است و چون خبر قدوم حضرت برقل رسید مردی از
 بخدمت آنحضرت فرستاد که مشاهد نماید که آثاری که در کتب سابقه خوانده است از برای پیغمبر آخر الزمان در آن حضرت هست یا نه چون آن
 شخص بخدمت حضرت رسید و تمام اوصاف و اخلاق آنحضرت را مشاهده نمود و بسوی برقل برگشت و آنچه دیده بود
 که در برقل قوم خود را طلبید گفت اوصافی که در کتب خوانده ایم در این مرد هست بیایند تا با ایمان آوریم قوم او امتناع بسیار کردند
 و او بر پادشاهی خود ترسید و در باطن ایمان آورد و بقوم خود اظهار اسلام کرد و بجنبگ آنحضرت نیامد هم و آنحضرت نیز از جانب حق تعالی
 رخصت جنگ نیافت و بسوی مدینه معاودت فرمود و در آن سفر معجزات بسیار از حضرت سید انبیا ظهور آمد اول آنکه در نفسیسم
 عسکری مرویت از علی بن حسین که چون حضرت رسول متوجه غزوه تبوک شد و امیر المؤمنین را در مدینه خلیفه کرد منافقان توطیه
 کردند که حضرت رسالت پناه را در راه و باب مدینه علم را در مدینه قتل رسانند و جمیع مسیحی بای خدا را که خبر این دو چراغ شایه را بدیدند
 معجزه بود خراب گردانند پس حق تعالی در آن سفر معجزه چند از جناب مقدس نبوی ظهور رسانید که موجب فزاید بصیرت مومنان
 و قطع قدر بای منافقان گردید و از جمله آنها آن بود که چون حضرت رسول متوجه تبوک گردید و علی بن ابیطالب با امر آلی در مدینه
 گذاشت حضرت امر گفت یا رسول الله من میخواستم که در هیچ امر از تو تجلف ننمایم و در هیچ حال از مشاهده جمال تو ملاحظه نمیرحمیده و اخلاق
 پسندیده تو محروم باشم حضرت فرمود یا علی آیا میخواهی که نسبت تو بمن نسبت ما را بشد بموسی در همه چیز بغیر از پیغمبری و بدستگیری ترا
 و اینچنانند مثل ثواب تو هست اگر بیرون می آیدی و مثل ثواب جمیع آنها که از روی صدق و اخلاص بیرون آمده اند و چون تودوست
 میداری که سیرت و طریقه و اطوار و آثار و همه احوال مشاهد نمایند حق تعالی در جمیع این سفر ما چه نیل را امر خواهد کرد که برای تو
 بلند کند آن زمینها را که ما بر آنها راه میریم و آن زمینی را که تو بروی آن هستی و دیده ترا قوتی که است خواهد کرد که در همه احوال در احوال
 مرا مشاهده نمایند و از تو فوت نشود آن آنسی که با من و اصحاب یکجا من داشتی و ترا احتیاج بمکاتبه و مدارسله با من نباشد پس
 مردی از اهل مجلس حضرت امیر المؤمنین العابدین برخاست و گفت چون تواند بود که برای علی میسر شود چنین امری که غیر پیغمبران را میسر
 حضرت امام زین العابدین فرمود که این از معجزات حضرت رسول بود که خدا بدعا می آنحضرت زمینها را برای علی بلند گردانید و نور خدای
 دیده علی را زیاده کرد تا آنکه بدینچه بدین حضرت امام محمد باقر فرمود که بسیارستم میکنند بسیاری را این است و حق علی بن ابی طالب
 کم انصافند و آنچه باو تعلق دارد آنها امری چند را که در حق سایر صحابه قائل میشوند و در حق او مضایقه میکنند و حال آنکه همه قائلند که او
 صحابه است گفتند چگونه است این بیان رسول الله فرمود که شما موالات میکنید با دوستان ابو بکر و تبری می نمائید از دشمنان او
 باشد و همچنین دوستی بینمائید با دوستان عمر و عثمان و بنیاری میجوئید از دشمنان ایشان هر که باشد و چون ابیطالب سیدید
 دوستانش را دوست میدارید و بنیاری از دشمنان او نمی جوئید و چگونه جائز است ایشان را این امر و حال آنکه شنیده اند که حضرت

رسول و حق علی بن ابیطالب و نبود که الله تعالی من و اولاد و عباد من عا داد و انصر من نصره و اخذل من خذله پس چو دشمنی نمی کنند با دشمنان او و او نمیکند با دشمنان او و این از انصاف و راست و یک ناهنصافی دیگر آنکه هرگاه که اهل بیت از کفر و بیعت با کفار امتی را که حق تعالی بدعای حضرت رسول برای علی ثابت گردانیده است انکار میکنند و آنچه از برای غیر او از صحابه ذکر کنند با و میکنند چنانچه نقل میکنند که عزمین الخطاب و مدینه مشغول خطبه بود پس در اثنای خطبه مذکور که ای جانب کوه و صحابه از این سخن متعجب شدند چون از نماز فارغ شدند گفتند آن چه سخن بود که در اثنای خطبه گفتی گفت در اثنای خطبه نظر من افتاد بر آن لشکری که با سعد بن وقاص نهاده فرستاد و ام بجنگ کافران و حق تعالی پروردگار و حجابها را از پیش دیده من برداشت و دیده مرا قوت داد تا آنکه آنها را دیدم که در پیش کوه نهاده صف کشیده بودند بعضی از کفار از پشت کوه میخواستند که از عقب ایشان در آیند پس کوه را ندانند که در آنجا هستند که از عقب مسلمانان در آیند و حق تعالی ظفر و مسلمانان ابر کافران و گفت حساب را نگاه دارید که چون خبر ایشان بشمار برسد بر شما معلوم خواهد شد که در این وقت جنگ واقع شده و چنان بوده که من گفتم و میان مدینه و نهاده و زیاد از پنجاه روز راه است و چون این را نقل میکنند از عمر که خبر از خود شنید قبول میکنند و چون مجزه از حضرت امیر المومنین که منظر عجائب او بین و آخرین و خیرین اسرار آسمان و زمین است بشنود انکار میکنند پس حضرت امام محمد باقر گشت بفضل نصرت نبوک از امام زین العابدین فرمود که رسول خدا هرگاه را رده جنگی می نمود اظهار نمیکرد که یکجا میروم بلکه بر سر مصلحت توریه بجای دیگر میفرمود و غیر از جنگ نبوک که به صحابه اظهار نمود و که بجانب نبوک میروم زیرا که سفر طولانی بود و مردم تبهیه محتاج بودند پس اگر در ایشان را که توشه بسیار بردارند و ایشان آرد بسیار برداشتنند که در راه نان نیزند و گوشت نمک سود و عسل و خرما با خود برداشتنند و چون چند روز راه رفتند و طعامهای ایشان کم شده و متغیر گردید و خوردن آنها بر ایشان دشوار بود و خواهش طعام تازه کردند و گروسی از ایشان گفتند یا رسول الله این طعامها که با خود داریم خشک متغیر و بد بو شده است و اگر است بهم رسانیده ایم از خوردن آنها حضرت فرمود که چه چیز با خود دارید گفتند نان و گوشت نمک سود و عسل و خرما حضرت فرمود که در این وقت شبیه است حال شما بحال قوم موسی که میگفتند یا بنحضر که ما صبر نمی توانیم کرد بر یک طعام طعامهای مختلف میخواهیم اکنون گوئید که چه چیز میخواهید گفتند گوشت تازه از گوشت مرغان از کباب بریان و از حلوانهای ساخته میخواهیم حضرت فرمود که در نوع طعام بانی اسرائیل مخالفت کردید ایشان سبزیها و خیار و گندم عدس و پیاز طلبیدند و آنچه زبون تر بود بل نیکو نمیشد و اندک شما نیکو تر از بعضی زبون تری طلبیدند و روی سوال میکنم از برای شما از پروردگار خود که بشما عطا کند گفتند یا رسول الله میان ما جمعی هستند که آنچه را که از اسرائیل طلب کردند طلبیدند حضرت فرمود که حق تعالی بانی موسی سبزیها و خیار و گندم عدس و پیاز را عطا کرد و چون قوم عیسی از او سوال کردند که ما ندانیم بر این ایشان از آسمان چه بر آورد پس حق تعالی فرمود که من سفیرستم آمده را بر شما پس که که کافر شود از شما جدا نازل شد و البته او را عذاب میکنم که احدی از عالمیان عذابی نگردد و با هم پس حق تعالی عذاب را بر ایشان نهد و آنرا که کافر شد از بعد از آمدن من عذاب میکنم و ایشان پاره بصورت خوک و پاره بصورت میمون و بعضی بصورت خرگوش و بعضی بصورت سارطین و حیواناتی که در دنیا و صحرا میباشند تا آنکه بصورت چهار صد نوع از حیوانات مسخ شدند و محمد رسول خدا آمده شمار از آسمان نمی طلبید که مبادا کافر شود و مانند قوم عیسی مسخ شوند و محمد پیغمبر شما همان تراست نسبت بشما از آنکه شمار او معرض عقاب الهی آن آرد و پس ناگاه مرغی در هوا پیداشد و حضرت بعضی از اصحاب خود را فرمود که این مرغ را خطاب کن که رسول خدا ترا میگوید که بر زمین بنیستی چون مرد آن خطاب کرد و مرغ در ساعت آن مرغ بر زمین افتاد پس حضرت فرمود که ای مرغ با حق تعالی بزرگ شو پس بقدرت الهی مرغ چندان بزرگ شد که مانند قلی عظیمی شد پس حضرت

رسول اصحاب و در امور موافق بود و این مرغ بر میدان مرغ چندان بزرگ شده بودند و بزار نظر صحاب حضرت بود آن برآمدند و گویا همه داشت پس حضرت فرمود که ای مرغ حق تعالی ترا هر چه میداند از بهر ما و پیرای خود جدا نشوی پس بامراتی در ساعت آن مرغ از بال و پر خود عیان شد پس حضرت فرمود که بامراتی که استخوان و پا و منقار خود جدا نشود رعایت گوشت آن از اینها جدا شد پس حضرت با شیوه انهای آن مرغ خطاب کرد تا بخوار شدن و بالها و پرهای و رشت و ریزه آنرا از او جدا شود که انواع سبزیها شد پس حضرت فرمود که ای بندگان خدا دستهای خود را بسوی انهدار از کنید و با نخ خوابید بستر و کارهای خود جدا کنید و تناول کنید چون بخوردن شروع کردند یکی از منافقان در انشای خوردن گفت که محمد دعوی میکند که بهشت مرغی چند است که بل بهشت از یک جانب آن کباب بخورند و از جانب دیگر بریان بخورند چه نظیر آنرا در دنیا با نمایی نماید چون حضرت با عجز نبوت سخن آن منافق را دانست فرمود که ای بندگان خدا هر که از شما اقامه برپیدارد که در دامن گذارد بگوید **بسم الله الرحمن الرحیم و صلی الله علی محمد و آله الطیبین** پس تفرقه را در دامن گذارد چون چنین گفتند هر طعام که میخواهند بخورند کباب بخورند و بریان بخورند و سائر آنچه خواهد از دامن طعامهای بخت و انواع علوا با چون چنین کردند لذت آنچه خواستند یافتند و خوردند تا سیر شدند پس گفتند یا رسول الله سیرت بجم اکنون محتاجیم بآبی که بر بالای آن نجویم حضرت فرمود که آب شیر و سائر شرابها بجز آب نمیخواهند گفتند بل یا رسول الله مد میان ما که در می هستند که از آنها میخواهند حضرت فرمود که هر که خواهد از آنهمه بردارد و در دامن گذارد و آنچه گفتیم بگوید که بامراتی آن نعمته تمیل میشود بشیر و آنچه خواهد از انواع شرابهای نیکو چون چنین کردند بجهت حضرت فرموده بود یافتند پس حضرت رسول فرمود که ای مرغ حق تعالی ترا هر چه میکند که برگردی چنانچه بودی و امر میکنند آن بالها و منقار را و پر را که برگردند بجای آنی که اول بودند و به متصل گردند پس فرمود که ای مرغ خدا امر می فرماید جانی را که از تو بدین رفته است که برگردد بسوی بدن تو چنانچه بود پس فرمود که ای مرغ خدا ترا هر چه میکند که برگردی و پرواز کنی چنانچه میکردی پس دیدند که مرغ برخاست و پرواز کرد و هیچ در زمین نماند از آن سبزیها و خیار و عدس و سیر میاز که میدیدند و دم قطب را و ندی روایت کرده است که چون حضرت رسول در متوک نزول جلال فرمود رسولان میان آنحضرت و پادشاه روم بسیار آمدند و رفتند و توقف ایشان را در محل بطول انجامید و نوشها که در لشکر حضرت بود آخر شد و از کمی نوشه ناخیر شکایت کردند حضرت فرمود که هر که آردی یا خرمائی داشته باشد بیاورد و پس یکی از صحابه مذکور آورد و دیگری گهی از خرد و دیگری گهی از سلق پس حضرت دای مبارک خود را این کرد و اینها را بر روی روار بخت و دست بابرکت خود را بر روی آنها گذاشت پس فرمود که بندگان در میان مردم که هر که نوشه میخواهد بیاورد پس مردم هجوم آوردند و افتد از آرد و خرد و سلق گرفتند که جمیع ظرفها که با خود داشتند پر کردند و از این پیشتر بود چیزی کم شده بود و نه زیاد شده بود و چون مراجعت فرمود پروردخانه رسیدند که پیشتر آب در آن دیده بودند و در آن وقت آنرا خشک یافتند که قطره از آب در آن نبود پس حضرت تیری از کمانه خود در آن آورد و دعوی از صحابه داد و فرمود که بر روی بالای رودخانه نصب کن این را چون نصب کرد از اطراف تیر و دوازده چشمه جاری شد که رودخانه بزرگ و بسیار شد و مشکهای خود را پر کردند و سوم قطب را و ندی روایت کرده است که چون حضرت رسول متوجع متوک شد تا در غصبا تر آنحضرت ناپا شد پس عماره بن خرم که یکی از منافقان بود و بر میل استنرافت که محمد را از آسمان و زمین خبر میداد و نمیداند که نافرمانی در کجاست چون حضرت بوحی الهی بتوالتن منافق اطلاع یافت فرمود که من میدانم که چیزی را که خدا تعلیم من نماید و اکنون خدا مرا خبر داد که ناقص من فلان دره است و منهارش درختی بچیده است چون آن دره رفتند ناقص را چنان یافتند که حضرت فرموده بود چهارم باز قطب را و ندی روایت

کرده است که جنگ تبوک بیست و پنج هزار نفر از صحابه خدمت آنحضرت بودند بجز از خدمت کاران ایشان پس عرض را به کعبه رسیدند که قطرب ای آب از بالای کوه تا پائین کوه میریزت و آبی جاری نبود و می گفتند یا رسول الله چای یا عجب است شرح این کوه حضرت فرمود که این کوه گریه میکند بجز این سخن عجب و خدمت فرمود که میخواهید بدانید که چنین است گفتند بلی حضرت فرمود که ای کوه سبب گریه چیست یا کوه بامر الهی سخن آید و زبان فصیح با حضرت خطاب کرد که یا رسول الله روی حضرت عیسی بن مریم بر من گذشت و آیه از انجیل تلاوت کرد که در قیامت سنگی است که آتش فروزان مردماند و من از آن روز تا حال سیکریم از خوف آنکه مباد از آن سنگ بشکستم حضرت فرمود که ای کوه باش که تو از آن سنگ نیستی آن سنگ سنگ کعبه است پس آن کوه خشک شد و بعد از آن کسی ترشح از آن کوه نداشت و بعد از آن کوه نداشت و بعضی از کتب معتبره روایت کرده اند که چون حضرت بود ای القری رسید و شب در بیلوی حجر فرو آمدند حضرت فرمود که امشب باد بسیار تند می خیزد و زید کسی از شما تنها بر نخیزد و بکرا بقیعش بر که شتری داشته باشد پای آنرا محکم ببندد پس باد بسیار تندی وزید و بسیار ترسیدند و بجا پیان شب برخاستند که بباران فرود آمد و در آن شبی ساعده که یکی بقضای حاجت رفت و دیگری بطلب شتر خود رفت آنکه بقضای حاجت نرفت بود از شدت باد و طاعن شد و آنکه بطلب شتر خود نرفته بود باد و بار داشت و در میان کعبه تا قیام نبی طاعت پس حضرت برای آنکه بقضای حاجت نرفته بود و عا که دوزنده شده و برگشت و آن مرد دیگر را چون حضرت بدیدند قبیلۀ بنی تمیم او را برای حضرت آوردند ششم روایت کرده اند که چون حضرت از حجر بار کرد و بمنزل دیگر فرود آمدند هیچ یک از صحابه آب نداشتند و در آن منزل آب نبود و از تشنگی با خمریت شکایت کردند پس حضرت رو بقبایله آورد و مشغول دعا شد و در میان هیچ ابر پیدا نبود در انشای دعای حضرت ابر پیدا شد و الله در باران بارید که ایشان سیراب شدند و مشکامی خود را پر کردند و در ساعت ابر بطرف شد و شیخ طبرسی از ابو حمزه ثمالی روایت کرده است که سلف از انصار ابولبابه بن عبد الله را طلبه بن ربیع و اوس بن خدام و جنگ تبوک تخلص نمودند از حضرت رسول و در مدینه ماندند و چون خبر ایشان رسیدند که آیات نازل شده است در خدمت آنها که از آن جنگ تخلص نموده اند یقین کردند که هلاک خود و خود را بر ستونهای مسجد بستند و چنین بودند تا حضرت از جنگ حاجت فرمود و چون از حال ایشان سوال نمود گفتند که ایشان سوگند یاد کرده اند که خود را از ستونهای گمشدگان حضرت ایشان را بکشتن حضرت فرمود که من نیز سوگند یاد میکنم که ایشان را نکشیم تا حق تعالی مراد باب ایشان بامری نامور گرداند پس بن آیه نازل شد که عسی الله آن یثوب علیهم و حضرت نیز ایشان آمد و دستهای ایشان را کشید و بامر حق تعالی تو به ایشان را قبول فرمود پس گفتند و مالهای خود را بخدایت حضرت آوردند و گفتند انیس مالهای ما که بسبب حران ما از سعادت ملازمت تو گردیده بود و در میان خود است و تو که اینها را از حق تعالی حضرت فرمود که درین باب از خدا امری بمن نرسیده است پس حق تعالی فرستاد که خدای من اموالکم صدق قسطهم و نیکوکاران و صل علیهم ان صلواتک مسکن لهم یعنی بکرا از مالهای ایشان تصدق که پاک گردانی ایشان ابا ان اعمال ایشان را پاکیزه گردانی و صلوات فرست بر ایشان بدستیکه صلوات و دعای تو آراست برای ایشان مولف گوید که قصه ابولبابه را برباب غزوۀ بنی قریظۀ گذشت و آن معتبر است و در تفسیر امام حسن عسکری مذکور است که چون سعد بن معاذ انصاری شهید شد بعد از آنکه شفی خاطر خود را برای خدا از بنی قریظۀ نمود و حکم قبل فرمود حضرت رسول فرمود خدا رحمت کند ترا ای سعد بدستیکه استخوانی بودی و در گلو بای کا فزان و اگر می ماندی منع خواستی کرد و کوه ساله را که از او صیاب او خواهند نمود و در بقیعۀ سلام که مدینه است مانند کوه ساله گموسی صحابه گفتند یا رسول الله آیا اراده خواهند کرد که در مدینه تو کوه ساله را بکنند حضرت فرمود که بلی و الله اراده خواهند کرد و اگر سعد زنده می بود میگذشت که ایشان بکنند و لیکن خج اینند که در حق تعالی نخواهد گذاشت که بدست ایشان

مستمر شود و نیز وی خدا تبرک ایشان را باطل خواهد کرد و صحابه گفتند یا رسول الله ما را خبر ده که تدبیر ایشان چگونه خواهد بود حضرت فرمود که بگذارید تا تدبیر حق تعالی در این باب ظاهر گردد پس حضرت امام حسن عسکری روایت کرد از حضرت موسی بن جعفر که منافقان بعد از فوت سعد و متوجه شدن رسول خدا بجانب تبوک البوعام را میباید از من امیر خود گردانیدند با اوجیت کردند و توطئه کردند که مدینه نمانند و زن و فرزندان حضرت رسول و سایر ائمه آنحضرت و زنان فرزندان صحابه آنحضرت را که با آنحضرت بیرون رفته بودند اسیر کنند و تدبیر کردند که شب بخون آورند بآنحضرت در راه و تبوک و آنحضرت را بقتل رسانند پس حق تعالی دفع ضرر ایشان را آنحضرت کرد و منافقان را رسوا گردانید زیرا که رسول خدا فرمود با صحابه خود که خواستید رفتن شما بر آه آن جماعتی که پیش از شما بودند و اندامند و نفس که با هم موافق اند و مانند پیرای تیر که با هم میبوی اندختنی آنکه اگر احدی از ایشان داخل سوزاخ سوسامی شده باشد شما نیز داخل آن خواهید شد گفتند باین رسول الله آن گویا که فرمودی چه بود تدبیر آن منافقان چگونه بود حضرت فرمود که بدانید که خبر یا از جانب دوطه الجندل بحضرت رسول میرسد و پادشاه آن نواحی مملکت عظیمی داشت نزدیک بشام و تهدید نمیداد آنحضرت را که قصد خواهد کرد اصحاب او را بقتل خویش رسانند و بنیاد ایشان را بر هم خواهیم انداخت و اصحاب حضرت بسیار ترسان و پراسان بودند از جانب او حتی آنکه سر و دست نفرز ایشان نبودست حراست آنحضرت می نمودند و هر صدائی که بر می آمد در بیم میشدند که مباد او اهل لشکر او داخل مدینه شده باشد منافقان در این باب از حیف و اکاذیب بسیار میگفتند و اصحاب حضرت را وسوسه میکردند که اکید را پادشاه و دوطه الجندل را که با خود و از اسپان این قدر و از مال این قدر مها کرده است برای جنگ شما ندانده است بر قبایلی که بر دور او هستند که من میباید میگردد و انرا برای شما شب و غارت مدینه را که بر چه بدست شما آید از شما باشد و ضعیفان مسلمانان را میترسانیدند که اصحاب محمد که از جمله اصحاب اکید بر بدری آیند و نیز وی اکید قصد مدینه خواهد کرد و مردان شما را خواهد کشت و زنان و فرزندان شما را اسیر خواهد کرد تا آنکه دلا مومنان از سخنان منافقان بسیار بر داند و این حال را شکایت کردند بحضرت رسول پس منافقان اتفاق کردند و با البوعام را که حضرت رسول او را فاسق نامید بود و بیعت کردند و او را امیر خود گردانیدند و بر خود اطاعت او را لازم ساختند پس البوعام با ایشان گفت که ای من نیست که من از مدینه پنهان شوم تا آنکه تدبیر من با شما ظاهر نشود و نامه نوشتن را با کید و بسوی دوطه الجندل فرستادند که تو بیکار محمد زات یاری میکنیم و او را از میان بیداریم و حق تعالی وحی فرستاد بسوی محمد و تدبیر ایشان را با آنحضرت خبر داد و فرمود آنحضرت را که متوجه تبوک شود و آنحضرت هرگاه راه جنگ میکرد راه خود را اظهار می نمود و مردم میدانستند که حضرت اراده که در آنجا باشد و در آنجا اظهار اراده خود نمود و فرمود اصحاب را که نوشته از برای جنگ تبوک بردارند و آن جنگی بود که حق تعالی در آن جنگ منافقان را رسوا گردانیدند و منتهای ایشان را در قرآن بسبب تخلف نمودن از جهاد و حضرت اظهار نمود که حق تعالی بسوی من وحی فرستاده است که من را کید طعن نخواهم یافت و با او صلاح خواهم کرد که هر سال هزار اوقیه طلا باد و بیست حله راه و هزار اوقیه طلا باد و بیست حله راه رجب بجزیره بدر و بعد از هشتاد و دو روز بسلامت مدینه برخواهند گردید پس حضرت با اصحاب خود فرمود که حضرت موسی چون از میان قوم خود بدر آن فتنه بجانب طویشان پهل شب و عده داد و من شما را هشتاد و شب و عده میدهم و بعد از هشتاد و شب بسلامت ظفر و غنیمت یا فتنه بی جنگی بی آزاری مع اصحاب خواهم گردید چون منافقان این سخن را شنیدند گفتند که بخدا سوگند که چنین ولیکن این آخر شکست نامی دست که بعد از این با صلاح خواهد آمد بدستیکه بعضی از اصحاب او در این راه از گرو و باد های سموم و آبهای ناگوار خواهند مرد و هر که از اصحاب او از این بلاها نجات بیاید در دست لشکر اکید گشته و مجروح و اسیر خواهد گردید و منافقان آمدند بخدمت آنحضرت و عذر ها اظهار می کردند و در زلفش آن جنگ پس بعضی از آنها را بسیار

خود میگردد و بعضی آنها بجاری عیال خود می نمودند و بعضی شدت گریه را عذر خود می ساختند و باین عذر با از حدت زده می شدند
 و حضرت ایشان را مخلص می فرمود پس چون غم آنحضرت بر فتن بسوی تبوک بعد خرم رسید منافقان در مدینه مسجدی را کردند
 آنکه در آن مسجد جمع شوند برای تدبیرات باطل خود و چنان بنمایند مردم که از برای نماز و اینجا جمع میشوند پس جماعتی از ایشان بدست
 حضرت آمدند و گفتند یا رسول الله خانهای ما از مسجد تودورست و ما که راست داریم از آنکه نماز را بغیر از جماعت ادا کنیم و بدو شورا است
 حاضر شد آن مسجد و باین سبب مسجدی از برای خود بنا کرده ایم اگر مصالحت دانی بیا و در مسجد بنماز کن تا مسجد بمنیت بکتم برساند و چون
 ما در آن مسجد نماز کنیم از برکت تو محروم نباشیم حضرت بایشان انظار فرمود آنچه خدا او را خبر داده بود از کفر و نفاق و تدبیر برای باطل ایشان
 و فرمود که دراز گوش مرا بیا و رید تا سوار شوم پس تعفیر را آوردند و حضرت سوار شد و بر چنبره او از جرمی نمودند که بجانب مسجد ایشان
 روان شود و میرفت چون بجانب دیگر از آنجا میگذشتند و هموار میرفت پس منافقان گفتند که شاید تعفیر در این راه چیزی ویرد باشد که
 رم کرده باشد و اکنون نخواهد که باین راه برود پس حضرت فرمود که اسب مرا بیا و دید چون اسب را آوردند و حضرت سوار شد بر چنبره او و از جرم
 میگذشتند که بجانب مسجد و دایمی نمود و چون مدوی او را بجانب دیگر میگذشتند و ندیدند میرفت با گفتند منافقان که شاید باین اسب از
 چیزی رم کرده باشد که نخواهد از این راه برود حضرت فرمود که بیا کنید سیاه برویم چون اراده حرکت کردند آنحضرت و اصحاب آنحضرت هیچ یک
 نتوانستند که قدم بردارند و چون بجانب دیگر متوجه میشدند حرکت بر ایشان آسان میشد حضرت فرمود که معلوم شد که حق تعالی از این امر کراره
 دارد و اکنون ما چنان سفریم باشد تا من از این سفر برگردیم و آنچه موافق رضای الهی باشد بجا آوریم و حضرت اهتمام فرمود بر بیرون رفتن
 منافقان عازم شدند که بعد از بیرون رفتن حضرت باز ماندگان حضرت و مؤمنان را مستاصل گردانند پس حق تعالی وحی فرستاد که
 محمد خداوند علی اعلا تر اسلام هر ساند و میفرماید که می باید یاقود در این سفر بروی و علی در مدینه بماند و یا علی باین سفر برود و تود در مدینه بمانی چون
 حضرت الهی تعالی نقل کرد حضرت امیه فرمود که هر چه خدا فرموده اطاعت میکنم و بجان قبول مینمایم هر چند بر من دشوار است که در حالی از خال
 از دست تود و در باشم و از مشایده تو محروم مانم پس حضرت رسول فرمود که یا علی آیا راضی هستی که از من بمنزله پادشاه باشی از موسی
 در همه باب بغیر آنکه بعد از من پیغمبری نیست حضرت امیه فرمود که راضی شدم یا رسول الله حضرت رسول فرمود که برادرین مانین
 ثواب بیرون آمدن است و خدا ترادراین حال امت تنها گردانیده که تنهایی با جمیع کافران منافقان معارضه نمائی و محاببت نوان
 شود ایشان را از آنکه احداث فتنه بکنند چنانچه حق تعالی ابراهیم را امت تنها گردانید و تنهایی او را تکلیف معارضه شرکان آن زمان
 فرمود پس چون حضرت رسول از مدینه بیرون رفت و حضرت امیه بنی نضیر آنحضرت را مشایعت نمود منافقان برای اندامی آنحضرت گفتند
 که حضرت رسول علی را برای آن در مدینه گذاشت که از صحبت او ملال برسانیده بود و خواست که منافقان را بشنود و از محال و الما که
 گردانند و از مصاحبت او خلاص شود چون این خبر حضرت رسید حضرت امیه گفت یا رسول الله شنیدی که منافقان چه میگویند حضرت
 فرمود که یا علی آیا ترا کافی نیست که بمنزله ملک دیده منی و بمنزله روحی در بدن من پس حضرت رسول روانه شد و حضرت امیه بسوی مدینه مراجعت
 نمود و تبریک منافقان در حق مسلمانان انداخته میگردد و از بیم صولت و شدت اسد العالی تبویق می انداختند و میگفتند این سفر آنچه
 است باشد تا خبر ملاک او برسد و بعد از آن آنچه خواهم بکنیم پس چون میان حضرت رسول و اکیدر یک منزل را و اندر زب و سبک
 بن خراشه را با بهیست نفر از مسلمانان فرستاد بسوی ملک اکیدر و فرمود او را بگیرد و از برای من بیا و دید زبر گرفت یا رسول الله

اور انکے پیچھے دوازہ ہزار توپیاوریم با آن لشکر فراوان خدمت شہم بیابان کہ او دار و قلعہ اور نہایت حصانت ست حضرت فرمود کہ بجملہ تدبیر اور
 بکریہ زبر گرفت یا رسول اللہ حجہ حیلہ تو انیم کرد در این شب ماہتاب کہ مثنابہ روزش است و راہ ما قلعہ او سمہ جاصحرای ہموار ست و
 ایشان از قلعہ خود دوازہ ہزار می توانند دید حضرت فرمود کہ آیا میخواید کہ حق تعالی شمار از دیدہ ایشان مستور گرداند و سائے شمارا
 بر طرف کند کہ سائے شمارا نہ بیند و شمارا نوری مانند نور راہ کہ است کند کہ در ماہتاب شمارا احساس نکنند گفتند بلی یا رسول اللہ حضرت
 فرمود کہ صلوات فرستید بر محمد و آل طیبین او و اعتقاد کنید کہ بتبرین آل محمد علی بن ابی طالب است و تو ای زبیر خصوص باید کہ اعتقاد کنی
 کہ علی در میان ہر کوفہ کہ باشد او سزاوارتر است بولایت بر ایشان از دیگران و دیگری را نیست کہ بر او تقدم جوید چون چنین کنید از نظر
 ایشان پنهان میشود تا بسائے قہر ایشان برسید پس حق تعالی آموہا و نیربای کوسہی و گاہی صحرانی را خواہد فرستاد کہ شاخہای جوہر
 بر دروازہ قلعہ او مالند چون او صدای وحشیان را خواہد شنید خواہد گفت کہ کیست کہ برود و سوار شود و این بار برای ما شکار کند پس آن او
 خواہد گفت کہ ز نہار کہ آردہ بیرون رفتن کنی کہ محمد نزدیک قلعہ تو فرود آمدہ است و من امین نیستیم از آنکہ جمعی را فرستادہ باشد کہ ترا غافل کنند
 و بگیرند و در جواب خواہد گفت کہ کوہرات میکنند کہ در این ماہتاب از لشکر محمد جدا شود و بسوی قلعہ ما بیاید و حال آنکہ میدانند کہ جاسوسان
 و دیدہ بانان مادر کمین ایشانند و اگر کسی در حوالی قصر میبود این حیوانات وحشی نیز و یک قصر می آمدند پس زبر خواہد آمد از قصر خود و سوار
 خواہد شد کہ انہا را شکار کند و انہا خواہند گرخت و او از عقب انہا خواہد تاخت پس شہا و را تا قبہ کنید و بگیرد و نبرد من آورید چون
 ایشان متوجہ قصر او شدند و بیای قلعہ او رسیدند آنچہ حضرت فرمودہ بود واقع شد و چون گرفتند او را گفت من حاجتی دارم بسو
 شما گفتند بگو حاجت خود را کہ ہر حاجت کہ داری روا میگویم بغیر آنکہ سوال کنی کہ ترا را کہ گفتم حاجت من آنست کہ جامہای مرا بکنید
 و شمشیر مرا بگیری و مرا با پیراہن تنہا بسوی محمد ببرد شاید کہ چون مرا بر این حال ببیند بر من ترحم کند پس چنان کردند و چون او را
 بخد مت حضرت آوردند فقرای مسلمانان جامہا و طیبہای طلا را کہ دیدند میگفتند آیا اینہا از بہشت است حضرت فرمود کہ اینہا جامہا
 اکید بہشت و یک ستمال زبر و سماک و بہشت بہتر است از این جامہا اگر بمانند بران عمدہ یکہ ما من کردہ اند تا در حوض کوثر ملاقات کنند
 چون مسلمانان از این سخن تعجب کردند حضرت فرمود کہ یک تار دستمال کہ اہل بہشت در دست گیرند بہتر است از آنکہ ما بین آسمان و
 زمین را چرخ طلا کنند چون اکید را بخدمت حضرت آوردند و قرض دستخا شد کہ دو گفت مرا را بکن تا دستمان ترا کہ در عتب ملک من اینہا از
 تو دفع کنم حضرت فرمود کہ اگر وفا کنی بگفتہ خود چون خواہد شد گفت اگر وفا کنم اگر پیغمبر خدا کی پس ترا طفر خواہد داد و بر من آن خداوندی گفتند
 کہ در ماہتاب سائے اصحاب تو در زمین پیدا شود و وحشیان صحرا را فرستاد کہ مرا از قصر بیرون آورند و ببلال انداختند و اگر پیغمبر نباشی آن وقت
 و اقبال تو کہ مرا باین سبب غریب حیلہ عجیب در دام تو انداخت باز مرا مسخر تو خواہد کرد پس حضرت با او مصالحہ نمود کہ او را را کند و او در ہر سال
 در راہ ہزار و نیم طلا و دو لیست حلہ در راہ صفر نیز ہزار و نیم طلا و دو لیست حلہ بدہد مشروط بآنکہ ہر کہ از عساکر مسلمانان بر ایشان گذرند
 سہ وز ایشان را ضیافت کنند تا منزل دیگر توشہ ہمراہ ایشان بکنند و اگر مخالفت کی از این شرط بکنند از امان خدا و رسول خدا بر
 باشند پس حضرت بسوی مدینہ مراجعت نمود کہ کید منافقان را باطل گرداند و نصب کردن گوسالہ یعنی ابو عامر را بہب کہ حضرت او را
 فاسق نام کردہ بود و بسلامت و عافیت و قرین طفر و نصرت داخل مدینہ شد و امر فرمود کہ مسجد ضرار کہ آن منافقان بہکار
 بنا کردہ بودند سوزانند و حق تعالی ابو عامر را بقولنج و فالج و خورہ و لقوہ مبتلا گردانید و چیل صباح بران حال مانند و بخدا ہی

واصل شد چنانچه حق تعالی بقصد ایشان و قرآن اشاره فرموده است که والذین اتخذا مسجدا و کھرا و کھرا و تفریقاً بین المومنین
 و اصرها د المن حارب الله و رسوله من قبل و لیجعلن ان اردنا الا الحسنی و الله یشهد انهم لکاذبون یعنی و آنجا
 که افتد کردند مسجدی برای شر رسانیدن بآل مسجد قبا یا بسایر مسلمانان و برای جدائی انداختن میان مسلمانان و پراکنده کردن ایشان
 از حضرت رسول و انتظار بردن کسی که محاربه کرد با خدا و رسول پیشتر یعنی ابو عامر را بمب و سوگند یاد میکنند بدروغ که ما را و دیگریم بساختن مسجد
 که امری نیک را و خدا گواهی میدهد که ایشان دروغ گویند علی ابن ابراهیم و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که چون قبله نبی عمر و بن عرف
 مسجد قبا را ساختند از حضرت رسول التماس کردند که مسجد ایشان نماز کرد و حسد بردند بر ایشان گروهی از بنی نضیر بن عوف که گفتند مسجد
 بنا میکنیم که در آن نماز کنیم و بنام محمد حاضر نشویم ایشان دو زده نفر بودند و بعضی گفته اند که پانزده نفر بودند و روایت علی بن ابراهیم بخیر است
 آمده گفتند یا رسول الله رخصت میدهی ما را که مسجدی بنا کنیم در قبله نبی سالم از برای بهاران و پیران و شهبای باطن حضرت ایشان
 رخصت داد و چون سب را ساختن بخیر است آنحضرت آمدند گفتند یا رسول الله بخیر است که مسجدی بسایر و نمازگزار می نام موجب برکت گردد
 برای ما و دوران وقت حضرت متوجه غزوه تبوک بود حضرت فرمود که من بر جناح سفرم چون از این سفر برگردم انشاء الله خواهم آمد چون
 حضرت از تبوک مراجعت نمود و ایشان بسوی آن اراده سعادت نمودند حق تعالی این آیات را در شان مسجد ایشان فرستاد و نفر
 ابو عامر را بمب را ظاهر گردانید و قصه ابو عامر چنان بود که او در جاهلیت ربانیت اختیار کرده بود و پاپاس پوشیده بود و چون حضرت بسوی
 مدینه هجرت نمود آن ملعون تحریص کافران بر جنگ آنحضرت می نمود و انواع اذیتها با آنحضرت میرسانید و بعد از فتح مکه که اسلام قوت یافت
 او بسوی طائف گریخت و چون اهل طائف مسلمان شدند از طایف گریخت و محنت بشام شد و اختیار دین نصرانیت کرد و او بد خطله
 بود که در جنگ احد شهید شد و ملائکه او را غسل دادند پس آن ملعون بنزد منافقان مدینه فرستاد که مستعد شویم مسجدی بکفید که در آن مسجد
 جمعیت نمائید که من میروم بنزد قیصر و شاه روم و از او لشکری میگیرم و بسوی مدینه می آورم که محمد را از مدینه بیرون کنم پس منافقان مدینه
 منتظر آمدن آن ملعون بودند چنانچه حق تعالی بآن اشاره فرمود پس آن ملعون پیش از آنکه بپادشاه روم برسد بنهم واصل شد و حقیقتاً
 نبی کرد حضرت رسول را از آنکه مسجد ایشان نماز کند و فرموده لا تعقد فید ابد المسجد اتس علی التقوی من اول یوم احق
 ان تقوم فیه فیه رجال یحجون ان یتطهروا و الله یحب المطهرین افمن اتس بنیانه علی تقوی من الله و رضوان خیرام
 من اتس بنیانه علی شفاعرت هارفا غار به فی نار جهنم و الله لا یمدی القوم الظالمین لا یزال نبیا لھم
 الذی بنوا رہبۃ فی قلوبھم الا ان تقطع قلوبھم و الله علیہ حکیم یعنی مایست برای نمازگزاران در آن مسجد برگز
 البته مسجدی که نباشد است بر بریز گاری از روز اول یعنی مسجد قبا سزاوارتر است بآنکه قیام نمائی و را و دوران مسجد مروانی چند هستند
 که دوست میدارند که خود را پاکیزه گردانند و خدا دوست میدارد آنان را که خود را پاک و پاکیزه میدانند آیا کسی که بنا کند بنیان امور دین
 خود را بر بریز گاری از خدا و طلب خوشنودی او بهتر است یا آنکس که بنا کند بنیان امور دین خود را بر کنار رودی که ز برش بمبوسیل
 تنی شده باشد و مشرف بر فرو آمدن شده باشد پس آن زمین سست فروریزد و با آن بنائی که بر آن ساخته شده و آتش
 جهنم خدا بدایت نمی نماید گروه ستم گاران را بسوی مقاصد فاسد ایشان پیوسته بنامای ایشان که بنا میکنند بسبب
 تقان و شکست که در دلتای ایشان است مگر آنکه پاره پاره شود و دلتای ایشان و خدا و اناست بکارای ایشان حکیم است

در گفتار و کردار خود و گلینه و این بابویه شیخ طوسی و عیاشی بسند بای محترم از امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام روایت کرده اند که مسجدی که حق تعالی فرموده که بنای آن در روز اول بر تقو است شده مسجد قباست که در مدینه واقع است و باین سبب حق تعالی مدح کرد ایشان را بر پاکیزگی که استنجای از غایت باب میکنند و علی بن ابراهیم روایت کرده است از امام محمد باقر که آن بنایی که حق تعالی فرموده که در کنار جنم است مسجد خضرا است که آن منافقان برای مکر بنا کرده بودند پس چون این آیات نازل شد حضرت رسول مالک بن وشم خزاعی و عامر بن عدی که از قبیل بنی عمرو بن عوف بودند و فرستاد که آن مسجد را خراب کنند و بسوزانند چون بنزدیک آن مسجد رسیدند مالک بعامر گفت که صبر کن تا من از خانه خود آتشی بیاورم پس داخل خانه خود شد و آتشی آورد و در آن مسجد افروختند که آتش دستنویسهای آن مسجد را فتاد و آن منافقان که میخواستند پس یوارهای آنرا خراب کردند و گریختند و بر روایت دیگر حضرت عمار بن یسعه و حشی را فرستاد که آن مسجد را خراب کردند

باب چهل و هشتم

در بیان نزول سوره بقره است شیخ مفید و شیخ طوسی و سایر مفسران و محدثان خلاصه عامه بطریق متواتر روایت کرده اند که چون حضرت رسول با مشرکان عهد و پیمانها بسته بود و مشرکان خیانتها و عهدهای حضرت کرده بودند و پیمانها را شکسته بودند آیات اول سوره بقره نازل شد و آنحضرت مامور شد که عهد و پیمانهای خود را با ایشان بر هم زند و اظهار بیاری از ایشان نماید چنانچه فرموده است که **هَاءَ مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ الَّذِينَ ابْنَعُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ غُزًى لِيُخْرِجَ اللَّهُ الْكَافِرِينَ** یعنی این نیز است از خدا و رسول او بسوی آنان که پیمان بسته اند با ایشان از مشرکان پس بمو با ایشان که سیر کنید و در زمین چهار راه که در این چهار راه ایستد از آنکه متعرض شما شوند مسلمانان و بدانید که نیستید شما عاجز کنندگان خدا را و آنچه اراده کند نسبت بشما از عقوبت در دنیا و آخرت و بدستیکه خدا خواهد کرد و رسول گفته است کافران را بدانکه در این چهار راه که مشرکان مملکت داده اند خلافت بعضی گفته اند که ابتدای آن از روز پنجشنبه بود تا دهم ماه ربیع الآخر و باین قول احادیث معتبره از حضرت امام جعفر وار شده است و بعضی گفته اند که ابتدای این چهار راه از اول شوال بود و بعضی گفته اند که از دهم ماه ذی القعدة بود زیرا که در آن سال کافران حج را در ماه ذی القعدة بجا آورده بودند و این یکی از بدعتهای ایشان بود که حج را از ماه جماد میگردانیدند و اذان من الله ورسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله جرت من المشركين ورسوله فان تبتم فهو خير لكم وان توليتم فاعلموا انكم غير معجزي الله ولبشر الذين كفروا بعد الذل ليعمى واما يست واما ساقنت ان جانب خدا و رسول او بسوی مردم در روز جزا که خدا نیز است از مشرکان عهدهای ایشان و پیغمبر نیز است پس اگر توبه کنید از کفر و مکر پس آن بهتر است از برای شما و اگر قبول نکنید پس بدانید که شما عاجز کنندگان نیستید خدا را از آنچه نسبت بشما خواهد کرد واقع سازد و بشارت ده آنان را که کافر شدند بعد از ایمانی و در ناک بدانند و معنی وجع اگر خلاف است میان منفسه ان بعضی گفته اند که در عرفه است و بروایتی از حضرت امیر المومنین چنین وار شده است که آنحضرت معتبر بسیار در گلینه و تمذیب و غیر آنها از کتب معتبره حدیث از امام محمد باقر و امام جعفر صادق وار شده است که در وجع اگر روزی است و در معنی حج اگر نیز خلاف است بعضی گفته اند موافق آنچه در احادیث معتبره شیعیه وار شده است که حج اگر در برابر عمره است و عمره حج است پس حج اگر میگویند و بعضی گفته اند که خصوص حج آن سال حج اگر گفتند برای آنکه در آن سال مسلمانان مشرکان همه حج آمدند و بعد

از ان مشرکان راضع گردن راج کردن و حج مخصوص مسلمانان شد پس حق تعالی فرمود کلا الذین عاهدوا من النصارى انهم یفعلونکم
شیئا ولم یظاہرہم علیکم احدا فاقموا البعہ علیہم و علیہم البعہ لعلکم تتقون یعنی گردان عہد کرد با ایشان پس ایشان شکستہ چیزی از عہد با
شمارا و یاری ندادند بر شما احدی از دشمنان شمارا پس تمام کنید بسوی ایشان عہد ایشان را تا مدتی که مقرر شدہ میان شما و ایشان
بدستیکہ خدا و دست میدارد بر پیکر کاران را بعضی گفتہ اند کہ مراد از این گروه قومی از بنی کنانہ و بنی ضمرہ بودند کہ از مدت ایشان ماند بود
حق تعالی امر کرد کہ مدت ایشان را تمام کند زیرا کہ از ایشان چیزی صادر نشدہ بود کہ موجب نقض عہد باشد و بعضی گفتہ اند کہ این عام
است و رباب برگزیدہ کہ حضرت عہدی با ایشان کردہ بود و ایشان عہد را شکستہ بودند فاذا النسلک الا شہرا الحرام فاقموا لشکرکم
حیث وجدتموہم و خذوہم و احصرہم و اقعہم و اھم کل مہر صد فان تابوا و اقاموا الصلوة و اتوا الزکوۃ
فخلوا سبیلہم ان الله غفور رحیم یعنی پس چون بکنزد ما ہمای حرام کہ ماہ ذی القعدہ و ذی الحجہ و محرم و رجب و بعضی گفتہ اند کہ مراد
آن ہمارا بہست کہ پیش گذشت پس بشید مشرکان را بکریا یا بیایان و بکریا یا بیایان را منع کنید ایشان را از داخل شدن کہ و بشنید برای ایشان ہم
کہیند گاہے پس اگر از گردن از شرک و توبہ کنند و بر یاد دارند نماز را و بربند زکوۃ پس را بکنید ایشان را بدستیکہ خدا آمرزندہ و مہر بہست
روایت کردہ اند کہ چون این آیات و چند آیہ بعد از این تا وہ آیہ نازل شد و رسالہ نهم ہجرت حضرت رسول این آیات را بہ بگوید و اسبوس
مکہ مخطہ فرستاد کہ در موسم حج بر مشرکان بخواند چون ابو بکر بارہ راہ رفت جبریل بر حضرت رسول نازل شد و گفت خداوند عالمیان را سلام
میرساند و میفرماید کہ او نمیکند رسالت مرا مگر تو یا کسی کہ از تو باشد و بروایت دیگر مگر تو یا علی پس حضرت رسول حضرت امیر المؤمنین علی را
و فرمود کہ بر ناتغصبای من سوار شو و خود را با ابو بکر برسان و سورہ برات را از دست او بگیر و بسوی مکہ و بابل کہ بخوان و عمید
پیامنامہی مشرکان را بر ہم زنی ابو بکر را برگردان و تبر و ایت دیگر بخیر گردان ابو بکر امیان آنکہ با تو بیاید یا برگرد پس حضرت امیر المؤمنین
بر ناتو حضرت رسول سوار شد و تعجیل رفت تا آنکہ در ذی الحلیفہ و بروایت دیگر در رواج ابو بکر رسید و چون ابو بکر آن حضرت را دید بسیار شاد
و باستقبال آنحضرت آمد و گفت ای ابوالحسن برای چکار آمد حضرت امیر فرمود کہ حضرت رسول مرا فرستادہ است کہ سورہ برات را
از تو بگیرم و من بکے ہرم و بابل کہ بخوانم پس ابو بکر بر گشت بسوی مدینہ و بجمیت حضرت آمد و گفت یا رسول اللہ مرا منرا امری کرد انید
کہ مردم گردنہا بسوی آن کشیدہ بودند البیاضہ ہش آن نمودند و چون متوجہ آن امر شدم مرا معزول کردی و برگردانیدی آیا من بہت
و رباب من نازل شدہ حضرت فرمود کہ جبریل امین از جانب خداوند عالمیان نازل شد بسوی من و گفت او نمیکند تو را مگر تو یا علی
کہ از تو باشد و علی از من است و ادای رسالت نمیکند از جانب من مگر علی و این مضمون را عیاشی و دیگران بطرق متعدد روایت کردہ اند
در کتب عامہ بسند ہی بسیار منقول است و در احادیث معتبرہ از حضرت صادق منقول است کہ آنحضرت آیات را بر دو در و زعفران در
عرفات و در شب عید در شعر الحرام در روز عید در نزد جبرئیل و در تمام ایام تشریق در منی و وہ آیہ اول برات را با و از بلند بر مشرکان بخواند و مشرکان
از خلایق کشیدہ بودند و ندا میکرد کہ طواف نکنند و در خانہ کعبہ عیانی و حج خانہ کعبہ نکنند بشرکی و ہر کس کہ ان پیان او مدتی داشتہ باشد پس آن
او باقی ست تامت او منقضي شود ہر کہ را مدتی نباشد پس مدت او چار ماہ است و در روایت دیگر از حضرت امیر المؤمنین منقول
است کہ آن حضرت فرمود کہ رسول خدا مرا برای چار چیز مکہ فرستاد اول آنکہ داخل کعبہ نشود مگر موسمی دوم آنکہ طواف
خانہ کعبہ کند عیانی سوم آنکہ جمع نشوند مؤمنان و کافران در مسجد الحرام بعد از این سال چہارم آنکہ ہر کہ میان حضرت

رسول و میان او و خداوند تعالی باشد تا باقی باشد تا آخرت و هر که می نداشت باشد مدت امان او چهار ماه است و در احادیث بسیار از این خاصه مأمور شده است که یک نام امیرالمومنین و قرآن او است که فرموده است و اذان من الله زیر آنحضرت اعلام کنند و بود بجانب خدا و رسول این احکام بسوی اهل بیت و شیخ موسی روایت کرده است که در روز اول ماه ذیحجه حضرت رسول ابو بکر را به سوره برات بسوی که فرستاد پس خبری نازل شد بر آنحضرت که او میگوید از تو میآوردی از تو پس حضرت امیرالمومنین را طلبید و فرستاد و آنوقت ابوبکر را و منزل را و در روز سوم با رسید بسور و از او گرفت و در روز عرفه و پنج پر مردم خواند و سید ابن طاووس بسند معتبر از حضرت امام بنی باقر روایت کرده است که چون حضرت رسول فتح نمود و خواست که یار و گداز کند حجت بر ایشان بکند و مرتبه دیگر ایشان را بسوی دین خدا دعوت نماید پس بسوی ایشان نوشت و ایشان را از عذاب آتشی ترسانید و از عقوبات دنیا و عذاب آخرت فرمود و وعده فرمود و ایشان را بجهنم و امیدوار مغفرت حق تعالی گردانید ایشان را و آیات اول سوره برات را نوشت که بر ایشان بخوانند پس آن سوره بر جمیع اصحاب خود که آن نامه را بر بند و بر ایشان بخوانند و یکی متشاقق و زید بن عروجه از آن نمود پس ابوبکر را طلبید که او را بفرستد در آن حال جبریل نازل شد و گفت یا محمد او نمیکنند از جانب تو رسالت ترا میگوید که از تو باشد پس حضرت امیرالمومنین فرمود که خبر داد مرا رسول خدا که حق تعالی چنین می فرستاد و مرا بانه رسالت خود بسوی اهل بیت که فرستاد و اهل بیت حال ایشان معلوم بود بر عداوت من و اگر میتوانستند بر من غضب و مرا بر سر کوهی میگذاشتند و راضی بودند و دشمنی من جان و اهل فخر و مال خود را صرف نمایند پس رسالت رسول را با ایشان رساندم و نامه حضرت را با ایشان خواندم و هر یک ملاقات میکردند با من و عداوت و دشمنی میکردند و از صورت مردان و زنان ایشان آنگاه چند دیکینه من ظاهر میشد و من هیچ پروا نکردم از اینها تا آنکه فرموده حضرت را بعل آوردیم رسالت حضرت ابوبکر ایشان رسانیدم و طبری که از مورخان مشهور عامه است در حوادث سال هشتم هجرت ذکر کرده است که چون حضرت رسول در عمره حدیبیه خواست که عمر ابوسوی که بفرستد که رسالت آنحضرت را بابل که برساند عمر را بابل که برسد و از فرموده حضرت ابانمود و عذر خواست که من از اهل بیتم پس رسالت منم هجرت بعد از فتح که آنحضرت عمر را طلبید که رسالت آنحضرت را بشرف تویش در که برساند عمر گفت یا رسول الله من از تویش بفرمودم و میترسم که بچکبک رسالت تو را بفرستد و در باطن همیشه با ایشان موافق بود پس رسالت آنحضرت را رسانید و حضرت امیرالمومنین که بچکبک رسالت خود که طریقی از امیرالمومنین بر جای خود نخورده باشد پروا نکرد و تنها فرستادند و در هشتم که میان امان ایشان را بر هم زد و دین و آئین ایشان را باطل گردانید و تفاوت ره از کجا است تا کجا و ایضا سید بن طاووس بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهما السلام روایت کرده است که چون حضرت رسالت پناه ابوبکر را با آیات اول سوره برات بسوی اهل بیت که فرستاد جبریل نازل شد و گفت یا محمد حق تعالی ترا میگوید که ابوبکر را بفرستی و علی بن ابی طالب را بفرستی زیرا که رسالت ترا بغیر او کسی توانم نمود پس مرا کرد رسول خدا حضرت امیرالمومنین را که بمن شد ابوبکر و نامه را از او گرفت و برگرد بسوی پیغمبر ابوبکر گفت که آما در شان من چیزی نازل شد حضرت امیر فرمود که حضرت رسول ترا خبر خواهد داد و آنچه نازل شد چون ابوبکر خدمت حضرت برگشت گفت یا رسول الله گمان کردمی که من این رسالت را از جانب تو نمی توانم رسانید حضرت فرمود که خدا نخواهد که بغیر از علی بن ابی طالب کسی این رسالت را برساند چون ابی بکر در این باب بسیار سخن گفت حضرت فرمود که چگونه تو میتوانستی این رسالت را از جانب من بابل که برسانی حال آنکه تو رفیق من بودی و رفار و جزع بسیار ترا شاه کرده

با وجود پنهان بودن آنکه غار پس حضرت امیرالمؤمنین بکبر رفت و در عرفات حاضر شد و از عرفات بسوی مشعر الحرام آمد و از اینجا بمنی آمد و بدی خود را قربانی کرد و سر تراشید و بر کوه بلندی که معروف است لشب بالا رفت و سه مرتبه ندا کرد مردم را که بشنود ای گروه مردمان منم فرستاده رسول خدا پس آیات اول برات را بر ایشان خواند مگر ششمش را بر سر نهاده بچلان در آورده بود و فدای برات و نیز برای که بوی خون از آدمی آمد در میان مردم در میدان پس مردم گفتند که کیست که چنین ندائی و چنین مجمعی با تن تنها سکنه و پروا نمی کند دیگران گفتند که علی بن ابیطالب است بکره او را می شناخت گفت این امیر محمد است و بغیر از عقیقه محمد کسی چنین جرأتی نمیکند پس در تمام سه روز ایام تشریق در باد و پسین این کار را با او بلند در میان مردم میکرد پس مشرکان ندانند آنحضرت را که برسان بر سر عمت که نسبت از برای او نزد مکر فرست شمشیر و طعنه نزد پس حضرت امیرالمؤمنین نزد حضرت رسول برگشت و تنائی تشریف می آورد و وحی مدتی در آن باب بر حضرت رسول نازل نشد و حضرت در امر علی بسیار عجل بود تا آنکه آثار اندوه از روی مبارک آنحضرت ظاهر و از بسیار اندوه تیر و زان خود نمیرفت پس مردم را گمان شد که شاید حق تعالی خبر فوت خودش را باور رسانیده باشد یا مرضی آنحضرت را عارض شده باشد که مردم بر آن اطلاع نداشتند باشد پس صحابه ابو ذر را گفتند که المنزلت تر از نزد حضرت رسول میدانیم و آثار اندوه بسیار در آنحضرت مشاهده میکنیم و سبب آنرا نمیدانیم میخواهیم که سبب آنرا از آنحضرت سوال نمائیم پس ابو ذر بخدمت آنحضرت آمد و سبب آن حال سوال نمود و گفت که صحابه گمان نمیکند که خبر وفات شما بشمار رسیده است یا آنکه خبر بدی برای این است جبرئیل و ده است یا آنکه مرضی و شدنی شمار لغراض شده است حضرت فرمود که خبر وفات من بمن نرسیده است و میدانم که در ایام باید مرد و از مردن بچون ندارم و راست خود و بغیر نیکی چیزی نمی یابم و در خود مرضی هم نیابم و لیکن شدت اندوه من برای علی بن ابیطالب است که وحی و بار او بمن نرسید و نمیدانم که چه بر سر او آمده است و بدو تنبیه حق در باب علی نه خصلت بمن داده است نه خصالت از برای او نیای من و نه خصلت برای آخرت من و دو خصلت که از آنها انیم یک خصلت که از ان ترسانم آنرا سه خصلت دنیا پسوی شانه عورت نیست بجز آنکه از قائم ما بمراد اهل نیست موصی نیست از امت من آنرا سه خصلت آخرت پس چون در روز قیامت لواهی احمد را بمن بندگان با تو تسلیم نمایم که از برای من مراد و اعتماد کنم مراد مقام شفاعت و پادشاهی کند مرا و بر دشمنان کلمه های بهشت و آناه و خصلت که انیم از آن پس بعد از من گمراه نشود و کافر نگردد و آناه انچه بر او میرسم پس مکرر این است بر او بعد از من و عادت آنحضرت چنان بود که چون از نماز صبح فارغ میشد رو قبله میداشت و مشغول تعقیب نماز بود تا آفتاب طالع میشد و ذکر حق تعالی میکرد و حضرت امیرالمؤمنین در عقب حضرت رو میکرد و انید بر دم صحابه از آنحضرت ماذون میشد و وی کارهای خود میرفتند و حضرت رسول آنحضرت را برای این کار تعیین فرموده بود چون حضرت امیر را بکفرستاد کسی را برای این امر تعیین نفرمود و خود بعد از نماز روی مبارک خود را بسوی مردم میگذاشت و صحابه از آنحضرت فرخص میشدند برای حوایج خود و میرفتند پس روزی ابو ذر بجاست و گفت یا رسول الله مرا خصلت فرما که بی حاجتی بروم چون از حضرت فرخص شد از مدینه بیرون رفت و با استقبال حضرت امیر روانه شد چون پا فداه رفت بحضرت امیر رسید که بر ناله خود سوار بود و بجانب من می آمد پس حضرت را در برگرفت و روی انورش را بوسید و گفت پدر را و دم فدای تو باد بتانی بیات من بخد مت حضرت رسول انبتا بم و بشارت قدوم بهجت از دم ترا بحضرت رسانم که برای تو بسیار عظیم است حضرت فرمود که چنین باشد پس ابو ذر بسرعت تمام روانه شد و خود را بخد مت حضرت رسول رسانید و گفت بشارت باد ترا یا رسول الله حضرت فرمود که چه بشارت داری ای ابو ذر گفت علی بن ابیطالب سلامت آمد حضرت فرمود که بجز

این بشارت بهشت از برای اوست پس حضرت سوار شدند و صحابه رخصت آنحضرت سوار شدند و از مدینه بریان شدند و چون حضرت امیر فرشت
برخویشد جمال حضرت رسالت پناه افتاد و از تاقه برآید و حضرت نیز از تاقه برآید و دست در گردن حضرت امیر آورد و در وی مبارکیش را بدوش
حضرت امیر گذاشت و از شاهی ملاقات و از ائمه رسالت و ارباب اکرامیت حضرت امیر نیز مبارک است پس حضرت رسول فرمود که پدرم ما دم
فدای تو باد چه کردی مگر بگوئی که در باب تو فریمن رسید و چون حضرت امیر بنیج لعل آورد و بود همه را بیان کرد حضرت فرمود که خدا و انما تر بود و تراز
من که مرا امر کرد که ترا بفروشم برای این کار رسید گفته است که این شناس نیز از کتاب خود از طریق اهل خلاف روایت کرده است که
چون حضرت امیر آیات برات را بگم بر دخواست برادر بن عبد و که حضرت امیر در روز خندق او را بقتل رسانیده بود و شعبه برادر دیگر و حضرت
رسیدند و رفتی آیات را در میان ایشان ندانید پس خراسان حضرت گفت که توئی که چهار ماه را مملکت میدی ما نیز از تو و سپهرم تو را
برای شمانیت نزد ما مگر طعنه نزنه و ضربت شمشیر و شعبه نیز چنین گفت و گفت اگر میخواهی حالا بتو ابتدای کنیم و ترا میباشیم حضرت فرمود که اگر میخواهی
بیایند و ضربت مرا بدارد و بگوید در روایت دیگر در جهان کتاب وایت کرده است که حضرت این ندانید و میان ایشان در داد و که بعد از این
داخل مکه نشد و مشرکی و طواف کعبه کند عرمانی و داخل بهشت نشود مگر نفس مسلمانی و هر که میان او و رسول خدا عهدی بوده باشد پس
عهد او نامدت اوست و دیگر عهدی و امامی نیست شرک آورنده را و در حدیث دیگر وایت کرده است که عادت عرب در جاهلیت چنان بود
که عرمان در دو کعبه طواف میکرد و می گفتند من خواهم در سنگام طواف جامه حرام و جامه که دران گناه کرده ایم با ما باشد و طواف میکنیم
به نحوی که یاد رسول شده ایم مگر لطف گوید که بر سر عاقلی ظاهر است علمت آنند گردان ابو بکر برای تبلیغ سوره برات و عزل کردن او
دادن بحضرت امیر المومنین که بفرمان نبود که مردم ظاهر شود که هرگاه ابو بکر قابل تبلیغ رسالت چند آیه نباشد چگونه قابل ریاست عامه و دین دنیا
جمع است خواهد بود زیرا که خالی از دو صورت نیست اول آنکه حضرت رسول برای خود او را اختیار کرده بود و این شق با وجود آنکه ظاهر است که قابل
است و کاری را بی حق تعالی نمیکند خصوصاً این قسم امور علیه را باز طلب ثابت میشود و معلوم میشود که نصب او موافق مصلحت واقع نبوده
است و دوم آنکه حضرت با امر آلهی کرده باشد و این حق است و حق تعالی را پیشانی و اختلاف برای نمی باشد پس معلوم است که نصب
عزل پیش از اقیاع مأموریه برای مصلحت بوده است و در این مقام مصلحت دیگر بفرین منصور نیست چنانچه احادیث صحیح و صحیح برین مطلق است
و اکثر احادیث این باب را بواب فضائل حضرت امیر المومنین مذکور خواهد شد و در باب عبدانی انشاء الله تعالی

باب چهل و نهم

در بیان فضیلت مبارکه است بدانکه قصه مبارکه از جمله قصص متواتر است و خاصه عامه در جمیع کتب تفاسیر و تاریخ و احادیث روایت کرده اند و باندک
اختلافی و خصوصیات آن شیخ طبرسی و دیگران وایت کرده اند که جمعی از شراف نصاری بخیران بخیریت حضرت رسول مدند و سر کرده ایشان
بودند یکی عاقب که امیر و صاحب رای ایشان بود و دیگری عبد اسح که در جمیع مشکلات با و پناه میرفتند و سوم ابو حارثه که عالم و پیشوای ایشان
بود و پادشاهان سوم برای او کلیسا ساخته بودند و دایا و تحفه برای او میفرستادند و سبب نور علم و نزد ایشان پس چون ایشان متوجه خیریت
حضرت شدند ابو حارثه بر استری سوار شد و در بن عقیقه را در او در پهلوی او میزدند ناگاه استر ابو حارثه از سر آمد پس کز زان برانی بحضرت رسول گفت
ابو حارثه گفت بر تو با و آنچه گفتی گفت چرا ای برادر ابو حارثه گفت بخدا سوگند که این بهمان پیغمبر است که ما انتظار را می کشیدیم کز گفت
پس چرا متابعت او نمیکنی گفت مگر میدانی که این گروه نصاری چه کرده اند با ما از برگ کردند و صاحب مال کردند و فکر ایمی داشتند و را

تمی شود بمقتابت او و اگر متابعت او کنیم آنها همه از بلاز میگذرند پس کر از این سخن در ویش جا که تا آنکه خدمت حضرت رسید و مسلمان شد
و ایشان در وقت نماز عمره وارد مدینه شدند با جامهای دیبا و حلهای زیبا که هیچ یک از گروه عرب یا این زمینیت نیامده بودند و چون خدمت
حضرت رسید سلام کردند حضرت جواب سلام ایشان فرمود و با ایشان سخن گفت پس گفتند بنزد عثمان و عبدالرحمن بن عوف که ایشان
آشنائی داشتند و گفتند پیغمبر شما نامه بانوشت و ما اجابت او نمودیم و آمدیم و اکنون جواب سلام ما میگوییم و با ما سخن نمی آید ایشان آنها
بخدمت حضرت امیرالمومنین آوردند و در آن باب با حضرت مصلحت کردند حضرت امیر فرمود که این جامهای حریر و انگشترهای طلا را
از خود دور کنید و بخدمت آنحضرت روید چون چنین کردند و بخدمت حضرت رفتند و سلام کردند حضرت جواب سلام ایشان گفت فرمود
که بحق آن خداوندی که مراستی فرستاده است که در مرتبه اول که نزد من آمدند شیطان ایشان را بود و من برای این جواب سلام ایشان
انگشتم پس در تمام آن روز از حضرت سوالها کردند و با حضرت مناظره نمودند پس عالم ایشان گفت که یا محمد چه میگوئی در باب هیچ حضرت
فرمود که او بنده و رسول خداست ایشان گفتند که سرگزیده که فرزندی بی پدر بهم رسد پس این آیه نازل شد که ان مثل
عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون بدرستی که مثل عیسی نزد خدا مانند مثل آدمست که از خاک خلق گردید
از خاک پس گفت مرا و را که باش پس بهم رسید و چون مناظره بطول انجامید و ایشان لجابت و خصومت میکردند حق تعالی سزاوار
که من حاجتک فیه من بعد ما جئتک من العلم فقل تعالوا ندع ابنائنا و ابنائکم و نساءنا و نساءکم و انفسنا و انفسکم ثم تمهل
فخصل العنة الله علی الکاذبین یعنی پس هر که مجادله کند با خود را و عیسی بعد از آنچه آمده است بسوی تو از علم و بینه و برهان پس بگو
محمد یا محمد بنحو انیم پسیران خود را و پسیران شما را و زنای خود را و زنان شما را و جانهای خود را و جانهای شما را یعنی آنها را که بمنزله جان مایند و آنها که بمنزله
جان شما میند پس نضرع کنیم و دعائیم پس بگو انیم لعنت خدا بر هر که دروغ گوید از ما و از شما چون این آیه نازل شد قرار کردند که روز دیگر
مباها کنند و نصاری سجاهای خود برگردانند پس ابو حارثه با اصحاب خود گفت که فردا نظر کنید اگر محمد با فرزندان و ایل بیت خود می آید پس خبر دهید
از مباها که او اگر با اصحاب و اتباع خود می آید از مباها که او را و گفتند پس با ما و حضرت رسول بجای حضرت امیرالمومنین آمد و دست حضرت انیم
را گرفت و انیم حسین را در برگرفت و حضرت امیرالمومنین در پیش روی آنحضرت روان شد و حضرت فاطمه از عقب آنحضرت و از مدینه بیرون
آمدند چون ایشان پیدا شدند ابو حارثه پرسید که اینها کیستند که با و هم می آیند گفتند آنکه پیش می آید پیغمبر ما است و شوهر فخر او و محبوبین
خلق است نزد او و آن دو طفل دو فرزند از او و آن زن دختر او است فاطمه که اغویزترین خلق است نزد او پس حضرت
آمد و بدو را نوشت برای مباها پس سید و عاقب پسیران خود را برداشتند که بیایند بمباها ابو حارثه گفت بخدا سوگند که چنان نشسته است
که پیغمبر ان می نشستند برای مباها و برگشت و جرأت نکرد بمباها سید گفت بکجا میروی گفت اگر جرح نمی بود چنین جرأت نمیکرد مباها
و اگر با ما مباها کند پیش از آنکه سال بر ما گردد و یک نصرانی بر روی زمین بخوابد ماند و بر او بیت دیگر گفت که من می بینم که اگر از خدا سوال
کنند که کوپی را از جای خود بکنند هر آئینه خواهد کند پس مباها گفت که ملاک میشود و یک نصرانی بر روی زمین بخوابد ماند پس ابو حارثه بخند
حضرت آمد و گفت ای ابوالقاسم در گذر از مباها ما و با ما مصالحه کن بر چیزی که قدرت بر ادای آن داشته باشم پس حضرت
با ایشان مصالحه نمود که هر سال دو هزار حله بدهند که قیمت هر حله چهل درهم باشد و بر آنکه اگر جنگ برود و هر سی زره و سی نیزه و
سی اسب بعاریت بدهند و حضرت نامه صلح برای ایشان نوشت و برگردانند پس حضرت فرمود که سوگند یا و میکنم ان

خداوندی که جانم در قبضه قدرت اوست که ملاک نزدیک شده بود با بل بخران و اگر با من مبارزه میکرد و من را آنگونه مبهیمون و خوک
 میشدند و هر آینه تمام این وادی بر ایشان آتش میشد و میسوختند و حق تعالی جمیع اهل بخران را متعاضل میکرد حتی آنکه مرغ بر سر
 درختان ایشان نمی ماند و همه نصاری پیش از سال می مردند چون سید و عاقب گشتند بعد از آنکه زمانی بخدست حضرت معاد
 نمودند و مسلمان شدند و صاحب کثافت روایت کرده است که استغف بخران گفت که ای گروه نصاری من رو بای میگیرم که اگر
 خدا خواهد که کوهی را از جای خود بکجرت آورد و باین رو بای بکجرت می آورد پس مبارزه کنید که ملاک میشود و چون از مبارزه قانع گردید حضرت
 فرمود که پس مسلمان شوید و چون از اسلام نترسید حضرت با ایشان مصالحه کرد که هر سال دو هزار حله بدینند هر حله راه صف و هر حله
 در راه رجب و سی زره قدیم و ایضا صاحب کثافت و جمیع اهل سنت در صحاح خود نقل کرده اند از عایشه که حضرت رسول در روز مبارکترین
 آمد و عبائی پوشیده بود از موسی سیاه پس حضرت امام حسن امام حسین و فاطمه علی بن ابیطالب را در زیر عباد داخل کرد و این آیه خواند انما
 یهدی الله لید هب عنکم الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیر و علی بن ابراهیم بسند حسن از حضرت امام جعفر صادق روایت
 کرده است که چون نصاری بخران بخدست حضرت رسول خدا آمدند و سید ایشان ابستم و عاقب و سید بودند و وقت نماز ایشان شد
 ناقوس نواختند و نماز کردند پس صحابه گفتند یا رسول الله میگذاری و مسجد تو ناقوس بنوازند و بر دشمنان نماز کنند حضرت فرمود که بگذارید
 ایشان را تا اطوار را ببینند و محبت الهی بر ایشان تمام شود و چون فارغ شدند نزدیک حضرت آمدند و گفتند یا رسول الله چه چیز دعوت میکنی
 حضرت فرمود که شما دعوت می نمایم بسوی شهادت بوحدهانیت خدا و رسالت خود و آنکه عیسی بنده آفریده خداست میخورد و می نشاند
 و حدیث از او صادر میشد گفتند پس پدرا و کیست پس حی بران حضرت نازل شد که بگو با ایشان که چه میگوئید و حق آدم که بنده مخلوق خدا
 بود می خورد و می آشامید و با زنان مجامعت میکرد و چون حضرت از ایشان پرسید گفتند چنین بود و فرمود که پس پدرا و کی بود ایشان ساکت
 شدند پس حق تعالی فرستاد که ان مثل عیسی عند الله کمثل آدم تا آخر آیه مبارکه و حضرت فرمود که بیا بنده مبارزه کنیم اگر من را
 با شتم لغت خدا بر خیزان نازل شود و اگر دروغ گو باشم بر من نازل شود گفتند با ما بالانصاف آمدی و مبارزه را کرد و چون بجایای خود برگشتند
 سید و عاقب و ابستم گفتند اگر با قوم خود می آید با و مبارزه می کنیم زیرا که معلوم میشود که پیغمبر نیست و اعتماد بر حقیقت خود ندارد که با گروه و لشکر
 کثیری آید و اگر اهل بیت خود و مخصوصان خود می آید با و مبارزه میکنیم زیرا که اگر او صادق نباشد اهل بیت و مخصوصان خود را مخصوص
 بنفوس و لغت نمیکرد و اند چون صبح شد و تیر و حضرت آمدند و دیدند که آنحضرت امیر المؤمنین فاطمه حسن و حسین را بر ایمی مبارزه حاضر گردانیده
 است از صحابه پرسیدند که آنها کیستند گفتند یکی پسر عم و وحی و حبیب اوست علی بن ابیطالب و یکی دختر اوست فاطمه و دو نفر زنند
 او نیز حسن و حسین پس ترسیدند و گفتند ما را معاف دار از مبارزه و هر چه فوای راضی میشویم پس بجزیه قرار دادند و برگشتند و رسید بن طایف
 ذکر کرده است که محمد بن العباس بن ماهیار حدیث مبارکه را به پنجاه و یک سند مختلف نقل کرده است از طریق خاصه و عامه و من اینها
 یکی را ایرادی نمیگیرم که جامع تراست و آنرا از مسند ربن عبد الله روایت کرده است که چون سید و عاقب و دو بزرگ
 ترسایان بخران با هم افتاد سوار از اکابر و اشراف ایشان متوجه شدند که بخدست حضرت رسول بیایند پس با ایشان را
 رفیق بودم پس نری کر ز کفر خراج ایشان با او بود استرسش بسر درآمد پس گفت که ملاک شود آنکه ما بنزد او میرسیم و مراد او حضرت رسول
 عاقب گفت بلکه تو ملاک و سرنگون شوی کر ز گفت چرا عاقب گفت برای آنکه نفرین کردی احمد را که پیغمبر نیست کر ز گفت چه میدانی

که او پیغمبر است عاقب گفت مگر نخواهده مصباح چهارم انجیل را که حق تعالی وحی نمود بسوی مسیح گنجی اسرائیل را که چه بسیار جاهل و نادانید خود را خوشبومی کنید در دنیا تا خوشبوی باشید نزد اهل دنیا و اهل خود و از رویان بای شما نزد من از بابت مردار گندیده است ای بنی اسرائیل ایمان آورید بر رسول من آن پیغمبر آتی که در آخر الزمان خواهد آمد صاحب روی افکار و محل احمد و جبین از سر صاحب خلق و حسن و جامهای خوشی و بهترین گذشتگان و گرامی ترین آیندگان است نزد من و بسنتمای من عمل می نماید و از برای خوشنودی من در شدت صبری نماید و از برای من بدست خود با مشرکان جهان پس بشارت بده بنی اسرائیل را بآدمان او و امر کن ایشان را که او را تعظیم نمایند و یاری کنند پس عیسی گفت ای مقرب و ای منزله کیست این بنده شایسته که دل من او را دوست داشت پیش از آنکه او را به بنیم حق تعالی فرمود که ای عیسی او از تست و توازونی و مادر تو زن او خواهد بود در بهشت و فرزند کم خواهد داشت زنان بسیار خواهد داشت و مسکن او که خواهد بود که محل اساس خانه ایست که ابراهیم بنا کرده است و نسل او از زن بابری که خواهد بود که در بهشت جوی و مادر تو خواهد بود و نشان آن پیغمبر بزرگست دیده اسن بخواب میرود و دلش بخواب نمیرود و هدیه میخورد و تصدق رانمی خورد و در قیامت او را حوضی خواهد بود از کنار زمزم تا آنجا که آفتاب فرو میرود از زمین و در آن حوض دو آب خواهد بود از حقیق و از تسنیم و در آن حوض کاسها خواهد بود بعد ستارهای آسمان کسی که از آن حوض شربت بخورد هرگز نشسته نمیشود و این از جمله زیادتیهها است که او را بر پیغمبران دیگر داده ام گفتار او موافق کردار اوست و پنهان او مطابق آشکار اوست پس خوشحال و خوشحال آنان از است او که بر ملت او زندگانی کنند و بر سنت او بپایند و از اهل بیت او جدا نشوند همیشه ایمن و مؤمن و مطمئن و مبارک خواهند بود و آن پیغمبر در زبانی ظاهر خواهد شد که قحط و خشک سالی عالم را گرفته باشد پس مرا خواهد خواند و من باران رحمت برای او فرستاد که اثر بر کتفهای آنها در اطراف زمین ظاهر شود و بر هر چیز که دست گذارد برکت در آن خواهیم گذاشت عیسی گفت خدا نام او را برای من بیان کن حق تعالی فرمود که یک نام او احمد است و یک نام او محمد است و او فرستاده و رسول نیست بسوی جمیع مخلوقات من و از همه خلق منزلت او بمن نزدیک تر است و شفاعت او نزد من از همه کس مقبول تر است امر نمیکند مردم اگر با من دوست میدارم و نمیکنند ایشان را مگر از آنچه من گفتم است و درم چون عاقب از این سخنان فارغ شد که زبا گفت که هرگاه این مرد چنین است که تو میگوئی پس چرا ما را بسوی او میری که با او معارضه کنیم گفت میرم زیرا که او که اقوال او را بشنوم و اطوار و احوال او را مشاهده نمایم اگر آن باشد که ما و صفش را خوانده ایم با وصلح می کنیم که دست از اهل دین ما بردارد و تجوی که نداند که ما او را شناخته ایم و اگر دروغ گوید کفایت شر او کنیم که زبا گفت هرگاه بدانی که او حق است چرا ایمان باو نمی آوری و متابعت او نمی نمایی و با وصلح نمیکنی عاقب گفت مگر ندیده که این گروه نصاری با چاکر او آمدند ما را اگر امانی داشتند و مال دار گردانیدند و کلیسا بای رفیع برای ما بنا کردند و نام ما را بلند کردند و چون راضی نمیشود و نفس با که دخل شویم در دینی که وضع و شرف در آن دین مساویند پس بهیاتی داخل مدینه شدند از زمینت و مال و جمال که هر که از صحابه ایشان میدید میگفت ای مسیح یک از خود و عجب را باین نیکوئی ندیده بودیم موهای خوش آینه از سر و نخچه بودند و حلهای زیبا پوشیده بودند و چون داخل مسجد مدینه شدند حضرت رسول در مسجد حاضر بود و چون وقت نماز ایشان برخاستند و در مشرق متوجه نماز شدند و بعضی از صحابه خواستند

ای ایشان را منع کنند پس در این حال حضرت و ظل مسجد شد و فرمود که بگذارید که هر چه خواهند بکنند پس چون از نماز فارغ شدند
 بخدایت حضرت آمدند مستعمل مناظره شدند و گفتند ای ابوالقاسم چه میگوید در باب عیسی حضرت فرمود که بنده خدا و رسول او بود و
 که خدایا و که انکار بسوی مردم و روح مطهری که برگزیده او بود و داد و عیسی چنین مخلوق شد پس بعضی از ایشان گفتند که نه بلکه
 پس خداست و خدای دوم است و بعضی گفتند بکه خدای سوم است پدر و فرزند روح القدس و در این باب سخنان واهی گفتند پس
 حق تعالی آیات سورۃ آل عمران را در جواب ایشان فرستاد و چون بعد از طهورت و لزوم حجت باطنی سمع و مجادله و معاندیه سکونند
 آیه کما یانزل شد و ایشان قرار دادند که در روز دیگر با حضرت مبارزه کنند و چون برشتند گفتند فردا نظر کنیم در بینیم که با چه جماعت بمبارک
 آیه با عاندین را و با مش خلق و جماعت بسیار می آید یا بر دشمنان یا جماعت قلیل از نیکان و برگزیدگان می آید چون روز دیگر باز
 شد حضرت رسول علیه المومنین را بجانب راست خود گرفت و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین را از جانب چپ و حضرت
 فاطمه را از عقب همه علمای مبنی پوشیده بودند و بر دوش حضرت رسول عبا می نشانی بود و چون از بدین بیرون رفت فرمود که میان
 دو درخت را جا رو ب گردن و عبا می مبارک خود را بر روی آن دو درخت بین کرد و آل عبا را در زیر عباد و اهل کرد و خود در شین است
 و دوش چپ خود در زیر عبا کرد و فکیه فرمود بر کسانی که در دست داشت و دست راست خود را برای مبارزه بسوی آسمان بلند کرد
 و مردم از دور نظر میکردند که چه خواهد کرد و چون سید و عاقب این حال را مشاهده کردند رنگهای ایشان زرد شد و پاهای ایشان لرزید
 و نزدیک شد که مدحوش شوند پس یکی از ایشان بدیگری گفت که آیه با و مبارکه می کنیم دیگری گفت که نمیدانی که برگزیده که با پیغمبر مبارک
 کردند البته صغیر و کبیر ایشان هلاک شدند و لیکن خود را با و چنان بنما که پادشاهی از مبارکه تو نداریم و هر چه خواه از مال و سلاح قبول کن که با و
 بدی که چون مدار و بر جنگ است احتیاج بسلاح و حربه دارد و بگو با و از روی تحقیر که تو با این جماعت آمده که با مبارکه نمی توانی تا ندانند که
 با پیشتر فضیلت او اهل بیت او را دانسته ایم پس چون دیدند که حضرت دست بلند کرد و مبارکه یک از ایشان بدیگری گفت که مبارک
 بر طرف شد و در باب این مرد را که اگر لب و یک کلمه نفرین بجنبه با بابل و مال خود بر نحو ایهیم گشت پس بخدمت حضرت شتافتند و
 گفتند تو با این جماعت آمده که با مبارکه کن حضرت فرمود که بلی اینها مقرب ترین خلق اند نزد خدا بعد از من پس ایشان بلززه آمدند
 و رسته بر بدن ایشان مستولی شد و گفتند ای ابوالقاسم میبیم تنویر شمشیر و نوار زره و نوار سپر و نوار اشراف و در هر سال بشرط آنکه شمشیر با و
 سپر را نزد تو عاریت باشد تا آنکه آنها که از قوم ما ترانیده اند برویم نزد ایشان و اطوار و اخلاق ترا با ایشان نقل کنیم با اتفاق ایشان یا مسلمان شویم
 یا بجزیه قرار کنیم که هر سال آنچه خواهی بدیم حضرت فرمود که قبول کردم از شما و بحق آن خداوند که مرا باک است و نیز گواهی فرستاده است
 سوگند یاد میکنم که اگر مبارکه میکردید با من و اینها که در زیر این عبا بنده تمام این وادی بر شما آتش افروخته میشد و بقدر یک چشم آن
 آتش بقوم شما میرسد و در هر جا که بودند و همه را هلاک میکرد پس جبریل نازل شد و گفت یا محمد حق تعالی سلامت میرساند و می فرماید که بجز
 و جلال خود سوگند یاد میکنم که اگر مبارکه کنی با اینها که در زیر عبا ایستاده اند با جمیع اهل آسمان زمین بر آئینه آسمانها پاره پاره شوند و فرزند
 زمینها از هم پاشند و پاره پاره بروی آب جاری شوند و دیگر از نگیرند پس حضرت دشهای مبارک خود را بسوی آسمان بلند کرد و بر تیر
 که سفیدی زیر بغلهای او نمودار شد و گفت وای بر کسی که ستم کند بر شما و حق شمارا از شما بگیرد و فرزند رسالت مرا که خدا برای شما مقرر کرده است
 که آن مودت شماست که کند لعنت و غضب آبی نازل شود تا روز قیامت و ایضا سید علی را پس جمله آنکه گفته که روایت بار رسیده است

با سینه میجو که در ایام بسوی کتاب لطفه ل شیبائی که قصه مبارکه نوشته است و کتاب ابن اثنا س نبراز که در عمل و کج نوشته است که ایشان
 بمسندای مسخر و است کرده اند که چون حضرت سید کائنات فتح مکه معظمه نمود و همگی عرب مطیع و منقاد آنحضرت شدند و آن حضرت رسل و
 رسائل بکافه عالمیان فرستادند خصوصاً پادشاه عجم و قیصر روم و ایشان را دعوت بسوی اسلام نمودند و نامه روح ساختند که اسلام را
 یا قبول کنند که جزیه بدهند و ذلیل باشند و یا مہمبای حرب شوند و چون این خبر بمصاری نجران رسید و بجاعتی که در حوالی ایشان بودند از پی
 عبدالله ان فرزند ان حارث بن کعب بکسانی که با ایشان ملحق بودند از سائر مردمان باختلاف مذاهب ایشان ردین نصرت از او پر
 و ساروسه و اصحاب دین الملک مارونیه و عباد و نسطوریه همگی خائف و ترسان شدند و با نهایت کثرت و جمعیت دلهای ایشان بران
 ترس و رعب شد و در این خوف بودند که گاه فرستادگان حضرت رسول خدا نیزه ایشان رسیدند با نامه آنحضرت و رسولان
 آنحضرت عقیب بن غزو ان و عبداللہ بن ابی امیہ و نذر بن عبداللہ بنی و مہمب بن سنان نمری بودند که از جهت دعوت ایشان باسلام
 آمدند و در نامه نامی آنحضرت نوشته بود که باید همگی مسلمان شوند پس اگر اجابت نمایند همگی برادران ما اند و ردین و اگر ابا کنند و کبر و زرد مسلمان نشوند
 باید که مقرر سازند که از روی خواری ادا کنند جزیه را بدست خود و اگر ازین نیز ابا کنند و عناد و زرد پس مہمبای حرب عظیم باشند و نامه ایشان
 این آیه کتب بود که قل یا اهل الکتاب لقوالی کلمۃ سواء بیننا و بینکم ان لا نعبد الا الله ولا نشرك به شیئاً ولا یخضع بعضنا
 بعضاً اربابا من دون الله فان تولوا فقلوا الشهد و ایتانا مسلمون یعنی بگو یا محمد که اے اهل کتاب
 بیا سید بیک که مساویست میان ما و شما و هر دو بقتل میدانیم که این کلمه حق است و آن اینست که ما و شما بنده کی نگیم غیر خداوند عالمیان را و هیچ چیز
 در بندگی باو شریک نگذاریم و ما و شما بعضی از خود را خداوند خود و دیگرانیم از غیر حق سبحانه و تعالی پس اگر ردی از حق بگردانند پس شما با ایشان بگریزید
 که شما گواه باشید که ما مطیع و منقادیم خداوند خود را و او را و یان همه نقل کردند که حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم
 جنگ نمی کرد با ستمچس تا ایشان را دعوت باسلام نمی نمود پس چون رسولان آن حضرت با ایشان رسیدند و نامه ایشان
 خواندند و ادای رسالت نمودند نفرت ایشان از حق زیاده شد و بخود بد و اخستند و جمع شدند در کنیسه اعظم
 خود و منبر نمودند تا زمین آنرا فرسها انداختند و دیوارهای آنرا بجزیرید جامهای دیبا پوشانیدند و چلیپا
 بزرگ را برست کردند و آن از طلا بود که مرصع کرده بودند بچو ابر و پادشاه اعظم روم بواسطه ایشان فرستاده بود و در آن مجلس حاضر شدند و اولاً
 حارث بن کعب که همه شجاعان رزگار و شیران بنیہ کارزار بودند که در جاہلیت در میان همه عرب در قدیم الایام مشهور و معروف بودند پس
 همگی بواسطه مشورت اجتماع نمودند که نظر کنند و فکر کنند در کار خود و چون این خبر بقبایل عرب رسید از مدح و عک و حمیر و انار و کسانیکه در
 و خانه با ایشان نزدیک بودند از قبائل قوم سبا و همگی برای غضب قوم خود و مہمبای ایشان و رم کرد و جمعی که از ان حوالی مسلمان شده بودند
 چون این خبر شنیدند بواسطه تعصب جاہلیت متراشدند و کافر شدند پس همگی گفتند که با تمام قبائل نبرد و رسول خدا میریم در دینیکه با آنحضرت
 جنگ کنیم چون ابو حاتم حصین بن علقمہ که اعلم علمای ایشان استاد همه بود و علامه ایشان بود و از قبیلہ بنی کبیرن و ایل بود و بد که همگی متوجه جزیرہ
 عصابه خود را طلب نمود و بر بر بست که ابروهای خود را از چشمهای خود دور کنند زیرا که از غایت پیری ابروهای او بر روی دیده بالیش آویخته بود و او عمر
 او صد و بیست سال گذشته بود پس از میان آن قوم بر پا خاست و نگیه بر عصای خود کرد و خطبہ بخواند و بخواند عالمیان را همی داشت و از لقمہ
 حلوه نمخیران ابرو مند بود و صاحب ای و فکر بود و از جمله موجدان بود و ایمان بحضرت عیسی داشت و ایمان بحضرت رسول آمده بود و در کافران

قوم خود پنهان میداشت و از اصحاب خود مخفی میکرد پس شروع کرد بسخن که ایستد باشد ای فرزندان عبدالمدان و نعمت و عافیت و سعادتی که بجهان و تعالی شما را عطا کرده است طلب کنید دوام آنرا و آنرا بر خود فاسد نگذارید که این دو نعمت پنهانست و صلاح نه در جنگ حرکت را با فکر و تاملی کنید و مانند مورچگان از پی یکدیگر و دید و زنا که مندی کنند بی فکرانه بدستیکه بیکاری عاقبتی ندارد بخدا سوگند که آنچه مکرده اید آخر متوانید و آنچه را کردید نمی توانید گردانید بدستیکه نجات مقرون است بر تانی و تفکر و تحقیق که بسیار باز ایستادنی است که بهتر است از اقدام نمودن و بسیار گفتنی است که بهتر است از حمله نمودن و چون خاموش شد روی باو کرد بکمر بن سیر و جارتی را و در آن روز بزرگ بنی حارث بن کعب بود و از اشراف و بزرگان و امیر جنگهای ایشان بود پس گفت ای ابو حارث اندرونه ات باد کرد و دلت از جای خود بدر رفت که این خبر شنیدی و گردیدی مانند شخصی که شیر می دیده باشد و عقل از سر و رفته باشد مثلما منی فی از برای ما و اما از جنگ بترسانی بر آنکه میدانی تو بحق خداوند منان فضیلت حفظ و حمایت دین را با اقدام بر حروب و این بزرگست و مگر کعب جنگ شدن از برای خدا کیاست موجب اصلاح فساد دین خداوند جبار است و امیر ارکان ریاستیم و صاحبان نور و پادشاهیم پس کدام یک از ایام حرب ما را انکار میتوانی کرد که ما را عادی غلبه نکردیم یا کجا بر ما عیب میتوانی کرد پس سخن او تمام نشده بود که بیکان تیری که در دست داشت از خشم و غضب برست و نشست و او خبر داشت از شدت غضب پس چون کمر بن سیر و فرو گذاشت و بسوی او را عاقبت اسماء عبدالمسیح بن ثمر جلیل بود و او در آن روز بزرگ قوم بود و امیر رای و صاحب مشورت ایشان بود که بی رای او کارایی نمیدادند پس عیال قبیله روی بکر ز کرده گفت روی تو سفید باد و جای تو مالوس باد و پناه آورنده تو غزیر باد و برادران و او تو دوست تدبیری مبارک و کردی بجای قبیله گرد آورده بسی حکم را و بسی کریم را و عزتی قدیم را و لیکن ای ابو سیر به جای را گفتار ایست و بزرگانی را مروانیت و بر سر بر زن خود شبیه ترا از روز پیشین و این ایام حرب مختلف است جمعی را لالاک میکند و گوی را غلبه میدهند و عافیت بهترین جاهاست و وفات را سبب است پس اعظم اسباب وفات آنست که از راه آفت و بلا و آفتی پس عاقبت خاموش شد و سر بر افکند و سیر روی بجانب او کرد و اسم او را هم بن نعمان بود و او در آن روز عالم نجران بود و نظیر عاقبت بود و بلند می مرتبه و او شخصی بود از قبیله عالم و ملحق شده بود قبیله لخم پس باو گفت که با سعادت ما سعی تو بلند با و بخت تو ای ابا و الله بدستیکه بر او سعادت روشنی هست و بر سخنی راست را نوری هست و لیکن بحق خداوند بخشنده محفل که او را نمی کند آن نور را اگر کسی که مینا بوده باشد بدستیکه شمار سه در مراتب سخن بر برای رفیق لبغنی هموار و بعضی نامهور هر یک از شمار حسب اتب عقل رای بود خوش آینده و امری محکم برگاه در محل خود گذاشته شود پس بدستیکه بزرگوار قریش شمار از برادر امری عظیم و کاری بزرگوار خوانده است پس بر چه فکر شما بآن میرسد بگوئید و قرار میدی با طاعت و اقرار یا به مخالفت و انکار پس باز کمر بن سیر بر سخن خود رفت و او بسیار لجاج و سرخت بود و گفت که ایام دین خود را که رگ و ریشه ما بران سخت شده است ترک خواهم نمود و حال آنکه پیران ما همه بران دین بوده اند و پادشاهان عالم ما بران دین میشناسند و عزت میدارند با خود و قرار جزیه خواهم داد از روی ذلت و خوار نه و الله هیچ یک از این دو کار نخواهم کرد تا آنکه شمشیرهای بران را از خلاف بیرون آوریم و تا زنان بسیار را بی شوهر کنیم یا خون مانند محمد ریخته شود و ما با او جنگ می کنیم تا حق سبحانه و تعالی بهر که خواهد نصرت بدد پس سیر رو باو کرد و الی ابو سیر هر قسم کنیز خود و بر ما همه که گاه یک شمشیر از خلاف بیرون آوریم آن از طرف شمشیر باشد که خواهد شد بدستیکه سیر عرب مطیع و منقاد محمد شده اند و تمام قبائل را هم انقیاد خود بدست او داده اند و حکم او جاری شده است بر اهل شهر باد و محرابا و پادشاه عجم و قیصر روم از دور حسابند

شماره باشد که محارض او شود و غریب شما و بر که با شما بجنگ آورید تمام مناسبت خواهد شد که دیگر نام شما را کسی بخوابد و او را تشنه باشد
خواهید کرد و بر روی سیلاب باشد یا پارچه گوشتی که بر روی سنگ انداخته باشد و در میان ایشان مردی بود که او را همین سزاوارتر
باقی میگفتند و از زمانه نصاری بود و او را نزد پادشاهان نصاری منزلت عظیم بود و در بخران ساکن میبود پس سید باو گفت
که اسی ابو سعادت و نیز در کار سخنی بگو و رای خود را بجا فرما که این مجلسی است که بر این مجلس و قلاع عظیم مرتب میشود پس او گفت رای
من آنست که نزد محمد برید و اطاعت نمائید و او را در بعضی از چیزهاییکه از شما می خواهد و رسل و رسائل بفرستید پادشاهان نصاری خطبه
بپادشاه عظیم تر قیصر روم و بسوی پادشاهان سیاهان پادشاه نوبه و پادشاه حبشه و پادشاه علوه و پادشاه رعا و پادشاه راحت و
مرئیس قبط و همه اینها نفرینند و همچنین بفرستید بسوی شام و نصاری آن جانب از پادشاهان غسان و لحم و جذام و قضایه و غیر ایشان
که هم دین شما بندگان و دوستان شما بندگان و همچنین بفرستید بجانب اهل جبر و اعباد و غیر آن جمعی که سیل بدین ایشان کرده اند از
قبائل تغلب نبت و ایل و غیر اینها از رجب بن نزار پس باید که رسل و رسائل باین جواب بفرستید و ایشان را بدو دین خود و طلبت
از روم لشکر باید و از سیاهان مانند اصحاب فیل متوجه شوند و نصرانیان عرب از رجب که درین ساکنند بسوی شما آیند پس هر آن
همه جانب و بسوی شما آیند و قبائل خود را بکند و با بر کس که معاونت و یاری شما کند جمعی که تاب مقاومت داشته باشد متوجه شود
لشکر او تاب مقاومت لشکر شما نخواهد آورد و همگی منقلب و مقهور خواهند شد و غریب او را مناسبت خواهد شد ساخت و آتش نشسته
او فرد خواهد داشت و شما نزد عالمیان بزرگ خواهید شد مانند کعبه که در تمام است که همه عالمیان حج او میروند و رای همین است غنیمت
دانید که رای دیگر دیگر خوب نیست پس همگی را سخنان چنین بر سر ملقه خوش آمد و متفق شدند که آن عمل نمایند و نزدیک بود که از یک
دیگر جدا شوند که ناگاه در میان ایشان شخصی بود از قبیل بیه بن نزار از فرزندان قیس بن ثعلبه که نام او حارثه بن اثمال بود و در جنت
عسی بود بسیار خاست و روم چنین کرد و شعری بر سبیل مثل خواند که مضمونش این بود که تا چند می خواهم که راه حق را باطل مسدود و از
و حال آنکه حق پوشیده نمی نامد و اگر بحق خواهم که مهربانانه اندازی میتوانی هرگاه خانه را از راه در خانه نمی آتی لزمی و چون از رمی آتی داخل خانه
میتوانی شدن پس رو کرد و بسید عاقب و علما و عباد نصاری و همه نصاری بخوان که کسی دیگر از غیر ایشان در اینجا بود و گفت سخن وید و گوش
و بسید ای فرزندان علم و حکمت ای باقی ماندگان بر داندگان حجت و الله که سعادت مندرسی است که نصیحت گوش کند و در سخن حق
نگردد و اند برستی که بن شمار اگر خدا میترسایم دیبا و شما می آورم سخن حضرت عیسی را پس شرح کرد نصیحت عیسی و نص کردن او بر روی خود و تمحون
یوحنا و بیان کردن او آنچه حادث خواهد شد و راست او که بخدا سب باطل خواهند رفت پس گفت حق سبحانه و تعالی وحی نمود عیسی که ای سر
کنیز من بگیر کتاب مرا بحد و قوت تمام پس تفسیر کن آنرا از برای اهل سوریان و یان ایشان و خبر ده ایشان را که منم خداوندی که بخوشن خدا فی نیست
منم زنده که برگزیده منم قائم بذات خود منم خداوند یک همه عالمیان را بعد از عدم ایجاد نمودم بی اصلی و ماده منم و انمی که زوال ندارم و از حالی بحال
و دیگر متقل غیشوم بدرستی که بر این منم رسولان خود را و فرستادم کتابهای خود را بواسطه رحمت بر خلایق و هدایت ایشان و تا ایشان را حفظ
نمایم از گمراهی پس بدرستی که خواهم فرستاد برگزیده پیغمبران احمد را که او را اختیار کردم و برگزیدم از جمله خلایق فاطمه که دوست من و برگزیده
من است خواهم فرستاد و در وقتی که زمانه خالی باشد از مادی و او را مبعوث خواهم کرد در محل ولادت او کوه فاران در کوه مخطوم مقام
پدرش حضرت ابراهیم خواهم فرستاد و بر او نوری تابکشایم بآن نور چشمهای کور و گوشهای کر را و دلهای نادان را خوشحال کسی

که در یاد زمان اورا شنود سخن اورا و ایمان آورد با و متابعت کند شریعت و کتاب اورا پس ای عیسی چون یاد کنی آن پیغمبر را صلوات
فرست بر او که من و زرتشتگان من همه صلوات بروی می فرستیم راویان گویند که چون حارث بن امال سخن بدینجا رسانید جهان روشن
و عاقب تا یک شد اندر این سخنان که رضی بود که این خبر عیسی در این جمع مذکور شود زیرا که این برادر دین عیسی بزرگی عظیم یافته بود
و نجران و نزد پادشاهان منزلت نصیب داشتند و تحت و جدا بنزد ایشان میفرستادند و جمعی نیز پادشاهان از عیایا و ترسیدند که این باعث
شود که مردمان روی از ایشان بگردانند و اطاعت ایشان نکنند و اگر مسلمان شوند بنزالت ایشان بر طرف شود پس عاقب روی بجارش
کرد و گفت ای حارث خود را نگاهدار که در وقت این کلام بر تو بیشتر قبول کنند و است بسیار سختی که بالا باشد بر گوینده آن و ابا را نفرت است از ظاهر
ساختن حکمتی اینچنان پس از نفرت لهامی که هر ضربی اهل بیت که نزد ایشان میگفته شود و هر خبری اجابت هر سخن یا کلمه نمیخوان گفت و در هر جا
باید گفت که موجب نجات باشد و در گفتن آن ضرری کسی عائد نگردد پس بدستیکه آنچه شریعت نصیحت بود بانو گفتیم دیگر سخن نگوییم و خاموش شو
پس سید خواست که همراهی کند با عاقب در سخن پس روی بجارش کرد که همیشه ترا بزرگ و فاضل میدانم که عقل غفلت اهل بجانب تو بود
زنا که در مقام لجاج در میان مردمان را بجای آب بسوی ملبس اگر کسی ترا درین گفتگو میبرد اند تو مغرور میشوی و اگر بود اهل انوار
سخن و شست گفت قصه بزرگ استیکه او چه کاره است و پیشوای ما است اگر با تو متانی که تو را در نصیحت بردارد بدانکه پیشوای تو باشد
یعنی محمد رسول بقای او اندکی خواهد بود و منقطع خواهد شد و بعد از او قمری خواهد گذشت که مبعوث خواهد شد در آخر آن قرن پیغمبری با طقت
و بیان و شمشیر پادشاهی و ملک خواهد شد پادشاهی عظیم را که در گایه نام است او شرق و مغرب را درازایت او پادشاهی خواهد بود
اما هر که غالب شود بر همه پادشاهان و اهل همه دنیا بدین روی در آیند و پادشاهی او فرا گیرد هر چه را شب و روز فرامیگیرد ای حارث
این مدتی مدینه خواهد شد و حال وقت آن نیست پس آنچه از دین خود میدانی آنرا محکم نگاهدار و در میان بدین دیگر که از منقطع شود
با انتضای زمان یا مجادلی از دشمنان و آنچه خواهد آمدن بان کار مدار که امر و زکلفی باین دین و فروار اهل خرد اند پس حارث بن امال
جواب داد که سکت باش ای ابو قریه کسی که فکر و اندکند امر و بچکاری آید از خدا ترس تا خدا بفریاد رسد که پناهی نیست عالمیان را بغير خدا و
این سخن را برای خاطر عاقب گفتی که او بزرگ و مطاع شماست و رجوع گروه نصاری بسوی تو و دوست اگر از سخن حق رو سگزدانید
بواسطه ضبط بزرگی خود امر از شماست لیکن نصیحت سخنان بگردد که بعد فرستاده میشوند بسوی کسی که اهل آن سخنان باشد و شما را نواز
ترین مردم بود و قبول این سخنان بدستیکه لهامی همه اهل بجانب شماست و شما دو پیشوایان ما سید و دین پس باید که عقل
را پیشوا کنید و بر عقل بان امر میکنند ای دو بزرگوار آنرا قبول فرمائید و آنچه پیش آمده است اطراف آنرا فکر کنید و اهل در غایت
آن نماید و تا خبر را نذرید و رضای حق سبحانه و تعالی را اختیار کنید چنانچه حق سبحانه و تعالی هر روز فضل
خود را بر شما زیاده میکند و فکر تنگ و عار را بخورده امید مید که هر که عنان نفس را واگذارد او را همه ملک می اندازد و هر که
عاقبت کار خود را ملا خطه نماید از طاعت شدن ایمین است و هر که عقل خود مشورت نماید عبرت میگیرد و
محل عبرت دیگران نمیشود و هر که از برای خدا نصیحت کند و رضای الهی را اختیار کند حق سبحانه و تعالی انس میدهد او را بفرز
و بزرگی و حیات دنیا و میرسد بسعادت عقبی پس رو با عاقب کرد از روی عتاب و گفت ای ابو و الله که گفتی که گویند
سخن تو بیشتر از قبول کنند آنست بحق خدا قسم که تو من را واری که کسی این سخن را از تو نقل نکند بدستیکه تو میدانی

و همه اتباع انجیل میدانیم پس آنچه حضرت عیسی در میان خواریان گفت و هر که مومن است از قوم عیسی میدانند آنچه نقل کردیم آنرا و آنچه تو گفتی تفسیری بود که از تو واقع شد که دفع و تلاشی آن نمیکند مگر توبه و اقرار کردن با آنچه اکار کردی پس چون سخن را با آنجا گشتانید و بجانب سید گردانید و گفت هیچ شمشیری نیست که خطا کنند هیچ عالمی نیست که اغتربی نداشته باشد پس هر که از خطای خود برگردد و او سعادت مند است که راه راست یافته است و آفت و آستانه که بر خطای خود مبرمانت بیان کردی که بعد از حضرت عیسی دو پیغمبر خواهند آمد کجا در صحف الهی این سخن واقع شده است آیا نمیدانی با آنچه بان خبر داد حضرت عیسی در میان بنی اسرائیل و گفت چگونه خواهد بود حال شما وقتی که بروم نزد پدرم و پدر شما و بعد از زمانه چند بیایند راست گوئی و دروغ گوئی گفتند با عیسی که میته اند آنها گفت پیغمبری از ذریت حضرت اسماعیل بیاید و دروغ گوئی از بنی اسرائیل بیاید پس راست گو سبوت باشد بر حمت و جنگ و او را پادشاهی و سلطنت بود و باشد تا دنیا بوده باشد و اما بر علو پس او را تقبیلست سیح و حال اندک زمانی ملکه پادشاهی او بوده باشد پس حق سبحانه و تعالی او را بکشد برست من بگوئی که من باز به نیا انجیم پس عار شد گفت اسی قوم خدایم پیغمبر انجیم شما را از افعال پیشینیان شما از بود که ایشان را بیم کردند و گفتند و چون خواهد آمد یکی مسیح رحمت و هدایت و دیگری مسیح ضلالت و بوا سطه هر یک عدمنی گفتند پس یهودان اکار نمودند مسیح یزید را که کذب افشودند و ایمان آوردند مسیح ضلالت که در حال است و انتشار را میکنند و چنین فتنه بر پا کردند و در سایر چیزها کتاب الهی را پس پشت خود انداختند و پیغمبران خدا را شمیدارند و دلسازی را که با دانی ایستاده بودند اجابت آشتند پس حق سبحانه و تعالی تبعیت ایشان را نکرد و بعد از بینائی بوا سطه اعمال قبیله ایشان پادشاهی را از ایشان برداشت بوا سطه ظلم و فساد ایشان و ملازم ایشان ساخت بدلت و خواری را و باز گشت ایشان را تا نش و فرخ کرد پس عاقبت گفت که اسی حارثه توبه میدانی که این پیغمبر سبوت که مذکور است و توبه الهی من است که ساکن مدینه هست شاید پس عمر تو را بگذراند سلیه صاحب یا مریز که او نیز دعوی پیغمبری میکند چنانچه محمد قرشی میکند و بر و ایشان از ذریت حضرت اسمعیل اند و هر یک از اتباع و اصحاب تنه که گاهی میدیدند پیغمبری ایشان و اقرار دارند بر رسالت ایشان آیا میان هر دو فرقی بیایی که بیان کنی حارثه گفت آری و اندک ذرات بیشتر از این آسمان و زمین و ما بین سحاب تراست و ایشان را دلیل چند است که بان دلائل و امثال آنها ثابت میشود و حجت های الهی در دلهای عبرت گیرندگان از بندگان خدا از بت انبیاء و رسل الهی اما صاحب یا مریز سلیه که در این بین است شما را آنچه خبر دادند شما سفیران شما و غیر شما و سافران که بر زمین او فروخته اند و از ابل و ابل جمع که خبر شما آمدند آنرا خبر دادند شما را همه ایشان که جمعی را سیاه بسوی احمد به شیرب فرستاد و بگو گفتند و یافته بودند و را و آثار پیغمبران گذشته را و گفتند که احمد به شیرب آمد و چاهها خشک گشت کم آب بود و آبهای ما همه شور بود و پیش از آنکه آب بود آب با شیرین و گوارا نبود پس در بعضی چاهها آب دلمان انداخت و در بعضی آبی نغمه کرد و در آن ریخت پس همه شیرین و آب شد و گفتند جمعی که چشم ایشان در رویا و آب دلمان در چشم ایشان انداخت و در ساعت شفا یافتند و جماعتی جراحتها داشتند و آب دلمان انداخت و دمانی الحال عاف یافتند و جراحتهای ایشان مندل شد و بسیاری از معجزات که از احمد خبر آوردند و چون خبر صاحب و رفتند که تو نیز چنین کن که احمد کرد پس بعضی از روی کرامت قبول نمود و با ایشان نشست بجانب یک از چاهها که ایشان که آب شیرین داشت و چون آب نغمه شد خود را در چاه ریخت شور شد و یک چاه است که کم آب بود آب دلمان در آن چاه انداخت و خشک شد که یک قطره آب

در آینه نماز و چشم شخصی در و میکرد چون نبرد او بر دند تا آب بان انداخت کور شد و جاحت شخصی را آب و بان انداخت آن شخص
پس شد پس چون خرق عادات نقیض را مشاهده نمود و طلب خرق عادات صحیح کرد و گفت شما بر امتیاز نسبت به غیر خود و بر شما
نسبت بخوبی خود و بر سر غم خود شما مبالغه نمودید و از من چیز را طلب کردید پیش از آنکه وحی بسوی من آید الحال مرا خست شده است
در بدن ای شما نه چاهای شما بسیار است و سفا و هم پس هر که ایمان بمن دارد و شفا مییابد و بر که شک دارد بدتر می شود و بر که خوابید باید تا
آب و بان بر چشم او و بدن او اندازم تا شفا یابد همه گفتند ای کسی خوابیم نسبت با کاری کبکی که اهل شرب بر شماست نمایند پس روز
معجزات او گردانیدند بواسطه نسبت خوشی و حمیت جالبیت که عرب با ایشان شماست نمایند پس سید و عاتب بخنده در آمدند تا آنکه با
خود را از بسیاری خنده بر زمین می سائیدند می گفتند چه نسبت نور با ظلمت و حق را با باطل و حق و باطل نور و ظلمت آنقدر نیست
میان ایشان نسبت که میان این دو شخص راستی و باطلان را و بیان گفتند که چون عاقب دید که کار میسر نمی آید شد از این شخص
که تارک آن کند گفت میسر در این کار بد می کند که دعوی مییاید که حق سبحانه و تعالی او را مبعوث گردانیده است اما خوب کرده است
که قوم خود را از بت پرستی باز داشته است و ایمان آورده است بجن سبحان تعالی پس حارثه گفت که قسم میدهم ترا بحق آن خداوندی
زمین را پسین کرده است و آفتاب و ماه روشن گردانیده است که آیا در کتب سماوی بمنزه نسبت که حق سبحانه و تعالی میفرماید که منم خودم
که بغیر از من خداوندی نیست و منم جز او بنده روز جزا فرستاده ام کتابهای خود را و مبعوث گردانیده ام پیغمبران خود را تا آنکه بنده گان را
بواسطه ایشان از داهای شیاطین خلاصی و بهم و ایشان را در زمین میان خلایق مانند سایر گان روشن گردانیده ام و در آسمانها
که مردمان را هدایت نمایند بوحی من و من هر که اطاعت ایشان کند اطاعت من است و هر که مخالفت ایشان کند مخالفت من است بدرستی که
من فرشتگان زمین و همه خلایق لغت کرده ایم هر که را که انکار کند خداوندی مرا یا خلق مرا شراب من گردانند یا کذب نماید احدی از منم
و رسولان مرا یا بگوید که وحی بمن آمده است و من وحی با و نفرستاده باشم یا بپوشاند خداوندی مرا یا دعوی خداوندی کند یا بگوید که خداوندی
مرا و گویند ایشان را از راه حق بدرستی که کسی که مرا می پرستد از خلق من که بدانند که من از بنده گان خود چه خواهم بآن بندگی کند مرا پس هر
بآن راهی که واضح ساخته ام بر زبان پیغمبران خود و در عبادت او را زیاده نمی اندازد و از من گردوری عاقب گفت چنین است و گواهی
میدهم که راست گفتی پس حارثه گفت که بغیر از حق را پس نیست و بغیر راستی پس نیست بواسطه همین آنچه گفته بودی گفتیم پس سید
چون رفتن مجادله و محاصره بسیار را برود گفت که این فرشی را اعتقاد و آنست که منم است بر قوم خود که فرزندان اسمعیل اند و دعوی می
که مبعوث است بر همه خلایق پس حارثه گفت که ای سید آیا میدانی که محمد مبعوث است از جانب حق تعالی بر قوم خود و سید گفت بلی حارثه
گفت آیا گواهی میدهی از جهت او بر سالت سید گفت که میتوانم که انکار کند این لائل و اضحی را بلی گواهی میدهم و شک نیست این ندا را
و محمد صبح کتب سماوی هست و همه پیغمبران بر پشت او خبر داده اند پس حارثه سر برانگیخت و خنده میکرد و انگشت بر زمین میکشید سید
گفت برای پیغمبری ای حارثه بن اناال گفت تعجب کردم و خندیدم سید گفت مگر سخن من محل تعجبی دارد خنده میکنی گفت بلی آیا
تعجب نیست از شخصی که دعوی علم و حکمت کند آنکه گوید که حق سبحانه و تعالی برگزیده است از جهت نبوت و مخصوص دانیده است بر سالت و نمید
داند که است بروج حکمت خود و نمیداند که کذاب دروغ گو است و میگوید وحی بسوی من آمده است و حال آنکه وحی بسوی او نیامده است و مخلوق گردان
بیا که بپرست و دروغ را مانند کاهسان که گاهی راست گویند و گاهی دروغ پس سید منزه و متفعل شد و دانست که غلط گفته است

و لازم شد راویان گویند که عارثه از اهل محران نبود و غریب بود و در اینجا ساکن شده بود پس عاتبه و باو کرد و گفت خاتمه شد
 ای او بر بنی قیس بن علبه زبان میزدی کن و زبان خود را نگاده دار که بسا کلمه که صاحب خود را در قعر چاه تاریک اندازد و بسیار سخنی که دشمنان
 دوست گرداند پس واگرد از سخنانیکه دلها را قبول نمی کنند هر چند عذر داشته باشی و گفتن آن پس بدان که هر چیز را صورت نیست و صورت او
 عقل و صورت عقل و است و از جمله آداب الهی آنست که ادب سلطان خود را نگاهدارند زیرا که او را حق است که هیچ یک از خلق
 را آن حق نیست زیرا که سلطان و اسطلاست میان خدا و بندگان او و سلطان بر دو قسم است یکی سلطان فخر و غلبه و دیگری
 سلطان حکمت و شریع و سلطان شرع و حکمت حقیقت عظیم تر است و تو ای حارثه میدانی که حق سبحانه و تعالی ما را زیاده و کم است
 داده است بر پادشاهان ملت نصاری بعد از آن بر کافه عالمیان پس باید که حق هر کس را بدانی و همین مذمت ترا پس که با سلاطین
 حکمت رعایت ادب نمیکنی پس گفت که تو سخن برادر فریض را یاد ندیدی و آنکه آیات و معجزات آورده است و بسیار گفتی و خوب گفتی
 باینکه میدانی آنچه تو گفتی و باو در رسالت اویقین داریم و گواهی میدهم که جمع شده است در او معجزات و نبیات پیشینان پس بینان
 نکردی که آن از عظیم تر و ظاهر تر است و آن مانند هر است و این علامات مانند هر است پس چه حال باشد چون بی سزا صحبت
 با تحت من نعم اخبار او را و فکر کنیم تا او را اگر آن علامت ظاهر شود که خاتمه همه علامات است بهر تر از تو بدین او در خواهم آورد پس از
 تو طاعت او نخواهم کرد عارثه گفت که سخن فرمودی و شنوایندی و حق را بیان کردی می شنویم و طاعت می کنیم که ام است
 آن علامتی که اگر آن نباشد اینها همه عیب است بعد از این ظهور عاقب گفت که سید انرا بیان کرد و تو گوشت نکردی این
 همه گفتگو کردی بجهت عارثه گفت که الحال بیان فرماید و او دم فدای تو باد عاقب گفت که رستگاری می یابد کسی که چون
 بحق رسد قبول کند و روزان نگرداند بعد از دانستن آن بهر نیکیه او تو میدانی که غیر از علمای کتب الهی که در آنها هست اعظم
 گذشته و آنچه خواهد آمد بدستیکه واضح شده است بزبان هر امتی از ایشان در نهایت وضوح با بشارت و انداز که خبر داده اند که خواهد
 احمد پیغمبر که خاتم پیغمبر است و امت او فرو خواهند گرفت مشرق و مغرب را و پادشاهی خواهند کرد و امت او را بی بیاری پس
 غصب خواهند کرد پادشاهی را از گروهی که نزدیک ترین امت اند از پیغمبر از جهت نسب فضیلت از اتباع ایشان و نزدیک خواهند
 کرد گفته پیغمبر خود را از روی ظلم و عدوان پس سالهای بسیار خلافت سبک میشود پادشاهی و پادشاهی ایشان عظیم میشود تا آنکه
 مانند در جزیره عرب خانه که اگر بعضی رغبت نمایند با ایشان و بعضی ترسان باشند از ایشان پس بعد از آن پادشاه خواهد شد پادشاهی
 ایشان و بگروه دیگر منتقل خواهد شد پس گیران پادشاه خواهند شد بر ایشان بندگان و غلامان ایشان و سیرت های بد خواهند
 گذاشت و پادشاهی ایشان بظلم و غلبه خواهد بود پس کم شود ملک ایشان از اطراف و کفار غلبه کنند بر ایشان و سخت شود آفات
 ایشان و بیایات همه را فرار کرده اند اگر مردن پیش ایشان بهتر از حیات بوده باشد از بسیاری ظلم و ستم و بزرگان ایشان جمعی باشند که در
 بزرگی نباشند پس این از دست ایشان برود و نماند از دین مگر نام آن مومنان در آن مان اغریب باشند و وینداران اندکی تا آنکه
 با یوس شوند از فرج الهی که قلیله جمعی گمان میکنند که حق سبحانه و تعالی یاری خواهد کرد دین خود را از بسیاری بلا و فتنه که ایشان
 تا آنکه حق سبحانه و تعالی تلافی کند و در پادشاهان بعد از انرا میدی بر شخصه از در بیت پیغمبر ایشان احمد و باو و او را از جای که ایشان

باشند و مملوای فرستند بر آسمانها و متحکمان خوشحال شود از ظهور او زمین انچه در زمین است از چرندگان مرغان خلایق و بد بزرگین بر
خود را از زمین و گنجهای خود را با و تا آنکه زمین بنجی شود که در عهد آدم بود و بر طرف شود از ایشان فقر و امراض در زمان او و با
که در امم سابقه بر ایشان نازل میشد و امنیت بهم رسد و جمیع شهرها و کنده شود زیر صاحب زهری و نیش هر صاحب نیشی و
چنگال هر صاحب چنگالی تا آنکه دختران خردسال با انچههای نربازی کنند و هیچ ضرر بر ایشان نرسانند و شیران در میان گاو
پنجه کشانان باشند و گرگ با گوسفند گرد و مانند حمایت کنندگان و حق سبحانه و تعالی او را بر همه ادیان غالب گرداند و بگوید که ای
سبحانه تا ایام ریا منتهای چین تا آنکه مانند کسی که اگر آنکه بدین جشی بوده باشد که حق سبحانه و تعالی آن را می خواهد و بان مبعوث شده اند
از آدم تا قائم پس چون عاقب سخن را با عیسا رسید اندر حارثه گفت که گواهی میدهم بحق خداوندیکه سید اشیا است اینی که
او ای ان شاء الله بزرگ که حق ظاهر شد بگفته شود ما هم می شناسیم سخن راست تو دانی فتنی موافق است با آنچه خدا فرستاده است در کتابها
خود که برای هدایت عباد و اهل باور فرستاده است و آنچه حق به حق است و مخالف نیست با کتب الهی یک حرف اما چه شد آنچه میخوا
که بیان کنی عاقب گفت که اینچنین بر او احمد فرستاده است و اعتقاد داری محض غلط است حارثه گفت چرا آیات معترفی که نبوت و رسالت
و معجزات گواهی داده اند عاقب گفت آری بحق خدا و اینان عیسی است و پیغمبر اند که اسم که مشتق است از اسم دیگری یک
نمیدست و دیگری احمد بشارت داده است بول ایشان موسی و بدو هم ایشان عیسی پس این قرشی مبعوث است بقوم
و از عقیبا و خواهر آید پیغمبری که پادشاهی او عظیم بوده باشد و مدتش طویل حق سبحانه و تعالی او را بفرستد که ختم دین باشد
بوده باشد بر همه خلایق پس بعد از حضرت تیا خواهر بود که همه بنامی دین از پیغمبر کشته شوند پس حق سبحانه و تعالی او را خواهر فرستاد که
اساس قواعد دین را بر او بگذراند و غالب خواهد گردید او را بر همه ادیان پس انگاه خواهند شد او پادشاهان صالح بعد از او هر چه را
طالع شود بران شب و روز از زمین دگر و بر و تحک و مبعیسات خواهند بر زمین خدا را بپادشاهی چنان
آدم و نوح و ایش زین گردیدند و ملک شدند و ایشان پادشاهان عظیم ایشان خواهند بود در لباس
در ایشان با تواضع و فروتنی پس ایشانند که رایس ترین خلایق که با صلح خواهند آمد بسندگان الهی و بلاد
ایشان بر ایشان نازل خواهد شد عیسی و بر آید ایشان بعد از ملک طویل و ملک عظیم و خیری نخواهد بود و در زندگانی بعد از ایشان
از ایشان خواهند بود جمعی چند بی عقل مانند کبک و عقول که بر این جماعت قیامت قائم خواهد شد که بر بدترین خلایق و این وعده
جمعی است که حق سبحانه و تعالی بر احمد خواهد فرستاد چنانچه برابر ایم غلبه فرستاد و با معجزات بسیاری که احمد خواهد بود که در کتابهای
پس حارثه گفت که این معنی نرود تو مقرر است ای عاقب که این دو اسم از برای شخص است و در بعضی خلاف عاقب گفت بل حارثه گفت آیه شام را که
بر خلاف این در خاطر خطور میکند عاقب گفت نه بحق معبود که این نزد من واضح تر از آفتاب است پس حارثه سر برافکند و خط بر زمین
از روی تعجب پس گفت ای بزرگ مطاع آفت در است که نال ترا شنیده شد و حرج کند یا شنیده داشته باشد و از ازیت خود که
باشد و بان جنگ کند و ای فکر داشته باشد و بان عمل نماید عاقب گفت که ای حارثه سخنی گفتی و درشت گفتی آن که ادم است گفت قسم بخور
که آسمانها و زمینها قدرت او بر است و جباران مخلوقات بند قدرت او که این دو اسم مشتق اند از برای یک کس یک پیغمبر یک سول که اقتدار
است موسی بن عمران بشارت داده است عیسی بن مریم و پیش از ایشان خبر داده است حضرت ابراهیم با و در صحف خود پس خود را بخند

که بجا خزان ظاهر سازد که استنبر می کند بحار و عجایب که است از گفتار او پس عاقبت سخن را در دو باره که در از روی تیرش از سبب و خیال کسی که سید عیث شنید بلکه بر بخان نومی خند و حارثه گفت اگر خندید غلی و طمانی بود که بر خود لازم ساخت یا نه می بود که با و راجع شد یا نه بخانه اید و در حکمت موردش آنی که خدا از شما باز گرفته است که نزد او نیست حکیم را که عیث و رزمش کند و یابی نهی بخانه و آیه شما رسیده است از سیر شما شرح او فرموده است که خنده عالم عیث غفلتی است که از دل و ناشی شده است یا مستی است از او را غافل ساخته است از فکر و دایمی و پس گفت این حارثه بر سرتی که هیچ احدی به عقل خود مغرور نمیشود و اگر آنکه گمانهای بد بر دهم و من اگر از علم محتاج بر دایت تو یا شتم عالم غواجم بود اما نرسیده است تو از سیر یا سیر که حق سبحانه تعالی را بندگان اند که منینند از شرف و ابواب مسئله حجت الهی که میسازند بهمان از ترس خداوند کار خود گفت که چنانچه خواست گشت لیل و نیت بجز این پس باید که گمان بنویسی به بندگان خدا و خود بیا به ترس خود و بگویم که در از کشنده منازعه و عبدال میماند و در آن میان که بیان روایت کرده اند که این عیث در سوم ایشان بود و در روز سوم اجتماع ایشان بر می تفکر کردن که اگر خنده سیر سیر گشت می ماند یا نه از خود و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد و یک من از او و در آن میان که بیان از آن سیر سیر و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد و سوره یا چه عیث که در آن میان که بیان از آن سیر سیر و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد و بعد از آن سیر سیر از آن سیر سیر و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد و کرد و آن سیر سیر از آن سیر سیر و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد و عیث طایفه است که عیث عیث از آن سیر سیر و او را و او را نصیحت بر آن افکند که هر سه شنیدند و خبر داد و شمارا در مرتبه دیگر و در نو و یاران تو اثر نکرد که حق سبحانه تعالی بر و حجت میفرستد در حال حیات و و حجت میکند بر وی بعد از وفات او بسبب زند او که طایفه مطهر است و عالم است جمیع علوم به غیر این او را مبعوث خواهد کرد و آخر الزمن بعد از آنکه شتمای دین به بیست و سه باشد و خاموش شده باشد چنانچه ای به غیر این و فرزند بنده است و بای ایشان پس آن بنده و صالح و زانند که زانند دین اسلام را بر پای کند مثل اول و حق سبحانه و تلک قرار دهد پادشاهی او را و دیگر صالحان را از عجب او با ملک عالم را بگیرد پس حارثه گفت بر چه گفتید راست است و در حق و حستی نیست و دل بغیر حق قرار نمیگیرد پس او گفتی او کیست پس سید گفت که حق آنست که آن شخص نمی باید که بی نسل باشد پس حارثه گفت که چنین است و آن شخص محمد است پس سید گفت که ای حارثه در تو بر لجاجت است آیا خبر ندانند ما سافران او اصحاب با که بخیر است و در سیر بودیم و ایشان خبر آوردند که ده پیری که عهد داشت که بی از زن قرشی بود یعنی قاسم که از خدیجه بود و دیگری که از زن قبله بود یعنی البرهم که از اماره بود و در وفات شد و محمد بی فرزند شد مثل او خنده شباخ شکسته که شرف است بر ملک پس اگر میخواستی میبود سخن شما همی میبود چرا که در صحیفه شمعوست که فرزند او عالم گیر شود و هرگاه او را فرزند نبود باشد این محمد اوست که حضرت عیسی از او خبر داده است پس حارثه که سید را قسم که عبرت بسیار است و لیکن کسی که عبرت گیرد که کم است و دلائل آنجاست که اگر بعدیت بنیاد باشد و هم چنانکه چشمهای مردم دیده نمیتوانند قرص قناب را مشاهده کنند بواسطه آنکه چشمتانها قاصد از دوردان انوار حکمت عاجزند بواسطه ضعف از ادراک آن پس حارثه را سید عاقب کرد که اگر چنین باشد که از محمد فرزند نباشد شما متابعت اومی کنید و قسم میخورم بذات خدا که حجت بر شما تمام شده است و آنچه بخواهید و تعالی شما را عطا کرده است از علوم که بشمار رسیده است و از دوا و ایج حجت است الهی که نزد شماست و با آنکه

حق سبحانه و تعالی بشما شرف و منزلت فرموده است. میان مردمان پادشاهان و بزرگان همه را تالیف شما گردانیده است که
امور دینی و بشما دارند و شما محتاج ایشان نیستید و هر چه شما در می کنید ایشان بجای آنکه بزرگوار و عزیز و برتر است که حق سبحانه و تعالی او را شرفی و بزرگی
کرست کند زیرا که بشما آنکه نعمت الهی از جهت حق سبحانه و تعالی تواضع کند چون او را بلند کرده است و واضح و خیر خواه بندگان خدا با
و در او امر الهی بدرمانند و شما خود را گردید و مجد را و گواهی های راست که از جهت او در کتابهای الهی واقع شده است نقل کردید و
مطلع شدید که او مبعوث شده است و باز میگویی که او همین پنجمین مرتبه است بر قوم و بر جمیع خلایق و میگوید که او نعمت نیست که خاتم جمیع
پیغمبر است و حاضر است که حشر جمیع خلایق بر امت او خواهد شد و وارث جمیع انبیاست و از عقب آمده است زیرا که میگوید که من نسل
است آیا سخن شما همین نیست پس سید عاقب گفتند بل سخن اینست پس حارثه گفت که اگر ظاهر شود که او را فرزند و عقب هست است
و از پدر بزرگوار او وارث جمیع پیغمبر است و دین او غالب جمیع ادیانست و نام پدر او رسول جمیع خلایق گفتند پس حارثه گفت
که شما باین منازعت با او قصدست یا نیز بر این اعتقاد بودید و عاقب گفتند چنانچه حارثه گفت اسد اکبر ایشان گفتند چه واقع شد که انعم
گفتی گویا الزام دادی حارثه گفت که حق ظاهر است و باطل مبرور است. شنیدن آن مضطرب میشد و بدستیکه بر
رافض کرد و سنگها را شکافتن آسان تر است از زیر نمیدن آیه را که حق تعالی بیا فرموده است که حق است یا احیا کردن
آنچه را که حق سبحانه و تعالی میرانیده است که آن باطل است الحال بدانند که نزد بی سنی نیست و او است خاتم پیغمبران و در
ایشان و آخر ایشان که حشر بر امت او خواهد شد و پیغمبری بعد از او نیست و در زمان است او قیامت بر پا خواهد شد و حق
و تعالی وارث خواهد بود زمین را و هر چه در آنست که همه نواهند در و خدا باقی خواهد بود و از ذلت او است آن پادشاه صالح که بر
گردید و بشما خبر رسیده است که او مالک خواهد شد جمیع مشرق و مغرب و حق سبحانه و تعالی او را غالب خواهد ساخت با دین
و ابراهیمیه که نفی شرکست بر همه دیان پس هر دو گفتند ای حارثه اگر چنین باشد که او را فرزندی باشد عقیبی حق
ولیکن مدار تو بر و راه باز نیست و تنگ نمی آتی از پرگویی بر این دعوی که میکنی بر این بیا و رتا بنیم که چه بر این داری پس حارثه
گفت که من از جهت شما برانی بیا و دم که شما را از شبهه خلاصی دهد و شفای سینها بوده باشد پس حارثه رو با ابو حارثه بن علقمه
که شیخ ایشان و عالم بزرگ ایشان بود و گفت ای پدر بزرگوار التماس ارم که دلهای ما را انس و سینههای ما را شاد گردان
بانکه کتاب جامع را در این مجلس حاضر سازی تا وایان نقل کرده اند که این سخن و مجلس چهارم ایشان بود و هنگامی که بواگرم شده
بظهر بود و فصل تابستان بود و سید و عاقب و بشاره کردند که این مجلس انفرادی است که امروز از بسکه سخن گفته ایم جان ما بلب سینه
و از آن مجلس بختند و مقرر ساختند که روز دیگر حاضر سازند کتاب را جرحه و جامع را و در اینجا نظر کنند و بروفق آنها عمل نمایند
چون روز دیگر شد اهل نجران جمیع معابد و علمای خود را جمع نمودند که حاضر باشند و سباحه عاقب سید با حارثه و عاقر شدن حق از
کتابهای جامع پس چون سید و عاقب دیدند که خلایق جمع شده اند برای شنیدن جامع و بشیان شدند چون سید گفتند که
است سعی نمودند که شاید در حضور خلایق این سباحه واقع نشود و این سید و عاقب از جمله شاطین انس بودند و در کوه و جلگه
سید و بشاره کرد که بسیار گفتی و همه کس را باطل انداختی از گفتگو نمی گذاری که حق ظاهر شود حارثه گفت که تو و عاقب نمیکذارید که حق
ظاهر شود الحال بر چه بنحوا سید بگوید پس عاقب گفت که بر چه گفتی بود گفتیم باز عاده کنیم بدستیکه خبر میدهند و هر ترا و کتمان حجت الهی نمی نمایم و انکار

ایست حق سبحانه و تعالی که ما را نمی گویم وافر بر خداوند عالمسان نمی بندیم که شخصی را که حق سبحانه و تعالی بر سالت فرستاده باشد گوئیم که او رسول نیست پس ای حارثه بدان که ما اعتراف داریم که محمد فرستاده حق سبحانه و تعالی است بقوم خود از فرزندان حضرت اسمعیل نوح بن ابراهیم از عرب عجم واجب نمیدانیم که اطاعت او کنند و دین خود را گذاشته بدین او درانید مگر آنکه بیایا اقرار کنند بآنکه او رسول است بقوم خود حارثه گفت که این اعتراف بر سالت او از جهت و چه سبب میکنید ایشان گفتند بواسطه آن اعتراف می کنیم که از انجیل با و سایر کتابهای آسمانی شنیده ایم و برانجا خبر دهست حارثه گفت که از کتابهای آسمانی هر گاه ظاهر شده است که محمد پیغمبر است چه چهل و چه مفضل پس شما از کجا میگوئید که از غیر و ارث و حاشی نیست و بر کافران عالمیان مبعوث نیست ایشان در جواب گفتند که تو میدانی و ما میدانیم و شک نداریم که حجت حق تعالی بر طرف تفتیش و این حکمی است که حق تعالی مقرر ساخته است که همیشه جاری باشد آن و دنیا از حجت خالی نبوده باشد تا شب روز باشد و تا دو کس بمانند می باید که یکی از ایشان حجت آسمانی بوده باشد بر دیگری و ما نیز پیش از این گمان داشتیم که آن حجت محمد بوده باشد و این دین را بر ما دارد پس چون حق سبحانه و تعالی فرزندان نریخته او را بر دو او را عقیق ساخت و انسیم که او نیست زیرا که محمدی پس از حجت آسمانی و پیغمبر خاتم پیغمبران بی نسل نیست گویای حق تعالی که در کتب منزل فرستاده است پس انسیم که آن پیغمبر خواهد بود که خواهد آمد و بانی خواهد بود بعد از محمد که شوق است اسم او از نام محمد و او احدیست که مسیح خبر داده است نام او را و نبوت و رسالت و خاتم او را و آنکه فرزند قاسم است او را و عالم خواهد بود و همه مردمان را بر دین اعظم آسمانی خواهد داشت و بدوست او این امر جاری خواهد شد بلکه از ذریت او و عقب او مالک خواهد شد کل شهرهای زمین را و آنچه باین شهر است از بجز و بر مسلمانی معارض و اندک شایند بر این مدعا علما که سبکی انجیل را و حفظ دارند و ما پیش از این سخنان را بر وجه کمال گفتیم و تازه بیان کردیم دیگر چه حاجت داریم تکرار آن پس حارثه گفت که ما و شما همه در پی رسیدن این مطالب را و لیکن تکرار بواسطه آنست که اگر کسی فراموش کرده باشد متذکر شود و اگر کسی تفصیر نموده باشد باز گشت کند و جمع شود شما ذکر کردید که دو پیغمبر مبعوث خواهند شد از عقب شیخ نازوقیامت گفتید که هر دو از فرزندان حضرت اسمعیل نذاول ایشان مبعوث میشود و در مدینه دوم ایشان عاقبت است که احمد است اما محمد که از قریش است نیست که در مدینه متوطن است پس با و اعتقاد و ایمان داریم و بحق خداوند معبود که همان است احمدی که در کتابهای حق سبحانه و تعالی است و آیات آسمانی بران ولایت کرده است و اوست حجت حق سبحانه و تعالی و اوست خاتم پیغمبران و وارث ایشان خدا و دیگر پیغمبری و رسولی نیست میان حضرت عیسی و در قیامت غیرو بی کسی خواهد بود از دختر صالحه صدیقه مخصوصه که در عالم را بدین حق دعوت کند و مشرق و مغرب عالم را متصرف شود پس شما آنچه باید گفتید و اعتقاد بنبوت محمد دارید و اگر نسل آشته باشد شما شک ندارید که اوست سابق و کمال پیغمبران و آخر ایشان در زمان ایشان گفتند بی این از عظیم ترین دلائل است نزد ما پس حارثه گفت که شما و من شهادت با اعتقاد خود و پیغمبر دیگر کتاب جامع درین باب حاکم است میان ما و شما پس مردمان همه فریاد برآوردند که ای جامع ما ای ابو حارثه جامع را بیا و چون مردمان از گفتگو بیک آمده بودند و دیگر شریسته بودند و مردمان را گمان این بود که چون کتاب حاضر خواهد شد ظاهر خواهد شد که حق بجانب سید و عاقبت بواسطه دعوی آنیکه ایشان در این مجالس میکردند پس ابو حارثه رو بجانب غلام کرد که بر سر او ایستاده بود و گفت که برو ای غلام و کتاب جامع را بیا و آورد و کتاب جامع را بر سر خود گذاشته آورد و از سنگینی آن نمی توانست نگاه داشت را وی گوید که خبر او را مرد و راست گوئی که از اهل بخران بود و همیشه در خدمت سید و عاقبت می بود و کارهای ایشان را میکرد و بر بسیاری از امور ایشان اطلاع داشت

گفت کہ چون کتاب جامعہ حاضر شد سید و عاقب نزدیک بودند کہ از غصہ ہلال شوند چون میدانستند کہ درین احوال رسول خدا و اصحاب او و ذکر اہل بیت او در زمان آنحضرت و ذریت آنحضرت و آنچه واقع خواهد شد در امت آنحضرت و اصحاب آنحضرت از وقایع تا قیامت تمام بہست پس یکی از ایشان بگیری گفت کہ امروز روز رست کہ طلوع آفتاب از برای ما مبارک نبود کہ ہمہ حاضر شدند و ماضیای خود نزد عوام و کم است کہ عوام و رجائی باشند و این قسم محبتہ نشود و ایشان غالب نشوند دیگری گفت کہ مخلوب شدن از عوام بدترین مصلحت است و اصلاح فساد ایشان نمودن در غایت اشکال است زیرا کہ فساد کردن ایشان بمنزلہ خراب کردن خانہ است و اصلاح ایشان بمنزلہ ساختن خانہ و فسادی کہ در یک کلمہ ایشان حادث شود رسالی با صلاح نمیتوان آورد و آدمی کہ در این وقت حادثہ فرصت یافت و شخصی فرستاد و پنهان نزد جاعتی کہ آمدہ بودند از اصحاب رسول خدا و ایشان را احتیاطاً حاضر ساخت پس عاقبت سید و عاقبت کہ این مجلس را بر ہم زدند و بروز دیگر اندازند چون نصاری نجران ہمہ آمدہ بودند و ہمہ میخواستند کہ مطلع شوند بر آنچه در کتاب جامعہ است از وصف رسول خدا و فرستادہای حضرت رسول ہماہو بود و اصل ابو حارثہ شیخ ایشان نیز بجانب حادثہ بود و آدمی گفت کہ من گفت آن مرد بخوانی ثقہ کہ ایشان با خود مقرر ساختند کہ ہر چہ حادثہ با ایشان گوید و ایشان بآن خواند ایشان اتضاع نمایند و مضائقہ نکنند کہ مباد امرمان را این گمان شود کہ ایشان بر اطل اند چنین و امی نمودند کہ ایشان میخواہند کہ ملاحظہ نمایند کتاب جامعہ را با آنچه صواب است بآن عمل نمایند و نظر مردان ضلایع نگردند پس سید و عاقب برخاستند و نزد جامعہ آمدند و جامعہ ابو حارثہ بود و حادثہ بن اثال نیز پیش آمد و مردمان ہمہ گرد آمدند و رسولان آنحضرت نیز بدو ایشان درآمدند پس امر کرد ابو حارثہ کہ نشوند یک طرف جامعہ را و بیرون آوردند از آنجا صحیفہ بزرگ حضرت آدم را کہ مشتمل بود بر علم ملکوت حق سبحانہ و تعالی و آنچه حق سبحانہ و تعالی او را ایجاد فرمودہ است در زمین و آسمان و آنچه مقرر فرمودہ است از امور دنیوی و اخروی و آن صحیفہ بود کہ از حضرت آدم بحضرت شیث رسیدہ بود و جمیع علوم در آنجا بود پس سید و عاقب و حادثہ بن اثالند آن کردند کہ بر ایشان ظاہر شود و آنچه نزاع در آن داشتند از وصف حضرت رسول و احوال آنحضرت و مردمانی کہ در آنجا حاضر بودند ہمگی متوجہ بودند کہ از آنجا چہ چیز ظاہر میگردد پس دیدند در صبح دوم از فصلہای آن کہ نوشته بود کہ بسم اللہ الرحمن الرحیم نم آید بجز من خداوندی نیست زندہ ام بذات خود و عالمیان را موجود گردانیدہ ام و زندگانی ہمہ از من است ہر زمانی بعد از زمان من مقرر فرمودہ ام و در ہر امر حق و باطل را ظاہر گردانیدہ ام و موافق ارادہ خود ہر چہی را سببیت دادہ ام و ہر شوری بقدرت ہر امر شدہ است پس منم خداوند بزرگوار نیکی کرد از بخشانیدہ مہربان می بخشم و می بخشایم چہی گرفته است رحمت من غضب من بر عقوبت من بندگان خود را آفریدم از جہت آنکہ عبادت و بندگی کنند مرا و جہت خود را بر ہمگی تمام کردم بدستیکہ خواہم فرستاد بسوی پیغمبران خود را و خواہم فرستاد بسوی ایشان کتابہای خود را از زمان اول بشر کہ حضرت آدم است تا منہی میشود باحمد پیغمبر من و آن پیغمبر است کہ می فرستم بروی صلوات و رحمتہای خود را و با امید ہم در دل او برکتہای خود را و با کامل میگردد انتم و ان و کنندگان خود را پس حضرت آدم گفت خداوند آن پیغمبران کیستند و احمد کیہ و ارفعت و آدمی و بزرگوار گردانیدی از ایشان خداوند عالمیان فرمود کہ ہمگی از ذریت تو خواہند بود و احمد آخر ایشان خواهد بود حضرت آدم گفت الہی ایشان ابواسطہ چہ پیغمبری و مبعوث میگرددانی حق سبحانہ و تعالی فرمود کہ ہمہ را ابواسطہ و توحید و یگانہ داشتن خود پیغمبر منم و تہ صدوسی شریعت با ایشان خواہم فرستاد و از برای احمد تمام میکنم پس مقرر فرمود کہ ہر کہ نزد من آید یا شریعتی از این شریع با ایمان بکرم یا ایمان پیغمبران من کہ او داخل بہشت کند

ذکر کرده بود و نیز با که محاش این بود که حق سبحانه و تعالی بحضرت آدم شناسانید و غیر این را و سائر ذریت او را و حضرت آدم همه را مشایید نمود
تا آنکه نظر کرد و بوی که لایع شد و تمام مشرق را فرو گرفت و آن نور زیاده شد تا آنکه تمام مغرب را فرو گرفت و دیگر بلند شد تا ملکوت آسمان
رسید پس چون نظر کرد آن نور محمدی بود و بوی خوش آنحضرت عالم را خوشبو ساخت و دیگر دید که چهار نور در و آن حضرت بود و نازد
راست و چپ و پیش و پس که در خوشبویی و روشنی با حضرت شبیه تر بودند از همه ذریت آدم و بعد از آن نور بای و دیگر دید که از آن نور
میافتند که در بزرگواری و نور خوشبویی شبیه بآن حضرت بودند پس نزدیک آن نور با آمدند از هر جانب بآن نور با احاطه کردند و دیگر نظر کرد نور
بسیاری دید بعد از این انوار بعد دستار باور بسیاری اما در ضیاء و روشنی با آنها نمی رسیدند و بعضی از این نور با از دیگر می روشن تر بودند و نازد
بسیار میان این نور با بود پس ظاهر شد سیاهی مثل شب تا ما نماند سیل از هر طرف بر سرعت می آمدند تا آنکه زمین پر شد از ایشان
با جمیع ترین صورتی و زشت ترین هیاتی و گندیده ترین بوی پس حضرت آدم از مشاهده این اوضاع غریبه متحیر گردید و گفت ای
خدای من این چه بندگان و امی آمرزنده گنا بآن و امی صاحب قدرت کامله و اراده غالبه کیستند این سعادتمندان که ایشان را بزرگواری
و بر عالمیان بلندی اگرست که کیستند این نور بای بلند قدر که او را فرو گرفته اند پس حق سبحانه و تعالی وحی کرد و بحضرت آدم که ای
آدم این نور این انوار وسیله تواند و وسیله کسانی که سعادتمند گردانیده ام ایشان را از میان خلایق اینها سینه بشی گرفته گان
بر حمت من ایشانند سقر بآن من ایشانند شفاعت کنندگان خلایق که شفاعت ایشان را در حق گناه کاران قبول خواهم کرد
و این نور بزرگواری احد است بهتر ایشان و بهتر از همه خلایق او را برگزیدم و علم خود و اسم او را اشتقاق نمودم از نام خود منم محمود
و دوست محمد و این نور دیگر دزیر او و نظیر اوست و وحی او که قوت دادم محمد را با و دیگر دانیدم برکت و عصمت و طهارت خود را و در
عقب او که همه از لوث گنا بآن پاک باشند و این نور دیگر بهترین کنیزان من است و وارث علوم من است و خیر احدی غیر من و این دو نور
و دیگر فرزندان دایمی محمدانه در علم و کمال خلیفه ایشان خواهند بود و این نور بای دیگر که نور ایشان با نور آنها احاطه نموده است فرزندان
ایشانند که وارث علوم ایشان خواهند بود بدستیکه من همه را برگزیده ام و مظهر و محصور گردانیده ام و بر همه برکت کرده ام و رحمت کامله
خود را شامل حال جمعی گردانیده ام و جمعی را بعلوم خود پیشوایان خود ساخته ام و سبب روشنی شهر بای خود گردانیده ام که عالمیان از نور نداشت
ایشان بنور شوند پس دیگر نظر کرد حضرت آدم و در آخرین انوار نور می دید که میخیزد مانند و شنائی ستاره صبح از جهت اهل دنیا پس حق سبحانه و تعالی
فرمود که برکت این سیده سعادتمند خود علما را از گردن بندگان خود میکشایم و برکت او شقت او است و عفو تها را از خلایق بر میدارم و
بسبب اوزمین را پر از نور و رحمت و عدالت خواهم کرد و بعد از آنکه پاز قساوت و ترزل و جور و ظلم شده باشد پس حضرت آدم گفت پروردگار
بدستیکه بزرگواری کسی است که نور او را بزرگواری و صاحب شرف کسی است که او را شرف است فرای خداوند ابر که را نور فنیع مرتبه و بلند تر
گردانی سر او راست که صاحب رفعت و بلندی چنین باشد پس ای خداوند منعمی که نعمتهای تو منقطع و بریده نمیشود و صاحب حسنی که تدارک
آن نمیتوان کرد و بعضی احسان تو آخر نمیشود و بسبب این بندگان فیه مکان باین رتبه عالی مشرف شده اند از عطای تو و فضل تو و رحمت
بی شتهای تو و همچنین بر که اگر می گردانیده از پیغمبران سبب آن چیست خداوند عالمیان فرمود که منم آن خداوند که بجز من خدائی نیست
و بخشنانیده و مهربانم و بزرگواری و دانلیکی و دارم و عالم جمیع آنچه پوشیده است علم آن از خلق و با پیچیده در حق و سیکند و آنچه هم رسیده است
میدانم که چون بهم رسد و چگونه خواهد بود و میدانم آنچه نخواهد بود اگر بوده باشد چه گونه خواهد بود و بدستیکه چون من نظر کردم ای سید

من بدھامی بندگان خود نیامند در میان ایشان کسی را که اطاعت او را و خیر خواہی او خلق را بیشتر از پنجبرابر و رسولان من بود و
 بنا برین علوم خود و رسالت را ایشان را در حاجت و رسالت را در پیش ایشان گذارم و ایشان را بر گزیدم بخلائق رسالت و وحی خود
 را و انبیا بعد از پنجبرابر با خلائق من از ایشان را مخصوصاً از ایشان را که حق را در حق خود را با ایشان سپارم و ایشان را در میان خلق پیشوا گرد
 و بپیش ایشان درست آن شکستگیهای خلایق را و برکت ایشان راست کنم کجیهای ایشان را زیرا کہ من با ایشان و دلہامی ایشان
 و انانیت و نطف من ایشان را شامل است پس در میان پنجبرابر نظر کردم نیا فتم در میان کسی را کہ اطاعت او را و خیر خواہی او خلق را
 بیشتر از محمد بوده باشد کہ برگزیدم من است و بهترین خلقت من است پس در برگزیدم بدانش و نام او را بلند کردم با نام خود پس
 خاصان او را کہ بعد از او بنید موافق دل و پس ایشان را بحق ساختم با و ایشان را و ارشاد کتاب و وحی خود و ایشان حکمت و نور
 خود ساختم و قسم بذات خود یاد کرد کہ عذاب کنم بکس برگز کسی را کہ ملاقات کند مرا فدای قیامت و اعتصام جنت باشد بیکانگی من و
 در رشتہ مودت ایشان زود باشد پس ابو حارثہ گفت کہ ملا حظہ نمایند محیفہ بزرگ شیت را کہ بمبراث دست بدست بحضرت ادریس رسید
 است و آن کتاب بخط سربانی قدیم نوشته شدہ بود پس ملاحظہ آن محیفہ نمودند تا رسیدن باین موضع کہ جمع شدند اصحاب حضرت ادریس قوم
 او در ہنگامیکہ آنحضرت در خانہ عبادت خود بود در زمین کوفہ بحضرت ادریس ایشان را خبر داد کہ در زمینی میان فرزندان صلیبی پدر شما حضرت آدم و فرزندان
 فرزندان او اختلاف شد و گفتند کہ نزد شما از خلائق کیست کہ گرامی تر است نزد حق سبحانہ تعالی و بلند مرتبہ تر است نزد او و منزلت ارفع
 است پس بعضی از ایشان گفتند کہ پدر شما حضرت آدم افضل است کہ حق سبحانہ تعالی سید قدرت خود را بجا داد و کردہ است و فر
 ہمہ بسجود او داشته و خلافت زمین را با و عطا فرمودہ و جمیع خلائق را مسخر کردہ و جمعی دیگر گفتند کہ فرشتگان افضل اند چون ایشان
 مخالفت آئی نکردہ اند بعضی گفتند بلکہ سر کردہ امی فرشتگان جبرئیل میکائیل و ایزہیل افضل اند بعضی گفتند کہ جبرئیل افضل است
 کہ امین حق سبحانہ تعالی است بروحی او پس علی آمدند بخدمت حضرت آدم پس گفتند ہمای خود و اختلافات خود را بیان کرد پس حضرت
 آدم فرمود کہ امی فرزندان من شما را خبر دہم کہ امی ترین خلائق نزد حق سبحانہ تعالی قسم بخورم بخدا کہ چون روح در بدن من
 و در ست نشستم عرش بزرگوار آئی تا بندہ شدہ و نظر من پس دیدم کہ در آن نوشتہ بود لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ فلما
 خداست فلان برگزیدہ خداست پس چند نام را مذکور ساخت کہ با نام محمد قرین بودند پس حضرت آدم فرمود کہ ہر جا کہ نظر کردم در آسمان جا
 نبود کہ مقدار پوستی یا صفیہ بگودہ باشد مگر آنکہ در آنجا نوشتہ بود لا الہ الا اللہ و ہر جا کہ لا الہ الا اللہ نوشتہ شدہ بود البتہ بحسب
 نہ بکتابت نوشتہ بود کہ محمد رسول اللہ و هیچ موضعی نبود کہ آنکہ نوشتہ بود در آن کہ فلان برگزیدہ خداست فلان خالص کردہ خدا
 و فلان امین خداست پس نامی چند یاد کرد و بعد معین کہ آن دو از وہ است پس حضرت آدم گفت کہ امی فرزندان من محمد و آن دو از وہ
 کس کہ با او بودند از ہمہ خلائق گرامی تر نزد حق سبحانہ تعالی پس راوی گفت کہ بعد از آن ابو حارثہ بسید و عاقب گفت کہ سائید و
 نظر کنید بصلوات حضرت ابراہیم کہ فرشتگان از جانب حق تعالی آورده اند ایشان گفتند پس است اینجا آوردی از جامو ابو حارثہ گفت
 کہ ہمہ را ببینید کہ عذر ہا منقطع شود و خلجان شکند و دلہا بر خیزد کہ بعد از این شما را شکلی ہم نہ رسد تا چار بقول او قائل شدند و ہمگی آمد
 نزد صندوق حضرت ابراہیم و در آنجا نوشتہ بود کہ حق تعالی بقیض کہ میدارد بر ہر کہ خواہد کہ او را برگزیدہ از خلق خود حضرت ابراہیم را
 بخلعت برگزید و مشرت سادت او را بصلوات و برکات خود و او را قبلہ و پیشوای بسینیان کرد و پنہ بہت کتاب یاد و زیت

او مقرر ساخت که هر یک از دیگری میراث برند و حق تعالی میراث داد و باو تابوت آورد که ششیل بود و علم و حکمت که سبب آن حق تعالی او
تفصیل داد و بر فرشتگان پس نظر کرد ابراهیم در آن تابوت و در آنجا خانه دید بعد و پیغمبر آن را و الاغزم و بعد او صیالی ایشان بعد از ایشان نظر کرد
در هر یک از خانه تا آنجا که محمد رسید که آخر پیغمبر است و از دست راست او حضرت علی بن ابیطالب است و دید در صورتی عظیم و نورانی و خشنود
که دست در میان حضرت زده بود و در آن صورت نوشته بود که این نظیر و صی آنحضرت است که موعود است نبوت الهی پس حضرت ابراهیم
گفت که ای خداوند من و ای بزرگوار من کیست این خلق بزرگوار خداوند عالمیان و حی کرد باو که این بنده و برگزیده من است
و او دست فاتح که فتح خواهد نمود ابواب علم و حکمت را بر خلایق یا پیش از همه خلایق خلق شده است و خاتم پیغمبر است و این صورت
دیگر و صلی دست که و است علوم او است پس حضرت ابراهیم گفت الهی فاتح خاتم کیست خداوند عالمیان فرمود که محمد است برگزیده
من که پیش از جمیع خلق روح او را آفریده ام و محبت بزرگوار من است در میان خلایق و او را پیغمبر گردانیدم و برگزیدم در وقتی که آدم
در میان کل و بدن بود و او را مبعوث خواهم کرد در آخر الزمان تا دین را کامل گرداند و باو ختم مینمایم رسالت خود را و این علی است
برادر او و صدیق اگر بود در میان ایشان برادر صی انداختم و ایشان را برگزیدم و صلوات بر ایشان فرستادم و برکات خود را شامل ایشان
ساختم و هر دو را محصور گردانیدم و هر دو را برگزیدم و بانیکان و نیکوکاران از ذریت ایشان پیش از آنکه بیا فریتم آسمان و زمین را و هر چه
در آنهاست از خلق من این برگزیدن از برای آن بود که نیکی ایشان و پاکی دلهای ایشان را میدارم بدستگیر من و انا و مطلقم
بر بندگان خود و احوال ایشان گفت که پس حضرت ابراهیم نظر کرد و در صورت دید که انوار ایشان میدرخشید و حسن نور شبیه
بصورت محمد و علی بودند پس چون حضرت ابراهیم حسن صیای آن صورتها مشاهده نمود و آنها را مقرون بصورت محمد و علی یافت
و در رفعت و جلالت شبیه ایشان دید سوال کرد از حق تعالی و گفت خداوند امر خبر ده بناهای این صورتها پس حق تعالی وحی
کرد باو که این نور گیر من است و دختر پیغمبر من فاطمه معصومه زهره گردانیدم او را یا شوهرش علی و سید ذریت پیغمبر من این نور
حسن و حسین اند و آن فلان است و این فلان تا بحضرت صاحب الامر رسید پس فرمود که این نور من است که سبب اوجیت
خود را بر خلایق می گسترانم و این خود را با و ظاهر خواهم ساخت و بنده گان خود را با و هدایت خواهم کرد و بعد از یاس و نا امید می ایشان
از فریاد رسیدن من ایشان را پس در آن حالت حضرت ابراهیم بر ایشان صلوات فرستاد و گفت رب صل علی محمد علی و آل محمد و بر کافران
صلوات فرست بر محمد و آل محمد چنانکه ایشان را برگزیده و خالص گردانیده خالص گردانیدن و نیکو پس حق تعالی وحی نمود با ابراهیم که گوازا
باو ترا که امت من و مفضل من بر تو بدرستی که من محمد و برگزیدگان او را از صلب تو گردانیده ام و ایشان را از لپشت
تو بیرون می آورم بعد از آن از پشت اول فرزند آن تو اسمعیل پس بشارت باو ترا ای ابراهیم که من مقرون بمسازم صلوات
ترا صلوات ایشان و همچنین برکات و ترحم خود را بر تو مقرون می سازم با برکات و ترحم بر ایشان و مقرر ساخته ام رحمت و
محبت خود را که بر خلایق بوده باشد تا روزی که مدت خلایق بسر آید و من وارث آسمان و زمین باشم که هر کس که بوده باشد
همچنین بعد از آن مبعوث سازم خلایق را از جهت عدالت خود و فائز گردانیدن عدل و رحمت خود را بر ایشان را و می
گوید چون شنیدند اصحاب رسول هر چه را قوم تلاوت نمودند از آنچه متضمن آن بود کتاب یا مکه و صحیفه های پستیانیان
از نعمت حضرت رسول خدا و وصف اهل بیت آن حضرت که آنحضرت مذکور بودند و مشاهده نمودند رتبه ایشان را نزد حق تعالی

یقین و ایمان ایشان زیاده شد و از خوشحالی نزدیک شد و پرواز کرد روح ایشان را وی که بعد از آن انعام شده
 آنچه نازل شده بود بر حضرت موسی پس دیدند که در سفر دوم از توریت نوشته است که خداوند عالمیان می فرماید که من
 از میان آسمان فرزندان اسمعیل پیغمبری را که نازل می فرمایم بروی کتاب خود را مبعوث میگردانم و او را با شریعت درست و راست
 به جمیع خلق خود میدهم و او را حکمت خود و مؤید میارم و او را بفرشتگان خود و لشکر خود و نسل او از دختر مبارک او خواهد بود که من را
 بابرکت گردانیده ام و از آن دختر دو فرزند بوجود آورم که مانند اسمعیل و اسحق اصل دو شعبه عظیم باشند که هر یک از آن دو شعبه را
 بسیار گردانم و از ایشان دو از ده امام قرار دهم برای محافظت آنچه کامل گردانیدم بسبب محمد و مبعوث گردانیدم و او را با نماند
 رسالت و حکمت خود و محمد خاتم پیغمبران من است و بر امت او قائم میگردد قیامت پس حاشه گفت که الحال ظاهر شد صبح حق
 برای کسی که دو چشم بینا دارد و واضح شد راه راست از برای کس که دین حق را برای خود پسندیده پس آیا درو لهامی شما
 بسیاری شکست اند که خواهید شنید شنایابید پس سید و عاقبت جوانی نگفتند باز ابو حاشه گفت که عبرت گیرید دلیل آخر از آن
 سید شما حدیث بنام عیسی پس آمدنم بسوی کتب و انجیلها می که حضرت عیسی آورده بود پس دیدند در مفتاح چهارم از وحی که بر سید
 نازل شده است که ای عیسی ای پس از آن پاکیزه که بی شوهر متعبد بشنوشن من را و سعی در فرمان من بدرستی که آفریدم من
 و ترا علامتی گردانیدم از برای عالمیان پس مرا عبادت کن و بر من توکل نما و بگیر کتاب را بقوت تمام در عمل نمودن بآن که
 برای اهل سوره یا خبر ده ایشان را که منم خداوندیکه بجز من خداوندی نیست زنده ام و زندگان همه از من است و مرا انجیم
 نیست پس ایمان آورید بمن و بر رسول من که بعد از این خواهم فرستاد پیغمبر که در آخر الزمان آید که رحمت عالمیان باشد
 اگر در رحمت و برای جهاد که بندگان البشمیر براه حق در آورده و او اول است و آخر یعنی اول همه است بحسب خلقه روح و آینه
 است بحسب مبعوث شدن بر خلائق و او است پیغمبر که بعد از همه پیغمبران خواهد آمد و خسر در زمان او خواهد شد پس بشارة
 بان پیغمبر فرزندان یعقوب را حضرت عیسی گفت که ای مالک ما نماند و اندک پنهان با کیست آن بنده صالحی که دل من او را
 رشت بیش از آنکه چشم من او را بیند خطاب رسید که او برگزیده من است و رسول من که بدست خود مجاهده می کند و قوا
 و فعل او موافق یک دیگرند و آشکار و پنهان او مطابق اند می فرستم بسوی او نور تازه یعنی قرآن که روشن میگردد
 بسبب آن چشمهای کوران را و شنوا میگردد و انم بان گوشهای کران را و دان میگردد و انم بان دلهای نادانان را و در آن
 جا داده ام چشمهای علوم را و فهم و حکمت را و بهار دلهارا خوشحال او و خوشحال است او گفت خدا یا او چه نام دارد و
 علامت او چیست و ملک است او چه قدر خواهد بود و آیا او را در تنی خواهد بود خطاب رسید که یا عیسی ترا خبر دهم با آنچه
 سوال کردی نام او احمد است و انتخاب کرده شده است از ذریه ابراهیم و برگزیده است از اولاد اسمعیل و رو
 مانند قر است و جبین او منور است برشته سوار می شود و چشمهای او بخواب میرود و دل او بخواب نمیرود
 میگردد و انم او را در امت امی که از علوم بهره نداشته باشند و ملک او تا قیام قیامت خواهد بود و ولادت او در شهر
 اسمعیل یعنی که در زمان او بسیار بوده باشند و اولاد او کم و نسل او از دختر بابرکت محصوره او خواهد بود و از آن ختم
 بزرگوار هم رسد که شهید شوند و نسل او از ایشان بوده باشد پس طوبی از برای آن دهر است و از برای دستار

ایشان و از برای کسی که در یاد ایشان را و حضرت و در ایشان را پس حضرت عیسی گفت ای طوبی چه چیز است خطاب
رسیده که درختیست در بهشت که ساق و شاخهای آن از طلاست و برگ آن از طلاست و باران مثل پستان
و خزان بگردان است از عسل شیون تراست و از مسکه نرم تر و آب آن از چشمه تسنیم است و اگر کلاغی پرواز نماید در وقت
که جو باشد و پیر شود در پرواز هنوز برسد آن درخت نرسد از بلندی آن و هیچ منزلی از خانهای بهشت نیست مگر آنکه
سایه سر آن شاخه از شاخهای آن درخت است پس چون یکی خوانند او صاف رسول خدا را که حق سبحانه و تعالی
بمحضر صبح فرستاده بود و وقت آنحضرت را و بادشاهی است آن حضرت را و ذکر ذریت آن حضرت و اهل بیت
او را سید و عاقب ملزم شدند و سخن منقطع شد و آوی گفت که چون حارثه غالب آمد بر سید و عاقب پس
کتاب جامه و آنچه در کتابهای پیغمبران دیدند و آنچه در خاطر داشتند از تحریف آن کتابهای ایشان را دست
معاونتند که تا وی گفتند که مردمان را بفریبند پس دست از نزاع برداشتند و دانستند که غلط کرده اند راه حق
خطا کردند و توبه بفرمودند و عاقب بمحمد خود برگشتند با نهایت تأسف و پشیمانی که تدبیر در امر خود بیندیشند پس نصار
بخران یکی نزد ایشان آمدند و گفتند رای شما بچه قرار گرفت و دین را بچه قرار دادید ایشان گفتند ما از دین خود بر نمانیم
شما نیز بر دین خود باشید تا ظاهر شود حقیقت دین محمد و الحال روانه می شویم بسوی پیغمبر قریش که نظر کنیم که چه
است و ما را بچه چیزی خواهد دادی گوید که چون سید و عاقب تهیه کردند که متوجه خدمت حضرت رسول خدا شوند بسوی
مدینه مشرفه با ایشان روانه شدند چهارده سوار از نصاری بخران که از بزرگان ایشان بودند در علم و فضل و شجاعت
نفر از بزرگان بنی حارث بن کعب و سادات ایشان نیز روانه شدند و آوی گوید که نفیس بن حصین و بزی بن عبدمنان که
در شهرهای حضرت بودند از علمای ایشان به بخران آمدند و با ایشان روانه شدند پس ایشان بر شتران سوار شدند
و اسپان خود را تل کردند و متوجه مدینه مشرفه شدند و چون دیر کشید خبر اصحاب حضرت که بجانب بخران رفته بودند
رسالت پناه خالد بن ولید را بالشکری بجانب ایشان فرستاد که معلوم کند که ایشان در چکارند پس در راه ایشان
را ملاقات کردند و ایشان گفتند که ما بخدمت رسول خدا آمده ایم بواسطه تحقیق مذہب و چون بجوای
مدینه رسیدند سید و عاقب خواستند که زینت و شوکت خود را با گروهی که با ایشان همراه بودند در نظر مسلمانی
و اهل مدینه بچولان در آورند لکن ابرسر راه قوم خود آمدند و گفتند اگر نبرایم از مرگها و چرکینهای خود را دفع کنید و
جامهای سفر را بکنید و آبی بر خود بزنید بهتر است پس آن قوم بریر آمدند و خود را پاکیزه ساختند و جامهای نفیس
نمینی ابریشمین پوشیدند و خود را بمشک معطر ساختند و بر اسپان خود سوار شدند و نیز با برسر اسپان راست کردند و با
ترتیب و تمهید نیکو روانه شدند و ایشان از همه عرب خوشتر و تومندتر بودند چون اهل مدینه ایشان را دیدند گفتند
که ما هرگز گروهی از ایشان نیکوتر ندیده ایم پس بآن حالت آمدند تا بخدمت حضرت رسول رسیدند و آن حضرت در مسجد
نشریف داشتند و بعد از اذکار شرف بخدمت آنحضرت چون وقت نماز ایشان شده بود و بجانب مشرق کردند و دخول
نماز شدند اصحاب حضرت رسول خواستند که ایشان را منع کنند از نماز حضرت اصحاب را منع کرد و فرمود که ایشان را بحال خود

ارید پس حضرت واصحاب او ایشان را سه روز بحال خود استند و حضرت دعوت ایشان باسلام فرمود
 نیز از حضرت سوال نکردند و ایشان را سه روز مہلت داد تا نظر کنند بسوی سیرت و طریقت و اوصاف و اطوار آنحضرت
 کتب یافته بودند بعد از سه روز حضرت رسول ایشان را باسلام دعوت فرمود ایشان گفتند کہ بالا القاسم ہر
 پیغمبری کہ مبعوث خواہد شد بعد از حضرت عیسیٰ کہ در کتابہای الہی غر و جل دیدہ ایم ہمہ را در تو یافتیم کہ بہست مگر
 کہ آن بزرگترین صفات و دلالتش بر حقیقت ملازم ہمہ بیشتر است و آنرا در تو نمی یابیم حضرت رسول فرمود کہ آن چہ
 است ایشان گفتند کہ ما در انجیل دیدہ ایم کہ پیغمبری بعد از مسیح می آید تصدیق او می نماید و باو اعتقاد دارد و تو او را مانع
 و در و غلو میدانی و گمان میکنی کہ او بندہ است تراوی گوید کہ منازعہ و خصومت ایشان با حضرت نبود الا در مادہ عیسی
 حضرت رسول فرمود کہ نہ چنین است کہ میگوئید بلکہ من تصدیق او میکنم و اعتقاد باو دارم و گواہی میدهم کہ او پیغمبر مبعوث
 است از جانب حق تعالی و میگویم بندہ خدای عالمیان است و مالک نیست نہ نفع خود را و نہ ضرر خود را و نہ موت
 حیات خود را و نہ مبعوث شدن بعد از وفات خود را بلکہ ہمہ اینہا از حق سبحانہ و تعالی است ایشان گفتند کہ آیا بندگان
 انجہ او میکرد و آیا پیغمبری آورد انجہ او آورد از قدرت کاملہ خود آیا او مردہ را زنده نمیکرد و کور را در زار و دیس را شفا می
 بخشید و انجہ او با پیغمبر مردم بود و با پیغمبر در خانہ خود ذخیرہ می نمودند آیا اینہا را بغیر از حق تعالی کسی قدرت دارد یا کسی کہ پس خدا
 بود باشد ہرگز بسیار گفتند از غلو در عیسی کہ خداوند عالمیان منور است از گفتہای ایشان با علای مراتب تنزیہ پس
 فرمود کہ انجہ گفتید کہ برادر من عیسی مردہ زنده میکرد و کور و دیس را شفا میداد و خبر میداد قوم خود را با پیغمبر در خانہ ایشان
 و با پیغمبر در خانہای خود ذخیرہ می نمودند واقع است و لیکن ہمہ را باذن حق تعالی میکرد و او بندہ حق سبحانہ تعالی است و عیسی را از
 عاز نیست و عیسی گردن گشتی ندارد و بدستیکہ عیسی گوشت و خون و مو و رگ و پی داشت و طعام میخورد و آب می آشامید
 میرفت و اینہا صفات مخلوق است و پروردگار خداوند نیست یگانہ و حق است کہ مانند او چیزی نیست و او را مثل نیست
 گفتند کہ بنا بر ما مثل او کسی را کہ بی پدر مخلوق شدہ باشد حضرت فرمود کہ حضرت آدم خلقت از حضرت عیسی عجیب تر است کہ بی پدر
 مخلوق است و بیج آفرینی نزد حق سبحانہ و تعالی آسان تر یا دشوار تر از دیگری نیست یا قدرت او در این مرتبہ است کہ ہر
 خواہد ایجاد نماید ہمین کہ میگوید او را باش آن موجود میشود پس حضرت این آیه را بر ایشان خواند کہ ان مثل عیسی عند
 آدم خلقہ من حمار اب شہر قال کہ کن فیکون یعنی بدرستیکہ مثل و داستان عیسی نزد حق سبحانہ و تعالی مانند او
 آدم است کہ حق تعالی او را از خاک ایجاد کرد پس گفت او را کہ باش پس موجود شد ایشان گفتند کہ در امر عیسی چنانکہ اعتقاد داریم
 بر نبی گردیم و گفتہ تو اقرار نمی کنیم در حق عیسی پس بیا کہ با تو مبارکہ کنیم کہ ہر یک از شما و ما کہ بر حق باشیم آن دیگری کہ دروغ گوشت
 سی گرفتار شود کہ مبارکہ و نفرین کردن سبب عذاب عاجل میگردد و حق نزو می ظاہر میشود پس حق تعالی اکیہ مبارکہ را ب حضرت
 شاد کہ مضمونش انست پس اگر با تو مجاہدہ نمایند یا محمد بعد از آنکہ آہ بسوی تو انجہ حق است پس بگو کہ بایند کہ بر خوانیم یا پسران خود را و شما
 ان خود را و زنان خود را و شما زنان خود را و ما کسانی را کہ بمنزلہ جان ما باشند و شما کسانی را کہ بمنزلہ جان شما بودہ باشند پس فقر
 نیم و بگردانیم لعنت خدا را بر دروغ گویان از ما و شما پس حضرت رسول آیه را بر ایشان خواند و فرمود کہ حق تعالی امر فرمود

شماره اول را میباید بجای آورم اگر شما بر آن بود باشید و گفته خود عمل نمایند ایشان گفتند که این علامتی است میان او و شما فردا می آیم و با شما میباید میکنیم پس برخواستند رسید و عاقب و اصحاب ایشان چون دور شدند و ایشان در گنگستان حوالی مدینه فرود آمده بودند و بعضی از ایشان را بعضی دیگر گفتند که محمد آورده و چیزی که امر شما و امر او ظاهر شود پس لما خله نمازید که با یکس از مردان خود با شما میباید خواهد کرد آیا جمیع اصحاب خود را خواهد آورد یا اصحاب تجمل از مردمان خود را خواهد آورد یا در ایشان با خشوع که بر نیزه ها نشینند خواهد آورد که این جماعت همیشه اندک میباشند پس اگر اکثرت بیاید یا اهل دنیا و صاحبان تجمل دنیا بیایند پس بعنوان میایات آمده است چنانکه پوشانان می کنند پس بدانید که شما غالب خواهید بود و اگر جمعی فطیل نماند خاشع را بیار و این را لیت پیچید و بر نیزه ها ایشان است پس در این صورت زنهار که اقدام بر میباید ننمایند که این علامت نیست میان شما و پس ببینید که چه می کنند در بستن عذر خود تمام کرده است آنکه بهم میکنند پس حضرت رسول فرمود که میان دو درخت راه رفتند پس چون روزی که فرمود که عیانی سنا تنگ آورد و مرد و بر بالای آن درخت انداختند پس چون عاقب و سید دیدند که حضرت بیرون آمده است ایشان نیز و پس خود را که سبک خفته الحسن و دیگرى عبد المنعم و از زنان خود ساره و مریم را بیرون آوردند و نصاری بخبران و سواران بنی حارث بن کعب نیز بیرون آمدند و بهترین بیانی و اهل مدینه از مهاجر و انصار و غیر ایشان بیرون آمدند با علما و دلا و بهترین زمینها که ببینید که کار کجایمی انجامد حضرت رسول در حجره مبارکش تشریف داشتند تا روز بلند شد پس از حجره بیرون آمدند و دست علی را گرفته بودند و حضرت امام حسن و امام حسین را پیش روی خود روان ساختند و حضرت فاطمه را در عقیقه خود آمدند تا بنزد یک آن دو درخت پس همان عنوانی که از خانه بیرون آمده بود روزی بر آن عبا ایستادند و حضرت شخصی را بنزد سید و عاقب فرستاد که بیایید میباید که ما را بان میخواندید پس ایشان آمدند و گفتند که ای کلاما میباید سکینی یا ابوالقاسم حضرت فرمود که بهترین اهل زمین و گدای ترین ایشان نزد حق سبحانه و تعالی باین عجايب و اشعار بچهرت اهل بیت کرد علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم پس سید و عاقب گفتند که با بزرگان اهل خان امان می آورده بیرون نیامده و همین باتو این جوان است و زنی و دو کودک آیا با این جماعت با ما میباید می نمائی حضرت فرمود بل من الحال شما را خبر دادم که با این مامور شده ام از جانب حق تعالی که با این جماعت با شما میباید کنم حق آن خداوندی که مرا بر استی مخلص فرستاده است پس نگهائی ایشان زرد شد و برگشتند و بنزد اصحاب خود آمدند پس چون اصحاب ایشان را دیدند گفتند چه واقع شد ایشان خود را می کردند گفتند خواهم گفت پس جوانی که از خوابان علمای ایشان بود گفت و امی بر شما زنهار که میباید کنید و بخاطر آورید آنچه خواندید در جامه از اوصاف محمد دور او مشاهده کردید آن اوصاف را و بخدا سوگند که چنانچه بیاید دانست میدانید که صادق است و هنوز برگزیده است که اصحاب شما مسخ شدند لقبورت میمون و خوک از خدا ترسید چون دانستند که خبر خواهم میکنند و این گفتگو ساکت شدند راوی گفت که مندر بن علقمه که برادر ابو حارثه عالم بزرگ ایشان بود و از جماعه علمای دنیایان بود نزد ایشان و اعتقاد تمام با او داشتند و از خبیران بجای رفته بود و در وقت نزاع ایشان در بخبران حاضر نبود و در وقتی رسید که ایشان مجتمع شده بودند که خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روزی پس با ایشان بیرون آمد در این وقت چون دید که رایده است ایشان منگول شده است دست سید و عاقب را گرفت و درو با صاحب خود کرد و گفت بگذرید که من ساعی با ایشان غلبت آنهم پس رسید و نائب را بکنار می برد و درو با ایشان

کرد و گفت نامح دروغ نمی گوید با اهل خود و من شمار امشفق و مهر با منم پس اگر عاقبت خود را نظر کنید نجات می یابید و اگر نه
 بلاک خوابید شد و عالمی را بلاک خوابید کرد گفتند ما ترا نیک خواه خود میدانیم و از شر تو ایلمیم گوهر چه میدانی او گفت آیا میدانی
 که بر قوم که با پیغمبری مبارکه نمودند و در یک چشم زدن بلاک شدند و شما و بر که ربطی دارد و بکتا بهای اتسی همه میدانید که محمد
 ابوالقاسم همان پیغمبر است که همه پیغمبران بشارت داده اند و با و ظاهر ساخته اند و اوصاف اهل بیت او را منافی نصیحت دیگر شما
 را بان تخلیف می نمایم آنست که چشم باز کنید و ببینید آنچه ظاهر شده است گفتند چه چیز است گفت نظر کنید بافتاب
 که چگونه متغیر شده است و درختان که همه سر نیز آورده اند و مرغان که همه رو بر زمین گذاشته اند و با امارا بر زمین نهاده
 اند و آنچه در جنبه دان آنها گذشته است از ترس عذاب آبی با آنکه هیچ گناه بر ایشان نیست و اینها نیست مگر برای آنچه
 مشاهده می کنند از آثار عذاب خداوند قهار و ایضا نظر کنید ببرزیدن و طمیدن کوهها و رودی که فرو گرفته است عالم را
 و پارهایی ابرسیاه با آنکه فصل تابستان است و وقت پیدا شدن آبر نیست و باز نظر کنید بسوی محمد و اهل بیت او که چگونه
 دست بر نماز داشته اند و منتظرین اند که شما قبول کنید و نفرین را پس بدانید که اگر یک کلمه لغت بر زبان رانند همه بلاک می شوند
 و بسوی اهل و مال خود برخواهم گشت پس چون سید و عاقب نظر کردند و آثار عذاب را مشاهده کردند و استند به یقین که آنحضرت
 بر حق است و از جانب حق سبحانه و تعالی است پس با نای ایشان بلرزید و درآمد و نزدیک بود که عقل ایشان مختل شود و دانستند
 که البته عذاب بر ایشان نازل خواهد شد اگر مبارکه نمایند پس چون مندر بن علقمه دید که ایشان خایف شدند با ایشان
 گفت که اگر مسلمان شوید و در دنیا و عقبی سالم خواهم ماند و اگر دنیا خواهید و نتوانید دست برداشتن از اعتباراتی که نزد
 قوم خود دارید من در آن باب با شما مضائقه ندارم ولیکن خوب نگردید که با محمد طلب مبارکه کردید و این را علامتی ساختند
 میان خود و از شهر خود بیرون آمد با اعتبار خود و این از عدم عقل شما بود و محمد قبول کرد مقصود شما را فی الحال و
 پیغمبران بگا و چیزی را ظاهر ساختند تا تمام نکنند از آن بر نیگیرند پس اگر اراده دارید که از این مبارکه برگردید و خود را
 از عذاب نجات بخشید پس ز نهار نزدی برگردید و با محمد صلح نمائید و او را راضی کنید و تاخیر نکنید که سعادتمند شما بمال
 قوم یونس سه سال ماند که چون آثار عذاب ظاهر شد تو برگرد و سید و عاقب گفتند پس تو برو و نزد محمد و هر چه قرار ده
 تا بان راضی هستی ولیکن پس عمرش علی را واسطه ساز و از او التماس کن که این عهد و پیمان را درست کند که محمد ظاهر
 او را می خواهد و از گفته او بیرون نمرود و زردی که با که خاطر قرار گیرد پس مندر روانه شد نزد رسول خدا و گفت السلام
 یا رسول الله گواهی میدهم که از غیر خداوند عالمیان خدائی نیست و تو عیسی پروردنده خدا نمید و فرستاده او نمید
 ایسوی خلایق و مسلمان شد و رسالت ایشان را رسانید پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم حضرت
 امیرالمومنین علی بن ابیطالب را فرستاد بواسطه مصالحه پس حضرت امیرالمومنین گفت یا رسول الله صلی الله
 علیه و آله وسلم بدو واردم فداست تو با ایشان بچه عنوان صلح کنم حضرت فرمود که هر چه را می توانی بکنی بکن
 کن که اگر دلتو کرد که من است پس حضرت امیرالمومنین با ایشان صلح نمود که دو هزار جامه نفیس بر سال بدهند و هزار
 مثقال طلا بدهند نصف آنرا در محرم و نصف آنرا در ماه رجب پس حضرت امیرالمومنین بدو را بخواری

وزاری محمد است حضرت رسول صلی الله علیه و آله آورد و خبر داد حضرت را بان صلح که کردند و اقرار کردند نزد آنحضرت بملت
و خواری پس حضرت رسول فرمود که قبول کردم اما اگر با من مبارله می نمودید و با اینها که در زیر عبا بودند بر آئینه حق سبحانه
و تعالی این دادی را بر شما آتش میکرد و بکثیر از یک چشم زدن آن آتش را می کشایند بسوی آن جماعت که شما در عقب خود
گذاشته اید از اهل ملت خود و همه را بان آتش میسوزت پس چون رسول خدا با اهل بیت مراجعت نمود بسوی مسجد خود
چهره نازل شد و گفت حق سبحانه و تعالی سلامت میرساند و می گوید ترا که بنده ام موسی بهارون و فرزند ان بارون
مبارله نمود با دشمن خود قارون پس حق تعالی قارون را با اهل و آلش بر زمین فرو برد با کسانی که اعانت قارون می کردند
و بزرگوار و عظمت خود قسم بخورم ای احمد که اگر تو بخود و اهل تو مبارله می نمودید با اهل زمین و جمیع خلایق آفرین
آسمانها پاره پاره و کوهها ریزه ریزه می شدند و زمین فرو میرفت و قرار نمیکرفت مگر آنکه مشیت من بر خلایق آن
قرار میگرفت پس حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بسجده شکر رفت و روی خود را بر زمین گذاشت پس دست
را بلند کرد تا آنکه ظاهر شد بر دمان سفیدی زیر بغل آنحضرت و گفت شکر الله شکر الله شکر الله بعد از آنکه از حضرت رسول پرسیدند
از وجه سجده و از سبب خوشحالی که در روی حضرت ظاهر شده بود حضرت فرمود که شکر کردم خداوند عالمیان را بواسطه
انعامی که نسبت بابل بیت من کرامت فرمود پس خبر داد ایشان را بانچه چهره نازل شده بود متولف گوید که این قصه
متواتره مبارله که خاصه و عامه در اهل آن و اکثر خصوصیات آن اختلافی ندارند بوجه دشمنی و کالت بر حقیت رسول خدا و
مرتضی و فضیلت مجموع آل عبا علیهم الصلوٰه و التحیة و الثناء دارد اول آنکه اگر حضرت و ثلوق تمام بر حقیت خود نمیداشت
باین جرأت اقدام بمبارله نمی نمود و عزیزترین اهل خود را بدم شمشیر و عای سرخ تاثیر گرد و بکای طعن حقیت ایشان داشت
یا احتمال میداشت که ایشان بر حق باشند بر نمی آورد و دوم آنکه خبر داد که اگر با من مبارله کنید عذاب حق تعالی بر شما نازل میشود مبارله و تحقیق مبارله نمیداد
جز بمحقیقت قول خود نمیداشت این مبارله متضمن سببی را ظاهر کذب خود بود و هیچ عاقل چنین کاری نمیکند با آنکه با اتفاق آن حضرت
اعتقل عقلا بود سوم آنکه نصاری امتناع از مبارله نمودند و اگر علم بحقیقت او نداشتند بایست پر دانی از نفرین آنحضرت و
سعدوی از اهل بیت او کنند و حفظ رتبه خود و میان قوم خود بکنند چنانچه برای رعایت این ثانی اقدام بر مالک حروب می نمود
و زنان و فرزندان و اموال خود را در معرض اسیر و قتل و غنیمت در می آوردند و بایست که مذلت و خواری جزیره را اختیار
کنند چهارم آنکه در همه این اخبار مذکور است که ایشان یکدیگر را منع از اقدام بر مبارله می نمودند و در آن ضمن می گفتند
که حقیت او بر شما ظاهر گردید و معلوم شد بر شما که آن پیغمبر موعود است و باین سبب امتناع نمودند پنجم از این قصه
ظاهر میشود که حضرت امیر المومنین و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم بعد از حضرت رسالت اشرف خلق بوده اند و
عزیزترین مردم بوده اند نزد حضرت رسول چنانچه جمیع خاندان و متعصبان ایشان مانند زنجیری و بیضادی و خنجر رازی و غیر
ایشان باین اعتراف نموده اند و زنجیری که از همه متعصب تر است در کشف گفته است که اگر گوی که عوت کردن خصم بسوی مبارله
آن بود که ظاهر شود که او کاذب است یا خصم او این امر خصوم او و خصم او بود پس چه فایده داشت خنم کردن پسران و زنان
مبارله جواب می گویم که خصم کردن ایشان در مبارله و آلتش بر ثلوق و اعتماد بر حقیت او زیاده بود و از آنکه خود متنبهائی مبارله نماید زیرا که

بانه کردن ایشان جز آن نمود بر آنکه عذر خود را و پارتی جگر خود را و محبوب ترین مردم را نزد خود و سرعین فقرت و با آن در آورد
و انکشاف نمود بر خود تنهایی و دلالت کرد بر آنکه اعتماد تمام بر دروغ گو بودن خشم خود داشت که خواست که خشم او با عذر و حاجه
بلاک گردد و مستاصل گردد اگر مایل به واقع شود بمخمس گردد و اندر برای مایل به کسیران و زنان را زیرا که ایشان عزیزترین ایشان
و بهل میش از دیگران می پسندد و با باشد که آدمی خود را در معرض بلاک در آورد برای آنکه آسبی بایشان نرسد و باین سبب در
جنگها زمان و فرزندان را با خود می برده اند که نگریند و باین سبب حق تعالی در آیه ایشان را بر نفس مقدم داشت تا با انهم
که ایشان بر جان مقدم اند پس بعد از این گفته است که این دلیل است که از این قوی تر و دلیلی نمی باشد بر فضل اصحاب عا تمام شد
علامه او در نگاه معلوم شد که ایشان اعز خلق بوده اند نزد آنحضرت بر هر عاقل نظامی است که می باید ایشان بهترین خلق باشد و از آن
بعد از آن حضرت چه معلوم است که محبت آنحضرت از باب دیگران از جهت روابط بشریت نبود بلکه هر که نزد خدا محبوب تر بود آنحضرت
دوست تر می داشت و هرگاه ایشان بهتر از دیگران باشند تقدم دیگران بر ایشان روا نباشد ششم آنکه این قصه در دست میکند بر آنکه
امام حسن و امام حسین فرزندان حضرت رسول بوده اند زیرا که حق تعالی ایشان را فرموده است و با اتفاق حضرت بغیر از حسن و حسین پس
که اصل مایل به نکر و بقیع فخر رازی گفته است که شیعه از این آیه استدلال می کنند بر آنکه علی بن ابی طالب از جمیع پیغمبران بغیر از پیغمبر
آخر الزمان افضل است و از جمیع صحابه افضل است زیرا که حق تعالی فرموده است که بخوانیم قسم می خود را و نفسهای شما را و مراد از
نفس نفس بشریت محمد نیست زیرا که دعوت انقضای معایرت میکند آدمی خود را نمی خواند پس مایل به که مراد دیگری باشد و با اتفاق
و موافق غیر از زمان و پس از آن کسی که بانفسنا از آن تعبیر کرده باشند بغیر از بن ابی طالب کسی نبود پس معلوم شد که حق تعالی
علی و انفس محمد گفته است و اتحاد حقیقی میان و نفس محال است پس باید که مجاز باشد و این مقرر است در اصول که اصل نظر بر
مجازات بحقیقت اولی است او محل بر بعد و اقرب مجازات است و در جمیع امور و شریک است در جمیع کمالات است الا ما فرجه دلیل و انچه
بیزین رفته است پیغمبر است که علی با و در آن شریک نیست پس در کمالات دیگر شریک باشند از جمیع کمالات حضرت رسول است که او
افضل است از سایر پیغمبران و از جمیع صحابه پس حضرت امیر نیز باید که افضل از سایر صحابه و از سایر پیغمبران بوده باشد و بعد از آنکه فخر رازی این
دلیل را بود مبسوطی از بعضی از علماء شیعه نقل کرده است گفته است که جوابش آنست که چنانچه اجماع منعقد شده است بر آنکه محمد افضل
از علی است اجماع منعقد است بر آنکه پیغمبران افضل اند از غیر پیغمبران و در باب افضلیت بر صحابه جوابی گفته است زیرا که در آنجا جوابی
نداشت و این جواب که در باب پیغمبران گفته است نیز بطلانش ظاهر است زیرا که شیعه این اجماع را قبول ندارند و میگویند که اگر میگویند که علی
سنت اجماع کرده اند اجماع ایشان تنهایی چه اعتبار دارد و اگر میگویند که جمیع است اجماع کرده اند مسلم نیست زیرا که اکثر علمای شیعه را
اعتقاد آنست که حضرت امیر و سایر ائمه علیهم السلام افضل اند از سایر پیغمبران و احادیث مستفیضه بلکه متواتره از ائمه خود و این باب آنست
که در اندیشه ششم آنکه اکثر روایات خاصه و عامه مثل آنست که حضرت رسول فرمود که این گروه که من بمایل آورده ام گرامی ترین خلق اند نزد خدا
بعد از من و به آنکه سایر احادیث مایل به تفصیل و نقل مذکور در کتاب فضائل حضرت امیر المومنین علیهم السلام
مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و درین مقام بهین قدر انکشاف نمائیم و بر اسس طالب حق بهین مقدار کافی است

والله یهدی السبیل

باب چهل و هشتم

و بیان سائر وقایع است تا جود انواع و در آن جنس فصل اول در بیان عزه عمر و بیعی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
از غزوه تبک بسوی بنیه محبت نمود و عمر و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
گفت ای عمر و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
بر مردم خواهند زد که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
و دیگر ایشان زده شود که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
و کوهها از هم بریزد و آتش جهنم شرار یابانند که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
را بیا و آورد و بنفش خود بردارد و از احوال دیگران غافل گردد و کسی که خدا خواهد که او امین باشد پس تو چه خبر داری از چنین فترتی و کجا
چنین بولی را ای عمر و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
قوم خود بپشتند پس عمر و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
بدرد گذشته است حضرت فرمود که اسلام هر کرده است خونبار که در جاهلیت واقع شده است و بعد از مسلمان شدن بخونهای جاهلیت
تقصا من نمیشد پس عمر و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
رسول این خبر شنید حضرت امیر المومنین را طلبید آنحضرت را امیر گردانید بر مهاجران و آنحضرت را با ایشان بسوی قبیلہ بنی زبید
و خالد بن ولید را طلب نمود و او را بر گردی از اعراب امیر گردانید و بر سر قبیلہ جحفه فرستاد و خالد را امیر گردانید که چون ملاقات نمایند
حضرت امیر المومنین را دست از امارت بردارد و در برابر اطاعت آنحضرت نماید پس حضرت امیر المومنین روانه شد بجانب ایشان
و خالد بن سعید بن العاص را بر خنجر شکر امیر نمود و خالد نیز بر خنجر خود ابو موسی اشعری را مقرر کرده و چون قبیلہ جحفه شنیدند که خالد بن سعید
ایشان گردیده ایشان دو فرقه شدند فرقه بجانب یمن رفتند و فرقه دیگر محقق شدند لقبیلہ بنی زبید و چون این خبر بحضرت امیر المومنین
رسید نامه بسوی خالد فرستاد و در آن نامه نوشت که در هر موضع که نامه من بتو رسد در آنجا توقف نما آن فاسق اطاعت فرموده حضرت
نگرد و حرکت کرد پس حضرت نوشت بخالد بن سعید که سران برادر بگیر و او را بکشد که پیش و دامن هم پس خالد بن سعید او را ممانعت کرد و از رفتن تا حضرت
امیر المومنین با ایشان ملحق شد و او را ملاقت کرد و بر مخالفت خود پس حضرت روانه شد تا آنکه قبیلہ بنی زبید را ملاقات کرد و در ادبی که آنرا
کثیر میگفتند چون آن قبیلہ را نظر بر آن حضرت افتاد با عمر و گفتند که چگونه خواهد بود حال تو ای ابو ثور و وقتی که ترا ملاقات کنند این جوان
قرشی و خواهد که از تو خراج بگیرد عمر و گفت که چون این خوردن خواهد دید که چگونه از خراج میتوان گرفت چون لشکر و بار بیکه گیر ایستادند عمر و از لشکر خود بر آن
و مبارز طلبید چون حضرت امیر المومنین قصد میدان نمود که با آن خارجی مبارزه کند خالد بن سعید بخیرست حضرت آمد و گفت پدر و مادر
فدای تو باد مرا اجازت فنا که بمبارزه او بروم حضرت فرمود که اگر اطاعت مرا بخوای لازم میدانی بر جای خود بایست و حرکت کن که من معذور
بر دفع او بروم پس حضرت قدم میدان مبارزت نهاد و اندیشه زیان نمودند که از مبارزت آن عمرو و بنی که بی بی فاطمه علیها السلام وایت کرده اند که چون حضرت سید
برادر او را بقتل رسانید و زن عمرو را که رکنه دختر سلمه بود اسیر کرد و زنان بسیار از ایشان سبی نمود پس حضرت با غنیمت بسیار چشید
نمود و خالد بن سعید را در میان بنی زبید گذاشت که زکوة ایشان را تنفیض نماید هر که از ایشان بخشد ایشان برگردد و مسلمان شود و او را

و هم پس عمرو بن سعدی کرب برگشت و از خالد بن سعید رخصت طلبید که خبر داد و آید پس خالد او را رخصت داد و عمرو بار دیگر مسلمان شد و التماس نمود که زن و فرزند او را با و پس دهند خالد آنها را با و پس داد و چون عمرو در نزد خالد بن سعید ایستاده بود که رخصت او را بپذیرد بیاید و دید که شتری را زده اند و بر زمین افتاده است پس چهار دست و پای آن شتر را بیک جا جمع کرد و همه را بیک ضربت بدو نیم کرد و شمشیر کشید که آنرا همه صامه میگفتند از تنی و بر بدگی آن پس چون خالد زن و فرزند عمرو را با و پس داد و عمرو در عوض آن شمشیر بزرگ را با و بخشید و چون حضرت امیر المومنین از اسیران غنیمت کفیزی از برای خود اختیار فرموده بود خالد بن ولید را بیک شت شدت عداوتی که با آنحضرت داشت بریده و سلمی را بخدمت حضرت رسول فرستاد که آنحضرت را خبر دهد که امیر المومنین غنیمت خیانت کرده و دغری آنحضرت را برای خود اختیار نموده و هر چه تواند از دست آنحضرت ببرد پس چون بریده بدو رخا که حضرت رسول رسید عمر او را دید از احوال جنگ سوال نمود و سبب پیش آمدن او را پرسید بریده گفت که برای این پیش آمده ام که خدمت کنم علی بن ابی طالب را نزد حضرت رسول و خیانت او را بیان کنم و قصه جاریه را ذکر کرد و پس عمر شاد شد و گفت برو و قصه جاریه را بیان کن که حضرت بر آن غیبت و خبر خود از گرفتن جاریه و در غضب خواب شد پس برید و بچشم حضرت رسول درآمد و نامه خالد بن ولید را با آن حضرت داد و حضرت نامه را کشود و چون آن پلید قصه خیانت حضرت امیر را در آن نامه نوشته بود هر چند که حضرت نامه را میخواند رنگ مبارکش متغیری شد و اما غضب از بین نماند و پیش ظاهر میگردد پس بریده گفت یا رسول الله اگر در در رخصت دهمی که چنین تصرفها و غنیمت کنند غلام مسلمانان ضایع میشود حضرت فرمود که وای بر تو ای بریده آیا منافق شایسته بدستی که از برای علی بن ابی طالب حلال است از غنیمت آنچه از برای من حلال است بدستی که علی بن ابی طالب بهتر است از برای تو و قوم تو از هیچ مرد و دین و تبار است از هر که بعد از من میماند از برای جمیع امت من ای بریده خدای از دشمنی علی که اگر علی را دشمن داری خدا ترا دشمن میدارد و بریده گفت که در وقت آرزو کردم که زمین شکافته شود و من در زمین فرو روم از حجلت و انفعال و گفتم پناه ببرم بخدا از غضب خدا و غضب رسول خدا یا رسول الله طلب آفرینش کن برای من از خدا پس دشمن نخواهم داشت علی را هرگز بعد از این و در حق او چیزی سخن خیر نخواهم گفت پس حضرت از جهت او استخفا نمود و از خطای او درگذشت **فصل دوم در بیان فرستادن حضرت امیر المومنین بسوی یمن** شیخ مفید شیخ طبری و دیگران روایت کرده اند که حضرت رسول خالد بن ولید را فرستاد بسوی اهل یمن که ایشان را بسوی اسلام دعوت نماید و با او جماعتی از مسلمانان را فرستاد که در میان ایشان بود برادر بن عازب پس خالد شش ماه در آنجا ماند و احدی اجابت او ننمود و حضرت از ایشان بسیار عکس و عکس حضرت امیر المومنین را طلبید و فرمود که برو بجانب یمن و خالد را با لشکرش برگردان و فرمود که اگر آن جماعتی که با خالد همراه اند کسی خواهد که در خدمت تو باشد بمضایقه کن برادر بن عازب گفت که من در خدمت حضرت ماندم و چون رسیدم با اهل اهل یمن و خبر با ایشان رسید ایشان جمع شدند و حضرت نماز صبح را با ما داد و نمود پس در پیش ایستاد و متوجه آن جماعت گردید و حمد و ثنای الهی داد و نمود و نامه حضرت رسول خدا را بر ایشان خواند چون قبیلہ سہدان سخنان بهر نشان آنحضرت را شنیدند همه مسلمان شدند و دیگر روز حضرت اسلام ایشان را بخدمت حضرت رسول نوشت چون حضرت نامه را خواند بسیار خوشحال شد و اظهار شادی نمود و بسجده درآمد شکر الهی بجا آورد پس سرازیر سجده برداشت و نوشت و فرمود که سلام الهی بر قبیلہ سہدان باد پس بعد از اسلام قبیلہ سہدان اهل یمن همه مسلمان شدند و شیخ طبری روایت کرده است

کہ حضرت رسولؐ حضرت امیر المومنینؑ را فرستاد بسوی مین کہ ایشان را دعوت نمایند بسوی اسلام و از گنجای ایشان خمس بگرد
 و احکام الہی را تعلیم ایشان نمایند و حلال و حرام را برای ایشان ظاہر گردانند و زکوٰۃ اہل نجران و جزیرۃ ایشان را بگردانند و الفیۃ شیخ
 طبرسی و سایر محدثان خاصہ و عامہ از بخاری و مسلم و غیر ایشان را بایت کردہ اند از عمرو بن شاس اسلمی کہ گفت با علی بن ابیطالب
 بودم با جماعتی و حضرت نسبت بہن امیری کہ خلاف متوقع مہن بود بھل آوردن پس غضبناک شدم بر آنحضرت و کہنہ او را در دل
 گرفتہم و چون بدینہ آمدہم شکایت کردم آنحضرت را و نزد بعضی اندوہم کہ بر خودم بایشان پس روزی بخیرت حضرت رسولؐ آمدم
 و آنحضرت در مسجد نشسته بود پس نظر افگندہ بسوی مین تا آنکہ در خدش شستم پس فرمود کہ ای عمرو بن شاس مرا آزار کردی گفتہم
 انا للہ وانا الیہ راجعون پناہ ببرم بخدا و بدین اسلام از آنکہ آزار کتم رسول خدا را پس حضرت فرمود کہ ہر کہ علی را آزار
 کند مرا آزار کردہ است و کلینی بسند معتبر از حضرت صادقؑ روایت کردہ است کہ حضرت امیر المومنینؑ فرمود کہ رسول خدا فرامین
 فرستاد و فرمود کہ یا علی با کسی مقاتلہ مکن تا آنکہ او را دعوت نمائی بسوی اسلام و بخدا سوگند کہ اگر ہدایت نماید حق تعالی بہر
 مردی را بہتر است از برای تو از انچه آفتاب بران طالع میشود و فرو میرود و تو امام اولی و میراث او از بہت اگر داری نداشتہ باش
 و اگر جنایتی کنند بہرست و در کتاب بصائر الدرجات بسند معتبر از حضرت امیر المومنینؑ روایت کردہ است کہ حضرت رسولؐ فرمایند
 کہ بسوی مین بفرستہ تا اصلاح کنم میان ایشان پس گفتہم یا رسول اللہ ایشان جماعت بسیارند و مین جوان خرد و سالم حضرت
 فرمود کہ یا علی چون ببالای گردن گاہ افیق برسی بصدا می بلندند کن کہ ای درختان و ای سنگها و ای زمینہا رسول خدا شما
 سلام میرساند حضرت امیر فرمود کہ چون روانہ شدم و بر بالای عقبہ افیق بر آمدم و بر شہر مین مشرف گردیدم دیدم کہ اہل مین ہمہ بسوی
 مین رو آورده اند و نیزہای خود را راست کردہ بودند و کمانہای خود را حائل کردہ بودند و شمشیر با ز غلاف کشیدہ بودند و بقصد
 ہلاک مین می آمدند پس با و از بلند انچہ حضرت فرمودہ بودہم گفتہم پس نماز پنج و خنی و سنگی و کلوخی و نقطہ از مینی بگردانیدہ و آمدند و ہمہ
 بیک آواز گفتند کہ بر محمد رسول خدا و بر تو با و سلام چون اہل مین این حالت را مشاہدہ نمودند با و از نواحی ایشان بلرزید و
 حربہا از دستہای ایشان بر زمین افتاد و بہرعت بقدم اطاعت بسوی مین متوجہ شدند پس اصلاح کردم میان ایشان و بر شہر مین
 طبرسی بسند معتبر از حضرت امیر المومنینؑ روایت کردہ است کہ چون حضرت رسولؐ مین را بہین فرستاد بحضرت عرض کردم کہ عوامی فرستی کہ حکم
 کنم در میان ایشان و مین در حدیث ستم و نمیدانم کہ چگونه حکم باید کرد حضرت دست مبارک خود را بر سینہ مین زد و فرمود کہ خداوند
 دل و راہدایت کن و زبان او را ثابت گردان پس بحق آن خداوندی کہ جانم بہت قدرت اوست کہ بعد از ان ہرگز شک نکردم
 در حکمی کہ میان دو کس کردم و قطب راوندی و غیر او بسند ہی معتبر روایت کردہ اند کہ چون حضرت امیر المومنینؑ بہین رفت اسب
 مردی رہا شد و لکزد بر مردی و او را کشت و وارثان مقتول صاحب اسب را گرفتند و بخدست حضرت امیر المومنینؑ آوردند
 و عوامی خون او بر او کردند و صاحب اسب گواہ گذارند کہ اسب تقصیر او را نداشتہ و بیرون آمدہ است حضرت امیر و تہ او را بران
 لازم نگذاشت پس اولیای آن مرد کشتہ شدہ نیز و حضرت رسولؐ آمدند از مین و شکایت حضرت امیر را کردند کہ در این حکم با جور
 کردہ است و خون کشتہ شدہ را راضی کردہ است حضرت فرمود کہ علی بن ابیطالب ظلم نکنندہ نیست و از برای ستم خلق نشدہ است
 و ولایت و امامت بعد از مین از علی است و حکم حکم اوست و گفتہ گفتہ اوست و زہمی کند حکم او را و گفتہ او را و امامت او را

و باز نه با یافتند و باز در این سال و قد قبیلہ از سید بخت است آنحضرت آمدند و مسلمان شدند و عمر و بن معدی کرب در میان ایشان بود و در این سال گروهی سیس اشرف کندی آمدند بخدمت آنحضرت و اشعث بن قیس در میان ایشان بود و اشرف قبیلہ بنی حنیفہ نیز آمدند و سید الکذاب سیال ایشان بود و چون سید یطون خود برگشت تر شد و دعای غمخیزی کرد و در این سال اشرف قبیلہ بکلیه نیز آمدند و جریر بن عبد المطلب و میان ایشان بود و با صد و پنجاه نفر از قوم خود در این سال سید و عاقب انصاری بخران آمدند و امتناع از مبارزه نمودند چنانچه گذشت و ایضا در این سال رسولان قبیلہ عیس قبیلہ خولان آمدند و در این سال اشرف قبیلہ عامر بن حصصه آمدند و در میان ایشان بودند عامر بن النضیل و ارد بن قیس شیخ طبری روایت کرده است که چون ایشان بخدمت حضرت می آمدند عامر بار بدگفت که من حضرت را مشغول سخن میکردم پس چون مشغول گردید و او را را بشمشیر بزدن چون آمدند عامر بخدمت گفت که با من دوستی و محبت کن و مرا با خود گردان حضرت فرمود که چنین نمیکند تا آنکه ایمان بجدان بگانه بیاوری و او مرتبه گفت و حضرت چنین جواب فرمود پس چون حضرت امتناع نمود و گفت بخدمت که بدین راه بر خواهم کرد از سواران و پیادگان که بجنگ تو خواهم آورد و بر روایت دیگر گفت با حضرت که ای مسلمان شوم برای من چه خواهد حضرت فرمود که از برای تو خواهد بود آنچه از برای همه مسلمانان است و بر تو لازم خواهد بود آنچه بر ایشان لازم است و گفت که خلافت و پادشاهی را بعد از خود برای من قرار ده حضرت فرمود که این بدست من نیست بدست خداست به جایگاه خواهد قرار مید بدگفت مرا پادشاه صحرایان و تو پادشاه شهرایت حضرت فرمود که این بهم نمیشود گفت پس چه چیز از برای من قرار می کنی حضرت فرمود که آنرا قرار میدهم که عاقلان و اسبان را بدست گیری و در راه خدا بجا کنی گفت امروز این در دست من است چنانچه امتیاج بود و پس چون پشت کرد حضرت فرمود که ندانند انکافیت کن از من شمر عامر بن النضیل را چون از خدمت حضرت بیرون رفتند عامر را بدست که چه شد آنچه من ترا بان مکر کرده بودم را بدگفت بخدمت سوگند که به گاه اراده کردم که شمشیر بر او فرو داورم ترا در میان خود و او دیدم تا میخواستی که ترا بشمشیر بزنم پس عرض راه بنفرین آنحضرت حق تعالی طاعونی بر عامر فرستاد و غده طاعون در گردان او افتاد و شد و خانه زنی از بنی سلول فرو آمد و چون مشرف بر درگ شد گشت آیا خنده یا نه خنده شد و شد و کردان بدین و آمد است و در خانه زن سلولیه میبوس و بودند ایشان در آن قبیلہ ننگ بود از برای ایشان پس با این تخمین بخدمت آمدند و در بدین قیس چون را دفن کرد با اصحاب خود و آن قبیلہ خود گردید پس در اشباح و مقتولان مباحه بر او فرستاد و او را با شمشیر بکشد کرد و در کتاب ابان بن عثمان مذکور است که عامر و ارد بعد از غزوه بنی النضیر بخدمت حضرت آمدند و انیت شیخ طبری روایت کرده است که عروه بن مسعود ثقفی بخدمت حضرت رسول خدا آمد و مسلمان شد و در خصص طلبید از حضرت که بقوم خود برگردد و حضرت فرمود که میترسم که ترا بکشند عوده گفت که اگر مرا در خواب ببیند بیدار می کند پس حضرت او را مخص فرمود و چون بطائف رسید ایشان دعوت کرد بسوی اسلام و نصیحت کرد ایشان پس را نا فرامی کردند و سخنان بدید و گفتند چون روز دیگر صبح طالع شد و بنماز صبح ایستاد و در غزوه خانه خود در آن و لشکر کلمتین از دشمنان خود را از آن قبیلہ تیره بسوسه او افکند او را بک کرد و انید و محوره آنحضرت ظاهر شد پس بعد از کشتن او را زده از نفر از اشرف آن قبیلہ بر سالت از جانب ایشان آمدند بخدمت حضرت رسول و مسلمان شدند پس حضرت رسول ایشان را گرامی داشت و بخش شها فرمود با ایشان و امیر گردانید ایشان عثمان بن ابی العاص بن بشر را و او سوره چند از قرآن یاد گرفته بود پس چون قبیلہ ثقیف مسلمان شدند و در آن

و اشرف سائر قبائل سب فوج فون بخدمت حضرت شتافتند و از جمله ایشان عطار دین حاجب بن زراره بود که با اشرف
قبیل بنی تمیم بخدمت حضرت آمد و اقرب بن عابس و زبیر فان بن جبر و قیس بن عاصم و عینیه بن حصن و فراری و عمرو بن آثم
با ایشان بودند پس حضرت رسول ایشان را انان داد و اکرام ایشان نمود و گویند که در سال دهم حضرت رسول امر خود را
برای گرفتن زکوة بسوسه شهر با و قبائل عرب فرستاد و منقول است که درین سال آیات قبول شهادت اهل کتاب
در وضعیت نازل شد چنانچه علی بن ابراهیم روایت کرده است که ابن تمیدی و ابن ابی ماریه و نصرانی بودند و مسلمانی بود که از
تمیم داری می گفتند بر فاقست این دو نصرانی متوجه سفری گردیدیم با تمیم فریبی و ستاحی چند و آئینه که نقش کرده بودند آن را بظلام
و گردن بندی بودند اینها را می برد که در بعضی از بازارهای غریب بفروشد پس چون نزدیک مدینه رسیدند تمیم با رشد و چون یک
مرک او شد آنچه با خود همراه داشت آن دو نصرانی داد و امر کرد ایشان را که آنها را بوارشان او برسانند پس اجد از آنکه در مدینه
شدند آنچه تمیم با ایشان داده بود بوارشان رسانیدند و آئینه و قلاده را نگاه داشتند و ندانند پس رنه بست از ایشان پرسیدند
که آیا تمیم بیماری بسیاری کشید که خرج بسیار در آن بیماری کرده باشد ایشان گفتند که بیماری نکشید مگر چند روزی اندک و رفته
که آیا چیزی از دزدیدند در این راه گفتند و رفته گفتند که آیا تجارتی کرد در این سفر که زیادتیا کرده باشد در آن تجارت گفتند
و رفته گفتند پس ما نمی یابیم در میان ستاع و نفیسین چیزهای که با او بود که آن آئینه منقوش بظلام گردن بند بود ایشان گفتند
که آنچه با داده بود با شما رسانیدیم پس و رفته میست آن دو نصرانی را بخدمت حضرت رسول آوردند و بر ایشان دعوی کردند
و حضرت موافق ظاهر شرح تم متوجه آن دو نصرانی گردانید که منکر بودند و ایشان قسم خوردند و رفتند پس بعد از چند روز آئینه و گردن بند
در دست ایشان ظاهر شد و و رفته این خبر را بخبر حضرت رسول رسانیدند پس حضرت در این باب منتظر حکم الهی گردید و حق تعالی
این آیات را فرستاد یا ایها الذین امنوا اشهدوا بینهکم اذا حضر احدکم الموت تا آخر آیات که درین باب نازل گردید
پس حضرت رسول و رفته تمیم را طلبیده ایشان را سوگند داد و بنحوی که در آیه مذکور است چون سوگند یاد کردند آئینه و
گردن بند را از ایشان گرفته بفرستید و او و تفصیل این حکم در کتب فقه مذکور و میان علما مشهور است ++

باب چهل و نهم

در بیان حجة الوداع است و آنچه در آن سفر ترفیع واقع شد و بیان سائر جمعا و عمره با آنحضرت کلینی بسندهای صحیح
و حسن از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول بعد از هجرت ده سال در مدینه ماند و حج بجا نیاورد تا آنکه در سال
دهم خداوند عالمیان این آیه را فرستاد و اذن فی الناس بالحدیث لک جاکا و علی کل ضامن و این من کل فخر عمیق لشیعته
منافعه لعهده یعنی نداده در میان مردم حج و طلب ایشان را بسوی تن تابانید بسوی تو در حالتی که پایاگان باشند و سواران باشند
بر پشت راغوی و آیند بسوی تو از هر دره عمیقی یا از راه دوری تا حاضر شوند و منفعتهای خود را برای دنیا و عقبی پس امر کرد رسول خدا
موقوف را که اعلام نمایند مردم را با و از برای بلند بآنکه حضرت رسول درین سال حج میرود پس مطلع شدند بر حج رفتن آن حضرت
پس که در مدینه حاضر بود در اطراف مدینه و اعراب بادیه و حضرت نماز نوشت بسوی هر که داخل شده بود و را سلام که رسول خدا اراده
حج دارد پس هر که طاقت حج دارد حاضر شود پس همه حاضر شدند برای حج آنحضرت و در همه حال تابع آنحضرت بودند و نظر میکردند که آنچه

انحضرت بجای آورد بجا آوردند و انچه فرمایند لطافت نماید چهار روز از ماه ذیقعد مانده بود که حضرت بیرون رفت پس چون بزمی الحلیف
رسید اول زوال شمس بود پس مردم را امر کرد که موسی زیر بغل و موسی ز بار را از او کنند و غسل نمایند و جامهای دوخته را بکنند
و تنگی و روانی بپوشند پس غسل احرام بجا آورد و داخل مسجد شجره شد و نماز ظهر را در آن مسجد ادا نمود پس عزم نمود بر حج تنها
که عمره در آن داخل نباشد زیرا که حج تمتع هنوز نازل نشده بود و احرام بست و از مسجد بیرون آمد و چون بر میدان رسید نزد
میل اول مردم صفت کشیدند از او طوطی را پس حضرت تلمیذ حج قنهای فرمود و گفت لبيك اللهم لبيك لا شريك لك لبيك ان
الله والنعمه لك والمملكه لا اله الا الله و حضرت در تلمیذ خودی المعارج بسیار میگفت و تلمیذ را اگر ارغمی نمود هر وقت که
سوار را میدید یا بر تلی یا بالاسیر رفت یا از اوئی بزیر میرفت و در آخر شب و بعد از نماز با و بدی با خود را ندشست و شش یا
شصت و چهار شتر و بر دایت هیچ دیگر صد شتر سیاق نمود و در روز چهارم ماه ذیحجه داخل مکه معظمه شد و چون بدر مسجد الحرام رسید
از در بنی شیبه داخل شد و در مسجد ایستاد و حمد و ثنای الهی کرد و بر پدرش ابراهیم صلوات فرستاد پس نزدیک حجر الاسود
و دست بر حجر الید و آنرا بوسید و بهفت شوط بر دور خانه کعبه طواف کرد و در پشت مقام ابراهیم دو رکعت نماز طواف بجا آورد
چون فارغ شد بنزد چاه زفرم رفت و از آب زفرم بیاشامید و گفت اللهم انی استلک علما نافعاً و زقوا واسعاً و شفاء من
کل داء و سقم و این دعا را و کعبه خواند پس نزدیک حجر آمد و دست بر حجر الید و حجر را بوسید و متوجه صفا شد و این آیه را طواف
فرمود که ان الصفا و المروه من شعائر الله فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح علیه ان لیطوف بهما یعنی بدو استیکر که صفا
و کوه مرده از علامتها می مناسک الهی است پس کسی که حج کند خانه را یا عمره کند پس باکی نیست بر او آنکه طواف کند بصفا
و مرده پس بر کوه صفا بالا رفت و در بجانب رکن یمانی کرد و حمد و ثنای حق تعالی بجای آورد و دعا کرد و بقدر آنکه کسی سوره
بقدره را بتانی بخواند پس سر شیب شد از صفا و متوجه کوه مرده گردید و بر مرده بالا رفت و بقدر آنچه توقف نموده بود در صفا و مرده
نیز توقف نموده پس باز از کوه مرده برآمد و بجانب صفا متوجه شد و باز بر کوه صفا توقف نمود و دعا خواند و متوجه مرده گردید تا آنکه
بهفت شوط بجا آورد پس چون از سعی فارغ شد هنوز بر کوه مرده ایستاد و در بجانب مردم گردانید و حمد و ثنای الهی بجا آورد پس
اشاره بر پشت سر خود نمود و گفت این جبرئیل است و امر میکند مرا که امر نمایم کسی را که بدی با خود دنیا ورده است تا بنگه محل گردد
و حج خود را بعره منقلب گرداند اگر من میدانستم که چنین خواهد شد بدی با خود نمی آوردم و چنان میکردم که شامی کتید و لیکن بدی خود
را ندادم و منرا و اینست رانده بدی را که محل گرد تا آنکه بدی محل خود برسد پس مردی از صحابه یعنی عمر گفت ما چگونه بیرون رویم و از مرده بایست
غسل جنابت بیکد پس حضرت رسول او را گفت که تو بر گز ایمان حج تمتع بخوابی و در پس سرقین مالک بن جشم کنانی برخاست و گفت ای رسول
احکام دین خود را و انشیم چنانچه گویا امروز مخلوق شد و ایم پس انچه را که از انچه با او فرمودی در باب حج مخصوص این سال است یا همیشه ما را باید حج
تمتع کرد حضرت فرمود که مخصوص این سال نیست بلکه ابد الابد این حکم جاریست پس حضرت انگشتان دستهای خود را در یکدیگر داخل کردند
و فرمود که داخل شد عمره در حج تا روز قیامت پس در این وقت حضرت امیر المومنین که از جانب یمن بفرموده حضرت رسول متوجه حج گردیده بود داخل
مکه شد و چون بجائے حضرت فاطمه داخل شد دید که حضرت فاطمه محل گردیده و بوی خوش از او شنید و جامهای ملون در بر او دید پس گفت که این
پسیت ای فاطمه پیش از وقت محل شدن چرا محل شده حضرت فاطمه فرمود که رسول خدا مرا چنین امر کرد پس حضرت امیر المومنین بیرون رفت

و بخدمت حضرت رسول شافت که حقیقت مال را معلوم نماید چون بخدمت حضرت رسید گفت یا رسول الله من فاعله ما دیدم کمال
گرفته و جامهای رنگین پوشیده است پس حضرت فرمود که من امر کرده ام مردم را که چنین نکنند پس تو یا علی بجز چیز احرام بسته گفت
یا رسول الله چنین احرام بستم که احرام می بندم مانند احرام رسول خدا حضرت فرمود که بر احرام خود باقی باش مثل من و تو شریک نیستی
و هر می من حضرت صادق فرمود که حضرت رسول در آن ایام که مکه بود با اصحاب خود در الطح نزول فرموده بود و بخانها فرو نینداده
پس چون روز هشتم ماه ذیحجه شد نزول شمس امر کرد مردم را که غسل احرام بجا آورند و احرام بکج بربندند و انیست معنی آنچه
حق تعالی فرموده است که فاتبعوه ملة ابیکم و اولیهم را و ازین متابعت در حج تمتع است پس حضرت رسول بیرون رفت اصحاب
خود تلبیه گویند کج تا آنکه بمخی رسیدند پس نماز ظهر و عصر و شام و خفتن و صبح را در منی بجا آوردند و بامداد روز نهم بار آمد و با اصحاب خود توجع
عفات گردید و از جمله بختهای قریش آن بود که ایشان از مشعر الحرام تجاوز نمیکردند و می گفتند با اهل حرمیم و از حرم بیرون نمی رویم و
سائر مردم بعفات میرفتند و چون مردم از عرفات بار میگردند و مشعری آمدند ایشان با مردم از مشعر بمخی نمی آمدند و قریش امید آن
داشتند که حضرت در این باب با ایشان موافقت نماید پس حق تعالی این آیه را فرستاد که خدا فیضه من حیث افاض المناس
یعنی پس بار کنید از اینجا که بار کردند مردم حضرت فرمود که مراد از مردم در این آیه حضرت ابراهیم و اسمعیل و اسحق علیه السلام اند و غیر این
که بعد از ایشان بودند که همه از عرفات افاضه می نمودند پس چون قریش دیدند که قبه حضرت رسول از مشعر احرام گذشت بسوی عرفات
و در لهای ایشان خدشه هم رسید زیرا که امید داشتند که حضرت از مکان ایشان افاضه نماید و بعفات نزول پس حضرت رفت تا به غره
فرو آمد و برابر درختان اراک پس خمیه خود را در اینجا برپا کرد و مردم خمیه های خود را برد و خمیه حضرت زد و چون زوال شمس شد حضرت
غسل کرد و با قریش سائر مردم داخل عفات گردید و در آن وقت تلبیه را قطع نمود و آمد تا موضعی که مسجد آنحضرت میگویند و در اینجا ایستاد و مردم در
آنحضرت ایستادند پس خطبه ادا نمود و ایشان را امر و نهی فرمود پس با مردم نماز ظهر و عصر را بجا آورد و بیک اذان و دو اقامه پس رفت بسوی
محل قوف و در اینجا ایستاد و مردم مبادرت میکردند بسوی شتر آن حضرت و نزدیک شتر می ایستادند پس حضرت شتر را حرکت داد و
ایشان نیز حرکت کردند و بر دو راقه جمع شدند پس حضرت فرمود که ای گروه مردم موقف همین زیر پای ناقه من نیست و بدست مبارک
خود اشاره نمود به تمام موقف عفات و فرمود که اینها همه موقف است پس مردم برآگند و شدند و در مشعر الحرام نیز چنین کردند پس مردم
در عفات ماندند تا قرص آفتاب فرو رفت پس حضرت بار کرد و مردم بار کردند و آمدند و ایشان را بتائی پس حضرت صادق فرمود که مشرک
از عفات پیش از غروب آفتاب بار میگردند پس حضرت رسول مخالفت ایشان نمود و بعد از غروب آفتاب روانه شد و فرمود که ای
گروه مردم حج بتاختن اسپان نمی باشد و بدانید شتران نمی باشد و لکن از خدا ترسید و سیر نمائید سیر کردن نیکو و ضعیفی پایال
نکنید و مسلمانان را در زیر پای شتران و اسپان بگیرد و حضرت سراقه را آن قدر می کشید برای آنکه تند نزود تا آنکه سراقه بر پیش جواز
میرسید و میفرمود که ای گروه مردم بر شما باد بتائے تا آنکه داخل مشعر الحرام شد پس در اینجا نماز شام و خفتن را بیک اذان
و دو اقامه ادا نمود و شب در اینجا بسر آورد تا نماز صبح را نیز در اینجا ادا نمود و ضعیفان بنی هاشم را در شب بمخی فرستاد
و بر وایت دیگر زنان را در شب فرستاد و اسامه بن زید را همراه ایشان کرد و امر کرد ایشان را که حبره عقبه را نزنند
تا آفتاب طالع گردد پس چون آفتاب طالع شد از مشعر الحرام روانه شد و در منی نزول فرمود پس حبره عقبه را بخت

سنگ زد و شتران بدی که حضرت رسول آورده بود شصت و چهار بود یا شصت و شش و آنچه حضرت امیرالمومنین
آورده بود سی و چهار بود یا سی و شش و مجموع شتران هر دو صد و شتر بودند و بر وایت دیگر حضرت امیرالمومنین شتر
نیارده بود و مجموع صد شتر را حضرت آورده بود و حضرت امیرالشربک گردانید در بدی خود سی و بیست شتر را بخود
و او پس حضرت رسول شصت و شش شتر را بخود فرمود و حضرت امیرالمومنین سی و چهار شتر بخود فرمود و حضرت
از آن صد شتر پاره گوشتی جدا کردند و همه را در یکی از سنگ ریختند و پختند و حضرت رسول و حضرت امیرالمومنین از مرق آن
تناول نمودند تا آنکه از سببه آن شتران خورده باشند و ندانند بقصایبان پوست آن شتران را و نه جنای آنها را و نه علف آنها
آنها را بلکه همه را تصدق کردند پس حضرت سرتراشید و در همان روز متوجه طواف خانه کعبه گردید و طواف دسی را بجا آورد و بانه
بمنی اسعاد و ت فرمود و در منی توقف نمود تا روز سیزدهم که آخر ایام تشریق است و در آن روز رمی بر سه حجره نمود و بار کرد
و متوجه مکه گردید و چون بالطح رسید حالش گفت یا رسول الله سائر زنان توجع و عمره کنند و من حج تنها کنم پس حضرت در طح
نزول فرمود و عبد الرحمن برادر او را با او فرستاد و او را بتعمیم برد و احرام بعبره بست پس آمد و طواف خانه کعبه کرد و دو رکعت نماز
طواف نزد مقام ابراهیم بجا آورد و سعی میان صفا و مروه بجا آورد و بخدمت حضرت آمد و در همان روز بار کرد و داخل
مسجد الحرام نشد و طواف خانه کعبه نکرد و در وقت داخل شدن از جانب بالاعی مکه داخل شد از عقبه مدین و در وقت
رفتن از جانب پائین مکه بیرون رفت از ذی طوی و ایضا بسند معتبر از حضرت امام محمد تقی روایت کرده است که در روز
نحو در منی طواف مسلمانان بخدمت حضرت رسول آمدند پس بعضی گفتند یا رسول الله فبح کردیم پیش از آنکه رمی حجره کنیم
و بعضی گفتند سرتراشیدیم پیش از آنکه ذبح کنیم و مانند چیزی ایشان را که سزاوار باشد که پیش کنند مگر آنکه بعد کرده بودند و نبود چیزی
که با بیست بعد کنند مگر آنکه بعضی پیش کرده بودند پس حضرت در جواب می فرمود که بای نیست چون بنا دانی کرده بودند و در کتاب
خصال منقول است که در حجه الوداع سوره اذ اجاء نصره الله و الفقه بر رسول خدا نازل شد و در دوم ایام تشریق پس حضرت
دانست از نزول آن سوره که این حج آخر است چون دلالت میکرد آن سوره بر آنکه آنحضرت دین را رواج داد و از کار مردم طریح
و امر نمود حق تعالی او را که متوجه بیح و استخفاف گردد و از برای خود پس حضرت بر ناله غضبای خود سوار شد و ثنائی می بیاورد
و فرمود که ای گروه مردمان هر خونی که در جا بلیت ریخته شده آن پدر است و باز خواستی ندارد و اول خونی را که پدر میگردد انم
خون حارث بن ربعه بن حارث است و او شیر خورده بود و قبلیه بنی بزیل و قبلیه نبولیت او را کشته بودند یا عکس باین
سبب همیشه در میان این دو قبیله کشش و نزاع بود و هر سودی که در جا بلیت قرار داده بودند همه باطل است و اول سود
که بر طرف میکنم سودهای عباس بن عبد المطلب است که از مردم مطالبه ایها الناس بدستیکه زمانه گردید پس مرور موافق شده است
با آن روزی که حق تعالی آسمان و زمین را خلق کرد و ماه و سال را مقرر فرمود و بدستیکه عدو با هماد و دوازه بود و روزی که خداوند عالم
آسمانها و زمین را آفرید و از آن دوازه ماه چهار ماه حرام است که حرمت آنها را رعایت باید نمود و مقاتله را نمائید که و آن چهار ماه
یکی رجب است که آنرا مضر میگفتند و میان جادوئی شعبان است و ماه ذیقعد و ذیحجه و محرم است پس تمام کنید و رباب بن ماهها نفسها
خود بدستیکه نمی یعنی پس انداختن ماههای حرام از ماهی با مییاید نیست و کفر که ماهی را در یک سال حلال میگردد و در سال دیگر همان

ماه احرام میگردد و بنگار خود موافق میگردد و اندام بعدی که خدا حرام گردانیده است پس مساوت ایشان چنین بود که در سال
محرم احرام میگردد و اندام در سال دیگر صفر احرام میگردد و اندام در محرم احرام میگردد و در هر سال بخواهش خود و ماهها
حرام را در ماهی چند مقرر میگردد و تا آنکه در سال حجة الوداع موافق شده بود با آنچه خداوند عالم بیان مقرر فرموده و ماههای حرام
بجایهای خود قرار گرفته بود آیا الناس شیطان نامیدند از آنکه او پرستیده شود و در بلاد شام و تار و ز قیامت در ارضی شده است
از شما بگنایان و دیگر که غیر شرک است آیا الناس هر که نزد او امانتی باشد پس رو کند و او را بسوی آن کسی که او را این گردانیده
است آیا الناس بدستیکه زنان نزد شما اسیر اند که ایشان را گرفته آید بابت آلتی و فرجهای ایشان را حلال گردانیده ایم
بشریعت خدا پس شما را بایشان حقی چند هست و ایشان را بر شما حقی چند هست پس از جمل حق بای شما بایشان نیست که دیگری را بر فراش شما داخل
نگردانند و نافرمانی شما نکنند و امر بیکی پس چون این اکبتند از برای ایشان بر شما لازم است که روزی و پوشش ایشان را
موافق حال ایشان برسانید بایشان و نزدیک ایشان را آیا الناس در میان شما گذاشته ام و دوزخ را که اگر متمسک
شوید بر گزرا نشوید و آن کتاب خدا و عترت من است پس جنگ زنید در آن آیا الناس این چه روز است گفتند روز
مختبر میست فرمود که آیا الناس این چه ماهی است گفتند ماه مختبر میست پس فرمود آیا الناس این چه شهر است گفتند شهر مختبر
است پس حضرت فرمود بدستیکه خداوند عالم بیان حرام گردانیده است بر شما خونهای شما و مالهای شما و عرضهای شما را
مثل حرمتی که این روز شما است و این ماه حرام تار و ز قیامت که خدا را ملاقات نمائید پس آنچه گفتیم بشما
حاضران شما بگنایان برسانند بدستیکه خبری بعد از من نخواهد بود و امتی بعد از شما نخواهد بود پس دستهای مبارک خود را بر
بمرتبه که سفید می زیر بغلها ایشان نمایان شد پس فرمود که خداوند انوکاه باشد که من بایشان رسانیدم آنچه باید رسانید و در کتاب
خصال از ابن عباس روایت کرده است که حضرت رسول چهار عمره بجا آورد و عمره حدیبیه و عمره قضا و سال دیگر و عمره سوم از جعثر
و عمره چهارم با حج بجا آورد و در کتاب علل الشرائع بسند معتبر از صادق روایت کرده است که حضرت رسول مبیت حج کرد
پنهان و در یک ازان جها چون بانهین شهر الحرام میرسد فرودی آمد و بول میگردد پس راوی عرض کرد که بچه سبب فرودی آمد
در آنجا بود میگردد حضرت رسول فرمود که برای آنکه آن اول موضع مبیت است که در آنجا عبادت صنم کردند و از آنجا برداشته بودند
سنگی را که تر شیرین ازان مبت بزرگ قریش را که از امیل میگفتند و حضرت امیر المومنان آنرا بزرگداشت از بام کعبه در وقتی
که بدوش حضرت رسول بالا رفت پس حضرت امر کرد که آنرا نزد باب بنی شیبیه دفن کردند و این سبب سنت شد و داخل شدن
از باب بنی شیبیه تا آنکه آنرا پامال گردانند و این او را پس بسند صحیح از امام محمد باقر و امام جعفر صادق روایت کرده است که حضرت
رسول مبیت حج بجا آورد و پنهان از قریش و ده حج از آنجا هفت حج پیش از نبوت بود و حضرت چهار ساله بود که نماز بجا آورد و در آن
کتاب ابوطالب بزمین بصری از بلاد شام رفته بود و آن موضعی است که قریش از برای تجارت از آنکه آن موضع میرفتند و کلینی و شیخ طوسی
بسند موثق و معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند که حضرت رسول بعد از آمدن به مدینه بغیر از یک حج بجا نیاورد و پیش از هجرت کسب
مدینه تنها کرده بود و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول ده حج بجا آورد و پنهان و در مدینه آنجا
او مانعین فرودی آمد و بول میگردد بسند لمی بسیار دیگر از آنحضرت روایت کرده اند که حضرت مبیت حج بجا آورد و در هر یک آنجا

مشعر فرمودی آمدند و بول می کردند مولف گوید که احادیث مختلفه که در باب حج آنحضرت واقع شده است ممکن است که بعضی محمول بر تقییه
 بوده باشد یا آنکه در بعضی عمره را با حج حساب کرده باشند یا آنکه حدیث ده حج محمول باشد بر جمعی که بعد از نبوت بجا آورده اند اما پنهان کردن آنحضرت
 حج را با آنکه کفار قریش مضائقه از حج گذاشتند یا اعتباری است که ایشان حج را در غیر قیام بجا آوردند یا اعتبار بدعتی می بود که ایشان حج
 احداث کرده بودند حضرت نمی خواست که دوران بدعتها با ایشان موافقت نماید و ایضا کلمنی بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده است
 که در حجه الوداع کسیکه بیشتر آن حضرت مومل بود ناجیه بن جندب خزاعی بود و آنکه سر مبارک آنحضرت را تراشید معمر بن عبد الله بود که اولاً
 حدیث بن کعب است دوران وقتی که آنحضرت را می تراشید قریش باو گفتند که گوشهای رسول خدا در دست تست یا آنکه آن حضرت
 درین وقت در زیر دست تست و میخ در دست دارن پس مسر گفت که این را فضل عظمی میدانم از خدا بر خود و دیگر
 دوران راه جهاز شتران حضرت رامی بست پیشی حضرت رسول باو گفت که امشب جهاز شتر سست است معمر گفت پدر و ما ورم نداریم
 باو من آنرا محکم بسته بودم چنانچه بر شب می بستم ولیکن بعضی از آنها که حسد را می برند در خدمت کردن آنوقت شتر سست کرده اند شاید دیگری را بجا
 من قرار دپی پس حضرت فرمود که من چنین نخواهم کرد و خدمت ترا بدیگری نخواهم فرمود و ایضا بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده است
 است که حضرت رسول سه عمره بجا آورد یکی عمره بود که از عسافان احرام بست و آن عمره حدیبیه بود و عمره دیگر را از جحفه احرام بست و آن
 قضا و عمره حدیبیه بود و یک عمره دیگر احرام بست از جحرانه در وقتی که از غزو خنیز معاودت بسوی مکه نمود و در روایت موقوف دیگر
 فرمود که هر سه عمره را در ماه ذی القعدة واقع ساخت و ایضا بسند معتبر روایت کرده است که آنحضرت در دو جامه نایل احرام
 بست و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که آنحضرت در دو جامه نمینی احرام بست که یکی از غیر بود و دیگری
 از ظفار و در میان دو جامه آنحضرت را کفن کردند و ایضا بسند معتبر از آنحضرت روایت کرده است که حضرت رسول کعب بن عجره
 گذشت و پیش از سر او می ریخت و او محرم بود حضرت از او پرسید که آیا از ارمی کند ترا جانوران سر تو گفت بل پس این آیه نازل شد
 فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفَدِ يَوْمَهُهُ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِنْ رَأَوْهُ سِرْبًا شَدَّ وَرَوْهُ حُفْرًا سَدَّ وَرَنَ
 مَقْرَرٍ فَرَمَوْهُ وَلَوْ شَرَّكَ لَشَرٌّ لَكُمْ مِثْلُ مَا يُشْرِكُونَ قرار داد که هر مسکین و مدبدهند و نسک گو سفیدی مقرر فرمود و ایضا بسند حسن از آنحضرت روایت
 کرده اند که حضرت رسول در وقت طواف برزقه غنمای خود سوار بود و هتلام ارکان را بچوب سر کجی می نمود که بدست خود داشت
 و آن چوب امی بوسید و ایضا بسند حسن صحیح از امام محمد باقر و امام جعفر صادق روایت کرده است که اسما رنبت عیسی نفسا شد محمد
 بن ابی کبیر یعنی از او متولد شد در وقتی که متوجه حجه الوداع بودند و ربیع السحر چون خواست که احرام بر بندد از ذی الحلیفه حضرت رسول او را
 امر کرد که فرج خود را از پیچه بپزند و پاروی بر روی آن بندد و احرام بندد و بر ج چون بکشد آمدند و اعمال را بجا آوردند و هجده روز از زائیدن او
 گذشته بود حضرت او را مقرر نمود که غسل کند و طواف کند و نماز طواف بجا آورد و هنوز خون از او منقطع نشده بود و آنرا حمله عجزات که از
 آنحضرت در سفر حجه الوداع ظاهر شد آنست که در کتب معتبره روایت کرده اند که در کلمه طفله را بخندست آنحضرت آوردند و روزی که متولد
 شده بود پس حضرت از او پرسید که من کیستم آن طفل بقدرت الهی سخن آمد و گفت نور رسول خدائی حضرت فرمود که راست گفتی خدا کیست
 فرماید و تو پس بعد از آن آن طفل سخن گفت تا بزرگ شد و بسبب دعای آنحضرت و ظهور اثر آن دعا در او مسکینی بدیدار که یار و یار و یار
 شیخ طبری از طرق خاصه عامه روایت کرده اند که چون حضرت رسول اراده نمود که متوجه حج بیت الله الحرام شود در میان مردم مذاکره

برج و دعوت آنحضرت با قاسمی بنیاد اهل اسلام رسید پس مردم میبای بیرون رفتن با آنحضرت شدند و در اطراف و نواحی مدینه گروه بسیار جمع شدند پس آنحضرت و بیست و ششم ماه ذی القعدة از مدینه بیرون رفت و چون حضرت امیر المؤمنین و یمن بودند نامه با آنحضرت نوشت که از یمن متوجه حج نمود و نامه نوشت که من اراده کردم نوع از حج دارم و حضرت برج قرآن متوجه شد و شتران بدی با خود سیاق نمود و آنحضرت از ذی الحلیفه احرام بست و مردم نیز با او احرام بستند و لمبیه گفت نزدیک است که در اول بیدار است و مردم صد لمبیه بلند کردند پس متصل شد باین که و مدینه این صدا های لمبیه تا آنکه به کراع الغمیم رسیدند و مردم بعضی سواره بودند و بعضی پیاده و بر پا و گاه رفتار دشوار شد و بود و بسیار تعب افتاده بودند پس شکایت کردند بحضرت رسول از مشقت پیاده رفتن و طلب کوفی از حضرت کردند حضرت فرمود که برای شام کوفی بنمایم و فرمود که کمرهای خود را محکم ببندید و قدم کفش بریدید چون چنین کردند برایشان آسان پیاده رفتن حضرت امیر المؤمنین بالشکری که در خدمت آن جناب بودند متوجه که گردیدند و طهای که از اهل نجران گرفته بودند با خود آورد پس چون حضرت رحل نیز دیک که رسید حضرت امیر المؤمنین نیز نزدیک که رسید و از لشکر پیشین آمد که حضرت رسول را ملاقات نمایند و مردمی از ایشان را یافتند و گردانید برایشان پس وقتی بخد مت حضرت رسول رسید که حضرت مشرف بر که شده بود پس بر حضرت سلام کرد و آنچه کرده بود بخد مت آنجناب عرض کرد و آنچه گرفته بود از اهل نجران خبر داد و گفت که من شیبی گرفتم بر لشکر که زود بخد مت تو برسم پس حضرت رسول از دیدن آنحضرت بسیار شاد و خوشحال شد و پرسید که کدام حج احرام بسته یا علی آنجناب فرمود که چون ندانم که شما کدام حج احرام بسته اید گفتیم می بندیم به احرام که رسول خدا بسته است و با خود سی و چهار شتر سیاق نموده ام حضرت فرمود که ای امیر المؤمنین شصت و شش شتر را بده و تو سی و چهار شتر یک منی در حج من و مناسک من و بدی من پس بر احرام خود باقی بمان و قل مشو و برگرد بسوی لشکر خود و بگو ایشان را بیا و تا دیکه با یکدیگر جمع شویم انشاء الله تعالی پس حضرت امیر المؤمنین آنحضرت را و او را بسوی لشکر برد و برگشت چون اندک راهی رفت با ایشان برخورد و دید که طهای که با ایشان بودند همه را پوشیده اند پس حضرت و غضب شد و احکام کرد بر ایشان که در از ایشان را و معاتبه نمود آن شخصی را که بر ایشان خلیفه گردانیده و فرمود که چو با خست شدند مرا پیش از آنکه طهای را بنظر شریف حضرت برانم با ایشان دادی و حال آنکه من ترا رخصت نداده بودم که این کار کنی گفت از من التماس کردند که رخصت کنند خود را باین بانه احرام بندند و اینها و بعد از آن بمن پس دهند پس حضرت آن طهای را از ایشان گرفت و در میان تمامی باریست و ایشان باین سبب کینه آنحضرت را در دل گرفتند و چون داخل که شدند شکایتها ایشان بسیار شد بر آنحضرت پس حضرت رسول امر کرد و منادی را که در میان مردم ندا کرد که زبانهای خود را بردارید از علی بن ابی طالب بدست بکشید و در پشت دست در راه رضای الهی بدانید و این خدائی کند پس ایشان زبان از حرف آن حضرت بستند و قرب و منزلت او را نسبت بحضرت رسول دانستند و دانستند که خشمناک میشود بر کسی که عیب جوئی آنجناب نماید و جناب امیر المؤمنین بر احرام خود باقی ماند برای تاسی بر رسول خدا و بسیاری از مسلمانان با حضرت رسول بیرون آمدند و بودند که سیاق بدی نگرفته بود پس حق تعالی فرستاد این آیه را که و اتقوا الحج و العمرة الله یعنی تمام کنید حج و عمره را از برای خدا پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که داخل شد عمره در حج تا روز قیامت و انگشتان دستهای خود را در یکدیگر داخل گردانید پس آنجناب فرمود که اگر میدانستم که چنین خواهد شد هر آینه سیاق بدی نمی کردم پس امر کرد و منادی

خود را که ندانند که بر کار شما سیاق بدی نگزیده است البته محل شود و باید که احرام حج خود را با حرام عمره برگردانند و بر کار شما سیاق بدی نگزیده است باید که بر احرام خود باقی بمانند پس در این امر بعضی از مردم اطاعت کردند و بعضی مخالفت نمودند و منازعات درین باب میان مردم بسیار شد پس بعضی گفتند رسول خدا را دیده بودم و عیار آوده است ما چگونه جاها می دوخته بهوشیم و بازمان خود نزد یکی گفتیم و عرض کردیم خوشبو بر خود مالیم و بعضی گفتند شرم ندارد که از یک لبوی عرفات بروید و از سر بای شما آب غسل کنید و حال آنکه رسول خدا بر احرام خود هست پس حضرت رسول انکار بلیغ نمود و بر کسی که در این باب مخالفت کرد و فرمود که اگر نه این بود که من سیاق بدی نگزیده بودم و هر آینه محل می شدم و آن را عمره میگذاشتم پس هر که سیاق بدی نگزیده است باید که محل شود پس بعضی برگشتند بخت و بعضی برخاستند و کسی بر مخالفت مستمر و باقی ماند منافق کذاب عمر بن الخطاب بود پس حضرت او را طلبید و گفت که چیست ترا سی عمر که محل نگزیده که سیاق بدی نگزیده گفت سیاق بدی نگزیده ام حضرت فرمود که چرا محل نشده و حال آنکه من امر کردم که هر که سیاق نگزیده است محل شود پس آن منافق گفت که یا رسول الله محل نخواهم شد تا تو محمی پس حضرت فرمود که تو ایمان نخواهی آورد و برج تمتع تا بمیری و موافق آنچه حضرت فرمود آن منافق بر انکار حج تمتع باقی بود تا آنکه در زمان خلافت مقرون بشقاوت خود بر منبر بالا رفت و منی کرد از حج تمتع و تهدید نمود کسی را که حج تمتع بجا آورد چنانچه خاصه و عامه بطرق متواتره روایت کرده اند که آن منافق گفت که دو متعه بود در زمان رسول خدا و من حرام میگذاشتم هر دو را و عقاب می نمایم بر هر دو یکی متعه زمان و دیگری تمتع حج پس چون حضرت رسول از اعمال حج فارغ شد حضرت امیر المومنین را در بدی خود شریک گردانید و بار کرد و متوجه مدینه شد و حضرت امیر المومنین با آنحضرت بود و سائر مسلمانان در خدمت آنحضرت بودند و چون حضرت بخبر رسید و آن موضع در آن وقت محل نزول توافل نبود زیرا که آبی و چراگاهی در آن نبود حضرت در آن موضع نزول فرمود و مسلمانان نیز نزول کردند و سبب نزول آنحضرت در چنان موضعی آن بود که آیات کریمه قرآنی بآیا که تمام بر آنحضرت نازل شد که حضرت امیر المومنین را نصب کند بخلاف بعد از خود و پیشتر از این باب وحی بر آن حضرت نازل شده بود ولیکن شکل بر توقیت و تاکید نبود و باین سبب حضرت تاخیر نمود که مبادا در میان امت اختلافی حادث شود و بعضی از ایشان اندین برگزیدند و خداوند عالمیان میدانست که اگر از غدیر خم در گذرند متفرق خواهند شد بسیاری از مردم بسوی شهر اودا و ایاهی خود پس خداوند عالمیان خواست که در موضع ایشان جمع شوند که همه ایشان نص بر حضرت امیر المومنین را بشنوند و محبت در این باب تمام شود و کسی از مسلمانان را عذری نماند پس حق تعالی این آیه را فرستاد که یا ایها الرسول بلغ ما أنزل الیک من ربک یعنی ای پیغمبر بزرگوار برسان ب مردم آنچه فرستاده شده است بسوی تو از جانب پروردگار تو و در باب نص بر امامت علی بن ابیطالب و خلیفه گردانیدن او در میان امت خود پس فرمود و آن لم تفعل فما یبکیک من رسالته و الله یعصاک من الناس یعنی پس اگر گفتم پس نرسانیده خواهی بود رسالت خدا را و خدا ترا نگاه میدارد از شر مردم پس تاکید نمود و در باب تبلیغ رسالت و توفیق نمود و آنحضرت را تا تاخیر نمودن آن اروضات شد برای آنحضرت که او را از شر مردم نگاه دارد پس باین سبب حضرت در چنان موضعی که محل فرود آمدن نبود نزول فرمود و مسلمانان همه برگردان حضرت فرود آمدند و در بسیار گری بود پس فرمود که زیور خنجر حار می خیزد را برقتند و امر فرمود که ایاهای شترانرا جمع کردند و بعضی را بر بالای بعضی گذاشتند پس منادی خود را امر کرد که ندا دهد در میان مردم که همه نزد آنحضرت جمع شوند پس همه جمع شدند و در خدمت آنحضرت ایستادند از شدت گرمی را در بالای خود را بر پای خود چسبیدند و

چون در جمیع شد بر بالائی آن پالان با برادر حضرت امیر المومنین علیه السلام در جانب راست خود باز داشت پس خطبه خواند و شهادت علی را بخواند
ایشان فرموده بود که خود را بابت او و فرمود که مرا بدرگاه حق تعالی خوانده اند و نزدیک شده است که اجابت دعوت الهی کنم و وقت آن
است که از میان شما پنهان شوم و در فانی را وداع کنم و لبسوی درجات عالیة آخرت رحلت نمایم و بدستیکه در میان شما میگذارد
که تا تمسک بآن باشد برگزگراه گردد بعد از من که آن کتاب خداست و حضرت من که اهل بیت من اند و بدستیکه این دو تازیانه
نمی شوند تا هر دو بر حوض کوثر بر من وارد شوند پس با و از بلند در میان ایشان ندا کرد که آیا میستم من را و از ترسها از جانهای شما گفتند
خداوند چنین است پس باز و برای حضرت امیر المومنین را گرفت و بلند کرد آن حضرت را بجدی که سفیدی زیر لبهای ایشان نمود
و گفت هر که من مولی و اولی بنفس و ایم پس علی مولی و اولی بنفس اوست خداوند دوستی کن با هر که با علی دوستی کند و دشمنی کن با
با علی دشمنی کند و یاری کن با هر که علی را یاری کند و او را گذار هر که علی را و گذار پس حضرت از بن فرود آمد و در آن وقت نزدیک زوال بود
عین شدت گرما پس دو رکعت نماز کرد پس زوال شمس شد و مؤذن آنحضرت اذان گفت و نماز ظهر را با ایشان بجا آورد پس بجزیه خوشت
نمود و امر فرمود که خیمه از برای حضرت امیر المومنین در برابر خیمه او بر پا کردند و حضرت امیر در آن خیمه نشست پس حضرت امر کرد و مسلمانان گرد
فوج بخدمت آنحضرت بر روند و آنجناب را تهنیت و مبارکباد و امامت بگویند و سلام کنند بر آنجناب بامارت و پاوشاوی مومنان و دیگران
السلام علیک یا امیر المومنین پس همه مردم چنین کردند پس امر کرد زنان مسلمانان را که با آنجناب بودند
بر روند و تهنیت و مبارکباد بگویند و سلام کنند بر آنجناب بامارت مومنان پس همه بجا آوردند و از جمله اینها که درین باب اهتمام زیاده از دیگران کردند
عمر بن الخطاب بود و زیاده از دیگران اظهار شادمانی و شادمانی نمود بامامت و خلافت آنجناب و گفت در میان آن
کلماتی که در تهنیت آنجناب میگفت که یا علی اصبحتم مولای و مولی کل مومن و مومنه یعنی به به گوارا بود اگر دیدی آقا
من و آقای من مومن و مومنه پس حسان بن ثابت بخدمت حضرت رسول آمد و رخصت طلبید از آنجناب که قصیده در مدح امیر
در روز کفایت غدیر و نصب آنجناب بامامت و خلافت و دعای الهی که حضرت رسول در حق او فرمود انشای نماید چون از آنجناب ترخیص
بر بلند می برد و قصیده مشهوره او را که خاصه و عامه بطرق متواتره روایت کرده اند با و از بلند مردم خواند پس حضرت رسول آن
نمود و فرمود که پیوسته ای حسان تو مؤیدی بروح القدس مادام که یاری غائی ما را بزبان خود و این اشعاری بود از آنجناب بر آنکه او جز
امیر المومنین ثابت نخواهد ماند چنانچه بعد از وفات آنجناب اثر آن ظاهر شد و سید بن طاووس و شیخ احمد بن ابیطالب طبرسی و غیر ایشان
محدثان خاصه و عامه بطرق متعدده از امام محمد باقر روایت کرده اند که چون حضرت رسول جمیع شرائع دین خود را بر مردم رسانید
غیر از حج بیت الله الحرام و ولایت امام سیام علی بن ابیطالب پس جبرئیل بر آنجناب نازل شد و گفت یا محمد بعد از
خداوند عالم ترا سلام میرساند و میفراکد من قبض نموده ام روح پیغمبری از پیغمبران خود را و در رسولان خود را مگر بعد از شما
دین خود و کامل گردانیدن حجت خود از جمله آنها و چیز بزرگ مانده است که باید البته آنها را بقوم خود برساند
فرقیته حج است و دیگرے فرقیته ولایت و خلافت بعد از تو بدستیکه من غالی نگذاشته ام بر گز زمین خود را از حج و ولایت
از این غیبتی خواهم گذاشت از حجت تا روز قیامت پس در این وقت حق تعالی ترا امر می فرماید که بر سائے بقوم خود
حج را پس باید که تو بیج بروی و با تو باید هر که است طاعت حج داشته باشد از اهل حضرة اهل اطراف و عوالم

تعلیم یافتن ایشان مسائل حج ایشان را چنانچه تعلیم ایشان نمودی نماز و زکوة و روزه را و این شریعت را تعلیم ایشان
نمائی چنانچه سایر شریع را تعلیم ایشان نمودی پس منادی رسول خدا در میان مردم ندا کرد که رسول خدا اراده
حج کرده است و میخواهد که مناسک حج را تعلیم شما بید چنانچه سایر شرایع و این را تعلیم شما نموده است پس حضرت بیرون
رفت از مدینه و مردم با او بیرون رفتند و بمکه متوجه آنحضرت بودند و نظر با فعال آنحضرت میکردند که انچه او بجا آورد ایشان
متابعیت نمایند پس بایشان افعال حج را بجا آورد و با آنحضرت حاضر شده بودند و ریح از ابل مدینه و اطراف و نواحه
و اعاب بمقتاد هزار گس یا زیاده موافق عدد اصحاب حضرت موسی که ایشان بمقتاد هزار گس بودند و حضرت موسی بیعت
باون را از ایشان گرفت پس بیعت را شکستند و متابعت گو ساله و ساحری کردند و همچنین حضرت رسول بیعت گرفت
از برای علی بن ابیطالب بخلاف آن جماعتی که بعد اصحاب حضرت موسی بودند پس ایشان نیز بعد از حضرت رسول
بیعت آنحضرت را شکستند و متابعت گو ساله و ساحری این است که ابو بکر و عمر بودند که از دستنهی ابو موافق سنت گذشته
و مثله بود موافق مثل امم سابقه و چون حضرت روانه حج شد از کثرت هجوم مردم تلبیه متصل شد و میان مدینه
پس چون حضرت رسول در عرفات وقوف نمود جبریل از جانب حق تعالی نازل شد و آنحضرت آمد و گفت یا محمد ندا ندانم
از اسلام میرساند و می فرماید که اجل تو نزدیک گردیده است و مدت عمر تو با خیر رسیده است و من ترا بطایفه بسوی
انچه چاره ازان نداری و ازان گریز گاهی نمی باشد یعنی مرگ پس عهد خود را در دست کن و وصیت خود را پیش انداز
پس متوجه شوی بسوی انچه نزد دست از علومی که من بسوی تو فرستاده ام و علوم پیغمبران گذشته که بمو میراث داده ام
و صلاح و تابوت و جمیع انچه نزد دست از معجزات و علامات پیغمبران و بمکه تسلیم غالبی خود و غلبه خود که حجت بالغه من است
بر خلق من علی بن ابیطالب پس او را علمی و نشانه گردان در میان مردم که با در راه هدایت را بیا بند و تازه گردان باشد
یشاق او و بیعت او را بر مردم و بیا د ایشان بیا انچه من بایشان گرفته ام از بیعت خود و یشاق و پیامانی که بر ایشان میگذارم و غلبه
و عهد که بسوی ایشان فرستاده ام پیشتر از ولایت و امامت ولی من و مولای ایشان و مولای هر مرد مؤمن و زان مؤمنه
که علی بن ابیطالب است زیرا که من قبض نموده ام روح پیغمبری از پیغمبران خود را بگذاشته ام که دین خود را کامل گردانیدم
و نعمت خود را تمام ساختم بولایت دوستان خود و دشمنان خود و این تمام بچانه پرستی من و دین من است و تمام نعمت
نعمت من بر خلق من بمتابعت ولی من است و اطاعت کردن او و این بسبب است که من نمیکذارم بر کز زمین خود را
بدون قیمتی تا آنکه حجت من باشد بر خلق من پس امروز کامل گردانیدم از برای شما دین شما را و تمام کردم بر شما نعمت خود را
و پسندیدم برای شما دین اسلام را بولایت ولی خود و مولای هر مؤمن که او علی بن ابیطالب است بمندوب من و وصی پیغمبر من و
بعد از او و حجت کامله من بر خلق من مفروض است طاعت او بطاعت محمد پیغمبر من مفروض است طاعت محمد بطاعت من پس آنکه او را طاعت
کنند مرا طاعت کرده است و هر که او را معصیت کند مرا معصیت کرده است او را علمی نشانه گردانیده ام سیان خود و سیان خلق خود
هر که او را بشناسد مؤمن است و هر که او را انکار نماید کافر است و کسی که دیگر بر او رجعت او شریک گرداند مشرک است و هر که با ملاقات کند
بولایت او با اعتقاد با امامت او داخل بهشت میشود و هر که با ملاقات کند با عداوت او داخل جهنم میشود پس بر پاداری محمد علی را علمی

در میان خلق و دیگر ایشان صحبت او را و تا زود گردان عهده پیمانی را که بیشتر از ایشان گرفته بودم بدستیکه من مراقبت
خود و ترا بجزار رحمت خود می طلبم پس حضرت رسول ترسید از قوم که مباد اهل شقاق و نفاق پراکنده شوند و بحالیت
زیرا که حضرت میدادست که عداوت ایشان با علی بن ابی طالب در چه مرتبه است و کمینه او در سینه های ایشان جا کرده
پس علی کرد از جبرئیل که از خداوند عالمیان سوال نماید که او را از کید منافقان حفظ کند و انتظار می برد که جبرئیل از جانب خداوند
خبر محفلت او را از شر منافقان بیاورد پس مبلغ رسالت را تاخیر نمود تا بمسجی خفیت پس مسجی خفیت جبرئیل بران حضرت نازل شد و امر
آنحضرت را که عهده ولایت را با ایشان برساند و او را قائم مقام خود گرداند و عهده محافظت از شهر عادی را برای آنچه حضرت
نموده بود دنیا و روپس باز حضرت تاخیر نمود تا بکرایع انعمیم رسید که در میان آنکه و مدینه است پس باز جبرئیل نازل شد و در امر ولایت
نموده ایم عصمت را بنیاد برپا نمود که ای جبرئیل من از قوم می ترسم که مرا کذب نمایند و قول مرا در حق علی قبول نکنند پس
باز کرد پس چون بغیر خم رسید که بقدر سه میل پیش از حجه است جبرئیل نیز آنحضرت آمد در وقتی که پنج ساعت از روز گذشته
از جبر و تهدید و بیا نمانش شدن عصمت از شر عادی پس گفت یا محمد خداوند عز و جلیل ترا سلام میرساند و میگوید که ای پیغمبر بر گوار
کن آنچه بسوی تو فرستاده شده است در باب علی و اگر گفتمی ترسانیده خواهی بود هیچ یک از رسالات الهی را و خدا ترا نگاه میدارد
از شر مردم و اول قافله نزدیک به حجه رسیده بود پس جبرئیل آنحضرت را امر کرد که برگرداند آنها را که از پیش فته اند و گذارد آنها را که در راه
پیش و نند تا آنکه علی را برای مردم بجلالت نصب نماید و برساند ایشان آنچه حق تعالی فرستاده است در شان علی و خبر داد آنحضرت
که خداوند عالمیان او را از شر مردم حفظ می نماید پس چون خبر عصمت از شر عادی با آنحضرت رسید منادیان خود را امر فرمود که نذاکو
و در میان مردم که همه نزد آن حضرت جمع شوند و برگرداند پیش فته گان را و حبس نمایند و دیگران را و آنحضرت را جبرئیل از جانب خداوند
امر کرد که میل نماید بجانب راست راه مشحی که اکنون مسجد غدیر است و در آن موضع درخت خاری چند بود حضرت امر فرمود که بر
زیر آن درختان را و برای آنحضرت سنگی چند نصب نمایند شبیه بمنبر آنکه مردم مشرف تواند شدند پس مردم همه در این مکان جمع
و آنها که پیش فته بودند بگشتند پیش حضرت و الامی آن سنگها بردارد و حمد و ثنای الهی ادا نمود و فرمود که حمد و سپاس خداوندی را نرسد که
مرتبه است در یگانگی خود و نزدیک است بخلایق با کیتائی خود و جلیل است در پادشاهی خود و عظمت او و عظیم است در جمیع مخلوقات
و علمش همه چیز احاطه کرده است با علوم مکان و مقصور و مغلوب گردانیده است جمیع خلق را با توانائی و مویذائی خود پیوسته صاحب مجد و بزرگواری بود
و همیشه مستحق حمد و ستایش خواهد بود و آفریننده آسمانهای بلند است پس گفتند زمینهای پست است و آثار جبر و قس در آسمان با ظانبر
بسیار مقدس است از بدیها بسیار نزه است از عیبا پروردگار ملائکه روح است تفضل کننده است بر جمیع مخلوقات خود و انعام کننده است
بر سر که او را بدرگاه جلال خود نزدیک گرداند و همه دیدار می بیند و دیده او را نمی بیند که میست بر و بارست صاحب علم و وقار است
همه چیز را فر گرفته و بر همه چیز رحمت خود منت گذاشته بعدالت مردم را انتقام نمی نماید بلکه تفضل میکند و مبادرت نمی نماید بسوی ایشان
با آنچه مستحق آن گردیده اند از عذاب و پنهان می مردم را میداند و بر همه ایشان مطلع است و هیچ پوشیده بر او مخفی نیست و
مخفی بر او مشتبه نیست احاطه بر چیز نموده و غالب بر سر چیز گردیده و بر سر چیز توانا گردیده و هیچ چیز را ندان نیست و او
اشیا را آفرید و وقتی که هیچ چیز نبود و انمی است که زوال ندارد و قیام بعدالت مینماید و میان مردم نیست خداوندی بجز او و بر

ا داده کند غالب است و کارهای او منوط بکفایت و صلاح است از آن بزرگ تر است که بصیرت را او را در آنک نمایند و او بصیرت را در آنک
 می نماید و او است و انانی لطافت امور و آفریننده و قائلش اشیا و مطلع بر خفایای امور احدی و صفت او نمی تواند نمود از روی معاینه و
 مشاهده و نمیداند احدی که او چگونه است و آشکار و پنهانش گریبانچه خود و دلالت فرموده است مردم را بر وفات مقدس خود و گواهی
 میدهم که او است خداوندی که بخداوندی نیست و موجودی غیر او نیست و او ایستیدن نیست بزرگوار است جهان را آثارش
 و تنزه او نور و هویدائی او از ل تا ابدار و روشن گردانیده است و او است خداوند که جاری میکند اندام خود را بی مشورت صاحب
 و با او در تقدیر امور شرعی و انبازی نیست در تدبیرات او تفاوتی نیست و تصویب کرد و هر چه را نوبت آید و بی آنکه مثالی آن از برای
 آن در نظر داشته باشد و آفرید آنچه را آفرید بی آنکه احدی ماری او نموده باشد یا شسته در آن بوده باشد یا اندیشه و جلد و رانج و در
 بلکه محض قدرت خود آفرید پس موجودش در دوازدهم عدم بوجود آورد پس ظاهر گردید پس او است آفریننده
 که بجز او آفریننده نیست منتهای خود را محکم گردانیده و احسانهای نیکو فرمود و او است مدد دلی که هرگز جو نمیکنند و او است کریم ندی که
 همه امور با و بر می گردد و گواهی میدهم که او است خداوندی که قوتی میکند بر خیر و عظمیت او واضح است بر خیر برای بهیبت
 او مالک ملکهاست و بلند کننده و غلکهاست و نسخ کننده اوقات ماه است برای منفعت خلایق که هر یک جاری میشوند تا وقت
 معلومی پرده شب بر روی روز می کشند و پرده روز را بر روی شب می کشند در حالتی که طلب میکنند روز شب را بهیبت و در نیم
 بهیبت معاند است و بنگار کننده بر شیطانی که او است با او ضدی و شلی نبوده است بنگانه است مقصود همه خلق است و در جواب
 و اند نیست و از کسی متولد نشده است و علتی ندارد و احدی گفت و نظیر او نیست و موجودیست بنگانه و پروردگار است بزرگوار اراده
 میکند پس بعمل می آورد و میخواهد پس حکم میکند و عالم است اشیا را پس احصا کرده است همه را و می بیند و بعد از مردن زنده
 میکند و اند و فقیر و غنی میکند و اند و میخنداند و میگریاند و نزدیک میکند و دور می افکند و گاهی منع میکند و گاهی عطا میکند مخصوص
 او است پادشاهی است و سز و استایش نیکی با همه در دست او است و بر همه چیز قدرت دارد و داخل میکند و اند شب را در روز و داخل
 میکند و اند روز را در شب بدستیکه او است غالب آمر زنده اجابت کننده و عا است و بزرگ و بلند عطا است احصا کننده افاضات
 و پروردگار جنیان و ناس است چیزی بر او مشکلی نمیشود و بلال نمی در او را ناله است خاشاکه کنایه گان دل تنگ نمیکرد و اند او را الحاح الحاح کنند
 بنگارنده صالحان است و توفیق دهنده و سزاوار است مولای منان پروردگار عالمی است انخداوندیست که مستحق است از همه مخلوقات
 خود حمد و شکر را در وقت نعمت و در وقت بلا و در هنگام شدت و رجا و ایمان می آورم با و و بنگار که او و کتا بهای او و رسولان او و مشنوم او را
 و اطاعت می نمایم و مبارک است بکرم لبوی بر خیر که می پسندد و القیاد و می نمایم فضا بای او را برای رغبت و در فرمان بر واری او و از ترس
 عقوبت او زیرا که او خداوندیست که از عذاب و آیین نمیتوان بود و از جوار او نمیباید ترسید اقرار می نمایم از برای او بر خود بر بندگی گواهی
 میدهم از برای او پروردگاری و میرسانم آنچه وحی رسانیده است بمن از بیم آنکه اگر رسانم عقوبت عظیمی از او بهمن نازل گردد که بجز خدا
 نتواند آنرا دفع کردن بر چند حد که عظیم باشد زیرا که خداوندی بجز او نیست و بدستیکه مرا اعلام کرده است که اگر تبلیغ نمایم آنچه را لبوی تن
 فرستاده است تبلیغ رسالات او نگردد خواهم بود و تحقیق که ضامن شده است برای من که مرا از شر مردم محافظت نماید
 و او است خداوند کفایت کننده دشمنان و کرم نماینده برای دوستان و وحی فرستاده است لبوی من که بسم الله الرحمن

الرحیم یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لم تفعل فما بلغت رسالته والله یعصمک من الناس ای کرده مردان
تقصیر کردم در رسانیدن آنچه فرستاده بود بسوی من و اینک بیان میکنم از برای شما سبب نزول این آیه را سببش آن بود که چون
نازل شد بر من سده مرتبه و در هر مرتبه از جانب خداوند و سلام رسانید و امر نمود که در این مقام بالیتیم و اعلام غایم بر سفید و سیاه
بانکه علی بن ابیطالب برادر من و وحی من و خلیفه من است و پیشوای امت من است بعد از من و محل او از من محل نماز است از
موسی اگر آنکه پیغمبری بعد از من نیست و او اولی بامر شماست بعد از من در رسول و حق تعالی باین مضمون آیه از قرآن بر من فرستاد
است یا ایها الذین آمنوا الذین یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و هم سر اکعون یعنی نیست
امولی بامر شما که خدا و رسول خدا و آن که سبب ایمان آورد و از بخواند که سبب نماز را بر پا میدارند و میبندند زکوة را در وقتی که در رکوع
پس حضرت فرمود که علی بن ابیطالب را باید داشت زکوة را در وقتی که در رکوع بود و در جمیع اینها غرض رضای الهی بود
و نقش خالص بود پس سوال کردم از جبریل که از جناب مقدس الهی استعفا نماید از برای من از تبلیغ این رسالت زیرا که میدانم
که بر بزرگان کم اند و منافقان بسیارند و بیایای حیل کنندگان را سبب از تمسک و طمع بودم بر بزرگای استنار کنندگان با سلام آنها که حق تعالی
بر کتاب خود وصف کرده ایشان را بانکه میگویند بزرگانای خود چیزی را که نیست و در دلهای ایشان و گمان می گشته که این سهل است
و حال آنکه این نزد خدا غلبه است و بسیار مرا آزار که زنا الله مرا از آن نمیدانند برای آنکه علی پیوسته با من میبود و من پیوسته ربا و
و شتم و سخن اورا می شنیدم تا آنکه حق تعالی این کفر را فرستاد که ۱۰۰ نعم الذین یؤذون الذین و یؤذون هو اذن قل
اذن خبیث لکم یوسف بن سبأ ذلک و جوف من للمومنین یعنی بعضی از منافقان گروهی اند که اذنا
می کنند پیغمبر را و میگویند که اذن است یعنی گوش بر سخن بر کس میدهم سخن بر کس را قبول میکند بگو یا محمد که او گوش و میند و است آنچه
خیر است از برای شما ایمان دارد بخدا و تصدیق مینماید سخن مؤمنان این حضرت فرمود اگر خواهم که نامهای ایشان را بگویم میتوانم گفت و اگر
خواهم که اشاره کنم بر شخصهای ایشان اشاره میتوانم کرد و اگر خواهم که ذرات نام بر ایشان میتوانم کرد ولیکن سخن میگویند که در امور ایشان
گرم می و زرم و ایشان را رسوائی گردانم و با همه این احوال که گفته میدانم که حق تعالی راضی نمیشود و خبر آنکه تبلیغ غایم آنچه فرستاده است
بسوی من پس حضرت بار دیگر آن آیه را خواند و فرمود که ایها الناس پس بدانید که خداوند عالمیان علی نصب کرده است برای شما ولی
و اولی بامر شما و امام و پیشوای شما و فرض گردانیده است اطاعت او را بر ما جبران و انصار و بر جماعتی که متابعت ایشان کنند با حسن
و بر شهر نشین و بر باد و پیشین و بر عرب و عجم و بر آزاد و بنده و بر فرزند و بزرگ و بر سفید و سیاه و بر هر که خدا را بیکانگی می پرستند خلش و است
و گفته اش جاریست و امرش نافذ است هر که مخالفت او کند ملعون است و هر که متابعت او کند مرحوم است و هر که تصدیق او نماید و
سخن او را بشنود و فرمان او را اطاعت نماید حق تعالی او را می آمرزد ای کرده مردان این آخر البیت است که من و زمین جمعی می باشیم
پیش شما و سخن مرا و اطاعت نمائید فرموده مرا و مقادش و امر پروردگار خود را بدستیکه حق تعالی اولی بنفس شماست و آن فرزند که شما
پس بعد از خدا رسول او محمد اولی بامر شماست و ایستاده است و قیام نمائید بمصلحتهای شماست و مخاطبه مینماید شما را با آنچه بر
شما فرود است پس بعد از من علی ولی شماست و پیشوای شماست بامر خداوند عالمیان بعد از او امام است در ذریت من است
از فرزندان او تا روزی که خدا و رسول را ملاقات نمائید و قیامت نیست طالی اگر آنچه خدا حلال گردانیده است و نیست حرام

مگر آنچه خدا حرام گردانیده است حق تعالی بمن شناسانده است جمیع حلال و حرام خور و را و من رسانیده ام آنچه خدا تعلیم من کرده بود و از کتاب خود و حلال و حرام خود لبسوی علی بن ابیطالب و همه را تعلیم و نموده ام ای گروه مردم هیچ علی نیست مگر آنکه خدا آنرا و من احصا کرده است و همه را علی که خدا تعلیم من کرده است همه را من احصا کرده ام و امام متقیان علی بن ابی طالب به همه را تعلیم و نموده ام و درست امام حسین که حق تعالی در قرآن فرموده است که وکل شیء احصینا فی علمه یعنی همه چیز را ما احصا کرده ایم در علم ما خدا را که گفتند ای گروه مردم گمراه مشوید از او و نفرت ننمائید از او که بر شما نیکو از قبول ولایت او و دوستی که هدایت میکند شما را بحق و عمل میکند بحق و میباید باطل را و نهی میکند از آن و او را مانع نمی شود در راه خدا ملاست ملاست کمینده پس او اول کسی است که ایمان آورد و بخدا و رسول او از این است و دوست که جان خود را فدای حضرت رسول کرد و دوست که بار رسول خدا عبادت حق تعالی میکرد و در وقتی که هیچکس بغیر از ایشان در دین زمان عبادت خدا نمیکرد ای گروه مردمان او را تفنیل دهید که خدا او را تفنیل داده است و قبول کنید که خدا او را نصب کرده است ای گروه مردمان او را دوست از جانب خدا قبول نمیکند خدا تو به کسی را که انکار ولایت او نماید نمی آمرزد و او را این امر است که خدا لازم گردانیده است بر خود که چنین کند نسبت کسی که مخالفت امر خدا نماید در امر علی و آنکه او را عذاب کند عذابی عظیم ابد الابد که برگز عذاب او ختمی نشود پس حذر نمائید از مخالفت او که اگر مخالفت او نمائید آتش افروز آتش خواهی بود که آتش افروز آن مردم اند و سنگ میبارد است خداوند عالمیان آنرا برای کافران ایها الناس بخدا سوگند که من بشارت داده ام که شتگان از پیغمبران مسلمان من خاتم پیغمبران مسلمان و محبت خاتم جمیع مخلوقین از اهل سما و زمین پس کسی که شک نماید او کافر است مانند کفر اهل بیت اولی و کسی که شک کند در یک گفته از گفتنهای من پس تحقیق که شک کرده است و جمیع گفتههای من و هر که شک کند در آنچه گفته ام باز او لبسوی آتش است ای گروه مردمان منت گذاشت خداوند عالمیان و مرا گرامی داشت باین فضیلت از محض فضل احسان خود و خداوندی بجز او نیست و دوستی خداست از من ابد الابد بر همه احوال ای گروه مردمان تفنیل دهید علی را بدرستی که او افضل مردم است بعد از من از مردمان و زمان و برکت ما حق تعالی روزی بر خلق می فرستد و ایشانرا از ممالک نجات میدهد و ملعون است و مذبذب است کسی که رو کند گفته مرا بر من بر چند موافق طبع او نباشد بدرستی که جزئیل مرا چنین خبر داد از خداوند عالمیان و میگوید که هر که دشمنی علی را اختیار نماید و اقرار بامامت او نکند پس بر او است لعنت من و غضب من پس نظر کند بر نفسی که پیش میفرستد برای فردای خود و در راه از خدا از آنکه مخالفت کنید علی را پس بجز و قد همای شما بعد از آنکه ثابت بود و درین بدرستی که خداوند عالمیان بنیاست بکرمای شما ای گروه مردمان علی است جنب الله که حق تعالی میفرماید که مخالفان او در قیامت میگویند یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب الله یعنی زهی حسرت بر آنچه تعصیر کردیم جنب یعنی در ولایت علی بن ابیطالب ای گروه مردمان حذر بر نمائید در قرآن و بفهمید آیات آنرا و نظر کنید لبسوی محکات آن و متابعت ننمائید مشابهات آنرا پس بخدا سوگند که بیان نمیکند از برای شما آیات زجر کنند آنرا و واضح نمیکند از برای شما تفسیر آن را کسی بغیر آنکه من بگویم را خواهم گرفت و لبسوی خود با او خواهم برد و باز وی او را بلند خواهم کرد و شما همه او را می بینید و اعلام می نمایم شما را که هر که من مولای او بودم پس اینک علی مولای او است و او علی بن ابیطالب است برادر من و وصی من و موالات او از جانب حق تعالی نازل شده است بر من ای گروه مردم بدرستی که علی و پاکیزگان از فرزندان من ثقل کوچک تر است که در میان شما میگذارد و قرآن ثقل بزرگ تر است و ثقل چو

میگویند که تحمل آن بر هیچ مردم گران نباشد پس حضرت فرمود که هر یک از اینها خبر دهنده اند از دیگری و هر یک موافق دیگریند و از هم جدا نمی شوند تا در عرض کوثر برین وارد شوند و اهل بیت من امینان خداوند در میان خلق او و حکیمان خداوند در زمین او سبقت می آید و ای رسالت کردم و تبلیغ وحی الهی نمودم و آنچه بایست شنو انیدم و آنچه بر من نازل شده بود واضح گردانیدم بدستیکه آنچه گفتیم خدا گفته بود و من از جانب خدا رسانیدم بدستیکه نیست امیر المومنین بخیر این برادر من که در پهلوی من ایستاده است و حلال نیست پادشاهی مومنان برای احدی بعد از من غیر او پس دست خود را بر بازوی آنحضرت زد و او را بلند کرد و بر تنی که پایای او برانوی آنحضرت می رسید و در اول حال که بنزدیال رفت حضرت امیر بر پایای منبر طلبد و یک پای پائین تر از خود باز داشت پس فرمود که ای معاشر مردمان اینک علی برادر من است و وصی من است و حفظ کننده علم من است و خلیفه من است بر امت من و جانشین من است در تفسیر کتاب خداوند عالمیان و خواننده مردم است بسوی خدا و عمل کننده است با آنچه پسندیده است و محاربه کننده است با دشمنان خدا و دوستی کننده است بر طاعت خدا و نهی کننده است از معصیت خدا و است خلیفه رسول خدا و است امیر مومنان و است پیشوای هدایت کننده و است کشته ده بیت شکنندگان و جوهر کنندگان و ازین بدر روندگان با هر خدا بدینکه آنچه گفتیم تغییر نمی یابد و با هر مرد و کار خود گفتیم خداوند است و در هر که او دوست دارد و دشمن دارد بر هر که او را دشمن دارد و بر هر که او را کار بخاید و غضب کن بر هر که انکار حق او کند خداوند تو برین فرستاده که امامت از برای منی است ولی نبود و منی که بیان کنم آنرا برای مردم و نصب کنم او را بسبب آنکه خواستی که کامل گردانی برای بندگان خود دین ایشان را و تمام گردانی بر ایشان نعمت خود را و پسندیدی از برای ایشان اسلام را پس فرمودی که من یتبع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو فی الکفر من الخاسرین یعنی هر که طلب کند غیر اسلام دینی را پس هرگز از او قبول نمی شود و او در آخرت از زیان کار است خداوند ترا گواه میگیرم که آنچه درین باب فرستاده من بایشان رسانیدم ای گروه مردمان بدستیکه کامل گردانید خداوند عالمیان دین شما را با امامت علی پس هر که اقتدا نماید با او با ما میانی که بعد از او هستند از فرزندان او تا روز قیامت که عرض نمایم اعمال را بر خداوند عالمیان پس حق تعالی جفا بینای علمای ایشان را و ابدال با و در جهنم خواهند بود سبک نمیشود از ایشان عذاب و مملکت نمیدهند ایشان را ای طوائف مسلمانان انیست علی بن ابیطالب یاری کننده ترین شما مردمن و ارترین شما من و نزدیک ترین شما من عزیزترین شما من خداوند عزیز جلیل و من بر و او را خوشنودیم و نازل نشده است آیه در شان پسندیدگان مگر آنکه در شان او نازل شده است و خطاب با ایحیاء الذین آمنوا و قرآن نکرده است مگر آنکه ابتدا با و نموده است و مقصود اصلی او بوده است و هیچ آیه و وحی در قرآن فرود نیامده است مگر در شان او و گواهی با مستحق بهشت در سوره هل علی علی الانسان نداده است مگر از برای او و آن سوره را حق غیر او نازل نکرده اندیده است و آن سوره مدح کرده است غیر او را ای گروه مسلمانان علی ست یا در دین خدا و است جهاد کننده در حمایت رسول خدا و است بر هر کار پاکیزه کردار و هدایت کننده و هدایت یافته و خیم شما بهترین پیغمبر است و وصی شما بهترین اوصیای ایشان است و فرزندان بهترین اوصیای پیغمبر اند ای طوائف مردمان در بیت هر پیغمبر از صلح بوده اند و در بیت من از صلح علی است ای طوائف مردمان بدستیکه شیطان آدم را از بهشت بیرون کرد و بعد پس حسد مبر بر علی که جفا میشود اعمال شما

ومی لغز از راه ایمان قدمهای شما و بدستیکه آدم را فرستاد و در زمین بسبب یک خطا و حال آنکه او برگزیده خداوند طویل بود پس
 چگونه خواب بود حال شما و منی گفت حق تعالی احوال که شما آیند که میدانید از شما جمعی هستند که دشمنان خدا اند بدستیکه دشمن نمیدار و حق
 نگریختی و دوست نمیدار و علی را اگر برینزگاری و ایمان نمی آورد و بعلی را که مومنی که ایمان خود را از برای خدا خالص گردانیده باشد بخدا
 سوگند یا مسکنم که در شان علی نازل شد سوره عصر ای گروه مردمان بدستیکه خدا را گواه گرفتیم و رسالت خود را بشمارسانیدم و نسبت
 بر رسول بغیر از سانیدن هویدا آئی گروه مردمان تبرسید از خدا چنانچه حق ترسیدن است و میگردید با دین اسلام ای گروه مردمان
 ایمان بیاوید بخدا و رسول او و بان نوری که با و نازل گردیده است که آن علی بن ابی طالب است آئی گروه مردمان نور از جا
 خداوند عالمیان و من جاری شده است پس در علی بن ابیطالب پس در نسل او که امان بحق اند تا قائم مهدی که انقدر میکند
 بحق خدا و بهر حق که ما را بوده است زیرا که خداوند عالمیان ما را بحق گردانیده است بر تقصیر کنندگان و معاندان و منی لافان و خیانت
 کنندگان و گناه کاران و کفار و کفران جمیع عالمیان ای گروه مردمان شمار اعلام میکنم که منم رسول خدا که گذشته اند پیش از من سولان او
 آیا اگر من بمیرم یا کشته شوم از پس پشت برخواهید گشت و مردخواهید شد و کسی که از دین برگردد و هیچ ضرر بخدا نمیرساند و بروی
 جزا خواهد داد و شکر کنندگان را بداند که علی موصوف است بصبر و شکر پس بعد از او فرزندان که از منسوب اویند باین صفات
 موصوف اند ای گروه مسلمانان منت گذارید بر خدا اسلام خود را پس نخصب میکند بر شما و دومی یا بد شما را بخدا بی غلظت از خود
 بدستیکه او بر عراط جزا دهنده کافر است آئی طوائف مسلمانان بعد از من پیشوای چند خواهند بود که مردم را نخواهند بسوی جهنم
 و در روز قیامت ایشان یاری کرده شده خواهند بود آئی گروه مردم خدا و من از ایشان نیز ابریم آئی گروه مردمان بدستیکه
 این پیشوایان فصاحت و یاوران ایشان و پیروان ایشان و اتباع ایشان در پائین ترین درجات جهنم اند و بد جایست جامی که
 مشک آن بدستیکه ایشان اصحاب صحیفه اند پس نظر کنند بر صحیفه خود که چه نوشته اند پس حضرت باقر فرمود که مردم نه فهمیدند که مراد صحیفه
 کدام است مگر جماعتی قلیل از ایشان که در آن صحیفه شریک بودند و مراد از صحیفه آنست که در همین سفر منافقان و پیش کعبه نشینان
 و با یکدیگر عهد کردند که گذارند که خلافت در علی بن ابیطالب قرار یابد پس حضرت رسول فرمود که ای طوائف مسلمانان بدستیکه من
 بسیارم خلافت را امانتی و ورستی و در فرزندان خود و روز قیامت و تحقیق که رساندم آنچه با من و بان شده بود و من تا جمعی گرد و بر که
 حاضر است و هر که غائب است و هر چه احدی از آنها که حاضر هستند و از آنها که حاضر نیستند نخواهد متولد شده باشند و نخواهد نشد باشند پس این
 که برسانند حاضران بغائبان و پدران بفرزندان و روز قیامت و زود باشد که خلافت مرا غصب نمایند و پادشاهی گردانند خدا
 لعنت کند غصب کنندگان را و اعانت کنندگان ایشان را و در آن وقت مستحق این خطاب عقوبت ماب میگردد که سنفخ علی کم
 بها الثقلان و رسول علیکم الشواظ من نار و نخاس فلا تشعروان ای گروه مردمان خداوند عالمیان نخواهد گذشت شمار تا بعد
 گردانند حبیب را از طیب یعنی منافق را از مومن حق تعالی شمار مطلع بر غیب نگردانید و است یافته شود و من بشو و منافق را نخواهند شناخت
 ای گروه مردمان هیچ قرینیت مگر آنکه خدا ناک کنند است اهل آن بسبب کذب کردن ایشان بنجبران خود را چنین بلام میگردد و خدا
 شهرانی را که اهل آنهاست مگر از آنچنانچه حق تعالی و قرآن یاد فرموده است و این امام شماست و اولی بامر شماست و در محل عباد منی است
 که در عهد نموده است برای او در رجعت و در قیامت و خدا را است میگردد و عهد خود را ای گروه مردمان تحقیق که اغریزند پیش ایشان

اگر پیشینیان خدا ملک کرد پیشینیان و ملک خواهد کرد آیندگان را ای گروه مردمان بد رستیکه حق تعالی مرا امر کرد و منی کرد و من امر کردم
 علی را و منی نمودم و او را دانست و او را خواجی از جانب حق و کاف و پس بشنود امر علی را تا سالم گردد و از محاف و دنیا و عقبی و اطاعت جمیع
 او را تا هدایت یابد بسوی دین خدا و منی شود و در منی او تا بر شد و صلاح بآید و باز گردد بسوی مراد او و از راه حق او بسوی راههای دیگر
 بر آید و مشغول بر ای گروه مردمان منم صراط مستقیم خدا که حق تعالی شمارا امر کرده است با طاعت آن پس علی بعد از من پس فرزندان من که
 که از صلب او آیند اما من و پیشوایانند و هدایت می نمایند حق هیچ رویان مردم در است می کنند پس حضرت سوره حمد را تا آخر تلاوت نمود و
 فرمود که این سوره در میان ایشان نازل شده است و همه ایشان از فر گرفته است و مخصوص ایشان است ایشانند و دستان خدا و ترسی
 نبی بر ایشان نیست و اندوهناک نمی شوند و رقیاست و بد رستیکه ایشانند حزب خدا و حزب خدا را شناسانند و بدانند که دشمنان علی اهل
 شقاقند که تجاوز از حق نموده اند و برادران شیاطین اند که الهی کنند بعضی از ایشان بسوی آنچه سخن باطل را که زینت داده اند بر
 آنکه یکدیگر را فریب دهند و بد رستیکه دستان علی و ذریت او مومنانی چندند که حق تعالی وصف کرده است ایشان را در این آیه که آنچنان قوی
 یومنون بالله و الیوم الآخر یوادون من حاد الله و یسوءه و کانوا آبائهم و ابناؤهم و اخوانهم و عشیرتهم
 یعنی نمی یابی گروهی را که ایمان آوردند بخدا و روزیاست که دشمنی کنند بخدا و رسول او و بر سر نهاده بودند باشند برادر
 ایشان یا پسران یا برادران ایشان یا عشیره و خویشان ایشان و بد رستیکه دستان ایشان این همانند که حق تعالی وصف کرده است
 ایشان را در این آیه الذین امنوا و لم یلبسوا ایمانهم بظلمه و کفرا و کذبهم و کذبهم یعنی آنان که ایمان آوردند و ظلمه
 ایمان خود را بستمی این جماعت را ایشانراست امینی و ایشانند هدایت یافتگان باز فرمود که بد رستیکه دستان ایشان آنانند که در
 بهشت میشوند ایمان و استقبال می نمایند از ایشان ابلا و خطا سب می نمایند ایشانرا که نوش آید پس داخل شوید در بهشت
 که جاوید بمانید و دران و بد رستیکه اولیای ایشان که حق تعالی میفرماید که داخل بهشت میشوند بحساب بد رستیکه دشمنان ایشان آتش افروز
 جهنم اند و دشمنان ایشان آنانند که می شنوند از جهنم صدای مهبوب می بینند از آن جو شنیدن و غرو شنیدن غریب هرگاه که داخل میشوند
 در جهنم امتی لغت میکنند است و دیگر و بد رستیکه دشمنان ایشان آنانند که حق تعالی در شان ایشان فرموده است که بجا و می اندازند
 در جهنم فوجی را سوال می نمایند از ایشان خازن جهنم که آیا بد بسوی شما ترسانند و گویند بی تحقیق که آمد بسوی ما ترسانند و بکنند
 کردیم و گفتیم دروغ میگوید خدا چیزی نفرستاده است و بد رستیکه دستان ایشان آنانند که می ترسند از پروردگار خود بسبب مری چند که
 غائب است از دیدنای ایشان ایشانراست آمرزش گناهان و اجر بزرگ آبی گروه مردمان چه بسیار تفاوت است میان جهنم
 و بهشت پس دشمنان ماکسی است که خدا او را نعمت و لعنت کرده است و دوست ماکسی است که خدا او را مرح کرده است و دوست
 او داشته است آبی گروه مردمان منم ترسانند از او علی است هدایت کننده و پناهی حق تعالی فرموده است که انصانت منذر و کل قوم هاد آبی
 مردمان من پیغمبرم علی وصی من است و بد رستیکه خاتم ایمان از است و دوست قائم حق و مومنی و بد رستیکه دست غالبی نده
 بر همه دنیا و دوست انتقام کشنده از ستمگران و دوست فتح کننده از جاهل و خراب کننده آنها و دوست کشنده بر قبایل از مشرکان و طلب
 کننده بر خوئی که از دستان خدا رنجیده شده و غایب آن گروه اند و دوست بری کننده دین خدا و دوست آب برگیرنده از دریای بی پایان
 علوم حق تعالی و دوست قسمت کننده برای هر صاحب فضیلتی در خور فضیلت او و برای هر جاهلی در خور جهل او و دوست پسندیده خدا و

برگزیده او و دوست داشت جمیع علوم و اعطای کننده بآنها و دوست فرموده از جانب پروردگار خود و دوست صاحب رشد دست
 کردار و دوست که حق تعالی امر است را باو گذاشته و دوست که بشمارت داده اند باو هم که پیش از او گذشته است و دوست که حجتش باقی
 است و بعد از او حجتی نیست و توحی حق نیست مگر آنکه باو است و هیچ نوری نیست مگر آنکه نزد او است و دوست که بحکیم است و غالب نمیکرد و
 و هیچ کس بر او یاری نمییابد و دوست ولی خدا و زمین و حکم کننده خدا در میان خلق و این خدا را شکر و پنهان ای گروه مردمان بیان
 کردم از برای شما و شما ندیدم شمارا و اینک علی بعد از من بشما می فرماید و بداند که بعد از انقضای خطبه خود و خوانم شمارا که دست برد
 من زمین برای جمعیت او و اقرار کردن بامامت او پس بعد از من دست بردست او پیغمبر و او جمعیت نمائید و بدانید که من با خدا جمعیت
 کرده ام و علی با من جمعیت کرده است و من شمارا امر میکنم از جانب حق تعالی که با علی جمعیت کنید پس کسی که بشکند این جمعیت را حاضر
 بخودش میرساند و کسی که وفا کند با آنچه با خدا بران عهد کرده است پس بزود می خواهد داد باو خدا مزدی بزرگ ای گروه مردمان بشکند
 حج و عمره از شمار دین خداست پس ای گروه مردم حج کنید خانه کعبه را که هیچ اهل بیتی به حج نرفتند مگر آنکه مستغنی شدند و هیچ خانه ای
 تخلف از حج نکرده اند و آنکه فتنه و محتاج شدند ای گروه مردم هیچ مومن در وفات و قیامت که در دست کاتبان که آسمان گذشتند او را
 تا آن روز از مرتبه است و چون حج را تمام کند عمل را از مرتبه ای ادنی گروه مردمان حایمان را خدا بپایند و آنچه هیچ می کنند
 خدا عوض که است میفرماید و خدا نافع نمیکرد اند اجرنیکو کار از آن آتی گروه مردمان حج کنید خانه کعبه را با کمال دین و داناتی مسائل آن
 و برگزیده از مشاعر حج و موافقت آن مگر با تو به و دشمنانی و ترک کردن گناهای آن ای گروه مردمان بر پا دارید نماز را و ادا کنید زکوة را و جانب
 خدا شمارا بآن مراده است که اگر دست بر شما بگذرد و بآن سبب تصدیه کنید در محافظت احکام دین باز موشا کنید آنها را بی تقصیری پس
 علی ولی شماست و بیان میکند از برای شما احکام دین شما را و بآن ایسی که خدا او را آفریده است از من و از او خبر میدهند شما را
 با آنچه سوال کنید از آن بیان می کنند از برای شما آنچه را ندانید بدستیکه جلال و جوام زیاد از آنست که من حصانایم اند را و بشما سالم
 آنرا را بشما و امر کنم همه علما و منی کنم از چه حرامها در یک مقام و یک مجامع پس من موافقت داده و در این وقت که جمعیت بگیرم از شما
 و دوست بردست شما بزم بآنکه قبول کنید آنچه را آورده ام از جانب خدا و باب علی بن ابی طالب که امیر المؤمنین است و امام من
 بعد از او که ایشان از من و از علی بهم میرسند ایشان امان خلق اند تا روز قیامت و قائم ایشان ایشان است که حکم میکنند حق ای گروه
 مردمان هر حال که دلالت کردم شمارا بران و بر حرامی که شمارا نمی کردم از آن پس من از آن برگشته ام و تبدیل نموده ام پس باو آورید
 آنها را و حفظ کنید و یکدیگر را بآنها وصیت نمائید و آنها را بدل کنید و غیر دهید و بر پا دارید نماز را و بدید زکوة را و امر کنید بزیکیها و نهی
 کنید از بدیها و بدانید که بر عملهای شما امر معروف و نهی از منکر است پس بشنا ساند هر که را حاضر نموده و در این مقام با آنچه گفتم بجا
 بر آید بگردان برسانید زیرا که آنچه گفتم با پروردگار خود و پروردگار شما گفتم و امر معروف و نهی از منکر میباشد که با ما هم معصومی آتی گروه مردم
 قرآن شمارا بشنا ساند و دلالت مینماید که آنکه بعد از علی بن ابی طالب از فرزندان او نید و من همان کردم که ایشان از من و از علی نه
 چنانچه حق تعالی در قصه حضرت ابراهیم فرموده است که وجعلنا کلمة باقیة فی سابقه یعنی گردانید خداوند عالمیان خلافت
 کلمه باقی است و عقب او پس از این آیه خدا بر ظاهر شد که بیاید خلافت همیشه و نسل حضرت ابراهیم نبوده باشد و ذیبت از آل ابراهیم
 از نسل ابراهیم اند و متحمل است که خیمه عقیقه بحسب تاویل قرآنی را بحسب حضرت امیر المؤمنین باشد پس حضرت فرمود که من نیز

بیان کردم از برای شما که هرگز گمراه نمی شوید تا تمسک یابید به قرآن. ایشان ای گروه مردمان پرمهر و پرهیز از مخالفت خدا و تبرئید او و خدایانید از قیامت چنانچه حق تعالی فرموده است که ان ازوله المساکة تنق عظیمه و باید آوردن راد و حساب را و تر از واهی اعمال را و محاسبه نمودن کرد و بایستی که آن را نزد خداوند عالمیان ثواب عقاب الهی پس بر که حسنه بیاورد و ثواب میرد و هر که با سیه بیاورد و بهشت نصیب نیست و در اخبار و کلام آمده است که مراد از سیه عداوت امیر المؤمنین (ع) ای گروه مردمان شما زیاد از آن آید که همه بدست خود با من محبت نمایند و پس حق تعالی را امر کرده است که از زبانهای شما بگویم یا بنحی بر خود لازم گردانید و از شما پیمان گرفته از برای علی بن ابیطالب از پادشاهی مومنان و از برای آنها که می آیند از علی از امامانی که از من و از او بهم میرسند چنانچه من شما را اعلام کردم که در تیرت من از منصب او خواهند بود پس همه شما بگویند شنوندگانیم و اطاعت کنندگانیم و از غییم و انقیاد می نمایم آنچه را رسانیدی باز بر دور کار و پروردگار خود را و مرزندان را که از منصب بهم میرسند از امامان با تو محبت میکنند و این امر به لاهی خود و جانهای خود و بر زبانهای خود و شهادت خود و برای زندگانی می کنیم و برایت اعتقاد می میریم و بر این اعتقاد و بهجت میشویم و در قیامت تغیر نخواهیم داد و تبدیل نخواهیم کرد و شکلی دور آن نداریم و بر میگرددیم از عهد خود و نمی شکنیم پیمان خود را و اطاعت میکنیم آنچه را بپندردی و مراست علی امیر مومنان و امامان بعد از او که یاد کردی که از فرزندان تو و از فرزندان اویند و اول ایشان حسین است و بعد از ایشان آنها که از ذریت حسین حق تعالی برای امامت نصب کرده است و بگویند که اطاعت کردید خدا را و علی را و امامان را و بایستی که فتنی عهدی و پیمان محکمی که گرفته شده است برای امیر المؤمنین و ائمه بعد از او و لاهی خود و جانهای خود و بر زبانهای خود و شهادت خود و برای تمامی که می کنیم یا بنحی گفتیم بدلی و در ظرف خود نمیداریم که این اعتقاد و بر گردیم هرگز خدا را کوه میکشیم و در کافی است برای شهادت و توفیق بر ما بگویند پس بجهت گواهی میکنیم بر که اطاعت خدا را و از امامان که ظاهر نزد ما و پنهانند از ما و ملائکه خدا و فرشتگان خدا و خدا بزرگوار است از هر شاهد و گواهی ای گروه مردمان چه میگویند بدینستیکه حق تعالی بهجتی را سپرد و متروپنهان هر نفسی را میداند پس هدایت یابد برای خود هدایت یافته است و هر که راه شود و راهی با او آید بگرد و هر که بهجت کند با خدا بهجت کرده است دست حمت خدا بر بالای دستهای ایشانست ای گروه مردمان پس از خدا تبرئید بهجت کنید با علی امیر مومنان و با حسن و حسین و ائمه بعد از حسین که از کلمه یافتند تا روز قیامت خدا بپاک میکند و اندر هر که را بگرد و رحم میکند بر که را و فانی و بر که بهجت را بشکند ضررش با و عائد میگردد و هر که در کلمه بهجت فرمود عظیم از حق تعالی میاید برای گروه مردمان بگویند آنچه گفتم بشما و سلام کنید بر علی با برت و پادشاهی مومنان و بگویند که اطاعت کردیم و از تو طلب می نمایم افزایش ترا ای پروردگار ما و بسوی تست بازگشت ما و بگویند حمد و سپاس خداوندی را که هدایت کرد ما را و نبودیم که بدایت بیایم اگر بدایت نمیکرد ما را خدا ای گروه مردمان بدینستیکه فضائل علی بن ابیطالب که نزد خداوند عالمیان کثرت و آنچه از آن در قرآن مجید بیان فرموده است زیاد از آنست که در باب مقام و بیک مجلس حصای آنها خوانم نمود پس بر که خبر دین بفضائل او و دشمنان شما را تصدیق او کنید ای گروه مردمان بر که اطاعت کند خدا و رسول او را و علی را و امامان از ذریت او را که ذکر کردیم ایشان را پس ستکار شده است رستگاری عظیم ای گروه مردمان سبقت گیرندگان بسوی بهشت و درجات عالیه آن آنانند که سبقت گیرند بسوی بهجت او و موالات او و سلام کردن او با بارت مومنان ایشانند مقربان و فائز گردیده اند

بر جمتهای عظیم در جنات نعیم آبی گزیده مردان گویند سخنی را که خدا را از شمار صبی میکردند پس اگر کافر شود شما و جمیع آنها که در زمین اند هیچ ضرر
نمیداند عالمیان نمیرسد خداوند باریا مردان مؤمن و زنان مومن را که ایمان آورند با آنچه من ادا کردم و امر نمودم و غضب کن بر
مردان کافر و زنان کافره که انکار نمایند آنچه را که گفتیم و ایشان را با کاردان و الحس لله رب العالمین پس صحابه آوردند بلند کردند و گفتند شنیدیم
و اطاعت کردیم آنچه را بآنان امر کردند خدا و رسول او بداند ای خود و جانهای خود و دستهای خود و وجع اعضای خود و بکی جمع شدند بر رسول خدا
و امیر المؤمنین و همه مصافحه کردند و بیعت کردند پس اول کسی که دست بردست رسول خدا و بولایت امیر المؤمنین بیعت کرد ابو بکر بود و
بعد از او عمر و بعد از او ابوعبیده جراح و بعد از او سالم مولی خدیجه و بعد از او سعید بن العاص که اینها اصحاب صحیفه منافق بودند و تحمل است که عثمان بجا
آید از اینها باشد و بعد از آن سائر مهاجران و انصار و باقی مردم تا آخر ایشان و همه بحسب رنج و بیعت کردند و بیعت آنروز گشت تا وقت نماز
شام و حضرت نماز شام خفتن را با یکدیگر بجای آورد و باز مشغول بیت شدند تا سه روز این بیعت ممتد شد تا آنکه همه حاضران بیعت کردند
و برگردی که بیعت میکردند حضرت میفرمود که حمد میکنم خداوندی را که تفضیل داد و ما را بر جمیع عالمیان پس باین سبب است بدست او
و بیعت کردن سنتی شد در میان خلفا حتی آنرا که حق در خلافت نداشتند و غضب خلافت کردند باز چنین از مردم بیعت میکردند و
در کتاب ارشاد القلوب و غیر آن مذکور است که مروی از انصار در وقت وفات سعید بن الیمان و در آن نزد او حاضر شد و اراحو
غاصبان خلافت و متقلبان است سوال نمود خدیجه بعد از سخنی چه گفت که چون حضرت رسول از جانب خداوند عالمیان مأمور
گردد و مینویسد با طراف و نواحی مدینه و سایر بلاد و قری و بلادی فرستاد که مردم را برای حج طلب نمایند و چون مردم جمع شدند متوجه
حج گردید و مناسک حج را تعلیم ایشان نمود و چون از اعمال حج فارغ شدند پس جبرئیل نازل شد و اول سوره عنکبوت را آورد
و گفت یا محمد بخوان بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الحسب الناس ان یقرؤوا الذی یقولوا امنا و هم لا یفتنون و لقد فتننا الذین
من قبلهم فلیعلمن الله الذین صدقوا و لیعلمن الکاذبین ام حسب الذین یعلمون السیئات ان یسبھون کاسما
ما یکمکون یعنی یا کسان می پرند مردم که و اگر داشته نشینوالتیان بآنکه گفتند ایمان آوردیم و ایشان امتحان کرده شده بخوبی این شد و تحقیق که امتحان
کردیم آنان را که پیش از ایشان بودند پس البته ظاهر خواهد گردانید خدا آنان را که راست گفتند و دعوی ایمان البته ظاهر خواهد گردانید
در نوع گویان را آیا کسان می کنند آنرا که کارهای بدی کنند که سبقت خواهند گرفت بر ما و با عاجز خواهیم گردید در جزا و اول ایشان
بد حکمی است که می کنند ایشان پس حضرت رسول فرمود که ای جبرئیل این فتنه کدام است جبرئیل گفت یا محمد حق تعالی ترا سلام
میرساند و می فرماید که من نفرستاده ام پیغمبری را مگر آنکه او را امر کرده ام در وقتی که اجل او منقضی شده است آنکه ظیفه گردانند
در میان امت خود کسی را که قائم مقام او باشد و زنده دارد در میان ایشان آفتهای آن پیغمبر و احکام او را پس آنرا که اطاعت
می نمایند رسول خدا را در آنچه امری نماید ایشان را بآن راست گویند که خدا فرموده است و این آیه و آنرا که مخالفت
امر او می نمایند در نوع گویانند و دعوی ایمان و تحقیق که نزدیک شده است رفتن تو بسوی پروردگار تو و
بهشت او و حق تعالی امر می نماید ترا که نصب نمائی برای امت خود بعد از خود علی بن ابیطالب را و وصیت نمائی
بسوی او پس خلیفه ایست که قائم است با امر رعیت و امت تو خواه اطاعت او نمایند و خواه معصیت او کنند و
فرمان او نبرند چنانچه خواهند کرد پس انیست فتنه که این است بآن امتحان کرده می شوند و حق تعالی ترا امر

می نماید که تعلیم و نمائی آنچه را تعلیم تو کرده است و او طلب نمائی که حفظ آن چیزهای را که خدا را تو طلب حفظ آنها
 نموده است و باو بسیاری جمیع امانتهای خود را که اوست همین را میبخشد تا برگزیدم از میان بندگان خود که خبر
 من باشی و برگزیدم او را که وصی تو باشد پس حضرت رسول حضرت امیرالمؤمنین را طلبید و یک شب و یک روز با او خلوت
 کرد و سر علم و حکمت که حق تعالی باو سپرده بود همه را تعلیم او نمود و آنچه جزئ را می کرده بود درین باب همه را با حضرت گفت و
 این در روز نوبت عایشه بود پس عایشه گفت که بسیار طولانی شد خلوت تو با علی در این روز پس حضرت روزه را در گذراند
 و متوجه جواب او نگرید عایشه گفت که چرا روزه را از من میگردانی و مرا خبر نمیدی بامری که شاید صلاح من در آن باشد حضرت
 فرمود که راست گفتی آن امریست که صلاح است برای کسی که حق تعالی او را سعادتمند گرداند و توفیق قبول آن بیاورد ایما
 ن بآن بیاورد و من امور آن شده ام که جمیع مردم را بسوی آن بفرستم و در وقتی که قیام بآن امر خواهم نمود تو مطلع خواهی
 عایشه گفت یا رسول الله چرا الحال مرا خبر نمیدی که پیش از دیگران بآن اقدام کنیم و اخذ نمایم آنچه صلاح من در آنست حضرت
 فرمود که من ترا خبر میدهم باید که حفظ نمائی آنرا و پنهان داری آن را تا وقتی که بهر مردمان بگویم پس اگر حفظ نمائی و افشا نکنی
 حق تعالی ترا از شر دنیا و آخرت حفظ خواهد کرد و ترا این فضیلت خواهد بود بسبقت گرفتن و مسارعت نمودن بسوی ایمان بخدا
 و رسول و اگر ضایع گردانی آنرا و ترک نمائی رعایت آن چیزی را که بتو انعامی نمایم از این امر کافر خواهی شد و پروردگار خود و تو را
 تو عیب خواهی شد و از تو نیز خواهد گردید از ان خدا و انان رسول خدا و از جمله زبان کاران خواهی بود و از عمل تو هیچ ضرری بخدا و
 رسول و از خودت نیست پس آن منافق خدا را میگوید که حفظ نمائی آنرا و افشا نکنی و ایمان بیاورد و آن در رعایت آن بکنند پس حضرت رسول باو
 گفت که خداوند عالمیان مرا خبر نداده است که عمر بن مقفعی شده است و امر کرده است مرا که علی را علمی و نشانه گردانم در میان
 مردم و او را در میان ایشان امام پیشوا گردانم و او را خلیفه خود سازم چنانچه پیغمبران گذشته اوصیای خود را خلیفه گردانیدند و
 من اطاعت امر پروردگار خود را میگویم و فرمود که اگر از این عملی آدرم پس باید که این راز را در سویدای دل خود پنهان داری تا هنگامیکه
 مرا رخصت دهم که این امر را ظاهر گردانم پس آن منافق نماز اینها شد و حق تعالی حضرت رسول را مطلع گردانید و بدو خبریانی
 که عایشه و حفصه و پدرهای ایشان در این باب کردند پس عایشه نزد می آن خبر را بحفصه گفت و هر یک از آن دو منافق آن راز را
 بپدر خود گفتند پس آن دو منافق با یکدیگر مجتمع شدند و فرستادند بسوی جماعت طلقاء و منافقان و ایشان را از این خبر مطلع
 گردانیدند پس بعضی از ایشان بالعصه گفتند که محمد بنحو ابدا که در امر خلافت کسری و قیصر عمل نماید که همیشه خلافت و در دست
 او باشد تا روز قیامت و بخدا سوگند که شمارا در زندگانی بهره نخواهد بود اگر خلافت بعلی برسد بدستیکه محمد با شما بظاهر شما عمل سکند
 و علی با شما معامه خواهد کرد و آنچه در خاطر خود از شما میباید پس نیکو نظر کنید و تفکر نمائید از برای خود در این امر و پیشتر آنچه رای شماست
 در این باب قرار دهید و در این باب سخن در میان ایشان بسیار جاری شد و مخاطبات بسیار گذشت و تدبیرات بسیار نمودند
 تا آنکه اتفاق نمودند بر آنکه رم دهند تا رسول خدا را بر عقبه پرشته و پیشتر نیز این عمل کردند و در غم و توبه پس در اینجا حق تعالی
 شتر ایشان را از پیغمبر خود گردانید و مکر منافقان اجتماع نمودند و توطئه کردند که آنحضرت را بناگاه هلاک گردانند یا سری یا بخت
 نخواهند و ایشان را میسر شد پس در این وقت دشمنان آنحضرت از منافقان قریش و جمعی که بضرر شمشیر اظهار اسلام کردند

و منافقان انصار و انساکیه و غاطره و شتمند که مرتد شوند و از دین برگردند از ابل مدینه و غیر آن اتفاق نمودند بر قتل آنحضرت
پس با یکدیگر پیمان بستند و هم سوگند شدند که رم دهند تا که رسول خدا را بر عقبه و ایشان چهارده نفر بودند و حضرت چنین عزم داشت
که چون بمدینه آید حضرت امیر المؤمنین را با مامت نصب نماید پس حضرت رسول برای تعجیل در این امر و شبانه روز متحمل حرکت
فرمود پس در روز سوم جبرئیل آخر سوره حجر را برای آنحضرت آورد که و لنسئلنهم اجمعین عما كانوا يعملون فاصدع باؤم و اوجن
عن المشرکین انما کفیناک المستهزئین یعنی البته سوال خواهم کرد از ایشان همه از آنچه میکردند پس ظاهر گردان آنچه
ماورایان گردیده و برگردان از مشرکان بدستیکه با کفایت کردیم از تو شر آنها را که بتواستنهای نمایند پس حضرت بار کرد و عیشت
حرکت می فرمود که بزودی داخل مدینه شود و علی را عقیقه خود گرداند چون شب چهارم شد و آخر شب جبرئیل بران حضرت
نازل شد و آیات الهی را رسول بلغ ما انزل الیک من ربک را آورد تا ان الله لا یهدی القوم الکافرین و خدیجه گفت که زار
از کافران آنها ایند که قصد قتل آنحضرت کرده بودند پس حضرت رسول فرمود که یا جبرئیل نمی بینی که من چنین بسرعت میروم
که بزودی داخل مدینه بشوم و فرض گردانم ولایت علی را بر حاضر و غائب جبرئیل گفت که حق تعالی ترا امر می نماید که فردا ولایت
حضرت امیر را بر مردم لازم گردانی و در وقتی که فرود آئی حضرت فرمود که چنین باشد فردا چنین خواهم کرد انشاء الله پس ران
وقت حضرت امر فرمود که بار گردند و سیر فرمود تا بغدیر خم رسید و در غدیر خم نزول فرمود و با مردم نماز گذارد و امر فرمود که مردم
جمع شوند پس حضرت امیر المؤمنین را طلبید و دست چپ او را بدست راست خود گرفت و آنحضرت را بلند کرد و با او بلند شد
ولایت آنحضرت را در میان مردم در داد و اطاعت آنحضرت را بر همه واجب گردانید و امر فرمود و ایشان را از آنجا که بودند باز
بعد از آنحضرت و ایشان را خردا و آنچه میگوید از جانب خداوند عالمیان است و با ایشان گفت که آیا میبینید من را و او را و ترس
بمؤمنین از جانهای ایشان همه گفتند بلی یا رسول الله پس فرمود که هر که من را می بیند و او را می بیند و او را می بیند و او را می بیند
فرمود که اللهم وال من و الا و عاد من عاداه و انصر من انصره و اخذل من اخذله پس هر که مردم را که با آنحضرت بیعت کنند
پس همه با آنحضرت بیعت کردند و هیچ یک سخنی با ایشان نگفتند و او بگوید و عمر بیشتر رفته بودند بر جحفه پس حضرت رسول فرستاد و ایشان را
بر گردانید و چون آمدند ترش کرده با ایشان گفت که ای سپهرا بوقافه و ای عمر بیعت کنید با علی که او ولی امر است است بعد از من
پس ایشان گفتند که آیا این امر از جانب خدا و رسول است حضرت فرمود بلی از جانب خدا و رسول است بیعت کنید پس ایشان بیعت
کردند و حضرت روانه شد و در عقبه آنروز آن شب حرکت فرمود تا آنکه نزد یک بعقبه سرشی رسید پس آن منافقان پیشتر رفتند و بر
آن عقبه ایستادند و با خود به بارده بودند و میان دبه با را پیر از سنگ نیزه کرده بودند و خدیجه گفت که چون حضرت رسول نزد یک
عقبه رسید مرا و عمار بن ابی اسیر را طلبید و عمار را مرا کرد که مرا ناله را بگیرد و بکشد و مرا از منم و که در عقبه تبه باشم تا آنکه بر سه آن عقبه رسیدیم
و آن منافقان در عقبه ما بودند و بهار از زیر پایهای نافر رسول خدا گردانیدند پس تبه ترسید و نزد یک بود که نرم کند و حضرت را
بیندازد پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله سلم نافر را صدا زد که ساکن باش که بر تو با کس نیست پس خدا سے تعاضلے
ناقره را بسخن آورد و بخت عربی مصیح گفت که بخدا سوگند یا رسول الله که دستهای خود را از جاسے خود حرکت نمیدهم
و پایهای خود را از جایی خود حرکت نمیدهم در حالتی که تو در پشت من باشی پس آن منافقان نزد یک نافر آمدند که آنها بنید از نزد پس

و عیال و شیعیان کشیدیم و رو بایشان دویدیم و شبی تازی بود پس آن منافقان گشتند و نا امید شدند از آنچه تدبیر کرده بودند پس من گفتم یا رسول الله
 ایستند این جماعت که چنین اراده نسبت تو میکنند حضرت فرمود که ای خلیفه اینها منافقانند و دنیا و آخرت من گفتم یا رسول الله چرا نمی تازی
 گزینی را که برای ایشان ایستاده و نزد حضرت فرمود که حق تعالی و امار کرده است که متعرض ایشان نگردم و نمیخواهم که مردم بگویند آنکه عوالت
 گروهی از قوم خود و اصحاب خود را بسوی دین خود پس قبول دعوت او نمودند و بمحبت ایشان با دشمنان خود جنگ کردند و چون بر دشمنان
 غالب گردید ایشان را کشت و لیکم از ایشان ایستاد ای خلیفه که حق تعالی قیامت جزای ایشان را خواهد داد و اندک مهلتی ایشان را در دنیا
 میدهد پس من طرخوا بدگردانید ایشان را بسوی غایب فطیم پس گفتم یا رسول الله این منافقان کیستند یا از ما جدا شدند یا از انصار حضرت
 یک نام بر دادم همه با هم و جماعتی را در میان ایشان نام بردم که من نمیخواهم که آنها در میان ایشان باشند و باین سبب کشت
 شدم حضرت فرمود که ای خلیفه گویا شک کردی و بعضی از آنها که من نام بردم ایشان را از برای تو سر بالا کنی بسوی ایشان نظر کن
 پس نظر بجانب ایشان افکندم و ایشان همه بر سر عقبه ایستاده بودند پس برقی تابید و جمیع اطراف ما را روشن گردانید و آن برق القدر
 گشت نمود که من گمان کردم که آفتاب طلوع شده است پس نظر کردم بسوی آن جماعت و همه را یک یک شناختم همه را چنان یافتم
 که حضرت فرموده بود و عدد ایشان چهارده نفر بود و نه نفر از قریش بودند و پنج نفر از ساکنان مدینه پس آن انصاری گفت که نام برایشان را از برای
 من بخوان رحمت کند ترا خدایه گفت بخدا سوگند که این جماعت بودند ابوبکر و عمر و عثمان و طلحه و عبد الرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص و ابوعبیده
 بن الجراح و معاویه بن ابی سفیان و عمرو بن العاص این جماعت از قریش بودند و آن پنج نفر دیگر آنها بودند ابوسبی اشعری و مغیره بن شعبه و
 اوس بن حذاف و ابوسریه و ابوطحمة انصاری خدایه گفت که چون از عقبه برآمدیم صبح طلوع شده بود حضرت از ناله فرود آمد و وضو ساخت و
 انتظار اصحاب خود کشید تا جمع شدند پس آن منافقان را دیدم که از عقبه بر می آمدند و خود را در میان مردم انداختند و با حضرت نماز کردند چون حضرت
 بخارج صبح فارغ شد نظر کرد و دید که ابوبکر و عمر و ابوعبیده بن الجراح با یکدیگر رازی میگویند پس حضرت فرمود که منادی در میان مردم ندا کرد که ای خدایه
 با یکدیگر جمع نشوند که راز گویند با من نهانی و حضرت بارگذاشت و از منزل عقبه روانه شد چون بمنزل دیگر فرود آمد سالم مولی خدایه ابوبکر و عمر و ابوعبیده
 را دید که با یکدیگر راز میگویند پس نزد ایشان ایستاد و گفت که آیا رسول خدا نمی نگراند از آنکه سه کس بر یک رازی مجتمع شوند بخدا سوگند که اگر از من چیزی
 بان رازی که در میان دارید بر آید نزد رسول خدا میرم و او را مطلع میگردد و انهم براجتماع شما پس ابوبکر گفت که ای سالم از تو میگیرم عهد چنان
 خدا را که هرگاه این راز را بشنوی اگر خواهی داخل گردی امری که بسبب آن جمع شده ایم و مانند یکی از ما باشی و اگر نخواهی نهان داری و
 محمد را بر سر ما مطلع نگردانی سالم این عهد را از ایشان قبول کرد و بر این وجه با ایشان پیمان بست و سالم کمینه و عداوت امیر المومنین
 علی بن ابی طالب زیاده از دیگران در دل و شهنش و ایشان میدهند که چنین است پس گفتند با او که مجتمع شده ایم که با یکدیگر عهد کنیم
 و هم سوگند کردیم که اطاعت نکنیم محمد را و آنچه بر او واجب گردانیده است از ولایت علی پس سالم گفت اول کسیکه با شما پیمان می بندد و عهد
 میکند در این امر مخالفت شما نمی نماید منم پس بخدا سوگند می خورم که هیچ خانه آباده را بیشتر دشمن نمیدارم از بنی هاشم و در بنی هاشم
 هیچکس را دشمن نمیدارم مانند علی و با هیچ یک عداوت زیاده از او ندارم پس راین امر آنچه رای شما اقتضا میکند بعمل آورید که
 من نمی از شما هستم پس ربحان وقت با یکدیگر عهد کردند و سوگند خوردند در این امر متفرق شدند و چون حضرت فرمود که بارگذاشتند این خط
 نزد حضرت آمدند حضرت فرمود که در این روز چه راز با یکدیگر میگفتید و حال آنکه نمی کرده بودم شما را از راز گفتن گفتند یا رسول الله یکدیگر

درین روز بخیر این ساعت که در خدمت تو ایستاده ایم پس حضرت ساحتی از روی تعجب بر ایشان نظر کرد و فرمود که شما داناترید یا خدا
 کیست ستم گار تر از کسی که گمان نماید شهادتی را که نزد اوست از خدا و خدا غافل نیست از آنچه شما می کنید پس حضرت روانه شد تا داخل
 مدینه شد پس جمع شدند آن منافقان و صحیفه و نامه در میان خود نوشتند و آنچه در این امر پیمان بسته بودند در آن نامه درج کردند و اول
 چیزی که در آن صحیفه نوشته بودند شکستن محبت امیر المؤمنین بود و آنکه در باب این امر تعلق با بوکر و ابوعبیده و سالم دار و دیگری را در این
 امر دخالتی نیست و سنی چنانچه از منافقان بران گواه شدند چهارده نفر ایشان از اصحاب عقبه بودند و باقی از سائر منافقان و صحیفه را
 ابوعبیده بن الجراح سپردند و او را آئین گردانیدند بران پس نصاری با خلیفه گفت که آن منافقان که ابوبکر و عمر و ابوعبیده بودند برای آن
 راضی شدند که از قریش بودند آیا بجهت سبب سالم را در این امر داخل گردانیدند و حال آنکه آن نه از قریش بودند و نه از مهاجران نه
 از انصار و آنرا کرده زنی از انصار بود و خلیفه گفت که غرض آن منافقان آن بود که خلافت بعلی بن ابیطالب قرار گیرد برای حسد
 آن حضرت میبردند و عداوتی که با او داشتند و جمع شد با حسد و عداوت این گروه آنچه در دلهای قریش بود از خونهای که او بخیه بود از ایشان
 در راه خدا و ضربت های که از او در جگرهای ایشان بود و آنکه او را مخصوص حضرت رسول میدانستند و طلب میکردند خونهای را که حضرت
 رسول بدست علی بن ابیطالب و دیگران از ایشان ریخته بود و چون سالم را در این امر با خود متفق میدانستند او را و صحیفه را
 گردانیدند پس نصاری گفت که ای خلیفه میخواهم مضمون آن صحیفه را از برای من بیان کنی خلیفه گفت خبر صحیفه را اسما و
 بنت عمیس بمن روایت کردند که در آن وقت زن ابوبکر بود گفت که این جماعت جمع شدند در خانه ابوبکر و در این باب مشورت میکردند
 و توطئه می نمودند و اسامی سخن ایشان را میشنید و جمیع تدبیرات شوم ایشان را می فهمید تا آنکه برای ایشان بران قرار یافت
 پس ایشان امر کردند سعید بن عاص اموی را که این صحیفه بشیوه را با اتفاق آرای فاسده ایشان نوشت و نسخه صحیفه ایشان
 این بود بسم الله الرحمن الرحیم انما ینبغي الاتفاق کرد بران اشراف و روسای امت محمد رسول خدا از مهاجران و انصار که حقا
 مدح کرده است ایشان را در کتاب خود بزبان پیغمبر خود و یکی اتفاق کردند بعد از آنکه آرای خود را بکار بردند و مشورت با یکدیگر نمودند
 و این صحیفه را نوشتند برای شفقت ایشان بر اسلام و اهل اسلام تا روز قیامت تا آنکه پیروی ایشان نمایند هر که می آید از مسلمانان
 بعد از ایشان آما بعد پس بدستیکه خداوند عالمیان نبعت و کرم خود مبعوث گردانید محمد ابراهیم بسوی جمیع مردم بدین خود که از
 پسندیده بود از برای بندگانش پس او می رسالت نمود و آنچه حق تعالی او را امر نموده بود تبلیغ کرد و واجب گردانید بر آنکه قیام نماید
 بجمیع آنها تا آنکه کامل گردانند از برای ما و این را و فرائض را واجب گردانید و سنتها را محکم ساخت پس حق تعالی اختیار کرد برای او
 درجات عالیّه عقوبی را بر منازل فانیّه دنیا پس روح او را قبض نمود بسوی خود گرامی داشته شد و نعمتهای ابدی منعم گردانید
 بی آنکه بعد از خود کسی خلیفه گردانیده باشد و اختیار خلافت را بسوی امت گذاشت تا اختیار نمایند از برای خود کسی را که اعتماد داشته
 باشند برای و خیرخواهی او بدستیکه مسلمانان را لازم است که تاسی نمایند بر رسول خدا تاسی نیکو چنانچه حق تعالی در قرآن مجید
 فرموده است لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الله الاخر بدستیکه رسول خدا خلیفه خود گردانید
 احدی را تا آنکه این خلافت در یک خانه نباشد که میراثی باشد در میان ایشان سائر مسلمانان از آن محروم باشند تا آنکه دست بدست
 نگردانند و اگر ان ایشان ریاست و امامت را و تا آنکه نگوید دعوی کنند خلافت که این امر همیشه در فرزندان من خواهد بود تا روز قیامت

اما آنچه واجب است بر مسلمانان نزد مردن خدای تعالی است که جمیع شئون صاحبان رای و صلاحات پس مشورت نمایند و امور خود پس هر که را
بیاورد استحقاق مافوق است او را والی گردانند پس اگر دعوی کند دعوی کنند که از مردم آنکه رسول خلیفه گردانیده است فیهب کرده است
او را از برای مردم و نفس بر خلافت او نموده است پس سخن باطلی گفته است و خبری آورده است که مخالف امر است که میدانند
صاحب رسول خدا آنرا پیغمبران و مخالفت کرده است جماعت مسلمانان را و اگر دعوی نماید می که خلافت حضرت رسول بمیراث میباشد
یا آنکه کسی از آنحضرت میراث می برد پس سخن محالی گفته است زیرا که حضرت رسول خدا گفت که یا اعداء پیغمبران چیزی بمیراث نمیدیم کسی نمی
باید انامی ماند صدقه است و اگر کسی دعوی کند که خلافت صلاحیت ندارد مگر برای یک کس از جمیع مردم و خلافت منحصر است در او و از
برای دیگری منرا و نیست زیرا که خلافت تالی نبوت است پس در وضع گفته است زیرا که پیغمبر گفت که اصحاب من بمنزله شراکت دارند
هر یک از ایشان که اقتدا نمایند هدایت می یابند و اگر کسی دعوی کند که او مستحق امامت و خلافت بسبب قرابتی که بر رسول خدا دارد
و خلافت مقصود است بر او و بر عقب از فرزندان او که بر فرزند بمیراث برد از پدرش و در هر عصر و زمان چنانست و برای غیر ایشان صلاحیت
ندارد و منرا و نیست که برای احببی از غیر ایشان بوده باشد چنین است تا آنکه زمین و آسمان و زمین است بحق تعالی بمیراث برسانیم
خلق بمیراث پس نیست خلافت از برای گوینده این سخن و نه از برای فرزندان او به بنیاد نصب او به پیغمبر نزدیک باشد زیرا که خداوند
میگوید قبول حکم بر همه کس لازم است که آن که مکه عند الله انتقام یعنی گرامی ترین شما نزد خدا بر نیز گرامی ترین شما است و
رسول خدا فرموده امان مسلمانان بیست معنی میکنند و امان ایشان بیست معنی ایشان همه مانند یک است اند بر هر که غیر ایشان
یعنی بمباد که همه یاری یکدیگر میکنند متفق گردند بر دفع دشمنان خود پس هر که ایمان آورد باین کتاب خدا و انرا نراند بخت رسول خدا پس
در راه حق مستقیم مانده است و رجوع بحق نموده است و اخذ بصواب کرده است و هر که کرامت داشته باشد از کردار مسلمانان
و وظیفه نصب کردن ایشان پس مخالفت کرده است با حق و با کتاب خدا و از جماعت مسلمانان مغایرت نموده است پس کشتیدار
که کشتن او موجب صلاح است است و تحقیق که گفت رسول خدا که هر که بیاید بسوی من در وقتی که ایشان مجتمع باشند و
ایشان را پراننده گردانند پس کشتیدار او را بر که تنها شود از امت پس او را کشتیدار باشد بر سببیکه اجتماع رحمت است و پراکندگی
مورث عذاب است و جمع نمی شوند امت من بر ضلالت هرگز بدستیکه مسلمانان بمنزله یک دست اند بر دیگران زیرا که بدون نمیرد از جماعت
مسلمانان مگر کسیکه مغایرت نماید از ایشان و معاند ایشان باشد و یا دشمنان ایشان باشد به ایشان پس چنین کسی را خدا و رسول
مباح گردانیده اند خون او را حلال است کشتن او و نوشتن این نامه را سعید بن عاص بن اقیاق کرد و کسی که نام ایشان در آخرین صحیفه
نوشته میشود در راه محرم سال دهم هجرت و الحمد لله رب العالمین صلی الله علیه و آله بعد از آن صحیفه کتبش بر باب و عبیده بن
داود و آن صحیفه را فرستاد بسوی کعبه عظمیه پیوسته آن صحیفه در کعبه نفون بود تا زمان خلافت عمر بن الخطاب آن منافق آنرا از آن موضع
بیرون آورد و این همان صحیفه است که حضرت امیر المومنین فرمود در وقتی که عمر ملک شده بود و حضرت نزد او حاضر شده بود که فرمود که زود ام
که خدا ملاقات کنم با صحیفه این مرد که خوابیده و جامه بر روی او کشیده اند پس گریخته اند از خانه ابو بکر و حضرت رسول نماز فجر را خواند و مشغول تفسیر
آیات کتاب و آمد پس بجانب بونبید و منافق گردانید و بر سبیل تعرض فرمود که به کیست مثل تو و حال آنکه تو گردیدی امین این است پس حضرت
این که ایشان خواند فویل للذین یکتبون الکتاب یأیدهم ثم یقولون هذا من عند الله لیشتروا به ثمنا قلیلا فویل لهم ما کتبت

ایده بیکم و ویل لهم مما یکسبون یعنی دای بران کردی که منویسند کتاب بدستهای خود پس میگویند که این از جانب خداست برای ما که بیکم
 بخشش کنی پس اب ای ای ایشانست بسبب آنچه منویسند بر تهاجم و عذاب الهی برای ایشانست بسبب آنچه کسب نمینمایند بعد از آن حضرت فرمود که شبانه باین جماعت
 مژانی چند که استغفار نمایند و فرمود استغفار نمی نمایند از خدا بحال نگذار با ایشانست رنگا میکشید سببی آرد بر بنی خدیجه که خداوند عالمیان نمی پسند آنها را و نه
 بکراهی ایشان بخاطر عالم است پس حضرت فرمود که درین سبب گوی برسم جالبیت و کفر صحیفه نوشته اند و بر کعبه آنحضرت اند و حق تعالی ایشان را مصلحتی
 میدهد تا امتحان نماید ایشان را و هر که بعد از ایشان می آید و جدا کند نصیبت را از طیب اگر این بود که حق تعالی مرا امر کرده است که
 متعرض ایشان نگردم برای حکمتی چند که حق تعالی را در مملکت ایشان هست بر آئینه ایشان را می طلبیدم و گردنهای ایشان را میزد
 خدیفه گفت که خدا سوگند که ما دیدیم آن چند نفر از منافقان را در هنگامیکه حضرت این سخن را میفرمود که لرزه بر ایشان ستولی گردیده بود
 و بر مرتبه احوال ایشان متغیر شد که خیانت ایشان بر همه حاضران ظاهر گردید و همه دانستند که تعریفیات آنحضرت نسبت بایشان بود
 مثلاً را برای ایشان نمود و آیات قرآنی را برای ایشان خواند پس خدیفه گفت که چون حضرت رسول از این سفر مراجعت نمود و در
 منزل ام سلمه نزول فرمود و یک ماه در خانه ام سلمه ماند و بخانه زنان دیگر رفت چنانچه پیش از این میکرد پس عایشه و حفصه و عاتقه
 را بیداری خود شکایت کردند آن دو منافق گفتند که ما میدانیم که آنحضرت چرا چنین میکند و این چه سبب دارد برویدند و او با او
 ملاطفت کند و سخن و اظهار محبت با او نماید و او را فریب و میدار خود که اگر چنین کند چون او صاحب حیا و کرم است ممکن است
 که بطلافت اخیل آنچه در دل اوست بیرون کند و او را با خود بر سر لطف آورد پس عایشه تنهایی رفت بخدست آنحضرت و آنحضرت
 در خانه ام سلمه یافت و حضرت امیر المومنین نزد آنحضرت بود پس حضرت رسول فرمود که برای چکار آمدی حمیمه عایشه گفت یا رسول
 بر من گران آمد نیامدن تو بمنزل من و در این مرتبه و من پناه میبرم بخدا از غضب تو یا رسول الله حضرت فرمود که اگر راست میگویی این
 سخن را افشا نمیکردی رازی را که جو سپرم و مباد نموده که اظهار کن تحقیق که خود بپاک شدی و گوی از مردم را بپاک کردی پس حضرت کزین
 سلمه را فرمود که همه زنان مرا بطلب که جمع شوند چون همه جمع شدند در منزل ام سلمه حضرت با ایشان فرمود که نشنودید آنچه باشما میگویم
 پس بدست مبارک خود اشاره نمود لبسوی علی بن ابیطالب و فرمود که این بر او نیست و وصی و وارث نیست و قیام نمایند آن
 بامور شما و بامور سایر امت بعد از من پس اطاعت نمائید او را در هر چه شما را بان امر میکنند یا فرامی او کنید که بنا فرمائی اولیایک
 میشود پس با حضرت امیر المومنین فرمود که یا علی این زنان را که تبوسفارش مینمایم ایشانرا نگاه داری مکن و خرج ایشانرا بکش یا دام که
 اطاعت تو نمایند و امر کن ایشانرا با خود و نهی کن ایشانرا از آنچه ترا بشک می آید از دو اگر فرامی کنند ایشانرا را مکن طلاق بگو
 پس حضرت امیر المومنین فرمود که یا رسول الله ایشان زنانند و کار ایشانست سستی در امور و ضعف رای حضرت فرمود تا آنکه صلاح
 ایشانرا در مدارا وانی مدارا کن با ایشان و هر که ترا فرامی کند از ایشان پس او را طلاق بگو طلاق که خدا و رسول از او شاد گردند پس
 زنان آنحضرت همه ساکت شدند و حرفی نگفتند مگر عایشه که او سخن گفت و گفت یا رسول الله هرگز با چنین نبودیم که با امری
 بفرمائی و ما خویشان را بجا آوریم حضرت فرمود که نه چنین است ای حمیمه بلکه مخالفت من نمودی بدترین مخالفتها و بخدا سوگند
 که همین سخنی را که الحال گفتیم مخالفت خواهی کرد و تا فرمائی علی خواهی کرد و بعد از من و بیرون خواهی رفت رسوا و علانیه
 از آنخانه که من ترا در آنخانه می گذارم و چندین نفر از کس دور تر از تو خواهند گرفت و حاق او خواهی گردید و عاصی و پر دگرا

و خواهی شد و در راهی که خواهی رفتن سگان آب جو بر سر راه تو فریاد خواهند کرد و این امر نیست که البته واقع خواهد شد
حضرت ایشان را مخص فرمود که بخانهای خود بزرگروند و حضرت رسول جمع کرد آن جماعت فقانه را که اصحاب صحیفه و عقبه بودند
با سر که با ایشان موافقت نموده بود و از طلقا و منافقان و ایشان چهار هزار کس نمودند و اسامه بن زید را بر ایشان امیر گردانید
و امر کرد ایشان را که بروند با حیه شام پس ایشان گفتند که ما برگزیده ایم از این سفری که با تو بودیم و محتاج به یک سفر تازه هستیم
ما را رخصت فرما که چند روز در مدینه بمانیم و بقیه سفر خود را بگیریم پس حضرت ایشان را رخصت داد که چند روز در مدینه بمانند و آنچه را که
بآن احتیاج بود بطلب کردند و با ایشان و امر کرد اسامه بن زید را که ایشان را از مدینه بیرون برد و در یک فرسخی مدینه فرود آورد پس اسامه بن
رفت و در مکانی که حضرت فرموده بود توقف کرد و انتظار می کشید که منافقان و غیر ایشان بر سر او جمع شوند و در وقتی که آن
کار سازی خود فارغ شوند و غرض حضرت رسول از فرستادن اسامه بن زید و این جماعت با او آن بود که مدینه خالی از ایشان
شود و احدی از منافقان در مدینه نماند و حضرت اهتمام بسیار در باب سفر ایشان می فرمود و ترغیب و تخریب می نمود و ایشان را
ما که حضرت بیمار شد بر بیماری که در آن مرض از دنیا رحلت نمود چون مرص حضرت را مشاهده کردند منافقان تاخیر میکردند
بیرون رفتن و تعلق می نمودند پس حضرت امر فرمود قیس بن سعد بن عباد را که همیشه را ننده عسکر حضرت بود و خواب بر زمین را
با جماعتی از انصار که ایشان را بگریزند در بیرون رفتن و بلبشگرگاه اسامه برسانند پس قیس خواب ایشان را از مدینه بیرون کردند و راندند
ایشان را اسامه رسانیدند و اسامه را گفتند که حضرت رسول ترا فرموده است که دیگر توقف ننمایی و در همین ساعت بارگشی و روان
تو پس در همین ساعت بارگشتی تا حضرت بدانند که روانه شده پس اسامه در همان ساعت بارگشت و قیس خواب بخدشت
حضرت مراجعت کردند و آنحضرت را اعلام کردند که آن قوم روانه شدند پس حضرت رسول فرمود که ایشان نخواهند رفت و بعد از مراجعت قیس
و خواب خلوت کردند ابو بکر و عمر و ابو عبیده با اسامه و جماعتی از اصحاب او با او گفتند که بجا میروی و مدینه را خالی میکنی و مادر بیج وقت احتیاج
چو در این بین پیش از این وقت نداشتی ایم اسامه و اصحابش گفتند بچه سبب این سخن را می گویند گفتند رسول خدا وقت اوشده است
و بخدا سوگند که اگر مدینه را خالی بگذاریم در این وقت امری چند در آن حادث خواهد شد که بعد از این اصلاح نتوان کرد پس می مانیم
و انتظار می کشیم که ببینیم امر حضرت بر کجا ختمی میشود بعد از آن باین سفر میروانیم رفت پس برگشتند اسامه و اصحابش بلبشگرگاه اول
بود و آنجا توقف نمودند و پس فرستادند که خبر احوال آنحضرت را برای ایشان بیاورد پس یک ایشان پنهان بنزد عایشه آمد و احوال
حضرت را مخفی از آن منافقه پرسید آن منافقه گفت که برو نزد ابو بکر و عمر و جمعی که با ایشانند و بگو با ایشان که مرض حضرت رسول
بسیار سنگین شده است و احدی از شما از جای خود حرکت نکند و من پیوسته خبر آنحضرت را برای شما میفرستم پس باز مرض حضرت
سنگین شد و عایشه صهیب را فرستاد و گفت بگو با ابو بکر که حضرت بجای رسیده است که امید می آید از او نسبت نو و عمر و ابو عبیده و دیگر
صالحیت میدانید که با شما باشد نزدی خود را بمدینه برسانید و پنهان در شب داخل شوید چون این خبر بآن ستم پیشگان رسید
دست صهیب را گرفتند و بنزد اسامه رفتند و خبر شدت مرض حضرت را باور رسانیدند و گفتند که چگونه ما را جائز است که تخلف
تأیم از مشایخ رسول خدا در چنین حالی و از او رخصت طلبیدند که داخل مدینه شوند پس رخصت داد ایشان را و امر کرد ایشان
که کسی را مطلع گردانند بر داخل شدن مدینه اگر حضرت عافیت بیابد برگردید بلبشگرگاه خود و اگر حادثه درگ آنحضرت را در یابد برگردید

تا نيز در میان جماعت مردم با شميم پس ابو بکر و عمر و ابو عبیده در شب داخل مدینه شدند و مرض حضرت رسول بسیار سنگین شده بود پس چون حضرت را فاقه رود او فرمود که امشب شر عظیمی داخل مدینه باشد گفتند آن شریعت یا رسول الله حضرت فرمود که جماعتی که در لشکر اسامه بودند بعضی از ایشان برگشتند و مخالفت امر من نمودند بدانید که من نزد خدا از ایشان بیزارم پس پیوسته میگفت که روانه کنید پیش اسامه را و همراهی کنید با آن لشکر و خدا لعنت کند کسی را که تخلف کند از آن تا آنکه مرا بسیار فرمود این را و بلال خود رسول خدا در وقت ظهر نماز اذان میگفت پس اگر حضرت را ممکن بود بیرون رفتن با تعجب مشقت بیرون میرفت و با مردم نماز میکرد و اگر وقت نداشت که بیرون رود علی بن ابیطالب را امر میکرد که با مردم نماز کند و حضرت امیر المومنین و فضل بن عباس از این مرض از حضرت جدا نمیشدند و پیوسته در خدمت آنحضرت بودند پس در صبح آن روزی که آن منافقان در شب داخل مدینه شدند بلال اذان گفت و بخانه حضرت آمد بعد از معمود که خبر کند حضرت را برای نماز چون مرض آنحضرت تشیل بود برآمدن او مطلع نگردید و گذشتند او را که داخل خانه شود پس عایشه بنته صهیب را نیز پدرش ابو بکر فرستاد و گفت بگو او را که مرض حضرت سنگین شده است و خود نمی تواند نماز حاضر شد و علی بن ابیطالب بخون پرستار آنحضرت است تو برو با مردم نماز کن که این حالت نیک نیست برای تو و این نماز بعد از این بجا نرود خواهد آمد و مردم در مسجد جمع شده بودند و انتظار می کشیدند که حضرت رسول یا حضرت امیر المومنین بیایند و نماز کنند و افاقه نداشت معمود ناگاه ابو بکر داخل مسجد شد و گفت که مرض حضرت رسول سنگین شده است و مرا امر کرده است که با مردم نماز کنم پس در میان اصحاب رسول خدا با آن منافق گفت که این پیغام کو تو رسید و تو در لشکر اسامه بودی و بنجد اسوگند که گمان نداشتیم کسی را بنزد تو فرستاده باشند و نه آنکه ترا امر نماز کرده باشد پس بلال مردم را ندا کرد که خبر کنید من از حضرت رسول نعمت بظلم پس بسرعت بدر خانه حضرت آمد و در آن بسیار محکم کو بیدار حضرت رسول آن صدرا شنید و فرمود که بهنیه که این در کو بیدار عقیق از برای چیست پس فضل بن عباس بیرون آمد و در آن آشود و بلال را و بدو پیش برای چکار در این مدینه بلال گفت که ابو بکر بمسجد آمده است و در جای حضرت ایستاده است و می گوید که حضرت مرا فرستاده است که در جای او با مردم نماز کنم پس فضل گفت که ابو بکر و جیش اسامه نیست بخدا سوگند که این همان شریک است که حضرت فرمود که در مدینه نازل شده پس فضل بلال را بخدمت حضرت آورد و بلال خبر ابو بکر بخدمت حضرت نقل کرد حضرت فرمود که مرا خبر کنید و بیرون بروید بسوی مسجد پس بحق آن خداوندی که جانم در دست قدرت اوست که نازل شد بر اسلام باین عظیمی پس حضرت از خانه بیرون رفت عصا به بر سر بسته میدست بر دوش علی انداخت و دست دیگر بر دوش فضل بن عباس و پایهای خود را بر زمین میکشید تا آنکه بسیار داخل مسجد گردید و در آن وقت ابو بکر در جای آن حضرت ایستاده بود و بر دو را و احاطه کرده بودند عمر و ابو عبیده و سالم و صهیب و کروهی که داخل مدینه شده بودند و اکثر مردم اقترا با و نکرده بودند و انتظار بنبلال میکشیدند پس چون مردم حضرت رسول را دیدند که بان شدت مرض وضعف و ناتوانی داخل مسجد گردید عظیم شمرند این حالت را پس حضرت رسول نیز و محراب رفت و ابو بکر ایستاد و دور کرد او را از محراب پس ابو بکر و آن منافقان دیگر که با او متفق بودند عقب رفتند و در میان مردم نهان شدند و مردم آنحضرت نماز کردند و حضرت نشسته با ایشان نماز گذارد و چون حضرت ضعیف بود و صدای تکبیرش بمردم نمیرسید بلال تکبیر حضرت را بمردم میرسانید تا آنکه نماز را تمام کردند پس حضرت رو بعقب گردانید و ابو بکر را ندید فرمود که ای گروه مردم تعجب نمی کنید از پسر ابو قحافه و اصحاب او که من ایشان را بالشکر اسامه فرستادم و امر کردم ایشان را که متوجه بجانبه شوند که من ایشان را

آن جانب فرستاده ام پس مخالفت امر من کردند و بسوی مدینه برگردیدند برای طلب فتنه و فساد و حق تعالی ایشان را
سزگون و رفته انداخته است پس فرمود که مرا بنبر بالا کنید پس دست حضرت را گرفتند و بروند تا آنکه بر پای اول منبر نشست
و حمد و ثنای الهی ادا نمود و فرمود که ایها الناس بدرستی که آمده است بسوی من از امر پروردگار من چیزی که شمار بسوی
آن باید رفت بدرستی که شمارا گذاشتم بر راه روشن راست و چنان واضح گردانیدم برای شما دین را که قبش مانند روشن
روشن است پس اختلاف کنید بعد از من چنانچه اختلاف کردند بنی اسرائیل ایها الناس حلال نمیکردم بر شما که چیزی را
که قرآن حلال گردانیده است و حرام نمیکردم بر شما که چیزی را که قرآن حرام گردانیده است بدرستی که در میان شما و چیز دیگر سیگندارم که متمسک نمیداشدید دست از آن
بردارید هرگز نگرانمی شوید آنها کتاب خدا و قدرت اهل بیت من اند و این دو تا خلیفه من اند در میان شما و از یکدیگر جدا نمیشوند تا در عوض
کوثر بر من وارد شوند پس در اینجا سوال خواهم کرد از شما که چگونه بعد از من رعایت ایشان کرده اید و به تحقیق که در آن روز در
چند رافع خواهند کرد و در خواست گردانید از عوض من چنانچه در وقت آب دادن شتران شتران غریب را از عوض میرانند پس مردانی چند
خواهند گفت از آنها یک ایشا را دور می کنند که من غلامم و غلامم پس من در جواب ایشان خواهم گفت که من نامهای شما را میدارم
ولیکن بعد از من متدشید و از دین بدر رفتید پس دوری از رحمت خدا و نزدیکی عذاب الهی برای شماست پس حضرت از منبر
فرمود آمد و بحجره طایره خود مراجعت فرمود و ابو بکر منافق پنهان بود و ردینه و خود را ظاهر نمی کرد تا حضرت رسول بصره
باقی رحلت نمود و گردانید انصار را آنچه کردند از منع حقوق المعبیت رسالت و اراده غضب حق ایشان که حق تعالی از برای ایشان
مقرر فرموده بود و این سبب شد که منافقین دیگر غضب خلافت کردند پس یک خلیفه رسول خدا را چنین کردند و خلیفه
دیگر را که کتاب خدا بود تحریف کردند و تغیر دادند و بهر وجه خواستند گردانیدند پس خلیفه گفت که ای انصاری و این امر
عظیمی که برای تو نقل کردم محل تجریت برای کسی که خدا خواهد که او را بدایت نماید انصاری گفت که ای خلیفه نامم بر آن
من آن جماعت دیگر را که حاضر بودند بر نوشتن صحیفه ملعونه و گواه شدند بر آن خلیفه گفت که این جماعت بودند ابو سفیان و
عکرمه بن ابی جهل و صفوان بن امیه بن خلف و سعید بن العاص و خالد بن الولید و عیاش بن ابی ربه و بشر بن سعید
و سهل بن عمر و حکیم بن خرام و صهیب بن سنان و ابو اعرس سلمی و مطیع بن اسود و بدری و جمع دیگر بودند که نام ایشان عدد
ایشان از خاطر من محو شده پس آن جوان انصاری گفت که ای خلیفه این گروه چه قدر داشتند در میان اصحاب رسول خدا
که بسبب ایشان همه صحابه از دین برگردند خلیفه گفت که این جماعت سرکردهای قبایله و اشراف و بزرگان ایشان بودند و
هیچ یک از این جماعت نبود مگر آنکه خلق عظیمی تابع او بودند و سخن او را می شنیدند و اطاعت او می نمودند و در اعماق دل
محبت ایشان محبت ابو بکر بنی نافع با کرده بودند چنانچه در دل بنی اسرائیل محبت عجل و سامری جا کرده بود چنانچه حق تعالی میفرماید
که و اشرا بوا فی قلوبهم العجل بکفر هو تا آنکه ترک کردند بنی اسرائیل بارون را و او را ضعیف گردانیدند پس آن جوان انصاری
سعا و نمند گفت که من سوگند یاد میکنم بخداوند عالمیان بچون درستی که من همیشه دشمن ایشان خواهم بود و بنیاری میجویم بسوی خدا
از ایشان و از کردهای ایشان و پیوسته در خدمت علی خواهم بود تا بزدی مرا شهادت نصیب شود انشاء الله پس و داع کرد خلیفه را
متوجه خدمت حضرت امیر المومنین گردید و وقتی بخدمت آنحضرت رسید که حضرت از مدینه بیرون آمده بود و متوجه عراق بود پس آن حضرت

بعضی وقت اهل کسی بود که در آن جنگ شهید شد و او بان جوانست که حضرت قرآن را با و داد و در برابر آن کسان فرستاد و ایشان را
 شهید کردند چنانچه بعد از این و در جنگ صفین نیز که خواهد شد انشاء الله تعالی و در بعضی از کتب مذکور است که در سال دهم هجرت
 باذان عامل یمن فوت شد و حضرت جای او را قسمت کرد میان شهر سپهر باذان و عامر سپهر شهر بن ثور و معاوی بن جبل را و بعضی حضرت
 فرستاد که معالم دین را تعلیم ایشان نمود و در این سال نیز حریر بن عبداللہ البسوی قومی الکلاخ حمیری فرستاد که از ملوک طائف
 بود و او مسلمان شد و انقیاد نمود و در این سال نیز فروه جزامی که عامل پادشاه روم بود مسلمان شد و عافیه بخدست حضرت
 نوشت و اطهار اسلام خود نمود و مردی از قوم خود را بر سالت بخدست آنحضرت فرستاد که او را مسخود بن سوسا گفتند و او را شهید
 و اسپ و درازگوشی و جامه چند و قبائی از خزیر که مطرز بلبل کرده بودند بر سم بدید فرستاد و حضرت رسول جواب نامه او را نوشت بلال
 فرمود که دوازده اوقیه و نیم از نقره یا طلا بر رسول او داد و چون خبر اسلام خود به پادشاه روم رسید او را طلبید و در چند سال بعد که
 او را از دین اسلام برگرداند او قبول نکرد پس او را شهید کرد و برادر کشید و گفته اند که ابراهیم فرزند رسول خدا و یار و یار و یار و یار
 بر حمت که یکم قوی الجبال و اصل شد و در شیع مذکور گردید و در حوادث سال یازدهم هجرت ذکر کرده اند که درین سال گروهی از
 یمن در نیمه محرم بخدست آنحضرت آمدند و ایشان دو لیست نفر بودند و اقرار با اسلام نمودند و در یمن با معاوی بن جبل محبت کرده بودند
 و اینها آخر و فدائی بودند که بخدست آنحضرت آمدند و آلیسار وایت کرده اند که در ماه محرم این سال حضرت مامور شد که برای کافران
 بقیع استغفار نماید پس حضرت بسوی بقیع رفت و برای ایشان استغفار نمود و پس خطاب کرد با مذکوران بقیع و فرمود که گوارا
 باد شما را این حالتی که دارید و از فتنها نجات یافته اید و برستی که بعد از من فتنها رو خواهد داد و از بابت پارهای شب تا که فتنه
 بعد از فتنه خواهد بود و فتنه لاحق بدتر از فتنه کنه سابق خواهد بود

باب پنجم

در بیان توفاد اخبار آنحضرت و بعضی از احوال اصحاب آنحضرت و معارفات و مناظراتی که میان آنحضرت و میان مشرکان
 و اهل کتاب و سائر ناس واقع شد مفسران خاصه و عامه روایت کرده اند که روزی رسول خدا با سلمان و بلال و عمار و حبیب
 و خباب که و همی از ضعفای مسلمانان و فقرای ایشان نشسته بود و درین حال اقربع بن حابس تمیمی عیینه بن حصن فرزنی و یار
 ایشان از موفقه قلوبهم که آنحضرت گذشتند و ایشان را حقیر شمرند گفتند یا رسول اللہ چه بودی اگر ایشان را از خود و در میکردی و ما با تو خلوت
 میکردیم زیرا که اشرف عرب نیز تو می آید و نمیجویم که ایشان را با این بند بای بنیند و چون ما از مجلس تو برخیزیم اگر خواهی ایشان را طلب
 بمجلس خود و بر وایت دیگر جمعی از کفار قریش بر آنحضرت گذشتند و این جماعت را در خدمت آنحضرت دیدند و گفتند آیا ایشان را
 پسندید و در میان قوم خود و ما باید که تابع ایشان شویم آیا ایشان جماعتی اند که خدا بر ایشان منت گذاشته است بدین حق و رسالت
 ما ایشان را از خود دور کن شاید که اگر ایشان را دور کنی ما متابعت تو کنیم پس بعضی روایت کرده اند که چون حضرت بسیار حریف بود و اسلام
 ایشان باین معنی راضی شد و حضرت امیر المومنین را طلبید که در این باب سه بنویسند و بعضی روایت کرده اند که حضرت راضی نشدند و آن
 قومی است پس حق تعالی این آیات را فرستاد که ولا تطرد الذین یدعونک بهم بالغدا و لا العشر یریدون و وجهه ما علیک من حسانم
 من شیء و ما من حسابک علیهم من شیء فتطردهم فتکون من الظالمین و کذلک فتننا بعضهم ببعض لیتقوا الله و

و اصلاح کار خود بکنند پس رستیکه خدا آمرزنده و مهربان است و علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون زکوة را بخد مت حضرت رسول آوردند حضرت برفراقت قسمت نمود و اغنیاء را از آن بهره نداد و اغنیاء عیب کردند حضرت را و دشمن شدند و گفتند ما نسیم که بجنگ قیام می نمایم و دفع دشمن از ازمی کنیم و تقویت امر ازمی کنیم و اصدقات را بجماعتی میدیم که باری ازمی کنند و بیع فائده با و نمیرسانند پس حق تعالی این آیات را فرستاد که و منهم من یلزمک فلیکدک فانت اعطوا منها رضوانا لکم یعطوا منها اذا هم یسخطون و لیس انهم رضوا ما انشعهم الله و هم سوله و قالوا احسبنا الله سیوتینا الله من فضله و هم سوله انا لاله را عبون یعنی از ایشان گروهی هستند که عیب میکنند ترا و صدقات پس اگر داده شوند از آن خوششو و میکردند و اگر داده نشوند از آن پس ناگاه دشمنانک میشوند و اگر ایشان اضی می شدند با آنچه عطا میکنند بایشان خدا و رسول او می گفتند پس ست ما را خدا بزدی عطا خواهد کرد یا خدا از فضل خود و رسول او بدرستیکه با بسوی خدا رغبت کنند گانیم هر آینه بهتر بود از برای ایشان انضا بکنند حسن از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که زنی از زنان مسلمانان بخد مت رسول خدا آمد و بر روایت دیگر او را خواسته میگفتند و شوهرش اوس بن مسیت بود گفت یا رسول الله من برای شوهر خود شکم خود را فرستادم و او را بر دنیا و آخرت او اعانت نمودم و هرگز از من کمر و سپی با و نرسید اکنون از او شکایت می نمایم بسوی تو فرمود که در چه چیز از او شکایت میکنی گفت که بمن گفته است تو بمن مثل پشت مادر منی و مرا از خانه بیرون کرده است پس نظر کن در امر من و این عبارت در جا بهلیت بمنزله طلاق بود پس حضرت رسول فرمود که حق تعالی در این حکم چیزی بمن نازل نساخته است و من از پیش خود حکمی بیان نمیکم و آن زن میگفت شکایت میکرد و حال خود را بسوی خداوند عالم بیان و بسوی رسول خدا پس چون آن زن برگشت حق تعالی آیات اول سوره مجادله را بر حضرت نازل ساخت و حکم طهار را بیان فرمود پس حضرت فرستاد و خواه را طلبید فرمود که شوهر خود را بیا و چون آن مرد حاضر شد حضرت از و پرسید که آیا تو با زن خود چنین گفته گفت بلی حضرت فرمود که حق تعالی در باب تو و زوجه تو آیه چند فرستاده است و آیات را بایشان خواند پس فرمود که زن خود را بخانه نبر و از او جدا شو که سخن ناروائی دروغی گفته و آنچه حق تعالی حکم کرده است بان عمل ننهاد و از آنچه گفتی خدا عفو کرد و آمرزید و دیگر چنین سخن نگوی پس آن مرد برگشت نادوم و پشیمان از آنچه گفته بود و حق تعالی این عمل را کرده و زشت گردانید که دیگر کسی از مؤمنان چنین نکند و علی بن ابراهیم شیخ طبری و دیگران روایت کرده اند که دیکه گوی پیش از آنکه مسلمان شود تجارتی از شام بسوی مینه می آورد و از سطومات و غیر آن و چون داخل مدینه میشد در موضعی که آنرا احبار الریت میگفتند فرود می آمد و طلبی و سازی برای جمع شدن مردم می نواخت و همه اهل مدینه حتی زنان باکره برای سود او معامله و برای تنزه و تماشای فریفتند و بر دوا و جمع میشدند پس و ز جمعه حضرت رسول بر نه بود و خطبه میخواند ناگاه صدای طبل او بلند شد ناگاه آن جماعتی که در خدمت آنحضرت بودند و هر یکی متفرق شدند و متوجه او گردیدند که میباید دیگران را بایشان سبقت گیرند که جماعت قلیل که نزد حضرت ماندند و در عدد ایشان خلاف کرده اند بعضی گفته اند که دوازده نفر بودند و بعضی یازده نفر و بعضی هشت نفر گفته پس حق تعالی این آیه را فرستاد که و اذا را و اتجارا اولهوا ان لقصوا الیهما و ترکوک قالما قل ما عند الله خیر من الله و من التجار اما الله خیر من التجار یعنی هرگاه بید تجارتی یا لموی سازی برانگه میشوند بسوی آن ترا و امیکند از دستاوه بگو یا بخد که آنچه نزد خدا است از تو بآخرت بهتر است از ساز و از تجارت و خدا بهترین روزی دهند گانست پس حضرت رسول فرمود که اگر همه میرفتید و مرا تنها میگذاشتید بگریه در آن ادمی حق تعالی آتشی میفرستاد که همه را می سوخت و بر روایت دیگر رنگ آسمان به شهاب بارید و شیخ طوسی بسند معتبر از حضرت امام

روایت کرده است که پسری از یهودان مدینه بسیار بخدمت حضرت رسول می آمد تا آنکه حضرت او را گاهی بی کار بای خود میفرستاد و گاهی او را با و نام میبرد و گاهی با میفرستاد پس چند روز او را ندید از احوال او سوال نمود پس شخصی با آنحضرت عرض کرد که او را در آخر روزی از زندان و نیاگذاشتم حضرت رسول با جماعتی از اصحاب خود بنزد او رفت و آنحضرت را برکتی بود که با هر که سخن میفرمود که زبانش بسته شده بود و البته زبانش گشوده میشد و جواب آنحضرت میگفت پس چون حضرت نام او را بر دوا و آواز داد چشمش گشود و گفت لبیک یا ابا اناسم حضرت فرمود که بگوشه های کلاه که الله و الله و گواهی بده که من پیغمبر خدایم پس آن طفل بسوی پدر خود نظر کرد و پدر چیزی نگفت پس بار دیگر حضرت او را انداخته همان سخن را اعاده فرمود باز نظر بسوی پدر خود کرد و پدر چیزی نگفت باز حضرت در مرتبه سوم او را انداخته و همان سخن اول را اعاده نمود و باز پس بجانب پدر رفت گفت شد در این مرتبه پدرش گفت که اگر خواهی بگو و اگر نخواهی بگو پس آن لبیک گفت که شهادت میدهم بوجدانیت خدا و شهادت میدهم که تو نبی رسول خدا و در همان ساعت جان بحق تسلیم کرد حضرت رسول پدر او را گفت که من از این خانه پس حضرت اصحاب خود را فرمود که او را غسل دهند و کفن کنند و او را بیاورید بنزد من که نماز کنم بر او و چون حضرت از نماز فارغ شد فرمود که حمد و سپاس خداوندی را سر است که امر و سر برکت من بنده را از آتش جهنم آزاد گردانید و قطب و ندی از حضرت مملو روایت کرده است که حضرت رسول در بعضی از سفرها در انشای راه فرمود باصحاب خود که مردی از این در بایستاد و فرمود که دست که شیطان نزدیک او زفته است و بر او دست نیافته است پس در آن نزدی اعرابی پیدا شد از لاغری پوستش بر استخوانش چسبیده بود و چشمهایش در سرش فرو رفته بود و لبهایش سبز شده بود از بسیاری خوردن علف چون بادل لشکر رسید احوال حضرت را پرسید تا آنکه بخدمت حضرت رسید و گفت بر من عرض کن اسلام را حضرت فرمود که بگوشه های کلاه که الله و الله و شهادت محمد رسول الله پس او شهادت گفت و گفت اقرار کردم حضرت فرمود که باید نمازهای پنجگانه را بجا آوری و روز ماه مبارک رمضان را بعمل آوری و می گفت اقرار کردم پس فرمود که آیا حج خانه کعبه میکنی و زکوة را ادا میکنی و غسل جنابت را بجا می آوری گفت اقرار کردم پس چون باده راه آمدند شتر اعرابی و عقب ماند حضرت ایستاد و احوال او را پرسید چون مردم گریه کردند که او را طلب کنند و باز لشکر رسیدند دیدند که پاهای شتر او بویا سوشی فرو رفته و بسر در آمده و گردن اعرابی و گردن شتر بر دو شکسته و اعرابی بر حمت ایزدی واصل گردیده و شترش را هلاک شده است چون حوالش را بحضرت عرض کردند فرمود که خیمه زدند و اعرابی را در آن خیمه غسل دلوند پس حضرت داخل خیمه شد و او را کفن کردند پس از حضرت حرکتی شنیدند و چون حضرت از خیمه بیرون آمد از جبین مبارکش عرق میریخت و فرمود که این اعرابی گرسنه مرده بود و او از این جماعت است که ایمان آورند و ایمان خود را بتعی و گناهی مخلوط نگذاشتند پس مبادرت کردند خور العین از برای او بمیوه های بهشت در دهان میگذاشتند و هر یک از ایشان میگفتند که یا رسول الله مرا از زندان این اعرابی بگردان و بهشت و این شهر آشوب وایت کرده است که در بعضی از غزوات حضرت رسول بلال را اسیر کرد و خانه دختر زنا را چوبی را چون بواوی انعام رسید آن زن بر او غالب گردید و چند ضربت بر او زد پس هر چه دوست میداشت آنرا از اموال خود از طلا و نقره برداشت و بویکی از اسبان پدر خود سوار شد و گریخت و شهاب بن مان که ملقب بود و کلب ری ملحق شد و پیشتر شهاب را خواستگاری کرده بود از پدرش پرسید که پدرش را بگردان بود پس چون آمدن بلال در پیش حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و صیب را از عقب و فرستاد چون باور رسیدند او را دیدند که مرده بر روی زمین افتاده است و خون از زیرش روانست پس آمدند ایشان بخدمت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم حال بلال را بحضرت عرض کردند

و میگفتند حضرت فرمود که گریه را بگذرید و بلال را بیاورید چنان او را حاضر کردند حضرت دو رکعت نماز بجا آورد و دعائی چند کرد پس گفتی از آب گرفت و بر بلال پاشید و در ساعت زنده شد و بر خاست و بر پایی فلک پشای آنحضرت افتاد و می پوسید حضرت از او پرسید که کو اتو این کار کرد ای بلال گفت همانند حضرت زحاک بامن این کار کرد و من عاشق اویم حضرت فرمود که بشارت باد ترا ای بلال که من لشکر توایم فرستاد و او را برای تو خواهم آورد پس حضرت مدو کرد و بجانب حضرت امیر المومنین و فرمود که در این وقت مرا خبر میدید جبرئیل از جانب خداوند عالمیان که چون همان بلال را گشت متوجه شهاب شد و پیشتر شهاب او را خواستگاری کرده بود از پدرش بل و در محراب ساخته بود و چون بنزد شهاب رفت و حال خود را بنزد او شکایت کرد شهاب بالشکر خود متوجه جنگ ماشده پس یا علی برو با مسلمانان متوجه فتح او شو که حق تعالی ترا بر او نصرت خواهد داد و انیک من بسوی مدینه بر میگردد پس حضرت امیر المومنین با گروهی از مسلمانان روانه شد و بعبادت طومار نازل نمود تا شهاب سید و با او مقاتله کرد و برایشان غالب گردید پس شهاب جان مسلمان شدن بداتمام لشکر او حضرت ایشان را بیدین آورد و بر دست حضرت رسول مبارک اسلام خود را تازه کردند پس حضرت رسول فرمود که ای بلال چه میگوئی بلال گفت که من عاشق او بودم و اکنون شهاب با او حق است از من چون بلال این جوانمردی که در شهاب دو کینه و دو اسب و دو شتر با و بخشید و در نفره ایام مذکور است که حضرت رسول روزی لشکری فرستاد بسوی جاعتی از کفار که نهایت شدت و قوت داشتند پس خبر ایشان ویران حضرت رسید و خاطر حضرت آنحضرت متعلق باستعلام خبر ایشان بود و حضرت فرمود که کاش کسی میرفت و خبر ایشان را برای من می آورد و حضرت جواب قلیله رفته بود که کاش بشارت دهنده خبر آورد که ایشان ظفر یافتند بر دشمنان و مستولی گردیدند بر ایشان بعضی گفتند و بعضی اجموح گردانیدند و بعضی دیگر گفتند و ما الهی ایشان را عارت کردند و زنان و فرزندان ایشان را بربندی گرفتند پس چون آن گروه نزدیک مدینه رسیدند حضرت رسول با اصحاب خود با استقبال ایشان بیرون رفت و امیر آن لشکر زید بن حارثه بود پس چون نظر زید بر حضرت رسول افتاد خود را از ناله انداخت و بسوی حضرت افتاد و قدم کرم و کعب محترم آنحضرت را بوسید آنگاه دست مبارک حضرت را بوسید پس حضرت او را در بر گرفت و سرش را بوسید و پیچید و الله بن رواحه نیز زدند و دست و پای حضرت را بوسید و حضرت او را نیز در بر گرفت پس همه لشکر از چهار بایان بزرگوارند و بران حضرت صلوات فرستادند و حضرت ایشان را دعای خیر کرد پس فرمود که خبر دهید مرا از آنچه گذشت میان شما و دشمنان شما و ایشان از اسیران کافران فرزندان ایشان و ما الهی ایشان از طلا و نقره و اصفاف متاعها بسیار آورده بودند پس گفتند یا رسول الله اگر حال ما ما میدانستی بهر آنکه تعجب خطیب میگویی حضرت فرمود که من پیشتر نمیدانستم و لیکن جبرئیل لعل مرا خبر داد و من از کتاب دین خدا چیزی نمیدانستم تا آنکه پروردگار من مرا تعلیم نمود چنانچه حق تعالی فرموده و كذلك اوحینا الیه و حاکمنا ما کنتم تدعی ما الکتاب کالایمان و لیکن جعلنا لک نوراً و انعم الیه من عبادنا و انک لتعبد الیه المستقیم لیکن خبر دهید بانچه واقع شده است برادران مومن خود تا آنکه صدیق نمائید شما را بجهت تحقیق که مرا خبر داده است جبرئیل بانچه در این سفر واقع شده است پس ایشان گفتند یا رسول الله چون نزدیک شمس رسیدیم کسی را فرستادیم که احوال ایشان و عدد ایشان را معلوم کند پس ز برای ما خبر آورد که ایشان بعد از آنکه از نفره و ناله فرود آمدیم ایشان از شهر خود بیرون آمدند با هزار نفر و سی هزار نفر دیگر را در شهر گذاشتند و ما که در آنجا بودیم از آنجا که ایشان در میان خود میگفتند که اینها از نفریم و ایشان دو هزار نفرند و ما که مقاومت ایشان نداریم چاره نداشتیم که از آنجا فرار کنیم و ما را بگریزند و این سبب ما جرات کردیم بر ایشان تا خیم ایشان داخل شهر شدند و در وانه شهر را بستند پس در روزی که شمسیتیم قصد قتل ایشان

چون نصف شب گذشت دروازه شهر را گشودند و داخل در خواب بودیم و در میان ما بغیر از چهار نفر بیدار نبودند یکی از ایشان یزدین
 مارث بود که در یک جانب عسکر مشغول نماز و تلاوت قرآن بود و قیس بن عاصم در جانب دیگر نماز میکرد و مشغول تلاوت قرآن بود پس یزدین
 آمدند و در شب بسیار تاریک ملائیراران کردند چون شهر ایشان بود و بر اسبها و طرق آن عارف بودند و با آنها نابلد بودیم پس بسیار ترسیدیم و خود
 گفتیم که بملکه افتادیم و معاینه شب نمیتوانیم از ترس دشمنان کنه کردن زیرا که ملائیرا ایشان را نمی بینیم ناگاه و دیدیم روشنی عظیم از دهان قیس بن عاصم
 ساطع شد مانند آتشی که فروخته باشند و روشنی دیگر دیدیم که ساطع شد از دهان قتاده بن النعمان مانند روشنی زهره و شتری و روشنی دیگر
 از دهان عبداللہ بن رواحہ ساطع شد مانند شعاع ماه و در شب تار و آیفانوری ساطع گردید از دهان زید بن حارثه روشن تر از آفتاب بان پس
 نور را لشکرگاه ما چنان روشن کرد که از در روشن تر گردید و دشمنان ما در تاریکی عظیمی بودند پس ایشان را امید دیدیم و ایشان ما را امید بدیدند پس
 را برانگیزد که در اطراف ایشان تا آنکه برگرد ایشان برآمدیم و ما ایشان را امید دیدیم و ایشان ما را امید دیدند و ما بمنزله مینایان بودیم و ایشان بمنزله کوران
 پیش شمشیر کشیدیم و در میان ایشان نهادیم بعضی را کشیدیم و کوهی را اسیر کردیم و داخل شهر ایشان شدیم و زنان و فرزندان ایشان را اسیر کردیم
 و اسواران ایشان را نیز تصرف شدیم اینک همان فرزندان سوال ایشان انجمن است تو آمدیم و هیچ امری عجز نمیده بودیم نورانی که از دهان حجاج عساکر
 گردید که آنج را یکی گردید و دشمنان تا آنکه توانستیم ایشان را بقتل آورد پس حضرت فرمود که گویند الحمد لله رب العالمین و شکر کنید خدا را بر آنکه
 شمار تفصیل داد بسبب دشمنان و جنگ ایشان در شب اول ماه شعبان بود و در پنجم میکاه رجب که از ماههای حرام است و قتال را
 جائز نیست بیرون رفته بود و این نور با ظاهر شده بود بسبب عملهای که از صاحبان این نور با ظاهر گردید و روز اول ماه شعبان و حق تعالی بر آن
 ثواب آن اعمال بن نور باراد و در شب بیشتر ایشان کرامت کرد پس صحابه گفتند که یا رسول الله لفران که آن اعمال چیست تا آنکه ما نیز ثواب
 ایشان نمایم و ثواب یا بجم حضرت فرمود که آن قیس بن عاصم صل و در اول ماه شعبان امر کرد مردم را به نیکی و نهي کرد از بدی و دلالت نمود
 مردم را بر خیر و صلاح پس بن سبب حق تعالی بیش ازین اعمال رشب او را این نور کرامت کرد و در پنجم میکاه تلاوت قرآن می نمود و اما
 قتاده پس را داد و قرضی را که بر او بود و دو روز اول شعبان پس بن سبب حق تعالی او را در شب سابق نوری کرامت کرد و اما عبداللہ بن
 رواحہ پس چون بسیار نیکی کار بود نسبت پیر و مادر خود و این سبب را این شب بهره او از ثواب زیاد گردید چون روز شد پیر و مادرش را و
 گفتند که ترا دوست میداریم و فلان زن تو ما را آزاری کند و ما را عیب میکند و ما اینم نیستیم از آنیکه برگرد و بها کار و بعضی از جنگها و دشمنان را
 غالب کردند و تو گشته شوی زن تو با ما شریک شود و در مال تو زیاده گردد و بر اطعیا او و خضر او عبداللہ گفت من بیشتر نمیدانم که او شما
 را بدانی میکند و شما از او کراهت دارید و اگر میدانستم او را طلاق میگفتم و لکن الحال او را طلاق میگویم و از خود جدا میکنم تا شما اینم گردید از آنچه خدای تعالی
 از ان و بر گزینده بود که من دوست دارم چیزی را که شما از ان کراهت داشته باشید پس بن سبب حق تعالی این نور را بیشتر با عطا کرد و اما
 بن حارثه که از دهان او ساطع میگردد نوری روشن تر از آفتاب او بهترین قوم است و نیکوترین ایشان است پس سبب آن بود که حق تعالی
 میدانست که از او عمل بزرگی صادر خواهد شد و این سبب او را برگزید و زیادتى داد و برگردان آن عمل خیر که سبب ساطع شدن نور از دهان
 او گردید تا آنکه بسبب آن نور ظفر یافتند مسلمانان مشرکان آن عمل آن بود که در روزی که در شش مسلمانان بر کافران غالب گردیدند مردی
 منافقان نیز در نزد آمد و خواست که فتنه برانگیزد میان او میان علی بن ابی طالب و فاسد گرداند محبتی را که در میان ایشان هست پس
 گفت به برای آن کسی که نظری نداری در میان اهل بیت و اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم نعمت تو بر اسلام و اهل اسلام

بزرگ شد بسبب آنکه گدوسی و جلالت و بزرگی تو روشن بود اگر دید بان نور می که ایشانی توسط شمس یا شمس که سی بند خداوند
 ترس افراط گشت و سخن و دراز یاده از اندازه خود بالمرکه بسبب این سخن مخالف خدا و رسول خواهی بود و کافر خواهی گردید و اگرین نیز گفتار
 ترا تلقی ننمایم قبول مثل تو کافر خواهیم گردید ای بنده خدا میخوای خبر دهم ترا آنچه در او اکل اسلام و بعد از آن واقع شد تا آنکه حضرت رسول
 مدینه گردید و تزویج نمود علی بن ابیطالب فاطمه زهرا و از فاطمه حسن حسین متولد شدند آن منافق گفت بنی برکت رسول خدا را بسیار شمشیر
 تا آنکه از بسیاری محبت مرا فرزند خود خواند پس مرا زید پس محمد میگفتند تا آنکه از برای حضرت امیر المومنین امام حسن و امام حسین علیهما السلام
 متولد شدند پس من خواستم برای فاطماتشان که مرا فرزند آن حضرت گویند پس هر که مرا چنین ندا میکرد میگویم که منم و اینهم مرا چنین ندا کنند
 بلکه بگویند که زید آنرا کرده رسول خدا زید که من گریه دارم از آنکه شبیه با شتم با حسن حسین و پیوسته چنین بود تا آنکه حضرت عالی کمال
 تصدیق نمود و این آیه را فرستاد که ما جعل الله لرجل من قلبین فجو فیه و ما جعلنا و احکما اللالی تشا شریک معهد فیه و ما جعلنا
 و ما جعل ادعیاء انما یکسحی یعنی نگار و امید خدا برای مردی و دل و اندرون او جوی و آون و دل نمیدادند بیک
 محمد و آل او را دوست دارد و ایشان را تعظیم نماید و دیگران تفخیر و پروردگار و در بر ایشان
 تفصیل و پس هر که دوست ایشانست باید که او را تعظیمات ایشان نماید و از دشمنان ایشان بیاری و جوی پس مقتضای
 فرموده که گردانیده است خدا زان شمارا که آنها را میکنند با ایشان و ایشان را تشبیه نماید باوران خود و اوران شود که انید
 است پس خواندگان شمارا پس از آن فرمود که و اولوا الیها کما یحبون و بعد از آن فرمود که و بعد از آن کتاب الله من المومنین
 و المهاجرین الا ان تفعولوا اولیا آنکه در فاکان ذلک فی الکتاب مع لیس یعنی خویشاوندان ایشان و نیز از زید
 معصوم در کتاب خدا و آنچه واجب گردانیده است از سایر مومنان و مهاجران که آنکه خواصید که بجا آورده است و به است خود و
 و نیکی و احسانی که در لوح محفوظ چنین نوشته شده است چون این آیات نازل شد دیگر و از زید و حضرت خود را و میفرمود که زید را
 رسول خدا پس پیوسته چنین میگفتند مردم من از این سخن گریه دارم تا آنکه حضرت رسول علی بن ابیطالب را و خود که دانید و دیگر
 کسی را برادران حضرت گفت پس زید گفت ای بنده خدا زید یولای علی بن ابیطالب است و آنرا کرده اوست و چنانچه آنرا و او را
 خداست پس پدر را نظیر علی پندارد و مرتبه او را زاده از اندازه او و گردان پس خواهی بود و مانند بسیاری که می باشد از اندازه خود بلند و
 کافر شدند بخداوند عظیم پس حضرت رسول فرمود که حق تعالی زید را آن سبب زیادت و او و بان نور دنیا و انوار که در انوار
 مرتبه خود شناخت و خود را در دوستی او کامل گردانید حتی آن خداوند که مرا برستی بکنم فرستاد و است از آنچه حق تعالی از برای زید اختر
 بسبب این اعتقاد حق میا گردانیده بر مرتبه ایست که آنچه شما مشاهده کردید از نور او در دنیا بسیار کم است و بعد از آن در دنیا چون زید
 بحرایی محشر در آید نور او با او حرکت نماید از پیش روی او و از پشت سر او و از جانب راست و چپ او و از بالا و از
 زیر پای او بقدر هزار ساله راه و گنجی بسند صحیح از حضرت صادق زوایت کرده است که روزی حضرت رسول بجانب آسمان نظر
 کرد و چشم نمود پس از سبب آن از حضرت سوال کردند حضرت فرمود که تعجب کردم از دو ملک که از آسمان برین آمدند و آنکه
 بنده صالح مومنی را در جای نمازش تا نبویسند عمل او را در آن شب و روزش و او را در نمازگاهش شایسته پس آسمان
 بالا رفتند گفتند پروردگار بنده ترا طلبیم در جای نمازش تا آنکه عمل شب روز او را نبویسند و او را در نمازگاهش شایسته پس آسمان

که بیار بود پس حقیقتی فرمود که برای بنده من نبوسید آنچه در محبت برپای آورده است از اعمال خیر و شنب روز خود او ام که در بنده
است زیرا که در فضل و بزرگواری من بر من لازم است که نبوسیم از برای او ثواب آنرا چون خود چس کرده ام آنرا از او و انقباض لب بند
خبر از حضرت صادق روایت کرده است که گروهی از اشراف من بنجد دست حضرت رسول آمدند و در میان ایشان مردی بود که خوش
از همه عظیم تر بود و زیاده از دیگران سالن میگرد و در نماز غلبان حضرت پس حضرت و غضب شد تا آنکه پیچیده شد در گنجه رسیان
چشمهای آنحضرت و متغیر شد رنگ مبارک آنحضرت و ساعتی سر بریز افکند پس جبرئیل نیز آنحضرت آمد و گفت پروردگارت ترا سلام میرساند و میفرماید
که این مردی در جو انحر و س است که طعام نمیخورد و در دم پس غضب از آنحضرت زائل شد و بر داشت فرمود که اگر نه این بود که جبرئیل خبر داد که تو سخی
و جو انحر و س و در دم طعام نخورانی بر آنید بر تو سخت میگردد و ترا عبرت میگردد و امیدم برای آنها که در عقب تو اند پس آن مرد گفت که پروردگارتو
سخاوت را دوست میدارد و حضرت فرمود که بلی گفت پس من شهادت میدهم بوجدانیت خدا و پیغمبری تو پس سوگند یاد میکنم بحق آن خدا
که ترا راستی فرستاده است که هرگز از مال خود احدی را رد نکرده ام که با و عطا نکرده باشم و ایضا لبند مستحضر از آنحضرت روایت کرده است که در
نزد رسول خدا آمد و گفت من دو پیرم و عیال بسیار دارم و ضعیف و ناتوانی بر من مستولی شده است و مالی ندارم آیا ممکن است که مرا یار
کنی و رنگی روزگار خود پس حضرت بر صحابه نظر کرد و صحابه با آنحضرت نظر کردند و حضرت فرمود که شن خود را بمن و شما شنو انید پس مردی برخاست
و گفت من دیروز مثل تو بودم و امروز خدا مرا مال وافر عطا کرد ام است پس او را بخانه خود برد و کسبه بزرگی بر از طلا و نقره کرد و با و او را
مردی گرفت که اینها همه را بمن میدی گفت بلی آن مردی گرفت که بگریز خود را که من نه از خیم و نه از انس لیکن ملکی ام از جانب خداوند عالمیان که
مرا فرستاده است که ترا استخوان نمایم پس ترا شکر کننده نعمت خدا یا قسم ترا خدای تعالی جزای خیر دهد و ایضا لبند مستحضر از آنحضرت روایت
کرده است که مردی بنجد دست حضرت رسول آمد و گفت یا رسول الله مرا موعظه تعلیم کن حضرت فرمود که برو و غضب کن آن مرد گفت که انقباض
کردم باین برگشت بسوی اهل خود و چون بابل خود رسید و رسیان ایشان جنگی بر پا شده بود و از طرف صفها کشیده بودند و اسلام پوشیده بود
چون این حالت را مشاهده نمود و ناله غضب اشتعل گردید و سلاح پوشید و متوجه جنگ شد پس بخاطرش رسید موعظه رسول خدا که حضرت فرمود که
تغضب کن پس سلاح را انداخت و آمد نزد آن گروهی که دشمن قوم او بودند و گفت ای قوم هر چه بر شما واقع شده باشد از جراحتی یا کشتنی یا زخمی
که در آن اثری نباشد همه را من از مال خود غرامت می کشم و دیت آنها را بشما میرسانم پس ایشان گفتند هر چه از این باب واقع شده باشد
همه را بشما بخشیدیم و ما با حسان کردن من و او را تریم از شما پس صلح کردند با یکدیگر و غضب از رسیان ایشان برخواست و در تفسیر قرأت بن ابراهیم
و خیر آن مذکور است که حضرت رسول ولید بن عقبه را بسوی قبیله بنو لویع فرستاد که زکوة از ایشان بگیرد و در جاهلیت در میان ولید و آن قبیله
عداوتی بود پس چون بنزد قبیله ایشان رسید اهل آن قبیله بیرون آمدند که معلوم کنند که در خاطر او از عداوت چیزی باقی هست یا نه پس ولید
از ایشان ترسید و بنجد دست حضرت برگشت و گفت یا رسول الله بنو لویع خواستند که مرا بکشند و زکوة خود را بمن ندادند چون این خبر بان قبیله
رسید بنجد دست آنحضرت آمدند و گفتند یا رسول الله ولید دروغ گفته است آنچه بشما عرض کرده است ولیکن میان ما و او عداوتی بود و در
جاهلیت ترسیدیم که ما را محاکمه کند بسبب آن عداوت پس حضرت فرمود که ترک میکنید نا فرمانی را ای بنو لویع یا آنکه میفرستم بر سر شما مردی را که نزد
من بزرگتر جان من است که مردان شما را بکشد و فرزندان شما را اسیر کند و دست خود را بر دوش حضرت امیر المومنین زد و گفت آن
نیست که می بینید پس حقیقتی حق ولید این آیه را فرستاد که یا ایها الذین امنوا ان جاتکم فاسق فنبأ قتلین و انما یجیب

فوما یجهد الیه فتصحبوا علی انما فعلت عن ادمین یعنی ای گروه سب که ایمان آورده اید لگرباید بسوی شما ساقی با خری بس کشانید
آن خیراکم با و اخر رسانید بگویی بنا دانی و آخر ایشان گردید پس حق تعالی ولید را در این یه فاسق نماید و کلینی بسند معتبر از امام خود باقر و زین
کروه است که حضرت رسول در بازار مدینه برگندجی یا جوی گذشت که بسیار نیکو می نمود پس با فرزند ه آن طعام گفت که طعام ترا بسیار نیکو می نام
و فرمیت آن سوال نمود پس حق تعالی وحی کرد بسوی آنحضرت که دست فرو برد و طعام او و ازیر طعام او بیرون آورد و چون چنین کرد از آن
طعام زبونی بیرون آید حضرت فرمود که جمع کرده خیانت را با فریب دادن مسلمانان و این بابو بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است
که اعرابی بخدمت رسول خدا آمد و در مقام اعتراض گفت که آیا نیستی تو بهترین ما از جهت پدر و مادر و اگر می ترین ما از جهت فرزندان و بزرگ
مادر و جاهلیت و اسلام پس حضرت بغضت و فرمود که ای اعرابی آیا بزبان تو چند حجاب هست اعرابی گفت که دو حجاب که لها و دندا نهانند حضرت
فرمود که آیا کی از اینها کافی نیست برای آنکه رو کند از مانند ی زبان ترا پس حضرت فرمود که چیز مانیکه با دمی داده اند در دنیا هیچ چیز ضرر نرساند
این کس نمیرساند زیاده از طلاقت لسان علی بن خزیزان او را قطع کن پس مردم گمان کردند که زبان او را خواهد برید پس حضرت در یکی چند بان
اعرابی عطا فرمود و او را را که در شیخ طبری روایت کرده است که ثوبان از او کرده رسول خدا بسیار آنحضرت را دوست میداشت
و بر مفارقت آنحضرت صبر نمیتوانست که در روزی بخدمت آنحضرت آمد بارنگ زرد و بدن نحیف پس حضرت فرمود که ای ثوبان چه چیز باعث
تغیر رنگت شده است ثوبان گفت یا رسول الله مرا دردی و مرضی نیست بجز آنکه چون ترا نمی بینم مشتاق میشوم بسوی تو و بیتاب میگروم
از مفارقت تو و تا بخدمت تو نرسم ساکت نمیشوم پس بیا و آخرت افتادم و می ترسم که در اینجا بخدمت تو نرسم زیرا که میدانم که ترا با پیغمبر
با علای در جات جنان بالا میدهند و اگر من داخل بهشت شوم و در منزلتی خواهم بود که از منزلت تو هست تر خواهد بود و اگر داخل بهشت
نشوم گمان ندارم که برگزیده ترینم پس این آیه نازل شده و من یطع الله و الرسول فاولئک مع الذین انعم الله علیهم من المبین المصلحین
و الشهداء و الصالحین و حسن اولئک و فیکما یعنی هر که اطاعت نماید خدا و رسول را پس ایشان با آن گروه اند که خدا انعام کرده است
بر ایشان از پیغمبران و صدیقان و شهیدان و صالحان و نیکو رفیقانند ایشان پس حضرت فرمود که گفتی آن خداوندی که مرا برستی و رستاه
است که ایمان نیاورده است عبدی مگر آنکه بوده باشم من نزد او محبوب تر از خودش و از پدر و مادرش و اهل و فرزندان و جمیع مردم و
بن ابراهیم بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که **هؤلئک قلوبکم** که حق تعالی و قرآن یاد فرموده است این جماعت اند ابو سفیان
پدر سحر و سیل بن عمرو و بهام بن عمرو و صفوان بن امیه و اقرع بن حابس و عینیه بن حصن و زاری و مالک بن عوف و علقمه بن طلحه و
حضرت رسول هر یک از ایشان را صد شتر و او را اعیان آنها و زیاده و کم و انصار وایت کرده است که عبد الله بن نفیل منافق بود و در مجلس حضرت
می نشست سخن حضرت را می شنید و سخن چینی میکرد و سخن حضرت را بمنافقان نقل میکرد پس جبرئیل بر حضرت نازل شد و گفت یا محمد بدستیکه مرد
از منافقان نامی میکند بر تو و سخنان ترا بسوی منافقان میرساند پس حضرت از جبرئیل پرسید که او کیست جبرئیل گفت که مردی است دوست
بسیاری در سر دارد و دو چشم بزرگ دارد که چون نظر میکند بآنها گمان میکنی که دو قرقاند و بر زبان او شیطانی سخن میگوید پس حضرت او را طلبید
جبرئیل را با و نقل کرد او سوگند یاد کرد که من چنین نکردم پس حضرت بظاہر فرمود که من از تو قبول کردم پس دیگر چنین نکن با آنکه میدانی
که او دروغ می گوید پس آن منافق برگشت بسوی اصحاب خود و گفت محمد اذن است یعنی آنچه میگوید گوش میدهم و قبول میکنم
حق تعالی او را خبر داد که من تمامی میکنم و خبرهای او را بد شنیدم او نقل میکنم پس از خدا قبول کرد و چون من گفتم که نکردم و من

و اما من یجمل واستغفر و کذب الحسن فیسیر فی البصر و ما یغفر عنه مالاً و نسیباً و ان کان کسی که بخل برزد و مال خود و خود را به نیاز و انداز
ثواب خدا و کذب نماید ثواب نیکوئی خدا پس بزودی همیا میگردد و انیم او را برای امری که موجب شدت عذاب آخرت باشد و
نفع نمی بخشد او را مال او در وقتی که در قریب و جهنم در افتد و در آخر سوره حق تعالی ابوالدحداد را پیوسته بکار ترنمید
و بدیج کرده است او را و آن انصاری را شقی ترنمیده و وعده جهنم بر او کرده و در قرب الاسناد و همین مضمون را
بسنند صحیح از حضرت امام رضا روایت کرده است دوران روایت مذکور است که ابوالدحداد باغ خرامتانی داد و آن
درخت خراما را خرید و شمع طبری سبب نزول این سوره را چنین روایت کرده است که مردی درخت خرامائی داشت
در خانه خود که شاخ آن درخت بخانه همسایه او میل کرده بود و آن همسایه مرد فقیر عیال داری بود پس چون آن مرد
مردی مدبر و زحمت خراما را میبرد که خرامای خود را بچیند خراما را از آن درخت بخانه همسایه میبرد و عیال آن مرد فقیر آن خراما را
بر می چیدند و صاحب درخت فرو دمی آمد و خراما را از دست ایشان می گرفت و اگر در دمان گذاشته بودند انگشت در
دمان ایشان میکرد و خراما را از دمان ایشان بیرون می آورد پس آن فقیر شکایت آن مرد را بخدمت حضرت آورد پس
حضرت آن فقیر را گفت که برو و صاحب درخت را بطلب و فرمود که آن درخت خراما یک شاخش در خانه آن مرد فقیر است
بمن بده تا من در بخت درخت خرامائی تبوعطای کنم پس آن بد بخت گفت که من درخت خراما بسیار دارم و میوه آن هیچ یک را
مثل این درخت دوست نمیدارم و چون ابوالدحداد در آن مجلس حاضر بود و آن سخن را شنید بعد از آنکه آن مرد برگشت بجا
و بخدمت حضرت عرض کرد که یا رسول الله اگر آن درخت را من بگیرم و بشما تسلیم نمایم آنچه برای صاحب درخت ضامن شد
برای من میشود حضرت فرمود که یا رسول الله صلح بتر صاحب درخت رفت و درخت را بطلب کرد که از او بخرد و او گفت که ایادستی که
حضرت رسول بعوض آن درختی در بخت بمن داد و من قبول نکردم ابوالدحداد گفت که ایاداده فروختن آن داری یا نه صاف
درخت گفت نمی فروشم مگر آنکه مال بسیاری بمن بدهد که گمان نداشته باشم که کسی بران درخت آنقدر را بدیده گفت نه
آزادی تو چیست و قیمت این درخت صاحب درخت گفت که چهل درخت خراما ابوالدحداد گفت خوش میبت بسیاری بطلب
بعوض یک درخت که خود چهل درخت میخوای پس گفت میدهم چهل درخت را صاحب درخت گفت که جمعی را بیا و رو گوای مگر که از این سواد
پیشمان نشوی ابوالدحداد رفت و جماعتی را آورد و ایشان را گوای کرد و انید و آن درخت را بچهل درخت خرید پس بخدمت حضرت
رفت و گفت یا رسول الله آن درخت در ملک من داخل شد و تبو بخشیدم آنرا پس حضرت رسول بخانه آن مرد فقیر رفت
بر و فرمود که این درخت خراما از تو و از عیال تست پس حق تعالی این آیات را فرستاد و این بابویه بسند معتبر از حضرت صادق
روایت کرده است که سه کس بودند که در مرغ حضرت رسول بسیاری بستند ابوهریره و انس عایشه و در قرب الاسناد و بسند موثق از حضرت
صادق روایت کرده است که سه کس شهادت ناحق دادند برای منع فدک از حضرت فاطمه و در مرغ بستند بر حضرت رسول که کسی از حضرت
سیرت نمی برد عایشه و حفصه و اوس بن حذافان و قطب را و ندی روایت کرده است از وائل بن حجر که گفت خبر نمود حضرت رسول و فتنه
بمن رسید که من در پادشاهی عظیم بودم و همه قوم من مرا اطاعت میکردند پس ترک پادشاهی خود کردم و اطاعت خدا و رسول را اختیار
نمودم و بخدمت آنحضرت آمدم پس چون داخل شدم اصحاب آنحضرت مرا خبر دادند که سه روز پیش از آمدن من حضرت اصحاب خود را بخدمت

من خبر داده بود و فرموده بود که اینک اهل بن حجر می آید از زمین دوری از بلاد حضرت و رحلتی که را غلب است بسوی اسلامه اطاعت
کننده حق اسلامه از بقیه فرزندان بادشاهاست پس گفتند یا رسول الله چون خبر بخت تو بمن رسید من در پاشاهی بودم پس خدا بر من
گذاشت که همراه ترک کردم و اختیار خدا و رسول کردم و رغبت بدین حق نمودم پس حضرت فرمود که راست گفتی خداوند بزرگوار و در اعلی و
فرزندان و دو فرزند از فرزندان او شیخ طوسی شیخ نجاشی که ایضا از عباد الله بن ابی رافع از پدرش ابورافع که گفت روزی بخدمت حضرت
پناه فرستم آنحضرت را چنان دیدم که در خواب بود و پادشاه را می بینید و دیدم که ماری بر یک جانب خانه است خواستم که آن مار را بکشم
مبادا که حضرت بیدار شود پس میان آنحضرت و میان آن خوابیدم که اگر از آن مار گزند می آید بر من واقع شود نه بر آن حضرت و آن
اشنا آنحضرت از خواب بیدار شد و شنیدم که این آیه را میخواند انما ولیکم الله ورسوله والذین امنوا الذین یقعون الصلوة و یؤتون
الزکوة و هم رکعون بعد از آن گفتند الحمد لله الذی التعلل نعمته و هدیته بفضل الله الذی انا له آگاه بسوی من التفات نمود
و دیدم که در جانب خانه خوابیده ام گفتند یا ابورافع چرا بکیس خوابیده حکایت از ابورافع رسانیدم آنحضرت فرمودند که بر نیزه آواز بکش
بر خواستم و مار را بکشم آگاه آنحضرت است مرا بدست خود گرفتند و گفتند چه میگوئی در شان آن قوم که با علی مقاتله کنند و علی بر حق باشد و شما
بر باطل گفتن حق است در راه خدا جهاد بر ایشان هر که استطاعت داشته باشد باید که بر آن مسکریان باشد پس آنحضرت التماس نمودم که در حق
و عالی کند که چون آن جماعت را در اک کنم خدای تعالی مرا قوت دهد بر قتال ایشان سرت دعا کردند اللهم احکم بکهم بقوة و اعنه
بعد از آن آنحضرت از خانه نزد مردمی که دبیران جمع شده بودند آمد و فرمود که ایها الناس هر که خواهد که نظر کند بامین من بر جان من پس نیکو بواقع
امین من است بر جان من همچنین وایت نموده اند از خون بن عبد الله بن ابی رافع که او گفت که چون مردم بر حضرت اسیریت کردند
و معاویه مخالفت نمود و طلحه و زبیر بجانب بصره رفتند ابورافع گفت انیست آنچه حضرت رسالت می گفت که سیتاقل علیا قوم یکون
حقا فی الله جمعا دهم پس خانه خود را و زمین را عتی که در خیمه داشت بفروخت و بنیت آنکه در شبهه شهادت یابد با فرزندان خود در رکاب ایشان
حضرت امیر از مدینه بیرون آمد و او در آن وقت مرد پیری بود که پشیمان و بیخ سال عمر داشت و در آن انشاهی گفت الحمد لله لقد صبحت
فلا احد بمنزلة لقد یالیت البیعتین بیعة العقبة و بیعة الرضوان و صلیت القبلتین و هکجرت السهمی الثالث
راوی گوید که از او پرسیدم که آن سه هجرت کدام اند گفت یک هجرت با جعفر بن ابی طالب بکشته هجرت دوم با رسول خدا بسوی مدینه و هجرت
سوم با علی بن ابیطالب بکوفه و همیشه ابورافع در خدمت حضرت امیر بود و آنحضرت شهید شد پس ابورافع با حضرت امام حسن بکوفه هجرت
نمود و چون خانه و مزرعه نداشت آنحضرت خانه حضرت امیر را در میان خود و او پناه صفت نمود و زمین مزرعه با و داد که آخر عبد الله بن ابی رافع
آن مزرعه را بصد و هفتاد هزار درهم بمعاویه فروخت و در تفسیر امام حسن عسکری مذکور است که حضرت رسول فرمود که ای گروه مردم دوست
دارید که او را کردی یا بداد دوستی شما را اینک زید بن حارثه و پسرش اسامه از خواص موالی ما اند پس ایشان را دوست دارید بجز آن خدا و
محمد را بر استی فرستاده است که محبت ایشان شمار نفع می بخشد صما به گفتند که چگونه نفع می بخشد با محبت ایشان حضرت فرمود که
ایشان نیز و حضرت امیر المومنین خواهند آمد در روز قیامت با خلق بسیاری زیاده از عدد قبیل ربه و منقرض شل عهد و ربه و منقرض
میگویند که ای برادر رسول خدا این جماعت را دوست میداشتند بسبب محبت محمد و محبت تو پس حضرت از برای ایشان نامه می نوشت
که از صراط باسانی بگذرند پس باسانی از صراط میگذرند و سلامت داخل بهشت میشوند و شیخ طبرسی روایت کرده است که در

رسول خدا مردی بود از انصار کہ اورا ثعلبہ بن عاصب میکشید بانحضرت گفت کہ دعا کن کہ حق تعالی دلائی روزی کند حضرت فرمود کہ منگی از مال کہ
ادامی شکر آن کنی بہتر است از بسیاری از مال کہ طاعت شکر آن نداشته باشی آبانمی خواہی کہ مانند رسول خدا باخی کی مال حق آن خداوندی کہ
جانم بہست قدرت اوست کہ اگر خواہم کہ کوہہای عالم ہمہ طلا و فقرہ شوند و با من حرکت کنند خواہد پس بار و گویخندست حضرت آمد و با
دیگران شد حاضر و گفت گویند میخرم حق آن خداوندی کہ برابرستی فرستادہ است کہ اگر خدا دلائی روزی کند بر آنکہ حقوق آن مال را بیرون کنم
و بہر صاحب حق او را برسانم پس حضرت دعا کرد کہ خداوند روزی کن ثعلبہ را مال پس گو سفندی بکم رسانید و حق تعالی و را یک وقت
گو سفندان او را بسیار کرد بعدی کہ مدینہ تکی میکرد برای گو سفندان او پس از مدینہ دور شد و در ادنی از او دیہای مدینہ ساکن گردید پس
باز بسیار شد بمرتبہ کہ در اینجا نیز نتوانست ماند و از مدینہ دور شد و باین سبب از فضیلت جمع و جماعت محروم گردید پس حضرت کسی را فرستاد کہ
زکوٰۃ گو سفندان او را بگیرد پس ابا کرد و بخل و زبید و گفت این زکوٰۃ گرفتن خواہم جز یہ گرفتن است چون این خبر بحضرت رسید فرمود کہ ای برادر
بر اعلیٰ حق تعالی این آیات و عزمت او فرستاد کہ و منهم من جاءہ اللہ لئن انا انما من فضلہ لنصدق و لکنون من الصالحین فلما
التمہ من فضلہ بخلوا بہ و تولوا و معہم ضلالت یعنی و از ایشان کسی بہست کہ عہد کردہ است با خدا کہ اگر عطا کند
بمن از فضل خود ہر آئینہ تصدق خواہم کرد و ہر آئینہ خواہم بود از شایستگیان پس حق تعالی ان فضل خود بخل و زبید آن کرد و
از خدا و اعراض نمودند از دادن زکوٰۃ و لکن از این آیات بسیار در کفر و نفاق او فرستاد و کلینی بسند صحیح از حضرت امام محمد باقر روایت کردہ
است کہ مردی از اہل یمن کہ او را جویری گفتند بہ خدمت حضرت رسول آمد بطلب سلام و مسلمان شد و اسلاش نکوشد و بر سر
بود کو تاہ قدر بد صورت و پریشان و محتاج و عریان از سیامان بہ صورت بود پس حضرت رسول او را بجای خود ملحق کرد و اندید
مشکفل احوال او میکرد بد سبب عریانی و غربت او و ہر روز یک صاع خرابرای او مقرر فرمود بصدای قدیمی کہ در زمان آنحضرت بود
و جامہ برد او پوشانید و امر نمود او را کہ ملازم مسجد باشد و شبہا در مسجد بخوابد پس بر این حال مدتی ماند تا آنکہ غریبان پریشان و
محتاج کہ داخل شدہ بودند در اسلام بسیار شدند و مدینہ و مسجد برایشان تکی گردید پس حق تعالی وحی فرمود بر حضرت رسول
کہ پاکیزہ گردان مسجد خود را و بیرون کن از مسجد آنان را کہ شب در مسجد سے خوابند و امر کن کہ ہر کردی از خانہ خود در مسجد کشود
مسدود کرد و اندک در خانہ علی بن ابیطالب فاطمہ و مر و رنگند در مسجد تو جہنی و خواہد در آن غریبی پس امر کرد رسول خدا
کہ در ہای ہمہ خانہای صحابہ را کہ مسجد کشودہ بودند مسدود گردانیدند بغیر خانہ علی بن ابیطالب کہ آنرا مفتوح گذاشت و
مسکن حضرت فاطمہ را در مسجد بجال خود گذاشت پس حضرت امر فرمود کہ برای فقرای مسلمانان و غریبای ایشان صفہ تعمیرانبا
کردند و امر فرمود کہ فقرا و غریبای مسلمانان شب و روز خود را در آن صفہ بسر آورند پس ہر یکی در آن صفہ جمع شدند و آن را منزل
خویش گزیدند پس پیوستہ حضرت رسول تفقد و تعدد احوال ایشان مینمود و گندم و جو و خراب و مویز ہر گاہ نزد او ہم میرسید از آن
ایشان میفرستاد و مسلمانان نیز تعدد احوال ایشان می نمودند و برای مہربانی حضرت نسبت بایشان ملاحظت بایشان میکردند
و زکوٰۃ و صدقات خود را برای ایشان می آوردند پس روزی حضرت رسول نظر کرد بسوی جویری و مہربانی و شفقت و
رفت و مرحمت فرمود کہ ای جویری کاشکے زنے میخواستے کہ فرج خود را بآن زن از حرام نگاہ سے داشتے دیاری می نمود ترا بر
دنیا و آخرت تو جویری گفت پدر و مادرم فدا سے تو با دیار رسول اللہ کے رغبت می نماید بسو سے من و کدام زن بجانب

سن میل میکنند و حال آنکہ نہ حسب دارم و نہ مال و نہ جمال پس حضرت رسولؐ فرمود کہ ای جویر تحقیق کہ حق تعالیٰ
 بپست گردانید بسبب اسلام آنان را کہ در جاہلیت شریف بودند و شرف بخشید بسبب اسلام آنها را کہ بپست بودند و عزیز گردانید
 ببرکت اسلام گردیدہ را کہ در جاہلیت ذلیل و خوار بودند و بر طاعت کرد بسبب اسلام آنچه بود در جاہلیت از سختہای ایشان و
 فقر و دنیای ایشان بشارت و خوشیای بلند ایشان پس امروز ہمہ مردمان سفید ایشان و سیاہ ایشان و فرستے
 ایشان و عربی ایشان و عجمی ایشان مساویند و ہمہ فرزندان و مندان حق تعالیٰ حضرت آدمؑ را از خاک آفرید تا خاکساری نمایند در
 او بدرستی کہ محبوب ترین مردمان نزد خداوند عالمیان در روز جزا کسی است کہ طاعت او بیشتر کردہ باشد و پرہیزگارتر باشد و من
 نمیدانم ای جویر احدی از مسلمانان را کہ امروز بر توفیق داشتہ باشد مگر کسی کہ از تو پرہیزگارتر باشد و طاعت حق تعالیٰ بیش از
 تو کردہ باشد پس حضرت فرمود کہ ای جویر و بسوی زیاد بن لبید بدرستی کہ او شریف ترین قبیلہ بنی بیاضہ است از ہمت حسب گوی
 کہ منم فرستادہ رسولؐ خدا بسوی تو و آن حضرت می فرماید کہ نزد منجی و دختر خود را کہ دلفا نام دارد پس جویر رفت و نزد زیاد
 بن لبید در وقتی کہ او در خانہ خود بود و گردوی از قوم او نزد او حاضر بودند چون بدرخانہ رسید رخصت طلبید و چون رخص گردید و داخل شد
 و سلام کرد بر او و گفت ای زیاد بن لبید مرا حضرت رسولؐ بار سالتی بسوی تو فرستادہ است آیا بلند و آشکار بگویم یا آہستہ و پنهان
 زیاد گفت کہ رسالت آنحضرت را بلند بگو بدرستی کہ آن موجب شرف و فخر من است پس فرمود کہ حضرت رسولؐ می فرماید کہ دختر خود
 دلفا را بچویر تزویج نماز و زیاد گفت کہ آیا رسولؐ خدا ترا باین رسالت فرستادہ است جویر گفت کہ بلہ من بگویم بران حضرت در صغیرم پر
 زیاد گفت کہ ما تزویج نمی کنیم و دختران خود را اگر آئنا کہ گفتوایشانند از قبائل انصار پس بروای جویر نزد رسولؐ خدا تا من بخدمت
 آنحضرت برسم و عذر خود را بیان کنم پس جویر برگشت و میگفت کہ بخدا سوگند کہ قرآن باین نازل شدہ و باین نحو ظاہر شدہ است پیغمبر
 محمدؐ و چون دلفا و دختر زیاد از پس پردہ سخن جویر و جواب پدر خود را شنید زیاد را طلبید گفت این چه سخن بود کہ در میان تو و جویر میگفت
 زیاد گفت ای دختر جویر چنین رسالتی از جانب حضرت رسولؐ آورده بود و من اورا چنین جواب گفتم دلفا گفت کہ جویر برگرد
 سخا بہت بر رسولؐ خدا و در شہر سے کہ حضرت دران شہر باشد پس بزودی بفرست کہ جویر را برگرداند و چنین جواب ناملائمی را
 با آنحضرت نرساند پس زیاد بزودی پکی بسوی جویر فرستاد و اورا از میان راہ برگردانید و گفت ای جویر خوش آمدی و منزل ماست
 قرار گیر تا من بخدمت حضرت رسولؐ بروم و بسوی تو برگردم پس زیاد متوجہ خدمت حضرت شد و چون مجلس شریف آن حضرت
 درآمد گفت یا رسولؐ اللہ جویر چنین رسالتی از جانب تو بسوی من آورد و من سخن نرمی در جواب او گفتم و ما و دختران خود را تزویج نمی
 کنیم بگفتوای خود از انصار پس حضرت فرمود کہ ای زیاد جویر مومن است و در مومن کفو زن مؤمنہ است و در مسلمان کفو زن مسلمہ است
 پس دختر خود را با تزویج نمود و دامادی او کرد و بہت مدار پس زیاد بخانہ خود برگشت و بہر دختر خود آمد و انچا حضرت شنید بود و گفت پس
 کہ اگر صحبت نمائی رسولؐ خدا را کافر خواہی شد پس از تزویج نما جویر زیاد چون این سخن از دختر صائمہ خود شنید بیرون آمد و
 دست جویر را گرفت و بہر قوم خود آورد و موافق سنت خدا و رسولؐ دختر خود را با تزویج نمود و مہر اورا از مال خود صائمہ
 و برگشت و تہنہ دختر خود را درست کرد و بہر جویر فرستاد کہ آیا خانہ داری کہ ما و دختر خود را بخانہ تو فرستیم جویر گفت بخدا سوگند
 کہ مرا خانہ نیست پس دختر را مہیا کرد و خانہ برای او تعیین نمود و خانہ را بفرشہای نیکو زینت آراستند و دو جامہ نفیس جویر

پوشانیدند پس دلفاراد را سخانه داخل کردند و جویر را طلبیدند و بخانه عروس در آوردند و عمامه بر سر او بستند چون میرانخانه آمد عروس
دید در نهایت حسن و جمال و خانه دید با یوان فرشته و زینتها آراسته و انواع عطر با معطر گردانید پس جویر نیز او را خانه میل کرد و سجاده
عبادت خود را گسترده مشغول عبادت حق تعالی گردید و پیوسته مشغول تلاوت و رکوع و سجود و دعا و تضرع بود تا صبح طالع گردید
چون اذان صبح را شنیدند هر دو از خانه بیرون آمدند و آن زن وضو ساخت و نماز کرد پس از و پرسیدند که آیا دوستی تو بگذشت گفت
نه پیوسته مشغول تلاوت قرآن و نماز بود تا ندای صبح را شنید و بیرون رفت چون شب دوم شد باز چنین کرد و این خبر را از نیا دهنه
داشتند و در روز سوم نیز چنین کردند و در روز سوم زیاد بر این معنی مطلع شد پس بخدمت حضرت رسول آمد و گفت پدر ما و مردم خدا
تو باد یا رسول الله مرا امری کردی که دختر خود را تزویج نمایم بچویر و بخدا سوگند که او در آن مرتبه نبود که با او دختر هم و لیکن سبب
چوب اطاعت تو برین قبول کردم پس حضرت فرمود که اکنون چه چیز از او دیده اید که شمارا خوش نیامده گفت ما خانه از برای او میاکردیم
و متاعا برای او در آن خانه ترتیب دادیم دختر خود را با آن خانه فرستادیم و او را در آن خانه در آوریم پس با دختر من سخن گفت و نظر بسوی
او نیفتاد و نزدیک رفت بلکه در کنار خانه ایستاد و پیوسته مشغول نماز و تلاوت تا ندای صبح را شنید و بیرون آمد و سه شب است که
بر این منوال میگذراند و مطلقا با سخن نگفته و نزدیک او نرفته تا این هنگام که بخدست تو آدم چنین گمان می برم که او را ده زن از نیا دارد
پس حکمی در باب ما کن چون زیاد برگشت حضرت رسول جویر را طلبید فرمود که آیا نزدیکی باز نماند گفت گریه می رود
نیستم بلکه یا رسول الله من بسیار خواشانش زنان دارم و بسبب حریصم در مقاربت ایشان حضرت فرمود که خبر او اندر اختلاف آنچه
خود را با آن وصف می نمائی مذکور ساختند که برای تو خانه و فرشته و متاع میا کرده اند و داخل کرده اند و در آن خانه برای تو
دختر خوش روی و خوشبوی را تو داخل آن خانه شده و گلین نظر بسوی آن دختر کرده و با او سخن گفته و نزدیک نرفته پس اگر میل بزنان داری
تراجه باعث شده بر این پس جویر گفت یا رسول الله مرا بخانه کشاده در آوردند و در اینجا متاعهای نیکو و فرشتهای زیبا دیدم
و دختر جوان نیکو و خوشبوی را با خود آوردم پس در آن وقت بیاد آوردم حال سابق خود را که غریب بودم و پریشان و محتاج بودم
و کسی بجا نمی پرداخت و با غریبان و سکیان بسر می بردم پس چون دیدم که حق تعالی مرا بچنین کرامتی سرفراز گردانیده و مرا
از آن حال باین حال رسانیده خواستم که او را شکر کنم بر این نعمت که مرا عطا کرده و تقرب جویم بدرگاه او بشکر نعمت او پس در کنار خانه
ایستادم و پیوسته مشغول تلاوت و عبادت و رکوع و سجود و شکر نعمت معبود بودم تا ندای صبح شنیدم پس بیرون آمدم و آن روز را
تقصیر روزه کردم و سه شبانه روز بر این منوال گذرانیدم و من این شکر را کم می شمارم و در جنب آن نعمتی که حق تعالی مرا کرده است
کرده و لیکن امشب آن دختر و قوم او را منی و خوشنود خواهم گردانید انشاء الله تعالی پس حضرت رسول زیاد را طلبید و سخن جویر
با و رسانید پس زیاد و اهل او شاد شدند و جویر و ناکر و بوعده خوشنودی که ایشان را داده بود پس بعد از آن حضرت رسول توجیه
یکی از غزوات گردید و جویر در آن غزوه در خدمت آنحضرت بود پس در آن جنگ بدر رجه شهادت فائز گردید و بر حمت حق تعالی
مواصل شده و بعض دلفا معافه خور را اختیار نمود و ببل خانه زیاد نعمت ابد الابد را گردید پس حضرت امام محمد باقر فرمود که بعد از جویر
صبح زن بی شوهر و اتر نبود از زن جویر یعنی شوهری باعث نقص آن زن نگردید بلکه طلب گاران او بیشتر و عزت او در میان
نومش افزون تر شد و ایضا بسند صحیح از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که در زمان حضرت رسول صلی الله علیه

و لا و سلم مرد مومن فقیری بود از اهل صفه که در سبزه اوقات صلوة ملازم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بود و در وقت صبح نماز غائب
 و آنحضرت پیوسته بر او رقت می نمود بسبب پریشانی و غربت او و میفرمود که ای سعد اگر چیزی برای من بیاید ترا غنی میگردانم پس
 شد آمدن مالی از برای رسول خدا و او در حضرت شد شد برای او پس حق تعالی مطلع شد بر غمی که آنحضرت را عارض شد
 پس جبرئیل بران حضرت نازل شد و دو درسم آورد و گفت یا محمد حق تعالی دانست که تو از برای تنگی احوال سعد بسیار غمگین گردیدی
 ایامی خواهی که او را بی نیاز گردانی حضرت فرمود که بپس جبرئیل گفت که بیا این دو درسم را و عطا کن بسعد و امر کن او را که تجارت
 کند باین دو درسم پس حضرت دو درسم را گرفت و چون برای نماز ظهر بیرون آمد سعد را دید که بر دو حجره های مقدسه ایستاده و
 بیرون آمدن آنحضرت می برد چون نظر مبارک حضرت بر او افتاد فرمود که ای سعد آیا تجارت میتوانی کرد سعد گفت که بخدا سوگند که
 نمی یابم که بآن تجارت کنم پس حضرت آن دو درسم را با دو او و فرمود که باین دو درسم تجارت کن و در روزی حق تعالی تصرف کن
 پس سعد دو درسم را گرفت و در خدمت حضرت روان شد تا نماز ظهر و عصر را با آنحضرت او انمود و چون از نماز با فراغ شد حضرت
 او برخواهی سعد متعرض تحصیل و زی شو پس تحقیق که بسیار غمگین بود و میبالت تو ای سعد پس سعد متوجه تجارت شد و حق تعالی او را برکت
 کریمت فرمود که بر متاعی را که بیک درسم میخرید بدو درسم میفروخت و هر چه را بدو درسم میخرید به چهار درسم میفروخت پس دنیا
 را آورد و بسعد مال و متاع او فراوان شد و تجارت او عظیم شد پس بر در مسجد دکانی گرفت و در آن دکان برای تجارت نشست
 و امتعه خود را در آن دکان جمع کرد و هر گاه که بلال اذان نماز میگفت و حضرت برای نماز بیرون می آمد سعد را میدید که مشغول دنیاگر
 و در وضو ساخته و میای نماز نگزیده چنانچه پیش از مشغول شدن بدنیا میگرد و حضرت با و میفرمود که ای سعد تحقیق که ترا مشغول کرده
 دنیا از نماز و سعد در جواب میگفت که چگونه مال خود را بگذارم که ضائع شود این مردیست که با و متاعی فروخته ام و میخواهم که
 متاع خود را از او بگیرم و این مرد دیگر از او متاعی خریده ام و میخواهم قیمت متاع او را با و برسانم پس آنحضرت را ازین حال سعد مشغول
 دیدن او بدنیا و غافل شدن از عبادت حق تعالی اندویشی عارض شد زیرا که از اندویشی که بسبب فقر و آنحضرت را عارض شده بود
 پس وزی جبرئیل بر آنحضرت نازل شد و گفت یا محمد بدستیکه حق تعالی مطلع شد بر غمی که ترا عارض شده است از حال سعد
 مدام را بهتر میخواهی حالتی که الحال دارد یا آن حالتی که پیشتر داشت حضرت رسول فرمود که ای جبرئیل بلکه حالت اول را خوشتر
 دارم زیرا که دنیای او آخرش را بر باد داده پس جبرئیل گفت بدستیکه محبت دنیا و مالهایی آن فتنه ایست که آدمی را از یاد آخرت
 میگرداند سعد را بگو که پس بدین توان دو درسم را که در روز اول با و عطا کردی زیرا که اگر بگیری آن دو درسم را برمی گرد و بجای
 را اول داشت پس حضرت از خانه بیرون آمد و بسعد گذشت و فرمود که ای سعد آیا پس نمیدی پس باین آن دو درسم را که بتو داده
 گفت بل می دیدم و دوست دارم دیگر نیز میدهم حضرت فرمود که ای سعد سن بغیر آن دو درسم چیزی نمی خواهم از تو پس
 دو درسم را با آنحضرت پس او دنیا از او برگشت تا آنکه آنچه جمع کرده بود از دستش بیرون رفت بحالت اول خود برگشت و ایضا
 صحیح از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که وزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم پرسید که بدست
 درختی چند میگشت و در باغی از باغهای خود پس نزد او ایستاد و فرمود که ایامی خواهی ترا دلالت نماید بر درختی که اصلش ثاب
 شد و میوه اش زودتر برسد و ثمره اش نیکوتر و باقی ترا باشد گفت بل یا رسول الله و دلالت نمایی پس حضرت فرمود

که هرگاه صبح کنی یا شام کنی گوشت و ماهی و لعل و لاله و لا اله الا الله و الله اکبر پس بدستیکه برگاه که این را بگوئی حق تعالی بقدر سزاوارت درخت و بهشت ترا عطا می فرماید از انوار میوه و این تسبیحات از جمله باقیامت صالحات است که حق تعالی در قرآن یا در روایت پس آن مرد سعادت مند گفت ترا گواه میگیرم یا رسول الله که این باغ خود را وقف گردانیدم بر فقرا و مسلمانان و بقبض وقت و اودم پس حق تعالی این آیات را در شان او فرستاد که فاما من اعطی و اتقی و صدق بالحق فسنسیه اللیسری یعنی پس کسیکه عطا کرد مال و در راه خدا و بر بنیر ابرار و محبت او و تصدق نمود ثواب نیکوئی آخرت را پس زود باشد که آسان گردانیم بر او و توفیق دهیم او را که بجای آورد عمل چند را که موجب راحت آخرت باشد و ایضا بسند موثق از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که مردی بخدمت رسول خدا آمد و شکایت نمود بسوی آنحضرت همسایه خود را که مرا آزار می سازد پس حضرت فرمود که صبر کن بآزار او پس من دیگر آن را باز شکایت کرد و باز حضرت او را امر بصله نمود چون در توبه سوم شکایت کرد حضرت فرمود که چون وقت آمدن دم شود بنام خود مسامهای خانه خود از خانه برین ریز تا آنکه ببینی آنها که می آیند بنام تو چون از سبب این حال از تو سوال کنند ایشان خنده که من سبب آزار همسایه خودم از خانه خود برین دم چون چنین گردان همسایه تیرا داد و گفت مسامهای خود را بخانه خود بگردان که من با خدا عهد کردم که دیگر ترا آزار نکنم و بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که روزی حضرت رسول به حرم طایفه ام سلمه آمد و بوی خوشی استشمام نمود پس پرسید که آیا این محل بجا نشما آمده است ام سلمه گفت که بله آمده است و شکایت از شوهر خود می نماید که نزدیک او نمیرود پس آن زن از در راه آمد و گفت پدر و مادر من فدای تو باد شوهر من از من رو گردانیده است و بسوی من التفات نمی نماید حضرت فرمود که ای زن احوال بوی خوش خود را زیاده گردان شاید بسوی تو رغبت نماید آن زن گفت که هیچ بوی خوشی نگذاشتم مگر آنکه خود را بآن خوش گردانیدم و باز از من کناره میکند حضرت فرمود که نمیدانم که اگر روتب و آرد چه ثوابها بر اهل حق حاصل است آن زن گفت که او را چیزی نثار نیست بسبب رو آوردن بسوی من حضرت فرمود که بدستیکه در وقتی که متوجه تو میگرد و دو ملک او را احاطه می کنند و در تو آمانند کسی است که شمشیر کشیده باشد و در راه خدا جهاد کند و چون مشغول مجامعت میشود گناهای او را فراموش میزد و مانند برگ که از درختان ریزد پس چون غسل میکند از گناهای او بیرون می آید و بسند معتبر دیگر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که سوزن بخدمت حضرت رسول آمدند و یکی از ایشان گفت که شوهر من گوشت نمینخورد و دیگری گفت که شوهر من گوشت نمیکند و دیگری گفت که شوهرم بازمان نزدیکی نمیکند پس حضرت رسول از خانه بیرون آمدند و درای سبک را از غضب بر زمین میکشیدند تا آنکه به پیر بالا رفتند و بعد از حمد و ثنای الهی فرمودند که چه چیز باعث شده است که جمعی از اصحاب من گوشت نمینخورند و بوی خوش نمی بویند و بنزد زنان خود نمیروند بدستیکه من گوشت نمی خورم و بوی خوش میبویم و بنزد زنان میروم پس هر که سنت مرا بخواد و ترک کند او از من نیست و بسند معتبر از امام جعفر صادق علیه السلام منقول است که مردی را مرگ حاضر شد در زمان حضرت رسول خدا پس بحضرت عرض کردند که فلان شخص را مرگ رسیده پس حضرت برخاست با جماعتی از اصحاب خود و بر بالین او حاضر شد و او میبوش بود پس حضرت با ملک موت خطاب فرمود که دست از او بردار تا من از تو سوالی نکنم پس آن مرد میبوش آمد حضرت از او پرسید که چه می بینی گفت سفیدی بسیار و سیاهی بسیار می بینم پس حضرت پرسید که که آن از آنها بنزدیک تر اند گفت سیاهی بمن نزدیک تر است از سفیدی پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود

اول آورده بود آورد و فروخت پس پیوسته چنین میکرد و جمع می نمود تا آنکه کلنگی از برای خود خرید پس دیگر جمع کرد تا آنکه دوشتر و غلامی خرید
دیگر کار کرد تا آنکه مال بسیار بهم رسانید پس بخدمت حضرت رسول آمد و حال خود را از اول تا آخر عرض کرد حضرت گفت که من گفتم تو که
که از ما سوال میکنی باو عطا میکنیم و هر که اظهار بی نیازی می نماید حق تعالی او را بی نیاز میکند و آنست که حسن از حضرت صادق روایت
کرده است که گروهی از انصار بخدمت حضرت رسول آمدند پس سلام کردند بر آنحضرت و حضرت جواب سلام ایشان فرمود پس
گفتند یا رسول الله ما را بسوی تو حاجتی هست حضرت فرمود که بگوئید حاجت خود را گفتند حاجتی است بزرگ فرمود که بگوئید که ام
است گفتند حاجت ما آنست که ضامن شوی از برای ما بر پرو و در کار خود بهشت را پس حضرت مبارک خود را بر افکند و در بین
نقش میفرمود از روی تفکر پس سر برداشت و فرمود که میکنم آنچه گفتید نسبت بشما بشرط آنکه از پنجکس چیزی سوال نکنید حضرت صادق
علیه السلام فرمود که ایشان چنان بان شرط وفا کردند که گاه بود که یکی از ایشان در سفری بود و مازیانة از دست اومی افتاد که دست
داشت از این که بدگیری بگوید که تازیانه را بمن ده برای آنکه نمیخواست که سوال کند پس از اسپ خود فرو می آمد و مازیانة را
بر میداشت و گاه بود که یکی از ایشان بر خوانی بود و دیگری از او باب نزدیک تر بود و میگفت که آن آب را بمن ده تا آنکه برنج
و آب را میخورم و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول کسوه از حریر با سامه بن زید بخشید
پس سامه آنرا پوشید و بیرون آمد حضرت فرمود که بکن ای سامه که این جامه را کسی می پوشد که در آخرت او را بهر جامه نباشد
پس قسمت کن این جامه را میان زنان خود و ایضا بسند دیگر از آنحضرت روایت کرده است که حضرت رسول با قبیل بنی
سلمه گفت که گیت بزرگ و رئیس شما گفتند یا رسول الله سید ما رویت که در او نخل هست حضرت فرمود که کدام درو بدتر از نخل است
پس حضرت فرمود که بلکه سید بزرگ شما آن مرد سفید پوست است که او برار بن معرو است و ایضا بسند معتبر دیگر از آنحضرت روایت
کرده است که شخصی حضرت رسول را برای طعامی دعوت نمود چون حضرت داخل خانه او شد دید که مرغی بر بالای دیوار نشسته
است پس نخمی از آن مرغ جدا شد و بر آید و در میان دیوار میخ بود بر آن میخ بند شد و تخم نشکست و میقتاد پس حضرت از آن
حال تعجب فرمود پس آن مرد گفت که یا رسول الله آیا تعجب کردی از این تخم بحق آن خداوندی که ترا بحق فرستاد است سوگند
یا میکنم که بزرگ نقصانی بمال من نرسیده است چون حضرت این سخن را از او شنید بر خاست و از طعام او چیزی تناول ننمود و فرمود که هر نقصانی
بمال او نمیرسد خدا او را دوست نمیدارد و بسند معتبر دیگر روایت کرده است از آنحضرت که مرد مال داری بخدمت حضرت رسول خدا آمد با جامه های
پاکیزه و در مجلس آنحضرت نشست پس مرد برایشانی با جامه های چرکین آمد و در پهلوی او نشست پس آن مرد مال داری جامه خود را از زیر آن
او کشید پس حضرت او را عتاب نمود و فرمود که آیا ترسیدی از برایشانی او چیزی تو برسد گفت نه فرمود که پس ترسیدی که از تو انگری تو چیزی
باو برسد گفت فرمود که پس ترسیدی که جامه های تو چرکین شود گفت من فرمود که پس چه باعث شد تلک چنین کردی گفت یا رسول الله مرا
همیشه هست که برنجی را در نظر من زینت میداد و بر تنگی را نزد من قبیح می نماید و به تحقیق که نصف مال خود را باو میدادم برای آنکه
التمتی که باو رسانیدم پس حضرت رسول بان مرد برایشان خطاب نمود که آیا قبول می نمائی گفت نه آن مرد گفت که چرا قبول نمیکنی گفت
می ترسم که بر من داخل شود آنچه بر تو داخل شده است از عجب تلک بر بسند موثق از حضرت صادق روایت کرده است که روزی حضرت رسول
در خانه نشسته بود و خانه نزد آنحضرت بود ناگاه مردی رخصت طلبید که داخل شود پس حضرت فرمود که بدو در است برای قوم خود علی غایت بر خاست

و داخل خانه دیگر شد و حضرت او را فرخص فرمود که داخل شود چون داخل شد حضرت رو بسوی او گردانید و بایشانست خوش روی باو نمود...
 تا پنج شد آن مرد برین رفت چون عاقله خدمت حضرت برگشت گفت یا رسول الله تو اوال در ایستدی یا بد کردی و چون داخل شد باروی
 با ملاقات کردی و سخن نیکای گفتی حضرت فرمود که از جمله بدترین بندگان خدا کسی است که مردم که است داشته باشند از بخششینی و برای بد
 او کسب متخبر گیر از آنحضرت روایت کرده است که مردی بخدمت رسول خدا آمد و گفت یا رسول الله منم فلان پسر فلان بن فلان تا آنکه
 نه کس از بدین کافر خود را از برای خوشتر خدمت فرمود که بدستیکه تو و هم ایشان خواهی بود و چشم و کسب و موقوف از حضرت صادق است
 کرده است که روزی زینب محل عطر فروشن بنو زنان حضرت رسول آن مرد حضرت بخانه برآمد و وقتی که او نزد ایشان بود و حضرت با
 که هرگاه بنو دایمی آنی خانه بای ما خوشبو میگردد زینب گفت که خانه بای منجوبی تو خوشبو تر است از عطر بای من یا رسول الله پس حضرت فرمود
 که ای زینب هرگاه چیزی فروشی احسان کن بیشتر بای من و فریب ده ایشان را بدستیکه این بیشتر باعث پرستگاریست برای خدا و باقی
 میدارد مال را و کسب بای موقوف و متخبر از حضرت امام محمد باقر و امام جعفر صادق روایت کرده است که سمره بن جندب را درخت خرمالی
 مردی از انصار و خانه انصاری در باغ بود و سمره می آمد و از میان خانه انصاری میگذاشت و بپای درخت خرمالی خود میفت بی آنکه
 طلب ایشان را خبر کند پس آن مرد انصاری باو گفت که هرگاه میخواهی که داخل باغ شوی از آنحضرت بطلب هر چه در این باب سمره
 سخن گفت ثمرة شید پس انصاری بخدمت رسول آمد و از سمره شکایت کرد پس حضرت بنو سمره فرستاد و شکایت انصاری را باو
 پیغام فرمود و فرمود که هرگاه خواهی که داخل باغ شوی از ایشان رخصت بطلب پس سمره از سخن حضرت نیز امان نمود چون ابا و حضرت
 که آن درخت را بمن بفرود و با نا نمود پس حضرت قیتمش را زیاده کرد و او ابا نمود تا آنکه بقیمت بسیاری رسانید و او اقلع نمود پس
 فرمود که آن درخت را بده تا من برای تو ضامن شوم در بهشت درخت خرمالی را که هر وقت که خواهی میوه اش را با سانی توانی پی
 پس با آن بی سعادت ابا نمود پس آنحضرت در این وقت با انصاری فرمود که برو و درخت او را بکن و بنزد او بفکن که در دین او
 خمری نمی باشد و کسب حسن از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول بعضی از مردگان پنج تکبیر میفرمود در بعضی
 تکبیر میفرمود و چون چهار تکبیر میفرمود مردم میدادند که آن مرد منافق است و کسب حسن از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که حضرت رسول خدا
 کرد که خداوند امر تکبیر پنج بار بشما بمن ائمه و او یکی از زوای اهل شرک بود پس حق تعالی و دعای آنحضرت را مستجاب گردانید و گوی از لشکر
 حضرت باور سیدند و او را اسیر کرده بخدمت حضرت آوردند چون حضرت را نظر بر او افتاد فرمود که ترا میان یکی از سه چیز میگردانم اول آنکه ترا
 گفت پس مرد عظیمی را کشته خواهی بود فرمود که دوم آنکه فدایم و ترار با کنم گفت اگر چنین کنی بهای مرا بسیار گردان خواهی یافت یعنی خدا
 بسیاری برای من خواهند داد و فرمود که سوم آنکه بر تو منت گذارم و ترابی فدایم با کنم گفت اگر چنین کنی مرا شکر کننده خواهی یافت حضرت
 که من بر تو منت گذارم و فرمود که او را بی فدایم با گردنم شهادت گفت و مسلمان شد و گفت در اول که ترا دیدم دستم که تو
 پیغمبر خدائی ولیکن نخواستم که در وقتی که در بند تو باشم مسلمان شوم و کسب متخبر گیر وایت کرده است از حضرت صادق که در عهد رسول خدا
 مردی بود که او را ذوالنمره میگفتند و از همه کس قباحتر منظر او بیشتر بود و باین سبب را ذوالنمره می گفتند پس روزی بخدمت رسول خدا
 آمد و گفت یا رسول الله خبر ده مرا از آنچه حق تعالی بر من واجب کرده است یا اگر دانید که حضرت فرمود که حق تعالی و بر شما نه روزی هفده کعبه
 نماز بر تو واجب گردانیده و روز ه ماه مبارک رمضان بر تو واجب گردانیده است و حج بر تو واجب گردانیده اگر استطاعت قرین

داشته باشی و زکوة را بر تو واجب گردانیده و بیان مقدار و شتر انگاز کوة برای او نمود پس و النمرة گفت که سوگند یاد میکنم بآن خداوندی که ترا
براستی فرستاده است که برای پروردگار خود زیاده از آنچه بر من واجب گردانیده است نخواهم کرد حضرت فرمود که چرا زیاده از واجب است
نمی گویی گفت زیرا که من چنین مصورت آفریده است پس در آن وقت جبرئیل بر جناب رسول نازل شد و گفت پروردگار تو میفرماید که
سلام و را بد و النمرة بر ساقی و بگویی که او را که آید از منی کنی که حق تعالی ترا در روز قیامت بر سر جمال حضرت جبرئیل مبعوث گردانید پس و النمرة
گفت که اکنون راضی شدم ای پروردگار من و لغت و جلال تو سوگند یاد میکنم که آنقدر بندگی ترا زیاده گردانم که از من خوشنود گردیدی
و بسند معتبر دیگر از آنحضرت روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که اگر نه این بود که من نمیخواهم که مردم بگویند که محمد استعانت جست
بجاعتی تا آنکه ظفر یافت بر دشمنان خود پس ایشانرا گشت به توبه می نمودم کردن جماعت بسیاری از اصحاب خود را که میدانم که ایشان
منافق اند و در کتاب اختصاص غیر آن بسند یابی معتبر از حضرت صادق روایت شده است که روزی حضرت رسول سبی از اعقاب
بقیمت معلومی خرید و او را بسیار خوش آمد آن اسپ پس گردی از منافقان صحابه مسد بودند بر آنحضرت در آنکه بقیمت از زبان
خرید آن اسپ را پس با اعرابی گفتند اگر این اسپ را بازار میروی با ضعاف این قیمت میفروختی پس حرصی بر اعرابی غالب شد
و گفت بر میگردد و از او التماس میکنم که اسپ بمن باز دهد منافقان گفتند که نه چنین کن زیرا که او مرد صالحیست چون زبیر را یاد
منکر شو و بگو من باین قیمت نفروختم و چون چنین گویی اسپ را قبول خواهم داد چون حضرت رسول زبیر را برای او آورد و اعرابی
باغواهی آن منافقان منکر شد و گفت من اسپ را باین قیمت نفروخته ام حضرت فرمود که محض آنخداوند که مرا راستی فرستاده
است سوگند یاد میکنم که تو اسپ را باین قیمت بمن فروختی در این سخن او بوند که خرمیه بن ثابت پیدا شد و چون مشا جره حضرت
را با اعرابی شنید و بر حقیقت دعوای ایشان مطلع گردید گفت ای اعرابی من گواهی میدهم که اسپ را با آنحضرت فروختی باین قیمت
که میفرماید اعرابی گفت وقتی که من اسپ را با او میفروختم دیگری حاضر نبود تو چگونه گواهی میدهی پس حضرت رسول با خرمیه گفت
که چگونه این شهادت را دادی خرمیه گفت پدر و مادرم فدای تو باد تو از جانب خدا ما را خبر میدی خبر یابی آسمان با و ما را انصافین
میکینم و ترا انصافین نمی کنیم دشمن یک سبی پس حضرت رسول با و التبی حکم فرمود که شهادت او را بجای شهادت دو کس قبول
کنند و باین سبب را و ذوالشهادتین لقب کردند و شیخ طوسی بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که گروهی آمدند بکعبه
رسول خدا و گفتند یا رسول الله ضامن شواز برای ما بر پروردگار خود بهشت را حضرت فرمود که من ضامن میشوم بشرط آنکه مرا
یاری کنید بطول دادن سجده گفتند چنین باشد یا رسول الله پس ضامن شد بهشت را از برای ایشان و آن بابو یسند معتبر از حضرت امام مجتهد
روایت کرده است که جماعتی که در رسول خدا را آزاد کرده شده از قبیل بنی یاسه پس چون فارغ شد حضرت از او پرسید که کجاست خون
گفت آتشیدم آنرا حضرت فرمود که ترا سزاوار نبود که چنین کنی و چون چنین کردی بنادالی حق تعالی آنرا حجابی گردانید میان تو و آتش جهنم
و کلینی بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که مردی بود ذریه فروتن و حضرت رسول را بسیار دوست میداشت و عادت
او چنین بود که هر روز تا مشاهد جمال آنحضرت نمی نمود و توجیه کاری از کارهای خود نمیشد و حضرت رسول بن حالت را از وی یافته بود پس
هرگاه باو پیدا میشد حضرت از میان مردم بلند میشد و گردان میگشید تا او بمشاهد جمال آنحضرت مشرف میشد پس روزی زود پنجصد نفر
آمد و حضرت بلند شد و مشاهد جمال آنحضرت نمود و بی کار خود روانه شد پس بزودی باز مراجعت نمود چون حضرت او را دید که بآن زودی برگشت بسبب

و اشار نمود که نشین چون نشست حضرت فرمود که هر کج مرا شایده می نمودی بی کار بای خود میرفتی امروز جزا باین زودی مراجعت کردی
 است یا رسول الله حق آن خداوندی که ترا برستی فرستاده که امروز فرو گرفت دل و راحت دید تو یکدیگر که تنوا قسم بی کاری رفتی لهذا برود
 بر گشتم که بار دیگر از مشایخه جمال تو بهر و مندر گروم پس حضرت دعای نیک از برای او کرد و او را نشان گفت پس بعد از آن آنحضرت چند روز اورا
 نزد چون احوال او را پرسید صحابه گفتند که چند روز است که او را ندیدیم پس حضرت تعلین در پای کشید و با اصحاب خود روانه شد تا بیازار زیت
 فروشان رسید پس در دوکان او کسی را نیافت چون حال او را از همسایگان او سوال کرد گفتند یا رسول الله او بجهت الهی اصل شد
 و او نزد ما این و راست گو بود مگر آنکه در او یک خصصیت بد بود حضرت فرمود که آن خصصیت بود گفتند انبی زنان میرفت و عشق بازی با ایشان
 میکرد رسول خدا فرمود که بخدا سوگند یا میکنم که او مرا آندارد و دست میداشت که اگر برده فروش می بود خدا او را می آمرزید مولف
 گوید که یعنی برده فروشی که آزاد افرود شد و در کتاب تمحیص روایت گردیده است از جناب امام رضا که جناب سول متوجه بعضی از غزوات خود
 گردیده بود در انشای راه گویی با جناب سیدم از ایشان پرسید که شما کیستید گفتند ما مونسیم یا رسول الله انجناب فرمود که ایمان شما به
 مرتبه رسیده است گفتند صبر میکنیم نزد بلاها و شکر الهی بجای می آوریم در وقت نعمت و راضی هستیم بقضایهای خدا پس آنجناب فرمود که در باب
 دانایانند نزدیک است که از دانی بجز نبیند پس ایشان خطاب نمود که اگر چنانکه میگوید پس بنا کنید خانه را که در آن ساکن نخواهید شد
 و جمع کنید خیزی را که نخواهید خورد و پیر بپزد از عقوبت پروردگاری که بازگشت شما همه بسوی اوست و کفینی بسند معتبر روایت کرده است که در
 حضرت رسول الله بوده ناگاه زن عجمی بخدمت آنحضرت آمد و پیش روی حضرت ایستاد و گفت یا رسول الله من زنا کرده ام مرا پاک
 گردان و خدا را بر من جاسه کن پس مردی از عقب آن رسید و جامه بر سر او افکند حضرت فرمود که این زن زنجیر
 دارد و تو گفت یا رسول الله زوجه من است و من با کینه خود خلوت کردم و او از خیمه من کرد حضرت فرمود که بیا و را بخانه خود پس فرمود که چون خیمه
 بر زنی غالب شد دیده اش بالای رودخانه را از پاتین رودخانه فرق نمیکند و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که مردی
 از انصار در زمان حضرت رسول بسفری رفت و عهد کرد با زن خود که از خانه بیرون نرود تا او برگردد چون او بیرون رفت پدر آن زن بپوشید
 پس آن زن بخدمت حضرت رسول فرستاد و گفت شوهرم بسفر رفته است و مرا سفارش کرده است که از خانه بیرون نروم تا او برگردد
 و در این وقت پدرم بیمار شده است آیا رخصت میفرمائی که بعبادت او بروم حضرت فرمود که خانه خود نشین اطاعت شوهر خود کن پس بیماری پدرش
 سنگین شد و بار دیگر بخدمت حضرت فرستاد و رخصت طلبید حضرت از همان جواب فرمود تا آنکه پدرش وفات یافت و فرستاد و آنحضرت
 رخصت طلبید که برود بر پدر خود و نماز کند باز حضرت فرمود که نشین در خانه خود و اطاعت کن شوهر خود را چون پدرش را دفن کردند حضرت بزواج
 زن فرستاد که بدستیکه حق تعالی آمرزید ترا و پدر ترا بسبب طاعتی که شوهر خود را کردی و ایضا بسند صحیح از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است
 که حضرت رسول در روزی رفتند بیرون مدینه و بیشتر بر سینه سوار بودند و گذشتند بجماعتی از زنان پس ایستاد و فرمودند که ای گروه
 زنان تصدق کنید و اطاعت نمائید شوهران خود را بدستیکه اکثر شما آتش جهنم خواهد بود چون سخن را از حضرت شنیدند گریستند
 پس بی از ایشان برخاست بخدمت حضرت و گفت یا رسول الله ما کافران در جهنم خواهیم بود و بخدا سوگند که ما کافر نیستیم حضرت
 فرمود که شما کافرید بحق شوهران خود و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که روزی خطبه خواند حضرت رسول صلی الله
 علیه و آله و سلم از برای زنان و در خطبه خود فرمود که ای گروه زنان تصدق کنید شوهران خود را بدستیکه اکثر شما آتش جهنم خواهد بود و بخدا سوگند که ما کافر نیستیم حضرت

بنصفت خواشد بدستیکه شیر شامیزم نمیدزیرا که شام بسیار میدید و کفران نعمت خویشان خود میکنند پس زنی از بنی سلیم که او را عطفه گویند گفت
یا رسول الله آیا نیستیم مادر فرزندان که مشقت حمل میکشیم و شیر میدیم و آنها هستند از جمله دختران صبر در خانه صبر کنند و خواهان مردان پس حضرت رسول
صلی الله علیه و آله سلم از برای او وقت نمود و فرمود که شاید زنان بد عمل کننده و مادر فرزندان و شیر دهندگان ایشان و مردان نسبت بفرزندان
و خویشان اگر نه آن بود که با شوهران خود بدسلوک میکنند برآینه نماز گذارنده از شاد داخل جهم میشدند و پسند معتبر از ثبات بن سالم منقول است
که خدمت حضرت صادق علیه السلام رفتم از احوال عمر بن مسلم سوال فرمود گفتم صالح است و خوب است اما ترک تجارت کرده است
حضرت سه مرتبه فرمودند که کار شیطانست مگر نمیدانند که حضرت رسول تجرست فرمود و از آنکه در شام آمدند متاع ایشان را خریدند و نقد
نفع بهم رسید که فرض خود را او فرمود و بر خویشان قسمت نمود و خدا میفرماید که مردانیکه غفل نمیکردند از ایشان را تجارت و بیع از داد و داشت
معلومه و دادن زکوة و علمای اهل سنت که تصدع خوانند بگاریه که اصحاب بنی مریه را دروغ میگویند تجارت میکردند اما از ترک میکردند و قوت
تخصیص چنین کسی افضل است و کسی که نیاز حاضر شود و تجارت کند و در حدیث معتبر منقول است که چون زنان بخد مت حضرت رسول
هجرت کردند زنی آمد که او را ام حبیب میگفتند و زنان را ختنه میکرد حضرت فرمود که ای ام حبیب آن کاری که داشتی هنوز داری گفت
بله یا رسول الله مگر آنکه منی فرائی دمن ترک کنم حضرت فرمود که نه بلکه حلال است بیا تا ترا بسیار سوزم که چه باید کرد چون ختنه کنی زنان
را بسیار تبه میرواند کی بگریه و روانه فرائی تر و رنگ را صافی تر میگرداند و سوزن تر میگرداند پس ام عطیه خواهر او آمد که زنان را
مشاطی میکرد حضرت باو فرمود که چون زنان را مشاطی کنی برای جلاد دادن یا چپایی جامه بروی ایشان مالیدن خوب است
ابروی ایشان را می برد و موهای دیگر از ابروی ایشان پیوند کن و در کتاب سلیم بن قیس بلالی که بنظر این ناصر رسیده روایت کرده است
از سلمان و ابو ذر و مقداد که دروسی از منافقان جمع شدند و گفتند که محمد را با خبر میدهند از بهشت و از آنچه خدا میا کرده است و ران
از برای دوستان خود از نعمتها و ما با خبر میدهند از جهم و از آنچه میا گردانیده است و ران برای دشمنان خود و اهل معصیت خود از عقوبتها و
خوارها اگر راست میگویند ما خبر میدهند از پدران ما و ران و از جایهای ما و بهشت و دوزخ تا احوال منزلت خود را و دنیا و آخرت با نهم پس این
خبر بحضرت رسول رسید و بلال را امر فرمود که مردم را ندا کند تا مسجد حاضر شوند پس جمع شدند مردم تا آنکه مسجد پر شد و مسجد تنگی میکرد و برایش پس
بیرون آمد حضرت غضبناک و جامه را انداخته و پاها مبارک خود بر زو بود تا آنکه برضربا رفت و حمد و ثنای الهی بجا آورد پس فرمود
که ای گروه مردمان من بشری هستم مثل شما که حق تعالی وحی نموده است لبسوی من و مرا مخصوص گردانیده است بر سالت خود و برگزیده
است مرا از برای پیغمبر خود و مرا زایدتی داده است بر جمیع فرزندان آدم و مرا مطلع گردانیده بر آنچه خواست از غیب خود پس برسید
از آنچه خواهید پس بحق آن خداوندی که جانم در قبضه قدرت است سوگند میگویم که هر که سوال کند از من از ما و پدر خود و از جای خود و بهشت
و دوزخ البته او را خبر میدهم اینک جبرئیل در دست راست من ایستاده است و از جانب پروردگار ما خبر میدهد پس بر چه خواهید برسید
پس برخاست مردی موفقی که محب خدا و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بود و گفت ای پیغمبر خدا من کیستم حضرت فرمود که
تویی عبد الله پسر جعفر و جعفر نام همان پدری بود که مردم او را بان سوب می ساختند چون آن مومن نسب خود را صحیح
یافت شاد شد و نشست پس برخاست مرد منافق بد باطنی که دشمن خدا و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بود و گفت
یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من کیستم حضرت فرمود که تو فلان پسر فلانی و بجای پدر او نامش فلانی و احمدی

عصمت را بر دو بنی عصمت بدترین شعبہای قبیلہ بنی ثقیف بودند کہ عصمت کردند خدا را و خدا ایشان را ذلیل گردانید پس منافق
 بانهایت مذلت و خواری نشست و رسوا گردید و در میان مردم و پیش از ان مردم را گمان آن بود کہ او بحسب و نسب و بزرگی
 از بزرگان قریش است و بخیبی از بجای ایشان ست پس برخاست منافق و دیگر کہ دلش متبانی شکستہ بود و پرسید کہ یا
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم من در بہشت خواہم بود یا در دوزخ حضرت فرمود کہ در جہنم خواہی بود باندلت و خواری پس
 او نیز باندلت و خواری نشست پس عمر بن الخطاب برخواست و از ترس آنکہ رسوا شد و گفت یا رسول اللہ رضی اللہ عنہ
 پروردگاری خدا و دین اسلام را برای خود پسندیدیم و ترا پیغمبر خود دانستیم پناہ می بریم بخدا از غضب خدا و غضب رسول خدا
 پس عفو کن از ما یا رسول اللہ تا خدا از تو عفو کند و عیبہای ما را بپوشان تا حق تعالی پروردہ عصمت بر تو بپوشاند پس حضرت فرمود
 کہ اگر سوالی داری بکن عمر گفت کہ عفو کن از امت خود و صرفہ خود را در سوال کردن ندانست پس حضرت امیر المؤمنین برخاست
 و فرمود کہ نسب مرا بیان فرمایا رسول اللہ تمام مردم خویشی و قرابت و نسبت تبو بداند حضرت فرمود کہ یا علی حق تعالی آفرید مرا
 و ترا از دو عمود از نور کہ در زیر عرش آویختہ بودند و تنزیہ و تقدیس حق تعالی میکردند پیش از آنکہ حق تعالی خلایق را بیا فرماید و ہزار
 سال پس از ان دو عمود نور دو نطفہ سفید آفرید کہ بر ہم پیچیدہ بودند پس آن دو نطفہ را منتقل گردانید از پشتہای بزرگوار بر جمہای کزہ
 تا آنکہ نصف آن دو نطفہ را در صلب عبد اللہ قرار داد و نصف دیگر را در صلب ابو طالب پس از یک جزو آن دو نطفہ من ہم شدیم
 و از جزو دیگر تو ہم رسیدی چنانچہ حق تعالی فرمودہ است کہ و هو الذی خلق من الماء بشرا فجعلہ نسبا و صہرا فکان منہ اہل بیت
 یعنی اوست خداوندی کہ آفرید از آب نطفہ بشری را پس گردانید اورا نسبی و دامادی و پروردگار تو بر ہمہ چیز قادر است پس
 مراد از ان بشر حضرت امیر المؤمنین است کہ با حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نسب قرابت و نسب دامادی را جمع کردہ است
 پس حضرت فرمود کہ یا علی تو از منی و من از تو ام مخلوط گردیدہ است گوشت تو گوشت من و خون تو خون من توئی سبب و سبب
 میان خدا و خلق بعد از من پس ہر کہ انکار ولایت تو کند قطع کردہ است سببی را کہ میان او و خدا بودہ است کہ او را بدرجات عالیہ رسانند
 یا علی خدا شاختہ شدہ است کہ من پس اجداد من تو ہر کہ انکار ولایت تو کند انکار پروردگاری خدا کردہ است یا علی تو نشانہ بزرگ شدہ
 و زمین و تو فکین اعظم خدائی در روز قیامت پس ہر کہ در قیامت در سایہ رحمت تو باشد اورستگار است زیرا کہ حساب خلایق بابت
 و بازگشت ایشان بسوی تست و میزان قیامت میزان تست و مدارا و طاقت و موقف قیامت موقوفہ تست و حساب آن
 روز حساب است پس ہر کہ میل کند بسوی تو نجات یابد و ہر کہ مخالفت تو نماید ہلاک میشود پس دوم مرتبہ فرمود کہ خداوندان تو گواہ باشی از
 غیر خود آمد و ایضا سلیم بن قیس در کتاب مذکور روایت کردہ است از سلمان فارسی کہ ہر گاہ قریش در مجالس خود می نشستند و مردی
 از اہل بیت را می دیدند کہ سیگند و سخن خود را قطع میکرد و در زمی نشستہ بود پس مردی از ایشان گفت کہ مثل محمد در میان اہل قریش
 مثل ذیبت خراست کہ در مذہب بودہ باشد چون این خبر بحضرت رسول رسید و غضب شد پس حضرت بیرون آمد و مسجد رفت و بر بنوا
 رفت و نشست تمام مردم جمع شدند پس برخاست و حمد و ثنای الہی او نمود و فرمود کہ ای گروه مردمان من کیستم گفتند توئی رسول
 این ہم رسول خدا و ہم محمد بن عبد اللہ بن عبد المطلب نسب شریف خود را ذکر کردمانرا پس فرمود کہ من اہل بیت من نوری خدایم بودیم
 کہ حرکت میکردیم در پیش عرش الہی پیش از آنکہ حق تعالی آدم را خلق کند و ہزار سال پس ہر گاہ کہ آن نور سیج الہی میکرد ملائکہ سیج او

می گفتند پس چون حقیقتی آدم را خلق کرد آن نور مقدس را در صلب او قرار داد و آن نور را در صلب آدم نیز پس فرستاد پس آن نور را در کشتی داخل گردانید و صاحب حضرت نوح پس آن نور در صلب براسیم بود که او را باقیش انداختند و پیوسته نور را با نقل میکرد و در برزگوار ترین صلبها تا آنکه بیرون آورد و گوهر شریف ما را از بهترین معدنها و ویانید شجره طیبه ما را از بهترین مغرسها از آبای شریفیه و امهات طیبه که هیچ یک از ایشان ملاقات نکردند بایکدیگر نماند برستیکه با فرزندان عبدالمطلب نیز گواران اهل بیشتیم یعنی من و علی و جعفر و حمزه و حسن و حسین و فاطمه تا بمهدی آخر الزمان بدرستیکه حق تعالی نظر کرد و بسوی اهل زمین و از همه ایشان دو مرد را اختیار کرد یکی از آنها منم که در رسالت و نبوت فرستاد و دیگری علی بن ابیطالب است پس حی کرد بسوی من که میگیم او را برادر خود و دوست خود و وزیر خود و وصی خود و خلیفه خود و در میان است خود بدرستیکه او اولی بنفس هر مومن است بعد از من هر که با دوستی کند خدا با او دوستی کند و هر که با دشمنی کند خدا با او دشمنی کند و دوستی نماید او را با من و دشمنی نماید او را با من کافری و او بیخ زمین است بعد از من زمین میرکت او را میگیرد و او دست کلمه تقوی که محبت او موجب نجات از آتش است و او دست رسیان محکم خدا که از رسل با و موجب نجات است آیا میخوانید که فرو نشاند نور خدا را بر اینها و خدا تمام کننده است نور خود را بر چند نوحا هند کافران پس بدرستیکه حقیقتی بعد از آن نظر کرد و بسوی خلافت و یازده وصی از میان ایشان انتخاب کرد از اهل بیت من و گردانید ایشان را بر گزیدگان است من یکی بعد از دیگری مانند ستار بای آسمان که سرگاه ستاره پنهان میشود و دیگری بوضوح آن طالع میگردد و ایشان پیشوایان هدایت کنندگان و هدایت یافتگانند و هر نمیرساند با ایشان مگر کسی که با ایشان مکر کند و نه واکند اشتن کسی که ایشان را یاری نکند ایشانند حجت های خدا در زمین و گواهان حق تعالی در میان خلقت و خزینه داران علم و ایند و بیان کنندگان وحی اویند و معدنهای حکمت اویند هر که ایشانرا اطاعت کند خدا را اطاعت کرده است و هر که ایشان را نافرمانی کند خدا را عصیت کرده است ایشان با قرآن و قرآن با ایشان ست از قرآن جدا نمیشوند تا در حوض کوثر بر من وارد شوند پس برساند هر که حاضر است بغائبان آنچه گفتم در حق ایشان پس سه مرتبه فرمود که خداوند تو گواه باش

باب پنجاه و یکم

در بیان احوال اولاد امجاد آنحضرت است در قرب الاسناد بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که از برای رسول خدا از خدیجه متولد شد و طاهر و قاسم و فاطمه و ام کلثوم و رقیه و زینب فاطمه را حضرت امیر المومنین تزویج نمود و تزویج کرد با ابوالعاص بن جبهه که از بنی امیه بود زینب را عثمان بن عفان ام کلثوم را پیش از آنکه بخانه آن برود و بر حمت الهی واصل شد و بعد از او حضرت فاطمه را تزویج نمود پس از برای حضرت رسول در مدینه ابراهیم متولد شد از رقیه بطیبه که بمهدیه فرستاده بود و از برای آنحضرت پادشاه اسکندریه با آنکه شش ماهی از بدایای دیگر و آن بابویه بسند معتبر از آنحضرت روایت کرده است که از برای حضرت رسول متولد شد از خدیجه قاسم و طاهر و نام طاهر عبد الله بود و ام کلثوم و رقیه و زینب و فاطمه را حضرت امیر المومنین فاطمه را تزویج نمود و تزویج نمود زینب ابوالعاص بن ربیع و او مردی بود از بنی امیه و عثمان بن عفان ام کلثوم را تزویج نمود و پیش از آنکه بخانه او برود و بر حمت الهی واصل شد پس چون بچنگ بدر رفتند حضرت رسول رقیه را با تزویج نمود و از برای آنحضرت ابراهیم از رقیه بطیبه متولد شد و او کنیزی بود ام و که شیخ طبری و ابن شهر آشوب دیگران روایت کرده اند که اولاد امجاد آن منقر عباد از غیر خدیجه بهم نرسیدند مگر ابراهیم که از مدینه بوجود آمد و مشهور است که سر آنحضرت سه پسر بوجود آمدند اول قاسم و آنحضرت را آن سبب بوالقاسم کنیت کردند و او پیش از آنکه انتخاب متولد شد دوم عبد الله

که بعد از بیعت متولد شد و بین سبب او را لقب بطیب و طاهر گردانیدند سوم ابراهیم و بعضی گفته اند که پسران آنحضرت پنج بودند و طاهر را نام دوازدهمین می‌دانند غیر عبد الله و قول اول اشهر و اصح است و مشهور آنست که قاسم پیش از عبد الله متولد شد و بعضی بر عکس گفته اند و با تفاق بر دو در تنویر است و در کتب معتبره بر اینست که حضرت ابراهیم در مدینه طیبه روح مطهرش بسوی آسمان رحمت پروردگار و مشهور آنست که دختران آنحضرت چهار نفر بودند و همه از حضرت خدیجه بوجود آمدند اول زینب و حضرت پیش از بیعت و حرام شدن دسر و آن را بابی العاص بن معیت نزد کج نمود و اما در تالی العاص از او وجود آمد و حضرت امیر المومنین بعد از حضرت فاطمه بیعت نمود و آنحضرت امام را بنکاح خود آورد و بعد از شهادت آنحضرت منیر بن نوفل بن حارث بن عبد المطلب او را بجای خود آورد و آنحضرت پسندیده خبر روایت کرده است که امام زینب ابوالعاص که دختر زینب بود بعد از وفات حضرت فاطمه حضرت امیر المومنین او را تزویج نمود و بعد از شهادت آنحضرت بنکاح مغیره بن نوفل درآمد پس او را شامید عارض شد که زبانش بند آمد پس حضرت امام حسن و حضرت امام حسین بر بالین او را حاضر شدند و وقتی که او قادر بر سخن گفتن نبود و او را بر عصیت داشتند با آنکه مغیره کرامت داشت و عصیت او را پس باو میگفتند که از او دی فلان غلام را و او اشاره میکرد و بعد خود که بی پس میگفتند که فلان کار را برای تو میکنند و او اشاره میکرد و میگفتند که بی فلان روشن و عصیت کرد و آن دو نیز گوارا بجا می‌رفت و می‌رفتند و می‌رفتند است که ابوالعاص در جنگ بدر اسیر شد و زینب قلاده که حضرت باو داده بودند نزد حضرت زینب و سادات ایزدی شوی خود چون حضرت را نظر بر آن قلاده افتادند یکدیگر را یاد نمود و وقت کرد و از صحابه طلب نمود و او را بخشند و ابوالعاص را بی فدا را کنند صحابه چنین کردند و حضرت از ابوالعاص شمر را گرفت که چون بکه برگرد و زینب را بخدایت حضرت و او البته طایفه خود و فاطمه و زینب را فرستاد و بعد از آن خود بمدینه آمد و مسلمان شد چنانچه محلی از قصه او سابقا مذکور شد و زینب در مدینه سال به هجرت و برواتی در سال ششم هجرت ایزدی و اصل شد و دوم رقیه گویند که او را عقبه پسر ابولمب تزویج نمود و در کتب پیش از او و اطلاق گفت در مدینه عثمان او را تزویج نمود و عبد الله از او بوجود آمد و در کودکی مرد و رقیه در مدینه بر حمت ایزدی و اصل شد و جنگ که جنگ بدر رود و سوم ام کلثوم و او را نیز عثمان بعد از رقیه تزویج نمود و گویند که در سال هجرت ایزدی و اصل مولف گویند که آنچه از روایات ظاهر شد که تزویج و وفات ام کلثوم پیش از تزویج و وفات رقیه بوده است اقوی و اصح است هر چند ثانی شهر است و جمعی از علمای فاضله و عامه را اعتقاد آنست که رقیه و ام کلثوم دختران خدیجه بودند از شوی و در کتب پیش از حضرت رسول داشته و حضرت ایشان را تربیت کرده بودند و نیز حقیقه آنجاست که نبی بودند و بعضی گفته اند که دختران هاله خواهر خدیجه بوده اند و بر نفلی و قول روایات معتبره دلالت میکند و بدانکه مخالفان پیش می‌گویند که اگر عثمان مسلمان نمی بود حضرت رسول و دختر خود را نمی نمود و این شهر اطل است بحد و اول آنکه ممکن است که تزویج کردن حضرت دختران و لایه دختران مدیج را با و پیش از آن باشد حق تعالی حرام گرداند و دختر دادن بکافران چنانچه با اتفاق مخالفان حضرت زینب را با ابوالعاص تزویج نمود و در کتب که او کاف و هم چنین رقیه و ام کلثوم را بنا بر مشهور میان مخالفان بعقبه و عقیق که پسران ابولمب بودند و کاف بودند تزویج نموده بودند و پیش از آنکه با تزویج نماید جواب دوم آنکه مسلمان بودن او در وقتی که حضرت دختران خود را با تزویج نمود و منافات ندارد با آنکه در آخر بانکا دن فصل امیر المومنین و سائر کارهایی که موجب کفرست و از او صادر شد کافر و مرتد شده باشد جواب سوم که جواب حق آنست که ایشان داخل منافقان بودند و برای خوف و طمع بطاهر اظهار باسلام میکردند و در باطن کافر بودند و حق تعالی

حکم فرموده بود برای حکم و مصالح که آنحضرت بر ایشان در ظاهر حکم اسلام جاری گرداند و در طهارت و مناکح و میراث و اذن و سایر احکام ظاهر ایشان را با مسلمانان شریک گرداند لهذا آنحضرت در هیچ حکمی از احکام ایشان را از مسلمانان جدا ننمود و اظهار رفاقت ایشان نمی نمود و چنانچه خاصه و عامه روایت کرده که آنجناب بر عبداللہ بن ابی کہ مشهور بنفاق بود بعد از مردن نماز گذارد برای ایشان قلب ایشان پس اگر دختر عثمان داده باشد بنا بر آنکه در ظاهر داخل مسلمان بوده است و لالت نمی کند بر آنکه در باطن کافر نبوده است و تالیف قلب ایشان و دختر فرستادن از ایشان و دختر دادن بایشان در تزویج دین اسلام و اعلائی کلمه حق بذلالت عظیم و شت و در اینها مصالح بسیار بود که اکثر آنها بر عاقل متامل پوشیده نیست و اگر آنجناب اظهار رفاقت ایشان می نمود و اسلام ظاهر ایشان را قبول نمی نمود با آنجناب بغیر از قلیله از صفه غامی مانند چنانچه بعد از آنجناب با امیرالمومنین بغیر از سه چهار نفر نماز می نمود پس این سخن بعد از این که خواهد شد انشاء الله تعالی و چهارم حضرت فاطمه که تفصیل احوال آنحضرت بعد از این در مجلد دیگر بیان خواهد شد انشاء الله تعالی و قطیفه و ندی بسند ای محترم از زید بن خلیفه روایت کرده اند که گفت من در خدمت امام جعفر صادق بودم که عیسی بن عبداللہ قمی از آنجناب پرسید که آیا زنان بنماز جنازه حاضر میشوند حضرت فرمود که مغیره بن ابی العاص دعوی کرد در روز احد که من شکستم دندان رسول خدا و لبهای مبارک آنحضرت را شکافتم و دروغ گفت و دعوی کرد که من حمزه را کشته ام و دروغ گفت و در جنگ خندق با مشرکان بجنگ حضرت آمد و در شبی که کافران گریختند حق تعالی خواب را بر او مسلط کرد و بیدار نشد تا صبح طلوع شد پس ترسید که مبادا او را بگیرند پس جامه خود را بر سر پیچید و به نحوی داخل مدینه شد که کسی او را نشناخت و خود را چنان می نمود که مدیست از بنی سلیم که پیوسته از برای عثمان اسپ گو سفند و در غن می آورد و همه جا احوال خانه عثمان را پرسید تا بمخانه آن منافق رسید و در خانه او پنهان شد چون عثمان بجانہ آمد گفت دای بر تو دعوی کردی که تیر و سنگ بکشتی محل خط انداخته و لث دندان او را خسته کرده و دعوی کردی که حمزه را کشته باین احوال چرا بمدینه آمده او حال خود را نقل کرد چون دختر حق رسول که در خانه آن منافق بود شنید که او دعوی کرده است که باید و عمش چنین کرده است فریاد برآورد و صد ابگریه بلند کرد پس عثمان بنزد او آمد و او را ساکت گردانید و سفارش نمود او را که بدرت را خیزد که مغیره در خانه من است زیرا که اعتقاد داشت که وحی الهی بر حضرت رسول نازل میشود پس دختر حضرت فرمود که من برگز شمن پدرم را از او پنهان نخواهم کرد آن منافق چون این سخن را شنید و میدانست که حضرت رسول خون مغیره را بدر کرده و فرموده که بر که او را ببیند بکشد لهذا مغیره را در زیر کرسی پنهان کرد و قطیفه بر روی آن کرسی افکند پس در اینوقت وحی بر حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نازل شد که مغیره در خانه عثمان است در این وقت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم حضرت امیرالمومنین علی بن ابیطالب علیه السلام را طلبید فرمود که شمشیر خود را بردار و برو بخانه دختر عم خود و اگر مغیره او را بخوابی او را بکش چون حضرت بخانه عثمان آمد و مغیره را در خانه ندید برگشت و گفت یا رسول الله مغیره را ندیدم حضرت فرمود جبریل میآید بگوید که او را در زیر کرسی که جاها می بر روی آن میگذازند پنهان کرده است پس بعد از برون رفتن حضرت امیرالمومنین عثمان دست عم خود مغیره را گرفت و بخدمت حضرت آورد و برادیت دیگر خود تنها بخدمت حضرت آمد و چون حضرت نظر بر او افتاد سر برپا افکند و متوجه او گردید و آنحضرت بسیار صاحب حیا و کریم بود پس آن منافق گفت که یا رسول الله این عم من مغیره و حق آنخداوندی که ترا راستی فرستاده است سوگند میخورم که تو او را امان دادی بودی یا آنکه من او را امان داده بودم پس حضرت

صادق فرمود که من سوگند یاد میکنم بحق آنخداوندی که آنحضرت را برستی فرستاده بود که عثمان روع گفت و او را امان نداده بود پس حضرت از او روگردانید پس آن بیجا بجانب راست حضرت آمد و بار دیگر آن سخن را عاده کرد و حضرت رو از او گردانید پس از بجانب چپ آمد و بار سوگند سخن دروغ را عاده کرد تا آنکه چهار مرتبه چنین کرد و مرتبه چهارم آنجناب فرمود که برای تو او را امان دادم سه روز اگر بعد از سه روز او در مدینه یا در حوالی مدینه بیاجم قتل خواهم رسانید پس چون پشت کرد آن منافق حضرت فرمود که خداوند لعنت کن بر مغیره را و لعنت کن بر که او را در خانه خود جاود و لعنت کن کسی را که او را سوار گرداند و لعنت کن کسی را که او را طعام دهد و لعنت کن کسی را که او را آب دهد و لعنت کن کسی را که تنیه سفر او بکند و لعنت کن کسی را که با او مشکلی بدید یا کفشی بدید یا دلو و رسی بدید یا ظرفی بدید یا پالان شتری بدید و اینها را می شمر و بدست راست خود داده چیز شمر پس عثمان او را بخانه برد و در خانه خود جاود او را طعام داد و او دو چهارپای سواری داد و جمیع تنیه سفر او را درست کرد و جمیع آنچه حضرت لعنت کرده بود بکنند آن همه را بجا آورد و روزی او را سوار کرد و از مدینه بیرون کرد و هنوز آن منافق از خانه های مدینه بدر نرفته بود که حق تعالی را حله او را بپاک کرد و چون بدری پیاده رفت کفش پاره شد و خون از پایش روان شد پس بجا دست و پا راه رفت تا آنکه زانو بایش مجروح شد و مانده شد و بناچار در زیر درخت خاری قرار گرفت پس وحی بر رسول خدا نازل شد که آن منافق در فلان موضع است و حضرت را حضرت امیر المومنین راطلبی و فرمود تو و عمار و یکم و دیگر بید وید و مغیره را در زیر فلان درخت بکشید و بروایت دیگر حضرت زید و برادر او پس چون بان موضع رسیدند بروایت اول حضرت امیر المومنین او را بقتل رسانید و بروایت ثانی زید بن حارثه باز گرفت که از آن ملعون بشمر که او دعوی میکرد که برادر مرگشته است و مرادش از برادر جناب حمزه بود زیرا که حضرت رسول زید و حمزه را با یکدیگر برادر کرده اند عثمان منافق خبر قتل او را شنید نزد حضرت رسول خدا آمد و گفت تو پدر خود را خبر کردی ای مغیره در خانه من است تا آنکه آن مظلوم شهیده سوگند یاد کرد و بخدا که من خبری را می حضرت نفرستادم و آن منافق قصد یقین او نکرد و موجب جهار شتر را گرفت و بسیار بر او زد و اراخته و مجروح گردانید پس آن مظلوم به بندست پدر خود فرستاد و از عثمان شکایت کرد و حال او را آنحضرت عرض کرد حضرت در جواب و فرستاد که حیای خود را نگاهدار که بسیار قبیح است که زنی که صاحب نسب دین باشد بر در شکایت از شوهر خود نماید پس چند مرتبه دیگر فرستاد و بخدمت آنحضرت شکایت کرد و در مرتبه حضرت چندین جواب فرمود تا آنکه در مرتبه چهارم فرستاد که این منافق را کشت در این مرتبه آنحضرت علی بن ابیطالب و راطلبی و فرمود که شمشیر خود را بردار و برو بخانه و خنجر عم خود را و از نزد من بیاورد و آن منافق مانع نشود و نگذارد او را بشمشیر خود بکشد و حضرت بیتا به از عقب در وانه شد و از شدت اندوه گویا حیران گردید و چون حضرت رسول بدر خانه عثمان رسید حضرت امیر المومنین آن شهیده مظلوم را بیرون آورده بود چون نظرش با آنجناب افتاد اگر چه بلند کرد و حضرت نیز از مشاهده حال او بسیار گریست و او را با خود بخانه آورد و چون بخانه داخل شد پشت خود را کشود بر بزرگوار خود نمود حضرت دید که پیش تمام سیاه و مجروح گردیده است پس حضرت سه مرتبه فرمود که چرا ترا کشت خدا را بکش و این در روز بود و چون شب آن منافق در پهلوی جاگیر و دختر رسول خوابید و باو ناکر و پس وز و شبیه سبب آن مظلوم به تدر و دالم خوابید و در چهار شب به اعلامی درجات شهیدان ملحق گردید پس مردم برای نماز آن شهیده حاضر شدند و حضرت رسول با جنازه او بیرون آمد و حضرت فاطمه زهرا صلوات الله علیها را امر نمود که با زنان مومنان همه همراه جنازه او بیایند و آن بیجای منافق نیز همراه جنازه بیرون

آمده بود چون انظر مبارک حضرت بر او افتاد فرمود که برگرد و ایستاده است همراه این جنازه نیاید تا سر ته حضرت این را فرمود.
 و آن حیا بر پشت تا آنکه در مرتبه چهارم فرمود که برگرد و ایستاده نام او پدرش را خواهم گفت و او را رسوا خواهم کرد و امید چون آن منافق ترسید که حضرت کفر و
 نفاق او را ظاهر گرداند بر غلام خود تکیه کرده دست بر شکم خود گرفت و بخدمت حضرت آمد و گفت یا رسول الله دلم در میکنم مرا زحمت ده که برگردم این
 برای این گفت که رسوا نشود پس آن منافق گشت و حضرت فاطمه و زنان مومنان و مهاجران بر جنازه آن شهید مظلوم نماز کردند و گشتند
 و ایضا کلینی بسند موثق روایت کرده است که مدوی از آنحضرت پرسید که آیا از فشار قبر کسی ربائی پیدا بد حضرت فرمود که پناه می بریم بخدا از آنچه بسیار
 کم است کسی که از آن ربائی یاد پیش حضرت فرمود که چون عثمان رقیه مظلومه را شهید کرد و او را دفن کردند حضرت رسول نزد او ایستاد و سر بجانب
 آسمان بلند کرد و آب از دایه های مبارکش ریخت پس با مردم گفت که من بخاطر آوردم تسمی را که بر این مظلومه واقع شد و برای او ایستادم و در
 درگاه خدا و از خدا طلبیم که او را بمن بخشد از فشار قبر پس حضرت فرمود که خداوند آن بخش رقیه را بمن از فشار قبر حق تعالی او را بخشید و ایضا
 بسند معتبر از آنحضرت روایت کرده است که چون رقیه دختر رسول خدا وفات یافت حضرت او را خطاب نمود که سخن شوکت شکنان شنایت
 ما عثمان بن طلحه و اصحاب و جناب فاطمه بر بغیر قبر نشسته بود و آب از دایه عم رسیده اش و قبر ریخت و حضرت رسول آن آب را به آن بزرگوار
 خود را بجای خود پاک میکرد و در کنار قبر ایستاده بود و دعا میکرد پس فرمود که من دانستم ضعف و ناتوانی او را و از حق تعالی سوال کردم
 که او را آن در فشار قبر و آن در پس بسند صحیح از امام محمد باقر روایت کرده است که حضرت رسول در قریه و منافق و او کی ابو العباس
 پس سر بر آن دیگری که عثمان بود حضرت برای تقیه نام نهاده و عیاشی روایت کرده است که از حضرت تصاویر پرسیدند که آیا حضرت رسول
 و ختر خود را ب عثمان داد حضرت فرمود که بله راوی گفت که چون دختر آن حضرت را شهادت کرد باز و ختری دیگر او داد و حضرت فرمود که بله و
 حق تعالی در آن واقعه این آیه را فرستاد که لا تحسبن الذین کفرو انما هم علی الله خائفون انفسهم انما هم قوم یلذون الدنیا و انما لهم
 عذاب یومئذ یعنی کسان ننگند آنکه گمان نداشتند که اندک آنکه محبت می بیند ایشان را بهتر است از برای ایشان و از برای نهایی ایشان محبت نمی بیند
 ایشان را اگر برای آنکه زیاده کرده اند و گناه را و از برای ایشان است عذاب و آنرا که گفتند فعل در بیان احوال مخصوصه حضرت ابراهیم
 و اجتهاد از احوال باریه ما را و با اتفاق خاصه و عامه ما را بر ابراهیم باریه قطبیه بود و مشهور است که ولادت او در مدینه شد و رسالت ششمین مرتبه
 و چون وفات یافت از عمر شریفش یک سال و دوماه و هشت روز گذشته بود و بر وایت دیگر کسان او شش ماه و چند روز و او را در قریه
 دفن کردند و شهر آنست که باریه را مقوقس پادشاه اسکندریه برای آنجناب فرستاده بود و بعضی گفته اند که نحاشی فرستاده بود و آن بابا بودند
 معتبر روایت کرده است که از حضرت صادق پرسیدند که چه علت پس از برای حضرت رسول بعد از او ماند حضرت فرمود که زیرا که حق تعالی
 محمد را پیغمبر فرمود بود و علی را برای وصایت او خلق کرده بود اگر کسی از آنجناب میماند بر آنکه سزاوارتر بود بوصایت او از امیر المومنین نزد
 مردم پس وصایت آنجناب ثابت نمیشد و آن شهر آشوب از ابن عباس روایت کرده است که روزی حضرت رسول نشسته بود و بر آن پیش
 ابراهیم پس بر سرش را نشاند و بود و بر آن راست خود را تمام حین آن نشاند و بود و دیگر نه این را میبوسید و گفتم که او را ناگاه آنجناب حالت وحی غرض شد و چون آن گشت
 از او را نقل کردید فرمود که جبرئیل از جانب پروردگار من آمد و گفت ای محمد پروردگار تو را سلام میرساند و میگوید که این پروردگار برای تو جمع
 خواهم کرد یکی را فدای دیگری گردان پس حضرت نظر کرد بسوی ابراهیم و اگر گشت و نظر کرد بسوی سید الشهدا و اگر گشت پس فرمود که ابراهیم و سید
 باریه است چون هر کسی غیر از من بر او مخزون خواهد شد و ما در حسین فاطمه است و پدرش علی است که بر من منزه که جان من گشت خون من است

جعفر صادق را باینکه آنکه چون ابراهیم فرزند رسول خدا بر حجت الهی اصل شد آنحضرت محزون شد و بدو سخن شدیدی پس عایشه را فرستاد
 با آنجناب گفت که چرا اینقدر اندوهناکی بر ابراهیم و بنو و دیگر فرزندان بجای قطعه که بر فرزند تو میارید میروند و بیرون می آید پس حضرت رسول بسیار
 در غضب شد و حضرت امیر المؤمنین را طلبید که شمشیر خود را بگیرد و سر جرح را از برای من بیاورد حضرت امیر شمشیر را برداشت و فرمود که بدرود ما و
 فدای تو باد یا رسول الله مرا بی گدازی که میفرستی زود و محمل آورم مانند سبزه سرخ کرده که در میان شمشیر فرو میروند یا آنکه تا من توبت کنم تا حقیقت
 آن امر بر من ظاهر شود حضرت فرمود که توبت و تا من بکن و مبارک است آن سنان حضرت امیر بسوی جرح رفت و بیک وایت جرح در
 باغی بود حضرت چون در باغ را زد و جرح آمد که در یکشاید از زخم در آثار غضب انجبین مبارک حضرت مشاهده کرد و شمشیر بر زمین بست
 آنجناب بدر رسید و در آنکشت و حضرت از دیوار باغ بالا رفت و جرحی که بخت و آنجناب از عقب او شافت چون نزدیک شد که حضرت با او رسید
 بر درخت خرابا بالا رفت چون حضرت نزدیک او رسید خود را از درخت انداخت چون بر زمین افتاد و خوشی نشویده شد و نظر آنجناب اختیار
 بر عورت او افتاد و دید که آلت مردان و زنان سبک ندارد و بر وایت دیگر حضرت بسوی غرقه نام ابراهیم رفت و از دیوار غرقه بالا رفت چون
 نظر جرح بر آنجناب افتاد و از بخت و خود را از آنکه در درخت خرابا بالا رفت و چون حضرت بسوی او رفت رسید و فرمود که از درخت
 نبر برای جرح گفت یا علی از خدا ترس گمان بکن بر این آیههای مری در باب بریده اند پس عورت خود را کشود و نظر حضرت بر عورت او
 افتاد و بر حال حضرت او را بداشت و بخت است زوال او و حضرت از او پرسید که ای جرح حال خود را نقل کن که چرا چنین شده
 گفت یا رسول الله قاعده قطبیا آن است که از زمین که از ایشان بر که داخل خانه ایشان میشود و او را خواسته میکنند
 و چون قطبیا آن غیر قطبیا آن است که از زمین که از ایشان بر که داخل خانه ایشان میشود و او را خواسته میکنند
 رسول فرمود که شاید منم خداوندی را که همیشه بسیار از ابل بیت و و میگرداند و کذب و روغ گویان را ظاهر میکند و حقش را
 این آیه را بخوان یا ایها الذین آمنوا ان جاتکم فاسق بنبا فیه و الارضه و انوما یجوا باله فقیسوا علی ما فاعلموا انهم من
 که ترجمه این سابقه که در تفسیر آیت قدف را که بنیان میگویند که برای عایشه نازل شد از برای بیان کفر عایشه و اتفاق او
 فرستاد و محلی بن ابراهیم پسندید و بگریه و ایت کرده است که عبد الله بن بکر از حضرت امام جعفر صادق پرسید که فدای تو شوم آیا حضرت
 رسول در وقتی که امر فرمود که جرح قطبی را بکشند آیا میداندست که این نسبت بر او افتاد است یا آنکه نمیدانست و حق تعالی سبب ثبت
 کردن حضرت امیر المؤمنین کشتن را از آن قطبی دفع کرد حضرت فرمود که بگفت رسول سید است که آن نسبت و از برای مصاحبت آن امر امر
 و اگر حضرت رسول حکم حرم کشتن او می نمود حضرت از او میخواست بکشت و لیکن حضرت برای آن این حکم را فرمود که شاید عایشه منافقه
 چون بداند که کسی بناحق بگفته او کشته میشود از گناه خود برگردد و پس آن منافقه بکشت و بر او دشوار ننمود که مرد مسلمان بی بدو و کشته شود

باب پنجاه و دوم

و بیان عدد زنان آنحضرت و محل احوال ایشان است این باب بوی بلند محتر از حضرت صادق را روایت کرده است که حضرت رسول
 پانزده زن تزویج کرد و پس از آنکه از ایشان مقاربت نمود و چون بار آخرت رحلت نمود زن در حباله آنحضرت بودند اما آن زن
 که حضرت با ایشان مقاربت نمود یکی عمره بود و دیگری شادان سیزده زن که با ایشان مقاربت نموده بودند اول ایشان حضرت خدیجه
 و دختر خلیل بود پس سوره و دختر زینب پس ام سلمه و نام او بنده بود و دختر زینب عایشه و دختر ابوبکر که ام عبد الله گفبت او بود

پس حضرت عمر بن خطاب و دختر خنیمه الحارث که او را ام الماسکین میگفتند پس زینب دختر جحش پس مله دختر ابوسفیان که ام حبیبیت بود و
پس سمیون و دختر حارث پس زینب و خنیمه و جوییه و دختر حارث پس صفیه و خنیمه بنی اخطب زن مکه نفس خود را بحضرت رسول کشید
و آن خوله و دختر حکیم سلمی است آنجناب دو خادمه بود که چنانچه بزنان قسمت میسازید و ایشان سمت میسازید که میبود و دیگری رجاء که خند فیه آن
نه زن که در وقت وفات آنجناب در خانه حضرت بودند عایشه و حفصه و ام سلمه و زینب و خنیمه و دختر حارث و ام حبیب و دختر
ابوسفیان صفیه و خنیمه بنی اخطب و جوییه و دختر حارث مسوده و دختر زینب و خنیمه بنی اخطب و ام سلمه و بعد از او سمیون
و دختر حارث و ایضا پس بعد از امام محمد باقر روایت کرده است که خدا رحمت کند خواهران از اهل بهشت را پس حضرت نام برد ایشان را
و دختر عیسی خنیمه که اول نذر و جعفر بن ابی طالب و سلمی و خنیمه بنی اخطب و خنیمه بنی اخطب و خنیمه بنی اخطب و خنیمه بنی اخطب
از ایشان سمیون و دختر حارث است که نزد حضرت رسول بود و دوم ام الفضل که نزد عباس بود و نام او هند بود و سوم خنیمه بنی اخطب و خنیمه بنی اخطب
بن ولیه چهارم غره که در قبیلہ ثقیف زن حجاز بن غلام بود و پنجم حمیده بود که او فرزندی نداشت و کلینیه پسندیده حضرت روایت کرده است در
بیان عدد زنان حضرت رسول و صفات ایشان که نه زن در وقت وفات آنحضرت در حباله او بودند عایشه و حفصه و ام حبیب و دختر
ابی سفیان و زینب و دختر جحش و مسوده و دختر زینب و سمیون و دختر حارث و صفیه و خنیمه بنی اخطب و ام سلمه و خنیمه بنی اخطب و دختر حارث
و عایشه از بنی تمیم بود و حفصه از بنی عدی و ام سلمه از بنی مخزوم و مسوده از قبیلہ بنی اسد بن عبد العزی و زینب و دختر جحش نیز از بنی
سید بود و او را از بنی امیه می شمردند و ام حبیب و دختر ابوسفیان از بنی امیه بود و سمیون از بنی بلال و صفیه از بنی اسرئیل و غیر ایشان
پس زن دیگر کج کرده بود یکی آنکه خود را بحضرت بخشید و دیگری خدیجه و دختر خدیجه که مادر فرزندان آنحضرت بود و سوم زینب و دختر جحش
که او را بازی دادند و از معاشرت حضرت محروم کردند و چهارم زن کندیه و شیخ طبرسی و دیگران روایت کرده اند که اول زنی که
تزوج نمود خدیجه و دختر خدیجه بود و در وقتی که حضرت او را تزویج نمود و بیست و پنج سال داشت و پیش از آنکه حضرت او را تزویج نمود
بن عاید مخزومی او را تزویج کرده بود و از دو دختری بهم رسانید و بعد از او با آنکه سدی او را تزویج کرد و هندی بنی مالک از ابا جهم سانی پس
رسول او را خواستگار می نمود و هندی هم او را تربیت نمود و سید مرتضی و شیخ طبرسی روایت کرده اند که چون حضرت خدیجه را تزویج
او با کرده بود و بعد از شوم و بیست و پنج سال از آنحضرت زیاده بود و قول اول شهر است و حضرت رسول زنی پسندید و خواست تا او را
نیاست و بیست و چهار سال و یک ماه و آنحضرت بود و مهرش دوازده اوقیه و نیم بود و آن حساب این زمان سی و یک هزار و پانصد
و بیست و مهر سائر زنان آنحضرت نیز آن مقدار بود پس اول فرزندی که از برای او بمهر سید عبداللہ بود که او را عیسیه
لقب ساختند و بعد از او قاسم متولد شد و بعضی گفته اند که قاسم از عبداللہ بزرگ تر بود و چهار دختر از برای حضرت آور و زینب و
رقیه و ام کلثوم و فاطمه و زن دوم آنجناب مسوده و دختر زینب و پیش از آنحضرت نزد سکران بن عمر بوده و سکران مسلمان
شد و در حبشه بر حمت الهی واصل شد و سوم عایشه و دختر ابوبکر بود و حضرت او را در مکه خواستگار می نمود و در وقتی که
بود و زن باکره بغیر از او تزویج نفرمود و چون هفت ماه از دخول مدینه مشرف گذشت حضرت او را زفاف نمود و در آنوقت
سه ساله بود و تا خلافت معاویه زنده بود و عمر شومش نزدیک بهشتاد سال رسید چهارم ام شریک بود که نفس خود را بحضرت
رسول سپرد و آنش عربیه و دختر دوران بن عوف بن عابر بود و پیش از آنحضرت نزد ابوالعسکین بن سحی الازدی بود

شریک را از و بهر ساندید بودیم مفسده دختر عمر بن الخطاب بود حضرت اورا تزویج نمود و بعد از آنکه شوهرش خنیس بن عبداللہ فوت یافت و حضرت خنیس را به حجابت نزد پادشاه عجم فرستاده بود و در آن سفر مرد و فرزندی از او نماند و مفسده دختر عمر در مدینه بود و تا ایام خلافت عثمان و ابن شهر آشوب گفته است که تا آخر خلافت امیر المومنین ماند ششم ام حبیبہ دختر ابوسفیان بودند و او را است و پیش از حضرت نزد عبداللہ بن حبش بود و عبداللہ با خود او را بجنبه برده بود و در اینجا نصرانی شد و بکلمه و اصل شد پس حضرت اورا تزویج نمود و وکیل آنحضرت عمر بن امیہ بود و بیستم ام سلمہ بود و مادر او عاتکہ دختر ابوطالب بود که علم آنحضرت و بعضی گفته اند عاتکہ دختر عامر بن ربیعہ و عاتکہ دختر ابوامیہ بود و دختر عم ابوجہل است و روایت کرده اند که رسول خدا نزد ام سلمہ فرستاد که امر کن پسر خود را که ترا بمن تزویج نماید پس ام سلمہ پسر خود را وکیل کرد و او را آنحضرت تزویج نمود و نجاشی و جاشه نزد عقد چهار صد اشرفی بجهت صداق از برای او فرستاد و بعضی گفته اند که نجاشی مہر را برای ام حبیبہ فرستاد و بیستم بعد از ہمہ زنان آنحضرت برحمت ایزدی و اصل شد و پیش از آنحضرت زوہ ابی سلمہ بن عبدالاسد بود و مادر ابوسلمہ برہ خنیز عبدالطلب بود و ام سلمہ از اوزنہ و عمر را بہر ساندید و عمر در جنگ جمل در خدمت حضرت امیر المومنین علیہ السلام بود و حضرت اورا دالی بچون گردانید ششم زینب دختر جحش است کہ از قبیلہ بنی اسد بود و مادر او سمیونہ دختر عبدالطلب بود کہ عمہ آنحضرت است و ابن شهر آشوب امیہ را دختر عبدالطلب گفته است و او اول کسی بود کہ از زنان آنحضرت وفات یافت و در خلافت عمر رحلت نمود و پیش از آنحضرت زوہ زید بن حارثہ بود چنانچہ قصہ اسف بعد از این بیان خواهد شد ششم زینب دختر خزیمہ ہلالیہ است و پیش از آنحضرت زوہ عبیدہ بن الحارث بن عبدالطلب بود و بعضی گفته اند کہ زوہ برادر او طفیل بن الحارث بود و او را ام المساکین میگفتند و در حیات آنحضرت مدار بقا رحلت نمود و سمیونہ دختر حارث بود و در مدینہ اورا تزویج نمود و وقتی کہ از عمرہ مراجعت میفرمود در سرف کہ در سہ فرسخی کلمہ عظیمہ واقع است زفاف او واقع شد و وفات او نیز در آن موضع واقع شد و در آنجا مدفون گردید در سال سی و ششم ہجرت و پیش از آنحضرت زوہ ابوسیرہ بن ابودہم عامری بود یا زہم جویریہ دختر حارث است کہ از قبیلہ بنی المصطلق بود و در آن جنگ حضرت اورا کشت نمود و از او کرد و بعقد خود را آورد و در سال پنجاه و ششم ہجرت وفات یافت و در آن ہم صفیہ دختر حنی بن اخطب کہ در جنگ خیبر از عثمانم خیبر برای خود اختیار نمود و او را آزاد نمود و بشرف فراغت خود مشرف گردانید و آزادی او را مہر او گردانید و در سال سی و ششم ہجرت رحلت نمود و ہمہ این دوازده زن مقاربت نمود و ہر یک از دہ نفر ایشان را بعقد نکاح خود را آورد بود و یکی خود را بحضرت بخشیدہ بود و اما زانیہ کہ حضرت بالیشان مقاربت ننمودہ بود و اول ہمالیہ دختر طلبیانست کہ چون او را بخدمت حضرت آوردند پیش از دخول طلاق داد و دوم قیلہ خواہر اشعث بن قیس بود کہ حضرت پیش از دخول با و بدرجات عالیہ جنان ارتحال فرمود و بعضیہ گفته اند کہ حضرت اورا پیش از دخول طلاق گفت و گویند کہ بعد از حضرت عکرمہ پسر ابوجہل اورا خواست تسوم فاطمہ دختر صہاک است کہ بعد از وفات خواہر شش زینب حضرت اورا بعقد خود را آورد و چون آئینہ تخنیر بر آنحضرت نازل شد و زمان خود را تخیر فرمود میان اختیار آنحضرت و اختیار دنیا پس آن بی سعادت اختیار دنیا کرد و مفارقت حضرت را اختیار نمود و بعد از آن در فقر و فاقہ بہر تہ رسید کہ در کوی ہامی مدینہ

پیشکش شتر بر مسجد و آن معاش میگردانید و می گفت منم بدبختی که اختیار دنیا کردم چهارم شنیدم دختر صلت است که حضرت اورا تزویج نمود و پیش از آنکه اورا بخدمت حضرت بیاورند حضرت از دار فانی رحلت فرمود پنجم اسما و دختر نعمان بن شتر جلیل است که چون حضرت اورا تزویج نمود و بخدمت آنحضرت آوردند عایشه و حفصه حسد اورا بردند و اورا فریب دادند و گفتند که حضرت رسول چون نزد یک تو بیاید نزدی با دوست مده تا ترا دوست دارد آن بی سگوار فریب آن دو منافقه را خورد و چون حضرت نزد یک او آمد گفت پناه ببرم بخدا از تو حضرت فرمود که پناه بردی بجای محکمی پناه بردم برو و ملحق شو باهل خود پس حضرت پیش از دخول اورا طلاق گفت ششم ملکه لیشیه است روایت کرده اند که چون اورا بخدمت حضرت آوردند حضرت فرمود که خود را بمن بخش او گفت که آیا پادشاه خود را بیازاری می بخشد و چون حضرت دست بجانب او دراز کرد و گفت پناه می برم بخدا از تو پس اورا طلاق گفت و مالی باو بخشید و اورا بیرون کرد و متفق عمره دختر یزید است چون اورا بخدمت حضرت آوردند پیسی در بدن او مشاهده نمود و باو مقاربت نکرد و اورا طلاق داد و ششم کبلی دختر خلیف الصاریه است چون بخدمت حضرت آمد اظهار کراهت نمود پس حضرت او را بر ما کرد و آن شهر آشوب روایت کرده است که او را اگر گدازیدیم روایت کرده اند که زنی از بنی حمزه را خواستگاری نمود و پدرش نخواست که باو بدد و بدروع عذر گفت که او پیش است چون بخانه برگشت با عجز از آنحضرت آن دختر تپس شده بود و ششم روایت کرده اند که آنجناب را شکایت نمود زنی را که عمره نام داشت پس پدرش او صاف حمیده دختر خود را بیان میکرد از جمله آن اوصاف گفت که سرگز سمار نشسته است دختر من چون آنجناب این را شنید فرمود که چنین کسی را نزد خدا خبری نیست و اورا تزویج ننمود و بعضی گفته اند که او تزویج نموده بود و چون این را شنید طلاق گفت پس موافق این روایت آنجناب نیست و یک زن تزویج کرده و ششم طوسی روایت کرده است که آنجناب جمده زن تزویج نموده و بعضی پانزده زن گفته اند چنانچه در روایت مقبره گذشت و ششم شیخ طوسی روایت کرده است که آنجناب را دو کنیز بود که با ایشان مقاربت مینمود و چنانچه برای زنان خود شبی مقرر کرده بود برای هر یک از ایشان نیز شبی مقرر کرده بود یکی ماریه دختر شمعون قبطیه بود و دیگری ریحانه دختر زید قرظیه که هر دو را متوفی فرمود و سکنه ریه برای حضرت فرستاده بود و بعضی گفته اند که ریحانه را از او در مکه کاح خود آورد و ماریه پنج سال بعد از وفات آنجناب از دنیا رفت و بعضی روایت کرده اند که آنجناب از جمله بی بی قرظیه کنیزی اختیار کرد که نام او کانه بود و در ملک آنحضرت بود و از دنیا مفارقت نمود و بعد از آنجناب عباس اورا تزویج کرد و کلینتی بسند حسن از امام محمد باقر روایت کرده است که زنی از انصاریه حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم آمد خود را مشاطگی کرده و جامه های نیکو پوشیده و دوران وقت حضرت در خانه حفصه بود پس گفت یا رسول الله زن را متعارف نمی باشد که خواستگاری شوهر کند من بدست که ندارم و فرزندی ندارم و اگر ترا بمن حاجتی هست نفس خود را بتو می بخشم اگر قبول کنی مرا پس حضرت اورا دعای کرد و فرمود که ای زن انصاریه خدا شما را از جانب رسول خدا جزای نیک دهد بدستیکه مردان شما یاری کردند و مرا و زمان شمار ببت نمودند بسوی من پس حفصه منافقه آن زن را ملامت کرد و گفت چه بسیار کم است جای تو و چه جرأت می نمائی و حرص بر مردان دارتی آنحضرت حفصه را خطاب نمود که دست از او برداری حفصه که او بهتر

زیرا که او رغبت کرد بر رسول خدا و توارا طاعت نمودی و عیب کردی پس آن زن خطاب فرمود که هر چند ترا حجت است که
 تحقیق که حق تعالی برای تو بهشت را واجب گردانید بسبب آنکه رغبت نمودی بسوی من و متعرض محبت و شادی من
 گردیدی و نزدی امر من تبو خواهد رسید ان شاء الله پس حق تعالی این آیه را فرستاد که **وَامْرَاةٌ مُّؤْمِنَةٌ** ان و هبت نفسها للنبی
 ان الله ان یستلکمها خائفة لک من حیث و ان المؤمنین یعنی طلال کردیم از برای تو زن مؤمنه را اگر بخشد نفس خود را
 براس پیغمبری بی مری الیه نمیر خواهد که او را نکاح کند و این حکم مخصوص نسبت بدان برای سائر مومنان پس حضرت باقر فرمود
 که حق تعالی طلال کرد بخشدن زن نفس خود را از برای رسول خدا و طلال نیست این از برای غیر آنجناب و علی بن ابراهیم
 نیز این حدیث را روایت کرده است و بجای حفصه عایشه را ذکر کرده است و کلینی و دیگران بسند باسی معتبر روایت کرده اند
 که سببه زن خود را مخصوص رسول خداست و دیگری را نکاح زن بی مهر و انیست و با اتفاق علمای خاصه و عامه و نوع کج
 بلفظ سببه از خصائص آنجناب است و ایضا کلینی بسند معتبر روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نکاح کرد
 زنی را از قبیلہ بنی عامر بن صعصعه که او را ساقه میگفتند و مقبول ترین اهل زبان خود بود چون عایشه و حفصه را نظر بر او افتاد
 این بر او غالب خواهد آمد و ابو خریص و جمال بر او زیادتی خواهد کرد و آنجناب را از دست ما خواهد گرفت پس حیا کرد و باو گفتند
 که باید که حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم از تو حرمی بر محبت خود نیابد چون حضرت بنو او آمد و دست مبارک بر او دراز
 کرد آن فریب خورده بی سعادت گفت پناه میبرم بخدا از تو پس حضرت دست مبارک خود را از او کشید و او را طلاق گفت
 و باهل خود ملحق گردانید پس حضرت زنی از قبیلہ کندی را بخت خود را آورد که او را بنت ابی الجون می گفتند چون حضرت ابراهیم فرمود
 رسول خدا بر ریاض جنبت رحلت نمود آن زن گفت که اگر پیغمبری بود فرزندش نمی مرد پس حضرت پیش از آنکه باو مقاربت
 نماید او را باهل خود ملحق گردانید و طلاق گفت پس چون حضرت رسول از دار فانی بسرای باقی رحلت فرمود آن زن عالم تر
 و کندیه هر دو بنزد ابو بکر آمدند و گفتند که ما را مردم خواستگاری می نمایند ابو بکر با عمر در این باب مصاحبت کرد و آن دو منافق
 بان دوزان گفتند که اگر خواهم پرده نشین گردید و ترک شوهر کنید و اگر خواهم بید لذت جماع را اختیار کنید آن دو بی سعادت
 اختیار شوهر کردند و هر یک در جباله مردی در آنجا پیشان عجز حضرت رسول کی از آن دو مرد بمرض خورد مبتلا شد و دیگری دیوانه
 پس عمر بن ازین که راوی این حدیث است گفت که چون این حدیث را بر راره و فضل روایت کردم ایشان از حضرت
 امام محمد باقر روایت کردند که آن حضرت فرمود که حق تعالی تنهی نکرد از چیزی مگر آنکه مردم خدا را دران نافرمانی کردند حتی آنکه زنان
 رسول خدا را بعد از او تزویج کردند پس حضرت قصه ابن عامر را و کندیه را بیان فرمود پس حضرت فرمود که اگر از علمای عامه
 پرسید که اگر مردی زنی را نکاح کند و پیش از دخول طلاق بگوید آیا آن زن بر فرزند او حلال است بر آنکه خواهند گفت
 که نه پس رسول خدا حشرش زیاده از پدران ایشانست مؤلف گوید که ابن ادریس و غیر او با ساند معتبر این حدیث
 روایت کرده اند و در این خلائی نیست میان علمای خاصه و عامه که زنی را که حضرت رسول با او دخول نموده باشد
 و تا وقت وفات در جباله آنحضرت باقی مانده باشد جائز نیست احدی را که بعد از آنجناب او را تزویج نماید و زنی را
 که آنجناب در حال حیات او را طلاق گفته باشد یا با او دخول نموده باشد میان علمای خاصه و عامه و حرام بودن

او بر مردم خلافت است و اکثر علمای عامه را اعتقاد آنست که جائز است و اشهر میان علمای شیعه و اقوی حرمت است و هرگاه خلفای جور در این امر مخالفت آنحضرت نموده باشند زنی را که حضرت با او دخول فرموده باشد بشهر واده باشد بر آنحضرت نقصی و عیبی ثابت نمیشود و بدتر نخواهد بود از سوار شدن عالیه بر شتر و با چندین هزار کافر و منافق بجنگ آمدن و رفتن و جگر گوشه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را بر جبر شهید کردن پس محض استبعاد و این احادیث معتبره روایت و علی بن ابراهیم روایت کرده است که چون خداوند عالمیان فرستاد که از او اجبه امها قطعه یعنی زنان آنجناب را مؤمنانند و حرام گردانید بر ایشان نکاح آنها را طعمه بغضب آمد و گفت محمد زنان خود را بر حرام میگردانند و خود زنان را تزویج می نمایند اگر خدا محمد را بمیراند بر آنکه ما کنیم با زنان او آنچه با زنان ما میکرد پس حق تعالی این آیه را فرستاد که و ما کان لکم ان تق ذوار رسول الله و کان تمکون ازواجه من بعده ابدان ذکر که کان عند الله عظیمای معنی نموده است شما را که از آرکنید رسول خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان او را بعد از او هرگز بدستیکه این نزد خدا گناه است عظیم و برقی بسند صحیح و کفینی بسند معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده اند که چون نجاشی در حبشه آمنه دختر بنویس را که او را ام حبیبیه می گفتند برای حضرت رسول خواستگاری نمود و بعد آنجناب در آورده و نیمه کرد و طعامی حاضر داشت و گفت از جمله سنت پیغمبر است طعام خورائیدن در وقت تزویج و اینها مرد و بسند صحیح و حسن از حضرت صادق روایت کرده اند که حضرت رسول چون تزویج کرد و سیمونه دختر حارث را و نیمه کرد و طعام نمود مردم را بچنگال خرماء روغن و کشک کفینی بسند معتبر روایت کرده است که چون حضرت رسول اراده خواستگاری زنی بنمود زنی را میفرستاد که نظر کند بسوی او می فرمود که بگویند گردش را که اگر گردش خوشبوست همه بدنش خوشبوست و غورک پایش را ملاحظه کن که اگر آنجا پر گوشت است همه جای تن او پر گوشت است و شیخ طوسی روایت کرده است که در جنگ خیبر صفیه زوجه حضرت رسول بخدمت آنجناب آمد و گفت یا رسول الله من بماند زنان دیگر نیستیم برای خاطر تو پدر و برادر و عمه خود را کشتیم پس اگر ترا حادثه رود خلافت و امامت باکی خواهد بود و آنجناب اشاره کرد و بسوی امیرالمومنین و فرمود که ام امامت و اختیار شما جمیع است با او خواهد بود و ایضا بسند معتبر روایت کرده است که سفیر زن بنی نضیر که مدینه آمد و بدر خانه سیمونه دختر حارث زوجه رسول خدا رفت و در حضرت طلبید و داخل شد سیمونه از او پرسید که از کجا آمده گفت از کوفه سیمونه گفت از کدام قبیله گفت از بنی عامر گفت خوش آمدی از برای چکار آمدی سفیر گفت ای مادر من و منان چون خدایا مردم را دیدم ترسیدم که گفته مرا فرود گیرد و گمراه شوم باین سبب از کوفه تیر تو آمدم سیمونه گفت که آیا با علی بیعت کردی گفت نه سیمونه گفت برگرد و از حضرت علی جدا شو پس بنده اسو کند که او گمراه نشود کسی بسبب گمراه نشد سفیر گفت که ای مادر آیا بدی می بین وایت میکنی در باب علی که از رسول شنیده باشی گفت بل شنیدم از رسول خدا که میگفت که علی آیت و علامت حق است و علم درایت بدایت است علی شمشیر خداست که او را از خلفا میکشد برای کافران و منافقان پس هر که او را دوست دارد بسبب محبت من او را دوست داشته است و هر که او را دشمن دارد بدشمنی من او را دشمن داشته است بدشمنیکه هر که مرا دشمن دارد یا علی را دشمن دارد خدا را ملاقات نماید در روز قیامت او را هیچ حجت نباشد و علی بن ابراهیم روایت کرده است که عالیه و حفصه آنرا میکشیدند

و دشنام میدادند و او را میگفتند ای دختر یهودی پس شکایت کرد بحضرت رسول ایشان حضرت فرمود که چرا جواب ایشان
 نگفتی منصفیه گفت چه جواب بایشان بیا رسول الله حضرت فرمود که بگوید جواب ایشان که پدرم یهودی است پنجم خبر و هفتم سی است
 کلیم خدا و شوهرم محمد است رسول خدا پس چه چیز مرا نکامی گفتید بر سریدانید چون این سخن را در جواب ایشان گفت
 گفتند این سخن تو نیست و رسول خدا ترا چنین تعلیم کرده است پس حقتعالی این آیات را در مذمت ایشان فرستاد که
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نَسَاءٌ مِنْ نَسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْذُذُوا الْفُسْكَ
 وَلَا تَتَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ بَلْ لَكُمْ أَسْمَاءُ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَلَا يَتَّبِعْ فَاوَلَتُكَ فَسَاءَ الظَّالِمُونَ یعنی ای گروه مومنان
 استنبه آنکه گرویی از گرویی شاید بوده باشند بهتر از ایشان و نه زمانی از زمانی شاید بوده باشند بهتر از ایشان و بیست
 گفتید نفسهای خود را یعنی اهل دین خود را و نخواهید یکدیگر را با لقبهای ناخوش بدنامی است کسی را یاد کرد و آن نسبت بخوبی
 یهود و ترسان گفتن بعد از ایمان یا آنکه بدنامی است برای آدمی و نام فسق بعد از ایمان آوردن و بر آنکه توبه نکند پس ایشان
 ستمگانی بر نفس خود و شیخ طبرسی در نزول این آیه ذکر کرده است که روزی امام سلمه با جمعی منصفیه می برادر خود بسته و دو طرف
 آنرا انیس سر خود او بخنجه بود و بر زمین میکشید پس عایشه با حفته گفت که بهین که چه چیز از پشت سر خود میکشد پنداری زبان
 سکست بگفته اند که عایشه او را بگوتهای سرزنش کرد و بدست اشار نمود بگوتهای او و حمیه می و کلینی و غیر ایشان
 بسند بیعی صحیح و معتبر بسیار از امام محمد باقر و امام جعفر صادق روایت کرده اند که حضرت رسول تزویج نکند احدی از دختران
 خود را و نخواهد زنی از زنان خود را که مهر ایشان را زیاده از پانصد درهم کرده باشد و گفته اند نیز از حضرت صادق روایت
 کرده است که از آنحضرت پرسیدند از تفسیر این آیه یا ایها النبی انحللنا لك ازواجك الا انیت جورهن و ما ملکت یمینك
 ما انا الله عليك و بنات عاتك و بنات خالك و بنات خالاتك الا ان هاجرن معك و امرأة مؤمنة ان و هست
 نفسها النبی ان اراد للنبی ان یتحلکھا خالصه لك من دون المؤمنین قد علمنا ما فرضنا علیهم و ازواجهم
 و ما ملکت ایمانهم لکیلا یكون عليك حرج و كان الله عفوًا راحمًا یعنی ای پنجم خبر و زوار بدستیکه باطل
 کردیم از برای تو زنان ترا از زمانی که داوی مهربای ایشان را و آنچه مالک شده است دست راست تو ایشان را یعنی
 از آنچه بگریزانی و خدا بر تو از غنیمتها و بایا و دختران عجمی تو گفته اند یعنی زنان قریش و دختران خالموی و دختران
 خالمای تو گفته اند یعنی زنان بنی زبیره آن زمانی که هجرت کرده اند با تو از یک سو می مدینه و زن مومنه اگر نبشت نفس خود را
 برای غیر اگر اراده کند پنجم خبر نکاح او را مخصوص تست بغیر از مومنه نیست پس که یاد انستیم آنچه واجب گردانیدیم بر مومنان در باب
 زنان ایشان و کنیزان ایشان و آن احکام را از تو برداشتیم تا اگر بر تو حرج و تنگی نباشد و خدا آفرنده و مهربان است پس
 راوی از حضرت صادق علیه السلام که چند زن برای حضرت رسول حلال بود حضرت فرمود که هر چه میخواهی است راوی پرسید
 که پس چه معنی دارد آنکه خدا فرمود است لا یحل لك النساء من بعد و الا ان تبدلن من الفاح و لولا عجبك حسن الاما ملکت
 یمینك یعنی حلال نیست برای تو زنان بعد از این و نه آنکه بدل کنی با ایشان از زنان هر چه خوش آید ترا حسن ایشان
 مگر کنیزان تو حضرت فرمود که جائز بود رسول خدا را که نکاح کند هر چه خواهد از دختران عجم خود و دختران خالم خود

و دختران خاندانی خود و زنان او که با او هجرت کرده بودند و حلال شد برای آنحضرت که نکاح کند از زنان بی مومنان برکبا شدنی مهر و این پنج بخش است. و حلال نیست بخشش مگر از برای رسول خدا و امانت برای غیر آنحضرت پس صلاحیت ندارد نکاح بی مهر چنانچه حق تعالی در قرآن فرموده است راوی گفت که چه معنی دارد آنچه حق تعالی فرموده است که ترجیح منشاء هتھن و توفی الیھ من نشاء یعنی و کسی هر که را میخواید از ایشان و جامیدی بسوی خود هر که را میخواید حضرت فرمود که مراد آنست که هر که را میخواید از زنان نکاح میکنی و هر که را نمیخواهی نکاح نمیکنی و آنکه حق تعالی فرمود که خدا نیست برای زنان تو بعد ازین و در آن زن خدا که حق تعالی بر همه کس حرام کرده است و آیه دیگر یعنی باوران و دختران و خواهران و سایر زنان محرمه بر مومنان و اگر چنین باشد معنی آیه که سنیاں میگوید که بعد از این آیه زن خواستن بر آنحضرت حرام شد و بدل کردن زنانی که داشت حرام بود و هر آینه خدا بر شما زنی چند حلال کرده خواهد بود که با و حلال نگردد باشد زیرا که شما اختیار دارید و بدل کردن هر زنی که خواهید و خواستگاری نمودن هر زنی که اراده کنید مؤلف گوید که بر این مضمون احادیث بسیار است و قول بعضی از مفسران در تفسیر این آیه آنست و بعضی گفته اند که بعد از آنکه حضرت زنان خود را مخیر گردانید میان اختیار آنحضرت و اختیار دنیا و ایشان اختیار آنحضرت کردند حق تعالی بر آنحضرت حرام کرد که زن دیگر بعد از ایشان بخواند یا آنکه ایشان را بدل کند و بعضی گفته اند که در اول این حکم مقرر گردید و بعد از آن مفسوخ شد و آنچه در احادیث سابقه آورده شده محل اعتماد است و اقوال دیگر موافق اهل سنت است و کلمتی بسند معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول قوت جماع چهل مرد داشت و نه زن داشت و در هر شبانه روز بیست و یک بار با او جماع نمود و روایت کرده است که چون حضرت رسول از جنگ خیبر مراجعت نمود و گنج آل اسبغ الحقیق بدست آن حضرت آمده بود و زنان آنحضرت گفتند که آنچه یافته از این غنیمت بیاورد حضرت فرمود که قسمت کردم سهم را میان مسلمانان چنانچه حق تعالی مقرر کرده بود پس زنان آمدند و گفتند شاید تو گمان کنی که اگر اطلاق بگویی ما کفو خود را از قوم خود نخواهیم یافت که ما را تزویج نمایند پس حق تعالی فرمود که این نیز خود را فرمود آنحضرت را که از ایشان کناره کند و در غنمه ما را بر ابراهیم ساکن شود پس حضرت از ایشان انحراف نمود و در غنمه ما را بر ابراهیم که در نزد یک مسجد قبا واقع است ساکن شد تا زنان حاضر شدند پس حق تعالی این را بخیر فرستاد و یا ایها النبی قل لا ارجوا لکم ان تتردوا فی حیوة الدنیا و فی ما تفتالین امتک و اسر حکم بر احوال و ان کنتن تردن الله ورسوله و الدار الاخرة فان الله اهل للمحسنات منکم اجرا عظیما یعنی ای پیغمبر بزرگوار بگو مردمان خود را که اگر بستانند شما که میخواهید زندگانی دنیا را و نیست آنرا پس بایستد تا شما را بهره مند گردانیم و مال و سهم و در بکنیم شمار را با کردن نیکو و اگر بستانید که اراده کرده اید خدا و رسول و را و سرای آخرت را پس بدرستی که حق تعالی همیا کرده است برای نیکوکاران از شما مزد بزرگ پس چون آنجناب این را بر ایشان خواند اول مرتبام سلمه برخاست و گفت من اختیار خدا و رسول او کردم و دنیا پس بعد از او همه برخاستند و دست دراز کردند حضرت در آورد و همه آنچه ام سلمه گفته بود گفت پس حق تعالی فرستاد که ترجیح منشاء هتھن و توفی الیھ من نشاء یعنی دو میگردانی و طلاق میگویی هر که را میخواید از ایشان و پناه میدهی و بر نکاح میکنی هر که را میخواید پس حق تعالی خطا کرد زنان آنحضرت را که یا نشاء النبی میآید منکر بفاحشة مبینة یضاعف لها الذل و یضعفیر و کان ذلک علی الله لیسیر و من یقنت منکم لله ورسوله و قیل صالحا و ثوبا اجزا صریحا و اعتدنا لها رزقا کریمایان

پنجم بر کار شما اینان کند گناه بسیار بر سوائی مانند بیرون رفتن بجانب بحر برای آنکه مقابل با امیر المؤمنین و چندان شیعه و برای او
عذاب و آخرت و عذاب او بر خدا آنهاست و هر که قانت و مطیع گردد از شما برای خدا و رسول او و عمل شایسته بکند عطا میکنم و در او
دو برابر مہیمی گردانیم برای او روزی نیکو و بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده است که فاحشه سبیده و گناه رسوا خروج بشمار
است که از عایشه منافقه واقع شد و کلینی بسند بای معتبر بسیار روایت کرده است از امام محمد باقر و امام جعفر صادق که حق تعالی
غیر نمود برای پیغمبر خود از سخنی که گفت بعضی از زنان او که محمد گمان میکنند که اگر ما را طلاق بگوید یا گفت خود را نخواهیم یافت از
قوم خود که ما را تزویج نمایند و بر روایت دیگر زینب گفت که تو عدالت نمی کنی میان ما با آنکه پیغمبر خدائی و حصه گفت که اگر ما را
طلاق بگوید مہمتی خود را خواهیم یافت از قوم خود که ما را تزویج نمایند و بر روایت دیگر این مرد و سخن را زینب گفت و چون
تخیر نازل شد حضرت بعیت و نه شب از زمان خود کناره کرده در غوفه ماریه بسر برد و بر روایت دیگر بعیت روز و جمعی از آنحضرت
منتظر شد پس آن پیغمبر نازل شد و حضرت ایشان را طلبید و مخیر گردانید و ایشان اختیار آنجناب کردند و اگر اختیار دنیای می کردند
بر آنجناب حرام می شدند و حکم طلاق باین داشت و بر روایت دیگر اگر اختیار دنیا میکردند حضرت ایشان را طلاق می گفت و برگز
نخواهد بود که ایشان اختیار حضرت کنند و حضرت دیگر ایشان رغبت نماید و بر روایت دیگر چون تو پیغمبر زینب و دختر جحش سبید
بر جست و آنجناب را بوسید و گفت اختیار خدا و رسول کردم و در احادیث معتبره بسیار وارد شده است که تخمیر مخصوص حضرت رسول
بود و دیگری را نیست که زن خود را مخیر گرداند و قولت گوید که مشهور میان فقهائى امامیه ضنوان الله علیکم است که واقع شد
بنیونت و جدائی زن از مرد و بنوان تخمیر مخصوص حضرت رسول است و بعضی گفته اند که در دیگران نیز با بعیت و خلاف است که
بر تقدیر وقوع آیا حکم طلاق باین دارد یا طلاق رجعی و اظهر آنست که مخصوص آنحضرت است پس در فروع آن تفکر کرد و سخن
گفتن بی فائده است والله اعلم بالصواب

باب پنجاه و سوم

در بیان فقه ترمذی زینب است بعضی از احوال زیرین جاریه است این باب بوی و دیگران بسند بای معتبر از حضرت امام رضا روایت
کرده اند که حضرت رسول روزی برای کاری بجهان زید بن ثار بن شریح بن جیل کلبی رفت و چون داخل خانه زید شد زینب زن او را دید که غسل میکند
پس حضرت فرمود که سبحان الله الذی خلقک و غرض آنحضرت آن بود که بیایک بگوید که خداوند عز و جل او را از گفتار آن کاfran که میگویند
که ما که دختران خدا بنده چنانچه حق تعالی فرموده است که افاصلکم رکبوا بالنسب و اتخذ من العلامه انا انا انکم لتقولون
قولا عظیما آیا برگزید شما را پروردگار شما بپسران و اخذ کرد از ما که از برای خود دختران بدستیکه میگویند شما سخنی بزرگ پس حضرت چون
او را در حالت غسل مشاهده نمود گفت تنم میماند خدای را که ترا آفرید است از آنکه فرزندی داشته باشد که محتاج بپاک گردانیدن خود
غسل کردن باشد پس چون زید بجهان برگشت زینب او را خبر داد که رسول خدا آمد و چنین سخنی گفت و رفت زید گمان کرد که حضرت این سخن را
برای این گفته است که حسن او حضرت را خوش آمده است پس بخدمت حضرت آمد و گفت یا رسول الله بدستیکه زن من بد خلق است
و میگویم او را طلاق بگویم حضرت فرمود که زن خود را نگاها دار و از خدا ترس چون حق تعالی عدد زنان آنحضرت را در دنیا و عدد زنان او را در آخرت
حائضهای ایشان را با آنحضرت وحی کرده بود و زینب میان آنها بود این سخن در خاطر شریف حضرت بود و بزرگوار و گریه اظهار نمود از ترس آنکه در تنم

گفت ای ام سلمه از خانه بیرون رود خانه را از برای مخلوط کن چون از خانه بیرون رفتی آنحضرت با علی مشغول را از گفتن شد و من
سدهای ایشان را می شنیدم اما سخن ایشان را نمی فهمیدم چون صحبت ایشان بطول انجامید من نزدیک در رفتم و گفتم یا رسول
الله من صحبت میدی که داخل شوم فرمود که نه پس بر شوم و از سر آوم و برگردیدم از ترس آنکه مبادا برگردانیدن من از غضب باشد یا
از آسمان خبر بدی یا آیه در باب من نازل شده باشد پس بعد از اندک زمانی باز نزدیک در آمدم و رخصت طلبیدم و رخصت
نیافتم و سخت تر از اول بسر در آمدم چون مرتبه سوم نزدیک در آمدم و دستور می خواستم که داخل شوم حضرت فرمود که داخل شوای
ام سلمه چون بخانه در آمدم علی را دیدم که بدو را نور خدمت آنحضرت آشفته است و میگوید پدرم و مادرم فدای تو باد یا رسول الله بکار
چنین شود چه امر صغیرائی مرا فرمود که امر میکنم ترا بصبر کردن پس بار دیگر سخن را بر او اعاده کرد و باز حضرت امر فرمود او را بصبر کردن
چون در مرتبه سوم این سخن را اعاده نمود حضرت فرمود که ای علی ای برادر من هرگاه کار با بنجار رسد پس شمشیر خود را از خلفا بکش
و بردوش خود بگذار و جنگ بکن و پروا نکن تا آنکه چون بنزد من آئی از شمشیر تو خون ایشان ریزد پس حضرت رسول بجا
من التفات نمود و فرمود که این چه اندوه است که در تو مشاهده میکنم ای ام سلمه گفتم یا رسول الله این خبر برای آنست که
مرا چند مرتبه از پیش خود را ندی حضرت فرمود که بخدا سوگند که ترا از برای غضب روانگردم و از تو بدی در خاطر نداشتم و بدی
تو بر خبری از جانب خدا و رسول او ولیکن چون تو آمدی جبرئیل در جانب راست من بود و علی در جانب چپ من بود و خبر
مرا خبر میداد بوقایعی که بعد از من خواهد بود و امر میکرد مرا که علی را در باب آنها وصیت کنم که بدانند که در آن فتنهها چه باید کردن ای ام
سلمه شنود گواه باش اینک علی بن ابیطالب برادر من است در دنیا و برادر من است در آخرت ای ام سلمه شنود گواه باش
که علی بن ابیطالب وزیر من است در دنیا و وزیر من است در آخرت ای ام سلمه شنود گواه شو که علی بن ابیطالب علمدار من است در دنیا و علمدار من است
در قیامت ای ام سلمه شنود گواه باش که علی بن ابیطالب صحنی جالشین من است بعد از من دوفا کنند است بوحدهای من
در اندوه است دشمنان خود را از حوض کوثر بکنی ام سلمه شنود گواه شو که علی بن ابیطالب سید و بزرگ مسلمانان است
و برگزیده و پیشوای متقیان است و کشتن به مومنان است بسوی بهشت و کشته ناکشان و قاتلان و باز قاتل من گفتم
یا رسول الله کیستند ناکشان فرمود که آنانی که بجهت خواهند کرد و در دینیه و دنیایند شکست در بر و گفتم کیستند قاتلان
فرمود که معویه و اهل او از اهل شام گفتم کیستند مارقان فرمود که خارجیان نهر اند چون ام سلمه این حدیث را نقل کرد مولای ام
سلمه گفت فرج بخشدی مرا و عتده از دل من کشودی خدا فرج بخشد ترا بخدا سوگند که بعد ازین دیگر مرا از اجل نخواهم گفتن برگزیده
طوسی بسند معتبر از ثابث مولای ابو ذر روایت کرده است که گفت بالشکر امیر المومنین حاضر شدم در جنگ جمل چون عایشه را پیش
صفت مخالفان دیدم شکلی در دل من پیدا شد چنانکه اکثر مردم بالنسب در شک افتاده بودند چون زوال شمس شد حق تعالی
پرده شک را از دیده دل من برداشت و بالشکر امیر المومنین مشغول جنگ مخالفان شدم پس بعد از آن نبرد ام سلمه نزد رسول خدا و خواست
آنحضرت آمد و قصه خود را باو نقل کردم گفتم چه کردی در وقتی که مرغ و لهما از آشیا نمانی و پرواز کرده بودند گفتم من نیز در دل خود شک داشتم
و شک میکردم خدا را که نزد زوال آفتاب آن حجاب بے نیاب را از دل برداشت و در خدمت امیر المومنین قتال میکردم ام سلمه گفت بگو که
من از رسول خدا شنیدم که می گفت که علی باقر است و قرآن با علی است و از یکدیگر جدا نمیشوند تا در حوض کوثر بنزد من آیند و در

قرب الی سنا و حمیری بسند صحیح از حضرت صادق مرویست که زنی بود از انصار که او را حضرت میگفتند و بعد از حضرت رسول پیوسته بود
 آل محمد می آمد و ایشان را بسیار دست میداشت روزی ابو بکر و عمر در راه او را دیدند از او پرسیدند که کجا میری ای حسرت گفت پیش
 آل محمد میروم که حق ایشان را دانستم و عهد خود را تازه گردانم آن دو منافق گفتند که دای بر تو امر و زایشان را حتی نیست و حق ایشان مخصوص زنان
 حضرت رسول بود پس حسرت برگشت و بعد از چند روز دیگر نزد حضرت اهل بیت مسالت رفت پس ام سلمه زود رسول خدا گفت ای حسرت چلا بر تو آید
 گفت ابو بکر و عمر و چارمن شدند و چنین گفتند ام سلمه گفت دروغ گفتند که خدا بر ایشان باد حق آل محمد واجب است بر مسلمانان
 تا روز قیامت و در بصائر الدرجات بسند معتبر از عمر پس ام سلمه روایت کرده است که ام سلمه گفت که روزی حضرت رسول علی بن
 ابیطالب را در خانه بمن نشانید و پوست گوسفندی طلبید و بر علی امالمیکر و علی بر آن پوست می نوشت تا آنکه تمام آن پوست را پر کرد
 پس آن پوست را حضرت بمن سپرد و فرمود که هر که بعد از من بنزد تو بیاید فلان فلان نشان آید و گوید این پوست را با تو تسلیم نما چون حضرت
 رسول از دنیا رفت و ابو بکر غضب خلافت آنحضرت نمود و مردم ام سلمه را گفت که برو به مسجد و بمن که این رو می بیند چون مسجد رفتیم
 دیدم که ابو بکر بنبر بر آمد و خطبه خواند و از منبر فرود آمد و بخانه خود برگشت من بنزد او رفتم و خبر او را نقل کردم پس صبر کرد تا عمر خلیفه شد
 باز مرا فرستاد و بسوی مسجد برگشتم و گفتم که او نیز مثل ابو بکر کرد پس صبر کرد تا عثمان خلیفه شد و باز مرا بمسجد فرستاد و از برای او خبر دادم
 که او نیز مثل آن دو منافق کرد پس چون حضرت امیر المومنین خلیفه شد ما مردم گفت برو به مسجد و بمن که این رو می بیند چون مسجد
 حضرت بنبر بر آمد و خطبه داد و از منبر فرود آمد و مرا طلبید و گفت برو بنزد ما و خود و رخصت بطلب که من بنزد او می آیم چون بنزد او رفتم
 و آنچه حضرت فرموده بود با او گفتم گفت بخدا سوگند که من نیز او را تسلیم پس چون علی بخانه ام سلمه درآمد فرمود که بده بمن نامه را
 که رسول خدا بتو سپرده است عمر پس ام سلمه گفت که چون حضرت این را فرمود ما مردم ام سلمه برخواست و صندوقی را کشود و از
 میان آن صندوق صندوقی کوچکی بیرون آورد و از آن صندوق نامه ای بیرون آورد و علی بن ابیطالب تسلیم نمود پس ام سلمه گفت که ای خنزیر
 ملازم علی شتر دست از دامن بردار که بخدا سوگند یا سوگند که بعد از پیغمبر تو امی نبوی و ندیدم کلینی بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که چون
 حضرت رسول ام سلمه را خواستگاری نمود عمر بن ابی سلمه که سپرد او را آنحضرت تزویج نمود و عمر هنوز کودک بود و بانچه نشده بود
 و آنصاف کلینی بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده که روزی ابو بکر و عمر بنزد ام سلمه آمدند و گفتند ای ام سلمه تو پیش از آنکه بحال رسول خدا
 در آئی زن مردی بودی بگو که رسول خدا در قوت مجامعت با او چو نیست ام سلمه گفت که نیست او در این باب گمانند سایر مردان چون آن
 دو منافق بیرون رفتند حضرت رسول داخل خانه شد ام سلمه از گفته خود پشیمان شده ترسید که در باب او امری از آسمان نازل شود پس بی حرکت
 ننمود و بخدمت حضرت عرض کرد آنچه میان او و میان آن دو منافق گذشته بود پس حضرت بمزقه و غضب شد که رنگ مبارکش متغیر گشت
 و عرق غضب بر میان دویده اش پیچید و از خانه بیرون آمد و روای مبارک خود را از شدت غضب بر زمین میکشید تا آنکه بر بنبر بالا رفت و
 انصار را طلبید و چون ایشان آنحالت را دیدند یکی اسلحه جنگ پوشیدند و چون به حاضر شدند حضرت حمد و ثنای حق تعالی ادا نمود
 فرمود که ایها الناس چه سبب دارد که گروهی از منافقان متبع عیب من میکنند و از عیب من سوال می نمایند و بخدا سوگند که من
 شما بزرگوار تر از جهت حسب پاکیزه تر از جهت نسب و اطاعت کننده ترم خداوند خود را در خانه بانه مردم هر که از شما
 که پدرش کسیست او را خبر میدهم پس مردی برخاست و سوال کرد از پدر خود حضرت فرمود که پدر تو فلان

مرد دیگر برخاست و گفت پدر من کیست حضرت فرمود که غلام سیاه شماست پس سوم برخاست و گفت پدر من کیست حضرت فرمود که پدر تو آنکسی است که ترا با و نسبت میدهند پس انصار برخاستند و گفتند یا رسول الله عفو کن از ما تا خدا عفو کند از تو بدستیک حق تعالی ترا برای رحمت فرستاده است و چون عادت آنحضرت آن بود که چون نزد او سخن میگفتند و شفاعت میکردند و شریک و عرق حیا از جبین با صفایش میریخت و دیده از بدنهای مردم میپوشید پس از منبر فرود آمد و بجانه برگشت و چون سحر شد جبرئیل بر آنحضرت نازل شد و کاسه از برسیه بهشت برای آنحضرت آورد و گفت یا محمد این برسیه را خورالین برای تو ساخته اند پس بخورید از آن تو و علی و فرزندان شما بدستیک صلاحیت ندارد غیر شما که از آن بخورید پس حضرت رسول و علی و فاطمه و حسن و حسین نشستند و از آن برسیه تناول نمودند پس بآن سبب حق تعالی بحضرت رسول در مجامعت قوت چهل مرد که است فرمود و بعد از آن چنان بود که هرگاه میخواست در یک شب با جمیع زنان خود مقاربت می نمود و ایضا بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که ولید پسر خنیزه مرد ام سلمه بحضرت رسول عرض کرد که آل مغیره مائمی بر پا کرده اند دستور می فرمایند بآنم ایشان حاضر شوم چون حضرت را خضعت و او جامه های خود را پوشید و میبای رفتن کرد و او در سن و جمال مانند پری بود و چون بر میخواست و سوبای خود را می آویخت جمیع بدنش را میپوشید و طرهای گیسوهایش را بر خالهایش می بست پس شروع کرد و جذب و نوحه کرد بر سر عم خود و پیش روی حضرت و شعری چند خواند و حضرت منع او نکرد و او را عیب ننمود و بسند معتبر دیگر از آنحضرت روایت کرده است که روزی حضرت رسول بجای ام سلمه درآمد پس گفت که چرا در خانه تو برکت نمی بینم ام سلمه گفت خدا را حمد میکنم که سبب تو برکت در خانه من بسیار است حضرت فرمود که حق تعالی سه برکت فرستاده است آب و آتش و گوشت و بسند معتبر دیگر از حضرت صادق روایت کرده است که روزی حضرت رسول زنی را دید و او را خوش آمد پس نزد وی بجای ام سلمه رفت و نوبت او بود با او مقاربت نمود و غسل کرد و بیرون آمد و آب غسل از سر مبارکش میریخت پس فرمود که ایها الناس انظر که دن از شیطانست پس هر که بعد از نظر خواستی در خود بیاید نزد زن خود رود با او مقاربت نماید تا شہوت او بساکن گردد

باب پنجاه و نهم

در بیان احوال شقاوت مال عالیه و حصه است حق تعالی مفرماید که یا ایها النبی لعن من مآحل الله لا یبقی من ضلالت ازواجك والله غفور راجع قد فرضا الله لکم تحلة ایما نکم والله مولکم و هو العليم الحکیم یعنی ای پیغمبر بزرگوار چرا حرام میگرددانی چیزی را که حلال کرده است خدا از برای تو آیا طلب میکنی خوشنود می زنان خود را و خدا آمرزنده و بخشنده بدستیک خدا مقرر گردانیده است از برای شما کشودن و بر عزم زن قسمهای شما را و خدا دوست و یاور شماست و او دانا و حکیم است و علی بن ابراهیم بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که این آیات در وقتی نازل شد که عالیه و حصه مطلع شدند که حضرت رسول باماریه نزدیکی کرده است و حضرت سوگند یاد کرد که دیگر باماریه نزدیکی نکند پس حق تعالی این آیات را فرستاد و امر کرد آنحضرت را که کفار قسم خود را بدو ترک مقاربت باماریه ننماید ایضا روایت کرده است که سبب نزول این آیات آن بود که حضرت رسول روزی در خانه حصه بود و باماریه قطیعه آنحضرت را خدمت می نمود پس حصه بپس رفت و حضرت باماریه مقاربت نمود چون حصه بر این امر مطلع شد غضبناک گردید و گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم در روز نوبت من زنی

بن با کنیزی سقاریت سکنی پس آنحضرت شرمندہ شد و فرمود کہ این سخن را بگذار کہ ماریہ را بر خود حرام گردانیدم و دیگر سرگز با و نکند
نحو اسم کرد پس این آیات نازل شد و شیخ طبری روایت کرده است کہ عادت آنحضرت چنین بود کہ چون از نماز بامداد فارغ میشد
یک زن از زنان خود را میدید و چون برای حفصہ غسل بھدیہ آورده بودند ہر گاہ حضرت بجانب او میرفت از برای غسل خوردن حضرت
ساعتی نگاہ میداشت چون عایشہ این حالت را مشاہدہ کرد بغیر آمد و با چند زن دیگر توطیہ کرد کہ ہر گاہ حضرت رسول نزد شما
بگوئید کہ ما از تو بوی مغافیر می شنوم و آن صحنی بود بدو کہ چون کس غسل بران می نشست غسل بدو میشد و میدانست کہ بر حضرت بسیار
و شوارست کہ از او بوی بدی استشمام نمایند پس چون حضرت نزد سودہ رفت او از ترس عایشہ گفت کہ یا رسول اللہ این چو کہ
بد است کہ از تو می شنوم کہ مغافیر خورده حضرت فرمود کہ نہ ولیکن غسلی نزد حفصہ خوردم و نزد ہر زنی کہ میرفت این را می گفتند تا آنکہ نزد حضرت
آمد پس او بینی خود را گرفت و گفت چرا بوی مغافیر می شنوم از تو حضرت فرمود کہ نزد حفصہ غسل خوردم عایشہ گفت کہ شاید
ان غسل بر مغافیر نشسته باشد حضرت فرمود کہ بخدا سوگند من خورم کہ دیگر غسل نخورم و بعضی گفته اند کہ حضرت غسل را نزد ام سلمہ تناول نمود
بود و بعضی گفته اند کہ نزد زینب بنت جحش تناول کرده بود و عایشہ و حفصہ با یکدیگر توطیہ کردند کہ ہر گاہ حضرت پیش ایشان بیاید
سید کہ ما از تو بوی مغافیر می شنوم و باین سبب حضرت غسل را بر خود حرام گردانید و ایضا شیخ طبری و جمعی از مفسران عایشہ
روایت کرده اند کہ روزی حضرت رسول در خانہ حفصہ بود و حفصہ رخصت طلبید کہ خانہ پدر خود بود و چون رخصت شد بہر
رفت حضرت ماریہ را طلبید و با او خلوت کرد و چون حفصہ برگشت در خانہ را بستہ دید پس صبر کرد تا حضرت در را کشود و از روست
سبارکش عرق میریزد پس آن منافقہ با حضرت معاتبہ بسیاری کرد حضرت در جواب فرمود کہ ہجاریہ من است و حق تعالی
بر من حلال گردانیدہ است ولیکن از برای خاطر تو بر خود حرام کردم او را و این سخن نزد تو امانت است بدیگری مگو پس چون
حضرت از خانہ او بیرون رفت او سنگی گرفت و کوبید دیواری را کہ در میان خانہ او و خانہ عایشہ بود و گفت بشارت باد ترا کہ حضرت
رسول گنیز خود ماریہ را بر خود حرام گردانید و ما از دست او راحت یافتیم و آنچه گذشتہ بود بعایشہ نقل کرد و زیر کہ او و عایشہ با یکدیگر
تحدث بودند و معاونت میکرد گویموند بر اضر اسائر زنان آنحضرت پس این آیات نازل شد و حضرت حفصہ را طلاق گفت
ہمچہ زنان خود بیست نہ روز گنارہ کرد و در غرقہ ماریہ با او بسر می برد تا آنکہ حق تعالی این تخفیر را فرستاد و بعضی گفته اند کہ حضرت رسول
روز نوبت عایشہ با ماریہ خلوت کرد و حفصہ بران حال مطلع شد پس حضرت حفصہ را گفت کہ اعلام مکن عایشہ را کہ نزد
ماریہ را بر خود حرام کردم پس حفصہ نہودی عایشہ را خبر داد و گفت این سخن را کہسی اظہار مکن پس حق تعالی این آیات را
فرستاد و اذ انت البغی البغی و اجمہد ثیافا فلما نبات بہ و اظہر اللہ علیہم فضیلتہ و اعز عن بعض فلا بنا ہا بہ فکلمہ مرابنا و
هذا قال بنی العلیما الخبیس و یاد کنیہ ای مؤمنان چون را ز گفت پیغمبر بسوی بعضی از زنان خود سخنی را کہ تحریم ماریہ
یا صل یا پادشاہی ابو بکر و عمر چنانچہ بعد از این مذکور خواہد شد پس چون خبر کرد حفصہ عایشہ را بان راز و مطلع گردانید خدا پیغمبر
خود را بران شناسانید و خیر او پیغمبر حفصہ را بعضی از ان سخنان کہ او خیانت کرده بود و اعراض کرده بود از بعضی
و بر روی او گفت پس چون خبر داد پیغمبر حفصہ را بانچہ خدا او را بان مطلع ساختہ بود و حفصہ گفت کہ کو خبر داد ترا بان
را آشکارا کردم حضرت فرمود کہ خبر داد مرا خداوند علیہ خبر و علی بن ابی اسیم و عیاشی روایت کرده اند کہ چون حفصہ بر قصہ ماریہ

مطلع شد و حضرت را در آن باب عتاب نمود حضرت فرمود که دست از من بدار که برای خاطر تو ماریه را به خود حرام گردانیدم و مرا که
تو میگویم که اگر آن راز را بدگیری خبری بر تو خواهد بود پس زین خدا و قهر ملائکه و طعن جمیع مردان حفصه گفت چنین باشد که یونان را
که ام است حضرت فرمود که راز آنست که ابو بکر بعد از من بجو خلیفه خواهد شد و بعد از او پدر تو خلیفه خواهد شد حفصه گفت که کد ترا
خبر داده است باین امر حضرت فرمود که خدا مرا خبر داده است پس حفصه در بماند و ز این خبر را بعایشه رسانید و عایشه بد خود
ابو بکر را بآن راز مطلع گردانید پس ابو بکر نیز در عمر آمد و گفت عایشه از حفصه خبری نقل کرد و من اعتمادی بر قول او ندارم تو از حفصه
سوال نما که آن خبر راست است یا نه پس عمر نیز در حفصه آمد و گفت که این چه خبر است که عایشه از تو نقل میکند حفصه را ابتدای حال
منکر شد و گفت من با دشمنی نگفتم ام عمر گفت که اگر این سخن راست است از من مخفی مدار تا آنکه ما بیشتر در کار خود تدبیری کنیم چون
حفصه این را شنید گفت بی حضرت چنین گفت پس آن دو منافق و آن دو منافقه با یکدیگر اتفاق کردند که آنحضرت را بر سر شمشیر کنند
پس جبرئیل بر آنحضرت نازل شد و این آیات را آورد آن رازی که خدا فرموده این راز بود و آنچه خدا پیغمبرش را بران مطلع
گردانید افشای این راز و اراده قتل آنحضرت بود که ایشان بران عازم شده بودند و آنچه حق تعالی فرموده که حضرت بعضی را
اظهار نمود و بعضی را اعراض فرمود و اظهار نمود و را آنست که حضرت حفصه را گفت که چرا آن رازی را که تو سپردم افشا کردی
و از نفرین خدا و رسول و ملائکه ترسیدی و آنچه اراده کرده بودند از قتل آنحضرت و حق تعالی او را بران مطلع گردانیده بود با ایشان
اظهار نمود پس حق تعالی در مقام معاتبه آن دو منافقه و اتهام محبت بر ایشان فرستاد که ان تتوبان الله فقد صفت قلوبكما و
ان تظاهرا علیه فان الله هو مولک و جبریل و صالح المؤمنین و ملائکة بعد ذلك ظهیر اعصر به ان طلقک ان یدلهم
ان و اجابوا منکر مسلمات مؤمنات قاتلات تا ثبات عابدات سائحات نیکبات و ایما را یعنی اگر تو به
کنند اس عایشه و حفصه بسوی خدا از آنچه کردید تحقیق که سیل کرد و لهای شما بسوی کفر و ضلالت و اگر معاودت کنید
نمائید باز آنحضرت پس بدرستی که خدا یاور و مددگار پیغمبر است و جبرئیل و شایسته مومنان که با اتفاق خاصه و عامه بر ایشان
است مددگار و آیند و تمام ملائکه بعد از این پدید آیند شاید پیروز گار و اگر طلاق دهد شما تا آنکه بدل شما با عطا کند ز نانی چند بهر
از شما با که مسلمانان باشند و ایمان آورندگان باشند و نماز کنند ازندگان و فرمان برداران باشند و توبه کنندگان و عبادت کنندگان
و روزه داران باشند و بعضی شوهر دیدگان و بعضی دختران با که باشند پس حق تعالی برای دفع استبعاد جا بلان که گویند که چون
تواند بود که زنان پیغمبر کافر و منافق باشند مثله برای ایشان بیان فرمود و کفر ایشان را در آن مثل بر سر عاقل موبد گردانید چنانچه
بعد از این آیات فرموده است که ضرب الله مثلا للذین کفروا امرأة لوط کانت تحت عبدین من عبادنا
صالحین فماتتا فلما یقتیا احما من الله شیئا و قیل لیهما ان الله لیس بایمانی بیان کرد خدا شایسته برای آن که کافر شدند و آن مثل حال
زن لوط و زن است که بودند آن دوزن در زیر فرمان و دهنده شایسته از بندگان ما پس خیانت کردند با آن دهنده بنفاق و کفر
پس دفع کردند آن دو پیغمبر از ایشان از عذاب خدا چیزی را و گفته خواهد شد در روز قیامت یا گفته شد با ایشان در عالم برزخ که داخل شوید
در آتش جهنم با کافران دیگر که داخل میشوند و علی بن ابراهیم روایت کرده است که یک خیانت ایشان برون رفتن عایشه بود با طلحه و زبیر
بسوی بصره بجنگ امیر المؤمنین و حضرت صاحب الامر عایشه را زنده خواهد کرد و برای این حد خواهد زد مؤلف گوید که حتمی در این باب

که میفرمود اتفاق عایشه و حفصه و اتفاق ایشان را بریزد و آخر حضرت رسول بجزئی غایب میبود و اگر دانیده که بر سر عاقل مستور و مخفی نیست و در نهایت صراحت این آیات و کفر ایشان از محشری و فخر رازی با نهانیت تعصب و غنا و کفایت اندک در این و تمثیل که حق تعالی در این آیه ایجاد از این باب فرمود بیان کرده گشته است بدو و مومنان بسبب نیکو از ایشان صادر شده از اتفاق بر از آنحضرت افتخاری از آنحضرت نمودن حق تعالی را بر این مثلها بیان آن نمود که با وجود کفر و اتفاق روابط نسبی سببی نفع نمی بخشد و هر چند انتساب به شرف خلق که پیغمبر نبوده باشد و با وجود ایمان انتساب بکافران غیر پیغمبر آن نیست و کافری مانند فرعون بوده باشد و با آنکه محاسبه که حق تعالی با حضرت رسول در اول سوره فرموده معلوم است که از انصاف لطف و رحمت است نسبت به خبیث کافری مانند فرعون زمان خود بر خود حرام میگرددانی لذت چند را که خدا برای تو بطلال گردانیده است و منع حضرت خود را از آن لذات خصوصاً با آنحضرت که را از برای رضا جوئی زمان خود بر خود حرام میگرددانی لذت چند را که خدا برای تو بطلال گردانیده است و منع حضرت خود را از آن لذات خصوصاً وقتی که از این متضمن میساختی باشد حضرت حرام نبود که فعل آنحضرت متضمن معصیت باشد و در حقیقت معاتبه که از آیه مفهوم میشود آن نیز تعریفی است بر آن منافق که برای خاطر ایشان چراغ خود را از لذتی چند ممنوع گردانی و در گفتن امر خلافت ابو بکر و عمر آن و منافق اگر حدیث واقع باشد مصالح بسیار هست از امتحان ایشان و ظهور کفر و اتفاق ایشان و سایر مصالحی که عقول اکثر خلق از ادراک آنها قاصر است مانند مصاحبت و خلق کردن شیطان و غالب گردانیدن شهوات نفس انسان قادر گردانیدن ایشان بر فساد و طغیان مومن باید که در برابر مقام تسلیم باشند و راه شهادت را بر خود گشاید و مساوس شیطان را بخود راه نهد و اینچنین باور سمدیارت بانکار آنها نماید و علمش را با ایشان گذارد و شیخ طوسی سیدین و بسند معتبر از حضرت امیر المومنین روایت کرده اند که آنحضرت فرمود که روزی بخدمت حضرت رسول فرمود ابو بکر و عمر نزد آنحضرت بودند پس میان آنحضرت و میان عایشه نشسته ام عایشه گفت که نیافتی جایی بغیر از من من و دامن رسول خدا حضرت فرمود که ساکت شو ای عایشه از آنرا که من را در حق علی بدستیکه او برادر من است و آخرت او امیر مومنانست حق تعالی او را در روز قیامت بر صراط خود پادشاهان پس دوستان خود را داخل بهشت خواهد کرد و دشمنان خود را داخل جهنم و این بانوی بلند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که کسی بود که در حضرت رسول دروغ بسیار میگوید و هر چه از انس بن مالک عایشه و ابن ابی بکر و برقی بلند معتبر از امام محمد باقر روایت کرده اند که چون حضرت قائم آل محمد ظاهر شود عایشه از نده گردانند تا آنکه از حد نبرد تا آنکه انتقام بکشد برای حضرت فاطمه را وی گفت که فدای تو شوم بچه سبب او را حد نبرد فرمود که برای افتراقی که برای مادر بزرگم را وی پرسید که چرا حضرت رسول او را حد نبرد و حق تعالی حد او را تا خیس فرستد و که قائم آل محمد این حد را جاری گرداند حضرت فرمود که برای آنکه حق تعالی محمد را برای رحمت فرستاده است و قائم را برای انتقام و غضاب خواهد فرستاد و شیخ طوسی بسند معتبر از امام سلمه روایت کرده است که حضرت رسول در حجة الوداع زمان خود را به نیمه خود بچ بود و هر شب در روزی با یکی از ایشان لبه می برد و با آنکه محرم بود و بر رعایت و عدالت در میان ایشان پس چون نوبت بعایشه رسید در شب در روزی که نوبت او بود حضرت رسول علیه و آله و سلم با حضرت امیر المومنین علیه السلام خلوت کرد و در عرض راه با او رازی گفت و از ایشان بسیار بطول بجانید پس این بر عایشه بسیار نگران بود و با من گفت میخواهم بروم بسوی علی و زبان خود را از آنرا کنم که چرا حضرت رسول را باز گرفته است از من و نوبت من من هر چند او را نمی کردم فائده بخشید و راحله خود را داد و آید تا ایشان رسید پس گاه گریان بسوی من برگشت گفتم چرا میگری گفت بجز حضرت رسول را و گفتم ای امیر المومنین تو چو پسته حضرت رسول را از من جبین میکنی حضرت رسول فرمود که حامل مشو میان من و علی بدستیکه نمی شنید از او و حق من گشتی بحق خدا و نیکه جانم بدست قدرت اوست که دشمن نمیدارد و او را دوستی دوست نمیدارد و او را کافری بدستیکه حق بعد از من با علی مستبر است علی پس میکند حق با او پس میکند حق از او و حد این میشود و هر دو نزد حق کثیر بر من اند و دشوایم میگفت که من گفتم عایشه که من ترا منع کردم و سخن مرا نشنید

و این طایفه است یاری معتبر از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که آن حضرت فرمود که بیش از بیست و پنج نفر از اهل بیت رسول خدا و اخذت در نماز عایشه بودند پس میان آنحضرت و میان عایشه ششم عایشه گفت که ای پسر ابوطالب جامی برای نشستن خود بنمیزانند امن من نیافتی دور شو از من پس حضرت رسول دست خود را بر میان دو کتف او زد و فرمود که ای بر تو چه میخواهی از ما میر سمنان و بهترین اوصیای پیامبران و کشاندند و رسیدن دوست و پاس سفیدان و کلینی بسند معتبر روایت کرده است که ابن ام مکتوم که مؤذن حضرت رسول بود و نابینا بود روزی بخدمت آنحضرت آمد و عایشه و حفصه نزد آنحضرت نشستند بودند پس حضرت با ایشان گفت که برخیزید و داخل حجره شود ایشان گفتند که او نابیناست حضرت فرمود که اگر او شمارائی بیند شما اورا می بینید و بر روایت دیگر فرمود که اگر او نابیناست شما نابینا نیستید و آیتها بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول عایشه را در ماه شوال بعقد خود در آورد و آیتها بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که حضرت رسول شبی نزد عایشه خوابیده بود در میان شب برخاست و مشغول نماز تا فاش شد چون عایشه بیدار شد و حضرت را در جامی خود ندید گمان کرد که حضرت بخواب رفته است پس بتیا به برخاست و به شخص آنحضرت میگردد ناگاه پای شوشش برگردن مبارک آنحضرت آمد و در تنگامیکه حضرت در سجده بود و میگفت سبحان الله سوادی و خیالی و امن بك فتوا دی و الوا الیه بما النعم واعترف لك بالذنوب العظیم عملت سؤا و نكمت نفسی و اغفر لی انك لا تغفر الذنب العظیم انت اعوذ لجفوك من عقوبتك و اعوذ بحضرتك من نعمته و اعوذ بك منك لا ابلغ مرحاك و الفلاح عليك انت لما انقبت علی نفسه و ستغفرک و اقرب اليك پس چون حضرت از سجده فارغ شد فرمود که ای عائشه گردن مرا بدر داوروی از چه چیز ترسیدی آیا میترسمی که من نزدیک کنیزکم تو بروم و گویم که بسیار از اخبار کفر و شقاق دست عایشه در بیان جنگ حمل نموده خواهد شد انت اولاد

باب پنجم و هشتم

در بیان احوال خویشان و خدیوگان و ملازمان و آناد کردهای آنحضرت است پنج خطبری و ابن شهر آشوب روایت کرده اند که آنحضرت را نه عمو بود که ایشان فرزندان عبدالمطلب بودند حارث و زبیر و ابوطالب و حمزه و عقیق و طارق و ضرار و مقوم و ابوالکلب و عباس و فرزندان که از چهار نفر طویشان حارث و ابوطالب و عباس و ابوالکلب و حارث بزرگترین فرزندان عبدالمطلب بود و عبدالمطلب را بان سبب ابوالمحارث میگفتند و با او در حضر جایه زفرم شریک بود و فرزندان حارث عقیان و مغیره و نوفل و ربیع و عبدشمس بودند و ابوسفیان و رسال فتح که سلمان شده و نوفل در جنگ خندق سلمان شد و فرزندان او ماند و عبدشمس را حضرت رسول عبد الله نام کرده و فرزندان او در شام هستند و ابوطالب با عبد الله پدر حضرت رسول از یک مادر بودند و مادر ایشان فاطمه دختر عمرو بن عابد بن عمران بن مخزوم بودند و نام ابوطالب عبدمناف بود و او چهار پسر داشت طالب و عقیق و جعفر و علی و دو دختر داشت ام بان که نامش فاخته بود و جمانه و مادر همه فاطمه بنت اسد بود و از همه فرزندان بغیر از طالب ابوطالب پیش از هجرت آنحضرت بسته سال بر حمت الهی واصل شده و چون خبر وفات او بحضرت رسول رسید حضرت امیر المومنین را او نمود که بدو و پدر خود را غسل بده و کفن و جنو طابین و چون جنازه او را برداری مرا خبر کن پس حضرت رسول در جنازه او حاضر شد و فرمود که مصلحه رحم کردی خدا ترا جزای خیر و هدای نعم من بدستیکه مرا کفالت و تربیت نمودی و در سالی و بیای و حیوانت نمودی در بزرگی

پس رو بروم گردانید و فرمود که برای عم خود شفاعتی بکنم که من و انس از ان در تعجب ماند و اما عباس پس کنیت او ابو الفضل بود و قنات
 زفرم با او بود و در جنگ بدر مسلمان شد و در یمنه ایام خلافت عثمان وفات یافت و در آخر عمر دیده اش نابینا شده بود و او نیز
 و سه دختر داشت عبدالله و عبید الله و فضل و قثم و سعید و عبدالرحمان و تمام و کثیر و حارث و ام حبیب و آمنه و صفیه و آبا ابو لبیب پس
 فرزندان او عتبه و عقیبه و متب بودند و مادر ایشان ام حبیب خواجه ابوسفیان است که حق تعالی او را محاطه الخطب فرموده است و آنحضرت
 را شش عم بود که هر یک از مادری بودند اسیمه و ام حکیمه و بره و عاتکه و صفیه و ارومی و امیمه در خانه حبش بن ربیع اسدی بود
 و ام حکیمه در خانه کرز بن بیه بود و بره نزد عبدالاس بن بلال مخزومی بود و از ابوسلمه شوهر ام سلمه بهرید و عاتکه در خانه ابی میمه بن
 معیقه مخزومی بود و صفیه نزد حارث بن حرب بن امیه بود و بعد از او غلام بن خویلد او را خواست و زبیر از و هم رسید و ارومی نزد عقیقه
 بن عبدالغری بود و از عمه بای آنحضرت بغیر از صفیه کسی مسلمان نشد و بعضی گفته اند که ارومی و عاتکه نیز مسلمان شدند و اما خویشان رضاعی
 آنحضرت پس آنحضرت را خویشان مادری نبود مگر از جهت مادر رضاعی زیرا که مادر آنحضرت یا آمنه بنت وهب برادر و خواهری نبود که خالو و خاله
 آنحضرت باشند ولیکن قبیلہ بنی زهره چون آمنه از ایشان بود میگویند که با خالوهای آنحضرتیم و پدر مادر آنحضرت را که عبدالله و آمنه بود
 فرزندی بغیر از نجاب نبود که برادر و خواهرش آنحضرت باشند و آنجناب را خاله رضاعی بود که او را سلمی میخوانند و او خواهر حمیمه بنت ابی نفیع
 بود که دایه آنحضرت است و آنحضرت را دو برادر رضاعی بود عبدالله بن الحارث و آمنه بنت الحارث و اما از اکرید بای آنحضرت اول زید بن
 حارثه بود که حکیم بن خرام برای ندیکه خرید و بود چهار صد درهم و ندیکه او را بحضرت بخشید پس حضرت او را آزاد کرد و ام امین را با و عقد کرد
 پس اسامه از ایشان بهر سید و حضرت زید را پس خود بخوابش او را زید پس رسول الله میخواندند تا آنکه حق تعالی فرستاد که ادعوهم لآبائهم
 پس مردم دیگر چنین گفتند دوم ابورافع و نام او اسلم بود و او اول از عباس بود و با آنحضرت بخشید پس چون عباس مسلمان شد ابورافع
 بشارت اسلام او را برای حضرت آورد و حضرت بان فرموده او را آزاد کرد و سلمی را که زید خود را با و زید بن ابی رافع آزاد بهر سید که گناه
 حضرت امیر المؤمنین بود سوم صفیه است که نام او رباح بود و بعضی منخل و بعضی رومان مبنی گفته اند و بعضی گفته اند که ام سلمه او را آزاد
 کرد و شرط کرد که خدمت آنجناب بکند و اکثر گفته اند که حضرت او را خرید و آزاد کرد و چهارم ثوبالت و کنیت ابو عبد الله بود و او را
 از قبیلہ غمیری کرده بودند و حضرت او را خرید و آزاد کرد و در خدمت آنجناب و اولاد آنها و آنجناب مانند ام سوادیه که بچرباست
 و او غلام روحی بود و بعضی گفته اند که ثوبی بود و در جنگ بنی نضله او را اسیر کردند و حضرت او را آزاد کرد و در منافقان که بختران
 حضرت حارث آوردند و اکثر گفته اند که ششم ثقران است و نام او صالح بود و از پدر آنجناب میراث با و رسید و گویند که او
 فرزندان به نامان رعی بود و بختتم ابولیشه است و نام او سلیمان بود یا سلیم آنجناب او را خرید و آزاد کرد و در روز اول خلافت
 عمر و قات یافت هشتم ابو ضمیره بود که حضرت او را آزاد کرده بود و بنوز آن نامه در میان فرزندان او بست نم مدغم بود
 فروه زخر عمر و جدائی برای آنجناب بهمدیه فرستاده بود و در وادی القری تیری با و خورد و شهید شد و هم ابو موسیبه است
 و در قبیلہ مزینه متولد شده بود و حضرت او را آزاد کرد و یازدهم انبیه بن کروی است که از غم بود و در جنگ بدر شهید شد
 و در خلافت ابوبکر وفات یافت و دوازدهم فضاله است که رفاعة بن زید بحضرت بخشید و در وادی القری شهید شد و سیزدهم
 چهاردهم ابوالاس و نام او رباح بود پانزدهم ابومهند شانزدهم انجسته هفتم صالح که بعد از ابوسلمی نوزدهم ابو عیوب

فرزند بر وزن و عدم خود ابولعب و سحر کن که در رکبش اینده اگور انکشانید لشکر اهل شوم چون اهل شوم که بگویدم میگوید که مردی که عمر او بزرگ قوم خود باشد نمی باید دلیل شود چون حضرت بدر خانه ابولعب رفت در راستی یافت و هر چند در رکبش نماند پس در راستی شکست و در خانه درآمد چون ابولعب نظرش بر آنحضرت افتاد گفت چیست ترا ای پسر برادر حضرت پیغام ابوطالب ابوساینه ابولعب گفت راست گفته است پدر تو مگر چه واقع شده است ای پسر برادر حضرت گفت که پسر برادرت کشته میشود و تو بشرب خوردن و عیش خود شوی پس صحبتش نمیشود و او را که بیرون آیدم قبیل منافقه بر او چسبید که مانع شود ابولعب طایفه بر روی آن منافقه زد که یک چشم آنرا کور کرد و با شمشیر بر بند بیرون آمد چون قریش او را دیدند آثار غضب از روی او مشاهده کردند گفتند چه میشود ترا ای ابولعب گفت من با شما جمعیت میکنم بر آنرا پسر برادر خود پس شما را در قتل احمقین بلات و عزی سوگند یاد میکنم که قصد کردم که مسلمان شوم بزم شما و چون مسلمان شوم خوابید و دید که چه خوابم کرد پس قریش زبان بجزرت کشوند و او را راضی کرده برگردانیدند و بستند و دیگر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که آنحضرت فرمود که گواهی میدهم که امین از اهل بشت بود و بستند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که خواهر رضاعی حضرت رسول مجتهد آنحضرت آمد چون نظر مبارک حضرت بر او افتاد شاد و شاد روی خود را برای او انداخت و او را بر روی روای خود نشانید و با او سخن گفت و بر روی او خندید پس او برخاست و رفت و بعد از او برادرش آمد و حضرت آن اگر می که نسبت بخوابش بعمل آورد نسبت باو عمل نیادر و صحابه گفتند یا رسول الله چه خواهی از او اگر نمودی فرمود که زیرا که نسبت پدر و مادرش از او نیکوکار تر بود و بستدای مستباز حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول دو مؤذن داشت یکی بلال و دیگری ابن ام مکتوم و چون ابن ام مکتوم نابینا بود در شب اذان میگفت و بلال بعد از طلوع صبح اذان میگفت و باین سبب حضرت رسول میفرمود که چون اذان بلال را بشنوی در ماه رمضان ترک خوردن و آشامیدن کنی طایع شده است و علی بن ابراهیم روایت کرده است که حضرت رسول در روز شنبه سبوت بنیوت گردید و در روز شنبه حضرت امیر المومنین با آنحضرت ایمان آورد پس بعد از او خدیجه و جطاه و آنحضرت ایمان آورد پس ابوطالب بخانه حضرت رسول آمد و دید که آنحضرت نماز میکند و حضرت امیر المومنین در جانب راستش ایستاده و باو افتد کرده است پس ابوطالب با جعفر طایف گفت که ابل بخت را درست کن و تو نیز در جانب چپش ایست پس جعفر در جانب چپ ایستاد و حضرت پیش رفت پس تی با آنحضرت بغیر علی و جعفر و زید بن حارثه و خدیجه کسی نماز نیک و تا آنکه حق تعالی فرستاد که فاصدع بما تؤمر و اعرض عن المنکر کین و این بابویه است معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که بهترین برادران من علی است و بهترین عموهای من حمزه است و عباس باید پریم از یک اصل بر آمده است و فرمود که حضرت در نماز بر حمزه بقفا و بکیر گفت و ایضا بستند معتبر از ابن عباس روایت کرده است که پیغمبر حضرت رسالت بیرون آمد از خانه و دوست امیر المومنین را بدست خود گرفته بود پس فرمود که ای گروه انصاری ای گروه فرزندان ما هم ای گروه فرزندان عبدالمطلب منم محمد منم رسول خدا بدستیکه من خلق شده ام از طینت مرحومه باسه کسل ابامیت بن که علی و حمزه و جعفرند و از طریق مخالفان از انس بن مالک روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که با فرزندان عبدالمطلب بزرگواران اهل بشتیم رسول خدا و حمزه سید الشهداء و جعفر که خدا باد و وبال خواهد داد و علی و فاطمه و حسن و حسین و محمدی و در قرب الانساد است معتبر از حضرت صادق روایت که حضرت امیر المومنین فرمود که از ماست رسول خدا که سید پیشینیان و پسینیان است و خاتم پیغمبر است و منی او که بهترین اوصیای پیغمبر است و دو فرزند زاده او حسن و حسین که بهترین فرزندان و بای پیغمبرند و بهترین شهیدان حمزه که عم اوست و جعفر که با ملائکه

پرواز میکند و قائم آل محمد و علی بن ابراهیم بسند معتبر روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که پروردگار من برگزیده مرا با ستم نافر از اهل بیت من که من
 بهترین و پرستیزگارترین ایشانم و فخری کنم برگزیده مرا و علی و جعفر و پسر ابوطالب را و حمزه و پسر عبدالمطلب را بدستیکه بشی که مادر ابراهیم خواهریده
 بودیم و جاعهای خود را بر روی خود پوشیده بودیم و علی در جانب راست و جعفر در جانب چپ حمزه در پائین پای من خوابیده بودند پس هر یک
 بال ملائکه سردی دست علی بپیشینه طوق خواب مرا میدار کرد پس جبرئیل را دیدم با سه ملک دیگر یکی از آن سه ملک از جبرئیل پرسید که بسوی کدام
 یک ازین چهار نفر فرستاده شده پس اشاره کرد جبرئیل بسوی من و گفت این محمد است بهترین خیمه بران و این علی ابن ابیطالب است
 بهترین اوصیا و آن جعفر بن ابیطالب است که با دو بال تکمیل در بهشت پرواز خواهد کرد و آن حمزه پسر عبدالمطلب است بهترین شهیدان
 و ایضا روایت کرده است از امام محمد باقر و تفسیر قول حق تعالی من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی
 نحبه ومنهم من ينتظر وما بدل لو اقبل یلاک فرمود که مرا دانست که از مومنان مردان هستند که راست گفتند آن عهد را که با خدا کردند که
 هرگز از جنگ نگرینند تا کشته شوند پس بعضی اجل او باور رسید و بر عهد خود ماند تا که نشت یعنی حمزه و جعفر و بعضی از ایشان انتظار اجل خود شدند
 که بعد از وصول اجل بشرف شهادت برسند و او علی بن ابیطالب است و بدل نکردند هیچ امر را درین راه بدل کردند و ایضا در تفسیر
 که اذن للذین یقاتلون باهم ظلوا و ان الله علیهم لخصم لقد مر روایت کرده است که اول در شان علی و حمزه و جعفر نازل شد و بعد از آن
 حکمش در سائر مردم جاری شد یعنی دستوری داده شده است برای آنها که با ایشان مقاتله میکنند کافران و قتال کردن بسبب آنها
 ستم رفته است بر ایشان و بدستیکه خدا بیاری ایشان البته تواناست و در تفصیل بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که
 حضرت رسول فرمود که مردم از دشمنهای مختلف آفریده شده اند و من از درختی خلق شده ام که اصل آن درخت علی است و فرع آن جعفر است
 و ایضا روایت کرده است که حضرت امیرالمؤمنین در روز شوری گفت سوگند میدهم شمار بخدا که آیا در میان شما کسی هست که برادری باشد
 جعفر داشته باشد که خدا او را بدو بال رنگین بخون زینت داده است در بهشت و بهر جا که میخواهد از درجات بهشت پرواز میکند و نمی داشت
 مانند حمزه شیر خدا و شیر رسول خدا و بهترین شهیدان همه گفتند که نه و در بر بصائر بسند معتبر از امام محمد باقر روایت کرده است که بر ساق عرش
 نوشته است که حمزه شیر خدا و شیر رسول خدا و سید الشهداء است و کلینی بسند معتبر از امام زین العابدین روایت کرده است که هیچ حیثی خاصش
 را داخل بهشت نکرده است مگر حمیت حمزه بن عبدالمطلب که مسلمان شد برای غضب از جهت حضرت رسول در جنگا میکشید کفایت میکرد
 شتر را بهشت مبارک آنحضرت انداختند و فرقه بن ابراهیم روایت کرده است که این آیه من کل یرجو القاء الله فان اجل
 الله لا تأخذه و این آیه که و من جاهد فانما یجاهد لنفسه هر دو در شان حمزه بن عبدالمطلب و عبیده بن الحارث بن عبدالمطلب
 نازل شد و کلینی بسند حسن روایت کرده است که سید از حضرت امام محمد باقر پرسید که کجا بود عت و شوکت و کثرت نبی ما شتم که حضرت امیرالمؤمنین
 بعد از حضرت رسالت از ابوبکر و عمر و سائر منافقان مغلوب گردید حضرت فرمود که از نبی ما شتم کی مانده بود جعفر و حمزه که در غایت ایمان
 و یقین و از سابقین اولین بودند با عالم بقار حلت کرده بودند و دو مور و ضعیف الیقین ذلیل النفس و منکر تازه مسلمان شده
 عباس و عقیل و ایشان را در جنگ بدر کمر بستند و از آن کردند و ایمان چنین قوتی نیدار و بخدا سوگند که اگر حمزه و جعفر حاضر بودند در آن فتنه ابوبکر و عمر یا
 آن نداشتند که حق امیرالمؤمنین را غضب کنند و اگر سعی میکردند البته ایشان را می کشتند و مثل این حدیث در احتجاج از امیرالمؤمنین مروی

فصل در بیان احوال صدیقی که حضرت پیش از بهشت داشته است کلینی و میری بسند های معتبر از حضرت محمد

روایت کرده اند که حضرت رسول پیش از بعثت نزد مردی فرو آمد و آن مرد آن حضرت را گرمی داشت پس چون حضرت مبعوث برآلت شد
 بآن مرد گفتند که میدانی کیست این تنبیه که مبعوث گردیده است گفت نه گفتند آن مردیست که در فلان روز نزد تو فرو آمده و تو او را گرمی
 میداشتی پس آن مرد بخدمت حضرت روانه شد و چون سعادت ملاقات حضرت را دریافت گفت یا رسول الله مرا بشناسی حضرت فرمود
 که تو کیستی گفت منم آنکه در فلان روز نزد من فرو آمدی و در فلان موضع و فلان طعام از برای تو آوردم حضرت فرمود که مرعوب
 خوش آمدی بر چه خواهی از من سوال کن گفت صد گوسفند میخواهم باشان آن حضرت ساعتی سر زبیر را بگفت پس فرمود که آنها را با و آورند
 و با صحابه گفت که چه مانع شد این مرد را که سوال کند مانند سوال پیر زال بنی اسرائیل گفتند یا رسول الله سوال پیر زال چه بود حضرت فرمود
 که حق تعالی وحی کرد بسوی حضرت موسی که چون خواهی که از شهر مصر بروی ای سخاوتهای یوسف را بیرون آوری و با خود بجا نهیست المقدس بر پیرس موسی از مردم
 سوال کرد که قبر یوسف در کجاست کسی نشان نداد پس مرد پیری گفت که اگر کسی از قبر یوسف خبر دارد فلان پیر زالیست حضرت موسی فرمود
 او را بطلبید و از او پرسید که آیا موضع قبر یوسف را میدانی گفت بل موسی گفت پس اذلال کن بران تا برای تو فاسان بهشت شوم
 پیر زال گفت بخدا سوگند که ترا اذلال نمیکند مگر آنکه هر چه من گویم برای من لعل آوری موسی گفت که بهشت را برای تو نماسم بشوم پیر زال گفت
 تا آنچه من گویم لعل نیآوری من ترا اذلال نمیکنم پس حق تعالی وحی کرد بسوی حضرت موسی که آنچه او بطلبید قبول کن و از من سوال کن که
 بر من هیچ جزو دشواری نیست پس موسی گفت که آنچه خواهی بطلب گفت حکم میکنم بر تو که با تو باشم در بهشت در جهان و درجه که تو در آن هستی
 پس حضرت فرمود که چرا این مرد از من چنین سوال نکرد که با من باشد در بهشت و ایضا کلینی بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است
 که حضرت رسول پیش از بعثت با مردی مخالطه و معامله میفرمود چون برآلت مبعوث گردید آن مرد حضرت را دید و گفت ترا خبرای خیر دهم
 که نیکو یاری بودی تو از برای من و پیوسته با من موافقت می نمودی و منازعه و مجادله نمیکردی پس حضرت با و گفت که خدا ترا نیز خبرای
 خیر دهد که نیکو مخالطه و معامله کردی با من سودی را بر من رد نمیکردی و بر بال من و دندان طمع فرو نمی بردی و ایضا بسند حسن از آنحضرت
 روایت کرده است که عرب در جاهلیت و وفتره بودند علم و خمس قریش را میگفتند و سایر عرب را حاکم میگفتند و هر یک از حاکمی با بیست
 که مصاحبی از خمس داشته باشد که در حرم ساکن باشد و اگر کسی از عرب می آمد بیکه مصاحبی از اهل مکه نداشت نیکداشتند که بدو رخا
 کعبه طواف کند مگر عریان زیرا که میگفتند که جامه های ایشان جامه است که در آن گناهان کرده اند و با آن جامه نمایی باید کرد و کعبه طواف
 کنند و اگر مصاحبی از اهل حرم داشتند جامه خود را می انداختند و در جامه مصاحب خود طواف میکردند و حضرت رسول مصاحب
 عیاض بن جراح جاشمی بود و عیاض مردی بود عظیم الشان در میان قوم خود و قاضی اهل عکاظ بود و در جاهلیت پس چون عیاض اهل
 مکه میشد جامه های گناهان خود را می انداخت و جامه های طاهر حضرت را می پوشید و در آن طواف میکرد و چون از طواف فارغ میشد
 بحضرت پس میداد پس چون حضرت رسول مبعوث گردید عیاض هدیه از برای آنحضرت آورد و حضرت قبول نکرد و فرمود که اگر
 مسلمان شوی هدیه ترا قبول میکنم زیرا که حق تعالی برای من خواسته است عطای مشرکان را پس بعد از آن عیاض مسلمان شد
 و اسلامش نیکو شد پس هدیه از برای حضرت آورد و حضرت هدیه اش را قبول کرد

باب پنجاه و هشتم

و در بیان فیصلت مهاجران و انصار و صحابه و تابعان و بعضی از مجملات احوال ایشان است ابن بابویه بسند معتبر از ابی امامه

میان مومنان مسابقت انداخته چنانچه اسپهباد رسیدن بپرسید و مانند پس زیادتی داده است ایشان را بیکدیگر بقدر سبقتی که بیکدیگر میکنند پس گردانیده است برای هر کس بقدر درجه پیشی گرفتن او و ایمان و اعمال صالحه فضیلتی و کرامتی و هیچ مسبوقی بر سابق خود پیشی نمیکند و هیچ مفضولی بر فاضل زیادتی نمیکند و باین سبب آنکه در اول این است ایمان آورده اند زیادتی دارند بر آنها که در آخرین است ایمان آوردند و اگر سبقت گیرنده بایمان را فضیلتی نمی بود کسی که بعد از او ایمان آورد و هر آینه محقق نمیتوانستند باشد آخرین است بآول ایشان بلکه بر ایشان پیشی نیز نمیتوانستند گرفتن زیادتی اعمال خیر را فضیلتی بخواب بودند و آنها که پیشتر ایمان آورده اند بر آنها که دیرتر ایمان آورده اند و لیکن بدرجه های ایمان حق تعالی مقدم داشته است سابقان را و توجیه این است ایمان پس انداخته است تعصیب کند گان را زیرا که هر کس پیشتر بعضی از مومنان را که آخر ایمان آورده اند که نماز و روزه و حج و زکوة و جهاد و صدقات ایشان را زیاد و از پیشینیان است اگر سبقت بایمان اعتبار نداشته باشد هر آینه ایشان که آخر ایمان آورده اند بسیاری عمل مقدم خواهند شد بر پیشینیان و لیکن حق تعالی با کاره از آنکه در یابا آخر درجات ایمان او را بشود و نمیتوان مقدم کرد کسی را که خدا پس انداخته است او را و نمیتوان پس انداخت کسی را که خدا مقدم داشته است او را و بگویند که گفت ما خبر ده از آنچه خدا تر غیب نموده است مردم را و این سبقت گرفتن بسوی ایمان حضرت فرمود که خداوند عالمیان میفرماید که سابقون الی مغفرة من ربکم و حنة عرضها كعرض السماء والأرض أعدت للذين آمنوا بالله و هم سلفه یعنی پیشی گیرید بسوی آمرزشی از جانب پروردگار خود و بسوی بخشی که عرض آن مانند عرض آسمان و زمین است همیشه است برای آنان که ایمان آورده اند بنی و رسولان او و باز فرموده است که السابقون السابقون اولئك المقبولون یعنی سبقت گیرندگان بایمان و اعمال صالحه سبقت گیرندگان بسوی بهشت و ایشان را مقربان و باز فرموده است که و السابقون الاولون من المهاجرين و الانصار و الذين اتبعوهم باحسان یعنی الله عنهم و رضوا عنه یعنی پیشی گیرندگان که پیشتر بوده اند از مهاجران و انصار و آنانکه متابعت ایشان کردند پس یکی راضی شد خدا از ایشان و ایشان را رضی شدند از حضرت فرمود پس خدا را تابانند و آنها که پیشتر هجرت کرده بودند بقدر درجه ایشان پس در مرتبه دوم انصار را یاد کرد که بعد از مهاجران یاری آنحضرت نمودند پس در مرتبه سوم تابعان ایشان را با احسان یاد نمود و پس هر گروهی را در مرتبه قرار داد و بقدر درجات و منازلی که ایشان از او است پس حق تعالی ذکر کرد تفصیل را که بعضی از دوستانش را بعضی داده است پس فرمود که تلك التي فضلنا بعضهم على بعض منهم من كلم الله و رفع بعضهم فوق بعض درجات یعنی ای گروه رسولان فضیلت دادیم بعضی از ایشان را بر بعضی از ایشان کسی هست که سخن گفت خدا با او و بلند کرد و خدا بعضی از ایشان را بر بالای بعضی درجه های بسیار و باز فرمود که و لقد فضلنا بعض النبيين على بعض و فرمود که انظر كيف فضلنا بعضهم على بعض و لاخرة الكبر درجات و اکبر تفضيلا و فرمود که هم درجات عند الله و فرمود که بگوئی کل ذي فضل فضل الله به که مضمون این آیات همه زیادتی مرتبه بخیر است بعضی بعضی و بعضی دلالت بر تفضیل دیگران نیز میکنند و باز فرمود که الذين آمنوا و هاجروا و جاهدوا في سبيل الله باموالهم و انفسهم اعظم درجة عند الله یعنی آنها که ایمان آوردند بنی و رسول و هجرت کردند از وطن های خود و جهاد کردند در راه خدا با مالها، خود و جانهای خود بزرگتر است درجه ایشان نزد خدا و باز فرمود که و فضل الله المجاهدين على القاعدین لجر عظيم احرجات منه و مغفرة و رحمة یعنی زیادتی داده است خدا جاها و کفایت کارا بر آنان که نشسته اند و جهاد نمیکند بپرویی بزرگ که آن درجه با است از خدا و آمرزشی است عظیم و رحمتی است فراوان باز فرموده است

که ایستوی منکم من اتفق من قبل الفقه و قاتل او کثرت اعظم درجه من الذین اتفقوا من بعد و قالوا یعنی مساوی نیست از
که اتفاق کنند در راه خدا پیش از فتح که و قتال کند با یکدیگر چنین نباشد آنها بزرگترند بحسب درجه از آنکه اتفاق کردند بعد از فتح که و قتال
کردند و هیچ طوسی روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که بزرگترین انصاری من اند برای دفع دشمنان من پس عفو کنید
از گنایان ایشان و یاری کنید بیکو کاران ایشان و اوس با بویه پس معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که چون مردم فوج نو
در دین رسول خدا داخل میشدند حضرت فرمود که قبیلۀ از آمدند با دلهای نازک تر و دلهای شیرین تر صحابه گفتند یا رسول
نازکی دلهای ما را فعیبیم چه سبب دهان ایشان شیرین ترست حضرت فرمود که زیرا که ایشان در جاهلیت مساوی میکردند و هیچ طریقی
معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که شمشیر مسلمانان از خلاف کشیده نشد و صفهای ایشان در نماز و در جنگ
از ایشان جدا نمیشد و با آنها الذین امنوا و قرآن نازل نشد پیش از آنکه مسلمان شوند قبیلۀ اوس و قبیلۀ خزرج که انصار اند
گویند که در جهاد فضیلتها که در آیات و احادیث برای صحابه و مهاجران و انصار وارد شده است برای آنهاست که از دین بدر رفتند
و منافق نبودند و متابعت غیر خلیفه حق امیر المومنین نکردند و آنها که کافر و مرتد شدند و مخالفت امیر المومنین نمودند و دشمنان او را
کردند از همه کفار بدترند چنانچه حضرت رسول خبر داد که بسیاری از اصحاب مرا از حوض کوثر دور خواهند کرد و من خواهم گفت که اینها صحابه
من اند پس حق تعالی خواهد فرمود که یا محمد فیدانی که بعد از تو چه کردند از پس پاشندای خود از دین بدر رفتند و مرتد شدند و با او
در این باب احادیث بسیار از طرق خاصه و عامه مذکور میشود و انشاء الله و این باب بویه پس معتبر روایت کرده است که حضرت
شعبه که مروی از قریش با مروی از شیعیان گفتگو میکرد و براو مفاخرت و زیادتیی میکرد و نسب خود حضرت فرمود بان شیعه که او را
جواب بگو که تو لب لب و لایت اهل بیت رسالت شریف تری از او و پسند صحیح از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت
چهار قبیلۀ را دوست میداشت و چهار قبیلۀ را دشمن میداشت اما آنها که دوست میداشت انصار و عبدالقیس و سلم و ی
بودند و آنها که دشمن میداشت بنو امیه و بنو حنیف و ثقیف و بنو بزیل بودند و پیغمبر فرموده که نژاده است ما و مرا که بگری باشم یا
تقنی و میفرمود که در هر قبیلۀ نجیبی میباشد گزنی امیه که در آن نجیب نمیشد و هیچ طوسی روایت کرده است که روزی حضرت
امیر المومنین فرمود که بطلب قبیلۀ رشتنی و قبیلۀ بابل را که عطایای خود را بگریختن بحق آن خداوندی که جبر را شکافته است و خلایق را
آفریده است سوگواری و بگویند که ایشان را در اسلام بهره نیست و من گواهی خواهم داد و نزد حوض کوثر و نزد مقام محمود شفاعت که ایشان
دشمنان من اند در دنیا و آخرت و اگر قدمهای من برخلاف ثابت گردد هر آینه برگردانم قبیلۀ چند را بسوی قبیلۀ
مباح کنم کشتن شصت قبیلۀ را که ایشان را در اسلام بهره نیست

باب چهارم و هشتم

در بیان فضائل بعضی از اکابر صحابه است این باب بویه پس معتبر از کزیه بن صالح روایت کرده است که گفت شنیدم از ابو
رضی الله عنه که گفت شنیدم از رسول خدا که سه کلمه میگفت و در حق علی بن ابیطالب که اگر یکی از آنها از برای من باشد دو
رم از دنیا و هر چه در دنیا است شنیدم که در حق علی میگفت که خداوند او را اعانت کند و استعانت جو با خدا و نلای
و استقامت از دشمنان بکش با و بد رستیکه او بنده است و برادر رسول تست پس ابوذر رحمه الله علیه گفت که شهادت

برای محلی که ولی خداست و برادر و وصی رسول خداست پس گریه گفت که همین شهادت را برای آنحضرت میدادند به مسلمانان و سلمان فارسی و مقداد و عمار و جابر بن عبد الله انصاری و ابو العیثم بن النعمان و خرمیه بن ثابت و الله او تیج البالی و بعد از آن حضرت رسول خدا را شهادت دادند که اینان افضل صحابه رسول بودند و ایضا بنده معتبره منقول است که از حضرت امیر المومنین پرسیدند از احوال ابوذر غفاری فرمود که علوم حق را دانست و دست را حکم بست که از آن چیزی بیرون نیاید پس از حال خذیفه پرسیدند فرمود که نامهای منافقان را یاد گرفت پس از حال عمار بن یاسر پرسیدند فرمود که مومنی بود که مخره اشخو آتش بر آن ایمان شده بود و فرمودش کاری بود که چون بایدش می آوردند و او میزد که میشد پس از حال عبد الله بن مسعود پرسیدند فرمود که قرآن را خواند و نزد او قرآن نازل شد گفتند خبر ده ما را از حال سلمان فارسی فرمود که یافت علم اول را و علم آخر را و او در یاسیت بنی پامان و او از مالیت است گفتند خبر ده ما را از حال خود یا امیر المومنین فرمود که من چنین بودم که هرگاه سوال میکردم من عطا میکرد و علم را و چون سالت میشدم ابتدا میکرد و ایضا روایت کرده است از سید عری که عبد الله بن عمر وید که دو کس خاصه میکردند در سر عمار رضی الله عنه که هر یک میانشند که من او را کشته ام عبد الله گفت که مخاصمه میکنند در آنکه کدام یک زودتر بجهنم خواهند رفت پس گفت شنیدم از رسول خدا که میفرمود که کشته عمار و برادرانده سلاح و جامه او و آتش جهنم است و ایضا روایت کرده است که چون عمار رضی الله عنه کشته شد مردم نیز خذیفه آمدند و گفتند که این مرد کشته شد و مردم اختلاف کرده اند در کشته شدن او که آیا حق بوده یا باحق توحیه میگویی خذیفه گفت که مرا نشانید مردی او را بر خیزاند و بر سینه خود او را بکشد و پس خذیفه گفت که شنیدم از رسول خدا که سه مرتبه فرمود که ابوالیقظان بر فطرت اسلام است و ترک خواب کرد و آنرا تا بمیرد و ایضا از ایشان روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که خیر نیست و عمار میان دو امر آنکه اختیار میکند آنرا که بر او دشوار تر است و در قرآن و بسند صحیح از حضرت امام جعفر صادق روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که حق تعالی مرا امر کرده است بدوستی چهار کس را گفتند کیستند ایشان یا رسول الله فرمود که علی بن ابیطالب از ایشان است و سناکت شد پس بار دیگر فرمود که حق تعالی مرا امر فرموده است بدوستی چهار کس گفتند کیستند ایشان یا رسول الله فرمود که علی بن ابیطالب و مقداد بن اسود و ابوذر غفاری و سلمان فارسی و ایضا بنده معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که چون حق تعالی بر حضرت رسول این آیه را فرستاد و قل لا اسئلكم علیه اجر الا المودة فی القربی یعنی بگو یا محمد که سوال نمیکنم از شما بر تبلیغ رسالت من و می دانم که موت خویشان خود پس حضرت رسول بر خاست و فرمود که ایها الناس بدرستی که حق تعالی واجب گردانیده است از برای من بر شما فریضه آیا او اسب آن خواهید کرد پس احدی از صحابه جواب نگفتند و حضرت برگشت و روز دیگر آمد و در میان ایشان ایشان را و آن سخن را عمار فرمود و از کسی جواب نداشتند و در روز سوم نیز آمد و همان سخن را عاده نمود و چون کسی سخن نگفت فرمود که ایها الناس آنچه خدا برای من بر شما واجب کرده است از طلا و نقره نیست و از خوردنی و آشامیدنی نیست گفتند که پس بگو که چیست فرمود که حق تعالی این آیه را فرستاده است و من در رسالت مرا محبت الهیست من گردانیده است گفتند این را قبول میکنیم پس حضرت صادق فرمود که بخدا سوگند یا میکنم که وفای من شرط نکردم مگر گفت نفر سلمان و ابوذر و عمار و مقداد بن اسود و جابر بن عبد الله انصاری و آنرا کرده رسول خدا که او را قضیت میگفتند و زید بن ارقم و علی بن ابراهیم بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که در شان ابوذر و مقداد و سلمان و عمار این آیه نازل شد که ان الذین امنوا و عملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا و جنات

فرمود من را منزل وادای ایشان گردانید و این بابویه و شیخ مفید و دیگران بسند یحیی بن حمزہ از ابی جبار روایت کرده اند که حضرت رسول فرمود که حق تعالی مرا امر کرده است بدینستی چنانکه کسی از اصحاب من و من از خیر واداده است که ایشان را دوست بیدار و بخواب بگفتند یا رسول الله کیستند ایشان بدرستی که بنوعی ایمان که از ایشان باشم حضرت فرمود که ایشان علی بن ابیطالب و سلمان و ابوذر و مقداد و ابن بابویه بسند معتبر از حضرت رسول روایت کرده است که عمر بن یاسر و جنگ صفین میگفت که بر زیر این علم جنگ کرده ام و خدمت بسند معتبر از حضرت رسول روایت کرده است که عمر بن یاسر و جنگ صفین میگفت که بر زیر این علم جنگ کرده ام و خدمت رسول خدا سلمه مرتبه و این مرتبه چهارم است بخدا سوگند که اگر ایشان را بر نماند یا برسانند ما را به نخستان مجبور آئینه خواهیم داشت که با حقیم و ایشان بر باطل و ایضا بسند معتبر از حضرت امام بخاری روایت کرده است که حضرت رسول با حضرت امیرالمومنین گفت که هست شایق بسوی تو یا علی و بسوی سلمان و عمار و ابوذر و مقداد و ایضا بسند معتبر از حضرت امیرالمومنین روایت کرده است که آنحضرت فرمود که کینه گان بسوی ایمان پنج نفرند پس من سابق عمر و سلمان سابق اهل فارس است و حمیب سابق اهل روم است و بلال سابق راء و جابر سابق قبط است و ایضا بسند معتبر از حضرت صادق و حضرت امام بخاری روایت کرده است که واجب است ولایت و محبت مومنانی که تو خلیفه خدا و تبدیل دین خود را بخدمت خود کردند مانند سلمان فارسی و ابوذر غفاری و مقداد بن اسود و کندی و عمار بن یاسر و جابر بن عبد الله انصاری و خذیفه بن یمان و ابو شیم بن تیمان و سمیل بن حنیف و ابویوب انصاری و عبد الله بن صامت و عباد بن صامت و خزیم بن ثابت و الشهادتین ابو حمید مقدری و هر که بطریقه ایشان قدم است و کردار ایشان را کرده است و ایضا از حضرت امیرالمومنین روایت کرده است که زمین برای هفت کس آفریده شده است که بسبب ایشان روزی داده میشوند اهل زمین و برکت ایشان باران می بارد و بر ایشان و برکت ایشان یاری کرده میشوند ابوذر و سلمان و مقداد و عمار و خذیفه و عبد الله بن مسعود پس حضرت فرمود من امام و پیشوای ایشانم و ایشانند که حاضر شدند در نماز بر فاطمه زهرا مؤلف گوید که این حدیث محتاج تاویل است و شاید مراد آن باشد که اگر ایشان در آن روز متابعت امیرالمومنین نمیکردند و همه اتفاق بر متابعت ابوبکر میکردند حق تعالی بر اهل زمین عذاب می فرستاد و دیگر کسی در زمین زندگی نمیکرد و آنچه در این حدیث در باب ابن مسعود وارد شده است مخالف احادیث دیگر در مذمت او وارد شده است و امر او شکی نیست اگر چه بدی او ارجح است و ایضا بسند معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که عمار بر حق خواهد بود در وقتیکه کشته شود در میان دولشکر که یکی از آنها بر آیه من صفت است از دین بدرفته باشد و توضیح حضرت امام حسن عسکری مذکور است که چون سلمان در حضور حضرت رسول با عبد الله بن مسعود که از علمای یهود بود و مناظره نمود عبد الله در انشای مناظره گفت که جبرئیل دشمن است از میان ملائکه سلمان گفت که گواهی میدهم که هر که دشمن جبرئیل است پس او دشمن میکائیل است و هر دو دشمن اند با کسی که ایشان را دشمن دارد و دوست اند با کسی که ایشان را دوست دارد پس حق تعالی موافق قول سلمان این دو را فرستاد که قل من کان عدواً لجبرئیل فانه توله علی فلعلک باذن الله مصداقاً لما بین یدیه و هدی و بشری للمؤمنین من کان عدواً لله و ملائکته و رسله و جبرئیل و میکائیل فان الله عدو لکافرین پس امام حسن عسکری فرمود که یعنی هر که دشمن باشد با جبرئیل بسبب معاونت کردن او و دشمنان خدا را بر دشمنان خدا و فرود آمدن ابن ابیطالب را که ولی خداست از جانب خدا پس بدرستی که فرود آورده است جبرئیل این قرآن را بر دل تو باذن خدا لقی که تصدیق کننده است مکتوباتی خدا را که پیش از آن نازل شده است و هایت کننده است بر او را

آنان را که ایمان آورده اند به پیغمبری محمد و ولایت علی و امامان بعد از او با آنکه ایشان دوستان خدایند بحق و راستی اگر چه نذر مواللت محمد و علی و آل طیبین ایشان پس حضرت رسول فرمود که ای سلمان بدرستی که خداوند عالمیان تصدیق کرد گفتار ترا و صواب شمارای ترا و بدرستی که جلیل از جانب خداوند جلیل مرا خبر میدهد که ای محمد سلمان و مقداد و برادرند با یکدیگر که صافی و خالص اند و محبت تو و مودت علی برادر تو و دوستی و برگزیده تو و این دو نفر در میان اصحاب تو مانند جبرئیل و میکائیل اند و در میان ملائکه سلمان و مقداد و دشمن اند کسی را که دشمن یکی از ایشان باشد و دوست اند کسی را که با ایشان دوست باشد و دوست دارد و محمد و علی را و دشمن اند با کسی که دشمن محمد و علی و دوستان ایشان باشد و اگر دوست دارند اهل زمین سلمان و مقداد را چنانچه دوست میدارند ایشان را ملائکه آسمانها و محب و کرسی و عرش برای محض دوستی ایشان با محمد و علی و دوست داشتن ایشان و دوستان محمد و علی را و دشمن داشتن ایشان و دشمنان محمد و علی را هر آنکه خداوند بکند احدی از ایشان را هرگز هیچ گونه عذابی و درکت یا احتجاج از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که چون حضرت رسول از دنیا رفت و آنحضرت را غسل دادند و دفن کردند مشغول جمع قرآن گردیدیم و چون از آن فارغ گردیدیم دست فاطمه و حسن و حسین را گرفتیم و بجایگاه جمیع اهل بدر و آنجا که سبقتما در دین گرفته بودند گردیدیم و ایشان را قسم دادیم بحق خود و طلب یاری از ایشان نمودیم و حاجت من نکردند از ایشان مگر چهار کس سلمان و ابوذر و مقداد و عمار و برایت دیگر نیست و چهار نفر از ایشان جمعیت کردند و حضرت امر کرد و ایشان را که چون بامداد شود و سرتای خود را برآشند و اسلحه خود را بردارند و بخیر مت حضرت بیایند و با حضرت جمعیت کنند که تا کشته نشوند و دست از یاری او برند از چوین روز شب بغیر سلمان و ابوذر و مقداد و برادر دیگر نیامد و شب حضرت چنین کرد و چون روز میشد بغیر این چهار نفر کسی نمی آمد و ایضا بت معتبر از سلمان روایت کرده است که چون حضرت امیر المومنین از غسل دادن و کفن کردن رسول خدا فارغ شد داخل گردانید مرا و ابوذر و مقداد و فاطمه و حسن و حسین را و پیش ایشان دوامد و عقب او صف بستیم و نماز بر آن حضرت کردیم و عایشه منافقه در آن محبوه بود و جبرئیل چشمهای او را گرفت که ما را ندید و ایضا از ابی بن نباته روایت کرده است که عبا بن القدر بن کوا از حضرت امیر المومنین سوال نمود از احوال اصحاب رسول خدا حضرت فرمود که از احوال کدام یک از صحابه پیگری گفت خبر ده مرا از احوال ابوذر غفاری حضرت فرمود که شنیدم از رسول خدا که میفرمود که سایه نینداخته است آسمان سبز و بر نداشته است زمین گرد و آلودن سخن گوئی را که راست گو ترا ابوذر باشد گفت یا امیر المومنین خبر ده مرا از حال سلمان فارسی حضرت فرمود که پیغمبران از ما اهل بیت است و کجا پیدا می توانی کرد کسی را که مانند لقمان حکیم باشد بغیر از او و دانست علم اول و علم آخر را گفت یا امیر المومنین خبر ده مرا از حال عمار بن یاسر حضرت فرمود که او مردی بود که خدا حرام کرد گوشت و خون او را بر آتش جنیم و من نخواهم کرد آتش جنیم هیچ چیز از گوشت و خون او را گفت یا امیر المومنین خبر ده مرا از حال حذیفه بن الیمان حضرت فرمود که او مردی بود که ناچاره من متناقضان را دانست و اگر سوال کنی از او حدود الهی را او را دانا و عارف خواهی یافت بآنجا گفت یا امیر المومنین خبر ده مرا از خود حضرت فرمود که هرگاه سوال میکردم حضرت رسول بن عطا میفرمود از علم خود و هرگاه ساکت میشدم خود ابتدا میفرمود و ایضا بسند معتبر روایت کرده است که گروهی بدرخانه حضرت امام قضا آمدند و گفتند یا ایما از شیعه امیر المومنین پس مدتی ایشان را منع فرمود و رخصت و دخول نداد ایشان را و چون ایشان را رخصت فرمود ایشان شکایت کردند از منع کردن ایشان در آن مدت حضرت فرمود که چگونه شما را منع کنم که دعوی دروغی میکنید که یا ایما شیعه امیر المومنین و شیعه آنحضرت نبود مگر حسن و حسین و سلمان و ابوذر و مقداد و

و در محمد بن ابی بکر که مخالفت کرده چیزی از آنها را که حضرت ایشان را بناها امور ساخته بود و شیخ طوسی بسند معتبر از حسین بن
 کرده است که گفت شنیدم از حضرت امیر المومنین در دققی که متوجه جنگ صفین میشد که گفت خداوند اگر دانم که رضای تو در
 را از بالای این کوه نیز با منم هر آینه خواهم گفت و اگر دانم که رضای تو در است که آتشی برای خود برافروزم خود را در آن اندازم هر آینه
 خواهم کرد و من قتال نمیکنم با اهل شام اگر برای رضای تو و امیدوارم که مرا امیدگدانی از آنچه قصد کرده ام و سید بن طاووس
 مخالفان روایت کرده است از انس بن مالک که گفت روزی حضرت رسول فرمود که بهشت مشتاق است بسوی چهار کس از امت
 مهاتبت آنحضرت مرا منع شده اند آنکه سوال کنم که ایشان کیستند پس بنزد ابوبکر رفتم و گفتم که تو سوال کن از آنحضرت که ایشان کیستند ابوبکر گفت که می
 که من از ایشان نباشم و نه تو هم مرا از نشانش کنند پس بنزد عمر رفتم و او گفت که سوال کن گفت بیهوشم که از ایشان نباشم و نه من مرا از نشانش کنند پس بنزد
 عثمان رفتم و گفتم که تو آنحضرت سوال کن او نیز گفت که تیرسم که از ایشان نباشم و نه من مرا از نشانش کنند پس بنزد حضرت امیر المومنین رفتم و آنحضرت در بار
 ابی می کشید گفتم حضرت رسول فرمود که بهشت مشتاق است بسوی چهار کس از امت من التماس دارم که از آنحضرت سوال کنم
 کیستند حضرت فرمود که بخدا سوگند که سوال میکنم اگر من از ایشان باشم خدا را حمد میکنم و اگر از ایشان نباشم از خدا سوال خواهم کرد
 از ایشان گردانند و ایشان را دوست خواهم داشت پس آنحضرت روانه شد و من در خدمت او روانه شدم و چون بنزد حضرت
 رسول رسیدم مبارک آنحضرت در کنار و حیة کلبی بود چون وحیة حضرت امیر المومنین را دید برخاست و بر او سلام کرد و گفت که
 سرسیر عم خود را یا امیر المومنین که تو بنزد او تری با و از من چون حضرت رسول بیدار شد و سر خود را در دامن علی دید گفت یا اباکاس
 نیامده نزد ما گر برای حاجتی گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول الله چون داخل شدم سر تر از در کنار و حیة کلبی دیدم پس برخاست
 سلام کرد و گفت بگیر بر سر عیبت را که تو بنزد او تری با و از من یا امیر المومنین حضرت رسول فرمود که آیا شناختی او را حضرت امیر
 و حیة کلبی بود حضرت رسول فرمود که او جبرئیل بود که تا امیر المومنین نامید حضرت امیر گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول الله
 مرا خبر داد که تو فرموده که بهشت مشتاق است بسوی چهار کس از امت من بفرما که ایشان کیستند حضرت بدست خود اشاره
 بسوی او سه مرتبه فرمود که تو و الله اول ایشان پس حضرت امیر فرمود که پدر و مادرم فدای تو باد آن سه نفر دیگر کیستند حضرت
 که مقداد و سلمان و ابوذر و این ادیس بسند معتبر از مفضل روایت کرده است که گفت عرض کردم بر حضرت صادق (ع)
 بعد از حضرت رسول مرتد شد پس هر که را نام می بردم میفرمود که دور شو از من تا آنکه حدیقه و این مسود را گفتم و هر یک را چنان
 گفت پس فرمود که اگر آنها را نخواهی که هیچ شکی در ایشان داخل نشده است پس بر تو باد ابوذر و سلمان و مقداد و عیاش
 معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که چون حضرت رسول از دنیا رحلت نمود مردم همه مرتد شدند بغیر چهار نفر علی
 ابیطالب و مقداد و سلمان و ابوذر را و پی رسید که عمار چهره حضرت فرمود که اگر کسی را میخواهی که هیچ شک در او
 نشده باشد این سه نفرند و در تفسیر حضرت امام حسن عسکری (ع) مذکور است که روزی حضرت رسول صبح کرد و مجلس آنحضرت از صحابه
 شده بود پس فرمود که کدام یک از شما امروز نفع بخشیده است بجاه و عزت خود برادر من خود را حضرت امیر المومنین فرمود که
 فرمود که چه کردی فرمود که گند شتم بکار بن یا سر و موی از سیو و بر او چسبید بود بسبب سی و در هم که از و طلب داشت چون
 گفت ای برادر رسول خدا این سیوی برای این بر من چسبیده است که من اذیت برسانم و مرا ذلیل گردانم بسبب محبتی که

بشما اهل بیت دارم پس هر خلاص گدوان از دست او بجا و عزت خود چون خواستم که با آن یهودی سخن گویم و بآب او عمار گفت ای برادر رسول خدا
 من تر از بزرگ تر میدانم و در دل و دیده خود از آنکه شفاعت کنی برای من نزد این کافر و لیکن شفاعت کن برای من نزد کسی که هیچ حاجت ترا
 رد نمیکند و از سوال کن که مرا عانت کند بر دای قرض خود و مرا بی نیاز گرداند از قرض کردن من گفتم خداوند اینچنین مطلب دوست با وعطا
 کن و بعد از این دعا با او گفتم که دوست و سازگن و آنچه در پیش خود بیایی از سنگ و کلوخ بر دار که اندر برای تو طلای غایب خواهد شد پس
 دست زد و سنگی بر داشت که بوزن چند من بود و بقدرت حق تعالی و اعجاز رب او صیبا منقلب بطلای گردید پس رو کرد به یهودی و گفت
 قرض تو چند است یهودی گفت سی و دهم پرب که قیمت آن از طلا چند است یهودی گفت سصد و نینار این وقت عمار گفت خداوند
 بحق نزول آن کسی که بجا و او این سنگ را طلا گردانیدی سوگند میدهم که این طلا را نرم گردانی که من بقدر حق یهودی از آن جدا کنم پس
 حق تعالی برای او چنین این نرم گردانید آن طلا را که با سانی بقدر سته شغال از آن جدا کرد و با وعطا نمود پس عمار نظر کرد بسوی باقی ماند
 طلا و گفت خداوند من شنیده ام که تو فرموده در قرآن که ان الانسان ليطغی ان رآه استغنی یعنی بدینیکه آدمی طامعی میگردد
 بسبب آنکه خود را بی نیازی بیند و من میخواهم بی نیازی را که باعث طغیان من گردد پس خداوند را برگردان این طلا را بسنگ بحق بزرگوار
 آنکسی که بخل است او از طلا گردانیدی بعد از آنکه سنگ بود پس برگردید و سنگ شد و عمار از آن دست خود انداخت و گفت بس است
 مرا از دنیا و آخرت همین که دو ستمدار و شیعه توام ای برادر رسول خدا پس حضرت رسول فرمود که ملائکه بفت آسمان تعجب گردانند
 گفتار او و خدا بلند کرد و بسوی خدا بحدی و ثنای او و صلوات رحمت الهی از عرش اعظم پیایی بر او نازل میگردد پس عمار گفت که بشما
 با و ترا ای ابوالفضلان که تو با علی برادری و دیانت او و از نیکان اهل ولایت اوئی و انسانانی که در محبت او کشته میشوند بزرگوار
 گروهی کنند و بر امام خود و آخرت خود و توانی که صاع از شیر خواب بود که بیا شامی و روح تو ملحق خواهد شد با روح محمد و آل او که
 نیکوترین خلق اند و توانی که شیعه منی و ایضا و تفسیر امام مذکور است که چون در روز آخر رسیده مسلمانان آنچه رسیده اند محنتها و شدت
 و کشته شدن و جراحتها بسوی منید مراجعت نموده گرویی از یهود و بنی حنیف بن ایمان و عمار بن یاسر آمدند و گفتند بایشان که آیا ندیدید
 آنچه بشمارید در روز آخر نیست جنگ محمد گز مثل جنگ سائر پادشاهان گاهی غالب است و گاهی مغلوب و اگر مغیرتی بود همیشه
 غالب بود پس برگردید از دین او و خلیفه در جواب ایشان گفت که نعمت خدا بر شما با و من بشما همیشگی نمیکند و سخن میگویم و گوش بشنوم و من
 و من ترسم از شما بر جان خود و دین خود و از شما گریزانم باین سبب و از پیش ایشان برخاست و گرخت و عمار رضی الله عنه بخاست
 از پیش ایشان و در جواب ایشان گفت که حضرت رسول معده نصرت و ظفر و او اصحاب خود را در روز بید
 و فابشر کردند و صبر نمودند و ظفر یافتند در روز آخر نیز ایشان را و ده نصرت و ادب بشرط آنکه صبر نمایند و ایضا
 و ترسیدند و سستی و زدیدند و مخالفت آنحضرت نمودند و باین سبب رب ایشان آنچه رب را گردانید
 و متحمل صبر میگردد و بد البته ظفر می یافتند یهودان گفتند ای عمار اگر تو اطاعت محمد میکردی بر بزرگان قریش
 باریکی که تو داری عمار گفت بی بحق آنجا اوندی که آنحضرت را بحقیقت فرستاده است سوگند یا و میگویم که بحج
 و حکمت آنچه شناسانیده است مرا از پیغمبری خود و نماینده است مرا از فضیلت برادر خود و وصی
 و انقیاد نمودن از برای ذریت طیبین او و امر کرده است مرا بشیخ گردانیدن ایشان و در عادت

سخ نمودن حاجت و وعدہ داده است مرا کہ ہر چہ مرا امر نماید بآن با اعتقاد درست متوجہ آن گردم و غرض من اطاعت و انقیاد و ادب باشد بلیسہ
بعل آید حتی آنکہ اگر امر نماید مرا کہ آسمان را بسوی زمین فرود آورم یا زمین را بسوی آسمان بالا برم ہر آئینہ پروردگار من بدن مرا قوی خواہد
با ہمین دو ساق باریکی کہ می بینید پس آن ملائین ہوں گفتند نہ بخدا سوگندای عمار قدح محمد نزد خدا کمتر است از آنچه گفتی و منزلت تو نزد خدا و نزد
محمد است تراست از آنچه دعوی کردی و در میان ایشان چہل منافق بودند پس عمار برخاست از مجلس ایشان و گفت کمال گردانیدم بر شما
حجت پروردگار خود را و خیر خواہی شما نمودم ولیکن شما اگر است دارید از نصیحت نصیحت کنندگان پس بخدایت حضرت رسول آمد
او را دید فرمود کہ رسید بسوی من خبر شما را ما خدایہ پس بسبب حفظ دین خود گرخت از شیطان و بدوستان او و از بنندگان شائستہ خدا
تو یا عمار پس مجاہدہ کردی در دین خدا و خیر خواہی کردی محمد رسول خدا را پس تو از بہترین جہاد کنندگان دینی در راہ خدا حضرت درین سخن بود کہ ناگاہ
سخن یہودیان کہ عمار مجاہدہ کردہ بودند حاضر شدند و گفتند یا محی اینک عمار کہ از صحابہ است دعوی میکند کہ اگر تو او را امر کنی کہ آسمان را بسوی
زمین آورد و زمین را بسوی آسمان برود او اعتقاد کند اطاعت ترا و غم نہاید بر قبول امر تو بر آئینہ حق تعالی او را اعانت خواہد کرد بر آن و ما
اکتفای نہائیم بر آنچه کہ ازین است اگر تو صادق و در دعوی پیگیری ہمین قانع میشوی کہ عمار باین ساقہ ای باریک این سنگ را از زمین
و در آنوقت آنحضرت در بیرون مینہ بود و سنگی در پیش روی حضرت بود کہ اگر دلیست نفر جمع میشدند آن سنگ را از جای خود حرکت نہیوا
و ادیس آن یہودیان گفتند کہ یا نہ اگر عمار خواہد کہ این سنگ را حرکت دہد نمیتواند داد و اگر خود را بشقت بر این بہادر و ہر آئینہ ساقہ ای او
بشکند و بدیش از بجز بریزد حضرت بول فرمود کہ حقہ شما یہ یا قہ ای عمار کہ آنہا درین حسنات او از کوبہای تور و شیر و حری و الجوزہ
بلکہ از کل زمین و آنچه بر روی آست سنگین تراست و بدستیکہ حق تعالی بساک گردانید بسبب صلوات فرستادن بر محمد و آل طیبین او آنچه
تراست از این سنگ در ہنگامیکہ عمار بساک گردانید بر دوش بشت ملک بسبب صلوات بر ایشان بعد از آنکہ طاقت نیاورد و نہ بشدت
آنرا بعد بسیاری از ملائکہ کہ احصا نتوان کرد عدد ایشان را و حال آنکہ این بشت ملک در میان ایشان بودند پس حضرت با عمار گفت
کہ ای عمار اتفاق کن اطاعت کن مرا و بگو خداوند بجاہ محمد و آل طیبین او قومی گوان مرا تا خدا بر تو آسان گرداند آنچه ترابان امری نہایم چنانچہ اما
گردانید بر کالب بن یوفنا عبور کردن دہید و در ہنگامیکہ سوال کرد از خدا بحق ما و بر اسپ خود سوار شد و بر روی آب تاخت ما بخت
دریا رسید و برگشت و شہمای اسپش ترش پس عمار با اعتقاد درست باین کلام طیبہ تکلم نمود و آن سنگ کہ در آن را برداشت
بر و و گفت پروردگارم فدای تو باد یا رسول اللہ سوگند یاد میکنم بحق آن خداوندی کہ ترا بہ پیغمبری فرستادہ است کہ این سنگ سبکتر است
در دست من از خالی کہ در دست من باشد پس حضرت فرمود کہ این سنگ را دہو بگو بفقہن بسوی آن کوه و اشارہ نمود بکوهی کہ یک فرسخ
و دور بود از ایشان چون عمار آن سنگ را دہو بذاخت بقوتی کہ حق تعالی در آنوقت او را کرامت کردہ بود برکت توسل بایلمیت را
آن سنگ چنان دہو بلند شد کہ بقدر آن کوه قرار گرفت پس حضرت بول با آن یہودیان گفت کہ دیدید قوت عمار را گفتند علی باب
حضرت گفت کہ ای عمار بالا رو بسوی تہ این کوه و در انجا سنگی عظیم است کہ چنان برابراین سنگ است آنرا بردار و بنزد ما بیا و بر
عمار متوجہ کوه شد حق تعالی زمین را در زیر پای او در نور دید کہ در گام دوم بقدر کوه رسید و سنگ را برگرفت و بخدایت حضرت
در گام سوم نیز دیک آنحضرت رسید پس حضرت فرمود کہ این سنگ را بقوت بر زمین بزن چون یہودیان آن حالت را ملاحظہ کردند ترسیدند
و چنان سنگ را بر زمین زد کہ ریزہ ریزہ شد و اجزای آن مانند غبار در ہوا بلند شد حضرت با یہودیان گفت کہ ایمان

ای گروه یهود زیرا که مشاهد کرده آیات الهی را پس بعضی از ایشان ایمان آوردند و بعضی شقاوت غالب شده بر کفر خود مانند پس حضرت رسول فرمود که
 آیا میدانید که مثل این سنگ چیست گفتند بیا رسول الله حضرت فرمود که بحق خداوندی که مرا برستی فرستاده است که مری میباشند از شیعیان که
 گناهان و خطایا دارند که بزرگتر است از کوهها و زمین و آسمان و چون توبه میکنند و توبه میکنند بخود ولایت ما را گناهان او را بر زمین میزنند
 سخت تر از آنکه ما این سنگ را بر زمین نرود و برستیکه مری باشد که او را طاعتها بوده باشد مانند آسمان و زمین و کوه و دریا با پس منکر است
 بهلبیت میشود پس طاعت او را بر زمین میزند سخت تر از آنکه ما این سنگ را بر زمین نرود و طاعتها می آید از هم میانشان این سنگ چون بخت
 می آید پیچ حسنه در انبیت و گناهان او را کوهها و زمین و آسمان بزرگتر است پس در آخرت عذاب او شدید و عقاب او دائم خواهد بود و چون عمار
 در خود آن قوت مشاهده نمود که سنگ با آن عظمت را بر زمین نرود و اجزا آن مانند بخار در هوا بلند شد گفت یا رسول الله مرا دستوری ده که گناهان
 قوتی که حق تعالی مرا درین وقت عطا کرده است باین یهودان مقابله کنم و همه را بکشد از انم حضرت فرمود که ای عمار حق تعالی میفرماید که
 فاعفوا و صفووا حق باقی الله با همه منی پس غفون کنید و در گذرید تا آنکه از خود انصاف حضرت فرمود که معنی عذاب خود را توضیح که او را بزرگتر ده
 فرموده است و این کتاب مذکور از حضرت امام زین العابدین مرویت در تفسیر این آیه که من الناس من یشترى نفسه ابتغاء مرضات الله والله
 روف بالعباد یعنی از مردی پس است که میفروشد نفس خود را برای طلب خوشنودی و خود را به نیت به بندگیان خود حضرت فرمود که باین درین کتاب
 از میان صحابه حضرت رسول نداشت که عذاب گردانید ترا بل که بای آنکه از زمین اسلام برگردند و از جمله ایشان بودند بلال و حمیم و عمار بن
 یاسر و دیگران و اما بلال پس او را باین بگردانید تا آنکه فرید بد و غلام سیاه و پیران بخت حضرت رسول آمد حضرت امیر المومنین را تعظیم می نمود و با نیت
 آنچه بود آن تعظیم میکرد پس جماعتی از اهل فساد گفتند ای بلال کفران نعمت کردی و نم کردی فضیلت ابو بکر را که مولای تست و ترا فرید و از او اندویند و از
 قیام بدی و از تنه بدی بکافران ربانی بخشید و علی بن ابیطالب پیچ یک زمین کار با نیت تو نکرده است و تو تو تو تعظیم او را زیاده از ابو بکر بجای آوردی
 کفران نعمتی است که نسبت باو میکنی و حق ناشناسیت که در حق او عمل می آوردی بلال گفت که آیا لازم است مرا که تعظیم ابو بکر را زیاده از تعظیم رسول خدا
 بعمل آورم گفتند میماند تا چون تو این گفت که ابو بکر را زیاده از آنحضرت تعظیم نمی بلال گفت که این سخن شما مخالف سخن اولی است که می گفتی جائز است
 که من علی را زیاده از ابو بکر تو فرمایم بسبب آنکه ابو بکر را از او گردانیده است ایشان گفتند که مساوی نیستند رسول خدا و علی زیرا که رسول خدا افضل است
 از خلق بلال گفت که علی نیز بهترین خلق خداست بعد از پیغمبر خدا و محبوبترین خلق است بسوی خدا زیرا که در وقتی که مرغ بریان برای حضرت رسول آوردند
 دعا کرد که خداوند ایسا و بسوی من محبوبترین خلق خود را بسوی تو که با من از این مرغ بخورد پس علی آمد و با او تناول نمود و علی شعیبترین
 خلق است پس چون ازیرا که خدا او را برادر رسول خود گردانید و درین خود و ابو بکر از من توقع ندارد و آنچه شما توقع می نمائید زیرا که میدانید که علی
 از او افضل است و میدانید که حق علی بر من زیاده از حق او نیست زیرا که علی مرا از عذاب پرور و کار ربانی بخشیده است و بسبب موالات
 او و تفصیل دادن او بر دیگران مستحق نعیم ابدی بهشت گردیده ام و اما حمیم پس گفت که من مزه بزم و از بودن من با شما بشما نفسی عارضه
 و از مفارقت من از شما ضرری بشما نمیرسد پس بلال مرا بگیرد و مرا بادی خود بگذارد و باین کافران مال را برداشته و حضرت رسول پیچ
 از حمیم چه مقدار بود مال تو که با ایشان گذاشتی حمیم گفت که مال من هفت هزار درهم بود حضرت فرمود که آیا بطیب خاطر خود
 آن مال را با ایشان گذاشته حمیم گفت بختی آن خداوندی که ترا بحق فرستاده است که اگر تمام دنیا طلا و سرخ بود و من مالک همه
 می بودم همه را میدادم بوجوه یک نظر که بحال تو بکنم و یک نظر که بحال برادر و وصی تو علی بن ابیطالب می اندازم پس حضرت رسول فرمود

[illegible]

بن ابی بکر و ابی قریب و ایضاً روایت کرده است که مروی از حضرت امام محمد باقر پرسید که چه میگوئی در حق عیسی که حضرت سکر مرتبه فرمود که خدا
رحمت کند بخمار فقال کرد و در خدمت امیرالمومنین و شهید شد بر او می گفت که در خاطر خود گفتی که من را از این عظیم تر نباشد پس
حضرت متوجه من شد و فرمود که گمان میکنی که او مثل آن سکر می شود و بود و بود و مقتدا و بیعت و بیعت را می گفت
که چه میبایست عمار که در آن روز کشته خواهد شد حضرت فرمود که چنان در آن روز دید که آتش حرب ساعت بساعت مشتعل تر
میشود و کشته گان زیاد میشوند از صف جنگ جرات و بجای است امیرالمومنین آمد و گفت یا امیرالمومنین آیا وقت کشته شدن
من رسیده است حضرت فرمود که بصف خود برگرد او سکه مرتبه این سوال کرد و حضرت چنین جواب گفت تا آنکه در آن حضرت فرمود
که علی پس مرد از بصف خود برگشت و از روی بغض و میان مشغول جواب آن منافقان گردید و می گفت که امروز ملاقات منیام
دوستان خود را که مرده و کرده اویند و ایضاً از حضرت رسول روایت کرده است که آنحضرت فرمود که بهشت مشتاق است بسو
سکه حضرت امیرالمومنین پرسید که کیست ایشان حضرت فرمود که تو ایشان را و اول ایشان و دیگر سلمان فایده است بیک
او را نگه نیست و خیر خواه است پس او را یار خود گردان و سوم عمار بن یاسر است که در مشایخ بسیار با تو وافر خواهد شد
و در هیچ مشهدی نخواهد بود مگر آنکه خیر بسیار و نورش عظیم و اجزش بزرگ خواهد بود و ایضاً از حضرت صادق روایت کرده است
که در بر خانه آباء و البته نجیب است و نجیب ترین نجیبان از بدترین خانه آباد و محمد بسیار بکر است و فرات بن ابی بکر از
حضرت صادق روایت کرده است و تفسیر این آیه کریمه که الا الذین امنوا و عملوا الصالحات فلهما اجر عظیم همذون
یعنی ما را آنکه ایمان آورده اند و اعمال شایسته کرده اند پس ایشان راست و بزرگ و منقطع نبیست و حضرت فرمود که من آن
در شان این جماعت است علی بن ابیطالب و سلمان و ابوذر و مقداد و عمار بن یاسر و غیره و در تفسیر این روایت
کرده است که عیسی بن حمزه از حضرت صادق روایت می کند که پرسید این چهار نفر از حضرت صادق روایت می کند که پرسید این چهار نفر از حضرت صادق
مستجاب است حضرت فرمود که ابی سلمان و ابوذر و مقداد و عمار بن یاسر و غیره و در تفسیر این روایت
بود از ساعی بن محمد از سلمان علی دانست که اگر ابوذر از شما میبایست که فریست و ایضاً از حضرت صادق روایت می کند که پرسید این چهار نفر از حضرت صادق
روایت کرده است که جابر انصاری گفت که سوال کردم از رسول خدا از سلمان و عیسی حضرت فرمود که سلمان برای من
علم است کسی علم او را بخشد نمیتواند رساند سلمان مخصوص است بخدم اهل و علم آنحضرت و او را هر که سلمان را دشمن دارد
و خدا دوست دارد هر که او را دوست دارد و جابر گفت که چه میگوئی در ابوذر حضرت فرمود که او را دوست خدا و دشمن او را دوست
او را دشمن دارد و خدا دوست دارد هر که او را دوست دارد و جابر گفت که چه میگوئی در عمار گفت که من
خدا و دشمن او را دشمن دارد و خدا دوست دارد هر که او را دوست دارد و جابر گفت که چه میگوئی در عمار گفت که من
او را دوست دارد و خدا دوست دارد هر که او را دوست دارد و جابر گفت که چه میگوئی در عمار گفت که من
بیرون آمدم از خدمت حضرت برای آنکه بشارت دهم ایشان را بآنچه حضرت در حق ایشان گفت چون پشت کردم مرا
طلبید و فرمود که بنیاسوی من اسی جابر چون رفتم فرمود که تو نیز از ما می خند و دشمن دارد کسی را که ترا دشمن دارد
و خدا دوست دارد کسی را که ترا دوست دارد پس جابر گفت که چه میگوئی در حق علی بن ابیطالب حضرت

فرمود که او جان من است جا گرفت که چه میگوئی در حق حسن و حسین حضرت فرمود که ایشان روح من اند و فاطمه مادر ایشان دختر من
از رده میکند مرا هر چه او را از رده میکند و شاد میکند و اندام مرا هر چه او را شاد میکند و اندک گواه میگيرم خدا را که من حاکم با هر که
در جنگ است و صلح با هر که با ایشان صلح است ای جابر هر گاه خواهی که خدا را دعا کنی و دعای ترا مستجاب گردانم
پس بخوان حرف را با نامهای ایشان که محبوب ترین نامهاست بسوی خداوند عالم بیا آن و شیخ کشی بسند معتبر از امام محمد باقر
کرده است که حضرت امیر المومنین فرمود که زمین تنگ شد بر بخت نفر که بسبب ایشان روزی داده میشود اهل زمین و برکت
ایشان یاری کرده میشود و از جمله ایشان نزد سلطان فارسی و مقداد و ابوذر و عمار و خدیجه و حضرت امیر المومنین فرمود که من امام ایشانم
و ایشانند که نماز کردند بر حضرت فاطمه و اینها بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که مردم هلاک شدند بعد از حضرت
مکر سلطان و ابوذر و مقداد و بعد از آن طعن کردند بایشان ابو ساسان و عمار و شیره و ابو عمر پس بخت نفر شدند و در کتاب
بند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که ای سلطان اگر عرض کنند علم ترا بر مقدار هر آینه کافر بشود پس
فرمود که ای مقداد اگر عرض کنند صبر ترا بر این پزیرد کافر میشود و از سلطان فارسی منقول است که گفت بعد از وفات حضرت رسول
یک روز از خانه بیرون آمدم و راه حضرت امیر المومنین را ملاقات کردم فرمود که برو نزد حضرت فاطمه که تحفه از بهشت برای او آمده
میخواهد تو عطا فرمای تا تجلیل بخیرت آنحضرت شتافتم فرمود که دیر روز در میان موضع نشسته بودم و در خانه بسته بود و عکسین بودم و فکر
میکردم و منقطع شدن وحی الهی از ما و نیامدن مدد که بسوی ما ناگاه دیدم که در کشو شده و دست و دختر باند ردن آمدند که کسی بحسن حال
طراوت و زراکت و خوشبوی ایشان هرگز ندیده است چون ایشان را دیدم برخاستم و سوال کردم که شما از اهل مدینه یا از اهل مدینه گفتند ای
و دختر حضرت رسول ما از اهل مدینه هستیم ما را پروردگار عزت از بهشت جاود بسوی تو فرستاده و بسیار شتاق تو بودیم از یکی که بزرگتر
می نمود پرسیدم که چه نام داری گفت مقداد و ده گفتم بچه سبب ترا این نام کردند گفت بجهت آنکه از برای مقداد بن اسود خلق شده
پس از دیگری پرسیدم که چه نام داری گفت ذره نام دارم از سبب آن نام پرسیدم گفت زیرا که از برای ابوذر غفاری خلق
از سوم پرسیدم که چه نام داری گفت سلمی از سبب نام پرسیدم گفت زیرا که از برای سلمان فارسی آنرا کرده پدر تو خلق شده است
حضرت فاطمه علیها السلام فرمود که پس از برای من ربی چند بیرون آورده مانند گربه های مانهای بزرگ از برف سفید تر و از
مشک خوشبو تر پس سلمان گفت که حضرت فاطمه یکی از آن رطبه ها بمن دادند و فرمودند که امشب باین طبخ افطار کن و فرموده است شما
برای من بیا و پس آن رطب را گرفتم و بیرون آمدم و بر جمعی از اصحاب حضرت رسول که میگذاشتیم پرسیدند که ای سلمان
همراه داری میگفتم بل چون وقت افطار شد تناول کردم هیچ هسته نداشت روز دوم بخیرت حضرت فاطمه زهرا عرض کردم
هسته نداشت فرمود که چون هسته داشته باش و حال آنکه این رطب از درختی بهم رسیده است که حق تعالی آنرا در بهشت
غرس فرموده است بسبب دعائی که پدرم بمن تعلیم کرده است هر صبح و شام میخوانم سلمان گفت ای سیده من آن دعا را
من فرما فرمود که اگر خواهی تا در دنیا باشی از ارتپ نیابی بر این دعا مواظبت کن ایست و عا بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور بسم الله النور
الحمد لله الذي خلق النور من النور و اتزل النور على الطور في كتاب مسطور في رق منشور بقدر مقدور

عنه بنی محبوب الرحمن الذي هو بالغ مذكور وبالفتح مشهور وعلى السراء والضراء مشكور صلى الله على سيدنا محمد وآله
الطاهر بن سلمان گفت که این دعا را بنویس و از هر نفر از اهل مکه و مدینه که تپ داشتند تعلیم کردم و بهما تپ نجات یافتند

باب چهارم و ششم

در بیان فضائل سنیه را خلاق علیه و رفعت شان و سایر احوال حضرت سلمان فارسی رضی الله عنه است این باب در
تعلیمه رحمه الله پس معتبر از حضرت موسی بن جعفر روایت نموده که شخصی از آنحضرت سوال نمود از کیفیت اسلام سلمان فارسی آنحضرت
فرمود که خبر دادم از پدرم که روزی حضرت امیرالمؤمنین و سلمان و ابوذر و جماعتی از قریش نزد قبر رسول خدا جمع بودند حضرت
امیرالمؤمنین از سلمان پرسید که یا اباجید التمار از اول کار خود خبر نمیدی که اسلام تو چگونه بود سلمان گفت و الله که اگر
و گیری میپرسید نیگفتم ولیکن اطاعت تو لازم است من مردی بودم از اهل شیراز و از دهقان زاد با و بزرگان ایشان بودم
و پدر و مادر بسیار عزیز و گرانی میداشتند روز عید با پدرم بجید گاه رفتم بصومعه رسیدم کسی در آن صومعه نبود از بلند
ندامیکرد که اشهد ان لا اله الا الله و ان عیسی روح الله و ان محمدا حبیب الله پس این ندا شنیدم محبت محمد در گوشت و خون
من جا کرد و از عشق آنحضرت خورون و آذاییدن بر من گوارا نمودم و درم گفتم چرا امر و از آفتاب را سجده نکردی و در سینه
من ابا کردم و چندان مضایقه نمودم که او ساکت شد پس چون بخانه برگشتم نامه دیدم در سقف خانه آویخته بود بمادر خود گفتم
که این چه نامه است مادر گفت که چون از عید گاه برگشتم این نامه را چنین آویخته دیدم نزدیک این نامه نروم که پدر مرا میکشد
من هم چنان در حیرت بودم و انتظار بردم تا شب شد و مادر دیدم در خواب شد بر خاستم و نامه را بر گفتم و بخوانم نوشته بود
که بسم الله الرحمن الرحیم این عهد و پایی است از خدا بجفرت آدم که از نسل او پیغمبری بهم رسد محی نام که امر نماید مردم را با خلاق علیه
وصفات پسندیده و نهی و منع نماید مردم را از پرستیدن غیر خدا و عبادت بتان ای روز به تو وصی عیسانی پس ایمان بیاورد
محو سیت و گری را ترک کن پس چون این نامه بخوانم بیوش شدم و عشق آنحضرت زیاده شد و چون پدر و مادر مرا این حال
مطلع گردیدند مرا گرفتند و در چاه عمیق محبوس کردند و گفتند که اگر از این امر برنگردی ترا بکشیم گفتیم بایشان که آنچه خواهم بکنم
محبت محمد از سینه من هرگز بیرون نخواهد رفت سلمان گفت که من پیش از خواندن آن نامه عربی را نمیدانستم و از آن روز
عربی را با تمام الهی آموختم پس متنی در آن چاه ماندم و هر روز یک گرده نان کوچک در آن چاه برای من فرو میفرستادند و چون
جس و دندان بسیار بطول انجامید دست با آسمان بلند کردم و گفتم خداوند اتو محمد و وصی او علی بن ابیطالب محبوب من را از این
پس بخت و سید و درجه آنحضرت که فرج مرا نزدیک گردان و مرا راحت بخش از این محنت پس شخصی نبر و من آمد جامهای
سفید و بر و گفت بر خیز ای روز به و دست مرا گرفت و نزد صومعه آورد من گفتم اشهد ان لا اله الا الله و ان عیسی روح الله
و ان محمدا حبیب الله ویرانی سراز صومعه بیرون کرد و گفت تویی روز به گفتم بی مرا بر و نرو خود و دو سال تمام او را خدمت کردم
و چون بهنگام وفات او شد گفت من این دار فانی را دواع میکنم گفتم مرا یکی میپاری گفت کسی را گمان ندارم که در مذنب حق با من
مواظف باشد مگر راهی که در انطاکیه میباشد چون او را دریابی سلام من با و برسان و لوطی بمن داد که این را با و برسان بجام بقا
در حال نبودن او را غسل دادم و کفن کردم و لوح را بر گفتم و بجانب انطاکیه روان شدم و چون بانطاکیه در آمدم پدای صومعه

آن راهب آمد و گفتیم اشهد ان لا اله الا الله و ان عبدي محمد رحمة الله و ان محمدا حبيب الله ليس راهب از دیر خود
نگرست و گفت توئی روزی که گفت با ابایان نزد او رفتم و دو سال دیگر او را خدمت کردم و چون هنگام رحلت او شد خبر
وفات خود بمن گفت من نفتم مرا یکی میگذاری گفت کسی گمان ندارد که در مذمت حق با من موافق باشد مگر ای بی که در
سبب جوان با و برقی سلام مرا با او برسان و این لوح را با و سپار چون وفات کرد او را تفصیل و تفسیر و دفن کردن و لوح را
بشماره اسکندریه و آدم و نزد صومعه راهب آدم و شهادت بر خواندم راهب سوال نمود که توئی روزی که گفت علی را نزد خود برد و دو سال
ویرا خدمت کردم تا هنگام وفات او شد گفت مرا یکی میپاری گفت کسی گمان ندارد که در سخن حق با من موافق باشد و مگر
عبد الله بن عبد المطلب نزدیک شده است که عالم را بنور وجود خود منور گرداند برود و آنحضرت را طلب نماید و چون اینوقت نماز
آنحضرت برسی سلام من بر او عرض کن و این لوح را با و سپار چون از غسل و کفن و دفن او فارغ شدم لوح را بر گرفتم و بیرون
آمدم و با جمعی رفیق شدم و با ایشان گفتم که شما متکفل نان و آب من بشوید و من شما را خدمت کنم در این سفر قبول کردند چون
طعام خوردن ایشان شد بنیت کفار قریش گو سفندی بیاوردند و چندان چوب بران زدند که برود و پاره کباب کردند و پاره
بریان کردند و مرا تحلیف خوردن نمودند چون میت بود من ابا کردم باز تحلیف کردند گفتیم من مرد دیرانی ام و دیرانیان گوشت
تناول نمیکند مرا چندان زدند که نزدیک شد که مرا بکشند یکی از آنها گفت که درست از او بداری تا وقت شراب شود اگر شراب بخور
ویرا بکشیم چون شراب بیاوردند مرا تحلیف کردند گفتیم من راهب و از اهل دیرم و شراب خوردن شیوه مانیت چون این گفتیم
در من آویختند و عزم کشتن من کردند با ایشان گفتم ای گروه مرا فرزند و کشید که من اقرار بجنبه گی شما میکنم و خود را به منده گ
یکی از ایشان در آوردم مرا بیاورد و بمرد یهودی بسته صد دریم بفروخت و یهودی از قصه من سوال کرد و قصه خود را گفتیم و گفتم
گناهی بجز این ندارم که دوست دارم و وصی اویم یهودی گفت که من نیز ترا و محمد هر دو را دشمن میدانم و مرا از خانه میرز
آورد و در حسنه اش یک بسیاری ریخته بود گفت و الهی روز به اگر صبح شود و تمام این ریگهارا از اینجا بدر برده باشی
من ترا بکشم من تمام شب تعب کشیدم و چون عاجز شدم دست با سمان بزداشتم و گفتم ای پروردگار من تو محبت محمد و وصی او را
و ردل من جاداده پس بحق درجه و منزلت آنحضرت که فرج مرا نزدیک گردان و مرا ازین تعب راحت بخش چون این گفتیم
تا در متعال بادی برانگیخت که تمام ریگهارا بمکانی که یهودی گفته بود نقل کرد چون صبح یهودی بیاورد آن حال را مشاهده کرد
گفت تو ساحر و جادوگری و من چاره کار را نمیدانم ترا ازین شهر بیرون می باید کرد که مبادا بشومی تو این شهر خراب
پس از آن شهر مرا بیرون آورد و بزبان سلیمه بفروخت و آن زن مرا بسیار دوست داشت و باغی داشت گفت
باغی تو بعلق دارد و خواهی میوه آن را تناول نما و خواهی بخش و خواهی تصدق کن پس مدتی بر این حال ماندم
باغ بودم هفت نفر مشاهده نمودم که می آیند و ابر بر سر ایشان سایه انداخته گفتم و الله که ایشان همه پیغمبر نیستند و لیکن در
ایشان پیغمبر است پس بیا منند تا باغ داخل شدند چون مشاهده کردم حضرت رسول بود با حضرت امیر المومنین و
عبد المطلب و زید بن حارثه و عقیل بن ابیطالب و ابوذر و مقداد پس خرابای زبون را تناول میفرمودند و حضرت ر
با ایشان میگفت که خرابای زبون قناعت نماید و میوه باغ را ضائع نکنید من نیز و بلکه خود آدم و گفتم یک طبق از

بمن جنبش گفت ترا خستشش طبع دادم بیادم و طبعی از طلب بر گفتم و بعد غلط نمودم که از میان ایشان پیغمبر است از خراسان
تصدق تناول نمی نماید و بدید با تناول می نماید پس طبع را نزد ایشان آوردم و گفتم این خدای است حضرت سولی امیر المومنین
و حمزه و عقیل چنان از بی با تم بودند و صدقه برایشان حرام است تناول نمودند و آن سه نفر دیگر بخوردان مشغول شدند بخاطر خود گذشتند
که این یک علامت است از علامات پیغمبر الزمان که در کتب خوانده ایم پس بر قدم در خست یک طبع دیگر از آن زن طلبیده او
خستشش طبع دادم پس یک طبع دیگر از طلب نزد ایشان حاضر ساختم و گفتم این بدید است حضرت سولی دست دوازدهم بود و گفت
بسم الله یحیی تناول نماید پس یکی تناول نمودند و خط خود گفتم که این یک علامت دیگر است و من مضرب بگذاختم میخاستم و در عقب آن حضرت
می نگریستم آنحضرت بمن التفات کردند و فرمودند که هر نبوت را طلب میکنی گفتم بی دوش مبارک خود کشوند و دیدم نه فوت را دیدم
و و گفتم آنحضرت نقش گرفته و موی چند بران رسته بر زمین افتاد و قدم مبارکش را بوسه دادم فرمود که ای روز به روز بنده
خاتون خود و بگو محمد بن عبد الله میگویی که این غلام را با بفروش چون ادای رسالت نمودم گفت بگو او را نفر و شتم بگو بچرا صدقه
خرما که دولت درخت آن از خدای زود باشد و دولت درخت آن خرمای سرخ چون ب حضرت عرض نمودم فرمود که چه بسیار با
آسانست آنچه او طلبیده پس گفت یا علی دانه ای خرمای را جمع نمای پس حضرت رسول دانه را در زمین فرو می برد و امیر المومنین را بدید
و چون دانه دوم را می کشند دانه اول سبز شده بود و هم چنین تا هنگامیکه فارغ شدند همه درختان کامل شده میوه آید بود و حضرت
پیغام داد که بیاد درختان خود را بگیر و غلام را با سپا چون زن درختان را بدید گفت و الله نفر و شتم تا همه درختان خرمای زود باشد
و آن حلال جبرئیل نازل شد و بال خود را برد و درختان را بید همه درختان خرمای زود شد پس آن زن بمن گفت که و الله یک یکی از این درختان
نزد من بهتر است از محمد و از تو من گفتم که یک روز خدایت آن روز نزد من بهتر است از تو و آنچه خوداری پس حضرت مرا آزاد فرمود و سلمان نام
نهاد و این بابویه بن معتبر از حضرت امام جعفر صادق روایت کرده است که سلمان گفت که تعجب کردم از برای شش چیز که سگها تا
از آنها مرا بجنده آورد و سگها را از آنها مرا بگیرد آورد اما آن سگ چیز که مرا بگیرد آورد اول مفارقت دوستانست که محمد و اصحاب او نمید
دوم بول مرگ و احوال بوز مرگ سوم باز ایستادن نزد خداوند عالمان از برای حساب و اما آن سه چیز که مرا بجنده می آورد اول
آن کسی است که طلب دنیا میکند و مرگ او را طلب مینماید دوم کسی که غافل است از احوال آخرت و حق تعالی و طاعت او را غافل نیستند
و اعمال او را احصا مینمایند و سوم کسی است که دبان را از خنده پر میکند و نمیداند که خدا از او را ضعیف است یا در غضب است و حق تعالی
بسیار معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که مردی از اصحاب سلمان رضی الله عنه بیار شد چون چند روز را و انیا قاتل حال
پرسید که کجاست مصاحب شما گفتند بیار است گفت بیاید برویم بعیادت او پس با او برخاستند و بجانب خانه آن مرد روانه شدند چون
بخانه او داخل شدند او را و سرکرات مرگ یافتند پس سلمان با ملک الموت خطاب کرد که رفیق و ما را کن باد و دست خدا پس ملک الموت سلمان را
جواب گفت چنانچه حاضران همه شنیدند که ای ابو عبد الله من رقی مینمایم همه مومنان و اگر از برای کسی ظالمیست میم که مرا بجنده برانید
تو ظالمیست و شیخ احمد بن ابی طالب طبرسی در کتاب احتجاج روایت کرده است که چون عمر بعد از پیروز خدیجه بن الیمان سلمان را و الی
مأمون گردانید و سلمان بر خست امیر المومنین قبول نمود و متوجه مأمون گردید عمر نامه با نوشت و در امری چند با و اعتراض نمود
پس سلمان در جواب او نوشت که بسم الله الرحمن الرحیم این نامه ایست از سلمان آزاد کرده رسول خدا بسوی عمر بن الخطاب با تحقیق که ملک الموت

قول منیر خودی نمودند و حتی ذاتی بودند ترا امیرالمومنین می نامیدند پس هر کس که بخوابی بکن که حکم تو جاری نیست بر ما مگر درین زندگانی دنیا پس منفرذ مشو بطول بخشیدن خدا و مصلحتی که داده است ترا تا تحمیل کردن عقوبت خود و بدان بدستیکه بزودی تر در خواب یافت یا بختها ستمهای تو در دنیا با آخرت و بزودی از تو سوال خواهند کرد و آنچه پیش فرستاده و از آنچه بعد از این بر اعمالش نه تو سرب میشود و طلب رافندی بند معتبر روایت کرده است که سلمان گفت من مری بودم از اهل اصفهان از وی که از حاجی میگفتند و پدرم رئیس آن بود و ما بسیار دوست می داشت و مرا در خانه حبس میکرد و چنانکه دختر را در خانه نگاه دارند و من طفلی بودم که از مذاهب مردم چیزی نمیدانم بخیر از گری که می دیدم تا آنکه پدرم عیال را بنا کرد و او را مزرعه بود و روزی با من گفت که ای فرزند عمارت کردن مرا مشغول ساخته است از اطلاق بر احوال مزرعه پس برو بجانب مزرعه و امر کن بر دیگران را که چنین و چنان کنند و بسیار همان فرود بر گرد پس بجانب مزرعه روان شدم و در انشای راه یکلیسای نصاری رسیدم و صدای ایشان را شنیدم پرسیدم که ایشان کیستند گفتند ایشان ترسیانند نماز میگزارند پس داخل شدم که مشاهده احوال ایشان کنم پس خوش آمد مرا آنچه دیدم از احوال ایشان و پیوسته نزد ایشان نشستم تا آفتاب غروب کرد و پدرم بطلب من بهر سو فرستاد تا آنکه شب بزرگ و او برگشت و بجانب مزرعه رفتم پس پدرم از من پرسید که کجا بودی گفتم که گزینم کلیسهای ترسیان و خوش آمد مرا نماز کردن و دعا کردن ایشان پدرم گفت که ای فرزند دین پدران تو بهتر است از دین ایشان من گفتم نه و آنکه چنین نیست و دین پدران ما بهتر از دین ایشان نیست ایشان گروهی هستند که خدا را می پرستند و دعا میکنند و نماز میکنند از برای او و تواضعی را می پرستی که بدست خود وافر و خسته و اگر دوست از آن برداری می میرد پس بزنجیری در پای من گزینم و مرا در خانه محبوس گردانید پس من کسی نبود نصاری فرستادم و از ایشان سوال نمودم که اصل دین شما در کجاست گفتند اصل دین ما و شماست پس بنجام کردم ایشان را که هرگاه منی از مردم شما نزد شما بیایند شما را اعلام نمایند گفتند چنین باشد بعد از چند روز که تجار شما آمدند نزد ما و ما خبر کردیم گفتند که هرگاه ایشان کار سازی خود میکنند و خواهند که بیرون روند ما اعلام نمایم گفتند چنین باشد بعد از چند روز فرستادند نزد من که اکنون ایشان را رده سفر دارند پس بزنجیر از زبانی خود دور کردم و با ایشان محبت شدم و متوجه شام گردیدم چون شام رسیدم پرسیدم که بهترین علمای این دین کیست گفتند آن عالمیکه صاحب کنیسه بزرگست و او را اسقف میگویند و او از همه داناتر است پس نزد او رفتم و گفتم میخواهم با تو باشم و از تو نیکیها را یاد گیرم او قبول کرد و در خدمت اومی بودم و او مردی بود و امر میکرد و ترسیان را که قصد قمار را می او بیاورند و چون نزد او می آوردند تصدقات را جمع میکرد و آنها را ضبط میکرد و چیزی از آنها بفقرا و مساکین نمیداد پس اندک زمانی که با او ماندم او مرد و چون نصاری آمدند که او دفن کنند گفتم این مردی بود و ایشان را مطلع کردم بر آن گنجی که اموال صدقه را در آنجا جمع میکرد پس هفت سبوی بزرگ بیرون آوردند و پر از طلا و امرا بر چوبی بر دار کشیدند و سنگ باران کردند و مرد دیگر آوردند و بجای او قرار دادند پس آن یک ترکسی را ندیدم از بچه ایشان زاده تر بود و دنیا و عبادتش از همه کس بیشتر بود پس پیوسته و در خدمت اومی بود و در وقت فوت او شد و او را بسیار دوست می داشتم چون آثار فوت و راوشا به نمودم گفتم نهنگام رحلت تو بسوی آخرت شده ملائکی میزداری که در خدمت او باشم گفت ای فرزند من کسی را گمان ندارم بغیر از عالمی که در موصیل میباشد برو و بخدمت او و اگر او را دریابی حال او را مثل حال من بجای بیا چون او بخدمت الهی واصل شد رفتم بجانب موصیل و بخدمت آن عالم رسیدم و او را مانند عالم اول یافتم و در ترک دنیا و عبادت حق تعالی پس باو گفتم که فلان عالم مرا توسعاش کرده گفت ای فرزند نزد من باش پس در خدمت او نیز از من تا نهنگام وفات او نیز نشستم و گفتم

که مرا بی جوابی نمانی گفت ای فرزند کسی را گمان ندارم مگر مردی که در شهر نصیبین سیاحت باطلق شود چون او بر حمت الهی واصل شد و او را دفن کردم
بسیب نصیبین ملحق گردیدم و گفتم که فدای عالم مرا تبو و آلوده گفت ای فرزند نزد من باش پس نزد او ماندم و او را نیز بر مصفت آموختم و
علم و ادب و عبادت چون بهنگام وفات او شد گفتم مرا بخبر دست که امری نمانی گفت گمان ندارم کسی را اگر مردیکه در مکه و مدینه بودم سیاحت را اگر نزد او
رهی او را بر شل حال یا فوای یافت چون او را دفن کردم بجانب مکه و او را نیز مانند ایشان یا فتم پس مدتی در خدمت او ماندم
و بعضی از غنایم و اموال و گلهای چید کسب نمودم چون بهنگام وفات او شد با و گفتم که مرا یک سیکناری گفت گمان ندارم که کسی بر حال باشد
در این زمان و لیکن نزدیک شده است زمان بخت پیغمبری که در یک ظاهر خواهد شد و محل هجرت او در میان دو سنگستان خواهد بود
در زمین شوره زاری که درخت خرمائی بسیار داشته باشد و در او عبادت ما ظاهر خواهد بود و در میان دو کشتش مری پیغمبری خواهد بود و هر یک را
منازل می نماید و تصدیق را بخورد اگر توانی که خود را با آن بلاد رسانی بکن سلمان گفت چون او را دفن کرد در آنجا اندم ما با عیسی از تجارت
عرب از قبیل کنی کلب وارد شد و گفتم با ایشان که مرا رفیق خود گردانید تا بلاد عرب و من این اسوان و گلهای که تحصیل نموده ام بشما میبخشم
گفتند چنین باش پس آن اموال را با ایشان و آدم و با ایشان رفیق شدیم تا رسیدیم بلاد القری چون به تجارت رسیدیم برین ستم کردند و ما را
گرفتند و فروختند مردی از یهودی و جوان در آنجا درختان خواهد دید و رسید و از شرم که این آن بلاد خواهد بود که برای من وصف کرده اند
که نموده اند و آنجا مبعوث خواهد شد پس نزد آن یهودی بودم تا آنکه مردی از بنی قریظ آمد از یهودان و ادای القری و مرا از میان آن یهودی کرد
و بودم و در آن یهودی مدینه بود چون مدینه را دیدم و صفاتی که از آن راهب شنیده بودم همه لیاقت پس نزد آن یهودی مدتی ماندم تا آنکه شنیدم که حضرت
رسول در مکه مبعوث گردیده است چون آنرا شنیدم بهنگامی که فرار کردم از احوال آنحضرت چیزی نمی شنیدم تا آنکه حضرت رسول با منیه هجرت نمود و در قبا
نزل اجلال فرمود من در باغی با منهای آن یهودی کا میگردم تا آنکه پس تمام آن یهودی ببلغ درآمد و گفت خدا بشارت نبی قید را یعنی انصار که جمع
شده اند در قبا بر سر یک مردی که از مکه آمده است و گمان میکنند که او پیغمبر است پس بنی اسرائیل که چون نام او را شنیدیم لرزه بر من افتاد و بر تپید
که نزدیک بود که بر روی آقای خود خیمه پس گفتم که چه خبر است و این مرد کیست که آمده است پس ولای من دست خود را بلند کرد و بر میان
سینه من زد و گفت ترا با ایندا چاکارست بشنوال کار خود باش چون شب شد قدری از طعام برگرفتم و در قمه بسوی قبا بخجرت رسول خدا گفتم که
که شنیده ام که تو در شایسته و نزد تو اصحابی چند هستند و چیزی از تصدیق نزد من بود برای تو آورده ام پس از آن تناول کن پس هر چند
اصحاب خود را فرمود که بخورید و خود تناول نفرمود من در خاطر خود گفتم که این یک صفت است از صفاتی که راهب مرا آن خبر داده بود
پس بر شستم و حضرت رسول داخل مدینه شد پس باز چیزی جمع کردم و بخت آنحضرت آوردم و عرض کردم که چون دیدم تصدیق را تناول نمی نماید
این طعام را بر سیل پیرو کرامت برای تو آورده ام و صدقه نیست پس حضرت رسول تناول نمود و اصحاب حضرت نیز تناول کردند پس خاطر خود گفتم
که این خصلت دوم است از آن خصلتها که راهب بیان فرموده بود پس با دیگر بخجرت حضرت آمدم و در وقتیکه آنحضرت از بنی جنازه میرفت و دو
جامه کهنه پوشیده بود و اصحاب آنحضرت در خدمتش بودند پس برگردانحضرت گردیدم که شاید قمه نبوت را به منم در پشت آنحضرت چون بوقت برگشت
رفتم بفرست نبوت یافت که من بخوام آن علامت را مشاهده نمایم پس روی خود را از آنکف مبارک خود دور کرد تا خاتم نبوت را دیدم و در میان
آنحضرت بهنجو که آن راهب برای من وصف کرده بود پس بر روی آن خاتم اقدام و بی بوسیدم و بی گریه بستم پس فرمود که ای سلمان بگو و نزد من ای
و در خدمتش شستم پس حضرت فرمود که قمه خود را نقل کن تا صاحب بشنود پس تمام قمه خود را از اول تا آخر نقل کردم چون فارغ شدم از قصه خود

حضرت فرمود که ای سلمان خود را کتاب گردان و از مصلای خود و در آنچه و قنای خود و پیش قدم نیز و مصلای خود و خود را کتاب گردانیدم که سله محمد
و دخت خود برای او بخارم و چهل اوقیه نقد بدهم پس امانت کردند مرا اصحاب رسول و اینها ای فریاد بعضی می نمال و بعضی بیست
نمال دادند بر کسی بقدر حال خود تا سله صد نمال تمام شد حضرت رسول فرمود که من بدست خود میکارم پس در آن خوشی که مقرر
شده بود که باغ اصراف نام من که از الهامی و بخندان را کنم و بجایست حضرت آمد و فقر که فارغ شد و اینها پس حضرت بیرون آمد
اما موضع رسید پس با نمال اینها و در یکجاست حضرت و آنحضرت موضع شان سکه داشت و خاک بر آن پاشید و پیر میکرد و تا آنکه همه
تمام شد پس سوگند فرمود که حق آن خداوندی که او را باستی فرستاده است که کی از آن نمالها خط نکند و به سببش زمین باقی ماند آن
ز را پس مردی از برای حضرت آورد و از بعضی از معادن مقدار بیضه از طلا پس حضرت فرمود که کجاست آن فارسی که خود را کتاب
گردانید و چون من بجایست آن حضرت آمد فرمود که این طلا بگیر و آنچه برتست بده نقدم یا رسول الله این که گفتی سکه با آنچه برتست
حضرت فرمود که حق تعالی بکست خوابد و او در این مال تا آنکه به چیز که بر تو لازم است او را بکشی پس سوگند یاد میکند یا خدایا که جان سلمان
در قبضه قدرت اوست که از آن طلا موازی چهل اوقیه او اگر دم و از حق خود می فارغ شدم و آنرا در سبب بندگی از من فوشت
چنگ بردم و تو انستم در آنجا حضرت و در بنک فخر حق حاضر شدم و در سائر عفو و در خدمت آنحضرت حاضر بودم و در روایت
دیگر از سلمان چنین روایت شده که چون وقت زفات را باب عوریه شگفت بر وزیرین شام که در آنجا دوباره هست و در سالی
یکمرتبه مردی از یک پیشه بیرون می آید و در پیشه دیگر داخل میشود و در آن وقت بیایان و صاحبان در دوی فرزند بر سر راه او
جمع میشوند و بدینای او شفا میبند پس او را دریاب در آن وقت و از او سوال کن از دین حنیفیه که ملت ابراهیم است پس بآن
بیشه رستم و یک سال انتظار کشم تا آنکه در شب مقرر بیرون آید یکی از پیشهها و خواست که داخل پیشه دیگر شود چون داخل آن
بیشه شد و همین دو شبهای آن پیدا بود من با و چسبیدم و گفتم خدایا راحمت کند از تو طلب میکنم ملت حنیفیه را که دین حضرت ابراهیم
است گفت از چیزی سوال میکنی که مردم از سوال نمیکنند و درین روزگار بدرستی که نزدیک شده است که ظاهر شود و خبری نزد
خانه کعبه در حرم مکه و او مبعوث خواهد شد باین دینی که سوال می نمائی پس اگر او را دریابی چنانست که عیسی را دریافته باشی و بکن
و دیگر در کتاب جرایع الجرایع روایت کرده است که چون حضرت رسول در قبا نزول کرد و فرمود که داخل مدینه نمیشوم تا علی بن ابی طالب
سلمان بسیار سوال مینمود از احوال حضرت رسول و او را یکی از یهودان مدینه خریده بود و در خلعتان او خدمت میکرد پس چون
سلمان مطلع شد که حضرت در قبا فرود آمده است از قبا برگرفت و بجایست حضرت آورد و گفت شنیده ام شما جماعت غیر باند
و باین موضع فرود آمده اید و این طبق خبر را از من گرفته خود از برای شما آوردم پس بخوید حضرت رسول اصحاب خود را فرمود که نام
خدا را برید و بخوید و خود هیچ تناول نفرمود سلمان ایستاد و بود و از نزد میکشید پس طبق را برگرفت و بزبان فارسی
گفت که این یکی کسب طبق را پر کرد از خرمایا آورد و خدمت حضرت و نقدی دیدم که توان فرمای صدقه بخوری این خرمای
هر یک است از برای تو آورده ام پس حضرت دست دراز کرد و تناول نمود و فرمود با صاحب خود که بخوید بنام خدا پس سلمان
طبق را برداشت و گفت این دو تا پس برگردید و به پشت سر حضرت رفت و در نبوت ایستاده نمود و حضرت عرض کرد
که من غلام مرد یهودی ام چه میفرمائی مرا حضرت فرمود که برو با او مکاتبه کن بر یک مالی که با او بدیم و ترا از او کنیم سلمان

نبی و یهودی رفت و گفت من سمان شدم و سمانیت دین آن پیغمبر گزیده است که باین شهر آمده است و بعد از این از من متوقع نخواهی شد
 مرا مکاتب گردان بیک مالی که به چه دزد و شاه یهودی گفت که ترا مکاتب میکنند برپا نقد درخت خرما که برای من غرس نمائی
 و خدمت کنی آنها را تا بیا آیند پس آنها را تسلیه نمودن نمائی و بر چهل اوقیه طلای نیکو که بر اوقیه چهل شقال است پس سلمان گشت
 حضرت را خبر داد و گفته یهودی حضرت فرمود که برو و با او مکاتبه کن بر آنچه گفته است پس سلمان رفت و با یهودی خود را مکاتب
 گردانید به نحویکه گفته بود و یهودی را گمان این بود که نخواهد شد اینها که بعد از چندین سال پس سلمان نامه مکاتبه را آورد و بگوید
 آنحضرت حضرت فرمود که برو و پانصد سببه خرما برای من بیا و در چون و انهای خرما را حاضر گردم فرمود که آنها را بحضرت امیرالمومنین
 برده و فرمود سلمان که بر بارای سوزنی زینتی که میخواهد که آنها در اینجا گشته شود پس حضرت رسول با حضرت امیرالمومنین سلمان
 رفتند بسوی آن زمین پس حضرت رسول زمین را با انگشت مبارک خود سوراخ میکرد و میفرمود بحضرت امیرالمومنین که سببه
 خرما را در سوراخ بکن پس میرنجیت خاک بر آن بر میزد و انگشتان مبارک خود را می کشود و آب از میان انگشتانش جاری شد
 و بآن موضع میرنجیت پس به وضع دیگر میرنجیت و باز چنین میکرد و چون از دوم فارغ میشد راول رویه بود و سبز شده بود
 پس به وضع سوم میرنجیت و چون از سوم فارغ میشد راول درختی شد و بود و بهار آمد و بود و دوم رویه بود و سبز شده بود
 چون به وضع چهارم میرنجیت و فارغ میشد راول و دوم بهار آمد و بود و سوم سبز شده بود و همچنین میکرد تا فارغ شد از
 کشتن پانصد و آنرا و همه بهار آمد چون یهودی این حال غریب را مشاهده کرد گفت قبرش راست است
 سنا حسرت و گفت که من در زمان خرمای را قبض کردم طلا را بیا و پس حضرت دست دراز کرد و سنگی از پیش روی
 خود برداشت و با عجا آنحضرت طلای شد که از آن نیکوتر نتواند بود پس یهودی گفت که بر گز طلای مثل این ندیده ام و چنین تقدیر میکرد
 که آن طلا مقادیر ده اوقیه باشد پس در یک روز و یک گشت باده اوقیه و طلا زیادتی کرد و همچنین شگ را زیاده میکرد تا سببه
 چهل اوقیه شد و زیاده و نه که سلمان گفت که پس با حضرت رسول از او برگزتم و ملازمت آنحضرت اختیار نمودم و شش گشت از
 صادق روایت کرده است که میثب که یکی از بانهای وقت حضرت فاطمه صلوات الله علیها است همین بانیت که حضرت رسول
 از برای مکاتبه سلمان غرس نمود و خدا آنرا از یهود بحضرت رسول برگردانید و حضرت آنرا بحضرت فاطمه داد و حضرت فاطمه
 نمود و این شهر آشوب روایت کرده است که حضرت رسول هنگامی که فرمائی نوشت از برای قبیلۀ سلمان که در گز رحن بودند باین
 که این نامه الیت از محمد بن عبد الله رسول خدا و در هنگامی که سوال کرد از او سلمان که سفارشی نبوی از برای برادر من عباس
 قروح بن حماد و سائر قارب و اهل بیت او و فرزندان او بیا و هر چند نسل آورند هر که از ایشان سلمان کرد و بماند بر دین خود
 سلام بر شما باد و محمد سکنیم خدا را بسوی شما بر رستیکه حق تعالی مرا امر کرده است که بگویم لا اله الا الله و احد لا شریک له میگویم
 و امر میکنم مردم را که بگویند و ام و فرمان همه از خداست پس خداوند الیت که خلق کرده است ایشان را و می میراند ایشان را و باز
 میگرداند ایشان را و باز گشت همه بسوی او است پس در آن نامه احترام سلمان بسیار نوشت و از جمله آنها این بود تحقیق که بر دوشتم از
 ایشان تراشیدن موی پیشانی را و جزیه دادن را و خمس و عشر از اموال ایشان گرفتن را و سائر خرها و تکالیف را ب
 شما چیزی سوال کنند یا ایشان عطا کنید و اگر استغاثه کنند بسوی شما بفریاد ایشان برسید اگر امان طلب نمایند از شما ایشان را

بدید بکنند یا مزید ایشان را و اگر هدی نسبت بایشان کنند مانع شویده از بیت المال مسلمانان هر سال دولت حله ایشان
 بهمهید با صدا و قیقه نقره زیرا که سلمان از جانب رسول خدا سختی این که امتها گردیده پس در آخر نامه دعا کرد و از برای کسی که عمل باین
 نماید و نفرین کرد کسی را که آزار و اذیت بایشان رساند و نامه را امیر المومنین نوشت و این شهر شوبرج گفته است که این نامه تا
 روز درست اولاد و خویشان سلمان است و مردم موافق فرمان حضرت بایشان عمل می نمایند و این از جمله معجزات آنحضرت
 زیرا که اگر آنحضرت علم نمیداشت که دین اوجیح زمین را خواهد گرفت چنین فرمائی نمی نوشت بر روی ملکیتی که در تصرف او نبود و در حجاب
 شی و غیر آن از حضرت صادق روایت کرده اند که سلمان علم اول و علم آخر را دریافت و او دریائی بود از علم که آخر نیست بلکه او
 از ما اهل بیت است و علم او بر شهر رسیده بود که روزی گذشت بروی که در میان گروهی ایستاده بودند پس با و خطاب کرد که ای
 برکن بسوی خداوند عالمیان از آنچه در شب در خانه خود کردی پس سلمان گذشت و آن گروه با آن مرد گفتند که سلمان
 بدی بود او و تو از آن خود دفع نکردی گفت مرا خبر داده بامری که بغیر از حق تعالی و من دیگری مطلع نبود و بسند دیگر روایت کرده
 که آن مرد ابوبکر بن ابی قحافه بود و بسند معتبر دیگر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که آنحضرت از فضیل بن یسار پرسید که میبینی
 چه منی دارد آنکه سلمان علم اول و علم آخر را دانست فضیل گفت یعنی دانست علم نبی اسرائیل را و علم حضرت رسول را حضرت فرمود که
 به چنین است بلکه مراد آنست که علم پیغمبر و علم امیر المومنین و غرائب امر پیغمبر و غرائب امر امیر المومنین را دانست و ایضا شیخ کشی و
 شیخ مفید بسند های معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده اند که روزی ابوذر بخانه سلمان و سادات و فرقان سلمان در بار بود پس در
 آنای آنکه با یکدیگر سخن میگفتند فرقان سرنگون شد بر روی زمین و پیچ از مرق و چربی آن بر زمین نریخت پس ابوذر تعجب
 بسیاری کرد از آن و سلمان باز فرقان را برگردانید و بر حال خود گذاشت و مشغول سخن شد پس باز فرقان سرنگون شد و پیچ از
 مرق و چربی آن بر زمین نریخت پس تعجب ابوذر زیاده شد و از خانه سلمان و هشت زده بیرون آمد و در غایت آن حال
 می نمود با گاه حضرت امیر المومنین را در در خانه سلمان دید چون نظر حضرت امیر بر ابوذر افتاد گفت ای ابوذر چه چیز باعث شد
 مرا که از نزد سلمان بیرون آیدی و چه چیز سبب دهشت تو گردیده است ابوذر گفت که یا امیر المومنین سلمان را دیدم که چنین کار
 سبب متعجب و متحیر گردیدم حضرت فرمود که ای ابوذر اگر سلمان ترا خبر دهد با پنجه میباند هر آینه خواهی گفت که خدا رحمت نکند
 ای ابوذر بدرستی که سلمان در گاه خداست در زمین هر که او را شناسد بمومن است و هر که انکار نماید کافر است
 و بدرستی که سلمان از ما اهل بیت است و بر قایت شیخ مفید چون حضرت بنو سلمان آمد فرمود که ای سلمان ما را کن با معصوب
 خود و نزد او ظاهر ساز چیزی را که اقباب نیاید و و کلینی و کشی و شیخ طوسی بسند معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده اند که روزی سلمان
 در مسجد رسول خدا با جماعتی از قریش نشست بود پس ایشان شروع کردند در ذکر جسمهای خود و نسبهای خود را بالا بردند تا آنکه نوبت
 بسلمان رسید پس عمر بن الخطاب با او گفت که خبر ده مرا ای سلمان که تو کیستی و پدر تو کیست و اصل تو چیست پس سلمان گفت
 بنده خدا من گمراه بودم پس حق تعالی مرا هدایت کرد برکت محمد و من پریشان بودم پس خدا مرا غنی گردانید و محمد و
 بنده بودم پس خدا آزاد گردانید مرا برکت محمد انیت نسب من و انیت حبس من پس درین سخن بودند که حضرت رسول
 و آن آمد پس سلمان گفت یا رسول الله چه کشیدم من ازین جماعت با ایشان ششم پس شروع کردند بذكر نسبهای خود

و فرمودند پسران خود تا آنکه من رسیدم پس عمر از من چنین سوال کرد حضرت فرمود که تو چه جواب گفتی سلمان جواب خود را نقل کرد پس رسول فرمود که ای گروه قریش بدرستی که حسب مرد و دین او ست و مردی او خلق او ست و اصل آدمی عقل او ست حق تعالی میفرماید ان خلقناکم من ذکر و انشی و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان الکریمکم عند الله التقیکم یعنی بدرستی که ما آفریدیم شما را از مردمانی و گروه دینانیم شما را از شعبها و قبیلها برای آنکه بشناسید یکدیگر را بدرستی که گرامی ترین شما نزد خدا پر عزیز گرامی ترین شماست پیش رسول فرمود که نیست هیچ یک از این جماعت را بر تو تفصیلتی مگر پر عزیز گرامی از معاصی خداوند عالمیان و اگر تو پر عزیز گرامی تر از ایشان باشی از ایشان افضل و ایضا کشتی روایت کرده است که هرگاه سلمان سید ید شتری را که آنرا عسکر میگفتند و عایشه در روز حمل بران سوار شد تا زیاده بران میزد پس سلمان میگفتند که ای ابو عبد الله چه میخواهی از این بیمه پس سلمان میگفت که این بیمه نیست ولیکن این عسکر سپر کفمان جنی است باین صورت شده است که مردم اگر آه کند پس با عرابی صاحب شتر گفت که شتر تو اینجاست روانیست ولیکن بر آنرا اسیر حد خواب که اگر آنجا بری بر قیمت که خواهی از تو میخرند پس از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که لشکر عایشه عسکر را برای او به قصد در هم فریاد در وقتی که بجنبگاه حضرت امیر المومنین میرفتند مواصلت گوید که این از جمله گرامی حضرت سلمان است که سالها پیش از واقعه حمل خبر آن داده بود و شتر عایشه را تحمین نموده و ایضا کشتی بند معتبر از حضرت صادق علیه السلام است که سلمان زنی خواست از قبیله گنده چون داخل خانه او شد دید که کنیزی دارد و پرده از عبا بر در خانه اش آویخته است پس سلمان گفت که این زن شما گرامی میاری هست که پرده پرور آویخته است یا خانه کعبه را با نجا آورده است که جامه بران پوشیده است گفتند که آن زن از رای ستر بر خود این پرده را آویخته سلمان گفت که این کنیز که چیست گفتند این زن مالی داشت خود را کنیزی بگیرد که او را خدمت کند سلمان گفت که من شنیدم از رسول خدا که هر مردی که نزد او کنیزی بپوشد و با او نزدیکی و او را بشویند و بر او آن کنیز را بکشد پس مثل آن گناه کنیز بران مرد باشد و هر که قرضی بدو بده چنان باشد که نصف آن مال کرده باشد و چون مرده دیگر قرض و بده چنان باشد که کل مال را تصدق کرده باشد و او را کردن حق بصاحبش بر دار و بخواهد او یا بچمل متاع او برساند و بصاحب حق بگوید که حق خود را بگیرد و باز کشتی بند معتبر روایت کرده است که روزی نزد حضرت امام محمد باقر نام برودن سلمان فارسی را حضرت فرمود که او سلمان محمدیست بدرستی که سلمان از آن گفت که اگر نخواست از آن نسوی احادیث زیرا که قرآن را کتاب رفیعی یافتند و آنجا شما را حساب می نمایند بر تقیر و تطهیر و قتل یعنی هر امر خوریدی و ریزه و بر قدر و آن خود را پس تنگی کرد بر شما احکام قرآن پس اگر نخواست نسوی احادیثی که کار را بر شما کشاده کرده است و شش مفید و کشتی بند های صحیح و موثق از حضرت صادق روایت کرده است که روزی حضرت سلمان در کوفه و باران حدادان عبور نمود پس در آنجا جوانی را دید که بهیوش شده بود و مردم بر گرد او جمع شده بودند پس سلمان گفتند که ای ابو عبد الله این جوان را صرع گرفته است بیا و در گوش او و عای بخوان شاید بهیوش باز آید چون سلمان نزدیک او رفت جوان بهیوش و گفت ای ابو عبد الله مرا آن مرض نیست که ایشان گمان بردند ولیکن چون باین حدادان گذشتم و گزیدهای ایشان از این برآید برآین میگویند بخاطر آمدن حق تعالی در قرآن میفرماید که ولهم مفامع من جدید یعنی از برای ایشان گزیدهای از این است پس از ترس عذاب الهی عظم بر طرف شد و مدیوش شدم پس سلمان او را برادر خود گرفت و در دل سلمان خلاصه .

از برای خدا و پیوسته با اوست بود و شرف اطاعت را رعایت می نمود تا آنکه آن جوان بپارشد و سلمان بجای او رفت و بر بالین او نشست و دید که او در جان کندشت گفت ای ملک الموت مدارکن بر برادر من ملک الموت گفت ای ابو عبد الله من با هر مومن مدارا میکنم و با ایشان مهرانم و ایضا کشتی بسند معتبر از مسیب بن نجبه روایت کرده است که چون سلمان فارسی بامارت مدائن آمد با استقبال او بیرون رفیقیم پس با اوستی آدمیم چون بکر بلا رسیدیم سلمان پرسید این زمین چه نام دارد گفتیم این را کربلا میگویند گفت این موضع کشته شدن برادران من است این محل فرود آمدن بار بای ایشان است و این محل خوابیدن شتران ایشان است و این موضع رختن خونهای ایشانست کشته شده است در این زمین بهترین پیشینیان و کشته خواهد شد درین بین بهترین پسینیان پس با او آیدیم تا بکر و رسیدیم که محل اجتماع خوارج نه در آن بود پرسید که این موضع چه نام دارد گفتیم حرور نام دارد گفت که در اینجا خروج کرده اند بدترین پیشینیان و خروج خواهند کرد بعد ازین بدترین پسینیان چون بکوفه رسید گفت نیست کوفه گفتیم بل گفت قبه اسلام است مولف گوید که شیخ کشتی خطبه طولانی از حضرت سلمان روایت کرده است که در اینجا بیان حق الهیست رسالت و شقاوت ستمکاران این است و غاصبان خلافت نموده است و خبر داد و دست از اکثر وقایع و ظلمانی که بر اهل بیت رسالت واقع شده است و از خروج بنی امیه و قتلهای ایشان و خروج بنی عباس و اکثر وقایع گذشته و بسیاری از وقایعی که بعد از این واقع خواهد شد از کشته شدن نفس که خروج حضرت قائم و فرود رفتن لشکر سفیانی و در بیدار شدن غیبت از وقایعی که در احادیث معتبره واقع شده است و شاید که بعد ازین در کتاب غیبت مذکور شود انشاء الله تعالی و در تفسیر امام حسن عسکری ندکور است که سلمان روزی بر جماعتی از یهود گذشت پس از او سوال کردند که نزد ایشان بنشیند و نقل کند از برای ایشان آنچه شنیده است از رسول خدا و آن روز پس نزد ایشان نشست از نهایت حرصی که بر اسلام ایشان داشت و گفت شنیدیم از رسول خدا که خداوند عالمیان میفرماید که ای بندگان من آیا چنین نیست که جمعی را که بسوی شما حاجتهای بزرگ باشد شما آن حاجتسرا را بر نمی آورید مگر آنکه شیفته گردانند نزد شما محبوب ترین خلق را بسوی شما پس چون ایشان را شیفته گردانند از برای کرامت آنها نزد شما حاجتهای ایشان را بر می آورید پس بدانید که گرامی ترین خلق نزد من و نیکوتر و فاضلتر عن ایشان نزد من محمد است و برادر او علی و آنان که بعد از او آیند از ائمه علیهم السلام که وسیلههای طلاق اند بسوی من پس هر که را حاجتی رود هر که از من طلب نفع آن نماید یا بلائی عارض شود که از من دفع آنرا خواهد پس بخواند مرا بحق مجز و آل او که نیکوترین خلق اند و پاکان و پاکیزگانند از تعالیه و گنابان ما بر آوردم من حاجت او را نیکوتر از آنچه بر می آور و آن کسی که شیفته میگردد ایند بسوی او عزیز ترین خلق را نزد او پس آن یهودان گفتند با سلمان از روی استنساخ و سخریه چرا تو از خدا سوال میکنی بشفا ایشان و متوسل نمیشوی بسوی خدا بحق ایشان که ترا بی نیازی ترین اهل مدینه گردانند پس سلمان گفت که خدا را خواندم بسبب ایشان و سوال کردم از خدا بشفاست ایشان چیزی را که جلیل و بزرگ تر و ناف تر است از جمیع ملک دنیا سوال کردم بحق ایشان که مرا عطا فرماید زبانی که از برای بیان بزرگواری و ثنای او یاد کننده باشد و دلی عطا کند که شکر کننده نعمتهای او باشد و بر مصیبتهای عظیم مبرک کننده باشد و حق تعالی اجابت من نمود و آنچه طلب کردم و آن بهتر است از پادشاهی تمام دنیا و آنچه در دنیا هست از نعمتها صد هزار هزار مرتبه پس ایشان استنساخ کردند و سلمان و گفتند ای سلمان دعوی کردی مرتبه عظیم شریفی را که ما محتاجیم که امتحان کنیم در آن دعوی راست و دروغ ترا اول امتحان ما آنست که بر می خیزیم و تازیانههای خود را بر تو میزنیم پس از پروردگار خود سوال کن که دست ما را از

توبه باز و سلمان گفت خداوند ما را بر بلا صبر کند و گردان و سلمان گریه این دعا میکرد و ایشان اورا بتا زبانه می خورد و میزد تا آنکه دمانده شد و طلال میسایندند و سلمان بغیر آن دعا سخت نیگفت چون دمانده شد بد ایشان گفتند که ای گمان نداشتیم که روحی در بدنی بماند چنین عجب است یعنی که ما بر توبه و اسخیم جز از پروردگار خود سوال نمی کردیم که ما را از ضرر توبه باز دارد سلمان گفت که زیرا که این سوال خلاف نسبت بلکه تسلیم کردن و راضی شدن به بلیتی که حق تعالی شایسته او است و سوال کردم از او که مرا سبب بدی و بدترین بلا چون ساحتی است رحمت کردن بدی برخاستند و گفتند در این مرتبه انقدر بر توبه تا زیاده خواهیم زد که جان تو از بدت مفارقت کند یا کافر شوی بجهنم گفت که هرگز چنین نخواهم کرد که کافر شوم بعد بر سبب حق تعالی فرستاده است بر رسول خودش که این بنده ضنون العیب یعنی اعیان می آورد و در غایبانه و بدی که در آن من بر گردان است شما برای آنکه داخل شوم در زمره آن جماعتی که حق تعالی در این آیه مدح ایشان کرده برست سهل و آسان پس باز شرمش کردند و نزد او را بتا زبانه می خورد تا آنکه دمانده شد باز نشستند گفتند ای سلمان اگر ترا قدری نزد حق تعالی می بود بسبب ایمانی که محمد صلعم آورد و چه آئینه دعای ترا مستجاب میکرد و ایند و باز میداشت ما را از تو سلمان فرمود که چه بسیار جالبه است مستجاب کرده باشد دعای ما هر گاه بکنند نسبت بمن خلاف آن چیزی را که از او طلب کرده ام زیرا که من از صبر طلبیدم دعای مرا مستجاب گردانید و مرا صبر کرامت فرمود و از او طلبیدم که شما را از من باز دارد تا آنکه باز نداشتن شما خلاف دعای مرا پس آورد و با خیال آنکه شما گمان میکنید پس باز در مرتبه سوم برخاستند و تا زبانه بکشیدند و بر او میزدند و سلمان زیاده بر این نیگفت که خداوند ما را صبره بر بلاهایی که بمن میرسد و رحمت برگزیده و دوست تو محمد پس آن کافران گفتند ای سلمان وای بر تو آیا محمد ترا رخصت نداده است که از برای تقییه از دشمنان خود بگوئی کفری را که خلاف آن چیز است که در خاطر است و اعتقاد بآن ای پس چرا نیگویی آنچه را که میکنیم ترابان از برای تقییه سلمان گفت که خدا مرا رخصت داده است که درین امر تقییه کنم و بر من واجب نگردانیده است بلکه جائز ساخته است از برای من که بگویم آنچه شما را بآن جبری نماید و صبر کنم بر آزارها و مکروهات شما و این بهتر گردانید و از آنکه از روی تقییه آنچه گوئید بگویم و من غیر این را اختیار نخواهم کرد پس بار دیگر برخاستند و تا زبانه بسیار بر او زدند و بعدیکه بدن او روان شد و از روی تحریه و استنزا با و میگفتند که از خدا سوال نکنی که ما را از ضرر توبه باز دارد و آنچه ما از تو طلب میکنیم که ما دست از توبه باز داریم پس نفرین کن بر ما که خدا ما را بپاک کند اگر از جمله راست گویانی در دعوائی که میکنی که خداوند آنرا نیکنند دعای ترا اگر سوال کنی بحق محمد و آل طیبین او پس سلمان گفت که من کرامت دارم از آنکه خدا را بخوانم برای بپاک آنکه مباد و در میان شما کسی باشد که حق تعالی داند که او بعد از این ایمان خواهد آورد پس از خدا سوال کرده باشم که او را منقطع گویند ایمان آن کافران معاند گفتند که هر گاه از این می ترسی چنین دعا کن که خداوند اهلک گردان هر که را که در علم تو هست که باو باقی خواهد ماند بر توبه و کفران خود که اگر چنین کنی دعای تو متضمن آن چیزی خواهد بود که از ان می ترسی پس شگافه شد و لیوا که آن قوم را انجاما بودند و سلمان مشاهده کرد حضرت رسول را و حضرت فرمود که دعا کن بر ایشان بپاک شدن زیرا که در میان ایشان کسی نیست که ایمان بیاورد و بر شد و صلاح در آید چنانچه حضرت نوح نفرین کرد بر قوم خود و وقتیکه و انت که از تر ایمان نخواهد آورد و احدی بخیر از آنها که ایمان آورده اند پس سلمان گفت که چگونه میخواهید نفرین کنم بر شما بپاک گفتند دعا که خداوند عالمیان منقلب گرداند تا زیاده هر کسی را باغی که سر خود را برگرداند و استخوانهای بدن صاحبش را بخاید پس حضرت سلمان

چنین دعا کرد تا آنکه تازیانه هر یک از ایشان افندی شد که دوسر داشت و بیک سز سر صاحبش را گرفت و بسو دیگر دست راستش را گرفت که زبان
تازیانه گرفته بود پس همه استخوانهایش را در هم شکست و خایند و فرو برد پس حضرت رسول در آن مجلسی که نشسته بود فرمود که ای گروه
مسلمانان بدرستی که حق تعالی یاری کرد و صاحب شما سلمان را درین ساعت بر بیت نفر منافقان و یہودان و مشقرب ساخت
تا نیاورد ای ایشان را با فیعیما که ایشان را گویند و خایند و استخوانهای ایشان را در هم شکستند و فرو بردند ایشان را پس بر خیزید که نظر
کنیم بسوی آن افندی که حق تعالی بر انگشت از برای نصرت سلمان پس حضرت رسول و اصحابش برخاستند و متوجان خانه شدند و در آن وقت
جمع شده بودند در آن خانه بسیار گمان او از منافقان و یہودان و در وقتی که صدای آن کافران را شنیده بودند که فیعیما ایشان را
میدیدند و چون آنخل را مشاهده کرده بودند ترسیده بودند از آن فیعیما و نصرت میکردند از نزدیکی آنها پس چون حضرت رسول
تشریف آورد آن فیعیما از خانه بیرون آمدند و در شارع مدینه و آن شایع بسیار تنگ بود و حق تعالی آن شایع را کشاده گریانید و
و به برابر آنچه بود کثافتی داد پس آن فیعیما با مرنمی ناکر و در حضرت رسول را که السلام علیک یا سید الاکابرین و الاخرین
پس سلام کردند بر حضرت امیر المومنین و گفتند السلام علیک یا علی یا سید الوصیین پس سلام کردند بر زریه مقدسه حضرت و گفتند
السلام علیک یا سید الطاہرین الذین جعلوا علی الخلق قوامین یعنی سلام بر زریه تو با و که با حقان و معصومانند و حق تعالی
ایشان را قیام نمائند گروانیده است با مو خلق اینک تا نیاورد ای این منافقانیم که حق سبحانه و تعالی ما را فیعیما گردانید بدعای این
مومنین که مسلمانست پس حضرت رسول فرمود که حمد و سپاس خداوندی را شراست که در میان امت من کسی را قرار داده است که
شبیست است بحضرت نوح در صبر کردن و در عا نکردن و در بر و حال و نفرین کردن آخر کار پس آن فیعیما ندانند که یا رسول الله شریک
شده است بنفست و چشم ما بر این کافران و حکمای تو و حکمای دمی تو جالیست بر ما و در ماک پروردگار را خلیان و ما از تو سوال میکنیم
که از حق تعالی سوال کنی که بگردانند ما را از فیعیما و چشم که بر ایشان مسلط خواهد گردانید تا آنکه در جهنم نیاورند از عذاب کنندگان ایشان بیکم
چنانچه در دنیا ایشان را فرو بردیم پس حضرت رسول فرمود که آنچه طلب کردید برای شما رواست پس جمیع شویید با کسین ترین و گنا
جهنم بعد از آنکه بیرون افکنید آنچه در شکمهای شماست از اجزای این کافران تا آنکه برای خواری ایشان تا نمرانند و عا ایشان
در روزگار بیشتر باقی ماند بسبب آنکه در میان مردم مدفون کردند و از حال ایشان عبرت گیرند مومنانی که بر قربای ایشان گذرند و
گویند اینها نیاورند ملعونان که بنفست آتی گرفتار شدند بسبب دعای سلمان محمد که دوست محو است و برگزیده مومنانست پس
آن فیعیما انداختند آنچه در شکمهای ایشان بود از اجزای بدنهای ایشان و خویشان ایشان آمدند و آن کافران را دفن کردند پس
از کافران بسبب دیدن این معجزه مسلمان شدند و مومن خالص شدند بسیاری از منافقان شقاوت غالب شد بر بسیاری از
کافران و منافقان و گفتند این سحر است هویدا پس رو کرد حضرت رسول بسوی سلمان و گفت ای ابو عبد الله تو از خواص برادران
مومن مائی و محبوب دلهای طائفه تهرانی و بدرستی که تو در آسمانها و در حجب حق تعالی و در کرسی و عرش اعظم الهی و آنچه در میان عرش
تا تحت اثری مشهورتری و در فضیلت و کرامت نزاهل آنها از آقایی که طالع گردیده باشد و روزی که در سواج ابر و غبار و تیرگی
نبوده باشد تو از نیکوترین مومنین و گمانی و رایه کریمه الذین یومنون بالغیب و شیخ طوسی بسند معتبر روایت کرده است که مردی بنفست
صلوات عرض کرد که چه بسیار می شنوم از شما و از سلمان فارسی را حضرت فرمود که گو سلمان فارسی ولیکن گو سلمان محمدی آیا میدانی

او حدیث میگفت و مرا خود را تعلیم دادی نمودن آنکه از جانب حق تعالی با و حدیث میرسد زیرا که بغیر از حجت خدا کسی دیگر احدیست
از جانب خدا و نیز سید مولا گفت گوید که ممکن است که آنچه در این حدیث نفی شده است نحن گفتن حق تعالی بواسطه ملک باشد و ملک
بمسلمان نحن میگفته باشد چنانچه گذشت و ایضا بنده معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که این آنحضرت پرسیدند از معنی
حدیث بودن سلمان فرمود که ملک در گوشش نحن میگفت و در حدیث معتبر دیگر فرمود که ملک بزرگواری با و نحن میگفت
را وی گفت که هرگاه سلمان چنین باشد پس حضرت امیر المومنین چگونه خواهد بود حضرت فرمود که بپس کار خود باش و باینها کار
دار و در حدیث معتبر دیگر فرمود که ملک در دل او نقش میکرد که چنین و چنان و در حدیث دیگر فرمود که سلمان از جمله تنوع
بود یعنی بفرست احوال مردم را میدانست بنده معتبر دیگر از حضرت صادق روایت کرده است که سلمان اسم اعظم را میدانست
و ایضا بنده معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که روزی تئیه نزد حضرت امیر المومنین مذکور شد حضرت فرمود که اگر
ابوذر میدانست آنچه در دل سلمان بود هر آینه او را میکشت و حال آنکه حضرت رسول بر او رمی افکنده بود میان ایشان پس
چه گمان داردید بسائر مردمان و ایضا بنده معتبر روایت کرده است که سلمان دختر از عمر بن الخطاب طلبید و عمر دختر را وند و دو پشیمان شد
و خواست که با و دختر بد هر سلمان گفت بنحوا هم مطلب من این بود که بدانم که آیا میت جا بلیت و کفر از دل تو بدیرفته است یا آنکه
باقی است چنانچه بود و آن بابویه بنده معتبر از امام جعفر صادق روایت کرده است که روزی حضرت رسول با اصحاب خود فرمود
که کدام یک از شما در تمام سال روزه میدارد سلمان گفت که من فرمودم که کدام یک از شما همه شب را احیا میکند سلمان گفت
که من فرمودم که کدام یک از شما هر روز ختم قرآن میکند سلمان گفت که من پس عمر بخشم آمد و گفت این مردیست از فارس من خواهد
که بر ما که انقضای ختم نمیکند در روز و شب میگوید در اکثر روزها روزه نیست و در اکثر شب خواب است و در اکثر روزش خاموش میباشد حضرت
فرمود که او مانند شبیه لقمان حکیم است از او سوال کن تا جوابت بگوید عمر پرسید سلمان فرمود که اما روزه سال من ماهی سده روز
روزه میدارم و حق تعالی میفرماید که هر که حس کند ده برابر با و ثواب میدهم این برابر روزه سال میشود با آنکه ماه شعبان هم روزه
میگیرم و با ماه رمضان پونز میگیرم و اما بیداری شب هر شب با و وضو میخورم و از حضرت رسول شنیدم که میفرمود که هر که با و وضو بخوابد
چنانست که تمام شب را عبادت احیا کرده باشد و اما ختم قرآن در هر روز سه مرتبه سوره قل هو الله احد را بخوانم و از رسول خدا
شنیدم که بحضرت امیر المومنین میفرمود که یا علی مثل تو در میان امت من مثل قل هو الله احد است هر که سوره قل هو الله
احد را یک بار بخواند چنانست که ثلث قرآن را خوانده است و هر که دوبار بخواند چنانست که دو ثلث قرآن را خوانده است و هر که
سه بار بخواند چنانست که قرآن را ختم کرده است پس هر که ترا بزبان دوست دارد و ثلث ایمان در او تمام شده است و هر که ترا
بزیبان دل دوست دارد و ثلث ایمان در او کامل شده است و هر که ترا بزبان و دل دوست دارد و بدست خود ترا باری
اند تمام ایمان در او کامل شده است یا علی بحق آن خداوندی که مرا راستی فرستاده است سوگند که اگر ترا اهل زمین دوست میدهند
چنانچه اهل آنسان ترا دوست میدارند خدا را بپس راتش جهم عذاب نیکو و پس عمر ساکت شد که گویا شکلی بدانش گذاشتند و
بن بابویه بنده معتبر از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است که روزی سلمان ابوذر را بفضیلت طلبید پس دو گروه مان نزد
او حاضر ساخت ابوذر گروهی نمان را بر داشت و میگردد و در آن نظر میکرد سلمان گفت که از برای چکار این نمان را میگردانی

گفت می ترسم که خوب بچشمه نشسته باشد و بعد از آنکه در میان ما برآید و بگوید که این نانها را میگرددانی و نظر میکنی
بجدا سوخته کردین من کار کرده است این بدست من است و ملائکه دران محل کرده اند تا آنکه آزار دهد هوا افکندد و آزار دود
دران محل کرده است تا آنکه آزار ببار افکندد است و اگر دران کار کرده است تا آنکه آزار بزند بین انسانها است و رعد و ملائکه
دران همه کار کرده اند تا آنکه قطرات آزار بار بار بی خود نداشتند و ملل کرده اند دران زمین و آسمان و چهار پایان آتش
و بنیرم و نمک و آنچه را من احصا نمی توانم کرد زیادتر از آنست که گفته ام از کارکنان دران زمان پس چگونه می توانی بشکر این نعمت قلیلم
نمایی پس ابوذر گفت که تو به میکنم بسوی خدا و طلب آمرزش میکنم زاینکه کردم و بسوی تو عذیم بطایع از آنچه تو بخواستی و فرمود که هر روز
دیگر سلمان ابوذر را طلبید و باز بمیان خود جینه پار و دار خوشی میریزان آورد و از نانهای تازه که از مطهره که داشت و نیزه ابوذر
انداخت پس ابوذر گفت که چه میکنی این نان کاشش نمایی با آن میخور سلمان برخاست و بیرون رفت و مطهره خود را گرفت
و نمکی گرفت و برای ابوذر آورد پس شمره کرد ابوذر و آن نان را میخورد و نمک بران می پاشید و میگفت حمد میکنم خداوندی
که روزی کرده است ما را چنین نعمتی سلمان گفت که اگر فتاعت میداشتی مطهره من بگرد و غیرت دور بصائر الدرجات بند
معبر از فضل بن عباس روایت کرده است که گفت من و پدرم رفیقیم بحضرت حضرت صادق پس پدرم بخدمت آنحضرت عرض کرد
که آیا راست است که حضرت رسول فرمود که سلمان از ما اهل بیت است فرمود که بلی پدرم گفت که آیا از فرزندان عبدالمطلب است
حضرت فرمود که از ما اهل بیت است باز فرمود که از فرزندان ابوطالب است حضرت فرمود که از ما اهل بیت است پدرم گفت که من
منی فهم این را حضرت فرمود که خشین بدان که از ما اهل بیت است پس اشاره فرمود بسینه خود و فرمود که چنان نیست که تو فهمیدی
بدریس که حق تعالی طینت ما را از علیین خلق کرد و طینت شیعیان ما را از یک مرتبه پیشت ترازان خلق کرد پس ایشان ازین
طینت دشمنان ما را از سجین خلق کرد و طینت دوستان ایشان را از یک مرتبه پیشت ترازان خلق کرد پس آنها از ایشانند
وسلمان بهتر است از لقمان و در کتاب روضه الواعظین روایت کرده است که ابن عباس گفت در خواب دیدم سلمان را پس
گفتم تو سلمانی گفت بلی گفتم تو آن نیستی که آزاد کرده رسول خدا بودی گفت بلی و حاجی از یاقوت بر سر او دیدم و بانواع علماء و اولاد
زیت کرده بود پس من گفتم ای سلمان این منزلت نکوئیست که حق تعالی بتو عطا کرده است گفت بلی گفتم و ربشت جدا از ایا
آورون بجدا و رسول چه چیز را نیکوترین اعمال یافتی گفت و ربشت بعد از ایمان آوردن بجدا و رسول هیچ چیز بهتر از محبت
علی بن ابیطالب نیست و متابعت آنحضرت کردن و الايضاً از حضرت رسول روایت کرده است که بهشت شقاق ترست بسوی
سلمان از سلمان بسوی بهشت و بهشت عاشق ترست بسلمان از سلمان بسوی بهشت و کلینی بن معتبر از حضرت صادق
روایت کرده است که حضرت رسول برادر گردانید سلمان و ابوذر را و شرط کرد بر ابوذر که مخالفت سلمان نکند و در کتاب اقتضاء
بسنه معتبر از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که اصبح بن نباته از آنحضرت پرسید از فضیلت سلمان حضرت فرمود که چگونه
و رباب کسی که از طینت ما خلق شده است و روح او بروح ما مقرر نیست حق تعالی او را مخصوص گردانیده است از صلوات
آنها و آخر آنها و ظاهر آنها و باطن آنها و پنهان آنها و آشکار آنها و روزی نزد حضرت رسول حاضر شدم و سلمان در خدمت حضرت بود
پس اعرابی داخل شد و از جای خود دور کرد و در جای او نشست حضرت رسول در غضب شد تا آنکه پر شد رنگی که در میان

وزیرین و بزرگان اوزمین سالکست و اگر اوز میان شما برو و علم انخواهید یافت و اطوار مردم را منکر نخواهید و این ابی الحدید گفته
وفات سلمان در آخر خلافت عثمان بود در سال سی و نهم از هجرت و بعضی گفته اند که در اول سال سی و شش بود و بعضی گفته اند که وفات
در خلافت عمر بود و او ششم قول اول است و در کتاب فضائل شاذان بن جبرئیل از اصنع بن نباته منقول است که گفت من با سلمان نگاه
بودم در وقتیکه امیر مدائن بود و ابتدای خلافت حضرت امیر المومنین زیر اکره او را والی مدائن گردانید و ما ابتدای خلافت امیر المومنین
والی بود پس روزی نبرد او فتنه و او را بایار فتنه و در این مرض بزرگ الهی داخل شد و پیوسته او را عیادت میکردم و در آن بیماری ما آنکه
مرض او شد پیش و یقین کرد بمرگ خود پس متوجه من شد و فرمود که ای اصنع حضرت رسول مرا خبر داد که چون نزدیک مرگ من شوم فرموده
با من سخن بگو و میخواهم که بدانم وفات من نزدیک شده است یا نه اصنع گفت که آنچه میخواهی بفرما من از برای تو مهمل آوردم
گفت که تخم بیا و بر روی آن فرش کن آنچه برای مردگان فرش میکنند و چهار کس فرار بردارند و بقبرستان بردار اصنع گفت که
گفتم چنین میکنم و جان منت میارم پس بسرعت بیرون رفتم و بعد از ساعتی برگشتم و آنچه فرموده بود مهمل آوردم و گرویی را آوردم
که او را برداشتنند و بقبرستان مدائن رسانیدند چون او را در قبرستان بر زمین گذاشتند گفت ای قوم روی مرا بقبله کنید پس
با و از بلند نوا کرد که السلام علیکم ای اهل عرصه که نه شان و بوسیدن سلام خدا بر شما باد ای گرویی که نجوب گردانیده اند شما
از دنیا پس کسی جواب او را و پس باریک ایشان را اندازد و گفت السلام علیکم ای گرویی که مرگ را چاشتگاه شاتر داده اند
السلام علیکم ای گرویی که زمین را می افشاید و اندالسلام علیکم ای گرویی که ریه های معده ای که در دوا دنیا
کرده بودید السلام علیکم ای گرویی که استقامتی کشید که در صورت بدید و از قبر با بیرون آید سوال میکنم از شما بحق خلوت
عظیم و بحق تغییر کریم که البته یکی از شما را جواب بگوید برستیکه منم سلمان فارسی آنرا ذکر و رسول خدا صلی الله علیه و آله آنحضرت و
خبر داده است که چون نزدیک وفات من شود مروه با من سخن بگو و گفت و منم و ما بدانم که وفات من نزدیک شده است
یا چون سلمان سخن خود را تمام کرد ناگاه میتی از قبر خود بیخون در آمد و گفت السلام علیکم ورحمة الله و بركاته ای گرویی که بنا بامیسانه
و فانی خواهم بشد و شغول گردیده اید بمرصه دنیا اینک سخن ترا می شنویم و بزودی ترا جواب میگویم از آنچه خواهی پرس هزار جا
سلمان گفت ای سخن گوینده بعد از مرگ و ای کلام گوینده بعد از حسرت مردن آیا تو از اهل بهشتی یا از اهل جهنم گفت ای سلمان من
از آنهایم که خدا انعام کرده است بر ایشان بعضو و کرم خود و ایشانرا داخل بهشت گردانیده است بر حمت خود پس سلمان گفت که ای
بنده خدا و صفت کن از برای من که مرگ را چگونه یافته و چه رسید تو از آن و چه دیدی و چه مشاهده نمودی گفت عملت ده مره
آن و مبالغه منهایس بخدا سوگند که بریدن بدن با رجا و جدا کردن و پاره کردن بمقرضها آسان ترست بر من از شدت مرگ با او که
حق تعالی در دوا دنیا مرا نیکیها الهام کرده بود و عمل بخیر میکردم و فرائض الهی را بجای آوردم و قرآن را سه خواندم و در نیکی
حرص بودم و اجتناب از چیزهای حرام می نمودم و از ظلم و ستم بر بندگان ترسان بودم و در شب و روز تعب می کشیدم و سعی
و طلب حلال و از ترس ایستادن نزد خدا برای سوال پس روزی از روزها در نهایت عیش و لذت و فرح و شادی و سرور بودم
بیمار شدم و چند روز در آن مرض ماندم تا آنکه از دنیا مدت من منقضی شد پس در آنوقت مردی نیز من آمد با خلقی عظیم و منظری مهیب
برابر من ایستاد و پیرانه لبوی آسمان بالا میرفت و لبوی زمین فرود می آمد پس اشاره کرد لبوی دیده من و آنرا کور گردانید

گوش من و آنرا گردانید و بسوی زبان من پس مرا لال گردانید پس چنان شد که هیچ چیز از چیزی ای دنیا را باین چشم نمیدیدم و باین گوش نمی شنیدم پس درین وقت گریستند اهل و یاران من و خبر من بر برادران و همسایگان من رسید پس در این وقت گفتم ای را که تو کیستی ای آنکسی که مرا مشغول گردانیدی از اهل و مال و قریزندان من گفت منم ملک الموت آمدم نزد تو که نقل فرمایم ترا از خانه دنیا بخانه آخرت و تحقیق که منقضی شده است مدت حیات تو در دنیا و آمده است وقت مرگ تو در این حال که او با من مخاطب میکرد و در شخص دیگر آمدن نیز در من و ایشان بحسب خلقت و صورت نیکوترین مردم بودند که من دیدم و در دلی از ایشان در جانب راست من نشست و دیگری در جانب چپ پس گفتند با من که السلام علیک ورحمة الله و بركاته تحقیق که در دنیا ای بسوی تو نماند ترا الا بگریه و نظر کن و را که گفتم که این چه نامه الیه است که بایه من بخوانم گفتند ایم آن دو ملک که با تو می بودیم و در دنیا نیکو بودیم و بایه می ترا می نویسیم نیست نامه عمل تو پس نظر کردم و نامه حسنات خود و آن نامه در دست ملکی بود که او را قیامت می گفتند و شاهد شدم با آنچه در آن دیدم از نیکو ما و خندان شدم و مرا فرخی عظیم رود او پس نظر کردم بنامه گناهان و آن در دست ملکی بود که او را عتاب می گفتند و بنامه خلیفتان از آنچه در آن نامه مشاهده کردم و بگریه آوردم و مرا پس بمن گفتند بشارت با تو را که از برای تو خیر و نیکی خواهد بود پس نزدیک من آمدم آن مرد و اول یعنی ملک الموت و روح را از بدن من کشید و هر چند به و کشیدنی از او برابری میکرد و بهر بنحیه ما آسمان تا زمین و پیوسته در این شدت بود و مرا آنکه جان بسپیدم من رسید پس اشاره کرد بسوی من بگریه که اگر از این بگریه با میگذشت میگذشتند و روح مرا از منی من قبض نمود پس در آنوقت صدای گریه اهل من بلند شد و هر چه میگفتند بمجرا می شنیدم و هر چه میکردند بران مطلع بودم پس چون بسیار شدید گریه و جزع اهل بیت من بر من ملک الموت بانهایت خشم و آند و بی توجه ایشان شد و گفت ای گروه از چه چیز است گریه شما پس بخدا سوگند که ما ستمی بر او نموده ایم که شما شکایت کنید و تنی بر او نموده ایم که شما فریاد کنید گریه کنید ولیکن ما و شما بنده یک خداوندیم اگر خدا شمارا میگرد و در باب ما امری چنانچه ما را در باب شما امر کرده است هر آنچه شما امتثال امر او میکردید و در حق ما چنانچه ما امتثال امر او نمودیم در حق شما بخدا سوگند که ما روح او را گرفتیم تا آنکه روزی مقدر او تمام شد و مدت حیات او منقطع شد و رفت بسوی پروردگار که می که هر حکم که خواهد درباره او می نماید و او بر همه چیز قادر است پس اگر صبر کنی به فرمودی یاب و اگر جزع نمایند گمنا کار خواهی گردید چه بسیار بر کشتنی خواهد بود و مرا بسوی شما میگیرم پس آن دختران را و پدران و مادران را پس در آنوقت از نزد من روانه شد و روح مرا با خود برد و در این وقت ملکی دیگر آمد و روح مرا از او گرفت و او را در جای خیریه پیچید و بالا برد بسوی آسمان و او را نزد حق تعالی گذاشت و کمتر از یک چشم زدن پس چون روح من نزد حق تعالی حاضر گردید از عمل صغیر و کبیر می از من سوال نمود و از نماز و روزه ماه مبارک رمضان و حج بیت الله الحرام و تلاوت قرآن و زکوة و ادا و انصدق نمودن از هر عملی که در سابق انجام داده بودم و از اطاعت پدر و مادر و از کشتن آدمی بناحق و از خوردن مال یتیم و از مظلومی بنده گان خدا و از عبادت کردن در شب و در وقتیکه مردمان و خوابند و آنچه مشابه اینهاست از اعمال از همه اینها سوال نمود و از روح من پس بعد از این حاج ما بر زمین برگردانیدند باذن حق تعالی در این وقت غسل دهنده من نیز در من آمد و جامهای طلا کند و شروع نمود در غسل دادن من پس روح من او را اندر کرد که ای بنده خدا ما را کن باین بدن ضعیف بخدا سوگند که من این هیچ گلی از گلهای باو بیرون نیادم مگر آنکه آن منقطع گردید و هیچ عضو بیرون نیادم مگر آنکه آن عضو در هم شکست شد بخدا سوگند که اگر آن غسل دهنده آن سخن را می شنید هر آینه هرگز مرده را غسل نمیداد پس آب بر بدن

من ریخت و غسل داد و مرا دفن کرد و در سه جاره مرا حنوط کرد و همین بود نوشته من که بان بیرون رفتم بسوی خانه آخرت پس منتشر از دوست
 من بیرون آمدم و بعد از فارغ شدن از غسل من بپایه بزرگ من تسلیم نمود و گفت که خدا ترا ثواب دهد و مصیبت پدرت و ترا فرد و مصیبت
 پیر مرا و کفن عجیب و مؤلفین نمود و اگر اهل و عیال گمان مرا و گفت میانی نیز یک او و او را و داغ کنی پس ایشان نیز من آمدند
 که مرا و داغ کنند و چون از و داغ من فارغ شدند مرا بر تختی از چوب گذاشتند و در این وقت روح میان رو و کفن من بود و آنکه مرا گذاشتند و
 و بر من نماز کردند چون از نماز فارغ شدند مرا بجانب قبر روانه کردند چون مرا بقبر رسانیدند و در سجده و روضه و نیت و عظم مشاهد نمودم ای سلطان
 که گویا از آسمان بر من و افتاد پس مرا روی گذاشتند و پشت بر من چیدند و خاک بر قبم من ریخت پس و این وقت روح برگردید
 زبان و گوش من و چون مردم را ندانید که از قبر من برگردند شریع کردیم و در نماز و پیشانی و گفتم کاش من از این جماعت بودم و بر
 میگفتم پس شخصی از کتا قبر مرا و اب گفت که نه چنین سزاوارتی تو ان گشتن بیان کرد اخوانه که کلا اها کلمه هو قائلها
 و مرا اشهد بر انحر الی یوم یبعثون این دعا که حق تعالی بر تو جمعی از کافران فرستاده که ایشان طلبه بر گشتن بنیاد میکنند بعد از
 از این عیال که او را باز گردان این کلمه ایست که از یونان سید و انیس ایشان بر تخت تاروی که زنده شوند و معبود گردند و بزرگ
 نه سده میان دنیا و آخرت است پس با بگفتند که منی در میان من میگوئی گفت من منبیه منم ملک ای حق تعالی مرا و کل روانیده است جمیع
 خلایق که تنبیه نمایم ایشان را بعد از مرگ نبوی و بعد از انچه در این قسمهای خود که محبت باشد بر ایشان نزد خداوند عالمیان پس مرا کشید
 و نشاند و گفت نبوی من خود را میگفتم که بپایه او علمای خود را گفت که نشین بر و رو کار خود را که در قرآن فرموده است
 الله و لنسوه یعنی احصا کرده است که و بای ایشان اندازد و اموش کرده اند ایشان را و بای خود را پس گفت تو نبوی و ان بر تو امانت
 اعمال ترا میگویم گفتم که نبوی پس کتا کفن مرا کشید و با که کفن خود را کاغذی دیدم و گفتم این صحیفه است گفتم قلم از کجا بیاورم
 گفت انگشت شما و ان تو قلم است گفتم که کرب از کجا بیاورم گفت آب دیان تو بجای مرکب است پس امان کرد بر من آنچه کرده بودم و در دار
 دنیا و نماز و اعمال من فروی و بزرگی کرد که ابرار برین الا که در چنانچه حق تعالی فرموده است و بقولون یا و یلینا ما هذ الکتاب
 که ایغادر مغیره و کابیره کلا حصیله ها و وجد و امانه و احاضره و الا یظلم ربک احد اینی میگویند کافران و ای بر اجمیت این
 ما که ترک نموده است گناه کبیری را نه بزرگی را که اگر آنکه احصا کرده است آنرا و یافتند آنچه کرده بودند حاضر و شتم نمیکند بر دستگار تو ای و الپس
 ملک آن نامه را گرفت و مهری بر آن زد و طوق گردانید از بر گردن من پس گمان کردم که جمیع کوبهای دنیا را طوق کرده اند و گردن من پس
 با و گفتم ای منبیه چرا من چنین میکنی گفت آیت نشیند منم بر و رو کار خود را که فرموده است که و کل انسان الزمنا طائره فی
 عنقه و تخرج له یوم القیمة کتابا یلقیه منشور اقر کتابک کفی بنفسک الیوم عیاک حسابا یعنی در انسانی که لازم او گردانید
 او را یعنی عمل نیک و بد او را یا تقدیرات خدا را که برای او کرده است در گردن او و بیرون فی آوریم از برای او روز قیامت نامه را که
 ملاقات نماید کشوده شده پس با و گفتم میشود که بخوان نامه خود را کافی ست نفس تو حساب کننده و گواه بر تو پس منبیه گفت که
 خطاست که ترابان خطاب خوانند ریخت و در روز قیامت و ترا حاضر خواهند گردانید و در آن روز و حال آنکه نامه عمل تو در
 دیده تو کشوده باشد و گویا در آن روز بر نفس خود پس منبیه از من و در شد و بنو من آمد منکب عظیم ترین منظری و منکر توین
 صورتی و عمودی از آهمن در دست داشت که اگر جن و انس جمع میشدند آن عمود را حرکت نمی توانستند و او پس صدای مو

برین زمان که از جمیع اهل زمین جدا می شنیدند بر آئینه بر می آمد پس با من گفت که ای بنده خدا فرموده مرا که پروردگار تو که هست و درین تو نیست
و بنده تو که نیست امام تو که نیست هیچ طایفه و مالت بوده و چنانچه او شسته در دنیا پس زبان من بشت از ترس و بیم او و حیران شدم و درام خود را بستم که
چیز بگویم و جواب او در بدن من بیخ غصه می ماند مگر آنکه غایت که در از ترس پس دریافت مرا حتی از جانب پروردگار من که دل مرا نگاه
داشت و زبان مرا گوید که ای بنده خدا چرا مرا می ترسانی و حال آنکه من شما را می بینم و بجا نیست خداوند شهادت بجم
که محمد رسول خداست و گواهی میدهم که خداوند عالمیان پروردگار من است و محمد پیغمبر من است و اسلام دین من است و قرآن کتاب من است
و کعبه قبله من است و علی امام من است و مؤمنان برادران من اند پس شما دو تن گفتید و گفتیم که نیست گفتا من و اعتقاد من و بر این
اعتقاد ملاقات میکنم پروردگار خود را در روز محاد پس در این وقت گفت که ای بنده خدا بشارت باد و ابراهیم متی بدرستی که نجات یافتی
و از پیش من رفت پس نیکو بزرگوار من آمد و صدای حبیب بر من زد عظیم تر از صدای اول پس اعضای من بعضی بعضی داخل شدند
و گفت که مثل خود را گواهی بنده خدا پس حیران ماندم و متفکر شدم که چه جواب بگویم پس در این وقت گویا خدای تعالی از من شربت ترس
و بیم را محبت مرا بمن الهام کرد و یقین نیکو و توفیق مرا را مست فرمود پس گفتم ای بنده خدا ما را کن با من و من از دنیا بیرون آمدم و حال آنکه
گواهی میدادم که خداوندی نیست بخیر از خداوندی که ما را شریکی نیست و گواهی میدادم که محمد بنده و رسول خداست و آنکه بشت حق است
و عذاب آتش جهنم حق است و صراط حق است و میزان حق است و حساب کردن خلاق حق است و سوال منکر و کبیر در قبر حق است و زنده شدن
و قیامت حق است و آنکه بشت و آنچه حق تعالی وعده کرده است در آن از نعمت ما حق است و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از
عذاب حق است و آنکه قیامت آمد نیست و شک نیست و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از نعمت ما حق است و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از
عذاب حق است و آنکه قیامت آمد نیست و شک نیست و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از نعمت ما حق است و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از
عذاب حق است و آنکه قیامت آمد نیست و شک نیست و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از نعمت ما حق است و آنکه بنده و آنچه در کتاب و عیب فرموده است در آن از

پیدا شد که بر اکثر شهبی سوار بود و نقابی بر رویش بود چون نزدیک ما رسید بر ما سلام کرد و ما جواب سلام او گفتیم چون سخن گفت داشتیم که حضرت امیر المومنین است پس گفت ای اصبح ای تمام نمایه در امر تجمیر سلمان پس ما شروع کردیم در تمییز و کفن او و خواستیم که کفن مختلط فیصل نماییم حضرت فرمود که حاجتی با شما نیست و نزد من هست پس آبی و تختی که بر روی آن غسل دهند نزد آنحضرت حاضر کردیم پس بدست مبارک خود او را غسل داد و کفن کرد و پیش ایستاد و بر او نماز کردیم او بدست مبارک خود او را در لحد گذاشت و چون از دفن سلمان فارغ شد و خواست که برگردد من بجانب حضرت پیغمبر و گفت یا امیر المومنین چگونه آمدی و من ترا خبر دادم و چون سلمان حضرت رو بجانب من گردانید و گفت میگویم بر تو ای اصبح عهد چنان خدا را که نقل منی این قصه را با جدی تا من زنده باشم پس گفت یا امیر المومنین من پیش تو خواهم بود و حضرت فرمود ز ای اصبح گفت یا امیر المومنین بکلیه من عهد چنان که من سخن ترا می شنوم و اطاعت تو دنیا را نقل خواهم کرد این سخن را با جدی تا حکم کند و باب تو خدا با آنچه حکم خواهد کرد و خدا بیزیر تو است پس حضرت فرمود که ای اصبح حضرت رسول مرا خبر داده بود که سلمان در این وقت خواب بود و من این ساعت در کوفه نماز کردم و ای سحر بیرون آمدم که بخانه بروم چون بخانه رسیدم خوابیدم در خواب دیدم که شخصی مرا گفت که سلمان وفات یافته پس بیا رشم و بدست خود سوار شدم و چیز نیکایی برای مرده ضروریست از لفظ جنوط و غیر آن با خود برداشتم و روانه شدم پس حق تعالی را این بار ای من نزدیک گردانید تا اینکه بانی بوی با من رسیدم و مرا این موضع رسانید مرا این امور و دل خبر داده بود پس حضرت ناپا داشت بدست که بسوی آسمان بالا رفت و از من فرود رفت چو بیک قدم رسیدم شنیدم که حضرت در وقتی بکوفه رسید و دست و پا را بر زمین زد و گفت ای خداوندی برای نماز مغرب نما سیکرده است و حضرت نماز مغرب را با ایشان دعا کرده بود و وقت گوید که این حدیث غریب بسیار دارد و از اهل آنانوت سلمان است و در زمان خلافت امیر المومنین آمدن آنحضرت بکوفه و این خلایق مشهور و احادیث دیگر است و چون مشتمل بر فوائد بسیار بود و ایراد نمودیم و آن شهر شوب از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده است که روزی حضرت امیر المومنین در مدینه نماز صبح را با ما و انود پس روی مبارک بجانب ما گردانید و گفت ای گروه مردمان خدا اجر شما را عظیم گردانید و معصیت بدو را شما سلمان و مردم درین باب سخن بسیار گفتند پس حضرت عمامه حضرت رسول را بر سر بست و پیرامن حضرت را پوشید و عصای خود را در دست گرفت و شمشیر آنحضرت را بر زمین نمود و بر شتر غضبنا و آنحضرت سوار شد و قمبر را گفت که ده گام بشمار یا آنکه از یک تاده بشمار قمبر گفت که چون از شمر دن فارغ شدم بعد خانه سلمان رسیده بودیم پس این اتفاق را روایت کرد که چون وقت وفات سلمان شد از او پرسیدم که که ترا غسل میداد گفت آنکه رسول خدا را غسل میداد من گفتیم که تو در مدینه ای و او در مدینه است سلمان گفت که اے زافان چون من بمیرم و لحین مراب بنده ای صائی خواهی شنید پس چون زبان او را بستیم صدای شنیدیم و از پی صدای خانه آمدیم حضرت امیر المومنین را مشاهده نمودم پس گفت ای زافان بر حمت حق و اصل شد ابو عبد الله سلمان گفتیم بی ای سید من پس داخل شد و در از روی سلمان برداشت و سلمان تبسم نمود بر روی آنحضرت پس حضرت با و گفت که مر حبا ای اباعبد الله هرگاه دریابی رسول خدا را پس خبر ده او را آنچه گذشت بر برادر تو از قوم او پس حضرت شروع کرد و در تجمیر او چون نماز کرد و سلمان از حضرت بکلیه برای بلند شنیدیم و دو کس با آنحضرت سیدیدیم که همراه بودند چون پرسیدیم که اینها کیستند فرمود که یکی برادر من حضرت و دیگری حضرت فخر و با هر یک از ایشان بمقتا وصف از ملائکه آمده بودند و هر صفتی هزار هزار ملک بودند و در کتاب تبارک و تعالی روایت کرده است که چون حضرت جامه از روی سلمان برداشت سلمان تبسم نمود و خواست که بنشیند حضرت فرمود که برگرد خود و برگرد او بحال اول خود نمود و قطب را و ندی روایت کرده است که حضرت امیر المومنین با مدادی داخل مسجد

وگذاشت دارم آنکه انداختن ایشان بگذارم که تنم کند بر آنها و نیکو رعایت آنها کنند حضرت فرمود که برو و بنزد آنها چون روز هفتم شنبه حضرت برگشت حضرت فرمود که ای ابوذر گفت بسیک یا رسول الله حضرت فرمود که چه کردی گو سنفان خود را گفت یا رسول الله قصه آنها عجیب است روزی من مشغول نماز بودم ناگاه گرگه دوید بر گو سنفان من پس مرد دشتم میان آنکه نماز را قطع کنم و من گو سنفان خود نمایم یا نماز را تمام کنم و از گو سنفان خود بگذرم پس نماز را بر گو سنفان خود اختیار کردم و در آن حال شیطان در خلعت من و سوسه کرد که اکنون گرگ در گله تومی افت و همه را هلاک میکند و برای تو چیزی نمی ماند که بآن تعیش نمائی من در جواب شیطان گفتم که اگر گو سنفان از دست من میروند برای من می ماند تو حیة حق تعالی و ایمان پر رسول خدا و موالات برادر او علی بن ابیطالب که بهترین خلق است بعد از او و موالات هدایت کنندگان و پاکان از فرزندان او و دشمنی دشمنان ایشان و بعد از آنکه اینها با من باشند هر چه از من فوت شود سهل است پس نماز خود را آوردم و گرگ را دیدم که در میان گله در آمد و بره را گرفت و بر دنگاه شیرینی پدید آمد و آن گرگ را بدو نیم کرد و بره را از آن گرفت و بسوی گله برگردانید و مرا ندانید که ای ابوذر مشغول نماز خود باش که حق تعالی مرا موکل گردانیده است بگو سنفان تو نماز نماز فارغ شوی پس با حضور قلب نماز خود را با داب و شراط بجا آوردم و چون نماز غنیمت شیرین تر من آمد و گفتم برو و بنزد محمد و او را خبر ده که حق تعالی گرامی داشت مصاحب ترا و حفظ کننده شریعت ترا و شیرینی را موکل گردانید بگو سنفان او نماز نماز فارغ شد چون جماعتی از صحابه که نزد آنحضرت بودند این خبر را از ابوذر شنیدند و در شگفتی شدند پس حضرت فرمود که راست گفتی ای ابوذر تصدیق کردیم ترا و این سخن من و علی و فاطمه و حسن و حسین چون منافقان این سخن را شنیدند گفتند این توطئه است میان محمد و ابوذر و محمد بنیو هاک که ما را با این حیاهما فریب دهد که با نچه او میگوید یا اعتقاد کنیم و جمعی از ایشان گفتند که میرویم نزد محمد او که شایده کنیم او را و در حالت نماز کردن که ایشان میفطت گو سنفان او می نماید در آن حالت تا دروغ او را بر مردم ظاهر کنیم چون نزد او گله آوردند و دیدند که ابوذر ایستاده است و نماز میکند و شیر بر د و گو سنفان او میگرد و و آنها را می چراند و هر گو سنفانی که او گله دور سیر و بسوی گله بر میگردد و چون ابوذر از نماز فارغ شد شیر بقدرت حق تعالی بنخن آمد و گفت بگیر گو سنفان خود را بسلامت پس شمشیر نثار کرد آن منافقان را که ای گروه منافقان که انکار میکنید که حق تعالی ما را سخو گردانیده برای محافطت گو سنفان کسیکه توانی محافطت و آل طیبین ایشانست و بسوی خدا تو تسلیم میجویی با ایشان سوگند یاد میکنی بحق آنخدا و نری که گرامی داشت محمد و آل طیبین او را که حق تعالی ما را بطبع ابوذر گردانیده است حتی آنکه اگر امر کنی که شما را از هم بدرم و هلاک گردانم هلاک خواهیم کرد شما را و سوگند یاد میکنم بحق آنخدا و یک سوگندی بزرگتر از سوگند با و نیست که اگر سوال کنم از خدا بحق محمد و آل طیبین او که همه دریاها را روغن زنبق و لبان گردانند و جمیع کوهها را مشک و عنبر و کافور گردانند و شاخهای جمیع درختان را از قرد و زبرجد گردانند هر آینه قادر منان همه را چنان خواهد کرد پس چون ابوذر بنجد است حضرت آمد حضرت فرمود که ای ابوذر تو نیکو عمل آوردی طاعت پروردگار خود را و با من سبب حق تعالی مسخو گردانید حیوانی را که اطاعت تو نماید و دفع ضررهای درندگان و غیر ایشان از تو پس نواز بهترین آنها می که حق تعالی در قرآن مدح کرده است ایشان را که نماز را بر پا میدارند و کلینی بسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر روایت کرده است که ابوذر میگفت که از دنیا بیزارم و آنرا دوست می نمایم بغیر از دو گرده نان جو که یکی را در بام و دیگری را در بزم و بغیر از دو جاکه پیشینه که یکی را بر کمر بندم و دیگری را بر دوش افکنم و ایضا بسند حسن از حضرت صادق روایت کرده است که ابوذر در خطبه خود می گفت

کلام امیر را درم گفتند و گفتند و تو بر عصای خود تکیه کرده ایستاده ام پس رسول خدا ص از در میان مسلمانان و ایشان مبارزت
 نمودند به بیرون رفتن و قبیلۀ قریظه را تعاقب نمودند و با الهامی ابوذر را پس گرفتن و جمعی از مشرکان را قتل آوردند و بر لخت
 گوید که مخالفت کردن ابوذر حضرت رسول را منافی جلالت اوست و محتمل است که این در اهل حال ابوذر باشد پیش از آنکه ایمانش
 کامل گردد و الاً احتمال دارد که غرضش ظهور جزئه آنحضرت باشد یا اختیار کردن ثواب آخرت بر راحت دنیا و بسند های متواتره
 عامه و خاصه روایت کرده اند که حضرت رسول فرمود که آسمان سبز سایه نیکنده و زمین گرد آلود بر نداشته نخلگویی را که راست گو تر از
 ابوذر باشد و این بابویه بسند معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که ابوذر صدیق این است
 و شیخ طوسی بسند معتبر روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که ای ابوذر بدرستی که من دوست میدارم از برای تو آنچه
 از برای خود دوست میدارم و من ترا ضعیف و ناتوان می بینم پس امیر مشو بر دو کس و منکفل مال میمیشود و این بابویه بسند
 معتبر روایت کرده است که شخصی بخدمت حضرت صادق عرض کرد که ابوذر بهتر است یا شما اهل بیت حضرت فرمود که ما هم
 سال چند است راوی گفت که دو و از ده ماه اند حضرت فرمود که چند ماه از آنها حرام و محترم است راوی گفت که چهار ماه
 حضرت فرمود که ماه رمضان از جمله آنهاست راوی گفت نه حضرت فرمود که ماه رمضان بهتر است یا ما همای حرام
 راوی گفت که بلکه ماه رمضان حضرت فرمود که چنین است حال ما اهل بیت کسی را با قیاس نمیتوان کرد و بدرستی که ابوذر
 روزی در میان گروهی از اصحاب حضرت رسول نشسته بود و با ایشان ذکر میکردند فضائل این است را ابوذر گفت که
 بهترین این است علی بن ابیطالب است و او قسمت کند بهشت و دوزخ است و او صدیق و فاروق این است
 است و حجت خداست این است چون آن منافقان این سخن را از او شنیدند همه روز او گردانیدند و سخن او را نکا
 کردند و او را بدروغ نسبت دادند پس ابوامامه با بنی از میان ایشان برخاست و بخدمت حضرت رسول رفت و سخن
 ابوذر را و آنکار آن جماعت را عرض کرد حضرت فرمود که آسمان سبز سایه نیکنده و زمین غبار آلود بر نداشته نخلگویی
 را که راست گو تر از ابوذر باشد و الاً بسند دیگر روایت کرده که مدتی از حضرت صادق همین حدیث را پرسید که آیا
 رسول خدا ص حق ابوذر چنین گفته است حضرت فرمود که بل راوی گفت که پس حضرت رسول و ائمه المؤمنین حسن
 و حسین کجا اند حضرت فرمود که مثل ما مثل ماه مبارک رمضان است که در آن یک شب هست که عمل کردن در آن
 برابر است با عمل کردن هزار ماه و سائر اکابر صحابه مانند ما همای حرام اند در میان ما همای دیگر کسی را با اهل بیت قیاس
 نمیتوان کرد و در کتاب حسین بن سعید بسند حسن از حضرت امام محمد باقر مشقول است که روزی مردی نزد ابوذر رفت و گفت
 آمد و ابی تار و داد که گوسفندان تو فرزندان آورده اند و بسیار شده اند ابوذر گفت که از بسیاری آنها من شایسته شوم
 و دوست نمیدارم آنرا و آنچه کم باشد و کافی باشد آن نزد من محبوب تر است از آنکه بسیار باشد و مرا از یاد حق را
 غافل گردانند بدرستی که شنیده ام از حضرت رسول که میفرمود که هر دو طرف مرا در روز قیامت رحم و امانت
 خواهند بود اگر کسی بر صراط گذرد که حمله رحم بیاورده باشد و در مال مردم خیانت نکرده باشد صراط او را با تشنه نمی اندازد
 و الاً بسند صحیح از آنحضرت روایت کرده است که در زمان حضرت رسول روزی ابوذر مردی را به زلش کرد و با او

و گفت ای پسر زن سیاه و ماد و سیاه بود حضرت رسول فرمود که ای ابوذر آیا سز نش می کنی کسی را با مادرش چون ابوذر این سخن را از حضرت شنید بر خاک افتاد و میگفت و سر روی خود را بر خاک میمالید آنجا که حضرت رسول از او راضی شد و شیخ طوسی پس از خبر روایت کرده است که ابوذر یعنی الله عنه گفتند که با من صحبت کرد ای مصاحب رسول خدا گفت صحیح کرده ام میان من و تو دوستی گنجایی که خدا بر من پوشانیده است و شنیدی که مردم میگویند که هر که بان ثنا مغزور گردد او فریب نورد و دوست و شیخ کنشی پس سبقت از حضرت صادق روایت کرده است که روزی ابوذر بطلب رسول خدا باغی را و حضرت را بخواب یافته است خواست محوم کند که حضرت در خواب است یا بیدار است چوب خشکی را گرفت و شکست حضرت سر برداشت و فرمود که ای ابوذر آیا مرا بازی میدی مگر منم یعنی که منم تو نیزیم اعمال شما را در خواب چنانچه می بینم در بیداری چشمهای من خواب میروند و دل من خواب نمیرود و آن بابویه پسندید سبقت از حضرت صادق روایت کرده است که شبی تر عبادت ابوذر رحمه الله علیه فکر نمودن و عبرت گرفتن بود و قطب را و ندی از ابوذر روایت کرده است که گفت ای من و عثمان با یکدیگر راه میرفتیم و حضرت رسول در مسجد تکیه کرده بود پس در خدمت حضرت نشستیم تا آنکه عثمان بر من نشست بودم حضرت فرمود که چه را از مسکیتی با عثمان گفتم سوره از قرآن میخواندم حضرت فرمود که زود باشد که او با تو دشمنی کند و تو با او دشمنی کنی و هر که از شما سنگار باشد بمنم رو من گفتم ان الله وانا اليه راجعون سنگار از من و او در آتش است بفرما که امام یک از ما سنگار خواهیم بود حضرت فرمود که ای ابوذر حق را بگو هر چند تلخی یابی از اما ملاقات کنی مرا در قیامت بر عهد که با تو است ام و بت معجز از حضرت امام محمد باقر منقول است که ابوذر از خوف الهی چندان گریست که چشم او از زده شد و هر که دعا کن که خدا چشم ترا شناخت گفت مرا چندان غم آن نیست گفتند چه غم است که ترا از چشم خود خبر کرده گفت دو امر عظیم در پیش من است که باعث دودش است و آن بابویه از عبا بن عباس روایت کرده که روزی رسول خدا در مسجد و جمعی از صحابه در خدمت آنحضرت بودند فرمود که اول کسی که از من در و آید درین ساعت شخصی از اهل بهشت باشد چون صحابه این را شنیدند جمعی برخاستند که شاید سبابت بدخول نمایند پس حضرت فرمود که جماعتی الحال داخل شوند که هر یک دیگری سبقت گیرند هر که در میان ایشان مر بشارت دهد بیرون رفتن از راه او از اهل بهشت است پس ابوذر با جماعت داخل شد حضرت بایشان گفت که مادر کدام ماهی از ماههای رومی ابوذر گفت که از اردر رفت یا رسول الله حضرت فرمود که من میدانستیم و لیکن میخواستم که صحابه بدانند که تو از اهل بهشتی و چگونه چنین بناشی و حال آنکه ترا از مردم من بسبب محبت ابلهیت من و دوستی ایشان بیرون خواهند کرد پس تنها در غربت زندگانی خواهی کرد و در تنهایی خواهی و جمعی از اهل عراق سعادت تجمیز و دفن تو خواهند یافت آن جماعت رفیقان من خواهند بود و بهشتی که خدا بر منزگار را وعده فرموده است و علی بن ابراهیم روایت کرده است که در جنگ تبوک ابوذر سکه روز در عقب ماند محبت اینکه لا غرنا تو ان بود پس چون دانست که شتر بقافله میرسد شتر را در راه بگذاشت و رخت خود را بر پشت بست و پیا و چون روز بلند شد و آفتاب گرم شد نظر مسلمانان بر روی افتاد حضرت رسول فرمود که ابوذر است که می آید و آب آب زود بوسه رسانید آب باور رسانیدند تناول کرد و بخیر است حضرت شتافت و مظهره چرخ از آب درو

او بود حضرت فرمود که ای ابوذر تو که آب و آشتی جز آتش نه مانده گفت یا رسول الله بگویی رسیدم بر آن آب باران جمع شده بود
 چون چشمه می آید از اسرود و شیرین یافتیم با خود قرار کردیم که تا حبیب من رسول خدا از این آب نیاشناهد من نباشم حضرت فرمود
 که ای ابوذر خدایترا رحم کند تو تنها و غریب زندگانی خواهی کرد و تنها خواهی مرد و تنها بسوخت خواهی شد و تنها داخل بهشت
 خواهی شد جمعی از اهل عراق تبوسا و تنه خواهند شد که متوجه غسل و تکفین و دفن تو خواهند شد و آب ب سیر معتره نقل کردند
 که ابوذر در زمان عمر بولایت شام رفت و در آنجا بود تا زمان خلافت عثمان و چون قباچ اعمال عثمان بسج اورب مخصوصا
 قصه امانت و ضرب عمار زبان طعن و مذمت بر عثمان بکشاد و عثمان را آشکارا لعنت میفرمود و قباچ اعمال او را بیان مینمود
 چون از معاویه اعمال شنیده مشابه میکرد او را توبیخ و سزایش مینمود و مردم را بولایت امیر المومنین ترغیب میفرمود و قباچ
 آنحضرت را بر اهل شام می نمود و بسیاری از ایشان را بتشیع مائل گردانید و چنین مشهورست که شیعیانی که در شام و جبل عامل
 اکنون هستند بیکت ابوذر است معاویه حقیقت این حال را بعثمان نوشت و اعلام نمود که اگر چه روز دیگر در این ولایت
 مردم این ولایت را از تو منحرف میگردانند عثمان در جواب نوشت که چون نامه من بتو رسد البته باید که ابوذر را بر مرکب و شیت
 زود فغانی و دلیل عینیت ربابا و فرستی که آن مرکب را شب و روز بر انداخته خواب بر او غالب شود و ذکر تو از خاطر او فراموش
 گردد چون نامه مجاویه رسید ابوذر را بخواند و او را بر کوبان شتری درشت تر و برهنه بنشانید و مردی عینیت ربابا او همراه کرد
 و ابوذر مردی در از بلا و لاغر بود و در آنوقت شب و پیری اثری تمام در او کرده بود و موی سر و روی او سفید گشت و ضعیف
 و نحیف شده و دلیل شتر او را بعنف میزد و شتر باز نداشت تا آنکه از غایت سختی و ناخوشی که آن شتر میرفت رانهای ابوذر مجروح
 گشت و گوشت آن پفتاد و کوفته و در بخور داخل دینید ش چون او را نزد عثمان آوردند و آن منافق در او نگارست گفت
 هیچ چشم بدیدار تو روشن مباد ای جناب ابوذر گفت پدر من مرا جناب نام کرد و مصطفی مرا عباد الله نام نهاد عثمان گفت
 تو دعوی مسلمانی میکنی و از زبان ما میگوئی که خدا ایتالی در ویش است و ما تو انکار کنیم آخر که من این سخن گفته ام ابوذر گفت
 که این کلمه بر زبان من نرفته است و لیکن گواهی میدهم که از حضرت رسول شنیدم که او گفت که چون پسران بنی العاص
 می نفر شدند مال خدا ایتالی را وسیله دولت و اقبال خویش کنند و بنندگان خدا را چاکران و خدمتگاران خود گردانند و
 در دین خدا ایتالی خیانت کنند پس از آن خدا ایتالی بنندگان خود را از ایشان خلاصی دهد و باز بانه و علی بن ابراهیم این
 آیات کریمه را در تفسیر خود ایراد نموده که و اذا اخذنا ميثاقكم لا تسفكون دماءكم ولا تمشون انفسكم من دياركم ثم
 اقرتكم و انتم تشهدون ثم انتم هؤلاء تقتلون انفسكم و تمشون فرمایانم من ديارهم تظاهرون عليهم بالاثم
 و الاعداء و ان ياتوكم اسارى تفادوهم و هو محرم عليكم اخراجهم افتو منون ببعض الكتاب
 و تكفرون ببعض فما جزاء من يفعل ذلك منكم الا خزي في الحياة الدنيا و يوم القيمة مردون
 الى اشد العذاب و ما الله بغافل عما تعملون که ترجمه اش موافق قول اکثر مفسرین نیست که باید که
 موافق آنکه بر این است مشایا پدران شما اگر کنیم که نریزید خونهای خود یعنی خویشان و هم دینان خود را و بیرون کنید ایشان را بظلم
 و ستم از خانه های و شهرهای خود و قبول نمودید این عهد و پیمان را و حال آنکه میبایست این معنی را و گواهی میداد بر حقیقت

این پس شما آن گروه که بیان را شنیدید می کشید کسان خود را بیرون می کشید گروهی را از خانه و شهرهای خود بیاری یکدیگر می کشید و بر سر زن ایشان وفایه که میبیدید خوبست آیا میگوید یا نه از احکام کتاب خدا که فدیای سیر و ادبست کافر میشود بعضی دیگر که آن حرست کشتن و بیرون کردن است پس نیست پاداش آنکس که چنین نافرمانی کند از شما غفاری و رسوائی در زندگانی دنیا و در روز قیامت باز گردند به سخت ترین عذابها که آتش جهنم است و خدا غافل نیست از آنچه میکنند ایشان علی بن ابراهیم ذکر کرده است که این آیت در باب ابوذر و عثمان نازل شد و باین سبب و چون ابوذر بدین دخیل شد علی و جابر بن عبد الله و عاصی و او و بنو عثمان آمدند در وقت صبح از در هم از مال مسلمانان از اطراف آورده بودند و نزد آن منافق جمع بودند و منافقان اصحاب او برگردا داشته بودند و نظر بر آن مال داشتند که برایشان قسمت نمایند ابوذر و عثمان گفت که این چه مال است گفت صبح از در هم است که از بعضی نواحی برای من آورده اند و انتظار می برم که مثل آن را بیاورند و با آن ضم نمایم و آنچه خواهم کنم و هر که خواهم بدهم ابوذر گفت ای عثمان صبح از در هم بیشتر است یا چهار دینار گفت صبح از در هم ابوذر گفت که ساد داری که من و تو در وقت خفتن بنو حضرت رسول رفیقیم و دیگر و مخزون بود و با من سخن گفت و چون با او بخدشت آنحضرت رفیقیم او را خندان و خوشحال یافتیم گفتیم پیران ما و ما در آن مافای تو با د سبب پیوسته که دوش چنین مغموم بودی و امروز چنین شادمانی فرمود که ایشب چهار دینار از مال مسلمانان نزد من جمع شده بود و هنوز قسمت نموده بودم ترسیدم که مرا مرگ در رسد آن نزد من مانده باشد و امروز بر مسلمانان قسمت نمودم و راه آن خوشحال شد عثمان بجانب کعب الاحبار نظر کرد و گفت چه میگوئی در باب کسی که زکوة واجب مال خود را داده آیا براه چیزی لازم است و بروایت دیگر گفت که ای کعب چه حرج باشد ایامی را که بعضی از بیت المال را بر مسلمانان و هر بعضی دیگر را حفظ نماید تا هر و ایام هر که مصلحت داند صرف نماید کعب گفت که اگر یک خشت از طلا و یک خشت از نقره بسازد و بگوید چیزی نیست در این هنگام ابوذر عاصی خود را بر سر کعب زد و گفت ای یهودی زاده ترا چکار است که در احکام مسلمانان نمانی گفته خدا راست تر است از گفته تو خداوند عالم میفرماید که الذین یکتزون الذهب و الفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فلنهمهم عذاب الیم یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتنکوی بها جباههم و جنوبهم و ظهورهم هذا ما کتروا منکم فذوقوا ما کنتم تکتزونون ترجمه اش بقول اکثر مفسران نیست که آنرا که جمع میکنند و گنج می نهند طلا و نقره را و در راه خدا نفقه نمیکند بشارت ده ایشان را عذابی دردناک در روزی که آنچه بجمع نهاده اند در آتش جهنم سرخ کنند پس داغ کنند بدان پیشانی ایشان را که در وقت دیدن فقر اگر بران زده اند و پهلویهای ایشان را که از اهل فقر می کرده اند و پشتهای ایشان را که بر درویشان گردانیده اند و گویند با ایشان که اینست آن گنج که نهاده بودی برای خود و گمان نفع از آن داشتی پس نجشید و مال آنها را آنچه ذخیر می کردید از برای خود چون ابوذر این آیات را بخوان عثمان گفت تو پرو خرف شده و عقل از تو نازل شده است اگر نه این بود که صحبت رسول را دریافته هر آینه ترا می کشتم ابوذر گفت که دروغ میگوئی ای عثمان و قادر بر قتل من نیستی حبیب من رسول خدا را خبر داده که ای ابوذر ترا از دین بر میگردانند و ترا نمی کشند و اما عقل من از دین قدر مانده است که یک حدیث در حق تو و خویشان تو از حضرت رسالت پناه بخاطر دار

گفت چه حدیث است ابوذر گفت که شنیدم که آنحضرت فرمود که چون آل ابی العاص بسی تن رستند و الهامی خدا را بناحق تصرف نمودند در میان خود بنوبت بگیرند و قرآن را باطل تاویل نمایند و مردمان را به بندگی خود بگیرند و فاسقان و ظالمان را با در خود گردانند و با صالحان در محاربه و منازعه باشند عثمان گفت ای گروه صحابه بچیک از شما این حدیث را از پیغمبر شنیده اید همه از براسه خوش آمد او گفتند نشنیده ایم عثمان گفت که حضرت علی بن ابیطالب را بخوانید پس چون حضرت بیاب عثمان گفت که اسے ابو الحسن بین که این پیرو من گویم میگوید حضرت فرمود که پس کن ای عثمان و او را بروغ نسبت مده که من شنیدم که حضرت رسول در حق او فرمود که آسمان سبز سایه نیکنده بر کسی وزمین تیره بر نداشته سختگوئی را که راست گو ترا ابوذر باشد جمیع صحابه که حاضر بودند گفتند و الله که حضرت علی راست میفرماید ما این حدیث را از پیغمبر شنیده ایم پس ابوذر بگریست و گفت وای بر شاهمه گردن بسوی این مال دراز کرده اید و مرا بروغ نسبت میدهند و گمان میبرند که من بر پیغمبر دروغ میگویم پس ابوذر رو بآن منافقین کرد و گفت که کس در میان شما بهتر است عثمان گفت که ترا گمان نیست که تو از ما بهتر می گشت بی از روزیکه از حبیب خود رسول خدا جدا شدی ام تا حال همین جبهه را پوشیده ام و دین را با بیانیان فروخته ام و شما به عتقاد و دین پیغمبر احداث کردید برای وینا دین را خراب کردید و در مال خدا تصرف نمودید و خدا از شما سوال خواهد کرد و از من سوال نخواهد کرد عثمان گفت بخت رسول ترا سوگند میدهم که از آنچه میسر هم جواب بگوئی ابوذر گفت که اگر قسم ندی هم بگویم عثمان گفت که ایام شهر را دوست تر میداری گفتند که که حرم خدا و حرم رسول است میخواهم که در اینجا عبادت کنم تمام ام را در دست گرفت ترا با بنی انصار قسم و ترا نزد من کرامتی نیست پس ابوذر ساکت شد عثمان گفت که کدام شهر را دشمن تر میداری گفتند زبده که در حالت کفر و انجنا بوده ام عثمان گفت که ترا با بنی میفرستم ابوذر گفت که ای عثمان تو از من سوال کردی و من جوابی گفتم اکنون من سوالی دارم تو نیز راست بگو مرا خبر ده که اگر لشکر کسی بجانب دشمن فرستی و مرا در میان لشکر کافران بایستی بگیرند و گویند که او را باز نمیداریم تا ملت مال خود را ندی خواهی داد گفت بل گفت اگر نصف مال ترا خواهی میدی بی گفت بل گفت اگر نصفی من تمام مال ترا طلبند میدی بی گفت بل ابوذر گفت الله اکبر حبیب من رسول خدا روزی بمن گشت که ای ابوذر چگونه بد باش حال تو در روزی که از تو برست بهترین بلاد را و تو کمه را گوئی و قبول سکنا می تو در انجنا نمائند و بدترین شهر را از تو برست و تو گوئی زبده و ترا با بنی فرستند گفتیم یا رسول الله چنین زمانی خواهد بود فرمود که آری بخت آن ای که جان من و قربانم تصرف اوست که این ام خواهد بود گفتیم یا رسول الله در آن روز شمشیر بر دوش بگیرم و مردانه از برای خدا با ایشان جهاد کنم حضرت فرمود که نه بشنو و خاموش باش و متعرض کسی مشو اگر چه غلام حبشی باشد و بد رستیکه حق تعالی در ماجرای تو و عثمان آیه چند فرستاد و آن آیات را که گذشت حضرت بخواند و انطباق جمیع آن آیات بر این قصه بر خیز پوشیده نیست از بیرون کردن ابوذر و قطع نمودن که ابوذر را و سوال کرد و جواب گفت و خواری عثمان در دنیا که بحال سگان کشته شد و در آخرت بنی اب ابدی مذهب است پس مردان بن الحکم را حکم کرد که ابوذر را با عیال از مینه بیرون فرست بجانب زبده و تاکید کرد که احدی از صحابه بمشایعت او بیرون نرود ولیکن الطبیعت رسالت با جمعی از خواص امر عثمان را اطاعت نموده بمشایعت بیرون رفتند و او را دلاری نمودند و بنی محمد بن یعقوب کلینی روایت نموده است که چون ابوذر از مینه بیرون رفت حضرت امیر المومنین و امام حسن و امام حسین و عقیل را بدر

حضرت امیر المومنین و عمار بن یاسر رضایعت ابیرون رفتند و چون هنگام وداع شد حضرت امیر المومنین فرمود که ای ابوذر
از برای خدا غصب کردی امیر بدار از انکه از برای او غصب کرده این گروه ترسیدند که مبادا تو در دنیا ای ایشان تصرف کنی
و تو ترسیدی بر دین خود و دین خود را با ایشان نگذاشتی و حفظ کردی پس ترا از بلاد خود راندند و بسلا با متهم ساختند و
اگر راههای آسمان و زمین را بر کسی ببندند و او پر بیزار باشد البته حق تعالی بدرستی از برای او مقرر میفرماید یونس تو نیست
مگر حقیقت تو در وحشت و تنهایی و دوری توان باطل هست پس عقیل گفت که ای ابوذر تو میدانستی که ما الملبیت ترا دو
و ما میدانیم که تو ما را دوست میداری تو حق و حرمت ما را از پیغمبر نگاه داشتی و دیگران ضایع کردند مگر قلیله از اهل حق پس
تو بر خداست و بهجت محبت الملبیت رسالت ترا آواره شهر و دیار می کنند خدا فرموده ترا بداند که از بلا گریختن جز
سست و عافیت را بر وی طلب نمودن از نا امید است پس جزع و نا امیدی را بگذارد و بر خدا توکل کند و بگو حسبی الله
و نعم الوکیل پس حضرت امام حسن فرمود که ای عمر این گروه با تو کردند آنچه میدانستی و خداوند عالمیان بر جمیع امور مطلع و
یاد دینا را بیاد مفارقت دنیا از خاطر خود محو نمائید و بنیاد امیر را حتمی بر عقبی بر خود آسان کند و بر بلا
ما چون پیغمبر را ملاقات نمائی از تو خوشنود و راضی باش پس حضرت امام حسین گفت ای عمر خداوند عالمیان قادر
که بدل نماید این حالت ثابت را بحالت رخا و خدا را بر وفق حکمت و مصلحت هر روز تقدیری و کار است این گروه
و دنیا خود را از تو منع کردند و تو دین خود را از ایشان منع کردی و توجه بسیاری را بنیازی از آنچه ایشان از تو منع کردند
بسی محتاج از آنچه توان ایشان من نمیدی بر تو باید بصیرت و ذیات در شکلی بانی است و شکلی بانی از صفات کمیت و جزع و
نفی نمیدار پس عمار گفت که ای ابوذر خدا بگوشت و تنها مبتلا کند کسی را که ترا بوحشت انداخت و خدا ترسان کسی را که ترا بر طاعت
که مردم را باز نداشت از گفتن سخن حق مگر میل بدینا و محبت آن و بی اساسی که طاعت الهی با جماعت الملبیت
و دنیا از کسی است که بزور متصرف شود این گروه مردم را بسوی دنیا خواندند و مردم ایشان را اجابت نمودند و دین خود را
با ایشان بخشید پس زیان کار دنیا و آخرت شدند و اینست خسران عظیم پس ابوذر در جواب ایشان گفت که بر شما سلام
و رحمت و بر کتاهای الهی پدر و مادر من فی این رو با یاد که می بینم بدرستی که هرگاه شما را می بینم حضرت رسول را بخاطر آنکه
در راه مدینه کاری و دلبستگی و انسی بخیر از شما نیست بودن من در مدینه بر عثمان گران آید چنانکه بودن من در شام بر عاوید و شواب
عثمان سوگند خورد که مرا از مدینه بشهری از شهر با قوت از او در خواستم که مرا بکوفه فرستد ترسید که من مردم کوفه را بر بردارم
قبول نکرد و قسم یاد کرد که مرا بجائی فرستد که در انجا مرا نموسی نباشد و آواز دوستی بگوش من رسد و الله که من بغیر خداوند خود انسی و
نیخواهم و چون خدا با من است از تنهایی پردائی ندارم و مرا در جمیع امور کافیت و خداوندی بخیر ان نیست بر او توکل دارم و
عزیز عظیم و بر همه چیز قادر و توانا و صلوات و در بر محمد و الملبیت طاهرین طیبین اواباد و شیخ مفید بسند خود روایت کرده
از ایل شام که چون عثمان ابی ذر را از مدینه بیرون کرد و بجانب شام فرستاد پس ما را مو عظمی نمود و قصه برای ما
چون ابتدا به سخن میکرد حمد و ثنای الهی مینمود و صلوات بر حضرت رسول و آل او میفرستاد و میگفت اما بعد بدو
جاهلیت پیش از آن که بر کتاب نازل گردد و پیغمبر مبعوث شود بر این حالت که و

چنین و راست سخن را و رعایت همایگان میکردیم و همان را که می‌سپیم و با فقیران مواسات می‌کردیم و ایشان را شرف و مال خود می‌گذاشتیم پس چون خداوند عالمیان کتاب خود را بر ما فرستاد و رسول خود را بر ما مبعوث گردانید این اخلاق را پسندید خدا و رسول یا تقسیم و اهل اسلام نزد او ترشد و عمل کردن باین اخلاق و ادائیگی بود و بجا فطرت آنها پس مدتی برای من است و آنکه دالیان جوهر عظمای پنج بدعت کردند که نامیدیم بیشتر آنها را و سنتهای رسول را فرو نشاندند و بدعتها را احیا کردند و هر که سخن حق می‌گوید او کردند و اختیار کردند و منی را که بر من گذاریدند بر گروهی که صالحان و صالحه‌ها بودند خداوند اگر آنچه نزد است بهتر است از برای من ازین دنیا پس قبض کن جان مرا بسوی خود پیش از آنکه دین ترا تبدیل کنم یا سنت پیغمبر را تغییر نمایم و که در این سخنان او و مجامع می‌گفت ما آنکه حبیب بن مسلم نزد معاویه رفت و گفت ابوذر مردم را بر تو فاسد می‌گرداند باین قسم سخنان پس معاویه این قصه را به عثمان نوشت و عثمان معاویه نوشت که او را بسوی من فرست و چون او را بیدیده آوردند او را بیرون کرد و بزبده فرستاد و ایضا روایت کرده است از بعضی از اهل شام که چون عثمان ابوذر را بجانب شام فرستاد هر روز در میان مردم می‌ایستاد و ایشان را پسندید و او را می‌کرد ایشان را تمسک شدن بطاعت الهی و ایشان را خدا می‌فرمود از کتاب حصیتهای خدا و روایت میکرد از رسول آنچه از آن حضرت شنیده بود از فضائل الهیت او و ترغیب می‌فرمود مردم را بر خجک زدن بامان الهیت و عزت آنحضرت پس معاویه به عثمان نوشت که اما بعد پیغمبر ابوذر در هر صبح و شام جماعتی نزد او حاضر میشوند و او چنین مواظط و نصایح و روایات برای ایشان ذکر میکند از ترا احیائی از دین شام هست نزد وی او را نزد خود بطلب که در اندک وقتی همه را فاسد می‌گرداند بر من و بر تو و اسلام پس عثمان با او نشست و با او آمد همیشه نامه را بخوانی بی تامل ابوذر را بسوی من فرست و اسلام پس معاویه ابوذر را طلبید و نامه عثمان را بر او خواند و وقت نزد روانه شوی بسوی مدینه پس ابوذر از مجلس آن منافق بیرون آمد و جهاز بر شتر خود بست و سوار شد اهل شام نزد او جمع شدند و گفتند ای ابوذر خدا ترا رحمت کند از او که گماری گفت مرا بسوی شما فرستادند از روی غضب بر من اکنون مرا می‌طلبند از پیش شما بسوی خود برای برآوردن من و چنین گمان دارم که امر من و امر ایشان می‌پوشد چنین خواهد بود تا آنکه ب راحت افتد بیکه کاری یا مردم ب راحت افتند از من و نزد او روانه شد و چون مردم شنبه بدید که او بیرون میرود بمشایعت او نشاندند و پیوسته با او رفتند تا به یرمان رسیدند ابوذر در بیجا فرو آمد و ایشان نیز فرو آمدند و پیش ایشان نماز کرد و بعد از نماز گفت ایها الناس بدرستی که می‌گویم شما را بخیر می‌گردد که نافع باشد برای شما و مرا می‌کنم و ما را زگوئی سخن آرائی را پس گفت حمد کنید خداوند عالمیان را ایشان گفتند الحمد لله پس شهادت داد و بوجدانیت الهی و در است الت پناهی و ایشان نیز با او موافقت کردند پس گفت شهادت میدهم که زنده شدن در قیامت حق است و قیامت حق است و روز خ حق است و اقرار میکنم با آنچه پیغمبر از جانب حق تعالی آورده است و شما را گواه میگیرم بر این اعتقادات گفتند که ما را آنچه گفتی گواهی می‌دهیم پس گفت که بشارت داده میشود کسی از شما که بر این اعتقادات حق بگوید و رحمت و استحقاق حق تعالی ما دارم که گناه کاران را معافان نباشد و اصلاح کنند و اعمال ظالمان نباشد و ستمکاران را یاری ننماید ای گروه مردمان جمع کنید با نماز و روزه و خود غضب کردن از برای خدا و در وقتی که به بنیید که خدا را معصیت میکنند و در زمین و راضی اگر دانید پیشوایان خود را بخیر یک موجب غضب حق تعالی می‌گردد و اگر احداث کنند در زمین خدا چیزی چند را که آنها را نمیدانید پس از ایشان گناه کنید و عیب کنید بر ایشان هر چند شما را عذاب کنند و از درگاه خود برآید

و از عطای خود محروم گردانند و شمار از شهر با بیرون رفتند تا حق تعالی اندک تماشا شود و در بدست پیاده خدا بلندتر و جلیل ترست از همه سزاوارتر
 که کسی او را بنیچشم آورد برای راضی شدن مخلوقین خدا یا مرد مرا و شمارا و بخدای سپارم شمارا و می خوانم بر شما سلام و رحمت الهی را پس مردم
 همه از اندک دند که خدا سالم دارد و ترا و رحمت کند ترا ای ابو ذری صاحب رسول خدا آیا میخواهی که ترا برگردانیم بشهر خود و ترا حمایت کنیم از
 دشمنان تو ابو ذر گفت برگردید خدا رحمت کند شما را بدرستی که من صبر کنم. ه ترم از شمار بر بلاد زنه را که برگزیده شوید و اختلاف در میان
 منسب و در و ان شریک تا آنکه اهل مدینه و بنو عثمان آن منافع گفت خدا دیده را نزد یک نگردانند و بر این منشی بود در میان عرب
 ابو ذر گفت بخدا سوگند که پدر و مادر من مرا عمر و نگردانند که تو چنین میگوئی ولیکن خدا نزد یک نگردانند کسی را که محصیت خدا کند
 مخالفت امر او نماید و بل خواهش نفس خود کرد پس کعب الاحبار برخاست و گفت از خدا نمیترسی ای مرد پیر که بر روی امیر المومنین
 چنین سخن میگوئی پس ابو ذر عسای خود را بلند کرد و بر سر کعب زد و گفت ای پسر و یهودی ترا چکار است با سخن گفتن با مسلمانان بخدا
 سوگند که بنزد من یهودیت از دل تو بدر زفته است پس عثمان منافق گفت که بخدا سوگند که من تو را در یک خانه نمی باشم خورشید و عقل تو
 زفته است پس گفت بیرون برید و از پیش من و او را بر چهار شتر سوار کنید بی آنکه چیزی در زیر پای او باشد و ناقه را تند و درشت
 برانند و او را بر بخانید تا بزبه برساند پس او را در زبده فرو داد و پیکر که تنها و آنجا بسوزد بی یاری و موفی تا آنکه خدا حکم کند در
 او آنچه حکم خواهد کرد پس او را بخت و خواری بیرون بردند و بدن شریفش را بضرر عصا میرخنایند و آن منافق حکم کرد که کسی مردم
 مشاییت او نکند چون این خبر بحضرت امیر المومنین رسید آنقدر گریست که ریش مبارکش از آب دیده اش ترش و فرمود
 سلوک میکنند با من بحضرت رسول الله و انا الیهم رجوع پس آنحضرت برخاست با حسن و حسین و عبید الله و قثم و
 پسران عباس و مشاییت او بیرون رفتند تا باطلی شدند چون نظر ابو ذر بر ایشان افتاد بجانب ایشان میل کرد و بر مفارقت
 گریست و گفت پدرم فدای این رو با و هر گاه که این رو بای مبارک را می بینم رسول خدا را بخاطر می آورم و مرا رکت فرامیگیرد و بدید
 این رو با پس دست بجانب آسمان بلند کرد و گفت خداوند من ایشان را دوست میدارم و اگر غضب و محضوم از هم جدا کنند بر
 محبت ایشان ترک آن نخواهم کرد برای طلب رضای تو و طلب ثواب آخرت پس برگردید خدا رحمت کند شمارا و از خدا سوال میکنم
 خلافت نماید مرا در میان شما نیکوترین خلافتی پس ایشان دلع کردند او را و برگشتند و دیگر سیتند بر مفارقت او و شیخ گشته
 از حضرت صادق روایت کرده است که عثمان منافق و و آنرا کرده خود را باد و لیست و یار نیز ابو ذر فرستاد و با ایشان
 که بر وید نیز ابو ذر و بگوئید با و که عثمان ترا سلام میرساند و میگوید که این دولت و یار را برای تو فرستاده ام که استعانت جوی
 با آنها با پنجه ترا عرض میشود از نواب روزگار چون نیز ابو ذر آمدند و رسالت آن منافق را رسانیدند ابو ذر گفت که آیا هر یک
 از مسلمانان را داده است بقدر آنچه برای من فرستاده است گفتند ابو ذر گفت من یکی از مسلمانانم و روانیت برای من
 که برای همه مسلمانان رواست گفتند با و که عثمان میگوید که این از زمین مال من است و میگوید که سوگند یاد میکنم بخداوندی که بجهنم
 خداوندی نیست که مرا بی این مال مخلوط نشده است و فرستاده است این را برای تو مگر از حلال گفت مرا احتیاج باین
 و صبح که وعام این روز را و حال آنکه بی نیاز ترین مردم ایشان با و گفتند خدا ترا عافیت دهد و حال ترا با صلاح آورد و نامی
 از خانه تو نه کمی زبیری از چیزهایی که با خدا شتت توان نمود گفت در زیر این جلی که می بینید و گردوه نان جو هست که چند روز

گفته است پس چه کنیم این دینار باران بخدا سوگند که نیکی مگر آنکه خداوند که قادر بر هیچ قلیلی و کثیری نیستیم تحقیق که صبح کرده ام بی نیاز
 بسبب ولایت علی بن ابیطالب و قوت و فرزندان او که هدایت کنندگان و هدایت یافگانند و بقضای حق راضی اند و پندیده خداوند
 عالمیان اند و هدایت میکنند مردم را بحق و بعدالت سلوک میکنند در میان مردم و چنین شنیدم که رسول خدا میفرمود در حق ایشان
 و قبیح است مردی را که دروغ گوید پس برگردانید این مال را بسوی او و اعلام کنید او را که مرا حاجتی درین مال نیست و نه آنچه در نزد
 او هست از مالهای دیگر تا ما قاتل کنم پروردگار خود را و او حکم کند میان من و او و هیچ مفیدم روایت کرده است که چون ابوذر
 از شام نزد عثمان آوردند از او پرسید که کدام شهر را بهتر بخوانی ابوذر گفت شهری را که محل حجرت من است گفت تو هرگز مجاور
 نخواهی بود در شهری که من در آن باشم ابوذر گفت که پس مرا بجزم خدا فرست که در اینجا محامد و شوم گفت نخواهم کرد ابوذر گفت
 پس مرا بجزم فرست که اصحاب حضرت رسول در اینجا هستند گفت نه ابوذر گفت من شهر دیگری را اختیار میکنم عثمان گفت برو
 بزبده ابوذر گفت که حضرت رسول مرا امر کرده که بشنو و اطاعت کن و القیاد و نهما بر سو که ترا بکشند اگر چه برای غلام شبی گوش
 دینی بریده باشد پس ابوذر از مدینه بسوی زبده رفت و مدتی در اینجا ماند پس برگشت بسوی مدینه و نزد عثمان آمد و مردم مدینه
 در برابر او ایستاده بودند گفت ای عثمان مرا از زمین خود بیرون کردی و بزمنی فرستادی که در اینجا زار و غمتی و بیوایی ندارم
 مگر چند گوشت خلیلی و خادمی ندارم مگر کنیز آزاد کرده و سرسایه ندارم مگر سایه درختان پس بمن بده خادمی و گوشتی چند که
 بآنها تفیش نمایم پس عثمان روانه او گردانید و باز ابوذر از برای اتمام حجت بجانب دیگر رفت و آن سخن را اعاده کرد چون
 آن منافق جواب گفت حبیب بن مسلمه گفت ای ابوذر من هزار درهم تو میدهم و خادمی و پانصد گوشت ابوذر گفت اینها را
 بکسی بده که از من محتاج تر باشد من از تو چیزی نخواهم حتی که خدا در کتاب خود برای من مقرر ساخته است از او سطلیم در آنوقت حضرت
 امیر المومنین حاضر شد و عثمان با حضرت خطاب کرد که این بخیر و اچرا از من دوری گردانی حضرت فرمود که بخیر و کمی سب گفت ابوذر حضرت
 امیر فرمود که او بخیر و نیست من شنیدم از رسول خدا که در حق او میگفت که آسمان سایه نیکننده است و زمین بر نداشتن است
 بلکه راست گوتر از ابوذر باشد و این بفرمودن آل فرعون قرار داده اگر در وقت گوید ضرر در و غش بخودش عائد میشود و اگر راست گوید
 انان چیزی که شمارا و عده میدهد بشما خواب رسیده و شیخ گشتی پسند معتبر روایت کرده است از عبداللکام سپهر ابوذر غفاری که
 که چون عثمان مصحفها را پاره کرد حضرت امیر المومنین مرا گفت که برو و پدر خود را بطلب چون پیام را رسانیدم بعثت بخت
 رفت چون حاضر شد حضرت فرمود که ای ابوذر امر و از امر عظیمی در اسلام حادث شد کتاب خدا را پاره کردند و این در میان
 ب خدا گذاشتند و برخدا لازم است که تسلط گردانند آهین را بر بنیان آن منافقی که آهین در کتاب خدا گذاشت و قرآن را با آهین
 ابوذر گفت که شنیدم از رسول خدا که میفرمود که جبارانی که بر روی مسط شدند مقاتله کردند با اهل بیت نبوت و بر ایشان
 غالب شدند و در تمام ایشان را میکشند پس حق تعالی جوانی چند را بر ایشان مسلط گردانید که از دیار دیگر بدار ایشان آمدند و با ایشان
 کردند و تو نیز که ایشان را این است علی حضرت فرمود که حکم کردی که من کشته خواهم شد ای ابوذر ابوذر گفت بخدا سوگند که میدانم
 اول ابتداء بکشتن تو خواهم کرد و از این اطمینان و ایضا پسند معتبر از حدیث ابن ابی در روایت کرده است که گفت ابوذر را دیدم که حلقه
 حبسیده بود و میگفت منم چند بر که مرا نشانده بر که مرا نشانده بود پس عباد بدینیکه شنیدم از رسول خدا که میفرمود که هر که با من قتال کند در

مرتبہ اول و دوم مرتبہ دوم و در مرتبہ سوم از پروان و جال خواب بود بد رستیکه مثل المہبت من در این است مثل قی قوح است در میان
 دریا ہر کہ سوار شد نجات یافت و ہر کہ خلف نمود از ان غرق شد انچہ بر من بود بشمار ساندہ مٹولفت گوید کہ گویا مرد بہ تہ از مرتبہ دوم
 قتال با امیر المومنین است و ابن ابی الحدید از ابن عباس روایت کردہ است کہ چون عثمان ابوذر را از دینہ بیرون کرد و بجایبند
 در میان مردم ندانند کہ کسی با ابوذر سخن نگوید و بشایت ابو بیرون نرود و مردان بن الحکم را موکل کرد کہ او را از دینہ بیرون برود و از
 ترس عثمان ہیکلس مشابہت ابو بیرون نرفت مگر علی بن ابیطالب و حسن و حسین و عقیل و عمار بن یاسر کہ ایشان بشایت ابو بیرون
 و چون ابو رسیدند حضرت امام حسن با ابوذر مشغول سخن شدہ و ان گفت کہ ای حسن مگر نمیدانی کہ عثمان منی کردہ است از سخن گفتن با
 مرد اگر نمیدانی بدان پس حضرت امیر المومنین تازیانہ خود را بلند کرد و بر میان دو گوش راحلہ اوزد و گفت در و رشتو خدا ترس
 و بسوی آتش فرست پس مروان غضبناک بسوی عثمان برگشت و آن منافق را با پنچہ گذشتہ بود خبر داد و عثمان بسیار در
 چون حضرت امیر المومنین با یاران خود از وداع ابوذر فارغ شدند و بسوی دینہ برگشتند مردم بحضرت گفتند کہ عثمان با ابوذر غضب
 بسبب آنکہ شایت ابوذر کردہ حضرت فرمود کہ غضب او بر من ماند غضب سپ است بروہتہ لجام کہ بہ چند آنرا بخایہ بودہ
 پس چون نظر آن منافق بر حضرت افتاد و گفت چہ چیز باعث شد ترا کہ رسول مرا برگردانیدی و ام مرا سہل نمودی حضرت فرمود کہ یہو
 تو خواست کہ از گردانیدن او را برگردانیدی و امری کہ تو گمانی کہ خلاف فرمودہ خدا باشد ما بآن عمل نخواہیم کرد و میان آن منافق
 سخنان ناخوش گذشت و حضرت غضبناک از مجلس او برخاست و چون مصلحت خود را در ان ندید قلعی از صحابہ را میان انہماخت
 کہ اصلاح کردہ میان او و آنحضرت و ایفہ ابن ابی لہی روایت کردہ است کہ سبب بیرون کردن عثمان ابوذر را بہ
 آن بود کہ چون عثمان دست زہر بیت المال سلمان و نجشید مروان و غیرہ از منافقان انچہ خواست پس برخاست ابوذر در میان مردم
 و در راہما از برای بیان کفر و عناد و آو او را بلند این آیہ را میخواند الذین یکترون الذهب والفضۃ ولا ینفقون فی سبیل اللہ
 فبئس ہم جمعا لعلکم را این خبر را بشنان میرسد و تفاضل میکرد و بجار خود مشغول بود و چون از حد گذشت یکی از آزاد کردہای خود را نزد
 او فرستاد و گفت ترک کن آن سخنان را کہ از تو بمن میرسد ابوذر گفت کہ آیا عثمان نمیکنند از خواندن کتاب خدا و ادعیب کردن
 کہ ترک کنند خدا را بجا سو گند کہ اگر راضی کنم خدا را بنصب عثمان نرود من محبوب تر است و بہتر است از برای من از آنکہ خدا را بنصب کنم
 برای خوشنودی عثمان پس این سخن عثمان را بشیر بن غضب آورد و برای مصلحت متعرض اونویث تا آنکہ عثمان روزی در مجلس
 خود گفت کہ آیا جائز است امام را کہ از بیت المال چیزی بقرض بردارد و چون ہم رساند بازو بیت المال گذارد و کتب الاجار گفت
 کہ باکی نیست ابوذر گفت ای فرزند دو بیو دی آیا تو دین ما را تعلیم ماینمایی پس عثمان گفت کہ بسیار شد از تو نسبت بمن اصحاب
 و حکم کرد کہ او را بشام بروند و در شام چون اطوار ناپستیدہ معاویہ را مشاہدہ نمود و براو نیز انکار میکرد و او را ندست میفرست
 معاویہ کہ صد دینار طلبا برای او فرستاد ابوذر بر رسول او گفت کہ این اگر از عطای من است کہ اسال بمن فرسایہ اید قبول
 صلہ و احسان است مرا حاجتی بآن نیست و آن زہر را پس فرستاد و چون معاویہ قبہ خضر را در و مشق بنا کرد ابوذر با او گفت کہ
 اگر این را از مال خدا ساختہ خیانت کردہ و اگر از مال خود ساختہ اسراف کردہ و بیہوشہ ابوذر در شام میگفت کہ بخدا سو گند کہ
 چند حادثہ شدہ است درین زمان کہ نہ موافق کتاب خداست و نہ سنت رسول خدا بد رستیکہ ہی ہنیم کہ حقرا فرود

ترویج می نمایند و راست گویان را بدروغ نسبت می دهند و حق عالمیان را با فاجران می دهند پس حبیب بن مسلم نهری بجا و یگفت که ابوذر
 و شام هر تو فاسد میگردد و از چهاره کین و ایضا جلام بن جندل روایت کرده است که من عامل حویه بودم بر قنسرین در ایام خلافت عثمان
 روزی بنزد معاویه آمدم برای مهمی ناگاه شنیدم که کسی در درخانه او فریاد میکرد که قطار شتران آمد بسوی شما که آتش جهنم در بار دارند خداوند
 لعنت کن آنها را که امر میکنند مردم را بیکسایا و خود ترک آنانی نمایند خداوند لعنت کن آنها را که نمی میکنند مردم را از بدیها و خود بیکسایا
 آنها میشوند ناگاه دیدم که روس معاویه بسیار متغیر شد و گفت آیامی شناسی این فریاد کننده را گفتم نه گفت جناب بن خداوند
 هر روز بر در قصر می آید و با پنجه شنی بی ندامت میکند پس گفت که او را بقتل در آورند ناگاه دیدم که ابوذر را آوردند و در پیش او باز
 داشتند معاویه گفت ای دشمن خدا و رسول هر روز بنزد منی آئی و این سخنان میگوئی اگر من میکشتم کسی از اصحاب محمد را نمی کشتم
 عثمان هر آینه ترا می کشتم ولیکن در باب تو از او خجست خواهم طلب جلام گفت که من میخواستم که ابوذر را بیهنیم زیرا که او از قبیل
 مالود چون نظر کردم برگندم گون باریک بلند بالای دیدم که مویهای ریشش تنگ بود و از پیری لپشتش منحنی شده بود ابوذر در جواب
 معاویه گفت که من دشمن خدا و رسول نیستم بلکه تو و پدرت دشمن خدا و رسول بودید و برای مصلحت اسلام را ظاهرا هر کردید و در باطن
 کافر بودید و مگر حضرت رسول ترا لعنت کرد و نفرین کرد و بر تو که هرگز سیر نشوی و شنیدم انا حضرت که میفرمود که چون دالی این است نشو
 مرد کشاده چشم فراغ گلونی که بسا خورد و هرگز سیر نشود باید که امت من از شر او در حذر باشند معاویه گفت که آن مرد من نیستم ابوذر گفت
 بلکه تویی و حضرت مرا خبر داد که تویی و روزی تو بران حضرت گذشتی شنیدم که میفرمود که خداوند لعنت کن او را و او را سیر مگردان مگر
 سحاک و شنیدم که میفرمود که معاویه در آتش است پس آن منافق خندید و امر کرد که او را حبس نمایند و احوال او را بچشمان نهشت
 پس عثمان او را طلبید به بخومی که سابق مذکور شد و شیخ طوسی روایت کرده است که ابو حمیله گفت که من با سلمان فارسی متوجه حبشه
 چون بزبده رسیدیم بنجد بست ابوذر رفیق من پس ابوذر گفت که بعد از من فتنه خواهد شد چون آن فتنه حادث شود بر شما باد و کتاب خدا و
 بزرگ دین خدا علی بن ابیطالب و دوست از ایشان بر ما یاد زیرا که من شنیدم از حضرت رسول که میفرمود علی اول کسی است که
 بمن ایمان آورد و پیش از دیگران تصدیق من نمود و پیش از همه کس در قیامت با من مصافحه خواهد کرد و او است صدیق اکبر
 و او است فاروق این امت که جدا میکند حق را از باطل و او است پادشاه مومنان و مال پادشاه منافقان است مولف
 گوید که ذکر سلمان در این حدیث خالی از غرابتی نیست بچند وجه که برخیر پوشیده نیست و این بابویه از نسیم بن قنصل روایت
 کرده است که گفت بطلب ابوذر رفیق من بزمه زنی را دیدم و انا و پرسیدم که ابوذر در کجاست گفت بی کاری از کارهای خود رفته است
 ناگاه دیدم که ابوذر آمد و دو شتر را قطار کرده بود و میکشید و در گردن هر یک مشک آبی آویخته بود پس برخاستم و براو سلام کردم و گفتم
 چون داخل خانه خود شد باذن خود بخونی گفت و شنیدم که با او میگفت که تو چنانی که حضرت رسول فرمود که زن بنزد زن نه است که اگر او را
 راست کنی می شکند و اگر بحال خود بگذاری از آن منتفع میشوی پس کاسه نزد من آورد و در آن کاسه جانوری بود مانند اسفود و گفت
 تناول نمائ که من روزه ام پس برخاست و دو رکعت نماز کرد و چون فارغ شد نزد من آمد و شروع کرد بخوردن من گفتم سبحان الله من گمان
 داشتم که چون تویی دروغ گوید تو گفتی که من روزه ام و اکنون تناول کردی ابوذر گفت من از این ماه سکه روز روزه داشتم ام و ثواب
 روزه تمام ماه را دارم اگر خواهم باقی آن را روزه میدارم و اگر خواهم افطار میکنم و این طاعتیست بای محبت از معاویه بن ثعلبه غنیه را و

روایت کرده است که چون ابوذر بخار شد و بیماری که در آن مرض بر حمت الهی واصل شد با عبادت او و قیام و اورا تحلیف گفت و می خود گردانیده ام امیر المومنین را گفت عثمان را میگوئی گفت نه آنکسی را میگویم که بحق و راستی میرسونانست یعنی علی بن ابی طالب و او است بهما زمین که زمین با و ساکن و آبادانست و او است عالم ربانی و این است و اگر او از میان شما برود و کارهای منکرو زمین بسیار خواهد دید گفتیم می دانیم که بر که را پنجم بیشتر دوست میداشته است تو او را بیشتر دوست میداری بگو که کی را بیشتر دوست گفت محبوب ترین خلق نزد من آن پیر مظلوم است که حق او را غصب کرده اند یعنی علی بن ابیطالب و برقی بسند صحیح از حضرت صاحب روایت کرده است که روزی در زبده ابوذر را دیدند که در از گوش خود آب می پاشید و گفتند ای ابوذر آیا کسی نداری که این درازگاه آب برده گفت شنیدم از رسول خدا که هر دایه چون صبح میشود میگوید بخداوند روزی کن مرا مالک شایسته که مرا سیر کند از علف و سیر از آب و مرا زیاده از طاعت من باز کند پس باین سبب میخواهم که خود آب و هم آنرا و شیخ کشی روایت کرده است که حضرت رسول در شای ابوذر فرمود که سایه یغلند است آسمان بنزد بر نداشته است زمین گرد آن و بخونگی را که راست گوئد از ابوذر باشد بنمازند و تنها داخل بهشت خواهد شد و تنها مبعوث خواهد شد و او با و از بلند فضائل امیر المومنین را بیان میکرد و میگفت که او است و رسول خدا پس او را از حرم خدا و رسول بیرون کردند و از شام طلبیدند بر بیشتر برهنه و او پیوسته در میان ایشان ندامت میکرد که این آتش جهنم برای شما می آورند و از رسول خدا شنیدم که چون فرزندان ابوالعاص سی نفر شوند دین خدا را فاسد گردانند و بنده گان خدا خود دانند و الهامی خدا را دست بدست گردانند پس باین سبب او را بقصر و گرسنگی و بیجانی گشتند و او در همه این احوال و ایضا روایت کرده است که چون وفات ابوذر شد زن خود را گفت تو کوسفندی از کوسفندی آن خود بکش و آن را بریا بر سر راه عرق پیشین و اولی قفا که بیا یی بگو ای بنده گان خدا اینک ابوذر مصاحب رسول خدا وفات یافته است و بر حمت خود واصل گردیده است مرا عذمت نماید بر تهنیه او پس ابوذر گفت که خبر داد مرا رسول خدا که من در زمین غربت خواهم مرد و شغل فلان و کفایت و غن من توان بود و مردان شایسته از امت آنحضرت پس علقمه بن اسود بخفی روایت کرده است که گفت من با مالک اشتراک میکردم که در یک چاه بودیم چون بر سر راه نشستیم و میگوید که ای بنده گان خدا ای مسلمانان اینک ابوذر مصاحب رسول خدا در این غربت وفات یافته است و من کسی را ندارم که مرا یاری کند بر دفن او پس با یکدیگر نظر کردیم و خدا را شکر کردیم که چنین نعمتی ما را روزی کرده است که تهنیه نمایم چنین بزرگوار را و او از مصیبت او بسیار محزون شدیم و گفتیم اللله و اناللیس لاجون و با آن زن و دختر چه تهنیه ابوذر را می نمودیم و در میان خود نزاع کردیم و رکفن کردن او و هر یک میخواستیم که از مال خود بکنیم تا آنکه قرار دادیم که همه از مال خود بکنیم و با یاری یکدیگر کردیم بر غسل او و چون فارغ شدیم مالک اشتراک پیش ایستاد و بر او نماز گذاردیم و چون او را کردیم مالک اشتراک نزد قبر ایستاد و گفت خداوند این است ابوذر از صحابه رسول تو ترا عبادت کرد و در میان عبادت گفت و جهاد کرد و از برای رضای تو با مشرکان و بیج امر از امور دین ترا تغیر و تبدیل نکرد و لیکن بدعتی چند در دین تو دید و انکار کرد و از زبان و دل خود و باین سبب جفا کردند بر او و او را از دیار خود راندند و از حقوق خود محروم گردانیدند و او را حقیر شمردند و او غریب خداوند و در حرم شکن شوکت آن کسی که او را از حق خود محروم گردانید و از محل هجرت او و حرم رسول تو او را بیرون کرد با همه دست برداشتم گفتیم آیین پس آن زن کوسفند بر بیان را حاضر کرد و گفت ابوذر قسم داده است شما که ازین مکا

تا آنکه باین مقام چاشت کین پس چاشت کردیم و یاز کردیم و شیخ طوسی بسم معتبر بین خبر از حضرت موسی بن جعفر روایت کرده است و در کتاب
 روضه الواعظین منقول است که در وقت فوت ابوذر را گفتند که مال تو چیست گفت مال من غل من است گفتند ما از طلا و نقره سوال
 میکنیم ابوذر گفت که هرگز صبح و شام نکرده ام که مرا خزانة بوده باشد که مال خود را در آن جمع کرده باشم و شنیدم از خلیف رسول خدا که میفرمود
 که خزانة آدمی قبر دوست و ابن ابی الحدید روایت دیگر نقل کرده است که چون این جماعت نزد ابوذر آمدند بنور زنده بود و بایشان گفت
 شنیدیم از رسول خدا که میگفت با گروهی که من در میان ایشان بودم که یکی از شما در بیابانی خوابید و گروهی از مومنان بجایزه او حاضر
 خواهند شد و آن جماعتی که حضرت این را بایشان گفت همه در شهر با و در میان اهل خود میروند و میدانم که آن مرد منم و اگر او را یازن مرا بجا میبرد
 که برای کفن من کافی بود راضی نمیشدم که دیگری مرا کفن کند و بخدا سوگند میدهم شمارا که کسی از شما مرا کفن نکند که امارت و حکومت کرده باشد
 یا نقابت گروهی کرده باشد یا زوطا لمان روشناس بوده باشد یا یک ستمکاری بوده باشد پس مردی از انصار در میان ایشان بود
 که مرکب هیچ ولایتی و حکومتی نداشت بود گفت ای عم من ترا کفن میکنم درین روایتیکه پوشیده ام و در دو جامه که در صندق با خود همراه دارم
 که ریسان او را درم رشته و من او را بافته ام ابوذر گفت که کفن من تعلق نبود و شیخ مفید روایت کرده است از ابوالاعلی باطلی که چون
 عثمان منافق ابوذر را زنده فرستاد ابوذر نامه نوشت بسوی خلیفه بن الیمان و مضمون نامه اینست بسم الله الرحمن الرحيم اما بعد
 ای برادر من تبرس از خدا ترسیدی که بسبب آن گریه دیدهایم تو بسیار شتو و دل خود را از تعلقات دنیا آزا کردی و شهادت
 حق تعالی بیدار باش و تعب انداز بدین خود را در طاعت پروردگار خود زیر که نرا و درست کسی را که دانند که آتش جهنم محل قرائسی است
 که خدا بر او غضب کند آنکه بسیار بوده باشد گریه او و تعب او و بیداری شب او تا آنکه بداند که حق تعالی از او خوشنود و گریه است و نرا و است
 کسی را که بداند که بهشت محل قرائسی است که حق تعالی از او خوشنود است آنکه رو آورده بسوی حق باشد و بیداری شب او را و روز او را و نرا و است
 شمار و در تحصیل رضای خدا بیرون رفتن از اهل و مال خود را و سهل و آسان بیداری شب خود را و روز خود را و نرا و است و در طلب امان
 و ملحدان راه دست و زبان خود را تا آنکه بداند که حق تعالی بهشت را برای او لازم گردانیده است و این را نمیتوان دانستن و بعد از مردن
 و نرا و است هر که خواهد که بهشت در جوار رحمت الهی باشد و رفیق خیمه ان خدا باشد آنکه چنان باشد که گفته ام ای برادر من توانا انانی که شراحت
 می جویم بسوی ایشان بنده گرداننده و حزن خود و شکایت می نمایم بسوی ایشان از ممانعت کردن ستمکاران یکدیگر را در آزار حق و شکایت
 دیدم که ستمکاران ابدیده خود و شنیدم گفتهای باطل ایشان را بگوش خود و انکار کردم بر ایشان پس مرا از عطای خود محروم ساختند و از شهر
 بشهر مرا آواره کردند و از خویشان و برادران خود مرا دور گردانیدند و از حرم رسول خدا مرا محروم کردند و پناه می برم بخداوند عظیم خود
 از آنکه این گفتار من شکایتی باشد از او که با من چنین کردند بلکه خبر میدهم ترا که را ضمیمه باینچه پروردگار من از برای من خواسته است
 و بر من حکم کرده است و برای من مقدر گردانیده است و برای این حالت خود را قبول اظهار کردم که از حق تعالی طلبی برای من و برادر
 حاضر مسلمانان راحت و فرج ما و دعا کنی که حق تعالی نصیب کن من و ایشان را چیزی که نفعش بیشتر و عاقبتش نیکوتر باشد
 و السلام پس خلیفه در جواب او نوشت بسم الله الرحمن الرحيم اما بعد ای برادر من تحقیق که رسیدن نامه تو که مرا ترسانیده بود
 بان و عذر فرمودی و در آن از بازگشت من و قیامت و تحریر و ترغیب نموده بودی مرا بچیزی که صلاح نفس من در آنست
 ای برادر تو پیوسته نصیحت بمن و جمیع مسلمانان خیر خواه و دربان بودی و با همه در مقام شفقت و احسان بودی و بر ایشان مخالفت

و ترسان بودی و چو پسته امر ننده بودی ایشان را به نیلیها و نهی ننده بودی ایشان را از بدبیا
 استخوانندی که بجز خداوندی نیست و از غضب و عذاب او نجات نمیتوان یافت مگر نسبت و احسان و عفو و آمرزش او
 سوال میکنم از برای خود و مخصوصان خود و عامه ناس و جمیع این امت آمرزش عام و رحمت گشاده او را و تحقیق که فهمیدم آنچه بخواهد
 ای برادر من از پیرون کردن تو و بغیرت افگندن تو در اندن تو از برای ایشان پس بر من بسیار گران و دشوار آمد ای
 بتور سیده است از نگر و بات و اگر می توانستم این حالت را از تو بانی دفع کنم هر آینه جمیع مال خود را بطیب خاطر میدادم که حق تعالی
 مکرده را از تو دور گرداند و بخدا سوگند که اگر می توانستم سوال کنم که مرا با تو شریک در بلیه گردانند و نصف بلیه ترا بر من قرار دهند
 این سوال از من نمی نمودند هر آینه می خواستم در این بلیه و فقر با تو شریک باشم و لیکن برای جانهای مانیت مگر آنچه خدا خواسته
 ای برادر باید که ما تو هر دو تضرع کنیم بسوی خداوند خود و بسوی او رغبت نمایم و در ثواب او و خلاصی از عقاب او بدرستی که مزد
 شده است که جانهای ما را دور کنند و نزدیک شده است که میوه زندگانی ما را از درختان بر نهی ما قطع نمایند و زود
 بخوانند بدرگاه خدا و اجابت کنیم و عرض کنند بر ما کردی ما را پس محتاج شویم بسوی آنچه پیش فرستاده ایم از اعمال خود
 مباشش بر آنچه از توفیق شده است و اندو بناک مباشش بر آنچه توریب به است و طلب اجر از خدا بکن و منتظر عظیم ترین ثوابها از چاه
 او باش ای برادر مرگ را برای خود و تو بهتری یا بم از زندگانی دنیا زیرا که مشرف شده است بر امانتهای بسیار که بعضی از پی
 مانند چارهای شب تار بر انگشته اند مگر کهای خود را و مالهای دنیا را با مال اسیان خود کرده اند شمشیر بادرین فتنه برهنه خواهد شد مرگ
 بر مردم فرود خواهد آمد هر که درین فتنه بپرون کشد یا خود را متبیس بآنها گرداند یا اسی در آسنا بتاز و البته کشته شود و نمانند
 از قبایل عرب از شمشیر و صحرائین بگنایک آن فتنه دریشان تصرفی میکند و دران زمانها هر که ظالم تر باشد غریبتر باشد و هر که
 پرمیزگان تر باشد غریبتر باشد پس خله نپاوه دید و در از زمانه که حال ابلش این باشد و بدرستی که ترک میکنم دعا را از برای تو در حال
 و شستن و حال آنکه حق تعالی در قرآن امر به عا کرده و وعده استجاب فرموده چنانچه فرموده است
 ان الذین یستکبرون عن عبادتی سیخرجونهم من دینهم و یخرجونهم من دینهم و یخرجونهم من دینهم و یخرجونهم من دینهم
 از طاعت او حق تعالی بزودی برای من و برای تو فرجی نزدیک و چاره نیکو کرامت فرماید بر حمت خود و
 علی بن ابراهیم و کلینی روایت کرده اند که بود را پسری بود در نام و در زبده وفات یافت ابوذر چون او را دفن کرد و بر
 پس دست بر قبر می نهاد و گفت ای ذر خدا از هم کند بدرستی که خوش خلق و نیکو کردار بودی و پسر عا خود و چون از دنیا رفتی من
 از تو راضی بودم بر من از رفتن تو نقعی راه نیافته و مرا بغیر حق تعالی حاجتی نیست و از دیگری امید نفع ندارم که از رفتن او و لکیر
 و اگر نه احوال بعد از مرگ میبزد از زوداشتم که بجای تو باشم مرا ندوید بر تو مشغول ساخته است از اندوه از برای تو و آنست که گریه
 تو نکردم بلکه بر تو گریستم کاش می دانستم که چه باتو گفتند و تو چه در جواب گفتی خداوند احدی چند از برای خود برادرند
 و سبب چندی برای من بر او فرض گردانیده بودی الهی من حقوق خود را باو به بخشیدم تو بر حقوق خود را باو به بخش و از او
 که تو مرا از تری مجبور و کرم از من و ابوذر را گوسفندی چند بود که معاش خود و عیال بآنها میکرد ایند آفتی در میان ایشان ببرد
 و یکی تلف شدند و زوجه اش نیز در زبده وفات یافته بود همین ابوذر مانده بود و دخری که نزد وی میبود و دخر ابوذر گفت

سہ روز برین و بر پدرم گذشت کہ پیچ بدست من نیامد کہ بخوریم و کوشکی بر ما غلبہ کرد پدر من گفت کہ ای فرزند یاما بن محمد ای
 ریگستان رویم شاید گیاهی بدست آوریم و بخوریم چون بصبح ارفتم چیزی بدست ما نیامد پدرم ریگی جمع نمود و سر بران بگذاشت
 نظر کردم چشمہای او را دیدم کہ میگردد و بحال احتضار افتاده گریستم و نفسم امی پدر من باتو حکلم در این بیابان بستانمائی فرمود
 گفت ای دختر من کہ چون من میرم معی از اہل عراق بیایند و متوجہ امور من شوند بدرستی کہ حبیب من رسول خدا و از خود
 بتو کہ چنین خبر دادہ ای دختر خون بحالم بقا ملت نمایم عبا را بروی من بکش و بر سر راہ عراق بنشین چون قافلہ پیداشت و نزدیک
 برسد بگو کہ ابوذر کہ از صحابہ رسول است وفات یافتہ بو دختر گفت کہ درین حال معی از اہل زبہ بعیادت پدرم آمدند و گفتند
 ای ابوذر چہ آثار داری و از چہ شکایت داری گفت از زبان خود گفتند چہ چیز خواہش داری گفت رحمت پروردگار خود را خواہم
 گفتن آیا طبیعی میخواہی کہ برای تو یا وریم گفت طبیب مرا یار کردہ طبیب خداوند عالمی است و درود و دعا از او است دختر گفت
 کہ چون نظری بر ملک موت افتاد گفت مر جا بدوستی و رہنگام آمدہ است کہ نہایت احتیاج با و دارم بشکار ما کسی کہ از
 دیدار تو نامد و پشیمان کرد و خداوند امر از و بجوار رحمت خویش برسان بحق تو سوگند کہ میدانم کہ ہمیشہ خواہان لقای تو بودہ ام
 و ہرگز کار دہ مرگ نمودہ ام دختر گفت کہ چون بحالم قدس ارتحال نمود عبا را بروی او کشم و بر سر راہ قافلہ شستم منی پیدا شد
 بایشان گفتہ کہ ای گروہ مسلمانان ابوذر صاحب رسول خدا وفات یافتہ ایشان فرود آمدند و بگریستند و او را غسل دادند و کفن کردند
 و مرا و نماز گذاردند و دفن کردند و مالک اشتر در میان ایشان بود و ولایت کہ مالک گفت کہ من او را در حلقہ کفن کردم کہ با خود
 داشتم و قیمت آن حلقہ چار ہزار درہم بود و دختر گفت کہ من چنین بر سر قبر اومی بودم و نمازی کہ او میکرد میکردم و روزہ کہ او میزد
 بجای می آوردم شبی نزد قبر او خوابیدہ بودم او را بخواب دیدم کہ قرآن در نماز مشغول خواندہ چنانچہ در حال حیات میخواندہ بودم گفت کہ ای پدر بخواند
 بتوجہ کرد گفت ای دختر نزد پروردگار کریمی رفتم و از من خوشنودش و من از وی را رضی شدم کہ مرا فرمود مرا کرامی داشت عطا ہای
 اما ای دختر عمل کن و مغرور مشو اکثر اباب تو اینج بجا می دختر ابوذر زن او را نقل کردہ اند و احمد بن اعثم کوفی نقل کردہ است کہ جمعی کہ در
 تجمیز ابوذر حاضر بودند حضرت بن قیس شمی و مصعب بن صوحان البندی و خارجہ بن الصلت التیمی و عبید بن مسلم التیمی و ہلال
 بن مالک الزنی و جریر بن عبید اللہ الجلی و اسود بن یزید النخعی و علقمہ بن قیس النخعی و مالک اشتر بودند و چون از نماز ابوذر فارغ شدند
 مالک اشتر بر سر قبر او بر پا خاست و بعد از حمد و ثنای باری تعالی گفت بار خدایا ابوذر غفاری از صحابہ رسول تو بود
 و بکتاہا و رسولان تو ایمان آوردہ بود و در راہ دین جہاد کردہ و بر جاہ اسلام ثابت قدم بودہ و بتبیل
 و تقییر شہادت دین را ہندادہ چیزے چند دیدہ بود نہ بہر طریق سنت و جماعت و بر آنہا اکار کردہ بود بزبان و بیل
 بیان سبب او را حقیر شہر فند و محروم گردانیدند و از شہر سیرون کردند و ضلالت داشتند تا مادر غربت او را وفات
 یار خدایا انچہ از بہشت مومنان را وعدہ کردہ حفظ او از ان موفور گردان و جزاے آنکس کہ او را از مدین کہ حرم رسول است
 سیرون کرد و ضلالت داشت چنانچہ مستوجب آفت برسان مالک این دعا بگفت و حاضران آمین گفتند و ابو عبد اللہ
 در کتاب استیعاب ذکر کردہ است کہ وفات ابوذر و رسالت سی و یکم یاسی و دوم ہجرت بود و عبید اللہ بن مسعود
 براو نماز گذارد و بعضی گفتہ اند کہ سال بیت و چہارم ہجرت بود و قول اول صحیح است

باب شصت و یکم

در بیان بعضی از فضائل و احوال مقداد بن اسود که نسبت فضائل او در ابواب سابقه گذشت و بعد از سلمان و ابوذر در میان صحابه که بحال بقدر اوست و ابن اثیر در جامع الاصول گفته است که نسبت او ابو سعید بود و بعضی ابوالسود نیز گفته اند و ابو سعید خدری نیز گفته اند که او از قبیل قضاعه بود و بعضی گفته اند که از حضرت موسی بود و چون پدرش با قبیل که به هم سوخته شده بود او را با آن قبیل نسبت میدادند و چون مقداد با اسود بن عبد بنی سبه نه هری هم بودند شده بود او را نیز میگفتند و این سبب نیز او را این اسود میگفتند که هم سوخته او بود و بعضی گفته اند که او را به راک کرده بود و این عبد البر گفته است که او بنده اسود بنی مخنف بود و چون او را بنده می برداشته بود مقداد را با نسبت میدادند سلام او علیه بود و در جنگ بدر و احد و سایر غزوات حضرت رسول حاضر شد و از فضلاء و نجباء و بزرگان صحابه بود و وفات او در جوف واقع شد که یک فرسخ از مدینه دور است در سال سی و سوم هجرت و او را مردم بردوش می نمودند و او را در مدینه آورده و در یقیع دفن کردند و گویند که در وقت وفات عمر او هفتاد سال بود و تا اینجا کلام این اثیر بود و کلینی است معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول ضیاء و خیر عبدالمطلب را با او تزویج نمود و این با بویه است معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول نماز را بشد و گفت یا نبی پروردگار مرا سلام بپیرساند و مسکویه از دختران باکره و منبر که میوه اند بر درخت چون میوه درخت پدید و دانی بغیر از چیدن ندارد و اگر بخنجر او را فاسد میکرد انداخته و متغیر میکرد و بار درم چنین چون دختران باکره بالغ شوند و آن نیست ایشان را بغیر از شوهر دادن و اگر کنی این نیستی بر ایشان افتاده و فساد پس حضرت رسول بر منبر برآمد و برای مردم خطبه خواند و ایشان را اعلام کرد با آنچه خدا امر کرده بود ایشان را با آن پس گفت که بکی تزویج نمایم دختران خود را یا رسول الله فرمود که کفویای ایشان گفتند کفویای ایشان کیستند فرمود که منان گفتند یکدیگرند پس از منبر فرو نیامد تا آنکه تزویج نمود مضاعفا بر بمقداد بن اسود پس فرمود که تزویج نکردم دختر عمر خود را بمقداد و اگر برای آنکه نکاح هست یعنی در و در کفویا رعایت حسد او نسبت میکنند و بر مومنی دختر بدهند کلینی است معتبر از امام محمد باقر روایت کرده است که در ذی عثمان با مقداد گفت که دست بردار از نیست من و درح علی بن ابیطالب و اگر نه نزد بر میگردد تا آنکه آفای اول تو چون وقت وفات مقداد شد با عمار گفت که بگو عثمان را که بر ششم بسوی آفای اول منی پروردگار عالمیان و شیخ طوسی روایت کرده است که چون مردم با عثمان معیت کردند مقداد با عبد الرحمن بن عوف گفت بخدا سوگند که هرگز نزد من مثل آنچه واقع شد بر اهل بیت پیغمبر بازان حضرت محمد الرحمن ترا با این کار با چکار است مقداد گفت بخدا سوگند که من دوست میدارم ایشان را برای آنکه حضرت رسول ایشان را دوست میداد و بخدا سوگند که مرا عزتی رو میباید بیدین احوال ایشان که اظهار آن نمی توانم نمود زیرا که خیرش بشرافت ایشان شرفیست بر مردم و همه اجتماع کردند بر آنکه با دشاهی حضرت رسول را از دست ایشان بگیرند عبد الرحمن گفت وای بر تو و الله که این سی را از برای شما کردم که گذارتم که خلافت بعدی قرار گیرد و مقداد گفت بخدا سوگند که دست برداشتی از مردمی که دست میکردم مردم را بسوی حق و بعدالت سلوک میکردم در میان ایشان بخدا سوگند که اگر یاوران می یافتم هر آنکه جنگ میکردم با قریش مانند جنگی که در روز بدر با او با ایشان کردم عبد الرحمن گفت که ما درت بغیرای تو نشین ای مقداد این سخن را

ترک کن که مردم از تو نشوند و فتنه برپا شود بخدا سوگند که می ترسم که بسبب گفتار تو فتنه و اختلافی در میان مردم برپا شود و ای کاش که
مقداد و انان مجلس برخاست من نزد او رفتم و گفتم ای مقداد من از یاد تو ایام و اوقات خود تراست که می آید و من ایام را از یاد
داریم بدو کس و در کس ساخته نمیشود پس راوی از نزد مقداد بیرون آمد و بخدمت امیر المومنین رفت و گفت مقداد و فتنه خود را آنچه
حضرت عرض کرد پس حضرت دعای خیر برای ایشان کرد و در کتاب اختصاص بنده معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است
که منزلت مقداد بن اسود در این است مانند منزلت اهل بیت در قرآن که حرف دیگران نمی چسبند به ایشان مقداد سیری در کمال
باو نمی گذرد و در هیچ کشتی بند معتبر روایت کرده است که هیچ کس از صحابه نبود که بعد از حضرت رسول در این دنیا با او در
بدستیکه دل و در قلب در حق مانند پاهای آهن بودند و ایضا بنده معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت علی علیه السلام
که ای سلمان اگر علم ترا عرض کنند بر مقداد و بر آئینه کافر خوابد شد و ایضا بنده حسن از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که صحابه
بعد از حضرت رسول مرتد شدند مگر بنده نفر سلمان و ابوذر و مقداد راوی گفت که عمار چه شد حضرت فرمود که انکار می کرد و بنده شکیبایی
پس فرمود که اگر کسی را خواهی که هیچ شک نکند و بشکند او را عارض نشد او مقداد است اما سلمان در دل او عارض شد و در ایام مومنین
اسم اعظم الهی هست اگر حکم نماید بآن هر آینه زمین آن منافقان را فروزی برود پس چرا چنین مظلوم در دست ایشان ماند و بدست
چون در خاطرش گذشت گریه اش گرفته و رسی در گلویش کردند و چسبیدند تا آنکه کنده و حلقش بهم ریخت پس حضرت امیر المومنین
بر او گذشت و با او گفت که ای ابوعباس این کینه گلوئی توانان چیز است که در خاطر تو فطور گردید بیت آن با او پس سلمان بیت
و اما ابوذر پس حضرت امیر المومنین امر کرد او را که ساکت باشد و او را ملامت کنندگان از جاد بر نیاید و در پس قبول نکرد و پیوسته
حق را میگفت تا آنکه عثمان کرد با او آنچه کرد پس بعد از آن بعضی از صحابه برگشتند بحق و اول کسی که برگشت از ایشان ابو سارح
انصاری و ابو عمره و شقیه بودند پس بوقت حضرت امیر المومنین باغیر این بوقت حضرت عمر پیدا شدند

باب شصت و دوم

در بیان فضائل امت آنحضرت و بعضی از احوال ایشان است این باب بوی بنده معتبر از حضرت امیر المومنین روایت کرده است که حضرت
رسول فرمود که از پروردگار خود سوال کردم سه خصلت را و دو خصلت را بمن عطا کرد و یکی را منع کرد و گفتم پروردگارا امت من را که
هلاک نشوند فرمود که بتو وادم گفتم پروردگارا برایشان مسلط گردان کافران را که ایشان را متاصل گردانند فرمود که بتو وادم گفتم
پروردگارا چنان مکن که ایشان با یکدیگر قتال و نزاع کنند این را بمن نداد و ایضا بنده معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است
که حضرت رسول فرمود که فصلی در میان امت من کمتر از روی نیکو و صدای خوش و قوت حافظه نیست و ایضا بنده معتبر از حضرت
روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که برداشته اند از امت من سه چیز را چیزی را که از روی خفا نادانی کنند یا فراموش کنند
یا ایشان را بران اگر اه نمایند و چیزی را که ندانند و چیزی را که طاقت آن نداشته باشند و چیزی را که نتوانند بنیان و حد بردن که
اظهار کنند و از فال نیک و بد چیزی که در خاطر ایشان در آید و بآن اعتنا نکنند و چیزی را که از بیداری مردم در خاطر ایشان
در آید اظهار نمایند و در قریب الانساوند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که حق فاسد
بامت من سه چیز داده است که نداده بود مگر به پیغمبران پیش از من اول آنکه حق تعالی هرگز به پیغمبری میفرستاد با و قوی می نمود که

سعی کن در دین خود و کار دین بر تو ننگ نیست و این فضیلت را بامت من عطا کرد و فرمود و ما جعل علیکم فی الدین من حرج منی حسدا
 بشما و درین پنج تنگی قرار نداد و دوم آنکه چون پیغمبری میفرستاد و میگردید و او را که جوان مکر و بی تراعارض شود و عاقل مرادندای تو استجاب گوید
 و این را بامت من عطا کرد و فرمود که ادعوی استجب بیکم و آنکه چون پیغمبری میفرستاد و او را گواه بر قوم خود میگذاشت و اوست مرا گواه جمیع
 خلق گردانید چنانچه میفرماید که لیکم و الی رسول علیکم شهید و تکتون فاشهد علی الناس و این بابو بیست و معتبر از امام جعفر صادق علیه السلام
 کرده است که حضرت رسول فرمود که چنانچه فصلت بدینست در امت من خواب بود تا روز قیامت اول فقر کردن بحسبهای خود و دوم
 و نرسبهای مردم سوم آمدن باران را از او منقطع و کوب و دانستن و اعتقاد و علم نجوم و داشتن چهار نوعه کردن و بدرستی که اگر نوحه کنند
 تو بکنند پیش از مردن چون روز قیامت مبعوث شود جبار از مس گداخته و جبار از جرب بر او پاشانند مولف گوید که علامه حاصل کرده
 این را بر نوحه که باطل باشد یعنی چیزهای دروغ از برای میت گوید یا چیزهای بد بجناب مقدس الهی گوید یا آنکه صدای او را مردان ناخوش شنوند
 و الاضابطه معتبر از حضرت امام رضا روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که سه فصلت است که بامت خود میترسم بعد از خود
 اول گریه بعد از دانستن حق دوم نغمهای گمراه کننده مردم سوم شهادت شکم و فرج و الاضابطه از آنحضرت روایت کرده است که حضرت
 رسول فرمود که بر شما میترسم که دین را بساک شمارید و حکم در میان مردم برای مال دنیا بکنید و قطع رحم نمائید و قرآن را بساز و نوحه بخواهید
 و مقدم دارید در خلافت یا در نماز کسی را که افضل نیست از شما و در دین و شیخ طوسی روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که بامت
 من بزمن فرو رفتن و منسحق شدن و سنگ از آسمان بر ایشان باریدن خواهد بود صحابه گفتند یا رسول الله چه سبب حضرت فرمود با آنکه کثیران
 و زنان خواننده بگیرند و شراب بخورند و در جامع الاخبار روایت کرده است که حضرت رسول فرمود که بر مردم زمانی خواهد آمد که دعای ایشان
 روی آدمیان باشد و دعای ایشان دلهای شیاطین باشد و مانند گرگان درنده باشند و خونمای مردم را ریزند و کارهای بدی بکنند
 بنصیحت ترک نکنند اگر متابعت ایشان کنی در باب تو شک کنند و اگر با ایشان سخن گوئی ترکند بیهوش نمایند و اگر از ایشان پنهان شی
 ترا غیبت کنند سنت در میان ایشان بدعت باشد و بدعت در میان ایشان سنت باشد و بر دبار را مکار شمارند و مکار را
 بر دبار دانند و مومن در میان ایشان ضعیف باشد و فاسق در میان ایشان صاحب شرف باشد اطفال ایشان بدکار و زنان ایشان
 زناکار باشند و پیران ایشان امم مجرور و نهی از منکر نکنند و التجا بردن بسوی ایشان زیلت و خواری باشد و طلب کردن آنچه
 در دست ایشان است باعث فقر و پشیمانی گردد پس در آن وقت حق تعالی ایشان را محروم گرداند از باران آسمان که در وقت خود بر ایشان نبارد و غیر
 و قشربار و حق تعالی مسلط گرداند بر ایشان بدان ایشان را که بدترین غذاها بر ایشان دارد و سازند و فرزندان ایشان را که زنانشان را میسر کنند پس بنگار
 ایشان در حق ایشان دعا کنند و استجاب نشود و در حدیث دیگر از آنحضرت روایت کرده است که زمانه بر مردم خواهد آمد که از
 علما گریزند چنانچه گویند از گریه میگریزد پس خدا ایشان را بسطیله مبتلا گرداند اول آنکه برکت را از دلهای ایشان بردارد و دوم آنکه بادشاه جبار
 را بر ایشان مسلط گرداند سوم آنکه از دنیای ایمان بدر روند و بخت دیگر روایت کرده است که آنحضرت فرمود که زمانی بر امت من بیاورد که علما را نشات بگریزی
 بگو و قرآن را نشات بگریزی و از خوش عبادت بکنند خدا را اگر ماه رمضان چون چنین شود حق تعالی بر ایشان مسلط گرداند یا دشمنان و دلهای او بر او بیادند

باب نهمت و سوم

در بیان وصیت حضرت رسول و سایر وقایع که نزدیک ارتحال آنحضرت بعالم قدس واقع شد شیخ شهابی روایت کرده است که چون حضرت

رسول از حجة الوداع مراجعت نمود و بر آنحضرت معلوم شد که جلست او بجامه القانزدیک شده است پیوسته در میان ایشان خطبه بخواند ایشان را
 از فتنهای بعد از خود و مخالفت فرمودهای خود و خیرهای خود و وصییت میفرمود ایشان را که دوست از سنت و طریقه او بزدارند و دست
 و پویان آلی نکنند و متکبر نباشند و اطاعت و نصرت و محاسنت ایشان را بخود لازم دانند و منع میکرد ایشان را
 از مختلف شدن و متر شدن و مکر میفرمود که ایها الناس من پیش از شما میروم و شما در حوض کوثر بر من وارد خواهید شد و از شما سوال
 خواهم کرد که چه کردید یا دو چیز گران بزرگ که در میان شما گذاشتم که کتاب خدا و عترت و الهیبت من اندیش نظر کنید که چگونه خلافت
 من خواهد بود درین دو چیز بد رستیکه خداوند بطیفت خیر مرا خبر داده است که این دو چیز از هم جدا نمیشوند تا در حوض کوثر بر من وارد شوند
 بد رستیکه این دو چیز را در میان شما میگذارم و میروم پس سبقت بگیرد بر اهل بیت من و پیران که میشوند از ایشان و تقصیر کنید و حق
 ایشان که باک خواهند شد و چیزی تعلیم ایشان کنید بد رستیکه ایشان دانند نزد شما و چنین نیابم شما را که بعد از من از دین برگردید و
 کافر شوید و شمشیر بر روی یکدیگر بکشید پس ملاقات کنید من یا علی را در لشکر یا نیسیل در فراوانی و سرعت و شدت و بدانید که علی بن ابی طالب
 پسر را در وصی من است و قتال خواهد کرد بر تائیل قرآن چنانچه من قتال کردم بر تائیل قرآن و از این باب بخان در مجالس متذکر میفرمود
 پس اسامه بن زید را امیر کرد و لشکری از منافقان و اهل فتنه و غیر ایشان برای او ترتیب داد و امر کرد او را که با اکثر صحابه بیرون رود
 بسوی بلاد و رمیان موضعی که پدرش در آنجا شهید شده بود و عرض حضرت از فرستادن این لشکر آن بود که بدین اهل فتنه و منافقان
 خالی شود و کسی با حضرت امیر المومنین منازعه نکند تا امر خلافت بر آنحضرت مستقر گردد و با مردم مبالغه بسیار میفرمود و بیرون رفتن
 و اسامه را مجبور فرستاد و حکم فرمود که در آنجا توقف نماید تا لشکر بر سر او جمع شوند و جمعی را مقرر نمود که مردم را بیرون کنند و ایشان را
 حذر میفرمود و او بیرون رفتن پس در آننای آنحال آنحضرت را مرضی طاری شد که بآن مرض بجوار رحمت الهی واصل گردید چون آنحال را
 مشاهده نمود دست حضرت امیر المومنین را گرفت و متوجه بقیع گردید و اکثر صحابه از بیرون رفتند و فرمود که حق تعالی مرا امر
 کرده است که استغفار کنم برای مردگان بقیع چون بقیع رسید گفت السلام علیکم ای اهل قبور گوارا باد شما را آن حالتی که صبح کرده اید و این
 نجات یافته اید از فتنه بانی که مردم را در پیش است بد رستیکه روگردانست بسوی مردم فتنه ناس بسیار مانند پاره های شب تار پس
 ایشان را طلب آمرزش برای اهل بقیع کرد و رو آورد بسوی حضرت امیر المومنین و فرمود که جبرئیل در هر سال قرآن را یک مرتبه بر من عرض
 میکرد و در این سال دوم مرتبه عرض نمود و چنین گمان دارم که این برای آنست که وفات من نزدیک شده است پس فرمود که یا علی
 بدرستی که حق تعالی مرا بخیر گواهنده میان خزانهای دنیا و دخیل بودن در آن یا بهشت و من اختیار لقای پروردگار خود کردم چون
 من بمیرم عورت مرا بپوشان که هر که عورت من نظر کند گور من بشود پس نازل خود مراجعت نمود و مرض آنحضرت شدیدتر و بعد
 از سه روز بمسجد و آمد عصابه بر سر بسته و بدست راست برودش امیر المومنین و بدست چپ برودش فضل ابن عباس
 تنگید فرموده بودند تا آنکه بر منبر بالا رفت و نشست و گفت ای گروه مردم نزدیک شده است که من از میان شما غائب شوم هر که
 را نزد من وعده باشد بیا بدو وعده خود بگیرد و هر که را بر من قرضی باشد مرا خبردار کند ای گروه مردم نیست میان خدا و میان ما حدی
 وسیله که بسبب آن خیری بیاید یا شری از او دور گردد مگر عمل بطاعت خدا یا اهل الناس دعوی کند دعوی کند که من بے علی
 رستگار میگردم و آنرا نگویند آنرا نگویند که بی طاعت خدا برضای او میرسم بحق آنخداوی که مرا بحق فرستاده است که نجات نمیدهد از

عذاب الهی مگر عمل نیکو یا جسمه حق تعالی و اگر من محصیت کنم هر آنچه بجهنم میرودم خداوند آیارسانیدم رسالت ترا پس از منبر فرود آمد و بامرو
نماز سبکی او کرد و بخانه آمد و سه گشت و یک روز و یک شب و در آنجا نماز پس عایشه منافقه زنان و دیگر را صنی کرد و نیز حضرت که با و تماس
و آنحضرت را بخانه برد و چون بخانه عایشه رفت مرض آنحضرت شدید شد پس بلال هنگام نماز صبح آمد دوران وقت حضرت متوجه
بود چون بلال ندای نماز داد و حضرت مطلع نشد پس عایشه گفت که ابوبکر را بگوئید که بامروم نماز کند
چون سخن ایشان را شنید و عرض فاسد ایشان را دانست فرمود که دست از این سخنان بردارید که شما زنانی میانیکه بیسخت را میخورستند که اگر
و چون حضرت امر کرد و ابوبکر و عمر بالشکر اسامه بیرون روند و در این وقت از سخنان عایشه و خصمه یافت که ایشان بر افتنه و فساد و بانیه برگشته اند
نمکین شد و با آن شدت مرض برخاست که بباد ابوبکر یا عمر بامروم نماز کنند و این بائست شبنم مردم شود و دست برد و شش
امیر المومنین و فضل بن عباس انداخته بانمای ضعف و ناتوانی پاهای خود را می کشید تا بسجده درآمد و چون نزد یک محراب رسید
که ابوبکر منافق سبقت کرده است و در محراب بجای آنحضرت ایستاده و نماز شروع کرده است پس بدست مبارک خود اشاره کرد که
پس بایست و خود داخل محراب شد و نشست و بامروم نماز نشست او کرد و نماز از سر گرفت و اعتنا نکرد با آنچه ابوبکر کرده بود
سلام نماز گفت بخانه برگشت و ابوبکر و عمر و جماعتی از مسلمانان را طلبید و فرمود که من نگفتم که شما بالشکر اسامه بیرون روید
بلای رسول الله گفتی فرمود که پس چرا امر را اطاعت نکردید ابوبکر گفت که من بیرون رفتم و بر گشتم برای آنکه عذر خود را بتوانم بگویم
و عمر گفت که یا رسول الله من بیرون رفتم برای آنکه خواستم که خبر بیماری ترا از دیگران پرسم پس حضرت رسول فر
الشکر اسامه را و بیرون روید بالشکر اسامه خدا لعنت کند کسی را که تخلف نماید از لشکر اسامه سه مرتبه این سخن را عاده فرمود و مدعی شد او
توبه رفتن مبسمی و برگشتن و از حزن و اندوهی که عارض شد آنحضرت را بسبب آنچه مشاهده نمود از اطوار ناپسندیده منافقان و دوست
از نیتهای فاسد ایشان پس مسلمانان بسیار گریستند و صدای گریه و نوحه از زمان و فرزندان آنحضرت بلند شد و شیون از زمان و
مردان مسلمانان برخاست پس حضرت چشم مبارک کشود و بسوی ایشان نظر کرد و فرمود که بیا و بیداد برای من دواتی و گفت که بگویند
ما بنویسیم از برای شما نامه که گمراه نشوید هرگز پس یکی از صحابه برخاست که دوات و گفت را بیا و روید و عمر گفت که برادر که این مرد و بیدان
میگوید و بیماری برو غالب شده است و ما را کتاب خدا بس است پس اختلاف کردند آنکه در آنخانه بودند بعضی گفتند که قول قول است
و بعضی گفتند که قول قول رسول خداست و گفتند در چنین حالی چگونه مخالفت حضرت رسول را با شد پس بار دیگر رسیدند آنجا و بیداد
آنچه طلب کردی یا رسول الله فرمود که بعد از این سخنان که از شما شنیدم مرا حاجتی بآن نیست ولیکن وصیت میکنم شما را
من نیکو سلوک کنید و روز از ایشان بگردانید و ایشان برخاستند و مولف گوید که این حدیث دوات و قلم در صحیح بخاری و سایر
کتب معتبره اهاست مذکور است بطرق متوجه و چنین روایت کرده اند ایشان از ابن عباس که او گریست آنقدر که آب و دید و اشک
سنگریزه مسجی را تر کرد و میگفت که روز پنجشنبه و چهارشنبه روزی که در او در رسول خدا شد و گفت بیا و بیداد واتی و گفتی
ما بنویسیم از برای شما کتابی که گمراه نشوید بعد از آن هرگز پس نزاع کردند در این و نزاع را نبود که نزاع کنند و حضور پیغمبر خود پس عمر گفت که
رسول خدا بیدان میگوید و بروایت دیگر گفت که در و بر او غالب شده است و نزد شما قرآن هست پس ست ما کتاب خدا پس
اختلاف کردند اهل آن خانه و بیکدیگر میگریختند و بیکدیگر میگریختند و بیکدیگر میگریختند و بیکدیگر میگریختند و بیکدیگر میگریختند

و بیخود چون آواز بلند شد و اختلاف بسیار شد نزوان حضرت آنحضرت و لشکر شد و فرمود که
برخیزید این پیش من پس این عباس میگفت که بر ستم که معیبت و بدترین معیبتها آن بود که مانع شد میان رسول خدا و این
آن کتاب را از برای ایشان بنویسد بسبب اختلافی که نمودند و آوازها که بلند کردند آن غریز را یا بعد از این حدیث که
همه عامه روایت کرده اند هیچ عاقل را مجال آن هست که شک کند در کفر عمر و کفر کس که عمر را مسلمان داند اگر بقباله
یا علفانی خواهد که وصیت کند و کسی مانع وصیت او شود مردم بر او ظنهای کنند بر گاه رسول خدا خواهد که وصیتی کند که صلاح امت
مان باشد و کسی مانع او شود و در چنین حالی آنحضرت را آزرده کند و نسبت بدیان با آنحضرت و هر چگونه خواهد بود حال او و حال آنکه
حق تعالی میفرماید که و ما یطوق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی یعنی سخن میگوید آنحضرت از خواہش نفس خود نیست سخن او مگر وحی که
با و فرستاده میشود و میفرماید که لکن آنکه آزار میکنند خدا و رسول او را خدا لعنت کرده است ایشان را در دنیا و آخرت و که آزار ازین بتر
میباشد که بنمیزان آن بزرگواری و شفقت و مهربانی را چون بیان کند نزدیک رفتن او شده است و دیگر منفعتی از او متصور نیست
ای خود را ظاهراً کنند و دست از اطاعت او بردارند و هر چند گوید که بالشکر اسامه بیرون روید فرمان نبرد و فرماید که ووات
و قلم بیاورید که وصیت نامه بنویسم اطاعت نکنند برای آنکه مبادا امر خلافت امیر المومنین را واضح تر گرداند و در همه احوال حضرت
غرض ایشان آنست که بعد از آنحضرت انتقام او را از اهل بیت او بکش پس نفرین خدا و رسول بر ایشان باد و بر هر که ایشان را مسلمان و آن
و هر که حاضرین ایشان توقف نماید و تفصیل این سخن در محل خود بیان خواهد شد انشاء الله تعالی و کلینے لب بمقتضی از حضرت موسی بن
وہ است که آنحضرت فرمود که از پدرم امام جعفر صادق پرسیدم که آیا نه چنین بود که حضرت امیر المومنین کاتب
وصیت نامه رسول خدا بود که حضرت بر او اتقا میکرد و او می نوشت و جبرئیل و ملائکہ مقرران گواہان بودند حضرت صادق
ست شد و بجا از آن فرمود که چنین بود که گفتی و لیکن چون وقت وفات آنحضرت شد جبرئیل از جانب خداوند جلیل نامه
پوشته تمام کرده حاضر کرده آورد با اینان خداوند عالمیان از ملائکہ مقرران پس جبرئیل گفت که یا محمد اگر من که بیرون کنند آنها را
نزد توان بنیزان وصی تو علی بن ابیطالب تا آنکه نامه آسمان را از ما بگیرد و وصی تو و گواه گیر می تو ما را بر آنکه نامه را با و سپردی و او حاضر
شد که عمل نماید آنچه در آن نامه است پس امر کرد رسول که هر که در آن خانه بود بیرون کردند بنیزان علی بن ابیطالب و فاطمه و در میان
و پروردگار من بود پس جبرئیل گفت یا محمد پروردگار تو سلام میرساند ترا و میفرماید که این نامه آن چیز است که مشتبه در شب حادث
غیر آن عمل کرده بودم با تو و شرط کرده بودم بر تو و گواه شده بودم بآن بر تو و گواه گرفته بودم بر تو ملائکہ خود را با آنکه من کا فیم از
گواه بودن امی محمد حضرت رسول چون این سخن را از جبرئیل شنید بند پای سے بدن مبارکش از خوف الهی لرزید و فرمود که
جبرئیل پروردگار من سالم است از همه نقصها و از او است همه سعادتهایا و لبوی او بر میگردد همه تحیتها راست گفته است
پروردگار من و وفا بوعده خود نموده است بمن بده نامه را پس جبرئیل نامه را با آنحضرت داد و امر کرد که بحضرت امیر المومنین
نماید چون حضرت رسول با آنحضرت تسلیم کرد فرمود که این نامه را بخوان حضرت نامه را حرف حرف خواند تا با آخر نامه رسید چون
حضرت رسول فرمود که این عمل پروردگار من است لبوی من و شرطی است که بر من گرفته است و امانت است از
من و من رسانید آنرا و آنچه شرط خیر خواہی است بود و مجمل آورد و داد ای رسالتی خدا نمودم حضرت امیر المومنین فرمود

که گواهی میبیم از برای تو پدر و درم فدای تو بود که تبلیغ رسالت کردی و غیر خواهی امت نمودی و قصد من می نمایم ترا در آنچه گفتی و گواهی
از برای تو گوشت من و گوشت من پس جبرئیل گفت که من نیز از برای شاه و پادشاه و پادشاه گویانم پس
رسول فرمود که یا علی اگر تو اوصیه من را و دوستی آنرا و ضامن شدی از برای خدا و از برای من که وفای منی بر عهدی که در آن نامه
نوشته است حضرت امیر المومنین فرمود که بل پدر و مادر من فدای تو باد بر من است ضمان آنها و برخاست که مرایاری کند و توفیق
که با آنها عمل نمایم پس حضرت رسول فرمود که یا علی من میخواهم که بر تو گواه بگیرم که چون در روز قیامت نزد من آئی برای من
گواهی دهی که حجت بر تو تمام کردم حضرت امیر المومنین فرمود که بل گواه بگیر حضرت رسول فرمود که جبرئیل و میکائیل با ملائکه قمریان
که بالیشان آمده اند حاضر اند و میان من و تو گواهیند حضرت امیر فرمود که گواه شوند بر من و من نیز ایشانرا گواه میگیرم پدر و مادر من
فدای تو باد پس حضرت رسول ایشانرا گواه گرفت و از جمله اموری که بر آنحضرت شرط گرفت بامر جبرئیل از جانب خداوند عالمان
آن بود که گفت یا علی وفا میکنی با آنچه درین نامه است از دوستی کسی که با خدا و رسول دوستی کند و دشمنی کسی که با خدا و رسول دشمنی
کند نیز ای نمودن از ایشان و آنکه صبر کنی بر نفوذ دشمن ایشان و بر رفتن حق تو و غصب کردن حق تو و ضیاع کردن حرمت تو حضرت امیر گفت بل
یا رسول الله پس حضرت امیر المومنین فرمود که سوگند یاد میکنم بحق آنخداوندی که دایه را شکافته و خلیق را آفریده است که شنیدم
از جبرئیل که میگفت یا رسول خدا که یا محمد اعلام کن او را که بتک حرمت او نخواهند کرد و حرمت او حرمت خدا و رسول است
و ایشان او را از خون سر او خضاب خواهند کرد پس حضرت امیر المومنین فرمود که چون این کلام را شنیدم از جبرئیل امین و فرشت
شدم و برو افتادم و گفتم بل قبول کردم و راضی شدم بر چند بتک حرمت من بکنند و سنتها را مطلق گردانند و کلام
پاره کنند و کعبه را خراب کنند و بشیم را از خونم خضاب کنند و در همه احوال صبر خواهم کرد و امید اجر از پروردگار خود خواهم
تا آنکه ظلم من بر تو آید پس حضرت رسول فاطمه و حسن و حسین را طلبید و ایشان را اعلام کرد مثل آنچه حضرت امیر را
و ایشان نیز جواب گفتند مثل آنچه حضرت امیر جواب گفت پس وصیت نامه را قمر کردند بمهرهای طلای بهشت که آتش
بان طلا نریزه بود و نامه را بحضرت امیر المومنین سپردند چون حضرت امام موسی سخن را با بنی راسیند راوی
که در آن وصیت چه نوشته بود حضرت فرمود که سنتهای خدا و سنتهای رسول خدا را کسی پرسید که آیا در آن وصیت نامه نوشته بود که
آن منافقان غصب خلافت امیر المومنین خواهند کرد حضرت فرمود که بل و البته جمیع آنچه کردند در آن نامه نوشته بود مگر نشنیده بود
حق تعالی را تا آن سخن غی المونی و تکتب ما قد مواد آقام بعد کل شیء احصیناه فی امام مبین یعنی مازنده میگردانیم و
و می نویسیم آنچه پیش فرستاد و آنچه بعد از ایشان بر اعمال ایشان مترتب میشود و همه چیز را احصا کرده ایم در امام مبین یعنی
الوح محفوظ یا امیر المومنین پس حضرت فرمود که رسول خدا با حضرت امیر المومنین و فاطمه فرمود که آیا نصیبید آنچه بشما گفتم و
کردید که با آنها عمل نمائید گفت بل قبول کردیم چنانچه حق قبول کردن است و صبر میکنیم بر آنچه بر ما دشوار باشد و ما را بخشم آرد
و ایضا کلین بن معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که جبرئیل امین از جانب خداوند عالمان خبر وفات حضرت رسول را
آورد و در وقتی که آنحضرت را هیچ دردی و المی نبود پس حضرت رسول فرمود که در میان مردم ندا کردند که جمع شوند و مهاجران و انصار
حکم فرمود که اسلحه خود را بپوشند چون مردم جمع شدند حضرت بر منبر برآمد و خبر فوت خود را با ایشان گفت و فرمود که خدا را بیاد

من والی شتر امت من که البته رحم کند بر جماعت مسلمانان و پیران ایشان را بزرگ شمارد و ضعیفان ایشان را رحم کند و عالم ایشان را
و غیر ایشان را رساند که باعث نذرت ایشان گردد و فقیران و اندک ایشان را که در کفر ایشان شود و در خود را بر روی ایشان
نهدند که اقوام ایشان بر ضعیفان مسلط شوند و ایشان را در سر حد های کافران بسیار حبس نمایند که باعث قطع نسل امت من گردد
که تبلیغ رسالت کردم و خبر خواهی شما بجا آوردم پس همه گواه باشید حضرت صادق فرمود که این آخر سخن بود آنحضرت بر من خود گفت
و این بابویه شیخ طوسی و شیخ مفید و اکثر محدثان خاصه و عامه ثبت های معتبر از حضرت امام زین العابدین و امام محمد باقر و امام جعفر
صادق صلوات الله علیه و غیر ایشان روایت کرده اند که چون هنگام وفات رسول خدا شد و بیماری آنحضرت سنگین شد حضرت
امیرالمومنین و عباس را طلب نمود و خانه پر بود از اصحاب آنحضرت از مهاجران و انصار و سر مبارک خود را در دامن امیرالمومنین گذاشت
و عباس و پیش روی حضرت ایستاده بود و بطرف ردای خود گیس را از روی آنحضرت دور میکرد پس آنحضرت چشم کشود و فرمود که
من ای عم نمی قبول کن و وصیت مرا در این دو روز زمان من بگیر میراث مرا و ادا کن دین مرا و وعده های مرا بمل و اور و وصیت مرا
گفت یا رسول الله من مردی بر عیال بارم و تو از یرج عاصمت با دو دست تر و انار بر باری بخشیده تری و مال من
بوعد بای تو و بخششهای تو این را از من بگردان بسوی کسی که طاقتش از من بیشتر باشد و حضرت سه مرتبه بر او این
کرم و در هر مرتبه او چنین جواب گفت پس حضرت فرمود که میراث خود را یکسوی دهم که قبول کند آنرا چنانچه حق قبول کرد
اقرار آن باشد و چنانچه تو جواب گفتی جواب گوید پس با حضرت امیرالمومنین خطاب کرد و فرمود که یا علی تو بگیر میراث مرا که مخصوص
ابا تو در آن نزاعی نیست و قبول کن و وصیت مرا بمل و اور و وعده های مرا و ادا کن قرضهای مرا یا علی خلیفه من باش
و اهل من و تبلیغ رسالات من بعد از من بروم بکن پس حضرت امیرالمومنین فرمود که چون نظر کردم و سر مبارک حضرت رسول را دیدم
من از شدت مرض میلز و بی تاب شدم و آب از دیدهای من بر روی مبارکش ریخت و دلم طپیدن گرفت و نتوانستم
آنحضرت گفت پس بار دیگر آن سخن را اعاده فرمود و باز گریه در گلوی من گره شده بود و بانهایت و شتواری بصدری ضعیفی گفتم
بد و نادرم فدای تو باد پس حضرت فرمود که مرا نشان آنحضرت را نشاندم و پشت مبارکش را بر سینه خود چسباند پس
او من در دنیا و در آخرت می و خلیفه من اهل امت من پس فرمود که ای بلال برو بیا و خود مرا که آنرا از انجبین میگویند
و در هر آنرا از ذات الفضول میگویند و رایت مرا که آنرا عقاب میگویند و شمشیر مرا و الفقار و عمامه را که صحاب میگویند و عمامه دیگر را
میگویند و بر و مرا و ابرو مرا و عصای کوچک مرا و چوب دست مرا که آنرا مشوق میگویند و عباس گفت که آن ابرو را من
دیدم و بوم و چون آنرا حاضر کردند نو آن نزدیک بود که دیدار ما را بر باید پس حضرت فرمود که یا علی جبرئیل این جامه را برای من و
این را و حلقهای زرم خود داخل کن و بجای منطقه بر کن پس و در جنت نعل عربی را طلبید که یکی پینه داشت و
و پیراهنی را که در شب معراج پوشیده بود و طلبید و پیراهنی را که در روز احد پوشیده بود و طلبید و سکه کلاه خود را طلبید
و آنرا در پیش رویش و کلاه بی که در عیدهای پیویش و کلاه بی که پیویش و در میان اصحاب خود می نشاست پس فرمود که ای بلال
ایک شمشیر دیگر می دلدل و دو ناله ملوکی غضبا و دیگر صبا و دو اسب مرا یکی جناح و دیگری خیر و دم و جناح
و در سجده حضرت رسول باز می داشتند و حضرت هر که را برای حاجتی میفرستاد بر آن سوار میشد و خیر و دم آن بود که

در روز احد حضرت بران سوار بود و جبرئیل در میان هوا میگفت که بشیر وای خیر دم و دراز گوش خود را طلب که آنرا عفو میگفتند چو بلال اینها را حاضر کرد حضرت عباس را طلبید و فرمود که بجای علی بنشین و پشت مرا نگاه دارد فرمود که علی برخیز و اینها را قبضه در حیات من که این جماعت که حاضرند همه گواه شوند و کسی بعد از من با تو نزاعی نکند حضرت فرمود که برخاستم و پای من توانائی رفقا نداشت پس با نهایت مشقت رفتم و همه را گرفتم و بجای خود بروم پس برگشتم و بخدمت حضرت ایستادم چون نظر مبارکش بر من افتاد انگشت خود را از دست حق پرست خود بیرون آورد و در دست من کرد و روشنی که خانه پیر بود از بنی هاشم و سایر مسلمانان و به ضعف که سر خود را نمی توانست نگاه داشت و سر مبارکش بجانب راست و چپ حرکت میکرد و صد بلند کرد که همه شنیدند و ای گروه مسلمانان علی برادر من وصی من و خلیفه من است در اهل و امت من و علی او میکند دین مرا و وفا میکند بوعدهای من گروه فرزندان هاشم و فرزندان عبدالمطلب و ای گروه مسلمانان دشمنی با علی نکنید و مخالفت امر او ننمایند که گمراه میشوید و حسد مبرید و از جانب اوسوی و دیگرے رغبت ننمایید که کافر میشوید پس فرمود که ای عباس برخیز از جای علی عباس گفت که مردی بر منخیزانی و طفلی را بجای اونی نشانی حضرت سه مرتبه این سخن را فرمود و او چنین جواب گفت پس عباس غضبناک برخاست و حضرت امیر و رجای اولشست چون حضرت رسول عباس را غضبناک یافت فرمود که ای عباس ای عم رسول خدا کار یکن از دنیا بیرون روم و بر تو خشمناک باشم و غضب من ترا بجهنم بر د چون این را شنید برگشت و بجای خود نشست پس کرد یا علی مرا بخوابان چون حضرت خوابید فرمود که ای بلال بیا در د کو فرزند مرا حسن و حسین را چون ایشان حاضر شدند ایشان را بر سینتم خود چسپانید و آن دو گل بوستان رسالت را سیوید و میوسید حضرت امیر المومنین فرمود که من ترسیدم که ایشان بدین زیاده وقتی اندوه آنحضرت شوند نزدیک رفتم که ایشان را دور کنم حضرت فرمود که یا علی بگذار ایشان را که من ایشان را بوم و ایشان مرا به توشه خود را از ملاقات من بگیرند و من توشه خود را از تلقای ایشان بگیرم که بعد از من بلبیهای بزرگ و مصیبتهای عظیم خواهند پس خالعت کن کسی را که ایشان را برساند و جور و ستم با ایشان برساند خداوند ایشان را بتو می سپارم و بشایسته مومنان یعنی علی بن ابیطالب پس شیخ مفید روایت کرده است که حضرت مردم را مخصص کرد و بیرون رفتند و عباس و فضل پسر علی بن ابیطالب و اهل بیت مخصوص آنحضرت نزد او ماندند پس عباس گفت یا رسول الله اگر این امر خلافت در ما بنی هاشم پس ما را بشارت ده که شاد شویم و اگر میانی که بر ما ستم خواهند کرد و خلافت را از ما غصب خواهند کرد پس با محراب خود سفارش حضرت فرمود که شما را بعد از من ضعیف خواهند کرد و بر شما غالب خواهند شد پس همه اهل بیت گریان شدند و از حیات آنحضرت گردیدند و در آن مرض حضرت امیر المومنین شب و روز در خدمت آنحضرت بود و انا آنحضرت مفارقت نمی نمود مگر راء و این بابویه و شیخ مفید و شیخ طوسی و صفار و شیخ طبرسی و ابن شهر آشوب و دیگران روایت کرده اند اینها همه متواتر از حضرت امیر المومنین و امام محمد باقر و امام جعفر صادق و امام سکه و عایشه و غیر ایشان که در مرض آنحضرت حضرت امیر المومنین برای ضرورت بیرون رفته بود حضرت فرمود که بخوابید از برای من یار مرا و دوست مرا و برادر مرا عایشه نبوی و ابوبکر فرستاد و حفصه نبوی و عمر فرستاد و طلحیدند چون ایشان حاضر شدند و نظر حضرت بر ایشان افتاد سر و روی خود را بجای خود پوشانید و بر روایت دیگر و از ایشان که چون ایشان برگشتند باز جامه را دور کرد و فرمود که بطلبید از برای من خلیل من و حبیب من و برادر مرا بازان دو منافقند پس

در اطلبند و چون حاضر شد حضرت باز روازی ایشان گردانید و باز روازی ایشان پوشانید ایشان گفتند که ما را نمی خواهد و علی را
پس حضرت فاطمه حضرت امیر المومنین را طلب کرد و چون حاضر شد حضرت او را بر سینه خود چسباند و بان مبارک را بر گوش گذاشت
و بگوید خود را بروی او کشید و عرق ایشان بر روی یکدیگر میخفت و زمان بسیار با آنحضرت راز گفت و مردم در پشت خانه آنحضرت
نزد او بگروید و عمر نیز در بیرون در شادمانه بودند چون حضرت امیر پیروزان بهر دوفاق کد اب پرسیدند که این چه راز با بود که منیر بود
هزار باب از علم تعلیم من نمود که از هر بابی هزار باب مفتوح میشود و بر روایت دیگر حضرت فخر در و بلی خانه حضرت رسول
فت و پرسید که آیا پیغمبر خدا بتورازی گفت گفت بل هزار نوع از علم بمن آموخت که از هر نوعی هزار نوع دیگر مفتوح میگردد
حضرت پرسید که آیا همه را دانستی و ضبط کردی فرمود که بل پرسید که چیست آن کلمه که در هر راه هست حضرت فرمود که خداوند عالمیان
یکم و جعلنا اللیل و النهار اربعین فمحو نالیه اللیل و جعلنا ایه اللیل مبهوضه فخر گفت که دست یار گرفته یا علی در روایات عایشه
پنین است که چون حضرت امیر حاضر شد حضرت رسول او را در میان لحاف خود برد و در بر گرفت او را با و دراز میگفت تا آنکه چون
صبح مقبش از بدن مطرش مفارقت کرد و دستش بر روی بدن امیر المومنین بود و آن بالویه لب معتبر از حضرت امیر المومنین
یت کرده است که چون هنگام وفات حضرت رسول شد مرا طلبید و گفت یا علی تویی وصی من و خلیف من بر اهل من است
در حیات من و بعد از موت من دوست تو دوست من است و دوست من دوست خداست و دشمن تو دشمن من است
شمن من دشمن خداست یا علی هر که منکر است تست بی از من چنانست که انکار رسالت من کرده باشد در حیات من یا اگر
ن از تو ام پس مرا نزد یک طلبید و هزار باب از علم بر روی من کشود که از هر بابی هزار باب مفتوح میگردد و بر روایت
هزار باب از حلال و حرام و از آنچه بوده و آنچه خواهد بود و از قیامت تعلیم من نمود که از هر بابی هزار باب بر من مفتوح گردید
تم گمای مردم را و بگذاشتی ایشان را و حکماست حنی که در میان مردم باید کرد و صفار بن معتبر از حضرت صادق روایت
که روزی حضرت رسول در مرض خود نماز صبح را در مسجد ادا نمود و پیراهن سیاهی پوشید و بود پس خطبه خواند برای مردم
مردم را امر و نهی کرد و موعظه فرمود و آخرت را بیا و ایشان آورد پس برای تنبیه مردم فرمود که ای فاطمه علی کو من خطبت
بر که بدون عمل من فائده تو نمیتوانی بخشید چون مردم خطبه حضرت را شنیدند شاد شدند و بدیدن آنحضرت مسرور گردیدند
آن آنحضرت شاد شدند که آنحضرت شفا یافته است و گویا با خود را شانه کردند و سر مرده در وید با خود گشتند پس در جای
حضرت از دنیا مفارقت نمود و راوی پرسید که پس در چه وقت بود آنکه حضرت رسول هزار باب از علم تعلیم حضرت امیر المومنین نمود
تغیر و ملک آن پیش از این روز بود و شیخ مفید بن معتبر از عیبه الله بن عباس روایت کرده است که علی بن ابیطالب و عباس
حضرت رسول داخل شدند در مرضی که در آن از دنیا مفارقت نمود و گفتند یا رسول الله مردان و زنان
شده اند و همه بر تو میگردند حضرت فرمود که چرا میگردند گفتند که می ترسند که تو درین مرض از ایشان مفارقت کنی
انگیزد پس بیرون آمد و چادری بر خود پوشید و بود و عصا به بر سر بسته بود پس بر منبر نشست و مردم را
و فرمود اما ای اهل اناس چه انکار میکنید مردن پیغمبر خود را من مگر خبر مرگ خود را بشناختم و خبر مرگ شما را بشناختم
من پیغمبری همیشه در دنیا میماند هر آنکه من همیشه در میان شما میمانم بمانم که من میروم بسوی پروردگار خود و در میان

خفازی میگذازم کہ اگر آن تنگس شود ہم گرگ را نه نشود و آن کتاب خداست کہ در میان شماست و در ہر صبح و شام تلاوت میکنید رہا
 ننمائید و دنیا و حب و برید بر یکدیگر و دشمنی نکنید با ہم و برادران باشد چنانچہ خدا شما را فرمودہ است و تحقیق کہ طبیعت و عمر
 را در میان شما میگذازم و شما را وصیت میکنم با ایشان پس وصیت میکنم شما را با انصار زیرا کہ دانستید فقہای ایشان را و سجدہ
 ایشان را از خدا و نزد رسول و نزد مومنان توسل دادند برای شما و خانہای خود و نصدقہ ہر یاسی خود را بشما بخشیدند و اختیار کردند
 شما را بر خود ہر چہ کہ خود محتاج بودند پس کسی کہ دالی آمدی شود در میان مسلمانان باید کہ نیکوکار انصار را بنوازد و بگوید و انشا
 عفو نماید و این آخر مجلسی بود کہ حضرت بر منبر نشست تا آنکہ حق تعالی ملاقات کرد و شیخ مفید بن مختبر از حضرت امام محمد باقر روایت
 کردہ است کہ چون ہنگام وفات حضرت رسول شد جبرئیل بخدمت آنحضرت آمد و گفت یا رسول اللہ آیا میخواہی کہ دنیا برگرد
 کہ میخواہم و آنچه بر من بود از قبیل رسالت الہی لعل آوردم باز جبرئیل گفت کہ آیا میخواہی کہ دنیا برگردی فرمود کہ نہ بلکہ رفیق
 میخواہم یعنی ہوائت انبیا و اوصیاء و ائمتان خدا پس حضرت مردم را موعظہ کرد و فرمود ایہا الناس پیغمبری بعد از من نیست و سنتی
 بعد از سنت من نیست پس ہر کہ بعد از من دعوی پیغمبری کند یا بدعتی در دین من کن بدعتی است و بدعت او در آتش
 چندین دعوی کند او را بکشید و ہر کہ پیروی او کند در آتش است ایہا الناس احیا کنید قصاص او و زندہ ہر اید حق را و پرانگندہ شود
 و مسلمان باشد و انقیاد کنید بشوایان وین را تا از عذاب دنیا و آخرت سالم گردید پس این آیہ را خواند کتب اللہ حللنا و علی
 ان اللہ فوی عنہ و ایضا بنہ معتبر از ابو سعید خدری روایت کردہ است کہ آخر خطبہ کہ حضرت رسول خدا برای ما خوا
 مرض آخر خود خواند و از خانہ بیرون آمد بکیہ کردہ بر حضرت امیر المومنین و بر میونہ آنا د کردہ خود پس بر منبر نشست و
 بدستیکہ در میان شما میگذازم و دو چیز بزرگ و ساکت شد پس مردی برخاست و گفت یا رسول اللہ این دو چیز کہ گفتی کدام اند پس حضرت
 و غضب شد تا تنگ مبارکش سرخ شد و فرمود کہ من گفتم آنرا اگر آنکہ میخواستم تفسیر آن بکنم ولیکن از ضعف بجاری نفسم تنگ شد
 فرمود کہ یکی از آنها قرآن است کہ رسانی است و آنچہ از آسمان بر زمین یک طرفش بدست خداست و یک طرفش بدست شما و
 دیگری طبیعت من اند پس فرمود کہ خدا سوگند کہ این سخن را بشما میگویم و میدانم کہ مردانی چند ہستند کہ منور و رشتہ
 اہل ترک نمودہ بدینا نیامدہ اند و امیر از ایشان زیادہ از اکثر شما دارم پس فرمود کہ بجای سوگند کہ دوست نمیدارم و اہل
 بندہ اگر آنکہ حق تعالی عطا میکند با وفوری در روز قیامت تا آنکہ در حوض کوثر برین وارد شود و دشمن نمیدارم و ایشان را بندہ بزرگ
 حق تعالی رحمت خود را از من محبوب میکرد اند و در روز قیامت را آدمی گفت کہ سن این حدیث را بجای دست حضرت امام محمد باقر ع
 و حضرت تصدیق آن فرمود و شیخ طوسی ببنہ معتبر روایت کردہ است کہ سلمان گفت کہ خدمت حضرت رسول رفتم در مرضی کہ در آن مرض
 بعالم قدس رحلت نمودہ و در خدمت او شستم و از احوال آنحضرت پرسیدم و چون برخاستم کہ بیرون آیم فرمود کہ بشمین ای سلمان کہ گواہ
 کہ آن بہترین امور است چون شستم ناگاہ دیدم کہ مردی چند از طبیعت آنحضرت و مردی چند از اصحاب آنحضرت بجانب در آمدند و حضرت فاطمہ زہرا
 و چون صفہ آنحضرت را مشاہدہ کرد کہ در کلویش گریہ شد و آب از دہہ اش بر روی مبارکش فرو رخت چون حضرت حال او را مشاہدہ
 نمود کہ ای دختر چرا گریہ میخیزی خدا دیدہ ترا روشن گرداند و ہر گز دیدہ ترا نداند حضرت فاطمہ فرمود کہ چو نہ گریم و ترا با این حال مشاہدہ میکنم حضرت رسول فر
 کرد ای فاطمہ تو کل گن بر خدا و صبر کن چنانچہ صبر کردند پدران تو کہ پیغمبران بودند و مادران تو کہ نہالہ سے پیغمبران بودند آیا میخواہی

رت و هم ترا ای فاطمه غت بلی ای پدر بزرگوار فرمود که مگر میدانی که حق تعالی این جمیع خلق پدر ترا اختیار کرده و او را برترین پیغمبری رسانید و برکت
 معیشت گردانید پس بعد از او علی را اختیار کرد و او را که ترا با و تزویج نمایم و او را با هر پدر و ورگوار و زیر و وصی خود گردانیدم ای
 فاطمه حق تعالی جو سالاران از حق همه کس عظیم ترست بر ایشان و اسلام او از همه قدیم ترست و علم او از همه بیشترست و حلم او از همه فراوان
 در میزان قدر و منزلت قدر او از همه گران ترست پس حضرت فاطمه شاد شد حضرت فرمود که آیا شاد گردم ترا ای فاطمه گفتی
 ای پدر حضرت فرمود که بخوابی زیاده بگویم در فضیلت شوهر و پسرم تو گفت بلی ای پیغمبر خدا حضرت فرمود که بدرستی که علی اول کسیست
 آسمان آورد بخدا و رسول از این امت و بعد از او پیش از همه کس خدیجه مادر تو ایمان آورد و اول کسی که یاری من کرد پیغمبری
 من علی بود ای فاطمه بدرستی که علی برادر من است و برگزیده من است و پدر فرزندان من است بدرستی که حق تعالی را
 ای نیکو عطا کرده است که احدی را پیش از او نداده است و احدی را بعد از او نخواهد داد و پس من نیکو بگویم و بدانکه در تو
 درین زودی بحق تعالی ثمن میگردد و فاطمه گفت ای پدر اول مرا شاد گردی و آخر غمگین گردانیدی حضرت فرمود که ای دختر چنین
 دنیا شادی دنیا باندوده آن اینخته است و صافی دنیا بکدورتش مخلوط است آیا میخواهی که زیاد و دائم برانی تو ای دختر نیست
 یا رسول الله حضرت فرمود که حق تعالی خلایق را آفرید و ایشان را دو قسمت کرد و مرا و علی را دو قسمت نمود و قرار داد که ایشان صحابه یسین اند و آن بزرگوار
 را قبیلما گردانید و مرا و علی را در بهترین قبیلما قرار داد و چنانچه فرموده است که جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا ان اگر مکه عند الله اتقکم عنک
 پس آن قبیلما را خانه آبا و با گردانید و مرا و علی را در بهترین خانه آبا و با قرار داد و چنانچه فرموده است که اغایر هذا الله لیبذهب
 اهل البیت و بطوریکه تطهیر پس حق تعالی اختیار کرد مرا از اهل بیت من و اختیار کرد علی و حسن و حسین و ترا از ایشان پس
 بهترین فرزندان آدم و علی بهترین عرب است و تو بهترین زنان عالمیانی و حسن و حسین بهترین جوانان اهل بهشت اند و از
 حریت است حدیثی که حق تعالی بر کافران زمین بار میگردد و انداز عدالت بعد از آنکه پراز جور و ستم شده باشد و قرأت بن ابراهیم بن
 زجابه انصاری روایت کرده است که حضرت رسول در مرض آخر خود با حضرت فاطمه گفت پدر و مادر من فدای تو باد و بزرگوار
 و شوهر خود را بطلب حضرت فاطمه حضرت امام حسین را گفت که برو و نزد پدر خود و بگو که جد من ترا میطلب چون حضرت ابی موسی بن
 شد شنید که فاطمه میگویی که زهی الم و اندوه برای شیت الم و آزار تو ای پدر پس حضرت رسول فرمود که دیگر شیتی بر پدر تو
 با هر روز نیست و بدان ای فاطمه که برای پیغمبر گریبان نمی باید درید و رونی نباید خراشید و او دیوانی نباید گفت و لیکن بگو
 پدر تو در وفات ابراهیم فرزند خود گفت که چشمان میگرنید و دل بدر می آید و نمی گویم چیزی که موجب غضب پدر و ورگوار
 و ای ابراهیم ما بر تو اندوهناکیم و اگر ابراهیم زنده می ماند می بایست پیغمبر شود پس فرمود که ای علی نزد یک من بیا چون نزد یک
 گوش خود را نزد یک دبان من بدار و چون عایشه و حفصه گوش داوند که سخن حضرت را بشنوند فرمود که خداوند از شما
 و آن که نشنود پس فرمود که ای برادر من شنیده آنچه حق تعالی در قرآن فرمود ان الذین امنوا و عملوا الصالحات
 اولئک هم خير البریه یعنی بدرستی که آنان که ایمان آورده اند و اعمال شایسته کرده اند ایشان بهترین خلق اند حضرت امیر
 علی شنیده امام رسول الله حضرت فرمود که ایشان تو و شیعیان و یاران تو اند و عده گاه من و ایشان در روز قیامت
 ض کوشتر است در نیکو کامیک همه استماید و زانو در افتاده باشند و اعمال ایشان را بر حق تعالی عرض نمایند پس خدا بخواند

ابو شعیبان ترمذی یا سید بار و با دوست و پیای نورانی در حالتی در سیر و سیراب باشد یا علی شنبه آنکه حق تعالی در قرآن فرموده است
 ان الذين كفروا من اهل الكتاب والمشرکین فی نار جهنم خللین فیها اولئک هم شر البریة گفت بای رسول الله حضرت
 ایشان یهودان و بنی امیه و اتباع ایشان و دشمنان تو و دشمنان شیعیان تواند مبعوث میشوند در روز قیامت که الله و تشنه
 سیاه و با شقاوت و تعصب و عذاب شدید و همین حدیث در کتاب سلیم بن قیس از حضرت امیر المومنین منقول است و در تفسیر
 محمد بن العباس بن بابویه از امام محمد باقر مرویست و ابن بابویه بن ابی عمیر باقر روایت کرده است که حضرت رسول خدا
 وفات خود بحضرت فاطمه گفت که ای فاطمه چون میرم روی خود را برای من محو کن و گیسوی خود را بر ایشان کن و وادایک
 نوحه کن و نوحه گران را مطلب و در کتاب بشاره المعطی روایت کرده است که چون حضرت را بخورش در بیماری که از دنیا
 مفارقت نمود حضرت فاطمه حسن و حسین را برداشت و بخدمت حضرت آمد و چون حضرت را با آنحال مشاهد نمود بیتاب
 و بر روی آنحضرت افتاد و سینه خود را بر سینه آنحضرت چسبانید و بسیار گریست پس حضرت نه بود که ای فاطمه گریه کن و صبر را
 پیشه کن پس حضرت فاطمه برخاست و آب از دویه های مبارک حضرت رسول جاری شد و سه نوبت گفت خداوند ای من
 من اندوه من ایشانرا می سپارم به مومنی و شیخ مفید روایت کرده است که چون رحلت حضرت رسول برپا شد
 حضرت امیر المومنین را گفت یا علی سر را در دامن خود گذار که امر خداوند عالمیان رسیده است و چون جان من بیرون آید
 از تابست خود بگیر و بر روی خود بکشی پس روی مرا بسوی قبله بگردان و متوجه تخمینه من شو و اول تو بر من نماز کن و از من
 جدا شو تا مرا بقرن بسیاری و در جمیع این امور از حق تعالی یاری بجوی چون حضرت امیر سر مبارک آنحضرت را در دامن گذاشت
 حضرت بهوش شد پس حضرت فاطمه نظر بحال بی شال آنحضرت میکرد و میگفت و ندیده میکرد و شعری خواند که مضمونش نیست
 سیف رویی که برکت روی او طلب باران میکنند و فریادش یتیمان و پناه بیهوده زنان است چون حضرت رسول صدای فاطمه را
 شنید دید که خود را کشیده و آواز ضعیفی گفت که ای دختر این سخن غم تو اربط لب است این را بگو و لیکن بگو و مسامحه کن که رسول
 فاطمه من قبل از ارسال فان مات و قتل انقلبتم علی اعقابکم و چون فاطمه بسیار گریست حضرت او را بنزدیک خود طلبید و در آغوش
 در آغوش او گفت و او شاد شد و چون روح مقدس آنحضرت مفارقت کرد حضرت امیر دستش در زیر روی او بود پس دست
 خود را بلند کرد و بر روی خود کشید و دویدهای حق بنش را پوشانید و جامه بر قامت باکرامتش کشید پس از حضرت فاطمه
 پرسید که آن چه را زبود که چون حضرت رسول در گوش تو گفت اندوه تو بشادی مبدل شد و قلق و اضطراب تو تسکین یافت
 حضرت فاطمه فرمود که پدر بزرگوارم مرا خبر داد که اول کسی که از اهل بیت او با و ملحق خواهد شد من خواهم بود و مدت حیات من
 بعد از او امتدادی نخواهد داشت و باین سبب شدت اندوه و حزن من تسکین یافت زیرا که دانستم که مدت مفارقت
 من و آنحضرت بسیار نخواهد بود

باب شصت و چهارم

در بیان وقوع مصیبت لبری و دایمی غلطی معنی وفات سید انبیا محمد مصطفی است و لیفیت نفیل و تلفین و دفن
 و نماز بر آنحضرت و وقایعی که مقارن آن و بعد از آن بود و چون پیوسته است بدانکه اکثر علمای خاصه و عامه را اعتقاد

رجال عید انبیا عالم بقادر روز دوشنبه بوده است و اعلی شیع را اعتقاد آنست که آن روز بیت و هشتم ماه صفر بوده است
 اعلی عامه و دوازدهم ماه ربیع الاول گفته اند و محمد بن یعقوب کلینی از علمای ما باین قول قائل شده است و قول اول صح
 اشتر است و بعضی از علمای عامه اول ماه ربیع و بعضی دوم و بعضی هجدهم ماه ربیع و بعضی بیستم نیز گفته اند و خلافتی
 که در آن وقت از سن شریف آنحضرت شصت و سه سال گذشته بود و سال دهم هجرت بود و در کشف الغمّه از حضرت امام
 باقر روایت کرده است که آنحضرت در سال دهم هجرت بعالم بقا حلت نمود و از عمر شریف آنحضرت شصت و سه سال گذشته بود
 سال در که مانده تا دمی بر او نازل شد و بعد از آن سیزده سال دیگر در که ماند و چون بدرینه هجرت نمود پنجاه و سه سال از عمر
 شریفش گذشته بود و ده سال بعد از هجرت در مدینه ماند و وفات آنحضرت در روز دوشنبه دوم ماه ربیع الاول واقع شد و معلوم
 شد که باین قول کسی از علمای شیعه قائل نشد و است و شاید محمول بر تقییه بوده باشد و ایضا در کشف الغمّه آورده است که عمر شریف
 آنحضرت شصت و سه سال بود و با پدر خود دو سال و چهار ماه ماند و چون عبدالمطلب وفات یافت هشت سال از عمر شریفش
 گذشته بود و بعد از آن عم و ابوطالب کفالت و حمایت او بینمود و بعضی گفته اند که چون پدر آنحضرت وفات یافت هنوز آنحضرت متولد
 نشده بود و بعضی گفته اند که در وقت وفات پدر خود هفت ماهه بود و چون شش سال از عمر شریفش گذشته است ماورش بر حجت الیهی
 و اصل شد و چون عم و ابوطالب بر ریاض حجت رحلت نمود از عمر آنحضرت چهل و شش سال و هشت ماه و بیت و چهار روز گذشته بود
 بعد از آن لبه روز حضرت خدیجه از دنیا رحلت نمود پس باین سبب آن سال را عام خزن گفتند و آنحضرت بعد از آن بیست و سه سال
 پس سه روز یا شش روز در غار پنهان بود و بعد از آن بسوی مدینه هجرت نمود و در روز دوشنبه یازدهم ماه ربیع الاول
 داخل مدینه شد و ده سال در مدینه ماند پس در بیت و هشتم ماه صفر بر حجت خالق قضا و قدر فائز گردید و در سال دهم هجرت و
 راوندی از ابن عباس روایت کرده است که روزی ابوسفیان بعین بخدمت حضرت سید المرسلین آمد و گفت یا رسول
 الله تو سوائی کنیم حضرت فرمود اگر میخواهی من خبر دهم از سوال تو پیش از آنکه بگوئی گفت بل یا رسول الله حضرت فرمود که آیه از من ال کنی
 هم من چه قدر خواهد بود و گفت بل یا رسول الله حضرت فرمود که من شصت و سه سال از دنیا گفتم که خواهم کرد ابوسفیان گفت
 ابوی میبهم که تو راست گوئی حضرت فرمود که بزبان میگوئی نه ببل و این بابویه بسبب محبت از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است
 آنحضرت فرمود که روزه بگیر و سفر کن در روز دوشنبه که در این روز حضرت رسول از دنیا رحلت نمود و در این مضمون از
 این احادیث بسیار منقول شده است و شیخ طوسی و دیگران باین معنی از حضرت صادق روایت کرده اند که گفت
 و که چون مصیبتی تو برسد بیاد آور مصیبت رسول خدا را که بمردم چنین مصیبتی نرسیده و نخواهد رسید هرگز و این خبر از
 کرده است که حضرت رسول گفت که با علی هر که مصیبتی برسد مصیبت مرا یاد کند که آن عظیم ترین مصیبتهاست و
 بابویه بسبب محبت روایت کرده است که جبرئیل برای رسول خدا چهل و نهم از کافران را پیش حضرت
 زهرا قسمت مساوی فرمود یک قسمت را برای خود نگذاشت و یک قسمت را برای داود و یکی را برای فاطمه و شیخ طوسی بسند
 حضرت امیر المؤمنین روایت کرده است که آنحضرت فرمود در فتنه سختی است رسول خدا در وقتیکه میار بود و دیم که
 و ما من کسیست که از او خوش رو تر ندیده بودم کسی را و حضرت رسول در خواب بود چون داخل شدم

آن مرد گفت یا و سر بر سر خود را بگیر که تو من را از تری با و از من چون من نزدیک رفتم آن مرد بر خاست و سر آن سرور را در دامن من گذاشت چون ساعتی نشستم حضرت بیدار شد و فرمود که کجا رفت آن مردی که سر من در دامن او بود من آنچه گزیده بودی بمن بخش و عرض کردم حضرت فرمود که آن مرد را شناختی گفتم نه پدر و مادرم فدای تو باد فرمود که او جبرئیل بود و چون آنرا من عظیم بود با من سخن میگفت اما آنکه در دامن سبک شد و مشغول سخن او گردیدم و بخواب رفتم و این بابویه روایت کرده است که عبداللہ بن مسعود گفت که از حضرت رسول پرسیدم که کی ترا غسل خواهد داد و چون وفات یابی حضرت فرمود که هر مغیری را وصی او غسل میدهد گفتم وصی تو کیست یا رسول اللہ گفت علی بن ابیطالب پرسیدم که چند سال بعد از تو زندگانی خواهد کرد فرمود که سی سال چنانچه روشن بن نون و وصی موسی بعد از موسی سی سال زندگانی کرد و صفراء و دختر شعیب که از بچه حضرت موسی بودند و خروج کرد و گفت من سزاوارترم بخلافت موسی از تو و یوشع با او مقابله کرد و لشکر او را کشت و او را اسیر کرد و بعد از اسیر کردن او را گرامی داشت بد رستیکه دختر ابوبکر بر علی خروج خواهد کرد و با چندین هزار نفر از امت من و علی اکثره و انصار لشکر او را خواهد کشت و او را اسیر خواهد کرد و بعد از اسیر کردن با او احسان خواهد کرد و کلینی و صفار و شیخ طوسی و ابن بابویه و قطب را وندی و دیگران بسند بی معتبر از حضرت امیر المومنین و امام موسی با قزوایم مفروضات صلوات اللہ علیهم اجمعین روایت کرده اند که حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم از امیر المومنین را طلبید و فرمود که یا علی چون بمیرم شش مشک آب بکش از چاه غرس پس مرا نیکو غسل ده بآن آب و مرا کفن کن و من را در کفن و کفن و جنوط من فارغ شوی گریبان کفن مرا بگیر و مرا بنشان و هر چه خواهی از من سوال کن که هر چه بپرسی را در آب میگویم پس حضرت چنین کرد و فرمود که درین موضع نیز هزار باب از علم مرا تعلیم نمود که از هر بابی هزار باب مفتوح میشود و در روایت دیگر حضرت امیر المومنین فرمود که چون از آنحضرت سوال کردم مرا خبر داد بآنچه واقع شود تا روز قیامت پس هیچ گروهی از مردم نیستند بجز آنکه میدانم کجای ایشانشان و کمره ایشان است و بروایت دیگر آنحضرت امیر المومنین بعد از وفات و شیخ طوسی بن صحیح از حضرت صادق روایت کرده است که حضرت رسول حضرت امیر المومنین را گفت که یا علی چون بمیرم مرا غسل ده که احدی عورت مرانه بنید بغیر از تو مگر دیداری او کور میشود پس حضرت امیر المومنین گفت یا رسول اللہ تو مردگرانی هستی و مرا چاره نیست از کسی که مرا یار دارد و بر غسل تو حضرت فرمود که جبرئیل باست و ترا یاری خواهد کرد و بر غسل من و امر کن فضل بن عباس را که آب بدست تو بدهد و بگوید که عصابه بر دیده خود ببنده که اگر نظرش بر عورت من افتد کور میشود و این بابویه بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که دو مرد از قریش بنجد مت حضرت امام زین العابدین آمدند فرمود که میخواهید بشمارا خبر دهم از وفات رسول خدا گفتند بلی حضرت فرمود که پدرم مرا خبر داد که سه روز پیش از وفات رسول خدا جبرئیل را آنحضرت نازل شد و گفت ای احمد بد رستیکه خداوند عالم را افرستاده است بسوی تو برای گرامی داشتن تو را تفصیل تو و سوال میکند از تو از حالتی که خود بهتر میدانند آنرا میگویند که چگونه یابی حال خود را ای محمد حضرت فرمود که ای جبرئیل خود را انگیز و در شدت می یابم چون روز سوم شد جبرئیل نازل شد بآنها ایشان ملکی بود که او را اسماعیل میگویند و در هوا موکل است بر نهفتن او از ملک پس جبرئیل پیش از ایشان آمد و از جانب ایشان پنجم سابق را آورد و حضرت همان جواب را فرمود پس ملک الموت رخصت طلبید که داخل شود و در خانه آنحضرت پس جبرئیل گفت ای احمد این ملک الموت است و رخصت میطلب که بخانه تو در آید و رخصت نطلبیده است بر داخل شدن

۰۰ حدی پیش از تو و رخصت خواہ طلبید از احدی بعد از تو حضرت فرمود کہ رخصت دہ اور آدا داخل شود پس جبرئیل اور رخصت
چون ملک الموت داخل شد نزویک آمد و بقدم ادب و رخصت آنحضرت ایستاد و گفت ای احمد بدرستی کہ حق تعالی مرا فرستادہ است
وامر کردست مرا کہ اطاعت کنم ترا در ہر چہ مرا بآن امر می نمائی اگر فرمانی کہ جان ترا قبض کنم میمانم و اگر فرمانی کہ برگردم برگردم
پس حضرت رسول فرمود کہ اگر ترا امر کنم کہ برگردی و مرا بگذاری خواهی کرد ای ملک موت گفت بل چنین مامور شدہ ام
اعت کنم ترا در ہر چہ بفرمانی پس جبرئیل گفت کہ ای احمد بدرستی کہ حق تعالی شتاق لقای تو گردیدہ است پس حضرت
رسول فرمود کہ ای ملک موت مشغول شو با پنجہ مامور بآن گردیدہ پس جبرئیل گفت کہ این آخر آمدن من است بزین تو بودی
 حاجت من از دنیا و با تو کار داشتہم و دیگر مرا بدینا حاجتی نیست پس چون روح مقدس آنحضرت از بدن مطہرش مفارقت نمود
آمد و ایشان را تعزیت فرمود کہ صدای اورا می شنیدند و شخص اورا نمیدیدند پس گفت السلام علیکم ورحمۃ اللہ
ہر گاہ کہ کل نفس ذائقۃ الموت و انما توفون ابوہریرہ کہ یوم القیمۃ فصن زحرج عن النار و ادخل الجنة
افقدنا زوما الحیوۃ الدنیا الا متاع الغر و سرینہ ہر نفسی چشندہ مرگ است و نیست جز ناکہ تمام دادہ
یہ میفرماید خود را در روز قیامت پس ہر کہ دور گردانیدہ شود از آتش جہنم و داخل گردانہ او را در بہشت پس رستگار
برویدہ است و نیست زنا گانی دنیا کہ متاع فریب پس گفت کہ بدرستی کہ رحمت الہی صبر فرمایندہ است از ہر مصیبتی و خدا
ست از ہر کہ ہلاک شود و ثواب او تدارک نمی نماید آنچہ را فوت شود پس بخدا اعتماد کنید و از او امید ہارید بدرستی کہ
یست یافتہ کسیست کہ از ثواب خدا محروم گردود السلام علیکم ورحمۃ اللہ پس حضرت امیر المومنین فرمود کہ این حضرت
مخضر بود کہ تغزیت ما آمدہ بود و ایضا ابن بابویہ از ابن عباس روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول بر بستر بیماری خوابید
بہ آن حضرت برگرداد و جمع شدہ بودند عمار بن یاسر رضی اللہ عنہ برخواست و گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول اللہ
بجواری رحمت پروردگار خود و اصل گدی کے از میان ما ترا غسل خواہد داد حضرت فرمود کہ غسل دہن دہ من علی بن ابی طالب
یراک ہر عضو منی از اعضای مرا کہ قصد میکنی کہ بشویہ ملائکہ اورا بر شستن آن عضو اعانت میکنند گفت پدر و مادرم فدای
تو یا رسول اللہ کہ از ما بر تو نماز او خواہد کرد حضرت فرمود کہ ساکت شو خدا رحمت کند او پس رسول بحضرت امیر المومنین آورد
رخت ای علیہ السلام چون بینی کہ روح من از بدن من مفارقت کرد مرا غسل دہ و نیکو غسل دہ و کفن کن مرا در این
دو جامہ کہ پوشیدہ ام یا در جامہ سفید مصری یا در بردیانی و کفن مرا بیا گر آن گردان و مرا بردارید تا بہ کنار قبر بگذارید پس
کسی کہ برین نماز خواہد کرد خداوند جبار خواہد بود کہ بر عرش عظمت و جلال خود بر من صلوات خواہد فرستاد بعد از آن جبرئیل بجا نیل
عمرافیل بالشکر یا فوجہای ملائکہ کہ بدیشان از بغیر از خداوند عالمیان کہس نمیدانند بر من نماز خواہند کرد پس آنہا کہ احاطہ بر من
اند پس بیا از ایشان ساکنان ہر آسمانی بیا از آسمان دیگر بر من نماز خواہند کرد پس جمع المہت من زمان من در مرتبہ قرب
و منزلت ایشان ایما کنند ایما کردنی و سلام کنند سلام کردنی و آزار نرسانند مرا بصدای تو صد کنندہ و نماند کنندہ پس گفت
یا نبی و من بطلب کہ در مسجد جمع شوند چون جمع شد حضرت بیرون آمد و عمامہ مبارک را بر سر بستہ بود و بر کمان خود
سرمہ را گرفت و حمد و ثنای الہی ادا کرد و فرمود کہ ای گردہ اصحاب من چگونه پیغمبری بودم برای شما یا خود بخود
نمودہ

جہانگرم در میان شما آیا دندان پیش مرا شکستید آیا جبین مرا خاک آلود کردید آیا خون بر روی من جاری کردید تا آنکہ ریش من بنگینش
آیات تحمل شد بہر او تبسمالشم از ناوانان قوم خود آیا سنگ گرسنگی بر شکم نہ لستم برای ایشان برامت خود صحابہ گفتند بل یا رسول اللہ
تجہیق کہ صبر کنندہ بودی از برای خدا و نمی کنندہ بودی از بدیہا پس جزا بد خدا ترا از ما بہترین جزا ہا حضرت فرمود کہ خدا شما
جزای خیر و بد پس فرمود کہ حق تعالی حکم کردہ است و سوگنہ یاد نمودہ است کہ از او نگذر و ظلم ستمگاری پس سوگنہ یہ ہم شما
بخدا کہ ہر کہ اورا نزد محمد مظلوم بودہ باشد البتہ بر خیزد و از او قصاص بستاند کہ قصاص دنیا نزد من محبوب تر است از قصا
عقبی و حضور کردہ ملائکہ و انبیاء پس مردی از آخر مردم برخاست کہ اورا سواہ بن قیس میگفتند و گفت پدر و مادرم
یا رسول خدا و نہنگامیکہ از جانب طاغوت می آمدی با استقبال تو رفتہ بودم و تو بر ناقتہ غضبای خود سوار بودی و عصای
خود را در دست داشتی چون بلند کردی آنرا کہ بر راحلہ خود بزنی بر شکم من آمدند انشم کہ بعد کردی یا بخت حضرت فرمود کہ معاذ اللہ
بعد کردہ باشم پس گفت ای بلال برو بخانہ فاطمہ و ہمان عصا را بیا و چون بلال از مسجد بیرون آمد در بازار ہای مدینہ ندان
کردہ مردم کیست کہ قصاص فرمایند نفس خود را پیش از روز قیامت انیک محمد خود را در معرض قصاص در آورده است پیش از
روز جزا و چون در خانہ فاطمہ رسید دراکو بیہ و گفت ای فاطمہ بر خیز کہ پدرت عصای محشوق خود را بی طلبید فاطمہ گفت ای بلال
امروز روزگار فرمودن عصا نیست برای چہ آنرا نخواہد بلال گفت ای فاطمہ بگویندانی کہ پدرت بر بنبر برآمدہ است و اہل
و دواع میکنند چون فاطمہ علیہا السلام سخن و دواع شنید فریاد برآورد و گفت زہی غم داندوہ و حسرت دل نکار من بلای اندوہ
تو امی پدر بزرگوار من بعد از تو فقیران و بیچارگان و غریبان دور ماندگان کی پناہ برند ای حبیب خدا و محبوب قلوب فقہر پس ہا
عصا را گرفت و بخدمت حضرت شتافت چون عصا را بحضرت داد فرمود کہ کجا رفت آن مرد پیرا و گفت من حاضر ماز
و مادرم فدای تو باد حضرت فرمود کہ بیا و از من طلب قصاص کن تا راضی شوی از من آن مرد گفت شکم خود را بکشایار
چون حضرت شکم مبارک محترم خود را کشت و گفت پدر و مادرم فدای تو باد یا رسول اللہ دستور میبہی کہ وہاں خود را بر شکم
چون رخصت یافت شکم مبارک آنحضرت را بوسید و گفت پناہ بپریم موضع قصاص شکم رسول خدا از آتش جہنم در روز جزا حضرت
فرمود کہ ای سواہ آیا قصاص میکنی یا عفو مینمایی گفت بلکہ عفو میکنم یا رسول اللہ حضرت گفت خداوند اتو عفو کن از سواہ
بن قیس چنانچہ او عفو کرد و از پیغمبر تو پس حضرت از منبر بریاء و داخل خانہ ام سلمہ شد و میگفت کہ پروردگار اتو
محمد را از آتش جہنم و برایشان حساب روز جزا آسان گردان پس ام سلمہ گفت یا رسول اللہ چہ ترا عکسین میایم و رنگ مبارک
متغیر می بینم حضرت فرمود کہ جبیل در این ساعت خبر مرگ مرا بمن رسانید پس سلام بر تو باد و در دنیا کہ بجز این روز ہرگز
محمد را نخواہی شنید ام سلمہ چون این خبر محنت اثر از ان سرور شنب فروش برآورد و گفت و اخوانہ بر تو اندوہی مرا
محمد کہ ندامت و حسرت تدارک آن نمیکند پس حضرت فرمود کہ ای ام سلمہ حبیب دل من و نور دیدہ من فاطمہ را طلب نما
را گفت و بہ ہوش شد چون فاطمہ زہرا بخانہ در آمد و پدر خود سید انبیاء را بران حال مشاہدہ نمود و فروش برآورد و گفت
جانم فدای جان تو باد و رویم فدای روی تو باد ای پدر بزرگوار ترا چنان می بینم کہ غم سفر آخرت داری و لشکر
مرگ از ہر سو ترا فرو گرفته اند آیا یک کلمہ با فرزند مستمند خود سخن نمیکوی و آتش حسرت اورا بزلال بیان خویش میکنی

ت صدای غمخیزای فرزند دلبند خود را شنید و دیده مبارک خود را کشود و گفت ای دختر گرامی در این زودی از تو مفارقت میکنم و من
و دایه منایم پس سلام بر تو باد و حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) این خبر و حشمت اثر از لبش نشنیده که آخرت از دلش بپاشید و گفت ای پدر بزرگوار در روز قیامت
که منم حضرت فرمود که در آنجا که خلافت را حساب میکنند فاطمه گفت که اگر آنجا ترانه بنیم کجا بجوم فرمود که در مقام محمود که خدا مرا
و نهاده داده است که در آنجا گناهکاران است خود را شفاعت خواهم کرد و فاطمه گفت که اگر آنجا نیز ترانه بنیم چگونگی فرمود که مرا نزد صراط
در نهنگامیکه است من از صراط گذرند و من ایستاده باشم و جبرئیل در جانب راست من و میکائیل در جانب چپ من و
و ملائکه حق تعالی در پیش روی من ایستاده باشند و همه بدگاه قاضی الحاجات تضرع نمایند و دعا کنند که پروردگار یا
است محمد را بسلامت از صراط بگذران و حساب را بر ایشان آسان گردان پس فاطمه پرسید که مادر من خدیجه کبری در کجاست حضرت
فرمود که در قصر است که در آن چهار قصر بسوی بهشت کشوده میشود پس آنحضرت بهوش شد و متوجه عالم قدس گردید و چون
جلال ندای نماز در او و گفت الصلواة رحمکم الله حضرت بهوش باز آمد و برخاست و سجد در آمد و نماز را بسبک ادا کرد و چون فارغ
شد بن ابیطالب و اسامه بن زید را طلبید و فرمود که مرا بخانه فاطمه برید چون بخانه فاطمه درآمد سر خود را در دامن آن بستر نهاد
لیمان گذاشت و تکیه فرمود و چون حضرت امام حسن و حضرت امام حسین جد بزرگوار خود را بر آن حالت مشاهده نمودند بقیاب گردیدند
و آب به سر از دیده غم دیده باریدند و خروش بر آوردند و میگفتند که جانهای ما فدای جان تو باد و رو بای ما فدای روی تو باد و حضرت
ایشان کیست حضرت امیر المومنین گفت یا رسول الله فرزندان گرامی تو اند حسن و حسین پس حضرت ایشانرا نزدیک خود طلبید
رست در گردن ایشان آورد و آن دو جلوسه خود را بسپید خود چسپانید و چون حضرت امام حسن بیشتر میگفت حضرت فرمود که یا
ن گریه را کم کن که گریه تو بر من دشوار است و موجب آزار دل افکار است پس درین حال ملک الموت نازل شد و گفت السلام علیک
یا رسول الله حضرت فرمود که و علیک السلام ای ملک الموت مرا بسوی تو حاجتی است ملک الموت گفت حاجت تو چیست ای پیغمبر خدا
ت فرمود که حاجت من آنست که روح مرا قبض کنی تا جبرئیل نزد من آید و بر من سلام کند و من براو سلام کنم و او را وداع نمایم
ت بیرون آمد و میگفت یا محمد یا محمد پس جبرئیل از بواب ملک الموت رسید و پرسید که قبض روح محمد کردی ای ملک الموت گفت
جبرئیل آنحضرت از من سوال کرد که او را قبض روح نمایم تا ترا ملاقات نماید و با تو وداع کند جبرئیل گفت که ای ملک الموت گامی مینی
ای آسمانها را کشوده اند برای روح محمد گامی مینی خویان بهشت را که زینت کرده اند برای روح محمد پس جبرئیل نازل شد و بنزد
رسول آمد و گفت السلام علیک یا ابوالقاسم حضرت فرمود و علیک السلام یا جبرئیل آیا در چنین حالی ما را تنها میگذاری
گفت یا محمد ترا میباید مرد و نه پسر امیر المومنین پیش است و پسرش چندی در مرگ است حضرت فرمود که نزدیک شو من ای حبیب من
تو را که آنحضرت رفت و ملک الموت نازل شد و جبرئیل با او گفت که ای ملک الموت بخاطر روح و صیت حق تعالی او را قبض روح
جانب راست آنحضرت ایستاد و میکائیل در جانب چپ و ملک الموت در پیش و مشغول قبض روح اطهر سرور گردید
پس این عباس گفت که آنحضرت در آن روز مکر میگفت که بطلبید از برای من حبیب دل مرا و هر که را بطلبید زنده روی مبارک خود
را از او میگردانید پس بحضرت فاطمه گفتند که ما گمان میبریم که او علی ابیطالب حضرت فاطمه رفت و حضرت امیر المومنین را دعا فرمودند
مسلم سید انبیا بر روی منور سید اوصیاء افتاد و شاد و خندان گردید و مکر رفت ای حق نزدیک من میآید تا که دست او را بگرفت

و نزدیک بالین خود نشاند و باز مدبوش شد پس در این حال حسن مجتبی و حسین سید الشهدا از در آمدند و چون نظر ایشان بر چاه آن برگزیده ذوالجلال افتاد و آنحضرت را بر آنحال مشاهده کردند فریاد واجداه و امحداه برآوردند و فغان گنان خود را بر افکندند حضرت امیر خواست که ایشان را دور کند و این حال حضرت رسول بهوش باز آید و گفت یا علی بگذار که من این دو بوستان خود را به یوم و ایشان گل خسار مرا بچیند و ایشان را در آن کنم و ایشان مرا در آن کنند بدرستی که ایشان بعد از من مظلوم خواهند شد و بین ظلم و برهمنی گشته خوانند شد پس سه مرتبه فرمود که گفت خدا کی می بگوید که بر ایشان تمام گنبد است مست نبوی حضرت امیر المومنین فرزا کرده را کشید تا آنکه زیر لحاف خود برود و دهان خود را بر دهان او گذاشت و دیگر دو گوش او گذاشت و باز از بسیار گفت اللهم و علوم غیر متناهی برگوش باهوش او بخواند تا آنکه مرغ روح مقدسش بسوی ایشان عرش رحمت پرواز کرد و پس حضرت امیر المومنین از زیر لحاف آن سید پیغمبران بیرون آمد و گفت حق تعالی فرزندان اعظم گردانده در مصیبت پیغمبر شایسته عالمیان روح برگزیده او میان رابوی خود برد پس صدای فروش و شیون از اهل بیت رسالت بلند شد و جمعی قلیل از آنکه منصب خلافت مشغول نگزیده بودند و تفرقه و مصیبت با ایشان موافقت نمودند ابن عباس گفت که از حضرت امیر میگوید که چه را بود که حضرت رسول خدا با تو گفت در هنگامیکه ترا زیر لحاف خود برد و حضرت فرمود که هزار باب علم تعلیم من نمود که از هزار باب دیگر گشوده میشود و این باب بیهوده معتبر روایت کرده است که حضرت امیر المومنین فرمود که اول بابها و امتحان رسول برین وارد شدند آن بود که مرا بخصوص میان همه مسلمانان بفرستاد حضرت رسالت پناه موسی باری و یابوی نبود که اعتماد بر او باری از او داشته باشم او مرا در خرد سالی تربیت کرد و در بزرگی پناه داد و از یتیمی جدا آورد و خرج من و عیال مرا تکفل کرد و مرا بی نیاز گردانید از طلب و محتاج نشدم برکت آنحضرت بکسب اینها و امثال اینها منتی چند بود از آنحضرت برین در امور دنیا با بسیاری کم بود در جنب آنچه مرا بآن مخصوص گردانید از ترقی فرمودن در درجات عالیه کالات نفسانی و ممتاز گردانیدن علوم ربانی در اینها بی سلوک مراتب قرب و وصال ملک متعال و تحلی گردانیدن با ادب حسن و اقوال و افعال پس نازل شد بر من آن حضرت المودان و بی چند که گمان ندارم که اگر آنها را بر کوهها بار میگردانید تا بکمال تحمل آنها می داشتند پس مردم را در آن مصیبت با احوال مختلف یافتیم بعضی جزع ایشان بر تبه بود که ضبط خود نمیتوانستند کرد و قوت بر تحمل آن مصیبت عظیم نداشتند و بعضی صبر ایشان را برده بود و عقل ایشان را پریشان کرده بود و حاصل گردیده بود میان او و فیضان و فغانیدن و گفتن و شنیدن این بود حال خویشان آنحضرت از اهل بیت او و فرزندان عبدالمطلب و سایر مردم بعضی تضرع میکردند و بعضی میگفتند و امیر بصبر میفرمودند و بعضی مسامحت و یاری ایشان در گریه می نمودند و با ایشان در جزع شریک میشدند پس با چنین مصیبت عظمی که ناگاه روی من آورد خود را بر شکلیابی داشتم و خاموشی را اختیار کردم و مشغول گردیدیم با آنچه مرا امر فرموده بود از تجنیز نمودن و غسل دادن و جنو و کفن کردن و نماز بر او گذاردن و او را در قبر سپردن و جمع کردن کتاب خدا و مرا از این امور ضروریه که از جانب آنحضرت مامور شده بودم مانع نشد گر عینی تابان و نه آه و ناله و نه حرقت گزیده و نه مصیبت بدر و آورنده تا آنکه ادا کردم و در آنجا که از حق تعالی بر من لازم گردیده بود و آن درو با مصیبتها را بر خود شکستم از روی صبر و شکلیابی و امید دارم که نامتناهی الهی و این شهر آشوب از این عباس روایت کرده است که حضرت رسول در مرض وفات روزی مدبوش

ه ی در خانه را بر سر حضرت فاطمه گفت که ایست که میگوید گفت من مرد غریبم و آمده ام که از شما بیرون
روم که در خانه در ایام حضرت فاطمه گفت بروی کا خود خدا را رحمت کند که حضرت رسول بخش نمود مشغول است و بیرون میروند
پس رفت و بعد از آنکه زمانی بر گشت و باز در آگوبید و گفت غریبی خواست میطلبید که بنزد رسول خدا و آید یا نه گفت میبینی
زین را در این حال حضرت رسالت بهوشان آمد و دیده مبارک خود را کشود و فرمود که ای فاطمه میانی این کیست گفت
رسول الله فرمود که این پسرانند که گفته اند جفا نمواست دور هم شکسته اند بهماست این ملک الموت است و پیش از من کسی
رفتند از طلبیدن است و بعد از من کسی رفتند خواهی طلبید و برای راستی که من نزد پروردگار خود دارم از من دستور
نمایید و دستوری دهمید و آید پس حضرت فاطمه گفت بخانه و راسی خایه را رحمت کند پس داخل شد و اندر نیم تن سلام
رود و البیت رسالت گفت السلام علی الهیة رسول الله پس حضرت رسول وصیت کرد حضرت امیرالمومنین را بصبر کردن از آنچه در دنیا
زایل جور و جفا ملاقات نماید و حفظ کردن حضرت فاطمه و با آنکه قرآن را مت کند و در فضیلهای آنحضرت را او انما یغسل و غسل و بجز او را و بر و قبر
آنحضرت دیوانه ای بسیار و در جسد حسین را محافظت نماید و در اینست انما یغسل حضرت امیرالمومنین که در دست است چون بملاقات وفات رسید
و بی فرصت طلبید که بجای است آنحضرت و آید حضرت امیرالمومنین بر درون رفت و پرسید که چرا روایت میکنی آنحضرت ملاقات نماید امیرالمومنین گفت
بین وقت ملازمت آنحضرت را میسر نیست بگو چه کار داری گفت کار ضروری دارم و البته میباید بجای است او بر سر حضرت
امیرالمومنین است حضرت رسول آمد و برای او خدمت طلبید حضرت فرمود که بگو در آید چون داخل شد نزدیک بالین آنحضرت
است و گفت ای منیر خدا من بر رسالت از جانب حق تعالی بنزد تو آمده ام فرمود که تو کیستی گفت منم ملک الموت حق تعالی
افتراده است که ترا خیر گردانم میان تقای او و برگشتن بنمایا حضرت فرمود که مرا حلت و ده تا جبرئیل فرمود آید و با او مشورت نمایم
جبرئیل نازل شد و گفت یا رسول الله آخرت بهتر است برای تو از دنیا و حق تعالی در آخرت از قرب و کرامت و منزلت
آنقدر بر تو خواهد بود که خوشنود گردی و تقای حق تعالی برای تو نیکوتر است از بقای دنیا پس حضرت ملک الموت گفت
رشته از جانب خدا اقام نما جبرئیل گفت ای ملک الموت تمجیل کن تا من بنزد پروردگار خود روم و برگردم ملک الموت
بن مقیس او بجای رسید ه است که دیگر تاخیر در آن روانیست پس جبرئیل گفت این آفریدن من بود زمین و دیگر آنچه
زمین حاجتی نیست و ایضا از تعلیمی روایت کرده است که ابوبکر بنی است رسول خدا آمد در وقتی که مرض آنحضرت شگین شده بود
رسول الله اجل تو کی خواهد بود حضرت فرمود که حاضر شده است اجل من ابوبکر گفت باز گشت تو کیجاست فرمود که
می سدره المنتهی و جنة الماوی و رفیق اعلا و عیش گوارا و جزای شریک حق تعالی ابوبکر گفت کی ترا غسل خواهد داد و فرمود
که از اهل بیت من بمن نزدیک تر است پرسید که در چه چیز ترا کفن کنند فرمود که در همین جامه که پوشیده ام یا در جامه ای منی
جامه ای سفید مصری پرسید که چگونه بر تو نماز کنند درین وقت خوش از مردم برخاست و در و دیوار بلرزه و در آنحضرت
مود که صبر کنی بخدا عفو کند از شما چون مرا غسل دهند و کفن کنند مرا بر تختی بگذارید برکنار قبر من و ساعتی بپزدانم و دیدم مرا نماز کند
یک کی که بر من نماز میکنند خداوند عالمیاست پس حضرت میفرماید ملائکه را که بر من نماز کنند و اول کسیکه نازل میشود جبرئیل است پس اهل
پس ملک الموت پس لشکری ملائکه نکل فرود می آیند و بر من نماز میکنند پس فوج فوج باین خانه و آید و بر من صلوات فرستند

سلام کنید و مرا آری یکنیب گیرید و فرماید و نار و باید که اول کسی که از او میان برین نماز کند از نزد یگان اہلبیت من باشد و بعد از ان زمان
 و کو در کان اہلبیت من و بعد از ایشان مردم دیگر آید و گفت کہ کی داخل قبر تو خواہی شد فرمود کہ ہر کہ از اہلبیت من بنزدیک
 ترست یا مکی چہ کہ شایان را نخواہی دید پس فرمود کہ بر خیزید و آنچه گفتہ بیاورن برسانید و ایضا از حضرت امیرالمومنین علیہ السلام
 کردہ است کہ در بیماری آخری خود جبرئیل بر روی مرتب بہ حضرت اندال میث و میگفت سلام علیک چہ سبب شد کہ در کار تو
 ترا سلام میرساند میفرماید کہ چون بیانی حال خود را و احوال ترا بہتر از تو میداند و لیکن میخواہد کہ کہ است و حضرت ترنایار را این چہ خبر
 ترا بر جمیع خلق تفصیل دادہ است و خواست کہ عیادت بیاورن سنی گوید و در امت تو اگر حضرت را چنین بود و چہ میفرمود کہ
 کہ در دو دارم و جبرئیل در جواب میگفت کہ ای محمد پیچ کس گرامی تر نیست نزد حق تعالی از تو و ہمراہی آن ترا در دو دارہ است کہ دوست میدارد
 کہ صدای دعا می ترا بشنود و میخواہد کہ درجات ترا در آخرت بلند تر گرداند و اگر آنحضرت میفرمود کہ من در راحت و غنیمت جبرئیل میگفت
 کہ خدایا رحم کن بر عافیت کہ حق تعالی حمد و ثناء را می پسندد و نعمت خود را بر ایشان فروزان بگرداند پس حضرت امیرالمومنین فرمود
 کہ ہر گاہ جبرئیل نازل میشد و نام من او بر ملا ہر میگردد بہ زبان خانہ بیرون میرفتند بغیر از من پس در مرتبہ آخر جبرئیل با آنحضرت
 گفت یا محمد پیرو گاہ تو سلام میرساند ترا و از حال تو سوال مینماید بالکذا از بہتر سیدانہ حضرت فرمود کہ خود را بر جناح سفر آخرت بنہم
 و اشارہ بہ راد خود داشت و دینام جبرئیل گفت کہ یا محمد اشارت با تو را کہ حق تعالی میخواہد کہ بسبب این حالی کہ در تو است درجات ترا
 بلند تر گرداند از انہیست با آنکہ در باب ہیکس بر رجبہ تو میسر پس حضرت فرمود کہ ای جبرئیل ملک الموت رخصت طلبید و بخانہ من
 داخل شد و من از وصالت طلبید و تا تو نبود من آنی جبرئیل گفت یا محمد پیرو گاہ کار عالمیان بسوی تو مشتاق است و ملک الموت
 بغیر از تو از ہیکس رخصت طلبید و نخواہد طلبید حضرت فرمود کہ ای جبرئیل حرکت مکن تا ملک الموت برگردد پس حضرت زمان و
 فرزندان خود را طلب نمود کہ با ایشان و دوا کنند و حضرت فاطمہ را فرمود کہ نزد باب من بیا ای دختر پس آنحضرت را در برکشید و بوسید
 و رازی در گوش او گفت چون حضرت فاطمہ سر برداشت آب از دید بای مبارکش رخت پس حضرت بار دیگر از انزوایہ خود
 طلبید و در برکشید و رازی در گوش او گفت و چون سر برداشت خندان گردید پس زنان آنحضرت از ان حال تعجب کردند و
 چون از ان حضرت سوال کردند کہ سر برداشت اول مرتبہ خبر وفات خود را بمن گفت و بان سبب گریان شدم و در
 دوم فرمود کہ ای دختر من جزع مکن کہ از پروردگار خود سوال کردہ ام کہ اول کسی کہ از اہلبیت من بسوی من آید تو باشی و دعا
 مرا مستجاب گردانید و بعد از من در دنیا بسیار نخواستہی ماند و باین سبب شاد و خندان گردیدم پس حضرت امام حسن و امام حسین
 را طلبید و ایشان را بوسید و آب از دید بای مبارکش رخت و شیخ طوسی بن یونس روایت کردہ است کہ چون حضرت رسول از دنیا
 مفارقت نمود و پروردگار در پیش آنحضرت آنحضرت و حضرت امیرالمومنین و در پیش پروردگار نشسته بود و از غایت اندوہ دستہا
 خود را بر زیر روی خود گذاشتہ بود و چون با دمی و زید آن پروردگار بر روی مبارک آنحضرت میخورد و صحابہ بر در خانہ آنحضرت و در مسجد
 پریشا ہ بودند و با بنار و زاری بن کردند بودند و آب حسرت از دیدہ میرختند و خاک مذلت بر سر خود می نختند ناگاہ صدای
 از اندرون خانہ حضرت بلند شد کہ گویندہ را ندیدند صدای او را شنیدند کہ گفت پیغمبر شاطہ و مظلوم بود او را دفن کنید و غدا
 ما ہی چون حضرت امیرالمومنین این را شنیدند و دانستند کہ شیطان است از افغان مردم تربیہ و سر از زانوی اندوہ برداشت و فرمود

که دو شوی دشمن خدا را آنحضرت مرا امر کرده است که او را غسل دهم و کفن کنم و دفن کنم و این سنت از برای هر کس جااست تا روز قیامت
 پس منادی دیگر را که بغیر آن صدای اول که ای علی بن ابیطالب بپوشان عورت خیمه خود را و وقت غسل پیرامن را از بدن او
 بیرون کن نشنید ویت یعنی الدین و دیگران پس بدای معتبر از ابن عباس و غیر او روایت کرده اند که چون رسول خدا از دنیا
 بردار بقا جلت فرمود حضرت امیر المومنین متوجه غسل آنحضرت گردید و عباس حاضر بود و فضل بن عباس آنحضرت را در مینمود و چون از
 غسل آنحضرت باز شد از پیر و آنحضرت را کفن کرد و جامه را از روی مبارک آنحضرت دور کرد و گفت پدر و مادر من فدای تو باد طیب
 و نیکو و پاکیزه بودی در حیات و بعد از موت منقطع شد یوفات تو آنچه منقطع نشد بود یوفات احدی از خلق این پیغمبری و نازل شد از
 و جیمای آسمانی مصیبت تو چنان عظیم شد که تسلی فرمایند مصیبتهای دیگران گردید و غمت و فات تو چنان نام گردید که خدایت
 صاحب مصیبت اندر آنحضرت تو را از آن بود که امر کردی بصب کردن و نفی نمودن از جزار نه دان بر آینه آبهای مرغور و مصیبت
 تو فرمود که پیغمبر هر آینه در مصیبت ترا بگذرد و انیکه دیم و جرات مفاقت ترا از سینه بیرون کند و دیم و اینها در مصیبت تو بود که
 از بسیار و اندر ده حسرت را چاره نداشت و آن کرد و عزان مفاقت تو بطرف شرفی نیست پدر و مادر ای تو با وید کن را از پروردگار
 خود و ما را از خطا خود بیرون کن پس بر روی آنحضرت در افتاد و روی مبارکش را بوسه آورد و دست از سینه بردارد و بر کتف سپید جامه را
 بر روی آنحضرت پوشانید و در اینجا از رجاء روایت کرده است که روزی که حضرت امیر المومنین حضرت رسول را غسل داد و آنحضرت
 با او را ز گفت و ایضا ب معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که چون حضرت رسول با جامه ابقا جلت نمود نازل شد جبرئیل
 و ملائکه و روح که در شب قدر بر آنحضرت نازل میشد پس حق تعالی دید که امیر المومنین را منور و آینه که ایشان را از منتهای آسمانها
 تا زمین میرسد و ایشان میافزود حضرت مینمودند و غسل داد و آنحضرت و نماز کردن بر او و قبرش را چون آنحضرت را ختم میکردند و بخیال
 بگویند که کسی بغیر از ملائکه قبر آنحضرت نکند تا آنکه حضرت امیر المومنین آنحضرت را بشهر برد ایشان را بنجابه داخل قبر شد و آن خواب را
 در قبر گذاشت پس حضرت رسول با ملائکه به سخن آمد و حق تعالی گوش امیر المومنین را شنوای آن سخنان داد و شنید که حضرت رسول خدا
 ملائکه را سفارش امیر المومنین میکند پس حضرت گریان شد و شنید که ملائکه در جواب گفتند که ما در نیست و اما نه و یا بر می و غیر خوا
 او تقصیر نخواهیم کرد و او است صاحب و امام و پیشوای ما بعد از تو و پیوسته نیز او خواهیم آورد و لیکن او بغیر این مرتبه ما را نخواهد دید و
 صدای ما را نخواهد شنید و چون حضرت امیر المومنین با جماعتی در حلت نمود جبرئیل و ملائکه و روح باز بر حین و حبیب و ملائکه نازل شد و
 ایشان ملائکه را دیدند و واقع شد آنچه در وفات حضرت رسول واقع شد و بود و دیدند حضرت رسول را که در میکرد و ملائکه را دور
 غسل و کفن و دفن حضرت امیر المومنین و چون حضرت امام حسن پسرای باقی احوال نمود امام حسین جبرئیل و ملائکه و روح و ملائکه
 و امیر المومنین را دیدند و نازل شد و در غسل و کفن و دفن او با او واقعت نمود و چون جناب امام حسین شیب بشت جناب علی
 بن الحسین جبرئیل و ملائکه و روح حضرت رسول خدا و حضرت امیر المومنین و حسن را دید که حاضر شدند و در بر او ایستاد و آنحضرت نمودند
 و چون حضرت علی بن الحسین بر ریاض جنت حلت نمود حضرت امام محمد باقر حضرت رسول و امیر المومنین و امام حسن و امام حسین را دید
 که در میکردند و جبرئیل و ملائکه و روح را دید و نازل شد و جناب و دید و چون حضرت امام محمد باقر پسرای آخرت حلت نمود بر زمین
 رسول خدا و امیر المومنین و حسن و حسین و امام زین العابدین را که در میکردند و ملائکه و روح را و غسل و کفن و دفن نماز آنحضرت

بنا بر این امر مسلم و در این حکم جاری و باقیست تا آنکه مؤلف گوید که شاید از آن امامی که گذشت که جبرئیل
 بر زمین نازل نمیشود مراد آن باشد که برای وحی نازل نمیشود تا با این اخبار منافات نداشته باشد و محتمل است که جبرئیل
 از آنجناب بر زمین نمی آید باشد و در هوا این امور را بمقامی آورده باشد و الله تعالی اعلم و کلینی و شیخ طوسی و دیگران روایت
 کرده اند که ای محترمی که حضرت رسول را در سینه جامه کفن کردند بی در بر و بره سرخی بود و در جامه سفید از صحن بیرون بودند و آنجا
 حسن از حضرت صادق روایت کرده اند که عباس بن جری است حضرت امیر المومنین آمد و گفت که مردم اتفاق کرده اند که حضرت رسول
 و یقین و دفن کنند و ابوبکر پیش بایت و بر آنحضرت نماز کند چون حضرت امیر المومنین دانست که آن امامان را دارند از خانه
 بیرون آورده فرمود که ایها الناس بدرستی که رسول خدا امام و پیشوای ماست در حال حیات و بی از وفات و در فرمود که من میگویم
 در بقعه که در آنجا قبض روح من میشود و چون ایشان در غصب خلافت مطلب خود را بعلل آوردند و در این باب با آنحضرت
 مضایقه کردند و گفتند آنچه میدانی بکن پس حضرت در پیش و ایستاد و خود بر او نماز کرد و بعد از آن صحابه را فرمود که ده نفر ده نفر
 داخل میشوند و ایشان بر دو در خانه آنحضرت می ایستادند و حضرت امیر المومنین در میان ایشان می ایستاد و این آیه را بخواند
 ان الله وملائکته یصلون علی البتة بالها الذین امنوا صلوا علیه وسلم تسلیما پس ایشان آیه را میخواندند و صلوات بر آنجناب میفرستادند
 و بیرون میرفتند تا آنکه اهل مدینه و اطراف مدینه همه بر آنجناب صلوات فرستادند و هیچ طریقی از حضرت امام محمد باقر روایت کرده است
 که ده نفر ده نفر داخل میشوند و چنین بر آنحضرت نماز میکردند بی امامی در روز دوشنبه و شب سه شنبه تا صبح و روز سه شنبه تا غام
 تا آنکه خرد و بزرگ و مرد و زن از اهل مدینه و اهل اطراف مدینه همه بر آنجناب چنین نماز کردند و کلینی بن معتبر از امام محمد باقر روایت
 کرده است که چون حضرت رسالت رحلت فرمود نماز کردند بر او جمیع ملائکه و مهاجران و انصار فوج فوج و امیر المومنین فرمود که شنیدم
 از حضرت رسول که در حالت صحت خود میفرمود که این آیه در باب نماز بر من بعد از فوت من نازل شده است و شیخ طوسی بسند صحیح
 از آنحضرت روایت کرده است که چون امیر المومنین حضرت رسول را غسل داد و جامه بر روی آنجناب انگند و در میان خانه گذاشت
 و هر گرویی که داخل خانه میشد بر دو بر آنجناب می ایستاد و صلوات بر آنجناب میفرستاد و برای او دعا میکرد و بیرون میرفتند
 پس گرویی دیگر داخل میشد چون همه از صلوات بر آنجناب فارغ شدند حضرت امیر المومنین داخل قبر آنجناب شد و فضل بن عباس
 را نیز با خود بقبر برد و چون آنجناب را بر روی دست خود گرفت که داخل قبر کند در این حال مردی از انصار از بنی النخیل که او را از
 بن خولی میخوانند از بیرون خانه نگاه کرد و گفت سوگند میدهم شمار که حق ما را قطع کنیدی و خدمتهای ما را فرمودی که بنی و ما را نیز از این
 شرف بهره بدیده ای حضرت امیر المومنین او را نیز طلبید و داخل قبر کرد و او در جنگ بدر حاضر شد و در آوای پر سپه که بنام آنجناب در کجای قبر گذاشتند
 حضرت فرمود که نزد پای قبر گذاشتند و از آنجا داخل قبر کردند و در کتاب احتجاج و کتاب سلیم بن قیس بلالی از سلمان روایت
 کرده اند که چون حضرت امیر المومنین از غسل و کفن حضرت رسول فارغ شدند داخل خانه کردند و مراد ابوذر و مقداد و فاطمه و
 وحید را و خود پیش ایستاد و ماد عقب آنجناب صفت بستیم و بر آنجناب نماز کردیم و عایشه منافقه هم در آن حجره بود و مطلع نشد
 بر نماز کردن ما بسبب آنکه جبرئیل چشمهای او را گرفته بود پس ده نفر ده نفر مهاجران و انصار را داخل حجره میگردانید و ایشان
 بر آنجناب صلوات میفرستادند و بیرون میرفتند تا آنکه همه مهاجران و انصار چنین کردند و نماز بر آن جناب همان بود که در اول

واقع شد و در کتاب کفایه الاثرین معتبر از عمار روایت کرده است که چون هنگام وفات حضرت رسول شد علی بن ابیطالب را طلبید و از
 بساجد او گفت پس فرمود که یا علی تو وصی منی و وارث منی و حق تعالی تو عطا کرده است علم و فهم مرا چون من از دنیا بروم ظاهر خواهی شد
 برای تو کینه‌های دیرینه که در سینه‌های جماعتی پنهان است و غصب حق تو خواهند نمود پس حضرت فاطمه و حسن و حسین گریستند حضرت
 با فاطمه فرمود که اسی بهترین زنان چرا میگری گفت ای پدر میترسم که حق ما را بعد از تو ضایع کنند و حرمت ما را رعایت نمایند حضرت
 فرمود که بشارت باد ترا ای فاطمه که تو اول کسی خواهی بود که از اهل بیت من بمن مطلق میگردد و اگر یکمن داند و بشاک مباش برستی که تو
 بهترین زنان اهل مشتی و پدر تو بهترین پیغمبر است و پسر عم تو بهترین اوصیای پیغمبر است و دو پسر تو بهترین جوانان اهل بهشت اند
 و حق تعالی از صلب حسین که امام بیرون خواهد آورد که همه مطهر و معصوم باشند و از ما خواهد بود و مهدی این است پس با علی بن ابیطالب
 خطاب کرد که یا علی شوی غسل و کفن من نشود کسی غیر از تو حضرت امیر گفت یا رسول الله کی محاورت من خواهد بود و غسل تو فرمود
 که جبرئیل محاورت تو خواهد کرد و فضل بن عباس آب بدست تو بدهد و در رفته الرضا ندکورست که چون امیر المومنین از غسل حضرت
 رسول فارغ شد بزبان مبارک خود ولیسید آنچه در دو چشم رسول خدا بود و گفت پدر ما و دم فدای تو یا رسول الله طیب و پاکیزه بودی
 و در حال حیات و بعد از وفات و در کتاب بیج البلاغه مسطورست که بعد از وفات فاطمه زهرا حضرت امیر المومنین با حضرت رسول خطاب
 کرد که برستی که مفارقت عظیم تو و مصیبت بزرگ تو مرا صبر فرماید به است از هر مصیبتی زیرا که بدست خود ترا در لحد گذاشتم و روح
 مقدس تو در میان نحر و سینه من بیرون آمد و در خطبه دیگر فرمود که چون روح رسول خدا را قبض کردند سر مبارکش بر سینه من بود
 و جان او در میان کف من جاری شد و آنرا بر روی خود کشید و خود متوجه غسل آنحضرت شدم و ملائکه یاوران من بودند پس از
 خانه و اطراف آن خانه از صدای ملائکه پرسیده بود و گوی بالا می‌رفتند و گوی بزمی آمدند و صدای ایشان را می‌شنیدم که از حضرت
 صلوات می‌فرستادند تا آنکه جب مطهر آنحضرت را در ضریح منورش پنهان کردم پس کیست از من سزاوارتر آن حضرت در حیات
 او و بعد از وفات او و کلینی بسند حسن از حضرت صادق روایت کرده است که ابو طلحه انصاری الحارثی که از ائمه مولا است گوید
 که می‌تواند بود که حسب ظاهر و نظر مردم چنین نموده باشد که ابو طلحه می‌کند و در واقع ملائکه گفته باشند تا منافی خبر سابق نباشد و کلینی
 بسند معتبر دیگر از حضرت صادق روایت کرده است که شتران آزاد کرده رسول خدا و قبر آنحضرت قطیفه انداخت و کینه صبیح دیگر
 از آنحضرت روایت کرده است که حضرت امیر المومنین در قبر آنحضرت خشت چید و بن معتبر دیگر از آنحضرت روایت کرده است
 که بر روی قبر حضرت رسول سنگ ریزه‌های سرخ ریختند و کلینی و حمیری و دیگران روایت کرده اند که حضرت رسالت حضرت امیر المومنین
 را گفت که چون من می‌رم مراد همین مکان و فن کمن و قبر مرا از زمین چهار انگشت بلند کن و آب بر روی قبر من بریز و صبح طوسی و
 حدیث دیگر روایت کرده است که قبر شریف آنحضرت را یک شتر از زمین بلند کردند مولا است گوید که احادیث چهارگانه
 و متصل است که در اول چهار انگشت بوده باشد و بعد از نختین سنگ ریزه یک شتر شده باشد و احتمال دارد که این حدیث محمول بر
 تقیه باشد و شیخ طبری روایت کرده است که ام سلمه گفت که چون حضرت رسول عالم بقارحلت نمود من دست خود را بر سینه مبارک
 آنحضرت گذاشتم پس چند هفته بعد از آن چون طعام نخوردم یا وضو می‌آختم بوی مشک از دست خود می‌شنیدم و کلینی بسند معتبر
 محمد باقر روایت کرده است که در شبی که حضرت رسول بر ریاض جنت رحلت نمود بر اهل بیت آنحضرت در ازترین

شبهه گذشت و حالتی برایشان گذشت که نمیدانستند که زیر آسمانند یا بر روی زمین اند زیرا که حضرت رسول خدا از برای خدا باری و خدا را
و دوران دشمنی کرده بود و از ایشان بسیار می آید بود و از تمام عارفان و منافقان رسان بود پس حق تعالی و این حال علی را
فرستاد و بر وایت دیگر خبری را فرستاد که او را نمیدیدند و صدای او را می شنیدند و گفت السلام علیکم اهل البیت و رتبه اند و بر کوه
بدرستیکه ثواب خداست و اینده است از هر چه می آید و نجات دهنده است از هر چه می آید و اگر کسی که نجات دهنده است بر فوت شده پس این
آیه را خواند که کُلُّ نَفْسٍ لِنَفْسٍ عِدُوٌّ إِلَّا عِدُوٌّ لِمَنْ عَدَلَ وَ لِقَدْ خَلَّيْنَا جَنَّةَ فَقْدَ خَازٍ وَ مَا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا
إِلَّا مَتَاعٌ وَ لَقَدْ خَلَّيْنَا جَنَّةَ فَقْدَ خَازٍ وَ مَا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ وَ لَقَدْ خَلَّيْنَا جَنَّةَ فَقْدَ خَازٍ وَ مَا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
و اینده است و شمارا اهل بیت پیغمبر خود گروانیده است و عدو خود را بشمارا سپرده است و کتاب خود را بشمارا میراث داده است و شمارا
صندوق علم خود گروانیده است و عصای عزت خود ساخته است و بر سرش شاهی انداخته است و خود را گروانیده است و شمارا از انوار
و امیر گروانیده است و شمارا از نعمت های الهیه فرموده است و این همه را در دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود
را بخود رسو کند که شمارا اهل خانه بشمارا تمام کرده است و شمارا از نعمت های الهیه فرموده است و این همه را در دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود
شمارا که در این دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود شمارا که در این دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود
و این گروانیده است و خدا را در دست بر آید که در این دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود شمارا که در این دنیا و آخرت و در عالم غیب و در عالم شهادت و در عالم نبوت خود
بسیوی نداشت و تحقیق که پیغمبر خدا را برای حق تعالی سپرد و حق تعالی از او قبول کرد و شمارا سپرد و بدو نشان مومن خود و زمین پس بر او کرامت الهیه
و ولایت شمارا بر خود لازم داد و حرمت شمارا رعایت نمود و حق تعالی جزای او را در قیامت با او میدهد پس شما باید
امانت سپرده شده خدا و رسول و از برای شماست مروت و اجتناب از غیبت و خدمت و حضرت رسول از دنیا رفت تا آنکه دین
را از برای شما کامل گردانید و راه نجات را از برای شما بیان کرد و از برای شما باری تعالی ننگه داشت پس کیسکه نادان باشد یا اظهار قافله
نماید یا انکار حق بکند یا فراموش کند یا اظهار زاری و شکی نماید پس با خداست حساب او و خدا را آورنده حاجت های شماست و شمارا
بخدای سپارم و السلام علیکم را وی پرسید از آنحضرت که این تعزیت را جابب کی بود حضرت فرمود که از جانب خداوند عالمیان بود
و در احادیث معتبره وارد شده است که آنحضرت بشهادت از دنیا رفت چنانچه صفایب معتبر از حضرت صادق روایت کرده است
که در روز خیر نه هر دو آنحضرت را در دست بزرگ عالم چون حضرت ائمه تناول فرمود آن گوشت بسجده آمد و گفت یا رسول الله
مرا بهر گوهر اندیش حضرت در مرض موت خود میفرمود که مرا در زینت مرا در هم شکست آن لقمه که در خیر تناول کردم و هیچ پیغمبر
و وصی پیغمبر نیست مگر آنکه بشهادت از دنیا میرود و در روایت معتبره دیگر فرمود که زن میگوید آن حضرت را زهر داد و در ذریع گوشت
و چون حضرت قدری از آن تناول فرمود آن ذراع خرداد که من زهر را زهر لوده ام پس حضرت از آنذاخت و پیوسته آن زهر در بدن آنحضرت
اثر میکرد تا آنکه همان علت از دنیا رحلت نمود و عیاشی بن معتبر از حضرت صادق روایت کرده است که عیاشی و حفصه آنحضرت
را بر هر شبی کردند و محفل است که هر روز زهر در شهادت آنحضرت دخیل بوده باشد و شیخ طوسی و شیخ طبرسی و سایر محدثان
خاصه و عامه روایت کرده اند که چون حضرت رسالت از دنیا رحلت نمودن نشان مباحران انصار را مانند ابوبکر و عمر و عبد الرحمن بن عوف
و امثال ایشان اهل بیت آنحضرت را بر آن حال گذاشتند و تعزیت ایشان نبرد و ختم نمودند و متوجه تهنیت آنحضرت نگرویدند و رفتن بستیقت

و متوجه غصب خلافت شدند و باین سبب اکثر ایشان نماز بر آنحضرت را در نیافتند و حضرت امیر المومنین بریده را نیز از ایشان
فرستاد که بنیاد آنحضرت حاضر شوند ایشان رفتند تا آنکه بحیث خود را در وقتی تمام کردند که حضرت را دانستند و در و چون صبح شد
را بر آورد که واسعه صبا حائسی روز بیدار که روز است چون ابوبکر این سخن را شنید از روی شهادت گفت که روز
چنین روز است پس آن ماصین فرستاد را خیمه شمرند که حضرت امیر المومنین توبه بپذیرد و غسل و دفن آنحضرت است نبی
آنحضرت در سانه اندیس رفتند و با یکدیگر اتفاق کردند که ابوبکر را خلیفه گردانند چنانچه در حیات حضرت رسول چنین توطئه
و بودند و چون منافقان انصار خواستند که خلافت را برای سعد بن عباد و دیگران با منافقان مهاجران مقاومت نتوانستند
مطلوبت بچهار بیت که ابوبکر تمام شد مردی بخدایت حضرت امیر المومنین آمد و در وقتی که آنحضرت بیل در دست داشت و قبر نهی
رسول را میساخت و گفت منافقان صحابه با ابوبکر بحیث کردند از ترس آنکه مبادی و چون شما فرار شودید نتوانستند
خاموشی حضرت بیل که در دست داشت بر زمین گذاشت و این آیات را خواند بسم الله الرحمن الرحیم که احسب الناس
ان یترکوا ان یقولوا امنا وهم لا یفتنون ولقد فتنا الذین من قبلهم فلیعلموا ان الله مع الصابین و اما بعد این ام حسب
الذین یعلمون السیئات ان یسبقوه نساء ما لیکم و ان فی قصه یوسف از این در جمله دیگرند که در خواهرش از انکه
شیخ طوسی بنده معتبر روایت کرده است که خدمت حضرت امام محمد تقی نوشتند که آیا امیر المومنین غسل کرد و در آنوقت که حضرت رسول را
غسل داد حضرت در جواب نوشت که حضرت رسول طاهر و مطهر بود و این امیر المومنین را غسل داد و دست چپین جاری شد که هرتی
ما که غسل نمایند غسل کنند و شیخ طوسی و شیخ طبرسی و سایرین ثمان خاصه و عامه روایت کرده اند که در شوری که امیر المومنین جبهه
بر آن منافقان اتقانی نمودند و در آنکه یاد در میان شما کسی هست بخیر از من که حضرت رسول را در دود باشد یا ملائکه مقربین که
مازل شده بودند با بواب و گلهای بهشت و ملائکه از برای من اعضاء آنحضرت را میبرد و میبرد و من این ایشان را می شنیدم و
می گفتند که پوشانید عورت پیغمبر خود را تا حق تعالی شما را پویشاند و نگذارند باز فرمود که آیا در میان شما کسی هست بخیر از من که گفت
کرده باشد حضرت رسول را و دفن کرده باشد آنحضرت را بدست خود و بپوشاند باز فرمود که آیا بخیر از من کسی در میان شما هست
که حق تعالی بسوی او تعزیت فرستاده باشد در وقتی که حضرت رسول از دنیا مفارقت نمود و فاطمه زهرا را بر آنحضرت میگذاشت تا که
شنیدم صدای از پیش در که گویند میگفت بنی آنکه او را بپوشید السلام علیها الالبیت و رحمة الله و بركه و پروردگار شما سلام بر
شمار او میفرماید که در رحمت و ثواب الهی خلف و عوض هست از پیغمبری و تسلی فرماید دست از هر گذشته و تدارک نماینده است
از هر فوت شده پس بجزیت فرمودن خدا صبر کنید و بدانید که همه از اهل زمین می میرند و از اهل آسمان کسی باقی نمی ماند و السلام
علیکم و رحمة الله و بركه و در آن وقت نبود در آن خانه بخیر از من و فاطمه و حسن و حسین و حضرت رسول در میان ما خوابیده بود
و جامه بر روی او پوشانیده بودیم گفتند باز فرمود که آیا در میان شما کسی هست که حضرت رسول حق بهشت را با داده باشد
و فرموده باشد که از آن سه قسمت بکمی ثلث آن را بخود کن یک ثلث را برای دختر من یک ثلث را برای خود نگه دار گفتند باز فرمود که سوگند میدهم شما را
که آیا در میان شما کسی هست که عمو و بلاقاات رسول خدا از من نزدیک تر باشد گفتند باز فرمود که سوگند میدهم شما را بخدا که
آیا بخیر از من کسی در میان شما هست که حضرت رسول هزار کلمه با و تعلیم نموده باشد که هر کلمه کلید بر کلمه دیگر بود باشد گفتند و گفتی

و دیگران بسند معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند که چون حضرت رسول بر ریاض خلد حالت ندر حضرت فاطمه را از وفات آنحضرت و جوار منافقان امت حزنی رود او که بغیر از حق تعالی کسی شدت آنرا ندید است پس حق تعالی جبرئیل را بسوی آنحضرت فرستاد که نزد آنحضرت سخن گوید و شدت اندوه آن جناب را تسکین نماید و بر روز جبرئیل می آمد و دلدادی آنجناب می نمود و خبر میداد آنجناب را از تشریف و منزلت حضرت رسول نزد حق تعالی و درجات و منارل آنجناب و آنچه بعد از آنجناب بر ذریت مطهر آنجناب واقع خواهد شد و همچنین با و مختصا و آنچه بر دشمنان ایشان واقع خواهد شد از عذابها و هر که در این است سلطنت و دولتی بحق یا باطل خواهد یافت چون حضرت فاطمه این حالت را مشاهده نمود با حضرت امیر المومنین گفت که کسی نزد من می آید و چنین سخنان میگوید حضرت فرمود که آن فاطمه هرگاه که از نزد تو آید مرا خبر کن پس هرگاه که جبرئیل می آمد جناب فاطمه حضرت امیر المومنین را خبر میکرد و آنچه جبرئیل میگفت امیر المومنین می نوشت تا آنکه کتابی جمع شد و آنست مصحف فاطمه و آن شتمل است بر جمیع احوال آینده تا روز قیامت و آن کتاب اکنون نزد قاضی است حضرت فرمود که جناب فاطمه بعد از رسول بمقتدا و پنج روز زنده ماند و پیوسته در شدت و الم بود تا به پدر بزرگوار خود ملحق گردید صلوات الله علیها و علی آئینها و اولادها الطاهرین و لفته الله علی اعدائهم اجمعین

باب شصت و پنجم

در بیان احوالی چند است که بعد از دفن آنحضرت واقع شد و آنچه نزد فریض مقدس آنحضرت ظاهر گردید و غرائب احوال روح مقدس آنحضرت است شیخ طوسی روایت کرده است که چون خواستند عمارت روضه آنجناب را بسازند از نزد سر آنجناب و نزدیک پای آنجناب مشکی ظاهر شد که آن خوشبوی ندیده بودند و کلینی بسند معتبر روایت کرده است از جعفر بن شعیب که گفت من در مدینه بودم که خراب شد بسقف مسجد رسول از موضعی که نزدیک قبر شریف آنجناب بود و بنایان و کارکنان بالا می رفتند و فرو می آمد پس من اسمعیل بن عمار را گفتم که از حضرت صادق سوال کن که آیا می توانیم بالا رفت که بر قبر مقدس آنحضرت مشرف شویم و نظر کنیم روز دیگر اسمعیل برای ما خبر آورد که حضرت فرمود که من دوست نمیدارم برای احدی که قبر آنجناب مشرف شود و ایمن نیستیم که به بنید چیزی که دیده اش نابینا شود بسبب آن یا آنکه به بنید که آنجناب ایستاده است و نماز میکند یا آنکه به بنید که با بعضی از زنان طاهره خود شسته است و صحبت میدارد و الا ایضا بسند صحیح از حضرت صادق روایت کرده است که در سال چهل و یکم هجرت ملویه اراده حج کرد و بخاری را با چوبها و التها فرستاد و نامه بوالی مدینه نوشت که منبر حضرت رسول را بکن و بقدر منبری که من در شام دارم بساز و چون اراده کنین منبر حضرت کرد آنجناب منکسف شد و زلزله عظیم در زمین پیدایش و ایشان دست برداشتند و آن قضیه را ملویه نوشتند آن ظالم و رجویان ایشان نوشتند که آنچه نوشتام البته میباید کرد پس ایشان بگفته آن منافق منبر آنجناب را کردند و بزرگ کردند و صفار و دیگران بسند ما به صحیح و معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند که حضرت رسول روزی با اصحاب خود گفت که زندگی من بهتر است از برای شما و مردن من بهتر است از برای شما صحابه گفتند یا رسول الله می دانیم که حیات تو بهتر است از برای ما و بسبب تو هدایت یافتیم از ضلالت و از گناار کدوال آتش نجات یافتیم بجه سبب مردن تو از برای ما خیر است حضرت فرمود که بعد از موت من عملهای شما بمن عرض مینمایند پس هر عمل نیک که از شما می بینم دعا میکنم که خدا توفیق شما را زیاده گرداند و هر عمل بد که از شما می بینم برای شما

مرزئی بنیامیس مردی از منافقان گفت یا رسول الله! برای ما دعا خواہی کرد در وقتی کہ استخوانهای تو خا شده باشد۔
 نہ چنین نیست زیرا کہ حق تعالی گوشت های ما را بر زمین حرام کرده است و بدن ما در زمین نمی بوسد و کہنہ نمیشود و ایضا
 ہای معتبر از حضرت صادق روایت کرده اند کہ سچ پیغمبر و وصی پیغمبر در زمین زیادہ از سہ روز نمی ماند تا آنکہ روح و گوشت
 آن او بالا میرود و مردم بسوی جای بدنہای ایشان میروند و از دور و نزدیک سلام مردم با ایشان میرسد و ایضا بندہ
 سیار از آنحضرت روایت کردہ اند کہ چون ابو بکر منافق از حضرت امیر المومنین غصب خلافت کرد حضرت با او گفت کہ یا رسول خدا
 مرا امر کرد کہ مرا اطاعت کنی آن منافق گفت نہ و اگر مرا امر میکردی میکردم حضرت فرمود کہ اگر الحال پیغمبر را بہ پستی و ترا امر کند باطاعت
 ن آیا خواہی کرد گفت آری حضرت فرمود کہ با من بیابوسی سجدہ قبا چون مسجد قبا رسیدند ابو بکر دید کہ حضرت رسول ایستادہ است
 و نماز میکند چون حضرت از نماز فارغ شد حضرت امیر المومنین گفت یا رسول الله! ابو بکر انکار میکند کہ تو او را امر باطاعت من کردہ
 حضرت رسول ابو بکر گفت کہ من مگر ترا امر کردہ ام باطاعت او برو و او را اطاعت کن آن منافق بسیار ترسید و برگشت و در
 راہ عمر را دید عمر گفت چہ میشود ترا ابو بکر گفت کہ حضرت رسول خدا با من چنین گفت مگر گفت ہلاک شوند امتی کہ چون تو احمق را والی
 کردہ اند مگر نیابانی کہ اینہا ہمہ از محزنی ہاشمست و در کتاب اختصاص و بصائر الہیجات و سایر کتب بسنہای معتبر از حضرت
 صادق روایت کردہ اند کہ چون گریان حضرت امیر المومنین را گرفتند برای بیعت ابو بکر و بسوی مسجد کوفہ حضرت در برابر قبر رسول
 ایستاد و گفت ایچہ مارون در جواب موسی گفت کہ یا بن اُمّات القوم استضعفونی ذکا دد ایتقلونی یعنی امی برادر من و امی
 مرزندی مادر من بدستی کہ قوم مرا ضعیف گردانیدند و نزدیک شد کہ مرا بکشند پس دستی از قبر رسول خدا بیرون آمد بسوی ابو بکر کہ ہمہ
 باختند کہ دست آنحضرت است و بصارتی کہ ہمہ شدند خستہ کہ صدای آنحضرت است گفت اکفرت بالذی خلقک من
 من نطفۃ ثم سولک جلالینی آیا کافرشی بانخی از ندی کہ ترا خلق کردہ است از خاک پس از نطفہ پس ترا مردی گردانیدہ است
 او بر وایت دیگر دستی از قبر ظاہر شد و بر آن نوشته بود اکفرت یا عمر بالذی خلقک من تراب ثم من نطفۃ ثم سولک دجلا
 و ایضا صفار و دیگران بسنہای معتبر از حضرت صادق روایت کردہ اند کہ آنحضرت با اصحاب خود فرمود کہ چرا از روضہ میکنید
 رسول خدا را گفتند ما چگونہ آزرده میکنیم آنحضرت را حضرت فرمود کہ مگر نمیدانید کہ اعمال شما بر آنحضرت عرض میشود و چون معصیت
 او شمای بینہ آزرده میشود و کلینی و صفار و دیگران بسنہای معتبر از حضرت صادق روایت کردہ اند کہ چون شب جمعہ میشود
 رخصت میہن روح رسول خدا را و ارواح پیغمبران گذشتہ را و ارواح اوصیای گذشتہ را و روح امام زمان را پس
 الجبرش بالا میرند و ہفت شو طہر دور عرش طواف میکنند و نزد ہر قائمہ از قائمہای عرش دو رکعت نماز میکند از رند و
 صبح میشود و علم ایشان بسیار افزون گردیدہ است و در روایت معتبر دیگر وارد شدہ است کہ چون حق تعالی میخواہد علم تازہ
 افاضہ نماید بغیر از حلال و حرام پس آن علم را باطلک میفرستد نیز در رسول خدا و آن را بر آنحضرت عرض نمایند پس
 آنحضرت میفرماید کہ برو و نزد علی و این علم را با و برسان چون نزد حضرت امیر المومنین می آید میفرماید کہ برو و نزد حسن و حسین
 امامی بسوی امامی دیگر میفرستد تا با امام زمان منتهی میشود و ہمہ در صفار بسنہای معتبر روایت کردہ اند کہ حضرت امام رضا
 من و ایشب حضرت رسول را در ہین موضع دیدم و او را در برگرفتم مولف گوید کہ تحقیق معانی این اخبار در کتاب

بحار الانوار بیان شده است و انشادات تعالی و مجمل امامت بعضی از اسرار و دقائق این اخبار واضح خواهد شد و از برای شیعیان که در مقام انقیاد و تسلیم از همین پس است که محلاً باین اخبار ایمان بیاورند و عملش را بالیشان بگذارند و مشکوک و شبهات را دور خود راه نهند که مقدّم الحاد و تفکر در شبهات شیطانی و دوساوس نفاست خصوصاً کسانی که قدرت بر حل آنها نداشته باشند ختم کردم این مجلد را از برادران ایمانی ملتسم که بر خطای لفظ و معنی مواخذه ننمایند و این غرق لجه عصیان را از استعدای رحمت و غفران خداوند منان محروم نگردانند و حق این بے ابطاعت را فراموش ننمایند که با وفور اشغال و اختلال احوال و کثرت ما و قلت حق شناسان کتب اخبار الملبیت رسالت که سالهای بسیار بسبب قلت اعتنائی مردم مجبور و متروک گردیده بود و برای شیعیان جمع کردم و ترتیب دادم و برای آنان که ملجبت عرب آشنا نبودند ترجمه نمودم تا بر اخلاق و اطوار و علوم و اسرار شیوایان دین و مقربان درگاه رب العالمین مطلع گردند و از حق تعالی مغفرت و طلبیم و از ملامت حق ناشناسان پروا ندارم و بهویتی نعم الوکیل و کان ذلک فی الخامس و العشر من شهر رجب الحرام من شهر رسته سبع و ثمانین ابد الالف من الهجرة النبوتیه و الحمیة الاولی و آخر اوصی الله علی محمد سید المرسلین و الملبیتة المعصومین الطیبین الطاهرین

خاتمة المطبوع

ص ۹۷

لله الحمد و الله که درین زمان میمنت او ان کتاب مستطاب زندگی بخش مرده دلان شفا دهند و علی لای بیاران را بنماید و گمراهی بس غریز و مرغوب نور افزای قلوب اعنی جلد دوم حیات القلوب در ذکر حالات با برکات سرور کائنات فخر موجودات خاتم المرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه و آله الطیبین المتجبین از مصنفات عمده المجتهدین شیخ الاسلام و آیه العالم الربانی آخوند ملا محمد باقر المجلسی الاصفهانی صحیح فخر درگاه مقتدر ذوی الابدی عاصی سید غیاث علی زیدی بوخوار خواش خریداران بار دوم با اهتمام بلین کار پر د از ان در مطبع نامی نشی نو لک کشور واقع لک کشور باده ذی قهر و شکر استم مطابقی ماه ستمبر ۱۳۱۳ عجلت به طبع آراسته گردید

4020

140

F.V.